

25. A 4-14

A	
6	
111	

2 400 40 MADE IN SWAN

1184415

R-5403

DE GENTIVM
ALIQUOT MIGRATIO-
NIBVS, SEDIBVS FIXIS, RELIQVI-
is, linguarumque initiis & immutationi-
bus ac dialectis, Libri XII.

BE

*IN QVIBVS PRÆTER CÆTE-
ros populos, Francorum, Alemannorum, Sueuorum, Marcomano-
rum, Boiorum, Carnorum, Tauriscorum, Celtarumq; atq;
Gallogræcorum tribus,*

PRIMORDIA ET POSTERITAS SINGVLO-
rum, quæq; ex his insigniores Principum Comitumq;, ac nobilitatis totius
pene Germaniæ, Latiiq; & Galliæ stirpes procefferunt, diligenti examine
historiæ, deniq; Autorum Annaliumq; cum lectione tum colla-
tione traduntur atq; explicantur:

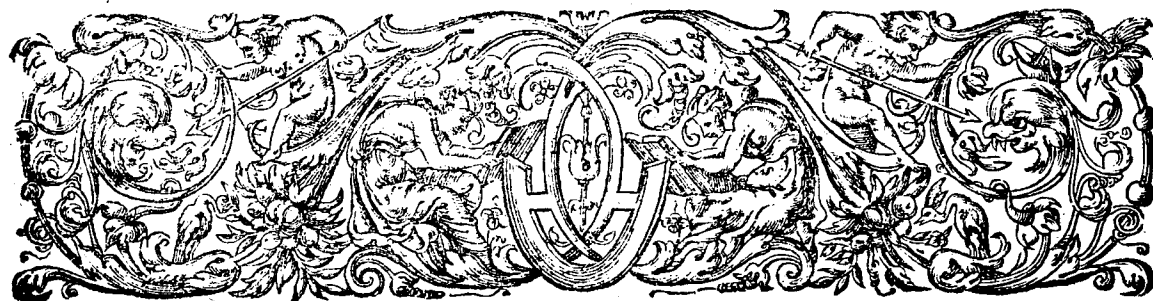
Autor WOLFGANGO LAZIO *Viennensi Austriaco Medico, & inuictissi-
mi Rom. Regis FERDINANDI Historico.*

A mendis quam plurimis hac editione secunda purgati.

Ex lib. Sanctij Hurtae de la Juaneze Dajj senatoris in audi. Hispal.

FRANCOFVRTI,
Apud Andreæ Wecheli heredes,
Claudium Marnium, & Ioannem Aubrium.
M. D. C.

IN LIBROS DE GENTI-
VM MIGRATIONIBVS AD ILLVSTREM
AC MAGNICVM VIRVM ATQVE DOMINVM IO-
ANNEM IACOBVM FVGGERV, DOMINVM A KIRCHBERG
ET WEISSEHORN, nostro seculo Mufarum Doctorumq; omni-
um vnicum Mœcenatem :

WOLFGANGI LAZII *Viennensis, Regii Historici ac
Medici, Præfatio.*

Non ignoro ; Heros magnifice, perdifficilem eorum esse
professionem, qui publice de literis benemeriti, harenæ se
quotidie committunt : ac, quod laudi nemo non bonus du-
cit, non sibi soli, sed aliis natos se considerantes, vigiliæ suas
nimis candide dum proferunt, iniquos interdum Aristar-
chos, atque eos etiam (quod deplorandum est) qui eo in ge-
nere nunquam versati fuerunt, sustinere coguntur.

Quod cum superioribus seculis, tum præcipue nostra tē-
pestate fieri videmus, usque adeo, ut hoc plerique nomine,
notam sibi magis sudoribus suis quam gloriam compararint. Quod quum ego iam inde
intelligerem, tum illud etiam animo versabam, à meo instituto non solum alienum vide-
ri, historica tractare : verum adeo etiam damnosum posse esse, ut dum in historiarum pe-
lago nauigo, & ad portum cito appellere, ob eius immensitatem nequeam, rem familia-
rem, vitæ fulcimentis subtilis, negligere cogerer. Quæ res multa felicia ingenia, & rei
literariæ procul dubio profutura, à bonis laboribus retraxerunt : aut quod summam ma-
num lucubrationibus imponere nequiverint, aliis utilioribus distracti : aut quod præ-
opum acquisitione, & illa innata nobis dicescendi libidine, nihil sibi reliqui fecerint.
Quo nomine multa vel manca, vel latitantia alicubi, vel omnino etiam amissa, bona li-
tera conqueruntur. Sic enim & Maro, Vulcano moriturus sæcundas vigiliæ suas cõ-
miserat, ni gravi dolore percitus Augustus Cæsar, posteritati in hac parte consulisset:
Me vero, etsi studia in rempublicam literariã posita non solum vitæ adminiculis desti-
tuerunt, verum ridendum etiam, atque omnino negligendum, multis ardelionibus ob-
iecerint (qui non nisi opulentos, ac cum multa comitiua incedentes, in amicitiam recipi-
unt) tantum tamen detertere ab instituto nostro non potuerunt, quin, contemptis opi-
bus, neglecta valetudine, (quam intempestiua lectioe pene etiam perdidit) postergato
fauore patronorum, amissis amicis, in eam mihi statueram curam incumbendum, ut
quandoquidem in tanta doctorum contentione ac palestra, cetera omnes artes ac pro-
fessiones libero homine digna, in stadio currunt, sola Historia, ante diem, non sine rei li-
terariæ iactura, rebus humanis exemptis longe doctiss. viris, IOANNE AVENTI-
NO, BEATO RHENANO, & ANDREA ALCIATO, pigra ac metu
magis deterrita, exire è carceribus non auderet. Ego (qui me conferre tamen cum tan-

tis viris, quos nominavi, nolo) miseratus conditionem longe incundissima professionis, quae ante patrum memoriam, & in Romana repub. Graecaque, tot habuit lumina, tot tulit alumnos, quot Bibliotheca utraque nobis ostendit, aliquid ea in re mihi enitendum, post tantam doctissimi cuiusque feriacionem censuerim: ac viribus meis onus etiã grauius subire malui, quam illud Musarum domicilium amœnissimum, situ sinere, & squalore deturpari. Ac tametsi nescius non eram, quod Anacharsis Scythia interrogatus dicere solebat, Tutissimam in sicco procul à pelago esse nauigationem: tum illud quoque (fateor) animo voluebam, quod Socratem interrogatum, Quo pacto quis posset honestã famam assequi, respondisse memorant: Talem esse debere quemque, qualis haberi velit. tamen rursus Catonis mihi autoritas animum addidit, atque ad difficiliora, quam quibus sufficerem, (ut ingenue fatear) impulit. Nam cuidam militi aliquis, cum argenti libram numerasset, alius prateritis, dicebat: Satius esse multos habentes argentũ, quã paucos è militia domum redire. Quod ego sentiens verum esse, as meum utcunq; rude ac inelaboratum, malui multis communicare, quã quod vel elaboratissimum mihi soli splēderet. Qua ex voluntate & commētarii Reipub. Romanae superiori anno præcepti fuerunt: quos velleo nōmine libentius exire Musæum nostrum passus sum, ut haberēt Rerum Austriacarum Commentarii (qui soli à nobis premuntur, ut excocti memoriam apud posteritatem nostram testari possint aliquando, & ad quos tanquam ad scopum hac omnia parantur ac præmittuntur à nobis) & amictum illustriorem induant, & intellectum à quouis captu facilem nanciscantur. Isthic quæ à Romanis in prouinciis secus Istrum & Rhenum, virtute conquisitis (quas nunc Austriades tenent) gesta atq; constituta, apud ceteras gentes celebra, & apud posteritatem memorabilia fuere, prosecuti sumus sine omni verborum lenocinio, autorum collatione vsi: simul dubia multa, nodosque tam in Poetis quam Historicis enucleauimus. Superest nunc adeo, ut quando Romanos ex illis barbaræ gentes, & ex his præcipue Teutonici expulerunt, noua constituta rerum administratione, vel saltem cum Romanis confusa moribus, Gallograeci, Celtae, Taurisci, Carni, Boii, Senones, Sueui, Marcomani, Quadi, Vandili, Gothi, Gepedes, Heruli, Burgundiones & Longobardi, eorum etiam populorum Rempub. doceamus. Ex quorum vel confusione commixtioneque Austriadum gens constitui cœpta est: vel quibus domitis Franci, nobilis illius cum prouinciae tum domus nominisque autores, illos in orbem principes induxerunt, qui modo rerum potiuntur secus Istrum Rhenumque, usque ad Gades & Pontum pœne: hinc vero à Mediterraneo mari, usque ad Oceanum illum Septentrionalem, & ultra etiam, terris ac insulis antea incognitis iura dare solent. In quo terrarum tractu, nec Germanici idiomatis qui colunt populi multi, ab eadem gente descendunt omnes: & qui aliam sonant ab his linguam, Hispani, Galli, Belgæ, Itali, atque Longobardi, haud alterius quã Teutonice originis, si inquiras diligentius, reperiuntur. Adeo pernecessariũ est, nosse populorũ migrationes, si recte peruestigetur, nō solũ ob Historiæ certiorẽ cognitionẽ, verum etiã ob initia cuiusuis gentis, quæ ex tot seculorũ serie morib. & lingua immutatae sunt plurimæ, ostendenda. Et quod maximum est, unde tot dialecti in lingua nostra Teutonice ortæ existant, tanta varietas idiomatis unius eiusdẽq; nata sit, diuersi à maiorib. nostris mores, consuetudines, ritus, vestitus, atque armaturæ etiam in hac gente nunquã visæ, irrepsent, cognoscamus. Deniq;, ut appareat illa ineffabilis diuini numinis potentia, & ut eos esse rerum humanarum casus Christiani perpendamus, qui nihil perpetuũ sinunt: ut quæ olim amplissima erãt, atq; orbi pœne vniuerso tremenda gentes, nunc vel in orbe non extent, vel in angustias redactæ, alicubi alio sub nomine lateant. Id quod de Gothis, Herulis, Gepidis, Vandalis, Marcomanis, Quadis, prolixè possemus confirmare. Hic de industria transeo Monarchi-

narchias, imperiorũ successiones, regnorũ permutationes, adhuc primordia familiarũ nobiliũ, quæ nec ipsis prosapiis satis constant. Ad quæ omnia hic noster conatus in hos libros collocatus, conferre non pessime videbitur. Debebant mihi & studia in religionẽ nostrã sacrosanctã, cum à populis quibusdã singulariter, tum præcipue à familiabus quibusdã piis Principum Comitumq; posita pro doctrinæ Christi incremento, stimulũ aliquem iniecisse, ad suscipienda cõsilia ista: ne ex Chilonis præcepto, in via moratus, animũ diutius colligerẽ, sed tanquã Pythagoræ absoluto iam penitus silentio, tandẽ loquerer, vel incõditissima etiã, religionis scilicet Zelo instigatus. ut quorum opera res Christiana primũ posita sit, deinde increuerit, atq; ad eos progressus paulatim peruenerit, in quibus ante patrũ memoriã cernebatur, posteritas nosset, aduersus nostri seculi homines addeos, qui degeneres atq; ingrati maioribus suis, immemores deniq; beneficii accepti, cõtrario ducti, ac (si dicere audeo) plane diabolico consilio, labefactare illã ac penitus subruere nituntur, horrendo exẽplo & impietatis & ingratitude, & quod verius dixerò, terminandarum tot celebrium vetustarumq; stirpium, quas modo quotidie deficere videmus. Iã enim si ab inferis vel Philosophorum aliquis, eorum qui continentissimum vitæ genus cõplexerãt, vel doctorum Ecclesiæ, aut deniq; martyr aliquis è beatorum loco rediret, nescio sane quid definiturus foret: aut etiã si decreto aliquo dignaretur, ambigo genus humanum ad tantã impietã, ingratitude, ac pœne barbariã quandã, plus quã gentile, hostis nostri insidiis, progressum. Atq; ipse quidem si candide dicere debeo, vtri de religione peius meriti fuerint, satis nō intelligo: an illi, qui nihil ad eam fulciendã contulerunt unquã: an, qui iam roboratã à maioribus suis & piis hominib. adornatã, destructum eunt, tot posita alienis sumptibus delubra atq; cœnobiaz expilant, & in profanos vsus conuertunt. Quod sacrilegi genus, vel si Vlpianus Papinianusque reuiscerent, cõtestarentur. Sed mitto illa, atque in hac parte ad tempus illis suffragari videri volo. Vbi quæso literas, ac tot bonos autores, qui inde deprompti sunt, imo sua ipsorum adeo stemmata ibi reperturi erant, si nulli religiosorum cœtus instituti à maioribus sanctis viris fuissent, qui illa membranis mandassent, ac nō nisi diuino præsidio, à tot incendiis ac barbarorum excursionib. quot historica nos fides docet, cõseruassent, atque ad posteros ingratos illos suos trãsmisissent? An ex militia maiorum? quæ tamen rara erat, custodita, vel sepulta alicubi in specubus, ac ciuitatum scriniis, quæ diuina prouidentia cessarunt, aut in angustias saltem redactæ sunt, integris cœnobiis ac piorum cœtib. quorum antiquissima adhuc supersunt, cum vrbes olim florentissima, vel pauca vel nullæ, ex primæua cõstructione magnificentiaque aliquid retineãt. ut vel ea in parte Dei opt. max. singularem misericordiã erga pios, summãque prouidentiã erga Ecclesiã, contemplari liceat. Qua in re latissimus mihi cãpus aperitur: sed parco his, qui adhuc integri manent. Quo mihi rectius Deus opt. max. facere videtur: qui cum nouas subinde & gentes & familias suscitãt, satanã cõsilia illudens, Ecclesiã suam nunquam non, honestosque mores custodit, atque postergatis impiorum insidiis cõfirmat. Sic Hebræis nimirum doctrinam sanam de Christo reprobantibus, Græcos opposuit. Græcis rursus hæresibus coinquinatis, Romanos obiecit, translata ad illos Ecclesiã, & benedictione concessa. Quã & Romani posterius desidia ac fastu torpere cœpissent, in eos, barbaros, Boios, Tauriscos, Carnos, Senones, Sueuos, Marcomanos, Quados, Gothos, Vandilos, Gepidas, Burgundiones, Francos, Herulos, Longobardos, ac breuiter totius Septentrionis populos, vindices iniuriæ sibi illatæ exciuit. Qui, ut primo Commentariorum Romanae Reipublicæ docemus, vno propemodum tempore, omnes Romanae ditionis limites inuaserant. Itaq; an ex tanta Teutonice gentis, ut ita dicam, colluie, victis & pulsus procul à Rhenno Istroque Romanis, regna aliqua, & quæ tandem, quibusue Europæ locis surrexerint, inquirendum semper existimaui: & præcipue quidem (quod multi autumant) vtrum

ex Francis Sueuisq; , qui Rhatias incolere cœperunt, & tractū prouinciæ illius hodie tenent, quā maximā Sequana Romani appellauerant, orti sint? ex Boiis vero, Marcomanis, Herulis & Francis, qui Bauariā, Styriā & Austriā incolimus, processerint? Præterea, an Carni sint, qui adhuc Carnorū nomine secus Drauū Sauumq; amnes, vocantur? & Longobardi veteres illi supersint, qui mutatis lingua & moribus, antiquū tamē nomen retinent, inquisitione non admodū vulgari opus esse videbā. Deniq; an senescente iam mundo, à Gothis Arragonii, Castiliensesq; in Hispania, & Italiae populi plerique: à Sueuis rursus Portugallenses: à Saxonibus Angli, Belgæ, & Transyluani, qui Hungariæ adiacent: à Vandilis insuper Burgundiones: ab Herulis ac Rugis Meclaburgenses, & qui his in finibus tenēt, descenderint, ut Annales pleriq; referunt, & prouinciā appellations cōtestantur, nō temere quēuis facile definire posse: ac omnino versato aliquo cū in historiis tum gētiliciis annalibus viro, & singulari iudicio prædito, indigere intelligebā. Ac tametsi meas eo in genere rationes extollere verear, ne Diogenis mihi illud Cynici obiici possit, quo insolitis laudib. puerū prosequenti cuidā, respondisse dicitur: Quid igitur egēs mei? Tamē ut semper soleo, saniorē de Christo doctrinā amplexus, Maiorū nostrorū primas politias indagare, quo tēpore & ordine, quibus doctoribus singuli populi Christo vendicati fuerint, si paulo altius res repeteretur, omnē caliginē ab animis nostris facile remoueri posse animaduertebā: ut quo tēpore à beato Remigio Frāci in fide Christi instructi fuerant, iā tum aliqua Latini sermonis rudimenta haussissent, quæ gentē paulatim immutarēt. Quod similiter de Gothis in Hispania, in aliis & mores & vestitus, linguāq; diuersam transgressis, postquā per beatos Leandrū atque Isidorū ab Arriana perfidia repurgati fuissent, dicere possemus. Illustriora in Burgundis sunt exempla, qui & priores Christū cognouerūt, & à plurib. Latinæ linguæ beatissimis viris cōuersi fuerunt, Valerio, Germano Altisiodurēsi, Claudio & Donato Bisuntinis, Eutropio Euricēse, Symphoriano, & aliis pluribus: quos credendū est, rudibus Germanorū animis, simul cum religione, aliquas Romani sermonis reliquias infudisse. Quod cur nō idē euenerit iis qui Rheno Dāubioq; propiores colūt populi, qui de veteri lingua adhuc retinēt, & pluram morū, vestitus, armaturaq; insigniora vestigia seruarūt, arbitror hanc causam extitisse, quod & posterius ouili Christi accessissent, & nō à Latinis amplius, sed Gallis, Anglis, Scotisq; , qui salubrē doctrinā à Romanis edocti erāt, & late domo profecti, ad mesē Domino colligendā, in vinea Sabaoth laborare & ipsi didicerant, imbuerētur. Hoc instituto à diuo Hilario, Fridolinū Scotū ad Sequanos apostolū missū: & Leodegariū Francum ab aliis, ad Alsatas & Austrasianos: à Galliæ episcopis, sanctos Dei viros, Amandum, Arbogastē, & Pyrminiū, Anglos videlicet, ordinatos fuisse legimus. Quēadmodū & Sueuos cōstat fidē Christi docuisse, à Gallo & Magno sanctis Dei viris instructos, cōgentiles, S. Othmarū, beatū Ioannē ac Martinū præfules Constantienses, Victoribū ac Thossonē Augustæ episcopos ordinatos. Quos secuti diui Vdalricus atque Cunradus, Sueuos suos, Sueui ipsi, in sana doctrina cōfirmarunt. Ita Boiarios beatus Rudbertus Bormaciensis episcopus, Frācus natione, & eius discipuli Giselaricus, Vnilo, ac Sodomus, ex Boiis oriundi: & qui hos sequuti sunt lapsosq; cōgentiles suos, vel saltē eiusdē idiomatis populos reduxerūt diui Corbinianus, Emerannus, Bunifridus Anglus, Bonifacius cognomento, VVuniboldus & VViliboldus Scoti, Christo sanæq; doctrinæ illius māciparunt. Quā operā in Carnis Doningus, Modelhamus, Modestinus, à beato Rudberto apostoli missi, & sanctus Virgilius antistes Iuuaniensis, qui Domitianū ducem Christo vendicauerat, ante baptismū VValchunonē appellatū, omnes Teutones scilicet feliciter nauarūt. Et in Germania interioris populis cōuertendis, beatos Kilianū ac Burchardū Scotos præstitisse cōstat. ut quamobrē omnes hi populi, quos diximus ab Anglis, Scotis, Frācis, cæterisq; Teutonicis idiomatis apostolis persuasos, à lingua veteri, vestitu, armaturis, moribus & institutis gentiliciis parum admodum recesserint, elucescat. Et

ut cæteros multos surda aure pertranseam, satis constat, tot laborātib. in vinea Domini, siue Romanis, in iis prouinciis, quæ de Romana maiestate ac lingua aliquid retinent: siue Scotis, Anglis atq; Francis, qui edoctis in fide Christi patrium sermonem non immutarunt, messem ad postremum fructuosissimā creuisse, per omnes Teutonicæ originis populos late per Europam dispersos. In qua utinam, qui ante patrum memoriam laborare debebant, nō ita segnes fuissent: aut qui nostro tempore eadem laudis opinione nituntur, sanius eam docerent, & nō ad perniciosam illam libertatem animorum vocarēt: esset fortasse, quod adhuc spes aliqua foret, si non de propagatione Germanici nominis, saltem de illius cōseruatione, in tot hostium Christiani nominis ambitu. In quo, ut ad vestigia reliquiasq; veterum incolarum redeā, vindices scilicet diuina semel conceptæ iræ, nomē in sese ac Rempublicā retraxere, Rhetorum populorum Churruvalhenses, Alemanni. In Heluetiis Suedi ac Taurisci cōfederunt: ab Alemānis Sundgouieses, Brisgouieses, Herciniani, Alsatii ac Tyrolenses ppagari cœpti sunt, & qui Brigantium lacum accolunt. Progenuerunt eadem pene tempestate & Sueui, Wyrtenbergenses, Algouieses, Ristianos, & qui adhuc Sueuorum nomen gloriamq; retinēt, Burgouieses, Rauensburgianos, Hegouianos, Hochbergenses, Vlmeneses, Augustanos, & qui hodie Palatinatus eā ditio nē incolunt, quæ Nouoburgēsis nuncupatur. Post ea tempora, à Boiis, Marauānis, Marcomanis, Quadis & Frācis Austriaci: ab Herulis Marcomanorūq; reliquiis Carnis atq; Tauriscis, qui hodie Carni atq; Styri appellatur, profluxerunt. Præterea à Marcomanorum alia tribu Marchfeldenses in Austria Dani, Nortmanni, & qui Sylesiā tenent, ac Brandeburgensem Marchā, emerferunt. Ex Herulis Mechelburgenses, è Vādalis Pomerani ac Stetinenses egressi sunt. Cæteri suis primæuis sedibus manserunt in angustias tamen redacti, & nō minima sui parte alio abducta, Franci, Thuringi, & Saxones. His adde nouā Saxoniam in Britannia, nouā Franciam in Galliis, nouam Gothiam in Hispania, nouā Longobardiam in Italia, & nouam denique nostra ætate in India ac insulis incognitis Hispaniam. Adde & Germanico nomini præreptas olim prouincias: Sueuis, quod hodie Bohemiæ regnum nominatur: Gothis Hungariā, Vandalis Africam, & Francis Palestinam, quam Gotofridus Boloniensis Germanico simul Christianoque nomini vendicarat. Abstraxere & nostro seculo Lotharingiā atque Nordmaniā Francigenæ, à Teutonica penitus lingua atque Republica desciscentes, ut hodie ista nomine magis prouincia, quā re ipsa supersint. Porro cōtigerunt huiusmodi migrationes & in Principum stemmatibus, qui populis imperarunt: qui, partim regnandi libidine exciti, partim Rhamnusiæ rota impulsī, late per Europam sedes mutarunt. Quemadmodum Andegauenses Comites ex Gallia Franci, principatū in Apulia & Sicilia acceperunt: ubi ante hos & Nordmaniæ Comites, & post illos Sueuiæ principes ex Rhatia rerum potiti erāt. Eadem erroris ratione Aquitania Holādis principes, Asatia Flādris, Aurelianum Thuringis, Lotharingia Palestina ac Portugallia, Lotharingiæ rursus Brabātia atq; Burgundia gubernatores dederunt. Sic occulta pariter Dei prouidentia, Austria, in Norico & Pānonia superiori cōstitutæ prouincia, principes è Babenberga Frāconia primū, deinde ex domo inclyta Sueuorum Habesburgo postulatū: Bohemia è Lutzelburgo vsq; in Belgis, reges exciuit: Dania ex Saxonia Oldenburgenses comites vocauit, & nostra memoria ab ultimis Hispanis Hungaria ac Britānia dominos accepere. Adhuc magis mirādum est, quod Vuelphones quondā Sueuiæ ac Bauariæ principes, iam in Saxonia gubernent, Austriae duces iā in Hispania atque Italia imperent. Administrarunt quodā & in Bauaria Saxones, Henrici auspicio: & in Sabaudia adhuc manent, qui ab Othone secundo rectores quondā dati fuerant. Multæ quoque familiæ ante aliquot secula in Italia celebres, in Germaniam transgressæ sunt: Marchiones Spoletini, unde duces à Schiltach & Vrsplingen, domini à Wynsperg & Rapoltenssteyn processerunt:

Marchiones Patauni, unde Badenses & Hochbergenses principes defluxere, & principes Veronenses, qui modo in Bauaria ditione habent satis angustam. cetera ignobiliores sunt, quam ut hic recenseantur. Laterani à Roma egressi, in Tyroli nunc habitant. Frangepanes Romani pariter in Lyburnia & Carnis, Austriae modo parent. Columnensium præterea posteritas Velsiani in Tyroli, & Rosenbergii in Bohemia commemorantur. Tum & Turrianos constat Mediolanenses in Carnis receptos, & alibi alios. Contraria arbitror ratione ductos Astenses, Gonzagas, Carrarienses, comites de La arcu, ac Montisferrati principes, prima origine Germanos, agros in Italia accepisse, ubi adhuc sub Principum titulis ac fastigio late ditiones habent. Gloriabantur & Hungarorum prosapia pleraque; Teutonica origine, quæ omnes tamen paulatim interciderunt. Quippe à Misnia Marchionibus stirpem minorum à Keled, à Comitibus ab Orlamund Buzadios, à Comitibus à Stoufen Guthkelodios, à Comitibus Ratisponensibus Bodios, à Comitibus Vucissenburgensibus Iakios, à Comitibus Suneburgensibus, qui de Babocha titulum usurpauerant: à Comitibus Homburgensibus Hedericos, & qui nostra primum memoria interciderunt à Comitibus ab Altenburga Porzingenses, & S. Georgii comites, gentilicium annales deriuare solent. ut de Martindorfensibus. Caquinis Gersæ, nihil addamus, quos ab usque; Hispania, Apulia, atque comitibus de Castria deducunt. Nec mirum hoc quidem videri cuiquam debet, quando & Salmenses comites Lotharingi, & Gufmanni Hispani, atque Laterani etiam Itali, pleraque; dominia ac castra in Austria possident. Illud porro minus mirum, quod ex Zolrensibus Sueuiae comitibus, Brandeburgenses principes: ex Bauaris, Palatini Rheni processerint. Sunt & hodie non ignobiles apud Carnos prosapia, quarum ex Ostrofrancia initia repetuntur, Vngnadorum, Ingenuorum à Gera ac Kefenhullorum. Quæ ut iucundum est scire, ac posse reddere rationes singulorum, ita utilitatem non minimam administrationi rerum, & lucem Historiis atque Annalibus adfert, & successiones populorum docet, & mutationes nominum provinciarum ostendit, denique genealogias Principum Comitumque; explicat: & quæ interciderunt stemmata in singulis provinciis, eorum memoriam reuocat: & provinciam in qua coluerunt ista, reddit illustriorem. His adde, unde mutata dialecti in nostra lingua existant, certius queamus deprehendere, hæc de migrationibus cognitio, via una, ac ceu manuductus quispiam erit: & quod præcipuum est, quam minimum in humana conditione ponendum fiet, ac fastu illo mundano, demonstrabit, ut deinceps in officio suo magis Principes esse pergant, tyrannidem fugientes, ac sacrilegia, dum quales maiores fuerint, considerabunt, & tot inclinationes & populorum & stemmatum illustrium ob oculos ponent: recordati illius Chilonis dicti, Potentiæ adiungendam mansuetudinem, ut à suis Princeps non tam metum extorqueat, quam impetret reuerentiam. Est enim reuerentiæ comes amor, metum vero odium comitatur. Ad hæc medebitur ista tractatio nostra, fastui quorundam, qui præ generis vetustate, dignitate & opibus ceteros contemnunt, quos vident virtute & rerum gestarum gloria niti ad gradus eosdem, in quibus ipsi superbiunt, non proprio, sed atatorum suorum Marte adeptos: dum & sese ardeliones isti deprehensuri sint, suasque stirpes, ex tenuioribus aliquando principiis creuisse, fuisseque in eorum genealogiis qui ceris & imaginibus caruerant. Atque de consiliis euulgati operis nostri, de Gentium migrationibus, linguis, familiarumque Germaniæ propaginibus, ac in varias provincias distributione, hæc tenus. Iam ad te nostra conuertetur oratio, IOHANNES IACOBE inclutissime, cuius quidem generis amplissimi, non solum in bonas literas merita, verum adeo in Romanum imperium, & Austriadum domum collata, afflictis Europæ rebus, optimus quisque & scit & meminit: atque fateri etiam maleuoli coguntur. Quod cum vobis omnibus de gente vestra, ex innata quadam propensione hæreditarium pene existat, tum in te præ cæteris resplendent ea omnia animi ac nature

bona,

bona, ut ceu solis radii inferiora omnia illustrant, ita tuis præfidiis, liberalitate, ac plane in literas pietate veluti quadam, illuminas eorum qui de literis, in tanto illarum odio, benemerentur, animos, caligine huius ingrati seculi pressos: latitantes educis, timidos erigis, pigros stimulas: ac breuiter, vitæ subsidiis destitutos, tu solus sustines, ac tuis subinde fortunæ bonis imple. Quorum felicia ingenia à fortunæ iniuriis, tua sic ope vindicata, non literariæ solum Reipublicæ, verum adeo etiam Politicæ, & prosunt quotidie multa, & prodesse ex tua munificentia possunt deinceps cumulatius. Plane illud te Socratis dictum, credo animo complexum esse, Nullam esse possessionem preciosiorem, vero bonoque amico: ego addo, Mæcenate. Quippe & Diogenem Cynicum dixisse ferunt, Bonos viros esse simulachra deorum. Superiorum vero hoc proprium est, ut bene faciant, nemini noceant. Quod tu vnus omnium, in tanto numeno Heroum, ita animo impressisti, ut non solum in tanto contemptu literarum, virtutum, ac bonarum scientiarum, à Musis earumque cultoribus non abhorreas, ut ceteri tui similes plurimi: verum etiam illas sepultas atque absconditas, vel reuocas è caligine, vel ne pereant profligatæ undique, tuis humeris atque opibus sustentas. Ut de alumnis illarum hic nihil addam, quorum tot munifica manu per orbem pene vniuersum in omni genere scientiarum foues, alis, atque beneficiis tuis incomparabilibus ita prosequeris, ut si vel commemorare genera rerum hic vellem, Præfatio in iusti voluminis magnitudinē excresceret. Illud (ut arbitror) carmen Homeri legisti, Οὐτοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐκικόδεα δῶρα. Quo fit, ut in stadio omnes qui hodie currimus, qui vel literas scriptis colimus, vel vetustos autores ab obliuione vindicamus, deperditosque inquirimus, atque à situ reducimus: denique qui nodos intricatos in his qui nobis beneficio talium Mæcenatum extant soluumus, ad te vnus, IOHANNES IACOBE, tanquam ad scopum tendamus: tibi vni, tuoque iudicio, quod habes in omnis generis scientiis limatissimum, nostras vigilias perlibenter quisque offeramus: memoriasque nominum, nomini tuo, omni memoria dignissimo, consecremus frequenter plerique: vel quod fores tuæ nemini non, vel mediocriter docto, pateant, & manus nunquam clausæ existant: vel quod ea est munificentia tua in conseruandis literis, earumque alumnis ab iniuria fortunæ vindicandis. Quod olim constat maximos principes, Augustum, Traianum, Marcum Cæsarem, Alexandrum, Constantinum, Theodosios, & alios plures cum laude totius orbis fecisse: & qui nomen suum patronis literarum futuris omnibus impartiuit, Mæcenatem: & ante patrum memoriam, familiam Medices apud Florentiam Italiae, non sine manifesta utilitate, præstitisse illud pie admodum operæ atque præfidi, insigni apud posteritatem memoria celebratur: ut per illos multa fecunda ingenia hodie viuant, quos nec monumenta absolutissima, nec sudores difficillimi ab obliuione potuissent liberare. Quos tu nostro seculo deploratissimo, quando exulant fere ubique Musæ, ut longo interuallo post te relinquis: tum illud sequeris Philippi Amyntæ Macedonum regis & consilium & dictum aureum. Nam cum Smycithus quispiam ex purpuratis atque adulatoribus, Nicanorem præclarum in Macedonum Republica virum apud Philippum detulisset, quod male loqueretur de ipso: non commotus vir prudens, donum insuper iussit Nicanori mitti: quo facto, cum laudare Philippum Nicanor inciperet, conuersus ad amicos: Videtis (inquit Philippus) in nobis esse situm, ut bene vel male audiamus. Neque vero hoc dico, quod tibi aduler, aut magna apud te munera ambiam: verum, ut intelligeres, quo iudicio, & quibus causis adductus, facturam nostram de Gentium migrationibus, nemini alteri quam tuo nomini inscribendam censuerim. Primum omnium enim iniquum videretur, ut solus communi via decedens, alium quàm ceteri, vigiliis meis patronum eligerem. deinde rectius mihi visum est quoque, ut docto Mæcenati, & aliquo in historiis iudicio prædito, Commentarios nostros subijcerem:

qui non solum recte sciret de singulis iudicare, verum etiam in primis historiarum lectione delectaretur. Et quæ præcipua causa fuit, ut ingenue fatear, quo auctoritatem operi nostro apud eos qui viuunt maiorem conciliarem, & posteritati illustriorem magisque gratam nostri memoriam relinquerem: quod eum adsciuerim aduocatum, & aduersus obrectatores defensorem: qui, ut omnis generis virtutibus, disciplinis ac linguis coruscet, ita apud eum cultoribus illarum asyllum patet omnibus: & qui de optimo atque doctissimo quoque & gaudet benemereri, & beneficiis suis neque exultat, neque modum cessat imponere, finemque. illud Ausonii poetæ in memoria retinens: Tu bene si quid agas, non meminisse fas est. Celebre est illud Antisthenis Atheniensis dictum, quod credo te, IOHANNES IACOBE, nunquam non animo volutare. nam cum rogaretur, Quæ res portenderet ciuitatibus exitium? Cum in his (respondebat) nullum esse potest discrimen bonorum ac malorum. sentiens nimirum, eam Rempublicam non posse consistere, ubi nec honos esset virtuti, nec pœna scelerosis. quod & apud Homerum stomachatur Achilles, cum ait, εἰ δὲ ἢ πικρῆ. Sed venio ad censors, qui utinam docti mihi contingerent, & in historiis lectione ac iudicio uberiori versati, atque (quod in Græcorum gymniciis ludis Anacharsis quondam Scythæ philosophus reprehendebat) de Poetis, Mimis, Sophistis & Musicis, populus iners, illarumque artium expers non iudicaret, aliis applaudens, qui nihil nossent: aut si quid nossent, male scirent: alios vero explodens, qui merito palmam ferrent. Quod si vitare tales scopulos non licet, & suboritur sint ex tali hominum genere Aristippi quidam: his te, Heros magnanime, tanquam clypeum validissimum obijciam, qui & ad hoc me periculum famæ induxisti, & imploranti mihi auxilium, utramque manum aduersus obrectatores armatam porrexisti: & contra sumptus laboresque munificam, liberaliter promisisti: ut merito omnibus possim illud Anacharsis Scythæ dictum liuidis obtrudere, ἐνα φίλον ἔχειν πολλὰ ἄξιον, ἢ πολλὰς μὲν δὲνὸς ἄξιους. Porro & quosdam nasutos non defuturos puto, qui in alienis vel examinandis vel culpandis, paulo curiosiores, quum nihil inueniunt sua dignum reprehensione, nunc partum immaturum accusant, nunc patroni dignitatem exaggerant: vel præmedum opus diutius fuisse: vel maiori verborum lenocinio, dictione magis tersa, ac diligentius conquisitis vocibus expolitum esse debuisse, ut tanto patrono satis digna, quæ dedicantur, viderentur. Quibus ego cum Themistocle, laudatissimo quondam Græcorum imperatore, respondebo. Nam cum illū Adamantus quispiam ex Græcorū ducibus, à pugna nauali, ad quam Græcos induxerat, dehortari conaretur: O Themistocles, inquiens, qui in certaminibus ante alios profiliunt, mos est flagris cadere. cui ille: Sic est, Adamante (ait) ut dicis: sed nec eos, qui se subducunt, coronat quisquam. Sit igitur hæc causa, hæc defensio mea, aduersus censors quosuis, sicubi aliquando hallucinatus, scopum non semper tetigerim. nam nec industrii sagittarii eū feriunt semper: & qui in hac arte excellere cupit, ut aberret interdū oportet, & errando artē exactius discat. Iam vero, si omnes perfecti mox artifices esse vellent, & inire ea nihil experiretur, nulla esset ars vel scientia recte tradita à quoquam, aut in usum adhibita ab his qui didicerunt, unquā. Fateor, ac nolens volens dicere cogor. splendidiore te dignū munere fuisse: & metuisse me non semel, ne incultis cogitationibus meis, nomini Fuggerorum per orbem terrarum fulgentissimo, plus caliginis quam lucis accederet. tamen illud pressius consideravi, eiusdem Themistoclis dictum vere aureis literis scribendum, Scripta similia esse picturatis stragulis. nam quemadmodum illæ, dum extenduntur, ostendunt imagines: dum contrahuntur, easdem celant & abolent: ita vel incultissima quæque communicata posteris, officio lucis quam adeptæ sunt, clariora esse putandum est, vel limatissimis atque elaboratissimis facturis, diu pressis, ac carcere conclusis: atque, quod leui momento fieri potest, partim ob vitæ nostræ breuitatem,

partim

partim propter hæredum vel incuriam vel ingratitude[m] quotidie intercidentibus, ac magno literariæ Reipublicæ incommodo morientibus. Id quod cum in aliis pluribus, tum vero præcipue Ioannis Auentini, Iacobi Manlii, Iohannis Stabii, ac Beati Rhenani vigiliis hac ratione amissis, historiarum alumni merito deplorare debemus. Habes, magnifice Heros, rationem & institutæ dedicationis, & tanti à nobis suscepti laboris: ut vel eo libentius ab obrectatorum morsibus me defendere digneris, vel veniam ego apud æquum lectorem faciliorem adipiscar. Bene feliciterque vale, Heros magnificentissime. Vienna, ex adibus nostris, in solenni Dei genitricis festo: Anno redemptionis nostræ,

M. D. LV.

DE GENTIUM MIGRATIONIBUS Liber primus:

DE ABORIGINIBVS, ET IIS QVI MOX
post diluuium in tractu Austriacarum prouinciarum inferiorum sedes habuerunt, populis:

AVTORE WOLFGANGO LAZIO
VIENNENSE, REGIO HISTORICO.

- I** AM ET SI primam post diluuiū, Noæ progeniem gentemq; extitisse, eamq; solam per orbis vastitatem propagatam, abundè sacræ nobis literæ ostendant: tamen illud forsân in multorum animis dubitationem relinquet, quòd vetustissimæ illius gentis, atq; adeò primæue, in agro Pannoniarum, Noricq; sedes collocata: relictaq; Meridie, vltra mare, cultam mox terrâ fuisse, adseuerare audeâ. Nolo hic fidem tribuere Austriæ analibus, qui Abrahamum fabulosè quendam repetunt, cum filiis Ataym & Salim, filiâq; Rebecca, & Susanna coniuge, oriundum (vt ipsi nugantur) eregione Sanianiorum, anno post diluuiū Noæ D C C C X in Austriæ tractū vltiorem venisse,
- 20** ex nescio qua terra Theomanaria, longis itineribus profectum, ac in eo demum vltioris Austriæ loco ad Danubii ripam consedisse, quem incolæ Stokerauu appellant, diui Colomanni martyrio nobilem pagum, & mansioni nomen dedisse Auratym: tractū verò huius terræ vniuersum, Iudaisaptam nuncupasse, atq; in eo ordine successisse Israeliticis principes, siue quo alio appellare nomine debeâ, Ataym, Rabam, Laptam, Synnam, & harum Barbaricarum nuncupationū plures. Præterea (q; magis absurdum est) cenotaphia illorum superesse, & recõditas reliquias eodem in vico, locisq; proximis Tulnæ, Graycznstayn, ipsaque Austriæ cultiori ciuitate Vienna, adseuerant. Quibus omnibus impudenter & illas adiciunt nugas. frequèter ab huiuscemodi incolis, principibusq; proximis agris, nominis accidisse mutationem. Deniq; Iudaisaptæ atq; Auratym nomē claturis paulatim abolitis, Sauritium, Sannas, Pannans, Filas, Fynay, Corrodanciam & Auaratam eum terræ tractum, in quem Austria hodie ab vtraq; Danubii ripa excurrit, appellatum nominibus fuisse. Quæ omnia ex vano hausta, ad fabulas potius (quarum ante patrum memoriam, qui res adnotarunt, fuere studiosissimi) quàm historicâ referenda esse fidem, semper credideram, & quòd sacrosanctis ea passim literis refragetur, & quòd matrimonia hos principes contraxisse cum Bohemorum & Hungarorum regibus cõmemorent: quas gentes, multis postea seculis, in ea loca Europæ transgressas constat. Transeo hic data opera & illud, quod iidem multis verbis Annales exaggerant, sepultos aduenæ eius gentis principes fuisse (ne dicam vanâ & ficta nomina principum) ante mœnia & portas Viennæ, Tulnæq;, multis antè seculis quàm cõdita fuerint, & Annales adeò ijdem cõstructa testantur. Et vnde potissimū nugas istorū de-
- 40** prehendas, diui Stephani apud nos protomartyris basilicam, à quodam Ioanne, Romani præsidis (si dijs placet, cuiusdâ Aman nomine, affine, & beati Alexii cognato ac synchrono, à fundamentis surrexisse, impudentissime mentiuntur. Et sarcophagum non huius, modò, sed qui secuti sunt posteriorib. seculis, Petri, Alberti, Ludouici, Hérici, Ottonis, ac Chunradi, eo in templo extare, affirmare non erubescunt. Quod multo ante Carolum magnum tēpore (si Sanctorum historiarum ac Chronologiae rationem obseruare voluerimus) contigisse oportuit. Quo tempore à Gothis & Hūnis Pannonias pressas, & nulla saluberrimæ doctrinæ

in ea rudimenta fuisse, constat. Mitto hic rursus aliorum, ac vetustiorum multo, magisq; fi-
 de dignorum Annalium traditiones, qui anno primum à nato Christo M C X I. nō à Iohan-
 ne siue Amanno, excogitatis illis, & qui nunquā in rerū natura fuerunt, sed ab Henrico, pri-
 mo hoc nomine Auftrię duce, omnibus sanctis in Fabiana templū, q; postea beati item Ste-
 phani protomartyris nomenclaturā adsciuit, à fundamentis positū fuisse, & quidem ad fidē
 magis prona historia, commemorant. Quæ uti sunt absurda omnia, & inter se ipsa diffidēt,
 nullā mihi (vt supra est dictū) eius coniecturæ occasionē fecerunt, qua primū Noæ sobolis
 in Pannonias immigrationē, ante adhuc Celticos Gallogræcorumq; populos, & ipsum an-
 tequā nomen etiam Pæoniæ siue Pannoniæ auditum fuisset, in huncce librum retulerim.
 Sed quod monumēta apud nos eruta sunt, dum difficili ac diuturno opere, vrbi nostrę mu-
 nitiones adiiciuntur, vetustissima quæq; literis Hebraicis contexta, ingentes saxorū moles
 insolentibus vna simul aliquando ossibus inuentis: in quibus (incredibile dictū) quā anti-
 qui annorum numeri à condito (vt habent expresse) mundo subducti. Tum vero ab eius
 linguæ doctissimis viris, & quorum sum ea in re interpretatione & iudicio vsus, D. Ioanne
 Alberto Vuidmansteter Iurisconsultis. sacratissimi Rom. Regis FERDINANDI Cōsilia-
 rio, ac Scriniorum Auftriæ præfecto, Francisco Stancharo Italo, Christophoro Mylandro
 Hesso, & Ioanne Syluestro Pannonio, ita fuere in literas eumq; sensum missi (facta à postre-
 mis duobus ex ipsis saxis descriptione) vt alia à cōdito mundo ter millesimū annū octingē-
 tesimum & tricesimum nonū, hoc est, annos solares ante natū Saluatorē CXXI. alia vero an-
 nos post statim natū CHRISTVM repræsentent, qui in Tiberii, Neronis, Cōstantiniq; im-
 peria incidunt. Et q; auitas illas Noæ posteritatis (vnde & Hebræi posterius Iudeiq; proces-
 serunt) primasq; vel solum vel maxime, nobis potest in Pannoniis sedes confirmare, ad pri-
 mum lapidē à Vienna proximo ac perquā vetusto vico, saxum quoddam literis ferme exe-
 sis, iisq; Hebraicis, extat: in quo hi, de quibus diximus viri, annorū à condito mundo positi
 lapidis collegere duo millia, quingentos & sexaginta. Qui numerus in annū ab exitu Ægy-
 pti incidit, centesimū & octauum. Quo tempore Israelitæ adhuc Egloni Moabitarum regi
 feruerunt: apud Assyrios autē Belloperes, Paris apud Celtas, & in Italia apud Aborigines
 Tarchon & Amnus rerū potiebantur. Deniq; Gerion paulo ante in Hispanias, ac ad Rhe-
 num Hercules Alemannus (cuius & Cornelius Tacitus meminisse videtur) transmigraue-
 rant: à Bosphoro Cimerio autē nondum Cimerii adhuc, duce Heleno mouissent, à quibus
 Cymbros primū, atq; inde Sycambros Francosq; descendisse, haud ambigua res est: Hele-
 numq; eundē Cimeriorū regē (vti Homerus est author) Troianis in auxiliū venisse, legi-
 tur. Adeo, vt constet plane, ante Troiani belli secula Hebræos, siue potius illorum maiores,
 in Pannoniis coluisse. Siquidem vnū ex his de quibus loquati fuimus monumentis, quod
 cæteris antiquius videtur, mortuū isthic, hoc est, prope Viennā, atq; sepultum Mardachai,
 de genere Gigantū ingentē, literis vt post videbitur, expressis, numerisq; à creato mūdo te-
 statur, MMDLX. Quod tamen si multis fidem excedere videatur, suffragari tamen vetustæ
 inscriptioni nostræq; coniecturæ poterit locus, qui est capite decimo Geneleos, vbi Noæ fi-
 lios orbē terræ inter se esse partitos his verbis legitur: Ab his diuisæ sunt gentes in terra post
 diluuium. Post quæ statim mentio fit, & vltra fluuium eos fuisse profectos: qua credo peri-
 phrasi mare posteritati insinuari. Clarius de Tuiscone rem profequitur Berofus Chaldeus
 libro III. I. Babylonicarū rerū: Ab exordio (inquit) huius, Ianus pater misit in Ægyptum
 cum coloniis Chemesenuū. In Libyā vero & Cyrenē, Tritonē: & in totā reliquā Africam,
 Iaperum, Priscum, Atalaa. In Asiam orientālē misit Gangem, cum aliquot ex filiis Gomeri
 Galli. In Arabiam felicem præterea Sabum, cognomine Thuriferum: Arabū præfecit Ara-
 biæ desertæ, & Petræum Petræę. Cānam deniq; posuit in Damasco, vsq; in extima Palæsti-
 næ. Adhæc in Europa regē Sarmatiæ fecit Tuisconē, à Tanai ad Rhenū vsq;: iunctiq; sunt
 illi omnes filii Histri & Mæsæ, cum fratribus suis, ab Adula monte, vsque in Mesembriam
 Ponticam. Hactenus Berofus. Quæ si cum præcedentibus verbis compares, reperies ab
 exordio conditæ Babylonicæ turris, multiplicatis linguis, istam Tuiscōnis ex Asia in Eu-
 ropam, ad sedes quærendas occupandasq;, inter Rhenum & Scythiam, factam fuisse pro-
 fectiōnem, seu potius navigationem. Id quod contigerat anno post diluuium CXXXI. Scri-
 bit enim idem Berofus: Anno CXXI. à salute ab aquis, prima omnium gentium atq; ciui-
 tatū fundata est à Saturno Babylónico nostro, vrbs & gens nostra Babylonica, multiplica-
 taq; est nimis numero posteritatis: magisq; studuit paci & religioni Saturnus deorū, quam
 opulentiis. Et turrim quidem ædificauit, sed non compleuit: nec designatam vrbe-
 m fundauit. quia post quinquaginta sex annos subito non comparuit, translatus à diis. Et
 causam reddens huius Aboriginum ex Asia in Europam factæ transmigratiōis FABIVS
 pictor: Circa finem aurei seculi (inquit) primus omnium Ninus rex Assyriorum, hos
 aureos

*Nata Getu-
 rasem in-
 scriptionum
 Hebraica-
 rum.*

*Locus Ge-
 neleos de
 Hebrao-
 rū, siue poti-
 us Noæ so-
 bolis trans-
 migratione
 in Europā.*

*Locus Bero-
 si de Tuisco-
 ne filio Noæ,
 ex Asia in
 Europam
 progresso.*

aureos mores noua regnandi cupiditate mutauit: & primus limites transgressus, bella fini-
 timis mouit, & totius Asiæ populos perdomuit. Sub quo Camefes præfectus fuit Aborigi-
 nibus. Et paulo post, frementibus vndiq; contra se armis, toto prius pererrato orbe, Satur-
 nus ad Ianum se contulit. Eum comi hospitio Ianus receptum, Latio & Aboriginibus præ-
 fecit. Constat igitur, Tuiscōnem anno mox post diluuium CXXI. à Noe, quem Ianū per-
 petuo Berofus appellat, & eius ex fratre nepote Nymbrodo siue Saturno, in Europam mis-
 sum fuisse, occupasseq; agros inter Tanaym & Rhenum. Equidem à Tuiscōne Germanos
 descendisse, Cornelius etiam Tacitus testatur: eumq; terræ filium extitisse, ob antiquitatē
 nimirum, commemorat. Sic Noæ coniugem & Berofus alia voce Titæam cognominat.
 10 Manet adhuc à primo authore Germanis nobis nomē vetus, quos Tuiscos vel Dodescos
 externæ gentes vocant, & nosmet Duiczios appellamus. A qua longe vetustissima nomen-
 clatura, & Duicziburgum in Cleuensi ducatu (quod primum conditum à Tuiscōne, post
 illā ex Asia nauigationem, credendum est) & Duicium eregione Colonia Agrippinæ, no-
 mina ad posteros transmiserunt. Testatur præterea antiquitatem, & nostram à Tuiscōne
 Noæ filio originem, vetus prouerbiū, quo Rhenenses notantur, Die Nheyngeffen, ab Ogy-
 genimirum: quo nomine etiam Noa, quemadmodum Ianus, pariter vocitatum, Berofus
 autor est. Sed hic obiiciet aliquis, Tuiscorum terram ad Tanaym Sarmatiæ non extendi.
 Cui respondemus: Ante constitutum imperium, imo eo etiam constituto, Germanicos
 populos eo vsq; tenuisse. Nam & Bastarnas supra Dacias colentes, ex Germanis descendi-
 20 se, Strabo libro 4. author est. Et Cornelius Tacitus, Catualdam Marcomanorum regem
 in Dacia inter Marum & Cusum flumina cum aliquot millibus Germanorum à Tiberio
 locatum fuisse, libro XI. author est. Huc pertinet quod Plinius scribit libro quarto Histo-
 riæ naturalis, capite XIIII. Genera Germanorum sunt quinq;. Primum Vindali, quorum
 pars sunt Burgundiones, Varini, Carini, Guttones. Secundum genus Ingeuones, quorum
 pars Cymbri & Teutoni ac Cauchorum gentes. Proximi autem Rheno Istæuones, quorū
 pars sunt Cymbri mediterranei. Hæc ille. Qui rursus libro 4. cap. 12. Vannianum regnum
 Sueuorum, à Maro Daciæ fluuiio incipere tradit. Sic deniq; Gothiam, hoc est Germani-
 am ad Tisciam flumen Dacię, codex Theodosianus extendit. Adhæc omnia constat, Ger-
 manicos populos Vandalos, Gothos, Burgundiones, Francos, siue Cimerios, non aliunde
 30 quam ex Asiæ confinibus in Europam transgressos, vt libro huius Operis quarto prolixius
 ex historica sum fide enarraturus. Scitum est quod Berofus de Iano, siue Noe, patre Tuif-
 conis, & Nimbrodī auo scriptum reliquit: Post finitum diluuium, multiplicatum est (in-
 quit) in immensum genus humanum, & ad comparandas nouas sedes necessitas compel-
 lebat. Tum Ianus pater adhortatus est homines principes ad quærendas nouas sedes. De-
 signauit itaq; illas tres partes orbis, Asiam, Africam, & Europam, vt ante diluuium viderat.
 Singulis autem his principibus singulas partes, ad quas irent, partitus, ipse per totum orbem
 colonias se traducturum pollicitus est. Porro celebrantur adhuc apud Hebræos phracæ il-
 40 la, hoc est, diuisiones terrarum, quæ desinente diluuiō, altera quidem ad dextram, Europæ
 videlicet, emerfit: altera ad læuam, Africæ in quā tractus, longe lateq; exportectus, à phra-
 ca illa Hebraica, a litera adiecta, appellationem retinens. Inter quas nimirum mediterræ-
 neum mare, ex diluuii inundatione remansit. Vltra quod scilicet nauigantes, quod fluuii
 nomine literæ Hebraicæ vocant, in Europam atq; Africam, vtramq; nimirum phracam il-
 lam, Noæ filii ac nepotes venerunt. Venisse præterea in Europam Noæ pronepotē ex Go-
 mero, גומרוס, hoc est, Aschæna, quem Ascanium Berofus vocare videtur, dubium non est,
 quando ab illius nomine in hodiernum vsq; diem Iudæi Hebræorum tribus ac posteritas,
 Germaniam Teutonasq; denominare solent. à quo & Asciburgium forsan, cuius Corneli-
 50 us Tacitus ad Rhenum meminit, & mons eodem nomine, quem Ptolemæus ad Sueuum
 fluuium describit, appellata manserunt. Et si conicere licet, & Ascaniæ Comitatus apud
 Saxonas, quo titulo Anhaltenses principes gaudent, ab Ascanio nimirum illo, siue vt He-
 bræi dicunt, Aschæna, nomenclaturam primitus accepit. Cæterum commemorat hanc
 Iaphet ex Asia in Europam transmigratiōnem Eusebius: Iapetus (inquit) tenuit in Asia &
 Europa. In Asia quidem tenuit, ab Amano Tauroq; montibus Syriæ ac Ciliciæ vsq; Tanaym
 : in Europa vero totum tenuit à Tanai ad Gadiram, relinquens locis ac gentibus voca-
 bula, ex quibus quædam mutata sunt à posteris, alia permanent, vt fuerunt. Huc pertinent
 & quæ de Ismahele ex Agar filio Berofus idem animaduertit: duodecim videlicet ex hoc
 principe viros natos esse, qui per orbem terrarum vagabundi, alii alias fuerint sedes sortiti,
 anno elapso à condito mundo MCLXX. Quod si verū est, quid impedit, in Europā forte
 ex his aliquos, atq; Pannonias præcipue, & Mæsiæ Thraciamq;, quæ Asiæ prouinciæ pro-
 piores sunt, peruenisse? Qui Iaphet soboli mixti, Theodonis videlicet, eiusque Germani

*Teutonica
 nationes
 q; in Asia
 primis tem-
 poribus te-
 nuere.*

*Phracæ He-
 braorum.*

*Aphrica
 vnde dicta.*

*Secundus
 Europa cul-
 tor.*

*Memoria
 Ascani in
 Germania.*

*Iaphet tra-
 migratio in
 Europam.*

*Ismahele
 propago in
 Europa.*

Tuisconis progeniei, atq; adeo (vt breuiter dicam) Aschænæ posteritati, sensim linguæ morumq; similitudine coalescentes, commixtum quoddam ex Hebræo & gentilicio, idioma tale suscitauerunt, quale in repertis apud nos monumentis, eiusdem quidem linguæ, sed aliter positum literis, sine omni punctorum subsidio, occurrit. Quanquã & annorum numeri ipsi, itemq; clausula à condito mundo, in hisce integra existant: atq; legi vel citra laborẽ, à quouis in eã lingua vel mediocriter erudito, possint. Sed redeo ad filios Noæ: quorũ Iaphet (vt de Sem & Cham, & qui post diluuium natus fuerat, Tuiscone, quem alii tamen adoptatum modò, & Iaphet filiũ extitisse autumant, nihil dicamus) qui Europam sortitus dicitur, multos liberos procreauit, interq; eos Europæ vastitatem diuisit. Quo factũ est, vt cum delecta suorũ manu Thubal in Italiã transmigraret, Dissametes Galliã inuaderet, Iauan in Græcia sedes quæreret: Magog in Septentrionẽ, vbi late Sarmatia extenditur: in Ioniam vero Ianus concederet, & in Macedoniã Kytim. Qua in diuisione (forte ne an voluntate, incertũ) Gomerus filiorũ Iaphet postremo, à Vistula agri vsq; ad mare Atlanticũ obtigere, in quibus Germania postea, siue Teutonia, Gallia, & Hispania prouinciæ distinctæ sunt. Siquidẽ Gomerus Aschænæ filium progenuerat, quẽ alii fratrem fuisse autumant: à quo Cimbri, Galatæ & Teutones, qui postea & Germani Alemanniq; cognominati sunt, processere. Quorũ Galatæ (qui sequentibus annis & Celtæ & Galli, atq; etiã Gallogræci, & secundum tribuũ locorumq; discrimina, Boii, Brenni, Senones, Taurisci, Scordisciq; & Gesatæ dicti fuerat) in terrã tractũ primum Rheno fluuio Pyrenæisq; montib. & mari vndiq; conclusum, abiuere. Deinde vero, abundante multitudine, in Norico passim, Rhætiis, Pannonia, imo ipsa Italia deniq; ac Græcia sedes quæreret: traiecitq; audacter mari, Asiã armis inuadere, Brẽno duce: pars, Bathanatio autore, Pannonias repetere: prorsus omnib. reliquis nõ solũ Iaphet, stẽmatibus permisceri, sed Sem etiã in Asia Noæ filii posteritati coalescere cœperunt. Hinc in Asia, Gallogræcia siue Galatarum prouincia exordia sumpsit. Et quia iam turri Babylonica excitata, sermonis discrimina suborta fuerant, Nimbrodo autore, illi qui in occidua plaga Latinũ Græcumq; idiomata, & excisa Troia, Romanã iam Gallicãq; linguas paulatim populi personabant) quibus Troianã nimirũ originẽ ambabus, Æneq; Antenoris Priamiq; iunioris errore, dedere) dũ fecundiores inquirunt sedes, alii cũ aliis sedes permutarunt. Quantulũ n. (vt Taciti verbis utar) amnis obstabat, quo minus, vt quæq; gens eualeuerat, occuparet, permutaretq; sedes promiscuas adhuc, & nulla regnorũ potentia diuersas: Igitur Aschænæ, vt pote Iaphet nepos, & Noæ pronepos, quẽ Tuisconẽ fuisse multi cõtendunt: tamen filiu Mannũ reliquisset, ad Danubiũ & Rhenũ imperantẽ, quem Ingeuon, & sub ipsum fere Abrahæ obitu Marsus quidã, in regno secuti sunt: factũ est tamẽ, excisa Troia, & dissipatis Asiaticis nationibus, Europæisq;, quæ vel ad eam oppugnandã confluerat, vel in ea præsidũ agitabant, vt ad Rhenũ posterius, atq; inde ad Danubium classib. in mari Arctoo vecte, fatalis illius belli reliquie appulerint, Cimmerici, primũ, Saxones, Celte, & Turingi: atq; eo pariter, Vlyssẽ duce, Græci peruenerint: q; siue pulsã primẽuẽ gentis colluue, Aschænæ, hoc est, Tuisconis fines occuparint: siue cũ illis cõmixti, in vnã paulatim nationẽ coaluerint. Quæ paruo admodũ discrimine morũ linguæq;, Gallos deinde & Germanos in his agris excitauit, haud satis equidem cõstat. Idioma tamẽ mutatu, mutatos sane & mores crediderim, trib. diuersissimis gentibus eisdẽ, de quibus loquimur, finibus cõgregatis, qui videlicet ab Italia late ad Oceanũ Sẽptentrionalẽ exporriguntur: hoc est, Noæ progenie, quos Aborigines dici autoribus existimo, Troianis atq; Græcis, & his quidem aduenis. Scitũ est q; scribit Corn. Tacitus, Germanorũ paulo altius initia repetens: Ipsos (inquit) Germanos indigenas crediderim, minimeq; aliarũ gentiũ aduẽtib. & hospitibus mixtos. Quia nec terra olim, sed classib. aduehebatur, qui mutare sedes querebat. Et immensus ultra, vtq; sic dixerim, aduersus Oceanus ratis ab orbe nostrõ nauib. aditur. Quis porro præter periculũ horridi & ignoti maris, Asia aut Africa aut Italia relicta, Germaniã peteret, informem terris, asperã cœlo, tristẽ cultu & aspectu, nisi sit patria? Celebrat carminib. antiquis (q; vnũ apud illos memoriã & Annaliũ gen⁹ est) Tuisconẽ deũ terra editũ & filiũ Mannũ originẽ gentis: cõditoriq; Mãnõ tres filios assignat, è quorũ nominib. pxiimi Oceano Ingeuones, medii Heruiones, cæteri Isteuones vocetur. Quidã autẽ licentia vetustatis plures deos ortos, plureiq; gẽtis appellationes, Marsos, Gãbriuios, Sueuos, Vãdalos affirmant, eaq; vera & antiqua nomina: ceterũ Germaniã vocabulũ recens & nuper additũ. Quoniam qui primi Rhenũ transgressi, Gallos expulerunt, ac nunc Tungri, nunc Germani vocati sunt, ita nationis nomẽ, nõ gentis eualuissẽ paulatim, vt omnes primũ à victore ob metũ, mox à seipsis inuẽto nomine, Germani vocaretur. Fuisse apud eos & Hercule memorat, primũq; omniũ virorũ fortium ituri in prælia canunt. Sunt illis hæc quoq; carmina, quorũ relatu, quẽ barbaricũ vocat, accendunt animos, futuræq; pugnæ fortunã ipso cantu auguratur. Terrẽ enim,

Berosus dicitur existimare, Iauanem appellatum fuisse. Gomerus filius Iaphet cum suis in uer Vistula & mare Atlanticũ confedit. Qua nationes ab Aschænâ processerunt. Gallorum nationes ultra Rhenum. Gallorũ lãginq; per orbem terra emigrationes. Gallogræcia in Asia. Troiana originũ populi in Europa. Referunt auctores, à Cham 30 linguas, à Sem 27. & à Iaphet aiusq; sobole 15. ortas. Tuisco & Mannus. Quæ gentes accesserint Aboriginib. in Europa. Locus Taciti de Aboriginib. in Germania. Autentius cantilenas Germanorũ antiquas Annalium instar esse refert. Theodorus Gomerumque Iaphet filios, ipsum vero Iaphet Tuisconis fratrem fuisse, ex Beroso colligit. Germania vocabulum vocens.

trepidantur, prout sonuit acies. nec tam vocis illi quàm virtutis cõcentus videtur. Affectatur præcipuẽ asperitas soni, & fractũ murmur, obiectis ad os scutis, quo plenior & grauior vox percussu intumescat. Cæterũ & Vlyssẽ quidã opinantur, longo illo & fabuloso errore, in hunc Oceanum delatũ, adisse Germaniẽ terras: Asciburgiumq;, quod in ripa Rheni situm, hodieq; incolitur, ab illo constitutum, nominatumq; *ἀσπιβύργιον*. Aram quinetiam Vlyssi consecratam, adiecto Laertis patris nomine, eodem loco olim repertam: monumentaq; & tumulos quosdam Græcis literis inscriptos, in confinio Germaniæ Rhætiæq; adhuc extare. Hactenus Tacitus. Quæ non equidẽ, quòd hoc capite de Germanicis Gallicisq; nationibus agamus, de quibus peculiarem & seorsim postea sermonem instituemus: verũ uti Germanicæ linguæ nationisq;, siue Gallicæ exordia ostenderentur, deducta à nobis ad fidem rerum fusius sunt. Deniq; qui populi ante has adhuc gentes Pannoniẽ Noriciq; agrũ inhabitauerunt, & vtrum hẽ, vtpote aduenẽ, cum Aboriginibus coluerint: an his pulsus, agrum solã obtinuerint, paulo rem altius repetere volumus. Aborigines enim (vt Marcellini verbis utar) in his regionibus quidam visos arbitrantur. Atq; hos ego Iaphet, nimirũ Gomeri & Aschænæ posteritatem fuisse, in qua Tuisco & Mannus imperarunt, existimo, primæuos videlicet Tuiscones atq; Galatas, qui posterius Alemanni Germaniue, Celtæ Gallicue nominati fuerunt. Siquidẽ & Iosephus, Hebraicarum rerũ non improbandus autor, Gomeritas alio nomine Galatas dici affirmat. Cæterũ Pæonum Illyriorum, Gallorũ siue Celtarum, Germanorumq; siue Teutonũ recentiora nomina sunt, quẽ Romano iam positò populo, multis post Æneæ in Italiam transmigrationem seculis, audita sunt primũ, veluti & supradicto Marcellinus loco sentire videtur, ita nominatim scribens: Alij Dorientes antiquiores, secutos Hercule, Oceani locos inhabitasse, confines Drauidæ memorant: reuera fuisse populi partem indigenam. Sed alios quoq; ab insulis confluisse, ex tractibus Transthenanis celebritate bellorum, & alluuiõne feruidi maris sedibus suis expulsos. Aiũt quidam, pauco post excidium Troiæ, & fugitantes Græcos vbiq; dispersos, loca hæc occupasse, tunc vacua. Regionum autem incolæ id magis omnibus adseuerant, quod etiam nos legimus in monumentis eorum incisum, Amphitryonis filiuẽ Herculem, ad Geryonis & Taurisci seutorum tyrannorum perniciem festinasse: quorum alter Hispanias, alter Gallias infestabat: superatisq; ambobus, coisse cum generosis fœminis, suscepisseq; liberos plures. Et hæc de Aboriginib. pulchrẽ Ammianus noster. Sed ne mendacij arguamur, monumentorum de quibus mentionẽ fecimus, & rhapsodiam subijciemus, & interpretationẽ, ut ea Franciscus Stancharus latinẽ olim, eodem omnino sensu quo Christophorus Mylander Hessus, & conuersatione & natiuitate Hebræus, ex lapidibus delineata Germanicẽ reddiderat, in ista nominatim verba explicuit, מורדכי: id est, Mordachi de genere gigantum vir magnus (scilicet mortuus, vel sepultus est) anno à creatione mundi bismillesimo, quingentesimo & sexagesimo. Hic deest dies & mensis. Est autem monumentum antiquum. nam post latam legem fluxissent tantum D L X anni מלפני: id est, Ephraim sacerdos à Tanurath, cum in solennitate sua ipse elegisset diem mensis, hoc est Calendas & sabbathũ Iunij, gaudium fuit cordi suo. Hic arbitror posuisse iod literã pronun, ideo verti Cordi suo, alioquin Cordi meo: quod non videtur quadrare. Adiectus est etiã annus sepulture, à condito mundo M M M D C C C X C I X, deest dies: & multa arbitror caduca & corrosa præ vetustate fuisse. Verti autem, In solennitate sua, hoc est, In die solenni. Et sic vacaret prænomen, quo sæpe Rabbini vtuntur. Vel etiam vocauit diem illum festum suum, in quo mortuus fuit, משה: id est, Mortuus est (nam propriũ esse non videtur, sicut Petyra) filius meus Rabbi Iudas sacerdos à Tanurath Vintera, qui sepultus est in die decimanona Ianuarij, à creatione mudi ter millesimo, octingentesimo, & tricesimonono, iuxta numerum minorem erectus est. Hic porrò duplex numerus habetur, ut in epitaphio Petyræ. שלם, id est: Salem filius Rabbi Baruch, quod apud nos est Benedicti, sepultus est vicesimosecundo Decembris, anno à creatione mundi quatermillesimo & sedecimo. Hic notandum est, Iudeos numerare à creatione mundi usq; in præsens tempus, M M M M C C C, & nescio quot annos. משה: id est, Petarach (quo nomine primogenitum significare videtur) etsi pro proprio etiam interpretari possit. Pennyn, siue Faunyn, secundum quosdã interpretes, filia Rabbi Ioseph, quæ abiit in secula, hoc est, mortua est, X X I I anno, subintellige ætatis suæ, prima mensis Martij, à creatione mundi quatermillesimo trecentesimo & vicesimo (iuxta numerum maiorem) die verò secunda Aprilis lapis erectus est. כח & כה. Nam duæ priores literæ, quoad numerũ significat X X I I: duæ verò posteriores abbreviatio est, quæ principium mensis significant. ideo addidi, ætatis suæ anno (lectorem enim fallere nolo.) Si enim hæc duæ priores literæ essent postpositæ, ut in alio epitaphio, significarent, Cum gloria & honore: hoc est, puellam istam maximo cum honore sepultã fuisse. At coniecturæ sunt. Adde & hoc pro declaratione illius,

Græci mixti Germanis & Gallicis Iaphet posterit. Locus Ammiani Marcellini lib. 15. de Aboriginibus in Europa. Primi monumenti Hebraici interpretatio. Secundi monumenti Hebraici interpretatio. Tertii monumenti interpretatio. Quarti monumenti Hebraici explicatio.

ad numerum scilicet maiorem: Quod Iudæi dupliciter suum numerum à creatione supputant, hoc est, duplici numero vtuntur in scribendo, vt infra hoc modo: Anno à creatione mundi M M M M C C C & iste est numerus eorum maior. minor verò est, C C C anni: vt nos quoq; hodie à nato Christo subducimus, M D L I I. maiorem & minorem, D L I I I, vel L I I I. Hæc ex autographo Stanchari, huius linguæ peritissimi. Et cum magna ex parte Ioannes Syluester, publicus eius linguæ in gymnasio Viennensi apud nos professor, ad eundem sensum transtulisset, subiicit tandè versionem: Interpretari antiquitates huiuscemodi, multis nominibus difficile est, in lingua potissimum Hebraica. Primum quòd variæ in hac sunt abbreviationes, quas vna ferè dictionis litera solent notare: ideoq; apicula supernè addita, per quam veluti per vestigium quoddam certum, origo simul & ratio dictionis inuestigatur. Secundo, quod vulgus Iudæorum his variè solet vti, nec certam aliquam in his rationem sequi. Cuius rei certissimum indicium est, quòd vulgata abbreviationum ratio, nulli apud authores, qui hac de re scripserunt, inuenitur. Tertio, quòd variæ in hac lingua literarum sunt affinitates, quas non facile est cuius internoscere. Verisimile autem est, vt hi quibus talia monumenta exsculpendi datum est negocium, literarum fuerint rudes: & ppter ea procliuè illis fuit, vnam literam pro alia sibi cognata ponere, aut etiam transponere. Hæc ipsa literarum affinitas multis ab initio in Bibliis sacris erroribus materiam præbuit. Inter quos an' non hic maximus fuit? quòd pro illo Dei optimi maximi nomine, nempe יהוה, id est, Adonai, quod ἀδωνάϊον καὶ ἀδωνάϊον dicunt, similitudine decepti, multis seculis (si Hieronymo credimus) in ecclesia Dei יהוה multilegerint. Hæc multos studiosos iuuenes ab hac lingua alienant. Hæc porrò (si Capnioni illi credimus) effecit, vt pro Aben Ruiz, vsu rationem superante, Hebræi Abenrosd, & nos confusa voce Auerrois scribamus, & proferamus. Sed nec literarum transpositio minorem in ecclesia Dei inuexit errorè. Inter quos & hic est, quòd pro מרמחא, Caramnata, quam vocem in fine prioris ad Corinth. epistolæ & Paulus vsurpat, & Hebraicè & Græcè & Latinè scribatur & proferatur Maranatha, מרמחא. Cuius vocis per transpositionem corruptæ, certum etymon Theologi veteres cum reddere vellent, non potuerunt, licet variè se in hoc torserint: inter quos & Hieronymus & Ambrosius fuere. Hactenus Syluester. Induit autem anathematis significationem: vt lib. II. de Lingua corrupta, doctissimus vir Ioannes Albertus Vuidmanstadius, Austriæ Cancellarius, eleganter testatur, ex illo euentu: quia Iudæi gloriantes de venturo Messia, dicere solebant vulgò מרן Maran: hoc est, Dominus noster. Contra quos ex Hebræis qui fidem Christi iam susceperant, & Messiam venisse iam crediderāt, dicere solebant מרמחא, quod est, Dominus noster venit. Hinc simultas, siue potius inimicitia orta Christianorum aduersus cæteros, qui negabant Messiam venisse, & quorum in ore erat Maran duntaxat, hoc est, Dominus: quos per contemptum Maranitas postea nominabant, & tanquam sectam abominabantur. Quoties igitur vel aduersus desertores fidei, vel hæreticos, qui falso scripturas interpretabantur, loqui volebant, exclamantes, non alia magis voce, vt Christiani, illis malè precabantur, quàm vt illam ipsam fidem suam, infidelibus cum alacri animi testimonio obruderent, dicentes Maranatha: hoc est, Dominus noster venit, vel inuitis vobis. Hinc factum arbitror, vt voce ista posterioribus seculis facta communi & generali, nò solum Palæstinis Maranitz appellarentur, qui Christum agnoscere nolebant, verum etiam apud Hispanos in hodiernum diem omnes apostatæ Marani vocentur. Solent porrò abbreviationibus Hebræi vti inter cætera, cum aut beneprecandi vtuntur formulis, aut personæ alicuius citant nomen, quæ omni ferè linguæ sunt propriæ. Sic Christiani, cum alicui mortuo beneprecamur, his & similib. vtimur formulis: Bene sit manibus illius, Anima illius Deo viuat. Hebræi ad eundem modum citandi personas, has habent formulas: Laudet magnificèntia eius, laudet gloria eius. quas hinc notant literarum abbreviationibus, הנהנה. Vbi verò beneprecantur, cū abbreviatione scribunt, הנהנה: hoc est, Sit anima iusti cū Deo. Quas omnes & formulas & abbreviationes in hisce videre antiquis monumentis est. Quibus non possum non subiicere, quæ longè doctiff. vir Ioannes Albertus Vuidmanstadius, insignis Iureconsultus, ac Regis nostri Cancellarius, ex suis nobis scriniis communicauit, vt est linguarum antiquiorum Hebraicæ, Chaldaicæ, Syriacæq; ac Græcæ expertissimus, super vestigiis siue reliquiis illarum in vernaculo nostro Teutonico idioma: vt quod antea ostenderamus; Germanos nos atq; Hebræos, eandem originem à Noæ posteritate ac sobole trahere, candidus lector intelligat. Atq; vt sinamus quòd appellationes populorum antiquiorum in Hebraica lingua extent, Arabica Syriacæq; pronunciatione, & Teutonice postremò, corruptæ parū. vt videlicet ab עממא, Vmber, Gamber, & Kymber, tanquam populi diluuiio superstites (fontem enim ipsi aquarum אמר dicunt) & אגל, hoc est Gualli Galli, Gueltæ Keltæ, Guelgæ & lapsu temporum Belgæ, ab vndis & fluitibus

Difficultas Hebraica interpretanda.

Maranatha vocis Hebraica origo & etymon.

Reliquia & vestigia Hebraicarum vocum in lingua Teutonice.

tribus nominati illis: vt relinquamus (inquam) illa, satis constat, Germanos nos eisdè pene vocibus has ordine res exprimere atq; repræsentare, מר, quod est Mar, dominus Latine, què veteres Franci Mayr vocare solebant. Sic לז, cor illi, nos Germani simili pronunciatione Leben: לח, carbonè ijdem, nos similiter Kof: rursus נא vallem dicunt, nos גומ: linū vel linteam illi נד, id est Vad, nos Bath dicimus. Locū cœnosum hi literis repræsentant, פנצ, id est Bicza, nos Teutones Pfizen. Fatum illi גא, id est Gad: quo nomine Gūdt, hoc est bonū, appellamus. Talia multa sunt apud illos, quæ nostra adhuc in vernacula lingua similiter effertur. Exèpli gratia, בער Baar, q; nobis est Brennen: בשל, apud nos Beisten, hoc est: euacuare: סובב Soueb, nos Schweben dicimus, quod est Latinis circuire: שח Schachat, Latine mactare, q; olim in nostra lingua vocare solebamus Schlachten: vnde Schlacher, latro. Iidem Hebræi terrā nominant ארץ Aretz, siue Arda Arabice, quam Germani nos similiter Erdan dicimus: & pugillū, אגא Agaf, nos Gouff pronunciamus. Sunt & Persica deniq; Arabicaq; in nostro idiomate vocabula pleraq; quæ & ipsa nostræ linguæ primordia à Noæ posteritate deriuare possunt: veluti כדא Choda, Gott, hoc est Deus: דכתיב Dactira, Tochter, id est filia: סחון Sechon, Sachen, quod est causa Latinis: אבר Abar, quod iiber dicere, & latine supra soleamus. גרדא Garda, hoc est circuire: q; nos Germani Garden, & hinc Gardsnecht, id est satelles proloquimur. vnde corrumpentes Itali suam vocem, satellitiū Guardam nominant. Et hæc quidè de vestigiis siue reliquiis, quæ etiam nū nostra in lingua vernacula Teutonice ab Aboriginibus illis, siue Aschenas & Iaphet sobole remanserunt, dicta sufficiant. Cōsequens est, vt rapsodias etiam illorū quorum meminimus monumentorū, fidei ergo, vt ea Mylader delineauit, æquo lectori ob oculos ponamus: tametsi ex multis pauca selegerimus, & ea dūtaxat hic inseruimus, quæ numeros annorum à condito mūdo habent expressos. Quorum primum vindicat sibi locum, quod extat in pago Gumpndorff, ad primum lapidem à Vienna, quod annos refert à creatione mundi, M M D L X.

Primi monumenti Hebraici rhapsodia.

קירבני קיזוג אבדק הגדול — בשנת
קינריאת עלום בא קת ט

Monumentum ordine secundum, de Ephraym sacerdotè, eiusq; epitaphio, quod positum est anno à condito mundo, M M M D C C C X I X.

אפדים תנחז קיתנוקת בי בקיזעדו הוא
בדק יום חדשושבת תקיזו השוש לבי
שנת בפטירת בני ר יהודה תנחז קיתנוקת
זינטרא חנקב יד ב' יט שנט קינריאת
עולם גא שנת תתצט לפל תנצבה

Monumentum ordine tertium, de Salem, Viennæ repertum: quod numeros annorum habet à creato mundo, M M M M X V I.

שלם בר ברוד זנקב כב שנת
קינריאת עולם דא יד

Mouumentum ordine quartum, de Petyrachi Penin, Viennæ item repertum: quod numeros habet annorum à creato mundo, M M M M C C C X X.

פטיד פעניז בת ר יוסה שהלכ לעולקי
בנ רה ניסו קינריאת עלום דא שנת
קלנ לפרט ביום נ איי תנצבה

PORRO nec illud transeundum silentio est, Gallogræcos, utpote Germanos, simulatque in Græciam profecti fuissent, ut posthac in transcursu sermonis ostendemus, ex Pausania & Atheneo, ductoribus Brenno, Acichorio Belgio, Cerethrio & Bathanatio regibus, à Græcis multa hausisse, suoque idiomatici vocabula immiscuisse, quæ in hanc usque diem nostra in lingua Germanica supersunt. Quippe cum diris Apollinis ob eius templum spoliatum agitati, alii in Asiam, alioque terrarum traiecissent, Bathanatum regem Athenæus in Dipnosophistis refert, eum non minima Galatarum manu rediisse in Pannoniam ad Istrum. Inde ad Pyrenæum usque, & ultra, in Germaniam sedes mutasse, Appianus Alexandrinus, in libro cui titulum fecit Illyricus, memoriæ prodit. Id quod cum & libro sequente prolixè doceamus ex historica veritate, & ubi de Cimbris tractamus libro tertio prosequamur: tamè libet æquo lectori syluam quorundam vocabulorum præ oculis ponere, quæ cum Teutonice sint communi ac quotidiano usu, tamen si introspicias, vel Græcam vel Latinam originem referunt: nimirum à Gallogræcis, cum ex Græcia rediissent, spoliato templo Apollinis, hausta: vel à Romanis, cum victis Germaniæ populis, hi cœpissent iura dare, ac legiones cohabitantes accipere coacti fuissent, accepta, vsuque confirmata.

EX GRÆCA LINGVA,
qua Gallogræci in suum idioma
transulerunt.

Αὐτάρ, authtar/ vbera.
ἀττα, atte/ id est vatter.
ἀνῆ, an-meyd/ ancilla.
δῦνη, dunnen/ vnda.
ἐσθῆ, roth/ tunica.
μᾶσθ, tutten/ mammillæ:
στρου, straus/ struthio auis.
ἐσθῆ, heürig/ hornum.
σείρος, scheyrn/ horreum:
λακκος, lathen/ palus.
λαγος, lagel.
νεῖρος, nider/ nier Belgice:
μητρ, müter.
αἶς, sahs.
αἶσος, hols/ sylua:
λατῆς, lother/ nebulo:
λατῆς, larf/ persona:
λινόν, leyn/ linum.
λόγος, löge/ mendacium:
τύπη, stuben.
μαχαίρα, messer/ ch in ss:
νύξ, nyx, nacht/ nox:
μῦς, müshen.
μῦς, mus.
πῶς, ain hürt/ pastor.
μύλον, müll/ pistrinum.
ἐμός, mein.
ἠθῆ, sitten/ mores, s aspiratione adiecta.
μῦρος, mord/ mors:
σκῆμμα, schumppe:
μῆλον, melain.
τύλος, stül/ sedes:
ἀθῆμα, athem.
δίσκος, disch.

EX LINGVA ROMANA,
qua Galli & Teutones à legionibus
imitantibus mutuati sunt.

Templum, templ.
Symbolum, boletle.
Suavis, süß.
Fenestra, fenster.
Pyrum, pyrn.
Rapum, rüb.
Nasus, nas.
Cantharus, kanten.
Vulgus, volff.
Tapetes, teppich.
Cacabus, fachel.
Pixis, püxen.
Tabula, tafel.
Vrina, harn.
Xenia, schenckh.
Vmbilicus, nabl.
Verula, vettel.
Barbo, barb.
Puer, püb.
Buxus, purbaum.
Trepidatio, truppt.
Trux, traxig.
Vadum, wad.
Tripus, trifüß.
Superstitiosus, aposteyser.
Propheta, prophet.
Sella, sessel.
Altare, altar.
Pulpitum, pulpret.
Camera, camer.
Capo, capaun.
Turris, turn.
Tectum, dach.
Amphora, ampher.

κούρις, hür/ meretrix, aspiratione ad-
 iecta.
 σιλλος, schiller/ luscus.
 νεφελή, nebel.
 ἄσος, ast/ ramus.
 θάϊς, thail/ portio.
 νῦν, nun/ iam.
 μαστός, mast.
 ὄππια, ops.
 βόσκη, bosch/ nemus.
 ἄκτω, achf.
 ἔκωρα, schwiger/ addita aspiratione,
 Latinis focrus.
 εἰθῆλον, seidel/ situla.
 νονία, nonn/ monialis.
 ἄρα, red/ oratio.
 νηδὺς, naffet/ addita aspiratione.
 σείβος, steg/ semita.
 ἀγκων, agst/ olim in Francica lingua
 anchon.
 νεός, new.
 οὖον, ay/ ouum.
 ἀσπίς, stumm/ mutus.
 κρωσσός, fhrauß/ vocali in diphthon-
 gum versa.
 χῶρα, fhraiß/ regio.
 ὀκλος, aug/ oculus.
 σὺς, saw.
 χεῖτη, fait.
 σαγμύρονος, saumer/ qui equis vasa
 fert.
 σκάφος, schiff/ schaff.
 ἔλαιον, öl.
 σίνος, sünd.
 παλαίριον, pallast.
 παρτίσον, partison.
 ἀμειλῆεν, melkhen.
 μορμύρειν, murren.
 κορυσσειν, fhörissen.
 πελλήξ, pelß.
 γλυμμα, glufft/ rima, m litera omiffa.
 χινδελή, schindel.
 χεσβός, grüb/ fossa.
 σκαπατή, schauffel.
 ἀσπιδίος, sat/ s litera & aspiratione ad-
 dita.
 γραφα, grampen/ rechen.
 ἔραδος, rüt/ virga.
 παλος, pful/ pullus gallinæ.
 χασόν, schuß Belgice, puluinar.
 σαγξίον, sichel/ falx, literis aliquot o-
 missis.
 κωγαλος, fhögeln littera deleta.
 κικλος, fhugel.
 τραπίσις, traber/ equus succussator.
 σκβλιον, schwel/ scabellum, per aspirationem
 Germanicam.
 γλαυός, glang/ splendor.
 σταλή, stal.

Pagus, pach.
 Passus, pass.
 Lyra, leyren.
 Macellum, mesg.
 Grandis, groß.
 Placenta, fladen/ f pro p litera.
 Pastillus, pastelle.
 Gabalum, galgen/ literis transmu-
 tatis.
 Rictus, rachen.
 Patronus, patron.
 Pellex, passh/ meretrix.
 Pellis, fell/ p litera pro f posita.
 Peregrinus, pilgran/ l litera pro r.
 Sceptrum, septer.
 Pecia, fesh.
 Tumultus, tummel.
 Pestis, pestilens.
 Pila, pal.
 Pilum, pfeil/ per aspirationem.
 Pix, pech.
 Culcitra, fhulster.
 Plaga, plag.
 Porro, ferz/ p litera in f versa.
 Postis, pfofte.
 Presbyter, priester/ per syncopen.
 Raptor, rauber.
 Romphea, rappir/ vna litera deleta.
 Mantellum, mantel.
 Medius, mittel.
 Monasterium, münster.
 Musculus, maus.
 Vannus, wann.
 Myrrha, myrrhen.
 Nucha, naffh/ u litera in a versa.
 Sorbillare, sürblen.
 Nubilari, neblen.
 Domare, demmen.
 Eiulare, heülen.
 Pluma, pflum/ per aspirationem.
 Saccus, sakh.
 Ruga, runsel/ vna litera adiecta.
 Saga, saggon.
 Salus, hail/ s in h aspirationem.
 Sanus, gesund/ per aspirationem.
 Sedes, gesesh.
 Stemma, stam/ e litera in a.
 Stigma, stich.
 Amylum, vmerdum/ genus farinae.
 Persona, person.
 Quartus imber, quattember.
 Parata, braut.
 Nurus, schnür/ per aspirationem.
 Vermis, wurm.
 Verum, war/ per syncopen.
 Pentecoste, pfingsten.
 Præbenda, pfriend.
 Papyrus, pappyr.
 Infula, infel.

βυλλι, will/ voluntas.
 τελεχος, stels/ zium vnderpulsken.
 θυμωός, thum/ insanus.
 εἶνος, dñn/ s litera dempta.
 ἔρα, erd/ terra.
 χιτωνικός, chitel/ tunicæ genus.
 τρίτος, dritte/ tertius, coniunctis li-
 teris.
 τυφῶν, topff/ turbo.
 ἀπολύσις, abloß/ absolutio.
 πῶρος, fort/ vadum.
 οἶνος, wynn.
 κολοβικλή, fhalbte/ vitulus.
 πυρρίς, thurn.
 βαλαμός, gwalzig/ per aspirationem Ger-
 manicam.
 μίχος, mistel/ viscus.
 ἔλενη, elen/ vlna.
 σκία, schad/ vmbra.
 ὄγρια, vncz.
 ροδός, resch/ velox.
 σείβη, stapffe/ vestigiū.
 βικίου, wiffhe.
 οικανός, behanter/ per aspiratio-
 nem.
 πτωδαιή, peitl/ marsupium.
 ἀγχίπορος, nachpaur/ vicinus.
 οὐαί, o mee/ dolentis.
 λουτρον, ain latter/ lauacri, siue lotionis genus
 apud nos Austriacos.
 σκιδάρος, schiter.
 βειρος, ber/ aper.
 βηλος, weld/ η in e literam.
 καρφή, garbe/ fasciculus fru-
 menti.
 ἔλεος, ellend/ laydig.
 δρυμμα, trümm.
 κενός, gönner/ fautor.
 χεσσηέν, fhraßen.
 λειχέν, lefhen.
 μάκωεν, malen.
 λαγνεύειν, laichen/ lasciūire.
 μισγείν, mischen.
 ἀμειλῆεν, melkhen.
 μύξεν, müssen/ mussare.
 μορμύρειν, murren.
 νεύειν, nephen/ nuere.
 γέλαν, gelassen/ ridere.
 οἰεθς, mannen.
 οἰμαί, schwimmen/ addita aspira-
 tione.
 βδέειν, hñan/ cacare.
 παρειν, beraiten/ parare.
 παμειν, pñen.
 σκιοκορδόν, schmutzen/ id est or-
 nare.
 φρευγείν, reuffen.
 ρυειν, rinnen.
 σκαρῖν, skarren/ schaben.

Mynium, myni.
 Pruneus, praum.
 Durus, dürr.
 Mala, mau.
 Afellus, esel.
 Magister, meister.
 Mactator, mesger.
 Mespilum, nespel.
 Matutina, metten.
 Mitra, miße.
 Moneta, münß.
 Phasianus, phasian.
 Organum, orgel.
 Hospitale, spittel/ prima syllaba o-
 missa.
 Martius, merk.
 Messor, meder.
 Minor, minder.
 Lepidus, sieplich.
 Nepos, neff.
 Muscus, müß.
 Nomen, nam.
 Nidus, nest.
 Planum, platt.
 Testamentum, testament.
 Platea, plasz.
 Armarium, armar.
 Centenarius, centner.
 Plaga, plagen.
 Piscis, visch/ per aspirationem.
 Pileus, filß.
 Populus, pöfel.
 Porta, pforten.
 Coquina, fhuchen.
 Potior, peffer.
 Vespa, wesp.
 Oriza, reiß/ prima litera deleta.
 Viola, veicl.
 Viduus, wittwer.
 Luxus, lust.
 Scribere, schreiben.
 Legere, lesen.
 Studere, studieren.
 Tolerare, dulden.
 Vexare, vexieren.
 Incendere, anzünden.
 Induere, anthün.
 Offendere, finden/ prima syllaba
 dempta.
 Nuere, naigen.
 Porrigere, raichen/ prima syllaba
 dempta.
 Spargere, sprengen/ transpositis li-
 teris.
 Sternutare, nuten/ nieszen.
 Scabere, schaben.
 Spuere, spreyen.
 Stipare, stopffen.

χεειν, schideren/ schneiden.
 χαειν, grafhen/ fhrensten/
 scrare.
 βοεικειν, worgen/ strangulare.
 περιβαιν, reiben.
 τραειν, traen/ tornare.
 τηγειν, getigen/ tasten/ tan-
 gere.
 λαχιζειν, lasshen/ calcitrare.
 αλαγειν, sengen ain praten.
 ωρηθειν, praten.
 αγειν, jagen / aspiratione acce-
 dente.
 λαδοει, lastern / id est, crimi-
 nari.
 μοχθειν, machen.
 κνηθειν, fhnetten.
 κακαζειν, gatzhen.
 δραθειν, thrasen.
 υπνειν, napfszen/ dormire, per
 syncopen.
 διαζειν, tauschen / per aspira-
 tionem.
 δωειν, tunfhen.
 κειν, gapffen.
 ρειν, schiessen.
 γηλυζειν, fhuslen/ ticillare.
 τραγγειν, strekhen/ torquere.
 βρωσειν, freschen/ uorare.
 ωρηθειν, brennen.
 πλιθειν, plitschen/ pleetere.
 ελλιζειν, welshen/ uellicare.
 υφανειν, weben/ texere.
 πλησαι, plagen.
 λεχοει, liegen/ mentiri.
 βραζειν, brassen/ crapulari,
 φλυειν, flieshen/ fluere.
 δρασειν, drahsen.
 νηθειν, neiden/ inuidere.
 σφαλλειν, fallen/ labi.
 βατειν, watten/ vadare.
 δειγειν, dailgt mich auf/ vana me spe-
 lactat.
 κωλλειν, fhutten/ id est clanculum ridere.
 σπειν, schutten/ quater.
 κειρειν, harren/ durare.
 σταναι, steen.
 σφρευειν, streen/ sternere.
 ρειχειν, ranchen.
 σφειν, stopfen.
 κειμειν, fhammen/ peetere.
 μεσαι, mesten/ saginare.
 κισαι, kusen/ osculari.
 τανθαζειν, tantlen/ iocari.
 ελαινειν, lauffen/ currere.
 ψαλλειν, wisplen.
 φολλειν, fullen.
 αναβαλλειν, anfallen.
 ωπειν, hafften.

Nictare, nichsen.
 Metiri, messen.
 Offerre, opferen.
 Ordinare, ordnen/
 Vincire, binden.
 Compescere, paschfhen.
 Feriari, feyren.
 Dispendere, aufspannen.
 Trahere, trefhen.
 Titubare, teuplen.
 Parare, berayten.
 Pipare, pfeiffen.
 Plectere, flechten.
 Raptare, rupfen.
 Rodere, rehen.
 Ructare, reufshen.
 Sannare, zannen.
 Ruere, ruren.
 Sculpere, skalpen.
 Serere, seen.
 Sedere, sitzen.
 Minuere, mindren.
 Monere, manen.
 Imbuere, inbeuhen.
 Irritare, anreissen.
 Lambere, lappen.
 Laxare, lassen.
 Locare, losiern.
 Pangere, pathen.
 Porrigere, raichen.
 Residere, rasten.
 Rigare, regnen.
 Rigere, ragen.
 Regnare, regieren.
 Sorbillare, surfflen.
 Scarificare, schrepffen.
 Spectare, besichtigen/ per syncopen.
 Spuere, speuwhen.
 Trufare, treiben.
 Triumphare, triumphiern.
 Turbari, turbten.
 Ululare, heulen.
 Cachinnare, gakhisen.
 Plantare, pflanzen/ per aspirationem.
 Premere, pressen.
 Palare, wahlen.
 Propinare, bringen/ per syn-
 copen.
 Stridere, striden.
 Molere, malen.
 Sugere, saugen.
 Stringere, streichen.
 Vacillare, wakhlen.
 Fluere, fliehen.
 Stare, stehen.
 Gubernare, gubernieren.
 Languere, langmutig seyn.
 Lenire, lindren.
 Anhelare, sehisen.

βρομειν, bressen.
 ερωειν, rufen.
 γαρραζειν, gurglen.
 ιαυσαι, fausen/ per aspirationem.
 ελδαν, hold.
 ελεεινος, elendig.
 ενδηγχιος, antlich/ similis.
 ερνον, werffh/ per aspirationem.
 γαμαλιος, gamalich.
 θανατος, thot/ per syncopen.
 εμβολις, gnebl.
 κειμας, gembs.
 κειρα, hart.
 κειρατις, schlepper/ per syncopen.
 κελυφι, schelffe.
 κλωθμος, fhlos.
 κωμωχος, gumpechtig.
 αειμος, schuel/ addita aspiratione.
 διαρειν, darren.
 κωνειν, fhennen.
 κειζειν, fhrisen.
 κωριζειν, fhytren.
 λαμμα, schlenunen/ per aspirationem.
 πνευσται, schnauffen.
 ρησειν, reissen.
 σθειν, siechten.
 μελδειν, schmelshen/ per aspirationem,
 ωραγμα, prauch.
 κωτωα, fhof.
 βρωπον, brot.
 φοβος, forcht/ timor, r litera inserta.
 σκοπελος, fels / prima syllaba dem-
 pta.
 ικανος, genug/ fatis, per syncopen.
 ορυμαγδος, grumpel/ rumor.
 τανισος, dann/ abies.
 σταγρον, stahel/ calybs.
 βουθος, voit/ vogel/ praeses.
 θυμος, mit/ animus, transpositis literis.
 αγχος, angst/ tristis.
 βακινου, bekhyu/ peluis.
 ωαρπος, bart/ barba,
 αγκων, egi/ angulus.
 βομβας, bomwol.
 αξινη, aren.
 πετερον, bret/ asser, transpositis literis,
 per syncopen.
 βεικαειον, becher/ cyathus.
 βεβαλις, buffel.
 πιξος, purbaum.
 πυρρον, pyrrhet.
 ιματιν, hemat/ camisia.
 χαρται, fharten.
 βαλινα, butten.
 γαμφη, gaumis/ oscitatio.
 ροδον, rosen/ d litera in s aspirationem.
 βαρβαξ, sparber/ accipiter.
 κεικαλον, fhosen/ carbo, prima syllaba
 dempta.

Crepare, frachen.
 Agitare, achten.
 Ringi, rimpffen.
 Macula, mal.
 Succi, sofhen.
 Sus, saw.
 Sata, saat.
 Labia, lippen/ leffzen.
 Proba, ain prob.
 Venale, feyl.
 Bene venale, wolfeyl.
 Mustum, most.
 Mortarium, morser.
 Modulus, model.
 Pallidus, bleich.
 Penicillus, pensel.
 Partus, purt.
 Nequam, nichtig.
 Praepositus, probst.
 Rubigo, rost/ per syncopen.
 Regula, regel.
 Sigillum, sigel.
 Turtur, turiltaub.
 Vastus, wust.
 Lancea, langhen.
 Metallum, metall.
 Linea, liny.
 Rheda & rota, rad.
 Castus, fheusch.
 Caballus, fhlepper.
 Cicer, fhicher.
 Buccella, bistle.
 Falco, fallh.
 Elementum, element.
 Expendenda, spend.
 Fracidum, frat.
 Formido, forcht.
 Grossuli, fhressel.
 Grillus, grill.
 Festum, fest.
 Iugum, joch.
 Iustum, just.
 Ilico, glich.
 Maior, mayr.
 Menfor, messer.
 Mulus, mul.
 Nemo, niemand.
 Nebula, nebel.
 Nux, nuf.
 Stolidus, toll/ per syncopen.
 Crudelis, graulich.
 Apage te, pakh dich/ abi.
 Aprilis, April.
 Mensis, monat/ s litera in t.
 Bandum, banier/ vexillum.
 Bursa, burf.
 Butyrum, butter.
 Cerdo, gerber/ c litera in g.
 Communis, gen: ayn.

καρκινος, fhatrebs/ cancer, per fynco-
pen.
καρπιλος, fhauffman/ fhopman Belgice,
addita voce man.
καρπ, oder/ fed.
ενος, inten/ intus.
κασις, fah/ catus.
καστανον, kisten.
καταρρος, catarr.
κινος, zinf/ census.
κινυδαλος, fhnyttel.
καταμαμη, spann.
μοχθηρος, amachtig/ a litera ad-
dita.
καρροσιον, fherfen.
αζα, asch/ cinis.
βυβλος, phut/ cunnus.
κιπερον, citran.
πελεκας, piffhel/ securis.
καλαβος, fholb/ clava.
κλοιτρον, closter/ monasterium.
κλεισια, clausen.
χλιδανες, fhlainat.
χολη, gall/ cholera.
καυλος, fhaul/ fhöl/ betz.
κολλαριον, goller/ amiculum.
ακτι, attich/ ebulus.
κοιδος, der lest/ vltimus.
φηγος, büch/ arbor.
βλαδδς, blöd/ debilis, per mutatio-
nem vocalium.
δικαφης, schaff.
κρυπτη, kruffe/ sub terra.
καγκαλος, gunffel.
καελκος, fhocher.
προβαλον, fhreperle.
φολις, vloit/ fistula.
κακωξ, fhufig/ auis.
κυκωρβις, fhyrbis.
πιβλοι, blat/ per fyncopem.
ζαριξ, starch/ ciconia.
ελεημοσιωη, almüfen.
φαλαι, fal/ wal.
δύελαν, wellen/ fluctus.
δυνατη, tochter/ filia, per fynco-
pen.
εγγαστη, angster/ poculum.
κωδς, fhoggen.
δικατη, per aspirationem Germani-
cam, der zechend.
εατη, essen.
δρακων, draken.
υφανειν, weben/ texere.
σραγγειν, striffhen/ torquere.
βυλεδαι, wöllen.
εμβαλλειν, anfallen.
φαλλειν, schallen.
κορμειν, grünen/ virere.
τεινειν, dānen/ ziehen/ tendere.

Cuprum, fhupfer.
Culus, culiffy Belgice.
Copula, fhöpfle.
Duplum, doppel.
Saccus, fakh.
Esca, eß.
Mercatus, märkht.
Fax, fakhel.
Ferix, feyrtag.
Frigus, frisch.
Sclopus, flopp.
Sinapis, senff.
Sputum, speichel.
Rotundus, rund/ per fyncopem.
Scorpius, scorpion.
Strigil, strigel.
Gypsum, gibs.
Speculum, spiegel.
Ager, agger.
Securus, sicher.
Alpes, alpen.
Anas, anten.
Catena, fhetten.
Carcer, käfther/ per aspirationem.
Nucha, naffe.
Clarus, clar.
Elephantus, elephant.
Ancora, anther.
Alter, ander/ litera lin n.
Ruga, runkel.
Fructus, frucht.
Pomarium, paumgarten.
Ornus, ahorn/ transpositis literis.
Speculum, spiegel.
Strenuus, streng.
Puluinus, pfullhyß.
Rhetor, redner.
Rhythmus, rhytm.
Sapo, seuff.
Sabbatum, sambstag.
Cella, czel.
Secola, sichel.
Septem, siben.
Sedile, sidel.
Spinula, spindel.
Spinacia, spenat.
Tignum, tigel.
Titulus, tittel.
Pellicea, belß.
Pauo, psaw.
Scribere, schreiben.
Ordinare, ordnen.
Puluis, puluer.
Rapum, rüben.
Rastrum, rächen.
Capitium, fhapp.
Rosa, rosen.
Circinus, cirffel.
Rutilus, vel rubeus, rot.

κλιδη, flaid/ vestis.
ακραγης, frankh/ ægrotus.
αγγελιον, angel/ aculeus.
ιαμος, iamer/ lamentum.
σειρα, styr/ proa nauis.
σωεις, sinn/ mens.
καπηλος, kauffman/ mercator.
δρετη, art.
φαυλον, faul/ piger.
χαρακς, fharst/ ligo.
βυβα, phiech/ pecus.
αρχιπορος, nachpaur/ vicinus.

Gilvus, gelb.
Schedula, zedel.
Sera, fait/ chorda.
Serilla, schür/ per aspirationem.
Simila, semel.
Stramen, stro/ per fyncopem.
Fasciola, faczelet.
Irretitus, irrig.
Ventus, wind.
Tyrannus, tyrann.
Laterna, latern.
Palus, psal.

Cæterum Gallogræcos cæsariem aluisse, Hometus testatur Iliados libro 8.

ένθεν άρ' οίνισοντο καρηκαμώντες άρχιοι,
άλλοι μών χαλκω, άλλοι δ' άθωνι σιδήρω. Id est:
Cæsarie insignes redimebant vina Pelasgi,
Ære alii, ferro quidam lucente, &c.

SEQUITUR LIBER SECVNDVS.

DE GENTIVM MIGRATIONIBUS LI-

BER SECVNDVS: DE GALLOGRÆCIS ET BAR-

barogracis in Pannonias & Noricum migrantibus: Autore WOLFGAN-

GO LAZIO VVienmense, Regio Historico.

RÆCORVM in Pannoniis & Norico sedes, tamen nulli ante nos, aut linguam saltem Græcam barbaris isthic commixtam coaluisse, tradi-
derint; extant tamen non paucæ in Germanica lingua (quæ olim Gal-
lis fuisse communem, Illyricisq; deinceps ostendemus) Græcæ ori-
ginis voces, eiusdem vt apud nos significationis. Quæ id plane coargue-
re possunt, quod dicimus. Et in Commentariis rerum Gallicarum li-
bro primo, scribit Cæsar: In castris Heluetiorum tabulæ repertæ sunt,
Græcis literis confectæ, & ad Cæsarem perlata: quibus in tabulis nominatim ratio confe-
cta erat, qui numerus domo exisset, eorum qui arma ferre possent. Et rursus lib. sexto
10 eiusdem historię, cum de Druidum iudicio loquitur: Ita nonnulli annos videnos (inquit)
in disciplina permanent, neq; fas esse existimant, ea literis mandare, cum in reliquis fere
rebus publicis, priuatisq; rationibus, Græcis literis vtantur. Quæ tamen ad Gallos perti-
nere videri possent, tamen Gallos docebo libro huius Operis quinto, in Pannoniis & No-
rico coluisse. Quos Teutonicam insuper linguam familiarem habuisse, cum alia permul-
ta ostendunt, quibus Cæsar in Commentariis, & Cornelius Tacitus itemq; Strabo non
semel, Germanos cum Gallis, & morum armaturæq; similitudine, & belli comparant
administratione: tum præcipue ex capite libri xv i i. Plinii illud aduertitur, vbi videli-
cet aratra rotulis instructa, Phlurada, gentilia Gallis lingua, & Padum fluuium, quod fun-
do careat, Podincum apud Ligures dici commemorat. Quæ vox eodem posterius euentu,
20 nimirum ab Alemanis lacui Acronio in Rhætia prima, indita fuit, vtpote vere Teutonica.
Vt nihil addam, quibus vocabulis idem Gallos anferem repræsentare, & medullâ picemq;
adseuerat: hoc est, Gansa, marga, ac becha, quas ipsissimas constat, omnes Teutonicas vo-
ces esse. Refert & Quintilianus, rhedam Gallos currum vocare: & Cicero, rhedarium
Gallis aurigam dici. Porro & hodie Germani currum rhadam appellare solemus. Cæterû
(quod dicere cœpimus) Græcam linguam primis mundi temporibus, vsq; in Pannonias &
Noricum fuisse propagatam, tamen vel ex Herculis possimus, Vlyssisq; & Cadmi errori-
bus confirmare: tamen & gentes quasdam Græciæ ostendam, partim diris numinis agita-
tas, partim vero, dum fecundiores inquirunt sedes, non solum in eum fuisse tractum de-
latos, qui postea Illyricum, ab Illyriis Gallis aduenis, vel vt alii volunt, Cadmi filio Illyrico,
30 dici cœptus est, verum etiam multis in eo seculis tenuisse: & præcipue vbi hodie Hungariâ
Auftriamq; & Styriam prouincias, Carinthiamq; excurrere videmus. Incipiam à fabulosis
& vetustioribus, quæ tamen magnis etiam video auctoribus celebrari. Quorum Appianus

Alexandrinus, in Illyriorum historia sic scribit: Longitudo Illyrici in triplo productior est, vt Græci perhibent. Romani eam regionem mensuræ subijcientes, longitudinem sex millium stadiorum, latitudinem mille & ducentorum numero contineri putant: asseruntque eius prouinciæ cognomen ab Illyrio Polyphemo ortum habuisse. Polyphemo quippe Cyclopi ac Galatæ, Celtum & Illyrium & Gallum filios extitisse: eosque ex Sicilia progressos, Celtis & Illyriis & Galatis ab ipsis cognomen adsummentibus, imperitasse. Et hæc mihi inter pleraque à multis memorata placuere. Illyrio deinde filios Achillem, Autarium, Dardanum, Medum, Taulantium, Perrhœbumque referunt: filias quoque Partham, Daortam, Daferam, aliasque: à quibus Taulantii, Perrhœbi, Achillei, Autarici, Dardani, Partheni, Daferectii, Darliique prodire. Autario ipsi Pannonium, vel Pæonum potius, & Scordiscum filios fuisse aiunt. Pæoni Tribalum, à quibus pariter nationum cognomina traducta sunt. Et hæc quidem ab antiquitate repetuntur. Quibus adnumerandi sunt alii, qui Illyrium non Polyphemi, sed Cadmi fuisse conditoris Thebarum filium aiunt. Cuius pater ex Phœnicia mutatis sedibus, profectus cum esset in Græciam, conditisque Thebis, Bœotiam nouam à Boue regionem denominasset, demum à Zetho & Amphione regno pulsus, in Illyrios, hoc est, tractum terræ Istro Adriaticoque mari comprehensum, abiuerat. Vt verisimile sit, si his fides est quædam tribuenda, literas Græcas allatas ex Phœnicia, α, β, γ, δ, ε, κ, λ, μ, ν, ο, π, ρ, σ, τ, υ, vt fuerunt in Bœotiam à patre diffusæ, ita non minus ab Illyrio filio in Illyricum peruenisse. Quibus & scribi res quæuis conceptæ & meditata, & ab hominibus pronounciari poterant. adeo videlicet, vt eadem pene origine, iisdemque initiis, Græca lingua, quum in Hellade atque Achaia, tum in Macedonia pariter & Illyrico plantata existat. idque ante adhuc belli Troiani tempora. Constat enim, Palamedem in bello Troiano Cadmæis literis reliquas quatuor adiecisse, ε, θ, φ, χ. Huc pertinent quæ de Amphitryonis filio Hercule Ammianus Marcellinus lib. x v. memorat: ab Ambigentibus etiam & Druidibus de sua origine apud Gallos repeti, esseque à Timagene in Græcas literas missum. Nempe Taurisco, qui tyrannide Gallicos populos premebat, occiso, Herculem cum generosis fœminis Gallorum coiuisse, suscepisseque plures liberos, & eas partes quibus imperitabant, suis appellasse nominibus. Quam rem codex admodum vetustus nostræ gentis Annalium à nobis repertus, & in quo fide digna sunt adnotata, confirmare videtur. In quo de etymologia Norici hæc nominatim verba extant: Et quia Noricum nominauimus, etymologiam eius si placet exprimamus. Boiarii traduntur ab Armenia oriundi, qui cum magna multitudine de finibus suis egressi, hanc terram sunt ingressi, expulsisque Aboriginibus, pro eis habitauere, & terram de nomine ducis Bauaro Bauariam nominauerunt. Hanc post multos dies, Norix filius Herculis expugnans, Noricum de suo nomine vocauit. In qua & ciuitatem Tiburtinam, quæ nunc Ratisbona dicitur, ædificauit. Ripensis autem, quæ nunc Orientalis dicitur, ideo vocatur: quia subductis montibus, ripa Danubii vndiq; vineis & aruis fœcundatur. Hæc ex libro Annalium vetusto. Hic rursus vt transeam Cadmi Illyricique filii fabulas, quem ex Phœnicia in Bœotiam, atque inde in agros Illyrici, conditis iam Thebis, transmigrasse poetæ canunt: vtq; denique Vlyssis errores omitam, quibus delatos in Germaniam Græcos plerosque ad Rhenum fuisse, suoque tempore etiamdum in consinio Rhætiæ & Germaniæ Laertæ Vlyssis parentis tumulum literis Græcis inscriptum fuisse visum, Tacitus affirmat (Id quod Marcellinus, de Gallorum differens origine, confirmare videtur libro xv, cum ait: Aiunt quidam paucos post excidium Troiæ fugitantes Græcos, vbiq; dispersos, loca hæc adiiisse tunc vacua. Regionum autem incolæ id magis omnibus asseuerant, quod & nos legimus in monumentis eorum incisum.) Hæc vero omnia surda aure vt transcam, constat Pæonem demum Endymionis filium, à fratre Epæo fatalis illius equi Troiani fabricatore, victum cursu in certamine publico, cum ignominia casum grauius ferret, in Macedoniam ex penetrabilibus Græciæ commigrasse, Pæoniam in Macedoniis prouinciam fecisse, Epiro, Illyriis, & Dardanis vicinam: quam falis copia ac coctura, Liuius Decade quinta commendat, & Stobis Pæoniæ oppido eius refert emporium fuisse, vnde Dardani & Illyrii sal petebant. Atque eo euentu Græcos aliquos ductore Pæone, in vltimas Macedonia partes venisse, verisimile est. Vnde pulsus, ne à Paulo Æmylio, cum Perseum Macedonia isthic regem de bellasset, Genthiumque Illyriorum in acie victum cæpisset regem, vel transpositi auitis de finibus, ad Istrum cōmigrarint, seu libertatis denique prærogatiua lares suos sponte ultra Sauum in Illyrici tractum transfulerint, haud equidem satis constat. Pæoniam tamen nouam Sauo fluuio, Celticis Alpibus, Dardania, Dalmatia atque Istria, qui hæc secuti sunt tempora autores circumscribere. quam Pannoniam Romani postea, cum ad eos cū exercitu, duce Octauiano Cæsare peruenissent, nominarunt. Neq; enim

enim ante Augusti Cæsaris ætatem Pannoniæ legitur auditum vocabulum fuisse, neque à quoquam qui res ante hunc gestas adnotarunt, in literas missum: Pæoniaque, de qua (vt dictum est) & T. Liuius decade quinta, & Arrianus Nicomedensis in historia Alexandri Magni loquuntur, nō hæc noua in Illyrico posita, sed vetus illa intelligenda prouincia est, intra Macedonia fines collocata. Pæones igitur, hoc est, à Pæone Endymionis filio in Macedonia coloni missi, Græci fuerunt: quos postea, bello inter Paulum Æmylium Romanorum ducem & Persæum Macedonia regem, atque inde etiam Genthium Illyriorum principem flagrante, traiecto Sauo in Illyricum comigrasse adserimus, vbi posterioribus seculis Pannoniæ celebrati agri fuere. Fuisse verò & illam Pæoniam à Græcis prouinciā appellatam, Pæonesque ab Illyriis colonos admissos (id quod institutum nostrum prorsus confirmat) Appianus Alexandrinus aperte in eo libro ostendit, quem Illyricum inscripsit his verbis: Pæones vero natio ingens, circa Istrum per longum incolens, ab Iapidum populis supra Dardanos protenditur. Hi Pæones à Græcis, à Romanis Pannonii appellantur, & ab illis, vt præmisimus, inter Illyrios adnumerati sunt. Et iterum: Gloriosi hi admodum ob Macedonum Agrianos, qui potissimum Philippo & Alexandro operam in bellis præstiterunt. Quoniam & hi Pæones fuerunt ex his, qui inferiorem incolunt, ab Illyriis coloni editi. Hactenus Appianus. Ex quibus non solum Pæones, apparet, quo euentu in Illyricum transgressi sint, verum Græcæ ipsos originis extitisse: tametsi barbaris passim isthic immixti, ac Troianorum posteritati, amissis paulatim moribus, ac ciuilitate deposita, linguam quoque postremo deprauarint. Id quod posterioribus seculis Latinis in Italia, Francisque in Gallia accidisse cognouimus. Vt qui olim Romanam quidem illic puram & tersam linguam, hic vero Teutonicam habuerint, nunc corruptis omnibus pene verbis, nec à Latino nec à Germano intelligi amplius possint. Atque hæc de his, qui ex Macedonia Græcæ originis in Pannoniam siue Illyricum populi commearunt, & à Pæone Endymionis filio Epæique fratre descendisse dicuntur, linguam tamen corruptam & non profus Græcam importantes: non enim dubium est, Macedones diuersum à cæteris Græciæ populis idioma habuisse. Nunc de reliquis Græcis eundem casum docebo. Quibus videlicet pestilentia laborantibus, oraculum respondisse fertur, vt ad vltimum Mysorum nauigarent. Itaque cum diu dubitassent, quid sibi vellent hoc oraculum, tandem diu circumacti, repererunt Æolidem in extremis Mysorum esse sitam: atque eo demigrandum esse, monuisse numen. Traditur & Telephus, siue post interemptos auunculos Pythii suaſu, siue vt matrem quæreret, cum manu Græcorum ad fines Mysiæ venisse, atque isthic ad Teuthraniam in plaga occidua ciuitatem confedisſe. Est autem Mysia prouincia, quæ modo Seruia & Rascia dicitur, Hungariæ, hoc est Pannoniæ, de qua sermo est, proxima: & quondam à Romanis non minus atque Pannonia, inter Illyrici prouincias adnumerata. Cæterum miserunt in Pannonias Noricumque colonias, & Dorienses atque Phocenses, quemadmodum Ammianus libro x v scriptum reliquit. Alii Dorienses antiquiorem secutos Herculem, Oceani locos inhabitasse vicinos Thrasidæ memorant. Reuera fuisse populi partem indigenam, sed alios quoque ab insulis extimis confluisse, ex tractibus Transithenans, celebritate bellorum & alluione feruidi maris, sedibus suis expulsos. Aiunt quidam, post excidium Troiæ, & fugitantes Græcos vbiq; dispersos, loca hæc occupasse tum vacua. Regionum autem incolæ id magis omnibus adseuerant. Et de Doriensium migratione quidem hæc Marcellinus scripsit. At de Phocensium erroribus Stephanus Byzantius in lib. de Urbib. sic inquit: Ταυρωφός τις πόλις ἐστὶν ἐν τῇ ἀλφειᾷ ὄρει. λέγονται καὶ ταυρίνοι, οἱ πολίτες τῆς πόλεως. ἐστὶν ὁ πελοποννησιακὸς αὐτῶν φησι, δὲ τὸ ε. οἱ καὶ τρωοὶ λέγονται. Ταυροφός πόλις κελύκη, μεταλιτικῆς ἀποικίας, οἱ πολῖται ταυροφόνιοι. Ἀπολλοδώρος ἐν περὶ τῶν γεωγραφικῶν σημειώσεων, ὅτι ταυροφός τῶν ἰνδαίων, ἢ δὲ γεμισσασα τὸς πύλον κλίματαις, οἱ ἀπορρίφοντες ἀπὸ τῶν γόλων τῆς φαιακίας, καὶ ἀπορρηνθέντες αὐτῶν, ἀπὸ τῶν ὀπίσθιου τῆς νέως πύλου ἀνόμασαν. τὸ ἐθρικὸν ταυρίνοι. Id est, si latine reddas: Taurisci populi, prope alpes montanas, dicuntur & Taurini, vt Polybius in tertio. Eratosthenes Teriscos ipsos vocat, per e. Dicuntur vero Troiani fuisse. Tauris quoq; ciuitas Celtica est, late habitantium Lueticorum colonia oppidani Tauriti. Apollodorus in primo Geographiæ ait, quod Tauriphorus nauis fuerit, quæ transuehebat ad ciuitatem hanc fabros, qui relinquentes exercitum ac classem Phocæorum, & permanentes isthic, ab insignibus nouis ciuitatem appellarunt. Gentilicium est Taurini. Hæc ille. Porro nota est historiis Phocensium emigratio, plena execrationum, ad quam & Horatius libro Epodon isto carmine respexit:

*Forte quid expediat communiter, aut melior pars
Malis carere quaritis laboribus.
Nulla sit hac potior sententia Phocæorum.
Velut profugit execrata ciuitas,*

Græca lingua eodem tempore in Illyrico quo & in Hellade exortu.

Meminit Hercules in Germaniā transgressi & Tacitus de moribus Germanorum.

Norici etymon & origo.

Cadmi Illyrici & Vlyssis in Germaniā Danubiū Rhenumq; migrationes.

Pæoni Endymionis filii cum Græcis in tractu Illyrici migratione.

Noua Pæonia intra Sauū, Danubiū & Alpes.

Vetus Pæonia vbi, & qua loca autorum de ipsa intelligenda.

Vetus Pæonium lingua corrupta.

Græcorū ob pestem migrationes.

Telephi cū Græcis in Mysiam migratio.

Doriensium in Illyricum migratio.

Phocensium in Celtas & Illyricū migratio.

Huius Phocæorum migrationis meminit etiam Marcell. lib. 15. tradens nominatim, Phocenses Harpali Cyri regis præfelli crudelitatis vitantes, istam in Celticis terris suscepisse migratione.

Agros atque lares patrios habitandaq; phana
Apris reliquit, & rapacibus lupis.

Quoniam vero historica ex fide constat, & Massiliam in Galliis à Phocæis conditam, ne quis hunc Byzantii locum, vel de Taurino Italiæ in albis ciuitate, quam hodie Duro- nam nominant, in Pedemontis, siue vt corrupte vocant, Piemonte sitam: vel de his etiam Tauriscis intelligere velit, qui cum Tigurinis & Toigenis, inter Heluetios quondam fe- des acceperant, additum est non temere in textu, Late habitantium Luetiorum: Taurum videlicet illam de qua Stephanus loquitur, ciuitatem Celticam fuisse late habitantium Luetiorum. Ac tamen Celtas omnes eos incolas dictos fuisse, qui ex Galliis vsq; ad Istrum fontes, ac latius, secus eius fluminis ripas, versusque Italiæ alpes sedes in ortu habuerant, Herodotus etiam in quarto ostendit, cum scribit, ἴστρος τε γὰρ ποταμὸς ἀρξάμενος ἀπὸ κελφῆς καὶ πύρρῳλος ποταμῶν: tamen Luetios, quorum coloniam fuisse Taurum Phocæorum illam, in Norici al- pibus habitasse, ad Hercinium nemus, & non procul à Pannoniis, ex Strabone aduertitur: qui Cimbro tradit Boiorum armis ex Hercinia eiectos, ad Istrum se contulisse, & cum Scordiscis ac Tauriscis, Gallicis inibi gentibus habitasse: ab illisque rursus ad Lue- tios, viros plurimo locupletes auro (vt Strabonis verbis vtat) & in pace vitam agentes com- migrasse. Denique ne quis addubitet, Tauriscos in albis Italiam versus coluisse (vbi Plinius scilicet libro tertio, capite decimonono in Tauriscis deletam Noricam tradit) & ad Istrum, siue in Pannoniis, siue Norico, proxime Dacis, Getis, Germanisque sedes ha- buisse, quanquam illud vel ex Ptolemæi autoritate demonstrari luculenter possit, qui li- bro tertio, capite octauo, tabula Europæ nona, Tauriscos Carpathi montis accolat, ma- xime Occidentales depingit: & Plinii præterea, qui capite duodecimo libri tertii, Clau- dium Pannoniæ montem delineans, à fronte Scordiscos, & à tergo illius Tauriscos ha- bitare scribit, vtramque Callicam (vt eius verbis vtat) gentem: libet tamen idem ex Stra- bone quoque nostro demonstrare, qui lib. quinto Geographiæ: Priscis igitur (inquit) vt dixi temporibus, plurimæ Gallorum gentes fluiuium accolebant, è quibus amplissi- mæ fuerunt Boij, Insubres, & qui olim cum Getis Romana per impetum potiti sunt vrbe. Hos Romani posterioribus annis funditus deletos perdiderunt, Boios vero è fini- bus eiecerunt: inde migrantes, circumiacentes Istrum locos, simul cum Tauriscis habi- tarunt. Et iterum de Borebista Getarum rege locutus: Traiectoque audacter Istrum (ait) Thraciam diripiens, vsque in Macedoniam & Illyricum magnum Romanis terrorem in- cussit, deque Gallis finitimis, Thracibus & Illyriis prædas ingentes reportauit. Boios au- tem, & subditos Getoscyro populos funditus deleuit, simul & Tauriscos. Hactenus il- le. ad quos nimirum & ipse Stephanus respiciens, ne quis eum de aliis Tauriscis, citato iam loco, quam de his qui ad Istrum Germanis proximi, hoc est, Marcomanis colebant, originis Gallicæ, & ad quos Phocenses delatos Apollodorus commemorat, locutum cre- deret: Μαγιστρική (inquit) χώρα τῆς ταυρίσκων, ἢ πρὸς τὰ ἀλπια ὄρη. οἱ οἰκῆτες μαγιστρικῆς, οἱ τοῖς γερμανοῖς ὁμοῦσι. Hoc est: Magistrice regio Tauriscorum est ad alpium montana. Incola Magistriceus, qui Germanis proximi accolunt. Hæc Stephanus. Quibus ex locis autorum luce clarius iam liquet, & Tauriscos Danubio proximos, Pannonisque accoluisse, imo ipsissimos Panno- niæ incolas, Phocenses ad se Græcos exules recepisse, qui condita ciuitate, in iis tandem finibus (quam ab insignibus Taurinum nominarunt) linguam simul isthic gentiliam, hoc est, Græcam aut excitarunt, aut Gallico cum idiomate (quod Teutonicum fuisse su- pra ostendimus) confusam, ita permiscuere, vt illa tandem loquela prodierit, quæ no- bis modo vernacula & Germanica appellatur, innumerasque adhuc Græcas in se voces comprehendit, quas sub finem capituli inferemus. Has transmigrations Græcorum in Illyricum & Celtarum alpes, confirmarunt Galatæ postea (ita Galli primis temporibus nominabantur) qui posteaquam Roma auspiciis Furii Camilli pulsi, Italia denique ma- iori ex parte cessissent, pluribus electis regibus, siue itineris ducibus, Brenno, Cerethrio, Acichorio, Bolgio & Bathanatio, per Noricas alpes in Pannonias mouerunt: relictaque post se iis ipsis in montanis suorum haud exigua manu (à quibus videlicet & Celticæ al- pes posteriori nominatæ fuere) ipsi cum maiore parte populorum latius in Græciam ré- ges profectionem continuarunt. Enarrasse quippe Brennum, in corona exercitus, Pau- sanias in Phocide refert, impotentiam Græcorum, & pecuniæ multitudinem in ærariis publicis, plura denique ornamenta siue holocausta, argentum & aurum in templis Græ- corum referuari. Quocirca persuasum his verbis exercitum, in Græciam subeundam ex- peditione decreuisse: in quo peditum quidem fuerant myriades xviii. & equitum ccc. xx. millia. Atque vt multa omittam, non extra rem videtur, vt quæ Pausanias super hæc re in Phocide scripta reliquit, hic inferam: ἐμελλε κερήθριος ἡγήσασθαι. τοῖς δὲ ἐς παννώνιαν ἴστρον, Βρέννος ἦσαν καὶ ἀκίχου.

Taurum co- loniam Lueti- orum quæ, & ubi fue- rit.

Locum He- rodoti de Celtarum agris.

Tauriscos in Panno- niis coluisse, & ad Istrum.

Taurisci Germanis proximi.

Huius Tau- rini Ptole- maus in cõ- fluentibus Istri & Sa- ni meminit, ubi est hodie Alba Græca Hungaria. Describitur & alia ciui- tas, à Tau- rificis nomi- nata, in No- rico medi- terraneo, Teurniano- mine, ubi modo est Rachtstadiū & Taurus mons.

Gallorum in Græciam proximam.

Quod est Latine versum: Cunctabun- dus Cerethrius præcessit. in Pannoniam vero habitatū Brennus ibat, & Acichorius prin- ceptus: Bolgius vero, iuxta Macedonas & Illyrios sedes fixit. Recitat eandem historiam & Athenæus libro quinto Dipnosophiston: Τῶν δὲ γαλατῶν οἱ καρδίαι κελούμενοι, χρυσὸν μὲν οἱ εἰσάχρυσον εἰς πλὴν αὐτῶν χόρην. ἀπὸ τῶν γὰρ τῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἀδικοῦντες ἢ ἀδελφείπυσι. τὸ δὲ ἔθνος αὐτῶν ὅτι μὲν λέγειται τῶν μετὰ βρέννου στρατῶν μένων ὅτι τὸ δελφικὸν μαντεῖον. γαλατῶν γὰρ τις βασιλεύσας ἡγεμὼν, αὐτὸς δὴ κίον ὅτι τὸς περὶ τὸν ἴστρον ποταμὸν, ἀφ' ἧς καὶ πλὴν ὄδον δὴ ἡς ἐνόησαν, βασιλεύσας ἐπὶ καὶ νῦν ἀποχρηθεύουσιν. Ex quibus verbis colligimus, in ea Græ- ciæ inuasionem quæ tum, atque ab his quorum meminimus regibus, facta fuit, ob spoliatum Delphicum templum diris numinis agitato, in varia loca Galatas fuisse dispersos. Ex qui- bus nominatim Bathanatus rex cum suis ad Istrum redierit in Pannoniam: adeo, vt Athenæi etiam dum tempore locus ibidem à rege Bathanatum nominatum extiterit. Por- ro Gallos in Græciam peruenisse, in illis de quibus loquimur, erroribus, ex Latinis etiam T. Liuius lib. 8. Decadis 4. meminisse, videtur his verbis: Galli, magna hominum vis, seu inopia agri, seu prædæ spe, nullam gentem per quas ituri essent, parem armis rati, Brenno ducem in Dardanos peruenerunt. Ibi seditio orta, & ad xx. millia hominum cum Lomno- rio & Lutario regulis, secessione facta à Brenno, in Thraciam iter auerterunt. Ibi cum resi- stentibus pugnando, pacem petentibus stipendium imponendo, Byzantium cum perue- nissent, aliquandiu oram Propontidis vectigalem habendo, regionis eius vrbes obtinue- runt. Et subdit in oratione consulis Cn. Manlii, qui in Gallogræcia Asiæ bellum tum gere- bat, quo tempore Macedonicum in Europa bellum flagrabat: Cum hoc hoste, inquit, tam terribili omnibus regionis eius, quia bellum gerendum erat, pro concione milites maxi- me in hunc modum allocutus est consul. Non me præterit, milites, omnium quæ Asiā co- lunt gentium, Gallos fama belli præstare inter mitissimum genus hominum ferox, natio peruagata bello prope orbem terrarum, sedem caput, procera corpora, promissæ & rutilā- tes comæ, vasta scuta, prælongi gladii: ad hoc cantus ineuntium prælium, & ululatus & tri- pudia, & quatientium scuta in patrium quendam morem horrendus armorum crepitus, omnia de industria composita ad terrorem. Sed hæc quibus insolita atq; infueta sunt, Græ- ci & Phryges & Cares timeant: Romanis Gallici tumultus assuetis, etiam vanitates no- tæ sunt. Semel primo congressu ad Alliam eos olim fuderunt maiores nostri. ex eo tempo- re per c. iam annos, pecorum in modum consternatos cædunt, fugantq;: & plures prope de Gallis triumpho, quam de toto orbe terrarum acti sunt. Iam vsu hoc cognitum est, si pri- mum impetum, quem feruido ingenio & cæca ira effundunt, sustinueritis, fluunt sudore & lassitudine membra, labant arma, mollia corpora, molles, ubi ira confedit, animos sol- puluis, sitis, vt ferrum non admoueas, prosternunt. Non legionibus, legiones eorum solū ex- perti sumus, sed vir vnus cum viro congregiando. T. Manlius, M. Valerius, quantum Gal- licam rabie vinceret Romana virtus, docuerunt. Iam M. Manlius, vnus agmine scanden- tes in Capitolium Gallos detrusit, & illis maioribus nostris, cum haud dubiis Gallis in terra sua genitis res erat. Hi iam degeneres sunt, misti, & Gallogræci vere, q; appellantur: sicut in frugibus pecudibusq; nō tantū semina ad seruandam indolē valent, quantū terræ pprie- tas, cœliq; sub quo aluntur, mutat. Et sequitur postremo eadem in Consulibus oratione: Eos- demne hos creditis esse, qui patres eorū, atq; fuerunt? extorres, inopia agrorum profecti domo, per asperrimam Illyrici oram, Pæoniā inde & Thraciā pugnando cum ferocis gen- tibus emens. Hæc ille. quæ eo prolixius adducere voluimus, primo vt illā migrationē Gal- lorū in Illyricum, & Græciam Asiāq; postremo, non Græcis modo autoribus, sed Latinis quoq; in literas relatam extitisse, lector candidus intelligat. deinde vt Gallos veteres Ger- manos siue Teutonas fuisse, Gallogræcosq; mixtum idioma ex Teutonico Græcoq; habu- isse, ostenderemus. Siquidem præter ea quæ supra adduximus ex Plinio, pleraq; vocabula citantur à T. Liuius, loco supra allegato, Gallogræcorum in Asia, quæ mera Teutonica sunt, deprauata à Latinis parum: qualia & illa regulorum nomina sunt, Lamnerius & Lutarius: 50 nobis Germanis Landherr & Lothar. Sic & Deiotari vox, qui Gallogræcorum in Asia rex, Ciceronis tempore fuerat celebris, Teutonica est, si penitus introspeciamus, vulgo hodie Diether. Eodem porro Liuii loco alia nomina virorum commemorantur, populorumque, videlicet Combolomarus, Gaultus, Orgiago, Tolisbogii, Tectofagii, Cuballus, quæ et- iam nostro in idiomate Teutonico supersunt, & gētiliter pronunciata, Gumpelmayr/ Gulat/ Briager/ Talischbayrn/ Die degensäer/ hoc est, heroum progenitores, am thobel/ pro arce edita. Sic rursus Gallos, posteaquam in Græciam venissent, illis, de quibus loquimur erroribus, à Græcis rudimenta nouæ linguæ hausisse, suæque gentili miscuisse, quemad- modum recte Liuius Gallogræcos mistos vocat, innumera voces demonstrant, quæ nos Teutones adhuc Græca retinemus, ac vulgo passim in communi sermone vsurpamus: 50

Loca auto- rū de Gal- lorum in Græciam im- migratione.

Galli ex Græcia in Pannoniā reuersi.

Forma Gal- logræcorum & habitus ex Liuius.

Vel ista de- scriptio Gal- los antiquos Teutonios fuisse coar- gust.

Qua lingua Gallogræcorum, b. c. g. mixta ex Teutonico & Græci.

Galli in Pannoniā fuisse.

Germanicæ vocabula Gallogræcorum apud Liuium.

Græca vocabula in Germanica lingua quæ manifestant.

quale est Purgum, pro ciuitate ac castro, quod Græci *πύργον* appellant: & ab his edocti quoque Gallogræci similiter protulerunt, quemadmodum Liuius libro septimo tertix Decadis. Eo die (inquit) castra quinque millia passuum ab vrbe Aetolorum posuit. postero die omnes copias ad propinquum Eleorū castellum, (pyrgum vocant) duxit. Sunt & alia pleraque, sed nos ne tædio lectorem afficiamus, è multis pauca commemorabimus. Quod Germani appellamus *ain thier*/hoc est animal, Græci *θηρ* dicunt: *ain thür*/hoc est ianuam, Græci *θύραν* nominant. Et breuiter, quæ Græce proferuntur *πηγή, και δωρικώς παγά, δίνη, γή, δμώις, σκάφη, πλατή, σσάδη έρκον, ράκος, νέος, ούθαρ, νεφέλη, νύξ, νυκτός, λόβιον, λήμα, πωανός, λινάϊος, λίνεος, διάγων, σόμα, πίζις, κώπη, λιατός, λήρος, ληράδης*: Germani nos in hunc vsq; diem, qui à Græcis hæc in illis ipsis migrationib. haufimus, etsi corrupta parum, pronūciare solemus, *Nach/dunen/gew/mand/ scaff/platten/ spat/ ten/erfher/roffh/newes/autar/nebel/nacht/leber/leymbt/leynes/ diezon/ stumm/ piren/ kopff ander fhandel/leysgeen/ain larer mensch*: Latinis videlicet nominata, riuulus, vnda, terra, virgo, dolium, cimba, gladius, prominens ædificium, tunica, nouum, vbera, nebula, nox, iecur, faba, linum, heros & exercitus ductor, mutus, pixis, caput vel capitellum, suspenso gradu incedere, mendax homo, & inconstans. Quin & templum Germani *firchen* non aliunde quam à Græco nomine *κήρυκος*, quod est præco, vbi videlicet verbū Dei enarrat præco. Idē à *πάλλω* cadendo, *ain vall*: *zwaifall*/hoc est, duplicem casum ad vtramq; fortunam: *ainfaltig*/hoc est vnus fortunæ, simplicem: *glückfall*/casum fortunæ appellare solent. Ita rursus, quas res Græci verbaliter efferunt, *καλέν, βάλαν, λίγη, πύειν, πύειν, σίζιν, νίζιν, βρέμιν, κομπέιν, έρευνίν, έρεβίζιν, έρύειν, νεύειν, πηγυέιν, siue πυκνέιν, λαμάειν, λιχμάειν, λίγγειν, βαπέειν, κορύσειν, κορίζειν, έρέως εδξ, βέλεδξ, σκιδναδξ, σκέπτεδξ, σιωάειδξ, βέει και δοκεί*: hæc Germani similiter nos, etsi deprauate, vna interdum litera vel dempta, vel adiecta, pronunciamus, *fallen/fallen/ligen/bdeen*/id est cacare, *paen* / pro suffumigare, *sieden/nassen/bremen/gumpē*/quod est Latinis lasciuire, *reyren/rayzen/jrren/nüchtyer sein* / pro sobrio: *zupfehen*/ pice conglutinare, *schlemmen*/addita aspiratione, *schffen/ fshlingen* / addita aspiratione ch, *baten*/quod est vadare Romanis: *fhürisf anlegen*/id est armare: *fhratzē/ reysfen/wellen/schütten/scheypen/es zimbt mich*/id est puto, *es rynd/ es daucht mich* / quod est videtur Latinis. Adhæc omnia vtimur nos Germani simili compositione, in propriorum nominum conflatione, adiectis clausulis, duritiam, constantiam, famam, vastationem, amorem, sermones, diuitias & animositate significantibus. Quos namq; Græci nuncupant *δημοδένη, λεωδένη, άρκωδένη, πολύφημον, δημοδένη, φιλόστρατον, φιλόστοργον, φιλόδεδξ, νικόδομον, έρωσοπιον, φιλόπικνον, και κραπανδρα*: in gentilitio idiomate Germani tanquam verbum verbo reddentes, vocare solemus *Wolffhard/Wolffhart/Liebhart/Leonhart/Bernhart/Albrecht/Luyprand/ Herold/Luybpfold/ Rumbhold/Signmund/Friderich/ Wytifhind/ Hardtman/ vnd Waldman*. Constat præterea, Græcos tela longiora vocare solitos *δολιχέγγεα*, quæ ipsissima vox est Teutonica, qua sane voce & nos pugionem longiusculum appellamus *ain dolsichen*. Græci quoq; vasa vinaria *χάας* dicunt, quæ Germani nos litera vna r adiecta, *chwar* nominamus. Hinc est illud Plut. *δξ π τ άλλων ραμείων εν τω βεβρωαρίω μιλι ποιμενέων χάας και όαρισμός τος τεθνηκόσι*. Idem lignea canistra ex viminibus confecta, *πλεκτά*, à flectendo, vt Suidas interpretatur, *πλεα τω πλέκεδξ*. Eadem porro ac simili plane pronunciatione, & nos vocamus nostra etiamnum ætate, *ain flechten*. Denique & hodie bibere Germani vt plurimum solemus ex vasculis corneis, vel fictilibus, auro, argentoue circūdati, quod de Celtis ac Luetiis Massiliensibus Athenæus lib. 1111. tradit in hunc modum: *τὸ δὲ πῶτον οἱ δὲλακονοῦντες ἐν ἀγγείοις παρέφερονσιν, εἰκόσι μὲ ἀμφίκοις, ἢ κεραμείοις ἢ ἀργυροῖς, καὶ τὸ πὺς πίνακας, ἐφ' ὧν πὰς φοβάς περιθιθενται, τοῖς πύς ἔχουσιν· οἱ δὲ χελκούς, οἱ δὲ κάρνεα ἔχουσα καὶ πλεκτά. τὸ δὲ πῶτον μὲν ἔστιν οἶνος ἐξ ἰταλίας, καὶ τῆς μακταλιητῶν χώρας παρακομιζόμενος*. Ex quibus locis authorum liquet, multa adhuc Græca in nostra lingua Teutonica superesse, vt supra ostensum est: quam cum Celtica eandem extitisse, libro huius Operis sexto ostendemus. Id quod siue ex Phocensiu in Gallias Celtasq; nauigatione, siue Dorienfium Pæonifq; in Illyrici tractum, siue reditum deniq; Galatarum, ductore Bathanatio ad Istrum, contigerit, parum refert. Equidem non modo Gallos ab eo tempore constat Græcæ linguæ amore peruenisse in Græciã, sed Getas etiam atq; Scythas Athenas profectos, decora philosophiamq; Græcorum ad barbaras procul nationes transportasse. Et Gallis quidem, postquã Græcia floruit, lege cautum erat, vt in Græciã quidam percipiendarum literarum linguæq; gratia delegarentur, authore Philostrato in vita Phauorini philosophi: qui Phauorinum *κατὰ πύς τῶν πατρίων νόμος*, per leges patrias philosophiã fuisse secutū refert. Lucianus picturã Herculis se intueri affirmat, scribens nominatim: *παῦτ' έρῶ μὲν βῆτι πολὺ εἰσῆκεν ὄρν, καὶ θαυμαζών, καὶ δροπῶν, καὶ ἀνανακτῶν. κελτός δὲ πὺς παρῆσως, οὐκ ἀπείδευτος πὰ ἡμέτερα, ὡς εἰδέν, ἀκριβῶς ἐλλάδα φωνίω ἀφίεις, φιλόσοφος οἱμαὶ πὰ βῆτι χώρα, ἐγώ σοι, έρη, ὡ ἔξινε, λύσω δ' ἀφίεις πὺ αἰνιγμα, μέμνημαι γουῖ, έρη, καὶ κομικῶν πῶν ἰαμβείων παρ' ὕμῶν μαθῶν*. Id est: Hæc ego quidem, longo tempore adfitebam, videns, mirans atq; dubitans, & demum indignatus. Gallus autem quidam astans philosophus, non ignarus nostrarum literarum, vt videbatur, optime Græcã linguã pronun-

Propriorum nominum compositione eadem Germanicis cum Græci.

pronuncians, philosophus vt putauilli regionis vnus: Ego tibi (inquit) ô hospes, soluam picturã ænigma. Memini enim & Comicorum vestrorum quosdam iam vos in Græcia discens. Manifestum est igitur, Gallos olim Græca linguã vsos, vt hodie Germani à præceptoribus Latinam sumptam addiscere solemus, quod de Gothis libro octauo secundæ Decadis, similiter ostendemus. Atque hæcenus de Græcæ linguæ in nostra Teutonica vestigiis, & à Gallogræcis his importatis, qui ducem Bathanatum & Bolgium in Pannonias ac Noricum Rhætiasq; habitatum euntes sequuti sunt. Gallos quippe eosdem, siue Galatas, Græcæ tum linguæ in Græcia rudimenta haufisse, vel illud testatur, quod Pausanias in Phocidæ refert, Galatas, occiso Kydia, Græcorum aduersus se designato imperatore, Græcis literis huiusmodi carmen templo Iouis Eleutherii adfixisse, quo significabatur, Kydiam imperatorem, ea tempestate ab ipsis deuictum, quo ferus Mars in manibus Galatarum flo-ruerat. Carmen autem huiusmodi erat:

*ἡ μάλα δὴ πθέουσα νέαν ἐπικυδία ἦβλω
 αἶψας ἀελίηλου φωτὸς ἀγαλμα δίδι,
 ἀς δὲ δὴ πρῶτος λαὸν ποτε πῆχυν ἔτεινε
 εὐτ' ὅττι τ' γαλάταν ὄκμασε θερος ἄρη:*

Quæ omnia eiusmodi sunt, vt partim ostendant, Gallos aliquandiu sedes in Græcia habuisse: partim vero literis iam Græcis imbutos, non solum Græcum potuisse pro victoria Ioui Eleutherio carmen offerre, verum reuersos postmodum in Pannoniam, Dardaniam, Dalmatiamq; horum non paucos, Græcæ simul linguæ rudimenta tulisse, atq; adeo auspiciatum à Dorensibus & Phocensibus Græcum in his finibus idioma confirmasse. Et Germanos quidem (quos eiusdem semper dico cum Galatis Celtisque, siue Gallis, & linguæ & originis extitisse) Alexandro adhuc apud Macedonas regnante, Ionium sinum coluisse, apud Græcos Arrianus Nicomedensis in historia Alexandri author est. Nam cum Alexandri aduersus Getas expeditionem describeret, eo fere situ, vbi hodie Transyluania Istrum attingit, & secus hunc Walachia propagatur, nominatim hæc verba subiicit: Res prorsus ingentis audaciæ iis visa, Alexandrum tam facile, vna modo nocte Danubium, omnium propæ Europæ fluminum amplissimum atque altissimum, nullo ponte iniecto, transisse. terrorem augebat phalangis series, ac ferox equitum impetus: ac primo quidem effuso cursu urbem repetunt, quatuor abhinc millia passuum flumini proximam. Caterum vbi conspicati sunt ALEXANDRVM equitatu immisso eo concedere, peditatum secus flumen agentem, ne ab hostibus circumueniri ex insidiis posset, quoniam vrbs ipsa mœnibus parum firma videbatur, impositis in equos pueris ac fœminis, quos inde auferre potuerunt, in solitudines se recipiunt. Alexander urbem vacuum nactus, capit ac solo æquat, prædam Meleagro & Philippo agendam tradit. deinde in amnis ripa Ioui seruatori atque Herculi, & ipsi amni (quia se haud difficilem transitu exhibuisset) sacrum facit, eodemque die suos incolumes in castra reducit. Huc loci legati & à cæteris Danubii accolis, & à Sirmio Triballorum rege, item à Germanis qui Ionium sinum incolunt, aduenere. Sunt quidem Germani, vt grandi corpore, ita animo elato, magnoque. Hæ legationes ad Alexandrum venerunt, vt amicitiam cum eo iungerent: quibus in fidem & amicitiam receptis, è Germanis quæsiuit: Quidnam esset in humanis rebus, quod præ cæteris extimescerent: ratus nominis sui magnitudinem ad illos, multoq; etiam interius penetrasse: idq; esse, quod præ cæteris omnibus sibi formidolosum faterentur.

Germanos Alexandri Magni tempore Ionium sinum coluisse supra Dalmatiã.

Illi vero, quod procul ab ALEXANDRO agebant, quod loca accessu difficilissima incolebant, ipsumque ad alia intentum videbant: Timere se aliud ante omnia dixerunt, ne forte in sese aliquando cælum rueret. Nihil mouit ALEXANDRVM, superbum legatorum responsum. Itaque nihilominus tamen in amicitiam & societatem receptos, domum remisit: tantum elocutus, Germanos arrogantes esse. indeque in Agrianos & Pæonas iter persequenti, nunciatum est, Clytim Zardilæi ab eo defecisse. Hæcenus Arrianus de his Germanis, qui Ionium sinum, proximi Græcis accolebant, haud procul ab Adriatico mari: quos nimirum Galatas fuisse, atque eos quidem, de quibus paulo ante ex autoritate Pausaniæ & Athenæi locuti fuimus, credendum est. Hi vero spoliato in Græcia Apollinis templo, diris numinis agitati, ac peste fere confecti, ductore Bathanatio, in Pannonias, regionesque vicinas secus Istrum rediere: multis etiam cum Brenno in Asiã transfretantibus. Ad quos nimirum PAVLVS apostolus epistolas scripsit, quæ adhuc in Ecclesia, ad Galatas leguntur. Cuius Galatarum in Asiã nauigationis meminit ad longum T. LIVIVS lib. V 111. decadis quartæ, & Claudianus poeta lib. 11. in Eutropium hoc carmine:

Galatarum in Asiã ex Græcia transfretatio.

*Nuper ab Oceano Gallorum exercitus ingens.
 Illis ante vagus tandem regionibus hæsit,
 Gesag, deposuit, Graio iam mitis amictu,
 Pro Rheno poturus Halym, dat cuncta vetustas.*

Porro, vt in nostro limite maneamus, secus Istrum videlicet sitis prouinciis, vbi Gallogræcos mox post Aborigines Græcosq; tenuisse asserimus, supersunt adhuc, cum apud Hungaros in Pannoniis, tum apud nos Austriacos in Norico Ripensi, montes Galata & Galenberg appellati, qui veterum nobis incolarum suggerunt memoriam: quibus ceteræ mixtæ posteriore gentes, quæ ordine, vt dicturi sumus, immigrarunt, cõfufum illud idioma excitant, quo hodie vtimur, qui Istru supra Hungaros incolimus. In quo ausim affirmare, tertiam vocabulorum partem Græcorum esse. Quin & à Bathanatio Galatarum rege, vti refert Athenæus, regio secus Istrum, quæ nomen acceperat, hac etiamnum appellatione superest: Hungari Bathiensem comitatum vocant, inter ostia Draui Saurique excurrente. Atq; vt nihil non nostræ sententiæ suffragetur, Græcæ linguæ semina in Pannonias Mœsiamq; allata esse iam tū, à Dorienfibus videlicet, Phocensibus & Gallogræcis, testatur quoq; Quidius Naso, dum exilium Ponticum carmine solatur, & in Tristibus sic canit.

*Mœsia vocis habet, quid barbara lingua Latina
 Græcag, cum Getico mixta loquela sono est.*

Et rursus libro I I I. Tristium:

*Sic quoq; sunt vrbes Graia (quis credere posset)
 Inter inhumana nomina barbaria.
 Hinc quoq; Mileto missi venere coloni,
 Inq; Getis Graias constituere domos.*

Et iterum libro V. Tristium:

*Turba Tomitanae quæ sit regionis, & inter
 Quos habeam mores, discere cura tibi est:
 Mixta sit hæc quamuis inter Græcosq; Getasq;
 Amale pacatis plus trahit ora Getis.*

Quare & Sicambros posterioribus seculis, multi contendunt, quum victis Alanis spiritus novos sumpfissent, Græco nomine gentilicioq; ab audacia Francos nominatos. Neque enim Cimmericos modo, à quibus Cimbri & Sicambri defluxere, dū à Gothis procul à Ponto pellerentur, duce Meradaco, Pannoniam ingressos, anno videlicet à condito mundo M M M D X X. Berofus & Herodotus tradidere: verum etiam Ptolemæus adeo in descriptione Pannoniæ βρέγκωσ intra Sauum Danubiumq; collocare videtur, populum nimirum Teutonicum, & Græcæ tum originis tum linguæ, à Cimbris isthic quondam relictum, qui ex Hercinia ad Tauriscos in Pannonias transgressi (vt supra visum ex Strabone fuit) atque inde in Græciam palantes cum venissent, spoliato Apollinis delubro, sedes è Pannonia vsq; ad Pyrenæum montem mutare coacti sunt, vti Appianus Græcus historicus literis animaduertum reliquit. quam de Galatis atq; Gallogræcis antiquiores historiographi, Pausanias & Athenæus historiam de verbo ad verbum perscripserunt. Fuisse vero autumo, de quibus loquimur βρέγκωσ, non modo Cimbrorum posteritatem (id quod Cimbrianum oppidum in Pannoniis in itinerario Antonini descriptum arguere poterit) verum socios etiam & fratres Sicambrorum, eorum, qui apud Rhenum mansere: qui quidem Francorum tardius nomenclaturam nacti fuere, quum iam Gallia & Pannonia Romano iuri cessissent, in Germaniæ se saltibus, partim Cimbrorum sub appellatione, hoc est pugnantium & militum, vulgo gentilicia lingua Remppffer / partim in Pannoniarum palustrib. Phrencorū ascita noua nomenclatura occultasse. Vt de Sicambriis, hoc est, maritimis militibus Germanorum nihil addamus, quos in hodiernum diem Die seckempffer / recte nominamus. adeo gentis nostræ vsitata semper, vel à robore atque virilitate (id quod in Marcomanis, Germanis, Nordmannis, Alemannis videre est) vel à bello, pugna & victoria, nomina fuere. Quod etiam Cimbrorum & Sicambrorum appellationes contestantur: vel deniq; à libertate, vnde Fracos dictos autumant, Die Frian fhünan / hoc est, liberos, audaces. Nolo hic reliquorum Germaniæ populorum nomenclaturas curiosius examinare: quorum aliqui (id quod à maioribus suis Græcis potissimum sumpfisse verisimile est) à malitia Quadi, alii à bonitate ac certaminum laude Gothi: alii rursus ab erroribus Vuandali: pleriq; à constructis castellis, mutatisq; subinde sedibus, Burgiones & Burgundiones: nonnulli præterea à tarditate Gepedes (hoc est, quos cæteri adhortari, instigare solebant his verbis, Geepald / Geephänd / hoc

*Galatarum
 vestigia in
 Pannoniis
 & Norico.*

Locus Onidii de lingua Pannonica & Mæsiæ ex Græca confusa.

Sicambri Græci originis nomen.

Βρέγκωσ in Pannonia.

Explicationes appellationum gentiliciorum Germaniæ populorum.

hoc est, accelera) à fixis deniq; sedibus, siue prolixis barbis, Landowarter / id est, terrarū cultores firmatos: & Langbarder / hoc est, longarum barbarum homines, sese mutuo ac per ritum, vt credo, vocare consueuerant. Quemadmodum in hanc vsque diem, singuli habent populi Germaniæ, quibus sibi inuicem illudant, allusione vt plurimum etiam ex ipso vocis etymo desumpta. Sic Austriacos, nos latina vocula Austriæ, cum Teutonico Ostern confusa, Pascalios cæteri appellant. Nos rursus Bauaros, gentem quippe mixtam ex Boiorum reliquiis, & Auaribus Hunnis, Hundsbayrn nuncupamus. Sueuos præterea à leuitate morum (Schweben enim in patria lingua est, quod Latini dicere solent vagari, & leuem esse) Die leichtfertigen Schwaben / Die Schwanderer / Mit vrlaub ain Schwab dicimus. Huc spectat, quod in hanc vsq; horam, cæteri populi Saxonibus illudentes nimirum, ac victoriâ à Carolo magno de hac gēte reportatam quondam exprobrantes, circumscribere hisce verbis solent, ain Sarenfharl. Sed hætenus de gentiliciis Germanorum nomēclaturis. transeo nūc ad cæteras Gallogræcorum, siue potius, vt ita dicam, Barbarogræcorum tribus, quæ in Illyricum ex Græciæ finibus immigrarunt: Agriani videlicet, Authariatæ, & Bastarnæ, quos Germanicæ originis etiam Strabo lib. IIII. Geographiæ facere videtur. Atq; vt de his ordine dicamus, quantum nobis lectio historiarum suggerit: Agriani quidem; cum ab Appiano Alexandrino, tum à Stephano Byzantio referuntur: & ex Thesprotis Authariatæ, itemque Dardania Taulantii. Quos omnes populos vel ante adhuc Pæonas, intra Sauum, secusq; Istrum, Celtis proximos, Pæonibusq; immixtos habitasse, historica nobis fides tradit. Atq; de Agrianiis Stephanus Byzantius in codice de Urbibus hæc scribit: Ἀγριανῶν ἀρσενικῶς ἔθνος παμονίας μεταξὺ αἰμῶν καὶ ῥοδῶπιος ὄρησιν πολυβίω καὶ διατῶσιν. Sic Arrianus Nicomedensis, cum Alexandri magni prociētum aduersus Getas atq; ad Istrum describeret, quo Germani, Gallogræcorum nimirum soboles, qui in Ionio sinu colebant, legatos miserant, subdit nominatim hæc verba: Nihil mouit Alexandrum superbum Germanorum responsum. Itaq; nihilominus tamen in amicitiam societatem receptos, domum remisit: tantum elocutus, Germanos arrogantes esse. Inde in Agrianos & Pæonas iter persequenti, nunciatum est, Clytum Zardilei ab eo defecisse, Taulantiorum regem ipsi Clyto auxilio profectum. Hæc ille. quæ nimirum verba de Sauriensi situ intelliguntur. Porro tribuit Agrianiis Appianus Alexandrinus Macedonicam originem, ita in libro quem Illyricum inscripsit, nominatim inquit: De quibus nunc mihi Illyriorum res recensenti, videtur differendum. Gloriosi hi admodū ob Macedonum Agrianos, qui potissimum Philippo & Alexandro in bellis præstiterunt. Quoniam & hi Pæones fuerunt, ex his qui inferiora incolunt, ab Illyriis coloni editi. Atq; hætenus quidem de Agrianorum origine Appianus. Ad quod pertinere & illud censeo, quod Stephanus in libro de Urbibus scribit, Galatarum socios Agrianos in occupatione Græciæ, ex epigrammate quodam commemorans: λέγονται καὶ ἀγριανῶν, οἱς ἐν τῷ ὀπηγεμμῶσιν, πρὸ φάνησιν νεοπύλεμον ἀποτίδωσιν οὕτως.

Barbarogræcorum populorum tribus ingressæ Illyriam.

Agriani in Pannonia.

*Εἰμι νεοπύλεμος κρεῶσιν, τελευτῶν δ' ἐν ἀδελφῶν
 ἔτασαν τλαῖεις κῦδος ἐμὸν δόξατος.
 οὐνεκα πισίδας καὶ ἀγριανῶν, ἢ δ' ἀγριανῶν
 καὶ γαλάτας τῶσιν ἀνπίσας ἄρσας.*

Cæterum celebrantur historiis & Lagarus Agrianorum rex, Alexandro magno fidissimus, & cui Cynam sororem desponsauerat: & Agrianorū equitatus, quo in omnibus Alexander susceptis bellis, ceu præcipuo phalangis subsidio fuit vsus. Litius lib. I I I. Decadis V. Agrianos diuersa ab Illyriis Gallisq; natione extitisse, significare videtur, cum dicit: Erat in præsidio Cassandræ præter nō contemnendā iuuentutē, oppidanorū octingenti Agriani, & duo millia Penestiarum Illyriorū, à Pleurato inde missi. Et iterum: Postquā patere urbem acceperet, præfecti præsidii Pýtho & Philippus Proco, qui occupasset, aggtedi opus factum esse rati, cū valida manu Agrianū Illyriorumq; erumpunt. Hæc de Agrianiis, quantum obseruari apud classicos historiarū autores licuit, adferre voluimus: à quibus an Agriani episcopalis hodie Pannoniæ ciuitas, nomenclaturā acceperit, definire haud possum. illud autē constat, & aliā ad Sauri ripā, positam ciuitatē, cathedra non minus insignē, quā Sagrabiā Hungari vocāt, Germanos nos, qui Francorū posteritas sumus, Agrā nominare. vt cōiectura forsitan sit, vetus hoc indigenarū cognomentū, ad eos vsq; populos defluxisse, qui posterioribus seculis immigrarunt, atq; locis quibusdā ex illa rara vetustate mansisse. Reliquū nunc est, vt Authariatæ qui fuerint, & quando, aut quem Pannoniæ agrū incoluerint, & in titulo libri proposuimus, explicemus. De quibus Stephanus de Urbibus hæc scribit: Ἀδα- ταῖσιν ἔθνος θεσπρωτικῶν, χαρῆς ἐξ ἑσθίμῃ χροικῶν, καὶ φασβαλέων ἐν παντὶ δαπαῖσιν, καὶ ἐρεθῶσιν. Atqui & hos ad Istrū populos vel proximos Pæonibus, vel intra Pannoniæ limites coluisse, ex his potest Arriani Nicomedensis verbis accipi: Inde in Agrianos & Pæonas iter persequenti (subintellige

Agriani in Pannonia.

Authariatarum sedes ad Istrum.

Alexandro) nunciatum est, Clytum Zardilei ab eo defecisse : Gluciam Taulantiōrū regem, ipsi Clyto auxilio profectum. Erant & qui nunciarent fore, vti Authariatæ ipsum in itinere inuaderent, quapropter inde celeriter mouendum censuit. Recensuerat vero paulo ante hæc verba, quemadmodum Alexander Geticam ad Danubium urbem expugnasset : vt necessum sit, Authariatæ proximos Pannonibus habitasse, siquidem iter interciperere redeuntē Pannoniis conabantur. Præterea non modo proximos hosce populos Pæoniæ coluisse, verum omnino ad Istrum, confines Bastarnis & Germanis tenuisse, ex hoc Appiani Alexandrini loco aduertitur : qui in historia Illyriorum sic scribit : Pari modo & Ardæi cum mari finitimi optima Authariorum loca circa littus inuasissent, eos expulere. Post hos Liburni nauibus plurimum insignes fuisse memorantur. Illyriorum natio alia, qui Ionium insulasq; prædabantur, nauibus citis vsu, leuitateq; præcipuis. Qua ex causa Romani nunc quoq; naues quæ leuitate celeritateq; præstarent, Liburnicas appellare solent. Fama est, Autharios Apollinis indignatione, in extremam decidisse cladem : quippe eosdē, Celtaq; Cimbros vocant, ad Delphos posuisse castra, statimq; omnes dispersos aufugisse, multosq; ante inceptam pugnam, pluuia in eos cum procellis fulguribusq; desæuiente, periisse. His vero qui ad propria rediissent, infinitam ranarum vim subortam, quæ putrescentes flumina corrumpent : vapore deinde ex terra exhalante, pestem Illyriorum ac corruptionem infecutam esse, quæ postremo Autharios inuaderet, donec profugi à patria, ac pestem deferentes, cum nemo ob timorem suscipere auderet, trium ac viginti dierum progressi iter, ad tellurem palustrem inhospitamq; venerunt, ac iuxta Bastarnarum gentes condiderunt vrbes.

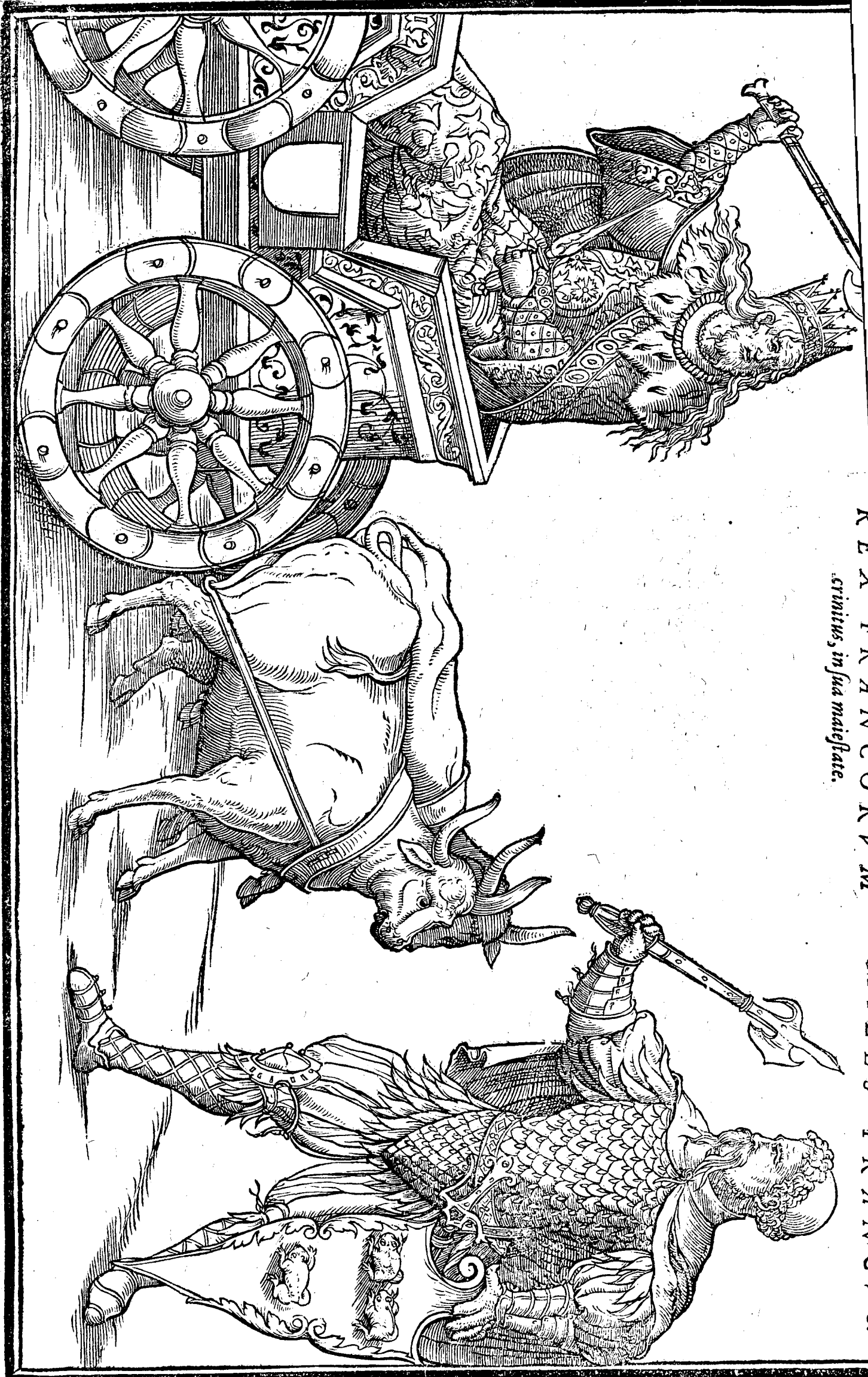
Hactenus Appianus. Iam vbi Bastarnarum tū sedes extiterint, libet ex Strabone audire, qui libro septimo Geographiæ : Supra iacens (inquit) regio vniuersa, inter Borysthenem & Istrum, prima est Getarum solitudo, postea Tyragetæ, post hos Sarmatæ, cognomento Iazyges & Basilei dicuntur, & Vrgi. Ex quibus pars maxima nomadibus, hoc est, pastoribus conitat : pauci agrorum colendorum studio tenentur. hos vtramq; Istri ripam incolere, sæpe traditur. Intra terram sunt Bastarnæ Tyragetis vicini, & Germanis, & ipsi fere ex Germanis originem ducentes. Ex quibus adeo Strabonis verbis liquet, Bastarnas ad Danubiū sedes habuisse, Germanis vicinos. Et quia Germanorum confinia ad Pannonica hyberna quondam fuerant (vt ex duodecimo capite Plinii libro quarto elucescit) sequetur necessario, Authariatæ in Pannoniis tum vrbes condidisse, atq; iuxta Bastarnas tum coluisse, cuius adhuc hodie terra palustris est. Sed placet Plinii verba commemorare : Superiora autem (ait) inter Danubiū & Hercynium saltum, vsq; ad Pannonica hyberna Carnuntii, Germanorumq; ibi confinium. Campos & plana Iazyges Sarmatæ, montes & saltus pulsi ab his Daci, ad Parthiscum amnē, Amerhois siue Duria est, à Sueuis regnoq; Vanniano dirimens eos : ex aduerso Bastarnæ tenent, Haliq; inde Germani. Quæ & ipsa nostram confirmant de Authariatæ quondam in Pannonia ad Istrum sedibus constituendis cōiecturam. Superest, vt de Taulantiis pariter quam cæpimus orationem continuemus. Quorum videlicet regem Gluciam, Clyto Zardilæi principi, aduersus Alexandrum Macedoniæ regem cognomento Magnum, suppetias tulisse, Arrianus scribit, quum per Pæonas & Agrianos ad Pellam oppidum Clyti, Erigone & Zordiaci fluuiis superatis, mouisset. Atqui de

Taulantiis Stephanus in libro de Urbibus sic scribit : Ταυλάντιοι ἰλλυρικῶν ἔθνος, εὐφορίων δὲ μετὰ τὸν ταυλακίην αὐτὴν φησὶ ὅτι τῶν οὐκ ἐκ μάλτιος οἶνον γίνεσθαι, φησὶ ἀριστοτέλης ἐν θαυμασίοις. λέγεται καὶ ἕδτερος ταυλάντιον, καὶ ταυλακίης θηλυκῶς. Id est, si Latine reddas : Taulantii populi Illyrici. Euphorion in lib. XIII. Taulantinoꝝ ipsos vocat. Apud hos ex melle fieri vinum, Aristoteles in De admirabilibus mundi refert. Hæc ille. Cæterum Illyricum hic Stephanus describit, quod à Thracia vsque ad Celtas extendebatur, Pannoniaque vt præcipuas in se partes complectebatur, de quibus in sexto huius Decadis libro à nobis tractabitur. Air enim Stephanus alio loco : ἰλλυεὶς καὶ ἰλλυεῖα γῶσι πηλοῖον τὸ παλαιόν, καὶ ἰλλυεῖα τὸ καὶ ἄρμεν πηλοῖον. οἱ οἰκῆτορες ἰλλυεῖοι. Addidit Suidas : ἰλλυεῖοι βάρβαροι θρακικοὶ οἱ δὲ περὶ αὐτὸς φασὶν. καὶ φησὶν ἀριστοφάνης, ἰλλυεῖοι κεκρηγῶτες, ἀντὶ τὸ πῖσαν φωνῶν ἀποτελοῦντες. κεκρηγῶτες ἐν δὲ πῖσιν ἀσπείραν ἢ φωνῆς αὐτῶν. κρηγῶ δὲ τῶν ἀποθησκόντων τεισμός τοῖς ὄδοις γινόμενος. Ex quib⁹ verbis apparet, Pangæo proximam Illyriam fuisse. Erat autem nomen montis Pangæum. Vnde canit Statius :

— Pangæa resulant, Ismarag. —

Deniq; fuisse barbaros in Thracia, vel Thracibus vicinos, qui in prælio & contra tumultum vocem clangentem ita efficiebant, vt similem stridoris morientium, qui dentibus fit, sonum ediderit.

FINIS LIBRI SECYNDI.

REX FRANCORVM MILES FRANCVS.
civitus, in sua maiestate.

DE CIMMERIIS
FIGURARUM, UT HIC DEPICTÆ

sunt, Regis militisque Sicambrorum imagines, paraphrasis ac confirmatio.

RE G I S Francorum siue Sicambrorum habitum, speciem, totamque corporis struē, qualis fuerit, cum ea gens rerum potiretur, hac presente figura expressimus. Crinitos enim Sicābrorum reges fuisse, qui à Cimmeriis siue Cimbris descendebant, haud aliter, vt nostra etate in sexu muliebri videmus, Agathius Græcus autor, libro primo historiæ Gothicæ his verbis ostendit: Neque enim fas erat, Francorum imperatoribus comam tondere, sed à pueris intonsi manent, atq; adeo, vt à tergo his defluant crines. nam à fronte discriminatim vtrinq; feruntur. Nec sane Turcorum more, Abarorumq; impexi & squalidi, sordidiores capilli his sunt, vel alias calamistrati. Hæc ille. Quæ ita esse, vt scribit Græcus homo, ipsi gentis illius historici, & quidem gentiles attestantur. Gregorius Turonensis episcopus, qui historiam Francorum sub Dagoberto scripsit, ante annos plures quam octingentos: & Eginhartus, Caroli illius magni Notarius: quorum hic historiam suam Francorum sic auspicatur: Gens Merouingorum, de qua Franci reges creare sibi soliti erant, vsq; in Huldricum regem, qui iussu Stephani Rom. pontificis depositus, ac detonsus, in monasterium trusus est, durasse putatur. Quæ licet illo finita possint videri, tamen iam dudum nullius vigoris erat, nec quidquam in se clarum, præter inane regis vocabulum præferbat. Nam & opes & potentia regni penes palatii præfectos, qui Maiores domus dicebantur, & ad quos summa imperii pertinebat, tenebantur. Nec regi aliud relinquebatur, quam vt regio tantum nomine contentus, crine profuso, barba submissa, folio residens, speciem dominantis effingeret: legatos vndecunq; venientes audiret: eisq; abeuntibus, responsa quæ erat edoctus, vel etiam iussus, ex sua veluti potestate redderet. cum præter inutile regis nomen, & precarium vitæ stipendium, quod ei præfectus aulæ, prout videbatur exhibebat, nihil aliud proprii possidebat, quam vnam, & eam perparui redditus villam. in qua domum, ex qua famulos sibi necessaria ministrantes, atq; obsequium exhibentes, paucæ numerositatis habebat. Quocunq; eundem erat, carpento ibat: quod bobus iunctis, & bubulco, rustico more agente, trahebatur. Sic ad placitum, sic ad publicum populi sui conuentum, qui annuatim ob regni vtilitatem celebrabatur, ire, sic domum redire solebat. At regni administrationem, & omnia quæ vel domi vel foris agenda ac disponenda erant, præfectus aulæ procurabat. Alludit ad huiusmodi capillitium in persona regis, & quantum in eo momenti Franci posuerint, qui Eginharo est vetustior, Gregorius Turonensis, ita nominatim scribens: Dagobertus vero collecto hoste plurimo, Rhenum transiit, aduersus Saxones, ad pugnam: illisque fortiter certantibus, Dagobertus super galeam capitis sui percussus, abscissa particula de capillis eius ad terram, à retro stans armiger eius collegit. At ille læsum cernens populum suum, dixit ad armigerum: Perge velociter cum crine capitis mei nunc ad patrem meum, vt succurrat nobis, antequam cunctus corruat exercitus. qui currens velociter, Ardennam sylvam transiens, vsq; fluuium penetrauit. Illuc Clotharius rex cum exercitu plurimo peruenerat: cumq; nuncius ille detulisset regi abscissum crinem filii sui, nimio dolore commotus pater, cum strepitu tubarum de nocte confurgit, & cum exercitu Rhenum transiit. Hæc ille. A quo haud dissimiliter Otto Frisingensis lib. Chronicorum 4. cap. 32. faciem crinemq; Francorum principis delineat. Hi nobilissimi Francorum (inquit) qui Salici dicuntur, adhuc vtuntur: Faramundo mortuo, Clodius filius eius crinitus, à quo Francorum reges criniti sunt dicti, successit. Huc pertinere videtur carmen elegans Claudiani, in primo Stiliconis Panegyrico:

*Flumineum perstruxit iter: ducis impetus, undas
Vincebat celeres, & pax à fonte profecta
Cum Rheni crescebat aquis, ingentia quondam
Nomina, crinigeri flauentes vertice reges:
Qui nec principibus, donis precibusq; vocati,
Paruerant, iussi properant, signique verentur
Offendisse mora.—*

Cæterum, vehendi ritum, quo à duobus bobus rex inuehebatur, Sicambros sumpsisse à maioribus suis Cimmeriis, dum adhuc ad Bosporum colebant, facile ex dialogo Luciani apparebit, cui titulus est σκίθης. Nam cum de Toxari Scytharum rege, vt pote Geta, loqueretur, Οἴκοι (inquit) δὲ οὐ τῆ βασιλείου γένους ὄν, ἀλλὰ τῶν πολλῶν καὶ δημοτικῶν, οἳ εἰσι παρ' αὐτοῖς οἰκταποδὲς καλοῦμενοι. τῆ δὲ βῆ δὲ δύο βῶν δεσπότων εἶναι, καὶ ἀμαξῆς μίας.

Id est: In patria vero nō è regali stēmate nat⁹ est, verū parētib. alioquin diuitib. & plebeiis, quales

quales sunt qui à Scythis ipsis Οἰταποδὲς dicuntur, qui duos boues & vnum currum possident. Porro constat, à Getis Cimmerios à Bosphoro fuisse pulso: & Toxarim regē extitisse, quem, ad denotandam humilitatem, vt reges Francorum (quod libro septimo de Carnorum etiam ducibus probatur sumus) sic inuehi solitum, arbitror. Sic Leucanor rex apud Lucianum, filiam suam Arsocomæ, collocaturus Getæ, eum quæsiuit, πόσας δὲ βοσκῆματα, ἢ πόσας ἀμαξῆς ἔχει; Quot boues, aut quot plaustra possides?

Vulgi & cæterarum conditionum vestitus ac corporis strues, ornatusq; tametsi in armatura diuersa à principibus haud fuerit, fuit tamen in ratione capillorum barbæq; & quibusdam vestimentis habitus alius: vt videlicet præsentī in icone, quoad eius fieri potuit, expressimus. Non enim vel promissos hi audebant capillos, aut barbam alere submissam: sed raso capite in sincipite, cæsariem in fronte & à temporibus curabant: flauī vt plurimum, ex ratione climatis, coloris. pro barba vero cristarum instar, ex summis labris ceu pendulos floccos pilorum habebant, vt hic imaginum altera repræsentat. Præterea non ceu principes, suffultis aut preciosis vestimentis induebantur, arcto duntaxat & breui è corio facto amiculo humeros tecti: quod adhuc obseruare posteritatem Francorum videmus, & præcipue equites. vocantque etiamnum hoc amiculi genus gentilicio sermone *Ein Frankisch mântele*. Alioquin nec thoraces ferrei Francis erant, quales hodie passim vsurpamus: nec sagittæ fundæq; sed illud passim omnes tam reges principesq; quam populares, gēstabant telum, quod Anconam Procopius & Agathius, Frācēscam autem Gregorius Turonensis appellat, de quo postea seorsim nobis sermo erit. Tales igitur vulgares capillos, hoc est, qualem delineauimus cæsariem habuisse, talēq; barbam, collegimus ex Sidonio Apollinari, qui in Panegyrico Maiorano Augusto dicto sic canit:

*Hic quoq; monstra domat, rutili quibus arce cerebri
Ad frontem coma tracta iacet, nudataq; ceruix
Setarum per damna nitet, cum lumine glauco
Albet aquosa acies, ac nutibus vndiq; rasis
Pro barba tenues perarantur pectine crista.*

Idem in epistola ad Lampridium libro VIII.

*Ist huc Saxona carulum videmus,
Assuetum ante salo solum timere:
Cuius verticis extimas per oras
Non contenta suos tenere morsus
Altat lumina, marginem comarum.
Et sic crinibus ad cutem rescisis,
Decrescit caput, additurq; vultus.
Sic tonsa occipiti senex Sicamber,
Postquam victus es Helicis retrorsum
Cervicem ad veterem nouos capillos.*

Et iterum Claudianus libro I. in Eutropium:

Militer vt nostris detonsa Sicambria signis.

Et in bello Getico:

*Agmina quinetiam flauis obiecta Sicambri,
Quæq; domant Scint hos, immansuetosq; Cheruscos.*

Et in Panegyrico Stiliconi dicto:

*Hæc Alemannorum spoliis, Australibus illa
Dirior exuuiis. illinc flauente Sicambri
Cæsarie, nigris hinc Mauri crinibus irent.*

Alludit deniq; ad huiusmodi cæsariem vulgi & autor annalium Francorum vetustissimus, quem à situ vendicauimus, Turonensis illè Gregorius: Sequenti tempore, inquit, Dagobertus rex ægrotans mortuus est, regnauitq; annis quinq;. Franci nimirum Danahelem quendam clericum, cæsarie capitis crescente, in regno stabiliunt, eumq; Chilpericum nuncupant. Habuisse vero flauos capillos, & in nodum colligatos, similiter vt Sueuos, Martialis panegyricus testatur hoc carmine:

Crinibus in nodum tortis venere Sicambri.

Et Iuuenalis:

Tanquam de Gethis aliquid, toruisq; Sicambri.

Flaua cæsaries Francorum.

Et Apollinaris libro x x.

—Flauag, in praelia fronte Sicamber.

Et Festus Ruffus:

Flauag, caesariem Germania porrigit ora.

De vestitus ratione veterum Francorum, Agathius libro secundo Gothicæ historiæ: Perpauci, inquit, casside operti, armis decernunt: sed pectore nudato, & tergis ad infimos renes: amiculo præterea lineo partim, partim è corio succincti, & tibias contegunt. Erat autem amiculum vestimenti genus, quod humeris mox poterat iniici, Germanice *Amicula* tse. Cicero libro secundo de Diuinatione: Visus est in somnis amicæ amictus amiculo. Ad Francorum deniq; vestendi rationem & ritum alludit Sidonius Apollin. in Panegyrico Maiorani Augusti:

Strictius assuta vestes, procera cohercent

Membra virum, patet iis arctato tegmine poples:

Latus, & angustam suspendit baltheus aluum.

Porro vestitum vniuersum, qualem in icone repræsentauimus, delineat ad vnguë Clemens quidam Scotus, cuius de vita Caroli magni librum à situ vindicauimus, vna cum aliis plerisque: Erat antiquorum (inquit) ornatus Francorum, calciamenta forinsecus aurata, corrigiis tricubitalibus insignita, fasciolarum æstiuales vermiculatae, & subtus eas tibialia ac coxalia lineata, quamuis ex eodem colore, tamen artificiosissimo opere variata. Super quæ & fasciolas in crucis modum, intrinsecus & extrinsecus, ante & retro longissimæ illæ corrigiæ tendebantur. Deinde camisia cilicia, posthæc baltheus spatæ colligatus. Quæ spatæ primo vagina, secundo corio qualicunq; tertio linteamine candidissimo, creta lucidissima roborato, ita cingebantur, vt per medium cruciculis eminentibus, ad peremptionem gentilium denudarentur. Vltimum habitus eorum erat pallium canum, vel Saphyrinum, quadrangulum, duplex, sic formatum, vt cum imponeretur humeris, ante & retro pedes tangeret, de lateribus vero vix genua contegeret. Tum baculus de arbore malo nodis parib. admirabilis, rigidus & terribilis, cuspidem manuali ex auro vel argento cum celaturis insignibus præfixo, portabatur in dextra. Quo habitu lentus ego, & testudine tardior, cum in Franciam nonnumquã venirem, vidi capulum Francorum in monasterio S. Galli, duosq; flores auricomos ex eius femoribus progressos, qui proceritatem illius adæquabant. posterior autem paulatim excrescens, verticem stiptis sui summa gloria decorauit, & transcendendo contexit. Sed vt se mos humani habet ingenii, inter Gallos Franci militantes, cum virgatis eos sagulis lucere conspicerent, nouitate gaudentes, antiquam consuetudinem dimiserunt, & eos imitari cœperunt. Quod interim rigidissimus imperator idcirco non prohibuit, quia bellicis rebus aptior ille videretur habitus. Sed cum Frisones hac licentia abutentes aduerteret, & breuissima illa palliola, sicut prius maxima, vendere comperisset, præcepit, vt nullus ab eis nisi grandia latissimaq; illa longissima pallia, consuetudinario precio emeret. adiciens, Quid profunt illa pictaciola? in lecto non illis possumus cooperiri: caualliam contra ventos & pluias nequeo defendi, ad necessaria naturæ secedens tibi arum gelatione deficio.

DE ARMATURA, & ratione generibusq; armorum, veterum Francorum, qui à Cimmericis Cimbrisq; & Sicambis defluerunt, prolixè adeo scripsit Agathius, Græcus autor, ex cuius Gothicæ historiæ lib. secundo, locus Latine redditus sic habet, cū de Francis differeret: Huic nationi (inquit) tenuis est & neglectior armatura, & quæ non varia ad ornatum indigeat opificum arte, nisi eorum qui ea vtuntur, si quid forte, vt fit, corrumpatur. Non enim thoraces hi, vel ocreas norunt: plerisque in bello detecta sunt capita: perpauci casside operti, armis decernunt, sed pectore nudato, & tergis vsq; ad infimos renes. amiculo præterea lineo partim, partim è corio succincti, & tibias contegunt. Equis haudquaquam vtuntur, præter paucos admodum, vt qui patriæ more pedestri in pugna coaluerunt. Itaq; exerciti egregie sunt. Ensis à femore læuo, ex latere scutum dependet: arcus, funda, & tormenta eiusmodi, cæteraq; tela saxum torquentia, insueta his sunt. Sed dolabras secureque ancipites gestant, & breuia pro patria consuetudine tela, quæ ipsi Ancones, vt diximus, vocitant, & quibus res magnas cum opus est, gerunt: ac tunc præsertim, quum pede collato decernant, aut in hostem incurrunt. Et postea, depingens hoc telum: Huius teli pars maior ferro obducta est, ita vt ex hasta parum aliquid præter capulum totum vix proferatur.

In superiori autem parte, circa ferri aciem ipsam, recuruæ extant vtrinque, tanquam hami, lamulæ quædam coarctatæ, & ad ipsius teli partem inferiorem deurgunt. Id teli genus in ipso congressu emittunt, ita vt si alius forsitan inhæserit corpori, subeat mox,

vt par est, & acies ipsa hamata: vnde, nec qui vulnus exceperit, nec alius quispiam queat id telum auellere. Vrget namq; recurua acies illa, ceruicè lætius hærens, doloresque adfert acerbiores: atq; adeo, vt etsi non alias hostis lethali sit vulnere ictus, ex eo tamen emoriatur. Quod si impactum clypeo telum id fuerit, ex eo mox pendulum hæret, & circumferretur, per solumq; trahitur. Vnde ea est Francorum consuetudo, vt vbi adfixum scuto telum id viderint, impetu facto, ac pede collato, capulo conculcato hostis scutum vmbone quasi fatum perfringant. Quo fit, vt gestantis manu depressa, caput illi nudetur & pectus. Hoc pacto hostem quis nactus, nulla parte munitum, siue frontem securi percutiat, siue gulam ferro traiciat, confestim obruncat. Meminit eiusdem & armaturæ & teli Procopius, Græcus item author, libro secundo historiæ Gothicæ: Franci interea certiores iam facti, Gothorum vires assiduis fuisse bellis debilitatas, per eosdemq; facile sibi confiderent, maximam se Italiæ partem vendicaturos, moleste ferebant, si tam diu de eius prouinciæ principatu hi bello decernerent. Quæ si esset tum proxima, ipsi vero quiescendo, & segniter omnia peragendo, nihil cuiquam negotii exhiberent. Extemplo itaque iurisiurandi & fœderis profusus oblitus, quæ paulo ante, vt cum Romanis, ita & Gothis iniuerant (est namq; ea hominum natio ad fidem prodendam cæterorum mortalium longe promptissima) ad hominum milia centum contracto exercitu, Theoberto duce, in Italiam veniunt. Sed maiorem in partem hi pedites erant, perpauci equites, & hi quidem hastati: cæteri vero nec arcus quidem nec tela gestantes, sed enses & clypeum, securimq; cuius ferrum crassius erat, & vtrinque acutum, hasta vero breuis admodum. Hanc Franci securim in primo congressu in hostem iacere consueuerunt: & eo impetu, vt hostium scuta perfringant, & ipsos simul interimant. Hæc ille. Quæ ita esse, vt hi Græci de Francis animaduertere, testantur Annalium gentilium auctores: & ex his præcipue, quem à vetustate exemimus, ac situ, Gregorius Turonensis, quondam sub Dagoberto rege episcopus, qui huiusmodi bipennem Francescam appellat, & reges quoque gestare fuisse solitos scribit. Nam loquutus de Clodouæo, subdit: Transacto anno, Clodouæus exercitum suum apto armorum apparatu in campo Martio iustravit, armorum cuiusq; nitorem visurus. Verum vbi rex cunctum exercitum circueiuit, venit ad hominem illum, qui antea vrceum percusserat, & ait ad illum: Nullus tam inculta & sordida arma habet, quam tu: quia neq; clypeus, neq; lancea, neque bipennis est tibi utilis. accepit autem rex francescam eius, quæ est bipennis, & proiecit in terram. at ille, cum se inclinasset colligere eam, rex statim eleuatis manibus suis, francescam suam in capite eius defixit. Idem author rursus in eiusdem regis historia: Tunc proiecit (inquit) in directum à se bipennem suam, quod est Francesca, & dixit: Sic fiat Ecclesia beatorum Apostolorum, dum auxiliante Domino reuertemur. Et iterum: Reginhartus cæsum cernens exercitum suum, fugere nititur: sed ab ipsis traditoribus comprehensus, ligatis à tergo manibus, vna cum Richario fratre suo, Clodouæo præsentatur. Cui Clodouæus dixit: Cur humiliasti gentem nostram, vt te vincere permitteres? nonne melius tibi fuerat mori? & eleuata bipenni, in caput eius defixit. Non dissimilem bipennem videtur delineare Appianus Alexandrinus, libro quinto Ciuilis belli, illius ab Hiberis originem reperens. At vero Menecrates cum iaculo ad Hiberorum formam, multis hamis ferreis inserto, femur saucius, subito telum educere non posset, & ob id bello inutilis existeret, reliquos ad pugnam hortaturus constitit. Ad huiusmodi secures Francorum adludit etiam Sidonius Apollinaris in Panegyrico ad Martianum, cum Francorum formam habitumq; recensuisset, subdit:

*Excussisse citas vastum per inane bipennes,
Et plaga præscisse locum, clypeosq; rotare
Ludus, & intortas præcedere saltibus hastas,
Inq; hostem venisse prius puerilibus annis,
Est belli maturus amor.—*

50 Audaciam Francorum idem Sidonius exprimit eodem mox loco, hoc versu:

*Seu numero, seu sorte loci mors obruit illos,
Non timor, inuicti perstant, animoq; super sunt,
Iam prope post animam.—*

Francos postremis temporibus circa tempora Pipini & Caroli magni, vel paulo ante etiam, thorace ac armillis tibialibusque ferreis vsos fuisse, vt hodie etiamnum Germani, qui à Francorum posteritate descendimus, vtimur, tradit Werymbertus S. Galli abbas, in eo libro quem de bellicis gestis Caroli magni ex relatione Adalberti cuiusdam militis, qui omnibus Caroli gestis interfuit, perscripsit, à nobis inter alia multa repertum, & à situ eru-

tum, vbi sub finem hæc verba leguntur: His necdum expletis, primum ad occasum Boreâ cœpit apparere, quasi nubes tenebrosa, quæ diem clarissimum horrentes in umbras conuertit. Sed propiante paululum imperatore, ex armorum splendore, dies omni nocte tenebrosior oborta est inclusis. Tunc visus est ipse ferreus Carolus, ferrea galea cristatus, ferreis manicis armillatus, ferreo thorace, ferreum pectus, humerosque Platonicos tutatus, hasta ferrea in altum subrecta, sinistram impletus. Nâ dextra ad inuictum chalybē semper erat intentâ: coxarum exteriora, quæ propter facilem assensum in aliis solent lorica nudari, in eo ferreis ambiebantur bracteolis. De ocreis quid dicam? quæ & cuncto exercitui ferreæ solebant semper esse vsui. In clypeo nihil apparuit nisi ferrum. Caballus quoq; illius animo & colore ferrum retinebat. Quo habitu cuncti præcedentes, vniuersi ex lateribus ambientes, omnesq; sequentes, & totus in commune apparatus iuxta possibilitatem erat immutatus. Ferrum campos & plateas replebat, solis radii reuerberabantur acie ferri: frigidus ferro, honor à frigidioris deferebatur populo.

DE FRANCORVM VETERI IDIOMATE, ET SI IN PROGRESSV LIBRI PLVRA A NOBIS DICENTVR, libet tamen pauca hic ante principium libri præfari, ac in schemate præmittere, vt quam & Francica nostra in Germania, & altera Francigenarum in Gallia, à primæua illa recesserint, appareat.

IN OSTROFRANCORVM LINGVA VETUSTA quæ desierunt aut corrupta sunt, vocabula.

Dincmanni/ Dienstmannen / Curiales.	Trochtin/ Glauben/ fides Latinis, Trewen.
Duappene/ arma, Wappen hodie.	Ancingas/ Anzen/ pertica.
Suuærd/ gladius, Schwerdt hodie.	Parefreti/ Rolaten/ angariare vulgo.
Brede/ pax, Frid hodie. inde Freda multa, pro pace violata.	Weito/ Wetten/ dato arrabone certare.
Kachebürge/ spōsores litis, hodie Rechtsbür- gen. Zagele/ cauda.	Reuuantelinge/ Wandlen/ multare.
Bueregelde/ multa pro educatione gladii.	Hre vund/ Recht wund/ bene vulneratus.
Unsuberpilde/ simulacra læsa.	Per fortia/ Profork/ subito, violenter.
Nunigelde/ ex numero multæ pecuniariæ.	Infanc/ Fangen/ comprehendere.
Bray/ Brant/ liber, hodie Frey Frankhen/ vnde Vriathus dux Gallorum.	Gangi/ processiones.
Hinterfrenchi/ Hinderfrenchen/ tergiuersationes.	Gihoffe/ Zühoff/ curialis.
Placitum/ Comitia, hodie Plaz.	Gestrite/ Streit/ contentio.
In der gech; edo/ repudium, in der schandung.	Unsanfter/ pro molestus.
Orloghe/ bellum, & orlochen bellare, Brilag.	Tobeutor/ Dobender/ insanus.
Jour dhay/ hoc anno, Jar/ heüt hodie.	Eruarener/ Erfarner/ erfragt/ deprehensus.
Furiunatyn/ summo mane, Fri hodie.	Gnadigora/ Gnediger/ inclinatio.
Sama wist/ conciliū, Zusamēhinnfft hodie.	Saga/ otatio, Sag.
Hubetburge/ Hauptstee/ metropoles.	Spenta/ Ain spent/ conuiuium.
Buerken/ operari, Werkhen.	Frihouen/ Freythhoff/ cœmeteria.
Giuardo/ Gestir hodie, præiudicium.	Gechorenen/ Außerkhoren/ deliberatum Lat.
	Chepse/ Rhepstenb/ pellex.
	Fruydatyn/ Frayle/ amasia, amica.
	Vuitue, Witwe/ vidua.
	Chetif/ Dieb/ fur.

IN FRANCIGENARVM HODIERNALINGVA, cum Latina & Gallica confusa, quæ adhuc de veteri idiomate Germanico maneant voces.

Placa, Plaz/ forum Latine.	Froit, Frost/ frigus Romanis.
Trouble, Trüb/ turbidum.	Trompe, Trummeten/ buccina.
Cler, Clar/ serenum.	Harpe, cithara, Harpffen hodie,
Plourer, Warrer/ lachrimator.	Sot, stultus, adhuc in Saxoniam.
Cruche, Khrüg hodie, amphora Latine.	Raugne, Rauden/ scabies.
Lye, Leger hodie, fex vini Romanis.	Fouliours, Laug alle tag.
Gronuilla, Grundling hodie, rana Latinis.	Escollier, Schüler/ scholaris.
Court, Khrug/ breuis Latine.	Forest, Forst/ sylua. Forestier, Forstmanster.
Esseyr, Essen hodie, gustare Romanis.	Manebor, tutor: hinc Mundi burdi, tutela.
Baignar, Baden/ balneare.	La manche, in lingua Saxonica adhuc dimi- nutiue, Mantel.
Greslar, Gristen hodie, grandinare.	

Brusler, Braslen hodie, cōburere Latine.	Manteau, Mantel/ pallium.
Taylar, Taylen/ diuidere Latine.	Iambe, os, Beyn.
Sifes vourbas, Sez dich fürbas/ sede prior.	Burgeoisse, Burger/ ciuis.
Ie ne le wil riens, Wil nichts/ nihil volo.	Espieur, Außspecher/ explorator.
Ie ne le weil pas feyre, Ich wils nicht thun.	Out loupe, euadere, Entlauffen.
Bon marche, Ain gut marfft.	Mercher, Marche/ forum.
Cloche, campana: Clochier, campanula.	Maraghe, Margengab/ dos matrimonii.
Bouc, Bock/ caper.	Hayc, sepe, Ain hag.
Haren, qui Haring/ haleces Latinis.	Chausses, Hosen/ caligæ.
Ostruche, Strauß.	Hakhe, securis, Hacken.
Robour, Rauber/ raptor Latine.	Courtil, Gurten.
Gras, Groß/ pinguis Latine.	Chreme, bouillici collustrū cum bulla, Der milchraunt.
Magre, Mager/ macilentus Latine.	Feu, Feur/ ignis. Feuuyer, pro foco.
La vit, Fut/ vulua Latinis.	Chetif, Dieb/ fur.
Lagorge, Gurgel.	Witue, Witwe/ vidua.
Fausse, Ain faust voll/ manipulus Latinis.	

LIBER MIGRATIONUM GENTIVM TERTIVS, DE CIMMERIORVM IN TRACTVM ILLYRICI immigratione: vnde Cimbrî, Sicambri ac Franci, notissimi Europa populi processerunt: Autore WOLFGANGO LAZIO VVienneſe, Regio Historico.

CIMMERIOS, quorum propagines per Europam late quondam diffusas, aliosq; Cimbrîos, Sicambros alios, Francoſque appellatos, in confesso est, in Pannonias transgressos, videlicet, cum sedibus ad Bosphorum Cimmerium à Gothis fuissent exuti, non solum ex lib. I v. Herodoti elicitur: sed perscripsit hanc, ad plenum, quod aiunt, historiam, Berofus Chaldæus: qui, duce Meradaco id contigisse, anno à creato mundo MMMDX aduertit. Nam de Heleno Cimmeriorum rege, quem Troianis in auxilium venisse Homerus canit, hic nihil attinet dicere. Sed nec de ea emigratione hoc loco repetemus, quam iidem populi per Septentrionalia magis loca, classibus in Ocerno Germanico vecti, & ad Cheronesum isthic delati, subiuerunt: vbi multis postea seculis Cimbrica Geographis Cheronesus fuit celebrata: atq; vnde tanquã ex equo Troiano, Saxones in Germaniã, ad Britanniam Anglos, in Heluetios Suitas, & in Armoricã Nordmannos, plenis processisse agminibus constat. Illud aut silentio inuoluendū non erit, antiquitatē gentis esse qui petant à Fracis illis, quæ post diluuium filii Noë in tellure apparuerunt, hoc est, diuisiones illæ terrarum intercurrente mediterraneo mari. Quarū quæ ad dextrã in Europa distincta fuit, Fraco: illos Hebræis dedit, vt altera ad sinistrã Africos, à litora accedente, discriminis causa. Antequã igitur adhuc à Fracis illis Franci cognominati fuissent, Cimmerii incolæ hi omnes prope nominabantur, de quibus sermo noster vniuersus futurus est: qui itinere terrestri, non classibus, per Thracias & Mœsiam, in Pannoniam commigrauerunt. Et cum hanc eandem prouinciam reliquissent, multis postea seculis reuerſi, sed mutato nomine, Cimbrî iterum repetiuerunt. Qua iterum pulsi, diris Apollinis tentati, in Noricum ad Pyrenæum montem penetrauerunt: positiq; in alpibus Celticis sedibus, cum latrociniis insueſcerent, Romana in se arma concitauerunt. Sed victores, Aureliū Scaturum, Manlium Cæpionem, & Carbonem Papirium, contra se cum legionibus missos fuerunt. Quo ex tempore aucti & animo & numero, Ambronibus & Teutonibus in commilitium ascitis, aperto Italianæ maris inuadere ausi sunt: sed victi ad Athesim à Mario & Luctatio Catulo, maiore parte exercitus deleta, qui cladi superfuere, per Noricum hinc inde Pannoniasque dispersi, deperdito iam vna cum viribus nomine, Briones quidem in alpibus, in Pannoniæ vero campeſtribus Sipyrii nominati sunt. Quibus Sicambri congenitales à Rheno & Galliis propulsi procul à Caio Iulio Cæsare, accesserunt: posteaquam in Romanorum venisset Illyricum potestatem, sub Cæsarem vsq; tributo vivere: conditaq; Sicambria ciuitate ad Istrū, sub signis Romanis meruere: primum quidē in cohortē admitti (qua Cor. Tacitus Tiberium Cæsarem in Thracia fuisse vsū, libro quarto scribit) postremo integrã ex his legionē conflata, inclinãte iam pene imperio, Romani Augusti auerunt.

Cimmeriorum tribus & propagines.
Helenus R. Cimmeriorum.
Fraco Hebræis, Sipyrii in Pannonia commigratio.
Cimbrîos quos fuerunt in Pannoniâ habitatio.
Sicambri in Pannonia ciuitas.

Sicambri in Germaniam migratio.

Etymon nomen in Francorum.

Francorum prima in Gallis sedes. Duo genera Francorum.

Francorum secunda in Gallis sedes.

Tertia Francorum in Gallis sedes.

Belgica à Francis quando occupata.

Burgundi vici et subiecti Franci.

Alemanni vici et subiecti Franci. Westrasia regni Socii que in ista.

Turingi vici et subiecti Franci.

Saxones vici et subiecti Franci. Sueti et Boiarii Carnique vici et subiecti Franci.

Austrasia Austriaque regni Socii que in ista. Austria Venetia vicina.

De qua & inscriptio Bude reperta, & Claudianus in historia Getica, & primo in Ruffinum libro, mentionem faciunt. Cæterum Gothis & Hunnis in Pannoniis inualescentibus, & quod Valentinianus hoc nomine Secundus, tributum non relaxaret, ductore Priamo & Antenore, in Germaniam concessere: proximiq; Turingis habitantes, vbi postea Francia orientalis prouincia fuit, quæ modo Franconia dicitur, congenilibus suis ad vtramq; Rheni ripam habitantibus, aduersus Romanos auxilio fuere. Quo tempore nouo adscito nomine, siue ob audaciam, siue Franco rege, aut deniq; Francis illis post diluuium occupatis, omnibus modis limitem Rheni Galliarumque incessere: tantisque copiis effusi, Romanum in orbem Cæsares postremo adegere, vt in Neruiis, Belgis, Menapiis & Contrusiis, proximi sedes haberent. Qui postea Franci, Toxandri, Aduatici siue Aduarii nuncupati sunt. Quare & Cornelius Tacitus, insignis Romanæ historiæ autor, libro xii. Sicambrorum videtur in Gallis meminisse. Atq; hi quidem Romano sub tributo viuebant, Romanisque sub signis interdum militabant: quemadmodum idem Tacitus libro quarto cohortis Sicambrorum in Thracia & Mœsia mentionem facit. At maior eorum pars, cis Rhenum à Frisiis vsque ad Salam fluuium, Turingis proximi colebant, quos Salios inde atque Salignos dictos reperio, perpetuos atque acerrimos Romani nominis hostes, & qui Gallis iam inde ab initio inhiabant semper, & limitaneos ad Rhenum exercitus nunquam non infestabant. Vnde Claudio Aureliano & Proculo August. res cum Francis secus Rhenum fuit, vt in ipsorum historiis Fla. Vopiscus animaduertit. Quinimo Maximiniano & Diocletiano imperantibus, Franci iidem Rheno traiecto, in Neruiis & Treuiris confederunt, atque ibi permisso Cæsaris aliquos sub tributo obtinuerunt. Hi pacati cum Romanis ab eo tempore, vsq; ad Iuliani & Valentiniani imperia, vixerunt semper: in militaria etiam à Romanis signa admissi, & in Palatio apud Constantium Imperatorem officia gesserunt, vt apud Amm. Marcellinum libro xv. legitur. Verum enimvero Valentiniano postea ad culmen Augustale euecto, Melobaudis regis auspicio & Saxonum auxilio, noua Francorum manus ex interiore Germania excita, Rhenumq; transgressa, dum Cæsar Marcomanico Sarmaticoq; bello apud Illyricum detinetur, littoralem Belgicæ oram occupauit: quemadmodum Marcellinus libris xxvii & xxx refert. Ab eo tempore confirmatis sedibus Francorum in Gallis, quum & numero & viribus hi crescerent quotidie, & Romani contra intestinis partim bellis, partim à tot ferarum gentium examinibus, multis in locis, Hunnorum præcipue & Gothorum, affligerentur, Ægidio atque Siagrius Galliarum præsidibus debellatis, Belgicas totas, & magnam Lugdunensis Galliarum partem sui iuris fecerunt: quo tempore & Burgundi Narbonensem Sequanæq; partem, ac Gothi Aquitaniam, Romanis ademissent. Cum quibus aliquandiu, fœdere percusso, communi auspicio rem aduersus Romanos, Hunnos, Alemannosque gerebant: donec Franci omnem ad se rei militaris laudem trahentes, sociis superiores facti, & illis inferre bellum cœpere. Ex quibus Gothi in Hispaniam, ex Aquitania profligati, abierunt: Burgundi vero serui Francorum facti, in vnam cum illis gentem coaluere. Supererant adhuc Alemanni, Francis in maxima Sequanorum, & tractu Argentoratensi, & Turingi prope Salam vicini. Hi negocium indomitæ perpetuo genti faciebant, atque imminuere contractas iam vires conabantur. Quare Clodoueus ille magnus, qui tum principatui Francorum insistebat, quod Anastasio imperante contigit, priores Alemannos adortus, claram de illis victoriam reportauit: auctore imperio, & promotâ ditione, limitem regni ad Rhenum vsque propagauit. Hinc Westrasia & Westria, siue Neustria regni initia repetuntur, quod in tractu Obruncano atque Argentoratensi, inter maximam Sequanorum prouinciam, Belgicas atque Germaniam secundam late procurrebat, & vbi natu semper minores Francorum filii gubernabant. Atque Clodouæi hæc præcipua gloria fuit, & quod Christo vendicatus, Brunehildis coniugis & sancti Remigii persuasum, gentem efferam salubri doctrina primus imbuisset. Cuius filii Theodericus Turingos, Himelfrido rege occiso, Theobaldus Alemannos & Sueuos pene vsque ad Vindelicos, ad obsequium compulere, limite iam Francici imperii hinc atque inde late in ortum extento. Non cessarunt & posterius horum, quos memorauimus regum. nam Dagobertus Saxonas ultra Turingos adgressus vicit magis, compescuitque, quam quod subiecisset. Hildericus vero egressus limitem qui in Rhetiis fuerat, Sueuos, Boiarios, Carnosque Francorum imperio adiecit. Atque tum quidem Austrasie siue Austria regni, vulgo Ostensiche, voces ortæ sunt: quod per præfectos ducesque Orientale hi regnum administrare semper, ab Hunnis Sclauisque defendentes. Hinc Paulo Diacono libro 5. cap. 39. & Ottoni Frisingensi cap. 20. libri 5. Chronicorum, Austria Venetiis proxima describitur. Et Rhegino Pruniensis loquens de anno incarnationis Dominicæ d c c l x x v i i i: Carolus (inquit) cum exercitu Hispanias ingressus est. venit enim primo

primo Pompilonam ciuitatē, deinde ad Cæsaraugustam urbem perrexit: vbi innumerabilis multitudo de partibus Burgundiæ & Austrasie vel Boiariæ, seu prouincia & Septimana; pars etiam Longobardorum in auxiliū conuenere. Hæc ille. Porro is idem Carolus Francorum rex cognomento Magnus, Austria siue Austrasiam apud Boiarios Carnosq; constituta, debellatis ac submotis Hunnis Auaribusq; ex Vindelicia in Noricum, & inde in Pannoniam vsq; extendit, amplissimo Orientali regno, q; gentilia lingua Ostensiche vocabant, & Latine sacerdotes illorum Austriam vel Australiam, constituto: quare cū præfectus vnus non sufficeret, limitaneos huiusmodi regno duces dedit, qui limites aduersus hostes tuerentur, dū ille aduersus Saxones Sclauosq; bello detineretur. Hos Marchgrauos gentilia lingua, & Latine horū diaconos Marchiones nominabāt: quorum vnus Pannonici limitis custos (vt Eginharti verbis vtar) aduersus Auares & Hunnos excubabāt, qui labentibus seculis, cū gnauiter rem semper ageret, totius regni nomine ascito, Austria Marchgrauus, siue orientalis Marchio cognominabatur. Secundus vero apud Carnos constitutus, in Norico mediterraneo Sclauos arcebat, Carinthiæ siue Carantanæ Marchgrauus nuncupatus. Quæ in opere iuuabant Istria Marchio tertius, & dux Foroiulienfis. De quibus postremo huius operis libro, vbi Austriae principum gentem profasiamq; ex professio tractamus, copiosorem sermonem instituemus. Sed redeo post longam digressionem ad Cimmericos, Cimbroscq; Quorū repetuntur primordia à Gomero Iaphet filio, & Noe nepote. Quem tamen in Italia Galliamq; venisse Berofus testatur, tamē rursus scribit idem: Anno quadagesimo eiusdem regis (loquitur de Saturno Babylonico) aliquot Coloni ex filiis Gomeri in Bactrianis sibi sedes quæsiuerunt. Porro nec Cimmericorum vox abluat, vnica vocali mutata, & potuerunt errasse Græci o in e vertentes. Cæterum quod de illorum in Pannoniis atq; Illyrico constitutis fixisque sedibus, antequam adhuc Romani Pæonesque hos agros vel colere, vel sui iuris facere cepissent, tractaturos nos inter initia libri istius polliciti sumus, iam prosequemur. Igitur Cimmericos primum omnium ex vltimis Thraciæ finibus, atque Bosphoro Cimmerico, alios quidem ad Germaniæ littoralem oram, vbi Cimbrica Geographis versus arctum describitur Cherronesus, alios vero habitatum in Pannonias profectos, eius rei grauissimos habemus authores, antiquissimosq; Homerum, Herodotum, & Berofum rerum Babylonicarum scriptorem, trecentis ante Christum annis florentem. Quorum Homerus libro x, i Odyssæ, cum Vlyssis in mari cum sociis errores describit, iam tum finito Troiano videlicet bello, Cimmericorum videtur in Septentrione & ad oram Germanici maris meminisse. Homeri versus non grauabor subscribere:

Austrasia in Boiaria.

Austria in Pannonia.

Marchiones regni Austrasie.

Marchio Orientalis Austria. Marchio Carinthia. Marchio Istria.

Redit author ad sermone inceptum de Cimmericis.

Cimmerici in ora et littore maris Germanici mox post Troianum bellum coluere.

Ἡσὶ ἐς πείρα δ' ἴκανε βασιπρὸς ἀκαταῖο,
 ἔνθα δὲ κίμμεριον ἀνδρῶν δῆμος τε πόλις τε,
 ἦέει καὶ νεφέλη κεκαλυμμένοι, οὐδέ ποτ' αὐτὸς
 ἠέλιος φάειαν ἐπιδέρκεται ἀκύνεοντι,
 οὐδ' ὀπὸτ' αὖ σείρησι πρὸς ἕρανδον ἀσερέοντα,
 ἀλλ' ὅττι νύξ ὅλην τέταται δειλοῖσι βροτοῖσιν.

Quæ verba pene hisce verbis transtulisse videtur Valerius Flaccus libro tertio Argonautarum nauticorum:

Cimmerium domus, est superis incognita tellus,
 Cæruleo tenebrosa situ, quo flamma nunquam
 Soliuga, sidereas nec mittit Iuppiter auras.
 Stant tacite frondes, immotaque sylvæ comanti
 Horret verna iugo, specus, umbrarumque meatus
 Subter, & oceani præcepit fragor, aruaque nigro
 Vasta metu, & subitæ post longa silentia noctes.

Eundem Homeri locum Latine eleganter, vt solet, Ioannes Stigelius reddidit, quem non grauabor subscribere:

Est locus obscuro densi sub climate cæli,
 Umbrarum nebula & caligine semper opacus.
 Cimmerii arua tenent, non illos lucidus unquam
 Aspicit, aut aliquo dignatur lumine Phæbus:
 Siue adeat veniens stellantis lumina cæli,
 Siue iterum in terram summo decedat Olympo,
 Ventilat aternas nox perniciose tenebras.
 His celerem allapsi nauem subduximus oris:
 Acceptisque ouibus sinuosi ad littora Ponti,
 Erraui explorans, donec loca certus adirem:

Et rursus in vaticinio Tiresiæ ad hanc Cimmericorū plagam, oram videlicet Germaniæ Septentrionalem & littoralem, idem alludit Poeta:

Et iterum spaciōsa leges per marmora pontum,
Donec ad extremas traducas carbasa gentes,
Quæ mare nec norunt, nec salin prandia sumunt,
Nec minio pictas unquam videre carinas,
Aut remos agiles facientes nauibus alas.
Verum aliud moneo, memori tu mente reconde.
Quando alius medii visus per flumina ponti
Obuius ire tibi, tranquillæ flamina venti
Adferet à tergo: tunc terræ infigito remum,
Tunc sacra Neptuno facito, cui carula parent,
Et nauem conuerte domum: tunc denique diuis
Centum supplicibus fument altaria votis.

Huc videtur pertinere locus Strabonis Geographi, quem non grauabor ascribere, quoniam Cimmericos iam tum fines patrios exisse latrocinantem, testatur in hæc verba: καὶ ἡ μίμμηκον βόσπρον οἶδε, τὰς μίμμηκας εἰδώς, ἢ δῆπου τὸ μὲν ὄνομα ἦν μίμμηκων εἰδώς, αὐτὰς δὲ ἀγνοῶν, οἱ κ' αὐτὸν, ἢ μικρὸν παρ' αὐτῶ, μέγας ἰωνίας ἐπέδραμον πλὴν γὰρ ἐκ βόσπρου πᾶσαν ἀνίηται γαῖα καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῆς ἰσοφῶδες ἔν, καὶ ὡς φησιν,

ἦε καὶ νεφέλη κεκαλυμμένοι, οὐδέ ποτ' αὐτῶς
ἦελος φάεσσαν ὀπίδερκεται ἀκίλευσιν,
οὐδ' ὀπὸτ' αὐ σείησι παρὲς ἕρανὸν ἀστερόεντα,
ἀλλ' ὅππῃ νύξ ὀλοή τεταται δειλοῖσι βροχίῳσιν.

Quæ Guarinus Veronenfis sic reddidit: Et idem Bosphorum Cimmericum agnouit, cum & Cimmericos sciuerit. Non vtique nomen Cimmericorum cognitum habens, ipfos ignorauit, qui eius ætate, vel paulo ante illum totam è Bosphoro ad Ioniam vsq; terram discursarunt. Eorum igitur agros, clima insinuans, attingit, quæ tenebrosa sciuit, sic Homerus eorum meminit, aere ac nebula eos coopertos ostendens.

Porro testatur Cor. Tacitus, tumulum Laertæ patris Vlyffis, inscriptionemq; Neptuno dedicatam, in Germaniæ & Rhætiæ confinibus fuisse repertam. Et extat hodie adhuc, ita vt Tacitus commemorat, in Wirtembergiæ ac Badensis Marchionatus confinio, vbi videlicet Germaniæ veteris liberæ fines cernuntur, haud procul à Rotuilla, Neptuno dicata huiusmodi aliqua inscriptio, quæ Homericò suffragari carmini, atque Tacito, videri potest. Huc pertinet, quod Gregorius Turonensis in historia Francorum scribit, vt Francos à Cimmericis descendisse, atq; ex Asia nauigio ad Rhenum, inque Germaniam venisse appareat: Principium (inquit) regum Francorum, eorumque originem, vel gentium illarum ac gesta proferemus. Est autem in Asia oppidum Troianorum, vbi erat ciuitas quæ Ilium dicitur, & vbi quondam regnauit Æneas. Gens vero illa fortis ac valida, viri bellatores atque rebelles nimis, in inquieta se certamina ingerentes, per gyrum finitimos debellabant. Surrexerunt autem reges Græcorum aduersus Æneam, cum multo exercitu, pugnaveruntque contra eum cædè magna, corruitq; illic multus populus Troianorum. Fugit itaq; Æneas, & se conclusit in ciuitate Ilio, pugnaveruntque Græci aduersus hanc ciuitatem annis decem: ipsaque ciuitate subacta, fugit Æneas in Italiam, locauitque gentes ad pugnandum. Alii vero ex principibus, Priamus videlicet & Antenor, cum reliquo Troianorum exercitu, XII millibus intrantes nauibus discesserunt, & venerunt vsque ad ripas Tanais fluminis: ingressiq; Mæotidas paludes, nauigantes tandem peruenerunt ad terminos Pannoniarum, & cæpere ibi ædificare ciuitatem ob memoriam eorum, appellaueruntq; eam Sicambriam: habitaueruntque illic annis multis, creueruntque in gentem magnam. Non dissimile legitur in alia quadam Francorum historia, à nobis sine nomine auctoris reperta: quod quia ad locum præsentem facere videtur, dignum duxi vt inferatur. De Francorum vero regibus (inquit) Hieronymus, qui iam olim fuerant, scripsit, quod prius Virgillii poetæ narrat historia, Priamum primum habuisse regem, cum Troia fraude Vlyffis caperetur: & exinde fuissent egressi, postea Phrygiam habuissent, bifaria diuisione, partem eorum Macedonia fuisse adgressam, alios ex Phrygia, Asiam peruagantes, littoribus Danubii fluminis, & supra mare Oceanum consedisse: denuo bifaria diuisione, Europam media pars ex ipsis cum Francione eorum rege ingressa, vaga per Europam cum vxoribus & liberis Rhæni ripam occupauit, nec procul à Rheno ciuitatem ad instar Troiæ nominis ædificare conata est. Cœptum quidem, sed imperfectum opus remansit: residua vero eorum pars, quæ supra littus Danubii remanserat, electum ad se Torchot nomine regem, per quem vocati sunt

Cimmericos ex Asia in Europam venisse.

Cimmericorum distributio per Europam, & ex Asianna uigatio.

sunt Torchi hi, & per Francionē alii Franci. Multis post temporibus, sub ducibus, cum externas dominationes inquirerēt, extinctis ducibus, in Franciis denuo reges creantur, ex eadem stirpe qua prius fuerant. Franci electum ad se regem, sicut fuerat, crinitum inquirentes diligenter, ex genere Priami Phrygii, & Franciones super se creant Teudomerem, filiū Richomeris, &c. quæ sequuntur in eadem Francorum historia: quæ docent, à Cimmericis Francorum esse originem, illorum vero ex Phrygia & Troianis. Patetque, quando, & quo itinere huiusmodi populi & ad Danubium Pannoniamque, & ad Rhenum, vbi Cimbrorum postea nomen auditum fuit, peruenerint. Et vt nemini dubium sit, Francorum, vnde Germani Teutones descendimus, à Phrygibus Troianisque primordia esse, non possum temperare mihi, quin historiam illam recenseam, quam attingit Herodotus libro secundo: Psametychum regem Aegypti tradens, cupidum noscendi, quinam primi hominum extitissent, Aegyptiine (de quibus, Luciano auctore, illud inualuerat prouerbium, Αἰγύπτιοι λέγοντες ἀρεστοὶ ἦν ἀνθρώπων) an Phryges potius, quos Apuleius in XI Afini, Primigenios Pessinunticos nominat, & de quibus Claudianus canit,

Vnde Franci primum Cimmerici dicti fuerunt.

—Dat cuncta vetustas,
Principium Phrygibus, nec rerum Aegyptius ultra
Restitit, humani postquam puer uberis expers,
In Phrygiam primum laxauit murmura uocem.

Psametychum, inquam, super antiquitate vtriusq; gentis huiusmodi periculum fecisse, Herodotus scribit: Pueros duos recens natos pastori educandos tradidisse, ac simul interdixisse serio, ne coram eis vocem aliquis ederet, sed solitaria in casa, sine hominum commercio, à capra nutritos, biennium diligenter obseruari iussisse. Tum exacto biennio, pastorem, qui puerorum nutritionem susceperat, vt iussus erat, ianuam casa aperuisse, ac ambos clamantes infantes audiuisse Bechus. Quod primo audiens pastor, obticuit: cum vero crebrius adeunti, & obseruanti, idem verbum ab infantibus ederetur, rem ad regem retulit, eiusq; iussu pueros exhibet: quos cum & ipse Psametychus audiisset, iussit fieri inquisitionem, quinam mortalium Bechus in lingua vocem haberent familiarem. quod curiose perquirens, comperit Phrygas sic panem vocare. Quo argumento confutati deinceps Aegyptii, Phrygas primigenios, primosque hominum, & se ipsis priores concesserunt. Sed quorsum hæc: nisi vt liqueat, Francos, eorumq; posteritatem Germanos, à Phrygibus originem trahere, qui hanc vsque in diem, pistorem ain bechen/ pinsere bacheni/ & panificium ain beche appellamus. Quare nec mihi displicet coniectura illa Io. Auentini, & Phrygas Asiaticos Teutonas fuisse lingua, à libertate sic nominatos, Die Phreyen: qui postea ab eadē libertate deprauata pronúciatione, Die Fryan/ & addita aspiratione in fine, Die Fryanhu/ hoc est Franci appellati sunt. vnde & Frisios descendisse, ab eademque libertate cognominatos, mutata secundū locorum diuersitatem pronúciatione, existimo. Atq; de Cimmericis hæc, quemadmodum ex Phrygia atq; Asia, cum ad Istrum in Pannoniā peruenerint, tum ad Rhenum etiam in Germania cōsederint, condita vtrobiq; ciuitate Sicambria in Pannoniis, & Troia noua ad Rhenum. Superest nunc, vt Cimbrorum ex Cimmericis processisse doceamus: & quomodo, ac quando ad Rhenum peruenerint: ac eo propter inundationem aquarum relicto, per Hercyniā sylvam in Noricū, Italiæq; confinia: indeq; pulsū à Romanis, pars in Græciam, pars in Pannoniā habitatum abierint: adeo, vt præter primas Cimmericorū isthic sedes mox post Troianum bellum constitutas, eiusdē gentis alia manus, alio tamen nomine Cimbrici, Illyrici agros incolere cœperint, post Macedonicū à Romanis cōfectum bellum. Vbi amisso paulatim & secundo nomine, Βρέγχοι & Briones nominati sunt: & Pæonibus immixti, Gallisque, vsq; ad Tyberii Cæsaris tempora, agros in pace coluere. Atque vt primum Cimbrorum ad ostia Rheni coluisse, vbi est hodie Holandia & Geldria, manifestum faciamus, scribit nominatim Cæsar libro secundo Gallicæ historiæ: Cum ab his quaereret, quæ ciuitates, quantæque in armis essent, & quid in bello possent, sic reperiebat: plerosque Belgas esse, ortos à Germanis, Rhenumque antiquitus transductas, propter loci fertilitatem ibi consedisse: Gallosq; qui ea loca incolerent, expulisse: solosque esse, qui patrum nostrorum memoria, omni Gallia vexata, Teutones Cimbrorumque intra fines suos ingredi prohibuissent. Qua ex re fieri, vt earum rerum memoria, magnā sibi auctoritatem, magnosq; spiritus in re militari fumerent. Et rursus libro primo eiusdē historiæ, dum consilia Cæsaris describit: Paulatim autē (ait) Germanos consuescere Rhenum transire, & in Galliam magnam eorum multitudinem venire, populo Romano periculosum videbat, neque sibi homines feros ac barbaros obtemperaturos existimabat, quin cum omnem Galliam occupassent, vt ante Cimbrici Teutonesq; fecissent, in Prouinciam exirent, atque inde in ipsam

Phrygiam Teutonicam linguam habuisse.

Secundæ Cimbrorum in Pannoniam transmigrationis.

Cimbrorum in Galliam Rheno transiecto migratio.

Italiam contenderent, præsertim cum Sequanos à provincia nostra Rhodanus diuideret. Refert Polybius libro 4. atque inde Plutarchus repetit, in libello de Romanorum fortuna, Cimbros, utpote Germanos, venisse in Galliam tempore Camilli, quo tempore Brennus cum congentilibus regibus, quos Pausanias nominat Belgium, Cerethrium, Bathanatum, &c. ingentem Gallorum multitudinem in Italiam, & inde in Pannoniam, indeque rursus in Græciam & Asiam traduxisset. Verba Plutarchi non grauaor ascribere: *εις τὸ ἄσπετον πολέμου ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ παρὰ τὴν τότε τῶν Ῥωμαίων πόλιν καταλαβόντων ἰσθμικὴν κελύφη, ἀληθὲς ὅτι, ὅτι παρασκευάσαντες αὐτοὺς ἀγγελάς, φησὶν ἰσθμὸν τῶν οἰκῶν ὑπὸ τῶν παρθοσίων βαρβάρων, ἐμβεβηκότων εἰς τὴν χώραν, καὶ κραδούτων, ἀνεχώρησαν, εἰρήνην φέροντες πρὸς τὸν κάμμιον. οὐδὲ ἀμφισβητήσις ὅτι παρὰ τὴν τύχην, ὡς οὐχ ἴσθμικῆς σωτηρίας αἰτία κενή, ἀλλὰ σαφὴς τῆς πολέμου μάλλον ὅτι ἀποσπασατο τῆς Ῥώμης ἀποσπαστικῶς.* Si enim verum est (inquit) quod de Gallis urbem Romanorum occupantibus, Polybius in 1 v lib. prodidit, scilicet dum Gallis nuncia accidissent, eorum domos ab aduenis Germanis militantibus eorum regionem dirumpi ac deustari, ad patriam eorum redierunt, percussa pace cum Camillo. Nulla igitur contentio sit ad fortunam, quod scilicet non Romanorum saluti adfuerit, quia eis tot hostes immiserit: Si verum dicimus, magis hostes à Roma auertit, etiam inexpectato. Huc pertinet, quod libro 11 eiusdem historiarum Cæsar de Aduaticis scribit: Aduatici, inquit, de quibus supra scripsimus, cum omnibus copiis auxilio Neruii venirent, hac pugna nunciata, ex itinere domum reuerterunt. Et subiungit: Ipsi erant ex Cimbris Teutonisque procreati, qui cum iter in Prouinciam nostram atque Italiam facerent, his impedimentis, quæ secum agere ac portare non poterant, citra flumen Rhenum depositis, custodiæ ex suis ac præsidio v i millia hominum reliquerunt. Hi post eorum obitum multis annis à finitimis exagitati, cum aliàs bellum inferrent, alias illatum defenderent, consensu eorum omnium pace facta, hunc sibi domicilio locum delegerunt. Atque hæc de Cimbrorum in Gallias traiecto Rheno transmigratione, C. Julio Cæsare imperante, manifesta sunt. Iam à Tiberio multis post annis, alios ex Germanis non paucos populos translatos ultra Rhenum in Gallias esse, Tranquillus in eius vita testatur: Exin (inquit) Rhæticum ac Vindelicum bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum gessit. Rhætico atque Vindelico gentes Alpinas, Pannonico Brennos & Dalmatas subegit: Germanico x l millia deditiorum traiecit in Galliam, & iuxta ripam Rheni fedibus adsignatis collocavit. Ad quam historiam alludens Horatius Oda x i v, sic canit, de Tiberio loquens:

*Auspiciis pepulit secundis.
Nilus & Hister, te rapidus Tygris,
Te cæde gaudentes Sicambri,
Compositis venerantur armis.*

Porro Sicambri Cimbrorum eorum posteritas fuit, qui aliis ab inundatione maris & Rheni in Italiam Noricumque, atque inde in Græciam ac Pannonias abeuntibus, domi remanserunt. Quippe cum Cimbrum primum ad Rhenum venissent, siue ex Pannoniis terrestri itinere, ut Gregorius Turonensis & Vrspergensis volunt: siue nauigatione ex Phrygia & Thracia per Germanicum mare huc delati, hominum quidem (ut historiarum habent) numero 489360, à Teutonibus proximisque Thuringis Neumagi, hoc est, noui cognati, erant appellati. Deinde cum rex Antenor, qui tantas copias duxerat, Cambraem à Britannia uxorem in vitæ confortium fæminam prudentissimam asciuisset, in coniugis gratiam, populum suum Sicambros nominavit. Idque euenit anno conditi mundi M M M D L, sub ipsam Artaxerxis tyrannidem, & quo primum tempore Hannibal in Italiam nauigarat. Quod si nostræ linguæ arcana rimari velimus, Sicambros à victoria bellatoris nominatos inueniemus, Der sig des fhempffer. Sic & Cimbros, Gomerumque autorem populi illius, à bello quod fampff, & Saxonice famp, nuncupatos crediderim: vnde bellatores viri, Die fempffer / Die fempfer. Græcis enim literis Germanos vsos, etiam Cæsar tradit, qui κίμβρος scribit. Videtur ad hunc locum pertinere, quod scribit Cor. Tacitus libro de Moribus Germanorum: Cæterum Germaniæ vocabulum (inquit) recens & nuper additum, quoniam qui primi Rhenum transgressi, Gallos expulerunt, nunc Tungri, nunc Germani uocati sunt. Hæc eiusmodi sunt, quæ ostendant, Cimbrum collecticiam fuisse gentem, ex Cimneriis primis, & Teutonibus: atque eiusdem tribus siue propaginis extitisse Tungros, Aduaticos, Sicambros, ac postremo Francos, quorum omnium non nisi Teutonicum in vsu semper erat idioma. Quapropter Plinius lib. i v. cap. x v. Genera, inquit, Germanorum sunt quinque: Primum Vandali, quorum partes sunt Burgundiones, Varini, Catinni, Gutones. Secundum genus Ingeuones, quorum pars sunt Cimbrum & Teutoni, à Canchorum gente. Proximi autem Rheno Istæuones, quorum pars sunt Cimbrum mediterranei &c. Hinc Procopius quoque in Gothica historia, Francos Germanos nominat: eorumque reges primos Clodouæum,

Teutones in Galliam translatis.

Sicambrorum nomen quando additum & ortum.

Etymologia Cimbrorum.

Franci & Cimbrum Teutones fuerunt.

um, Theodeticum, Theowaldum, & Theodebertum, Germanorum reges aperte vocare videtur. Id quod & ipsa nomina propria eorum coarguunt, mera Teutonica: Dietrich / hoc est, Germanus diues: Dietwald / hoc est, Germanus syluestris: Dietbrecht / id est, Germanus famosus. Sed hæc alias. Redeo ad Cimbrum Rheni accolæ, quorum non minimam multitudinem ob crebras maris Rhenique ostiorum inundationes Rhenum reliquisse, atque in Noricum Italiam versus profectam, iam antea ex Cæsaris commentariis ostendimus. Porro in tali itinere longinquo, primum in Hercyniam sylvam Germaniæ notissimam venisse atque inde à Boiis pulsos, ad Danubii ripas confedisse, proxime Tauriscis & Scordiscis, Strabo libris quarto & quinto Geographiæ testatur: indeque Luetios adiisse, viros plurimo locupletes auro, & in pace vitam agentes. Ab his verisimile est Cimbrum in Italiam, dum signa mouerent, in Foro iulio ad Noræam, vbi est hodie Goritia, Romanos vicisse, Scaurum & Papyrium Carbonem. Et cum ulterius ad Athesim se conuerterent, à Mario & Catulo Romanis Coss. victos esse. legitur namque apud Strabonem quinto Geographiæ: Extra Venetiæ quidem fines Aquileia est, quæ flumine ab alpihus descendente determinatur, per quod sursum nauigatur stadiis mille & ducentis, ad urbem vsque Noræam: vbi Cn. Carbo, collatis aduersus Cimbrum signis, re infecta discessit. Fuerunt & alii à Cimbris eodem tempore & loco Romanorum duces victi, quos breui hocce carmine longe doctiss. vir Valtrichus Huttenus comprehendit:

*Carbo fugit, capitur Scaurus, Sillanus in hostem
Frustra agit, ostense pacem dat Cassius ira.
Capit, succubuit Marius, data copia pugna
Quis non ille dolis, qua non se fraude tuetur?*

Porro commemorat & Plutarchus in Parallelis, Cimbrum per Noricum fuisse contra Lucium Statium profectos. Κίμβροι (ait) μὲν ἐλάχον διὰ Ναρκετικῶν ἀνορθῶν ἐπὶ Κάρλον χωρῶν, καὶ τὴν παράδοσιν ἐκείνων βιάσανται. Τεῦπνες δὲ καὶ Ἀμβρόνες Λιγγύων ἐπὶ Μάριον ἀπέχευον ἡλικασίαν. Id est: Particis copiis, Cimbrum per Noricos contra Catulum, ut itinera illa per vim occuparent proficisci statuerunt: Teutones autem & Ambrones per Lingones, contra Marium contendebant. Sic & Catulum ad Athesim postea Cimbrum obuios habuisse, eo in itinere idem refert, cum ait: Κάρλος Λυκῶνιος ἐν τῇ Κίμβρων πολέμῳ παρὰ τὴν Ἀπὸννα ποταμὸν στρατοπέδων. Hic ergo forte pro Atifone legendum censeo, litera adiecta, Natifona: profectosque non per Tyrolim Cimbrum, sed proxima per Carnos via, & Forum Iulium: cuius Natifonæ fluuius, qui Aquileiam præterfluit, ab autoribus describitur. Sic igitur iam constat, victos à Mario & Catulo in Italiæ vicinia Cimbrum fuisse, qui Romanam historiam scribunt, omnino deletos adferunt. At ego partem non minimam, quæ cladi supererat, in Græciam abiuisse, atque inde rursus diris Apollinis exactos rediisse in Pannonias: & vsque ad Pyrenæum Rhætiæ montem, qui hodie in Tyroli Brennerus dicitur, sedes habuisse. Sic enim scribit Appianus Alex. in Illyriorum historia: quippe eosdè Celtas, quos Cimbrum vocant, ad Delphos posuisse castra, statimque omnes dispersos au fugisse, pluuia in eos ante incæptam pugnam, cum procellis fulguribusque defæuiente. Et subdit: Celtarum porro tellurem, Apollinem concussisse aiunt, vrbesque absorbuisset: nec prius finem tantæ cladi impositum, quam ipsi pari modo è laribus egressi sunt, & in Illyrios, qui cum ipsis vna deliquissent, peruenere. quas peste iam confectos, & ob id debiles, eum facile vicissent, contractione earum rerum morbo correpti, in fugam abiire, & ad Pyrenem vsque mutauere loca. Hæc ille. Intelligit autem Pyrenem Appianus, quem in Rhætiis, haud procul à Rheni fonte his versibus Maximus Planudes delineat:

*Οὐρεα Πυρηνῶνα καὶ εὐβαθιαγγέες Ἀλπες,
ἀς Πλωὶν παρὰ τοῖς ἐγγύς ἀποβλέπεται.
μάρτυρες ἀκλίτων Γερμανῶνος ἀς ἀνέπειλεν
ἀσράτηον Κελτοῖς πῶλιν ἐνυάλιον.*

Hos versus Beatus Rhenanus, historiæ vnicum nostro seculo lumen, sic transtulit:

*Saxa Pyrenæi, & depressæ vallibus alpes,
Quæ Rheni fontes haud procul aspicitis.
Vidistis radios, Cæsar Germanicus edit
Quos cum Teutonibus fulgure belligerans.*

Ex hoc præterea carmine colligimus, Germanicum Cæsarem à Pyrenæo monte Teutonas pepulisse: hoc est, Cimbrum, vel ipsorum posteritatem Brennos & Siambros, Bionnesque. Huc pertinet, quod scribit Suetonius in Tyberio, qui Germanici patrisus fuit, Exit Rhætico & Vindelico bellum. Inde Pannonicum, inde Germanicum gessit: Rhætico atque Vindelico gentes alpinas, Pannonico Brennos & Dalmatas subegit. De Brennos

Cimbrum relicto Rheno in Noricum & Hercyniam sylvam profecti.

Romani à Cimbris in Norico vici.

Cimbrum vici à Romanis in foro Iulio. Cimbrum in Græciam profecti. Cimbrum ex Græcia in Pannoniam profecti, & Pyrenæum.

Pyrenæus mons Rhætiæ.

Breucorum
regis in Pannoniis.

regione à Pannoniis in Rhætias extētis, Strabo libro quarto Geographiæ hæc scribit: Huius autem nationis sunt Lepontii & Camuli, atq; Vindelici & Norici, & montana exteriora tenent maiori ex parte cum Brencis & Tenauis, his iam Illyricis. Sed & Plinius libro tertio, cap. 25. in descriptione Pannoniæ, Saum per Colapianos & Brencos fluere in Istrum tradit: quamuis vitio Breucos per u literam legatur in vulgaribus exemplaribus, quod magna videlicet sit affinitas inter literas u & n. Atq; de Brencis hætenus, vnde nimirum Francorum posterius nomenclatura exorta fuit: fuisseque Brencos Cimbrorum reliquias, qui & Siambraei ac Briones labentibus seculis vocabantur. in eadem mecum est doctiss. vir, PHILIPPVS MELANCHTHON opinione. De Siambraeis idē Strabo lib. v. refert: Supra Venetos (inquit) Carni & Cenomanni & Medoaci & Siambraei, ex quibus Romano nomini

Briones Cimbrorum reliquias.

Cimbrorum in Pannoniis sedes confirmat. Cimbrorum fuisse Teutonum.

hostes extiterunt aliqui. Hos puto esse, qui pessum eunte Romana maiestate, Briones passim à Francis ac Gothis eorumq; scriptoribus nuncupabantur. De quibus Iornandes in historia Gothica mentionem facit, hos in exercitu Attilæ inter Teutonicos populos commemorans: & Romanorum fuisse milites, conductitios forsan, vt ego opinor, de legione Sicamborum, quæ Valentiniano secundo imperante, Illyricanum litem ad Istrum nomine Romanorum tuebatur. Hinc & Otho Frisingensis libro Chron. quarto, cap. 26. scriptum reliquit: Igitur Attila, dum hoc modo procedere nõ posset, bellum Gothis aperte indicit: qui pulsatis per legatos Romanis, Aetium patriciũ in auxiliũ accipiunt. Hinc adscitis sibi Francis, Sarmatis, Armacianis, Burgudionibus, Saxonibus, Ripariolis, Brionibus, multisq; Celticæ & Germanicæ nationibus, Gothis succurrit. hæc ille. Ex quibus omnibus iam liquet, Cimbrorum in Pannoniis posteritatem post cladem illam à Mario acceptam remansisse. Id quod vel Cimbricũ municipium, quod in Pannonia Antonini itinerariũ describit, confirmare potest. Legimus præterea in antiquissimis Annalibus, Cassandrum Sicamborum regem, Borbistar Gothorum regem, in acie vicisse: quod haud equidem alibi quã ad Danubium factum fuisse, necessum est, vt pote cui flumini Gothi tum in Dacia proximi fuerant. Et verisimile est bellũ inter eos, vt fere fieri adsolet, de finibus fuisse ortum. Borbistar autem illum esse existimo, quem Barobistam Strabo vocat, & Caii Iulii Octavianique Augusti Cæsarum ætate ad Danubium celebrat. Iam vero ne & illud quis vocare in dubiũ possit, Cimbrorum Teutones extitisse (quoniam Sicambros & Francos, Germanos videlicet, à Cimbris defluxisse hic adstruimus) visum est mihi locum vnum ex Velleio Paterculo adducere, vnde illud colligi præcipue potest: At C. Marius L. Syllam iam tunc vt præcauentibus fati copulatum sibi Quæstorem habuit, & per eum missum ad regem Bochum, Iugurtha rege abhinc annos ferme cxxxviii potitus est, designatusque iterum Cos. in urbem reuersus, secundi consulatus initio Cal. Ianuarias, eum in triumpho duxit: effusa, vt prædiximus, immanis vis Germanorum gētium, quibus nomen Cimbris ac Teutonibus erat, cum Cæpionem Manliumque Coss. & ante Carbonē Syllanumq; fudissent. Sic idem Velleius, cum de supplicio Marii à Sylla constituto verba faceret: In carcerem (inquit) Minturnensium, iussu Duumviri perductus est: ad quem interficiendũ missus cum gladio feruus publicus natione Germanus, qui forte ab Imperatore eo bello Cimbrico captus erat, vt agnouit Marium, cum magno eiulatu, expromente indignationem casus tanti viri, abiecto gladio profugit è carcere. Et hæc hætenus de Cimbris. Venio nunc ad Sicambros, quos diximus à Cimbris descendisse, ea nominis origine, cum Antenor rex Cimbrorũ in honorem vxoris Cambrae Britannæ, subiectum populum ita appellasset. quorum sedes itidem (quod antea de Cimberis & Cimbris probauimus) duplices fuisse: alias, & quidem priores, in Rheno ostiis, vbi nostro æuo est Geldria ac Cliuia: alias vero in Pannoniis, cum Sicambri Romanam in legionem admissi, inclinante imperio, isthic præsidium agerent, ciuitatemque Sicambriam condidissent, vbi hodie veteris Budæ ruinæ cernuntur. Ac Traiano quidem imperante Sicambros ad Rhenum dicto loco sub Romano tributo coluisse, isthicque vsque ad Maioriani Augusti Valentinianiq; postremi mansisse gubernationem, Ptolemæus in tabula Galliarum Germaniarumque testatur: & suffragantur antiquissimi annales, qui Antenorem referunt ex Cambra regina Britanniarum, vnde cognominatio genti accessit, Priamũ Sicambriam ad Rhenum filium regem reliquisse. Hunc Marcomedes secutus est, qui à ripa Rheni vsq; in Thuringiam ditionem dilatauerat, quo tempore Pericles Atheniensibus iura dabat: & Romæ consulatum T. Quintius Capitolinus & Agrippa Furius gessere. Enumerat postea reges Sicambrorum iis in locis ordine, qui omnes pene Troiana nomina vsurpabāt (vt dubium non sit, à Cimberis ac Phrygiis Sicambros, vt præfati sumus, defluxisse) Helenum secundũ (nam primis Cimbris in Bosphoro adhuc Cimberio imperauerat, & Troianis legitur in auxilium venisse) Basanum primum, quem referunt castrum in Iuliacensi agro construxisse, quod Basanburgum adhuc hodie vocatur: Basanum secundum, quẽ tradunt

Sicambri Cimbrorum tribus ac posterius. Dux Sicambrorum sedes.

Sicambri in ostiis Rheni sedes prima.

Catalogus regũ Sicambrorum ad Rheni ostia habitantũ.

dunt Taborium Tigarenorum regē in Westphalia vicisse, & arcem Monthabur ad Rheni & Lani fluminum confluens construxisse, partæ victoriæ insigne, Anno à condito mundo M M M D C C X, & ab vrbe condita C C C C L I X. Atq; ab eo tempore crescentibus isthic ad Rhenum & numero & diuitiis, Sicambris, reges imperasse constat, qui limites late ultra & cis Rhenum propagarunt: Clodomirum Nicanorem (qui Gothis è Saxonia profligatis, ad postremum contra Orcadum insularum regem nauali prælio infeliciter pugnauerat, Anno à condito mundo M M M D C C X X X) Marcomirum secundum, Clodium, Clodomirum secundum, sub ipsam tertii belli Punici ætatem, Meradacum & Bolonem. Quibus ductoribus Cimbricis ostiis Rheni (ob inundationem ac æstum maris crebrum vehementioremque, vt Strabo refert) facta cum Teutonibus societate, magnis examinibus domo exiuerant: remanentibus tamen non paucis, qui à Romanis posterius vna cum cæteris Galliæ populis, Rheni que accolis subiugati, non solum agros natales, vsque ad inclinantis Imperii seculum, in ostiis Rheni coluerunt, verum etiam in Romanas legiones admissi, late in prouinciis extra domum stipendia fecerunt. Hinc cohortis Sicambrorum Corn. Tacitus libro quarto historiæ Aug. in Thracia merentis commemorat hisce verbis: At Sabinus donec exercitus in vnum conduceret, datis mitibus responsis, dum Pompeius Laqueo è Mœsia cum legione, rex Rhœmetalces cum auxiliis popularibus, qui fidem non mutauerant, veniret, addita præfenti copia ad hostem pergit, compositum iam per angustias saltuum. quidam audentius, apertis in collibus, visabantur: quos dux Romanus acie suggestus, haud ægre pepulit, sanguine barbarorum modico, ob propinqua suffugia: mox castris in loco communitis, valida manu montem occupat augustum, & æquali dorso continuum vsque ad proximum castellum, quod magna vis armata ac incondita tuebatur. Hic dum eminus grassabantur, crebra & multa vulnera fecere: propius incedentes eruptione subita turbati sunt, receptique subsidio Sicambrae cohortis, quam Romanis promptam ad pericula, nec minus cantu & armorum tumultu trucem, haud procul instruxerat. Meminit & Claudianus poeta de bello Getico, legionis Sicambrorum in Romano exercitu Atchadio & Honorio imperantibus, hoc versu:

Cohors Sicambrorum in Romano exercitu.

Legio Sicambrorum Romano exercitu Atchadio.

Venit & extremis legio prætenta Britannis,
Quæque Scoto dat frena truci, ferroque notatas
Perlegit exanimis picto moriente figuras.
Agmina quinet iam flauis obiecta Sicambris,
Quæque domant Scythas, immansuetosque Cheruscos:
Huc omnes vertere minas, tutumque remotis
Excubiis Rhenum solo terrore relinquunt.

Et iterum lib. 1. in Eutropium:

— Tum forte docorus

Cum Stilicone gener, pacem implorantibus vltro
Germanis, responsa dabat, legeque Caycis,
Arduus, & flauis signabat iura Suenis.
His tribuit leges, his obside fœdera sancit
Indictò, bellorum alios transcribit in vsus,
Militet vt nostris detonsa Sicambria signis.

Sicambri vici ab Honorio Cæsare.

Porro ex eodem poeta liquet, Sicambros Honorio Cæsari (forte in ista barbararũ gentium in Romanum orbem inundatione) obsequium detrectasse, victosque ab eodem deinceps tributarios esse factos. Ita enim canit in Panegyri quarta ad Honorium Cæsarem:

Ante ducem nostrum, flauam sparsere Sicambri
Cæsariem, pauidoque orantes murmure Franci
Procubere solo, miratur Honorius absens.

Sidonius in Panegyrico Narbonæ:

Pacem te medio darent feroces
Hugnus, Sauromata, Getæ, Gelonus.
Tu Tuncrum & Vahalim, Visurgim & Albim,
Francorum & penitissimas paludes
Intrares, venerantibus Sicambris.

Claudianus in Panegyri 1. ad Stiliconem:

Ante redis quam plena fuit, Rhenumq; minacem
Cornibus infractis adeo mite seere cogis,

*Vt Suenus iam rura colat, flexosque Sicambri
In falcem curuent gladios, geminasque viator
Quum videat ripas, quæ sit Romana requirat.*

Origo Sicambrorum.

Sicambri in Pannonia.

Qua occasione Sicambri sub Valentiniano Aug. peruenierunt in Pannoniam.

Diuersa loca Pannonia, Cimbri, Brensi & Sicambri coluere. Sicambria ciuitas Pannonia inferioris.

Initia ciuitatis Sicambria in Pannonia.

Hæc cum ita sint, potest accedere autoritas Vrspergensis, qui ex Annalibus antiquis Francorum sic scriptum reliquit: Francorum gentis exordia, de antiqua Troianorum prodire profapia. nam eo tempore, quo post excidium Troiæ, Æneas Italiam venit, quidam ex eisdem Troianis simili modo profugi, circa Mæotidas paludes appulerunt, ibique confidentes, terminos suos vsq; in Pannoniam dilatauerunt. Construxerunt autem ciuitatem Sicambriam: ibiq; per multos habitantes annos, in populum multum creuerunt, & Sicambri primum dicti sunt. Hi, pro eo quod Alanos (vt dictum est) à Mæotide palude expulerunt, Francia Valentiniano vocati sunt: & pro hac victoria per decennium, remissione tributorum donati sunt. Decennio vero peracto, misit Valentinianus ad eos quendam ducem pro cogendis tributis: sed illi, vt erant feroces, tributis vltius subiaceere dedignati sunt, missoque ad se interfecerunt. Fuerunt autem tunc principes inter eos, antiquiorum vocabulorum præferentes insignia, Priamus & Antenor. Audiens itaq; Imp. eorum factionem, nimis iratus, iussit omnem Romanorum exercitum, cum pluribus exterioribus gentibus, pugnare contra eos: pugna commissa, cum ex vtraque parte multi caderent, tandem Franci multitudinem tantam sustinere non valentes, fugerunt: ibique mortuus est Priamus rex eorum. Egressi autem de Sicambria, venerunt in terram Germaniæ, ad gentem scilicet Romanis infensissimam: habitaueruntque aliquanto tempore in Thuringia, cum Marcomede filio Priami, & Sunone filio Antenoris. Hæc Vrspergensis. Ex quibus liquet, in Pannoniis quoq; Sicambros coluisse, & inde ad Rhenum venisse in Germaniam: & quod libertatem fuissent consecuti, hac primum voce noua appellatos extitisse, tanquam diceret, *Die Sryanherren* id est liberi domini: & per syncopen, aspiratione gentilicia interiecta, à Romanis cæterisq; gentibus Frianchi vel Franci nuncupatur. Nam & hodie vulgo, quasi pro uerbo nominantur, *Die freyen Francken*. Quorum historicus Hunibaldus de libertate suæ gentis multa scribit. Hoc itaque euentu venit illa primum gens in Germaniam. Quod si verum est, Cimmeriorum eadem cum Sicambri natio fuit, quos constat post Troianum bellum in Pannonias, per Mæotidem paludem venisse. Sed quod dicit, Alanos sub Valentiniano Cæsare à Sicambri victos, & ex Sarmatia expulsos, non videtur cum cæteris historiarum autoribus conuenire. Marcellinus quidem Francorum meminit sub Constantino, qui Valentinianum antecesserat, & in Romana militia, & in palatio Cõstantinopolis. Quare coniectura est, non quidem tum primum ex Phrygia venisse in Thraciam, Pannoniasque: sed ea occasione, quod cum essent tributarii Romanorum, ad Rhenum stipendia fecerunt, & præcipue contra Sarmatas & Quados in Pannoniis, cõtra quos populos diutino Valentinianus bello detinebatur. Fieri igitur potuit, vt partem Pannoniæ, pulsis Romanorum hostibus, qui occupauerant ripas Danubii, in præmium nauatæ operæ, victoriæque relatæ, à Cæsare impetrarint: ac ita tertium iam sedes fixerint in Illyrico, diuersis tamen locis. Cimbri namque & Brensi, ante constitutum Imperium Valeriani, & Pannoniam primam, qua Noricum contingit, & Rhætiæ, hoc est, vsque ad Pyrenæum, quemadmodum Appianus scribit, agros habebant: id quod per Charinthiam Tyrolisque confinia multæ adhuc locorum appellationes à Brionibus deductæ testantur, vt videlicet *Vrauneh/Weissbriach/Dobriach/Wibriach*. Cæterum Sicambri, qui à Valentiniano demum admissi fuerant, ripas inferioris Pannoniæ incolebant, vbi Sicambriam quoq; ciuitatem condidere, quam Attilam destruxisse, Hungarorum annales referunt: cuius rudera etiam nũ Hungari prope Budam Schambri appellant, maximæ ciuitatis vestigia: vbi & inscriptio ista reperta est, quæ nostram coniecturam non inepte confirmare videtur, ratione militiæ videlicet, tertias has sedes Francorum in Pannoniis fuisse constitutas labente Imperio:

LEGIO SICAMBRORVM
HIC PRÆSIDIO COLLOCATA
CIVITATEM ÆDIFICAVIT
QVAM EX SVO NOMINE
SICAMBRIAM
VOCAVERVNT

50

Atq; hæcenus de Sicambri, cum ad Rhenum, tum in Pannoniis colentibus: quorum ad Rhenum modo posteritas mansit, eorum qui Geldrenses hodie dicuntur, & Campinenses. Transeo nunc ad Francos, quos siue posteritatem, siue tribum congentilem Francis existimare quis velit, satis constat, duas aplissimas ab his prouincias & infensas fuisse, & deno-

De Francorum populo.

denominatas: Franciam videlicet orientalem, siue Franconiam, in agris Saxonum, & regnum Franciæ in Galliis. Porro Claudianus poeta, vnicus ex tot superiorum seculorum autoribus, Francos videtur à Sicambri Cimbrisq; seiuungere, hoc carmine, quod in quarta est Panegyri consulatus Honorii:

*Ante duces nostrum flauam sparsere Sicambri
Cæsariem, pauidoque orantes murmure Franci
Procubere solo: iuratur Honorius absens,
Imploratque tuum supplex Alemannia nomen.
Bastarna venere truces, venit accola syluæ
Bructerus Hercynia, latisque paludibus exit
Cimbrus, & ingentes Albim liquere Cherusci.*

10

20

30

40

50

Siue igitur eadem Sicambri Cimbrisque, atque etiam Germanis natio fuerit Francorum (quod post paulo probabimus) siue diuersa, satis constat ex historiis, Francorum nomen inclinante primum Imperio fuisse auditum, sub Aureliano, Probo, Floriano & Procuro Augustis. Id quod arguit, eandem cum Sicambri gentem extitisse: & nouum illud, siue à rege, siue audacia animoque, siue denique Fracis illis Hebraicis nomen fuisse expressum. Aureliano Cæsari primo negocium fuit cum Francis, cum illi Rhenum transire in Gallias conarentur. Vnde scribit Fla. Vopiscus in eius historia: Idem apud Moguntiacum tribunus legionis sextæ Gallicanæ, Francos irruentes, cum vagarentur per totam Galliam, sic affixit, vt trecentos ex his captos, septingentis interemptis, sub corona vendiderit. Vnde iterum de eo facta est cantilena: Mille Francos, mille Sarmatas semel occidimus: Mille mille Persas quærimus. Verum non ita debellatum Franci fuerant, quin posterioribus quoque Augustis, annisque rebellarint: Floriano, inquam, Taciti Imp. fratri, Probo & Procuro, si eidem auctori credimus Fla. Vopisco. Duo igitur principes (inquit) vna extiterunt domo: quorum alter sex mensibus, alter vix duobus imperarunt, quasi quidam interreges inter Aurelianum & Probum, post interregnum Principes nuncupati. Horum statua fuerunt Interamnæ duæ, pedum tricentum, ex marmore: quod illic eorum cenotaphia constituta sunt, in solo proprio. sed deiectæ fulmine, ita contitæ sunt, vt membra tim iaceant dissipatæ. Quo tempore responsum est ab aruspibus, quandoque ex eorum familia Imperatorem Rom. futurum, seu per foeminam, seu per virum, qui det iudices Parthis ac Persis, qui Francos ac Alemannos sub Romanis legibus habeat. Et iterum in Probi vita, cum seriem orationis illius in senatu habitæ recenset: Testes sunt Marmaridæ, inquit, in Aphricæ solo victi: testes Franci, inuisi strati paludibus: testes Germani & Alemanni, longe à Rheni submoti littoribus. Idem in Proculi historia: Nam Alemannos (ait) qui tunc adhuc Germani dicebantur, non sine gloriæ splendore contriuit, nunquam aliter quam latrocinandi pugnans modo. Hunc tamen Probus fugatum vsque ad vltimas terras, & cupientem in Francorum auxilium venire, à quibus originem se trahere ipse dicebat, ipsis prodentibus Francis, quibus familiare est ridendo fidem frangere, vicit, & interemit. Et hæc de prima Francorum in Romanis historiis mentione. Nunc Germanos eos extitisse, & linguæ Teutonicæ, manifestum faciemus. Qua de re extant apud Agathium, Græcum autorem, hæc verba: Est autem Francorum hæc natio Italiæ proxima, & terminis iuncta. Veteres autem, hos esse Germanos dixere, quod vtique ex eo fat liquet. Nam circa Rhenum hi habitant, & huic propinquas incolunt terras, Galliarumque maximam possident partem, non propriam, sed vi & in posterum occupatam. Habent præterea Massiliam urbem, Ionum olim coloniam, Hanc enim Phocenses quondam per Medos sedibus abacti incoluere, Dario Hystaspi filio rege Persarum regnante: nunc vero Græca ex vrbe, reddita barbara est. Nam patrio illo reiecto & prisco viuendi modo, imperantium vtitur institutis: tamen hoc tempore videatur non admodum pristina dignitate defectior, nimirum cum Germani haudquaquam sint, vt plurimi barbarorum, pastores: sed Romanorum politia & aliis institutis & multis vtuntur, iisdemq; legibus viuunt, & cæteris item, vt in cõuentibus faciendis, & nuptiis, eadem statuunt. sunt quippe hi omnes Christiani, & rectissimæ inter omnes cæteros opinionis. Habent præterea per ciuitates antistites, sacerdotisque, festos in super haud secus ac nos peragunt dies. Et sane hi mihi, etsi cætera barbari, moribus tamen videntur quam optimis præditi, & maximum in modum ciuiles: nec quicquam habent quod à nobis faciat alienos, præter vestitus barbariem, & vocis innatæ sonum, linguæque. Quos equidem cum ob eorum virtutes, tum ob in cæteros æquitatem, inter seque concordiam, mirum in modum admiratione ac laudibus prosequor, & magni facio. Nam etsi antehac sæpe, & nostris his quidem temporibus, in principes tres, pluresque eorum sit partitum imperium: nunquam tamen inuicem bella suscepisse constat,

Francorum nomen quando inditum.

Mentio Francorum apud autores historiæ.

Francos fuisse Germanos.

Lanus Francorum à Græcis scripta.

nec ciuili patriam sanguine inquinasse. Hæc Agathius, Græcus author, in laudem Germanicæ nationis, eleganter ac vere dixit. cui suffragatus Procopius, Græcus item historiographus, libro primo Gothici belli, à Iustiniانو imperatore eiusque ducibus in Italia gesti, nō solum Germanos esse Francos adseuerat, verumetiam antequam adhuc Francorum eam adsciuisent nomenclaturam, Germanos fuisse appellatos testatur. Franci autem isti (inquit) Germani quondam vocabantur. quemadmodum autem à principio fuerint id nomen sortiti, & Gallias deinde inuaserint, ac Gothis simul sint hostes effecti, explicaturus

Franci Gallias inuaserunt.

Et subdit: Rhodanus siquidem in mare Tyrrhenum exit, & in Oceanum Rhenus immittit: paludes præterea hæc in locis non pauca, vbi primitus Germani, gens barbara, habitabant: nec magni tunc primum momenti viri, qui Franci nunc vocitantur. His finitimi Arborichi accolæ erant, qui cum cætera Gallia atque item Hispania iampridem Romanis parebant. Post hos in orientem solem Thoringi barbari sunt, qui Cæsaris Augusti permisso, sedes has tenuere: & ab his Burgundiones haud procul ad Notum ventum vergentes inhabitant. Sueui deinceps & Alemanni, gens valida, liberi omnes, & iam diu hæc incolunt loca. Temporis vero processu Visigothi, vi in Romanum imperium facta, Hispanias omnes & Gallias vltra Rhodanum flumen suæ ditioni subactas, vectigalesque redditas tenuere. Erant autem Arborichi Romanorum tunc milites, quos sibi Germani cum obedientes facere & subditos vellent, vt qui finitimi essent, & pristinos mores penitus immutassent, eorum agros adsiduo populari, & hos copiis vniuersis inuadere. Arborichi vero cum & virtutem præ se, & erga Romanos beneuolentiam ferrent, viros fortes eo in bello præstitere. quumque his vim inferre Germani non possent, societatem vt secum saltem inirent, & mutua inter se facerent connubia, precabantur: quas non inuite conditiones Arborichi mox acceperunt. Erant namque vtrique Christianæ fidei sectatores. Sic itaque in vnum coeundo populum, ad maximam potentiam euasere. Hæc Procopius. quæ clarius libro secundo eiusdem historię intelliguntur, vbi quos Francos appellat, alibi Germanos dicit. ita enim inter alia scribit: Quam rem Bellisarius vt primum accepit, alios & ipse ad eundem Vitigem legat, Francorum oratoribus contradicuros: quos inter, & Theodosium misit suæ familiæ præsidem. Priores igitur Germanorum legati, vbi in Vitigis conspectum est veterum, orationem huiusmodi habuere: Germanorum nos principes ad vos miserunt, permolesto ferentes, per Bellisarium vos obsideri: quibus ex fœdere auxilium ferre, quam fieri celerius potest, nunc student. Et iterum libro tertio, cum de Francorum origine differit, eos Teutonicæ linguæ, & Germanos antea extitisse nuncupatos, commemorat: Vandili (inquit) interea circa Mæotidem confidentes, vbi fame pressi sunt, in Germanos irruunt, qui nunc Franci dicuntur, simulque Rhenum flumen traiecerunt. Porro quia de veteri Francorum idiomate nobis sermo incidit, Teutonicum illud fuisse, non possum mihi temperare, quin ex antiquo Conciliorum volumine ante annos scripto DCC, glossulas quasdam, à Franco dubie procul, verbis quibusdam supranotatas, hic inferam, quæ vt primæua origine Teutonice sunt, ita ab hodierna nostra Germanica lingua, iam non pura amplius, sed ex multis mixta, non nihil alludere videntur: non pauca eodem pene modo pronunciata erant, sed imitatione linguæ latinæ pulchre desinentia inflexa. E multis pauca adferre placet. Supra hanc orationem siue sententiam, Si quis superbiz vsus affectu, supra scriptum est veteri Germanica lingua siue Francica, De weitigere. Item, cum contractu & consilio metropolitani, additum est Gihoffe/ quod nos hodie dicere solemus, Zühoffe. Rursus supra illa, Pro corporis diligentia viliori veste infucatum, supra scriptum cernitur vnum vetus Germanicum verbum, Ungeuarnotis. Et supra hæc verba Latina, Nonnulli per contentionem propria contradictione: addita est vna vocula Germanica, Gistrite. Et iterum, Episcopo non licere per se alterum successorem constituere: adiectum videtur vnicum verbum, In sinen stall. Præterea supra illam sententiam, Quod non oporteat sacerdotes aut clericos ex collatis, vel commestationes, vel conuiuia celebrare: supra iecta glossula apparet vnicæ vocis, Giuersun. Sub prætextu diuini cultus, Burdanchant/ Teutonice est interpretatio iuncta. Similiter & illud, Ad hoc haberet præsumptum, glossa accessit, Er baldet. Porro Teutonice illa esse censenda vocabula, ne quis addubitet, alia multa ostendunt, quæ adhuc eadem fere nobis pronunciatione in vsu sunt. Qualia eodem in vetusto volumine à nobis reperto leguntur, exempli gratia: Funditus eradicanda, Zeuerwersen: Quibuscunque spectaculis, Spilen: Possessionibus, Egin: Criminationi, Seeltun: Accubitus sternere, Stoula: Subsellis, Scamelē: Fraudetur, Verhinteratwerdun: In quarta septima, Bochun: Plebeios psalmos canere, Ruffinge gesanc wunilen: Quia hæc apud gentes reprehensio, Dalunie est alasteriff: quod modo dicimus, Zū maisten lasterlich. Deniq; vt appareat, quantum Romanam terminationē vocum genera

Arborichi Teutonici populi. Germania populi sub Iustiniانو primo.

Franci Teutonice fuerunt.

Voces aliquot veteres Francica.

Loca Marcellini de Francia.

Sub Honorio Franci vix à Gallis profligati.

genera atq; inclinationes omnes in suis Franci vocabulis sint æmulati, vt scilicet barbaram linguam ornatu quodam ac similitudine Romanis commendarent, in eodem peruetusto codice, vbi hæc scriptæ sunt voces, Molestus, furiosus, deprehensus: & in genere fœminino, Oratio, querimonia, inclinatio, supra scripta cernuntur Francicæ vocabula eius seculi, Unsamster/ Tobeueter/ Eruarener/ Saga/ Claga/ Gnadigora. Ita vbi genitiui sunt positi in decretis eiusdem peruetusti conciliorum voluminis, vt exempli gratia vbi scribitur, In sinu capitis, Inexplorata vitæ, Cuiusdā sacrilegii instar, adiectæ sunt Teutonice glossulæ, Houlescahes/ Vnuersuhtes/ Zoubres. dicunt enim Græci τμημα τμημα, soletq; quam plurimum in eo casu & es confundi, aut in es transferri. Similiter accusandi casum, Franci illi veteres nō solum ornatus gratia, vt Romani, sed etiam aut in a aut en terminabant: id quod glossulæ demonstrant, supra illa verba antiqui illius conciliorum codicis scriptæ: Si quis agapas vel conuiuia, Solutas & fractas in vestibibus, Per cœmeteria, Deliberatam paschalem diem, Ad aliam copulam, Ad informationem, Ad Dominum vota, Si nec concubinam nec pellicem. Spenta/ Zardicha/ Hiphisota/ Srihouen/ Gschorenen/ Hileichen/ Kistungen/ Gibeta/ Noh fruidalin noh cheyse. Nec aliud in ablatiuis & pluralibus nominatiuis obseruauimus. leguntur namq; supra hæc nominatiua verba, In fronte, præmio, mercede, præiudicio, consortio, in territorio, dissimulatione, in disciplinatione, replicatione, non conueniente, de coniugali violatione, repudio, in apice nobilitatis: quorum singula ita glossata sunt, Furnatige/ Miste/ Giuardo/ In der sama wiste/ In der geschedo (id est, Vndercheidung) Mit fursamedo/ Eins stringi/ Bonederfago/ Giarentemo/ Piuerido/ Sceytunige/ Hertume. Nec minus supra hocce nominatiuos plurales, Timelici designati, de tantis criminibus purgati, famosi typi Ecclesiæ, tergiuerfationes, processiones, Curiales, emerferint causæ, contractus diuortio eiecta, duæ metropoles, stant istæ nominatiua glossulæ gentilitiæ, in i & e literas, vt genera exlegebant, desinentes: videlicet Spilmanni/ vuirgenom nui/ anige sagti/ vnsuber pildi/ hinder screchi/ Gangi/ dinc mani/ Schulde/ Emiffide/ vonedér Sceytunge/ hubetburge. Sed hæc nimis prolixè persequor, quæ huius nec sunt loci, nec temporis, & de quibus ad finem libri illius copiosius attigi. Redeo igitur ad sermonem nostrum de Francis institutum, quos Germanis lingua & moribus extitisse, & inclinante primum Imperio, hocce nomine sub Aureliano, Probo Florianoque Augustis orbi innotuisse, præfati sumus. Quapropter illorum seculorum autoribus, subinde interdum, vt socii Romanorum, interdum vt hostes commemorantur. Hinc Ammianus Marcellinus de Constantio filio Magni Constantini scribens: Hæc Malarichus subito nactus, etiam tunc squalens & mœstus, suamq; & popularis Syluani vicem grauitè ingemiscens, adhibitis Francis, quorum ea tempestate in Palatio multitudo florebat, erectius iam loquebatur. Et libro trigesimo: Dein vicinorum Galliis regum immanitatem, maxime omnium Macriani vt formidati tunc prætendentes: quem constabat impacatum relictum, etiam ipsa vrbium mœnia tentaturum. Et subiiciens: Hisque perfectis, discessit turbarum rex artifex delinitus, futurus nobis deinceps socius, & dedit postea adusque vitæ tempus extremum, constantis in concordiam ammi, facinorum documentum pulchrorum. Perit autem in Francia postea. Quam dum interneciuè vastando perrumpit auidius, oppetiit, Mellobaudis bellicosi regis insidiis circumuentus. Ex quo loco liquet, iam tum Francos, dum adhuc in ostiis Rheni colerent, vbi est hodie Cleuentis Ducatus, & Geldriæ, Galliis inhiasse: quos Macriani Alemanorum regis auxilio, Cæsares tum temporis Valentinianus & Gratianus coercere: donec non paucis post annis excusso iterum iugo, sub Archadio & Honorio idem tentarent: repressi ab his, quos memorauimus, Augustis, magis quam victi, aut debellati. Vix enim Galliæ prouincias aduersus vim Francorum tum Romani tueri poterant: ita qua tempestate Saxones Angli Britanniam, & Sueui Rhætiæ infestabant, Gothiq; Italiam, & Hispaniam Africamque Vandili, arrepta occasione Franci Gallias inuadebant: quas omnes posterius sub Valentiniano, postremo Honorii filio, prouincias barbari Romano imperio ademerant. Hinc Claudianus poeta ad

56 Honorium canit:

*Non longinqua docent domito quod Saxone Thyrs
Mitior, aut fracto securâ Britannia Pictō,
Ante pedes humili Franco, tristiq; Sueuo
Perfruoꝝ, & nostrum video Germanice Rhenum:*

Et iterum in tertium Honorii consulatum:

*Lustrauitq; tuos aquilis victricibus ortus
Miles, & in mediis venabula præbuit hastis:
Te nascente, serox toto Germania Rheno*

Sub Honorio Franci vix à Gallis profligati.

Sub Honorio Franci vix à Gallis profligati.

*Intremuit, mouitq; suas formidine siluas
Caucasus, & positis numen confessa pharetris.*

Cæterum laudem retentæ tum aduersus Francos Galliarum, idem poeta Stiliconi Honorii focero tribuit hoc carmine, in panegyri ad Stiliconem prima:

*Miramur rabidis hostem succumbere bellis,
Quum solo terrore ruant: nunc classica Francis
Instulimus, iacueret tamen: nos Marte Sueuos
Contudimus, queis iura damus. quis credere possit?
Ante tubam nobis audax Germania seruit.
Cedant Druse tui, cedant Traiane labores:
Vestra manus dubio quicquid discrimine gessit,
Transcurrens egit Stilico, totidemq; diebus
Edomuit Rhenum, quot vos potuistis in annis.
Quem ferro, alloquis quem vos cum milite, solus
Impiger à primo descendens fluminis ortu
Ad bifidos tractus, & iuncta paludibus ora,
Flumineum præstrinxit iter: Ducis impetus undas
Vincebat celeres, & pax à fonte profecta
Cum Rheni crescebat aquis, ingentia quondam
Nomina, crinigero stauentes vertice reges:
Qui nec principibus donis, precibusq; vocati
Paruerant, iussi properant, segniq; verentur
Offendisse morâ, transuecti lintribus amnem
Occursant ubicunq; velis. nec fama fefellit
Iusticia, videre pium, videre fidelem:
Quem veniens timuit, rediens Germanus amavit.*

Ex quibus liquet, Honorium Cæsarem Stiliconis foceri industria vix tum Gallias retinuisse. Quas cum Hunni postea duce Attila miseris modis deuastassent, non difficulter sui iuris fecerunt Franci, & ex his præcipue Belgicas. Vnde canit Sidonius Apollinaris ad focerum suum, qui tum occidentali imperio præfuerat:

*Quin & Aremoricus piratam Saxona tractus
Sperabat, cui pelle salum sulcare Britannum
Ludus, & assuto glaucum mare scindere lembo:
Francus Germanum primum, Belgamq; secundum
Sternebat, Rhenumq; ferox Alemanne bibebas,
Romanis ripis & utroq; superbus in agro.*

Et rursus in Panegyrico ad Maioranum Augustum:

*Quodq; per Europam est, riguis hoc abluit undis
Rhenus, Arar, Rhodanus, Mosâ, Matrona, Secana, Lydus,
Clytis, Claris, Arar, Vacalis, Ligeriq; bipenni
Excisum per frustra bibit, cum bella timentes
Defendit, Turonem, Aberas. post tempore paruo
Pugnastis pariter Francis, qua Clotio patentes
Atrebatum terras peruaserat: hinc coeuntes
Claudebant angusta vias, arcuq; subactum
Vicium Helenam, flumenque simul sub tramite longo
Arcus suppositis trabibus transmiserat agger.
Illic te posito, pugnabat ponte sub ipso
Maioranus eques, fors ripæ, colle propinquo
Barbaricus resonabat hymen, Scythicisque choreis
Nubebat flauo similis noua nupta marito.*

Sic igitur Galliarum tandem Franci potiti, posteaquam illud ante secula aliquot tentassent, in eius sunt quoque habitatione à Iustiniano imperatore confirmati, cum recipere scilicet eas prouincias dubitaret. Qua de re Procopius libro tertio Gothici belli, in hæc scribit verba: Dum hæc gererentur, totius occidentis barbari potiuntur. Romani vero cum Gothis, etsi paulo ante, ut diximus, debellatis, bellum tunc integrant, pecuniarum hominumq; iactura ingenti facta: & sine vilo eorum commodo Italiam amiserunt, cum hac simul

Illyri-

Illyrios fere omnes, Thraceque, cum à barbaris iam finitimis factis, sua omnia agerentur in prædam, & ipsi item foede deperderentur, Galliarum partem suæ quondam ditionis effectam, in huius belli principio Gothi Germanis tradiderant, cum minus se posse existimarent Romanis simul & Germanis resistere. Id sane factum non solum nil prorsus Romani interpellarunt, sed ut Gallias sibi Germani haberent, Iustinianus vltro permisit. Non enim illi has tuto se possessuros rebantur, nisi & Imperator, ut suæ ditionis futuras perpetuo confirmasset. Quo factum, ut ex eo tempore principes Germanorum Massiliam, Phocensium quondam coloniam, & cætera circa id mare loca tenuerint, totiusq; eius oræ maritimæ potiti imperio sint. Vnde & Arelatæ nunc resident, ad certaminis equestris spectaculum. aureum nummum natiuo Galliarum metallo hi cudunt, non Romani imperatoris, ut cæteri solent, imagine, sed sua impressa. Persarum siquidem Imperator, etsi ad arbitrium argenteum numisma facit, aureo tamen non illi fas est suam ut imponat effigiem, nec barbarorum princeps alius quisquam id facere ausit. Hæc ille. Quæ docent, & causam ostendunt, quare, cum cæteros Romani Imperatores barbaros tentarint ac affixerint, in occupatis prouinciis, ut videlicet Gothos in Italia, Vandalos in Africa, Herulos in Illyrico, à Francis tamē semper abstinere.

Quo factum est, ut Belgicis adsertis, mox Celticam, Lugdunensemque & Aquitaniam compararint: Lugdunensem quidem, Siagrius & Ægidio Romanis ducibus (qui diu imperio eam Galliarum partem retinuerant) debellatis: Aquitaniam vero, posterioribus pulsis Gothis sui iuris fecerunt. Hic iam duo se nobis offerunt dubia: Qui factum fiet, ut non solum hi Franci, qui in Aquitaniam Lugdunensemq; commigrarunt, pulsus Romanis & Gothis, verum etiam qui in Belgis manserant, aliud longe idioma à natiuo gentilicioq; adsciuerint: adeo ut Francus, qui in superiori Germania proximo Turingis agro, primis scilicet sedibus mansit, quem Salium autores historiarum appellant, intelligere congentilem in Belgicis, qui Aduarius Marcellino libro xx. dicitur, multo minus qui in Aquitania Lugdunensique agros accepit, nequeat: nec ij præterea qui in Belgicis, apud Menapios, Tungros, Cōdrusios, Eburones, Neruios, Barauosq; coaluerant, quæ Franci hodie, siue potius Francigeni in Gallia (quantum eius regno Franciæ additum est) proferunt verba, capere possint. Adeo enim in vna eademq; gente mutatio facta est, ut nemo à Francis, quos toties Germanos Agathius Procopiusq; appellant, aut qui hodie Franci dicuntur, descendisse: aut qui Lotharici postea, hodieq; Germani inferiores nominantur, existimaret: cum constet, Carolum magnum sedem regni Francorum apud Aquisgranum habuisse: & Austrasiam illam, præcipuam Francorum regni partem, per eas prouincias fuisse extentam, quæ hodie in Brabantiam, Geldriam, Hollandiâ, Cleuenssem, Iuliacensem, Leodiensem, Lucelburgensem, Namurcensemq; principatus diuiduntur. Atq; de mutatione linguæ Francigenarum in penitioribus Gallia, Otho Frisingensis libro quarto Chronic. cap. xxi. sic scriptum reliquit: His diebus, ut supra dixi, Francia, quasi eiurata Roma, paulatim cœpit imminui. Nam gentes quæ Romanorum prouincias, non regna habitabant, reges creare, iam ex illorum potestate subduci, ac in proprii arbitrii auctoritate stare discunt. Hinc Gothi, dum ipsam quoque urbem depopulati essent, in Gallica prouincia, ut dixi, ultra Ligurim confederunt. Burgundiones quoq; iuxta Rhodanum habitauerunt. quin & illi non multo post, reges habere cœperunt. Sic & Franci Rheno transmissi, Romanos qui ibi habitabant, primo fugant: post captis Cæraco & Tornaco Galliarum urbibus, ac inde paulatim progredientes, Remos, Sueffonam, Aurelianum, Agrippinam, Treuerim, ac pene totam Galliam atq; Germaniam, ab Aquitania vsque in Boariam sibi subiugant. Clodio mortuo, Merouæus filius eius, à quo Franci Merouingi dicti sunt, successit: post quem Hildericus regnum adeptus, dum luxuriose viueret, à suis pulsus est, Ægidiusq; Romanus in locum eius substitutus. Porto Hildericus post octo annos reuocatus, Agrippinam inuadens, eiectis inde Ægidii fautoribus Romanis, positusq; suis, ex Francorum colatu Coloniam eam vocauit. Mortuo autem Ægidio, filius eius Siagrius in ciuitate Sueffona regnauit. Hildericus etiam vltima decedens, Clodouæo filio suo regnum dimisit. Hic est Clodouæus, qui à beato Remigio baptizatus, primus Francorum regum Christianus fuit. Verum Siagrius Clodouæo decertare non valens, ad Alaricum, qui vndecimus ab Alarico magno Gothorum regnum tunc gubernabat, confugiens, à Clodouæo reposcitur, traditusq; necatur.

Romani etiam qui in Gallia habitabant, ita ut nec reliquæ ibi inueniantur, extenuati sunt. Videtur mihi inde Francos, qui in Galliis morantur, à Romanis linguam eorum, qua vsque hodie vtuntur, accommodasse. nam alii qui circa Rhenum ac in Germania manserant, Teutonice lingua vtuntur. Quæ autē lingua ante eis naturalis fuerit, ignoratur. Hæc Otho. Digna omnino sunt quæ huc inferatur, quæ de Romanæ linguæ abolitione in

Post Attilam & Hunnorum aduentum Franci Belgicam occuparunt.

Franci à Romanis confirmati in Galliis.

Lingua Francica Germani mutatio.

Locus Othonis de mutata lingua Francorum in Galliis.

Loca Sidonii de mutata lingua Francorum in Gallis.

Galliis, & cum barbara Francorum confusione, Sidonius Apollinaris scribit libro quarto Epistolarum, epistola ad Eruagastum, quorum vterque mox post ingressum Francorum in Gallias floruit ibidem: Tertia urbanitas (inquit) quia te ineptire facitissime allegas, & Quirinalis imbutus fonte facundia, poterit Moselle Tiberim ructas. Sic barbarorum familiaris, quod tamen nefcius barbarismorum, par ducibus antiquis lingua manuque. Sed quorum dextera solebat non minus stylum tractare, quam gladium. Quocirca sermonis pompa Romani, si qua adhuc vspiam est, Belgicis olim, siue Rhenanis abolita terris, in te refedit. Quo vel incolumi, vel perorante, si apud ipsum limitem Latina iura ceciderunt, verba non titubant. Quapropter alterum salue rependens, granditer lætor, saltem in illustri pectore tuo vanescentium literarum remansisse vestigia. Hæc ille. Ex quibus liquet, iam tum Latinum sermonem in Galliis desisse, cum Sidonius ibidem floreret: quod Maioriano Augusto imperante Occidenti, mox post Hunnorum profligationem, Francorumque ingressum contigit, annum circiter salutis CCCCLXII. Præterea Romanos, qui remanserant, & cum barbaris isthic coaluerant, Teutonicam linguam didicisse, ut ita confusum idioma in Galliis ex Romano Teutonicoque emeruisse credendum sit, idem Sidonius testatur libro v. Epistolarum, epistola ad Siagrium, forte illum quem postremum in Galliis ex Romanis iura dedisse Lugdunensi prouinciæ supra præfati sumus. Immane narratu est (inquit) quantum stupeam, sermonis te Germanici notitiam tanta facilitate rapuisse. Atqui pueritiam tuam competenter scholis liberalibus memini imbutam, & sæpe numero acriter eloquenterque declamasse coram oratore, satis habeo compertum. Atque hæc cum ita sint, velim dicas, unde subito hauserunt pectora tua euphoniæ gentis alienæ? ut modo mihi post ferulas dictionis Maroniana, postque desudatam varicosi Arpinatis abundantiam, loquacitatemque, quasi de Hilario vetere nouus Falco prorūpas? æstimari minime potest, quanto mihi cæterisque sit risui, quoties audio, quod te præsentem formidet facere linguæ suæ barbarus barbarissimum. Sic libro septimo, epistola ad Lupum papam: Namque iam foeminas (ait) de affectibus suis, quam forte Vargorum, hoc enim nomine indigenas latrunculos nuncupant, superuentus abstraxerat. Teutonice porro hæc prorūsus vocula est Varger, quem hodie vulgo vocamus *ainwinger* / id est, interfectorem. Porro extant in hanc usque diem in lingua Gallica, hoc est Francigenarum, multa Teutonici idiomatis vestigia, vocabula videlicet Germanica, deprauata licet, à quouis tamen Germano intelligibilia. ut exempli gratia, Harnois, Panciere, 30 Esperons, Dague, Heaultme, Riche, Paye, Bouc, Gerbe, Espruuer, Creuisse, Banniere, Bauche, Trauble, Emble, Nonnes, Tailler, Scire, Manche, Cuquelin, Tettin, Grater, Gaingnie, Bacin, Cuissin, Gloche, Tu, Burgois, Layd & Lasse. Quæ Germanica origine nimirum sunt, ab Germanisque nobis in hanc usque diem proferuntur, *harnais* / *panzer* / *sparen* / *degen* / *helme* / *rich* / *hant* / id est, sepes: *hant* / *gerb* / id est, manipulus: *Sparwer* / *threpsen* / *banner* / id est, vexillum: *hant* / id est, turbidum: *hemlich* / id est, secretum: *Nonne* / id est, monialis: *Daller* / *zerren* / id est, lacerare: *Wangien* / id est, carere: *fhuechlin* / *Tutten* / id est, mamilla: *kraken* / *gewinnen* / id est, lucrari: *Weshen* / id est, peluis: *fhüssen* / *gloffen* / *dott* / id est, mors: *Burger* / *leid* / *lass* / id est, dimitte. Manent præterea idiotismi loquendi plane Teutonici in hodierna Gallica, qualia sunt (ut è multis pauca inseramus) Quæ ha tu fait, *was hast du thon*? quæ sententia linguæ Latinæ minime responderet: nam non dicitur, quid habes fecisti. Sic, *ie lay fait, ich habds gethon* / id est, ego habeo feci. Item, *ie lay veu, ich habds gesehen*. Vieni auec moy, *fhom mit mir* / id est, veni cum me. Mayne via, *für hinweg* / quasi dicerent (si latine reddere velimus) duc viam. Il a cheuauche, *Er hat geritten* / id est, ipse habet equitauit. Quæ omnes sunt dialecti ac loquendi formulæ Teutonicæ, procul à Romana lingua alienæ. Hæc eo perlixius adduximus, ut ostenderemus initia hodiernæ linguæ Francorum in Galliis, quos cæteri Franci Sali in Germania (quos quidem Francones hodie nominant) nulla ratione intelligunt. At quamobrem & Franci in Belgis, quos Aduarios videtur Marcellinus libro xx. appellare, à lingua patrum transgressi sint, inquirendum nobis erit. Equidem constat Carolum Magnum, decem millia Saxonum in Belgas traduxisse, quos arbitror non minimam causam fuisse, ut à patrio sermone Franci, iis quoque finibus paulatim discederent. Quibus & suas Romani voces, cum simul colerent, ut reliquis locis addidere. Quamobrem Germani, quos hodie Brabantinos Flandrensesque vocamus, mixtum genus hominum ex Francis Aduariis, Saxonibus & Romanis, proprium habent idioma, quod nec Francigenæ in Galliis, siue Gallofranci, nec Franci Sali in Germania, hoc est Francones, quos orientales dicimus, intelligere possunt. Huius confusionis linguarum, & quod tot Romanæ Maiestatis vestigia, cum apud Francigenas in Gallia interiori, tum in Belgis & Germania quam vocant inferiori, supersint, mentionem etiam facit Procopius libro. i. Gothicæ historiæ, cum Francorum originem describeret. Sic itaque, inquit, vnum hi coeundo in populum, ad maximam poten-

Francorum genera & tribus.

potentiam euasere. Romanorum interea milites alii, qui in Galliæ finibus erant custodiæ gratia constituti, cum neque Romam redire iam possent, nec ad hostes ut Arrianos concedere, sese cum signis, & locum insuper quem pro Romanis seruabant, Arborichis Germanisque prodidere: ac potius mores continenter seruatos, suos transmissere ad posteros. vsque adeo, ut vel ad hanc nostram ætatem, eodem tenore, vel etiam cultu, pristinos seruare ritus non dedignentur. Descripti namque ex numero ad id ferme tempus hi demonstrantur, quos taxati antiquitus militabant. Quandoquidem & suis productis nunc signis in aciem prodeunt, & patriis vtuntur perpetuo legibus, Romanumque habitum ut in cæteris aliis, ita & focis, nunc seruant. Hæc ille. Quæ ostendunt, Francos multa à Romano habitu traxisse, videlicet chlamydem, paludamentum, prætextum triumphalem, diadema, quæ Carolus magnus inaugurationi Imperatoriæ consecrauit. Cæterum plura Francorum fuisse genera siue tribus, præter iam enumeratos, hoc est, penes distinctionem prouinciarum locique Austrasios & Westrasios, & penes regum prosapias, Merouingos & Carolingos, postremo huius Operis libro docebimus. Certum est autem, nec Sali, qui hodie Francones vocantur, hoc est qui ad Salam fluuium Thoringis proximi colunt, & ad Rheni ripam usque extenduntur, eandem habuisse linguam cum Saliis veteribus, quorum Marcellinus libro xvii. meminit, & à quibus leges Salicæ nominatæ sunt. Id declarant vocabula pleraque in legibus posita, quæ hodie nullus equidem Franco intelliget: ut videlicet March, pro generoso equo; unde Marchscaldi origo: Anagnago pro vili equo, Wild pro mediocri, Lidscarti pro mutilatione auris (unde fortasse *Scharten*) Heriretta pro discinctura, Wancstodal pro retentione hominis fugientis, Taudhregal pro claudio (unde fortasse *spanrhadig* equus claudus) frilar pro manumisso (inde freyle foemina denominatur) Aruscart, pœna pro ægris incantatis: Reuuantelunge, pœna pro rebus Ecclesiæ incensis (unde nimirum commune pœnarum vocabulū defluxit *wandels wetto* / pro arrhabone: hinc *wetten* / nos Germani adhuc dicimus, quando deposito arrhabone ac pignore certamus de re quapiam, Ezzunga, pro sæpe maiore: Hreuuuund, pro vulnere interiorum, quod nos hodie dicimus mutata parum pronunciatione, *recht wund*. Sic Perfortia, Concambium, Campiones, Arcreti, Trochtrin, Pulichslach, Palcprust, Infanc, Kepolczkeyn, Franci veteres pronuntiabant, pro his quæ Latini dicere solent, violenter, mutatio, pugna, arteriarum vulnus, fides, alapa, fractura ossium, manus iniectio, denudatio cranei. Manent adhuc de his quædam vestigia, corruptis veteribus vocibus. Sic Germani etiamnum, cum violentiam volumus exprimere, dicimus per forcz: cum per fidem iuramus, *auff mein traw* / forte à Druidibus, sacerdotibus ac vaticibus Germanorum. Rursus cum de digladiatione loquimur, *palgen* / vocem vsurpamus, quod brachia pedesque in illa frangi soleant. Manfit & de infanc umbra nobis, *fangen* pro comprehendere, *infangen*: *furfanch* / pecunia iudici data pro comprehensione hominis. Sunt porro multa in his ipsis legibus, quæ hodie adhuc eadē pœne vocabulorum compositione pronunciantur: ut quondam Marchzant, pro dente maxillari: *pandiuurf* / pro detractioe mitræ foemineæ: *braoyand* / pro vinculo: *fürstfalle* / pro detractioe rei alicuius ad tectum pertinentis: nam & rultici adhuc tecti culmē den *furst* vocant. hinc *furstsul* / columna media, quæ tectū ac domū totā sustētat: *winchilsui* / pro lateralibus tignis domus. *Spange* / p tignis concludentibus, *dorand dic anderen hols gepant werden*: Argarta, pro ianua sepea, *ain gater* / Morgangibi pro dote, Vehadinc pro viarum contractu. *Wloden* pro domo feudo accepta, *ain belehnets guet*. Mundibur, pro tutela pupillorum: *Mondbar* nos Austriaci dicimus, hoc est, ex tutela liberandus, adultus: Fredum pro multa iudici vel fisco addicta, quam Austriaci adhuc hodie appellamus *ain fräuel*: Rachiburgi pro sponforibus & vadimonis iudicii, quos hodie vocamus *rechtburgen*: Tancano pro accusare, & Taneanus pro curator: in veteribus adhuc rescriptis literisque *dingen* pro accusare legimus. Talia multa in legibus Salicis leguntur, quorum etsi voces totæ non maneant, tamen consuetudo ac similitudinis quædam ratio superest: ut videlicet cum Franci dicebant, quenquam vocantes in ius, *Mānre* ad Mallum, nos dicimus *zu gericht laden*. Fuit enim mos apud illos, ut actor iudicibus prandium vel cœnam cogeretur dare, donec causa fuisset decisa: cuius sumptum reus, vbi causa cecidisset, suppeditare tenebatur. Hinc iudicibus conuocatis, & cōuiuio instructo reū vocabat, *responsum* coram iudicibus, ut ipsi loquebantur, ad Mallum manibat, *zu dem malzeit ermanen lassen* / oder *laden für gericht* / ut hodie pronunciamus. Porro in iudiciis fundorum vetus manet consuetudo, ut post auditas causas, iudices sumptu actoris conuidentur: vulgo in Austria *pandadigung* nominamus. Sic placitū, illi conuentum vocabant, vbi de communibus rebus prouinciæ vel ciuitatis tractabatur: à Germanico nimirum vocabulo *plaz* / id est loco designato ad conuentum. Hinc legitur ista lex Saliqua: Quod si, postquam seruum ad ligneum implicuerit, fuga lapsus fuerit, ad placitum veniens cū tribus

Sylua vocabulorum veterum Francorum, & eorumque vestigia quæ supersunt.

Placitum
Francorum.
Mallum.
Rachiburgi
Francorum.

testibus in aracho coniuert, quod seruus ille quem ad ligneum repræsentare debuerat, extra eius voluntatem fuga lapsus sit, & sic denuo placitus ei concedatur. Vulgo adhuc dicimus, *sol im widerum plas geben werden*. Placet & de cæteris, vt veteres magis Francorū consuetudines ac voces cognoscantur, exempla legum inferere. De Rachiburgiis, & mannire ad mallum, von recht bürgen/vnd ermanen zu der malstat/ laden für gericht / tales leges Saliorū extant: Si manitus fuerit ad secundo mallo, ad tertio seu quarto vel quinto: qui ad sexto venire distulerit, pro vnoquoq; mallo xv sol. culp. iud. Si ille qui eum manit, cum trib. Rachiburgiis in aracho coniuert, quod legitimum manitum habuerit. Quod si ad septimo mallo nō venerit, tunc ille qui eum manit ante Comitum cum xii. Rachiburgiis in Aracho iurare debet. Hinc nimirum vices vocandi malli nomenclaturam conuiuii iudicialis adsciuerunt, *zum anderen/ dritten/ vierden mal*. In Aracho coniuert, quod lex dicit, hodie vocant, *zurecht/ oder vor recht schweren*. Sic & altera lex super eodem habet: Si quis testis ad mallum, ante Centenarium vel Comitum, seu ante Ducem, patricium vel Regem, necesse habuerit, & donet testimonium, & forte testes noluerint ad placitum venire: ille qui necessarium habet, mannire illos debet, vt in testimonium quod sciunt, iurati dicant. Et iterū alia lex clarius: Si quis iudicem fiscalem (inquit) ad res alienas iniuste tollendas, antequam ei fidem fecerit, aut adstrude ad mallatum habuerit, inuitare præsumperit, bis vicenis & quinis sol. multetur. Sic legitur quoq; lex, quæ Mundiburde vocem, quæ sæpissime in diplomatibus vetustis occurrit, explanat: Si quis ingenuam puellam vel mulierem, quæ in verbo regis, vel Ecclesiastica est, accipere vel reducere sine parentum voluntate, de Mundiburde abstulerit: id est de tutela, *Et dann sye manbar wäre*. Factum autem est posterius, vt vox illa quæ tutelam tantum pupillorum propria erat, generaliter ad omnes tutelas accommodaretur, etiam pro iure patronatus vsurparetur: quod hodie Germani vocamus *Erbsvogtey*. Placet rem exemplo antiqui diplomatis illustrare, quod sancti Lamberti cœnobio in Carinthia ab Othone secundo concessum fuit. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, amen. Otho diuina fauente clementia Imperator Augustus. Si aliquid de nostræ magnitudinis regia munificentia Dei Ecclesiis emolumentum, pro stabilitate illarum conferimus, procul dubio illud in mercede proprium habemus. Quapropter omnium fidelium nostrorum animaduertat industria, tam præsentium quam futurorum, qualiter nobis interuentu & admonitione Othonis Carentorum ducis, quoddam nostræ proprietatis spacium, capiens ex omni parte in longitudine siue latitudine iugera tria, in monte Carentino, cum dimidia parte ligni montis illius in latere positi, cum decem iugeribus pratorum iuxta flumen Glana iacentium, ad Ecclesiam S. Lamberti martyris, qualitercunq; supra dicti montis parte, excepta nostra Regali sede, inibi S. Lamberto seruientibus placuerit, perpetuo possidendam tradere, atq; delegare cum exitibus & redditibus, & cum omnibus vtilitatibus ad præfata iugera pertinentibus, ea videlicet ratione, vt nemini quidquam in eadem Ecclesia Deo militantes inibi debeant, nisi quod ad Dei seruitium spectat. Sed ipse locus, & in eodem loco Deo & S. Lamberto militantes, sub nostri sint Mundiburdii defensione suscepti, ita videlicet, vt nullus iudex publicus, vel quilibet ex iudiciaria potestate, in Ecclesias aut loca vel agros, seu reliquas possessiones, quas vel nunc idem locus S. Lamberto donatus possidet, vel quæ deinceps in ius ipsius diuina voluerit pietas augere, ad causas audiendas, vel ad Freda exigenda, aut mansiones vel adparatas faciendas, aut fideiussores tollendos, authomines ipsius Ecclesiæ iniuste distringendos, aut vllas redhibitiones seu illicitas exactiones requirendas, &c. Hæc ex diplomate, vbi & freda, & adparata, voces Francicæ vetustæ occurrunt. De fredis, genere mulctæ fisco vel iudicio debitæ, lex Saliqua huiusmodi legitur: Si quadrupes hominem occiderit, ipsa quadrupes quæ eum occiderit, immediate Vuerigeldum suscipiatur, & aliam medietatem dominus quadrupedis soluere studeat absq; freda. quia quod quadrupedes faciunt, freda non exiguntur. Et iterum: Si quis seruum fugientem ad ecclesiam vi abstraxerit, & iniuriam ecclesiæ fecerit, componat xxxvii sol. ad ecclesiam, & pro freda soluat in fisco lx. sol. quod contra legem fecerit, & ecclesiæ honorem non impenderit. Hodie nos Germani dicere solemus, *sol für den frau el geben/ &c.* Et iterum alia lex habet: Si quis liber, liberum infra ianuas Ecclesiæ occiderit, cognoscat se contra Deum iniuste fecisse, & Ecclesiam Dei polluisse. Ipsam Ecclesiam quam polluit, cum lx sol. componat, & in fisco fredum acquirat. parentibus autem legitimum Vuerigeldum soluat. Erat igitur Vuerigeldum, pecuniaria mulctæ pro sanguine fuso data: vt Nuyngeldum & Triungeldum, pœnæ fuerant pecuniariæ. & Nuyngeldum in furti pœna celebrabatur, cum nouies furatam restituere rem fur tenebatur. & Triungeldum pœna ternione comprehensa dicebatur. Superest, vt parafredum quid fuerit, explicemus. Hic notandum est, parafredum, quæ vox subinde in legibus Francorum occurrit, alterius fuisse significationis quam fredum.

Mundiburde
de Vox Francica.

Freda Vox
Francorum.

Vuerigeldum
Vox Francica.
Nuyngeldum,
& Triungeldum.

dum. Vnde extat lex Saliorum huiusmodi: De colonis & seruis Ecclesiæ, qualiter seruiant, vel qualia tributa reddant, agrarium videlicet, secundum æstimationem Iudicis, peruideat hoc Iudex. Secundum quod habet, donet: de xxx. modis tres donet: & pascuaria soluat secundum vsu prouinciæ. & Anzingas legitimas, hoc est perticam x. pedes habentem, quatuor perticas in transuerso, xl. in longo, arare, seminare, claudere, colligere & trahere & recondere. Prato appensum vnum sæpe circumdare, claudere, secare, colligere, attrahere. Ac remissæ vnusquisq; accola ad duo modia sationis excolligere, seminare, colligere & recondere deberet, & vineas plantare, fodere, propaginare, præcidere, vindemiare, reddant fascem de lino, de apibus x. vasa, pullos i i i. oua xv. reddant, parafretos donent, aut ipsi vadent vbi eis iniunctum fuerit, angarias cum carra faciant, &c. Hoc vulgo hodie nuncupamus robates. Cæterum quia superius de placitis Francorum mentio facta est, vbi publicæ causæ cognoscebantur, non abs re facturus videor, si legem Francorum de illis introduxero, præsertim cum vestigia huiusmodi placitorum, seu vmbra potius adhuc in Cætenis & comitatibus supersint; quæ Germani appellamus *monatlich vder quodemberlych pangericht/ pandadigung*. Lex vero Saliqua sic habet: Vt conuentus secundum consuetudinem antiquam fiat in omni centena, coram Comite, aut suo misso, aut coram Centenario ipse Placitus fiat, & de Sabbato, aut qualem dies Comes aut Centenarius voluerit, de septem in septem noctes, quando pax parua est in prouincia. quando autem melior est, post xiiii. noctes fiat conuentus in omni centena, sicut superius diximus. Et si quis alium mallare voluit, de qualicunq; causa in ipso mallo publico, debet mallare ante Iudicem suum, vt ille Iudex eum distringat, secundum legem, & cum iusticia respondeat vicino suo, aut qualiscunq; persona eum mallare voluerit, in vnum eum placito mallat causam suam: in secundo si vult iurare, iuret secundum constitutam legem, & in primo mallo spondeat sacramentales, & fideiussores præbeant, si lex habet, & Wandium, donet admissum Comiti vel Centenario, qui præest, vt in constituto die, aut in legitima iurent. aut si culpabilis est, componat, qualiter per neglectum non euadat. Et si euaserit, lx. sol. de freda sit semper culpabilis. Sed hæc fortasse nimis prolixè, & non absq; tædio candidi lectoris adducimus. Sed vt infererem, linguæ veteris maiestas coegit, vt quam abfuerit ab hodierno Francoico idiomate, non solum eorum, qui Galliam occupant, verum etiam illo quo Saliorum posteritas ad flumen Salam proxime Thuringis vritur, in diocesis Babenbergensi, Wirziburgensi & Moguntiacensi. De Francis Saliis, vnde & leges Salicæ cognominatæ fuerunt, quas supra adduximus, meminit Marcellinus, qui sub Valentiano primo scripsit, libro xvii. Quibus pacatis (ait) petit primo omnium Francos, eos videlicet quos consuetudo Salios appellauit, ausos olim in Romano solo apud Toxandriam habitacula sibi figere perlicenter. Et iterum libro xx. de Francis Aduariis: Rheno transmissis (ait) regionem subito peruasit Francorum quos Aduarios vocant, inquietorum hominum, licentius etiam tum percurfantium extima Galliarum. Porro manserunt memoriæ quædam de vtroq; genere Francorum ad Rhenum. nam tractum terræ, qui est inter Brabantiam & Geldriam, Holandiamq; supra Buscum ducis, hodie etiamnum ab Aduariis *das land von Wert* appellant: & qui Frysiam Geldriamq; intercudit, *das Sal land*. Et hæc quidem ex historica fide, quæ super Francorum populo diceremus, habuimus. Nunc antequam summam capiti manum indamus, libet veteri huius nationis idiomate, exempla quædam prosa & metricè ante attinos dccc. scripta, subiicere. Et prosa quidem, ex tractatu quodam de natura animalium, sic incipit:

Hier begin ih ainna reda vmbè diu tier / was syn gestlho. Liebe bezehinet vnserin trochtin / turh sine sterihchi be diu wiret er ofto an heligero geschrifte genannit. Lannan sagit Jacob / do er nameta sinen sun Judam / Er choat / Judas min sun ist welf des leuin. Ter lebe hebt driu dine an jmo. Ein ist / das so ser gat in demo walde / vn er die Jagere gestincit / so vertilgot er in das spror mit sinemo zagele / zediu das sien nimen vinden. So tetâ vnser trochtin / da er an der werlthe mit menschon was zediu das der fiend nihet verstandet / das er Gotes sime war. Et quæ plura ibi sequuntur. Rhythmus vero habet canticenam Francicam, quæ sic incipit:

Parafreda.

g. 1. 1. 1.

Fraci Salik.

Exemplum
prosa in
lingua
Francica
antiqua

Cantilena
Francica.

Bellet jr gehoren Dauidem den guoton /
Den sinen Louginon sin er gruzzte sinen trochtin /
Ja gihuri du mich Trochtin in teir chemstuer
Ih pin sone demo ane gine vitcin an daz enti
Neme gih in gidan chun fore dir giuanchon
Duir chemist allo stiga seuatot so ih gingo
So uare seih cherte nime zungo so rado
Gonen den uehfuri vorhtestu mir daz ih becherte

Du habest mir diu zungon so vasto bidungon
 Das ih ane din gipet ne speriche noh ein wort
 Vnd di geh dust vordin giu zido cherist fene mir
 Zee dir gnadinne/neima hab dir intrinnen
 Harhuff ze himle dar pistu mit herie istze
 Hello nimsart dar pistu ginuart nemeghin
 Noh ein Lanz nupe ich habet din hand.
 Nu vill ih man fleccan alle fone mir giton /
 Alle die nur rieton den vnrehon rih tuom /
 Die sind sienta / din mit vill ih gisehen
 Di inder dir vellent tuon de villih fastondon /
 Alle durch dinen ram mir ze siente tuon /
 Du got ia din ere Cherefti pinun du moda serpit
 Noh hof ih desne longino des du tati
 Loungino nupe ih fone gipurti ze erdint
 Lac ih in dem fenstor du hupest dum hfar
 Ih verß das din naht mah siu so licht also tueh.

Et quæ plura sequuntur, quæ longum esset omnia recensere. Talia nimirum sunt, quæ Beatus Rhenanus Frisingæ Boiariæ in vetusto codice Euangeliorû, à Waldone quodam scripta reperit, in hæc verba:

Nu wil ih scriban vnser heit
 Euangeliono deil
 So wir nur hiar begunnon
 In Frenkiska zungon
 Hiar hores io ziguat
 Waz Got imo gebiete
 Chaz wir imo hiar sungunt
 In Frenkiska zungun
 Nu frewes sthes alle
 So werfowolla wolle
 Joh wer si hold im muate
 Francono thute:

Et post hæc, comparando Francos Romanis & Græcis:

Sie sind so sama fuani
 Selpso thio Romani
 Nu darf man thas ouch redino
 Chas Kriachi nith es widaron.

SEQUITUR CATALOGVS PRINCIPVM ET regum Cimmericorum & Cimbrorum, qui & in Asia & Occidente, apud Celtas videlicet, Celtiberosq; regnarunt.

1 COMERVS: is, authore Beroso, filius Iaphet, nepos Noe siue Iani, relicto agro Bærianae regionis, Asiae minoris, primus transfretauit in Europam cum Samothe, qui & Dis, & Tubale, fratribus: diuisisq; cum illis terris, post diluuium inuentis, Italiam sibi retinuit: & à Rheno vsq; Pyrenæos montes, Samothen: & Tubal, alterum fratrem, in Hispaniis regnare permisit.

2 ASCHENAS, siue Ascanius, vt Berosus eum vocat, Comeri filius, cum fratribus Tago & Italo, qui & Kytim vocabatur, paternam ditionem partitus, ipse sibi ripam Rheni vltiorem retinuit, & Tuysconis se posteritati in Germania magna commiscuit. vnde Germaniam in hanc vsq; diem, Iudæi Aschenas appellant. Italum vero in Oenotriam siue Latium, & Tagum in Hispanias dimisit: vnde Italiae nomen primum auditum est, Tagiq; auriferi in Hispaniis fluiui. Horum minores fratres, Riphæus in Sarmatiam & Dodonæus in Græciam sedes mutarunt.

3 CAMBRIVVS nepos Aschenas siue Ascanii, sub obitum Abrahamæ, ad Rhenû Gallis, hoc est, inundantis præfuit anno mundi M M C X L V I. à quo Cimbri ac Cambri primum appellati fuere.

4 GALATHES, Itali ex Pleiade filius, cum Samothei prosapia in Galliis deficeret, admissus in regimen Celtiberorum à Druidibus, Galatis nomen indidit: quos Comeritas dicit

dici etiã solitos, Iosephus in Antiquitatibus Iudæorum autor est. Hunc alii Herculis fuisse filium ex Galathæa pellice, & Itali filia, adferunt: floruit autem, vt ex Beroso quidam colligunt, anno mundi conditi M M C C L I. temporibus Abrahamæ. Quo tempore in Germania magna Marfus, Tuysconis ex Manno filio nepos, vel filius, vt alii volunt, & in Gallia interiori Magus & Bardus, cum filiis Sarrone, Hamnete, Celte, & Druidibus, rerum potiebantur.

5 GERYON Celtiberis venas auri ostendit. Erat autem aduena, quemadmodum & Hercules Alemannus in Germania vi regnum adeptus: primam stirpem Comeri ex Asia egressam cum iplo Cometo finiuerunt, circa annum conditi mundi M M C C C X X I. Et administrabatur ab eo tempore tractus Rhenensis promiscue cum à posteritate Tuysconis, post Mannum videlicet, Marsumq; Istæuone, Ingeuone, Hermione, Vandalo, Sueuo & Teutono: tum etiã à progenie Samothes, Comeri fratris. Reperitur rerum esse potitos apud Celtas, Belgium, anno mundi M M C C L X X X. Allobrogen, M M C C C L V. Romum, M M D X V. Lemannum, M M D X C. Galathen iuniorem, M M D C L X. & Francum Hectoris Troiani filiû anno creati mundi M M D C C L X X X X. cum apud Celtiberos administrassent sub eadem tempestate, ab anno videlicet conditi mundi M M C C C L X X. Sicorus, Sicanus, Sicileus, Lufus, Palatuus, Cacus, quem Hercules occidit, & Erichtrus.

6 HELENVS primus eorum Cimmericorû princeps, qui adhuc proximi Phrygibus colebant, eiufdem cum illis linguæ. Qui legitur Troianis cõgentilibus in auxilium contra Græcos venisse, anno mundi M M D C C L X X I I I.

7 FRANCVS, Hectoris Troiani ab Achille occisi filius, fugiens è Troia, à Celtiberis cõgentilibus susceptus est, & super se rex designatus. Ita quod ab eo tempore duplex fuerit Cimmericorû regnum: in Asia vnum, quod postea ad Danubii ostia propagatum est in Europam: & alterum in occidente, per Italiam partem, ac Gallias.

8 PIPINVS occidentalium Cimmericorum rex, apud Tuscos, Celtiberos & Celtas regnauit, circa annos M M D C C C L.

9 HELENVS secundus orientalium Cimmericorum rex, ad ostia Danubii claruit sub Porfena rege, anno conditi mundi M M M C C C C L X.

10 ANTENOR primus orientalium, item Cimmericorum rex, victus à Gothis & Scythis, cedere coactus est, anno M M M D X X.

11 MARCOMYRVS, hoc est, si Latine reddas vocem Teutonicam, limitis dominus, primus populum suum, propagato limite, memoria cõgentilium, qui sub Comero, Ascanio, Cambriuo, & Galate Celteq; ad Rhenum agros coluerant, in Germaniam traduxit, & inter Rheni ostia, Visurgimq; collocauit, vbi hodie sunt Frisia, Geldria & Westphalia prouinciæ. Traduxerat autem 489360. Cimbrorum, exceptis seruis: quo tempore decemviri Romæ primum creati fuerant, ab vrbe condita CCCX. Coss. T. Quintio Capitolino, & Agrippa Furio. qua tempestate & Pericles & Pythodorus Atheniensium rerum summæ præfuerunt, anno videlicet conditi mundi M M M D X X V. ante Saluatoris nostri natiuitatē anno X L I I I. cum vixisset ipse annos 28. Sunt alii, qui pulsam à Gothis reliquisse Mæorida & Asiae cõfinia tradunt. alii, spectro sibi à saga Alruna obiecto, quod habebat tria capita, aquilæ, leonis & bufonis. Quod ostendebat, posteros illius, Romanos, Germanos & Gallos subiecturos fore.

12 ANTENOR secundus, Marcomyri filius, fixis iam ad Rhenum Germanicumq; mare vsq; sedibus, Britonum regis vt pote vicini filiam, Cambram nomine, vxorem duxit. In cuius gratiam, cum esset prudentissima fœmina, nouum genti nomen indidit: & qui antea Cimbri nominabantur, ex hinc Sicambri dici cœpti sunt. quod contigit anno conditi mundi M M M D L. tempore Artaxerxis Persarum regis, & quo tempore Hannibal primum Siciliam inuaserat. Fertur vixisse annos XXX.

CATALOGVS REGVM SICAMBROVM, QUI & in Germania tractu, qui hodie Franconiam, Hassiam, Westphalam, Frisiamq; comprehendit, & in ostiis Rheni coluere, per Holandiam, Geldriam, Cluiam, Iuliacensemq; ditiones, à tempore Artaxerxis regis Persarum, Hannibalisque Pænorum, vsque ad Saluatoris nostri natiuitatem.

1 PRIAMVS, Antenoris ex Cambra Britannica filius, rerum cœpit ad Rheni ripam dextram, & vsque in Germaniam potiri, paulo ante ALEXANDRI magni ætatem. Sub hoc nouum Cimbri nomen Sicambrorum asciuire, nouam etiã Saxonum linguã didicere, anno labente à creato mundo M M M D L X X V. Gubernauit annos XXXVI.

2 HELENVS tertius superioris filius, quo tempore Philippus pater Alexandri magni

claruerat, & M. Curtius Romæ se armatum deuouerat, Sicambri siue Cimbris ad Rhenū præfuit annos XIX. labente anno mundi MMMDCV.

3 **DIOCLES** Heleni filius, ætate **ALEXANDRI** magni, & Archidami Lacedæmoniorum regis imperauit Sicambriæ, annos ordine CCCIX. labente anno conditi mundi MMMDCXXVI.

4 **HELENVS** quartus, Dioclis filius, cum rexisset annos XIII. ob ignauiam depositus, regno exiit: euoluto à creato mundo anno circiter MMMDCLXV.

5 **BASANVS** primus, frater Heleni, quo tempore Demetrius Antigoni filius apud Macedones, Lyfimachus in Thracia, & Romæ M. Claudius Marcellus ac C. Nautius Rutilius Coss. rerum summæ præfuerant, Sicambri apud ripam Rheni imperauit: ac castrum 10 **Basanburg** in agro Iuliacensi condidit, circa annos mundi MMMDCLXXVII. Sub cuius imperio clarus habitus est Heligastus, summus sacerdos ac legislator Sicambrorum. Qua tempestate LXXII. Interpretes sacram scripturam, Ptolemæo rege curante, in linguâ Græcam transfulerant.

6 **BASANVS** secundus, anno conditi mundi MMMDCCX. Taborium Teguranorū regem, qui Westphaliæ agrum colebat, acie vicit, ac Monthabur castrum eorundem finium construxit.

7 **CLODOMYRVS** primus, filius Basani, annos reperitur imperasse Sicābris seu Cimbris XVIII. re nulla præclare gesta.

8 **NICANOR** Clodomyri filius, anno mundi creati MMMDCCXXX. patri successit 20 in Sicambria occidentali. Qua tempestate Antigonus in Macedonia, & in Ægypto Ptolemæus Philopator imperabant. Gubernauit annos XXVIII. cum Gothos prius in Saxonum fines incurfionem facientes (cuius historiæ videtur & Iordnandes meminisse) & Orcadam insularum regem acie vicisset. Vnde illi Græcum nomen à victoria inditum putarim.

9 **MARCOMYRVS** secundus, annis XXVIII. in regno Cimbrorum durauit, vsque ad bellum quod Romani cum Perseo Macedoniæ rege gesserunt, circa annos mundi MMMDCLXVI.

10 **CLODIVS** primus, captiuitatem **PERSEI** regis attigit, & annos à creato mundo MMMDCCXCI. quo tempore & Terentius comicus claruerat. Gubernauit suos annis vn- 30 decim.

11 **CLODOMYRVS** secundus, imperauit Sicambri ad Rhenum annis XII. & claruit anno vrbis conditæ DCIX. à mundo vero creato, MMMDCCCXX. tempore tertii Punicibelli.

12 **MERADACVS** primus hoc nomine, præfuit suis ad Rhenum, annis viginti. Postea cum Cimbrum ob crebras maris Rheniq; ostiorum inundationes relinquere Rhenum coacti fuissent, in Hercynio nemore habitantibus, vbi est hodie Wirtembergia & Bohemia, Sicambros, siue Cimbro adhuc rexit annos octo. Reliquerunt igitur Rhenū circa annos mundi MMMDCCCXL.

13 **BOLO**, siue Balcus primus, Cimbro ex Hercynia, vnde à Boiis pellebantur, in Nori- 40 cum transito Danubio traduxit. Vnde cum in Italiam mouere cœpissent, à Scauro, Sillano & Papyrio Romanis sunt ducibus coerciti. Victores tamen Romanos acie fuderunt. Et Bolo quidem rex Scaurum tum captum interfecit, anno labente ab vrbe condita DCXLI. creati vero mundi MMMDCCCLX.

14 **MERADACVS** secundus, ascitis in auxilium Teutonibus & Amronibus, superatis alpibus Noricis & Rheticis, cum Cimbris Italiam petere cœpit. Quibus obuiam à Romanis missi C. **MARIVS** & L. Catulus, Meradacum vicerunt, multis millibus Cimbrorum cæterorumq; interfectis. id quod contigit anno conditæ vrbis DCXLVII. orbis vero 50 MMMDCCCLXIII.

15 **CASSANDER** primus Meradaco successit, Cimbroscq; in Germaniā reduxit. Quā etiam à Borbistar Gothorum rege infestatam, auxilio Arabii Saxonum & Hameri Thuringorum regum, liberauit, anno circiter à mundo creato euoluto, MMMDCCCLXIX.

16 **SICAMBER**, frater Cassandri fuisse traditur.

17 **AVTHARIVS** primus, vlturus Romanos, Moguntiacum Romanorum coloniam apud Rhenum, per insidias cæpit & euertit, anno mundi MMMDCCC. Victus tamen postremo à Romanis, Gallorum auxilio, anno creati mundi MMMDCCCXX.

cum annos imperasset suis haud procul Rheno

XXXV.

CATA

CATALOGVS REGVM FRANCORVM, 2VI

in Germaniam primum, deinde per Gallias Rhetiasq; rerum potiti sunt, à natiuitate

Saluatoris nostri vsq; ad Henricum primum Augustum, anno à salutē

reparata DCCCXX. à condito autem mundo

MMMMDCCCLXXXII.

1 **FRANCVS**, filius Autharii, Sicambrorum postremi regis, primus nouum à se ipso genti subiectæ nomen imposuit, ita vt qui antea Cimbrum Sicambriq; appellati fuerunt, iam paulatim à rege nouo Franci vocari inciperent. Gubernauit vero is tēpore Octauiani Augusti, annis XXVIII. anno ab vrbe condita DCCXI. à mundo creato MMMDCCCXXV. 10 Duas res præclaras gessit: quod Galliam vlturus, parentem scilicet misere iugularit: & quod foedere se perpetuo aduersus Romanos cum cæteris Germanicis nationibus colligauerit.

Sunt qui hunc autē Saluatoris natiuitatē XLII. annis præfuisse Franci scribant.

2 **CLOGIO**, filius Franci, imperauit annis xxx. & Turingorum ac Saxonum auxilio, M. Lollium aduersus se missum vicit atq; interfecit. Reliquit tres filios, Phrysiū, quē oræ maritimæ Germaniæ præfecerat, vnde Phrysia nomenclaturam accepit: Hermerum, & Marcomyrum.

3 **MARCOMYRVS**, anno conditi mundi MMMDCCCXCV. vrbis autē DCCLXXXVIII. & à nato Christo XXXIII. ad famam peruenit: quo tempore Arminius Teutonum princeps, vulgo Hermam, bellum cum Romanis gerebat. Cuius vxor Tosueld, & filius Tumulicus, à Germanico Cæsare in triumphum ducti fuerant.

4 **SICAMBER**, Sygemyr, & Veromyr, fratres erant, ita Cimbrorum inter se agros partiti, vt Veromyr terram inter ostia Rheni, vbi est hodie Hollandia, occuparit. Huius filiam Ramam Sigemyrus in coniugio habebat, qui cum filio Sisetacho eos agros gubernabat, in quibus hodie Phrysia extensa cernitur. Sicamber vero cum filio Melon, vbi est hodie Geldria, & Cleuenfis ducatus, principabatur. Hi omnes à Germanico sunt Cæsare victi, & triumphati. Floruit illis temporibus & Segestes, cum filio Sigismundo, Cheruscōrum princeps, vbi est nostra ætate Palatinatus & Chreuchgouia, à Cheruscis denominata: quorum omnium apud Tacitum libro secundo & tertio fit mentio. Ita igitur Franci à Romanis tū 30 afflicti fuerant, vt non amplius reges, sed principes, ex voluntate Augustorum haberent: quorum nomina vsq; ad Constantinum Magnum deprehendere nondum potuimus, gente videlicet nobilissima in Romanam potestatem ac seruitutem quasi redacta, quam annis CCXCIII. sustinuerunt, vsq; ad Constantinum Magnum.

5 **RATHERIVS**, Nerone Romanis imperante, Francis ad Rheni ostia confidentibus præfuit: ibidemq; Ratherodamam, à se cognominatam ciuitatem construxit, ibique terræ traditus dicitur, quam nostro seculo doctissimus vir Erasmus, trilinguis ille Coryphæus, suis nobilitauit incunabilis.

6 **CLODOMYRVS**, hoc nomine in catalogo regum Franciæ tertius, circa annū Domini CCCXX. Francos ad ostia Rheni in Geldria & Hollandia gubernauit: qui fratrem 40 Genobaldum, cum non minima Francorum multitudine auxilio Thuringorum regi Henrolo contra Sueuos & Saxonas misit, circa annum Domini CCCXXVI. qui potitus victoria, Sueuos ex eo tractu expulit, vbi hodie Hassi habitant, Danubii ripam & Rhetiam petentes: ideoq; in præmium laboris, agrum eum vel obtinuit, vel occupauit, qui hodie Ostrofranciam siue Franconiam complectitur. De cuius successoribus & posteris sub finem huius libri dicturi porro sumus.

7 **EROCVS**, siue, vt Germanice pronunciamus, Ericus, Constantino Magno Britanniam tum regenti, ad imperium retinendum auxilio fuit: vt Eutropius & Orofius auctores sunt.

8 **ASCARICHVS** & **RAGAYSVS**, cum à Romanis defecissent, & Gallias inuasissent, 50 victi à Constantio Constantini magni filio, apud Toxandriam bestiis obiecti fuere, vt Panegyristæ memoriæ prodiderunt.

9 **PHARAMVNDVS** hoc nomine primus, Honorio & Archadio imperantibus, Francorum regnum ad ostia Rheni administravit. Primusq; limitem ausus transcendere, pedemq; ferrē in Belgicam proximam, regionem Mosellanam cæpit, Treuirorum Augusta deuastata. Quem Aetius, ne foecundis agris potiretur, armis demum fugauit. Habuit fratrem Marcomyrum, quem Ostrofranciam in Germania præfecit. Huius quoq; seculo, exonerantes se Franci, manum non exilem suæ gentis habitatum ad Danubium misere, Priamo & Antenore ducibus, qui cum aliquandiu ad Ogidoram in Silesis tenuissent, quorum memoriā in hanc vsq; diem Francoforda Brandeburgensis representat, accersiti in auxi-

lium à Valentiniano secundo aduersus Sarmatas & Halanos, cum acie eas gentes vicissent, atque à Danubio remouissent, tractum terræ in Pannonia inferiori sub tributo à Romanis impetrauerunt. Vbi Sicambriam ciuitatem condidit, cuius & hodie ruinæ vna cum inscriptione haud procul à Buda Hungariæ metropoli cernuntur. Laxauerat autem tum Valentinianus his Francis ad decennii spacium tributum. quapropter exacto illo tempore, cum dare contemnerent, bello à Valentiniano petiti, & à Pannoniis pulsi sunt. Cæterum ad hunc Pharamundum leges Saliquarum referuntur, quas consilio & opera sacerdotum suarum gentis, Wisegasti & Salegasti, tulit.

10 **CLODIUS**, is fortunam rursus parentisq; conatum secutus, Francos trans Rhenum duxit: ac quo tempore Gothi ac Burgundiones Gallias diripiebant, ac Attila Hunnorum rex Romanos adfligebat, potitus victoria, omnem eam Belgicæ terram subiecit, quæ Scaldim ac Somnam fluuios interiacet: Romanis coloniis, quæ isthic præcipue fuerant, expugnatis, Treueri, Tornaco, Agrippina, Cameraco, Aurelia, & Remorum vrbe: & Sabino Mosellanæ regionis præfecto in acie occiso, regnavit annos xx. & Merouingum filium reliquit: cuius natiuitas admiranda, ac prope illis diuina visa est. Nam cum in ætate aliquando iuxta mare, æstus leniendi causa sederet, bestia marina tauro similis, sceminam compressit. quo casu cum filium posterius peperisset, à maculis marinæ illius bestię, parentis videlicet, patrio sermone *Meruicth* est nominatus, quam vocem Latini in Merouicum detorse- runt. Huius tempore Marcomedes & Sunno filij Priami & Antenoris, quos Pannoniam reliquisse diximus, cum magna multitudine Francorum, ex Germania redierunt: quos Clodius in tractu Galliarum Romanis adempto, præcipue vero Mosellano agro & Belgica collocavit, duodecim milibus Gallorum Romanorumq; inuicem adductis, & ultra Rheni ostia collocatis, vbi est hodie Holandia & Phrygia.

CATALOGVS FRANCORVM, MEROVINGORVM,
qui in tota Gallia, tractu Argentoratensi, Sequanis ac Rhetia, rerum sunt potiti.

1 **MEROVEVS** (vulgata lingua Teutonum *Meruicth*) Clodii superioris, siue marinæ bestię filius, ex fabula gentis, vnde & nomen, præterquam quod genti nouum à seipso nomen indidit, præclari nihil gessit. Regnavit in Belgis, Theodotii iunioris & Valentiniani vltimi imperio, circa annum Domini ccccl. Vangionum Nemetumque ciuitates à Romanis adsertas, imperio suo subiecit, & Actio aduersus **ATTILAM** auxilium tulit.

2 **HILDRICVS**, vel vt gentilitio sermone proferimus, *Hildreith* / cum suis grauior esset, vel ignauis videretur, regno pulsus, Ægidium Romanum passus est successorem. Sed mox restitutus, in Ægidium Romanum mouit, eidemq; Agrippinam & Treuitorum Augustam ademit. Siagrio quoq; Ægidii filio bello superato atq; profligato, Aurelianensem & Andegauensem, interioris Galliarum tractus, suarum ditioni adiecit. Regnavit annos xxiii. & floruit circa annum Salutis cccclxxx.

3 **CLODOVEVS**, vel si patrio sermone recte exprimere velimus, Luduich, primus omnium totius Galliarum dominus effectus, cum Gothi duce Amalarico relicta Aquitania, in Hispaniam abiissent, quatuor maxima bella victor gessit. Primum contra Romanos, eorumq; ducem Siagrium: quo capto & interfecto, fusiq; Romanis, totam Lugdunensem Galliam imperio suo adiecit. Secundum, vxoris Burgundæ Gotehildis precibus, aduersus Gothemarum & Gotegiselum suscepit, qui patrem vxoris Hilpericum & Sigismundum patrem Burgundiarum reges occiderant. Tertio bello in Alemannos mouit, qui ab Agrippina vsq; Vosagum montem secus Rhenum, vbi hodie adhuc Germani tenent, colebant. Id quoniam difficilimum videbatur bellum, persuasus ab vxore, Christianam doctrinam suscepturum se vouerat, si victoria potiretur. Itaq; cum ad Tolbiacum postea Alemannos vicisset, eumque tractum subiecisset, votum soluit: ac suscepto baptismo sacro à Remigio Remensi episcopo, cum tota subdita gente fidem cepit Christo profiteri. id factum circa annum salutis cccclxxx. Quartum bellum contra Alaricum Gothorum regem gessit, quod Ruothildam filiam indignitatis tractaret. In eo **S. MARTINO** apud Turonas multa munera, ac equum insignem obrulit. Reliquit ex Cotehilde coniuge sex filios, & vnam filiam Ruothildam, quam diximus Gothorum fuisse regi desponsatam. Filiorum nomina erant gentilitia, *Lauter* / siue *Loter* / *Diethrich* / *Diethrecht* / *Dietswald* / *Hildeprecht* / & *Luydmayr*. quas voces Græci & Latini nequeunt exprimeret, Clotharium, Theodericum, Theobertum, Theobaldum, Hildebertum, & Clodomyrum nominarunt: vt in Agathio ac Procopio videre est. Ad hunc origo & initia Argentoratensis templi referuntur,

tur, ipse quod ligneum primus construxisse dicitur: postea vero Dagobertus rex Austrasiarum in meliorem formam ac faciem redegit.

4 **CLODOMYRVS**, siue, vt recte euphonia Germanica pronunciemus, *der Luytmayr* / filiorum Clodouæi natu maior erat, qui matris iniurias ob Hilpericum auum interemptum vultus est: Sigismundo Gundobaudi interfectoris filio, bello petito ac capto, apud Aganum: quem postea Aureliæ captum, in puteum proiecerat. Sed dum Gotomarum alterum interfectoris filium bello similiter adoriretur, fortunam aduersam passus, ex equo corruit, & occisus est. Suscepit & ex Gundeuca coniuge duos filios, Clotarium & Hildebertum, sepultus apud Turonam, in æde S. Petri, iuxta auum.

10 5 **CLOTARIVS**, siue, vt patriam pronunciationem sequamur, *Lauther* / vel *Lothar* / successionem generis solus tenuit, septem relictis post se filiis, & vnica filia. Habuit in matrimonio i v coniuges: primam Gundeucam Clodomyri fratris relictam filiam sterilem: secundam Ingundam, de qua suscepit Guntramum, Sigebertum, Heribertum, Hildricum, Guntherum, & Clodesvyndam. tertiam duxit Ingundæ sororem, Regingundam nomine: ex qua progeniuit Hilpericum filium. ex quarta denique Gusnia, Gratianum filium tulit, qui patri rebellauit: sed captus, igni combustus est à patre. Sub hoc rege floruit S. Medardus, quem Sueffionæ honorifice sepeliri fecerat. Obiit fere anno regni sui quinquagesimo primo.

20 6 **GVNTRAMVS** regnavit xxxi annos, in diuisione cum fratribus Burgundiam fortitus, sedem regni Aureliæ constituit. Is est, de quo historici referunt quod cum aliquando in sinu serui dormiret, cum ex venatione fessus, inque prato quiescens in somnum incidisset, de thesauro in monte proximo occultato somniauit, & quomodo per pontem ferreum fuisset eo ingressus. quod cum seruo somnium narraisset, seruus interim animal paruum de ore eius egressum se vidisse dixit: quod cum ad proximum riuum maturare conspiceret, se gladio super vndas posito iuuisset animalculi iter, ipsum autem riuo superato perforamen montem esse ingressum: intellecto igitur somnio, montem suffodere cepit, vbi magnam vim auri & argenti reperit: vnde & tumbam S. Marcello martyri in Gabilone ciuitate fieri curauit.

30 7 **SIGEBERTVS** Guntrami frater, & Clotarii filius, vulgo *Sigenbrecht* / (quod est, si Latine reddas, clarus & gloriosus victoriis) in diuisione cum fratribus sortitus erat Austrasiam, sedem regni sui habens Metensem urbem. Is est, qui Sueuis terras Saxonum concedebat, cum Saxones cum Longobardis in Italiam abiissent, vt Diaconus scribit. vxorem habuit Brunehildem Hispanam, ex qua suscepit vnicum filium Hildebertum. Bellum gessit cum Hilperico fratre, qui regnum eius depopulatus fuerat: in quo victor, Turinū & Pictauum metropoles occupauerat, omnibus quoq; ciuitatibus quæ ultra Parisios sunt, ad eum deficientibus. Ad postremum tamen dolo ac insidiis Fridegundis fratris coniugis circumuentus, interfectus est, anno regni sui xlv, ætatis quadragesimo. Hic S. Columbanum ex Hybernia in Galliam venientem honorifice suscepit. Filius eiusdem Hildebertus secundus hoc nomine, Gundoaldi maioris domus ab insidiis Hilperici patris ac Fridegundis liberatus, & in Austrasiam delatus, educatusq; reliquit post se duos filios, Theodericum secundum, & Theobertum secundum. Quorum hic qui Austrasiam sortitus fuerat, à fratre Tolbiaci obsessus & captus, & ad postremum interfectus est. Ille vero, cum Burgundiam auxiliuli hæreditatem adisset, instigatus ab auia Brunehilde, fratrem Austrasiarum regno exiit atque occidit. Propterea fulmine ictus, apud Metenses, vnicum ac suarum stirpis vltimum post se reliquerat Sigebertum secundum: qui Gunzonis filiam, quam S. Gallus à dæmonio liberauerat, vxorem accepit. Bello autem petitus à Clothario tertio fratrucele, filio Hilderici, occisus est, ac sine prole stemma suum destituit.

50 8 **HILPERICVS**, siue vt alii scribunt, Hilfricus, posteaquam cum fratribus Sigeberto primo ac Guntramo diuisione facta, Aquitaniam ac Lugdunensis partem administrandas prouincias suscepisset, apud Parisios & Andegauum sedes constituit regni sui. Vxorem habuit Audenoram: ex qua Theobertum tertium, Clodouicum secundum, & Merouicum secundum tulerat: qui omnes in iuuentute dolo sunt concubinæ sublatis. Hęc erat Fridegundis, quæ alia præterea mala excitauerat. nam cum amatorem suum in Sigebertum fratrem concitasset, causa fuit vt Hilpericus regno ferme à fratre fuisset exutus, vt supra dictum est. ad postremum, vt facinoribus suis cumulum adiceret, Sigebertum primo Austrasiarum regem, deinde proprium siue amatorem siue maritum Hilpericum regem, insidiis è medio sustulit, partim vt filio suo regnum procuraret, Clothario secundo, quem ex adulterio cum Hilperico commisso tulerat: partim vero, quia maritata iam mortua Audenora, alterum cum quodam Landerico adulterium fecisset.

*Hildebertus
secundus
anno D
XCIX
vixit
illi anno D
CXVII.*

9 **CLOTARIUS** hoc nomine secundus, quem gentilia Francorum lingua rectius Lauthar dixeris, filius Hilperici ex adulterio Fridegundis, monarchiam totius Galliae consecutus matris dolo: & cum Sigebertum secundum de altero stemmate ipse occidisset, Brundehildim uxorem Sigeberti interfecti agnatam in matrimonium accepit. ex qua Dagobertum primum tulit, cum annis in Francia regnasset XLIV. Is coniugem suam, quem maritum priorem prodiderat, & multa mala designauerat, ferocibus equis alligatam, discerpi iussit. Imperauit circa annos Domini DCLXXI.

10 **DAGOBERTVS** hoc nomine primus, siue ut vocem more Germanico pronunciemus, *Degeprecht* / quod est, si Latine reddas, gloriosus heros, in monarchia Galliae patri successit: cui Boariam etiam & magnam Germaniae partem adiecit, praeter diuitias. Pius quoque princeps fuit, & religiosus. Wormaciensem & Argentoratensem episcopatus instituit, & Weissenburgum ac Surburg monasteria posuit. Ad hunc Heraclius imperator, cum oraculo admoneretur, fore ut imperio circumcisi potirentur, legatos misit, ut Iudaei ad baptismum cogerentur. Habuit in matrimonio Machtildem, Saxonum regis filiam: & primum habere maiores domus coepit, Gundoaldum, & post hunc Erchinoaldum. Obiit anno Domini DCLXV. Huic aliqui fratrem tribuunt Heribertum, qui in Aquitania imperauerit. Reliquit duos filios, Sigebertum secundum, & Clodouicum tertium. Alii & Hildericum secundum adiciunt: Sigebertum quidem in venatione ab apro occisum, ubi est hodie Ebershymmünster, ab eo euentu appellatum, S. Arbogastes, Antistes Argentoratensis ad vitam reuocauit.

11 **SIGEBERTVS** hoc nomine secundus, partitus cum fratre regnum, Austrasiam gubernandam suscepit, quam consilio S. Choniberti Colonienfis episcopi, & Pipini ducis, nec non Angis maioris domus, qui filius Sancti Arnolphi fuerat, Metensis episcopi, in pace multo tempore gubernauit. Reliquit post se unicum filium **DAGOBERTVM** secundum, quem Grymoaldus maior domus in monasterium abstruxit: etsi duos liberos haberet, Hilpericum secundum, & Reginfridum, quos Carolus Pipini ducis filius, Lotharii tertii maior domus, priuatos viuere coegerat. Sunt qui Sigeberto & alterum filium cognominem tribuunt, & ipsum factionibus Grymoaldi ac Caroli maioris domus Franciae, pulsum concessisse in Germaniam affirmant, ad duces Francorum orientalium, agnatos Gundoaldum & Godefridum: vnde Comitum Habsburgensium est origo, de quibus postremo huius operis libro prolixè tractamus.

12 **CLODOVÆVS**, siue, ut gentilitiam prolationem sequamur, Lutauicus, id est, Leyt- uich, hoc nomine tertius in hac prosapia, regnauit in Gallia interiori annis circiter XXV, & brachium S. Dionysii simulachro abscidit. quod factum multae sunt turbae in regno Franciae secuta. Obiit anno salutis DCLXII, relictis post se tribus filiis, Lothario, Hildrico, & Theoderico, his nominibus in Francia tertiis. Hos tamen alii non Clodouei filios, sed ex Theoderico nepotes fuisse scribunt.

13 **LOTHARIUS**, siue ut Germanicae pronuntiationi insistamus, Lotter, hoc nomine tertius, in diuisione cum fratribus Austrasiam possedit, & consilio S. Leodegarii Augustudunensis episcopi, ac Erchimaldi maioris domus, quem Ebroyms postea interfecerat, prudenter imperauit. Floruit circa annos Domini DCLXVI, nulla post se prole relicta.

14 **HILDRICHVS** tertius item isthac appellatione in Francia, ob ignauiam & luxuriam vna cum impraegnata coniuge interfectus est à Francis.

15 **THEODERICVS**, siue, ut Franci suo vocabantur idiomate, *Dietreich* / quod est si Latine reddas, diues Germanus, superiorum frater, & Clodouei filius, in cœnobio Luxouien- si primum monachus: deinde Hildrico interfecto, Ebroyms maioris domus suffragio atq; auxilio monarchiam totius Galliae consecutus, monasterium egressus est, relictis post se tribus natis, Lutouico videlicet quarto, Hildeberto tertio, & Lothario quarto. Is consilio Ebroyms maioris domus, S. Leodegarii occidit. Vnde indignati Franci, & Ebroyms inter- fecerunt. Obiit Leonis Imperatoris seculo, circa annos Domini DCC.

16 **HILDEBERTVS** secundus hoc nomine, Theoderici superioris filius, sexto post mortem patris anno suffragio atq; auxilio Pipini ducis regnum Francorum adeptus, postremo monarchiam Galliae, Alemanniae, Boariaeque solus obtinuit: fratrib. Ludouico & Lothario quartis hoc numero cito extinctis: & filium unicum progenuit, Dagobertum tertium. Sub cuius administratione S. Lambertus Leodiensis episcopus fertur occisus, à Dode: cuius sororem Adelheidem Pipinus dux, maior domus Hildeberti regis, superinduxerat Plectrudi legitimae uxori, id quod sanctus vir reprehenderat.

17 **DAGOBERTVS** tertius hoc nomine, nihil praecleari fecit, nisi quod duos filios progenuerit, Theodericum quartum, & Hildrichum quartum. Is est Hildrichus, suae nobilissimae

lissimae prosapiae Merouingorum postremus: quem ob ignauiam à Stephano pontifice maximo depositum, Pipinus Caroli magni pater, & Caroli Martelli filius, ex Francia orientali, cum maior domus illius esset, cœnobio S. Emeranni Ratisponae conclusit, & monasticum habitum induere coegit.

CATALOGVS FRANCORVM CAROLINGORVM, QVI per totam Galliam, Hispanias, Saxoniam, Germaniam, Boariam, Pannonias atq; Italiam, rerum potiti fuerunt.

1 **CAROLVS** cognomento Martellus, & Fortis, maior domus Franciae, cum Hilperio cum & Reginfridu Dagoberti regis iunioris filios spe regni deiecisset, Lothario tertio regnum procurauit: cuius exinde multo tempore maior domus mansit, ab eo Dux quoq; Brabantiae, & Comes Namurcensis creatus. Bellum pro principatu gessit cum Reginfrido Andegauensi Comite: quo victo, maioris domus officium per annos XXVII gessit: & ex Schwynhilde Bauara uxore, Pipinum regem, primum huius stirpis: Carolomanum primo Germaniae regem, post Monachum: Grosfundum episcopum Metensem, Griphonem ducem Alemanorum, Laudradam & Hildraudim Odilonis Boariae ducis coniugem suscepit: Sunt qui illi & S. Adalagiam filiam tribuunt. Obiit anno salutis DCCXII.

2 **PIPINVS** hoc nomine quartus in hac nobili prosapia, & primus Francorum rex, autoritate Stephani Rom. pontificis, Hildrico Merouingo, cuius maiorem domus egerat, ob ignauiam in monasterio concluso: tria gessit bella. Primum cum Griphone fratre, quem mater Suandehildis, Odilonis ducis Boiorum filia, ut obsequium fratri detrectaret, induxerat. in secundo Sarracenos ex Italia profligauit. in tertio, vocatus in auxilium à Romano pontifice, Aistulphum Longobardorum regem debellauit. Ex Berchrada duos reliquit filios, Carolum cognomento magnum, & Carolomanum ducem. qui in diuisione cum fratre Celticam ac Sueffonensem urbem acceperat: sed non contentus aequa diuisione, Desiderium Longobardorum regem induxerat contra fratrem. Duxit & secundam uxorem Leutburgim, ex qua tulit Blamanum & Leonem Talandum, Caroli magni fratris praefectum in Alemania: quem postea ob insidias structas Hildegardi coniugi, deportari fecit in insulam. Sunt qui illi adhuc duos filios tribuunt, Rapatonem & Benno- nem. Genuit porro Pipinus rex quinque filias: Berchtam, Rolandi Galliarum principis matrem, coniugem Milonis ducis de Engers: Gisellam, monialem: Rothaym, sepultam Metis ad beatum Arnolphum: Adam, Treuiri apud S. Maximinum humatam, cum tali epitaphio, Ada ancilla Christi soror Caroli magni: & Symphorianam, Amberto Lotharingorum siue Belgicae duci nuptam. Ex qua processere Sambertus Abbas Murbacensis, & postea episcopus Augustanus, Rotolandus dux, Talatina & Rorynna, Rothardo Sueuorum duci desponsata.

3 **CAROLVS** tertius hoc nomine, cognomento Magnus, patri in regno Francorum secundus suae familiae succedit, natus in Ingelhaym prope Moguntiacum, anno Salutis DCCXII. multis bellis feliciter gestis orbi inclaruit, quorum contra Saxonem eorumque regem Witikindum praecipuum fuerat, & trigesimo primum anno finitum. Secundum contra Lupum Hispaniae tyrannum: tertium contra Desiderium Longobardorum regem gessit, à Leone pontifice Roman. in auxilium adscitus, à quo & contra Constantinum Caesarem Graecum, Imperator occidentis Romae effectus, bellum in Tassilonem Ducem Boiorum conuertit, qui Longobardum iuuerat, & Hunnos Auaresque in perniciem regni adduxerat, itaque proscripso publice apud Borbetomagum Tassilone, eoque cum filio Theodone in monasterio proximo Laurissanensi incluso, Hunnicum siue Pannonicum exinde contra Chabam regem administravit: victor eas quoque prouincias, usque ad Sauum, Francorum imperio adiecit, nouamque in Pannoniis Austriam auspicatus est. Postremo omnium contra Slauos & Wilzos decertauit, quos ultra Vistulam submouit. In quibus omnibus opera ac consilio vsus est praestantissimorum virorum, Heroldi, Rumboldi, in occidente: in oriente vero, Theoderici, ac Gerholdi, Hildebrandi ducis Sueuorum filii, & coniugis ipsius fratris, quem & Austriae Marchionem creauit: & Ericum, cuius opera similiter aduersus Hunnos & Auares vsus fuerat, Istriae & Carantanorum principem dixit. Porro nec illud ignorandum est, ex sex ordine coniugibus, & quinque pellicibus, liberos numero XXI Carolum magnum procreasse. Ex Robeda prima uxore, quam alii Galienam vocant, Galastrii Taletani regis filia Hispana, Hugonem ducem Aquitaniae, & Drogonem episcopum Metensem: ex Hermingardi, Desiderii Longobardorum regis filia, quam & repudiauerat postea, nihil tulit. ex Hildegardi, Hildebrandi Sueuorum ducis filia, quatuor filios, & totidem (aut ut alii, sex) filias suscepit: videlicet Ca-

rolum, ab Hungaris occisum: Pipinum, regem Italiae: Ludouicum, ex cognomento Pium, postea Imperatorem: Lotharium, qui puer obiit, & gemellus cum Ludouico in lucem exierat: Hildegardim & Adelhaida, sepultas ad S. Arnulphum Metis: Gisela Vestalem: Gertrudim, Vigetam, & Rotrudim Imperatori Constantinopolitano nuptam. Ex Fastrada praeterea quarta vxore, Ratolii Comitis apud Ostrofrancos nata, Hildrudim, Rothaida & Theodoretam filias tulit. Huic successit Luitgardis Sueua sterilis. & postrema coniugum Gerfuynda, vel Garfula Comitissa de Ingelhaym, ex qua geuit Adeltrudim filiam. Atque tot quidem liberos legitimos habuit. Expellicibus vero, & illegitimo thoro, ex Adelinde Theodoretum filium, ducem Prouinciae procreauit. ex Himeltrude, Pipinum gibbosum, ob clandestinam in patrem coniurationem conclusum S. Galli cenobio: Berchram, quae obiit puella: Immam, Eginhardo Notario suo & historico desponsatam, fundatricem Saligenstadenensis cenobii in Ostrofrancis: Gerdrudim, & Rothildem. Ex Rothilde praeterea pellice, siue Richilde, progenuerat Carolus Adelrodum, Rothrudam & Adelindam. Ex regina quadam Hugonem. Atque haecenus de filiis, coniugibus atque pellicibus Caroli magni Imperatoris, ac Francorum regis post hominum memoriam longe clarissimi: qui pleuritide obiit, anno Domini DCCCXIV, sepultus apud Aquisgranum, in templo diuae Virginis, quod ipse a fundamentis construxerat, palatio suo regio contiguum, vbi in hanc usque diem Imperatores diademate redimiuntur. Porro Carolus Magnus res omnes suas gessit per duces hosce ferme, scientia rei militaris celebres: Geroldum, Hildebrandi Sueuorum ducis filium, sororium suum, cuius erat opera aduersus Hunnos & Auares in Pannonia v-

4 LVDOVICVS primus huius stirpis, patri non solum in regno Francorum, verum etiam in Monarchia atque adeo Imperio successit. Gessit duo bella, aduersus Ludouicum Carentanum, & Sclauinos, ad Albin, in utroque victor. Duas in matrimonio habuit nobiles foeminas, Irmengardam Comitissam a Ringelhaym, vnde Lotharium Caesarem & Ludouicum regem Germaniae tulerat. alteram postea duxit, nobilissimi Sueuorum Comitis Welfonis filiam, Iuditham nomine, ex qua Carolum quartum tulit, Franciae regem, vulgo den *shaltshünig*. Duxerat autem hanc Iuditham viduam, quae Pipinum ante pepererat, ducem Aquitaniae & Longendoken. Hunc senior filiorum Lotharius in senectute captiuauerat, propter Iuditham, quam vt nouercam Lotharius amauerat. Sunt qui tertiam Ludouico vxorem tribuant Luitgardim, Brunonis ducis Saxoniae filiam. Obiit anno imperii sui XXVI, relictis his quos memorauimus filiis.

5 LOTHARIVS hac appellatione in hac stirpe primus, qui patri non in Monarchia, sed in imperio Italiaeque regno successerat, de diuisione patrimonii cum diu, postremo etiam armis cum fratribus Ludouico secundo & Carolo tertio contendisset, ad postremum Austrasiae regnum gubernandum accepit, quod Lotharicum a se appellauit, cuius adhuc titulo Austriaci vtuntur, & cuius est portio hodierna Lotharingia. Habuit duas coniuges, Irmengardim, fundatricem Erensteyn prope Argentoratun: ex qua tulit Ludouicum secundum regem, & postea Caesarem, anno salutis DCCCLV: & Carolum regem Burgundiae, anno DCCCLVIII: & Luytharium secundum Belgicarum principem, anno DCCCLXXIX. Secūdam duxit Dietburgim, Hugberti abbatis sororem, matrem Ludgardae ducissae Brunuicensis: propter quod Hugberto is ducatum concessit inter Iuram & Iouis montem. Habuit postremo & concubinam Waldradam, quam viuente legitima vxore acceperat, & ex ea Hugonem & Alidam filiam tulerat: excommunicatus a Papa Nicolao propterea. Diuisit moriturus filiis ditiones suas, ita: Ludouico maiori nato Italiam, cum titulo Imperii permiserat, cuius filiam Irmingardim Boso vxorem duxerat: Lothario secundo Lotharicum regnum in Austrasia, & Carolo quinto Prouinciam. Is Carolus Pipinum filium Ludouici secundi patruum iam regnantem, in Aquitania cepit, & monasterio conclusit. Vocabatur autem cognomento Crassus: cuius vxor Richardis Andlau, Alfatiae cenobium, fundauit.

6 LVDOVICVS rex Francorum & Bauariae, Pii filius, & Lotharii Caesaris frater, cui in di-

in diuisione cum fratribus Francia orientalis, Sueuia & Bauaria obuenerant, multa contra Sclauos bella foeliciter gessit, mortuo fratre Lothario, a Iohanne pontifice Augustus saluatus est, ab Augusto septuagesimus. ex Henna Holandina vxore tres filios reliquit: Carolum tertium ex cognomento Crassum, cui postremo erat abrogatum imperium, sepultum in Reichnau: Carolomannum, ducem Carinthiae, & postea regem Bauariae: & Ludouicum tertium, qui apud patrem in Laureskaym sepultus cernitur. Obiit pater anno Sal. DCCCLXXVI. filius autem DCCCLXXXVIII. Is familiam suam sustinuerat solus: quippe Carolomannus Arnolphum Caesarem filium reliquerat, patrem Ludouici postremi, ad Lycum flu. ab Hungaris interfecti. Sunt qui huic & Veronicam filiam tribuant, monialem.

7 CAROLVS hoc nomine quartus, & ipse Ludouici Pii filius, superiorum, hoc est Lotharii & Ludouici secundi frater, cognomento Caluus, ex Bosonis ducis sorore Irmengarde tres tulit liberos: Ludouicum tertium, cognomine Balbum: Carolum quintum, regem Galliae, a Balduino occisum: & Carolomannum monachum, anno DCCCXX excusatum. Porro iste Carolus Bosoni sororio suo prouinciam dedit, & eum regem appellari voluit, anno DCCCLXXVII. Is Boso Carolo mortuo, paruipendens superioris Ludouici filios, Burgundiam inuaserat: contra quem adolescentes auxilio procerum ex Francia multo tempore bellum gesserunt.

8 LVDOVICVS tertius cognomine Balbus, quem ab apere interfectum in venatione memorant, ex Adelhaide quadam nobili puella, tres filios tulit: Carolum ex cognomento Simplicem, natum anno salutis DCCCXXVI. posthumum Ludouicum, & Carolomannum, duces. Porro Ludouicus inuaserat Germaniam, & pro ea diu bellum gesserat cum Carolomanno Boariae rege. Huius praeterea filius fuit, Ludouicus dux Ostrofrancorum, quem aiunt Othone adhuc primo imperante vixisse. Eius quoque nepos Lotharius, circa annum Domini DCCCCLXXVI floruerat etiamnum: duosque post se reliquerat filios, Ludouicum regem Franciae & Carolum ducem Burgundiae, quem aiunt floruisse anno millesimo.

9 CAROLOMANNVS Ludouici secundi regis Germaniae filius, & tertii frater germanus, duas habuit coniuges, Lyndosuinam, ex qua Arnulphum imperatorem suscepit, quam alii volunt pellicem, non vxorem extitisse. Habuit autem secundis nuptiis, cum iam ex duce Carinthiae in regem Boariae fuisset inuestitus, & Portugalliae regis natam.

10 CAROLVS ex cognomento Simplex, Galliarum rex, pulsus regno ab Hugone comite, ex regina Angliae suscepit Ludouicum regem Franciae restitutum, & Gisela comitissam Nordmanniae. Quorum Ludouicus ex Gerbirge sorore Othonis primi, genuit Lotharium tertium regem Franciae, Ludouici vltimi in Gallia regis de hoc semine patrem: & ex filia Lotharii regis Italiae suscepit Carolum ducem Brabantiae, & Hildegardem comitissam Hollandiae.

11 ARNOLPHVS Carolomanni ex Carenthana filius, dum adhuc Carinthiae dux esset, & ipse ex Carinthiae ducis rex Boariae primum, deinde totius Germaniae, Imperatorique titulo a Romano pontifice cōdecoratus: & cum in Germania, Italia, Belgisque Caroli magni prosapia in totum intercidisset, monarchiam consecutus, pene vt eam Carolus magnus habuerat: duas habuit coniuges, ducissam Carinthiae Dertam, ex qua Ludouicum regem successorem, ab Hungaris ad Lycum interfectum, suscepit: & Chunradum ducem Ostrofranciae, ab Adalberto comite Babenbergensi occisum. Duxerat & alteram Pannoniam Agnetem nomine, vnde Zuentenbaldum filium tulit, Belgicarum ducem, a suis occisum. Porro Dertae Carenthanae primae vxoris, filius suus Ludouicus, postremus Carolingorum Caesar, in diplomate quodam meminit hisce verbis: In nomine sanctae & indiuiduae Trinitatis, Ludouicus Dei fauente clementia rex: Nouimus nos ad sacra regimina & Imperialem auctoritatem per sanctorum suffragia posse in futurum proficere, & beatam gratiam remunerationem aeternis diebus mereri, si loca Deo dicata, diuino accensi amore procuramus. Ideoque sciat omnium fidelium nostrorum, praesentium scilicet & futurorum posteritas, qualiter nos, per interuentionem nostrae dilectae genitricis Dertae, quasdam res sui proprii iuris, quas a largitate beatae memoriae patris nostri Arnolphi imperatoris, per Imperiale praecipuum suscepit, ad cellam beati Emeranni martyris Christi, nostra regalia auctoritate donauimus. Et quae sequuntur.

ALIA FILIORVM CAROLI MAGNI GENEALOGIA, secundum Chronographos quosdam.

PIPINVS maior natus filiorum Caroli, cui Italiae regnum pater destinauerat, proge-

Bernhardum regem, qui contra Ludouicum patrum conspirauerat, quem Pium cognominant: priuatus visu ea de causa, & cœnobio inclusus. Ipse ante patrem extinctus, nepotem Bernhardum reliquit, excæcati filium: qui Pipinum dedit Italiæ similiter regem, à Ludouico Pio regem Aquitanix creatum: quem Carolus Caluus, Ludouici Pii filius, Galliarum rex, cæperat, & monachum fieri coegerat in Syluanectesi cœnobio Lotharingiæ. Cuius frater Carolus exul, opera Ludouici secundi Germaniæ regis, post Rhabanum consecratus fuerat archiepiscopus Moguntinus.

LVDOVICVS ex cognomento Pius, à Carolo Magno Aquitanix rex constitutus, patre mortuo monarchiam per Gallias, Germaniam, Italiam, Pannoniasque & Noricum consecutus, ex Iuditha filia Welphonis comitis ab Altorf Sueua progeniuit Carolum Caluum: 10 cum ante ex nescio qua Lotharium Imperatorem, & Ludouicum Boiariæ atq; Germaniæ regem suscepisset. Quorum stemmata sic habent, vt sequitur.

LOTHARIVS Ludouici Pii filius maior natus, qui in diuisione cum fratribus, Italiæ regnum cum Imperii titulo obtinuerat, & Austrasiam in finibus Galliarum atque Germaniæ amplissimum terræ tractum, & secundum aliquos Narbonensem Galliam quoque consecutus fuerat, genuit duos filios, Ludouicum tertium, & Lotharium secundum: quorum Ludouicus in Imperatorem electus post parentem, Italiæ similiter rex, ex Angelpyrga coniuge Irmogardem reliquit, vxorem Bosonis Burgundi, fratris Richildæ coniugis Caroli Calui, qui postea Burgundiam occupauerat contra Ludouicum quartum & Caroloman- 20 num. Cæterum Lotharius Ludouici tertii frater germanus, primus Lotharici regni ac Lotharingiæ conditor, in distincta sibi à fratre portione, traditur repudiata legitima coniuge Tyetberga, Hugoberti Habsburgensis filia, Waldradam cœcubinam superinduxisse, Guntheri episcopi Coloniensis sororem. Vnde Hugo ille processit, qui Galliam inuaserat contra Ludouicum & Carolomanum Ludouici Balbi filios. Quam etiam, Caroli magni stirpe deficiente, vsu captam retinuit, atq; ad posteros transmisit: quem vulgus Chronicorum Hugonem Schapplarium vocat, vnde dicuntur hodierni Gallix reges originem ducere.

LVDOVICVS secundus hoc nomine, Lotharii frater germanus, & ipse Pii filius, ex diuisione cum fratribus, Boiariæ primum, deinde totius Germaniæ rex: qui postremo aliquot etiam ciuitates in Lotharico regno consecutus fuerat. Diutissime vixit, adeo quod 30 fatruelibus superstes, obiisset primum anno regni Boiarici quinquagesimo, Germanici trigesimo, salutis nostræ DCCCLXXVI, è Francofordia delatus Wormaciam, Laureshaymiæ sepelitur, cum ex Hemma Hispana Carolomanum filium reliquisset, ducem Carinthiæ, atque Marchionem orientalem (qui mortuo patre, Boiariæ quoque regnum nactus fuerat, & Carolo Caluo patre extincto Italiæ regnum deniq; suscepit) Carolum Crassum ex Sueuiæ duce Italiæ regem & Imperatorem, & Ludouicum tertium Germaniæ regem, Irmendrudem Bosonis Burgundi vxorem, & Luitgardam abbatissam in Chiemsee. Cæterum Carolomanus obiit ex apoplexia, Odingæ: vbi in cœnobio propria fundatione humatur, relicto ex concubina Lytowynnda nobili Carna Arnulpho filio, qui monarchiam Francorum, omnibus extinctis, consecutus fuerat, & Imperii fasces subierat. Porro 40 Hemma vxor Ludouici secundi, & Carolomanni mater, Ratisponæ in maiori Virginû cœnobio quiescit: quæ Baturico Ratisponensi episcopo cœnobium Mansæ in Norico donauerat, quod Henricus Claudus Cæsar ab episcopatu vendicatum, monachorum ordini restituit.

LVDOVICVS tertius hoc nomine, secundi filius, patre viuo Saxonix limiti præfuit. Post cuius mortem Germaniam veterem quatenus secus Istrum propagatur, cum fratribus Carolomanno & Carolo Crasso sortitus, multa bella sceleriter aduersus Danos & Nordmannos gessit, regia ad Neomagum cõstituta, haud procul ostiis Rheni. Fratre deinde veterano cecrepto, in Boiarici regni administrationem admittitur, vbi Charinthiæ ducatum Arnulpho fratris spurio concesserat. Idem Ludouico Balbo Calui filio extincto, Lotharingi- 50 am, Brabantiam, Geldriam, Hannoniam, Flandriam, & tractum Parisiensem consecutus, cum Bosone diu pro Burgundia armis concertauit. Dicitur ex Luitgarda filia Ethiconis comitis ab Altorf, Henrici Welphonis sorore (qui primus in Bauaria à sororio tractum Lycatiorum impetrauerat) nullam prolem post se reliquisse.

CAROLVS ex cognomento Crassus, Ludouici secundi filius, & tertii frater germanus, patre viuente Sueuiæ dux constitutus, & eo mortuo cum fratribus Ludouico tertio & Carolomanno partitus paternas prouincias, sibi Sueuiam, Alsatiam, Lotharingiam, & Germaniam in Galliis sitam secus Rhenum retinuit. Qui mortuo fratruale Ludouico Balbo, Italiæ pariter regnum & Imperii fasces nactus, cum per socordiam & ignauiter iura daret, vxorem

vxorem præterea Richildam Bosonis Burgundi sororem, falso adulterii crimine in simula- 10 tã reieciisset, primo ab Imperio deturbatur, deinde omnibus regnis suis à proceribus Francorum exuitur, vix vnico pago Sueuiæ Nidinga à successore Arnulpho fratris filio impetrato. Quem ad tantam egestatem postremo petuenisse Annales memorant, vt à Luitberto Moguntino episcopo precario victum quotidianum accipere cogeret. Obiit anno salutis DCCCLXXVIII, sepultus in cœnobio lacus Bodmanici Reychenau. Coniunx vero etsi candente ferro innocentiam probasset, tamen reiecta à viro, in Andelauu propria fundatione, haud procul Argentorato, vitam finiuit, & humatur. Huic aliqui Annales Bernhardum spurium filium tribuunt, & Boiariæ aliquandiu regnum ante Arnul- 10 phum, Ludouico quarto mortuo gubernasse, insignemque de Nordmannis victoriam reportasse referunt.

CAROLVS Caluus cognomento Tertius, LVDOVICI Pii filius, frater LOTHARII primi & LVDOVICI secundi, sed ex alia matre, IVDITHA videlicet, Welphonis filia, natus: partitus cum fratribus post prælium Fontaniense prouincias, & Gallix regna, hoc est Franciam occidentalem seruauit. Qui mortuo LVDOVICO Imperatore Lotharii fratris filio, ITALIÆ quoque regnum cum Imperatoris titulo consecutus, vt possessionem eius, atque Lotharingiæ suæ stirpi retineret, aliquoties cum LVDOVICO tertio Boiariæ rege armis decertauit: cuius filium LVDOVICVM quartum, Boiariæ similiter regem, paternam ditionem tueri in Lotharico regno volentem, dolo ad colloquium Antenniacum vocauerat. sed prodito dolo vincitur, atque in GALLIAM fugatur, maiore exercitus parte deleta. Habuit duas vxores, ex quibus tres filios procreauit. Ex IRMENGARDE, Ludouicum Balbum: ex RICHILDA Carolum, in venatione ab Aluyno nobili viro incognitum interfectum: & Carolomanum hoc nomine secundum, diaconum: quem clericatum egressum, & tyrannidem exercentem in clerum, Ludouicus tertius Boiariæ rex cum patrem vicisset, Abbatem Epternacensem constituerat, in agro Luczelburgensi.

LVDOVICVS ex cognomento Balbus, Caroli Calui filius, qui à IOHANNE Octa- 30 uo Pontifice maximo contra Carolomanum primum Boiariæ regem Augustus, etsi inuitus & repugnans, salutatus fuit. Sed mox obiit, relicto ex Adelhaide coniuge quidem legitima, Carolo Simplice, qui posthumus nascitur: & ex Ansgara concubina, Ludouico & Carolomanno tertio illius nominis. Quos Ludouicus quartus Boius iuuerat contra Bosonem, qui Narbonensem ac Burgundiam præripuerat: & aduersus Hugonem Lotharii secundi regis ex Waldrada concubina filium, qui Galliam occupauerat. Sub quorum administratione tutelario nomine (quia Carolus Simplex in pueritia adhuc constitutus erat) Dani & Nordmanni sæpe & miseris modis Gallix prouincias deuastrauerant, Agrippinensiu Colonia, Treuironum vrbe, Tungris, Aquisgrano, Louanio, Tornaco, Cameraco, Metensium Augusta, Bonna & Nouesio, excisis. Itaque primo cum Barbaris congressus Ludouicus, LX millia hostium occidit: mox post victoriam mortuus. Deinde cum renouata pugna cõserere manus cum Sigefrido Nordmanorum rege & Caroloman- 40 nus mortui frater cogeret, prælio fufus, pacem à barbaris cauponatur, tributo promisso duodecim annorum, argenti pondo in singulos annos millibus duodenis, & auri XLV. Is Bosonem, qui Burgundiam præripuerat, obsessum apud Viennam, vna cum Richardo fratre, coniuge & liberis, in potestatem redegit: & Hugoni abbati Lotharingiam, inter Sequanam & Ligerim extentam, gubernandam commisit. Dicitur in venatione fuisse ab apro interfectus.

CAROLVS ex cognomento Simplex, siue quia mortuo patre Ludouico Balbo in- 50 cem esset editus, Posthumus appellatus, cum esset minorennis, diu sub tutela primo fratrum, etsi illegitimo thoro natorum, Ludouici & Carolomanni tertii, Carolo crasso iuben- te: deinde Arnulphi Cæsaris constitutione, Ottonis Andegauenfis Ruperti filii, latitabat, cum esset remisso animo, & simplex moribus princeps, multos in regno suo tyrannos per- 50 pessus est, qui amplissimas prouincias Gallix regno ademerunt. Primo enim Otto Andegauenfis Galliam, quoad viueret, Arnulphi iussu administrauit, frustra sæpe paternum regnum Carolo repetente. Deinde Boso Burgundiam, Suetibogus siue Czuentenbaldu Arnulphi Cæsaris filius Lotharingiam, præripuere. Lotharingia vero ea tempestate comprehendebat prouincias, quæ modo nominantur, Lotharingiam, Luczelburgum, Lymburgum, Brabantiam, Namurcum, Hannoniam, Flandriam, Geldriam, & Arduennam syl- uam. Vixit vsque ad tempora Henrici Aucupis, à quo ex agro Moguntino, cum Germaniam Chunrado primo mortuo inuassisset, fugatur. Decertauit pro Gallici regni possessione

cum Ruperto Andegauense, tutoris sui Ottonis filio: & Ludouicum filium, vt aliqui volunt, ex Angla coniuge reliquit.

LVDovicvs postremus Caroli magni stirpis in Galliis, Caroli Simplicis natus, secundum quosdam septimus hoc nomine, in Gallia vero siue Francia occidentali tertius, floruit Ottone primo imperante, à quo Belgicas repetiit, & Germaniam in Gallia veteri contentam. Quod cum renueret Ocho, instigantibus Friderico Moguntino, Ruthardo Argentoratensi, Giselberto Lotharingo, Eberhardo Franco, & Henrico Boiario imperatoris fratre, Alsatiam occupauit, Brisaco castello subiugato, & præsidio firmato. Sed auxilio Othonis, & Hermannii Sueuicæ principum, & Chunradi Wormaciensis ducis, cum epulantes apud Antennacum, Giselbertum ac Eberhardum obruisset, submersis in Rheno Lotharingo ac Franco, atque episcopis captis, mox Otho Imperator amissa recepit. Itaque fœdere percusso LVDovicvs iste sororem Imperatoris, viduam ducis Giselberti suffocati, duxit vxorem. Quamobrem pulsus ex Galliis ab Ottone & Ruperto Andegauensibus, Imperator Germanus restituit, Hugone quoque Parisiorum comite ad obsequium Ludouici reducto. Qui Ludouico sine prole extincto, in regno occidentalis Franciæ successerat.

DUCES OSTROFRANCORVM COGNOMENTO Salicorum, qui egressi à Rheno, concedente Clodomyro rege, vocati à Thuringis in auxilium, qui utrinque à Sueuis & Saxonibus premebantur, inter utrosque confederunt, inter Fuldam videlicet, Salamque, amnes, vbi modo hodierna Franconia siue Ostrofrancia, ducali honore insignita, & pro maiori parte cathedræ Herbipolensî subiecta, cernitur.

1 GENEbaldvs accersitus à Thuringis aduersus Saxonas & Sueuos, in auxilium, triginta millia armatorum, exceptis liberis atq; vxorib⁹ mulieribusque, eduxit: inter quos artificum omnis generis fuere MDCCLXXX, & cum Thuringos aduersus vtrumque effert populum tutatus, inter utrosque etiam cum suis confedit, Sueuos videlicet, qui in Hassia & Palatinatu tenebant, & Saxonas, qui à Septentrione & oriente, ex Misnia Westphaliaque vrgebant. Administrabat tum Thuringorū regnum, Henrolus quispiam, qui Francos in auxilium vocauerat. Is etsi iniquo animo ferret, Francos ex sociis hostes factos: tamen necessitate temporis vsus, parte agri occidua illis concessa, quæ & hodie Franconia dicitur, Thuringos suos vltra montes & saltus in eos agros abduxit, vbi postea Landgrauatus Thuringiæ constitutus fuit. Factæ porro sunt hæc transmigrations circa annum salutis nostræ CCCXXVI.

2 MARCOMYRVS & DAGOBERTVS Genebaldi filii, in eo tractu Ostrofrancis videlicet imperarunt, quæ modo Franconia nuncupatur: & Marcomyrus quidem sine hærede obiit.

3 LVDovicvs Dagoberti ducis filius, Marcomyrum secundum genuit.

4 MARCOMYRVS hoc nomine secundus dux Ostrofrancorum, duos filios procreauit: Marcomyrum tertium, successorem in ducatu Franconiæ: & Waramundum, siue Pharamundum, qui vocatus ad regnum Francorum, Westfrancis ad Rheno ostia & in Belgii iura dedit, & Merouingorum post se in eo tractu stemma reliquit, de quo supra dictum est.

5 MARCOMYRVS hoc nomine tertius, dux Ostrofrancorum ad Salam fluuium, filium genuit ducatus successorem, Helmericum nomine, qui & Helmus & Brunnwasser cognominabatur.

6 GVINOMADVS dux Ostrofrancorum, Hildericum Westfrancorum regem, Clodouxi magni ac primi Christiani parentem, à suis regno pulsus, contra Ægidium & Sigrum Romanos restituit in regnum Galliarum.

7 HELMERICVS cognomento Brunnwasser, Marcomyri tertii filius.

8 GENEbaldvs hoc nomine secundus, Helmerici filius, patri in ducatu Ostrofrancorum successit.

9 SVNO, quem Vrspergensis chronographus refert, cum Francis ex Pannoniis in Germaniam venisse, Valentiniano imperante.

10 LVITEMARVS Sunonis filius exinde Ostrofrancis, ad Salam Mœnumq; amnes, præfuit.

11 HVGBALDVS Luitemari filius, dux Ostrofrancorum.

12 HELMERICVS secundus Hugbaldi filius.

13 GOTOFRIDVS, cum Gundowaldo fratre, Sigebertum, filiū Dagoberti regis Austrasiæ, Theoderici patris Franciæ regis tyrannidem, atque aduersus se conceptam iram fugientem, multo tempore exulem tenuit. Quem constat postea à Childeberto Theoderici tyranni successore partem regni Austrasiæ Rheno proximam, Danubiiq; fontibus impetrasse: à quo duces Alemanniæ primum, inde Alsatia & Brisgouiæ Landgrauii descendunt, de quibus omnibus penultimo huius Decadis prolixè ad fidem transegimus, subdiuidentes nobile hoc stemma in propagines quæ in securæ fuerant, Habsburgensium, Egeshaymensium, Kyburgensium, Veringensium & Tullingensium.

14 GENEbaldvs hoc nomine tertius, cum Ludouico fratre Ostrofrancis inter Salam, Fuldam Rhenumque amnes, præfuit.

15 LVDovicvs tertius, cum Genebaldo quarto fratre germano, ducatum Franconiæ gubernandum post patrem accepit.

16 EREBERTVS Ludouici filius, patri in ducatu Ostrofranciæ successit.

17 LVDovicvs quartus in hoc principatu, tempore Caroli Martelli Ostrofranciæ gubernauit.

18 GOSBERTVS primus in ducatu Ostrofranciæ sacris vndis perlutus, Christum agnouit, opera beati Kiliani, primi Wirzeburgensis antistitis. Quem cum à Geilana siue Geiselæ cognatæ cōsortio, sanctus Dei vir dehortaretur, absente marito Duce, furibunda mulier, beatum Kilianum cum sociis suis Cholomanno & Dietmanno, dum precibus vacant, per submissos clam ficarios interfici curauit, anno salutis nostræ sexcentesimo octuagesimo octauo.

19 GOSBERTVS secundus, partitus ditionem cum fratre Cuniberto, ducatum ipse Ostrofrancorum retinuit: fratri Rotenburgenfi ditione ad Tuberam amnem concessa, vnde comites Rotenburgenfes rite descendere dignoscuntur.

20 HETANVS Gosberti secundi filius, moritur sine filiis, & ducatum Ostrofrancorum ad Salam amnem, Pipino Francorum regi in Galliis, eiusque filio Carolo magno, vt pote vinculo sibi iunctis, testamento legauit. Quare qui sequuntur Ostrofrancorum principes, omnes pene vt reges Ostrofranciæ administrarunt, scribentes se in diplomatibus reges Francorum & Germaniæ.

DUCES OSTROFRANCORVM ex Carolingis, in diuisa iam prouincia, inq; angustias reducto veteri Ducatu.

1 LVDovicvs, à Ludouico Pio Imperatore, & rege Francorū patre, Ostrofrancis siue Fræconiæ præfectus datus fuit: mortuo patre, rex Francorū Germaniæq; cōstitutus.

2 HATTO ex Ostrofrancorum principe in archiepiscopum Moguntinū eligitur, cum & Fuldensis atque Elbangensis Abbas fuisset: qui ob prodicionem Adalberti Babenbergensis comitis, postremo à muribus est deuoratus. Superest adhuc in Rheno turris, quæ veterem memoriam testatur.

3 CAROLOMANNVS Ludouici secundi filius, antequam ad regni Bauarici Germaniæq; apicem conscendisset, iuuante patre, dux præfuit Ostrofrancis atque Carinthanis, vt ex diplomatibus colligitur.

4 CHVNRAVS filius Arnolphi Imperatoris, & Ludouici regis ab Hungaris interfecti frater germanus. quem Adalbertus comes Babenbergensis interfecit, in campo forte cum suis obuiam factum, ob priuatam quandam simultatem: quod ob homicidiū

COMITES ROTENBURGENSES, ex antiquis Ostrofrancorum principibus defluentes.

CVNIBERTVS Gosberti ducis frater, comes Rotenburgenfis à fratre constitutus, fundauit instinctu sancti Burcardi episcopi Herbipolensî, cœnobii beati Magni, sub radice montis, in quo arx Herbipolensî sita cernitur.

MAYNGVTVS secundus Comes Rotenburgenfis, electus in præfulem Wirzeburgensem, autoritate & consensu Caroli magni, Franconiæ ducatus titulum ac maiorem terræ portionem Episcopo adiecit, sanctoque Burcardo donauit.

RATVLPHVS comes Rotenburgenfis, episcopatu Wirzeburgensi Ostrofrancorumque ducatu simul præfuit, circa annum Domini DCCCXCVII.

HVGOCOMES de Rotenberga, cum episcopatu Wirzeburgensi, ducatum quoque Franconiæ administravit: eiusq; non minus titulum vsurpabat, quam qui ex Carolingis prodierant duces. fundauit S. Andreæ ad Mœnum cœnobium.

& Adelbertus comes postea apud Moguntiacum à Ludouico rege capite adficitur.

5 CHVNRA DVVS secundus hoc nomine in ducatum Ostrofrancorum, interfecti Chunradi filius, occiso in acie ab Hungaris Ludouico Arnolphi filio, à Germaniæ proceribus, ex duce Ostrofrancorum, Romanæ reipub. rex designatur.

6 EBERHARDVS Chunradi regis frater Ostrofranciam gubernare cœpit, germano ad fastigium regni vocato, & altero fratre Hildeberto in archiepiscopum Moguntinum consecrato, qui Othonem primum vnixerat.

7 CHVNRADVS tertius hoc nomine, Chunradi regis filius, Eberhardo patruo in ducatu Ostrofrancorum successit. In matrimonio habuit filiam Henrici primi cognomento Aucupis Cæsaris, à Giselberto duce Belgicæ viduatam. Quem annales referunt, secundos ludos Martiales, quod Torneamentum dicunt, apud Rotenburgam Tuberæ, nobilitati dedisse, circa annum salutis DCCCCXLII.

8 CHVNRADVS quartus hoc nomine, filius Eberhardi ducis, vel secundum aliquos Wernheri ducis, patrueli in ducatu Ostrofrancorum successit: cui Otho primus Imperator filiam collocauit Luitgardim nomine, eumque Lotharingiæ postea ducem, atq; Wormaciæ comitem creauit. Quem constat tres habuisse regias siue sedes, Rotenburgam, Wormaciam, & Lymburgum. interficitur in acie ab Hungaris ad Lycum amnem, in ea victoria, quam de hac gente Otho primus reulit.

9 OTTO & CHVNO, posteaquam episcopi Herbipolenses dono Cuniberti & Maynguti ducum Ostrofranciarum, ducatus agrum maiore ex parte possidere cœpissent, Francorum se modo Comites scripsere.

10 HERMANNVS, EBERHARDVS & SIGEFRI DVVS Ostrofranciarum comites fuere: quorum Hermannus filios reliquit, Chunradum secundum Cæsarem, qui Henrico sancto successerat in imperio: & Gebhardum episcopum Ratisponensem, qui cum Henrico tertio imperatore, ex fratre nepote, profectus Petro regi in Hungariam auxilio, contra Abam tyrannum & regni inuasorem, Haymburgum oppidum Austriæ in finibus situm, à fundamentis construxit.

11 CHVNRADVS hoc nomine in ducatu Ostrofrancorum quintus, Hermanni filius, ex Comite Cæsar designatus, filiam suam Henrico Nigro Caluuenfi comiti collocauit: adoptatumque in filium, Imperii successorem designauit. ipse Spirensi basilica extructa, Nemetumque vrbe amplificata, regum inibi ac Cæsarium conditorium sarcophagorumque constituit.

12 LVTO LDVS, cuius fratrem Hermannum Henricus quartus Imperator, contra Altmannum episcopum Patauiensem, creauerat præfulem.

13 OTTO, vulgo cognominatus dux de Schwynfurt, à sede ducatus sui, inuestitur Ostrofrancorum dux, ab Henrico tertio: cuius frater Eberhardus marchio, in præfulem Aichsterensem eligitur, anno Domini MC.

14 FRIDERICVS vulgo dux à Rotenburga denominatus, similiter à regia principatus sui. erat autem filius FRIDERICI comitis ab Hohenstauffen, quem Henricus quartus Sueuiæ ducem, contra Berchtoldum Zaringensem creauerat. Commemoratur ab Ottone Frisingense in Chronicis suis. Anno Domini (inquit) millesimo centesimo sexagesimo septimo Fridericus Imperator (intelligit primum, ex cognomento Barbarosam) reuersus ad Cisalpina, totam terram & vniuersam substantiam Friderici de Rotenburg, ducis ditissimi, fidelis, in possessione prædiorum principis patruelis sui hæreditaria possessione possedit.

BERONOVVARDVS comes à Rotenburga episcopatu Herbipolensi, Francorumq; ducatu pariter præfuit. Obiit in Græcia, circa annum Domini DCCCCXCV, cum ab Othone secundo imperatore, ad Constantinopolitanum orator missus fuisset, pro Theophania coniuge.

HENRICVS comes à Rotenburga, dux simul & præsul, sancto Henrico Imperatori concessit ad preces & iussa Papæ, vt in districtu suæ diocesis Babenbergensem posset episcopatum constituere.

MENHARDVS comes à Rotenburga, antistes Herbipolensis, & dux Ostrofrancorum, floruit anno MXXXI.

AYNHARDVS comes à Rotenburga, episcopum simul ac ducem gessit, in vtroque munere ab Henrico quarto confirmatus, anno MCIV. Quem sequuntur cæteri episcopi Herbipolenses, ex variis familiabus ad ducatum pariter præfultumque vocati, & rite à Canonicis Wirziburgensibus electi.

15 FRIDERICVS hoc nomine secundus eiusdem stirpis, ex Sueuis, hoc est Cunraditertii Cæsaris natus, reperitur coniugem habuisse Raxam. Obiit sine filiis.

16 HENRICVS Friderici secundi imperatoris ex Arragona filius, Margaretham Austriæ ducissam in coniugio habuit: captus ad postremum à patre, ob suspicionem ambitu imperii, obiit anno MCCXXII.

FRANCORVM DVCES IN BELGIS ET AVSTRASIA
administrantes, ante Caroli magni tempora: vnde maiores domus Francia
legebantur, qui & Brabantia duces vocabantur.

1 S VNO Gunibaldi filius, orientalis Franciæ rex, progenuit Dioclem ducem Belgarum. Vixit autem Suno imperante Valentiniano, cuius meminisse videtur & Vrspergensis chronographus, cum de Francorum origine disserit.

2 Diocles genuit Merouæum, gentilicia lingua der Mōruiech.

3 MEROVÆVS ab euentu natiuitatis gentilicia origine nominatus, quod maculis corpore resperfus, capite insuper bestiam magis quam hominem referret, ain Mōruiech/ hoc est maritimum animal. Is vero procreauit Leontium.

4 LEONTIVS Heribertum dedit, qui dux erat Brantiæ, circa annum CCCCLXII. cuius Frater Vtelo Antverpiensis Marchio, vixit D XI: filius vero Pipis, & ipse Brantiæ dux, CCCCLXXXIX anno.

5 HERIBERTVS procreauit Priamum.

6 PRIAMVS Sigebertum & Hugobaldum reliquit, duces Belgicæ: quorum Sigebertus Theoberti Francorum regis maior domus extitit, procreato Carolomanno filio duce Brantiæ, qui floruit circa annum D XC.

7 SIGEBERTVS Brantiæ, vt diximus, dux, & sub Theobetto rege maior domus Franciæ, circa annum redemptionis humanæ quingentesimum nonagesimum, Nicanorem & Carolomannum duces genuit, quorum rursus Pipinum Landgrauium Carolomanus reliquit D XC anno.

8 PIPINVS Sigeberti ex Carolomanno duce Belgicæ nepos, ex Itha Rotbaldi Treuirensis episcopi sorore, Grymoaldum maiorem domus Franciæ genuit.

9 HVGOPRECTVS, vel Hugobaldus secundum alios, Sigeberti ducis Brantiæ frater germanus, quem alii Vtelii Antverpiensis Marchionis filium faciunt, Ansbertum vel Amprechtum procreauit.

10 ANSBERTVS, vel Amprechtus, ex Pluthilde Lotharii regis Francorum filia, Angifum ducem genuit. Porro Annales aliqui Ansbertum Nicanorem, & Angifum Anchtsem appellant.

11 ANGISVS, qui & Anchises, reliquit Herconoaldum, & Odam filiam.

12 HERCONOALDVS, qui & Arnoldus, dux Belgicæ, progenuit beatū Arnolfum, ex duce Brantiæ episcopum: S. Verioldum Metensem præfulem, Modericum episcopum, & Tarstiam virginem.

13 ARNOLPHVS ob vitæ continentiam inter sanctos Dei relatus, antequam adhuc esset in episcopum Metensem consecratus, dux Belgicæ & Brantiæ, ex Doda coniuge genuit Angifum maiorem domus Franciæ, sanctum Lutolphum episcopum, & sanctum Waltisium ducem: vnde sanctus Waldgrifalus processit Abbas, & Martinus maior domus Franciæ.

14 ANGISVS hoc nomine secundus, maior domus Franciæ, & dux Brantiæ, ex Begga coniuge, sorore sancti Lutolphi Treuirensis præfulis, & beatæ Gertrudis, Pipinum ducem genuit: & Hildebertum Comitem, circa annum Domini sexcentesimo octuagesimo tertium.

15 PIPINVS secundus hoc nomine, Dux BRABANTIAE & Belgicarum, à Dagoberto, cuius erat maior domus Franciæ, creatus anno septingentesimo vigesimo quarto, victo Ratobode principe Phrisiæ, Traiectensem cathedram primus in Holandia aspiciatus est. Willibrodo primo antistite constituto, circa annum salutis septingentesimum quadragesimum primum. Habuit is & vxorem legitimam Plestrudim nomine, ex qua suscepit GRYMOALDVM maiorem domus Franciæ, apud Dagobertum regem, patrem Ebroyni, & Drogonem ducem Burgundiæ & Campaniæ. Habuit & pellicem Adel-

haidem, Dodonis sororem: unde tulit Carolum Martellum ducem, & maiorem domus: & vnam filiam, Leoni Constantinopolitano Cæsari desponsatam.

16 GRIMOALDVS dux Belgicæ, & maior domus Franciæ, ex Teutesinde Rapatonis Alemanni cuiusdam Comitis filia, procreavit Theobaldum maiorem domus Franciæ, occiditur à Leutherio.

17 CAROLVS MARTELLVS, illegitimus Pipini filius, Grymoaldi frater germanus, & maior domus Franciæ, cum Hilpericum & Reginfridum Dagoberti regis junioris filios spe regni deiecisset, Lothario tertio regnum procuravit: à quo Dux Brabantiae post Grymoaldum fratrem, & Comes Namurcensis creatus, bellum pro principatu gessit cum Reginfrido Comite Andegauense. Quo victo, maioris domus officium per annos 10 xxvi gessit, limitemque Francicum per Sueuos in Boiariam vsque propagavit: ibi ducta coniuge Schwyndehilde, Odilonis Boiorum ducis filia, ex qua suscepit Pipinum suæ stirpis primum Francorum regem, Carolomannum ex rege Germaniæ monachum Casinensem, Grosundum episcopum Metensem, Griphonem Comitem, Landradam, Hiltrudim, & beatam Adalagiam.

18 PIPINVS maior domus apud Hildericum regem, ob ignauiam heri, cum solus omnia obire cogeret, à Stephano Papa in Francorum regem eligitur: hero detonso, & S. Emeranni cœnobio Ratisbonæ incluso. Is limitem Francici Imperii vsque in Noricum ad Anisum fluuium propagavit, nouamque isthic Austriam auspicatus est, cum Pontifici Romano fidam operam & aduersus Sarracenos oram Italiæ deuastantes, & contra Aistulphum Longobardorum regem nauasset. Ex duabus vxoribus Berchtrada & Leutburga, genuit Carolum cognomento Magnum, Imperatorem suæ stirpis primum: Carolomannum regem Franciæ & Aquitaniæ, Raponem ducem, Bennonem ducem, Leonem comitem, Giselam, Adam, Symphorianam Amperto duci Belgicæ traditam, & Berchtam Miloni duci de Engiers nuptram: matrem Rolandi illius, cuius in bellis opera fida ac fœlice subinde Carolus Magnus vsus erat.

*DUCES FRANCORVM IN AVSTRASIA, INTER IV-
ram & Vosagum montes, ubi postea Lotharingia ac Arduenna ducatus, comitatusq; Sal-
mensis ac Boloniensis esse ceperunt: unde Portugallia reges, & Suri-
ani patricii Veneti exorti sunt.*

1 CAROLVS ex Blifinde comitis Flandriæ filia, procreavit Carolum secundum. Obiit anno ccccxc.

2 CAROLVS hoc nomine secundus, ex Hiltrude Scotiæ regis filia, tulit Carolum tertium, obiit anno dx.

3 CAROLVS tertius ex Matrina Othuelis Boloniæ comitis filia, genuit Carolum quartum, obiit dl.

4 CAROLVS quartus isthoc nomine in stirpe, ex Dorothea Otperti comitis Habsburgensis filia, is qui Auendum castrum in Vosago construxerat, procreavit Rainbaldum. obiit dlxxxviii.

5 RAINBALDVS ex Itha, Caroli ducis Tongrensis & Hasbania filia, Rainbaldum secundum tulit. obiit dcxvii.

6 RAINBALDVS secundus in genere isthac appellatione, ex Mathilde Arnoldi ducis Hasbania nata, Rainbaldum tertium produxit: obiit dcxlviii.

7 RAINBALDVS tertius ex Heduiqe, filia Comitis Alberici de Hanaw, Henricum primum procreavit. obiit anno dclxxxi.

8 HENRICVS ex Haricza, filia Danielis regis minoris Britannia, procreavit Henricum & Ampertum. obiit dccxxxii. Et hic stemma scissum est in Duces & Comites Lotharingia, quorum Comites Salmenses quoque nominati fuerant, ab insignibus videlicet, in quibus hoc genus piscis tulerant.

*DUCES ARDVENNAE
& VVestrasia.*

9 AMBERTVS Symphorianam, Pipini regis Fræcorum, Caroli magni Imperatoris germanam, in matrimonio habuit: cuius filia Rorynna Nothardo Sueuiæ duci nupsit.

10 ADELICVS, cuius filiam Itham Henricus comes Salmensis coniugem duxerat. Verisimile est autem, fuisse Amperti filium.

*COMITES SAL-
mensis.*

HENRICVS, ex Itha Adetrici ducis Arduennæ, Fridericum ducem Lotharingia primum procreavit, & Henricum comitem. obiit anno dcc lxxii.

HENRICVS tertius hoc nomine, comes Salmensis, Friderici primi Lotharingia

11 LOTHARIVS, filius Imperatoris Lotharii, Ludouici regis Franciæ frater germanus, à patre præficitur prouinciæ à se denominatæ.

12 FRIDERICVS Henrici Comitis Salmensis hoc nomine secundi filius, primus dux Lotharingia creatus, (mutato nomine) à Lothario Imperatore, cum is partitus cum fratribus prouincias Belgicam & Aufrasiam veterem, Gallia tractus à Mosad Rhenum vsq; sibi retinuisset, & à suo nomine Lotharicum regnum (vulgo Lothrich) appellasset, cuius portio Lotharingia peculiari voce dici cœpta est, Ducatus honore insignita: cum reliquæ partes eiusdem Lotharici regni Brabantia, Louanienfis Comitatus, & Alsatia Landgrauatus paulatim adempta, in alienum & nomen & domum trās- iuissent. Is vero ex filia comitis cuiusdā Salmensis Sadigerum procreavit, & obiit dccxxxvi.

13 SADIGERVS Friderici filius, stirpis videlicet Salmensis ex Mechtilde Wandelheri comitis Alsatia & Hanouia filia, procreavit Adelhardum ducem Lotharingia, & HENRICVM hoc nomine quartum, Comitem Salmensem. obiit dcccl.

14 ADELHARDVS dux Lotharingia, sub hoc nouo nomine tertius, legitur cœnobio S. Willibrodi apud Echternacum, præpositum dedisse, circa annum Domini dccclix.

15 ROBERTVS dux Lotharingia, legitur in annalibus Echternacensibus, sub Arnolpho Cæsare Abbates cōfirmasse Helmigardum & Hildovvium. Contra hunc Arnolphus filium Zuentenbaldum ducem Lotharingia creauerat, qui tamē mox à suis occiditur.

16 REYNERIVS legitur in annalibus Echternacensibus cœnobio dono dedisse pagos Pergem, Rodenacum, & Tremetem, anno currente à nato Christo dccccxv. Cuius frater Richvynus consecratur in præsulem Argentoratensem anno dccccxx.

17 GISELBERTVS filius Reynerii, dux Belgicæ & Lotharingia, de quo sæpe mentionem faciunt Chronographi, præcipue Rhegino Pruniensis, Luitbrandus Ticinensis, Otho Frisingensis, & Abbas Vrspergensis: utpote quem se opponentē vix in ordinem redegerunt, Henricus primus cognomento Auceps Imperator, eiusque filius Otho primus, cuius etiam sororem Gerburgim in matrimonio habuerat Giselbertus, & ex ea aliā Gerburgim genuerat, Berchtoldo Boiaria duci postea desponsatam.

18 CHVNRADVS, ex duce Ostrofrancorum Lotharingia dux, & comes Wormaciensis ab Othone primo inuestitur: sub quo in proelio aduersus Hungaros haud procul Augusta occubuit, cuius subinde authores quoq; meminere. Habuit in matrimonio filiā Othonis Adelhaidem, ex sancta Adalhaide Burgundia regina natam.

19 HERMANNVS, dubium an Chunradi filius extiterit, qui legitur ducati Lotharingia præfuisse circa annum redemptionis nostræ dcccl.

ringia ducis germanus frater, quem filium reliquerit, nondum reperi.

HENRICVS quartus hoc nomine, Sadigeri secundi ducis Lotharingia filius, & Adelhardi ducis frater germanus, ipse Lotharingia comes de Salmis nūcupatus, ex Heduiqe alterius comitis Salmensis filia, tulit Henricum quintum.

HENRICVS hoc nomine quintus, in stirpe comitum Salmensium, ex Berchta Reynaldi comitis de Morti sua nata Reinbaldum quartum procreavit. obiit anno salutis dccccxx.

REYNBALDVS comes Salmensis in Lotharingia, ex Berchta comitissa Habsburgensi Sigaricum tulit. obiit anno dccccxxiii.

SIGARICVS ex Berchta comitissa Verdunensi procreavit Theodericum, Comitem Salmensem. obiit anno miii.

THEODERICVS comes Salmensis in Lotharingia, ex Berchta comitis à Blancamont nata, Henriū comitem tulit: qui obiit mxl.

HENRICVS Comes Salmensis hoc nomine sextus, ex Clementia Rogerii comitis à Basmi nata, Wilhelmum & Othonē procreavit. obiit mlxxix.

WILHELMVS ex Allida, Wilhelmi Comitis à Iuliers filia, Richardum pro genuit. Obiit Wilhelmus anno Domini mcxii.

OTHO Comes Salmensis, Wilhelmi frater germanus, citatur inter testes ab Henrico quinto, vna cum Friderico comite montis Belgardi, Folmaro comite de Huneberg, Gothofrido de Nurnberg, & aliis Germaniæ comitibus, de anno mcxx.

RICHARDVS Wilhelmi comitis Salmensis filius, comitatu Salmensi adiecit comitatum Blancimontis, ex Mechtilde Hugonis Comitis à Vadimonte (cuius generis hodierni sunt Lotharingia duces) filia, HENRICVM septimum tulit. Ipse obiit mcxl.

HENRICVS hoc nomine septimus, comes Salmensis, ex Maria filia Henrici comitis à Luczelburg Henricum octauum suscepit, & obiit anno Salutis mclxx.

HENRICVS octauus, Comes à Salm & Blancamont, adiecit ditioni maiorum suorum, vallem desinentē

20 SIGEFRI DV S, forte Hermāni filius, ducatum Lotharingæ adminiftrauerat circa annum DCCCCLXXX. qui expulſis Canonicis ex cœnobio Echternacenſi, monachos ſubſtituerat.

21 CAROLVS de nobili ſtirpe Salmenſiū, iterum poſtulatꝝ ad ducatum Lotharingæ, Othone tertio imperante, filium quoq; Othonem poſt ſe in ducatu reliquit.

22 OTHO Giſelberti filius, quondam ducis exauctorati ab Othone primo, HENRICO Claudio Imperii habenas tenente, ducatu Lotharingæ gubernauit. Sub quo Alſatia à Lotharingia reſecta, & peculiari nomine dignitateq; Landgrauatus nominata, Comitib. Habsburgenſibus partim, & comitibus de Egeſhaym pro parte cõmittitur. Hinc ſuperior & inferior Landgrauatus diſtincti ſunt: & quæ adhuc manent, duplex Alſatia, ſuperior & inferior.

23 GOTOFRI DV S dux de Arduenna & Lotharingæ, Othonis ſuperioris patruelis, vt pote filius Richimeri, qui germanus frater Giſelberti ducis extiterat, Arduennenſem tractū ſub ducis titulo adminiftrauerat. fuit enim cõſuetudo, vt vbi plures eſſent filii in Lotharingia, alter Arduennæ dux diceretur, & comes à Bullion. Procreauit is alterum Gotofridum ducẽ, qui legitur floruiſſe circa annum CLXXV.

24 HERMANNVS, à Chunrado Saliquo cõfirmatur, vixit imperate etiã Henrico tertio.

25 CHVNRA DV S, dux Lotharingæ cõfirmatur ab Henrico quarto.

26 GOTOFRI DV S dux de Arduenna, ſuperioris Gotofridi ducis de Arduenna filius, Comes à Bullion, vel ſecundum alios, filius ſororis Chunradi ducis. Is vedito Arduennæ ducatu epifcopo Leodiensī, contractoq; exercitu, collectiſq; auxiliariſ. copiis transfretauit in Palæſtinam, terram ſanctam ex manibus infidelium recepturus. Itaq; cū pulſis barbaris ac Sarracenis ſanctam Hieroſolymorū ciuitatẽ expugnaffet, ac reliquas Palæſtinæ ciuitates auxilio comitis Boamūdi & Balduini Flandrẽſis principis ſenſim recepiffet, concordī conſenſu totius exercitus Chriſtiani, omniumq; principū ſuffragio qui aderant, primus Chriſtianus Palæſtinæ Hieroſolymorumq; rex eligitur: ac nõ aurea, ſed ſpinea Domini corona redimitus, ſine prole rebus humanis eximitur, regno Balduino Flandrię comiti relicto. Habuit vero fratres Gotofridus Balduinū & Euftachium, qui poſtea Lotharingæ quoq; duces fuerunt.

27 HENR IC V S dux Lotharingæ, ex comite Lymburgenſi ab Henrico quarto Imperatore creatus, cui fidele obſequiū auxiliūq; præſtitit aduerſus quintū Henricū propriū filium, qui faſces patri eripuerat. Itaq; & latuerat in exilio aliquandiu Henricus quartus apud hunc

in Alſatiam, nomine Breuſchtall: ex Iuditha filia Mathiæ ducis Lotharingæ Henricum nonum genuit, & obiit anno Domini MCCXXXV.

HENR IC V S hoc nomine in ſtẽmate ſuo nonus, ex Adela filia Henrici comitis à Bars, Henricum decimum progenuit, MCCCLIX.

HENR IC V S decimus comes à Salm & Blancomonte, ex Loreta filia Henrici comitis de caſtro genuit Iohannẽ & Hẽricum. Is comes in Franciſcanorum cœnobio apud Kiembſium Auſtriæ, ad latus Philippi ducis Carinthiæ, depictus ducali habitu cernitur: cuius picture anni ſunt à nato Chriſto, MCCCLXXI.

HENR IC V S vndecimus comes Salmenſis ſiue Lotharingæ, interfuit ludis Martialibus apud Ingelhaymã, celebratis anno MCCXXXVII.

IO ANNES Henrici ſupradicti frater germanus, ex Margaretha Iacobi comitis à Vademont procreauit Nicolaū. obiit anno MCCXXIII.

NICOLA V S hoc nomine primus comes Salmenſis, ex filia comitis à Claromonte, Ioannem ſecundum procreauit. obiit anno MCCXLIII.

IO ANNES hoc nomine ſecundus, comes Salmẽſis in Lotharingia, ex Margaretha comitis à Chyni & Bandaun filia Simonẽ primum genuit. obiit MCCCLX.

SIMON comes Salmẽſis, ex Mahaulte comitis à Saraprukh filia, Iohannem tertium procreauit. obiit anno Salutis MCCCLX.

IO ANNES tertius, ex Margaretha filia Comitis de Blamonte, Iohannẽ quartum produxit. obiit MCCCLXVII.

IO ANNES hoc nomine quartus in ſtirpe comitum Salmenſium, ex Philippa filia comitis à Rognauls, ſiue Falkẽburg, genuit Ioannem quintũ. obiit anno Domini MCCCLXXXVI.

IO ANNES quintus, ex Iohanna filia Domini Andreæ de Ianuille, Iohannem ſextum procreauit.

IO ANNES ſextus in ſtemmate comitum Salmenſium, ex Margaretha Iacobi liberi à Syrch, Iohannem ſeptimum reliquit. Vixerat adhuc circa annũ MCCCLXXXVI.

IO ANNES ſeptimus, ex quadam Anna coniuge Iohannẽ octauum procreauit.

IO ANNES octauus ex filia Ludouici Domini de Staynuilla, nomine Loyſa, Nicolaum ſecundum, & Barbarã Henrico comiti Montis Belgardi nuptã genuit: qui

Lotharingæ ducem, qui fratrem habuit Adelbertum Moguntinum archiepiſcopũ, fundatorem S. Petri in Ryngouia, vulgo Erbach, & cõſtructorem caſtri Aſchaffnaburgenſis. Is Henricus reliquit Henricum & Chunradũ, ſuæ familiæ in Germania poſtremos. Siquidẽ Henricus accepta in coniugem Tyreſia, vnica filia Alphonſi ſexti Caſtiliæ & Legionis regis, lares in Hiſpaniã tranſtulit, vbi Portugalliæ rex à ſocero fuit inauguratus. Chunrado vero ſine virili ſemine mox extincto, Henricus quintus Imperator Gotofredum & Wilhelmũ comites Louaniensẽs ſubſtituit. Quare qui ſequentur, etſi de ſemine vetuſtiorum Lotharingæ ducũ exiſtant: tranſlati tamen in Hiſpaniam, rerũ modo in Portugallia potiuntur.

REGES PORTVGALLIAE.

28 HENR IC V S ex duce Lotharingæ à ſocero Alphõſo ſexto Caſtiliæ & Leonis rege, primus Portugalliæ rex creatur, circa annum noſtræ redemptionis MCX. Is cum præclara multa aduerſus Mauros & Sarracenos in Hiſpania geſiſſet, Portugalliamq; ex illorum ſeruitute liberaffet, ex Tyreſia coniuge, filia Alphonſi ſexti Caſtiliæ & Legionis regis, progenuit Alphonſum ſecundum Portugalliæ regem.

29 ALPHONSV S ſecũdus Portugallię rex, belli ſtudiis vt pater præclarus, eadẽ pugna quinq; Sarracenorũ Mauroũq; reges vicit, & Vlixibonam ſeruitute diu barbara preſſam Chriſtianiſ ſuoq; imperio vëdicauit. Hic primus ab euentu quinq; ſuperatorũ regũ inſignia vſurpare cœpit, quibus in hunc vſq; diem Portugalliæ reges vtuntur: videlicet in maiori clypeo cœleſtino quinque albos minores clypeos, hac forma:

Is matrem Tyreſiam cupientẽ nubere, in custodia habuerat, neque intercedente pontifice max. liberare voluit. Ob quod facinus, ordinatione diuina à Sarracenis poſtremo captus, in captiuitate diem ſuum obiit.

30 SANCTIV S, hoc nomine primus in Portugallia, Alphonſi ſecundi filius, genuit Alphonſum tertium.

31 ALPHONSV S tertius hoc nomine, ex Hieraca coniuge, filia Alphonſi regis Caſtellæ, Sanctium ſecundum tulit.

32 SANCTIV S hoc nomine ſecundus, cognomento Capella, Alphonſum quartum reliquit.

33 ALPHONSV S quartus, ex beatrice filia Alphonſi decimi regis Caſtellæ, Dionyſium filium procreauit: qui primus conſentiente ſocero in libertatem adſertus, regibus Caſtiliæ parere deſiit, cum antea Portugalliæ reges tributarii eſſent regum Caſtellæ.

34 DIONYSIV S, Alphonſum quintum reliquit.

35 ALPHONSV S hoc nomine quintus inter reges Portugalliæ, ex Conſtantia Ferdinandi quarti Caſtellæ regis, Petrum genuit.

36 PETRV S Ferdinandum dedit.

37 FERDINANDV S hoc nomine primus rex Portugalliæ, ex regina Caſtiliæ nihil tulit. Cæterum ex pellice Iohannem reliquit.

38 IO ANNES nothus, & ex pellice natus, inuaſit regnũ, pulſa Beatrice legitima filia, quę Iohanni regi erat Arragonum deſponſata. Primus inuenit inſulas Baleares, Maioricam & Minoricam: primus etiam ordinem militantẽ apud Hiſpanos inſtituit. Ex Iſabella Angliæ regis filia quinq; liberos tulit, videlicet Ferdinandum, Henricum, Petrum, Eleonoram

Arragonum regi, & Ioannem Castiliæ regi nuptas. Sunt qui illi & Philippi filiam tribuunt, Erico Danorum regi collocatam.

39 HENRICVS Iohannis primi Portugalliæ regis filius, late domo profectus, per marginem Hispaniæ, suæ gentis primus nauigauit in Indiam: adiutusq; opera ac sciētia Vesputii, insignis Cosmographi, inuenit Mederam & Cannarien insulas.

40 PETRVS Henrici frater Germanus, filius & ipse Iohannis, genuit Petrū regni Portugalliæ infantem (qui postea patri successit: & in Aphrica tres amplas ciuitates subiugauerat, Zeliā, Tigiam, & Alcazaram) & Iohannem, qui ob Caroletam vltimi regis Cypri filiam coniugem, fit rex Cypri: etsi Veneti in possessione præuerterunt.

41 FERDINANDVS secundus frater germanus Petri & Henrici, Sanctius ab Hispanis ob vitæ continentiam appellatus, capitur in prælio à Sarracenis, & pistrinum quoad vixit trahere cogitur.

42 EDVARDVS frater germanus Ferdinandi, Petri & Henrici, filius & ipse Iohannis primi Portugalliæ regis, & qui familiam suam propagauit ad posteros: ex Isabella filia Ferdinandi regis Arragonum, procreauit Ioannem secundum, Alphonsum sextum, Leonoram FRIDERICI tertii Imperatoris coniugem, & Ioannam Henrico Castiliæ regi nuptam.

43 ALPHONSVS sextus hoc nomine, ex Ioanna filia Henrici Castiliæ regis hoc nomine quarti, Ioannem tertium & Emanuelem primum produxit.

44 IOANNES hoc nomine tertius rex Portugalliæ, equi lapsu extinctus, Ferdinandi quinti regis Castellæ filiam Isabellam habuerat, vnde Ferdinandum tulit filium.

45 EMANVEL, qui nauigationem in occidentē primus inuenerat, ex Maria Ferdinandi Castiliæ regis F. tulit Iohannem regē, qui adhuc in humanis est: Isabellam, Carolo quinto Imperatori nuptam: & Beatricem Sabaudia duci desponsatam, matrem Philiberti ducis qui adhuc in humanis est. Progenuerat ex eadem coniuge & alios liberos, qui in pueritia diem suum obiēre, videlicet Ferdinandum, Ludouicum, Henricum, Eduardum, & qui attigerat vigorem ætatis Alphonsum cardinalem. Porro idem Emanuel extincta prima cōiuge Maria, secundis nuptiis duxit Leonoram Philippi ducis Aultriæ filiam, Caroli quinti & Ferdinandi Cæsarem germanam: quæ vidua facta, postea coniungitur Francisco Galliarum regi.

46 IOANNES, qui viuit adhuc, ex Catharina, sorore Caroli quinti Imperatoris, genuit filium, qui nuper obiit.

GENEALOGIA COMITVM LOVANIENSIVM, vnde Lotharingia ac Brabantia duces ortifuerunt.

1 RAGINERVS sub Othone secundo floruit: & mortuo Giselberto Belgicæ ac Lotharingorum principe, occupatores ducatum illorum Arnuldum & Garneum expulit.

2 LAMBERTVS, ex Gerburge Brabantina procreauit Henricum primum.

3 HENRICVS ex Vda ducissa Arduennæ tulit Henricum secundum, Wilhelmum, 40 Gozilonem, & Gotofridum barbaturum.

4 WILHELMVS Henrici primi filius. Is partitus cum fratre ditionem veteris Lotharingiæ, quæ totum Luzelburgensem Brabantinumq; tractum cōprehendebat, sibi ducatum in Vosago, hoc est hodiernam Lotharingiam retinuit: Septentrionali parte, vbi hodie est Brabantia & Luczelburgensis ducatus, Gotofrido fratri relicta, qui se ducem Brabantia ac Lothariæ scribebat. Et ita non solum stemma sectum ex eo tempore fuit, verum etiam prouincia veteris Lotharingiæ in duas portiones diuisa, alterum ac nouum Brabantia nomen asciuit. Id vero contigit, Henrico quarto imperante.

DUCES LOTHARINGIA.

1 WILHELMVS, de quo supra diximus, ab Henrico quarto dux Lotharingiæ creatur, stirpe ducum Arduennæ deficiente. Is Theodericum filium reliquit.

2 THE-

DUCES BRABANTIAE ET Lotharingia.

GOTOFRIDVS Barbatus cognomento, partitus cū fratre Wilhelmo prouincias, Septentrionalem partem sibi retinuit, vbi postea Brabantia ac Luczelburgensis Comitatus fuerit distincti: qui ex filia Henrici quarti Imperatoris Gotofridū secundum procreauit.

GOTOFRIDVS secundus hoc nomine, ex filia Henrici ducis Lymburgensis Gothardum & Henricum reliquit.

HEN-

2 THEODERICVS secundus, hodiernæ Lotharingiæ dux, ex stirpe Louaniensium comitum.

3 THEOBALDVS, Theoderici filius. Huius fortasse frater fuit Gisbertus, cuius filiam Gutam BERCHTOLDVS comes de Legsgmynd, vxorē duxerat, anno M CXXX.

4 FRIDERICVS, sub quo nomē Lotharingiæ mansit, huic stemmati ducaturq; Vosago monte ac Mosamne cōcluso: altero stemmate à Gotofrido Barbato descendente, paulatim Brabantia nomenclaturam vsurpante. Genuit vero FRIDERICVS Fridericum secundū, & Mathæum ducem. subscrispsit literis de anno M DXXX. inter cæteros Germaniæ principes & comites.

5 MATHÆVS Lotharingiæ dux, reliquit Simonem ducem.

6 FRIDERICVS hoc nomine secundus, Mathæum secundū procreauit: & floruit anno à nato Christo M C CXXXIX.

7 MATHÆVS hoc nomine in isto stemmate secundus, Fridericum tertium tulit.

8 FRIDERICVS tertius Theobaldū secundum progenuit.

9 THEOBALDVS Fridericum quartum reliquit. obiit vero Theobaldus anno M C C C X I.

10 FRIDERICVS in stirpe nobili quartus, Rudolphum genuit.

11 RVDOLPHVS primus Ioannem primū reliquit, & obiit anno M C C C X L V I.

12 IOANNES ex Sophia filia Eberhardi comitis Wirtēbergenfis, Caroli primū suscepit. sepelitur apud Nancium, anno salutis M C C C L X X I I.

13 CA-

HENRICVS Probus cognomento, ex Mathildē comitissa Boloniæ Henricum secundum genuit: & Mariā, Othoni quarto Cæsari locatam, qui erat dux Brunsvicensis: item Mathildam Rheni Palatini coniugem, & Tertiā Geldriæ comiti traditam.

HENRICVS hoc nomine secundus, ex Maria Philippi regis Romanorum, de stirpe Sueuorum, procreauit Henricum tertium, & Mathildam Florentio Holandiæ comiti nuptam.

HENRICVS tertius hoc nomine, ex cognomento Manfredus, ex Adelhaide ducis Burgundiæ filia tres filios suscepit, & vnam filiam: videlicet Henricum quartum, Ioannem, Gotofridum tertium, & Mariam Philippo Franciæ regi locatam. floruit anno M C C.

IOANNES, ex Sophia Thuringiæ Landgrauia, vltimus, duos filios genuit: qui stemma iterū secuerunt in duces Brabantia & Landgrauios Thuringiæ. Vxor quippe filia erat postremi Landgrauii, stirpis Aureliancensis, cuius genealogiam vltimo huius operis libro dedimus.

DUCES BRABANTIAE ET LANDGRAVII Thuringia & Hassia comites Louanienses.

IOANNES secundus dux Brabantia floruit circa annū Domini M C C L I I. & Ioannem tertium genuit.

IOANNES tertius ex comitissa de Truex, reliquit vltimo filias, videlicet Ioannam Wilhelmo Holandiæ comiti nuptam: Margaretā, Ludouico Flandriæ comiti collocatam, qui & ducatum Brabantia possederat: Mariam ducis Sabaudia coniugem: Tertiā, locatā domino a Gaisbekh: & Reginā virginē. Ita igitur Flandriæ comes Brabantia dux factus est, cum duas filias reliquisset tantum, Mariam Philippo Franciæ regi nuptam, & Margaretam Philippo Audaci comiti de Niuernia. Vnde posteriores duces Brabantia processere, Antonius, eiusque filius Ioannes Academia Louaniensis author, anno M C C C C X X I I. Cuius filia Wenceslao Luczelburgensi copulata, ducatum Brabantia in domum Bohemicam transtulerat. erat enim filius Ioannis Bohemiæ regis, nepos Henrici septimi Imperatoris. Sed is Wenceslaus ducatum cum vita amisit. Quippe LYDOVICVS comes Flandriæ

HENRICVS Landgravius & comes Louaniensis, ex duabus vxoribus, Mechtildē Cleuenfi, & altera Brunsvicensi ducissa, genuit multos liberos: Ioannē Landgraviū, Othonē Landgraviū, Ludouicū episcopū Monasteriensē, Sophiā comitissā de Zigenhaym, Elisabethā comitissā à Waldeckh, Agnetē Burgrauia Nurnbergensem, mechtildē comitissā Geldriæ, & Margaretā comitissam de Sohyn. obiit an. M C C C L V I I.

OTHO Landgravius Thuringiæ & Hassiæ, ex Adelhaide comitissa de Raucēperg genuit Ludouicū Othonē præfulem Magdeburgensem, & Henricū Landgraviū: qui Othonē tertium reliquit, & Elisabetham ducissam Brunsvicensis.

LYDOVICVS ex Magareta comitissa Sponhamēsi Hermannū Landgraviū progenuit.

HERMANNVS Landgravius Thuringiæ & Hassiæ, ex Margareta Burgrauia Nurnbergensi genuit Othonem quartū, & Ludouicum secundum.

LYDOVICVS secundus ex Anna Friderici ducis Saxonie reliquit HERMANNVM Coloniensem præfulē, HENRICVM, Ludouicū, & Eli-

13 CAROLVS vnicā modo filiam reliquit, quā vna cum ducatu Lotharingiæ Renatus Ludouici Andegauensis comitis filius vxorem accepit: electus in regem Siciliae & Apuliae, et si possessione eorum regnorum nunquam sit consecutus. Cuius nepos quoque Nicolaus cum sine liberis extingueretur, Fridericus comes de Vadamont, qui habuerat filium Renati, dux Lotharingiæ designatur: à quo, qui iam rerū potiuntur in ducatu Lotharingiæ, rite descendere dignoscuntur.

lissime stirpis vltimus, ex filia Georgii ducis Saxoniae filiam genuit Misniae marchioni nuptam, quae Landgrauiatum Thuringiae ad Misnenses transtulit: & alterum comiti Kaczenellenbogeni, quae Hassiae Landgrauiatum eidem domui adiecit: à quibus hodierni Landgrauii Hassiae descendunt. à Misnensibus autem, qui modo rerum in Saxonia & Thuringia potiuntur.

LOTHARICI SIVE BELGICARVM

Principatus alia vetustior & alius repetita distinctio.

LOTHARICVM regnum, siue Lotharingia vetus, pars Austrasiæ, Francici quondam regni fuerat, comprehendens hodiernas distinctas prouincias, Lotharingiam, Brabantiam, Luczelburgensem, Lymburgensem, Geldrensem, Namurcensem, Hannoniensem, principatus, vna cum ditione episcopatum Leodiensis & Treuirensis, eoque Germaniæ agro ad Rhenum vsq; extento contra Maguntiacum, quem hodie Huntzruken appellat. In quo comitatus celebres sunt, Sponhaymensis, Veldenzenensis, Arnbergensis, Manderfchinensis, Sarprugensis, Byczenensis, Leyningensis, Nassouiensis, & alii pleriq; Nomen huic tractui (qui Romanis sub nomine Belgicarum, & tractu Mediomaticum atq; Obruncano notus erat) primus Lotharius Cæsar, Ludouici Pii filius, indidit: cui in diuisione, post procelium Fontanense, Austrasia sorte obtigerat, cum parte Lugdunensis prouinciæ: quam à proprio nomine, abrogata veteri appellatione, Lotharicum regnum, hoc est, in vernacula lingua, Lothreych (cuius adhuc titulo Cæsar noster CAROLVS V. vtitur) nuncupauit. Atq; illud deinde Lotharicum regnum, vt pote latissime patens, cum plures liberos Lotharius Imp. procreasset, primo in angustias redactum, pleriq; ad Francos, Burgundos, & Alemannos agris abreptis, tractum eum duntaxat terræ comprehendere postremo cœpit, qui inter Vosagum & Iuram montes, Sequanamq; flumen & Belgas excurrit. Qui posterioribus temporibus, ob principum nouorum ambitionem, subdiuidebatur in Lotharingiam superiorem, quæ nomen retinet: Lotharingiam inferiorem, quæ nostra ætate Brabantia dicitur: ducatum Mosellanum, vbi modo Luczelburgensis ducatus confidet: & ducatum Arduennæ siue Boloniensem, vbi hodie confinia sunt Luczelburgensis, Namurcensis, Leodiensis & Hannoniæ principatum. Quam partitionem prouinciarum Lotharingiæ veteris in tales angustias reductarum primordia atq; occasionem accepisse mortuo Ludouico Balbo, verisimile est, cum Galliarum proceres Balbique spurii Ludouicus & Carolomannus tertius aduersus Bosonem tyrannum, Ludouicum Boiariæ regem in auxilium vocassent, Carolomanni primi Boiariæ regis fratrem: cui pro stipendio partem veteris Lotharingiæ concesserunt, à Galliarum regum iugo demptam, & imperio Germanico adiectam. His suffragatus Ioannes Auentinus, libro 4. Annalium Boiorum hæc scripta reliquit: Reginoburgii Boiorum negotiis intentus est Ludouicus, filius eius impubis, quem Luitgarda vxor iusta

Elisabetam comitis Nassouiensis coniugem.

HENRICVS ex Anna comitissa à Kaczenellenbogen; tulit Ludouicum tertium, & Wilhelmum.

LVDOVICVS tertius ex Mechtilde comitissa Wirtēbergenfi Wilhelmum, Hermannum episcopum, & Reginam Siciliae procreauit.

WILHELMVS reliquit Wilhelmum secundum Catharinā comitissam de Baychlingen, & Annam monialem in Annaberg.

WILHELMVS secundus, ex ducissa Meclaburgenfi, genuit Wilhelmum tertium, Philippum, Elisabetam ducis Saxoniae coniugem, & Magdalenam.

PHILIPPVS huius nobilissime stirpis vltimus, ex filia Georgii ducis Saxoniae filiam genuit Misniae marchioni nuptam, quae Landgrauiatum Thuringiae ad Misnenses transtulit: & alterum comiti Kaczenellenbogeni, quae Hassiae Landgrauiatum eidem domui adiecit: à quibus hodierni Landgrauii Hassiae descendunt. à Misnensibus autem, qui modo rerum in Saxonia & Thuringia potiuntur.

30

iusta pepererat, de fenestra Palatinarū ædium decidens, ceruices fregit, animamq; efflauit. Parentes luctu tristitiaq; saturi, hyematum Francofordiam tendunt. deinde primo vere cum vxore Luitgarda, rex Boius Francorumq; ad Aquas Graneas migrat: deinde Gallias subacturus, Clusiacum petit. Obuiam veniunt Gothelmus & Chunradus, cum suæ factionis hominibus, regemq; Germanum cum vxore honorifice excipiunt: per Galliae occidentalis oppida vicofq; Attiniacum, Hercuriacum, Ribodi montem circumducunt. Tandem Ludouicus & Carolomannus germani Vestriacæ Franciæ reges, armati cum suæ partis proceribus, sese aduersariis opponunt, ab vltiori regno eos vi prohibere conantur. At amicis comitantibus, pax quæ superiori anno inter reges conuenerat, reintegratur, atq; iurifurandi religione sancitur: vniuerso Lotharingiæ regno, vt supra, Galli denuo cedunt, & ad id quod quasi mancipio dare regi Austriaco debuerunt, veluti liberales venditores solent, auctarium addidere, Attrebates nimirum, atque diui Vedasti templum. Facto itaq; foedere cum nepotibus, & indicto Gundolphiā conuentu, Ludouicus noster domum reuertitur. Sed placet Catalogum ducum illorum, qui in tractu veteris Lotharici regni Caroli magni stemmate desinente distinctas suas quisq; prouincias, Romanorum Cæsarum auspicio, gubernarunt, subnectere, vt ex Chronologiarum fide collegi.

20 DVCES LOTHARINGIÆ inferioris, vbi posterioris Brabantia ducatus exortus est, in quo Louaniensis quondam comitatus celebrabatur.

1 LAMBERTVS, cū Reginhero Hannoniensi comite, aduersus Henricum Claudum Imperatorem, sanctum illum, qui circa annum millesimum à nato Christo, rerum positus fuerat: & Balderico Leodiensi episcopo, conspirauit. Erat autē de stirpe Louaniensium.

2 OTHO, qui & Belgicarum princeps Annalibus dicitur, ab Henrico tertio proscibitur, Theobaldo filio gratiam impetrante.

3 FRIDERICVS ab Henrico tertio constituitur aduersus Gotofredum Boloniensem. Sed fugat⁹ à Gotofredo, apud Andverpam obsidetur, iuuante obsidionem Balduino Flandro sororio.

4 GOTOFRIDVS suæ stirpis primus, ab Hærico quarto Lotharingiam inferiorem beneficiū accepit.

5 GOTOFRIDVS gibbosus filius Eustachii Boloniensis, ab eodē Hærico quarto dux inferioris Lotharingiæ cōfirmatur, &

DVCES LOTHARINGIÆ superioris, vbi modo est Lotharingia ad fontes Mosæ.

1 HVC O Lotharii regis secundi, ex Waldrada concubina, Guntheri Colonienfis episcopi sorore, nothus filius, cū diu latrocinatus fuisset in Belgis aduersus Carolum Caluum & Ludouicum secundū, tandem à Ludouico quarto istum tractum Lotharici veteris regni impetrauit. Quo cum non contentus rebellasset, victus & captus, Metensibus à Carolo Crasso præsul datur. Sed cum tertium rebellasset, excæcatus ab Crasso, Prumiensi cœnobio haud procul Bonna includitur. Cuius sororem Gisalam Crassus vxorē locauerat Gotofrido Nordmanno, cum sacris tinctus vndis Christi doctrinam suscepisset: illiq; pro dote Phrisiam concessit. Quare Annales referunt, fretū opibus Nordmannorum, toties rebellasse Hugonem.

2 HVC O iunior, superioris filius, cui Arnulphus Cæsar apud Forchaym regnum Arelatense feudo contulit. Qui postea vocatus ab Italis Mediolanum, rex Italiæ constitutus est, relicto Lothario filio: qui contra patrem à Berengario secundo rex Italiæ salutar, patre in Lotharingiā & regnum Arelatense redeunte.

3 LOTHARIVS patri in

DVCES MOSELLANI, eius videlicet agri, in quo comites Luczelburgenses & Lymburgenses ducum prerogatiuam impetrarunt. Pertinebat vero ad hunc ducatum totus tractus Huntzrugensis, Sylua Asyala, cum Comitibus Artenburgensi, Sponhaymensi, & aliis vicinis.

CHVNRADVS Suetibogo Arnulphi filio, interfecto à suis, partem orientalem Lotharingiæ occupauit, qua Mosellam versus Treuerimque excurrebat, propriumq; ducatum in veteri auspiciatus est.

GEBHARDVS & Chūradus, superioris Chunradi filii, bello decertarunt cum intersectoribus Suetibogi, Gerardo, Stephano & Machefrido, Ludouico Arnulphi filio imperante.

FRIDERICVS, qui & dux Mosellanus, & Palatinus cognominabatur, fratres habuit Hæricum Heczal Boiariæ ducem, Theodericum Metensem, Adelberonē Treuerensem episcopos: & Chunegundim, Henrici Claudi Imperatoris, quæ sanctum vocant, coniugē: itemque Irmēgardam, Welfphonis secundi vxorem.

GOTHELO à Chunrado secundo, quem Saliquū dicunt, Friderico sine liberis extincto substituitur. Erat

Are-

H

& Marchio Antverpiensis. Progenit filios, Gotofridum regem Hierosolymorum, Balduinū & Eustachium.

6 HENRICVS comes à Lympurg, sui generis primus, Gotofrido in Asiā lares mutanti sufficitur, circa annum Domini MC.

Ad hunc HENRICVS quartus Imperii insignibus spoliatus à filio Henrico quinto, profugit.

7 GOTOFRIDVS comes Louaniensis ab Henrico quinto sufficitur Henrico superiori ex auctoritate, quod patrem fouisset.

8 HENRICVS filius Gotofridi, HENRICO quinto rebellauit, occupato Aquisgrano: sed armis ad obsequium est reductus. Hos secuti sunt, qui in superiori figura recensentur, partim Louanienses, partim Burgundi, Hollandiq; principes, atq; Luczelburgēses Bohemiæ principib. cognati.

7 CAROLVS frater Lotharii, confirmatur ab Othone tertio, aduersus Hugonem Gisalberti filium: qui occupato Franciæ occidentalis regno, orientalem limitem Germaniæ sacramento imbutum inuaserat.

8 OTHO filius Caroli, ab Othone tertio sufficitur.

9 GOTOFRIDVS filius Gotofridi, Arduennēsis principis, ab Henrico Claudio substituitur Othoni. Is Lambertū Louaniensem comitem, inferioris Lotharingiæ ducē, expugnato Louanio occidit. Reginherum Hannoniensem vicit & Gerhardū Chunradi secundi post Cæsaris auunculum. Is fratrem Gothelonem habuerat, ducem Mosellanum.

10 THEODERICVS vi ducatu occupauerat. Ideo ab Hērico duce Bauariæ, Chunegundis sanctę fratres, q̄ Henrico Claudio nupta fuerat, capitur. Cōiurauerat enim nō solū aduersus Gothofridū Lotharingū, verū etiā cōtra Imperatorē Henricū Claudū, vna cū Lāberto Louaniensi, Reginhero Hannoniensi, & ceteris quibusdā. Sed capt⁹ gratiā meruit, & liberatur.

11 GOTHELO à Chunrado Saliquo Cæsare sufficitur Theoderico, qui Gothofridi superioris germanus fuerat. Qui pro Lotharingia cum Othone duce Belgicarum bellū gessit, qui illi Tullum, Barum & Leucorū urbem abstulerat. Quem victū acie occidit, hostisq; caput in Italiam Chunrado Saliquo trāsmisit.

12 GOTHOFRIDVS à Gothelone superiori, qui Mosellano ducatu contentus erat, in ducatum Lotharingiæ admittitur. Aduersus quem, fratrem suum Henricus tertius inuestire conabatur: quod maximum bello seminariū fuit. Idcirco enim Gothofridus, eum rege Galliæ conspirans, præcipere fratri alterā Lotharingiā conabatur, atq; vtrumq; sibi ducatum vsurpabat. Cui ex Spyra Nemetum obuiam profectus Henricus tertius, & Brabantia recepit, & ipsum in potestatem Gothofridum redegit. Qui dato filio obside, Lotharingiam alteram abiurauit. Sed mox reconciliatus Cæsari, vtriusq; possessionem accepit. Immemor tamē tanti beneficii, cum Balduino Flandro, & Theoderico Flerdingii limitis præfecto, in Imperatorē cōspirauit: occupatis Virduo, Chabarū vrbe, & palatio Nouiomagēsi incēso.

Itaq;

autem frater Gothofridi Lotharingiæ ducis.

FRIDERICVS secundus filius Henrici Heczi Boiariæ ducis, aui ducatum cōsequitur ab Henrico tertio, qui Gothelonem proscripserat.

ALBERTVS ab Hērico tertio constituitur, anno MCXLVIII. occiditur in prælio à Gothofrido Lotharingo, hoste Imperii.

EBERHARDVS ex Landgrauio Alsatiæ, forte stirpis Habsburgiæ, ab Henrico quarto creatur.

THEODERICVS ab Hērico quarto dux Mosellanus cōfirmatur. Post illa tempora Lympurgēses duces ad famam venerant: & Comites Luczelburgenses, qui maiorem eius ducatus partem feudo impetrauerāt, ducū postremo titulo adornati, Imperii fasces, Bohemiæ regnum, & Lotharingiam, inferiorem iam Brabantiam denominatā, impetrauere ob fidem, ab Augustis.

Itaq; denuo proscribitur, tres ordine habuit à Cæsare substitutos successores in superioris Lotharingiæ ducatu: Gothelonem fratrem, Albertum & Fridericum. Sunt qui illum tamen in gratiam rediisse postremo cum Henrico tertio tradant, intercedente Leone nono papa, qui comes à Dagfberg Alsatius erat. Habuit in matrimonio, Beatricē Bonifacii Mantuani principis viduam, Mathildæ matrem: ob quam ab Henrico quarto, in Marchia Italica confirmatus erat.

13 HENRICVS comes Louaniensis, ab Henrico quarto Gothofrido sufficitur. Habuit fratrem Chunradum Carinthiæ ducem, ab Henrico quarto adhuc puero, eiusq; matre constitutum. Porro Henricus relicta vxore & liberis, in Gorcia cœnobio Mediomatriciensi monasticen profiteri cœpit, à dæmonio (vt ferunt) instigatus. Itaq; & egressus, vxorem paulo post interfecerat.

14 GEROLDVS obiit sub Henrico quarto.

15 THEODERICVS secundus hoc nomine, Geroldi filius, patri succedit.

16 REGINALDVS comes Barenfis occupauit Lotharingiam, Henrico quinto imperante: quem contumacem, armis Henricus quintus compescuit. Reuersus posthac in gratiam Lotharii Saxonis Imperatoris, contra Rogerium Nordmannum, Siciliae & Apuliæ rex inauguratur, consentiente Innocentio Pontifice maximo: à quo Barenfes principes in Apulia defluere dignoscuntur.

20 GENEALOGIA DUCVM NORDMANNIAE,
qua olim Armorica prouincia dicebatur, Angliæ opposita in littorali Gallia ora.

1 SIGEFRIDVS hoc nomine primus, à Witikyndo Saxonum principe aduersus Carolum magnum excitatus ex Cymbrica Chersoneso, primus littoralem Galliæ oram depopulatus, ab Ibenarabo etiam atq; Iosepho Sarracenorum principib. qui tum Hispaniam occupauerant, confirmatus, sedes figere in Armorica cœpit: sed profligatus à Francis, reuerti cogitur.

2 RORACVS cum Heroldo fratre non hostiliter, sed amice, cum ex Dania profugissent, à Ludouico Pio Dorstetensem agrum in Holandia ad ostia Rheni impetrauit feudo.

30 Quorum Roracum falso accusatum, Lotharius Imperator in vincula coniecerat. Vnde liberatus à LVDOVICO secundo Boiariæ & Germaniæ rege, Lotharii fratre, inter DANOS & Saxones alio loco, vbi modo est Bremensis & Oldenburgensis tractus, collocatur.

3 GOTOFRIDVS primus, Roraci superioris filius, immemor beneficii, Carolo & Lothario Pii filii Galliæ præsentibus, latrocinatus rursus, Andegauensi vrbe, Turonis, Pictauiæ & Nannetibus destructis, pacem emere Francorum reges coegit. Qui aduersus hanc gentem, vt pote iam conterminam factam, Saxonem quendam, Rupertum nomine, in Andienfi siue Andegauensi prouincia collocare, qui barbarorum excursions in interiora Galliarum arceret.

40 4 HASTINGVS sub eodem Carolo Caluo depopulatus est Galliam interiorem, Turonis & Pictauiæ desolatis.

5 RORICHVS secundus hoc nomine, primus amplexatus pacem, subiecit se Ludouico secundo, Pii filio.

6 RVDOLPHVS, cum Galliam & Frisios depopularetur, à Francis vincitur, & profligatur.

7 GOTOFRIDVS secundus hoc nomine, adscitis in partem laboris Sigefrido Wormio & Halso, qui nouos ex Dania exercitus ductauerant, circa annum Domini DCCC LXXX. miserabili clade Galliam interiorem affecit, expugnatis & deuastatis Traiecto, Tungrorum vrbe, Louanio, Gandauo, Tornaco, Cameraco, Attrebatibus, Morinis, Bononia, Aquisgrano, Bonna, Nouesio, Treuironum Augusta, Malomunduro, Stabulis, & præcipuum eius viciniam cœnobis S. Lamberti, S. Vdalrici, S. Richii, & Prumiens. Vincuntur tamen à Carolo Crasso & Arnulpho Carinthiæ duce, Carolomanni Boiorum regis filio, in Aschaloche ciuitate. Quorum Sigefrido domum fugiente in Daniam, Gotofridus ad oram maris manet: Christi q; doctrina recepta, Gisela filiam Lotharii secundi regis ex Waldrada concubina, Hugonis Lotharingiæ ducis sororem in coniugium impetrauit, cū dote ducentorum millium, & Frisiæ dominio. Qua tamen reddita, Armoricam retinuit, in eaq; à Francorum regibus confirmatur.

De quo scribit Ioan. Auentinus libro quarto: Eadem tempestate Hugo filius naturalis Lotharii regis, quibusdam stolidam vanitate spem eius infantibus, olim agitur scelus ex-

equi statuit, clam à Gothofrido rege Danorū, cui Gisela soror sua nupta erat, exposcit auxiliare copias, quibus auitum paternumq; regnum adserat, atq; cum sorore & Gothofrido partiatur. Gothofridus igitur cum Hugone inaudita antea facinoris societate inita, in Augustum conspirat, eum tollere, eidem regnum præripere decernit. Quod cum vi atq; iure non posset, fraude adsequi tentat. Gerolphum & Gardolphum Frisiorum primores ad Imperatorem mittit: ea postulat, quæ siue negata, siue concessa, prorsus sibi oportuna forent. Proponebat autem, se in palustribus locis, atq; incultis vitam abstemiam, indignam genere & meritis suis, in omni rerum penuria agere, direptuiq; Danis vicinis & popularibus suis (quibus ob lares, sacra mores patrios desertos, inuisus esset) patere. Petere igitur à Cæsare, ut in meditullium Imperii, ad loca culta, vitifera & tutiora, nempe ad confluentes, Mosellæ que ripas amœnas, ubi more regio pro virtute sua degat, transferretur. Cæsar etsi fallacem gentem, semper alia cogitantem, alia simulantem, bene cognitam habebat, atq; cum tam impiæ voci quantum nefas subesset, non lateret: tamen nunc animo temperabat. Si enim quæ petebantur, aperte negarentur, se iure desciscere posse, iam sibi DANVS persuaserat. Ne igitur merito cum velit, queri, ac res novas moliri Nordmannus queat, Imperator legatos benigne appellat, cuncta sibi curæ fore responderet: Gothofrido nunciare iubet, ut constituto die in Batauorum insula cum paucis præsto sit: eo se missurum amicos, qui cum illo de summis vtriusq; rebus colloquantur, atq; de postulatis ex voto animique sententia, prout æquum & vtriusq; dignum fuerit, transigant. Hæc ille. qui scribens quæ post gesta sunt, refert, Nordmannum haud ita multo post ab Henrico Nordmannici limitis præfecto in publico consensu, iussu Imperatoris fuisse confossum, & Hugonem excæcatum, in Gundolphia, Prumiensi cœnobio, inclusum.

8 ROLLO, qui & Rupertus, siue Robertus ablutus sacris vndis cognominatus fuerat, audita nece Gothofridi, excita gente Nordmannorum, qui in Frisis confederant, Gallias circa annum salutis DCCCXXVI. miseris modis depopulatus, Louanio expugnato, Parysios vsque excurrit: & inde flexo itinere, Tullum, Viridunum, Trecaffiorum, & Senonum vrbes, partim expugnauit, partim afflixit: nequicquam duobus limitum præfectis resistentibus, Henrico Antorfensi, & Othone Andegauensi, Ruperti Marchionis eorum finium primi filio, qui & eo in bello occubuit. Factumq; est hac populatione & victoria Nordmannorum, ut Carolus Simplex, qui tum rerum in Gallis potiebatur, & Rothomagensis tractum cum veteri Neustria prius occupatis adiacere coactus fuerit: data quoque cognata illi in vxorem, quæ virum ad Christi salubrem doctrinam persuasit atque induxit.

9 GOTHOFRIDVS hoc nomine in ducatu Nordmanniæ tertius, rescisso fœdere, adscito Sigefrido quodam cum multis suæ gentis millibus, abusq; Dania circa annum salutis DCCCXC. in Galliam interiorem excurrit, castris primo prope Louanium in locis palustribus Tylæ amnis positus. Mosam exinde flumen traiecerunt: penetrataq; Arduenna sylua, Bonnam vsq; totum Ribuarium pagum deuastarunt, nequicquam resistentibus Arnulpho limitis illius præfecto, & Sundolcho Moguntino præfule, quos aduersus Barbaros ac fœdistragos Arnulphus eius tempestatis Imperator, Bohemico bello occupatus, cum copiis miserat. Itaq; cæsis his quos memorauimus, pace inita cum Suatobogo Bohemiæ & Morauia rege, Arnulphus Cæsar, cum omnibus Imperii Germaniæq; atque Franciæ viribus, hostibus se opposuit: & ad ripam Tylæ amnis prope Louanium pugnandi copia facta, pene ad internecionem Nordmannos deleuit, Calend. Septemb. xvi. signis, quæ hostibus ademerat, in Bauariam transmissis.

10 WILHELMVS primus princeps religiosissimus, Nordmannos in Neustria gubernabat, circa annum Domini DCCCXLIII.

11 HYNTHO conuersus ad fidem Christi, rursus pacem Francis dedit.

12 GVNRIEDVS circa annum Domini DCCCCLXXIII. egressus Gallias orâ, classem Hispanias occupare voluit. Vnde à Raymyro tertio Legionis, & Sanctio Gundissaluo Castellæ comite repellitur.

13 RICHARDVS Nordmannorum in Gallia Armorica princeps, vincitur ab Henrico secundo Imperatore, quem Claudum cognominant, & sanctū dicunt: quod cum Balduyno Flandriæ comite, Valentiam imperialem in agro Hannoniensi ciuitatem occupasset.

14 TANCREDVS quum filiis abundaret, cum classe Robertum & Richardum ad occupanda loca alio emisit.

15 ROBERTVS & Richardus primi mare Oceanum infestare cum cœpissent, notis idcirco classica industria, à Chunrado Saliquo conducti precio aduersus Græcos, Italiam, siue magnam

magnam Græciam continuis rapinis exhaurientes, locari cœpti sunt in Calabria. Itaq; præsidiales milites adfuefacti agri fecunditate, adsciscetes multa ex Gallica Nordmannia gentilium millia, vtrique imperatori non solum terrori deinceps fuerunt: verumetiam contempto imperio domini, qui conduxerat eos, proxima quæq; in Apulia loca iuris sui fecere: donec Leo nonus papa, homo Germanus, ex cœmitibus à Dagsberg oriundus, animaduersa quæ inde emerfura aliquando esset perniciēs, fulmine tactos, bello eos insuper adgressus est. In quo superiores facti, totius paulatim Italiæ ad se summam imperiumque traxere.

10 . N O R D M A N N O R V M P R I N C I P E S ,

REGES EFFECTI.

IN GALLIA ET ANGLIA.

WILHELMVS hoc nomine secundus, princeps Nordmannorum, imperante Henrico quarto, quem alii cognomento Conquestorem & Bastardum vocant, consanguineus Eduuardi sancti, postremi Angliæ regis de gente Saxonum, à deuictis Anglis rex creatur. Qui ex Mathilde Balduyni cognomento Mitis, Flandriæ comitis F. genuit Wilhelmmum tertium, Henricum, ambos Angliæ post se reges: Robertum & Richardum, Nordmanniæ duces: Luciam, Cæciliam & Mathildem. Is primus trium leonum insignia armis Angliæ attulit.

WILHELMVS ex cognomento Rufus, secundi filius, patri successit in regno Angliæ.

30 HENRICVS, fratri Wilhelmo sine macula prole sublato, in Angliæ regno successit.

WILHELMVS quartus in gente Nordmannorum, non quidem Angliæ rex, sed dux Nordmanniæ post Robertum patrem, ab Henrico Angliæ rege patruo, post obitū Caroli principis Flandrorum, comes Flandriæ cōstituitur. Sed ob tyrannidem vtrūq; principatum amisit, Theoderico Alsatio in comitatu Flandriæ succedente: à quo in prælio prope Alstam oppidum sagitta ante portam interficitur, anno salutis nostræ MCCCXVII.

STEPHANVS rex Angliæ, nepos ex Adela sorore Henrichi regis, prius comes Bleffensis in Gallia.

HENRICHVS secundus Stephani filius, qui Hyberniam primus tributariam Anglis fecit. Sunt qui adoptiuum duntaxat Stephani filium existiment, & Comitum Andegauensium extitisse. Anno Domini MCLX. regnauit.

RICHARDVS cognomento Cor leonis, Henrichi secundi filius, circa annum salutis regnauit MCCC.

IOANNES cognomento sine terra, frater Richardi.

HENRICVS tertius, Iohannis regis filius.

IN APVLIA ET SICILIA.

ROBERTVS, cum classe in Asiam ad terram Sanctam è manibus barbarorū vendicandam profectus, à Græcis Italiæque aduersus Sarracenos conductus, cum deniq; Siciliam atq; Apuliam Calabriamq; liberasset, principatum in his primus accepit, Pontifice maximo confirmante: deductisque Nordmannorum in his terris coloniis, nouam linguam à reliqua Italica variantē excitauit.

RICHARDVS primus, excusso iugo Imperatoris vtriusque, se in libertatem vendicauit. Contra quē Henricus quartus Gothofridum Lotharingum vicarium Imperii per Italiam cum copiis misit.

ROBERTVS secundus, cognomento Vischardus, primus Siciliæ rex salutatur à Romano pontifice Gregorio septimo, cognomento Hiltebrando: quod eius consilia aduersus Henricum quartum promouisset.

ROGERIVS Roberti filius, primus corona redimitur ab Innocentio papa: cuius filiam Chunradus Henrici quarti Imperatoris filius duxit vxorem, qui à Nordmannis & pontifice inductus aduersus patrem conspirauerat.

WILHELMVS Rogerii filius, se Honorio pontifici Romano primus subiecit: cum quo aduersus Fridericum primum Imperatorem diu pro imperio Italiæ, bello decertauit. Tandem pace constituta, Pontifex filiam Wilhelmi Constantiam, Henrico sexto, Friderici Cæsaris primi filio desponsauit. Atque hoc titulo Sueui rerum in Apulia & Sicilia potiri cœpere.

TANCREDVS frater Wilhelmi obiit ante Constantiæ nuptias, & regna Siciliæ atque Apuliæ Henrico sexto Sueuo, Barbarossæ filio, transmisit: in quibus post Henrichum Fridericus secundus, Chunradus quartus, Henricus septimus, Chunradinus & Manfredus ordine regnant: donec factione regum Galliæ, & hæc in his prouinciis familia fuisset extincta.

EDVVARVDVS quartus hoc nomine in Anglia, Henrichi tertii natus, parenti in regno successit.

EDVVARVDVS quintus filius, regnavit circa annum MCC C.

EDVVARVDVS sextus, quinti natus, qui victo Galliarum rege, subactoque regno, Franciarum titulum, & arma Franciarum usurpare cepit, cum Pontificis maximi intercessione subactoregno cessisset, tributo annuo contentus, floruit anno MCCCXXVII.

RICHARDVS secundus, nepos ex filio homonymo.

HENRICVS quartus ex duce Landcastriae, post patrem rex inauguratur.

HENRICVS quintus, filius quarti, circa annum floruit MCCCCXIII.

HENRICVS sextus, filius quinti.

EDVVARVDVS septimus, Marchiae comes, agnatus regum, successit anno labente à nato Christo MCCCCXI.

EDVVARVDVS octavus filius patri successit.

RICHARDVS tertius ex duce Glocestriae, patruus Eduardi octavi, circa annum Domini regnavit in Anglia MCCCCLXXXIII.

HENRICVS septimus, sexti Henrici ex Edimundo filio nepos, ex comite Richomondiae salutatur rex, circa annum salutis nostrae MCCCCLXXXVI.

HENRICVS octavus, qui nostra memoria ob tyrannidē & polygamiā male audiuit.

EDVVARVDVS nonus, filius octavi, ex Iana Semerfeta quarta coniuge, veneno ante paucos annos sublatus à duce Nordumbriae, cuius hodie soror de prima legitima Octavi uxore, rerū potitur in Anglia, vna cū marito Philippo Caroli quinti Caesaris filio Austriaco.

GENEALOGIA MARCHIONVM HAN-
DVERPIAE sive limitis Anglici.

I VTILO, Theodonis magni principis Boiariorum, ac primi Christiani, sacris vndis à beato Rudberto lustrati, à Theoderico primo rege Francorum limiti Armorico praepositus, designata ditione inter Scaldim, Mosam, Rhenumque amnes, & oceanum Germanicum.

2 HVGObERTVS Vtilonis filius patri in praefectura limitis successit.

3 ASOPERTVS Pluthildam Lotharii regis Francorum filiam in matrimonio habuit, ex qua Arnulphus pater S. Arnulphi episcopi Merensis processit.

4 ARNVLPVS, S. Arnulphi sive Arnoldi Mediomatricum episcopi pater.

5 ANGISVS, ex Begga filia Pipini, Pipinum alterum tulit.

6 PIPINVS Angisi filius, regis Pipini pater.

7 PIPINVS maior domus Hilderici regis effectus, cum illi regnum Francorum abrogaretur, Franciarum rex designatur, Caroli magni Francorum regis ac Imperatoris pater.

8 RVLANDVS nepos Caroli magni Imperatoris ex sorore, ab eodem Anglicano limiti aduersus Saxonum incursiones praeficitur: Interficiturque à Vasconibus in bello Sarracenicis, vna cum Anshelmo praefecto praetorio, & Echardo regiae mensae praefecto.

9 VIDO, vel Guido, Germanice Wenda, nepoti interfecto, à Carolo magno subrogatur in praefectura limitis. Britanniam rebellantem post Saxonicum bellum repressit, cum defuncta Fastrada Carolus duxisset Luitgardam.

10 HENRICHVS Popponis Sorabici limitis praefecti frater germanus, Sigefridum Nordmannorum regem Carolo Crasso imperante bis vicit, cum egressus limites Galliam interiorum Germaniamque popularetur. Postremo ab eodem Carolo subordinatus, cum iniusta atque perniciose Reipub. expereret, in publico conuentu, ad Vahalim amnem in insula Bataua occidit. Interfectus postremo per insidias à Nordmannis, cum Rollonem quoque ducem profligasset gentis, instructis in hoc fossis, ac arte tectis, in quas equo lapsus finem viuendi fecit, sepultus apud Sueffonas in templo S. Medardi.

11 GOTOFRIDVS vltimus Andverpiae marchio, filius Eustachii, Boloniae comitis, dux Lotharingiae, ab Henrico quarto imperatore limiti Anglicano praeficitur.

GENEALOGIA MARCHIONVM ANDA-
NENSIVM sive limitis Nordmannici, unde Andegaveses principes processere.

1 WITICHYNDVS Saxo, à Carolo Caluo mercede conductus aduersus Nordmannos, Armoricam sive Neustriam infestantes.

2 RVPERTVS Witichyndi filius, quem Carolus Caluus filius Ludouici Pii, propter Britan-

Britanniarum regum rebellionem, donavit ducatu inter Ligerim & Sequanam. Is posterior, dum Hastingum Nordmannorum regem Gallias deuastantem arcere conatur, occiditur in acie, vna cum Ranulpho Aquitaniae praefide.

3 OTHORuperti filius, cum fratre Ruperto, diu sub tutela Abbatis Hugonis, qui Lotharingiam gubernabat, constituti: tandem puberes facti, tutore à Nordmannis vna cum Gothelmo episcopo Parisiensi, interfecto, Otho quidem Carolo Simplici sive Posthumo, à Carolo Crasso tutor designatus, totius Galliarum regni administrator factus est. In quo munere confirmatus etiam ab Arnulpho Bauaro fuit, Romani imperii Caesare. Qui tamen immemor fidei, Carolum Simplicem exclusit à Gallia sive occidentali Francia, ut vix in Burgundia is locum haberet.

4 HVGOCognomento Magnus, vulgo Schapplarius dictus, primo Parisiorum comes, hinc Andegauensis princeps, ab Arnulpho Imperatore postremo apud Forchaym Arelatensis regni gubernator instituitur: regnum Francorum extincta Caroli magni prosapia in suam stirpem transtulit. Qui Berengario denique apud Veronam interfecto, Rudolpho Burgundo ex Italia pulso, atque Burcardo Sueuo, qui Rudolphum iuuerat, Mediolani necato, à Longobardis & Italis accersitus, Italiae regnum suscepit. Cuius priuignus Albertus, cum matre Marozia Romam occupauerat, vitrico pulso Ioannem fratrem Papam fecerat. Contra hunc Ratherius Veronensis episcopus, Arnulphum, sive Arnoldum ducem Boiariae in spem regni vocauerat: qui tamen si Tridento & Verona in fidem acceptis, rerum ultra alpes potiri cepisset, tamen ab equitatu Hugonis profligatus, relinquere Italiam coactus est.

GENEALOGIA COMITVM FLAN-
DRIAE & Hannoniae.

1 ESTOREDVS primus Forestarius Flandriae,

2 LVDERICVS de Harlebekh Forestarius Flandriae constituitur à Carolo magno, anno DCCXCII. cuius officium erat, tueri oram maritimam, & à depredationibus Nordmannorum defendere.

3 ENGELRAMVS, vel Ingramus Luderici filius, Forestarius Flandriae fit circa annum Domini DCCCVIII.

4 AVDACHERVS, vel Odoacer, sive Othocharus, Engelrami filius.

5 ENGELRAMVS secundus Odoacri natus, Audacrum secundum reliquit.

6 AVDACHERVS secundus hoc nomine in prosapia, progenuit Hilderichum, Engelramum tertium, & Balduinum.

7 BALDVINVS cognomento Ferreus, circa annum Domini praefuit orae maritimae DCCCLXXIX. Et ex Iuditha filia Caroli Calui regis Francorum violenter rapta, & qua secundis nuptiis Angliae regi coniuncta fuerat, Balduinum secundum genuit. Is propugnaculum aduersus Nordmannos excitauit, in loco ubi est hodie ciuitas Brugensis in Flandria.

8 BALDVINVS secundus hoc nomine Flandriae Forestarius, ex Cognomento Caluius, ex Etelsinde regis Franciae sorore, reliquit Arnoldum cognomento magnum, primum comitem Flandriae: Adolphum comitem Cameracensem, & S. Pauonis: & filiam nuptam Edigero regi Angliae. Sub hoc Nordmanni victores in Flandriam peruenerunt, ibidemque destruxerunt Taruanam, Duacum, Tornacum, Bologium, Aldenburg, Rodenburg. Ipse vero Balduinus sepelitur Gandavi.

9 ARNOLDVS cognomento Magnus, primus comes Flandriae, ex duabus vxoribus, Adelhaide comitis Veramundensis filia, & Mechtilde ducissa Luneburgensi, vidua relicta regis Angliae, suscepit Arnoldum secundum, & Balduinum tertium. Is dicitur porro habuisse alterum fratrem Arnoldum, eodem quippe nomine comitem Bolongensem, & filiam Ioannam Gotofrido comiti Bergensi nuptam.

10 BALDVINVS tertius isthoc nomine, ex Mechtilde Hermanni Saxoniae ducis filia, Arnoldum tertium produxit, cuius Susanna sterilis nihil reliquit.

11 ARNOLDVS, vel Arnolfus, hoc nomine secundus, frater germanus Balduini, ex Rosula filia Berengarii regis, qua secundis nuptiis Roberto Capeto regi Franciae nupsit, Balduinum quartum genuit.

12 BALDVINVS quartus hoc nomine, cognomento Barbatus, ex Iuditha vel Ogina comitissa à Luczelburg procreauit Balduinum quintum, & Mathildem vel Hildam Lutolphii marchionis Saxoniae coniugem. Accepit is dono ab Henrico quarto Caesare Balkheren insulam Selandicarum vnam, pro qua diu cum Holandinis bello contenderat. Idem Rissel oppidum ac castrum construere cepit.

13 BALDVINVS quintus ex cognomento comes de Insula, & Mitis, ex duabus vxoribus, Richilde de Monte, & Elisabeta Philippi Gallia regis nata, genuit Robertum comitē cognomento Frisiacum, Arnoldum quartum, Balduinum sextum, & Mechtildem coniugem Wilhelmi ducis Nordmannia, qui postea in regem Anglia electus fuerat.

14 BALDVINVS hoc nomine sextus, comes Hannonia, ob vxorem Richildim, Reginerii vltimi comitis filiam: ex qua procreauit Balduinum septimum, & Arnolphum quintum:

15 ARNOLPHVS, vel Arnoldus, hoc nomine tertius, reliquit post se Balduinum comitem de Goderner. Et is Balduinum octauum: qui rursus nonum Balduinum dedit, cuius Mechtildis ducissa vxor fuerat.

16 ROBERTVS cognomento Frisius, frater germanus Arnolphi tertii, & Balduini sexti, in diuisione cum fratribus comitatum Alst, & insulas Selandicas sortitus, Walchren, Sudbeueren, Nordbeueren, Scalden & Worslen: Frisia quoque maiorem partem suae ditioni subiecit. Et cum Balduinus frater obiisset, fratruelibus tutor institutus, diu bellum gessit cum Richilda matre pupillorum, quae tutelam reprobabat, & auxilio Roberti regis Franciae se opposuerat. In quo bello intestino Richildis capitur, & ipse Robertus comes in altera pugna a Roberto Franciae rege comprehenditur. Factum est tertium praelium a filiis Roberti ac Richildis, in quo Arnolfus filius Richildis occubuit. & Richildis paulo ante liberata est custodia, fugit ad episcopum Leodiensem: cui feudo Hannoniam subiecit, ut sibi suisque liberis auxilio foret aduersus Robertum comitem, eiusque filios. Sed postremo res concordia transigitur, & Robertus comes est custodia liberatur. Qui ex filia Theoderici comitis de Arnspurg & Westerland, relicta vidua Florētii Holandini, & altera Bernhardi ducis Saxoniae nata, tulit Robertum secundum, Balduinum septimum cognomine de Hakhyn, cui fuit coniunx Margaretha Boloniensis: Philippū, Arnoldum: Adela Daniae reginam, matrem Caroli regis, qui a Canuto cum matre pulsus, diu in Flandria latebat: Gertrudim a Louaniensi comite viduatam, & Theoderico Landgrauio Alsatiae & comiti ab Egeshaym coniunctam: & tertiam anonymam, Rogerii Siciliae regis vxorem.

17 ROBERTVS secundus, cognomine Hierosolymitanus, eo quod Hierosolymam ad recuperandam terram Sanctam cum classe domo exiisset, ex qua peregrinatione redierat domum anno salutis MC. Obiit anno MCXI. Ex Clementia Burgundiae ducis nata, Balduinum octauum, & suae familiae postremum genuit.

18 BALDVINVS octauus, hoc nomine postremus nobilissimi generis, ex cognomento Securis, eo quod hoc genus teli manu gestare consueuerat, patre absente in terra Sancta, Flandriam a latrociniis repurgauit, & emporia restituit: interfectus in bello Anglico, cum Galliae regi auxilium ferret. Is cum filiis careret, instituit haeredem comitatus, ex sorore nepotem Carolum Daniae regem exulem, principem misericordem, & pauperum patronum: interfectum postea in templo, dum oraret, a seditiosis. Post cuius mortem magna contentio orta est super Flandria, inter regem Galliae & Caesarem, cum hic Theodericum Alsatiae Landgrauium, ille Wilhelmum Nordmanniae principem Flandris principem daret.

*GENEALOGIA COMITVM AB EGESHAYM,
Dagspurg, & Honau: vnde Alsatia Landgrauii primi processere, &
penultimi Flandriae comites.*

1 ALBERICVS comes ab Alsatia & Egeshaym, floruit circa annum DCCLXX. cuius filiam Hedvigen Reynbaldus hoc nomine tertius duxit coniugem.

2 WANDELHERVS comes de Alsatia & Honau, floruit labente anno a nato Christo DCCCXL. cuius filiam Mechtildem Sadigerus comes Salmenfis duxit vxorem. Ab his comitibus forte, qui adhuc multa praedia, lateque patentem agrum habent in Alsatia, hodierni comites ab Honau descendunt. Quorum floruit Vdalricus anno MCCXXXVII. Interfuitque ludis Martialibus apud Ingelhaym celebratis. Reynherus vixerat anno a nato Christo MDX.

3 THEODERICVS primus ab Othone tertio, primus Alsatiae Landgrauus inuestitus. Sunt tamen qui hunc filium extitisse autumant Chunradi ducis Wormaciensis & Lotharingiae, qui ab Hungaris in praelio ab Othone prope Augustam Rhætiae habito occisus est, dux quondam & Ostrofranciae. Is genuit duos filios, Theodericum secundum, & Gerhardum.

4 THEODERICVS secundus Landgrauus Alsatiae, & comes ab Egeshaym, reliquit moriturus sine semine virili Landgrauiatu Alsatiae, Gerardo fratri comiti ab Egeshaym.

5 GERHARDVS ex comite ab Egeshaym, a fratre vocatus ad Landgrauiatum Alsatiae, reliquit duos filios: Gerhardum secundum Landgrauium Alsatiae, & Vdalricum comitem ab Egeshaym,

6 GERHARDVS secundus Stephanum filium progenuit, quem tamen alii Vdalrici comitis ab Egeshaym extitisse filium autumant.

7 STEPHANVS comes ab Egeshaym, & Alsatiae Landgrauus, caenobium Stechfeld haud procul ab Argentorato fundauit, & a suo nomine appellauit. Is progenuit Vdalricum & Hugonem.

8 VDALRICVS floruit circa annum MCXXXVIII. cuius frater electus in Tullensem episcopum Burgundiae, ascendit demum ad Pontificatum maximum, Leo octauus nominatus.

9 HUGO author caenobii Berig prope Colmariam, floruit circa annum MCXLIV.

10 THEODERICVS comes ab Egeshaym, Tertius nomine, ex Gertrude Roberti primi Flandriae comitis filia, genuit Theodericum Flandriae comitem, & Henricum comitem ab Egeshaym, Alsatiae Landgrauium: qui alterum Henricum genuit, suae stirpis in Alsatiae Landgrauiatu postremum. qui obiit anno Domini MCCXXXVIII. cuius sororem Ludouicus comes Ottingensis in matrimonio habuerat, & Landgrauiatu superioris Alsatiae feudo acceperat ab Imperio, quem episcopo Argentoratensi postea certa summa pecuniae vendiderat. Et hoc titulo praesules Argentoratenses magnam Alsatiae partem possident, & se Landgrauios Alsatiae, non minus atque Austriae principes scribunt.

11 THEODERICVS hoc nomine quartus, ex comitissa Flandriae natus, duxit quoque vxorem, Caroli Daniae regis exulis, vltimi Flandriae comitis viduam, Sibyllam videlicet, filiam Falconis comitis de Angiers, regis Hierosolymitani: ratione cuius non solum matrimonii, verumetiam natiuitatis suae a Chunrado tertio Imperatore, vel (ut alii volunt) Friderico primo ex cognomento Barbarossa, comes Flandriae creatur, anno redemptionis humanae MCCLV. quo tempore ingens facta erat maris in Flandria inundatio, & magna pars Hollandiae Flandriaeque tum submersa fuere. Suscepit tres in terram Sanctam expeditiones, auxilio cognatorum suorum regum Hierosolymitanorum profectus, & praecipue Falconis foceris, successorisque illius Balduini. Primam fecit anno Domini MCCXXXVIII. secundam MCXLVI. vna cum Chunrado Imperatore. Tertiam MCCLVII, ex qua domum reuersus obiit gradæuus, anno salutis MCCLXVIII. relicta tribus filiis, & quatuor natibus, videlicet Philippo, Petro, Matthæo: Isabella, Ludouici Franciae regis coniuge, quae regi postea Hierosolymitano nupsit: Elisabetha, duci Brabantiae nupta: Sibylla, comiti Lucelburgensi: & Margaretha, Balduino Hannoniae comiti, quae Flandriae comitatum in stirpem Hannoniensem transtulerat: licet rex Franciae ob matrem, quae & ipsa Theoderici filia fuerat, occidentalem Flandriae partem ademisset, videlicet Atrebatum & S. Omarum.

12 MATTHÆVS cognomento Elfasser, Theoderici comitis filius, patri in comitatu Flandriae succedit: & consilio Henrici Angliae regis vltimam comitissam Bolognensem, sororem regis, acceptam ex monasterio, vbi iam Abbatissam egerat, in coniugem duxit. Ex qua suscepit duas filias, Mathildem, Henrici comitis Louaniensis coniugem: & Idam, quae tribus ordine nupsit, Gerardo Geldrensi comiti, Berchtoldo duci Zaringensi, & Reginaldo comiti de castro.

13 PETRVS Matthei frater germanus, Theoderici quoque filius, primo episcopus Cameracensis, deinde ne intercideret nobilissima familia, assensu Papae habito, laicus factus, duxit vxorem Sibyllam Niuerniensis comitis filiam. Perit veneno ante Philippum, vnica relicta filia.

14 PHILIPPVS frater Matthei & Petri, minor natus filius Theoderici, suae familiae in comitatu Flandriae postremus, duas habuit in matrimonio claras foeminas, Elisabetham comitissam de Veramandois, & secundam Mathildam Alphonso Portugallensis regis natam, circa annum MCCLXXXII. Ex quibus tamen nullum haeredem genuerat. Sed moriturus, sororis suae Balduinique Hannoniae comitis filio Henrico comitatum Flandriae legauit. Suscepit duas in terram Sanctam expeditiones, cognatis suis regibus Hierosolymitanis a Sarracenis & Saladino pressis auxilio. Vnam fecit anno Domini MCCLXXXIII, accedentibus fidei auxiliis Hollandiae & Louanii comitum: ex qua noua insignia in patriam retulit, atrum videlicet leonem in aureo clypeo. Alteram vero suscepit anno MCXCII, in qua & obiit, Hierosolymis sepultus, cum XXXV annis Flandriae praefuisset. Hanc nobilem profapiam deducit Auentinus a Bernhardo praefecto Palatii Ludouici Pii, ob cuius factum atque tyrannidem proceres Germaniae atque Belgicae Pium ab Imperio deiecerant. Habuit fratrem Luitfridum, & Bernhardum filium, quem Carolus Caluus rex Galliarum, Pii filius, difficili vix sibi bello subiecerat, vna cum Hugone Luitfridi filio, vnde alii Habsburgenfes deriuare conantur.

*GENEALOGIA HANNONIAE COMITVM: VN-
de Flandria comites, extincta profapia Egeshaymensium, tertii, & exinde postremi Bur-
gundia ac Brabantia duces defluerunt.*

- 1 RAGINERIVS vltimus comes Hannonia, cuius filia Richildam Balduinus Flan-
dria comes, natus ex Aliza regis Francia filia, vna cum comitatu vxorem accepit.
- 2 BALDVINVS Hannonia comes, profapia Flandrensis, vt pote descendens à Bal-
duino antiquae stirpis Flandrensis, & Richilda postremi Hannonienfis filia, cum Egeshay-
mensium genus in Flandria defecisset in Philippo, rediit iterum ex Hannonia in Flandri-
am, à qua antea diuisus fuerat. Hoc vero contigit illo medio. in matrimonio habuerat
Margaretham Theoderici ab Egeshaym, primi suae familiae Flandriae comitis, filiam, Phi-
lippi postremi Egeshaymensis in Flandria germanam. Sed quia Ludouicus rex Galliae al-
teram filiam Theoderici comitis, Philippi quoque germanam, coniugem habebat: cogi-
tur cum rege pro comitatu bello decertare. In quo amisit Artesiam, & sanctum Omarum.
Præterea viduae Philippi dotis loco concedebantur ad dies vitae Rissel, Schlus, Duay, Fur-
uonum. Itaque minori parte Flandriae contentus, & titulum principis eius terrae gerens,
ex Margaretha Alfata siue Egeshaymensi genuit Balduinum secundum, & Henricum: &
duas filias, Elisam Francia regis coniugem, sancti Ludouici regis matrem: & Iolam, nuptam
Petro comiti Altistodorensi, matrem videlicet Roberti regis Constantinopolitani, & Phi-
lippi comitis Namurcensis.
- 3 HENRICVS Balduini superioris filius, Hannonia simul & Flandriae comes, ex filia
comitis Namurcensis Petri, Petrum & Balduinum filios procreauit.
- 4 BALDVINVS secundus Henrici frater germanus, creatus Cæsar Constantinopoli-
titanus anno MCCIV, natus ex hærede Hannonia comitissa Margaretha: ex Maria, filia
Henrici comitis Campaniae, sorore Philippi regis Francia, duas filias tulit, Ioannam & Mar-
garetham. quarum Ioanna, Ferdinando Portugalliae regi, Sancti filio, nupsit. Qui cum pro
Flandria certaret annis duodecim, capitur à rege Francia, circa annum Domini MCCXV.
Margaretha vero nupsit primo Bocharo comiti de Auiennis in Francia: & secundo Dam-
petro Burgundo, vnde hæredes Flandriae Hannoniaque processerunt, Ioannes comes A-
uiennensis, Balduinus tertius comes Hannonienfis, Wilhelmus Dampiero cognomina-
tus, & Ioannes Dampiero Flandriae comes Philippus & Henricus. Porro Ioanna, capto
marito Hispano, Flandriam interim nihilominus pro parte administravit. Quo tempore
quidam surrexit, qui se Balduinum Cæsarem amissum fingebat, propterea quod is prope
Adrianopolim, in obsidione eius urbis, nescio quo casu atque euentu amissus fuerat. Sed
dolus prudentia episcopi Bellouacensis proditur, & veterator apud ciuitatem Rissel in cru-
cem agitur. Præterea Ioanna liberato marito è custodia, anno MCCXXVI, & mox extin-
cto, nupsit rursus Thomae fratri duci Sabaudiae. Margareta quoque soror Ioannae, quae Boc-
cardo nupsit, & exinde Dampetro Burgundo, multos liberos & omnium ditionum hæ-
redes procreauit: cum maritus, educatus à Philippo Alfatio, Iuris v. professor Aureliae prius
extitisset, Laudunensis & Tornacensis canonicus: sed Romam profectus, conditione illa
à Diaconatu liberatur, vt in terram Sanctam profectus, Christianos illic aduersus Sarrace-
nos iuuaret: quod cum ille impigre fecisset, tamen à Pontifice, cuius autoritate vxores
duxerat, postea excommunicatur, anno Domini MCCXXI.
- 5 IOHANNES filius Boccardi Auiennensis comitis, ex Margaretha vltima Hanno-
niensi atque Flandriae comitissa, & Holandini comitis sorore, nullam prolem tulit, quem-
admodum nec frater eius Balduinus. Is diuturnum bellum gessit cum Wilhelmo Dampiero
vterino fratre, pro Flandriae comitatu. & ad postremum occupauit Land von Waes & Al-
stiam, cum IV. officiis.
- 6 WILHELMVS Dampiero, Margarethae vltimae Flandrensis Hannoniaque co-
mitissae ex Wilhelmo Dampiero Burgundo filius, pulso Ioanne vterino fratre, comitis A-
uiennensis nato, matri in administratione Flandriae successit, Galliae regis auxilio & au-
thoritate nixus, contra Imperatoris autoritatem, qui Ioanni fauebat. Igitur confecto
bello, & pulso fratre, profectus in terram Sanctam, indeque incolumis domum reuersus in
ludorum Martialium solennitate, insidiis à fratribus vterinis structis, conculcatus in turba
ab equis, periit.
- 7 GUIDO cognomento Dampiero, Wilhelmi frater germanus, captus à Wilhelmo
Holandiae comite, qui in regem Romanorum electus fuerat, vna cum Ioanne fratre, quod
is filius Boccardi faueret, diu & vsque ad mortem Cæsaris illius in custodia fuit. Postea li-
beratus, filiam suam Florentio V Wilhelmi Cæsaris demortui filio coniunxit, dotisque loco
Selan-

- Selandia Holandino concessa, quietus in possessione Flandriae mansit. & ex duabus con-
iugibus, Mechtilde comitissa, & altera Isabella Luczelburgensi, quindecim liberos procrea-
uit: videlicet Robertum, Balduinum episcopum, Philippum, Wilhelmum, Guidonem,
Henricum, Ioannem, Margaretham Brabantinam, Margaretam alteram Scotiae regi & post-
ea Geldriae comiti desponsatam, Ioannem Iuliacensem, Beatricem Namurcensem, & postea
secundis nuptiis Holandiae comiti traditam, Philippam & Aloysiam. Obiit in captiuitate
regis Galliae, anno Domini MCCCIV.
- 8 ROBERTVS Guidonis Flandriae & Hannoniae comitis filius, ex cognomento co-
mes de Betunen, patri in vtroque comitatu successit. Ex ducis Burgundiae filia genuit duos
Ludouicos, Robertum comitem à Casel denominatum, ac Niuerniensem Mathildam Lo-
tharingiae ducissam, Ioannam & Iolam.
  - 9 LVDOVICVS Roberti filius, patri in Flandriae comitatu successit. Ex filia Philippi
Longi regis Francia nihil procreauit. obiit anno MCCCXLVI.
  - 10 LVDOVICVS secundus ex cognomento Malmus, duos amplissimos ducatus fami-
liae maiorumque ditioni adiecit: Burgundiam, primo ob matrem, postremi ducis filiam, &
postea Brabantiam propter coniugem Margaretam, quae Ioannis vltimi ducis vnica relicta
filia fuerat. Sed vnica modo filiam cum genuisset, stemma suum, quod Quintum fuerat,
in Flandria terminauit, videlicet Wilhelmi Dampetri Burgundi.
  - 11 PHILIPPVS dux Burgundiae, filius Caroli regis Francia, ducta in vxorem hærede
Ludouici Malmi, fit dux Burgundiae, Brabantiaeque, atque comes Flandriae & Hannoniae, sexta
iam profapia in Flandriam introducta. Progenitque ex illa vnica hærede, Anthonium
ducem Brabantiae & Lotharingiae, Philippum comitem à Niuernia & Casel, Ioannem Bur-
gundiae ducem, Catharinam Leopoldo duci Austriae, Mariam Amadæo Sabaudiae duci, &
Margaretham Holandiae comiti nuptas.
  - 12 IOHANNES hoc nomine secundus, Philippi filius, dux Burgundiae & Brabantiae, &
comes Flandriae atque Hannoniae, familiam suam propagauit: & ex coniuge Holandiae co-
mitis filia, progenit Philippum secundum cognomento Mitem: & tres filias, quatum Ari-
na regi Angliae, Agnes duci Borboniae, & Maria duci Cleuensi nupsere.
  - 13 PHILIPPVS secundus cognomento Mitis, progenit Iodocum, Antonium, qui
iuuenes obierunt: & Carolum cognomento Strenuum. & tres filias, Catharinam, Isabel-
lam, & Margaretam.
  - 14 CAROLVS cognomento Strenuus, Philippi secundi filius, sub quo contulerunt,
& in vniam ditionem redactae sunt amplissimae prouinciae, atque vnus Caroli obsequio
subiectae, Burgundia, Brabantia, Luczenburgensis ducatus, Lymburgia, Flandria, Han-
nonia, Namurcensis comitatus, Phrisia, Selandia & Holandia. Huius potentiam grauitet
ferens rex Galliae, bellum intulit, in quo victus Gallus succubuit. Alterum fuit Carolus
bellum cum episcopo Coloniensi, propter fines. ad cuius belli societatem, Imperium per-
tractum fuerat. Itaque cum Fridericus tertius, eius temporis Imperator, Episcopo auxili-
um ferret, ac acies vtrique instructae starent, matrimonio bellum componitur, Maria Ca-
roli filia Maximiliano Friderici Imperatoris filio desponsata: quae prima tum fortunarum
accessio Austriacis facta erat. Tertium Carolo bellum lethale cum Heluetiis erat. Pulso e-
nim Lotharingiae duci cum Heluetii suppetias ferrent, belli molem in se conuerterunt.
Sed victores in acie Carolum occiderunt, anno MCCCCLXXVI, vnica filia Maria Maxi-
miliani coniuge, in tot actam opulentas prouincias succedente. Dicitur autem Carolus
habuisse tres vxores: primam Caroli septimi Francia regis natam, secundam Elisam Bor-
boniae ducis filiam, & tertiam Anglam.
- GENEALOGIA COMITVM BOLONIAE, VN-
de Arduenna, Hasbania, Lotharingaeque duces, & postremo Hiero-
solymorum reges processerunt.*
- 1 OTHVELVS comes Bononia, obiit anno Domini DL. Cuius filiam Matrimam
Carolus tertius Salmenfis comes duxerat vxorem.
  - 2 CAROLVS dux Tungrensis & Hasbaniae, ex comite Boloniensi, circa annum DC
XVII. cuius filiam Itham Raynaldus comes Salmenfis coniugem habuerat.
  - 3 Adalricus dux Arduennae, ex Boloniensi comite, floruit circa annum salutis DCCLXXI.
cuius filiam Itham Henricus Salmenfis comes in matrimonio habuerat.
  - 4 LOTARIVS & CAROLVS Raginerii primi Louaniensis comites fratres germani.
  - 5 OTHO filius Caroli, ex Boloniensi comite fit dux Arduennae circa annum *.
  - 6 GOTOFRIDVS adoptauit Eustachium quendam comitem, locata illi filia vnica.

7 EVSTACHIVS adoptatus filius Gotofridi, comes Boloniensis, & dux Arduennæ, progeniit Gotofridum filium hoc nomine in ista stirpe secundum.

8 GOTOFRIDVS, secundus comes Boloniensis, & dux Arduennæ, res Christianorū in Asia afflictas adiuturus, venditis ducatu & comitatu episcopo Leodiensi magnū instruxit exercitum: cum quo in Palæstinam traiciens, eam cum Hierosolymorum vrbe recepit: vnctusq; & coronatus omnium consensu fit rex Hierosolymorum.

9 BALDVINVS & EVSTACHIVS Gotofridi regis filii, manserunt in patrio solo, angusta ditioe contenti: quorum Balduinus in Flandriæ comitem eligitur, & Adolphum filium reliquit, nobilissimi huius stirpis vltimum.

GENEALOGIA COMITVM AVRELIE,
vnde Landgravi Thuringiæ & Hassiæ defluerunt.

1 HENRICVS, cuius sororem Mechtildem, Eustachius, comes Boloniæ vxorem duxerat.

2 WILHELMVS comes Aureliæ in Gallis, ex Francorum posteritate descendens, ex filia Saxoniz principis Ludouicum procreavit, Thuringiæ principem: Gulielmum Aureliæ ducem, Hugonem comitem, & Blancam reginam Franciæ.

3 LVDOVICVS mutatis laribus matris hæreditatem in finibus Saxoniz secutus, primus se Hassiæ Thuringiæque Landgraviū appellavit: ductaque in vxorem Cecilia, Saxoniz & Brunsvigiæ ducis nata, ex ea procreavit Ludouicum Landgraviū, Berengerum comitem ab Honsteyn (vnde profapia comitum ab Honsteyn, quæ adhuc superest, derivatur, Ebervvyno quodam clara) & Albertum comitē Thuringiæ, cuius Lambertus chronographus meminit: Adelheidem comitissam à Vuyra, Vtam comitissam à Lynderspach, Lutgardam comitissam ab Hennenberg, & Hildegardam Poponi alteri comiti Hennenbergenfi nuptam.

4 WILHELMVS frater germanus Ludouici Landgraviū, Wilhelmi filius, ex comite primus Aureliæ dux fit, & Gulielmum tertium progeniit. Cuius frater Hugo, tertius videlicet filiorum Wilhelmi Aureliæ comitis, princeps Galliz, ex comitissa à Sponhaym, Wigandum comitem à Sponhaym genuit: vnde comites Sponhaymenfes defluerunt.

5 LVDOVICVS secundus, Ludouici primi Landgraviū Thuringiæ natus, ex cognomento nuncupatus Springer, patri in Landgraviatu successit: & ex Adelhaide filia Othonis marchionis de Staden, in Saxonia, relicta vidua Friderici Palatini Saxoniz, progeniit Ludouicum tertium Thuringiæ Landgraviū, Henricum comitem de Raspenburg, Hermannum comitem, Othonem præfulem Cizensem, Ceciliam coniugem comitis de Walenfels, Kunigundim Wignoanno cuidam Saxoniz comiti, & Adelheidem Vdalrico comiti à Weymar, nuptas.

6 WILHELMVS hoc nomine tertius, Wilhelmi superioris hoc nomine secundi filius, Ludouici Landgraviū secundi fratruelis, dux Aureliæ secundus, ex Æmilia filia Richardi Angliæ regis, Gulielmum Angliæ regem procreavit, & Henricum tertium Aureliæ ducem, qui ex Mechtilde Scotiæ regis gnata Mechtildem genuit: quæ duobus maritis coniuncta fuit, Henrico quinto Imperatori, & postea secundis nuptiis Gotofrido comiti Andegauensi. Vnde Henricus rex Angliæ alter processit, qui in matrimonio habuerat Eleonoram Aquitaniz ducissam.

7 LVDOVICVS hoc nomine tertius, secūdi filius, Landgravius Hassiæ & Thuringiæ, ex Heduge comitissa à Supplenburg, filia Lotharii tertii Imperatoris, genuit Ludouicum quartum, Fridericum comitem à Zigenhaym, Henricum comitem à Raspenburg: & filias, Ceciliam, Mechtildem, Guetam, & Adelhaydem abbatissam.

8 LVDOVICVS quartus, tertii filius, ex sorore Chunradi tertii Imperatoris progeniit Ludouicum quintum, Thuringiæ Landgraviū: Hermannum palatinum Saxoniz, & Hassiæ Landgraviū: Henricum comitem à Raspenburg, & Fridericum comitem à Zigenhaym.

9 LVDOVICVS quintus Thuringiæ Landgravius, quarti filius, ex filia ducis Austriæ Lupoldi septimi, nullam prolem tulit.

10 HERMANNVS palatinus Saxoniz, mortuo fratre Ludouico quinto sine mascula prole, fit Landgravius Thuringiæ. Qui ex duabus coniugibus, Sophia palatinissa Rheni, & altera Sophia Saxoniz principe, genuit duos filios, Ludouicum sextum Thuringiæ Landgraviū, & Hermannum Hassiæ Landgraviū. Et ex eo tempore Hassiæ prouincia diuisa à Thuringia, Landgraviatus distinctus seorsim esse cœpit.

11 LVDOVICVS sextus progeniit duos liberos: Henricum electum in Romanorum regem, contra Chunradum Sueviæ ducem, Friderici secundi Imperatoris filium: & Hermannum secundum Landgraviū Thuringiæ. Quorum Henricus rex, ex Adelhaide Brunsvicensi, nullam prolem tulit. Hermannus vero, ex Sophia Boiariæ ducis filia Gutam suscepit, Theoderico Misnensi marchioni nuptam. Porro filiarum Ludouici, Agnes duci Austriæ Henrico à Medlinga danominato, Irmengardis vero comiti ab Anhalt, nupsere. coniungitur & tertia filiarum Guta Theoderico Misniæ marchioni, vnde nimirum Misniæ marchiones processere, qui in Thuringia postea Landgraviū & Saxoniz duces effecti sunt. Quippe Henricus natus ex matrimonio isto, ex Constantia Lupoldi ducis Austriæ filia, genus illud ad posteritatem transmisit, quod in hanc vsque diem rerum in Thuringia & Saxonia potitur.

12 LVDOVICVS septimus, sexti filius, & suæ nobilis stirpis postremus, ex sancta Elisabetha Hungariæ regis filia, ex ducissa Meranensi nata, Hermannum genuerat, qui puer obiit: & Sophiam, collocatam Ioanni duci Brabantiz.

COMITES AVITANIAE, Vnde HOLLANDIÆ principes, ac Phrysiæ processerunt, quanquam donatione Caroli Magni maior Hollandiæ pars episcopo Traiectensi pareret. Quem cum urgere cœpissent proximi Comites Hollandiæ, Phrysiæ ac Geldriæ, cœcti ad defensionem sui edificarunt propugnacula Montfort, Verden, Horst, & Volenbo infra Suoll. Reperitur autem terra maris est pene submersa Hollandiæ: vnde & nomen, quod subitus caua sit terra, ac ceu aqua plena, sortita fuit: annis videlicet (vt illam factam sub Cimbris, cuius Strabo meminit, pratercam) DCCCLX, quo tempore Rheni ostium in Batania insula, à Traiecto retrusum, in VVikhium flumen delapsum est. Manent tamen veteris & ostii & alvei vestigia in hodiernum quoque diem.

1 RAYMVNDVS Aquitaniz princeps, floruit Othone imperante. Cuius frater Bosarelatis comes, habuerat in matrimonio neptem Hugonis regis Italiæ. meminit Luyprandus.

2 CAROLVS dux Aquitaniz, sub Ludouico Pio electus in archiepiscopus Moguntinum, post Rabanum, circa annum Domini DCCCLXIII.

3 THEODERICVS, forte frater Caroli, curialis Caroli Calui Cæsaris ac regis, heri donatione partem terræ decisam, sub comitis titulo possidere cœpit: quam vel à nemoribus frequentibus eo in agro, vel quod ob crebram inundationem tota pene subitus terra caua videatur, Hollandiam primus appellavit, circa annum salutis nostræ DCCCLXIII. Is fratrem habuit, siue fratruem, Sigebertum ducem Aquitaniz, quem secutus est filius Gulielmus dux Aquitaniz, & hunc aliquot comites huius generis: Remundus comes S. Ægidii, Eufrosius comes Tolosanus. Reperitur tamen & tertius Gulielmus Aquitaniz dux, cuius filiz, Petronella comiti Veramanduorum, & Eleonora regi Angliæ, nupsere. Porro Theodericus, qui comitatū Hollandiæ dono Caroli Calui acceperat, alterum Theodericum progeniit.

4 THEODERICVS hoc nomine secundus, primi filius, & secundus Hollandiæ comes, & Frixiz dominus, ex Gæua Pipini regis Italiæ ac Francorum filia, reliquit Theodericum tertium.

5 THEODERICVS hoc nomine tertius, secūdi filius, ex Hildegardi filia regis Ludouici, genuit Egbertum Treuirensis archiepiscopus, Arnolphum comitem Hollandiæ, & Gerliuam abbatissam in Rheynsparg.

6 ARNOLPHVS comes Hollandiæ, tertii Theoderici filius, ex Leutgardi græca tulit Theodericum comitem Hollandiæ, & Sigefridum Burggraviū Frisiæ, dominum in Camerland. Qui ex Dietburge Gotefnandi præfecti filia, genuit Theodericum baronem de Seuenburg & Bredrod, sepultum in Treytwingen, & Gotofridum Luczelburgensem.

7 THEODERICVS hoc nomine quartus, ex Vthilde filia Othonis primi genuit Adelboldum præfulem Traiectensem, Florentem comitem Hollandiæ, & Theodericum quintum sepultum Egmondæ, anno MXXXIX. relicto post se Theoderico filio, qui stirpem suam destituit.

8 FLORENS comes Hollandiæ, ex Gertrude filia Hermannii ducis Saxoniz, vel, secundum quosdam, Gebhardi comitis à Supplenburg, suscepit Theodericum quintum, Florentem secundum, & Mechtildam coniugem Philippi regis Franciæ. Cæterum cum vxor secundis nuptiis esset coniuncta Ruperto comiti Flandriæ, Theoderico & Florente pueris existentibus, Rupertus vitricus Hollandiam occupavit: quam eidem tamen mox Gotofridus dux Brabantiz eripuit.

9 THEODERICVS quintus hoc nomine, Florentis filius, Holandiam magno vix labore, cum adoleuisset, ex potestate Gotofridi Brabantini recepit, anno labente MXXVI. Qui ex Wichilde, Friderici Saxonie ducis nata, Florentem secundum produxit.

10 FLORENS hoc nomine secundus, quinti Theoderici filius, ex Petronella Lotharii tertii Cæsaris filia genuit Symonem, Florentem, Theodericum sextum, & Hedwigem filiam.

11 THEODERICVS sextus hoc nomine in stirpe, ex Sophia Othonis Palatini filia procreauit Florentem tertium, Balduinum episcopum Traiectensem, Billigerum Burggrauium Holandiae, & Othonem comitem in Beuchen. Filiarum Sophia abbatissam egit in Remspersg, & Petronella virgo mansit.

12 FLORENS hoc nomine tertius, Theoderici sexti filius, ex Aila sorore Gulielmi regis Scotorum filia, Henrici comitis de Hunont procreauit multos liberos: videlicet Rupertum comitem, Florentem præpositum Traiectensem, Theodericum septimum, & Gulielmum qui stirpem propagauit. Reliquit & filias, videlicet Beatricem, Adelhaidem, Margaretam & Elisabetam.

13 THEODERICVS hoc nomine septimus in genere, ex filia Othonis comitis Geldriae tulit duas filias, Margaretam, & Adelhaidem comitissam à Leonstain.

14 GVLIELMVS primus, Theoderici septimi frater germanus, Florentis tertii filius, ex Adelhaide comitissa Geldriae genuit Gulielmum secundum, Othonem præfulem Traiectensem, Florentem quartum comitem Holandiae, Adam, & Richardam monialem in Rheynspersg. Is comitatu Holandiae adiecit Ostrofrisiã & Seelandiam, circa annum Domini MCCIII. fuerat & Scotiae hæres.

15 FLORENS hoc nomine quartus, Gulielmi primi filius, ex Mechtilde ducissa Brabantiae Florentem quintum produxit, item Wilhelmum electum Cæsarem anno MCCXVII. & duas filias, quarum Margareta comiti Hannoniae, Mechtildis vero comiti alicui ab Henneberg nupsit.

16 WILHELMVS tertius hoc nomine, Florentis quarti filius, electus in Romanum Cæsarem, ex ducissa Brunsvicensi Florentem sextum tulit, qui interficitur à Frisii in acie.

17 FLORENS quintus hoc nomine, Wilhelmi tertii frater germanus, & Florētis quarti natus, ex Beatrice Guidonis Flandriae comitis filia, genuit, qui sine liberis obierunt, Wilhelmum, Theodericum & Florentium.

18 FLORENS hoc nomine sextus, Wilhelmi Romanorum regis filius, Holandiae comes, & Frisiae dominus, floruit circa annum salutis MCCLV, & genuit Florentinum septimum, Theodericum nonum: & filias aliquot, Beatricem videlicet, Mechtildem & Margaretam.

19 THEODERICVS hoc nomine nonus, & sui generis postremus, genuit Wilhelmum quartum, & Ioannem: & filiam locatam Hannoniae comiti, vnde natus est Ioannes Hannoniae comes, qui mortuus sine mascula prole Wilhelmo & Ioanne, comitatus Holadiae Phrisiaeque dominii hæreditatem adiit, confirmatus in iis prouinciis à Romano imperio.

20 IOHANNES nepos ex filia Theoderici, extincta nobili profapia, Holandiam Phrisiamque gubernandas accepit: & ex Elisabeta regis Angliae filia tulit Wilhelmum quintum, Henricum, Ioannem Hannoniae comitem, Mariam, Adelhaidem, Margaretam & Mechtildem.

21 WILHELMVS hoc nomine quintus, Ioannis Hannoniae comitis nati filius, ex sorore Philippi Valesii regis Franciae procreauit Wilhelmum sextum, Ioannem, Ludouicum, Margaretam Ludouico quarto Romanorum Cæsari, & Bauariae duci Ioanni, comiti Iuliacensi, & Philippam Angliae regi desponsatam. itaque cum omnes sine hærede immatura essent morte sublatis, Wilhelmus filius Ludouici regis ex Margareta Holada, factus est comes Holandiae, & à patre Cæsare inuestitus, circa annum salutis nostrae MCCCLIII. Quem, vt aliquo vinculo fundamentoque in ea prouincia stabiliret, Ioannem alterum filiorum Leodiensem præfulem constituit, & filiam Margaretam Burgundiae duci collocauit.

22 WILHELMVS hoc nomine sextus, filius non superioris Wilhelmi quinti, sed Ludouici Cæsaris quarti stirpis Boiaricae, ex Margareta Holanda, filia videlicet Wilhelmi quinti, à patre inuestitur in principem Holandiae: qui ex coniuge de Landcafter Anglia, cum nullam prolem suscepisset, Holandiam fratri Alberto reliquit.

23 ALBERTVS filius Ludouici quarti Cæsaris, & Bauariae ducis, Wilhelmi sexti frater germanus, post mortem fratris Holandiam ac Phrisiam gubernandas prouincias patris auctoritate accepit. & ex ducissa à Brigg Silesia genuit Ioannem episcopum Traiectensem, Ioannem, Wilhelmum septimum, Ioannam Wenceslao Brabantiae duci collocatam: & tres alias filias, quarum vna nupsit Alberto duci Austriae, secunda Ioanni duci

duci Burgundiae, & tertia duci Geldriae. Cæterum cum Ioannes & Wilhelmus septimus sine prole diem suum obiissent, dux Burgundiae, & Brabantiae dux, qui sorores in matrimonio habuerant, hæreditatem adiere.

GENEALOGIA COMITVM ANDEGAUENSIVM & PIETAVIENSIVM, vnde Hierosolymitani & Cypri reges processerunt.

1 GVLIELMVS, cuius filiam Henricus tertius apud Ingelhaym palatium coniugem duxit, & ex ea Henricum quartum procreauit: vt Otho Frising. libro 6. Chron. Cap. 32.

2 FALCO comes, regis Angliae consanguineus, ex filia Balduini comitis Flandriae, & secundi regis Hierosolymitani, Balduinum tertium regem Hierosolymitanum procreauit.

3 BALDVINVS tertius ordine rex Hierosolymitanus, ratione matris, quæ regis Hierosolymitani coniunx fuerat, successit.

4 ALMERICVS, vel Americus, Balduini tertii regis frater germanus, & Falconis Andegauenis filius alter, fratri prole destituto, in regno Hierosolymitano successit: qui ex Pollina Emanuelis Constantinopolitani Cæsaris nata, Balduinum Leprosum regem progenuit, & duas filias, Sibyllam atque Isabellam: quarum Sibylla duos consecuta fuerat maritos, Gulielmum videlicet de Longa spat, marchionis Montisferrati filium, & inde Guidonem Lyffignanum Cypri regem. Isabella vero tribus ordine nupsit: primo marchioni Montisferrati, vnde Ioannes Bregnagallus cognomento natus est, ob matrem constitutus rex Siciliae: secundo nupsit Henrico, comiti Campaniae: & tertio, Americo Cypri regi.

5 BALDVINVS ex morbo leprosus cognominatus, sororio suo Wilhelmo Montisferrati marchionis filio, qui Sibyllam germanam habebat in matrimonio, comitatum Ioppensem concesserat.

6 WILHELMVS & CHVNRAVS nepotes ex sorore Sibylla Balduini leprosi regis Hierosolymitani, pueri adhuc, commissi Raymudi Tripolitani comitis tutelæ, ab auunculo: quorum Wilhelmum corona sancta redimitum, successorem in regno declarauerat: Chunradum vero Tyri ducem, qui & Tyrum postea cum adoleuisset à Sarracenis seruauerat.

7 GVIDO de Lifignano rex Cypri, qui secundis nuptiis Sibyllam Balduini leprosi regis sibi coniunxerat, ob uxorem, Wilhelmo & Chunrado pueris sub tutela existentibus regnum Hierosolymitanum administravit, & Wilhelmo hærede ante annos extincto, occupauit atque retinuit, atque illud denique filio suo Hilgoltifignano reliquit.

8 HILGOLTISIGNANVS rex Cypri & Hierosolymorum, Guidonis filius, ex Brunsvicensi Petrum regem procreauit.

9 PETRVS rex Cypri & Hierosolymitanus, ex Valentia Barnabonis Mediolani ducis nata Ioannem regem tulit, fratre occiso.

10 IOHANNES rex Hierosolymitanus & Cypri, ex duabus vxoribus, ducissa Banariae, & Helena Brunsvicensi, Ioannem Iacobum regem genuit, & Annam Ludouico Sabaudiae comiti nuptam. floruit autem circa annum MCCC.

11 IOHANNES IACOBVS rex Cypri, amisso iam in vniuersum Palestinae regno, duas habuit coniuges, primam Graecam, & secundam Marchionis Montisferrati filiam. Ex quibus suscepit Iacobum regem Cypri: & Carlotam filiam, primo Sabaudiae duci, & postea Ioanni regi Portugalliae nuptam. Obiit vero Ioannes anno Domini MCCCXXII.

12 IACOBVS, Ioannis Iacobi filius ex pellice, uxorem duxit Marci Cornarii patricii Veneti filiam: quæ regni hæres à marito morituro nuncupata, regni ius ad Venetos transfudit, sub quorum obsequio adhuc vertitur.

GENEALOGIA ALTERIVS STEMMATIS comitum Andegauenis, vnde Siciliae Hungariaeque reges, & Lotharingia Calabriaeque duces processerunt.

1 CAROLVS comes Andegauenis, frater Ludouici regis Galliae, circa annum Domini MCCXI, à Pontifice maximo vocatus aduersus Cunradinum regem Apuliae & Siciliae, & Manfredum fratrem ducem Tarentinum, Sueuorum stirpis, à Friderico primo descendētis, auctoritate solius pontificis vtrumque possidere regnum cepit. Is est, qui Fridericum Austriae ducem, domus Babenbergensis postremum, dū Chunradino Sueuo Apuliae regi, vt cognato suo, subsidia fert, Neapoli captum, potius scilicet dolo victoria, capite truncauit, vna cum Cunradino rege: & vt dux nobilissimæ domus deficeret, causa fuit, Sueuorum scilicet ducum, & Austriae ducum primorum, à secundo Lupoldo descendētium.

2 CAROLOTVS, vel Carolus Claudus, rex Siciliae secundus suae stirpis, Caroli Andegauensis filius, à Petro Arragoniae rege, vero hærede regnorum à Chunradino genero iam iam morituro nuncupatus, cum à iure ad arma compulsus fuisset, abducitur, & quatuor annis in custodia habetur. liberatus ad postremum, virgite Pontificis intercessione, in regnum Apuliae & Siciliae restituitur: Arragoniis tamen iuri suo in nullo renunciantibus. Obiit Carolus anno MCCCVIII. Ex filia Stephani quinti regis Hungariae reliquit quinque filios: & Blancam filiam, quæ in constitutione fœderis, pacisque confirmatione Iacobo Arragoniae regi desponsatur, mater Friderici primi Siciliae regis ex Arragonum stirpe. Filiorum vero Caroloti nomina erant, Ludouicus episcopus Tolosanus, Carolobertus rex Hungariae, Robertus rex Apuliae, Philippus dux Tarentinus, & Carolus Marcellus dux Calabriae, cui Rudolphus Habsburgius Cæsar filiam Catharinam desponsauerat. Quorum Philippus dux Ludouicum filium tulit, qui Ioannam Andree regis Hungariae cognati sui filiam sibi coniunxerat. Sed prolem nullam genuit.

3 ROBERTVS Siciliae ac Apuliae rex, vt maior natu inter fratres, ætatis prærogatiua regnare in Italia cœpit, duobus liberis procreatis, Carolo & Ioanna: quæ duobus nupsit. primo Andree Hungariae regi, & deinde Ludouico Tarentino duci, patrueli suo. Obiit sine successione Robertus, anno salutis MCCCXLIII.

4 CAROLOBERTVS frater Roberti, & Caroloti, vel secundum alios Caroli Marcelli ducis filius, in regnum Hungariae vocatus ab Hungaris, papa Bonifacio octauo intercedente, adhuc puer, primo aduersus Andream quendam, deinde illo mortuo, aduersus Othonem Boiariae ducem, ab Hungaris confirmatur & coronatur, anno salutis MCCCIX, præsentem legato pontificio Gentile, tituli sancti Martini cardinale. Causa huius rei præcipua fuerat, quod auia huius Hūgara fuisset, & Stephani quinti regis Hungariae filia. ex duobus coniugibus, puta Maria Cazimiri Poloniae regis filia, & altera Beatrice Henrici septimi Imperatoris filia sorore Ioannis regis Bohemiae, nullam prolem tulit. ducta igitur tertia coniuge Elisabeta, Ladislai regis Poloniae filia, genuit Carolum, Vladislaum, Stephanum, qui iuuenes obiere: Ludouicum & Andream, ordine successores in regno Hungariae. Obiit Carolus anno MCCCXLI.

5 LVDVICVS filiorum vnus Caroloberti, in regno Hungariae patri successit: qui ex Margareta Ioannis regis Bohemiae, qui Henrici septimi fuerat natus, filia, vnicam filiam Mariam procreauit, post mortem patris Sigismundo Bohemiae regi desponsatam, quæ regnum ad Bohemos traduxit. Is multa bella gessit aduersus Croatas, Tartaros, Venetos propter Dalmatiam, aduersus Stephanum Waiuodam, contra Ruthenos præterea, Lituanos, Bulgarios, & Carolum quartum Imperatorem: & quod præcipuum fuerat, bellum gessit contra Ioannam Andree fratris coniugem, quæ maritum interfecerat, & regna Apuliae Siciliaeque Ludouico Tarentino, quem mœchum superinduxerat, tradiderat. In eo bello hostibus pulsus, Apuliae Siciliaeque regna suae ditioni subiecit: quæ per Wolfhardum à Wolfhard, & Nicolaum Trugfels, Germanos toto triennio administrauerat. Sed ad postremum, à Pontifice sollicitatus Innocentio quinto ad manus illius resignauit: qui illa Ludouico Andegauensi, comiti superioris familiae tradidit possidenda.

6 ANDREAS frater vterinus Ludouici Hungariae regis, vocatus in regna Siciliae & Apuliae, mortuo Roberto patruo, eius filiam Ioannam, crudelem foeminam, duxit uxorem. cuius consiliis ac dolo, postremo à Chunrado de Cathanciis interficitur, relicto Carolo filio, ex altera uxore. Qui ducatum Dyrrachinum vix consecutus, Ludouicum Andegauensem ex Gallia, regnantem in Apulia & Sicilia, pontificis autoritate vidit.

7 CAROLVS dux Dyrrachinus in Dalmatia, Andree regis Siciliae, Apuliae & Hungariae filius, vlturus patrem, ac paternas prouincias recepturus, Neapolim obsedit atque expugnauit: ac nouercam suam Ioannam, mortuo marito suo Ludouico Tarentino, interfecit. Sed cum Apulia ac Sicilia à pontifice abstinere iuberetur, in Hungariae tamen regno patruo Ludouico successit, Maria illius filia adhuc impubere: quæ, interfecto demum Carolo illo, nuptiis suis Sigismundo postea Imperatori, tum Bohemiae regi, regnum Hungariae attulit, Ladislao filio Caroli ante annos extincto, & Ioanna filia Iacobo Tarentino duci desponsata. Qui etsi ad regna Siciliae ac Apuliae vocatus esset, indigne tamen tractatus ab uxore, aufugit, & in Galliis monasticen professus est: regnis Ludouico Andegauensi, quem pontifex regem nominauerat, permissis.

8 LVDVICVS comes Andegauensis, frater germanus Caroli regis Franciae, & Philippi ducis Burgundiae, à Pontifice, maximo vocatus ad regna Apuliae & Siciliae, cum Ludouicus rex Hungariae ius suum pontificis arbitrio permisisset: Carolus quoque dux Dyrrachinus, occisi regis Andree filius, cessisset: & qui illius filiam duxerat, Iacobus Tarentinus, tædio

tædio humanorū casuum monasterium ingressus fuisset: coronatus quoque Romæ à Papa, possessionem tamen regni consequi non potuit: eo quod Ioanna hæres, eius vxor qui monasticen profiteri tædio regnandi cœperat, Iacobi Tarētini videlicet ducis moritura filium Alphonsum Arragoniae regē (cui familiae ex antiquo etiam, ab usque Chunradino Sueuo ius regnorum illorum competeat) hæredem nuncupasset. Cuius filius Ferdinandus, præter adoptionem à Ioanna institutam, & traditionem regnorum à Chunradino Sueuo iam pridem factam, heres etiam appellatus à moritura, armis insuper victor aduersus Gallos, Arragoniae regno adiecit: à quo ante patrum memoriam, ad Austriae principes, per Isabellam Ferdinandi postremi Arragoniae & Castiliae regis filiam, Philippo Maximiliani Cæsaris filio collocatam, peruenit: sub quorum obsequio, in hanc usque diem foeliciter vertitur: nequicquam aliis, qui iure nullo nituntur, oppugnantibus, Thurcarumque fidei nostræ sacrosanctæ hostium auxilio, cœlo terram miscentibus.

9 RENATVS Ludouici Andegauensis filius, præclusis iam Apuliae & Siciliae regnis, ac iure & armis ab Arragoniis possessis, ducta in uxorem filia vltimi ducis Lotharingiae ex stirpe Louaniensium, in ducem Lotharingiae eligitur, ac inuestitur. Calabriae tamen & Bari ducatum titulum, ex suo quod prædebat iure in Apulia, retinuit, quo adhuc posteri eius Lotharingiae duces vtuntur. Is Ioannem ducem Lotharingiae reliquit.

10 IOANNES dux Lotharingiae, Calabriae ac Bari, Nicolaum filium genuit.

11 NICOLAUS Ioannis filius dux Lotharingiae & Calabriae, sine liberis obiit, relicta amita Yolanda, Renati aui filia. Quam Fridericus comes de Wadomont ex Burgundia, uxorem vna cum ducatu Lotharingiae cōsecutus est. & ex ea Renatum ducem progenuit, à Carolo Burgundiae duce Maximiliani Cæsaris socio pulsum, & ab Heluetiis restitutum. Is Renatus restitutus, ex Philippa Adolphi ducis Geldriae nata genuit Antonium ducem, Ioannem cardinalem, & Claudium dominum de Gyes. Porro Antonium secutus est Franciscus filius in ducatu Burgundiae, & hunc rursus frater Nicolaus ex Metensi episcopo factus secularis, qui ex Egmontensi comitissa Geldra procreauit Ioannem & Antonium Lotharingiae duces nostræ tempestatis. de quibus omnibus, libro huius operis decimo, vbi de Burgundis tractamus, prolixiorum sermonem inferemus.

30 *GENEALOGIA DVCEVM SIVE COMITUM Mosellanorum, vnde Lymburgenses principes descenderunt.*

1 THEODERICVS Hermannum, Mosellanum comitem, procreauit: & Gertrudim, duobus maritatum: primo Henrico Heczal, Bauariae duci, sancti Henrici Cæsaris genitoris: & inde Wilhelmo Burgundiae duci.

2 HERMANNVS duas habuit in coniugio, Gerburgim reginam Burgundiae, & postea Heduigem Hannoniensem comitissam. Ex quibus procreauit Henricum & Fridericum, comites à Lymburg: & Giselam duobus ordine iunctam maritis, Ernesto videlicet Suxuiae duci, & inde Chunrado secundo Imperatori, quæ illi Henricum tertium imperatorem peperit.

3 HENRICVS Hermanni filius, ab Henrico tertio fratruale dux Brabantiae creatur: reliquit Henricum & Hermannum suæ stirpis vltimos, quibus Louanienses comites postea ab Henrico quinto in ducatu Brabantiae substituuntur: de quibus supra iam suo loco egimus: Porro hos principes antiquiores Geldriae comites vinculo contingebant, qui & Lymburgensem ducatum ab imperio compararunt, quem Reynhaldus Geldriae comes, in bello Coloniensi captus, ab Henrico Brabantiae duce, Louaniensis stirpis, pro liberatione Brabantinis relinquere cogebatur: à quibus Brabantiae adiectus, agrum eius ducatus fecit ampliore. hodie Lymburgum ciuitas extat, infra Aquisgranum, ditionis & hodie Brabantiae: à quo titulum adhuc Carolus quintus, vt dux Brabantiae, vsurpat.

50 *GENEALOGIA COMITVM LVCZELBURGENSIUM, vnde Bohemiae reges, Imperatores aliquot, & Brabantiae duces aliquot defluerunt.*

1 ADALBERTVS comes Luczelburgensis, in Annalibus reperitur vastasse S. Martini cœnobium extra Treuirim, anno salutis reparatae DCCCCXCV.

2 CHVNRADVS comes Luczelburgensis, cōmemoratur à Lamberto Schaffnaburgense, inter initia Henrici quarti imperii. Vnde scribit Lambertus supradictus: Perlatq; episcopum Moguntinum tumultuantis ciuitatis nuncio, misit cōfessum cum armatis Chunradum comitem de Castello, quod dicitur Luiczelenburg, qui tum forte apud episcopum

præfens erat. Qui veniens, Eberhardum improbe sævientem, atque in omnes qui obfisterent nunc, comminatione grassantem, ab oppugnatione ædium cum contumelia repulit, susceptosque pueros episcopo præsentavit.

3 HERMANNVS, forte Chunradi superioris frater germanus, electus dux Saxonum, aduersus Henricum quartum Imperatorem, circa annum Domini M. & C.

4 ADELGOCHVS comes de Luczelinburg, citatur in literis de anno Domini M.CXX.

5 GERHARDVS duas inuenitur coniuges habuisse: vnam Sibyllam, Roberti regis Constantinopolitani filiam, sororem Balduini Flandriæ comitis.

6 PLVNDELVS comes Luczelburgensis & Lymurgensis, progenuit Balduinum archiepiscopum Treurensem, Waldramum comitem Luczelburgensem, & Henricum septimum Imperatorem: quem scissio familiæ secuta est, vna Bohemiæ regum, altera ducum Luczelburgensium.

7 HENRICVS electus in Imperatorem, Alberto primo Austriæ interfecto, septimi nomenclaturam adsciuit: cui in Sacrosancta Eucharistia venenum à monacho porrectum fuerat.

IOANNES Henrici Imperatoris filius à patre Bohemiæ rex constituitur, data illi in vxorem Wenczeslai postremi regis Bohemiæ filia. Hunc cæcum annales cognominant, qui duos genuerat filios, Carolū quartum Imperatorem, & Wenczeslaum ducem Brabantiae.

WENCZESLAUS dux Brabantiae à fratre Carolo quarto Imperatore creatus, postremi ducis Louaniensis stirpis Antonii de Niuernia filia in cōiugium accepta: ex qua progenuit vnicum filium, Ioannem episcopum Argentoratensem, consecratum anno M.C.C.C.LXVI. qui demum & ad clauum archiepiscopatus Mogūtini federat, circa annum M.C.C.C.LXXII.

CAROLVS Wenczeslai frater & Ioannis Bohemiæ regis filius, hoc nomine in fastigio imperii ad quod erat vocat⁹, quartus: ex tribus vxoribus (quarum tamen prima Blanca Philippi regis Fraciæ nata, iuuenis sine prole obierat) Iohanna, & Agnete palatinissa Rheni, procreauit Wenczeslaū regem Romanorū, Sigismundum Imperatorem, vtrunq; Bohemiæ regem: Ioannem, Henricū & Iodocum marchiones Morauiae: & filias, Catharinam Rudolphi Sapiētis Austriæ ducis, Elisabetam tertii hoc nomine Alberti Austriæ ducis, Margaretam Ludouici Hungariæ regis, Elisabetam Ioannis Galeatii Mediolani ducis, Margaretam alteram Ioannis burgrauii Norimbergensis, coniuges. Dicitur & Annam filiam habuisse, Othoni Batiariæ duci ac Brandeburgensi marchioni, filio Ludouici quarti Cæsaris, nuptam. Refertur & Helena Angliæ regis vxor, filia Caroli quarti.

COMITES AB HORN, VNDE QUIDAM BRABANTIAE DUCES & BARONES à Gaysbeck defluxerunt.

1. IOHANNES ex comite de Horn, fit dux Brabantiae: ex duabus vxoribus Luczelburgensi, & Philippi regis Franciæ filia, progenuit Wilhelmum comitem ab Horn, & primum baronem à Gaysbeck. vnde proceres in Brabantia, qui adhuc supersunt à Gaysbeck, recta defluunt.

WALRAMVS comes Luczelburgensis, Henrici septimi Cæsaris frater germanus, ex comitissa Cleuensi genuit Ioannem comitem Luczelburgensem, & Walramum Lymurgi comitem.

IOHANNES comes Luczelburgensis ex comitissa Artesiæ progenuit Ioannē & Guidonem filios, & quatuor filias: quarum prima Carolo regi Franciæ nupsit, secunda comiti Artesiæ, tertia duci Borboniæ, quarta Ludouico regi Siciliae.

IOHANNES secundus Luczelburgensis dux, reliquit filias duas, regi Franciæ & Borbonio locatas.

GVIDO Ioannis secundi frater germanus, Ioannem & Walramum tertium reliquit: & duas filias, quarum Mechtildis nupsit comiti de Veramanduis, Ioanna comiti à Rotel Germano.

IOHANNES tertius hoc nomine dux Luczelburgensis, ex Mechtilde cōiuge Eulogium tulit, comitem S. Pauli, ac Petrum ducem. Eulogius alterum Eulogium & Carolum, comites S. Pauli dedit.

PETRVS in angustias redactus, genuit Ioannē comitem à Madis, Petri & Antonii comitem de Madis genitorem: Diepoldum comitem à Finies: & tres natas, quarū Isabella nupsit domino à Roboys, Iacoba comiti à Betfort, Elisabeta domino à Namurco.

DIEPOLDV S Petri comitis filius, comes à Finies, ex filia Philippi de Mellei genuit Philippum præfulem, Franciscum, Ioannem, Iacobum, & Philippum comitem Namurcensem.

IACOBVS ex Maria de Villa tulit Ioannem Franciscum & Iacobum.

2 WILHELMVS comes ab Horn, ex comitissa Cleuensi genuit secundum Wilhelmum.

3 WILHELMVS secundus hoc nomine Wilhelmum tertium tulit, ex comitissa à Leon.

4 WILHELMVS tertius ex comitissa de monte Iacobum procreauit.

5 IACOBVS ex comitissa à Moers, Iacobum secundum reliquit.

6 IACOBVS secundus, comitissam reperitur à Wirtemberg habuisse coniugem.

10 GENEALOGIA COMITVM A PONT, SEV Ponte & Zupfen, vnde Geldria principes deriuati sunt, & aliquot Nassouenses comites, qui Geldriae comitatum possederunt.

1 OTHO, à Ponte comes, sub Carolo Caluo claruit: quo tempore bestia quædam latitabat in planicie, quæ plurima quotidie vicinis damna inferebat: hanc filii Othonis comitis Wichardus & Lupoldus interfecerunt. quorum refertur Lupoldus cōstruxisse Geldren castrum, vnde posterius denominati fuere.

2 WICHARDVS præfuit comitatu xlii. annis, Is ex filia postremi comitis Zupfaniae, Gerlacum progenuit.

3 GERLACVS circa annum Domini floruit D.C.C.C.X. & dicitur xxvii. annis gubernasse, relicto Gotofrido filio.

20 4 GOTOFRIDVS annis vixit xxi. & Wichardum secundum reliquit.

5 WICHARDVS hoc nomine secundus, annis administrauit xv. Menegoso filio genito.

6 MENEGOSVS autor cœnobii Bomensis, ex Gerbirge comitissa quadam Wilringum, vel Wichingum produxit, & filiam primam abbatissam cœnobii Bomensis.

7 WILRINGVS, seu potius Wichingus, aut etiam Windekhinus (his enim omnibus nominibus refertur in Annalibus) progenuit Wichardum hoc nomine Geldriæ comitem tertium, Wilhelmum episcopum Traiectensem, & Meynvericum antistitem Padebornensem in Westphalia, qui sedit circa annum M.IX.

30 8 WICHARDVS tertius in stemmate, progenuit Rothardum baronem à Buren: qui sacris initiatus, Padebornensis episcopus in Westphalia consecratur: & Adelhaidem, quæ Othoni comiti à Nassou nupsit, & stirpem Nassouensium in Geldriam asciuit: vnde qui sequuntur Geldriæ comites ac principes recta descendunt.

9 OTHO comes à Nassou, ob Adelhaidem postremi comitis à Ponte filiam, inuestitur ab Henrico tertio Imperatore in Geldriæ comitem, circa annū salutis nostræ CLXXIX. Qui ducta in vxorem Sophia, Wikhmanni postremi comitis à Zupfania filia, eum sibi pariter comitatum subiecit: ex qua progenuit Gerlacum secundum, Gebhårdū & Gerhardum Geldriæ & Zupfaniae comites circa annum millesimum centesimum.

10 GERHARDVS, ex Heduge Florentii Holandiæ comitis filia, Henricum comitem tulit. Sepelitur Zupfaniae, anno Domini M.CXXXI.

40 11 HENRICVS ex filia Gotofridi comitis à Bullion, regis postea Hierosolymitani, quæ dotis loco Velnam attulerat marito, genuit Gerhardum secundum, Othonem, & filiam nuptam Engelberto comiti à Monte, matrem videlicet Adolphi comitis de Monte, & Engelberti episcopi Colonienfis.

12 OTHO ex RICHARDA comitissa à Iuliaco nullam prolem tulit. Claruit anno MCC.

14 GEBHARDVS tertius hoc nomine, Othonis frater germanus, ex Margareta comitissa à Sponhaym, vel secundum alios Hasbaniae, progenuit Othonem præfulem Traiectensem, Gebhardum secundum, & Adelhaidem filiam Wilhelmo Holandiæ comiti nuptam.

50 14 GEBHARDVS secundus in hoc genere, ex Richarda comitissa à Nassou, & secunda vxore Mechtilde Brabantina, genuit Henricum episcopum Leodiensem, & Othonem Geldriæ comitem. floruerat anno M.C.C.XXIX.

15 OTHO secundus, vel tertius in hac familia, ex Margareta Theoderici Iuliacenfis comitis filia produxit Othonem Traiectensem episcopum, Henricum qui iuuenis obiit, & Reynholdum comitem Geldriæ, & Gerhardum quartum. habuit & filiam Irmengardem Theoderico comiti à Cleue nuptam. Is Otho à Wilhelmo Holandino Cæsare ciuitatem Neumagiam, ad Rhenum in finibus Geldriæ, oppignoratam accepit pro xxi. marchis argenti, anno salutis M.C.C.LVIII.

16 GEBHARDVS tertius Othonis superioris filius, ex filia comitis à Nassou genuit

Othonem quartum, & Henricum Leodiensem episcopum, authorem cœnobii in Rore-munda. Porro Otho quartus filiam Cleuensis comitis coniugem habuerat.

17 REYNHOLDVS duas consecutus est vxores, Guidonis Flandriæ comitis filiam, & Armegardim Wilhelmi comitis à Lymphurg: ex quibus procreauit Reynholdum secundum, primum Geldriæ ducem, à Ludouico quarto apud Franconofordam creatum, Guidonem comitem, Philippum comitem Zupfaniæ, & Isabellam monialem ad S. Clarâ Coloniz.

18 REYNHOLDVS primus Geldriæ dux, à Ludouico quarto inuestitus apud Franconofordam, anno Domini MCCCXXIX. procreauit Reynoldum & Eduardum, qui sine prole obierunt: Margaretam, Mariam Gulielmo de Iuliaco nuptam, matrē Reynholdi tertii & Wilhelmi Geldriæ ducum: Isabellam abbatissam, & Mechtildem virginem.

19 RAYNHOLDVS tertius, cum Wilhelmo fratre, non quidem ex stemmate Nassouienfium, sed Iuliacenfium, ob Mariam matrem postremi Nassouienfis in Geldriæ principatu filiam relictam, consecutus est ducatum. Cum vero & hi sine prole rebus humanis absoluerentur, circa annum Domini MCCCXXIII, fororius illorū, dominus ab Erkhel, in ducatu Geldriæ inuestitur. Qui vnica relictā filia, & Arnolde comiti ab Egmonda coniuncta, transfuit ducatum Geldriæ in stirpem comitum ab Egmonda & Holando, qui ex Gelrensi Arnolde filium Geldriæ ducem tulit. Et is Adolphum filium pro genuit: cuius natus fuerat, qui nostra memoria rerum est in Geldria potitus, Carolus vltimus Geldriæ ducum: à quo Carolus quintus Imperator Geldriam pecunia emit, sub cuius hodie potestate vertitur.

GENEALOGIA COMITVM ET
ducum Iuliacenfium.

- 1 GERHARDVS,
- 2 WILHELMVS comes Iuliacensis, floruit circa annum Domini MCCCLXXX. qui Gerhardum secundum procreauit.
- 3 GERHARDVS secundus hoc nomine, procreauit Wilhelmum secundum.
- 4 WILHELMVS secundus, tertium Wilhelmum produxit, ex vltimi Geldriæ comitis Reynholdi filia.
- 5 WILHELMVS tertius, natus ex filia vltimi Geldriæ ducis, Bergensem ducatum matrimonio suo adiecit. Cuius frater Reynholdus, in Geldriæ ducem ascitus, Geldrensiū stemma propagauit. Quippe cum is obiisset anno MCCCXXXIII. eius vidua Adolpho à Bergen se commiscuit.
- 6 WILHELMVS quartus, tertii natus, adiecit Geldriam, genuitq; Adolphum comitem de Rauentstain, & filiam quæ nupsit Adolpho Cleuensi. Is interfuit ludis Martialibus celebratis apud Ingelhaym, anno MCCCXXXVII.
- 7 ADOLPHVS comes à Rauentstain, duas habuit coniuges, Catherinam Cleuensem, & Margaretam Wirtenbergenfem. Ex qua filiam pro genuit Wilhelmo domino ab Egmonda & Iselsteyn nuptam: qui à Ludouico Boiario Imperatore hoc nomine quarto, in marchionem Iuliacensem est inuestitus, anno Domini MCCCLIX. apud Metenses. Cuius stemma cum defecisset circa annum MCCCXXII. duo ducatus Cæsaris Imperio cesserunt, Geldrensis & Iuliacensis: qui Iuliacensem contulit Bergensi marchioni, ob filiam postremi Iuliacensis ductam: ducatum vero Geldriæ Egmondensi profapia commisit.

GENEALOGIA COMITVM DE ALTENACH,
& Marchionum Bergensium, & de Marchte, vnde Cleuenses Iuliacensesq;
principes processere.

- 1 EBERHARDVS & ADOLPHVS, Henrici primi cognomento Aucupis cūriales, ex Westphalia oriundi, qui & agros inibi Cæsaris beneficio plures acceperunt. Quorum Adolphus castrum refertur Arnspurg construxisse, quod antea nominabatur Volueshage: inde comites de Altenach, atq; Marcenses destruxerunt. Eberhardus vero cum condidisset Aldenburgum, sacris initiatus, monasticen profiteri cœpit, fratri relictis suis castris, suaque ditione.
- 2 ADOLPHVS secundus, primi filius, qui cū esset comes de Altenach & Arnspurg, mundo renuncians fratre, Aldenburgum Bergensemq; ditionem adiecit. qui duos filios procreauit, Eberhardum secundum, & Engelbertum.
- 3 EBERHARDVS secundus comes de Altenach, Fridericum comitem ab Altenach reliquit, & is Adolphum comitem ab Altenach.

4 ENGELBERTVS marchio Bergensis & de Marchte Eberhardi secundi comitis frater, pro genuit Adolphum à Bergis, & Eberhardum comitem de Marchte. & sic stemma in duas est partes dissectum.

COMITES DE MARCHTE.

- 1 ENGELBERTVS secundus comes de Marchte, tertium Engelbertum protulit.
- 2 ENGELBERTVS tertius Adolphum comitem à Marchte tulit.
- 3 ADOLPHVS ex filia Theoderici à Cleue, Engelbertum & Adolphum genuit.
- 4 ADOLPHVS ex comitissa Cleuensi Adolphum secundum pro genuit.
- 5 ADOLPHVS secundus ex filia Wilhelmi de Monte cognati, Adolphum tertium procreauit.
- 6 ADOLPHVS hoc nomine tertius, fit dux Cleuensis, vnde Cleuenses atq; Iuliacenses recta descenderunt. Ab hoc descenderunt & comites à Marchte, quorum Eberhardus egit præfulem Leodiensem, circa annum 1530. Descendunt ab hoc stemmate & qui hodie vocantur comites siue marchiones à Berga, & prædia aliqua in Brabantia obtinent.

MARCHIONES BERGENSES.

- ADOLPHVS marchio de Monte, siue Bergensis, cum non haberet liberos, marchionatum reliquit sororis suæ filio Gerhar-do, comiti Iuliacensi.
- GERLACHVS de Berge, interfuit ludis Martialibus apud Ingelhaym habitis, anno millesimo trecentesimo trigesimo septimo.
- GERHARDVS natus ex sorore Adolphi, ex Iuliacensi comite fit marchio Bergensis, & Wilhelmum genuit.
- WILHELMVS comes Iuliacensis, marchio Bergensis, ex Anna filia Ruperti Cæsaris, & filia palatini Rheni, Gebhardum & Adolphum procreauit, & filiā Cleuensi principi nuptam.
- WILHELMVS primus Iuliacensis dux inuestitus, Geldrensem quoq; posterius ditionem adiecit, vltimi Reynholdi Geldriæ comitis sibi coniuncta filia: vnde Reynholdum suæ stirpis primum Geldriæ principem produxit. Huic frater erat Rudbertus Paderbornensis in Westphalia episcopus, consecratus anno 1390. quæ fecutus est in episcopatu alter Wilhelmus, cognatus dominorum à Berge.

GENEALOGIA COMITVM CLEVENSIVM.

- 1 THEODERICVS floruit circa annum salutis relatæ 680.
- 2 HELIAS Beatricem coniugem habuit, circa annum Domini 711. procreauit tres filios, Theodericum comitem Cleuensem, Gotofridum comitem, & Chunradum Hassiæ Landgrauium.
- 3 THEODERICVS hoc nomine secundus in stirpe, ex comitissa Hannoniæ Reynholdum tulit.
- 4 REYNHOLDVS genuit Lutolphum & Leonem.
- 5 LEO ex filia ducis Aquitaniæ Ioannem pro genuit.
- 6 IOANNES, ex filia Michaelis Constantinopolitani Imperatoris, Rupertum genuit Lotharingiæ ducem, & Balduinum.
- 7 BALDVINVS ex filia Ludouici principis de Prouincia, Eberhardum & Rupertum reliquit.
- 8 RUPERTVS, Ludouicum comitem procreauit.
- 9 EBERHARDVS Eduardum tulit, & Berengarium episcopum Tullenfem.
- 10 EDVARDVS Luthardum reliquit.
- 11 LVTHARDVS ex Berchta filia Arnolphi Imperatoris pro genuit Balduinum secundum, & Richfridum. Is legitur possidisse Nuffiam ciuitatem Rheni, anno 889.
- 12 BALDVINVS secundus tulit Arnolde comitem, & Balderium episcopum Traiectensium, ex Saxona quadam coniuge.
- 13 ARNOLDVS ex filia Hermanni comitis Czupfaniæ Wigmannum reliquit.
- 14 WIGMANNVS, ex Landgrauia Thuringiæ Chunradum comitem dedit.
- 15 CHVNRADVS, ex comitissa à Seehyn Theodericum genuit.
- 16 THEODERICVS hoc nomine tertius, ex comitissa à Seumberg Theodericum quartum & Arnolde secundum procreauit.
- 17 THEODERICVS quartus sororem comitis ab Henneberg coniugem nactus est.
- 18 ARNOLDVS Theoderici quarti frater germanus, ex filia ducis Sueuiæ Theodericum quintum produxit.
- 19 THEODERICVS quintus, ex filia ducis Bauariæ Arnolde tertium tulit.
- 20 ARNOLDVS hoc nomine tertius, ex filia principis Bauariæ Theodericum sextum genuit.

21 THEODERICVS sextus septimum reliquit.

22 THEODERICVS septimus in hac domo, ex filia Adolphi de Monte, Theodericum octauum tulit, & Elisabetam, coniugem Ottonis Iuliacensis comitis.

23 THEODERICVS octauus ista appellatione, ex Armegardi Ottonis Geldriae comitis filia, Theodericum nonum tulit.

24 THEODERICVS nonus cognomento Luczelburgenfis, ex coniuge Auftriaca genuit Theodericum decimum, Ottonem & Ioannem: quorum Otto in matrimonio habuerat filiam Ioannis de Arkel, ex filia Engelberti ab Marca natam. Ioannes vero coniugē nactus est Reynholdi ab Marca patruī filiam. Hi postremi fuere in stirpe, circa annum Domini 1330. Comitatum reliquerunt Adolpho de Marca Colonienfi episcopo, qui facultate à Romana sede accepta, duxit vxorem, à Carolo quarto in comitatu confirmatus, & ex ea Adolphum secundum genuit.

25 ADOLPHVS ex comite de Marca, & Colonienfi episcopo, comes Cliuiaē confirmatus, secundum Adolphum reliquit.

26 ADOLPHVS primus Cliuiaē dux, inuestitus à Sigismundo Cæsare in concilio Constantienfi, ex filia Gulielmi comitis, siue marchionis de Monte, Gerhardum & Adolphum tertium produxit, circa annum Domini 1389. Huius præterea filia Beatrix Niuerniaē comiti, Margaretha Alberto Bauaro, Catharina comiti à Norenberg nupsit: quarta fertur Carolo quarto Imperatori nupsisse.

27 ADOLPHVS secundus, ex filia Ruperti Bauariae ducis, Romanorum regis, & Mariae Burgundae, tulit Ioannem ducem Cliuiaē, Adolphum comitem à Rauenssteyn, Helenā ducissam Brunsvicensis, Margaretam Wilhelmi ducis Bauariae, & inde comitis Wirtenbergensis coniugem. Catharinam Arnolde duci Geldriae, Agnetem regi Navarrae, & Elisabetam comiti à Schvvarzenberg locatas. quorum Adolphus comes à Rauenssteyn, habuit in coniugio filiam Portugalliaē regis.

28 IOANNES dux Cliuiaē, ex Elisabeta comitissa de Niuers, procreauit Ioannem, Engelbertum & Adolphum. floruit circa annum Domini MCCCLIII. & ab episcopatu Colonienfi comparauit Sost ciuitatem.

29 IOANNES secundus prioris filius, ex Elisabeta comitissa à Kaczenellenbogen, Ioannem tertium genuit. floruit circa annum MCCCLXXX.

30 IOANNES tertius, duxit Mariam vltimi ducis Iuliacensis vnicam filiam, & ducatus Iuliacensem Bergensemq; suae ditioni adiecit. ex qua procreauit Wilhelmum, & Sibylam Ioanni Friderico Saxoniae duci nuptam.

31 WILHELMVS dux Cliuensis, Iuliacensis & Bergensis, dum hæc scribimus, ex Maria Ferdinandi Romanorum regis filia, multos liberos generat.

GENEALOGIA COMITVM DE ZVVAYPRUCK

& Zamburg, unde comites à Bytſch profluxere. Porro comitatum Zvvaypruckh Ruperto Palatino vendiderunt. possident adhuc in sinibus Alsatiæ dominium Liechtenberg, Vvesthouen, Nuwviler, Liechtenauv, Iuczviler & Busviler.

40

1 WECKER comes de Zvvaypruck.

2 EBERHARDVS ex baronissa de Aspermont Curienfi, Fridericum & Eberhardum secundum genuit, quorum Fridericus comitissam ab Ebersteyn coniugem habuit.

3 EBERHARDVS secundus, ex comitissa à Salmis, Symonem & Henricum comites produxit. quorum Henricus in matrimonio habuit comitissam à Leyningen.

4 SYMON ex cognomento Wekher, ex baronissa à Feynstingen, Symonem secundum, Fridericum, Eberhardum & Henricum tulit.

5 HENRICVS ex comitissa à Veldencz Cunradū genuit, qui Fridericum, & Fridericum ex baronissa à Feynstingen Henricum secundum reliquit.

50

6 SYMON secundus, primi filius, & Henrici primi frater, duas habuit coniuges: comitissam à Nassou, & alteram à Sarvverden, ex quibus genuit Chunradum secundum, & Hammam.

7 HAMMA ex Imaginā ab Ottingen comitissa, tulit Simonem tertium, Ludouicum & Fridericum.

7 FRIDERICVS ex comitissa Rheni, procreauit Henricum tertium, Fridericum, Waldrabum, & Simonem quartum. Huius quoque filia Anna, nupsit Georgio baroni de Oxenstayn.

9 SYMON ex Anna Landgrauia de Leuchtenberg procreauit Reynhardum, Wekherum, Elisabetam Henrico comiti à Wirtenberg & monte Pelgardi, Annam comiti à Mötfort, & tertiam Gulielmo domino à Rappolstayn, nuptas. Occubuit in acie aduersus Heluetios, bello à Lupoldo Austriae duce suscepto, anno MCCCLXXXVI.

10 REYNHARDVS, & frater Wekher, procreauerunt, qui adhuc viuunt illius generis.

GENEALOGIA COMITVM DE VELDENCZ & Sarpruck.

10 1 ADALBERTVS comes de Sarpruckh, episcopus Moguntinus erat: cuius soror nupsit Chunrado tertio Imperatori.

2 GEORGIVS comes à Veldencz, canonicus Spirensis, anno MCCCLII.

3 WALDRAMVS comes à Veldencz, episcopus Spirensis, consecratur anno MCCCLXXX.

GENEALOGIA COMITVM DE SARVERDA, unde comites à Moers defluxerunt.

1 IOANNES Margaretam comitissam à Sponhaym in coniugio habuit, & ex ea procreauit Henricum, Sigebertum, & Catharinam, SIMONIS comitis à Bytſch coniugem.

2 SIGEBERTVS comes à Moers, ex comitissa quadam Bauariae, Ioannem comitem à Moers procreauit: qui ex ducissa à Lympurg Claram tulit filiam, comitis à Cleue coniugem.

3 HENRICVS Sigeberti frater, comes à Sarawerda, ex Helena comitissa à Leyningen tulit Fridericum episcopum Coloniensem, & alterum quendam Fridericum comitem.

4 FRIDERICVS comes à Saravverda, ex comitissa de Salmis genuit Theodericum præfulem Coloniensem, & Henricum comitem.

5 HENRICVS hoc nomine secundus, ex comitissa de Cleue, Vincentium filiū procreauit, & tres filias: vnam desponsatam comiti ab Horn, alteram domino à Blankenhaym, & tertiam comiti de Berge.

6 VINCENTIVS ex comitissa quadam Bauara, Fridericum filium genuit.

7 FRIDERICVS ex baronissa à Roedebach, tulit Bernhardum, & filiam nuptam comiti de Widen.

8 IOANNES Friderici primi filius, & secundi Henrici frater germanus, ex comitissa à Leyningen procreauit Iacobum.

9 IACOBVS comes de Sarvverda & Moers, ex comitissa à Sonneberg, genuit Iacobum, Ioannem & Nicolaum.

10 IOANNES ex Anna comitissa de Monte, vnicam filiam Catharinam reliquit, Ludouico comiti à Nassau nuptam.

11 NICOLAVS Ioannis frater, ex ingenua quadam de Feynstingen, duas filias tulit: Ioannam comiti Rheni nuptam, & Anastasiam comiti ab Eysenberg. Horum comitum erant in Westrasia, Sarvverda, Buckenhaym, Diembrigen, Pfingstingen, Otuuiler, Hohenburg, & Bocherbach.

GENEALOGIA COMITVM A SPONHAYM. hanc quare libro sexto, inter Carnorum comites.

50

GENEALOGIA BARONVM A Bremberg.

MICHAEL dominus à Bremberg, floruit circa annum MCCCLXXX. cuius filia nupsit Rudolpho comiti à Werthaym.

MICHAEL secundus, prioris natus, Wilhelmum reliquit.

WILHELMVS genuit Michaelē, Erasmmum & Ludouicum.

MICHAEL hoc nomine tertius, Wilhelmi filius, Georgium procreauit.

GEORGIVS Michaelē reliquit vltimum.

*GENEALOGIA BARONVM A MOERS-
sp̄erg consequi nequiuimus, haud ignari antiquissimam hanc
esse stirpem.*

*GENEALOGIA COMITVM AB
Eberstayn.*

1 EBERHARDVS in coniugio habuerat Hedwigem, filiam Henrici Imperatoris primi, cognomento Aucupis, & possederat castrum Hegouia Duellum nomine, quod hodie Altum Tuicellum dicunt. Eius foundationes pleræq; leguntur in scriniis monasterii proximi, quod in insula lacus Brigantini Reychenauv vocant. Porro Heduigis S. Galliccenobium ab Hungaris destructum renouauerat.

2 BERCHTOLDVS ex Adeltaide comitissa Hugonem, Theodericum & Eberhardum secundum progeniuit: & circa annum Domini MCXLVII. cœnobium in nigra sylua nominatissimum construxit, quod Herrenalb, hoc est, dominorum Albiam vocant.

3 EBERHARDVS secundus genuit Henricum, & Cunradum præfulem Spirenses, qui sedit anno currente, MCCXXXVII.

4 HENRICVS tulit alterum Henricum, & Ioannem, & Theodericum archiepiscopum Moguntinum, captum ab Alberto duce Brunuicensi, anno MCCLVII.

5 HENRICVS hoc nomine secundus, floruit circa annum MCCXCVIII. & tres filios procreauit, Berchtoldum secundum, Wilhelmum & Othonem: quorum erat adhuc in humanis Berchtoldus anno salutis MCCXXX.

6 IOANNES Henrici secundi frater germanus, ex comitissa à Bytsch, circa annum Domini MCCCLXX. Berchtoldum tertium produxit.

7 BERCHTOLDVS tertius, ex Margaretha comitissa ab Oetingen, Wilhelmum secundum tulit, circa annum MCCCC.

8 WILHELMVS, secundus hoc nomine in genere, ex Margareta Pincernæ ab Erpach nata, Bernhardum comitem genuit.

9 BERNHARDVS ex baronissa de Feynstingen procreauit Bernhardum secundum: & filias, Adelheidem Friderico baroni de Hevven, & Agnetem Friderico comiti ab Helfenstayn, nuptas.

10 BERNHARDVS secundus, superioris filius, duos reliquit nostra memoria filios, Bernhardum tertium, & Wilhelmum: & quatuor filias, quorum Elisabeta nupsit Gabrieli Salamancæ Hispano, declarato comiti Ortenburgensi in Carinthia: Æmilia Nicolao iuniori comiti à Salmis, in Austria: Gertrudis præterea, Iulio comiti ab Hardekh Austriaco: & Praxedis libero domino Andrea à Puechay in Austria marescalco, collocatæ fuere: omnes multorum matres filiorum. Quippe Elisabeta Ferdinandum & Bernhardum, comites Ortenburgenses: Æmilia Ekhitum, Iulium & Nicolaum, comites à Salmis: Gertrudis quoq; tulit comites ab Hardekh quinque numero, qui iam ad Rhamnusæ dona, & reipublicæ administrationem omnes expectantur.

II BRVNŌ comes ab Eberstayn.

*GENEALOGIA COMITVM A LEYNINGEN,
quorum est ditio supra VVeyssenburgum Rheni, in VVestrasia, ubi Furbach &
Rixingen: & in finibus Spira Nemetum, Laubshaym & Turk-
haym possederant.*

1 EMICHŌ ductor Germanici exercitus in Asiam, sub Chunrado Imperatore anno Domini MCXL. habuit fratrem Sigefridum, præfulem Spirenses, consecratum anno MCXXXVII.

2 EMICHŌ secundus, cuius germanus Guntherus Spirensis episcopus, cum Walthero à Lamershaym opulentissimum illud in finibus Wirtenbergiæ cœnobium posuit, Mulbrunnum videlicet, Friderico primo imperante.

3 HENRICVS, cuius filii Wilhelmus Herbipolensis episcopus, & Henricus Spirensis præsul, consecratus circa annum MCCL.

4 LVDOLPHVS Babenbergensis episcopus fit, anno MCCLXXXV.

5 FRIDERICVS comes à Leyningen, interfuit ludis Martialibus apud Ingelhaym celebratis, anno MCCXXXVII. cuius frater Ernicho, consecratur in Spirenses episcopus anno MCCXXII.

6 GOTOFRIDVS comes à Leyningen, in archiepiscopum Moguntinum eligitur anno MCCXCV.

GE-

*GENEALOGIA COMITVM DE
VVerthaym.*

1 POPPO floruit circa annum MCCC.

2 RVDOLPHVS coniugem habuit à Bremberg, quæ hoc dominium marito dotis loco attulit.

3 EBERHARDVS pro genuit Ioannem, & Rudolphum præfulem Herbipolensem, electum anno MCCCCVIII.

4 IOANNES ex Friderici ducis à Dekh filia, procreauit Ioannem secundum, Albertum episcopum Bambergensem, & aliquot filias. Is partem domini Mindelhaym, deficiente stirpe ducum à Dekh, coniugis videlicet hæreditatē, vendidit Rechpergiis in Sueuia, quorum vnus habuerat alteram filiam postremi ducis à Dekh.

5 IOANNES secundus procreauit Georgium comitem.

6 GEORGIVS genuit Eberhardum, & Ioannem canonicum Coloniensem.

7 MICHAEL habuit fratrem Ludouicum, commendatorem Rhodiensem, & Georgium filium, anno à nato Christo currente MDC.

*GENEALOGIA SEMPER LIBERORVM
& Pincernarum à Lympurg, quorum est ditio in
Kochertall.*

1 GEROLATVS floruit anno MCCXLV.

2 FRIDERICVS, ex comitissa ab Ottingen, Fridericum secundum produxit.

3 FRIDERICVS secundus, ex ducissa à Dekh, Chunradum reliquit.

4 CHVNRADVS, ex Itha de Wynsp̄erg, Fridericum tertium genuit.

5 FRIDERICVS tertius, ex Elisabetha comitissa ab Hohenloe, cuius mater fuerat Hennebergensis, Fridericum quartum tulit, & Gotofridum antistitem Herbipolensem, anno electum MCCCCXL.

6 FRIDERICVS quartus, ex Susanna comitissa à Tierstayn, cuius mater fuerat domina à Blankhenburg, duos filios reliquit, Chunradum & Georgium.

7 CHVNRADVS cognomine à Geylindorf, ex comitissa à Montfort genuit Albertum.

8 ALBERTVS ex Elisabeta comitissa à Mōtfort, cuius mater erat de La scala Christophorum procreauit, Albertum II. & Beatricem abbatissam in Kirchaym.

9 CHRISTOPHORVS genuit Fridericum & Albertum, quorum alter fuerat canonicus Argentinenfis.

10 ALBERTVS, Erasmus & Ioannes, hodie agunt canonicos, potissimum Herbipolensi atq; Babenbergensi ecclesiis.

GEORGIVS, ex Margareta Sigismundi postremi comitis ab Hohenberg filia, Fridericum genuit, & Elisabetam Ludouici ab Helfenstayn comitis coniugem.

FRIDERICVS, ex baronissa à Schvvarzenberg Philippum pro genuit, & Erasmi episcopum Argenteratensem, qui adhuc in viuis est.

GOTOFRIDVS citatur in literis de anno MDX.

GEORGIVS episcopus Babenbergensis.

PHILIPPVS superioris Philippinatus, præpositum Babenbergensem agit.

*GENEALOGIA BARONVM A RAPOLTEN-
stayn, qui à ducibus Spoletinis descendebant, & cognati fuerant ducum à Schiltach, & Vrs-
plingen, ac dominorum à VVynsp̄erg. vnde & eadem hi insignia usurpant,
tres videlicet rubros clypeos in maiori albo.*

1 ROCHVS, ex profapia Vrsinorum, marchionis Spoletini exulis filiorum alter, frater videlicet ducis à Schiltach, & alterius domini à Wynsp̄erg, mercatus agrum in Alsatia, castrum ibi construxit, idq; à suo nomine familiæq; appellatione coniunctis vocibus Rokspoletin nominauit: quod postea deprauate Rapoltensstayn dici cœptum est.

2 ANSHELMVS, circa annum Domini 1292. capitur in Colmaria, ab Adolpho comite à Nassau, Cæsare Romanorum: quod is in fide Alberti Austriaci, Cæsaris pariter electi, maneret.

3 WILHELMVS, floruit circa annum 1300. & Albertum procreauit.

4 ALBERTVS, floruit circa annum 1340. & Wolfgangum reliquit.

5 WOLFGANGVS, Maximum tulit, qui vixit anno 1420.

6 VDALRICVS, ex ducissa Lotharingiæ nullam prolem tulit.

K

7 BRVNO, Vdalrici frater germanus, genuit Ludouicum, Vdalricum secundum, & Suafinam.

8 SVASINAS, ex comitissa à Bytsch Casparum & Wilhelmum procreauit.

9 WILHELMVS, ex coniuge Burgunda à Muzat, tulit filios Wilhelmum, Georgium, & filiam locatam comiti à Lupfen. floruit anno 1490.

GENEALOGIA DOMINORVM ET BARONVM à Stoufen Brisgouie, qui sunt advocati canobii S. Trutbertii in Nigra sylua.

WERNHERVS episcopus Constantiensis, anno 1200.

10

GENEALOGIA BARONVM AB Oxensteyn.

1 ANONYMVS baro ab Oxensteyn, in coniugio habuerat Elifabetam, Gotofridi comitis ab Habsburg & Laufenburg natam: cuius soror Adelhaida nupsit Rudolpho marchioni Badensi. vixit anno 1260.

2 WILHELMVS, claruit anno Salutis 1290. qui ex filia Rudolphi Habsburgensis Cesaris, dum adhuc priuatus erat, tulit Henricum, & Ioannem episcopum Argentoratensem, electum contra Hermannum de Tyersteyn, & Ioannem à Dierphaym.

3 HENRICVS, ex filia Theobaldi comitis Pfyretarum, procreauit Osualdum, & Arnoldum canonicum Spirenses: qui electus fuerat in præfulem, sed possessionem cõsequi non potuerat. floruit Henricus anno 1260.

4 OSVALDVS ex baronissa à Ramsteyn, circa annum 1348. Ottonem genuit & Ioannem præpositum Argentinensem, electum ibidem in antistitem aduersus Fridericum baronem de Blankenhaym.

5 OTHO, ex filia Lupoldi ducis Austriae Volkmarũ produxit, qui claruit hoc cognomine anno Salutis relatæ 1420.

GENEALOGIA BARONVM A BREMBERG.

MICHAEL dominus à Bremberg, floruit circa annum 1330. Cuius filia nupsit Rudolpho comiti à Werthaym.

MICHAEL secundus, prioris natus, Wilhelmum reliquit.

WILHELMVS genuit Michaellem, Erasmum, & Ludouicum.

MICHAEL hoc nomine tertius, Wilhelmi filius, Georgium progeniuit.

GEORGIVS, Michaellem reliquit vltimum.

GENEALOGIAM baronum à Morsperg consequi nequiuimus, haud ignari antiquissimam hanc esse stirpem.

LIBRI TERTII FINIS.

7CON

7CON PAEONIS SIVE
Pannonii antiqui.

VESTITVS Pannonum rationem ac ritum describit Dion Cassius, libro Historiæ suæ XLIX. in hæc verba: ἐπεὶ δ' ἔνδοτοι πᾶσι πάσι, καὶ οἱ ἄλλοι κατεστρέψαντο, μηδὲν ἀξίολογον παρ᾽ ἄλλους, ὅππῃ Παννονίους ἐστράτευσαν, ἐγκλημα μὲν οὐδὲν αὐτοῖς ὀπιφύρον (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἡδυντό τι ὑπ' αὐτῶν) ἵνα δὲ δὴ τοὺς στρατιώτας ἀσκή τε ἄμα, καὶ ὅκ τῶν ἀλλοτρίων τρέφῃ, πᾶν τὸ πρὸς κρείττονι τοῖς ὄπλοις ἀρέσκον, δίκαιον ἐστὶ τοὺς ἀδανετέρας ποιῆμενός. οἱ γὰρ δὴ Παννονιοὶ νύμονται μὲν πρὸς τῇ Δαλματία, παρ' αὐτῶν Ἰστρον, ἀπὸ Νωκεῖο μέχρι Μυσίας, ἢ ἐν τῇ Ἑυρώπῃ, κακὸν βιάται, δὲ ἀνθρώπων οὐκ οὐτε γὰρ γῆς, οὐτε ἀέραν εὐ ἡκασιν) ἐκ ἐλαίου, οὐκ οἴνου, πλὴν ἐλαίου, καὶ τῶν γεωργῶν, ἀπὸ χειμῶνι πικροτάτω τὸ πλεῖστον διατρώμενοι, ἀλλὰ τᾶστε κελιάς καὶ τοὺς κέγχρους, καὶ ἐδύσαν ὁμοίως, καὶ πίνουσιν. ἀνδρείοτατοι δ' ἐν δὴ πάντων ὧν ἴσμεν νομίζονται. θυμικώτατοι γὰρ, καὶ φονικώτατοι, οἳ αὐτῶν ἀξίον τῶν καλῶς ζῶντων ἐχόντες, εἰσί. ταῦτα δὲ ἐκ ἀκίστας, οὐδ' ἀναγνοῦς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐργῶ μαδῶν, ὡς καὶ ἀρῆας αὐτῶν, οἶδα. μετὰ γὰρ οἱ τῶν ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἡγεμονίαν, τῇ τε Δαλματία, ἢς ποτε ὁ πατὴρ μου χεῖρον πινά ἤρξε, καὶ τῇ Παννονίᾳ τῇ ἀνω καλυμένην προσεσάχθη. ὅθεν ἀκριβῶς πάντα τὰ κατ' αὐτοὺς εἰδὼς γράφα. ὀνομάζονται δὲ οὕτως, ὅπ τοὺς χεῖρας τοὺς χεῖρῶν τοὺς ἐξ ἰματίων πινῶν ἐς πάντας ὅπ κελιάς πῶς καὶ καταπιμνοντες, καὶ περὶ γαυροῦντες συρράπτουσι. καὶ οἱ μὲν εἴτ' ἐν δὴ τῶν, εἴτε καὶ δι' ἄλλο π οὕτως ὀνομάδεται, ἢ δὴ Ἑλλήνων πρὸς τὰ ληθές ἀγροῦσαντες, Παιονίας σφᾶς περὶ εἰπον, ἀρχαίαν μὲν πῶς τῶν περὶ ἡμᾶς τότε ὄντος, οὐ μὲντοι καὶ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν τε τῇ Ροδόπῃ, καὶ περὶ αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ, τῇ νῦν μέχρι τῆς θαλάσσης. Et quæ plura sequuntur, quæ Latino sermone reddita sic habent: Postquam igitur alii fusi fugatique essent, alii vero in potestatem hostis redacti, nihil laude dignum egissent, in Pannonias arma vertit. Et criminationem quidem nullam inferebat (neq; enim vlla in re ab ipsis iniuria affectus erat). Verum ut & simul milites exerceret, & ex alieno stipe aleret, æquum existimans, omnia pro libidine potentioribus armis, quæ possiderent imbecilliores, cedere debere. Pannonii vero prope Dalmatiam habitant, ad ipsum Istrum, à Norico ad Mysiam usq; quæ est in Europa. Atqui omnium mortalium cum vitam durissimam agant, (neq; enim terra neque aere fruuntur temperatis) non oleum, non vinum, excepto paucissimo, eoque acidissimo, agris illorum agricolis inest, per quem asperissimam vel plurimum victitantes, ordeum solum & milium edunt similiter & bibunt. Fortissimi igitur ob hæc omnia quæ scimus, habentur: iracundi maxime, nec non truculentissimi sunt, quippe nullo suavioris vitæ lenocinio irriti. Hæc vero non audita solum, neq; lecta, sed re ipsa expertus (utpote qui & imperauerim ipsis) scio. Namq; post præfecturam Aphricæ atq; Dalmatiæ, cui per aliquod tempus pater etiam meus præfuerat, superior mihi Pannonia decernitur. Hinc igitur exacte edoctus, de rebus ipsorum singulis gestis scribo. qui ex eo vocati sunt, quoniam sagula manicata ex palliis quibusdam, pannos patrio more quodammodo incidentes & nuncupantes, consuunt. Itaq; sane hi, siue propter hoc, siue etiam sub sit alia causa huius nominis, tamen ita nominantur. Etsi quidam Græcorum à vero aberrantes, & ignorantia ducti, Pæonas ipsos appellarint. Verus quidem hæc nominatio est: attamen non ibi, sed in Rhodope tum atq; Macedonia habitauerunt, quæ protenditur nostris temporibus ad mare usq;. Quapropter ego hos quidem Pæonas, illos vero Pannonios (quemadmodum se ipsos nimirum, & ipsos Romani nominant) appellabo. Hæc ille. Quo loco apparet, Pannonios veteres vestimenta ex pannis incultis gestasse, quales hodie adhuc, qui Pannonias colunt Hungari ferunt tunicas manuleatas angustas, & corporis artus exprimentes. Cæterum quod dicit, patria lingua appellasse Pannos, unde Pannoniæ nomen ortum sit, declarat hoc ipsum, à Romana lingua non multum diuersa vsos fuisse. Id quod & Velleius Paterculus asseuerare videtur: In omnibus Pannoniis (inquit) non disciplinæ tantummodo, sed linguæ quoq; noticia Romanæ, pleriq; etiam literarum vsus, & familiaris erat animorum exercitatio. Cæterum Pannonios etiam pileos pelliceos gestasse, forte ut hodie Transylvanis Walachis in more est, docet Vegetius libro primo de Re militari, capite 20. Usq; ad præsentem prope ætatem (inquit) consuetudo permanfit, ut omnes milites pileis, quos Pannonicos vocabant, ex pellibus vterentur. Quod propterea seruabatur, ne grauius galea videretur homini in prælio.

7 N

INCIPIT LIBER MIGRATIONVM QVARTVS, DE PÆONVM SIVE PANNONIORVM gente, & eorum in tractum Illyrici occidentalis immigratione, initis & reliquis: auctore WOLFGANGO LAZIO Viennense, Historico regio.

PÆONAS, siue Pannonios, inter Illyrios olim adnumeratos, & eorum fuisse colonos, magnamq; veteris Illyrici partem quondam occupasse, deniq; ad Tiberii primi hoc nomine Cæsaris usq; tenuisse ætatem, Appianus Alexandrinus, in libro quem Illyricum inscripsit, est author, cum ait: Pæones vero, natio ingens, circa Istrum per longum incolens; ab Iapodum populis, supra Dardanos protenditur. Hi Pæones à Græcis, à Romanis Pannonii appellantur: & ab illis, ut præmisimus, inter Illyrios adnumerati sunt. De quibus nunc mihi Illyriorum res recensenti, videtur differendum. Gloriosi hi admodum ob Macedonum Agrianos, qui potissimum Philippo & Alexandro in bellis præstiterunt: quoniam & hi Pæones fuerunt, ex his qui inferiora incolunt, ab Illyriis coloni editi. Cæterum cum Cornelius aduersus Pæonas exercitum deducens, turpiter reiectus esset, ingens Pæonum fama, vniuersam formidine concussit Italiam: ac deinceps per longum tempus, qui consulatum apud Romanos gerebant, haudquaquam Pæonas bello adgredi ausi sunt. Et hæc iam pridem tam ingentia de Illyriis & Pæonum populis scrutando repeti. In Cæsaris vero Commentariis, eius qui Augustus cognominatus est, nihil antiquius de Pæonum gente perscriptum legi. Hæc ille. Quæ satis docent, Pæonum siue Pannoniorum nationem ab Illyriis, Gallica gente admissam, in tractum Sauo, Istro ac Cætio monte conclusum. Nam etsi Pæoniæ Græci authores antiqui mentionem faciant, & à Pæone Priami filio deducant, ea tamen late à Sauo Danubioq; in Macedonia prouincia fuit, vbi hodie inter Seruiam, Rasciam, Bosniam, Albaniamq; agri fertiles, superatis Scutorum montanis visuntur. Atque eorum agrorum populos Homerus nominatim recenset: & Pæonem Endymionis & Epei, illius fatalis equi structoris fratrem, victum cursu à Germano, in Thraciam & Macedoniam sedes mutasse, poetæ scribunt. Altius originem repetit Berofus Chaldæus, à Bannone videlicet Mæxæ filio, Aramei nepote, & Sami primo geniti Noæ pronepote, nomenclaturam accepisse tradens. Mæxam quippe ex Armenia, & patris Aramei regno discedentem, cum aliqua suorum manu, totum eum tractum insedisit, qui est à Mæsembria Ponti Euxini, usq; ad Adulam montem Rhætiæ. cuius filii postea, Gerus à littore ponti ad Tyram fluuium, Tyrogetarum regionem: Dacus Daciam, à Tyra ad Marisium fluuium usq;: Thynnus oram Danubianam cum Istro cognato: & Bannon, inter Sauum Istrumq; fluuios Pannoniam auspicati fuerunt, atq; nominibus insigniuerunt: cum pater vtramq; à se Mœsiam, vbi cum suis colebat, denominasset. Porro aliter ex fide Græca minus fabulose initia huius & nominis & gentis deducere videtur Appianus Alex: in historia Illyrica. Asserunt eius prouinciæ cognomen (inquit) ab Illyrio Polyphemo ortum habuisse. Polyphemo quippe Cyclopiæ Galathæ, Celtum & Illyrium & Gallum filios extitisse: eosq; ex Sicilia progressos, Celtis & Illyriis & Galatis, ab ipsis cognomen assummentibus, imperitasse. Et hæc mihi inter pleraq; à multis memorata placuere. Illyrio deinde filios, Achillem, Autarium, Dardanum, Medum, Taulantium, Perrhœbumq; referunt: filias quoq; Partham, Daortam, Daferam, aliasq;: à quibus Taulantii, Perrhœbi, Achillei, Autarici, Dardani, Partheni, Dafaretii, Darisq; prodire. Autario ipsi Pannoniū, vel Pæonum potius, & Scordiscum filios fuisse aiunt: Pæoni Tribalum: à quibus pariter nationū cognomina traducta sunt. Hæc Appianus, fabulose magis quam veritate fundata, ad posteros de Pannonum origine scripta reliquit. Cæterum de Pæonia illa Macedonica, quæ prima omnium constituta à Pæone fuit, scribit Liuius Decade quinta: & falsis hanc prouentum celebrat, unde Macedones & Dardani sustinebantur. Nam cum Macedonia administrationem constituisse Paulum Æmylium dixisset, addit: Metalla quoq; auri & argenti non exerceri, ferri & æris permitti: vedigal exercentibus dimidium eius impositum, quod pendissent regi. & sale inuecto uti vetuit. Dardanis repetentibus Pæoniam, quod & sua fuisset, & continens esset finibus suis, omnibus dare libertatem pronunciauit, qui sub regno Persei fuissent. Post non impetratam Pæoniam, falsis commercium dedit. tertiæ regioni imperauit, ut Stobos Pæoniæ deueherent: preciumq; statuit. Hæc Liuius. Huius itaque pro-

Pæones Illyrii

Duplex Pæonia.

Initia Pannonie nomen, & prouincia.

*Pannoniam
transmi-
gratio.*

*Pannoniam
immigratio
in Illyricam.*

*Etymon
origo Pan-
noniæ no-
minis.*

*Situs
qualitas
terra Pan-
noniæ.*

uinciam incolas siue colonos, ab Illyriis admissos in tractum Sauro Istroque fluuiis, & Cætio monte, siue Celticis alpibus comprehensum, Appianus tradit: à quibus nimirum nouam isthic Pæoniam, quæ à Romanis Pannonia postea fuit dicta, auspicatam conuicimus. Verumenimvero quo potissimum tempore illa transmigratio contigerit, ex his potest T. Liuii verbis colligi, qui libro decimo Decadis quartæ, cum Macedonicum bellum à Romanis aduersus Perseum Macedonia regem, & Gentium Illyriarum gestum describeret: De Philippo auxerat curam (inquit) Martius. nam ita fecisse eum quæ senatui placuissent, fatebatur: ut facile appareret, non diutius quam necesse esset, facturum. neque obscurum erat, rebellaturum: omniaque quæ tunc ageret, diceretque, eo spectare. Iam primum omnem fere multitudinem ciuium ex maritimis ciuitatibus, cum familiis suis, in Æmathiam, quæ nunc dicitur, quondam appellata Pæonia est, traduxit: Thracibusque & aliis barbaris vrbes tradidit habitandas: si diuina hæc genera hominum fore ratus in Romano bello. Ingentem ea res fremitum in tota Macedonia fecit: relinquentesque penates suos cum coniugibus ac liberis, pauci tacitum dolorem continebant: execrationesque in agminibus proficiscentium in regem, vincente odio metum, exaudiebantur. Hæc Liuius. qui rursus libro tertio Decadis quintæ, Carnunti Illyriorum oppidi meminit: quo videlicet è bello Macedonico legatus properabat, duobus iam municipiis expugnatis. Carnuntum vero, de quo loquitur Liuius, non solum Ptolemæus libro secundo Geographiæ, & Antoninus in suo itinerario, sed Velleius Paterculus insuper, Plinius, Spartianus, Eutropius, Orosius, & Codex præfecturarum Rom. in Pannonia superiori, siue prima, haud procul à Norici limitibus, delineant. Ita enim auspicatur librum tertium Liuius, cum de Persei cladibus præcedenti hunc libro differuisset: Eadem ætate, qua in Thessalia equestri pugna vicere Romani, legatus in Illyricum à consule missus, opulenta duo oppida vi atque armis coegit in deditioem: omniaque his sua concessit, ut opinione clementiæ eos qui Carnuntum munitam urbem incolebant, alliceret. Hæc ille. quæ ostendunt, nondum victo Perseo, Illyrios Gallicam gentem, eum vniuersum adhuc tractum tenuisse, vbi postea noua Pæonia propagabatur: quam Romani, siue à Pannone Mæsi filio, ut Berofus est autor, siue à pannorum centonibus, quibus arctim populi vestiebantur, ut Dion scribit, Pannoniam nuncupauere. Atque hanc victo Perseo, nominis mutationem, gentisque transmigrationem contigisse credendum est: cum Pæones Romanorum arma declinaturi, ad Istrum procul fuga se reciperent: quos multis postea seculis elapsis, Octavianus Augustus, eiusque priuigni Tiberius & Drusus, horumque rursus filii Agrippa & Germanicus, victis in acie illorum regibus Batone & Pynnete, ita paulatim debellarunt, ut terram postremo in prouinciæ formam redegerint: Siscia, Sabaria, Aquinco, & Carnunto, coloniis deductis, & legionibus pro limite dispositis. Quippe Appianus Alexandrinus in Illyrico, cum Augusti Cæsaris res gestas recenset: Cæsar per Pæoniam reuersem (inquit) cum & hi nondum Romanis paruissent, in eos profectus est. Nemorosa quippe Pæoniam regio est, & à Iapodum populis usque Dardanos protenditur. Pæones nullas vrbes habent, agros duntaxat & villas per cognationes possident, neque iudicia communia illis adsunt, neque principes qui cæteris præsint. Ipsi centum millia virorum ætate ad bellum integra utique habebant: verum imperio carentes, minime in vnum congregant. Appropinquante Cæsare, ad sylvas delati fuga, si quos ex Romanis palantes reperissent, occidebant. Cæsar quoad illos ad se venturos credit, neque villas neque agros eorum depopulatus est. Non accedentibus, ignem omnibus immisit, & per continuos octo dies maximis affecit cladibus. Quibus in Segestanorum & Pæoniam regionem, usque ad Sauro fluuium est profectus. Huius in ripa ciuitas latissimo fluuio & ingenti fossa munita confidet: qua ex causa potissimum Cæsar illam inuasit, veluti belli horreum in Dacos Bastarnasque, qui ultra Istrum incolunt, habiturus. Idem fluuius his in locis Danubius dicitur: nec multo deinde inferius elapsus, vberioribus aquis pro Danubio Istri nomen adsumit: Sauro autem Istrum influit. Hæc Appianus. Qui rursus sub finem libri: Eam ob rem triumphus (inquit) Illyrius à senatu Cæsari decretus est, quem post deuietum tandem egit Antonium. Residui deinde Illyriorum habebantur ante Pæones à Romanis Rhætii, post Pæones Norici Mysiique, qui ad Euxinum usque Pontum incolunt.

Rhætios igitur & Noricos existimo Caium Cæsarem, cum aduersus Celtas depugnet, subegisse: aut Augustum, cum Pæonas adgrederetur, bello superasse. Hæc ille. quæ magno testimonio sunt, Caii Iulii Cæsaris tempore, Illyrici portionem à Sauro ad Istrum extentam, à Pæonibus iam fuisse habitam. Nam & Sai & Danubii fluuii Appianus hic obiter mentionem facit, simul & Segestanorum: quæ omnia in sæpe dicto Illyrici tractu (in quo etiam potior regni Hungariæ portio confidet) ab authoribus tam recentioribus quam vetustis describuntur. Atqui Iordanes in libro de Successione regnorum & temporum, Augu-

Augusti primum tempore Pannoniam Romano nomini accessisse adserit, cum de Noricis locutus fuisset: Nec minore his sæuitia (ait) Illyrici pariter accenduntur: contra quos Augustus è vicino egressus, pontem vnde aqua transiret, fieri imperauit. Dumque aquis & hostibus ad ascensum milites turbarentur, scutum ipse rapuit, & viam primus ingressus est. Tum agmine facto, cum sub motus multitudine pons succidisset, faucibus manibus & cruribus speciosior sanguine, & ipse periculis augustior terga hostium cecidit. Pannonii vero duobus saltibus, tribus fluuiis, Drao, Sauro, Istroque vallantur. Contra quos Duennium misit, qui eos plus feliciter vicit, quam eorum flumina cursu rapido currunt. Dalmatæ similiter syluis commorantes, plurimam partem latrocinando vastabant. Ad quos edomandos Vibium amandat: qui efferum genus fodere terras coegit, aurumque è venis repurgare. Mæsi vero quam feri, quam truces erant, ut vnus ducum ante aciem postulato silentio, Qui vos estis: inquit. responsum est, Romani gentium Domini. Et ille: Ita fiet (inquit) si vos viceritis. Sed mox ad bellum ventum est, nec classicum audire valuerunt. Sic à Martio superati sunt. Porro linguam Pæoniam moremque à cæteris Gallicis Illyridis nationibus fuisse diuersam, non dubito: in eo præcipue, quod nullos videlicet hi principes, nullasque ciuitates habuerint, rari tantum, ut inculti homines, & in villis degentes. Cæterum de eo ipso Octauii Augusti suscepto in Pannonibus bello, Strabo & quarto & septimo meminit. & Suetonius in historia Augusti, capite xxi ita scriptum reliquit: Dum in hac parte Imperii omnia geruntur prosperrime, (loquitur autem de Pannonia), accepta in Germania clades. sub legato M. Lolio, homine in omnia pecuniæ quam recte faciendi cupidior. Subscribit Suetonio & Appiano, Festus Ruffus: Sub Iulio & Octauio Cæsaribus (inquit) per Alpes Iulias iter factum: Alpibus omnibus victis, Noricorum prouinciæ accesserunt, Batone Pannoniorum rege subacto. Hæc ille. Ita, cum principia eius belli Octavianum posuisse constet, finem tamen Tiberius Nero & Claudius Drusus fratres Germani, Augusti videlicet ex Liuia priuigni, & postea horum filii Agrippa & Germanicus imposuere. De quorum Tyberio Velleius Paterculus, vetustus admodum autor scribit in hunc modum: Cum vniuersa Pannonia, & adulta viribus Dalmatia, omnibusque tractus eius gentibus in societatem adductis, constitit, arma corripuit: tum necessaria gloriose præposita, neque tantum visum, addito in interiora exercitu, vacuam tam vicino hosti reliquere Italiam. Gentium nationumque quæ rebellauerant, numerus amplius à cccc millibus explebant, ccc ferme peditum colligebantur: armis habilia equitum ixx. Cuius immensæ multitudinis pars, accerrimis & peritissimis ducibus, properare in Italiam decreuit, iunctam sibi Naupacti & Tergestis confinio: pars in Macedoniam effugerat, pars suis sedibus præsidium esse destinauerat. Proxima duobus Batoni & Pynneti ducibus autoritas erat. Et iterum idem scribens: At Tiberius Cæsar (inquit) quam certam Hispaniæ parendi confessionem extorserat, partem Illyrii Dalmatisque, Rhætiam autem & Vindelicos, ac Noricos Pannoniamque nouas Imperio nostro subiunxit prouincias. Hæc ille: quæ de Druso Cæsare Tiberii fratre, Florus & Orosius referunt. quorum scilicet posterioris, hæc in historia illius libro sexto, capite vigesimo, verba leguntur: Drusus (inquit) priuignus Cæsaris, Galliam Rhætiamque sortitus, maximas fortissimasque gentes Germaniæ armis subegit. nam tunc, veluti ad constitutum diem pacis festinarent, ita omnes ad experientiam belli, decisionemque fræderis, vndatim gentes commouebantur, aut suscepturæ conditionem pacis, si vincerentur: aut vsuræ quietæ libertate, si vincerent. Norici, Pannonii, Dalmatæ, Mysii, Thracæ & Daci, Sarmatæ, plurimique & maximi Germaniæ populi, per diuersos duces vel superati, vel repressi. Hæc Orosius. Adhæc & Germanicum Drusi filium in Pannonibus subiugandis fuisse occupatum, eoque in bello Lucii Pisonis ac Lepidi opera vsu, classici historiarum autores adseruerunt. Sic Cor. Tacitus libro primo historiae Augustæ: Nunciata ea, Tiberium lætitia curaque affecere. Gaudebat oppressam seditionem: sed quod largiendis pecuniis, & missione facta, fauorem militum quæsiuisset, bellica quoque Germanici gloria angebatur. Retulit tamen ad senatum de rebus gestis, multa que de virtute eius memorauit, magis in speciem verbis adornata, quam ut penitus sentire crederetur. Paucioribus Drusum, & finem Illyrici motus laudauit: sed intentior & fida oratione. cunctaque quæ Germanicus indulserat, seruauit, etiam apud Pannonicos exercitus. Huc pertinent hæc Velleii Paterculi loca: Dum ea (ait) quæ prædiximus, in Pannonia Germania que geruntur, atrox in Thracia bellum ortum, omnibus eius gentis nationibus in arma accensis, Lucii Pisonis, quem hodieque diligentissimum, atque eundem leuissimum securitatis vrbanae custodem habemus, virtus compressit. Quippe legatus Cæsaris, triennio cum his bellauit, gentesque ferocissimas, plurimo cum earum excidio, nunc acie, nunc expugnationibus in pristinum pacis redegit modum. Qui

Habebant siquidē muros præ eminentes & firmos, & breuiter duobus confidebant amni-
bus nauigabilibus: quorum alter Colops dictus, non procul ab ipso ambitu circumlabens,
in Saum non longe distantem illabitur. Quo fit, vt tota ciuitas aquis inclusa, irrigua sit.
Quippe Tyberius ipsum fossa quadam magna ad hanc rem deduxerat, per quam in vete-
rem alueum iterum redit. Atque tum prætereunte Colope propter ipsa mœnia per vnum
alueum, per alterum vero paulo longius præterfluente Sauo, vacui aliquid relictum erat,
&c. Quæ omnia Carnioliensi ducatu, & Wyndorum marchæ nostro seculo quadrant:
quibus finibus non solum Saus Drauuſque defluunt, verum haud procul etiam Colapis in
Saum confluit: vetusto adhuc nomine, etsi parum corrupto, Culpan incolæ dicunt. à cu-
ius ostio & Segestica illa memoratissima insula conspicitur, in confinio marchæ Windo- 10
rum, Croatiae atque Hungariae. Incolunt & hodie montem Claudium eius viciniae à fron-
te, orientem contra, Rasciani, Scordiscorum fortasse posteritas: & à tergo Taurisci, in oc-
cidentem videlicet & Arctum diffusi, quos nostra ætas Teutonico idiomate, tanquam
translata Latina voce, Styros dicunt. Manent & Siscia, episcopalis quondam ac coloniae
prærogatiua insignitæ ciuitatis, vestigia: quæ Syfacum vocant, paucis infra Sagrabiam, ho-
die episcopalem ciuitatem, milliariis. Hic non possum præterire inscriptionem Roma-
nam, quæ Celeiæ in castro visitur, & Valeriæ mentionem facit, cuius & quondam Celeia
colonia metropolitana fuerat.

T. VARIO CLEMENTI CL. CEL. PROCOS. AVG. PROVINCIAR.
RHÆTIÆ MAVRETAN. CÆSARIENS. LVSITANIÆ CILITIÆ
PRÆF. ALÆ BRITAN. PRÆF. EQVITVM AL. PANNONIORVM
TRIB. LEG. XXX. VLP. PRÆF. COH. SDAE GALLOR. MACEDON.
VALERIÆ. VRBANVS, LICINIVS, SECVNDINVS, DECVRIONES
ALARVM PROVINCIÆ MAVRETANIÆ CÆSAR.

20

Sed recipio me ad alterum diuisionis membrum, Pannoniam videlicet inferiorem, quæ
Secunda passim autoribus historiarum nominatur, & cui liber Notitiarum proconsulem
ac duces attribuit. Meminit huius vocis subinde Marcellinus, vt libro videlicet decimo
quinto. In Illyrico exoritur alia clades, ad multorum pericula, ex verborum inanitate pro-
gressa. In prouincia Aphricani Pannoniæ secundæ Rectoris, apud Sirmium poculis ampli- 30
oribus madefacti, &c. Et libro proximo: Cupiens itaque augustissima omnium sede mo-
rari diutius Imperator, vt ocio puriore frueretur, & voluptate, assiduis nunciis terre-
batur, & incertis, indicantibus, Sueuos Rhætias incurfare, Quadosque Valeriam, & Sarmatas, la-
trocinandi peritissimum genus, superiorem Mœsiam & secundam populari Pannoniam.
Idem libro xvii. Gerebantur hæc in ea parte Sarmatiæ, quæ secundam prospectat Pan-
noniam, perique fortitudine contra Valeriam. Et libro xxi: Vbi victorem (inquit) apud
Sirmium visum, scriptorem historicum exinde venire præceptum, Pannoniæ secundæ Con-
sularem præfecit, & honorauit ænea statua virum sobrietatis gratia multilaudum. Videtur
alludere ad eandem Pannoniæ partem Spartianus, in historia Ælii Cæsaris: adoptatus au-
tem Ælius Verus ab Hadriano, eo tempore quo iam, vt superius dictum est, parum vige-
bat, 40
& de successore necessario cogitabat: statimque Prætor factus, & Pannoniis dux & rector
impositus, mox consul creatus. Fuit autem intercapedo huius Pannoniæ ea ferme, quæ ho-
die est Hungariae Cisdanubianæ. Quam quidem sectionem, seu partem dicere mauiſ, sub-
diuisam apud autores reperio, in Sirmienſem, Bubaliam, siue Budaliam, & Amantinam:
harumque primam, vel à Sirmio Tribalorum rege, ab Alexandro magno haud procul à Sauo
in acie victo: vel à Sirmio colonia ac metropoli eius prouinciæ denominatam autumo. se-
cundam à bobus forſan, quibus in hanc vsque ætatem ea pars fecunda est: tertiæ Amanti-
ni populi, quorum inter Pannonicos & Plinius videtur nomen expressisse lib. 3. cap. 25.
appellationem reliquerunt. Erat autem Sirmienſis Pannonia inter ostia Sauo & Draui,
vbi hodie nobilissimum prouenit vini genus, quod Sirmienſe vocant, Germanice vulgo 50
Sumicher wein. Cassiodorus lib. 4. Variarum cognitionum, cap. 13. Colosseus mentionem
facit, Sirmienſis Pannoniæ præfulis. Hanc intelligere quoque videtur Pannoniam Proco-
pius lib. 1. Ad dextram Daci (inquit) Pannoniique incolunt, quibus ad aliorum locorum
possessiones Singidones Sirmiique accedunt, & vsque ad Istrum fluuium eorum propaga-
tur imperium. Porro Budalia Pannonia in eo erat tractu terræ sita, qui in comitatus Val-
conesem ac Posegienſem diuiditur hodie ab Hugaris, Bosniæ regno vicinos. Meminit hu-
ius vocis & Aurelius Victor in Decio: Decius è Pannonia (inquit) Bubalia ortus, impera-
uit menses triginta. Et Iordnandes in libro de Temporum successione: Decius (inquit)
Pannonia inferiore Budalia natus, occisis Philippis vtrisque regnavit. Amantinos denique
Sextus

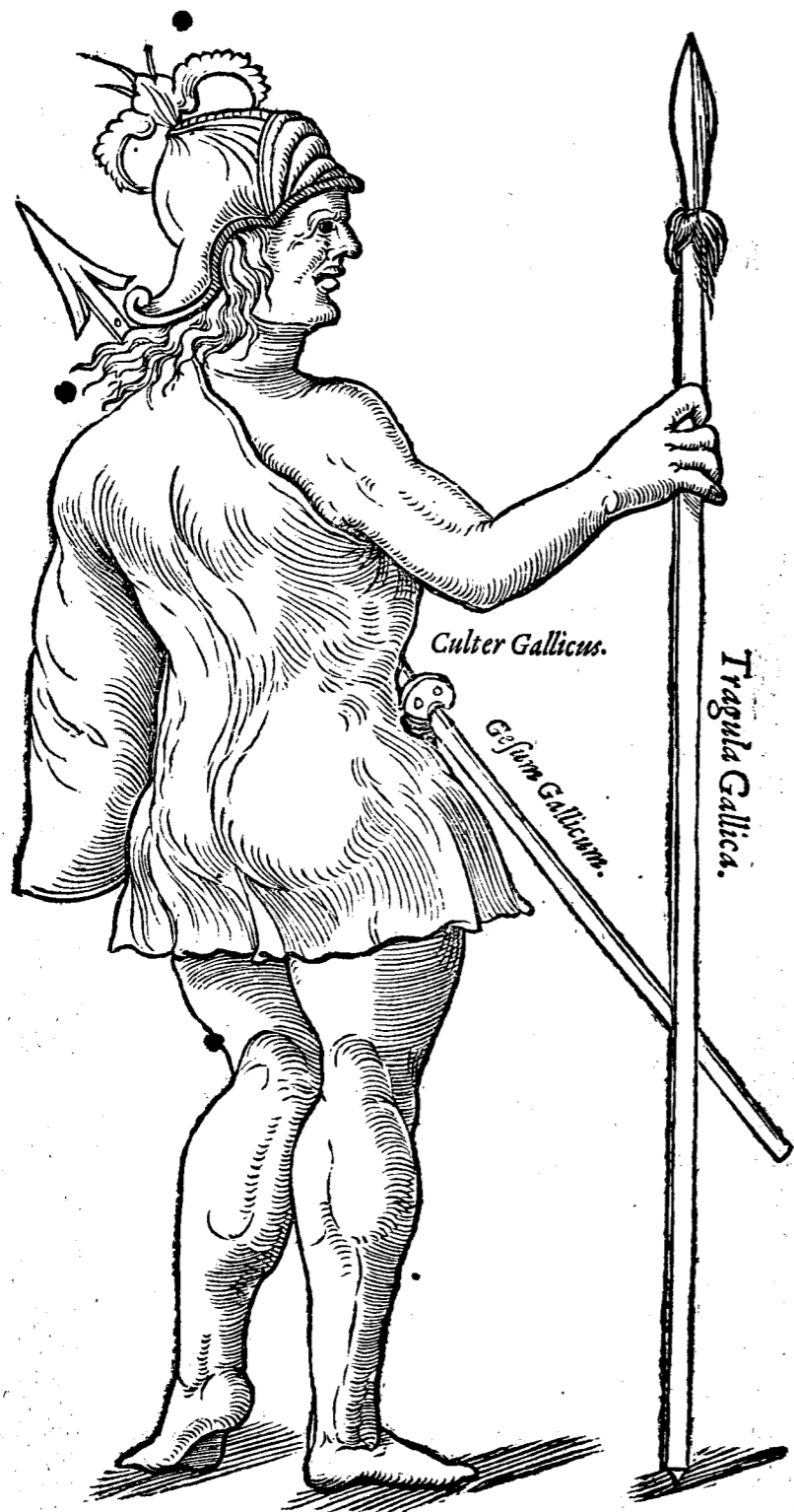
Sextus Ruffus in penitior Pannonia recenset, scribens nominatim: Sub Iulio & Octauio
Cæsaribus per Alpes iter factum: Alpinis omnibus victis, Noricorum prouinciæ accessit
re: Batone Pannoniarum rege subacto, in ditionem Pannoniæ venerunt: Amantinis in-
ter Drauum & Sauum prostratis, regio Satiensis & secundarum loca Pannoniarum ob-
tenta sunt. Hic ego Pannoniam secundam proprie eam puto fuisse, vbi nostro seculo Bu-
da, Alba regalis, & Vesprimium ciuitates sitæ sunt: quemadmodum Chorographia Hun-
gariæ annis à nobis superioribus euulgata exhibebit. Ad delineationem porro huius se-
ctionis facit, quod scribit Plinius libro tertio, capite vigesimo quinto, paragrapho de Pan-
nonia: Insula in Sao Metubarris, amnicarum maxima: præterea amnes memorandi, Co-
10 lapis in Saum influens iuxta Sisciam, gemino alueo insulam ibi efficiens, quæ Sequestica
appellatur. Alter amnis Bacuntius in Saum Sirmio oppido influit: vbi ciuitas Sirmienſi-
um & Amantinorum. Inde quadraginta quinque mille passus Taurunum, vbi Danubio
miscetur Saus. Supra influunt, Valdamus & Vrpanus, & ipsi non ignobiles. hæc Plinius:
Quæ si conferas cum comitatibus Hungariæ, quos hodie vocant Waranienſem, Simigi-
enſem, atque Albenſem, Pelificenſemque, inuenies his in finibus, etsi deprauatis nomi-
bus antiquis, ea omnia quæ Plinius recenset. Metubarrim insulam faciunt confluentes
Bozuthæ, quem Bacuntium Plinii reor, Biczki: & Valponis, quem Valdamum fortasse il-
lius esse reor. Denique ciuitas Amantinorum sita fuerat, vbi hodie Quinqueccle-
20 siæ celebrantur, vino nobili eius viciniae, quod Simigienſe Hun-
gari, nos Sthumaterweyn di-
cimus.

FINIS LIBRI QVARTI.

Pannonia
Amantina.Qua hodie
in tractu
Sauo sita
sunt.Pannonia
secunda.Sirmienſis
Pannonia.

LIBER MIGRATIONVM POPVLO-

rum Teutonicorum quintus, de Celtarum ac Gallorum migra-
tionibus: quorum has Icones delineauimus, ac eas locis autorum
fide dignorum firmauimus.

GAL

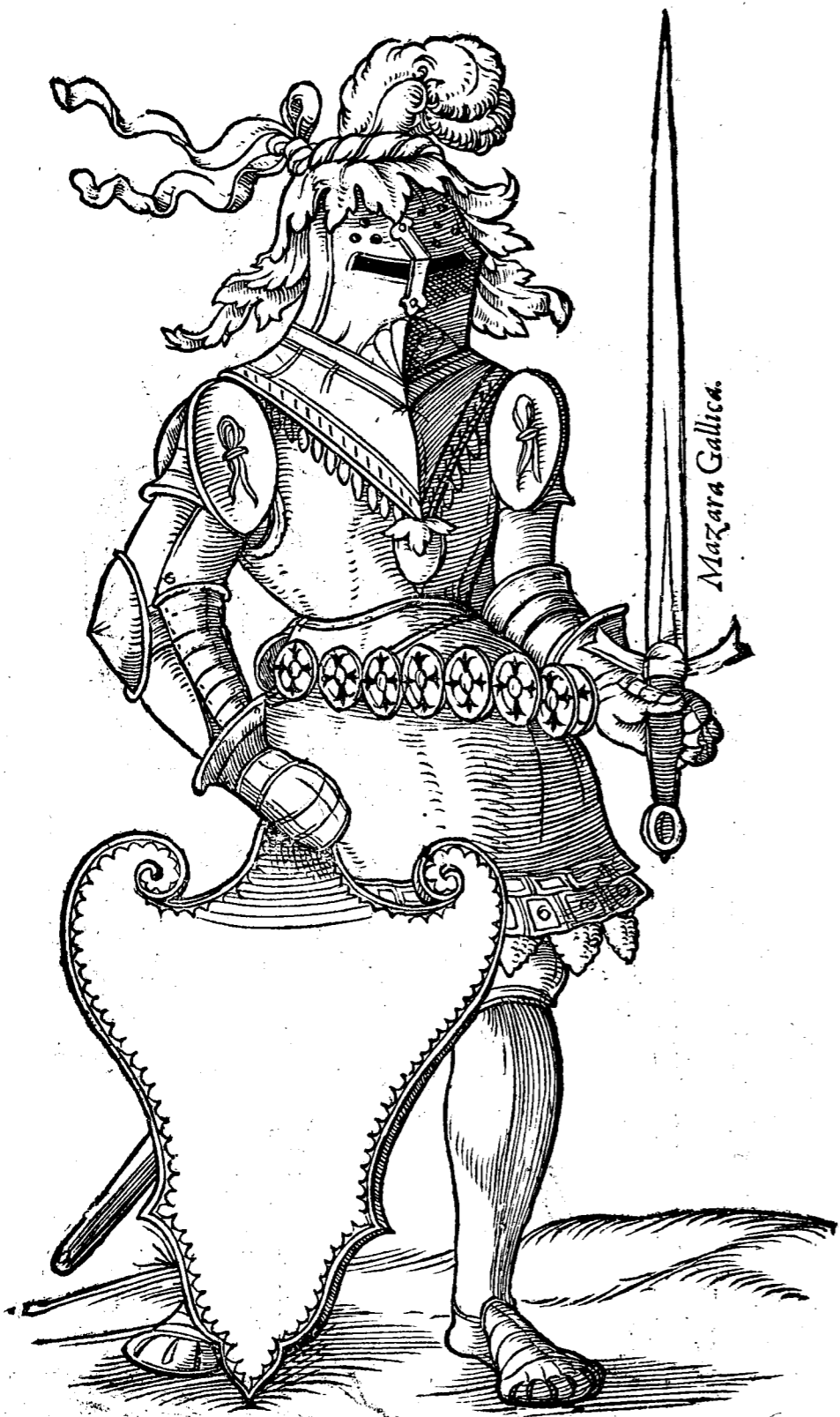
GALLORUM ALPINORUM, SIVE CEL-

tarum in Norico, Rhetiisque, ex numismate veteri
representatio.

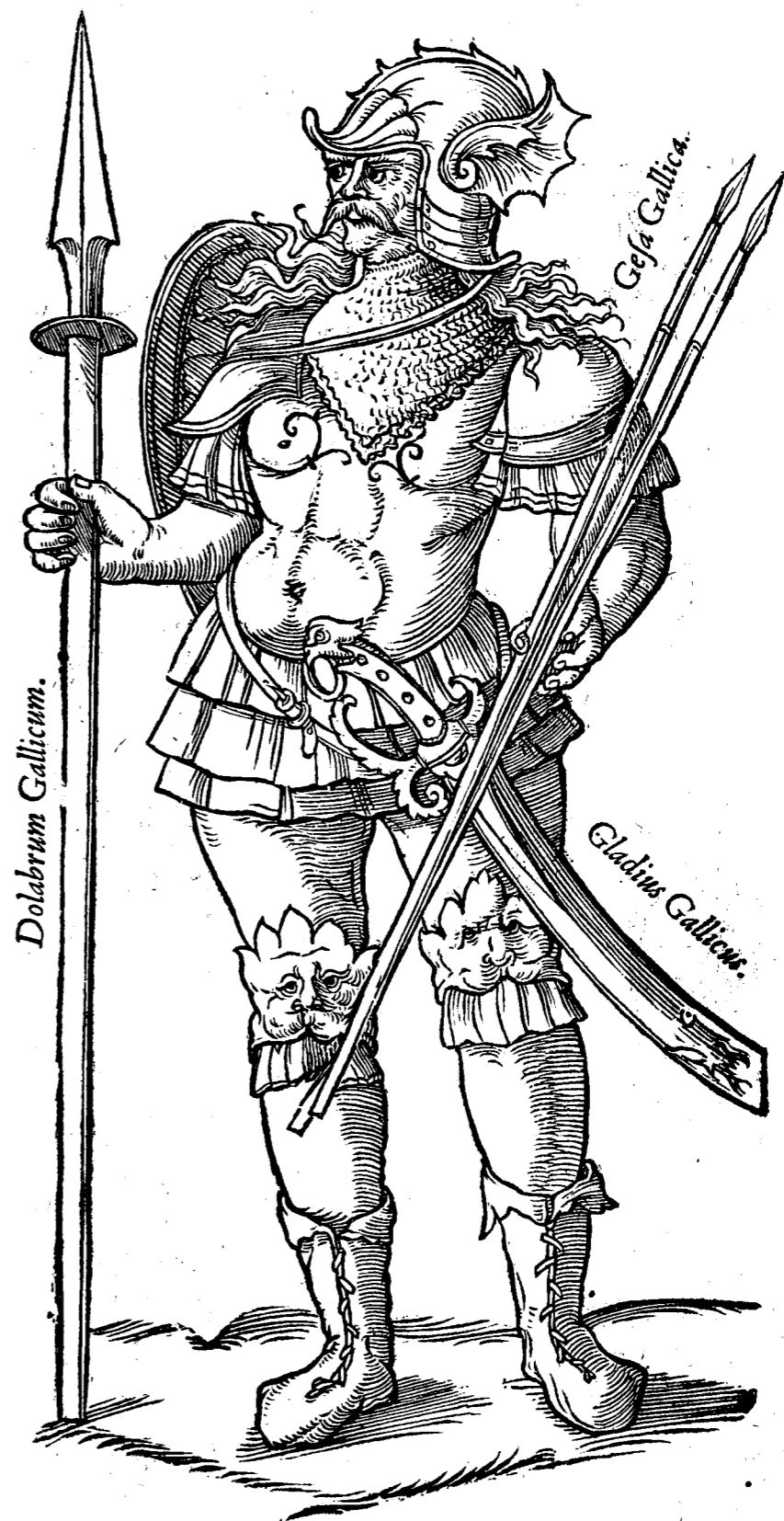
L

CRUPELLARIS
Gallus.

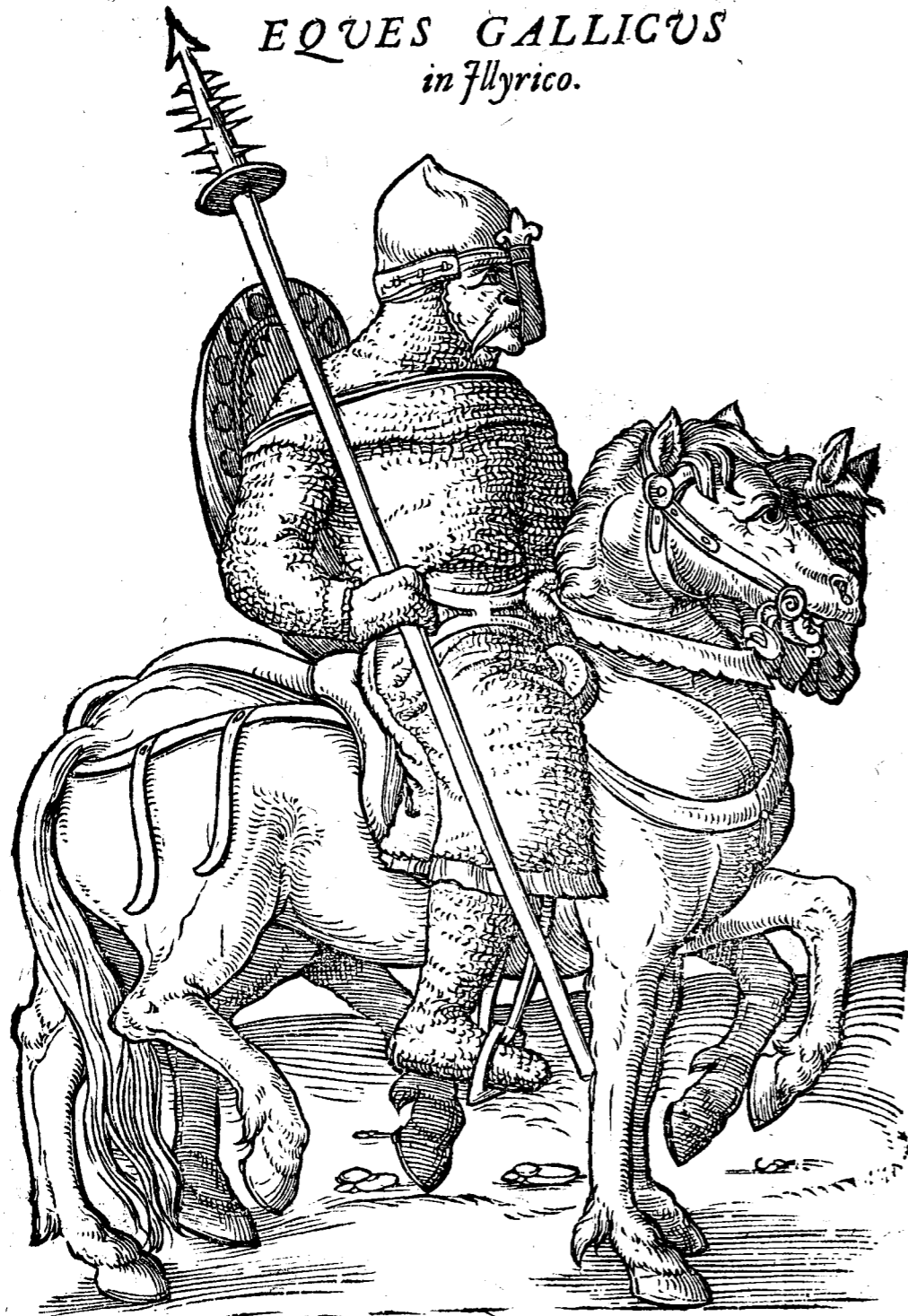
GESA

GESATÆ GALLI MERCENARII,
ut hodie Lancigeri apud Germanos.

L 2

EQUES GALLICUS
in Illyrico.

ICONVM LIBRI QVINTI EXPLICATIO.

CELTICARVM ALPIVM in Norico & Rhætiis descriptio, fecunditatisque exaggeratio, extant apud Polybium libro secundo: (nam de hisce Gallis hoc loco agimus, qui egressi ex Gallia, Rheno relicto, sedes in alpibus Noricis quæsiuerunt: quibus hodie finibus Austriacæ inferioris sitæ prouinciæ cernuntur:) Basigi locum tenet, inquit, littus ipsum maris Adriatici, cuius magnitudo est à Sena vrbe, vsque ad intimum eiusdem maris sinum. De fertilitate huius regionis haud facile dixerim. Ita enim in omnia frugum genera fecunda est, vt sæpenumero nostra ætate, medius frumenti siclus non amplius quatuor obolis venum ierit: ordeis vero non amplius duobus, dolium vini totidem. Milii præterea & farris tanta copia est, vt opinionem hominum superet. Quam vero glandibus abundet, quæ ex nemoribus eius regionis, diuersis in locis producuntur, vel id in primis testimonio est, quod cum infinitam pene pecorum multitudinem Italici generis homines alant, & ad sacrificia facienda, & ad priuatos vsus, & ad necessarium exercitibus apparatus, his omnibus abunde hæc regio alimenta subministret. Iam vero quanta particularium etiam rerum, quæ ad victum hominum spectant in ea prouincia copia sit, ex hoc licet intelligere, quod viatores, cum in hospitia diuertunt, nunquam de rebus quas sunt accepturi particulatim paciscuntur, quod cæteris in locis fieri consuevit: sed quantum singuli quisque homines soluere debeant, cum

cum hospitibus conueniunt. Hi viatoribus honorifice exceptis, & omnibus ad victum necessariis abunde subministratis, non amplius quam filiquam capiant. Hæc oboli tertia pars est: id precium raro excedunt.

DE GENERE VITÆ Celticorum populorum, in alpibus quondam Norici habitantium, idem Polybius libro secundo hæc scripta reliquit: Inter Apenninum (inquit) & Padum, primo Ananes, post Boii, inde Eganes, postremo Senones, qui iuxta Adriaticum mare extremi omnium Gallorum incoluerunt. Præcipuæ igitur authoritatis populi, ex Gallis qui olim in Italia morabantur, hi sunt. Villas habitant nullis septas mœnibus. Apparatum omnium prorsus expertes erant. In terra super strato gramine dormiebant: vescebantur carne, bellicas solummodo res atque agriculturam exercebant: & simplicem vitam viuentes, neque scientiis, neque aliis artibus operam dabant. Diuitias suas in auro & pecudibus habebant: quod hæc sola, cum ferret necessitas, quocumque liberet, facile transferri possent. Amicitias comparandis maximum quisque studium adhibebant: quippe maxime pollens inter eos putabatur, qui factiosis abundaret. Hæc ille Porro sciendum est, illos in Alpibus Norici incolentes, Gallos Græcorum passim Macedonumque mercenarios extitisse: quemadmodum & T. Liuius libro secundo Decade quinta, Assignatum cum duabus alis equitum Gallorum, in auxilium Perseo venisse, aduersus Romanos pugnaturum, memorat. Idem libro quinto, Clondicum quendam refert, decem millia peditum Gallorum, & totidem equitum, ex Illyrico, Perseo in Macedoniam adduxisse. Polybius quoque, Gallos Phœnicem urbem Ætolia præsidio aduersus Asdrubalem defendisse scribit. Qui denique Gefatas ex eo cognominatos commemorat, quod mercenarii reliquarum nationum hi præcipue Galli fuerint. Quo sane euentu & Boios in Norico, Italiaeque vicinos habitantes, à Rheno Gefatas conduxisse, cum ex Liuius, tum Polybio quoque manifestum est.

DE HABITU ET STRVE corporum in hac natione, præcipue eorum Gallorum qui in alpibus Noricis colebant, Foro Iulio vicini, apud eundem Polybium locus extat libro secundo: Hominum vero tanta copia, (inquit) ea proceritas & pulchritudo corporum, tantum in rebus bellicis robur, vt facilius sit id ex eorum rebus gestis, quam ex cuiusquam oratione intelligere. In alpibus ab utroque latere loca montosa habitant. ad eam partem quæ versus Rhodanum & Septentrionem spectat, Galli qui Transalpini dicuntur: ad eam vero quæ campis imminet, Taurisci. hæc ille. Cui subscribit Cæsar libro secundo Comment. Nam plerumque (inquit) omnibus Gallis præ magnitudine corporum suorum, breuitas nostra contemptui est. Plinius libro 3. cap. 20. prolixis capillis Celticas in alpibus gentes celebrat, hunc in modum scribens: Cottianæ, ciuitates, Caturiges, & ex Caturigibus orti Vagiensium Ligures, qui & Montani vocantur: Capillatorumque plura genera ad confinium Ligustici maris. Videtur pertinere ad hunc locum, quod scribit T. Liuius libro 8. Decadis quartæ: Non me præterit, milites, omnium quæ Asiam colunt gentium, Gallos fama belli præstare: inter mitissimum genus hominum, ferox natio, peruagata bello prope orbem terrarum, sedem cæpit: proceras corpora, promissæ & rutilatæ comæ, vasta scuta, prælongi gladii. Ad hoc cantus ineuntium prælium, & vlulatus & tripudia, & quatientium scuta patrium quendam in morem, horrendus armorum crepitus, omnia de industria composita ad terrorem.

DE VESTITU Celticarum in alpibus Noricis gentium, tametsi pauci exacte scripserunt, tamen ex Polybio adeo apparet Boios omnium splendidissime indutos incessisse, auratis sagulis, torquibus aureis splendentes: gefatas vero, & qui mercede conducebantur, nudos passim omnes pugnasse. Sed placet verba Polybii, vt ea extant libro secundo, recensere: Boii quidem atque Insulares auratis fulgebant sagulis. Gefatæ vero, ob magnitudinem animi & incredibilem gloriæ cupiditatem, huiusmodi ornamentis abiectis, nudi, tantum cum armis, ante omnes stabant, rati per eum modum aptiores sese, & magis expeditos ad bellum fore. Siquidem densæ in his locis sentes, implicarent vestes, & armorum vsum præpedirent. Et subdit: Atqui Romani simul in spem victoriæ ducebantur, quod medios hostes quasi de industria sibi oblatos cernebant: simul ordinem strepitumque Gallici exercitus formidabant. Terribilis erat classicorum sonitus, cum quibus omnis simul Gallorum multitudo, tantum clamorem vlulatumque attollebat, vt incredibilis vociferatio audiretur: nec tubæ solum, militesque, verum etiam circumstantia omnia loca vocem emittere viderentur. Terribilis etiam præcedentium nudorum hominum aspectus. Magna enim & nuda corpora, & bellici quidam motus sub clypeis, miraculo simul ac formidini erant. Et iterum libro tertio idem autor hæc refert: Harum gentium aspectus specie ipsa ac nouitate rei terribilis videbatur. Galli supra

umbilicum nudi pugnabant. Hispani lineis purpura prætextis, ac candidissimis tunicis præliabantur.

GALLOS VETERES habuisse peculiare genus vestimenti, quod Bracha gentilitio illis sermone vocabatur, memoriæ etiam proditum est. Erat autem subligaculum, siue tunicella, quæ à thorace ad genua demittebatur, & circa pudenda connectebatur, quæ podicem etiam arctim ambebat atque celabat: quale nostro seculo adhuc gestare Sclauinorum posteritatem videmus, *Windische ploederte geschas*. Sane in hanc usque diem, Germani, qui Celtarum magna ex parte reliquæ sumus, huius vestimenti vel imaginem saltem retinemus, quo pudenda velamus balneas ingressuri: extatque nobis vetus etiamnum appellatio, *ain Brûcha*. De hoc vestimento mentio fit apud Cor. Tacitum lib. 18. Ornatum Cænnam municipia & coloniarum in superbiam trahebant, quod versicolore sagulo, brachas barbarum tegmē indutus, togatos alloqueretur. Suetonius Tranquill. in historia Dictatoris cap. De conspiratione coniuratorum: Gallos Cæsar in triumphum ducit, iidem in curia Galli brachas deposuerunt, latum clauum sumpserunt. Ex quibus verbis liquet, brachas pudendorum velamen extitisse. Vnde beatus Ambrosius libro primo de Officiis, brachas dicit feminalia extitisse, quæ Græci *περιώνια* appellant, à ventris regione pudica, quam videlicet id genus vestimenti velabat. Pomponius tamen Mela in sua Geographia: Brachati sunt (inquit) totum corpus Sarmatæ, nisi qua vident, etiam ora vestiti. Ex quo loco brachas fuisse vestimenti genus, quod vniuersum corpus tegebat, quale nostra ætate in Hippodromis pueri equos incitantes ad cursum gestare solent, & qui metalla effodiunt in montanis, *da die hosen/wannas vnd gugel oder schappel an ainander gemacht sind*. Nisi fortasse metaphorice Mela hoc sit vsus vocabulo. Ad hoc vestitus genus alludit Propertius libro quartæ epigrammatov:

*Dii Latias iuuere manus, defecta Tonantis
Cervix Romanos sanguine lauit equos.
Claudius à Rheno traiectos arcuit hostes,
Belgarum vasti parma relata ducis.
Viridomari: genus hic Rheno iactabat ab ipso,
Nobilis erectis fundere gesarotis.
Illi virgatis iaculantur ab inguine brachis,
Torquis ab incisa decidit vnca gula.*

DE ARMATURA Gallorum, quod videlicet pars ferro tecti fuerint, vt hodie etiam Coryssæi Germanorum sunt: pars magnos gladios, sarissas, tragulas, dolabra ac mazaras, scutaque magna in bello gestarint: recepti passim atque antiquiores seculi illius autores animaduertunt. Quorum T. Liuius libro octauo Decadis quartæ, de pugna Gallorum cum Romanis scribens: Tum in rabiem & pudorem (inquit) tam parvæ perimentis pestis versi prosternunt corpora humi, sic vt passim procumberent. Alii ruentes in hostem, vndique confgebantur: & cum cominus venerant, gladiis à velitibus trucidabantur. Hic miles tripedalem parmam habet, & in dextra hastas, quibus eminus vitur, gladio Hispaniensi est cinctus. Quod si pede collato pugnandum est, translatis in læuam hastis, stringit gladium. Pauci supererant iam Gallorum: qui posteaquam à leui armatura, superatos se viderunt, & instare legionum signa, effusa fuga castra repetunt. Idem septimo ab vrbe: Dum inter primores (inquit) incautus agitat, læuo humero mazara prope traiecto, cesserat parumper ex acie. Intelligit porro Liuius per hastas gesta, qualia duo quisque Gallorum manu ferebat, leuissimas hastas. Mazaræ nobis adhuc Germanis extant, & præcipue in equitatu: vulgo vocant *ain prædispis*: genus gladii est equestris, oblongi, & ex rotundo acuminati, ad arma penetranda & rumpenda idonei. Vtebantur Galli & tragula: quibus fortasse comparare possumus eas hastas, quas vocamus *Schäfflein*. De quo genere Cæsar quinto Gallici belli: Tum Tito Baluentio (ait) qui superiori anno primum pilum dixerat, viro forti ac magnæ authoritatis, vtrumque femur tragula traiecit. Et sexto eiusdem historiarum: Et nonnulli inter carros rotasque, mazaras & tragulas subiiciebant, nostrosque vulnerabant. Erant præterea inter arma Gallorum, ex genere hastarum quomodolibet secures & dolabra, quibus nostri adhuc homines vtuntur in castris bellique prociuctu: vulgo nominant *Heleparten vnd Aspies*. Tacitus libro tertio historiarum Augustæ: Clamitabant tamen pudendum ipsis, quod Germaniarum victores, aduersus Gallos tanquam in hostem ducerentur. Vna nuper cohors rebellem Turonum, vna ala Treuerum, paucæ huius ipsius exercitus turmæ profligauere Sequanos: quanto pecunia dices & voluptatibus opulentos, tanto magis imbelles Heduos, euincite, & fugientibus consulite. Ingens ad ea cla-

*Tripedales
parma Gal-
lorum.*

Mazara.

Tragula.

*Secures.
Dolabra.*

*Kuresscoru
Gallicorum
descriptio.*

ea clamor, & circumfudit eques, frontemque pedites inuasere, nec cunctatum apud latera. Paulum moræ attulere ferrati, restantibus laminis aduersum pila & gladios: sed miles correptis securibus & dolabris, vt si murum perumperet, cedere tegmina & corpora: quidam trudibus & furcis inertem molem prosternere. iacentesque nullo ad resurgendum nisu, quasi exanimis linquebantur. Et quia mentio facta est ferratorum, quos vt dixi hodie Korissos Germani appellant, libet alium Taciti locum de Crupellariis adducere, qui extat eodem libro in hæc verba: Sacrouit occupauerat nobilissimarum Galliarum sobolem, liberalibus studiis sibi operatam, vt eo pignore parentes propinquosque eorum adiungeret. Simul arma occulte fabricata iuuentuti dispertit. Quadringenta millia fuere, quinta sui parte legionariis armis, cæteri cum venabulis & cultris, quæque alia venantibus tela sunt. Adduntur è seruitiis gladiatorum destinati. Quibus more gentico continuum ferri tegmen (Crupellarios vocant) in ferendis ictibus inhabiles, accipiendis impenetrabiles. Hæc ille.

HASTAS LONGAS, quæ Sarissæ dicebantur, omnibus Gallis familiares extitisse, & à Macedonibus mutuatas, cum huic genti auxilio mererent, apud autores passim historiarum reperire est. Vegetius libro tertio cap. 24. Quibus insidentes clibanarii (inquit) sarissas, hoc est longissimos contos, in elephantos dirigebant. Meminit & Liuius septimo quartæ Decadis: Ibi simul perturbati ordines, & impeditus incursum suorum vsus prælongarum hastarum (Sarissas Macedones vocant) intulere signa Romanæ legionis.

Et sic intelliguntur loca poetarum, Ouidii XII. Metamorphoseos:

*Qui clypeo, gladioque, Macedonicaque sarissa. Lucanus 8. Pharsal.
Primi Pelleas arcu fregere sarissas. Et libro decimo eiusdem belli:
Pro pudor, Eoi propius timuere sarissas,
Quam nunc pila timent populi.*

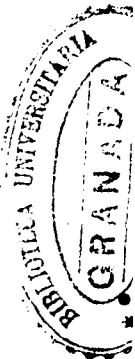
GLADIOS LONGOS ac prægrandes, Celtas in Alpibus gestasse, vt hodie eorum posteritas Tyrolensis adhuc, & Heluetii Austriaci que ferunt, Polybius libro secundo scribit: Quippe Gallorum enses graues, & obtusa cuspide, scuta vero debilia erant. Et iterum: Hi enim, quod superioribus pugnis animaduertent, Gallorum gentem primo impetu acerrime dimicare, mox vero labascere animis, atque confringi: enses præterea illorum, quemadmodum supra memorauimus, vnam duntaxat plagam vehementem habere, sed esse ad crebriores ictus prorsus inutiles: cum structæ iam acies essent, acceptas à triariis hastas antesignanis tradidere, admonentes vt Gallorum impetum tam diu distinerent, quoad primus ille ardor animi efferuesceret: tum demissis hastis, ensibus vtentur. Illi tribunorum imperio parentes, ex composito in Gallos inruunt, pectoraque eorum hastis feriunt. Galli in præcidendis hastis omnem impetum effudere. Tum denique Romani abiectis hastis, pedem pedi conferentes, Gallorum conatum omnino inutilem fecere. Quippe auferentes iis spacium ex distantia pugnandi, quod proprium eius gentis est, propterea quod obtusi sunt gladii eorum, nec nisi ad dimittendos ex distantia ictus propter longitudinem vtilis: ipsi vero breuioribus ensibus freti, nec cæsim vt illi, sed punctim ora pectoraque Gallorum crebris ictibus ferientes, magnam partem hostium interfecerunt. Qui rursus libro tertio: Nam Hispani quidem (inquit) breuitate agiles, & cum mucronibus non minus punctim quam cæsim feriebant. Gallici vero longi, ac sine mucronibus erant. Meminit huiusmodi gladiatorum Liuius præterea libro secundo tertiarum Decadis: Cæterum magna ex parte ad Trasymenum capitis Gallis, Hispanisque, scuta eiusdem formæ fere erant, disparēs ac dissimiles gladii. Gallis prælongi, ac sine mucronibus: Hispano punctim magis quam cæsim assueto petere hostem, breuitate habiles, & cum mucronibus ante cæteros armati.

SCVTA magna gestasse, tripedalia, sed ex debili materia, atque interdum è corio & viminibus, testatur Cæsar libro secundo Gallici belli: Partim cum his quæ retinuerant & celauerant armis, partim scutis è corio factis, aut viminibus intextis, quæ subito vt temporis exiguitas postulabat, pellibus induxerant. Polybius in secundo scribit: Quippe Gallorum enses graues, & obtusa cuspide, scuta vero debilia erant. Romani autem, & scutis ad protegenda corpora validioribus utebantur, & gladiis breuioribus, sed tamen acutis. Subscribit Appianus Alexandrinus libro quinto Ciuilibus belli: Imbre deinde vehementissimo coorto, vt autumnali in tempore, nonnulli ex armigeris scutum Celticum nocte perpetua supra illum tenere. Tale est illud quoque Liuii libro octauo quartæ Decadis: Hic miles tripedale parma habet, & in dextra hastas, quibus eminus vitur: gladio Hispaniensi est cinctus. Quod si pede collato pugnandum est, translatis in læuam hastis, stringit gladium. Hic non possum

Crupellarii.

*Hasta Gal-
lica.*

*Gladii Gal-
lici.*

prætereire consuetudinem mirandam Celtarum, cuius memoria saltē ad nos peruenit. Exploraturi quippe, qui verus atq; genuinus esset partus, filios recens natos scuto impositos, Rheno flumini immergebant. quod si euassissent periculū, tunc vero ex sese natos agnoscebant: sin minus, submersos inter adulterinos numerabant, & ex adulterio conceptos. hinc prouerbiū manet adhuc in Germania, veterem morem indicans, si hominem aliqua nota insignem, vel spurium ostendere volumus, dicere solemus: Es hats jms der Xheyn niche abgewasschen. Porro adludit ad hunc ritum GREGORIVS Nazanzenus in elegia

κελτοῖν καλλωπιζομένων:

κελτοὶ μὲν κελύουσι ῥήνον ῥέεθροις,
καὶ χρυσὸν καθαροῦ ἀνθεραχέος εἰσι κελτοί.

Id est:

Progeniem Celtæ explorant sub flumine Rheni,
Auri iudicium carbo nitentis erit.

Et iterum, ὡς νόθον εὐγενέος ῥήνον κριθέντα ῥέεθροις: Id est:
Nobilis ut Rheni exploratus spurius amnis.

Huc Claudianus quoq; alludit, quando contra Ruffinum laudat Stiliconis exercitū, quod Gallos habuerit Rheno probatos:

Inde truces flauo comitantur vertice Galli,
Et quos nascentes explorat gurgite Rhenus:
Mens eadem cunctis, animiq; recentia ponunt
Vulnera: non odit victus, victorq; superbit.

Hunc morem, & præcipue quod scuto impositi infantes mergebantur Rheno, Græcum epigramma explicat, quod non grauabor subscribere:

βαρβαλοὶ Κελτοὶ ποταμῷ Σηλήμονι ῥήνω,
Τέκνα παλαυτεῦσαι, καὶ ἕ παρος εἰσι ποκῆες,
πὲν πᾶν ἀθρήσασι λελέμενον ὕδατι σμυγῶ,
Αἴψα καὶ ἠνίκα μήτρος ὀλισθήσας εἰς κόλπον
Νηπίαχος πρῶτον προχέει, δάκρυτον μὲν αἰείεσθε
αὐτὸν ἐπ' ἀσπίδι θῆκε νέον, πρὶν γέιναι ἀθρήσῃ
κεκρυμμένον λυτροῖσιν ἐλεγχόμενα ποταμοῖο.
ἠδὲ μετ' εἰλεῖθυσαν ἐπ' ἀλγασί, κ' ἀλγος ἔχουσα
μήτηρ, εἰ καὶ παρδὸς ἀληθέα οἶδε τοκῆα,
ἐκδέχεται τρομέουσα τιμῆς καὶ ἀσπυτον ὕδωρ.

Quos versus Pius Bononiensis in suis Adnotationibus posterioribus cap. 23. ita Latine reddidit:

Audaces rapido Celtæ noua pignora Rheno
Explorant: non hæc genitrix prius ubere largo
Alma fouet, vitreas fluii qui venit ad undas,
Lympha nouum caput alta tegit, quod remigis instar
Vmba tegit, fluiuisq; euulsit corpus alumni,
Et factum sic nuda probat, lectumque iugalem
Damat adulterii, fæde sic decolor igne
Post dubios genitrix casus, memor lithyia
Accipiens natum gelidis in fluctibus ortum
Anxia despicens, cui mobilis annuat unda.

Et sic illud est Claudiani intelligendum, cum copias Styliconi collectas exaggerat:
Et quos nascentes explorat gurgite Rhenus.

CARPENTA præterea, bigas, carrosq; atq; couinarios equos duxisse Gallos, legimus: exercitumq; iis circumdedisse muniminis gratia, Bohemorū instar, qui suas solent Wagenpurkh ex vestibulis construere, hisq; loco valli vti. Hoc autem T. Liuius libro tertio Decadis quintæ ostendit, scribens: Cneus Cornelius de Insubribus Cenomannisq; in magistratu triumphauit. Multa signa militaria tulit, multa Gallica spolia captiuis carpentis transuexit. multi nobiles Galli ante currum traducti. Et iterum: Breui post Marcellus Romam venit, triumphusque ei magno consensu patrum est decretus. Triumphauit in magistratu de Insubribus, Comensibusq;: Boiorum triumphum spem collegæ reliquit. quia ipsi proprie aduersa pugna in ea gente euenerat, collegæ secunda, multa spolia hostium captiuis carpentis traducta, multa militaria signa lata. Æris trecenta viginti millia, argenti bigati duceta triginta quatuor millia: in pedites singulos dati octingenti æris, triplex equiti, cæturionique. Hæc ille. Ex quibus liquet, & signa militaria Gallos habuisse hæud dissimilia, & argento arcq; vfos bigato, de quo genere numismatis in tertio Reipublicæ Romanæ copiose disseruimus.

ruimus. Cæterum & vestibuli hoc genus Galli habuerunt, quod nobis etiamnum superest tectum, vulgo Kœbelv vagen, couinariū Celtis dictum, eadem pene prononciationis voce. Ad quod pertinet illud Taciti in vita Iulii Agricolæ: Media campi couinarius eques, strepitu ac discursu complebat. Et iterum: Interim equitum turmæ fugere, couinarii peditem se prælio miscuere. Deniq; Celtas ex bigis carpentisque vallum construxisse, in ipsorum castrametatione, docet Cæsar in Commentariis, in hunc scribens modum: Nam hoc toto prælio, cum ab hora septima ad vesperam pugnatum sit, auersum hostem videre nemo potuit. ad multam noctem, etiam ad impedimenta, pugnatum est: propterea quod pro vallo carros obiecerant.

Couinariū.

Wagenpurkh.

10 EQVITATVM Gallicum, qualis fuerit, depingit T. Liuius libro quarto Decadis quintæ: Sed etiam Genthii regis parata societas, & tum Gallorum effusorum per Illyricum ingens oblatum, avaritia dimissum est. Veniebāt decem millia equitum, par numerus peditem, & ipsorum iungentium cursum equis, & in vicem prolapsorum equitum, vacuos capientium ad pugnam equos. Idem equitum loricatorū meminisse videtur septimo quartæ Decadis: Ad latus dextrum phalangitarum, mille & quingentos pedites Gallogræcorū opposuit. Histria millia equitum loricatorum (Cataphractus ipsi appellant) adiunxit. hæc ille. Nos vero in frontispicio huius libri, equitem Gallicum veterem exprimere conati sumus, cum equo desultorio, qualem hodie Hungari ducunt. Erant autem leuis armaturæ equites Gallorum, non quales sunt hodie Sarmatæ, Hungariq;: sed quales in Italia, & Neapolitano præcipue regno, habentur.

DE NAVIBVS Gallorum non est quod multa dicam, quando Cæsar tertio Gallicæ historiæ satis luculenter describit hunc in modum: Carinæ aliquanto planiores quam nostrarum nauium, quo facilius vada ac decessum æstus excipere possint. Proræ admodum erectæ, atq; item puppes ad magnitudinem fluctuum tempestatumq; accomodatæ, nauēque totæ factæ ex robore, ad quamuis vim & contumeliam perferendam. Transtra expeditibus in altitudinem trabibus conflexa, clavis ferreis digiti pollicis crassitudine. Anchoræ pro funibus ferreis, cathenis reuinctæ. Pelles pro velis, alataq; tenuiter confectæ, siue propter lini inopiam, atq; eius vsus incitiam: siue, quod est magis verisimile, quod tantas tempestates Oceani, tantoq; impetus ventorum sustineri, ac tanta onera nauis regi velis nõ satis commode arbitrentur.

30 LINGVAM VETEREM GALLORVM Teutonicā extitisse, qua secus Rhenum adhuc vtuntur populi Germaniæ, multa sunt quæ declarant, cognomina præsertim, ac propria virorum nomina, à diuitiis, dominio, bardis, sacerdotibus Gallorum, vt in hanc vsque diem vsurpantur, deriuata. Sic quippe ab opibus (quæ corrupta in Commentariis Cæsaris leguntur, & litera Græca, quæ facit ch, pro x Latina à librariis supposita: Dumnorix, Orgëtorix, Gastorix, Ombiorix, Luidouix, Viridorix, Orgetorix, & Phergobrest: quod literis Græcis Galli vtiebantur, authore ipso etiam Cæsare) nomenclaturam asciuerunt, à Cæsare cōmemorati principes Gallorum: Dumrich/ Yrenrich/ Gastrich/ Emerich/ Luduich/ Werdrich/ Erenrich/ Yergobrest. Quas Latine si voces reddere velis, non poteris nisi per circumlocutionem exprimere: insanix diues, erroris diues, hospitalitatis abundans, nutritionis potens, populorum diues, precii diues, honoris diues vel potens. Eiusmodi est quod Plinius scribit lib. 3. cap. 17. Eporedicos bonos domitores equorum Gallis nominari: Teutonica vero deprauata vox est, Werdrich/ pro eo quod est diues equorum. Nam & hodie Saxonnes, Angli, Brabantiniq; Geldri ac Frisii, finitimiq; populi, equum Werd nuncupant. Cui Sueui, postea Franci, quiq; secus Danubii Rhenique ripas colunt, superiores quos vocant Germani, aspirationem adiiciunt, quemadmodum o vocalem Romani addidere. Eadem origine, prononciationisq; Teutonicæ desinentia, Tacitus Melorigem Frisiorum legatum Romæ videtur celebrare, libro decimotertio: & Marcellinus libro decimosexto Mederichum & Agenrichum: quæ & ipsæ Teutonice principia voces trahunt, Maltrich/ Mitrich/ vnd Rhenrich: hoc est, si Latine veritas, sumptuosus, siue diues in conuiuuiis, diues animi, & diues audaciæ. facile enim corrumpi hæc à Romanis voces potuerunt, vt etiamnum Teutonice vocabula vitio ab Italis exprimentur. Et sic quidem ab opibus nominum Gallicorum etymon petebatur, vt Germanis nobis etiamnum simili origine prononciantur propria nomina Fridrich/ Gebrich/ Hunrich/ Huldtrich/ Dietrich/ Hūmetrich/ &c. quæ voces Latinis significant, diues pacis, liberalis, gallinarum diues, clemens siue veniæ diues, Germanus potens, & cœli potens. Venio ad alteram veterum Gallorum nomenclaturæ rationem, siue deriuationem dicere maui, qua à dominio atq; munere seipos nominabant Mayr; hoc est, villarum dominos, adiecta muneris siue villæ appellatione gentilicia.

Nomenclatura Gallorum à domino & officio.

Ita namque T. Liuius libro 8. Decadis quartæ, Gambolomari Gallorum reguli in Illy-

rico Perseo ac Genthio militantis: & libro quarto Decadis tertiæ, Cinisfari itidem Gallorum principis in alpihus, meminisse videtur, quæ ipsissima sunt Teutonica vocabula, à Latinis deprauata, *Gumpelmayr / vnd Zinsmayr /* qui censui fuerat præfectus. Meminit & Cæsar libro 7. Viridomari, hoc est, *Werdmayr /* vera & genuina pronuntiatione Teutonice. Eiusmodi sunt apud A. Marcellinum, Vadomarum, Chondomarum, Suemarus, nomina principum Germanorum ad Rhenum in obiecta Galliarum ripa, imperante Iuliano & Valentiniano, agros habentium: quæ rectius, ac ad gentilitiam nostram linguam protuleris, *Waidmayr /* hoc est Badensis princeps, vel dominus: *Hundmayr /* venationis siue canum dominus: & porcorum dominus, *Sweynmayr*. Recensentur in hanc terminationem & Gothorum principes à Iordnando, qui mortuo Attila, Pannonias inter se fuerant partiti, *Widimyrus, Balamyrus, & Theodemyrus*: quorum primo campestris, secundo nemorosa, & tertio superior in diuisione Pannonia obuenerat. Quæ vel ipsa authoris explicatio, Teutonicam originem vocibus deprauatis demonstrare potest: quasi dixisset *der Waidmayr / der Waldmayr / vnd der Dietmayr*: hoc est, dominus Theodiscis Germanis proximus accollens. Ad eadem primordia referenda sunt Francorum regum gentilia quondam nomina, quibus aliqui celebrabantur, *Marcomyrus & Clodomyrus*: hoc est, si Latine reddas, limitis dominus, populorum dominus. Manserunt Germanis exinde eiusdem desinentiæ nomina propria, *Othomarus, Hadamarus, Volmarus, Dietmarus, Sigomarus, & alia id genus multa*. Nec alia ratione à Bardis, hoc est, sacerdotibus Gallorum, ac Druidibus fatidicis fœminis, nomenclaturæ desumptæ claris passim viris fœminabusq; accesserunt. Ac viris quidem à Bardis Gallorum sacerdotibus, vt exempli gratia, *Degenbardus, Sigenbardus, Heribardus, Dietbardus, Rotbardus, Hildebardus, Lagobardus, Lambardus, & Hugobardus*: quæ postea vitio pronuntiarum cœpta sunt, *Dagobertus, Sigebertus, Heribertus, Theobertus, Ruotbertus, Hildebertus, Lambertus & Hugobertus*. Si Latine veritas, repræsentant hæc nobis voces, Heroicum sacerdotem, victorem sacerdotem, militantem sacerdotem, Teutonicum sacerdotem, rubeum sacerdotem, misericordem sacerdotem, humilem sacerdotem instar agni. Similiter & celebres mulieres, cum apud Gallos illos veteres, tum apud maiores nostros primæuos Germanos, à fatidicis fœminabus, Druidibus nempe, cognominatæ fuerunt: *Gerdrudis, Hymeldrudis, Erendrudis, Ameldrudis, Adeldrudis, sanctitate partim ac vitæ continentia, partim ob alias virtutes raras superioribus sæculis decantatæ fœminæ*: vt de *Druotberto* nihil dicam, ac gentilitio fidei vocabulo *Drauen, Drochtin*, quod etiamnum nostra manet in lingua, antiquitatem simul atq; sanctitatem nominis apud posteros demonstrans. Non possum temperare mihi, quin quod Marcellinus scribit libro xv. hic recenseam: Post hæc loci (inquit) hominibus parum exculi ingrere studia liberalium doctrinarum, inchoato per *Bardos & Eubages & Druidas*. Et *Bardi* quidem fortia virorum illustrium facta, Heroicis composita versibus, cum dulcibus lyræ modulis cantitarunt. *Eubages* vero, scrutantes summa & sublimia naturæ pandere conabantur. Inter hos *Druides* ingeniis celsiores, vt auctoritas *Pythagoræ* decreuit, sodalitiis adstricti, confortiisq; quæstionibus occultarum rerum altarumq; erecti sunt, & despectantes humana, pronuntiarunt animas immortales. Atq; hæc de primo testimonio, veterem Gallorum siue Celticorum populorum linguam Teutonicam extitisse. Sequitur secundum, à nomenclaturis prouinciarum siue regionum, tractuumq; desumptum. Liqueat namq; quos *Strabo* lib. 4. & 7. *Plinius* libro 3. *Appianus* in *Illyrico*, Celticis populos Italiae per *Noricum Rhætiasq; vicinos* enumerant, vt videlicet *Tauriscos, Iapodes, Caturiges, Albanos siue Alboçes, Glintidiones, Coccuantios, Regustas, Pyrustas, Tenaues, Virucinales, Brixantes, Hifarcos, Merromenos, Vennonos, Nannes, Brénos, Euganes, Rhucantios, Leopontios, Triumpilinos, Antuates & Esthiones*: hos à vallibus ac terræ tractibus, quos colebant, idioma Teutonico, vt pote gentilitio, fuisse cognominatos: quæ adhuc appellationes per *Carnos Tyrolensesq; tractibus terræ passim* manent, etsi à Romanis corruptæ, incolis inditæ fuerint. Vt exempli gratia, *Styrer, Zappenaw, Jauntall, am Rharst, auff der Alben, Glättall, Rhochow, Rhotnis, Rhuchel, Reichnaw, Pürsterstall, Daufertall, in der Birgin, Brienstall, an der Wylsch*. *Meran* olim ducatus titulo famigerata regio ad *Athesum, Vinsgetall, Vinsgauer, in der Wenig, in der Wunis, auff dem Nansperg, am Brénerberg, im Engadyn, Reichenhaid, Graenpündter, Tripleuer, in der Wat, im Viechland, vnd Eschentall, vnd am Eschenes*. Scitum est, nec præteriri hic potest, quod *Strabo* scribit libro quarto, de *Albanis*, cum de *Carnis & Iapodibus* tractat: Attollitur (inquit) denuo ad *Iapodes* regio, quam *Albiam* vocant. pariter è *Tergesto* pago *Carnico* transmissio est, per paludem nomine *Lugeum*. *Nauporto* proximus est fluuius *Corcoras*. Qui locus non potest de alio tractu accipi, quam de montanis quæ *Carniolam* ab *Istria* diuidunt, quæ adhuc *auff der Alben* gentilitia

Secundum
testimonium,
lingua Gal-
lorum Teu-
tonicæ fuisse.

Germanorum voce nominatur. Etsi isthic atq; eisdem in finibus, *Albani montis* *Ptolemæus* & *Iul. Capitol.* in vita *Maximini* mentionem faciunt: de cuius incolis *Procopius* libro 1. *Supra Rauennam* autem urbem (ait) ad *Padi fluminis læuam*, *Ligures* habitant. iuxta hos, qui ad *Boream* vergunt, *Albani*, in terra omnium fœcundissima, *Languilla* nominata, incolunt loca. *Supra* hos *Francorum* ditionis sunt gentes. Porro eiusmodi sunt nomina populorum, quos inter *Vindelicos* *Ptolemæus* recenset: *Lycates, Tunicates, Beluni, Brenni, Suanetes, Ambifontii, Ambidraui*. manent adhuc veterum appellationum *Gallicarum* vestigia tractibus *Bauariæ, die Lechrayner, am Luntha, an der Belhumerhaid, Brentacherhaid, Schwyndaw, an der Sumis, an der Draun* &c. Sed linquamus antiquas Gallorum nomenclaturas, terris passim agrisq; insitas: atq; examinemus urbium atq; municipiorum nomina, quæ à turri plerumq; pineto atq; domibus, eadem illa gens nunquam non vsurpauit, Teutonicoq; idiomate denominauit: à *Vindelicia* quidem, incipiendo à turri quæ Germanis nobis est *ain Dorn* (vnde etiamnum *Rothenburn, Wissentburn, Dornstet, Weissensthirch, Waldsthirch, Obersthirch* &c. loca, nomina fortiri dignoscuntur) celebrantur *Geographis* passim *Boiodurum, Comanodurum, Vitodurum, Solodurum, Octodurum, Dunodurum, Atisiodurum*: & ad *Rhenum* vsq; *Marcodurum, Theodurum*. Commemorantur & à pinetis, nemoribus videlicet proximis appellata, quæ *Tannen* nobis est: itidem à *Vindelicia* alpihusq; Celticis exordiando, & in *Galliam* vsq; procedendo, *Corrodunum, Carnodunum, Campodunum, Nouiodunum, Augustodunum, Lugdunum, & Verodunum*. Equidem & *Liuius* videtur libro 3. *Decadis 3.* asserere, Gallorum sermone *Lytanam* syluam dici à pineto, quod est *Tannen* Germanis. ita enim nominatim scribit: *Luciū Posthumium* consulem designatum, in *Gallia* ipsum atque exercitum deletos: sylua erat vasta, *Lytanam* Galli vocant. Idem libro x. eiusdem *Decadis*, *Tanneti* *Gallica* origine mentionem facit. Eadem origo traxit eos denominandi oppida à domibus, siue domorum ordine atq; congerie, quæ nihil aliud est quam oppidum. Ita nimirum Galli à *Lyco Rhætiae* fluuii incipiendo, quæ condiderant oppida, Teutonico simul idiomate, à *Magis*, hoc est domibus; domuumq; factoribus, appellarunt passim, *Drusomagum, Borbetomagum, Brocomagum, Iuliomagum, Rigomagum, Nouiomagum, Neomagum, Regiomagum, Rotomagum, &c.* Huc pertinet, quod *Berosus* antiquitatis *Chaldaicæ* libro quinto scribit: *Magum* lingua *Gallica* domificatorem dici, quæ vox est Teutonice corrupta, vulgo *ain Macher* id est factor. Atq; hæc de testimoniis dicere voluimus, quæ ex propriis possunt nominibus sumi. Multa præterea alia apud autores receptos occurrunt, ex *Gallica* lingua repetita nomina: quæ si paulo diligentius introspectas, mera sunt Germanica. E multis pauca adferre libet. *Cæsar* in *historia Gallica* libro primo, meminit *regulorum* seu *ducum Gallorum, Numei, Diuiconis, & Catamantaledi*, quæ homo *Latinus* vitio pronuntiauit: rectius autem Teutonice diceret, *Nūmney, Duffwig, Rhaltemantel*. Idem quinto eiusdem, *Verticonem* nominant, nimirum quem *Germanus* *Werdwig* appellaret. Sic libro septimo eiusdem, recensentur *Viridomarus, Catiunc, Ollouic, Cauarillus, & Teutomarus*: quæ in gentilitia Germanorum pronuntiatione rectius efferuntur, *Waidmayr, oder Wirmayr, Gotuolff, Alwig, Geber, vnd Gebehardus, vnd Teusmayr*. Idem summum magistratum apud *Heduos* *Galliarum* populos refert *Vergobrest* dici, quæ inuersa est Germanica vox, *Ovrestverg, oder Berger* id est, supremus executor. Manet adhuc in *Heduarum* posteritate vox Teutonice, ac vetus illa, etsi corrupta: *Viergbrist* enim dicunt etiamnum præfectum. Et libro octauo, *Cutruati* mentionem facit: quam vocem *Germani* *Gutrad, Chünrad* efferunt. Talia multa sunt & apud *Liuium* *Decade prima*: *Bellouesum & Sigouesum, Ambigari* *Celtarum* regis auunculos, profectos in *Hercyniam* tradit. Quæ corrupta sunt Teutonice vocabula, pro *Waldweis, Sigweis, Jngawer*: quod & *Ingeuon*, id est, *Inwoner* *Tacito* dicitur. Et *Decade tertia*, *Tricastinorum* meminisse inter Gallos videtur: qui in illorum lingua nominabantur *drey Kastner*. Sic in *Austria* pagi extant *Muffer Rhesten, inner Rhesten*. Idem *Decade quarta*, *Carolamum, Cambolomarum, Orgiagonem, Lutarum, Deiotharum, Gaularum, Lomerum, Menicaptum, Cuiscuarum* regulos Gallorum, & *Tolisbogios* ac *Fectofages* populos, arcemq; in editissimo monte *Cuballium* patria lingua commemorat. Quas si diligenter voces consideres, Teutonice deprauatas ab homine Romano repeties: quas gentilitio sermone nos proferimus, *Carlman* vnde *Carolomannus Gumpelmayr: Biazger* id est vrorum venator: *Loter, Diether, Gayler: Lewenhert* hoc est, leonum dominus: vt *Bernhart*, vrorum dominus: *Manskhopp, Zinsmayr, Talischbayren, Degenfawer, Rhoebel, ain Hochs schloß*.

Recet is *Decade quinta* & *Cincibulū* Gallorum regulū, quæ illa gens patria lingua nominabat *Gynsubl*, h. e. qui malū optaret. Et alios, *Catemelū, Clondicū, ac Cassignatū: & Teu-*

tonico more proferuntur *Rhasmullos* cati: *Clod Hend* id est gentes, cum aspiratione Germanica: & *Gosgenad*. Eiusmodi vox corrupta est apud Plutarchum in libello *γυωαικῶν ἀρετῶν* Thorodorax, quo nomine regulum Galatarum nominatum fuisse refert, vulgo in lingua nostra *Teurich* / hoc est, diues heros. Vel puto esse deprauatam vocem pro Theodorax, quod Germani *Theoderich* / *Dietrich* / dicere solebant. nā vt ante ostendimus, χ litera Græca apud Gallos semper fuit in fine dictionis vsurpata, quæ facit Latinas ch. Idem author libro eodem, mulierem Galaticam captam nominat *Chiomaram*, vxorē *Ortiagontis*. Teutonice voces sunt *Gewmarin* / *Hartjager* / syluarū venator. Sed placet locū Græcū subscribere: *Χιομάραν δὲ σιωίβη, πτω Ὀρπάροντος ἀρχιμαλῶν γυνέσσαι μετὰ τῶν ἄλλων γυωαικῶν, ὅτε Ρωμαῖοι, οἱ καὶ Γναῖοι, ἐνίκησαν μάχη τοὺς ἐν Ἀσία Γαλάτας.* Polybius quoq; libro 1. *Autaricum*, *Aneorestem*, *Cauarumq;* Gallorum regulos adducit. Et libro secundo: *Padum* in exortu suo *Valanam* Gallica lingua dici, & deinceps *Bodincum*, tradit. Quæ non alia quam Teutonice vocabula sunt, à Græco homine parum inuersa, pro *Haubtrich* / (nam & hodie *Italus* sine aspiratione oupt dicit) *Ernest* / *Geber* / *ain Fall* / *aines dieffen poden* / *grundloß*. Quin & *Gefatarum* nomen Germanicū esse opinor, pro *Gesell* / *socii*. Esse enim mercenarios Gallorum refert: vt lancigeros nostro seculo, qui se mutuo appellant, *Brüder* / *Gesell* / *fratres, socios*, &c. Strabo præterea interpretem lingua Gallica scribit *Trufman* vocari, forte pro *Teutschman* / qui Teutonicam bene scirent linguam interpretari. Insuper Plinius libro tertio, cap. 16. *Padum* refert à Gallis, quod fundo careat, *Podincum* appellari. Vnde nimirum & lacus *Acronius* in *Rhætiis*, *der Bodensee* / nuncupatus Germanis fuit, quod fundo videlicet careat, qui *Boden* nobis est. Idem author Gallis medullam *Margam*, anserem *Gansam*, picem *Pecha*, & aratrum *Flurada*, gentilicio idiomate appellari testatur: quæ ipsissimæ sunt Teutonice voces, & facile à quouis Germano intelligi possunt. Sic in *Mæno* fluuio *Erlisbornum* celebrat (quem locū *Beatus Rhenanus* restituit, cum antea *Lisbourn* legeretur) hoc est, fontem arboreum, &c. Scribit & *Tranquillus* in *Vitellio*, dum is Galliarum ac *Rheno* præsideret, à pinguedine corporis *Kalbam* à Gallis, hoc est, vitulum nominatum. Idem *Becco* rostrum auium dici Gallice tradit *Peffhen*. Eiusmodi sunt pleraq; etiam apud *Cor*. *Tacitum*, qui nominatim in vita *Iulii Agricolæ*, æstuarium *Tam*, & currus Gallicos *Couinos* vocat: quæ à Germano, citra difficultatem vocabuli capi possunt, & in hodiernum vsq; diem veteri significatione extant. Atq; de veteri lingua Gallorum hæc habuimus, quæ libro sexto, ac Gallorum Celticis præcipue populis præmitteremus.

DE LITERIS ac scriptura Gallorum siue Celtarum, diuersa est opinio autorum. *Cæsar* libro 1. Gallicæ historiarum, literis Græcis Gallos fuisse vsos, inuentaq; in castris eorum tabulas refert, literis numerisque Græcis adnotatas: & libro 6. *Druidas* historias gentis suæ Græcis literis adnotasse testatur. Id quod terminationes propriorum nominum eius quoq; gentis confirmare videntur, vt antea ostensum est: cum scriberent isti videlicet, quos gentilicio idiomate appellabant *Hainrich*, *Dumrich*, *Erentrich*, *Gernrich*, *Gastrich*, *Luduich* (quæ meræ sunt voces Teutonice) cū repræsentarent scilicet illas literis Græcis hoc modo, *Αἰνευχ*, *Θύμοειχ*, *Ηρηντειχ*, *Ορρήντοειχ*, *Γάσοειχ*, *Λούτιουχ*, quæ vocabula in *Commentariis Cæsar*, *Latinis* deinde literis scripta, errorem illum pepererunt, vt multi postremam literam χ Græcā, quæ facit ch Latinas, pro Latino x legerent, atq; acciperent: atq; inde argumentarentur, Gallicam diuersam à Latina linguam extitisse. Quæ opinio si approbanda est, Gallos tum primum literis Græcis fuisse vsos credendum est, quum *Phocenses* ex Græcia in Galliam nauigantes, *Massiliam* condiderunt. Id quod & *Strabo* lib. 4. affirmare videtur: vel cum *ducibus Brenno*, *Acichorio*, *Cerethrio*, *Belgio* & *Bathanatio Galli* in Græciam profecti, templum isthic *Apollinis* spoliarunt: *Gallogræciq;* postea, hoc est, ex Gallis Græcisq; mixtus populus in *alpes paternas* redierat. Ad quod alludere lib. v. *Dipnosoph*. *Athenæus* videtur, scribens nominatim, cum Gallorum cæteri omnes in *Asiam* transfretassent, ad *Istrū Bathanatium* cum non minima suorum manu rediisse, locaq; vsq; ad *Pyrenæum montem Rhætiæ* occupasse. Præterea literis Græcis Gallos fuisse vsos, duæ literæ quæ in patria lingua supersunt, satis demonstrant, κ & υ duplex u. nam & Græci simili ratione *Digamma* vsurpant: quas nimirum literas non à Latinis, qui hisce carent, sed à Græcis retinuisse Gallos, Teutonacq; horum fratres, censendum est. Contra hanc tamen opinionem differit in *Commentariis* suis super *Berosum* *Annius Viterbiensis*, probans Gallos Italosq; literas legesq; non à Græcis, sed Græcos potius literas & philosophiam à Gallis sumpsisse, quorum & natio & instituta antiquiora reperiuntur. cuius verba non grauabor adducere. Nam *Xenophon* (inquit) in libro de *Æquiocis*, cū plures *Cadmos* distinxisset, hæc subdit: *Quintus Cadmus* fuit paulo ante *ruinas Troiæ*, *Armonia Samothraca* inclytus, qui ob *Armoniam* à *Prisca* vxore certamen passus, rediens à *Phœnicia*, retulit in Græciam primas sedecim nume-

numero rudes literas, non *Phœnicas*, sed *characteribus Galatarum* & *Mæonum* perfimiles. Et *Archilochus* in *Epitheto* temporum, cum octo discreuisset *Homerus*, hæc intulit: *Vltimum* hunc *Homerum* ætas nostra cernit, qui *Olympiade* x x i i. & ab excidio *Troiæ* quingentesimo anno, patria *Mæon*, in *Olympico* certamine victor, iudicio totius Græciæ, eximius poetarum est habitus, & ei soli ius tributum emendandi characteres, & nomina, & linguam Græcam: quæ, vt ferunt, *Cadmus Samothrax* fere *barbara* & plena ruditatis attulit, nihilq; *Phœnicum* habebant, sed *Galatarum* & *Mæonum* figuras retinebant. *Iosephus* item à publica fide sacerdotum & *Bibliothecarum* probat, non habuisse literas à *Cadmo*: quia nulla certa & publica fide, sed priuata posteraq; opinione id dicunt. Sic enim contra *Appionem Grammaticum* arguit: Græci gloriantur se à *Cadmo* habuisse literas, cuius vestigium non possunt ostendere aut in archiuis sacerdotum, vel publicis armamentariis ac bibliothecis. Simile probat contra Græcos *Cato* in *commentariis* de *Originibus*, *Romanos* & *Italos* non à Græcis originem habuisse, sed antiquiores extitisse. *Samothen* præterea fratrem *Comeri Berofus* refert, qui *Galliæ* tellurem partitus fuerat, sapientissimum hominum fuisse, ita scribens: Anno eius duodecimo (inquit) *Iubal* condidit *Celtiberos*: & paulo post *Samothes*, qui & *Dis*, *Celtas* colonias fundauit, neque quisquam illa ætate isto sapientior fuit. Loquitur vero *Berosus* de annis *Comeri* in *Italia*. His addendum est & illud: *Orpheum*, *Linum*, & *Museum*, doctissimos Græcorum, cum *Argonautis* nauigasse, paulo ante *Troiæ* excidium. Ab his autem ad *Phoroneum*, priscum & antiquissimum Græciæ regem, numerantur anni d c c l x x x. cum *Epigenes* grauis & vetustissimus author testetur, annis circiter septingentis ante *Phoroneum* laterculos fuisse repositos, cum inscriptione astrorum, obseruatione physica. Cuius rei & *Plinius* videtur meminisse, vltimo capite libri septimi. Similiter *Strabo* scribit, *Hispanos* circa *Beticam* eruditos ætate sua fuisse, (vixit autem is *Augusti* ætate) affirmasseq; eos sex millibus annis ante, leges, literas & carmina habuisse. Sunt autem apud *Hiberos* sex millia annorum (qui, teste *Xenophonte*, vtuntur quadrimestri anno) ex solaribus annis, duo millia annorum. Quæ, si ab *Augusto Cæsare* recte supputes, petuenies nimirum ad initia *Nini*, à quo vsq; ad *Argonautas* colliguntur anni non minus septingenti. Ex quo patet, literas *Phœnicū* & *Gallorum* antiquiores Græcis extitisse, Gallosq; non literas à Græcis mutuatos fuisse, sed propriis vsos, eisdem videlicet quibus *Gothi*. de quibus in libro de *Gothorum* migrationibus, *Decade* proxima copiosius loquemur.

INCIPIT LIBER HUIUS OPERIS
QVINTVS, DE CELTARVM, EIVS QVE GEN-
tis populorum minorum migrationibus, & in tractu Illyrici occidentalis habitatione, ingressu & egressu: authore WOLFGANGO LAZIO Viennense,
Regio Historico.

40 **Q**UANTVM veterum (eorum nimirum, quorum Teutonicum fuisse idioma sermonis præfati sumus) antiquissimam nationem, non solum *Berosi* *Babylonii*, scriptoris antiquissimi, autoritas facit (qui libro quinto hanc à *Comero* & *Samothæ* scribens (qui & *Dis*) fratribus Germanis *Iaphet* filiis, deducit, ita nominatim: Anno vndecimo huius (loquitur autem de *Saturno* *Babylonico*) *Comerus Gallus* posuit colonias suas in regno quod post *Italia* dicta est, & regionem suam à suo nomine cognominauit, docuitq; illos legem & iustitiam. Anno eius vndecimo *Iubal* condidit *Celtiberos*: & paulo post *Samothes*, qui & *Dis*, *Celtas* colonias fundauit, neq; quisquam illa ætate isto sapientior fuit. Hæc ille. Verum etiam vetustatem gentis, nomen ipsum liquido
50 demonstrare potest, quod lingua *Hebraica* fluctus & inundatum significat בַּרְבַּר, hoc est *Gualli*, *Walli*: vnde nimirum ob varias locorum pronunciationes, *Celtæ*, *Galatæ*, *Guelgæ* & *Belgæ*, vocabula prodire: tanquā mox isti post diluuium esse cœpissent, & quod verisimile est, diluuium vidissent, atq; euassent. Vnde quoties de *Comero Berofus* loquitur, proprio epitheto inundatum illum vocat: vel quod *Iaphet* natus esset ante diluuium, & diluuium vidisset: vel quod mox post diluuium regnare is cœpisset. Ad quod videtur alludere *Solinus*, scribens veterum Gallorum prolem *Vmbros* esse. *M. Antoninus* asseruit, hos eosdem, quia in clade aquosa imbris superstitibus fuerint, Græce *Vmbros* dictos, epitheto videlicet paterno veterum Gallorum *Ianigerorum*. Quare & *Berosus*, *Comerum* *Gallum* primum omnium in *Italiam* venisse memorat: & coluisse ibi *Comerum* cum suis

Gallis inundatis, restantur adhuc loca quaedam, ad hanc vocem autoris nimirum alludentia, Vallis Comera in agro Vetulonienti, Comerfan in Phaliscis & Rycomeri. Quare nec illa forsitan coniectura inanis fuerit, Cameracum & Camerfanam Gallia notissimas ciuitates, ab hoc Comero esse denominatas. Atq; hæc de Gallorum initiis: nunc (qui huius præcipue libri scopus est) Gallos videlicet illos Comeri sobolem, vnde Celtæ Belgæ ac Cimbri posterius processerunt, non solum habitasse intra Rhenum, Hispaniamq; (vbi Gallia prouinciæ peculiariter distincta fuerant) verum etiam in Alpibus Italiae proximis, vsq; in Noricum, atq; inde in Pannonias vsq; tenuisse: imo Westvallos, quos Westgallos Tritemius vocat, veterum Gallorum populos fuisse, & ab inundatis illis descendisse, eodemque euentu nominatos crediderim. Illud vero non ignorandum, postquã inundanti illi Tuisconis se posteritati miscuissent, secusque Rhenum ac late per Europam dispersi fuissent, euenisse, vt Teutones, omnes deinde peregrinos, & aliarum prouinciarum incolas, Wallos & Waliscos denominarint: quæ admodum in hanc vsq; diem tam Gallos quã Italos, Burgundionesq; Wallos appellant, & res quasuis exoticas Welischa vocant. Iam vero quod ex inundatis illis alii Walli, alii Galli, pleriq; Belgæ, nonnulli deniq; Celtæ atq; Galatæ nuncupati fuerint, contigit illud ex pronunciationis diuersitate, & ob alios atq; alios Teutonicæ linguæ dialectos, secundum prouincias variantes. Primum omnium enim constat, Teutonibus nobis B duplex in frequenti vsu loquendi & fuisse & esse, atque subinde c & c. v. & b confundi. Quorum voces Romani posthac imitati, in molliendis Germanorū vobibus, consonantes literas, expeditum vocalium cursum impediētes exterebant, & propter suauiore sonum vocales literas vocalibus permutabant: quemadmodum ex Suabo, Ernuesto, Garamanno, Sueuum, Ariouistum, & Germanum, formatum illis videmus. Quæ & hodie consuetudo Italis manet, qui pro Wilhelmo, Widone, Welfone, Wartia, Werra: Gulielmum, Guidonem, Guelphum, Guardiam, & Guerrā pronunciant. Hinc nimirum factū est, vt ex Wallo similiter Guallus, & per syncopen Gallus: deinde ex Welischa, extrito sh crasso Germanorū sibilo, Welca, & pronunciatione molliore Belga, emerferint. Atq; postremo mutato eodem sibilo in t. ex Welischa Guelta, & per syncopen Kelta siue Celta processerint: vt nec dubium sit, originis Teutonicæ fuisse quondam cum Gallos, tum Belgas, & de quibus loquimur hic Celtas, in finibus Italiae Norici & Pannoniarum colentes, corruptis Romana pronunciatione patriis vocabulis: nec diuersos fuisse Gallos, Belgas, Celtas & Wallos, primis a diluuiō temporibus populos, ab eodem quoq; & ex euentu inundationis appellatos à Tuisconis posteritate, quod is post diluuium primum Noæ præcreatus fuerit: alii autē à Gomero descendētes, nomenclaturā patriis eorum atq; conditoris retinuisent, quod videlicet cum patre Iaphet diluuium vidisset. Sed hæc hæctenus, de quibus prælixè differit Ioannes Albertus Widmanstadius, nobilis Austriae Cancellarius. Redeo nunc ad Celtas, in finibus Italiae Norici Vindeliciae atq; Pannonia quondā tenentes, vt pote Germanos lingua & moribus, quod per tractum Tyrolis, Carniam, Istriam, Carniolā, Forū Iuliū, Sclauoniae q; partem, atq; Liburniam coluerint, propter agrorū valliuq; diuersitatem, aliter atq; aliter vocatos: id quod ex antiquissimis historiarum autoribus probabimus, quorum Herodotus libro secundo & quarto in hunc scribit modum: *Ἰσθμὸς τῆς Ἰταλίας ἀξίονος ἐκ Κελτῶν καὶ Πυρρήνιος πόλις ῥέει μέσον αὐτῶν τῶν Εὐρώπῃ. οἱ δὲ Κελτοὶ εἰσὶν ἕξω Ἡερικῶν σπλάων, ἐμπυρῆσι δὲ Κωνησίαισι, οἱ ἕξω τῶν ἀπὸ δισμείων, οἱ κείνοι δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ οὐκ ἐμμένον.* Ex quibus liquet, Danubium in Celtis Herodoto oriri, ac Celtarum populos totā pene Europam, Herodoti eiusdem tempestate, in sedisse. Quare & Philostratus in vita Niceti Philosophi, cum eius viri errores describeret, eum per alpes Celticas transgressum docet, è Græcia in Germaniam ad Rhenum. Quo sane itinere dubio procul Pannonia fuerant, Noricūq; penetranda. Verba illius subiiciam: *ἑπιτεταῖς δὲ τὰ Κελτικὰ ἑστέπειτα, ἑστὲρ Ἀλπεῖς καὶ τὸν Πλωόν.* Porro illā Gallorū emigrationē in alpes Noricas, Rhæticasq; atq; Pannoniarū agros, Histriaq; insinuare pariter videtur Cæsar historiae Gallicæ libro sexto, cū inquit: Ac fuit antea tempus, cū Germanos Galli virtute superarent, & vltro bella inferrent: ac propter hominū multitudinē, agriq; inopiam, trans Rhenū colonias mitterent. Itaq; ea quæ fertilissima sunt Germaniæ loca circa Hercyniam sylvam (quam Eratostheni & quibusdam Græcis fama notam esse video, quam illi Orciniam appellant) Volgæ Tectofages occuparunt, atq; ibi confederunt. Quæ gens ad hoc tempus his sedibus se continet, summamq; habet iustitiæ & bellicæ laudis opinionem. Namq; in eadem inopiā, egestatē, patientia, qua Germani permanent, eodem victu & cultu corporis vtuntur. Hæc Cæsar. vbi Volgæ vocolam Teutonicam esse apparet, corruptam ab homine Romano: Volkos enim adhuc, populos Germani vocamus. Adludit ad eandem Gallorum in Germaniam emigrationem, limitumque ad alpes Noricas propagationem, T. Liuius quinto ab vrbe: Bellouesum tradens, & Sigouesum, impigros iuuenes, Ambigati

Quam late nomen Gallicum patet.

bigati Celtarum regis ex forore nepotes, in eas quas dii dedissent terras augurio emissos, in Germaniæ late patentem terram venisse, elegisseq; Hercyniam: quam à Danubii exortu ad Pannonica vsq; Hyberna Plinius videtur extendere, libro 3. cap. 12. & Cæsar libro sexto: Huius Hercyniæ (inquit) sylvæ, quæ supra demonstrata est, latitudo nouem dierum expedito patet. Non enim aliter finiri potest, neq; mensuras itinerum nouerunt. Oritur ab Heluetiorum & Nemetum & Rauracorum finibus, rectaq; fluminis Danubii regione pertinet ad fines Dacorum & Anartium. Hinc se flectit sinistrorsus, diuersis à flumine regionibus, multarumq; gentium fines propter magnitudinem attingit. Nec quisquam est huius Germaniæ, qui se aut vidisse, aut adisse ad initium eius sylvæ dicat, cum dierum iter sexaginta processerit, aut quo ex loco oriatur acceperit. Hæc ille. Ex quibus liquet, si Hercyniam ingressi sunt Galli, vt nouas quærent sedes, sequentes nimirum eius semitam (vt ita dixerō) vsq; in Pannonias, Illyriciq; tandem peruenisse fines. Nam & Strabo libro 7. refert, à Boiis Cimbros eiectos ex Hercynio, contulisse se ad Luerios, homines locupletes: atq; ab his latius progressos, ad Istrum venisse, Taurisciq; & Scordiscis se inseruisse: quos populos in Claudio monte Pannoniæ habitare, Plinius libro 3. cap. 25. testatur. Et Strabo, Parthiscum fluuium, hoc est, Tibiscum, è Scordiscis Galatis in Istrum defluere, aperte scribit: vt nullum dubiū sit, Gallicos populos, siue tribus, sedes in Pannoniis ante adhuc Romanos habuisse. Nam de Alpibus Noricis & Rhætici ipse idem author cap. 20. apertius testatur. Huc pertinet, quod Iustinus libro 33. ex Trogo Pompeio repetit: Galatas, abundante multitudine, trecenta millia hominum ad quærendas sedes nouas, comites sibi asciiisse, studioq; augurandi in Illyricum primum profectos, inde in Pannoniis confedis: fuisseq; hanc gentē asperam & bellicosam, primam quæ post Herculem, alpium iuga frigore intractabilia, conscēderit, atq; superauerit: atq; ad postremum in Græciam ac Macedoniam delatos, reges Asiae terruisse: qui ab ipsis laceffiti, pacem pecuniis mercari coacti sunt. Hæc Iustinus. quæ Pausanias in Phocide, & Athenæus libro 5. Dipnosophistōn, & Appianus Alexandrinus in Illyrico proluxè scripserunt, quemadmodum videlicet Galli vrbe pulsi, Camilli virtute, à Brenno rege in Pannoniam traducti fuerint, & Norici alpes: quibus locis alia manus Gallorum, qui partim ob maris inundationem, partim ob hominum multitudinem Galliam deseruerat, ductoribus Cerethrio, Acichorio, Belgio & Bathanatio regulis, adiuncta, cum plus roboris ac virium concepissent, Græciam atq; Macedoniam plenis castris inuasissent. Vnde Apollinis indignatione pulsi, pars Brenno duce in Asiam transfretarint, pars cum Bathanatio & Belgio in Pannoniam redierint, locaq; ab Istro ad Pyrenæum vsque montem Rhætia infederint atq; occuparint: à quorum nimirum posteris, Galatæ in Asia, & Gallogræci siue Celtæ in Alpibus Italiae Adriæq; vicinis incolentes, existimandi sint. Quos non solum Plinius libro 3. cap. 20. sed Polybius quoque in secundo delineauit, & Appianus in libro quem Illyricum scripsit. Quorum ille sic scriptum reliquit: Inter Padum (inquit) ac Alpes habitant Livi, mox Lebetii, dehinc ingens Insuorum natio, post non longe à ripa fluminis Cenomanni.

Loca vero mari Adriatico vicina, antiqua ex Paphlagonia gens colit. hi Veneti appellati, neque moribus neq; ornatu corporis, sed tantummodo lingua à Gallis differunt. Inter Apenninum rursus & Padum, primo Ananes, post Boii, inde Euganes, postremo Senones, qui iuxta Adriaticum mare extremi omnium Gallorum incolunt. In Alpibus vero, ab vtroque latere loca montosa habitant: ad eam partem quæ versus Rhodanum & Septentrionē spectat, Galli, qui Transalpini appellantur: ad eam vero quæ campis imminet, Taurisci, Agones, & alia pleraq; Bardorum genera. Recenset & Gallicas gentes Appianus Alexandrinus inter Illyricos: At vero Cæsar (inquit) Augustus vniuersa adeptus, cum inter loquentem Antonii inertiam senatui explicasset, Illyriam gentem præ cæteris bellicosissimam, & eundem sæpenumero infestantem, mitem reddidisse: Oxyeos, Perthenetas, Bathiapes, Taulantios, Cambeos, Cynambros, Merromenos atq; Pyrisseos, omni experientia edita sibi subdidit. Maiore in super labore capti sunt, atq; ad tributa, quæ soluere desierant, cōpulsi, Docleatæ, Carni, Interfrurini, Narisii, Glintidiones atq; Taurisci. Præterea enumerat & Strabo Gallicos populos Italiae proximis, & à vallibus passim origine Teutonica appellatos, Vennonnes, Vennonetas, Iapodes, Cotuantios, Regustos, Brixantes, Tenaues, Estiones, Virucinates, Peninos, Boios, Brennos, Senones, & id genus alios cum populis tum tribus, conuentusq; Gallorum, siue Celtarū, in Alpibus Rhætia Noriciq; sedes habentium. De quorum in super immigratione ex Gallia ac Rheno, in ea quæ diximus loca, idem author lib. 4. Geographiæ, cum de Belgis fuisset locutus, subiicit: Hos ergo Venetos esse opinor, in quibus Veneti, solum incolentes Adriaticum, in coloniam deducti sunt. Reliqui enim fere omnes Galli è Transalpina Gallia commigrarunt, sicut Boii & Senones. Et causam postea

Hercynia sylvæ longitudo & descriptio.

Gallis in Hercynia Germania sylvæ.

Galata in Dacia.

Galata in Pannoniis.

Galata in Græcia & Macedonia.

Galli Italia pulsi.

Galli è Pannoniis vsq; ad Pyrenæum montem Rhætia sedes habitauerunt.

Venetorum origo.

Gallorum in Alpibus distributio.

Horum nomen & pote Teutonicorum infra explanationes repetitur.

bro tertio Herodianus, & Albanus Procopius libro primo Gothice historię appellauit: Supra Rauennam autem urbem (ait) à Padi fluminis læua, Ligures habitant: iuxta hos, qui ad Boream vergunt, Albani, in terra omnium fecundissima, Languilla nominata, incolunt loca. Supra hos, Francorum ditionis sunt gentes. Meminit denique Albani cuiusdam montis, prope Æmonam, ac supra Aquileiam, Iulius Capitolinus in historia Balbini & Pupieni. Quæ omnia ideo adducere volui, vt testatum appareret, eandem gentem extitisse Teutonicæ originis ac linguæ, quæ Illyricum tenebat, ac Alpes, potissimum Italiam prospectantes, in Norico & Rhætiis: ab eisdem Alpibus Albanos, & propriis locorum cognominationibus Iapodes, Pyrustas, Scordiscos, Tauriscos, aliisque nominibus, quæ supra recensuimus, distinctos: vocibus gentilicis, vt fieri potuit facile à Latinis hominibus, deprauatis. Et sic intelliguntur loca autorum, cum alia, tum Cæsaris quinto Gallicæ historię: Ipse conuentibus citerioris Galliæ peractis, in Illyricum proficiscitur, quod à Pyrustis finitimam partem pouinciæ incursionibus vastari audiebat. Eo cum venisset, ciuitatibus milites imperat, certumque in locum conuenire iubet. Quare nunciata, Pyrustæ legatos ad eum mittunt, qui doceant, nihil earum rerum publico factum consilio: seseque paratos esse demonstrant, omnibus rationibus de iniuriis satisfacere. Ex quo loco non solum Gallos in tractu Illyrici tenuisse apparet (qui præcipuus totius est huius libri scopus) verum etiam inter hos Pyrustas extitisse, Illyriis proximos: hoc est, in finibus Rhætiæ Noricique colentes, vbi in hanc usque diem insignis vallis visitur, in medio Tyrolis & Carinthiæ, ab his quos diximus populis cognominata *Bursters tall*. Eiusmodi sunt alia pleraque loca authorum de Celtis. vt illa Appiani Alexandrini, libro primo ciuili belli, cum Cæsaris Pompeiique exercitus recenseret: Quoquo modo se res habuit, vterque maxime spem in Italis videtur posuisse. Sociorum quidem Cæsaris equites Celtæ, ac Celtarum qui supra Alpes incolunt numerus fere alius. Item libro tertio eiusdem: Equitum numerus vtrique par, Bruto Celtarum & Lusitanorum equitum quatuor millia aderant: Thracum vero, Illyriorum, Parthenorum, ac Theffalorum duo millia. Cassium, Iberorum ac Celtarum equitum duo millia comitabantur. Et in libro quem Illyricum inscripsit: Quamobrem Cæsar (inquit) copias in Dalmatas conuertit, gentem Illyriorum aliam, & Taulantiis finitimam. Teutonice reuera hæc vox est, pro eo quod dicimus *Tallander*. Extant enim innumera alia valles in finibus Liburniæ, Iapodum, Noricique, gentilicis diuersis (vt supra visum est) appellationibus insignitæ, de quibus partim inter initia huius libri, partim proximo libro docebitur, cum de Tauriscis & Carnis tractabimus.

Scordisci Galli.

Horum finitimi fuerunt Scordisci, & ipsi Galli, quos Plinius libro tertio cap. 25. in fronte habitare Claudii Pannoniæ montis refert, cum terga Taurisci haberent. quorum sedes paulo exactius depingens Strabo libro septimo, ita scriptum reliquit: Hic Noarus (inquit) augetur, accepto Colapi, qui ex Albio monte fluens, per Iapodes Danubium illabatur, ad Scordiscos. Erant autem dierum quindecim iunere ex aliis Thracibus & Illyricis protensi, extincti vero à Scordiscis fuerant: postea autem à Romanis, qui etiam Scordiscos diutius potentissimos debellarunt. Enimvero hi penes Istrum habitauerunt, duas in partes diuisi, nam & alii magni Scordisci appellati sunt, alii vero parui. Illi quidem duos inter fluuios habitant, Istrum illabentes: quorum alter Noarus appellatur, præter Segefticam fluens: alter Bargus. Parui autem ultra Istrum incolebant, Triballis & Mæsiis finitimi. Quasdam etiam insulas habebant Scordisci. Eo autem magnitudinis aucti sunt, vt usque Illyrios & Pæonas & Thracos puecti sint terminos. Cõplures igitur iacentes in Istro insulas occupauerunt. Ipsi etiam vrbes habuere, Heortem & Capedunum. Et iterum libro eodem, cum de agro Pæonum & Dalmatarum loqueretur: Asper sane (ait) & sterilis ager est, & hominum minime culturæ deditorum, adeo vt funditus deleti penitus defecerint. quod & reliquis eius oræ mortalibus obtigit. Nam qui prius potentia valebant, ad ima redacti euauere: sicut ex Gallis Boii & Scordisci. Ex quibus omnibus liquet, non solum Scordiscos, Gallos extitisse, in Illyrico habitantes: verum etiam ex his alios ad Sauum, vbi Colapis sunt confluentes, alios autem ad Istrum, & ultra Istrum tenuisse, vbi P T O L E M Æ V S lazigas Metanastas describere videtur: & quo hodie loco Segedinum est, Debritium, Bathor, ac Varadinum episcopale. id quod facile ex isto loco Athenæi libro quinto Dipnosoph. elicitur: *ἢ δὲ Γαλατῶν οἱ Σκορδίσται καλεῖσθαι, χρυσὸν μὲν οὐκ εἰσάγουσιν εἰς τὴν αὐτῶν χώραν, ἀλλ' ἄλλοι δὲ τὴν ἀνορεῖαν, καὶ ἀδίκωντες οὐ καταλείπουσιν, τὸ δ' ἔθνος αὐτῶν δὲ, μὲν λέγειται ἵμενα Βρένου στρατοῦσιν ἐμὴν ἐπὶ τὸ Δελφικὸν μαρτύριον. Γαλατῶν δὲ τὸ Βατανάπος ἡμεῶν αὐτοῦ δαίμων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν Ἴστρον τόπων, ἀφ' ἧς καὶ τὴν ὄδον, δι' ἧς ἐνόστησαν, Βατανάτος ἐπὶ καὶ νῦν ἀποκαλεῖσθαι.* Hoc est, si Latine reddas: Galatæ, qui Scordiscæ nuncupantur, aurum in regionem eorum non inferunt: populantes vero alienam regionem, ac occupantes, non negligunt. Hi autem Scordiscæ sunt vocati, quia reliquiæ Galatarum extiterunt, qui cum Brenno

Scordiscorum sedes.

Scordisci Germani fuerunt. Unde nominati.

duce tunc temporis militauerunt, quando Delphos diripuerunt. Deinde Galatarum dux Bathanatus quispiam sic dictus est, qui eos in regione, quæ circa Istrum est, collegit, sedesque capere iussit. Vnde & viam, qua ad Istrum redierant, Bathanatum & hodie vocant. Qui locus non solus Scordiscorum sedes demonstrat, ad Istrum videlicet extitisse, vbi hodie Hungaria inferior est, illa insularis ac nemorosa: verum etiam Teutonas fuisse, & quod euentu ad Danubium venerint, ostendit. Meminit huius rei & Iustinus libro 33. Florus ac Eusebius, qui tributarios eos Macedonum fuisse, & usque in Dalmatiam Theffaliamque excurrisse scribunt, Catonisque exercitum profligasse, victos postremo à Didio & Druso. Sic & Byzantius in libro de Urbibus: *Σκορδίσται (inquit) καὶ Σκίπτοι ἔθνος Παιονίας, εἰς Φλέγγον ἐν πεντηκονταετηρίῳ ἠλυθησαν.* Tradit & Liuius libro decimo Decadis quartæ, Scordiscos proximos Dardaniis habitasse, cum Bastarnis, quibus & moribus & lingua similis erant, vt pote Germanicæ vtrique linguæ. Id quod etiam Strabo testatur, libro septimo, cum de Gethis & Tyragethis loquitur: Hos vtramque (inquit) Istri ripam incolere, sæpe traditur. Intra terram sunt Bastarnæ, Tyragethis vicini, & Germanis, & ipsi ferme ex Germanis originem ducentes. Porro libro Decadis quintæ primo, Liuius refert, Scordiscos cum Thracibus & Dardaniis in auxilium euocatos, contra Bastarnas, quos Perseus rex exciuerat, principium & occasionem belli, quod postea Romanis cum Perseo fuit Macedonia, & Genthio Illyriorum, regibus. Vt autem omnino intelligamus, Scordiscorum sedes fuisse ad Sauum, proxime lapidibus, ex his Liuii verbis aduerti potest, quæ in postremo libro Decadis quartæ extant: Dardanorum gentem delere propositum erat, inque eorum agro sedes dare Bastarnis: Duplex inde erat commodum futurum, si & Dardani, gens semper infestissima Macedonia, temporibus iniquis imminens, tolleretur: & Bastarnæ, relictis in Dardania coniugibus, liberisque, ad populandam Italiam possent mitti: per Scordiscos iter esse ad mare Adriaticum, Italiamque: alia via traduci exercitum non posse. Facile Bastarnis Scordiscos iter daturus: nec enim aut lingua, aut moribus æquales abhorrere. Qui & ipse locus satis declarat, Scordiscos ad Sauum eo quondam tractu fuisse collocatos, vbi sunt hodie Pese-giensis, Sagrabiensisque & Sagoriensis Hungariæ comitatus, culti passim Hungaris Slauinisque populis. Siquidem ex Dardania, vbi est hodie Bosnia, qui Adriaticum finem Italiamque petiturus est, per eos transeat agros necessum est. Eadem animaduertit de Scordiscis & Appianus Alexand. in historia Illyrica, in hunc modum: Illyriorum itaque gens, vt in tam ampla regione multa & vulgata nunc quoque inesse cernimus, Scordiscorum & Tribalorum fuit: qui tellurem ingentem possidentes, tam diu inter se bello dimicauerunt, quoad Tribalorum, qui supererant, ad Gethas supra Istrum fuga transiere. Hæc natio ad Philippi & Alexandri usque tempora potens habita, nunc adeo euiluit, vt nulla fere cognitione superesse videatur. Scordiscorum insuper gens debilior effecta est. Hi etenim à Romanis bello superati, ad Istri tandem fluminis peruenere insulas. Procedente vero tempore, nonnulli iterum egressi, Pæonas incoluere vltimos: & ob id nunc quoque inter Pæonas Scordiscorum genus superest. hæc ille. Ex quibus verbis tollitur dubium, quod de Scordiscorum sedibus oriri potest: quandoquidem Plinius libro tertio cap. vigesimo sexto intra Pannoniam, in Claudio hos monte collocare videtur: quos contra Strabo in Dacia ripensit, cum Parthiscum, siue Tybiscum fluuium ex Cordiscis, Galatis appellatis, defluere in Istrum scribit. Erant enim ad Danubium & in Dacia ripensi minores vocati Scordisci, passim in insulis Istri habitantes: reliqui vero qui ad Sauum tenebant, magni Scordisci fuere, in Claudio videlicet monte, qui nostro seculo communis est Hungariæ, Slauoniæ, Styriæque limes, & gentilicio sermone *Bogelpüchel / Rhünigsperg / Röhlerperg* nominatur. Verisimile est autem, Scordiscorum Teutonicam esse corruptam vocem, à nemoribus quæ incolebant: tanquam diceret, *Harczistæ, die Harz auffersten* id est, extra Hercyniam. Siquidem & Græci s aspirationem Germanis propriam omitteutes, Germanismo propius accedunt, & Cordistas vocant, posita videlicet c litera pro h, solita Teutonum aspiratione. Idem etymon dari potest in aliis, minoribus videlicet Scordiscis, quos diximus in insulis Istri, & ultra Istrum ad Tibiscum in Dacia ripensit incoluisse: quos Germanici proximi populi, vt Boii, Taurisci, Brenni, Celtæque, à situ loci nuncupabant *die Harzsteyffer* hoc est, qui nemora Hercyniæ, siue eius syluæ propagines, secus Tibiscum tenerent. Quod si vana coniectura est, Scordiscos maiores illos ad Sauum colentes, pullos à Slauinis crediderim, Adriæ propiores accessisse, vbi est hodie ab illis appellatus tractus fabulosus, asper & nemorosus, vulgo aut *Rharstsch*. Haud equidem dissimili euentu Gottos Sueuosque, qui in Pannoniis, atque ipsa prius Valeria sedes habebant, à Slauinis Auaribusque pullos constat, in nemoribus ipsos se apud Iapodes Histrosque oculuisse, vt secunda huius operis Decade prolixius sumus ostensuri: quorum

posteritas & in hanc vsque diem manet, Teutonicoque & idiomate & nomine vrentes, inque meditullio barbararum nationum accolentes, vulgo die *Gotseer* vocantur. Atque de Scordiscis, cæterisque Gallorum siue populis siue tribubus in tractu Illyrici tenentibus, hæc habuimus quæ diceremus. Nunc adeo locus postulare videtur, vt explicemus, Illyrici qui fuerint, & quantus Illyrici tractus extiterit, in quo hanc nationem, & Macedonico bello & multis post annis coluisse: vsque ad Octauii Augusti Cæsaris tempora, supra præfati sumus. Non enim iisdem limitibus, omnibus historiæ autoribus, Imperiique ætatibus definitur Illyridis ager. Præterea aliter de Illyrico Græci, eorumque vetustiores autores loquuntur, aliter Romani: & inter hos ipsos populos, secundum temporum vicissitudines, sua fuerunt discrimina. A Græcis incipiam, quorum Suidas & Stephanus Illyrios Thraciæ proximos depingunt. Ita nanque Stephanus in libro de Urbibus inquit: *Ἰλλυρία, χώρα πηλοῦν τῆ Παγγαίου, ἀπὸ Ἰλλυρίας τῆ Κρόνιαι πελάγους, οἱ οἰκητορες, Ἰλλυριοί, καὶ Ἰλλυριεῖς, καὶ Ἰλλυριαί, καὶ Ἰλλυριον.* Erat autem Pangæum, montis in Thracia nomen. Vnde est illud Statii poetæ: — *Illy Pangeæ resultat, Ismaraque.* — Suidas vero Illyricum in hunc modum describit: *Ἰλλυριοί, βάρβαροι Ἰθακτικοί. οἱ δὲ Πελοπόννησος αὐτοὺς φασίν, καὶ φησὶν Δελφοφάνης, Ἰλλυριοὶ κεκριότες, ἀπὸ τῆ ποταμῶν φωνῶν ἀποτελεῖντες. κεκριότες οὖν, ὅτι πρὸ ἀσπίδος τῆς φωνῆς αὐτῶν. κρημνὸς δὲ ὁ πρὸ ἀποδησκότων πελαγῶν, τοῖς ὁδῶσι γινόμενος.* Ex quibus verbis colligimus, Illyrios quondam barbaros fuisse, Thracibus propinquos, qui in prælio, & contra tumultum, vocem clangentem ita habebant, vt similem stridori morientium, qui dentibus fit, ediderint. Ptolemæus porro, & ipse Græcus, libro secundo Cosmographiæ, latius paulo, à Thraciis Illyridem producens: Illyris (inquit) regio limites habet, à Septentrione vtramque Pannoniam, iuxta expositos fines: ab occasu vero Istriam, iuxta lineam, cuius medium partes retinet, ad Pannoniam superiorem $x x x v i . x x x . x l v . x$: ab exortu vero, Mœsia superiori, iuxta lineam, à dicta exoneratione Sauis fluminis, vsque ad finem Scardi montis, cuius situs habet partes $x l v i i . l x$: à meridie, parte quadam Macedoniæ, iuxta lineam à prædicta extremitate, quæ apparet in sinu Adriatico. Hæc ille. Secundum quam descriptionem, Illyricum mediterraneus erat terræ tractus ille, à Sauo ad mare Ionium & Adriaticum exporrectus, tam late fere extentus, quantum hodie maritima pars Dalmatiæ, Croatiaque, & Bosnia dilatantur. Ad huiusmodi Illyrici descriptionem ea omnia pertinent, quæ de Genthio rege Illyriorum à T. Liuius quatuor prioribus libris Decadis quintæ sunt perscripta. Imo describit eam quoque Illyrici intercapedinem, idem author libro quarto eiusdem Decadis, in hunc modum: Anitius prætor eo tempore Apolloniæ, auditis quæ in Illyrico gererentur, præmissisque ad Appium literis, vt se ad Genuuum opperiretur, eriduo & ipse in castra venit: & ad ea quæ habebat auxilia, Partinorum iuuentutis duobus millibus peditum, & equitibus ducentis (peditibus Epicadus, equitibus Agalsus præerat) parabat ducere in Illyricum, maxime vt Bassanitas obsidione solueret. tenuit impetum eius fama Lomborum, vastantium maritimam oram. $l x x x$ erant lembi, autore Pantauco missi à Genthio, ad Dyrrhachinorum & Apolloniaticum agros populandos. Et subdit: Ad Scodram inde ventum est, id quod belli caput fuerat, non eo solum, quod Genthius eam sibi cœperat, veluti regni totius arcem: sed etiam, quod Labeatium gentis munitissima longe est, & difficilis aditu. Duo cingunt eam flumina: Clausula, latere vrbis quod in orientem patet prætercurrens: Bardana ab regione occidentis, ex Labeatide palude oriens. Hi duo amnes confluentes incidunt oriundi flumini, quod ortum ex monte Scodro, multis & aliis auctum aquis, mari Adriatico infertur. Mons Scodrus longe altissimus regionis eius, ab oriente Dardaniam subiectam habet, à meridie Macedoniam, ab occasu Illyricum. Idem Liuius duplicis Illyrici, & triplicis interdum mentionem facit, libro tertio Decadis quartæ, cum Macedonici belli initia retexeret: Oreum & Erethria decem legati Eumeni regi Attali filio dabant. dissentiente Quintio, venit res in arbitrium senatus. Senatus libertatem his ciuitatibus dedit, Carysto adiecto. Pleurato Lingus & Partheni dati. Illyriorum vtraque gens sub ditione Philippi fuerat. hæc ille. Qui rursus libro quinto sequenti, cum ad finem fere Macedonici belli historiam deduxisset, triplex Romanis distinctum Illyricum, atque id vniuersum mari Adriatico proximum, delineat hisce verbis: Pacata Epyro, diuisisque in hyberna copiis, per oportunas vrbes regressus ipse in Illyricum, Scodræ (quo quinque legati ab Roma venerant) euocatis ex tota prouincia principibus, conuentum habuit. Ibi pro tribunali pronunciauit de sententiâ consilii, s. p. q. r. Illyrios esse liberos iubere: præsidia ex omnibus oppidis, arcibus & castellis sese abducturum: non solum liberos, sed etiam immunes esse, Issenses & Taulantios, Dassaretiorum Tirustas, Rizonitas, Olciniatas, quod incolunt Genthio ad Romanos defecissent. Daorsis quoque immunitatem dare, quod relicto Caromanno, cum armis ad Romanos transissent. Scodrensibus & Dassaretensibus & Selepiranis, cæterisque Illyriis vectigal dimidium eius quod regi pendissent.

Inde

Inde in tres partes Illyricum diuisit. Vnam eam fecit, quæ supra dicta est: alteram, Labeatas omnes: tertiam, Agrouanitas & Rizanitas & Olciniatas, accolasque eorum. Hac formula dicta in Illyrico, ipse in Epiri Passaronem in hyberna rediit. Atque hæc sunt septuaginta vrbes Illyrici, quas Paulum Æmilius vna hora cæpisse, Appianus Alexandrinus est autor, cum ait: Paulus Æmilius, qui Perseum regem bello superauit, & ad senatum misit, septuaginta Illyrici vrbes in hunc modum prædatus est. Clanculum enim Romam profectus, & inde reuersus à senatu summa celeritate, vrbiū incolis commissorum veniam concedere velle, ablato omni quod haberent auro atque argento, pollicetur. Consentientibus ipsis, exercitum ad vnamquamque earum vrbiū per partes intulit. Tandem vniuersis exercituum ducibus, definita die, ad auroram per præcones, vrbes publice discurrere, omnesque pecunias intra horarum trium spacium in forum deferri à ciuibus, imperat. Quibus allatis, reliqua omnia prædæ exposuit. Sic Paulus vna hora septuaginta spoliavit vrbes. Quibus ex verbis liquet, tametsi angustam adhuc Illyrici antiquissimi intercapedinem, fuisse tamen in tres partes à Romanis subdiuisam, quantum videlicet agri Drillone, Tito & Narone fluuiis irrigabatur, vbi hodie comitatus sunt partim Dalmatarum Croatarumque: partimque sub Thurcæ & Venetorum obsequio, Rania, Glauna, Dlamocz, Gragobicz, Wrana, Corbau, & Lapacz: quæ vocula omnino Labeatas exprimit, vbi scilicet regiam tenuisse Genthium, non semel Liuius scribit. Atque in hac prima Illyrici distinctione, portus maris olim fuerant nobiles, Dyrrhachium & Epidaurus: hodie Ragusium & Epidaurus nominata, & Thurcarum iugo pressa. Atque illud ipsum Illyricum in inscriptione quadam reperio Quirinale Romanis nuncupatum fuisse, quam non grauabor fidei ergo subiicere:

DE TVS L. F. M. N. GALLVS PROPÆT. DE REGE
PERSEO ET DXXI VR. ET ILLYRIIS QVIRINALI-
BVS, &c. subintellige, triumphauit.

Huic postea Illyrici tractui (in quo nulli Gallici populi, sed mixtum genus ex Macedonibus, Bastarnis, Dardanisque colebant) Romani sensim proximas adiecere prouincias, quantum videlicet Dalmatiæ adhuc reliquum erat portubus celebre, Salona, Scardona, Iadera, & Acmona: quæ nostra ætas loca appellat, Saram, Staragram, Segniam, & sanctum Vitum: quorum priora duo Venetis, posteriora vero Austriæ principibus parent. Præterea addidere Ardiæos, Palarios, & Istros: quos populos exacto Macedonico bello subiugauerant, Fuluii Flacci, Marci Figuli, Cecili Merelli: & qui Istros domuerunt, Iunii Manlii, T. Claudii, C. Popillii, M. Ebutii, & L. Attii opera atque auspicio. Etsi ante hæc tempora legatur reges quosdam in Illyrico Romanos vectigales habuisse, quod Pineo rege T. Liuius libro secundo tertie Decadis animaduertit his verbis, cum Hannibalis per alpes in Italiam ingressum describeret: Simul ad visendum ex propinquo quæ in Boiis atque Insubribus gererentur, ad Pineum quoque regem in Illyricos legati missi, ad stipendium cuius dies exierat postcendum: aut si diem proferre vellet, obsides acciperent. hæc ille. Credendum est autem, priori Illyrici distinctioni ad mare, factam non minimam tum accessionem fuisse. Vnde Appianus Alexand. Quippe (ait) per triennium circa Eridanum cum Celtis dimicantibus, Demetrius veluti bello implicitos minus veritus, mare percurrit, & Histros Illyriorum nationem sibi vendicauit. At intanos etiam à Romanis deficere coegit. Et iterum: Sic Paulus vna hora septuaginta Illyrici vrbes spoliavit. Ardiei autem & Palarii, alia Illyriorum natio, Illyricum quod à Romanis tenebatur, inuasent. Quibus Romani ob occupationes misere legatos, qui eos deterrerent. non parentibus autem, exercitum decem millium peditum, equitum dc destinant. Illi re cognita, nondum parati in bellum, legatos suos Romam mittunt: & veluti gestorū per eos pœniteret, veniam exoptulant. Senatus damnorum impensam, quam indigne oppressis intulissent, persolvere eos iubet. Cum id quoque neglexissent, Fuluius Flaccus ingentibus copiis in eos proficiscitur: prælium ad excursionem duntaxat vsque finitum est. Et addit: Verum omnes non multo post à Romanis defecere. Dalmatiæ Illyriorum ab his diuersa natio, Illyrios Romanis obsequentibus inuasent, & legatos Romanorum eam ob causam ad eos venientes minime admiserunt. Quamobrem videntur Romani aduersus illos sumpsisse arma, M. Figulo consule ducente. At hi Figulo quam primum inferente copias, custodias aggressi superarunt, easque ab exercitu in campum pepulerunt, ita vt ad Naronem vsque fluuium fuga peruenirent. Verum iidem retrovertere gradum: iam enim instabat hyems. Figulus ratus eos impune adgredi posse, discurrentes vndique ad eius impetum, ex oppidis offendens, in fugam vertit: donec ad urbem Delminium (à qua Dalmatarum nomen illis inditum) terga dare compulit. Cum nihil ex impetu aduersus munitam urbem conari, neque machi-

Illyricum
quantum
fuerit.

Illyria secundum
Graecos.

Illyricum
Quirinale.

Quarta Illyrici
accessio.

Pineo rex
Illyricus
secundo bello
Romanis
vectigalis.

Duplex
triplex Illyricum
apud
Litiū.

nas ob altitudinem adhibere posset, ad alias excursiones se conuertit. Destitutus omnibus & inhospitis ob insultus in Delminium factos, ipse bicubitales sedes, pice ac sulphure stupaque componens, ex catapultis in Delminium iacit. quæ ab impetu succensæ, & lampadarum vice per inane volitantes, quæcunq; attingissent, igne corripiebant. Ita multa à flammis absumuntur. Eoque modo finis bello a Figulo Dalmatis imponitur. Sequenti tempore Cecilius Metellus consulatum adeptus, nihil delinquentibus Dalmatis, triumphandi libidine bellum ex decreto intulit. A quibus amice susceptus, in Salone eorum vrbe transegit hyemem. Postremo Romam delatus, nulla ex causa triumphauit. hætenus Appianus. Ad quem locum pertinere videtur exemplum illud Antiquitatis:

CN. FVLVIVS CN. F. CN. N. CENTIMALVS A. D. XXV. PRO-
COS. EX ILLYRIIS NAVAL. EGIT K. QVINTIL. 10

Porro de isto Illyrico intelligendus est locus Cæsaris libro quinto Gallicæ historiæ: Ipse conuentibus Galliarum citerioris peractis, in Illyricum proficiscitur, quod à Pyruftis, finitimam partem prouinciæ incurfionibus vastari audiebat. Eo cum venisset, ciuitatibus milites imperat, certumque in locum conuenire iubet. Qua re nunciata, Pyruftæ legatos ad eum mittunt, qui docerent, nihil earum rerum publico factum consilio: seque paratos esse demonstrant, omnibus rationibus de iniuriis satisfacere. Et iterum libro quarto Ciuili belli: Literas ad Gabinium mittit, uti cum legionibus tyronum, quæ nuper erant conscriptæ, proficisceretur in Illyricum: coniunctisq; copiis cum quinto Cornificio, si quod prouinciæ periculum inferretur, depelleret. Sin ea non magnis copiis tuta esse posset, in Macedoniam legiones adducerent. omnem enim illam partem, regionemque, viuo Cneo Pompeio bellum instauraturam esse credebat. Gabinus ut in Illyricum venit, hyberno tempore anni, ac difficili, siue copiosiore prouinciâ existimans, siue multum fortunæ victoris Cæsaris tribuens, siue virtute ac scientia sua confusus, quæ sæpe in bellis periclitatus, magnas res & secundas ductu auferre suo gesserat, neq; prouinciæ facultatibus subleuabatur, quæ partim erat exinanita, partim infidelis: neque nauibus, intercluso mari tempestatibus, commeatus supportari poterat: magnisque difficultatibus coactus, non ut volebat, sed ut necesse erat, bellum gerebat, ita cum durissimis tempestatibus, propter inopiam castella aut oppida expugnare cogebatur, crebra incommoda accipiebat: adeoque est à barbaris contemptus, ut Salonam se recipiens, in oppidum maritimum, quod ciues Romani fortissimi fidelissimiq; incolebant, in agmine dimicare sit coactus. Et hætenus de quarta Illyrici accessione: quam secuta postea quinta fuit, cum Iapodes posterius ductu Sempronii Tuditani, Tiberii Panduffii Liburni quoque, Gabinio auctore, Segeftani Lucii Cottæ ac Metelli consiliis, Scordisci præterea Lentuli ac Pisonis auspicio, Cornelio quoq; ac Messala bellatoribus, Pæones in verba iurassent Romanorum. Quod reliquum erat Gallorum in mediterraneis, ad Sauum fluium, & ultra, in Alpibus Noricis, Drauumque vsq; ad Istrum, Octavius Augustus, & eius priuigni Cl. Drusus & Tyberius Nero Romano nomini vendicarunt. Vnde est quod Appianus Alex. Græce perscripsit, quæ Latine reddita sic habent: Pari modo & Ardiæ, cum mari finitimi, optima Authariorum loca circa littus inuasissent, eos expulere. Post hos Liburni nauibus plurimum insignes fuisse memorantur: Illyriorum natio alia, qui Ionium insulasque prædabantur, nauibus citis vsi, leuitateque præcipuis. Et iterum: Dalmatæ aliiq; Illyriorum populi, prospere rem gessisse visi sunt, & Liburnis (quæ Illyriorum gens alia habetur) Promonam abstulere urbem. Liburni Romanis se dedentes, ad Cæsarem iam propinquum fuga peruenere. Cæsar legatos ad illos misit, hortatusque est, ut qui Promonam suscepissent, Liburnis restituerent. Sic Strabo, Augustum Cæsarem, Vendum, Metullum, Terponum, Aurupenum & Monetium, Iapodum vrbes subiugasse tradit: & postremo in Segeftanos profectum, eorum urbem, Sauo flumini adiacentem, obsedisse. Pertinebat autem ad Segeftanos, & Siscia, in eodem fluuio eregione Colapii ostii posita ciuitas, quæ colonia posterius deducta Romanis fuit. Quibus proximi inter Sauum & Drauum Scordisci tenebant, quorum oppida Strabo enumerat, Heortem & Capedunum: quos & ipsos debellatos per Lentulum, Augusti postremo & Tiberii auspicio, in prouinciæ formam redegerunt Romani. Porro occasio erat, quod arma is populus tam procul Italia, ad Sauum vsque, atque inde ad Drauum Istrumque fluuios mouisset, ac Illyrico veteri plures alios Gallorum adicerent populos, ut refert Appianus: quod atrociniis Illyrii late infisteret, ac Italiæ confinia infesta redderent. Quippe libro secundo ciuili historiæ de Cæsare Iulio locutus: Posthumio Brundisium adnauigante, Gabinus priusquam Cæsaris mandatum attulisset, volentes per Illyrium nulla diei interposita quiete secum duxit: qui omnes fere ab Illyriis interfecti sunt, quod Cæsar per occupationes patienter tulit. Idem libro quinto, de Augusto scribens: Cum vero Illyriorum gens (inquit) aliæque nationes barbaræ vix adepta

pace,

pace, arma sustulissent, occasionem paratam habere, quo illos ex bellis dites redderet: at illi ulterius militare velle, ni priora munera honoresque suscepissent, palam recusarunt. Et iterum sub finem libri: Defuncto Pompeio, Antonius cum exercitu Armeniam iterum adgressus est: Cæsar in Illyrios, qui Italiam atrociniis prædationibusque vexabant, bellum mouit, cum quidam Romanis minime parerent, alii ciuilibus distraherentur præliis. Ex quibus locis manifestum est, aliquos Illyriorum populos, & non omnes, ab Augusto fuisse subiectos. Quos vero Tiberius postea illius priuignus perdomuit, ostendit Velleius Paterculus, in hunc modum scribens: At Tiberius Cæsar, quam certam parendi Hispanis confessionem extorserat, partim Illyriis Dalmatisque: Rhætiam autem & Vindelicos ac Noricos, Pannoniamque & Cordiscos nouas imperio nostro subiunxit prouinciâs. hæc Velleius. Et de huiusmodi Illyrici accessione intelligendus est locus Strabonis, libro quarto Geographiæ: Alia sunt cacumina in Illyricum atque Adriaticum sinum conuersa, ex quibus est iam dictus mons Peninus, & Tullum, & Phligada, & subiacentes Vindelici. Extant vero horum montium adhuc nomina antiqua, & gentiliter magis pronunciata, in ditione Salisburgensi & Tyroli: appellanturque loca ista incolæ inter Illyrios Vindelicosque iacentia, hoc est in medio Carinthiæ Bavaricæque, das Pynsgaw/das Pynsgetal/ Bältlin/ Zelt/ Fluss. Quæ cuncta montana ad Draui fontes Noricum attingunt: & quos inter Illyrios Appianus enumerat, Merromenos, Pyruftas, Glintidiones: itemque quos Strabo recenset, Tenauos. Virucinates, Brixantas, Vennones, Cotuantiosque: Quos Galli siue Illyrii gentilia prolacione dicere, ac à vallium discrimine nominare solebāt, die Meraner/ Burs/ sterstaller/ an der Glan/ Lauffertall/ in der Birgyn/ Wurmsferioch/ Brirentall/ Binsgaw/ Binsfer müng/ in der Wanyng/ Rhochow/ &c.

His igitur iam enumeratis, & præcipue de quibus sermo erat, Scordiscis vel Cordiscis, uti positus ipsius succedebant ratione: ita ordine postea à Romanis debellati, in prouinciâ tandem redacti formam sunt, Pæones ac Mysii, quorum illi à Drauo vsque ad Istrum, hi vero à Sauo & Istri confluentibus vsque ad Cyabrum Thraciæ fluuium tenebant: utriq; vero Illyrico veteri accedentes, eorum de quibus præfati sumus auspicio, inter capedinem eius tractus apud posteros fecerunt ampliorem. Porro habebant Liburni quondam eum fere tractum, qui hodie inter Croatiæ regnum, Carniolensemque ducatum, secus Colapis fluuii ripam, quem Culpam nunc dicunt, extentus, marcha appellatur Wyndorum. Cuius celebratur metropolis Medlingum, castra vero munitiora Billigracium & Iasterberga. Iapodum agros hodie pro parte Carniolenses colunt. Segeftanorum vero terra, nostra ætate partim in Sclauoniæ regnum, partim Styriæ agros secatur. Quibus & Scordisci proximi colebant, vbi hodie sunt Hungariæ Styriæque confinia: & oppida celebrantur, Vârasnum, Rakerpurga, & Hartperg mons verus, à Scordiscis nomen retinens: quos videlicet iam antea demonstrauius ab Hardis, hoc est, nemoribus, Romanis corrupte nominatos, Ita loca Pæonum, nostra ætate Hungari, gens Hunnica, tenet: & in tractu Mysorum vel Mæsiæ, Rasciani ac Seruiani Sarmatæ habitant. Ut vel inde appareat, quanta ab eo tempore, facta Illyrico accessio fuerit. Ad quam Appianus Alexand. non semel alludit, historiamque Illyriorum in hunc modum auspiciatus: Illyrios (inquit) Græci eos existimant, qui supra Macedoniam & Thraciam, à Chaonibus & Thesprotis, ad fluuium Istrum sedes habent. Hæc enim totius prouinciæ longitudo est. Amplitudo eius ex Macedonia & Thraciæ montibus ad Pæonas vsque, & Ionium mare, Alpiumque obiecta protenditur, quæ dierum quinque itinerationem continet. Longitudo in triplo productior est, ut Græci perhibent. Romani eam regionem mensuræ subiicientes, longitudinem sex millium stadiorum, latitudinem mille & ducentorum numero contineri putant. Hæc ille. Quæ descriptio haud multum à Ptolemæi abluere descriptione videtur, complectens videlicet intra se, excepta Hungaria, potiorem Seruiæ portionem, Bosniam, Croatiam, Sclauoniam & Dalmatiam: hoc est, Mysios, Dardanos, Pæreos, Ardiæos, Segeftanos, Bassenitas, Dalmatas, Labeatas, Iassos & Scordiscos. Liquet autem, quod neque Histri, neque Iapodes, in hanc veniant distinctionem, imo nec Pæones, nec Norici: vel ut nostro seculo hi appellantur populi, Istri, Carniolenses, Carni, Styri & Hungari. Quam rursus Illyrici descriptionem idem author, sub finem supradictæ historiæ insinuare videtur, cum de Caio Iulio Cæsare loquitur: Residui deinde Illyriorum habebantur, ante Pæones à Romanis Rhæti, post Pæones Norici, Mysique, qui ad Euxinum pontum vsque incolunt. Et subdit: Nec ulterius quicquam à Romanis Rempublicam regentibus contra Mysios actum fuisse, aut ad tributa redactos esse, aut ab Augusto gestum, legisse memini: sed Tiberium, qui post Augustum imperauit, eos tenuisse. Verum hæc à me, ante Aegypti ademptionem à populo peracta, tuo loco scripta sunt. Quæ vero post Aegyptum

Quinta accessio Illyrico facta.

Cæsar Tiberius totum fere Illyricum perdomuit.

Illyrici amplitudo secundu quin tam accessio nem.

Imperatores tenuerunt, aut bello vendicarunt, veluti propria ipsorum opera, post communia tandem diximus, in quibus multa quoque de Mysiis continentur. Nunc autem, ex quo Mysios Illyrios Romani existimant, hic liber à me Illyriorum appellabitur. Qui ut absolutus crederetur, perscribere visum est, Lucullum, iam ante sub populo imperantem, Mysios excurrisse, Tyberium vero sub monarchia illos recepisse. haecenus Appianus. Hinc recte nimirum Tranquillus in historia Tyberii, Illyricum inter Danubium, Noricum & Thraciam includit. Et quanquam saepius reuocaretur (inquit) tamen perseverauit, metuens ne vicinus & praualens hostis instaret vltro cedentibus: ac perseverantiæ grande precium tulit toto Illyrico, quod intra Italiam regnumque Noricum & Thraciam ac Macedoniam, interque Danubium flumen & sinum maris Adriatici patet, perdomito, & in ditionem redacto. Igitur cum & Norici postea à Claudio Druso subiugati fuissent, & qui isthic habitabant Celtarum populi, Traiani quoque Cæsaris auspicio iugum Daci acceperunt, tot iam accessionibus Illyricum inuictum, qui post ea tempora Romanis imperarunt Augusti, vniuersum Illyricum, tanquam in medio vtriusque imperii Occidentis Orientisque situm, & inter duas nouam ac veterem Romam, in duas id quoque, iuxta administrationem Romanæ industriæ, portiones subdividere: hoc est, Illyricum orientale, & Illyricum occidentale. Quorum ORIENTALIS quidem administratio, ad Constantinopolitani imperii gubernationem, Occidentalis vero ad Italiæ prætorium pertinebat. Et complectebatur quidem ILLYRICVM Orientale, prouincias Daciæ quinque, & Macedoniæ septem. Hæc erant, Dacia mediterranea, Dacia ripensis, Mœsia prima, Mœsia secunda, Dardania & Præualiana, omnes sub Daciæ nomine ac genere conclusæ. Sub Macedoniæ vero appellatione numerabantur, Macedonia salutaris, Epirus antiqua & noua, Thessalia, Achaia & Creta. Quibus locis nempe nostra ætate sitæ prouinciæ cernuntur, Transyluania, Valachia, tractus Hungariæ secus Tibiscum, Seruia, Rascia, Bulgaria, Bosnia, & vniuersa pene Græcia. Cæterum OCCIDENTALE ILLYRICVM, quod ad præturam Italiæ spectabat, prouincias complectebatur septem: Pannoniam primam siue superiorem, Pannoniam secundam siue inferiorem, Pannoniam Saviam, vtrumque Noricum, Valeriam & Dalmatiam. Quibus nostro seculo positæ videlicet prouinciæ sunt, Austria Hungariæ pars, Sclauonia, Carniola, Styria, Carinthia, marchia Windorum, & pars Croatia. Hinc est illud Sexti Ruffi in epitome historiarum ad Valentinianum: Habet (inquit) Illyricum decem & septem prouincias, Noricorum duas, Pannoniarum duas, Valeriam, Saviam, Dalmatiam, Mœsiam, Daciæ duas. Et in ditione Macedoniæ sunt septem, Macedonia, Thessalia, Achaia, Epirus, Præualis, & Creta. Hæc Sextus. cui subscribit Appianus in historia Illyrici: Hæc igitur de Illyricis (ait) à Græcis habita, longioribus verbis à me perscripta sunt. Romani vero non hos duntaxat, sed Pæonas vltra hos, nec non Rhætios, Noricos, & Mysios, qui Europam incolunt, & quoscunque alios his finitimos, qui Istrum à dextra nauigantibus sese offerunt, vicissim ut Hellenes à Græcis distinguunt, eosque propriis appellationibus separatim nominant: cæterum communi vocabulo Illyrios omnes arbitrantur. Hæc ille. Quæ tametsi aperte & Pannonias & Noricum intra Illyrici limites delineent, quia tamē dubitari à multis video, Austriam haud recte, Styriamque & Carinthiam Illyrico adscribi, qui vulgi magis opinionem vanam sequuntur, quam autorum censuræ tribuunt, rem paulo altius repetam. Ac primum omnium, Illyrici veteris tractum ostendam vsque ad Danubium fuisse extentum, qua is Germaniam præterfluit, veterem illam ac liberam, ad Carpatum motem, Vistulamque flu. propagatam, vbi Germaniæ confinia, Pannoniæque hyberna Plinius videtur describere, libro tertio, capite duodecimo. Id porro vbi demonstrauero, nec Austriam Styriamque dubitare quis poterit, multo minus Hungariam, Illyrici quondam tractui attinuisse. Strabo enim libro quinto Geographiæ, cum Aquileiam depingeret: Ad eam (inquit) flumine aduerso onerariis nauigatur nauibus, per Natifonem fluuium, plus stadiis sexaginta gentes ad Istrum Illyricæ ad ipsum subuehuntur emporium. Et iterum libro septimo: De Illyricis igitur dicendi sumamus initium, quæ Istro sunt Alpibusque contigua, interque Italiam & Germaniam iacentia. Sic Herodianus in historia Alexand. Seueri Cæsaris: Erant autem (ait) Alexander atque amici eius, etiam de Italia ipsa solliciti. neque enim par periculum à Persis atque à Germanis impendebat. nam qui sub oriente habitant, magno terrarum marisque interuallo discreti, Italiæ vix nomen audiunt. At Illyricæ gentes angustæ videlicet, neque multum agri Romanis subiecti possidentes, solæ discrimen faciunt inter Italiam atque Germaniam. Et subdit: Statim nuncii literæque ab Illyrici procuratoribus affuerunt, qui eum vehementer perturbarunt, curamque animo iniecerunt maiorem. quippe significabant, Germanos Rhenum Danubiumque transgressos, Romanos in fines hostiliter intrasse, oppugnareque iam exercitus ripis insidentes, perque vrbes & vicos

Illyrici Tyberius totum perdomuit.

Sextus Illyrici accessio.

Diuisio Illyrici in duas partes.

Illyrici amplitudo secundum Romanos.

vicos magnis copiis excurrere, quapropter haud leuiter Illyricas nationes vicinasque Italiæ periclitari. Ad stipulatur huic sententiæ & Velleius Paterculus, cum Tyberii Cæsaris expeditionem in Carnunto describeret, aduersus Maroboduum Marcomanorum regem susceptam: Sentio Saturnino (inquit) mandatum, ut per Cattos excisis continentibus Hercyniæ syluis, legiones Boiohemum duceret (id regioni, quam incolerat Maroboduus, nomen est) ipse à Carnunto, qui locus Norici regno proximus ab hac parte erat, exercitum qui in Illyrico merebat, ducere in Marcomanos orsus est. Huc pertinet & locus Plinii de Danubio, qui est libro Naturalis historiæ tertio, capite 12. qui sic habet: Ortus hic in Germaniæ iugis, ac per innumeras lapsus gentes, Danubii nomine, immenso aquarum auctu: & vnde primum Illyricum alluit, Hister appellatus. Proinde recte quoque Ausonius poeta de eodem flumine cecinit:

Illyricis regnator aquis, tibi Nile secundus,

Danubius latum profero fonte caput. Et iterum in Mosella:

Quæque per Illyricum, per stagna binominis Istri,

Spumarum indicis caperis Mustella natantum:

Eiusmodi est & Propertii carmen illud:

An tibi sum gelida vilior Illyria? Qui versus de Danubio est intelligendus.

Quando igitur constat, Danubium Illyricum alluisse: quis mirabitur, agrum non solum Hungariæ, verum etiam Austriæ, intra Illyrici tractum fuisse cultum ab his populis, quos ordine recensemus, Aboriginibus, Græcis, Gallogræcis, Gallis, Germanis, Sarmatisque, siue (vt specialius cuiusque nationis & populorum & tribus nominem) Galatis, Celtis, Tauriscis, Scordiscis, Boiis, Senonibus, Brennis, Gefatis, Marcomanis, Buriis, Sueuis, Gothis, Herulis, Longobardis: itemque Carpis, Gelonis, Gepidibus, Vandalis, Hunnis, Auaribus, Bulgariis & Hungaris? Iam vero & legiones possunt, quas libro Reipublicæ Romanæ quinto docuimus, ad ripam Danubii, Romanos in Pannoniis perpetuo quasi aluisse præsidio, institutum nostrum corroborare. Siquidem libro decimo octauo Cor. Tacitus, legiones Mæficas, Pannonicas atque Dalmaticas, quarum auxilio Vespasianus contra Vitellium nitentur, hoc est septimam Claudiam, septimam Galbianam, octauam, vndecimam, & decimam tertiam Geminam, expressis verbis non semel Illyricum exercitum appellat: quemadmodum legiones Britannicas, Rhenenses ac Rhæticas, quas è Galliis locisque vicinis aduersus Vespasianum Vitellius exciuerat, secundam, quartam, quintam, nonam, decimam, decimam quartam, decimam sextam, & vicesimam, Germanicum subinde exercitum, & legiones Germanicas idem autor & nominat & distinguit. Quæ omnia, vt recensuimus, prolixius possemus, BEATI RHENANI nostri censura concludere, ni colophonem placeret iam tandem huic libro indere, ac sermonem ad cæteros Gallorum tribus, populorumque, Tauriscos videlicet, Carnos, Boiosque conuertere, à quibus adhuc integræ manent prouinciæ denominatæ.

CATALOGVS PRINCIPVM, SIVE REGVLO-
rum Celtarum, eorum, qui in alpibus colebant, quot quot inuenire ex historiis receptis potuimus.

1 PINEVS commemoratur à T. Liuiio libro secundo tertiæ Decadis, qui Romanis in tractu Illyrici erat tributarius, Hannibale Italiam ingrediente.

2 ANEROESTES, AVTARICVS, ET CAVARRVS (siue rectius gentilicio more prolati, Arnestus, Haupttrichus) à Polybio libro secundo recensentur, cum quibus Romani Q. Flaminio duce multa gessere.

3 GENTHIVS & Pleuratus, in bello Macedonico Romanis subiugati fuere: quibus parebant Reguli minores, à Liuiio Decade 4. saepe citati, Clondicus, Catimelus, Lannerus, Lutharius, Mænocaptus, & Cinismarus: quæ voces: si Germanice protuleris, sonant, Clodius, Rasmant/ Lewenherz/ Lothert/ Mansshopff/ vnd Zynsmayr/ hoc est, tributarius dominus.

4 CAROLAMVS & Cinzibalis, quinta Decade à Liuiio memorantur, quos Galli isthic in Alpibus colentes, & per Illyricum, pronunciarunt Caroloman vnd Zynsbl.

5 TËVTINVS, siue gentiliter prolatum vocabulum der Deutsch/ ab Augusto Cæsare victus erat secus Sauum & Drauum, teste Appiano Alexandrino.

6 BATO ET PINNETES à Tiberio vincuntur, cum tota gente subiecta: & sub his Galli rerum potiri in Illyrico, Pannoniis Noricisque deserunt, rerum summam ad se Romanis trahentibus.

7 CONES SEXTI LIBRI, EX UETERIBUS NUMMIS, cum inscriptionibus, ut imagines habent subiectas.

TAVRISCUS EX NUMISMATE veteri depictus, ut hic representatur.

N 2

CATALOGVS STEMMA TVM QVORVNDAM A POPVLIS GAL LICIS DENOMINATORVM: nempe à

GALLIJS, vnde in Norico-
penſi caſtrum & domini à Cel-
ting exercitum eſt, quod vulgo
vocat à Celking, & adhuc ſu-
perſi in Auſtria.
1 Werthertus anno 1120.
2 Cunradus & Henricus anno
1170. & erat prouincæ Auſtriæ
prætor: Chunradus.
3 Ludouicus & Albertus, 1274.
4 Chunradus, an. 1303. ſtem-
mati ſuo adiecit officium mar-
ſcalci inferius per Auſtriam, vul-
go Markſchregeramb.
5 Otto, anno 1331. Fridericus
Auſtrio, contra Ludouicum Ba-
uuarum, pro imperio concerta-
ribus auxilio fuit.
6 Henricus Stephanus, Vdal-
ricus, Rudolphus & Adalgero, in
Fundatione Academia: Viennen-
ſis ſubſcripſerunt anno 1322.
7 Mâynhardus & Ludouicus,
anno 1333.
8 Henricus & Stephanus: quo-
rum poſterius parochus in Ru-
ſpach fuit, alter Viennæ ſepultus
ad Minoros anno 1349.
9 Iodocus poſſedit Burg-
ſchleuz, anno 1351.
10 Ioannes, anno 1353.
11 Otto & Adelbero: quorum
primus auxilium Rudolphi quarti
erat, alter Schalaputk poſſedit,
anno 1378.
12 Erhardus obtinuit Weimpurg
in Auſtria ſuperiori, 1381.
13 Cadoldus, Vdalricus, Ioan-
nes, & Henricus, anno 1400.
14 Ioannes & Chriſtophorus:
quorum primus præſectus Libere
ciuitatis erat, ſub Friderico quarti
15 Ioannes præſectus prouincie
Machland à Maximiliano Ceſare.
16 Vilibaldus & Vius cum ſuis
liberis noſtro ſeculo fuerunt.

VOLEIS, vnde in
Norico ripenſi caſtrum
& dominium quod vul-
go vocant Volkheforſ
in Auſtria ſuperiori:
1 Oro, anno 1180.
2 Erenichus, 1200.
3 Cunradus, 1220.
4 Bernhardus & Hen-
ricus, quorum primus
ab Hungaris eſt interfe-
ctus: alter prouincie Le-
ganus, ad Rudolphi ab-
Habsburg Ceſarem Au-
gustum eſt miſſus, cõvi-
lakerò à Werhouen.
5 Harduicus, an. 1212
6 Adalbero & Thee-
dericus, an. 1330.
7 Ioannes & Georgi-
us, 1370.
8 Alberto & Chriſto-
phorus, an. 1411.
9 Vigiſius, Volgan-
gus, & Georgius, anno
1448.
10 Carparus egit præ-
toriam Auſtriæ, an. 1518.
11 Ioannes & Volſ-
gagus, cum Vilibaldo
filio, qui adhuc ſunt in
vitiis.
A B R E N N I S.
Reynhericus comes à Brennberg, cœnobium di-
uit Virginis prope Khutzſchield poſuit, anno 1326.
Legitur etiam in Annalibus Auſtriæ, quod in fune-
ro proelio duorum fratrum Marchionum orientali-
um, Lupoldi videlicet, qui fuit pater Sancti & Al-
berti, vinuſcã, pene profõpia dominorum à Bren-
nberg fuerit exiuncta.
Reynhericus comes à Brennberg, cœnobium di-
uit Virginis prope Khutzſchield poſuit, anno 1326.
Legitur etiam in Annalibus Auſtriæ, quod in fune-
ro proelio duorum fratrum Marchionum orientali-
um, Lupoldi videlicet, qui fuit pater Sancti & Al-
berti, vinuſcã, pene profõpia dominorum à Bren-
nberg fuerit exiuncta.

TAURISCIJS: vnde peruentus
& nobilis comitatus de Thaur in Nori-
co mediterraneo, ſub cuius familie ob-
ſequio fuerit præſectus apud Carnos præ-
dia, in Vindelicia vero agro Schrob-
haufen, & Hohenward, vbi & cœnobi-
um poſuere. Porro in Tyroli Taur ca-
ſtrum adhuc ſuperſit.
1 Erym, qui filium Garibaldi regis Bo-
iorum duxit uxorem: nominatus ſtem-
Comes de Tridento & Banzano, cuius
Diaconus lib. 2. cap. 32. & lib. 3. cap. 10.
meminit.
2 Gaydoldus, de quo Diaconus lib.
4. cap. 11. quem ſi autor dicit habuiſſe
cognatum Ragonem, comitem de La-
ger, id eſt Laetranum, dominium caſtri
Anagnis, quod hodie in Tyroli vocatur
Eugeſor. Et quem dicit conſiſſiſſe cum
Francis in campis Rocellanis, id eſt, Ro-
tenuedi, lib. 3. cap. 9.
3 Alactus comes Bulzonia, qui Cu-
nbero regi Longobardorum rebella-
uit, de quo Diaconus lib. 5. cap. 38.
4 S. Remedius & S. Dominianus: quo-
rum primus ſepultus in Nanſper: alter
Chriſto veltacarus, Miſſelthalenſem ba-
ſilicam apud Carnos primus poſuit.
5 Perminius, cum Adalberto filio, an.
861. fundarunt facellum in caſtro Moſ-
perg apud Carnos.
6 Milio: cuius ſub Arnolde duce Bo-
iærum, Henrico primo imperante Lut-
prandus meminit lib. 3. cap. 14.
7 Raparo in maritimo habuit He-
ram marchioniam orientalem ex Auſt-
8 Oroſophus cum vxore Hiltrude ca-
ſtrum Hohenward in cœnobium con-
uertitur, hand procul ab Oſno fl. &
Reinhuburg, anno 1060.
9 Henricus Caſari Henrico 4 auxilio
fuit, cuius Vrſpergenſis meminit.
10 Vilibaldus comes de Taur, &c.

SENONIBVS.
Comites à Sen-
naberg in Au-
ſtria, quos quidã
corrupte à Sen-
næberg appellat:
1 Ratoldus Salzburgi, in baſilica
S. Amandi ſepultus eſt: & ex Eng-
trude duos reliquit filios, Adalbero-
nem & Eberhardum.
2 Eberhardus Frifingie ſepultus,
ann. 949. cum proſis careret ſucceſ-
ſione, quod ipſe forſitus erat cum
Vdalrico fratre, caſtrum Eberſperg
in cœnobium conuertit.
3 Vdalricus, à S. Vdalrico epico-
po è facris vndis ſuccepsus, filium co-
gnominem reliquit.
4 Vdalricus ſecundus, incepsit cœ-
nobium ſenonienſem, vbi & habita-
uerat. Duas in matrimonio habuit:
noſtriſſimam henen, vbi & habita-
uerat. Richardum Marquardum co-
mitem ab Eppenſtãyn & Muertzell,
qui poſtmodum in ducem Carin-
thie inauguratus erat, ab Henrico
quarto & Berchtoldo Zyrygenſi ſub-
ſtitutus. Fuitque illa, filia Henrici
ſenonienſis, ſepulta in Eberſperg, vbi &
maritus ſepultus anno 1029.
4 Eberhardus filius Vdalrici ſe-
cundi. Is cum Adalhalte Saxonia
Gaſenueid cœnobium ad Ilmun
flumium poſuit, anno 961. qui in E-
berſperg ſepultus cenſetur.
5 Vdalricus tertius, ſecundi item
filius Eberhardum & Adalbertum
reliquit: itemque Balburgum, comi-
tem à Murzacho deponit.
6 Adalbero vxorẽ habuit Richil-
dam, comitis ab Altorſſ filiam.
7 Eberhardus, Is cum coniuge Richarda, Rodolphi comitis ab Altorſſ nata Chubach cœ-
nobium fundauit, & Geiſenſeid locupletauit Poſterius familie, obiit anno 1029.

CARNVS, EX SAXO ANTI-
quo, cum inscriptione Carni.

EXPLICATIO ICONVM SEXTI LIBRI.

N VLLA EST hic opus explicatione, quando iam antea ex libro superiore, cum de Gallicis populis in genere loqueremur, satis superque ex fide historiarum sunt confirmata. Illud addendum est, Carnos & Tauriscos olim & auri argenti que fodinis, & ferri conflatione fuisse percelebres: quemadmodum in hunc usque diem, hæc cum primis decora commoda que Carnis nostro seculo, Styrii que Tauriscorum posteritati adesse cernimus. Aurifodinae quippe non contemnendæ prope & supra Villacum habentur: & fecundiores adhuc versus Noricum, in ditione Salisburgensi, apud Raurisium, Gastaynam, Enneaperg, Rarnstall, Brixentall, Pynczgowia, Rachstadium, Slaningam, intratamè Carinthiæ fines extant, è quibus præfules Salisburgenses magnum quomannis & redditum & vestigal accipiunt. Id quod vel vnicus, quondam mediocris atque etiam infimæ fortunæ homo, Wandmoser docere potest, qui ex miserarum auri argenti que venis bono Genio repertis, vel principes etiam amplissimos longo post se intervallo relinquit opum cumulo. Porro ferrum & hodie conflatur in Carni apud Hutenbergam, ac Frisacum, & præcipue apud Tauriscos. in montibus quos à situ appellant *Border vnd Hyndersperg*. vbi & chalybs ille expolitur, cuius Homerus & eius commentatores meminere. Sed placet, quæ dicimus, autorum testimoniis fulcire. Quorum, scribit Strabo de Carnorum aurifodinis, ex Polybii autoritate, libro quarto Geographiæ in hunc modum: Polybius scriptum reliquit, suis temporibus aurifodinas in Tauriscis Noricis, maxime que penes Aquileiam reperiri, adeo à natura optimas, vt cum à superficie terræ ad duos pedes solum detraxeris, fossile confestim aurum inuenias. Porro chaly-

chalybis ferrique Norici, & Stephanus Byzantius in periphrasi urbium, & Homeri commentator meminere, quæ loca posterius adducturi sumus.

LINGVA CARNORVM STYRIORVM QVE eadem est, ab Austriaca ac Boiaria in paucis dialectis differens. habent vero hoc peculiare Carni Styriiq, quod propriis nominibus locorum, cognominibusque familiarum, aspiratione ch sub finem addant, Czelschach, Vriefach, Obilach, Pibriach, Dobriach, Weyspriach, Gertschach, Petschach, Goriach, Reifach, Reifschach, Lurach, Ossiach, Pletriach, & huius generis pleraque. Præterea peculiare habent voces quasdam, à cæteris proximis populis Boiariis Austriacisque. nominant enim *Läben/Hasem/Steis/Rogel/Rigel/Prymbfen/Leuten/Flis/Lainig/Dassel/Disen/Lisuen/Verdröder/die Frays*. Quo significatu Boiarii atque Austriaci vtuntur his vocibus, *Müßhaus*/vestibulum Latinis: *Lind*/id est molle: *Rhoch*/id est pulmentum: *Berg*/id est mons: *obristen Spiz*/vertex montis: *Wynfel*/angulus, via angusta Latinis: *Bübel*/hoc est, collis: *Erden*/id est pavementum: *Traurig*/id est tristis: *Dassel*/id est illud ipsum: *Dem*/id est illi: *Geschwynder mensch*/quem veteratorem Latini dicunt: *die Böse Kranckhait*/morbus comitialis a Romanis appellatus. Obseruavi autem, vt tandem finiam, & alias peculiare huic populo voces à cæteris Germanis diuersas, vt *Eyeden*/pro loqui, *Daisze* pro diser: *Prait* pro Brot/id est pane: *Lainig* pro tristi, &c.

INCIPIT LIBER SEXTUS MIGRATIONVM GENTIVM, DE TAURISCIS, CARNIS, CRANIS, & IAPODIBUS, eorundemque populorum sedibus antiquis & vestigiis: auctore WOLFGANGO LAZIO Viennense.

Q V ANQVAM & hi inter Gallicas gentes Illyricum colentes populi extiterint, quia tamen nomine & multitudine sensim creuerunt, atque eo fastigii euecti postremo fuerunt, vt pulsi ab Italiæ vicinia, quam latrocinis infestabant, vt Strabo ac Appion auctores sunt, amplissimas in Norici tractu prouincias excitarint, quarum adhuc nomina manent, dicere seorsim, ac proprio de his libro constituimus: & eo magis etiam, quod soli pene illi Romanum iugum superantes, ad nostram vsque memoriam peruenierunt, Austriaco principi denique hæreditatis iure subiecti. De Carnis quidem, quando primum cogniti Romanis fuerint, & qua de causa, T. Liuius memorat libro Decadis quintæ tertio, in hæc verba: Alter consul C. Cassius, nec in Gallia, quam sortitus erat, memorabile quicquam gessit: & per Illyricum ducere legiones in Macedoniam vano incepto est conatus. Ingressum hoc iter consulem, senatus ex Aquileiensem legatis cognouit, qui quærentes coloniam suam nouam & infirmam, necdum satis munitam inter infestas nationes Histrorum & Illyriorum esse, cum peterent vt senatus curæ haberet, quomodo ea colonia munitur, interrogati, vellent ne eam rem Cassio consuli mandari responderunt, Cassium Aquileiam indicto exercitu, profectum per Illyricum in Macedoniam esse. Ea res primo incredibilis visa, & per se quisque credere Carnis forsitari aut Histris bellum illatum. Tum Aquileienses, nihil se ultra scire, nec audire affirmant, quam triginta dierum frumentum militi datum: & duces qui ex Italia itinera in Macedoniam noscent, conquisitos, abductosque. Et subdit: Eodem tempore de Caio Cassio, qui consul priore anno fuerat, tum Tribunus militum in Macedonia cum A. Hostilio erat, querelæ ad senatum delatæ sunt, & legati regis Gallorum Cincibili venerunt. frater eius verba in senatu fecit, questus Alpinorum populorum agros, sociorum suorum, depopulatum Cassium esse, & inde multa millia hominum in seruitutem abripuisse. Sub idem tempus Carnorum Histrorumque & Iapodum legati venerunt, duces sibi ab consule Cassio primum imperatos, qui in Macedoniam ducenti exercitum iter monstrarent, pacatum ab se tanquam ad aliud bellum gerendum abiisse: Inde ex medio regressum itinere, hostiliter peragrassæ fines suos passim, rapinasque & incendia facta. nec se ad id locorum scire, propter quam causam consuli pro hostibus fuerint. hæc ille. Quæ eiusmodi sunt, vt Carnos haud procul, imò in finibus Aquileiæ sedes habuisse declarent: quam & Carnorum coloniam, Tergestumque pagum Carnicum vocare Strabo solet: vt alio situ tum locati Carni fuerint, atque hodie sunt, necessum sit. Equidem Ptolemæus libro tertio, capite primo, tabula Europæ sexta, in descriptione Italiæ, inter Boios ac Istriam medios depingere Carnos videtur, & Natisonis fluiui in his fontem recensere, quem constat haud procul

Aquileia in Foro iulio scaturire. Idem Forum iulium, Concordiam, colonias Carnorum, municipia vero Iulium Carnicum & Pucinum recenset, quorum hodie omnium riuuæ in Foro iulio, & præcipue Goricensi comitatu visuntur: vt libro est postremo Commentariorum Romanæ reipublicæ prolixius demonstratum. Vt iam non mirer, quam obrem Gorizenses comites, apud maiores nostros Palatinorum Carinthiæ titulum vsurparint: Arreniæque comites: qui duces Carnorum ante annos trecentos fuerunt, ex Foro iulio gentis suæ primordia traxerint. Tantum semper commercium fuit, atque indissoluta quædam coniunctio Fori iulii, comitatus Goritiæ, Carinthiæque ducatus. Quippe cum constet, etiam Carnos ex Foro iulio, Goritiæque tractu (vbi quondam Noreia fuerat, nescio à quibus pulsos, sedes ultra Drauum, in Noricum mediterraneum mutasse. Quocirca & in hanc vsque diem, insignis haud procul à Villaco, Millestadiensis lacu, ager à Noricis nomenclaturam retinet: vulgo sicut Noring appellant. Et diuus Domitianus, quem perhibent primum omnium ex Carnorum principibus CHRISTVM Salvatorem agnouisse, in primis exordiis Millestadiensis templi, Noricorum & Carnorum dux inscribitur: armis quoque eisdem insignitus, quibus hodie Boiariæ principes vtuntur, de quorum initiis proximo libro à nobis copiosius differetur. Cæterum de Carnorum veteribus sedibus in tractu Goricensis comitatus, & Foro iulii, hæc quoque Strabonis loca intelligenda sunt, libro quarto Geographiæ. Post istos, propiores sinui Adriatico, ad Aquileiam, nonnulli Norici Carniq; tenent. Et rursus libro quinto, cum Polam Istriæ delineasset: Regionem igitur Transpadanam (inquit) incolunt Veneti, & alii vsque Polam. Supra Venetos Carni, & Cenomanni, & Medoaci, & Syambri: ex quibus nomini Romano hostes extiterunt aliqui. Idem libro septimo: Rhæti vero & Norici vsque ad Alpiam summa tenent, & Italiam versus inclinant, hinc Insubribus, illinc Cranis propinqui, & Aquileiæ tractui. Et subdit: Pariter è Tergesto pago Carnico, transmissio est ad promontorium nomine Lugeum. Sic quoque Appianus Alexandrinus, inter Norici gentes ab Augusto debellatas, Cynambreos, Merromenos, Bathiatis, Pyrisseos, Narisios, Glintidiones, Interfrurinos, Dodeatas, Oxiazos & Tauriscos: & Carnorum obiter in libro quem Illyricum inscripsit, mentionem facit. Quod de ipsis & Plinius libro quarto animaduertit, capite vicesimo: Incolæ alpiam (inquit) multi populi, sed illustres à Pola ad Tergestis regionem, Secusses, Subocrini, Attali, Mænocaleni: iuxtaque Carnos quondam Taurisci, nunc Norici. Et rursus capite decimo octavo: Sequitur decima regio Italiæ (ait) Adriatico mari apposita, Venetia: cuius fluuius Syllis, ex montibus Taurisianis: oppidum Altinum: flumen Lipientia, ex montibus Opiterginis, & portus eodem nomine, colonia Concordia, flumen & portus Romatinum: Tiliamentum maius, minusque. Anassum, quo Varamus defluit: Alsa, Natiso, cum Thuro perfluente Aquileiam coloniam, duodecim millia passuum à mari sitam. Carnorum hæc regio. Quæ periphraſis nulli tractui magis quadrat, quam Goricensi comitatu: qui & posterioribus seculis, cum Franci rerum cœpissent in Romanis limitibus potiri, ducatu fuit Carinthiæ siue Carentaniæ coniunctus, ab huius populi regibus, Palatinatusque Carnorum titulo condecoratus. Porro de huiusmodi tractu & locus Plinii intelligendus erit, capite tertio libri trigesimali septimi, vbi de Glesso, hoc est succino scribit, è mari Germanico per mercatores in Italiam transportari solito. Locum non grauabor ascribere: Adfertur à Germanis in Pannoniam maxime prouinciam: inde Veneti primum, quos Græci Hænetos vocant, rei famam fecere, proximi Pannoniæ id accipientes circa mare Adriaticum. Et subdit: Centum ferè millia passuum abest à Carnunto litus Pannoniæ, quod id à Germania inuehitur, percognitum nuper. Et de tali Carnunto intelligendus est ille quoque Pauli Diaconi locus, libro Longobardiæ historiæ quinto, capite nono: Denique Lupo hoc modo interempto, Varnefridus eius filius, voluit in loco patris apud Forum iulii obtinere ducatum. Sed metuens Grymoaldi regis vires, fugit ad Sclauos in Carnuntum, quod corrupte vocant Carantanum. Accipienda sunt & de eodem Carnunto, siue Carantano, hæc loca Reginonis Prumiensis abbatis, in Annalibus suis: Anno Domini 874. Carolomanus fortitus est Boiariam, Pannoniam & Carnuntum, quod corrupte Carantanum dicitur, nec non & regna Sclauorum. Et iterum de anno Domini loquens 890: Ludouicus comperto quod frater obiisset, Boiariam ingressus, Ratisponam venit, vbi omnes optimates regni ad eum confluentes, ei ditioni se subdiderunt. Concessit autem idem rex Arnolpho Carantanum, quod ei pater iam pridem concesserat, in quo situm est castrum munitissimum, quod Mosburgh nuncupatur, eo quod palude impenetrabili locus vallatus, difficilimum adeuntibus præbeat accessum. Repetit eandem historiam Otto Frisingensis libro Chronicorum sexto, cap. 7. At Ludouicus Orientalis Franciæ rex, morte fratris comperta, Ratisbonam Boiariæ metropolim adiit, omnesque terræ illius optimates ditioni suæ subie-

Carniolim
in tractu
Goricensi
comitatu.

Carnuntum
locus Norici
mediterranei.

subiecit. Arnolpho quoque ducatum Carantani, cum castro Mosburgh tradidit. Meminere quoque Carantanorum prouinciæ, ducisque Carnorum, Eginhartus in hist. Ludouici 1. & Luitprandus Ticinensis inter Henrici 1. quem Aucupem cognominant, res gestas aduersus Arnoldum Boiorum ducem. Ac Eginhartus quidem Carantanorum prouinciæ his videtur verbis meminisse: Transacta hyeme, vt primum herba pabulum iumentis præbere potuit, tres illi exercitus contra Ludouicum mittuntur, quorum vnus de Italia per Alpes Noricas, alter per Carantanorum prouinciam, tertius per Boiariam & Pannoniam superiorem intrauit. Et iterum de Carantanis & Carniolis simul locutus, quorum nimirum vterque à Carnis populus defluxit. Quibus domum reuersis, Carniolenses, qui circa Sauum fluuium habitant, & Foro iulienſibus pene contigui sunt, Badrico se dediderunt. Idem & pars Carantanorum, quæ ad Ludouici partes à nobis defecerat, facere curauit. Similiter & Luitprandus Ticinensis lib. 3. cap. 14. huius vocis, Henrico primo imperante, mentionem facit, in hunc modum: Arnoldus (inquit) Boiariorum & Carantanorum dux, cuius superius fecimus mentionem, cum non multum ab Italia distaret, collectis copiis, quatenus Hugoni regnum auferret, aduenit, qui Tridentinam ea ex parte primam Italiæ marchiam pertransiuit. Et de Carnis quidem hæcenus, quos populos procul colonias misisse vsque ad Istrum, Vindeliciamque, imo Germaniam vsque, ex Ptolemæo apparet, qui Carnoduni in descriptione Vindeliciæ ad Oeni fluminis ripam, item alterius Carnoduni secus Drauum, tertii denique intra Germaniæ veteris liberæ limites, meminisse videtur: quibus locis hodie nominum saltem antiquorum vestigia supersunt, Rarnburg & Rhrayburg Bauariæ (à quo loco principes Palatinatus prærogatiua conspicui, sub principum Carinthiæ tamen ditione ac imperio vsque mansere) Rhornburg Styriæ, quam prouinciam constat Carnorum marchiam extitisse, Carnithiæ similiter principi obnoxiam: & Kornoua, locus Syleiæ, Iagerdorfensi duci subiectus. Quin imo & Carnum, siue Καρνον idem coloniam superioris Pannoniæ ad Danubii ripam describit, cuius & Antonini itinerarium, & liber Præfecturarum Rom. Mariani Scoti, Eutropius præterea, & Orosius in Marci Cæsaris historia, Lampridius in Seueri Septimii vita, Velleius Paterculus in retextu rerum à Tiberio Cæsare aduersus Maroboduum Marcomanorum Boiohemique regem gestarum secus Istrum, & Titus Liuius denique ab initio libri tertii Decadis quintæ, nomen situmque in literas retulerunt. de quo in postremo libro Reipublicæ nostræ Romanæ locuti sumus prolixius. Insuper non desunt, qui & Carithnos Germaniæ populos, à Ptolemæo secus Rhenum depictos, à Carnis deriuare cõtendant: & ab his Zaringiæ principes, qui Carinthiæ ducatus quoque titulo nitebantur, prima litera mutata denominatos fuisse. Transeo hic Carnos, Galliæ Aquitaniæ populos: & Carnotum municipium ibidem, ab eadem gente appellatum: vt satis appareat, quam late hæc gens per vniuersam pene Europam propagata fuerit, coloniasque excitari. Cæterum ad Tauriscorum populos nostra transeat oratio: quod tamen antequam fecero, vt de Penino monte, campis Raudis, Lingonumque populorum valle quædam inferamus, operæ precium me facturum existimo, quod hæc scilicet loca inter vtrosque populos fuerint, Tauriscorum magis tamen memoriam retinent. in Penino quippe monte, vbi est hodie Dnyggew / ditionis salisburgensis, supersunt iuga montium, quæ incolæ vocant Casteynthaur / Enuebergthaur / Drezentallthaur. Sic supra Campos Raudis, Rauriserthaur / apud Carnos: & ultra vallem Lingonum, quam nostra ætate nominant das Lunthgam / est iugum montis, ducens versus Salisburgum & Rachstadium, quod proprio nomine der Thaur appellatur. A quo aliud est versus Admontense cœnobium expositum, idem der Thaur / die Oberthaurung. Est & tertium iugum Thaur nomine prope Rachstadium, ciuitatem ditionis Salisburgensis, apud Tauriscos, id est Styros, quam Teurinam Ptolemæi esse, libro Comment. Reip. Rom. ultimo ostendimus. Manet adhuc fluuius præterfluenti nomen, der Taurach. adeo immixti vbiq; fere his populi fuere, Taurisci ac Carni, Noricique. Sed placet locum de Penino monte ex Strabone adducere, qui est lib. 4. Geographiæ: Supra Carnos vero Peninus mons incumbit, lacum habens in fluuium Isaram confluentem. qui rapto secum Atage altero flumine effertur in sinum Adriaticum. Eodem autem ex lacu fluuius alter in Istrum labitur. Et iterum: Alia sunt cacumina in Illyricum atque Adriaticum sinum conuersa, ex quibus est iam dictus mons Peninus. Idem in Cranos Peninū montem procumbere, eodem loco refert: & (vt verbis eius vtatur) per hæc Alpiū ipsarū montana, quidam terrarū extant tumuli, qui percõmode habitari possunt, vallesque bene conditæ subsidunt. hæc ille. Porro nõ ignatus sum, Peninā vallem aliam in Terioli esse, & Alpes Penas sitæ Peninas in Heluetiis: quibus tamen hæc Strabonis non conuenit descriptio. nam in Illyricum vsque, Carnosque & Cranos, versus sinum Adriaticum, hunc propagari montem tradit. Id quod in Pynzgouienſibus videre montanis est, ex quibus Lysara effluit, quam ISARAM, litera vna amissa, Strabo vocat:

Cui proximus est lacus Millestadiensis apud Carnos. Clarius tamen paulo Penini montis situm in Norico ripensi delineat Cor. Tacitus, de Vitellii à Rheno in Italiam profectio locutus : In Alpe Graia, inquit, ipse paululum cunctatus, cum Rhætici iugis in Noricum flecteret, aduersus Petronium vrbis procuratorem, qui concitis auxiliis & interruptis fluminum pontibus, fidus Othoni putabatur. Sed metu ne amitteret præmissas iam cohortes, aliasq; simul, & reputans plus gloriae retenta Italia, & vbicunq; certatum foret, Noricosque Rhæticosq; in cætera victoriæ præmia cessuros, Penino itinere insigntum militem, & graue legionum agmen hybernis adhuc niuibus traduxit. Hæc ille. Quæ commodius fortasse de isto Penini montis iugo possent intelligi, quod est in Tyrol Pyrenæo proximum, vbi vallis Peninæ inscriptio reperta est, quam hodie vocant das *Synsgertall*. Sed placet de Lingonibus locum ex Liuiο quoq; referre, qui est libro ab vrbe condita v. Boii (inquit) Lingonesq; transgressi, atq; Alpihus omnia tenentes, Pado ratibus traiccto, non Hetruscos modo, sed etiam Vmbros agro pellunt, intra Peninum fessæ tamen tenuere. Huc pertinet locus Plutarchi in Mario : *κίμβροι μὲν ἐλάχον δὴ ναυκίων ἀνασεν δὴ κάρλον χορείν, & πτω παροδοὺν ἐκένθη βιάζεσθ. πύθονες δὲ ἄμβρονης δὴ λιγυῖαν, δὴ μάριον, δὴ γαλακίαν.* Id est : Barbari (inquit) partitis copiis, Cimbrī quidem per Noricos contra Catulum, vt itinera illa per vim occuparent, proficisci statuerunt : Teutones autem & Ambrones, per Lingones contra Mariū contēdebant. Hic nota, *λγυῖος* in Græco exemplari dici, quo nomine in peruetustis diplomatibus, Vallem ac montem Ligni vocari, quam hodie dicimus das *Lunfha* / liquet : qua de re in Othone primo Sueuo, Carinthiæ duce, exemplū literarum adducitur. Venio ad campos Raudis, qui hodie *Rauriserfeld* / & montana mineris celebria *der Rauris* nominantur. Meminit Velleius Paterculius, cum describeret iter Catuli ac Marii per Noricos, ad Athesim vsq; : quod per Lingones fuisse susceptū, Plutarchus scribit (nam & hodie *Rauris* & *Lunfha* proxima sunt.) Locus sic habet : Quarto trans Alpes circa aquas Sextias, cum Teutonibus confluxit, centum millibus hostium priore ac postero die ab eo trucidatis, gensque ipsa **T E V T O N V M** quinto citra Alpes in campis, quibus nomen erat Raudis : ipseq; consul Q. Lucretius Catulus, fortunatissimo decertauere prælio, cæsa aut capta amplius centum millia hominum. Hæc ille. Ita igitur intermediis locis explicatis, vbi sunt hodie Carinthiæ, Styriæ Salisburgensiq; cōfinia, si antiquo more loqui placet, vbi inuicem se continebant Carni, Taurisci, & Norici : iam **T A V R I S C I** veniunt nobis explicandi, proxime videlicet accolentes populi. Quos quidem tribus locis constat Carnis proximis tenuisse : primo, Italiam versus, vbi Taurisciana ab his denominata marcha superest : secundo, à tergo Claudii montis, inter Sauum & Drauum excurrentis, vbi est hodie Styria inferior, quæ vox prouinciæ, vt pote Teutonica, Taurum & Tauriscos exprimere videtur : tertio, ad Istrum flumen, vbi Taurunum Ptolemæo delineatur, in confluentibus Istri & Sauri. Et quo loco, paulo supra in Norico antiquissimus Styrorum, hoc est Tauriscorum fuit comitatus : hodie in Austria superiore Styra adhuc ciuitas ac fluuius cognomines superant, cum valle longa *Steyrertal*. Constat vero Tauriscos, & duobus aliis habitasse locis : in finibus videlicet Insubrum & Allobrogum, vbi Taurunum, quod modo Turinum dicitur, in Pedemontis visitur : & quo nostra ætate locus Turgouia est Helueticorum, & Vri pagus Helueticus, ad quem reliquias confedisse Tauriscorum, historiæ docent. Atq; ea omnia esse, vt proponimus, receptorum testimoniis confirmabo. Atq; vt rem altius paulo repetam, Berofus * *Teyram* Iouis fratrem, post diluuium egressum ex Persia (vbi Taurus mons, & Tauri populi, gentis primæuz initia demonstrant) venisse longis itineribus in Europam, ibiq; primo omnium haud procul à Ponto confedisse Euxino, vbi Tyragetæ, ac Tyras fluuius, perpetuo manserunt. Ab his finibus, ad Danubii ripam confedisse, cuius migrationis, vt post videbitur, & Strabo meminisse videtur : quemadmodum & Ptolemæus Taurunum ad Sauri Istriq; confluentes, & in Carpato monte Tauriscos collocauit. Cum hæc loca reliquisset, fecundiora inquirentem, venisse in Germaniam, vbi Thuringiæ antiquissimum regnum, quod postea Saxones dissiparunt, erat constitutum. Ibi à conditore & Turngos, & Tauriscos, & Tauriscos esse cognominatos : qui late colonias in alpes Celticas Norici Rhæticiq; deduxerūt, proximiq; & Carnis, his quibus diximus locis, & Insubribus Gallisq; colere cœperunt. Vbi Taurunum quoq; ciuitas famigerata fuit, quæ & Augusta Taurunorum, hodie Turino pedis montis, de quo Cornelius Tacitus libro 18. hæc scripta reliquit : Legionem Græti Alpihus traductam, eo flexu itineris ire iubet, quo Viennam vitarent : namq; & Viennenses timebantur. Noctē qua proficebatur legio, relictis passim ignibus, pars Taurinæ coloniarū ambusta : quod damnum, vt pleraq; belli mala, maioribus aliarum vrbiū cladibus obliteratum est. Idem alæ Taurinæ eodem libro non semel mentionem facit : Et Iunius Blesus (inquit) Lugdunensis Galliæ rector, cum Italica legione & alæ Taurina Lugdunum tendenti-

Taurisci.

* Ab hoc Teyra gigante Germanicos strenuos viros, in hanc & diem vocamus Theyrer man.

dentibus. Nec in Rhæticiis copiis mora, quo minus statim adiungerentur. Non possum hic præterire, q; de Taurino ac Tauriscorū origine scribit Stephanus in libro de Vrribus : *Ταυρισκοὶ ἔθνος παρὰ ἀλπεῖν ὄρη, ἢ γούραι καὶ Ταυρίνοι, ὡς Πολύβιος περιγράφει. Ἐξ ἀγρότων τῶ ἐπὶ οὐκ αὐτὸν ἀγορεύει.* Ex quibus liquet, Tauriscos Alpinos populos fuisse, dictos & Taurinos, originis Trojanæ. Aliam historiam idem refert : Fabros Phocenses videlicet, nauigiis profectos in Galliam, vbi Massiliam condiderunt, ab insigni quoq; Tauri, quo nauis ornabatur, aliam extruxisse, denominaasseq; ciuitatem. Cæterum hæc de Tauriscis, qui in Alpibus Rhæticiis colunt, & post Insubres, accipiēda sunt, vbi adhuc hodie Turgouia in Helueticis prouincia appellata manet : ac Turegum, & Vri, pagi insignes, vel ciuitates potius amplissimæ supersunt, quas Tauriscorum reliquias esse in confesso est. Quin & dignitas quædam siue munus ex antiquo mansit, eius qui cornu præcinere solet, & Taurus ex officio nominatur. Refert Marcellinus libro xv. historiæ Augustæ : Amphitryonis filium Herculem, ad Geryonis & Taurisci, seuorum tyrannorum perniciem festinasse, quorum alter Hispanias, alter Gallias infestabat. Cæterum, vt illud quoq; confirmetur, Tauriscos in Norico tenuisse, vbi hodie Styriæ siue Styrorum, hoc est, si Latine reddas, Tauriscorum positus est ducatus, Styrosque adeo ipsos Tauriscorum esse reliquias, veteri nomine, sed gentilitio, retento, aperte Plinius demonstrare videtur capite libri tertiū vicesimo : in Noricis (inquit) & Taurisci sunt. Et iterum : Incolæ Alpiū multi populi, sed illustres, à Pola ad Tergestis regionem, Secusses, Subocrini, Attali, Mænecaleni, iuxtaq; Carnos quondam Taurisci, nunc Norici. His contermini Rhæti, & Vindelici. Idem capite 19. Noream in Tauriscis collocare videtur, cuius nos rudera in Goritia superesse, postremo Commentariorum Reipublicæ Romanæ libro ostendimus. à quo haud procul Tauriscianum abest, colonia Tauriscorum, episcopatu veteri ac marchionis sede nobilitata. Idem capite 25. in monte Claudio, quem is inter Sauum atque Drauum fluentia depingit, in fronte Scordiscos, & in tergo Tauriscos habitare tradit : quæ descriptio nulli melius prouinciæ, quàm Styriæ, quadrat. Vocant hodie hunc montem *den Vogel* / *den Rohiserperg* : à cuius dextro latere, ex Italia venienti, Slauini ac Hungari se obiiciunt : à sinistro vero, Styri accolunt, vbi hodie *Pætouio* & *Cilia* vrbes sunt : & castra in eius montis iugis, *Rhaiserperg* / *Unkhestayn* / *Troffenstaysn* / *Rhünispberg* / *Mansperg* / *Reichsburg* / & *Tresen*. Sed placet, ex Strabone testimonia quoq; non contēnenda afferre, quibus & Tauriscos tenuisse, vbi hodie Styria extenditur, & à Tauriscis Styros defluxisse, candidus lector intelligat. Scribit enim Strabo libro quarto Geographiæ : Post ipsos, propiores sinui Adriatico, ad Aquileiam, nonnulli Norici Carniq; tenent. In Noricis & Tauriscis sunt. Horum omnium impudentissimas incurfationes repressit Tiberius, & eius frater Drusus, ætate vna. Vnde annus agitur tertius & tricesimus, ex quo quieti ordinatim tributa pendunt. Et iterum, de Oera monte ac Nauporto locutus : Oera vero (ait) humillima prorsus Alpiū pars est, vbi Carnis adiungitur : qua ex Aquileia onera plaustris ad Pamportum (sic enim appellant) deuehunt : stadiis non ultra ccc c. iter est. Inde per fluuios ad Istrum vsq; vectantur. locaq; huic vicina. Pamportus enim amnis ex Illyriis nautigabilis deferitur. Intrat autem Saum, vt facile in Segestanam oram, & Panuoniam & Tauriscos delabatur.

Taurisci in Styria marchia habitant.

Styros esse Tauriscorum posteritatem.

Est autem Pamportus, qui modo Labacus, à Labeatis populis nuncupatur, ortus in montibus Cranicis : quem Oeram, corrupte fortasse, homo Græcus appellauit. Is Saum intrat paulo infra Labacum episcopale, à quibus confluentibus duplex iter ducit : alterum ad sinistram, versus Saanam fluuium, per Troiam (Metulli vestigia sunt) & Cillam in Styros, quos Latini Tauriscos nimirum vocarunt : alterum vero ex dextro latere ducit, ad confluentes Colapis, & Sagrabiam Hungariæ episcopalem urbem, quo loco Segehani quondam colebant. Erant autem mixti Scordiscis, in insulis habitantes, quas etiamnum Segestas Hungari nominant. Eiusmodi est locus de Tauriscorum agro, apud eundem Strabonē libro septimo Geographiæ : Nam post promontorium (inquit) ex Aquileia descendentiibus Nauportum, stadia sunt ccc l. ad quam rhedæ perducuntur. Ea vero est Tauriscorum colonia. Quanquam nonnulli id esse dicant promontorium, quod est Alpiū pars humillima, qui ex Rhætia vsque ad Iapodes porriguntur.

Porro Nauportum, Labacum episcopalem Carniolæ urbem hodie esse, postremo Commentariorum Reipub. Romanæ confirmauimus. Vt si isthic Tauriscorum colonia quondam fuerit, haud procul eam coluisse gentem, necessum sit. Idem in quarto Geographiæ, metallorū ac præcipue argenti aurique fodinas fecundissimas, ex Polybii autoritate, in Tauriscis describit, quæ hodie in finibus Carinthiæ Styriæq; cernuntur. Verba Strabonis sic habent : Polybius scriptū reliquit, suis temporibus aurifodinas in Tauriscis Noricis, maxime penes Aquileiam inueniri, adeo natura optimas, vt cum à superficie terræ ad duos pe-

des solum detraxeris, fossile confestim aurum inuenias. Fossam autem non ultra pedes xv. esse aurum vero ipsum per se partim purum esse, ad fabæ aut lupini magnitudinem, octaua tantum parte decocta: partim vero maioris indigere digestionis, valdeq; utilissimæ. Adiuuantibus autem barbaros Italis, bimestri tempore euestigio auri precium tertia parte carius venisse totam per Italiam. Quod vbi Taurisci senserunt, eiectionibus adiutoribus, soli venundere. Hæc illic. Vbi nominatim Tauriscorum mentio fit, ad discrimen aliorum, quos ad Istrum idem author libro septimo describit, vt posterius docebimus. Porro Norico attinuisse agrum, qui & hodie Styrorum manet, vt olim Tauriscorum fuerat, vel carmen Homericum demonstrat, vbi νόρικα χαλκόν, hoc est Noricum chalybem extollit, qui & hodie in Styria præstantissimus paratur ac politur, iuxta interpretis scholia: qui tamen, vt procul diffinitus, Noricum Pannoniæ oppidum interpretatur, quod Norico illo videlicet Styria Pannoniæ coniungatur. Vnde est illud carmen Dionysii Geographi:

Ἴστρον μὲν πρῶτοι δὲ βορειότεροι χαλκᾶσι,
καὶ δὲ νότον γέρραι, καὶ νορική αἰεὶ ἔρμυα,
Παννονίαι, Διυσοίτε, βορειότεροι Θρηάκων.

Huc versus facit ille Maronis, 3. Georgicorum:

Et sciat aerias Alpes, & Norica si quis

Castella in tumulto.

Quod carmen non de alio quam mediterraneo illo potest Norico intelligi, intra quod hodie Carnorum Styrorumque ducatus siti sunt. Et vbi adhuc haud procul à Millestadio Carinthiæ ingens terræ tractus superest, à Noricis vulgo *jsm Noring* dictus. Constat præterea, & Noream illam à Boiis obsessam, Cæsare in Gallis bellum gerente, in Carnis sitam fuisse, vbi est hodie Goritia, g litera pro n supposita, vt postremo libro Commentariorum Roman. Reipub. probauimus. Quin & Virunum, ab Antonino delineatum, omnino quadrat situi Wiesachi Carinthiæ, nec appellatio noua à veteri multum diffidet, quam à viro vno esse cognominatam certum est, qui aprum occiderat, Noricum vastantem, vt Suidas refert in hunc modum: Νωρικῶν δὲ ἔθνος, ἐνθα σὺς γῆμα δεσπεμπὸν πῶ γῶραν ἐλυμαίνετο, καὶ αὐτῶ πάντες ὄππαι-
ρῆντες, οὐδὲν ἦν σοι, μέχρις ἀνὴρ τὸν αὐτὸν ἀπειρήσας ὅππαι τοὺς ἀμύους, ἀνέθετο οἶόν τε καὶ ἀπὸ Καλλυδόνος μωδεύεται. οἱ δὲ Νωρικῶν ἐπιβόησαν, εἰς ἀνὴρ, τῆ ἰδίᾳ φωνῆ, τὸ ἔστι Βιρῆνους. ὁ δὲν ἢ πόλις Βιρῆνον ἐκλήθη. plura lege in capite de Virunio, vltimi Commentariorū Reip. Rom. libri. Ammianus quoq; Marcellin⁹ Pætouionē, quæ in Styria inferiori apud Tauriscos, & à tergo Claudii montis sita est ciuitas, libro decimoquarto Noricum oppidum vocat, ita scribens, de Gallo Cæsare locutus: Pandente itaq; viam factorum sorte tristissima, qua præstitutum erat eum vita ac imperio spoliari, itineribus eiectionibus per mutationem iumentorum emensis venit Pætouionem, oppidum Noricorum, vbi referata sunt insidiarum latebræ omnes. Et ne dubium sit, de Pætouione, quæ adhuc superest, eum fuisse locutum, tradit, Gallum Cæsarem tunica tectum, priuato carpento in Istriam proximam fuisse abductum. Sic ab initio libri xv. Nondum (inquit) apud Noricos exuto penitus Gallo. Et rursus, cum Iulianum referret Aquileiæ obsessæ in subsidium maturasse: Ideoq; (ait) Iouinum magistrum equitum venientem per Alpes, Noricosq; ingressum, ad id quod exarserat quoquo modo corrigendum redire citius imperabat. Hæc ille. Sed locus iam postulat, vt de aliis Tauriscis, Danubianis videlicet, ex eodem Strabone, orationē nostram prosequamur. Qui libro septimo, cum de Bærobista Getarum rege tractat: Vt intra paucos annos (inquit) latum adeptus sit imperium, plurimosq; finitiorum, Getarum ditioni subdiderit: traiectionibusq; audacter Istro, Thraciam diripiens, vsq; in Macedoniā & Illyricum, magnum Romanis terrorem incusserit: deq; Gallis finitimis, Thracibus & Illyriis prædas ingentes reportauit. Boios autem, & subditos Cretoscyro populos funditus deleuit, simul & Tauriscos. Et iterum libro eodem: Priscis igitur, vt dixi, temporibus, plurimæ Gallorum gentes fluuium accolebant: E quibus amplissimæ fuerunt, Boii, Insubres, & qui olim cum Gefatis Romana per impetum potiti sunt vrbe. Hos Romani posterioribus annis funditus deletos perdidit. Boios vero è finibus eiecerunt: qui inde migrantes, circumiacentes Istro simul cum Tauriscis habitauerunt, bellum adfidue contra Dacos gerentes, donec ea quoq; natio extincta est. Et rursus, cum ex Possidonii autoritate de Cimbris loqueretur, in hunc modum scribit: Boios vero prius Hercyniam sylvā habitasse, & Cimbro agmine facto hunc inuasisse locum, à Boiisq; eiectionibus Istrum & Scordiscos gentē Gallicā petentes descendisse, mox Teuristas & Tauriscos, & hos nationis Gallicæ. Hæc Strabo: quæ nulla possunt ratione ad Noricum torqueri. Quare alios Tauriscos coluisse secus Istrum, forte vbi nunc est Hungaria, credendum est. Equidem Ptolemæus quoq; tabula Europæ nona, in Dacia ripens Tauriscos populos, & Turiscum municipium ponit. Præterea in delineatione Pannoniæ, ad confluentes Sauus & Danubii, vbi hodie Alba est Græca, Tau-

Tauriscorū memoria ad Istrum in Hūgaria.

Taurunum municipium commemorat: vt Tauriscos non minus secus Istrum, quā in Norico mediterraneo tenuisse constat. Manent autem illius saltem nomenclaturæ vestigia ac testimonia quædam apud Hungaros, qui montem illum aurifodinis famigeratum versus Cepusium, Tarczal vocant, in quo Chremitium ac Semnitium loca celebria sunt: supra quem & comitatus Turocensis amplissimus tractus, & ultra Tibiscum versus Transyluaniam Tur oppidum mercatoribus notissimum. Fuit insuper in Norico ripensi haud procul à Danubio vetustissimus ac amplissimus Styrorum, hoc est, Taurisiorum comitatus, cuius hodie & ciuitas eodem nomine Austriæ principibus subiecta manet: & cuius deniq; possessores, Styriæ marchiones in Tauriscis siue Noricis mediterraneis, ab Henricho quarto creatos constat. Atq; de huiusmodi Styris siue Tauriscis, secus Danubium colentibus, mentionem etiam Iordnandes in historia Gothica facit, cum de Gothorum Sueuorumque bello in Pannoniis gesto tractat: Et dum multū esset amator misericordiæ (loquitur de Theomyro Gothorum rege) facta ultione veniam condonauit, reconciliatusq; cum Sueuis, eundem quem cæperat adoptans sibi filium, remisit cum suis in Sueuiam: (Chunimundum intelligit, Sueuorum ad Drauum regem, à Gothis victum & captum.) Sed ille immemor paternæ gratiæ, post aliquod tempus conceptum dolum parturiens, Styrorum gentem incitavit, qui tunc supra Danubium confidebant, & cum Gothis pacifice morabantur. Sed reuertamur ad Tauriscos siue Styros, Noricum mediterraneum incolentes, quo loco non solum nomen vetus patria lingua prolutum manet (Styrmarchenses namq; & Styri vocantur) verum etiam multis adhuc montibus Latina vox gentis, à dominis Romanis subditis impressa, ad nostram vsq; tempestatem defluxit, *Rachstaterthaurm / Belferthaurm / Kotenmanstthaurm / Xauristthaurm / &c.* adeo vt præcipuos pene cunctos mōtes Styri, hoc est Taurisci, *Thaurm* à sese & à veteri Latino nomine etiamnum appellitent. Huc pertinet, quod Ptolemæus Teurina ciuitatis in Norico mediterraneo, inter eius prouinciæ oppida, nōmē recensuit: cuius rudera in Rachstadio Styriæ limitaneo municipio extare, in postremo Commentariorum Reipub. Romanæ nostrorum libro docuimus. Præterea celebrabatur apud maiores nostros insignis comitatus à Taur profapia, quæ in Carnis, Noricis, & apud Vindelicos multa prædia possidebat, de quibus seorsim sub finem huius libri sumus tractaturi. Possent hic de Taurisianis marchionibus, (quorum late ditio in finibus Foriulii, Italiæq; patebat) sermonem continuare: nisi seorsim de his in catalogo Taurisiorum principum primæuorum obiter memorare visum esset: quo loco, vt pote Taurisiorum primis sedibus, episcopalis sedes semper extitit. Hinc Paulus Diaconus lib. 3. cap. 12. cum de beati Gregorii ætate tractat, inter reliquos præfules qui patriarchæ Aquileiensi parebant, rusticum de Taruisio quoq; recensere videtur. Mansit ad nostram ætatem duplex Taruisium: maius, quod Venetis parer: & minus, in conualle haud procul à Villaco, sub Babenbergensis antistitis obsequio. Hic ager totus marchionem proprium quondam habebat, cuius profapia extincta, Carinthiæ primum principes, & post hos Albertus Habesburgius hoc nomine primus Austriæ archidux, ab imperio Romano, eiusq; posterum, vicarii marchæ Taruisianæ constituti sunt. Atqui iam finem libro eram impositurus, cum locus postulare videtur, vt Iapodum quoq; vetustas sedes lectori indicarem, qui Tauriscis Carnisq; proximi, in Segestanus vsq; Istrosq; tenebant, secus Sauum flumen, vbi hodie Carniolensis visitur ducatus, primo marchia, & postea in angustias redactus, comitatus titulo literis passim celebratus. Qua de gente, vt pote & ipsa Gallica Teutonice & originis & linguæ, vt certius sedes inquiramus, lectoriq; indicemus, liber aliquot authorum historiæ loca examinare, quorum hæc nominatim scripta reliquit in Illyriorum historia Appion Alexandrinus Grammaticus: Iapodes, qui ultra Alpes incolunt, natio ferocissima, ac pene syluestris, bis à se per annos fere viginti Romanos pepulere. Aquileiam quoque excurre, & Torgium Romanorum coloniam depopulati sunt. Insurgente in eos Cæsare, per iter asperum atque aduersum, adhuc magis contra eum irritabantur, nemora in oppositum illi præcidentes. cum deinde ad aliam sylvam diuertisset Cæsar, in fugam abeunt, & appropinquantem struxere insidias: Cæsar id ipsum suspicatus, ad montium apices ex suis mittit, qui eos vtraque ex parte aggredierentur. Submissis aduentante illo, & sylvas excidente, Iapodes ex insidiis subito apparuere, multosque affecere vulneribus. Verum maior eorum pars, ab his qui ex apicibus decurrerant, interfecti sunt: reliqui iterum ad sylvas reuertuntur, urbem relinquentes, cui Terponus nomen fuit. eam interceptam, Cæsar minime eremavit: satis arbitratus, pariter illos se esse dedituros, vt fecere. deinde ad aliam processit urbem, Metullā incolæ nuncupant: quæ Iapodum primaria habetur vrbs. sita est autē in mōte nemoroso, duobus cōditis tumulis, quos vallis modica interfecat: & iuuentus ad trium millium numerum armis animisque præpollens, Romanos circa mœnia pugnantem facile ab illis repellebat.

Montes Taurisiorū.

Marchia Taurisiana.

Sedes anti- qua Iapodū.

At hi aggerem erigentes, à Metullis hinc inde discurrentibus, diu noctuq; vexabantur: & è muris machinarum ope, quas in bello acceperant, longius distare cogebantur. nam in ea pugna, quam Brutus haud longe ab eo loco cum Antonio & Cæsare simul habuit, machinas susceperant. Dissipantibus interim Romanis eorum mœnia, illi interius propugnacula alia struebant: & labore defessi, in ea quæ construxerant saltu deferebantur, hæc ille, qui continuans historiam, Augustum Cæsarem, cum audacius murum subiisset, ab hostibus crus dextrum ac brachium vtrumq; vulneratum fuisse tradit. Eundem per omnia situm lapodibus & Strabo tribuit, qui libro quarto Geographiæ sic scriptum reliquit: Porro lapodes circa hos habitant locos, gens Illyricis Gallisq; immixta, & penes istos est sublimitas. Lapodes igitur virorum florentes robore antea, & vtroque ex montis latere domicilia habentes, ab Augusto tandem Cæsare, summo cum labore debellati sunt, cum late latrociniis inualecerent. Ipsorum autem oppida, Metullum, Aurupenum, Monetium, Vendum. Et iterum libro 7. huius nationis mentionem facit in hunc modum: Lapodes enim in Albio monte siti sunt, qui Alpibus posterior est, excelsus admodum, hinc quidem ad Pannonios Istruque pertinentes, hinc autem ad Adriaticum mare: pugnaces quidem, cæterum ab Augusto Cæsare tandem expugnati ad vnum omnes. Oppida eorum, Metullum, Monetium, Vendum. hæc Strabo, à quo non abludit Stephanus in descriptione urbium: *Ἰαποδοί (inquit) ἔθνος Κελτικὸν τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ.* Ex quibus omnibus authorum locis colligere facile possumus, Lapodes eos quondam agros coluisse, quos hodie Vipacenses versus Adriaticum mare, & Carniolenses versus Sauum tenent. In quibus rudera adhuc euerforum ab Augusto oppidorum, ac veterum nominum vel vmbra quædam supersunt. Non enim dubito, quin Aurspergum haud procul à Labaco Aurupeni, Manspergum præterea Carinthiam versus Monetii, versus Ciliam deniq; Troia in Mednica valle Metulli, & Windischgratum Vendi ruinas posteritati repræsentent. Quippe & hodie à Windischgratio, vallis quæ secus Cancrum fluvium ducit Monspergum, das Jauntall/hoc est, Iapodum vallis: & infra Capellam montem, qui Carniolam à Carinthia distinguit, die Appenaw: altera vallis denique haud procul ab Iggio, (quod Amonæ reliquias continere, postremo Commentariorum Reipub. Rom. ostendimus) in summitate, vt Strabo refert, sublimitate Iapodum, qua iter est ex Carniola Vipachum, pagus superest *Ἰβση* nomine, Albiam videlicet veterem, de qua Strabo loquitur, demonstrans. Isthic & Lugeum est, à cuius promontorio onera ex Italia ad Sauum ferri per Iapodes, idem author scribit, vulgo hodie vocant *Ἰβση Λυγ.* Porro credendum est, Iapodes (vt ex Appiano & Strabone liquet) vel omnino confectos ab Augusto tum fuisse, vel alio profectos, sedes mutasse. Id quod mihi ad fidem magis pronum videtur: in Noricum videlicet mediterraneum proximum, & inaccessible alpes fuga abiisse. Superest adhuc haud procul à Salisburgo vallis insignis, quam & ipsam à Iapodibus, die *Ἰαπενάω* appellant. Insuper in loca derelicta Iapodum, ad fontes Sauii, arbitror Carnos proximos à Romanis admissos, cum ipsi in Carnorum agro, qui hodie est Goricensis, colonias novas deducerent, coloniam Iuliensem, quæ modo Austria ciuitas dicitur, Aquileiam, & Iulium Carnicum. Testatur hoc, etiam nomen nouum eo agro inditum. Forumiulium enim appellabatur, qui antea, iuxta descriptionem Ptolemæi, Strabonis, Antonini, Melæ, & aliorum Geographorum, Carnorum fuerat. Ita igitur mutato populo, mutari paulatim & nomen loci cœpit: vt quæ olim Iapodia nuncupabatur, deinceps Crania, & Carniola diceretur. Cranorum sane & Strabo meminit, & eos in Albio monte Carnis Iapodibusq; proximos tenuisse testatur: fortasse vbi hodie est Cancerina vallis, & montes Cranici, das *Rhrayn gepürg*: quæ Ocrum montem, o litera adiecta, Ptolemæus dixit, Teutonicum vocabulum homo Græcus corrumpens. Superest his finibus adhuc Craynburgum, municipium antiquissimum, vnde principes, qui proxima tenebant loca, Goriciam videlicet, & montana in Tyrolim vsque secus Drauum flumen extenta, marchiones à Craynburga dæominabantur: qui iidem & Meraniæ duces, à Merromenis proximis Gallorum populis (quos iis finibus Appianus describit) & labentibus seculis diuiso ac propagato stemmate, comites cum Goritiæ, tum Tyrolis vocabantur: de quibus posterius dicemus. Cæterum Carniolæ nomen propinquius ad Carnos accedit, quod Caroli magni ætate, & ante auditum iam fuerat. Meminit enim illius Diaconus Varnefridus, historiæ Longobardiæ libro 6. cap. 52. Rachis denique (ait) apud Forumiulii dux, vt diximus, effectus, Carniolam Slauorum prouinciam cum suis intergressus est, multitudinem Slauorum prosternens, eorum omnia vastauit. Eiusdem & nominis & prouinciæ mentionem facit Eginhartus, rerum à Carolo magno gestarum scriptor historicus, cum de expeditione Baldrici, Ludouici Pii Imperatoris præfecti, in Ludouicum Carniolensem marchionem, & Bornam Dalmatiæ ducem expeditione loquitur: Istamen (inquit) qui per Pannoniam superiorem iter fecerat, in transitu Draui fluminis, ex loco-

Carniola
nominis
initia.

Craynbur-
gum.
Craynbur-
gensis mar-
cha.

Carniola
prouincia.

locorum & aquarum insalubritate, soluti ventris incommodo grauitè adfectus est, & pars eius non modica hoc modo consumpta est. Deinde tres exercitus de Saxonia & orientali Francia & Alemania, Boiaria quoque atque Italia congregati sunt: quibus domum reuersis, Carniolenses, qui circa Sauum fluvium habitant, & Foroiulensibus. pene contigui sunt, Baldrico se dederunt. Idem & pars Carantanorum, quæ ad Ludouici partes à nobis defecerat, facere curauit. De huiusmodi Slauorum prouincia Carnunto, quam modo Craniam vocant, intelligendus est & hic locus Rheginonis: Anno Dominicæ incarnationis **DCCCXXIII**. Henrichus rex Hungaros multa cæde prostrauit, pluresq; ex eis comprehendit. Eodem anno Slauos, qui Vncrani vocantur, hostiliter inuasit, & vicit. Et hæc quidem de Carniola, ex antiquitate obseruata à nobis sunt. quam prouinciam Comitè habuisse proprium, non solum tituli principum Austriæ primæuorum demonstrant, verum etiam hoc diploma testatur, à Cæsare Friderico secundo Aquileiensi sedi concessum, cuius textus sic habet: Fridericus Dei fauente clementia Romanorum rex Augustus, & rex Sicilia: Ad salutis nostræ protectionem, & Romani imperii exaltationem pertinere non dubitamus, si iura & ecclesiarum prælatorum, & maxime eorum quorum deuotionem & fidem seruitio nostro & Imperii promptam & paratam inuenimus, regiæ Maiestatis clementia conseruauerimus illæsa. Inde nos attendentes fidem & deuotionem & obsequia, quæ Aquileiensi ecclesia, & specialiter dilectus princeps noster Volcherus, eiusdem ecclesiæ patriarcha, nobis & Imperio laudabiliter exhibuit, & in posterum Deo adiuuante exhibebit, ducatum scilicet, ac comitatum Foroiulii, & villam quæ Lucinigo, cum omnibus ad ducatum & comitatum pertinentibus, placitis, collectis, fodro sanguinolento, venario, distributionibus vniuersis, & omni vtilitate, quæ inde iuste prouenire poterit. Præterea regalia omnia Episcopatum Istriae, scilicet Tergestiniensis, Iustinopolitensis, Parentinensis, Amonensis, & Polensis. Regalia quoq; Concordiam & Belluneam Episcopatum. Regalia etiã trium Abbatiarum, S. Sexto, S. Piro, & S. Mariæ in origano, cum cunctis castellis, portibus, villis, mansis, venationibus, piscationibus, teloneis, placitis, nemoribus, molendinis, campis, pascuis, & omnibus aliis: & terram inter Plaiam & Lipientiam iacentem, villas S. Pauli & S. Georgii, & omnia quæ antecessor noster diuæ memoriæ Chunradus imperator Aquileiensi ecclesiæ ibidem contulit, cum appendiciis & vtilitatibus, agris, pratis, campis, pascuis, terris cultis & incultis, molendinis, aquis, aquarum decursibus, venationibus, piscationibus, exitibus & reditibus, nemorosis, & aliis iurisdictionibus. Castrum quoq; Treuë, cum omnibus suis pertinentibus, ministerialibus, famulis, terris, cultis & incultis, planetis, nemoribus, & omni iure in integrum, secundum quod Voldaricus quondam patriarcha, vna cum patre suo comite Voldrado, & matre sua Aquileiensi ecclesiæ contradidit. Et castrum de Atimis, cum omnibus suis pertinentiis, ministerialibus, famulis: secundum quod nobilis vir Voldaricus quondam marchio Tusciæ, Aquileiæ contulit. Insuper marchiam Carniolæ & Istriae, cum comitatu & honore, & vniuersis pertinentibus, omniq; iure imperiali, secundum quod ab antecessore nostro Othone imperatore, tunc autem rege, Aquileiensi ecclesiæ de consilio & voluntate principum, & antiquorum priuilegiorum suorum libere & absolute Voldarico patriarchæ supradicto, & per eum Aquileiensi ecclesiæ in perpetuum possidendum donauit atq; concessit, atq; suo priuilegio confirmauit. Et quæ plura in eodè diplomate sequuntur, quod datum erat apud Augustam Vindelicorum in curia generali, anno Domini **MCCXIII**. præsentibus Cunrado Ratisponensi, Menegoldo Pataviensi, Othone Frisingensi, Cunrado Brixinensi, Friderico Tridentino, Harduico Aichstetensi, Sifrido Augustensi, & Cunrado Tergestino, episcopis: Ludouico etiam duce Bauariæ, Alberto comite Tyrolensi, Friderico Burggrauii Nurnbergensi, Ludouico comite de Othstain & Kirchperg, & fratre suo Ludouico comite: item nobilibus viris, Burcardo de Monosberg, Friderico de Comaro, Rudolpho de Curiano, Ioanne de Zuiciola, Berchtoldo de Spinola, Voltricho de Pertignstagno, Henrico de Pontebono, Cunrado de Portis, & aliis innumeris. Et literis subscripsit Cunradus episcopus Spirensis & Moloniensis. Et hæc habuimus, quæ super Carnorum, Cranorum, Tauriscorum, Iapodum populorum migrationibus sedibusq; in Alpibus Celticis, Italiae vicinis, vbi & vnde nostra ætate famigeratissimæ prouinciæ atq; ducatus Carinthiæ, Carniolæ ac Styriæ denominati supersunt, dicere ex fide historica potuimus. Reliquum est, vt principes horum, ordine, qui illis à primis quasi initiis, ad nostram vsq; ætatem imperarunt, non ex vna natione, sed multifarie secundum seculorum seriem potiti, subiiciantur.

Comites
Carniola
quoque an-
tiqua.

*CARNORVM PRINCIPES EX PRIMÆ-
uis Gallis electi, & qui ante constitutum Imperium
gubernarunt.*

- 1 **CATIMELVS**, forte Germanica pronunciatione rectius prolatus *Rhamaul/cō-* memoratur à Liuiio libro I. Decadis quintæ. Superest adhuc in Carnis Katzianerorum, & nobilium à *Ragenstain*/familia.
- 2 **EPVLO**, eodem libro & Decade recensetur: forte gentilicia lingua, quem gens illa vocauit *Eitel*/vel *Edmil*: hoc est, qui desertas villas coleret.
- 3 **CINCIBELIS** à Liuiio, tertio libro eiusdem Decadis, Gallorum illorum regulus 10 citatur, qui proximi in Albio monte Italix colebant. Vox est hominis deprauata, pro *Gyn-* *sybel*/hoc est, qui malum Romanis optaret.

*CARNORVM PRINCIPES, REGIO TI-
tulo decorati, qui ex Sueuorum gente, à temporibus Valentiniani
Cæsaris, tractui inter Saalum Drauumque
iura dederunt.*

- 1 **GABINIVS** à Marcellino commemoratur, quod à Valentiniano Cæsare regulus Sueuorum Valeriæ Noricq; mediterranei agros, sub tributo impetrarit.
- 2 **CHVNIMVNDVS** à Iordnande in historia Gothica recensetur, mortuo Attila, 20 quod proximus Italix regnum Sueuorum administrarit: quem latrocinantem in Pannonia superiori, ad Drauum, Theomyrus rex Gothorum, cui Pannoniæ pars illa parebat, in acie vicit ac cœpit, captumq; adoptauit. à Teutonibus forte idiomate gentilicio, *der Rhüen-* *man*/hoc est audax vir, efferebatur.
- 3 **ACHIVLPHVS** superioris filius erat, cuius eadem Marcellini historia mentionē facit: gentiliter appellatus, *der Nischen wolff*/hoc est, quercinus lupus.
- 4 **REMISMVNDVS**, forte gentilicia lingua *der Naumsman*/hoc est, gloriosus vir, ab eodem Iordnande, in illa Dalmatiis vicina Sueuia rex fuisse refertur, post Chunimundum & Achulphum.
- 5 **GIBOLPHVS**, hoc est, si gentiliter pronunciaueris, *Gehwolff*/ *Gangwolff*/ in hi- 30 storia sancti Seuerini rex eorum Sueuorum describitur, qui in Norico habitauit. Eum videlicet regem, cum manu Sueuorum venisse in Noricum ripense, prouinciam videlicet Herulorum, Laureacumque atq; Batauiam ciuitates præcipuas Herulorum in Norico ripensi, vbi hodie Ensum ac Passauia visuntur, eadem historia commemorat occupasse: Iuuauiam quoq; euertisse, ac inibi S. Maximum antistitem loci occidisse, in rupe quæ hodie Salisburgo imminet.
- 6 **GARIBALDVS**, hoc est, in natio idiomate, *Garnald*/totus nemorosus, rex & Carnorum & Boiorum à Diacono Varnefrido in historia Longobardica recensetur, Longobardorum ditioni, quæ in Foro iulio incipiebat, proximus tenuisse. Cuius filiam quoque nomine Theodelindam, Autharis Longobardorum rex in matrimonio habebat, 40 prudentissimam: ad quam aliquot extant diui Gregorii Romani episcopi epistolæ.
- 7 **GRIMOALDVS** filius supradicti Garibaldi, ditione siue regno suo pulsus à Francis, eorumq; rege Hilperico, cum tota cognatione sua, concessit in Longobardiã, ad Theodelindam sororem: à quo dux Beneuenti creatus, aliquot in sua stirpe Longobardorū reges habuit successores. Meminit illius Paulus Diaconus.
- 8 **TASSILO**, vulgo *der Tassl*/hoc est, parua mutilata manus, ab eodē Diacono scribitur Carnis ac Boiariis eodem communiq; auspicio præfuisse, à Francorum rege confirmatus, ac posterioribus superuenientibus Slauis Auaribus in Agunto victus: cuius rudera in *Ynneshen* Carinthiæ notissimo loco extare, postremo Commentariorum Reipub. Romanæ confirmatiimus. Vnde in eo Teutonicorum, non principum solum, series in Carnis de- 50 fecit, sed incolarum etiam immittui successio paulatim cœpit. Mixti enim ab eo tempore Slau Carnis Teutonibus, in vnam paulatim eandemque gentem coaluere: quemadmodum in hanc vsq; diem à Slauis æque ac Germanis Carinthiam cultam videmus. Et in peruetustis priuilegiis, Carniorū princeps Slauonica reperitur lingua fuisse inuestitus: & vt *Aneas* quoque Syluius adnadauertit, querulantibus coram Imperatore, Imperiisq; ordinibus, non nisi Slauonica lingua respondere tenebatur.

*CARNORVM PRINCIPES EX SLAVORVM
natione, qui Carnos subiecerant, acie victos, tempore Mauritiæ ac
Phocæ Cæsarum.*

- 1 **SAMOIS** (forte qui Tassilonem in Agunto vicerat, cuius historix Diaconus meminit in Annalibus gentis) refertur Slauonicus fuisse princeps in Carantana, siue Licurnia, & à Dagoberto rege Francorum victus, & cum tota subiecta gente subiugatus.
- 2 **BARVCH**, cum fratre Cotio, ab Auaribus Carantano regno exutus traditur, in eisdem gentilitiis Annalibus: verum à Francorū denuo regibus in dignitatem restitutus.
- 3 **CARASTVS** primus sacris vndis perlatus fuit à beato Doningo, diui Ruperti Iuuanensis episcopi discipulo, ac Carnorum apostolo.

*CARNORVM PRINCIPES, EX GENTE
Francorum dati, simulatq; victis Slauis, in Carantana, Francorum inibi
reges, hoc est in Norico mediterraneo potiri
cepissent.*

- 1 **CETEMARVS**, vel si gentilicia velis lingua proferre, *der Sesmayr*/ *der Satmayr*/ hoc est sementis & agrorum dominus: vel potius à Cetio monte, quem vsque ad Drauum iuga propagasse, Ptolemæus etiam scribit, nominatus, tanquam diceret, Cetii montis dominus. Ad hunc Annales referunt Iuuanenses episcopos, Modestum & Modelhaymum presbyteros, vt apostolos, missos in Carantanum, vt neophyti isthic in fide Christi confirmarentur. quos & cathedram Episcopalem in folio ad diuam Dei genitricem restaurasse, iidem memorant.
- 2 **WALDCVNO**, vetus est & incorruptum Teutonicum vocabulum, eius videlicet Carnorum siue Carantaniæ principis, ad quem diuus Virgilius Iuuanensis antistes, Haymonem & Regebaldum presbyteros, & vnum diaconum Maioranum, pro fidei Christianæ instructione transmisit: vt gentilii Annales restantur.
- 3 **THEODO** Tassilonis Boiariæ regis filius fuerat, quem pater Carnis præfecerat, circa annum Dominicæ salutis **DCCCLXXII**. Quin & Tassilonem Carinthiam Slauis eripuisse, antiquiores Annales asserunt: & Romam profectum, Hadriano papæ filium recens natum Theodonem baptizandum obtulisse.
- 4 **INGVON**, hoc est, si recte Teutonico more pronunciaueris, *der Inwoner*/ hoc est, mediterraneorum cultor ac dominus (tenebant namque Carni in Norico mediterraneo) quem Carolus Magnus videlicet Tassilone Boiorum rege, ac Theodone Carnorū principe, quod Hungarum in Germaniæ perniciem euocassent, condemnatis in monasterium Laurissense, Carantaniæ, vt tum vocabant, præfecerat, comitem ex Francia. Is Arni Salisburgensis præfulis instinctu, vt Sclauorum regulos nobilitatemque sibi subiectos per Carnorum ditionem, omnes tandem ad vnum Christi ouile compelleret, aut aliqua ratione persuaderet, conuiuium fertur opiparum instruxisse: in quo rusticanam plebem Christo iam vendicatam intra regiam suam aureis & argenteis poculis liberaliter exceperat, nobilibus ac prouinciæ primatibus, qui idololatria adhuc tenebantur, ante fores regiæ in fictilibus, & quidem parce ministrans: immundiciem animarum, interrogatus, à dæmonibus adhuc obsessarum, causabatur. qua ducis astutia, Annales referunt, vniuersam paulatim Carinthiam in verba **CHRISTI** iurasse. Hinc inaugurandi ducem Carinthiæ consuetudinem, solennitatemq; profectam esse, quæ (vt verbis *Aneæ Pii* utar) nusquam alibi obseruatur. Sed placet locum Syluii, hac de re, subiicere, qui sic habet: Quoties nouus princeps Reipublicæ gubernationem inuit, solennitatem nusquam alibi auditam obseruant. Nō longe ab oppido S. Viti, in valle spaciola, vetustæ ciuitatis reliquæ visuntur, cuius nomen temporis aboleuit antiquitas. Iuxta in pratis longe patentibus marmoreus lapis erectus 50 est: hunc rusticus ascendit, cui per successionem stirpis id officium hæreditario iure debetur. à dextra bos macer nigri coloris astat, ad sinistram pari macie deformis equa. Frequens circa eum populus, & omnis rustica turba, tum princeps ex aduersa pratorum parte procedit: purpurati eius proceres ambiunt. Vexillum ante ipsum & insignia principatus comes Goritiæ, qui Palatii curam gerit, inter duodecim minora vexilla procurrit. Reliqui magistratus sequuntur. Nemo in eo comitatu non dignus honore videtur, nisi princeps, per se ipse rustici speciem ferens. Agrestis ei vestis, agrestis pileus calceusq;, & baculus in manu gestatus pastorem ostendit.

Quem postquam rusticus ex lapide venientem cōspicatus est, sermone Sclauico (sunt enim ipsi Carinthiani Sclau) Quis hic est, inclamat, cuius tam superbum incesum video?

Respondent circūstantes, Principem terræ aduenire. Tū ille: Iustusne iudex est, salutē patriæ quærens? Liberæ conditionis dignus honore? Estne Christianæ cultor fidei, & defensor? Respondent omnes, Est, & erit. Rursus ille: Quo me iure ab hac sede dimouebit? at Goritiæ comes: Sexaginta denariis abs te hic lodē⁹ emitur: iumēta hæc tua erunt (bouē atq; equam ostendens) vestimenta quoq; principis, quæ paulo ante exuit, accipies, eritque domus tua libera, & absque tributo. Quibus dictis, rusticus leui alapa principi data, bonum iudicem esse iubet: & surgens, iumenta q; tecum abducens, loco cedit. Princeps vero conscenso lapide, nudum gladium manu vibrans, ad omnem se partem cōuertit, æquum iudicium populo promittens. Ferunt & aquam frigidam à rustico allatam pileo bibere, tanquā vini usum damnet. Deinde ad ecclesiam Soliensem pergit, quæ in propinquo tumulo sita est, sancti Petri vocabulum habens, & olim Pontificalis fuisse perhibetur. Vbi peractis sacrificiis, princeps rustica indumenta deponit, paludamentumq; induit: conuiuatusq; splendide, cum proceribus in prata reuertitur: ibiq; pro tribunali sedens, ius petentibus dicit, & feuda confert. Fama est, anno septingentesimo nonagesimo, post CHRISTI Saluatoris ortum, imperante Carolo Magno, ducem gentis Iguonem nomine, ingens conuiuū provincialibus præparasse: & agrestibus quidem ad conspectum suum intromissis, in vasis aureis atq; argenteis, nobilibus vero & magnatibus procul ab oculis collocatis, fictilibus ministrare iussisse. interrogatum, cur ita faceret? respondisse: Non tam mundos esse qui vrbes & alta palatia, quam qui agros & humiles casas colerent. rusticis, qui CHRISTI Evangelium accepissent, baptismatis vnda purificatis, candidas & nitidas esse animas: nobiles vero ac potentes, qui spurcitas idolorum sequerentur, sordidas & nigerrimas. Se vero pro qualitatibus animarum instruxisse conuiuium. Castigatos ea re nobiles, cateruatim sacri baptismatis vndam quærentes, breui tempore sub Virgilio & Arnone Iuuanensibus episcopis, vniuersos fidem CHRISTI accepisse. Hinc honos inuestiendi principis rusticitati datus. Hæc Æneas: qui huius solennitatis sub Friderico tertio Imperatore oculatus spectator fuerat.

5 CODOLAUS, vel Codelach, à Carolo Magno Iguoni erat sutrogatus, & vsq; ad Ludouici primi gubernationem Carnis ac Carniolensibus præfuit: deiectus postremo dignitate à Ludouico quodam Pannoniarum præside, vt Eginhartus in historia Ludouici his verbis testatur, cum de Palatio ac conuentu Ludouici primi apud Ingelhaym loqueretur. Erant ibi & aliarum nationum legati, Abodritorum videlicet, ac Bornæ ducis Guduscatorum & Timotianorum, qui nuper à Bulgarorum societate descuerant, & ad fines nostros se contulerant: simul & Ludouici ducis Pannoniæ, qui res novas moliens, Cadolaum comitem & marchæ præfectum, crudelitatis & insolentiæ accusare conabatur.

6 BALDRICVS, vulgo Baldrich, qui cito ditatus est: Codolao suffectus à Ludouico primo, testante id ipsum Eginharto his verbis: Exercitu vero de Pannonia reuerso, Codelach dux Foroiulienensis febre correptus, in ipsa marcha decessit. Cui cū Baldricus esset sutrogatus, & in Carantanorum regionem, quæ ad ipsius curam pertinebat, fuisset ingressus, obuium ibi habuit Ludouici exercitum, quem iuxta Drauum fluuium, iter agentem parua manu aggressus, pluribus interfectis & auertit, & de illa prouincia fugauit. Bornæ vero dux Dalmatiæ, cum magnis copiis ad Colapum fluuium, Ludouico ad se aduenienti occurrēs, in prima congressione, à Gudiscanis deseritur. Et iterum alio loco idem autor, de eodē bello contra Ludouicum Pannoniæ ducem, à Ludouico primo Imperatore gesto: Hi tres exercitus, de Saxonia & orientali Francia & Alemania, Boiaria quoq; atq; Italia congregati sunt. Quibus domum reuersis, Carniolenses, qui circa Sauum fluuium habitant, & Foroiulienibus pene contigui sunt, Baldrico se dederunt. idem & pars Carantanorum, quæ ad Ludouici partes à nobis defecerat, facere curauit.

7 LVDOVICVS, hic Pannoniarum in primis præfectus, postea res novas moliens, cum & proximis prouinciis inhiaret, Codolaum falso apud Imperatorē accusauit: factusq; ipse in eius locum dux Carnorum. cæterum detecto posterus dolo, ab Imperatore iterum depositus, cum cedere noller, bello petitus est. Baldrico, de quo superius locuti fuimus, duce Foroiulienensi, in locum contumacis subrogato. qui & vi, vt supra visum est, Carantanorum prouinciam Ludouico proscripso eripuit. Recensetur hæc apud Eginhartum historia in hunc modum: Transacta hyeme, vt primum herba pabulum iumentis præbere potuit, tres illi exercitus contra Ludouicum mittuntur, quorum vnus de Italia per alpes Noricas, alter per Carantanorum prouinciam, tertius per Boiariam & Pannoniam superiorem intrauit. Et duo quidem, id est dexter & sinister, tardius ingressi sunt, eo quod vnus alpium transitu, hostium manu resistente, prohibebatur: alter & lōgitudine itineris, & Drauo fluuio, quod traiciendū erat, impediabatur. medius autē, qui per Carantanos intrabat, quāquam

quam in tribus locis ei resisteretur, sceliciore vsus fortuna, ter hoste superato, Drauo etiam transmissio, celerius ad destinata loca peruenit. Contra hæc Ludouicus nihil molitus, in munitione tantum castelli, quod in arduo monte construxerat, se suosq; continuit, & nec belli, nec pacis vel per semetipsum vel per legatos vllum cum eis sermonem habuisse tunc dicitur. Exercitus vero postquam in vnum conuenerunt, tota pene regione ferro & igne deuastata, haud vllō graui damno accepto, domum reuersi sunt. Is tamen qui per Pannoniam superiorem iter fecerat, in transitu Draui fluminis, ex locorum & aquarum insalubritate soluti ventris incommodo grauiter affectus est, & pars eius non minima hoc morbo consumpta est.

10 8 DOMITIANVS, vel ob vitæ continentiam, vel propter miracula in diuorum numerum relatus, in matrimonio fertur habuisse Mariā Meraniæ ducis filiam: cum qua ecclesiam in Millestadio posuit, mille idolorum statuas euerfis, & in proximo lacu submersis. confirmauerat idem & cathedralem in solio sedem: ac fortasse primus extitit, qui ista, de qua Æneas scribit, solennitate inauguratus fuit in ducem Carnorum. Quippe in sede illa, quam dixit in campo esse Æneas, ego ipse ante paucos annos, literis antiquissimis hos characteres vidi, DVX DOMITI. Porro huic primæ ecclesiæ Millestadiensi, Abbatiam primus adiecit Albertus Artenburgii comes, & Tridentinus præful, circum annum Domini MCCCXL. quam Fridericus tertius Imperator, in regiam generalis Magistri, diui Georgii ordinis, assensu habito summi Pontificis, commutauit. Porro Otho abbas ante annos trecentos, beati Domitiani, vxorisq; reliquias inuenerat, in occulto sarcophago, cum tali inscriptione:

DOMITIANVS DVX NORICORVM ET CARENTANORVM CVM VXORE MARIA MERANIENSI PRIMVS FVNDATOR HVIVS ECCLESIE QVI CONVERTIT ISTVM POPVLVM AD CHRISTIANITATEM AB INFIDELITATE.

Ibi & imago eius reperta est, ducis videlicet in throno sedentis, & gladium manu tenētis. Hæc in ædícula iuxta maiorem Ecclesiam extant.

10 GERHOLDVS in Annalibus gentilitiis, vna cum filiis Goteramo & Wernherigone, legitur post S. Domitianum Carnis præfuisse: quemadmodum & qui sequitur.

11 ALBRICVS, de quo præterea in Annalibus reperi nihil: quemadmodum nec de sequentibus.

12 GOTOFREDVS.

13 GEROLDVS.

14 HELIMBINVS.

15 ALBARICVS.

16 PADO.

17 CAROLOMANNVS, Ludouici secundi Francorum & Boiariæ regis filius, qui apud Odingas sepultus est, à patre Carnis dux datus, vt literæ foundationis, seu potius confirmationis Ossiacensis cœnobii prope Villacum positi testantur: vbi iste Carolomannus dux tantum Francorum Carentanorumq; commemoratur, cum descriptione lacuum qui isthic adhuc supersunt, & pontis Villaci, ad quem ciuitas posterius à Babenbergensibus præfulibus, quorum hi sunt agri, extructa fuit. Hunc Annales referunt ex matre Græca, Emanuelis regis Constantinopolitani fuisse procreatum, cuius multa etiam in Ottingensi ac Ratisponensi ecclesiis memoria extat, ex quibus vnum libuit breue diploma transcribere, quod sic habet: IN NOMINE sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: Carolomannus Dei concedente clementia rex Francorum, dux Carantanorū. Si ecclesias Dei aliqua semper utilitate fulcire studuerimus, non solum regium morem exercemus, sed etiam aliquod lumen animæ nostræ promereri speramus. Quapropter cognoscat omnium fidelium nostrorum, præsentium scilicet & futurorum industria, qualiter nos, admonente Adelvardo episcopo, pro honore Dei sancto martyri Emeranno concessimus, de nostro iure, decimam partem vectigalium, id est, de ministerio ad concinnanda luminaria iure perpetuo in propriū. Et quæ sequuntur: quæ data sunt anno Domini DCCCXVI.

18 ARNOLPHVS ex nobili scæmina Charentana, Carolomanno, dum adhuc dux esset Carnorum, sed thoro illegitimo natus, patri tamen, in regem Boiariæ sublato, in ducatu Carinthiæ successit, vt his videtur verbis Rhegino Prumiensis testari, de Carolomanno tractans: Concessit autem idem rex Arnolpho ducatum Carantanum, quod ei pater iam pridem concesserat. In quo situm est castrum munitissimum, quod Mosburch nuncupatur, eo q; palude impenetrabili locus vallatus, difficilimū adeuntibus præbeat accessum.

Meminit huius historię etiam Otho Frisingensis libro 6. Chron. cap. 7. Porro hunc ducem fuisse Carinthię, dum adhuc in minoribus esset, antequam ad regnum Francorum, Boiarięq; & postremo Imperiale etiam fuisset fastigium vocatus, testantur literę in Carinthia datę ad Ranteldorf curte regia, in partibus Sclauinis, ad diuum Maximilianũ. Ferunt hunc duas habuisse vxores, vnam Carantanam, dum adhuc dux esset: ex qua tres liberos suscepit, Arnoldum Boiarię principem, qui pro imperio cum Henrico primo Saxone, quem Aucupem cognominant, contendebat: Berchtoldum & Eberhardum, qui & ipsi ordine primo Carantorum duces, & exinde Boiarię principes extitere. Sunt qui Wernherum pro Eberhardo scribant, Eberhardumq; Arnoldi filium fuisse autement, vnde Palatinorũ Scyrensiũ initia supputantur, à quibus qui hodie rerum in Baiaria potiuntur, rite descendere dignoscuntur.

19 EBERHARDVS frater Arnoldi Boiarię ducis, & filius Arnolphi fuerat: is parenti successit in ducatu. cuius filii, cum alter Foroiulienſis dux esset designatus, Berenger nomine (vnde Berengarii processerunt, qui pro imperio cum Othonibus Saxonibus decertauere) reliqui Reginoldus & Gothardus patrem in Carnorum ditione sequebantur, omnes ab Hungaris in prælio interfecti fuere. Vnde Regino libro secundo sic scriptum reliquit, cum de anno Domini loqueretur DCCCLXXXVIII. Igitur quendã Italicus populi Berengarium, filium Evvarhardi, qui ducatum Foroiulianum tenebat, regẽ sibi statuunt. Et iterũ de anno Domini scribens DCCCCII. Hungari Carantanum inuadunt, & commissa in sabato Paschę pugna, occiduntur. Anno rursus DCCCCIII. Hungari à Meraniis occiduntur: Berenger, Reginold, & Gothard, germani fratres interficiuntur.

20 BERCHTOLDVS frater Arnoldi ducis Boiarię, filius Arnolphi Imperatoris, natus illi dum adhuc esset dux Carantanorum, extincto Euardo fratre, illiusq; filiis interfectis ab Hungaris, vt diximus, propterea quod Arnoldus tertius dux Boiarię male faueret Henrico primo Saxoni: cum extincto Arnolphi summam fuisset iam rerum consecutus, Otho filius Henrici ab eodem Carnorum princeps constituitur. Et cum filii quoq; Arnolphi Boiarii, Vernherus, Eberhardus, Arnoldus, & Otho Imperatori contumaces esse pergerent, vocatus quoq; ad ducatum Boiarię, filiis Carantanum reliquit, qui & ipsi posterus ab Hungaris interfecti, nobile stemma in Carnorum ducatu destituere. De hoc Berchtoldo Vrspergensis abbas hæc scripta reliquit: Hoc in tempore Berchtoldus, Boiariorum & Carantanorum dux, Arnoldi ducis frater, vir strenuus, toto conamine fauebat regis partibus. Volens itaq; rex, vt quemadmodum tribulationis præteritę, ita & læticię præsentis fieret particeps, sequenti statim die, vt de morte aduersariorum audiuit, quanta erga se dominus fecerit, directis nunciis ei aperuit. Et cum coniugali connubio minime teneretur, in augmentum læticię demantauit, sub iuramento, vt si sororem suam scilicet Giselberti viduã, vellet habere, eam coniugio illi copularet, de quo etiam antea scripserat de anno Domini DCCCCXXXVII. Mortuus est quippe Arnoldus dux Boiarię, & filii eius superbia elati, iussu regis contemserunt ire in comitatus, cuius ducatum rex dedit fratri eius Berchtoldo: credendum est autem, simul dedisse Carantanum. Nam Luiprandus lib. 3. cap. 14. Arnoldum Boiarię & Carantanorum vocauit ducem.

21 BERNHARDVS & GOTFRIDVS, diuisa ditione Carnorum, alter Meranię se ducem, alter Carantanorum nominabat. Filii fuere, vt ego opinor, Berchtoldi primo Carinthię, & postea Boiarię ducis: qui in solis (quod equidem sciam) Hungarorum Annalibus citantur in hæc verba: Post hæc Carinthiã hostiliter adeuntes, ultra castrũ Leopach, dux Meranię Gotofridus nominatus, & dux Carinthię Bernhardus, nec non Gregorius patriarcha Aquileiensis, ipsis occurrentes, in simul arrociter depugnarunt: & quamuis ex Hungaris plures ibi cecidissent, tamen ambos duces Hungari occiderunt, patriarcha per fugã euadente. Meminit huius prælii Regino quoq; Prumiensis libro Chronicõn secundo: Anno Dominicę incarnationis DCCCCXLIII. rex apud Duisburgem in rogationibus placitum cum primorib; Lothariensium & Francorũ habuit: vbi factione Chuonradi ducis, Ruotpertus archiepiscopus Treuerensis, & Richarius Tongrensis episcopus, infidelitatis apud regem arguuntur: sed in breui obiecto sibi crimine liberantur. Illuc etiam à Traiectensibus clericis corpus sancti Seruatii asportatum est, ob multimodas sibi ab Imone comite illatas iniurias. Hungari à Charentanis tanta cæde mactantur, vt nunquam à nostratibus antea taliter infirmarentur.

22 CHVNRA DV S Berchtoldi superioris ex Hérico fratre nepos, Luitgardim Othonis primi filiã cõiugẽ habuit. Idcirco cum cõspirasset contra Cęsarẽ cũ Luitolto sororio, Othonis filio, & Arnolphi Othonicę ac Heroldo Salisburgensi præfule, Scyrenſibus comitibus, Arnoldi Mali quondam Boiarii ducis filiis, ducatu Boiorum priuatur ab Othone primo.

23 HEN-

23 HENRICVS nepos ex patre Henrici primi Imperatoris cognomẽto Aucupis, & ex matre Iuditha, Arnoldi Mali quõdam ducis Bauarię, ex duce Boiorum, Carnorum quoq; princeps, & dux Othone primo Imperatore patruo suo creatur, & pulso Chunrado sufficitur. Id quod non solum ex fidedignis Annalibus, sed ex diplomate quodam Othonis tertii Babenbergę dato, colligi potest, quod scriptum est anno Sal. 985. Isto mortuo, Henricus cognomẽto, Claudus, filius, ad preces Othonis tertii cessit ducatu Carnorum, seruato sibi solo Boiorum dominio, & duobus in Carnis comitatibus, Villachi & Wõlfespergi: quos idem dux electus in Imperatorem, episcopo Babenbergensi: à se fundato donauit, quos in hodiernũ vsque diem ea cathedra possidet.

D V C E S C A R I N T H I A E E X S V E V O -
rum gente constituti.

1 OTTO, siue Vtto, cum pertinacissime ac summa cum fide Ottonem tertium Cęsarẽ iuuisset aduersus hostes illius, Arnoldi Boiorum quõdam ducis filios, Eberhardum, Wernherum & Arnoldum, in vacantem Carnorum ducatum primus suę familię gentisque inauguratur, & insignibus antiquis (quę similia vt hodie Austria gerit habebat) tres leones atros in aureo clypeo Sueuorum, videlicet gentilicia arma, adiecit: quibus in hanc vsque ætatem Carnorum prouincia decoratur. De hoc Ottone Sueuo, scribit Vrspergensis in historia Ottonis primi Imperatoris, de anno Domini 940. Habuerat autem Rex nonnullas maximas & fortissimas copias, Hermannum scilicet Sueuorum ducem, fratremque eius Vtonem atque Chunradum cognomine Sapientem: qui quamuis affinitatis linea Eberhardo iungerentur, maluerunt tamen iuste, si necessitas ingrueret, cum iusto rege occumbere, quam cum sanguineo iniuste triumphare. Eterum: Eberhardus autem & Giselbertus audientes regem esse in partibus Alsatię, collecto permagno exercitu, aluẽm Rheni apud Andernacum transeunt, regisque fideles circumquaque demoliri procedunt. Vto sane frater Hermannii ducis Sueuorum, nec non & Chuonradus cognomẽto Sapientis, ipsis in partibus erant. Sed quia eorum copię istorum copiis impares extiterunt, his occurrere trepidabant. Eos tamen, cum spoliis multis redeuntes, pene secuti sunt. hæc ille. Meminit porro huius Othonis diploma quoddam vetustum, à nobis repertum in hunc modum: IN NOMINE sanctę & indiuiduę Trinitatis: Otto diuina fauente clementia Imperator Augustus. Si aliquid de nostrę magnitudinis regia vel imperiali munificentia Dei ecclesiis emolumentum pro stabilitate illarum conferimus, proculdubio id in mercede proprium habemus. Quapropter omnium fidelium nostrorum animaduertat industria, tam præsentium quam futurorum, qualiter nobis interuentu & admonitione Ottonis Carentorum ducis, quoddam nostrę proprietatis spacium capiens ex omni parte in longitudine siue latitudine iugera tria in monte Carentino, cum dimidia parte ligni montis illius, in latere positi, cum decem iugeribus pratorum iuxta flumen Glanam iacentium, ad ecclesiam S. Lamberti martyris, qualicunque supradicti montis parte, excepta nostra regali sede, inibi sancto Lamberto seruientibus, placuerit perpetuo possidendam tradere atque delegare, cum exitibus & redditibus, & cum omnibus vtilitatibus ad prædicta iugera pertinentibus: ea videlicet ratione, vt nemini quicquam in eadem ecclesia Deo militantes, inibi debeant, nisi quod ad Dei seruitium spectat. Sed & ipse locus, & in eodem loco, Deo & sancto Lamberto militaturi, sub nostri sint Mundiburdii defensione suscepti, ita videlicet. quod nullus iudex publicus, vel quilibet ex iudiciaria potestate, in ecclesias aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones, quas vel nunc idem locus sancto Lamberto donatus possidet, vel quę deinceps in ius ipsius diuina pietas voluerit augeri, ad causas audiendas vel ad freda exigenda, aut mansiones vel ad paratas faciendas, aut fideiussores tollendos: & quę plura sequuntur in eodem diplomate. Cæterum tribuuntur huic Othoni tres filii: Chuonradus, postea vocatus ad apicem Imperii, & Cunradus, Secundus nominatus, à quo Henricus III. IV. & V. processerant: Bruno, episcopus Aichstetensis, postea Papa Gregorius appellatus, qui Imperii Romani constitutionem & septem Electores sub Othone tertio confirmauerat: & Henricus, qui patrem in ducatu secutus est.

2 HENRICVS superioris Othonis filius, fratribus ad ampliora Rhamnusię donã vocatis, Carinthiam administrandam suscepit, anno Domini 1012. Ex vxore nescio quã tres liberos reliquit: Chuonradum successorem ducatus, Brunonem episcopum Herbipolensem, & vnam filiam coniugem Friderici comitis à Sponhaym, qui ex dote vxoris, sancti Pauli cœnobium in Lunatall exorsus est: à quo comites Ramenses, Haynburgenses, Sternburgenses, Artenburgenses, ac aliquot denique ex eadem familia duces Carantanorum processere.

I. Bruno
Wirtzbur-
gensis dicitur,
annotatio-
nes scripsit
super Psal-
mos. obiit
Presburgi
in Hungaria,
dum castra
Henrici tertii
sequeretur.

3 CUNRADVS Henrici filius, ab Henrico secundo, cognomento Claudio Cæsare, confirmatur in ducatu Carnorum, cui Albertus quidam ex formula Carnorum Reipublicæ in limitibus aduersus Hungaros parebat, Marchio Carantanorum: quemadmodum alter Marchio à meridie contra Slauorum incursiones, Craynburgensis nomine, vbi est hodie Carniola, subiiciebatur, & duo Palatini: vnus in finibus Italiæ Goricensis, & alter in finibus Boiariorum Craynburgensis. Itaque accidit posterius, vt Hungaricus ille marchio Albertus, origine comes ab Muercztall & Auellancz, deficiēte, vel pulsa nobili familia Sueuorum, rerum inciperet in Carnis potiri, quod materteram Cunradi secundi in matrimonio haberet, & ex ea Marcquardum, Lutoldum ac Henricum marchiones genuisset. Cæterum Chunoradus de quo loquimur, reliquit post se tres filios, Cunonem ducem, Vdalricum marchionem, & Henricum palatinum comitem Lothariorum.

4 CHVONO superioris filius, primo magna Cæsarum gratia pollebat, adeo vt proscrip-
tis Welphonibus, Boiorum quoque esset princeps creatus: deinde vero in illa tragœdia
contra Henricum quartum in Germania excitata, & Carentanus cum defecisset ab Impe-
ratore, Welphonem primo quempiam, deinde etiam Marcquardum Alberti marchionis
superius nominati filium, pati coactus est successores. Etsi Welphone victo, Imperatoriif-
que, ducatum Carantanorum receperit, filioque Lutolpho integrum post se moriens reli-
querit. Huius Cunonis mentionem facit Lambertus Schaffnaburgensis, in historia Hen-
rici quarti Imperatoris: Cognatus regis (inquit) dux factus est Carantanorum: frater eius
Henricus palatinus comes Luthariorum, instinctu dæmonis monasticam vitam professus
est. sed post paucos dies, vulgante se dæmonio quo illusus erat, sanctæ conuersionis habi-
tum, quo se angelus Sathanæ in angelum lucis transfigurauerat, abiicit: vxorem suam &
possessiones, desertor Dei & transfuga recepit. Et iterum: Cuno (ait) dux Carantanorum,
cōtractis ingentibus copiis ad occupandum ducatum suum, quem tanto tempore rebellionis
non inuaserat, primā profectioem parabat: sed morte preuentus, cœptum iter non exple-
uit. Ex quibus liquet, Cunonem in vita sua Carnorum ducatu fuisse priuatum, ac Welpho-
nem habuisse successorem: à quo Welphones aliquot, Carinthiæ ducatus titulum reperio
in literis vsurpasse: Chunradum videlicet, & Henricum Leonem illum, Bauaria pulsum à
Cunrado tertio. Porro Welpho qui primus Carinthiæ fuerat dux inauguratus, Welpho-
nis secundi ducis Bauariæ, ex sua comitissa à Gleysperg filius extiterat: quem Henricus ter-
tius, quod cum Arnesto Sueuiæ duce contra se conspirasset, ducatu Boiorum exuerat. qua-
re in recompensationem à filio Henrico quarto, & præcipue quod partes sequeretur Im-
peratorias, & in valle Tridentina Episcopus Babenbergensem, Constantiensem & Magde-
burgensem ad Pontificē euntes interceperat, non sine causa Carnorum erat principatu de-
coratus: licet titulo magis eo frueretur, cum interea in illo de ducatu Carantanorum dissi-
dio (nam & Berchtoldus, comes Zaringensis, pro eo contendebat, vt postea dicemus) Al-
bertus Marchio Hungaricus, comes à Muercztall, vasallus ducatus, possessionem semper
habuerit, & profapiam suam in veram ducatus administrationem ex feudo transfulerit.
Welphonem autem titulum vsurpasse Carinthiæ ducatus, ex ea qua diximus occasione,
non Epitaphia modo Welphonum in Wyngarten cœnobio, ac fundatione illorum in
Sueuia ostendunt: verum etiam testatur in Chronicis suis Vrspergensis abbas, vbi scribit,
Anno Domini M. & LIV. religiosus papa Bruno, qui & Leo, gloriose vitam finiuit, xiiii.
Cal. Maii, & magnifice sepultus Romæ in Ecclesia S. Petri, miraculis claruit. Cuno dux
Noricorum, fœderatis sibi Hungaris, grauiter rebellat, & Welpho dux Carinthiorum obi-
it. Ex quibus verbis manifestum est, Cunonem conatum fuisse recipere ducatum suum,
Welphone mortuo: sed, vt antea ex Vrspergenfi ostensum est, morte præuentum fuisse, ne
consilia sua consequerentur effectum. Habuit vero is Cuno fratrem Vdalricum, Marchio-
nem Carinthiæ, cuius meminit Lambertus Schaffnaburgensis in suis Chronicis: Anno
Domini M. LXXII. Vilhelmus Marchio reuersus in Thuringiam, dum redire in Hungariã,
& sponsam suam cum magna opum suarum ostentatione abducere pararet, inter eundem,
secunda mansione morbo correptus obiit. Sponsam eius Vdalricus Marchio Carentino-
rum, cognatus eius, accepit, quem rursus obiisse anno Domini 1070 scribit.

5 LUTOLPHVS filius Cunonis, ducis Carinthiæ, expulsi ab Henrico quarto, dum
diu in exilio fuisset, viuo & mortuo patre, tandem mortuo Welphone, Berchtoldo etiam
Comite Zaringensi, qui surrogatus fuerat, sponte cedēte vel priuato, extincto etiam Vdal-
rico patruo, quem obiisse Lambertus anno scribit 1070, ditionem in Carnis paternam re-
cepit. Ad quod alludens Vrspergensis, sic scriptum reliquit: Quod animum Berchtoldi
non parum commouit, pro qua commotione lenienda, ducatus Carinthianorum ei com-
mittitur: quem postea filio suo æquiuoco, ipsius rogatu, rex Henricus commisit. Sed post-
modum

modum quorundam instinctu, eundem ducatum Lutolpho consanguineo suo dedit, sicq;
& patrem & natum paruipendens offendit. Vnde quasi renouata priore iniuria, cū Berch-
toldus dux permoueretur, omnia consiliorum machinamēta, quibus satis pollebat, ad hæc
vertebat, vt ab utroque, id est, rege & Rudolpho se vlceretur: ab hoc scilicet, quoniam in
ducatu sibi promisso se supplantauerit: ab illo vero, quia se accepto priuauit. hæc ille. Porro
huius Lutolphi seu filios extitisse, seu fratres, credendum est, quos fundatio Gotuicēsis cœ-
nobii in finibus Marchæ Carentanorum, quæ modo Styria dicitur, prædia habuisse ad Tra-
samæ fluminis fontes commemorat: Peregrinum, Hardicum, Rudolphum, Ortocarum,
& Hermannum, quem in quibusdam Annalibus reperi à Pontifice regem aduersus Hen-
ricum quartum fuisse electum, circa annum Domini 1050. quos omnes obiisse sine prole
verisimile est, comitibus à Muortztal in locum succedentibus.

DUCES CARINTHIAE EX STIRPE
Habsburgensium Francorum ad Rhenum agros
habentium.

1 BERCHTOLDVS cognomento Barbatas, comes Habsburgensis & Zaringiæ, Bris-
gauriæ dominus, ab Henrico adhuc tertio morituro, dux Sueuiæ creatus, & ab Agnete vi-
dua illius, cum ducatus Sueuiæ fuisset Rudolpho à Rynfelden Burgundo concessus, ad re-
compensationem promissi mariti sui, Carentanorum princeps erat salutatus: cum Cuono
prouinciæ eius dominus, filio Henrico quarto male videretur fauere. Id quod ex his verbis
abbatis Vrspergensis colligi potest: Anno Domini (inquit) 1073. quidam Fridericus & fratres
eius, in Germaniæ partibus tyrannidem exercentes, contra Imperium Romanū, ab Agnete
imperatrice, & principibus regni, victi, ad deditioem venerunt. Otho de Schwynfurt dux
Sueuorum, 4. Cal. Octobr. obiit, & Rudolphus de Rynfelden, qui postea rex esse conten-
dit, ducatum accepit: quod magnum fuit seminarium earum, quibus regnum perturbaba-
tur, commotionum. Eundem namque ducatum viuentē adhuc Othone Hæricus impera-
tor, Berchtoldo comiti, qui post Carinthiorū accepit ducatum, promiserat: eique annulū
suum, veluti huius rei commonitorium, dederat. quem ille diligenter seruans, post ambo-
rum obitum, imperatoris scilicet & ducis, imperatrici Agneti, imperiū tum disponenti, ob-
tulit: eamque annulum agnoscentem, pro ducatu sibi promisso cōmonuit. Sed quia prædi-
ctus Rudolphus, mox post Imperatoris obitum, filiam eius Rumbholdo Cōstantiensi epi-
scopo commendatam (vtrum consilio raptam, an dolo, nescitur) vxorem duxit, receptam
iam in gratiam: eundem ducatum causa filiarum Imperatrix dedit, quod animum Berchtoldi
non parum commouit. pro qua commotione lenienda, ducatus Carinthiorū ei commit-
titur. quem postea filio suo æquiuoco, ipsius rogatu rex Henricus commisit.

2 BERCHTOLDVS filius superioris, patre manente in ditione paterna, ad Rhenum
titulum ducis Carentanorum suscepit, ab Henrico quarto, cui fidelissime contra omnes
hostes adstiterat: licet immeretē postea priuauerit ducatu Carnorū. vnde & ipse Berch-
toldus, vnus ex his fuerat, qui Henrico I. v. apud Forcheym congregati, diadema imperia-
le abrogarunt: vt ex his locis Lamberti Schaffnaburgensis colligi facile potest. Quam e-
nim fauerit Imperatori, & contra Saxonum coniurationem iuuerit, hæc Lamberti verba
testantur, loquentis de anno Domini M. LXXII. Principes Saxoniarum xiv. Cal. Nouemb.
iuxta conditum venerunt in Gerstingen, cum xiv millibus armatis: cætera multitudine
ad custodiam regionis, atque in obsidione castellorum derelicta. Aderant etiam ex par-
te regis, Moguntinus archiepiscopus, Colonienfis archiepiscopus, Babenbergensis episco-
pus, Gozelo Lutharingorum dux, Rudolphus Sueuorum dux, Berchtoldus Carentino-
rum dux, missi à rege, vt causam quam aduersum se adferrent, discuterent. Idem priuatum
immerito Berchtoldum ducatu, ab eodem Imperatore refert, his verbis: Anno Domini
M. LXXII. Rex natalem Domini Babenbergæ celebrauit. ibi Berchtoldo duci Carno-
tensium ducatum sine legitima discussione absentī abstulit, & Marcuardo cuidam propin-
quo suo tradidit. Hæc sane causa erat, quod is Berchtoldus tandem ab Henrico quarto
defecerit ad cæteros coniuratos, Saxones præcipue. vnde scribit Lambertus: Pascha Ba-
benbergæ celebrauit, erantque cum eo archiepiscopus Moguntinus, dux Carentinorum
Berchtoldus, & alii quam plures, ex his qui bello Saxonico ab eo defecerant. Et iterum,
cum Henrici excusationem refert: Casu quoque (ait) nuper aduenerat nescio quid priua-
tæ causæ acturus in palatio, Berchtoldus dux quondam Carentinorum. huic Rex quam
sanctis obtestationibus se purgabat, quod ducatum eius nulli alii tradidisset, sed Marquar-
dus priuata præsumptione fines alienos inualisset: nec ei quicquam de iure suo propterea
imminutum esse, si suo iniussu, sine consulto principum, honores publicos homo ineptissi-

mus temerasset. Ille licet hæc facta esse sciret, & regis malitiam non tam voluntate quam fortunæ violentia correctam esse, tamen suscepit satisfactionem, promisitq; operam suam Reipublicæ utilitatibus nusquam defuturum. hæc ille. Qui rursus depositionem commemorans Henrici quarti, apud Vlmam factam: Interea Rudolphus, inquit, dux Sueuorum, Welf dux Boiariorum, Berchtoldus dux Carentinorum, Adalbero episcopus Wirzeburgensis, & alii quos Reipublicæ calamitas mouebat, in loco qui dicitur Vlma conuentu habito, ut omnes qui Reipublicæ consultum vellent, xvii. Nouembris Triburiam conuenirent. & quæ sequuntur. Vnde Vrspergensis de abrogatione Henrici, eiusq; Regis scribens: Anno Domini, inquit, 1077. Rudolphus indigena Sueuiæ, mediante Sigefrido metropolitano, & Adalberone Wirzeburgensi episcopo, Berchtoldo quoque duce Carinthiæ, ac prædicto Othone, aliisque nonnullis principibus, in præsentia quorundam Romanæ sedis legatorum, non voluntarie aduentium, apud Forchaym in regem eleuatur. hæc ille. qui mox subiungit, Hermannum Bechtoldi ducis Carinthiæ filium, Cluniacensem monachum, in Burgundia initiatum fuisse: qua re motum patrem, & quod fauere fortunæ Henrico regi videret, qui omnia turbabat, ex indignatione & dolore in castro suo Lympurg, ad Rhenum, diem obiisse extremum. Ex quibus verbis liquet, & hanc Zaringensium non modo in Carinthia, sed ad Rhenum, tum quoq; fuisse extinctam. Cuius prædia in Brisgautia, ac secus Rhenum, Habsburgenses comites in Ergouia exinde possidere incæperunt, vt postremo huius Operis libro fusius dicetur.

D V C E S C A R N O R V M, E X T A V R I -
scis, hoc est Styriis petiti.

20

1 ADALBERTVS comes à Muertzall & Auelancz, dominus in Eppenstain, iam multo ante ab Othone secundo duci Carinthiæ in laboris participatum coniunctus, & in Marcham Hungaris proximam collocatus, feudoq; Carnorum principi subiectus, ad postremum Cunrado duce Carinthiæ, de quo supra dictum est, hoste in acie victo, ab Henrico secundo, quem Claudum & Sanctum cognominant, dux Carinthiæ creatus, titulotenus saltem: possessionem tamen, digladiantibus pro eo principatu Cuonone, Cunradi exauctorati filio, Welphone & Zaringensibus, consequi non potuit. In cuius recompensationem Chonradus postea secundus Imperator Beatricem cognatam in coniugium dedit, qui iam pridem ab Othone tertio ob merita in Rempublicam Romanam comitatu Auelancz & centum mansis in Durgemmel apud Styrios, Tauriscorum videlicet terra, donatus fuerat. Reliquit post se filios v. Marcquardum, cui ducatus Carnorum possessionem Henricus quartus concesserat: Lutoldum, Rudolphum peregrinum, Henricum & Hardicum marchiones, quorum subinde in exordiis monasteriorum mentio occurrit, præcipue in fundatione Gotuicensis cœnobii.

30

2 MARCQUARDVS Adalberti comitis in Muertzall & Auelancz apud Tauriscos, Carentinorumque aduersus Hungaros marchionis filius, patrem primo in Marcha secutus est: & deinde in illa pro ducatu Carnorum litigatione, quæ inter Welphones, Zaringenses, & antiquiores eius populi ex Sueuia principes vertebatur, ab Henrico quarto cognato, partim ob vinculum necessitudinis, partim ob merita, quod se in Saxonico bello non deseruisset, Carinthiæ dux declaratus, valida manu possessionem prouinciæ etiam accepit. Is dum adhuc Marcham, quæ hodie Styria est, tueretur, captus ab Hungaris, ac ferè ad mortem vulneratus, multam ac diuturnam operam Henrico quarto nauauit, dum difficillimis ille bellis à Saxonibus, principibusq; Germaniæ, ac summis Pontificibus premeretur. Vnde & Carnorum ducatu primum, Berchtoldo Zaringensi exauctorato, deinde filia Lympurgis matrimonio, ex Berchta filia Azonis Italici marchionis suscepta, ornatus fuit, atque remuneratus. Vnde scribit Lambertus Schafnaburgensis: Anno Domini 1073, Rex natalem Domini Babenbergæ celebrauit (intelligit Henricum quartum) vbi Berchtoldo duci Carnotensium ducatum, sine legitima discussione absentem abstulit, & Marquardo cuiusdam propinquo suo tradidit. Is est Marquardus, qui prima pene fundamenta iecit cœnobii sancti Lamberti, in finibus Carinthiæ & Styriæ opulentissimi. Condidit & prope Nouumforum Greut monasterium, pro monialibus. Et ex Limpurgi coniuge reliquit quinque filios, & tres filias, quorum nomina hæc sunt: Vdalricus abbas sancti Galli, postea patriarcha Aquileiensis: Hermannus abbas sancti Lamberti: Marquardus ante pubertatem obiit, Lutoldus patrem in ducatu Carinthiæ secutus est: Henricus primo marchio Tauriscorum, mox dux factus est quoque Carnorum, qui & cæteros superuixit, & rerum solus cum apud Carnos, tum apud Tauriscos potitus est. Filiarum, Richarda Vdalrico comiti ab Ebersperg in Bauaria, Henna Vilhelmo comiti à Zelfchach ac Vriefach, & Kunigundis cuidam

50

cuidam Maynharde à Malatyn, primo auctori Vitringensis monasterii apud Carnos, collocatæ fuerunt.

3 HENRICVS superioris filius, antequam ducatum consecutus fuisset, Marchio in limite Auarico contra Hungaros extitit, quemadmodum in peruetusto Annalium codice legimus. Cæterum, extincto parente, ducatum Carnorum consecutus, Henrici quarti beneficio, consobrini sui, animum ad pietatis studia adiecit. Cœnobium sancti Lamberti à patre restauratum, ad summam ipse manum perduxit. Vbi & terræ conditus fuit, assignatis illi duobus amplissimis comitatibus, Piber & Auelancz. Fertur tres ordine duxisse uxores, Luitgardim, Beatricem, & Sophiam: quæ post obitum mariti, secundis nuptiis, se cuidam Domino de la Scala Romano coniunxit: & incceptum quondam cœnobium Victoriæ, siue Vitringa, à Kunigunde marchionissa, Maynhardi à Malateyn coniuge, suis donatiuis mirum in modum extulit. De quo ista leguntur Vrspergensis verba, cum expeditionem sub Chunrado tertio susceptam in terram sanctam describeret: Primum ab episcopis Mediolanensi, Papiensi, cæterisque Longobardorum populis, ad quinquaginta millia signatis: deinde diuersarum prouinciarum Teutonicis, postremo ab Aquitanicis, quibus Wilhelmus Pictauiensis præerat, præter vulgum ad triginta millia loricatorum, Longobardorum duces, permissu Henrici ducis Carinthia permeata, dum post Hugaros à tergo relictos, in Bulgaria ciuitate hyemarent, numero rarefcere cœperunt. hæc ille. Meminit eiusdem Otto Frisingensis libro tertio, de rebus à Friderico primo gestis, capite vigesimo quinto. & liber antiquus Annalium, vbi ita scribitur: Henricus consobrini Henrici quarti Cæsaris, marchio Carinthiæ, obiit anno M. C. XXVII. Porro sub huius Henrici gubernatione, Lupoldus quispiam Henrici Cæsaris quarti consobrini Marchiam Carinthiæ aduersus Hugaros tuebatur, Henrici (vt puto) ducis frater. Qui adscita sibi in uxorem Sophia Welphonis Bauariæ ducis filia, Raniam regiam comitum Raniæ in monasterium extulit, Waldonis postremi eiusdem loci comitis prædiis adiectis monachorum subsidio.

20

C A R I N T H I A E D V C E S, E X P R O S A P I A
Comitum Ratisponensium, & comitum Neuuburgensium.

30 1 ERBO, Harduici Palatini comitis Ratisponensium filius, à Cæsare Lothario Carinthiæ dux creatus fuit. Et si enim Fridericus comes Sponhaymensis, qui Richardam filiam Henrici superioris sine prole virili extincti in matrimonio habebat, ius prouinciæ ad se trahere conaretur: præualuit tamen Imperatoris sententia, qui Bauaro fauebat. Qui Friderico tamen promissum dotis loco Lauentinum comitatum ab Henrico quondam duce, vt possideret, à iure Carnorum ducis exemptum, concessit: vbi Sponhaymensis postea cum uxore, sancti Pauli nobile illud cœnobium posuerat. Porro Erbonis illius mentionem facit Chronica Vrspergensis. Erbo iam grandæuus (inquit) nobilis de Carinthia princeps, & quondam Palatinus in Bauaria comes, migravit in Domino. Loquitur autem de anno Domini M. C. XL. Is est Erbo, qui in ecclesia sancti Domitiani apud Miltadium monachos primus instituerat: quibus abbatem postea concesserat Albertus Tridentinus episcopus, ex familia Artenburgensium oriundus. Habuit quoque is Erbo fratrem Botonem, qui cum res in Hungaria feliciter pro Salomone rege gessisset, donatus à rege multis castris, ditoneque opulenta, originem præstitit Altenburgensibus comitibus, ac dominis Bodonibus, quorum Bodonum memoria nostro seculo in Francisco Bodone renouata est: qui cum partes Iohannis regis aduersus Ferdinandum Austriacum, Romanorum, Hungariæ, Bohemiæque regem adfereret, captus in acie, obiit in custodia apud Nouam Austriæ ciuitatem. de cuius prosapia coryphæo ac antesignano, Vrspergensis hæc scripta reliquit: Alia quoq; præter hæc non pauca, quæ multam nobis lætitiæ ministrarent, facta super Hierosolymitanæ ecclesiæ statu narrant. Boto comes cognomēto Fortis, illius Erbonis, cuius supra mentionem fecimus, germanus, iam plenus dierum, non longe à Ratispona defunctus est: & ad monasterium Tharisiense, quod ipse suis opibus atque prædiis large ditauerat, delatus atque humatus. Hi duo fratres, Erbo scilicet & Boto, paterno de sanguine Noricæ gentis antiquissimam nobilitatem trahebant: illius nimirum famosi Erbonis posteri, quem in venatu à bisonte bestia cōfossus, vulgares adhuc cantilenæ resonant, Harduigi palatini comitis filii: qui consanguineus fuit illius Sighardi, qui Sighardum progenuerat Ratisponæ peremptum. Maternum vero illis erat stemma de Saxonia, Tmidingorum tribus egregia, quæ & Othonum inclytæ stirpi traditur vicina. Et subdit, cum hanc multis stirpem laudasset: quorum, vt diximus, clarissimorum principum semine, nobilis Friderim, Erbonis & Botonis mater, à Retingo filio Botonis, filii Retingi, de secundo Botone nati, pro-

50

creatur: quæ post mortem Harduigi statim viduitatis velamine consecratur, adhuc Erbone paruulo, Botone imprægnata posthumo: quorum vtrumq; literis & armis atque rebus satis profecisse cognouimus, attamen Botonem sicuti corpore proceriorem & elegantio- rem, ita rebus bellicis præstantiorem atque formosior, totius pene Germaniæ atq; Italiæ testatur populus. Pannonia vero talem illum ac tantum fateatur se aliquando sensisse, vt is vere de gigantibus antiquis vnus apud illos credatur fuisse.

2 POPPIO, patri in ducatu succedere debebat, anno Domini 1142. (quemadmodum enim tradit Vrspergensis, grandæuus iam Erbo in Carinthiam venerat) sed reluctante Chunrado tertio, nouo Imperatore, qui Sponhaymensi studebat, possessionem consequi non potuit: & titulotenus duntaxat dux Carinthiæ mansit, extra prouinciam, in suo apud 10 Vindelicos palatinatu: etsi quædam in Millestadiensi cœnobio fundarit, & eius ibi nomen adscriptum legatur. Reliquit post se filium Ecbertum nomine, comitē Newburgem ac Varnpacensem ad OEnum, cui familiæ Butensis etiam in Austria comitatus parebat. Reliquit præterea Popio duas filias: vnã Heduigem, vxorem Berchtoldi secundi eius nominis Andecensis comitis, ac Meraniæ ducis: & alteram, coniugem Alberti Bogensis comitis apud Vindelicos, fundatoris monasterii Wympergensis. vnde FRIDERICVM postremum Babenbergensis prosapiæ, ab Imperio proscripsum, & à suis dominatu ex- 20 tum, affinitatis ratione, vt in ditionem suam rediret, iuuit. vnde & restitutus princeps, post repudiationem sororis reginæ Hungariæ, OTHONIS Meraniæ ducis filiam vxorem duxit.

DUCES CARNORVM EX STIRPE
comitum Spanhaymensium.

1 FRIDERICVS comes à Sponhaym, ob Richardam filiam HENRICI, ex familia comitum à Muerczall Carinthiæ ducis, ius Carinthiæ ad se trahebat: sed prohibitus à Lothario imperatore, qui Ratisponensis Palatini Erbonis partes fouebat, possessionem consequi non potuit, contentus Laentino comitatu, quem dotis loco apud Carnos acceperat, in Carinthia vsque ad mortem delituit: Engelberto filio ex Ricarda Carentana relicto.

2 ENGELBERTVS Friderici comitis à Sponhaym filius, Henrici ducis Carinthiæ 30 ex Richarda filia nepos, inuestituram prouinciæ Carinthiæ à Cunrado tertio accepit, vna cum possessione. quam autem vxorem habuerit, incertum. Hoc porro constat, quinque eum post se liberos reliquisse. quorum duo sacris initiati, Harduicus Ratisponensis episcopus, & Adelhaidis abbatissa electa fuit, in Goustyrorum cœnobio. Engelbertus Marchiam Istriæ ab Imperio meruit, fratribus Henrico & Vdalrico in ducatu Carnorum succedentibus. Etsi haud multo post in expeditione Asiatica, Henricus in Ionio sit mari submersus, anno Salutis nostræ 1161.

3 VDALRICVS Engelberti filius, in matrimonio fertur habuisse Agnetem Othonis senioris Meraniæ ducis filiam, qui post deuictos Hungaros, in Franconia, vbi dotis loco à focero Othone duce tractum terræ quendam acceperat, Kunigsperg oppidum, haud pro- 40 cul ab Hasfurda construxerat. Idem condidit etiam apud Carnos & Oberndorf cœnobium. qui ad postremum, cum Friderico catholico Austriæ duce in Asiam transfretauit, & in ea expeditione sine hærede diem suum obiit, circa annum Domini 1197. Genuerat quidem duos filios sine prole mortuos, Henricum & Hermannum: quibus Hermannus comes Arttenburgensis patruelis substituitur in ducatu, eo quod & ipse à Sponhaymensibus descendebat. Hunc Auentinus filium fuisse tradit non Henrici, quem patruum extitisse adferit, sed Bernhardi comitis à Struhensee: illique germanum tribuit Engelbertum tertium, Graynburgii marchionem.

DUCES CARNORVM, EX STIRPE CAR-
norum comitum, videlicet Artenie, quos vulgo Artten-
burgenses nominant.

1 HERMANNVS: Vdalrico sine virili prole vltra mare extincto, gener eius Herman- 50 nus, comes ab Arttenburg, Henrici ac Rapatonis comitum ab Arttenburg & palatinorum Crayburgensium in Bauaria frater germanus, à Friderico primo Cæsare, assensu prouincialium habito, in ducem Carinthiæ inauguratur. Et duas ordine accepit coniuges: primam Agnetem, Henrici primi ducis Austriæ filiam, & secundam Stephani Hungariæ regis relictam viduam, ex qua Vdalricus secundus prognatus est. Is cum Lupoldo Virtuoso Austriæ duce profectus in Italiam ad Fridericum primum Cæsarem est: & post reditum in Carin- thiam,

thiam, obiit anno Domini 1182. sepultus ad diuum Paulum. Reliquit duos filios, Vdalricum & Bernhardum: quorum Vdalricus lepræ contagione affectus, post reditum suum ex Italia, ducatum fratri Bernhardo soli regendum commisit, anno Domini 1202. Habuerat dux Hermannus & filiam Gutam, regi Bohemiæ Primislao collocatam.

2 BERNHARDVS post Vdalricum fratrem solus rerum in Carinthia potitus, Otto- 10 cari regis Bohemiæ filiam Geutam, coniugem duxit. Ex qua tres filios tulit, Vdalricum, Bernhardum & Philippum. operam dedit cum Leopoldo sexto, cognomento Glorioso, duce Austriæ, vt Fridericus secundus anathematis nodo adstricto, sedi Romanæ reconciliaretur. Gessit quoque diuturnum bellum: cum Ecceberto episcopo Babenbergensi, & Meraniæ duce, pro limitibus vtriusque ditionis. in quo & Antistes ab Henrico à Vmken- 15 stayn capitur. Is est, qui Viennæ mortuus, ad Scotos in templo sepultus fuit. Porro Dux relata victoria, Landtrost cœnobium exorsus est, in quo filium Bernhardum sepeliuit. Ipse in Diui Pauli monasterio, celeberrimo eius prouinciæ, conditus est. Floruit anno Salutis 1230. obiit 1257.

3 VDALRICVS, Bernhaldi ex Hungara filius, patri in ducatu successit Bernhardo fratrum vno in pueritia mortuo: & altero Philippo sacris initiato, atque ad Salisburgensem cathedram vocato. Duas habuit in matrimonio claras sceminas: primam Agnetem, Ot- 20 tonis iunioris Meraniæ ducis filiam, sepultam in cœnobio Vitranga: secundam eodem nomine Agnetem duxit, Hermannus Badensis Marchionis ex Austriaca filiam, quæ Vdalrico posterior Haynburgensi comiti nupsit, & Viennæ in cœnobio Minoritarum condita est. vnde processere comites Pfannenburgenses in Styria, & barones à Saanek prope Cilium. Hic porro VDALRICVS Ottocarum Bohemo auunculo suo Carinthiæ ducatum, posthabito Philippo fratre, vendidit: cui etiam aduersus Fridericum bellicosum Austriæ ducem molienti bellum, cum trecentis electissimis equitibus in auxilium venit. demum in præ- 25 lio ad Laam habito comprehensus ab Austriacis, anno salutis 1240. multo tempore in Stactio, munitissimo Austriæ castro, in libera est habitus custodia. ex qua se cum tandem magna vi pecuniæ liberasset, accepta in fidem Taruissienfi Marcha, authore Friderico secundo in colonia Foroiulienfi, quam postea ciuitatem Austriæ dixere, rebus humanis eximitur, ac in Pola sepelitur.

4 PHILIPPVS Vdalrici frater germanus, ex Bohema Ottocari filia natus, etsi sacris 30 initiatus primo Salisburgensis præsul, deinde Patriarcha quoq; Aquileiensis fuisset, priuatus tamen vtraq; sede ab Alexandro pontifice maximo, Carinthiæ administrationem, vt vicarius, ab Ottocarum Bohemiæ rege, cui Vdalricus vendiderat, accepit. A quo tamen haud multo post dissentiens, trahere ad se ius Carinthiæ occæpit, Labaco ac Landtrost munitio- 35 ribus Carnorum locis expugnatis. & cum illi resistere Albertus Goritiæ comes videretur, bello cum eo pariter decertauit, circa annum Salutis M C C L X X V I I I. Ad postremum tamen victus ab Ottocarum in Austriam concessit, atque ibi in Krembsio diem vltimum obiit, conditus in Dominicanorum monasterio. Antequam vero obiret, cum Austriæ regulis, in comitia Augustana ad nouum designatum Imperatorem Rudolphum Habsburgensem, 40 conquestum aduersus Ottocarum missus fuerat.

CARNORVM DUCES EX GEN-
te Bohemorum,

1 OTTOCARVS Primislai Bohemiæ regis filius, primum marchio Morauia, patri tandem quoque in regno successit. quibus incrementis spiritus cõcipiens, eodem quo Au- 50 striam Styriamque & Carinthiã dolo occupauit. in quibus prouinciis eodem pene tempore principum domus extinctæ fuerant. Carinthiam tamen maiori titulo vsurpasse videbatur, quod ab Vdalrico duce, suo ex sorore nepote, numerata pecunia, hanc emisse causabatur. Ceterum Rudolpho postorius Habsburgensi in apicem Imperii sublimato, cum tyran- nidem Bohemus in Carnis Styrisque exerceret, exutus autoritate Imperii, successores quo- que in Carnis ferre coactus est.

DUCES CARNORVM, EX DVCVM
Meraniæ stirpe.

1 LVDOVICVS ET OTTO, Maynhardi Tyrolensis & Goritiæ Comitum filii, de an- 50 tiquissima Ducum Meraniæ stirpe descendentes, quam in postremo Commentariorum Reipublicæ Romanæ libro descripsimus, in capite de Norea, à Rudolpho Habsburgense Cæsare declarato, vna cum patre Duces Carinthiæ, in publicis apud Norimbergam habitis comitiis duces Carnorum inuestiti fuere. Et cum Maynhardus senior in Tyroli mane- 50

ret, auita maiorum suorum ditione contentus, Carentanorū prouinciam Ludouico ac Octoni filiis regendam permisit. Quorum grauius gubernandi initia fuere, Rudolpho & Cunrado episcopis Saltzburgenſibus contra hos non vulgarem feditionem excitantibus. Cui nomina dederunt inter regulos Carnorum, comites Haynburgenſes, qui videbantur ad Ducale fastigium aspirare, Wilhelmus potentissimus Baro à Scharpfenberg, & quidā Otto à Weysſenek: quorum insidiis Ludouicus captus ab Antistite Saltzburgenſe, multo tempore Werſii in libera custodia fuit.

2 HENRICVS superiorum frater germanus, Maynhardi quoque Tyrolis comitis æ principis filius fuit, & fratribus natu maioribus in Carnorum ducatu successit. qui vocatus postea ad regnum Bohemiæ, Carinthiam per Cunradum ab Aufentayn, præfectum prætorio prouinciæ auitæ profapia administravit. Obiit inde, ac sepelitur Pragæ regio honore relicta vnica filia Margarera, deformi muliere, quam propterea Maultaschyn cognominabant. Hæc viduata Brandeburgenſi Marchione, Rudolpho quarto Austriæ Duci coniuncta, Tyrolis comitatum, Carnorumq; ducatum ad domum Austriæ tranſtulit, assensu Imperii literarumq; testimoniis accedentibus, de qua postremo huius operis libro ex professo agimus. Quare relictis Carnis, ad Tauriscos nostra vertetur oratio.

D V C E S C A R I N T H I A E S E C V N D V M

Io. Auentinum, quorum plerique titulares erant, possessionem non consecuti.

1 BRYNNO Slauorum ac Morauorum princeps, conditor videlicet ciuitatis Brynne in Morauia, à Ludouico Pio imperatore, Caroli Magni filio, deuicto Lyndeuito hoste, qui Carnos & Liburnos gubernabat, cæterum obsequium Francorum regibus detrectabat, Dux Carnis datur, siue potius transponitur, cum ex Morauia Orientalem Marchiam, hoc est Austriam affligere nō cessaret, adscito in societatem præter altero Slauorū & Wyndorum principe, Ratomaro, qui Daciæ propinquiora tenebat. Huius transpositionis autorem ferunt fuisse Ratbodum Austriæ Marchionem, qui barbarum acie vicerat, & vt salutem sibi in misericordia Pii Ludouici poneret, coegerat. Is igitur transpositus, desolata oppida quondam Romana ad Saanam fluuium, Pætouionem, Celeiam, Solium, Mosburgum, Claudiā restaurauit: adiutus in hoc à Leopramio Iuuanienſi antistite, qui noua templa consecrauerat per Carnos.

2 CAROLOMANNVS à Ludouico secundo Boiariæ & Germaniæ rege parente suo Carnorum dux confirmatur, Brynnone rursus in Morauiam translato, cuius filium Heczilonem tam Ludouicus quam Carolomannus dux Carnorum, limiti in Valeria præfere, vbi postea nouus & peculiaris principatus Carnorum Marchiæ fuerat, qui modo Styriæ Marchia nominatur. Porro Carolomannus Mosburg munitissimum castrum, ad lacum quendam Carinthiæ construxit, cuius templum Adalbinus Salisburgenſis præsul consecrauerat, cuius hodie vix ruinae ad lacum Werdsee cernuntur, haud procul Clagenfurdo, quæ nostra ætate est Carinthiæ metropolis. Idem Carolomannus antiquissimum eorum finium cœnobium Oſſiacenſe restituit: vt diploma inibi adseruatum, in quo ditio monasterii ab eodem Carolomanno exprimitur, testatur. Huius abbatem post aliquot secula Wolfranicum Henricus quartus episcopum Taurisianum in foro Iulio constituit: & in quo cœnobio Boleslaum regem Poloniæ, sancti Stanislai episcopi Cracouiensis interfectorem, monachum fuisse, pœnitentiamque de peccato egisse, supradicti cœnobii annales ac scrinia habent. Vidi ego Boleslai illius tumulum superioribus annis, cum istie vetustatem inquirerem: atque in eodem monasterio Abdianam versionem reperi de historia duodecim Christi Apostolorum, quæ à me est edita. Scribit præterea Auentinus, Carnorum limiti alterum quendam Gundboldum præfuisse Carolomannum, Heczilone fortasse, vt verisimile est, ad patrem in Morauiam abeunte: à quo bello petiit, retinuisse tamen victoriam.

3 GUNDOCCARVS (cuius stirpis extiterit, incertum) aduersus Carolomannum à Ludouico patre Carnis princeps datur, cum Carolomannum ducem Carnorum in odium atque indignationem, Vilhelmus ac Engelscalcus Auarici limitis præfecti, hoc est Austriæ Marchiones, adduxissent, tanquam cum Slauis in Ludouicum conspirasset. Erat autem Gundocarus iste exercitus Carolomanni dux, quem ducatus promissione cum aduersus filium ad Mueram flumen castra locasset parens, vt ad se deficeret persuasit. Cæterum posteriore dolo intellecto, in ducatum Carnorum à patre Carolomannus restituitur, Gundocaro exauctorato, & ad Ratislaum Morauorum principem fugiente, & Morauos aduersus Ludouicum regem Boiariæ sollicitante. Qui orientalis Marchiæ portionem

tionem vltra Danubium Duyno castro expugnato Boiariis ademere, & Heczilonem Brynnonis filium ditione sua pepulerunt: cuius excursionis Gundocarus ipse dux erat. Porro Ludouicus senior rex cum Carolomanno filio duobus locis Morauiam adortus, Austria & Duyno castro (Teiam fuisse arbitror) receptis, xx dierum itinere depopulati hostiles agros, Ratislaum ad internecionem prostrauerunt, Gundocaro in acie occiso. quem ante mortem dixisse, Auentinus memorat, beatum Hamerannum sibi in acie obstiſſe, oculosque præstrinxisse, & scutum hastamque tenuisse.

4 ARNVLPHVS Carolomanni Boiorum regis, dum adhuc in minoribus dux Carinthiæ esset, ex concubina Lytobynda nobili Carna natus, primo sub patre Marchio orientalis Auaribus & Hungaris oppositus erat. deinde cum testamento patris Odingæ Ludouicus tertius Germaniæ rex patruus Boiariæ regnum consecutus esset, ab eodem dux Carinthiæ & comes in Mosburg creatur: cuius rei Rhegino etiam Prumiensis ac Otho Frisingensis meminisse videtur. Cæterum posteriore Carolo Crasso patruo ab Imperio ac Francorum regnis deturbato, opera Luitgardæ amitæ, Ludouici secundi filii, primum Francorum regna in Germania & Boiariis consequitur: deinde Imperator quoque à Romano pontifice salutatus, Italiæ postremo regnum, victis Berengario Ligurum ac Fori Iulii, Vidone & Lamberto Tuscanis principibus, ipsoque Rudolpho Burgundiæ rege, adeptus cum Suetibogo Morauia & Bohemiæ rege potentissimo, vt securius rerum potiretur, fœdus & affinitatem constituit. Is ex Iuta coniuge legitima paulo ante mortem Ludouicum genuerat, qui post etiam Cæsar fuit, Iustralibus vndis ab Hattone Moguntino cognato, & Alberone Augustano Tillingenſis comitis filio expiatum. Habuit concubinam Helinradam, ex qua Suetibogum Lotharingiæ ducem (quem vulgus Chronicorum Zuentenbaldum vocat, quem in honorem Barbari regis qui hunc ex fonte sacro leuarat, sic nominauit) & Ratholdum Italiæ præfectum, qui moruo patre rediit per lacum Larium in Germaniam, sustulit. Sunt qui illi & filiam tribuant Luitgardam, Othoni Saxonicæ limitis præfecto nuptam, matrem Henrici Aucupis Imperatoris, & Gerbirgæ Lotharingæ. Ferunt hunc pediculari morbo absumptum, obiisse ex ea occasione. Angeldrudis Lamberti Tuscani mater victa bello ab Arnulpho, ad altum confugit: potione amatoria per Rodpirgam Iotricem Cæsaris, Grammanum & Curtium regios præguſtatores auro corruptos, Imperatori exhibita: quæ pro amore, cum vndique corpus commouisset, excrementa omnia adcutem eiecit, pediculosque generauit. Scelere deprehensa, Rodpirga Ayblingæ in crucem agitur, Grammanus Odingæ occiditur.

5 VRATISLAVS Slauorum princeps, eorum vt arbitror finium, limiti Carnico præficitur ab Arnulpho ad Imperium vocato, & Boiariæ Germanicumq; regna, cui & comitatum Mosburgenſem in Carinthia situm, vt sibi à patruo cum ducatu collatus fuerat, concessit, post victoriam de Vidone & Lamberto Tuscanis relata.

6 GOTHOFRIDVS ET EBERHARDVS interficiuntur ab Hungaris, excursionem in Italiam facientibus, Arnulpho mortuo, vna cum Gregorio Aquileiensi patriarcha, & Luithardo Vercellenſi episcopo, ingentibus diuitiis spoliato, qui olim Caroli tertii cancellarius fuerat.

7 BERCHTOLDVS Luipoldi orientalis Marchionis filius, ab Arnulpho Boiariæ duce fratre germano Carnis præficitur, qui postea vocatus ad Boiariæ principatum, ab Henrico primo Cæsare, in Alteicho sepelitur, Boiariæ cœnobio.

8 HENRICVS Berchtoldi filius, patri in ducatu Carinthiæ succedit, ab Ottone primo confirmatus: contra quæ postea cum Henrico Boiariæ duce imperatoris fratre, & Abrahamo Fruymenſi episcopo cum conspirasset, apud Batauiā capitur, & proscriptus, Treuirorū Augustam in exilium ablegatur. cuius mortui tamen cadauer relatū in Boiariam, Altechii iuxta patrem humatur. Habuit is fratrem Berchtoldum primum, Vogburgenſem Marchionem, limitis videlicet septentrionalis Boiorum principatus præfectum.

9 CHVNRAVS ex principe Sueuiæ, Othonis videlicet Francorū ducis filius, & Gregorii v. pontificis Maximi (qui Bruno ante vocatus fuerat) germanus frater, ab Othone III. imperatore Carinthiæ dux creatur: Quem arbitror insigniorū partem alteram, tres videlicet nigros leones in aureo campo, attulisse. Administravit ducatum annos 23, relicto filio cognomine. Sunt qui illi tribuant alterum fratrem Henricum, patrem Chunradi secundi (quem Saliquum dicunt) Imperatoris. Quem moturus S. Henricus, ob Gafalam coniugis consobrinam suam, Imperii hæredem nuncupauerat apud Babenbergam.

10 HENRICVS, Henrici ducis Boiariæ filius, qui postea ad ducatum Boiariæ imperiumque vocatus, ob miracula & vitæ continentiam Sanctorum catalogo est ascriptus. Ideo contentum comitatum in Carnis, Babenbergensi foundationi suæ concessit.

11 CHUNRADVS secundus, primi filius, ex Mathilde coniuge Brunonem procreauit, à Chunrado Saliquo præfulem Herbipolensem constitutum post Meginhardum. Obiit sub Cæsare Henrico Sancto, quo tempore is Hungaros Christo vendicauerat.

12 ADALBERO de stirpe ducū Sueuiæ, utpote Chunradi superioris cognatus, frater Ernesti ducis Sueuiæ, qui Gisalam consobrinam Henrici Claudii Cæsaris in coniugio habuerat, sororem Hermannii ducis Sueuiæ Carnis imponitur, ab eodem Cæsare. cum annos gubernasset xiiii, à Chunrado Saliquo imperatore ducatu mouetur: filiorum altero Adalberone Babenbergensi præfule, & altero Marquardo comite de Eppenstain, Muercztal & Auelanz in Carinthia videlicet creatis. Qui posterius ducatum paternum cōsequitur, ab Henrico quarto. Sepelitur Adalbero exul in Bauaria, in Gaynsfeld cœnobio. Sunt qui hūc manum conseruisse pro ducatu Sueuiæ scribant, cum Ernesto duce Sueuiæ, patruo suo: sed victum aufugisse, & mox animi mœrore rebus humanis absolutum.

13 CHUNRADVS patruelis Adalberonis, à Chunrado Saliquo Imperatore, viuo etiam dum Adalberoni, utpote exauctorato, substituitur in Carnorum ducatu. Obiit anno 1032.

14 GOTHOFRIDVS secundus, quod eius auspicio Hungari, qui cum Ouone, siue Abate rege, limitem Germanicum pertruxerant, ad Pætouionem profligati fuissent, ab Henrico tertio Imperatore Carnis præficitur. Sed altero anno moritur.

15 WELPHO comes ab Altorf, hoc nomine tertius, Sueuus, Gothofrido mortuo substituitur, quod eius quoque ductu victoria de Hungaris relata fuisset in Carnico limite. Obiit anno 1055. relicta filia, quæ Azoni Italico principi nupsit: mater Welphonis, primi eius stirpis Boiariæ ducis, quem quartum Welphonem nominant.

16 HENRICVS comes Louaniensis, hoc nomine in Carnorum ducatu tertius, Henrici tertii cognatus, ab Henrico quarto adhuc puero, & eius matre Agnete, Carinthiæ princeps designatur. habuit fratrem Henrichum Lotharingiæ ducem, qui instigante diabolo ingressus cœnobium Gorfense, sibi ipsi paulo post manus intulerat. Hunc ego arbitror alteram insigniorum partem, quæ Louaniensium erant, Austriacis armis similia, adiecit. Quanquam Auentinus scribat libro Annalium Boiorum septimo, multis post seculis à Friderico Austriæ duce, circa annum Domini m c c l, Vdalrico Carinthiæ duci fuisse concessa Austriæ insignia, videlicet noua, alba sectione in rubro clypeo micante: ut pantheræ insigne, quo Carnus utebatur, sibi ut principi Styriæ relinqueret. Eodem tempore & Berchtoldus Zaringiæ comes, ex permissione Henrici quarti, Ducis Carnorum titulo utebatur.

17 LUTOLPHVS, Henrico Louaniensi sine stirpis successione extincto, sufficitur ab Henrico quarto. Erat autem cognatus Louaniensis. Quem postea, quod cōtra se cum Hiltebrando papa & proceribus Imperii conspirasset, ducatu Carinthiæ priuauit. Itaque pulsus, obiit exul Lutolphus, anno Salutis 1090. Cuius filium Hermannum, Quartum, contra Altmannum, episcopum Patauiensem fecerat.

18 MARQUARDVS comes ab Eppēstain, Muercztal & Auelätz, Adalberonis ducis quondam Carnorum exauctorati filius, Lutolpho proscripto ab Henrico quarto Imperatore, in ducatu Carinthiæ confirmatur: sed hac lege, ut Marchiam Carnorum demptam à ducatu, Ottocharo Ozonis Styriæ comitis in Norico filio, (quod is sese non minus atque Marquardus, in bello Saxonico adiuuisset) in perpetuum concederet. Atque ab eo tempore duo principatus ex vno facti: quod postea in ducatibus Bauariæ & Austriæ ab inuicem diuisis, Fridericus primus Cæsar similiter fecerat, & Styriæ marchæ principatus nomen tum auditum primitus fuit.

19 HENRICVS Marquardi filius, patri in ducatu Carinthiæ succedit, Henrico quinto assentiente. Qui cum filiis careret, generi sui Friderici comitis à Spōhaym filium Engelbertum adoptauit. Habuit fratrem Vdalricum Aquileiensem patriarcham, cui Romæ Paschalem papam Henricus quintus custodiendum tradiderat.

20 ENGELBERTVS comes à Sponhaym, Henrico, a quo adoptatus fuerat, succedit. Auentinus putat, proscripto patri à Quinto substitutum fuisse. Progenit vero ex filia Henrici superioris Hedvige (sepulta Hierosolymis anno 1112.) quatuor filios: Hardvvi-cum, Ratisponensem episcopum: Engelbertum secundum Istriæ marchionem, & Craynburgi, patrem alterius tertii Engelberti marchionis: Rapatonem primum Artenburgensem atque Craynburgensem comitem, Engelberti quarti patrem, & Rapatonis secundi, primi suæ gentis in Bauaria Palatini, autem: & duces Carinthiæ Vuernherum, vel secundum alios Bernhardum, aut etiam Henricum. Auentinus tribuit illi alios filios: Sigefridum comitem à Leubnavv, & Bernhardum comitem a Strihense. Is est, qui postea Henrico duci fratri successerat in ducatu Carinthiæ.

21 HENRICVS Engelberti filius, habuit successores in ducatu Carinthiæ, primo fratrem Bernhardum, deinde patruum Vdalricum.

22 VDALRICVS Engelberti marchionis Istriæ filius, cuius fratres: Hartouicus præsul Ratisponensis, & Rapato comes Artenburgii. Reliquit filios, Hermannum & Henricum submersum in Ionio mari, in reditu ex Asia, anno 1164.

SEPTVNTVR IAM PALATINI CARNORVM: quippe, ut antea præfatus fui, tanta erat Carinthiæ ducum potentia, ut suos non modo haberent comites (ex quorum numero celebrantur Haynburgenses, Sternburgenses, Taurenenses ac Mospurgenenses) verum etiam & palatinos & marchiones obnoxios certos tenerent. Ac de marchionibus Carnorum postea dicemus, cum Styrorum comites marchionesque explicaturi sumus. Palatinorum vero titulum, prærogatiuam atque munus Noricæ comites, qui Goriciæ posterius nominati principes fuere, usurparunt: quorum Genealogia hæc est, omiſſis consanguineis plerisque Meraniæ ducibus, Istriæque marchionibus, ac Andeci comitibus, de quibus proximo à nobis libro dicitur.

1 ALBERTVS, Ezelini cuiusdam Istriæ marchionis filius, qui de stirpe fuerat Andecensium comitum, vnde etiam Meraniæ duces descendebant, primus ob fidelem nauatam operam contra Pontificem, ab Henrico quarto Goriciæ comes fuit inauguratus. Fratres fertur habuisse Berchtoldum & Cunonem, Dalmatiæ & Istriæ principes, quorum Berchtoldus Hedwigem coniugem habuerat, Popponis Carinthiæ ducis, & comitis Ratisponensis Budensisque in Austria filiam: ex qua Henricum filium tulerat, Istriæ marchionem, mortuum in Gracz. Cuno vero alterum progenuerat Cunonem, Russiæ principem. Ipse vero Albertus comes, & Carinthiæ palatinus, cum cæpisset Magdeburgensem, Cōstantiensem & Bambergensem episcopos, cōtra Henricum quartum Romam per vallem Athesinam properantes, Babenbergensem à custodia emiserat, quod ab eo feuda haberet, ut copiosius Vrfpergensis refert. Reliquit duos filios, Maynhardum marchionem Krainburgi, & Berchtoldum primum.

2 BERCHTOLDVS I, duas reliquit filias, è quibus Euphemia abbatissam egerat in Atenmunster Bauariæ, Mechtildis vero abbatissa fuerat apud Sueuos in Ottefteden, prope Mundelhaym. Horum frater Otto, in episcopum Babenbergensem electus fuerat, autor cœnobii Arnoldstain prope Villacum: Hermannus Istriæ Marchiam ab imperio obtinuit. Berchtoldus vero & Henricus in Goriciæ comitatu, palatinatumque successerunt.

3 BERCHTOLDVS hoc nomine secundus, in matrimonio fertur habuisse Agnetem Lausnicensis ducis filiam, ex qua quatuor filias & filios tres progenuit: Gertrudim, Andree Hungariæ regis coniugem, occisam ab Hungaris, & Pelisiæ sepultam: Agnetem Franciæ regi nuptam, & Hedwigem ducis Silesiæ & Trebniciæ uxorem. Filii fuere, Berchtoldus Aquileiensis patriarcha, Ekenbertus Babenbergensis episcopus Viennæ in monasterio Scotorum sepultus: & Otho cognomento Magnus, dux Meraniæ, & Amertalensis in Norico comes, author cœnobii Lankhaym in Franconia. Cuius filius Otho iunior, ob uxorem Beatricem factus erat Burgundiæ comes.

4 HENRICVS I, qui foundationi Scotensi subscripsit de anno Domini 1152. Berchtoldi superioris frater fuerat, & palatinatum Carinthiæ possidebat. In coniugio habuit Sophiam Carinthiæ ducissam: ex qua progenuit Popponem Babenbergensem præfulem, qui obiit anno m. c. c. xl. Berchtoldum tertium, & Mechtildam comitissam Goriciæ.

5 BERCHTOLDVS tertius, ex Hedvige coniuge Maynhardum procreauit: qua defuncta, factus est monachus in Seuen monasterio prope Chyemsee.

6 MAINHARDVS floruit anno Domini m. c. c. xlix. & Styriæ præfectus à Friderico secundo Cæsare designatur, Friderico Austriæ principe proscripto. Is in diplomatibus ab Alberto primo Habsburgensis stirpis Austriæ duce, auunculus vocatur: & ab Henrico Carinthiæ duce, Bohemorumque rege, proauus.

7 MAINHARDVS secundus hoc nomine, sortitus cum fratre prouincias paternas, posteaquam ex morte Othonis iunioris Meraniæ ducis, tractus Athesinus Tyrolensisque ad Goricensis, tanquam ad cognatos rediissent, eos sibi in diuisione retinuit: Alberto fratri Goricensi comitatu, Carinthiæque palatinatu promissis. Ex Henrici Medlicensis Austriæ ducis filia quatuor liberos procreauit: Othonem & Ludouicū, Carinthiæ duces à Radulpho Habsburgensi Cæsare inauguratos: Henricum Bohemiæ regem, Margaretæ Multaschyn patrem (qua ducta in uxorem Rudolphus quartus Austriæ dux, Tyrolim ac Carinthiam Austriæ domui adiecerat) & Elisabetam Alberti primi Habsburgensis stirpis, & Rudolphi Cæsaris filii coniugem, ob quod matrimonium ea quoque familia in Austriam

transcripta fuit. defecerat autem huius Mainhardi stemma in Henrico Bohemix rege, eiusque nata Margareta Multaschyn.

8 ALBERTVS hoc nomine tertius, quē diximus in partitione cum Mainhardo fratre facta, Goricensis comitatum, palatinatumq; Carinthix retinuisse: ex Offn:ia Hermanni Artensburgenfis comitis filia, tres liberos procreavit: Mainhardum tertium, Albertū quartum, & Henricum tertium, omnes Gorix comites, & Carnorum palatinos. Quorum pater, auxiliante Aquileiensi patriarcha, diu bello cum Venetis decertavit.

9 MAINHARDVS tertius, habita cū suis diuisione, ditiones, castra ac prędia ipse sibi retinuit: Karst/Pursterfall/Schwarzeneß/Neuburg/Raspurg/Pelgrad/Lesath/Benthenberg/Waydenberg/Michelsperg/S. Machor/Gayl/Haymsfels/Weilspurg/Pruffhschlueß/Notensfeyn/Salefensfeyn/Draburg/& Stumasburg. Fuit in fœdere cum Lupoldo Austrio, Ludouico Hungarię rege, & Aquileiensi patriarcha, contra Venetos. Coniuges duas habuit: primam, Vdalrici comitis de Pfanberg & Montfort filiam: ex qua progeniuit Vrsulam Henrici comitis a Schaunburg vxorem, Mainhardum quartum, Ioannem Mainhardum, & Henricum quartum. Duxit & illa extincta alteram vxorem, Elisabetam Lupoldi Austriaci filiam, ob quam primus hic Austrię domui coniunctus, huic pariter literis de successione cauit: & ex illa Catharinā tulit, Ioanni Bauarię duci collocatam. Cui cum amplam dotem promississet, & pecunia illi deesset, ab Alberto Austrię duce magnam summam pecunię mutuo accepit, impignoratis aliquot castris: quam cum soluere deinceps non posset, Austriacis successionem promissit. & non sine animi dolore è viuus excessit, relictis iis quos diximus filiis, qui sine hæredibus diem suum obiit.

10 HENRICVS tertius, Mainhardi superioris frater germanus, & Alberti filius, ex vxore Beatrice, Ottonis & Henrici ducum Bauarię sorore, Fridericum primum reliquit. Ipse constitutus Taruifensis ab Imperio vicarius, & adscito in commilitium Alberto Austrię duce secundo, aduersus Ludouicum Brandeburgensem marchionem, Ludouici Bauari Cæsaris filium, qui cum Margareta Multaschin Tyrolis comitatum possederat, diu bellum gessit, vt Arthesinam prouinciam ad generis sui ditionem reduceret. Obiit circa annos Salutis 1346.

11 ALBERTVS quartus hoc nomine, diuisione cum fratribus facta, Meinhardo videlicet & Henrico his nominibus tertiis in hac stirpe, possederat Metlingam, Mitterburgam, Merrenfels, Pybn, Poymont, Reychēstain, Rachl Meictau, Czermeml, Sufenberg, Neumarchtl, Višchez, Barbam, Galam, Lauram, Schomberg, & alia quædam Istrię prędia. Cæterum cum aduersus Margaretam Carinthix ducem cognatam suam bellum moueret, ingens æs alienum contraxit: quod Rudolphus quartus Austriacus suppeditauerat, vnde Austriacę domui is iam tertium de successione cauit, cum illud dissoluere nequiret. Appellaturque in diplomatibus à Rudolpho quarto Austriaco, comes Goricensis & Tyrolensis.

12 IOHANNES HENRICVS, Alberti quarti filius, in matrimonio habuit Annam, Friderici Austriaci Romani regis, qui cum Ludouico Bauaro electus fuerat filiam. cum Hermanno Ciliensi comite diuturnum ob prędia quædam bellum gessit, & eam ob causam æs alienum & ipse multum contraxit, atque Eberhardo Salisburgenfi præfule multa vendidit, anno Domini 1380. relictis post se tribus filiis: Leonhardo, Ioanne secundo, & Henrico quinto.

13 IOANNES hoc nomine secundus in hac stirpe, fœdere percusso cum Alberto Austriaco, Sigismundo Cæsare, bellum in Cilienses à patre acceptum continuauit, circa annos Salutis 1460.

14 HENRICVS superioris Ioannis frater germanus, hoc nomine in hac prosapia quintus, in coniugio habuit Catharinam Hermanni secundi Ciliensis comitis filiam: vnde captum Henricum à Ferrariensi marchione socr liberavit ære suo, anno salutis 1430. percussit fœdus cum Arnesto Austrię duce, aduersus Cæsarem Sigismūdum. Ita rursus bello pro viribus maiori implicitus, aliud æs alienum à Friderico tertio Cæsare contraxit. & cum nō esset soluendo, literis de successione & huic cauere coactus est. quippe citatus publice ad ordines Imperii, cum comparere negligeret, ac nuncios publicos spoliasset, electo iudice causę Michaele Hardecense comite, & Magdeburgenfi Burggraui, centum millia ducatorum multæ nomine numerare Friderico tertio Cæsari tenebatur. Reliquit post se duos filios, Fridericum secundum, & Vdalricum primum.

15 VDALRICVS commemoratur ab Ænea Pio in historiis, quod vxorem Hungaram habuerit, quæ viro insano compedes iniiciebat: de cuius rusticitate ac fœditate Æneas multa scripsit, in Epitome Charentanę historię.

16 LEONHARDVS vltimus suę gentis, comitiis adhuc Augufianis interfuit, habitis anno Domini 1473.

POST CARNOS SEQUUNTUR TAVRISCI,
quorum antiquissimi principes reperiuntur, qui inter Carnos Italiamque rerum potiebantur, marchiones Taurisiani nuncupati: ubi modo est Taruifiana ditio, Venetis subiecta.

1 VLFARIS recensetur à Diacono lib. 4. cap. 1. cui Vrsus ac Munichis Cenitensium duces parebant.

2 AGILVLPVS, lingua vernacula Egenwolff/Taurisensiu princeps tempore diui Gregorii, quem Theodelinda Bauara, mortuo Authari Flauio Longobardorum rege, in matrimonium simul ac regnum accepit, & ex eo progeniuit Adoaldum regem Longobardorum, cui Theobertus Francorum rex filiam desponsauerat. Meminit Diaconus lib. 3. cap. 29. & 32.

3 GARIBALDVS, in discordia duorum regum, de Longobardorum regno contententium, GOTOBERTI videlicet & Bertariti, partes secutus, pro fortuna à suo tandem ministeriali interfectus est. Cuius mentionem facit PAVLVVS Diaconus libro 6. cap. 18.

4 RAGIMPERTVS Gotoperti Longobardorum regis filius, contra Ansprandum eiusdem populi regem rebellauit, & cum in Bauariam ad THEOBERTVM ducem profugauit.

5 TASSO ET CACCO, filii Gisulphi ducis Foroiuliani. Diaconus libro quinto, cap. 17.

6 AGO, corrupto antiquo Germanorum proprio nomine Egonis, cuius filiã Theoderadam Grymoaldus rex Longobardorum vxorem accepit, diuturnum bellū gessit cum Cacano Auarum rege, qui Zeliã & Carniolam prouincias occupauerat. Interimitur ab Auaribus: cuius filius Varnefridus priuatur dominio siue marcha Taurisiana, à regibus Longobardorum.

7 WECTARI LANDHER, Taruifianos post Agonem nomine Longobardorum regem gubernauit: citatus à Diacono libro 6. cap. 23. lingua gentilia der Wechter/der Landher.

8 ODOALD, qui pro ducatu diu cum Ansfredo decertavit, domino Reunix castri: sed auxilio atq; autoritate Longobardorum regum mansit in possessione Taruifiani principatus. Meminit Diaconus lib. 6. cap. 3.

9 FERDVLPVS à Slauis proximis in Carniola habitantibus occisus est, vt Diaconus libro sexto, cap. 24. refert.

10 RAGVMBERTVS commemoratur à Diacono libro sexto Longobardicę historię, capite sexto.

11 PEMMO, ex scemina quadã deformi Radperga nomine, Rathis, Raches, & Achilphum progeniuit: quorum Rathis ad fastigium regni Longobardorum peruenit. Is Rathis, dum adhuc ducem ageret, Carniolam adiecit Taruifiano principatui: vt ex Diacono colligitur, libro sexto, cap. 26. 51. & 52.

TARVISIANI PRINCIPES EX GENTE Francorum.

1 RVODGAVSVS, à Pipino Foroiulio ac Taruifianę Marchę præfectus erat. Citatur ab Eginharto.

2 HENRICVS, à Carolo magno Foroiulii Taruifianęq; Marchę rector datus fuit: occisus in seditione apud Liburnos, in Tarafico ciuitate.

3 ERICVS, Henrico substitutus est. commemoratur ab Eginharto in vita Caroli magni.

4 BALTRICVS ET CADOLAVS Taruifianis æque atque Carnis Foroiulioque præfere, sub Ludouico primo: de quo superius in catalogo Carnorum principum dictum est.

5 BERENGARIVS Foroiulio æque ac Taruifio præfuit, sub Arnolpho Imperatore.

6 BERENGARIVS secundus, ad fastigium Imperiale aspirauit aduersus Otho- nem primum, ab eodem captus, cum Willa vxore, & Babenbergæ in custodia habitus, vbi & obiit.

7 BERENGARIUS tertius, Othoni rebellavit.

8 ALBERTVS cum Landberto filio, obsequium detrectauere Othonibus postremis: vnde exuti principatu, successorem accepere Henricum Saxonem, quem quidam Othonis secundi fratrem fuisse autumant.

8 HENRICVS Saxo supradictus, Othonis primi frater, qui postea dux Bauariæ fuit. Meminit Regino Prumiensis. Eodem anno, mediante Augusto mense, conuentus Francorum, Saxonum, Bauarorum, Alemannorum & Longobardorum publicus, apud Augustanam urbem Rheticiæ prouinciæ agitur. vbi præscriptus Berengarius, cum filio suo Adalberto, regem se per omnia in vasallitium dedit dominationi: & Italiam iterum cum gratia & dono regis accepit regendam. Marchia tantum Veronensis & Aquileiensis excipitur, quæ 10 Henrico fratri regis committitur.

10 LVITBRANDVS.

11 HILDEBRANDVS, Taruisianus simul & Estensis marchio, circa annos Domini 1023.

12 OPIZO ET OTHVS, Hildebrandi filii, à quibus Ferrariæ principes descendunt.

13 ADALRAMVS.

14 ACTIO, vel Actius, ab Ezeldo tyranno Veronensi magna ex parte ditio exutusest.

15 ALDOBRANTINVS.

16 AZO, ex Coniza Welphonis secundi filia, Welphonem tertium reliquit, Bauariæ ac Carinthiæ ducem, propter quem Welphones pene omnes, Taruisianos se principes nominarunt: etsi Veneti sensim eum in urbis principatum trahere cœpissent. Mansit tamen Taruisium, cum non minimo agro circumiacenti, sub iure ac ditio Imperii, vsque adeo, quod Meraniæ primo duces, inde Tyrolenses, ac postremo Austriæ etiam principes, vicarii Taruisiensis principatus à Germanis sint Imperatoribus salutati.

17 RUMBOLDVS de Calalto, ab Alberto primo Austriæ vicarius Taruisianus constituitur: sed cesserat, ob Venetorum vim ac potentiam.

18 IOANNES HENRICVS, & Ioannes Meinhardus, comites Goriciæ, vicarii Taruisiani, ab Friderico Rom. rege, & Henrico Bohemiæ rege, Tyrolis Carinthiæq; principe 30 confirmatus, de anno 1320.

COMITES ATAVR, IDEST, TAVRISCORUM posteritate, qui in Rhatibus ab Athesi flumine vsque in Vindeliciam rerum potiti fuere, quibus locis Tauriscos quoque olim tenuisse constat.

1. EVIN comes Tridentinus, qui vsq; in Bauariam agros possidebat, ad Athesim quidem castra, Brentonicum, Appianum, Anagnis, Maletura, Tefanam, Volennes: quas nostra ætas arces appellat, Brandais, Hohenheppen, Engelar, Malsyr, Welasi. ad OEnum rursus, Taur castrum, vnde gentilitiam nomenclaturam vsurpabant: Hohenward, vbi cœnobium excitarunt: & in Bauaria Schrobenhausen, cum aliis plerisq; prædiis. Habuit vero is Euin, Garibaldi regis Boiariæ filiam, in matrimonio. Floruit sub Mauritio Cæsare, de quo Diaconus lib. 2. cap. 32. & lib. 3. cap. 10.

2 GAIDOALDVS, in campis Rotalianis confligit cum Francis, qui conabatur eius ditio in Rhatibus subiugare. Habuit cognatum Rugilonem quendam de la Gare, dominum castri Anagnis. A Gaidoaldo initia cœnobii S. Georgii prope Tridentum repetunt. Meminit Diaconus lib. 3. cap. 9.

3 ALACHIS, traditur possidisse Austriam, non illam nostram, sed cuius meminit Diaconus, per Venetias extentam. Conspirauit aduersus Cumbertum Longobardorum regem, de quo Diaconus lib. 5. cap. 39.

4 REMEDIVS, ob vitæ continentiam relatus in numerum sanctorum: cuius sepultura in Nansperg adhuc veneratur.

5 HENRICVS comes de Altorf, ex Sueuia, filius Ethiconis comitis, & sororius Ludouici Pii Cæsaris, ob vxorem nomine Beatam, de stirpe sancti Remedii descendente, tractui Athesino præfuit. Vnde legimus in Chronica Vrspergeni: Ista Beata procreauit ex Welphone Henricum & Rudolphum: qui ex Itha comitissa ab Onyngen, alterum tulit Henticum, occisum ab apro in venatione, prope Leuum pagum, haud procul à Bulzono, quod hodie Pocznam Tyrolis vocamus.

6 RAPATO, comes de Taur, in matrimonio fertur habuisse Hennam marchionissam

sam Orientalem siue Austriæ, & habitasse in Hohenward, haud procul à ripa Oeni fluiui, vbi est hodie cœnobium sanctimonialium.

7 ORTOLPHVS cum Wiltrude vxore castrum Hohenward in cœnobium cõmutarunt, multis eo reliquiis allatis, ex quibus sanctæ Iulianæ ac Richildis præcipuæ fuerunt. fertur possidisse Schrobenhausen, oppidum Bauariæ. Floruerunt circa annos salutis 1060. Et ipsa Wilburgis vidua primam eius monasterii abbatissam egit. Porro comitatus à Taur possessiones agnati ab imperio obtinuerunt: videlicet Wilhelmus comes à Taur, & Zelschach, apud Carnos: & Albertus comes quispiam Athesinus, cuius Vrspergenis etiam mentionem facit in Henrico quarto.

8 WILHELMVS, comes à Taur, in Carnis, ex Henna comitissa à Vriesaco progeniuit Wilhelmum & Harduicum comites: quos ferunt à latronibus, dum mineras metallorū inspiciunt prope Vriesacum, esse interfectos, quorum pater in valle Lauentina, mater in Gurkhio, sepulturæ traditi fuere. Adnotant Annales & illud, Wilhelmum seniore S. Ordini corpus siue reliquias, in vallem Lauentinam tulisse, & ob vitæ cõtinentiam in numerum sanctorum fuisse relatum.

9 SIGEFRIDVS ET POPPO comites à Czelschach & Vriesaco, literis subscripserunt de anno redemptionis humanæ 1150.

GENEALOGIA COMITVM STYRAE, ATAVRISCIS veteribus denominatorum, in Norico ripensi colentium, vnde Styriæ cum marchiones, tum duces, in Norico mediterraneo apud Carnos defluerunt: vbi videlicet Henrici tertii ac quarti beneficio, comitatus Auelancz, Durgemymel & Marghburg consecuti, in limitibus isthic Romani Germanicig Imperii contra Hungaros, cum grauius rem Christianam adseruissent, marchiones primū salutati, deinde Frisingensis sedis aduocati, & duces Styriæ marchæ creati fuere. In horum insignibus panthera alba in campo, vt vocant, viridi splendebat, ore ac auribus ignem euomens. à quo deniq; nobili genere defluerunt Norici vtriusq; famigeratissimi sarrapæ, domini videlicet à Losenstayn, domini à Stareberg, domini à Bernekh in Styria, & liberi ab Hohenberg in Austria. Quorum primi auream pantheram in rubro clypeo, secundi cælestinam in rubro clypeo, tertii atram in albo, & quarti albam in nigro clypeo, generis insignia vsurpabant. Panthera tamen in omnibus eodem modo representabatur, ignem ore ac auribus efflans.

1 OTTOCARVS primus, Chunrado secundo imperante Styriæ comes, in literis Animalibusque commemoratur: cui idem Cæsar comitatum Anasperg ad ripam Anisi fluminis, in Norico ripensi excurrentem beneficio contulerat: cum antea ab Ottone secundo, Patauiensi cathedræ fuisset concessus. Is genuit Ottocarum secundum, Ozionem, Bernhardum, & Luitgardim.

2 OTTOCARVS secundus hoc nomine, primus Garstensis cœnobii, Berchtoldi sancti viri abbatis precibus, fundamenta iecit, haud procul à Styra oppido Austriæ super Anisum appellatæ, vbi & canonicos regulares constituerat.

3 BERNHARDVS frater germanus Ottocari secundi, in matrimonio reperitur habuisse Luitgardim, sororem Chunradi primi comitis Wirtenbergenis, & Brunonis abbatis in Hirschau.

4 OTTOCARVS tertius hoc nomine, secundi nimirum natus, ex Elisabeta sancti Leopoldi Austriæ marchionis sorore, progeniuit Peregrinum, Hedericum, Rudolphum, Lupoldum, & Ottocarum quartum. de quibus legitur in fundatione Gotuicensis cœnobii ab Altmanno positi, & vsq; in Styriam hodiernam ditio propagati. Eandem altitudinem vadit (inquit) ad caput Edeliche, inde ad proximū mōtem qui pertinet ad Hofftetten. Hinc descendit iuxta Kreuspach in Pielache: quem transit recto limite ad Scyntelega, & duo allodia marchionis Ottochari & Piligrini. Inde recta linea ad Reichenstet, deinde ad caput Pielache. Inde per altitudinem montanā transit super Steinberg, inter allodia marchionis Lupoldi, & quorundam nobilium & ciuium in Cebermar. Quicquid infra hæc culti & inculti, ad ecclesiam Chulib pertinet, parochia ad Pyrhekh, habet terminum versus occidentem Drasamam fluuium, ab ortu suo vsq; in villam S. Hippolyti. deinde viam Septentrionalem, quæ ducit de S. Hippolyto ad Meters per villam Wagram, & per syluam quæ vocatur Worpach, deinde ad villam Sybenharten, deinde inter duo allodia WILBERTI & Hattonis, in villam Theuren versus Orientem Persuicam: ab ortu suo vsque ad villam Theuren, versus Australem partem, semitam quæ vocatur Pechsteg, inter confinia alldiotum marchionis HEDERICI & RVDOLPHI: & ita versus Carinthiam quicquid infra hos terminos est culti & inculti, hæc fundatio. Porro Ottocharus canonicos regulares Garstenses instinctu S. Berchtoldi conuertit in Benedictinos: qui denique ob

ob deuictos ad Petouionem Hungaros, dum Salomonem regē restituit, ab Henrico quarto, deficiente tum commoda Carinthiæ ducum familia, parte Carinthiæ orientali donatur, quæ sub marchæ Carinthiæ quondā vertebarat nomine. Subscripsit foundationi Admontensi, de anno 1072. & obiit Romæ, anno Salutis 1122. cuius reliquiæ in Garstense cœnobium transferuntur atq; conduntur.

5 ALBERO Ottochari primi marchionis Carnorū germanus, fratre vocato ad principatum, in diuisione cum fratre Ozii, Gaysvvald & Ensvvald fortitur. interfectus prope Levben, ab aulicis fratris.

6 LVTOLOVS, forte Adalberonis filius, à Chunrado tertio Romano Cæsare Imperii vicarius constituitur, in feudis eiusdem per Austriam conferendis. Qui legitur Hugoni à Chronichperg regulo Austriæ Imperatoris nomine contulisse dominium sanctæ Petronellæ.

7 LVPOLDVS Ottochari tertii marchionis Styrorum filius, cognomento Fortis, ab Henrico quinto, cuius erat consobrinus, Carinthiæ marchio creatur, post genitorem anno Salutis nostræ M. C. XX. Qui præterea Waldone ultimo Raniæ comite sine proles masculæ successione extincto, ab Imperio tractum Graczensem beneficio obtinuit: vbi etiam prima initia Raniæ cœnobii posuerat. qui ex coniuge Sophia, Henrici Welphonis Bauariæ ducis filia, Diepoldum & Ottocharum quintum procreauit. Obiit anno Salutis relatæ, M. C. XXVIII.

8 OTTOCCARVS hoc nomine quintus in stirpe, diuisa Marcha cum fratre Dietboldo, seu Lupoldo, superiorem ipse portionem gubernandam accepit, atq; in his amplissimos comitatus hæredibus destitutos comparauit: Budensem videlicet, in finibus Austriæ. nam & Marchpurg, in quibus Imperator illum Romanus confirmauerat, institutus pariter à Friderico primo Cæsare Frisingensis episcopi aduocatus, ex Kunigunde filia Dieboldi marchionis à Vogburg Elisabetam procreauit, Austriæ ducis coniugem, & Henricū vulgo appellatum ducem de sancta Margareta. Is Ottoccarus duo cœobia in tractu Styrorum siue Taurisiorum posuit, canonicorum regalium in Varau, & sancti Iohannis Cartusianorum. Reperitur in diplomatibus ac Annalibus, habitasse in castro primæuo, ac familiæ suæ antiquiore regia Norici Ripensis, haud procul à Laureaci veteris vestigiis, vbi subscripsit literis de anno M. C. LXIII. obiit Quinquecelesiis in Hungaria, in illa memorabili in terram sanctam expeditione. De quo plura lege apud Ottonem Frisingensem in vita FRIDERICI, libro primo, cap. 40. Huius frater germanus Ozylo comes, obiit anno M. C. LXII.

9 HENRICVS Ottochari natus, ex cognomento dux de sancta Margareta, à regia fortassis, reliquit Diepoldum filium. Citatur inter comites Styriæ: quem mater à parente suo, Diepoldo Vogburgense marchione, nominauit.

10 OTTOCCARVS quintus hoc nomine, Lupoldi filius, à Friderico primo Augusto, primus ducalem inuestituram quam vocant accepit. In matrimonio habuerat Agnetem Lupoldi Austriæ ducis secundi filiam. quapropter cum lepræ contagione postremo esset affectus, & prole careret, consentientibus prouincialibus suis, ducatum Styriæ socero vendidit, exigens quod reliquum vitæ erat in Carthusianorū cœnobio Seicz, quod ipse posuerat Germaniæ totius primum. Et hoc titulo, atq; iis initiis Styrorum principatus ad Austrios est deuolutus: de quibus postremo huius operis libro dicturus sum.

11 GVND OCCARVS comes de Styra, & dominus de Bernekh & Gracz, comitatum adhuc Styriæ Norici ripensis possedit, circa annos Salutis M. C.

12 OTTOCCARVS ET ORTOLPHVS, appellati domini de Gracz & Styra, subscripserunt literis de anno Domini 1140.

13 GVND OCCARVS secundus hoc nomine, comes de Styra, & dominus à Bernekh, subscripsit literis datis cum à Cæsaribus, tum à cognatis Styriæ principibus, de anno M. C. LXXVI.

14 GOTOFREDVS, comes de Styra & Engtall floruit.

15 DIEDMARVS ET WEZILO ET IMBRIDVS, domini de Styra fuerunt, à quibus qui hodie adhuc supersunt in Austria superiori barones à Losenstain, originē ducunt. In quorum insignibus aurea panthera, ignem ore auribusq; efflans, in rubro clypeo. vixere anno M. CC. XL.

16 GVND OCCARVS tertius, cum Ottone & Otelio fratribus, multa fundauit in cœnobio Seccouienfi, de anno M. CCC. XX. à quo barones Styriæ, nominati à Bernekh, initia trahunt: quorum stirps ante non paucos annos defecit. de quibus in capite de Gessoduno, postremi de Repub. Romana libri, diximus abunde.

COMITES DE RVNIA, TRACTVM GRACZENSEM feudo ab imperio possederant, vbi est hodie Runia cœnobium Cisterciense, ab hac prosapia auspiciatum.

1 WALTHERVS floruit circa annum Domini M. XCVI.

2 WALDO primus author cœnobii Runiæ prope Gracium: quo sine successione virili mortuo, Lupoldus frater Ottochari Styrorum comitis siue marchionis, comitatum Runiæ beneficio feudo ab Henrico quinto impetrauit, suæq; familiæ primus adiecit.

COMITES DE LEVBNAVV, QUI IDEM COMITES de Hobenward in Boiaria, auctores fuerunt sanctimonialium nobilis generis amplissimi cœnobii Goss, prope Leuben oppidum.

1 ARIBO ET SIGEFRI DV S, quorum primus electum in archiepiscopum Mouguntinum, post Willigifum illum carpentarii filium, annalibus celebrem, auxilio fratris, assensuq; Henrici secundi, quem Claudum vocant, in comitatu maiorum suorum Goss amplissimum sanctimonialium cœnobium, in quo nobiles tantum virgines recipiuntur, fundauit. In quo primam abbatissam egit Adela, Sigefridi comitis filia. Erant plures in hoc comitatu, Annalibus quoque ac diplomatibus celebrati: qui quoniam & in Boiaria Hohenward comitatum possidebant, in Genealogia illorum libro proximo explicabuntur.

COMITES DE MARCHBURG, QVONOmine adhuc oppidum superest, ad Draui Ripam, haud procul à Petouione, vetere Romana colonia.

1 CHVN RADVS, cum Ottone filio, in literis de anno citantur M. C. XX.

2 RICHERVS ET VDALRICVS, de anno M. C. LXX. in literis ab Ottocaro Styriæ marchione adducuntur.

3 BERNHARDVS, qui idem comes à Treuen fuerat, vendidit pleraq; comitatus sui prædia, castra ac oppida, Ottocharo secundo Styrorum marchioni, vt in peructusto Annalium codice legitur in hæc verba: Der Graue Bernhart von Marchburch/der dinget dem Marchgrauen Ditachern von Steyr das haus zu Marchburch/vnd den marche / vnd das darzu gehört. Er dinget im Sittich vnd Tuer das Closter/vnd Cheyrowe/vnd alles das darzu gehört/vnc; an des Erzbischoues gemerch von Salzburg. Dem selben Grauen Bernharten gehört an/die dyenstman die Trewner/die von Chending / die von Lewenbach / die von Marchburch/vnd aller Truchfner.

4 VDALRICVS comes de Marchpurch, sine dubio suæ stirpis postremus, inuenitur adhuc in literis citari de anno Domini 1140.

COMITES DE TREVEN, QUI LOCVS ADhuc superest, ad Drauum paulo infra Celeiam. Erant cognati comitum de Marchburch, & comitum de Sternburgk. Arma similia habebant Haymburgensium comitum insignibus, tres videlicet aureas fellas in rubro clypeo.

1 LVPOLDVS, floruit anno 1070.

2 WOLFRADVS, ab Ottocharo secundo Styriæ marchione citatur, de anno redemptionis nostræ M. C.

3 WOLFRADVS secundus, citatur ab Henricho duce Carinthiæ, de anno Salutis M. C. LI.

4 VDALRICVS ET WALTERVS, cum Henricho alterius filio, qui vixit imperante Friderico secundo.

COMITES DE MVERTZTALL, ET AVELANC, quo adhuc nomine valles contiguae sunt in Styria, in finibus vtriusq; Austriae.

1 ADALBERO, à Chunrado secundo Imperatore, patre Henrici tertii, impetrauit centum mansus in comitatibus Auelanc & Durgemiml: ab eodemq; Carinthiæ princeps creatus, possessionem tamen consecutus haud est.

2 MARQVARDVS filius Adalberonis, ab Henricho quarto creatur dux Carinthiæ, cum fidelem sibi in bello Saxonico operam locasset: consequiturq; possessionem ducatus, & ex Eberispergensis comitissa multos liberos procreauit, quorum ditionibus paternis suc-

cessere Henricus dux Carinthiæ, Leupoldus & Marquardus comites. Cæteri duo Hermānus & Vdalricus abbates fuere, de quib. paulo supra, cum de Carnorum principib. tractarem, dictū à nobis est. Manserunt tamen in comitatu, nominati quoq; domini ab Eppenstayn, Engelbertus anno M. C. Landfridus M. C. L. Albertus & Landfridus M. C. LXXVI.

COMITES DE PECKACH ET PFANBERG, IN quorum insignibus erant tres albi Triangulares panes in rubro clypeo, ut Bauari in caruleo habent, ex non contemnenda antiquitate orti, ut infra ab initio octavi libri dicturi sumus. Et quia hac deficiente profapia, comites de Starchant successere, vsurpare hi cæperunt aureas tres stellas, gentilitium in signe comitum à Sternberg, Haynburg & Celia. Cum deniq; & ista defisset stirps, Montforti comites, Briguntini heredes facti, vexillum album in rubro clypeo adiecerunt, quæ adhuc gens illa in Styris loca possidere dignoscitur. Porro reperiuntur hi comites magnam olim ad Satlam proxime Slauoniditionem habuisse, exceptis his quæ Gracziō vicina sunt, Pfanbergo & Pekachio.

1 POPPO de Pekhach.

2 RVDOLPHVS de Pekhach, floruit sub diuo Rudolpho, circa annum Salutis M. C. XXXVI.

3 POPPO secundus, cuius filiam duxit vxorē Eginō filius Hermanni comitis ab Artenburg, circa annum M. CC. XL.

4 HENRICVS comes à Pfanberg, circa annum Salutis M. CC. LVI. Styriæ ut capitaneus, quem vocant, ab Ottocharo Styrorum marchione & Austriæ principe præficitur. Sepelitur is Viennæ in templo Minorum.

5 RVDOLPHVS secundus.

6 VDALRICVS, is cum episcopo Salisburgensi, Stūbenbergiis, Fraunbergiis, notissimis Styriæ satrapis, ac cognatis suis comitibus ab Haynburg, in Albertum primum Austriæ ducem Rudolphi Cæsaris filium conspirauit, circa annum Redemptionis nostræ 1300.

7 IOANNES filius Vdalrici, habuit sororem Elisabetam, coniugem Henrici, domini de Montparis in Carniola, quæ literis Austriæ principibus successionem promisit. Habuit & vxorem Wilhelmi comitis Montfortii filiam, ex qua Margaretha progenita est, vxor collocata Hugoni comiti à Montforte: ratione cuius matrimonii, Montfortii quædam de comitatu isto feuda, ab Austriæ principibus apud Styros impetrarunt, quæ adhuc retinent. cætera castra, videlicet Pfanneberg, Frunspurg in Carinthia, Mansburgum & S. Georgium in Slauonia, Austriæ principes extincta profapia, circa annum Salutis 1368. sibi, ut domini & feudatarii vendicarunt. Legitur tamen circa annum Domini 1380. Rapoldus quispiam à Pekahk, diplomati cuidam subscripsisse.

COMITES DE STARCHANT ET HAYNBURG, potentissimi apud Carnos fuerunt, eiusdem generis cum Sternbergensibus Pfanbergensibus & Ciliensibus. comitatum ac castrum Heynburga cum parte Lauentanae vallis feudo à principibus Carinthiæ habebant. Possidebant etiam cathedra Ratisponensis beneficio Manspurg, Drixen, Pleyburg: quæ postea familia deficiente, Pfannebergenses comites ut cognati impetrarunt. Iidem comites & patriarcharum Aquileiensiū beneficio sue feudo, in Sauiæ regione habuere Lemburg, Furtenekh, Pressperg, Obernburg, Fraslau, Neukirch, Schallall, Neudekh, Furtnekh, Prilakh, Gablonicz, Plešchovicz, Subodem, Zerrau, Druxen, Rohacz in finibus Schlauoniae, & S. Petrum in Suantall, quæ omnia castra Hermannus comes de Celeia, ut sanguinis vinculo iunctus, à patriarchatu impetrauit circa annum Domini 1361. Deniq; quam potentes hi comites fuerint, argumento est, quod Vlricus penultimus huius nobilissima stirpis, uno & eodem tempore, cum Henrico & Ludouico ducib. Carnorum, & Alberto Austriæ duce Rudolphi Cæsaris Habsburgensis filio, bellum gessit, ascitis in societate belli Wilhelmo à Scharpfenberg, Ottone à Weiffenekh, Eberhardo de sancto Petro, & archiepiscopo Salisburgensi: quò bello Rabenstayn, Silberbergem, Pullendorf expugnarunt. neq; cessasset à bello, nisi insidiis Chunradi ab Aussenstayn, & cuiusdam Goldi præfecti in Velkemarktho, socii Scherfenbergius ac Eberhadus de Sancto Petro fuissent in itinere comprehensi. His comitib. præterea, ut vasalli parebant apud Carnos, Gutenstayer, Wankhaymer, Schrankpayner, & Lobekher. Erant pleriq; hi comites ex antiquo cænobii Obernburgensis aduocati, in quorum insignibus erant tres stella aurea in rubro clypeo, quemadmodum & Pfannebergensium.

1 WOLFGERVVS ET HEDERICVS, circa annum Salutis millesimū, sancto Stephano regi Hungariæ in bello suppetias tulerunt: cui Rex montem Kyften donauit, in quo castrum & cænobium construxerunt, in eoq; tumulati sunt.

2 WIL-

2 WILHELMVS ET CHVNRAVVS comites de Starchant, in literis Henrici ducis Carinthiæ, inter testes citantur de anno 1096. fundarunt in Carnis Oberndorf cænobium.

3 HAIMO castrum suum à se appellatum in monasterium vertit: fuitq; primus, qui mutato nomine, se comitem de Haynburg scripsit, quem titulum posterī gentilitio nomini de Starchant adiecerunt.

4 WILHELMVS secundus, refertur in Annalibus habuisse vxorem filiam Mainardi ingenui de Kainach. habuit regiam suam in Pleiburgo, circa annum Salutis M. CC. XXXIX. & pro Lesaco castro bellum gessit, cum Hermanno de Ortenburg.

5 ALBERTVS habuit in matrimonio Agnetē, filiam Henrici secundi ducis Austriæ, viduam relictam ab Vlrico duce Carinthiæ. Floruit circa annum Salutis nostræ 1240. Vxor sepelitur Viennæ apud Minores, anno 1295.

6 VDALRICVS circa annum Domini 1264. ab Vdalrico duce Carinthiæ Zeich castrum, mortuo Friderico Lempacher impetrauerat. Habuit desponsatam filiam Poponis à Pekah comitis: in quo matrimonio ad vitandam contentionem, cessit filio Hermanni comitis ab Ortenburg. Creatur ab Alberto Austriaco aduocatus Obernburgensis cænobii, anno 1288. Habuerat sororem Margaretham, Vdalrico comiti de Pfanberg Styriensi nuptam, cum dote mille marcharum argenti, & castro Rabenstayn in Lauatall.

7 VDALRICVS secundus, & Fridericus, primi aduocati Obernburgenses, circa annum Domini instituti 1286. Quorum Vdalricus ducatum Carinthiæ affectauit aduersus Tyrolenses, Henricum, Ottonem & Ludouicum, Maynhardi comitis filios, quibus ducatum Carnorū Rudolphus Cæsar contulerat. Ideo auxiliante episcopo Salisburgense, Wilhelmo à Scharpfenberg, Ottone à Weiffenekh, & Eberhardo de sancto Petro, bellum ducibus aperte intulit: & eos ducatu expulisset, ni sororius illos Albertus dux Austriæ, sua ope retinisset. cum quo tamen apud Nouam Austriæ ciuitatem, concordiam iniuit, eidemq; pro XXI. millibus marcharum argenti vendidit Sibeneck castrum, anno Domini 1293. cū ipse prius ab Ordolfo de Kreig emisset Ekhnstayn, & quædam prædia in Salachtall. Fridericus vero in Styria castrum Offenburg ab Austriis impignorum possidebat. Quorum soror Henrico comiti de Hohenloe collocata erat.

8 FRIDERICVS secundus hoc nomine, & Hermannus, florere circa annū M. CCC. XX. appellati aduocati Obernburgenses: sepultiq; in eo cænobio iacent vna cum Elisabeta comitissa, Friderici comitis coniuge, nobilissimæ illius profapiæ postremi. Cæterum comitatum Austriaci ab Imperio, vna cum ducatu Carinthiæ compararunt: reliqua castra in Sauiensi agro, quæ patriarcharum beneficio Haynburgenses possederant, comites de Celeia cognati acceperunt, ut qui ab eadem origine descendebant, eisdemque insignibus utebantur, aureis videlicet stellis tribus: in campo tamen alterius coloris, videlicet celestini. Legitur præterea, quod mortuo marito Friderico, Elisabeta domina ab Aussenstayn vidua, cui pro dote Gutenstayn & Rechperg fuerant concessa, Ciliensem tum temporis adhauc pagum, cum castro, dotis loco possederit.

COMITES A STERNBERG, MALATIN, ET Treuen, cognati, immo eiusdem stemmatis cum comitibus de Haunburg, Pfanneberg, & Ciliensibus, ab Osiaco Carinthiæ cænobio vsq; Villacum dominati sunt: quo tractu ruinae adhuc castri Sternberg visuntur. sub quorum ditione, apud Carnos erant agri quidam castrag, Pogfeld, Zyrkhnitz, Pregrad, Cheinrah, Treuen, Gorzach, & Pelschach: ingenui vero ac nobiles Paradeiser, Teufenspacher, Sumerrekher, Tyrlacher & Algisen. quæ omnia, deficiente stemmate, qui erant sanguinis vinculo iuncti, comites Cilienses in potestatem redegerunt. Cuius familia vltimus Vdalricus, ducibus Austriæ cognatis suis, cum liberis careret, legauit: vxori certo tractu designato, quæ nubens postea Vitobitio Bohemo, cuius opera in bellis Vdalricus erat vsus, nomen Sternbergi, assensu Friderici Imperatoris tertii habito, in aliam familiam transtulit, quæ adhuc in Bohemia celebris habetur: quo videlicet vendit is prædiis agrisq; apud Carnos transmigrauerat, ut in transcursu sermonis indicabitur. Porro Sternbergensium comitum insignia erant tres aurea stella in celestino clypeo: veluti & Ciliensium comitum. Ex quibus vnā stellam in similis coloris campo, uti vocant, Fridericus Imperator tertius noua Sternbergensium profapia, quam diximus in Bohemiam transmigrasse, concessit, qua adhuc hodie gens illa utitur.

1 MAYNHARDVS, ut puto, author generis, comes à Malatyn, Marcquardi ducis Carinthiæ filiam Kunigundim habebat vxorem, cum qua Vitringense cænobium haud procul à Clagnfurto metropoli Carinthiæ fundauit, sub Henrico quinto Cæsare.

2 VDALRICVS, circa annum Domini M. CC. XXXVII. ab Hermanno Artenbur-

182

DE TAURISCIS, CARNIS, &c.

genſi comite capitur: & interceſſione Berchtoldi Aquileienſis patriarchæ, iterum redimitur. à quo Treuen feudo accepit, quemadmodum ab Artenburgenſibus Chemerich. vixit adhuc anno corrente 1278.

3 WILHELMVS, appellatus in diplomatibus comes de Sternberg, Malatyn, & Laa, vixit circa annum 1244. & ſcribitur agnatus extiſſe Hermanni Artenburgenſis comitis.

4 WALTERVS ET VDALRICVS ſecundus, florere circa annos incarnationis Dominicæ M. CC. LXXX. refertur autem Waltherus coniugem habuiſſe Catharinam à Neuhaus, Carnorum reguli filiam.

5 HENRICVS ET CHVNRAVS, quorum Henricus ſcribitur feuda accepſiſſe à 10 Raymundo patriarcha.

6 VDALRICVS tertius, & Algotus, circa annos Domini in Carnis hoc nomine comites celebrabantur M. CCC. Quorum Vtricus ſcribitur emiſſe ab Ortone de Rotenſtayn, Schwaig & Treuen: & rurfus de ſuis prædiis vendidiſſe Friderico domino à Stubenberg præfecto Babenbergenſi, in Carinthia Sepperperg, Viſchach, & Stikhlvveingarten, atque Oſſarn.

7 WALTERVS hoc nomine ſecundus, duas habuit vxores: primam Catharinam de Roſenberg, & alteram Sophiam Dietmari de Greifenfels filiam. Is vendidit caſtrum Sternberg Ottoni comiti ab Artenburg.

8 OTTO cum filio Vdalrico quarto, ſepeliuntur Viennæ in templo Minorū, de anno 20 1341. Huius quoq; vt arbitror, filius Symon, epiſcopum Padebornenſem egit in Weſtfalia, annum circa M. CCC. LXXVIII.

9 CHVNRAVS ſecundus, & ſuæ ſtirpis vltimus, floruit circa annum Domini M. CCC. XXI. cuius filiam Magdalenam Ioannes Kaczniſtayer, ingenuus quidam apud Carnos, coniugem accepit. Comitatus vero poſſeſſiones ad Cilienſes comites, vt cognatos omnes, deuolutæ ſunt. Et ab his, cum deficeret tandem & illorum ſtemma, Friderico tertio imperante, ad Auſtriacos, ſanguine videlicet iunctos, peruenere. Quorum Fridericus Imperator nouam hoc nomine gentem in Carnis auſpicatus eſt, dominorum videlicet ſiue baronum à Sternberg, qui poſterius in Bohemiam tranſmigrarunt. Quorum caput erat Ioannes Vitobitius Bohemus, Vdalrici comitis Cilienſis poſtremi dux militaris. Quem ſe- 30 cuti ſunt adhuc in Sternbergo Carinthiæ habitantes, Ioannes ſecundus, qui ex Catharina Georgii poſtremi ab Ekartſau Auſtriæ reguli filia, Georgium procreauit: qui primus Bohemiam ingreſſus eſt, ibidemq; Albertum progeniuit, qui noſtra tempeſtate Ioanni Weyuodæ Hungariæ regi adhæſerat.

COMITES ACILIA ET SEGOR, ET LIBERI A Saaneck, cognati comitum à Sternberg, Treuen, & Haynburg: immo ex eodem capite descendentes, eademque inſignia uſurpantes, tres videlicet aureas ſtellas in cæleſtino clypeo: deficientibus cognatis, quos modo nominauimus, comitibus, cum illorum caſtra ditioneſq; forent conſecuti, eoiſque creuerunt, ut quadraginta poſtremo oppida caſtraque poſiderent, ac decem & ultra miliariorum ſpacio vndique 40 patentem terram obſequio imbutam haberent, Imperatorumque ac regum familiis per connubia inſerrentur. Clariora municipia comitatus illius erant, Celeia, ſiue Cilia, Romana quondam colonia: Steyn, Rodmanſdorf, Obernburgum, Pleyburgum, Preſpergum, Sanctus Petrus, Treuen, Rudolfsverdea, Segor. Horum fundationes ſunt, Pletriach & Goriach, & apud Celeiam Minorum monaſterium.

1 VDALRICVS, Liber appellatus de Saaneck, ab Ottobono patriarcha Aquileienſi legitur quædam feuda ad Saclam fluuium accepſiſſe, circa annum Domini M. CCC. IIII.

2 LVPOLDVS, Liber à Saaneck, legitur à Ludouico patriarcha Aquileienſi compaſſe Reifniz.

3 HENRICVS, filius Lupoldi, & frater FRIDERICI, liber à Saaneck cognominatus.

4 FRIDERICVS, liber à Saaneck, & comes de Cilia, à Berchtrando patriarcha Aquileienſi Lemburg, S. Petrum, Neukirchen & Neydeckh feudo accepit, circa annum Salutis noſtræ M. CCC. XXXVI. obiit, & ſepelitur Celeiæ, anno 1359. feria quinta ante feſtū Aſſumptionis beatæ virginis. vxor vero Diemudis obiit anno 1353.

5 VDALRICVS ET IOANNES: quorum Vdalricus ex Adelhaide comitiſſa Oertingenſi Wilhelmum procreauit. Obiit vero Vdalricus anno Salutis 1368. Ioannes, 1372. ambo apud Celeiam in cœnobio Minorum ſepulti.

6 HERMANNVS, ſuperiorum frater germanus, ex Anna coniuge Hermannum ſecundum & Ioannem ſecundum progeniuit. Is à Carolo quarto multis prærogatiuis adoratur, ac inter quatuor comites ſacri imperii connumeratur, anno corrente à nato Chriſto 1361. obiit 1395. in die ſancti Benedicti, apud Celeiam, ibidem ſepultus vna cum coniuge, quæ obiit 1397.

7 IOANNES ſecundus, Hermanni primi filius, ex comitiſſa Montis fortis procreauit Hermannum præſulem Friſingenſem, & Catharinam Ioanni Dapifero de Waldburg nuptam.

8 HERMANNVS ſecundus, primi filius, fundator cœnobii Pletriach in Cranis, ex 10 comitiſſa Schaunbergenſi Auſtriaca, Wilhelmum & Hermannū tertium progeniuit. quorum obiit Wilhelmus anno Domini 1392. feria v. poſt exaltationis Crucis, Celeiæ ſepultus.

9 GEORGIVS, frater Hermanni ſecundi, obiit ſepeliturque apud Celeiam, anno M. CCC. XLIII.

10 HERMANNVS tertius, ſecundi filius, & Wilhelmi frater germanus, habuit duas coniuges: primam Adelspergenſem ex Iſtria, ſecundam Boiariæ ducis filiam. ex quibus tres filios tulit, & totidem filias, videlicet Fridericum, & Vdalricum ſui generis poſtremum. Filiarum Barbara Sigismundo Imperatori Rom. Margaretha comiti Pfannebergenſi, & 20 tertia Henrico comiti Goricensi nuptæ fuere. Ipſe à genero Caſare, comitatu Segor in Sla- uonia & dominio Schakenthorn in finibus Styriæ donatus, ad Romani Imperii principis in ſuper ſtagium ſublimatur. Obiit is anno redemptionis humani generis 1446.

11 FRIDERICVS hoc nomine ſecundus, Hermanni tertii filius, & Vdalrici poſtremi in hac ſtirpe germanus, contempta legitima coniuge Modruſii comitiſſa ex Croatia, Veronicæ Teſchnitz pellicis amore implicatus, multa mala designauit: comprehenſus propterea, & diu in Oſtervuitio caſtro cuſtoditus: ad poſtremum mortuo patre liberatus eſt cuſtodia, ſorori Barbaræ, eiufq; filiæ Eliſabetæ, viduæ Alberti Auſtriaci Romani regis, quæ Ladislai poſthumi mater fuerat, retinendo Hungariæ regno fidelem ac ſtrenuam operam nauauit: & eam ob cauſam Hungarorum in ſe odium conuertit, qui non ſemel popula- bundi fines comitatus fuerant ingreſſi: repulſi tamen Ioannis Witobitii Bohemi virtute 30 ac induſtria, quo duce Fridericus iſte, eiufq; frater Vdalricus, in re militari utebatur. Obiit autem is Fridericus anno ſalutis 1454. in vigilia ſanctæ Margarethæ, & Celeiæ in tēplo Minorum ſub appellatione illuſtriſſimi principis, parietis templi inter alios ſui generis comites adſcriptus cernitur.

12 VDALRICVS ſecundus, Friderici ſuperioris frater germanus, Hermanni tertii filius, duxit coniugem Seruiæ Deſpotæ filiam, Amurathi Thurcarum Imperatoris vxoris ſororē. Inſtitutusq; tutor ab Alberto Auſtriaco Romanorum rege, filio Ladislao, quæ Eliſabeta, huius Vdalrici ex Barbara ſorore neptis, poſthumum genuit, paribus auſpiciis ac æquali authoritate cum Friderico Imperatore, ac Ioanne Huniade regna Hungariæ, Bohemiæ, Croatia, Dalmatiæque & archiducatu Auſtriæ adminiſtrabat. Idcirco cum poſtea 40 Ladislauſ pronepos adoleuiſſet, eius gubernator, & morum aulæq; Magiſter creatus, ex potentia magnum ſibi odium accumulauit: ita quod ex curia per Auſtriacos eiectus, cum in gratiam iterum rediiſſet, apud Albam Græcam, vbi Ladislauſ curiam habebat, à filiis Ioannis Huniadis, qui quondam cum eo tutelam gerebat, Ladislao videlicet & Mathia, per inſidias necaretur: cum filios duos, Hermannum & Georgium, quos ex Seruiana progenerat, paulo ante immatura morte amiſſet. Quibus ita extinctis ſine hærede, comitatum, comitatuiq; adiunctas ditiones, Fridericus Imperator archidux Auſtriæ, ſuis hæreditariis prouinciis, partim ob vinculum neceſſitudinis, partim ex contractu inter duas familias inito, adiecit atq; coniunxit.

50 *COMITES AB ARTENBURG, COGNATI PALATINORUM apud Boiarios de Krayburg, de quibus libro proximo locuturi ſumus, ſiue ab Artenia Forojulii caſtro, cuius meminit Diaconus Paulus libro 4. cap. 37. Longobardica hiſtoria, ſiue ab Ortenburgo Boiariæ caſtro infra Vilitz houiam, denominati fuerint, ſatis conſtat illos hoc nomine & in Carnis arcem conſtruxiſſe, haud procul ab oppidulo ipſorum Spitall. qui à ducis Carinthiæ epiſcopis Salsburgenſibus, Babenbergenſibusque, & Patriarchis multa cum oppida, tum caſtra caſtellaque beneficio poſſidebant, apud Carnos videlicet Sumerekh, Kellerberg, S. Paternionem, Steyrberg, Hohenberg, VVaoſſenſtaysn, Landtroſt: & verſus Slauiam Treuen, S. Rupertum, VVologi, Tuchant, Freyach, Auferi, Lonſtat, Sirchau, VVynklarn, Lyndon. & in Carniola, Laas, Oberſtaysn, Ratmanſdorff, Gotzſee, Polan, Zobelſperg, Reiffniz, Liebekh, Ortnekh, VWeiſſenſels, Altenburg, Grauenverd, Grauen, Staysn, Zeyring,*

Waldenburg, & Culpam. quorum deniq; fuerat in Styria Weynekh, & Neiffensels. Parebantq; adeo his comitibus potentes apud Carnos nobiles, ut vassalli, Liebenborger, Greiffensels, Humelberger, Kellerberger, Lamberger, Weigselberger, Paradeiser, Gilgenfelder, Weltzer, Schmiernekher, Schloschberger, Straßberger, Laytschakher, Keutschakher, Sobriacher, Dobriacher, Goriacher, Kuenberger, Zobelberger, Alkerperger, Fleischperger, Motinczer, Liechtenberger, Wartberger, Rotenstayner, Dompplacher, Dopliacher, Gostesser, Gutenavver, Kufsinger, Hartberger, Mergensperger, Dietrichstayner, Lueger, Warmlocher, Pamlikher, Volger, Kieber, Risenberger, Fristaczer, Ruspacher, Gradeser, Straßer, Falkestayner, Werdenstayner, Rauber, Rosenberger, Gorizer, Olsuvikher, Paldransdorfer, & Altzeier, qui ex antiquo huius fuerant comitatus Dapiferi ordinarii & hereditarii, quos vocant. Horum comitum opera sunt, Millestadiensis quondam abbatia. cetera auxere, Werdsee, Vtringam, Ostiacum: 10 habuereq; demum ius patronatus in ecclesiis S. Petri in Ratmansdorf, S. Georgii in Goriach, S. Georgii in Laas, S. Petri in Nakhl, & S. Andrea in Motznak.

1 FRIDERICVS filius Rapatonis, primi palatini Crayburgensis, & comitis Ortenburgensis in Bauaria, ex profapia Lantgrauorum de Steuenyng, & comitum Neuburgensium, Varnbacensiumq; descendens: primus ab Henrico quinto, ac qui ea tempestate præfiderunt patriarchis Aquileiensibus præsulibusq; Salsburgensibus, Carinthiæq; ducibus, ditionem castraq; in Carnis adeptus, in memoriam auiti apud Boiarios castri paulo infra Spital oppidum, arcem in colle Artenburg ædificauit. Habuit vero tres fratres: Harduicū, archiepiscopum Magdeburgensem: Engelbertum, marchionem Crayburgensem, cui 20 magna pars Carniolæ parebat: & Rapatonem secundum, palatinum Boiariæ de Crayburg. Vixit adhuc anno Domini M. C.

2 HENRICVS, floruit circa annum Salutis nostræ M. C. XLVII. & ab Ortolfo archipræsule Salisburgensi feuda impetrauit, vt vocant, Wardenpurkh, Lynde, Schlessen, & Gleynkhar.

3 OTTO, cum germano fratre Hermanno archidiacono per Carinthiam, conuentum canonicorum apud Spital fundavit, circa annum Domini M. C. XCI. quam fundationem non ita multo post Albertus Salisburgensis confirmavit.

4 HERMANNVS, cum fratribus Wilhelmo & Vdalrico episcopo Gurcensi, circa annos Domini floruit 1220. Quorum Hermannus coniugem habuit domini de Lessekh filiam. vnde socero mortuo, comitatu Artenburgensi adiecit Lessekh, Wernherisdorf, & fratres montem. Impetrauit à sede Aquileiensi & partem castri Zobelberg, & ius patronatus ecclesiæ Polanensis. Erat autem nepos ex matre Wilhelmi comitis Haynburgensis. Et moriturus tres reliquit filios, & vnam filiam, videlicet Henricum & Fridericum, his nominibus secundos, & Eginonem. filia Elisabeta nomine, Vulfingo domino à Stubenberg nupsit, anno currente à nato Christo 1238. Apud hunc comitem, iussu Friderici secundi Imperatoris, in libera custodia aliquandiu fuerant Vdalricus comes Sterenbergensis, & Henricus comes de Treuen.

5 EGINO, primo parochus Pleiburgensis: deinde resignata parochia, vxorem duxit filiam domini Poponis de Pekach, antea Wilhelmo Haynburgensi comiti nuptam. Floruit circa annum Domini 1272.

6 HENRICVS hoc nomine in stirpe ista secundus, floruit circa annū Domini 1262. Qui Vtrici ducis Carinthiæ consensu, ex eodem nimirum stemmate descendens, arcem in Khraynburgo construxit, & à patriarcha Aquileiensi feuda quædam accepit prope Stayn & Kankher flumen. Huius soror MARGARETHA nupsit Ioanni comiti de Pfanberg.

7 FRIDERICVS secundus, frater germanus Henrici secūdi & Eginonis, filius Hermannii ex Adelhaide Berchtoldi de Lakh filia, tres filios procreauit: Ottonem secundum, Albertum & Maynhardum. Is ab Imperio arbiter eligitur in bello ac contentione, quæ inter Albertum ducem Austriæ Rudolphi Cæsaris filium, & Cunradum præfulem Salisburgensem ac Stubenbergios vertebatur. Qui transactis aliquot conuentibus in Lynczio, partes tandem conciliauit, & Fridericum dominum à Stubenberg è custodia Austriaci liberauit, anno currente à nato Christo M. CC. LXXXVI.

8 ALBERTVS, refertur Ludouico Bauaro Cæsari copias militares in Longobardiā adduxisse, circa annos Redemptionis nostræ 1322.

9 MAYNHARDVS, Alberti frater germanus, Friderici secūdi filius, accepisse feudo scribitur à Rudolpho Austriæ duce, quæ fundatorē cognominant, aduocatiā S. Iacobi in Rasstal. Is ex filia Rudolphi palatini Rheni, Ruperti Cæsaris sorore, Maynhardū secundum pro genuit, qui à Walthero comite Sterenbergensem comitatu emit, & Ottonē quartū tulit.

10 OTTO tertius, Mainhardi & Alberti frater germanus, ex coniuge Sophia, Burcardi Burggrauii Magdeburgensis sorore, procreauit Emichonem canonicum Frysingensem, Rudolphum dominum in Billigracz, & Henricum tertium. citatur & nuncupatur à Rudolpho Austriaco, quæ fundatorem dicunt, inter principes Imperii. Idem Otto duas filias genuit, Catharinam Vdalrici Ciliensis comitis, & Annam Dionysii comitis de Crupa coniugem.

11 HENRICVS tertius, Ottonis tertii natus, & Rudolphi ac Emichonis frater, habuit in matrimonio Catharinam dominam de Camnio Foroiulensem, quæ illi amplam dotem attulit. Vixit circa annos Domini 1340.

10 12 HERMANNVS tertius hoc nomine in hac familia, habuit in matrimonio Henrici senioris comitis à Schaunburg filia: & bellum gessit cum Berchtrando patriarcha Aquileiensi, propter feuda quædam, anno Domini 1335. Appellatur in diplomatibus à Friderico rege Romano Austriaco, Alberti primi filio, cognatus. sedem tenuit in Laas castro, erat vero filius Maynhardi primi.

13 ALBERTVS secundus, electus in episcopum Tridentinum ex parochia & prima fundatione facta à sancto Domitiano duce, Millestadiensem abbatiam exorsus est ac locupletauit, quam Fridericus Cæsar tertius in sedem magistri ordinis sancti Georgii commutauit. Erat frater germanus Hermannii superioris, & ipse Maynhardi comitis filius. quorum 20 sorores, Clara nupsit Vdalrico domino de Neuhaus Carno, Anna marescalco Carinthiæ de Auffenstain, & Agnes Eberhardo Styriæ præfecto.

14 OTTO hac appellatione quartus, Maynhardi secūdi filius, & primi nepos, floruit circa annum Domini 1363. & testis introducit à Rudolpho quarto Austriæ duce, quæ fundatorem siue sapientem Annales cognominant. Pro genuit duos filios, Ottonem quintum, & Fridericum tertium: & vnam filiam, quæ Dionysio domino & comiti de Crupa, ex genere Frangipanum, nupsit: & mortuo marito, cum parochiam Radmansdorfen, Michelsteten, & monasterium sancti Augustini Labaci donis suis accumulasset, ad postremū monialem egit, sacro velamine tecta in Michelsteten.

15 FRIDERICVS tertius isto nomine, Ottonis quarti filius, impetrauit multa à patriarchatu castra: videlicet Dobrach, Podgoriach, Polan, Reiffnitz, Grauenverdeam, & 30 Gotsche ciuitatulam. accepit & feuda à Piligrino Salsburgensi, & à Venceslao Romanorū rege multa & maxima priuilegia consecutus est, circa annum currentem à nato Saluatore 1386. Idem, ex Margaretha filia Friderici ducis à Dekh cum nullam prolem susciperet, adoptauit Ludouicum Hermannii secūdi comitis Ciliensis filium: cui moriturus comitatu reliquit, confirmante hoc Sigismundo Imperatore, anno Salutis 1420. Et ita nobilissimus ac opulentissimus comitatus ad Cilienses, & ab his ad principes Austriæ deuolutus est. quæ nostra ætate FERDINANDVS Romanorū Hungariæ & Bohemiæ rex, archidux Austriæ, Gabrieli à Salamanca Hispano contulit, à quo hodierni comites Ortenburgenses, qui in Carnis agunt, rite descendunt. Nam qui in Bauaria hoc nomine supersunt, veterum adhuc comitum, de quibus hoc capite egimus, posteritas sunt.

40 COMITES DE FRANGIPANIBVS, MODRVSIO, & Vegels, ab exulibus Romanis orti sunt, & ditionem habebant à Carniolanis vsque in Croatiā, partim Austriacis, partim Hungariæ regibus subiecti: de quorum origine scribit Otto Frisn. libro 1. in vita Frederici primi Imperatoris cap. 28. cum ciuium Romanorum epistolam recitat, ad Imperatorem scriptam in hac verba: Nam pacem & iusticiam omnibus eam volentibus obseruamus: fortitudines, id est, turres & domos potentum urbis, qui vestro Imperio cum Siculo & Papa resistere parabant, cepimus, & quasdam in nostra fidelitate tenemus, quasdam vero subuertentes solo æquanimus. Sed pro his omnib. quæ vestra dilectionis fidelitate facimus, Papa, Frangipanes & filii Petri Leonis, & amici Siculi, excepto Iordano, nostra fidelitate in vestro vexillifero & adiutore, &c.

50 1 VDALRICVS, floruit anno Redemptionis nostræ 1240. reliquit tres liberos, Dionysium, Bartholomæum, & Thiemonem.

2 THIEMO possedit in Carnis castrum Landtrost, circa annum Domini 1320.

3 IOANNES Vdalrici filius, gessit bellum cum Friderico comite Artenburgense, propter limites: quod tamen est sedatu opera cognati, Nicolai comitis de Modrusio. Redemit à Bartholomæo Glauer Zetyn castrum. Floruit anno Salutis M. CCC. XCIII.

4 STEPHANVS Dionysii filius, habuit feudo à ducibus Austriæ, tanquam ducibus Carniolæ, dominium Medlicense, castraq; Steynsakh, Drefinkh, Wakher & Zerfar, quæ antea possederant comites Artenburgenses & Cilienses. Accepit vxorem Catharinam do-

mini à Pætouione Styrae marescalci filiam. vnde progenuit Stephanum secundū & Bernhardinum, & Elisabetam: cui pro dote xxxi. millia florenorum legauit, & Hugoni comiti de Tibeyn copulauit.

5 NICOLAVS, dubium cuius filius extiterit, possederat Brynlin castrum: vnde & comes à Brynlin appellatus est. Is Ernesto Austriae duci, FRIDERICO tertii Imperatoris patri, mille equites leuis armaturæ, contra Thurcas duxit, anno à Salvatore nato currente 1418.

6 BERNHARDINVS, filius Stephani, gessit bellum cum præfectis domus Austriae in Medling & Pflaum, & Friderico tertio Imperatori resignauit pagum Gerolicz, anno Domini 1479.

7 STEPHANVS secundus, cuius soror Friderico Ciliensi comiti nupta fuerat, & qui Vlrico postremo comite Ciliensi sine filiis extincto, occupauerat de bonis comitatus Ciliensis Geroltzavv & Vnsnycz.

8 MICHAEL, is Maximiliano Cæsari pugnanti cōtra Venetos, leuis armaturæ equites duxit: pro quo seruitio Cæsar illi in Foro iulio castellanatum in Ghordropp & Senafecz castrum concessit.

9 CHRISTOPHORVS, Maximiliano Cæsari aduersus Venetos bellum gerenti fidelem operam præstitit: inque eodem bello captus à Venetis, vna cum domino à Thurn, & Melchiorre Massmunster: tandem cum liberatus esset, mortuo Maximiliano, Hungariae regibus se addixit, quorum Ioanni cognomento Weyuodæ, dum aduersus Ferdinandum Austriae principem, cui regnum Hungariae debebatur, inter initia auxilium præstat, tormēto militari ictus occubuit, anno M. D. XXVII.

10 IOANNES sacris initiatus, monasticum habitum induit, & apud Ioannem Weyuodam & Ferdinandum Austriam, Hungariae reges, legationibus crebris ac difficillimis perfunctus, in archiepiscopum Colocensem consecratur: ac ex articulari morbo diu conflictatus, obiit circa annum Salutis 1542.

11 WOLFGANGVS vulgo cognominatus comes à Prundlyn, nostra ætate aduersus Thurcas in finibus Croatiae sæpe fortissime dimicauit. ad postremum, circa annum Incarnationis diuinæ 1546. dum Ferdinando regi Romanorum, Hungariae & Bohemiae, aduersus Saxones bellum cum fratre Cæsare Carolo quinto gerenti fidelem operam præstat, rebus humanis eximitur.

COMITES DE CRVPA, COMENI ET SAAŃ,
Frangepanibus sanguine iuncti, ditionem ad Crapinum fluium à Ciliensi tractu vsque in Slauoniam tenebant, Austriae principibus aequae ac Hungariae regibus subiecti.

1 IOANNES, à Rudolpho Habsburgensi Romanorum Cæsare, & primo suæ stirpis Austriae duce, vna cum Gurcensi episcopo mittitur ad papam & Carolum Siciliae regē pronubi futuri inter Clementiam filiam Rudolphi, & Siculum regem. Is progenuit Ioannem secundum, & Paulum.

2 IOANNES secundus, cum Paulo fratre, circa annum Domini 1330. Werd castellum à domino Ortolpho ab Aursperg emerunt. quorum soror Catharina Henrico comiti Artensburgensi nupsit: & eo defuncto, GEORGIO comiti de Biezan, circa annum Salutis 1366.

3 PAVLVS secundus, primi filius, habebat in matrimonio ANNAM, filiam comitis ab Ortenburg, sororem Alberti Tridentini præfulis, circa annum à nato Christo M. CCC. LXXXII.

4 DIONYSIVS, habuerat in coniugio sororem Ottonis & Friderici comitum de Ortenburg. scribitur emisse ab Hermanno de Reutenberg prædia quædam in Korsteten, Altenburg, Lauterperg, & Ratzwer, pro xxxviii. florenorum millibus, circa annum Salutis nostræ 1363.

COMITES DE ALTENBURG ET REVTENBERG, in Carniola, possidebant Reutenberg, Albersperg, Guntzberg, Latfchemberg, Dresenberg, Hornburg, Dogersdorf, Obordorf, Altenburg, Dobra, & Kratischic, & magnam partem vallis Selechtall. Erant subiecti partim Austriacorum ditioni in Carniola, partim patriarchis Aquileiensibus.

1 EBERHARDVS, floruit circa annum currentem à nato Iesu saluatore 1300.

2 NICOLAVS & FRIDERICVS, circa annum Redemptionis nostræ 1360.

3 BERCH-

3 BERCHTOLDVS, Ortolfus & Iacobus, vendidere castrum Altenburg comitibus ab Ortenburgh, anno Domini M. CCC. L. quorum Ortolfus habuerat in matrimonio Tutam, filiam Hermannii pincernæ de Osterwicz.

4 PETRVS, anno floruit M. CCC. XCII.

5 HARTLINVS & Fridericus, anno 1420.

6 GEORGIVS accepit coniugem, filiam Ortolphi à Pernekh, viduam Volkardi ab Aursperg, Barbaram nomine, anno currente à nata Salute 1430.

COMITES DE TIBEYN, IN FINIBVS ISTRIAE rerum potiebantur, & in Carnis possidebant impignorata Pleyburg, VValdstayn, Gutenstayn, Rechberg, & Gurincz.

1 HVGEO, Lupoldo Austriae duci, pro Taruifiana marcha aduersus Venetos bellum gerenti, auxilium præstitit, circa annum Domini MCCCCLXXI. Porro ante hunc, hoc nomine quispiam testis commemoratur in literis concordia inter Ottonē ducem Carinthie, & Henricum comitem Coricensem, de anno salutis MCCCVIII.

COMITES DE DAVFERS ET MICHELSPERG, in finibus Carinthie ducatus, & Teriolis comitatus, agros & castra possidebant: vbi in hanc vsque diem castrum Dauffers cernitur, ad Aichen amnem, in Lutach valle, non ita procul à Braunekhio & Draui fontibus.

1 HVGEO, floruit sub Alberto primo duce Austriae Habsburgēsis stirpis, circa annum millesimum & tricesimum: cuius coniugis Elisabetæ, utpote Tyrolēsis Maynhardi comitis filia, & Henrici, Ludouici ac Ottonis ducum Carinthie germanæ sororis, præfectus aulae fuerat. Cuius opera in bello Bohemico aduersus Ottocarum & Rudolphum Cæsarem, & eius filium Albertum aduersus Henricum & Ibonem comites de Guffingen, ac Marterisdorf Hungaros Austriae infestos, feliciter sæpe ac fideliter vsi fuerunt. Ad postremum arbiter electus, bellum ac contentionem quam de finibus Austriacus dux & Guffingēses comites habebant, composuit. Idem in literis concordie quæ inter Ottonem Carinthie ducē, & Henricum Goricensem constituta fuerat, inter testes citatur, de anno MCCCVIII.

30 COMITES DE GZELSCHACH, IN CARNIS quondam celebres, & à sancto Ordovyno descendentes, fundatores Gurcensis opulentissimæ præposituræ & Grebersperg in Lauatall.

1 WILHELMVS, ex Henna comitissa de Frifaco, vel ut alii volunt, de Peylsteyn: vel etiam ut aliqui habent annales, filia Marquardi ducis Carinthie, progenuit duos filios, Wilhelmum & Harduicum, interfectos à latronibus, haud procul à Frifaco, cum fodinis metallorum intenderent. Quorum mater Henna, Gurcensem præposituram ex dote & paternis bonis fundauit, vbi & humata est relata in numerum sanctorum. Wilhelmus vero pater in Grebersperg Lauentinae vallis quiescit.

40 COMITES DE FRIESACO ET Drugsen.

1 SIGEFRIDVS, diplomati Henrici ducis Carinthie subscripsit, de anno Domini M. C. L.

2 CHOLO, floruit anno currente à nato Christo 1200.

3 RAPO, dominum se modo à Frifaco scripsit, cui Hermannus Artensburgensis comes Habrnekhe vendidit, anno 1241.

50 COMITES DE MOSBURG, CARENTANI, A CASTRO quodam nominati, quod in lacu Werdsee, positum fuerat, loco munitissimo, & quod ducibus Carinthie primis pene ut metropolis conferebatur, cum ducatu: quemadmodum Rhegino Prumiensis, & Otto Frisingensis libro 6. Chron. cap. 7. scribunt, Carolomanum regem Boiariae Arnolpho filio concessisse ducatum Carinthie, cum castro Mosburg.

1 HERELEO, floruit ante tempora Pipini regis.

2 PIRMINIVS, dubium an episcopus Meldētis ille, qui Augiam diuitem in lacu Podmanico, & alia in Germania & Lotharingia cœnobium fundauit.

3 ADALBINVS, præfulem Iuaniensem egit apud Salisburgum: qui haud procul diu Michaeli templum, & duo fana S. Petro & beato Laurentio in Werd & Sternberg condidit, & consecrauit.

4 CHVNRAVS, postremus comes de Mosburg in Annalibus legitur, qui obiit circa

annum Domini 1280. cuius hæreditatem partim Mainhardus dux Carinthiæ, & comes Tyrolensis, partim vero Otto de Steyn, adiere. Superfuerat adhuc fœmina quædam huius nominis, quæ locupletavit cœnobiũ Seldentall, anno Domini 1319. ab Henrico quondam Carinthiæ duce fundatum. Porro castrum Mosburg diurnitate temporis in ruinas versum, & à Mainhardo duce Carinthiæ ex stirpe Goricensi, monasterio commutatum est, anno à Salute relata currente 1299.

*COMITES DE LAVAND ET SPONHAYM,
quorum origo est à Rheno & VVestrasia, ubi hoc nomine comites latam
ditionem tenebant.*

1 HARTOWICVS, comes Sponhaymensis de Rheno, eligitur in præfulem Salisburgensem, anno à nato Christo currente 996. Atq; is primus fuit, qui cognatos suos in Carinthiam à Rheno traduxit: quorum fuere primi, qui agros in Lauantina valle acceperunt.

2 SIGEFRIDVVS ET FRIDERICVS fratres germani, quorum Sigefridus occasione ea in Carinthiam venerat, quod episcopus Hartouicus modo dictus, nobilem comitissam de Lauant, vnicam hæredem late patentis ditionis, cognato suo supradicto Sigefrido Sponhaymensi comiti vxorem impetrauerat. eius nomen erat Richardis: quæ peperit Sigefrido iam apud Carnos moranti, Engelbertum comitem, & Hartouicum antistitem Ratisponensium.

3 ENGELBERTVS, filius Sigefridi comitis Sponhaymensis, ex Richarda postremi comitis de Lauand filia, intra fines maternæ ditionis, S. Pauli opulentissimum cœnobiũ, quod in valle Lauantina adhuc superest, fundauit: & ex Hedwige nobili comitissa eorum finium, quinque filios progeniuit, videlicet Hartouicum archiepiscopum Magdeburgensem, Sigefridum comitem de Leubena, Engelricum, Bernhardum & Henricum: à quorum Bernhardo comites in Gussingen processerunt, in finibus Hungariæ.

4 HENRICVS, comes à Lauand & Sponhaym, adoptatur ab Henrico postremo duce Carinthiæ stirpis Auelancianæ, tanquam nepos, ex Richarda filia genitus. qui & mortuo auunculo, ducatus Carinthiæ inuestituram meruit. Obiit is in Ionio mari, cum in Asiam cū cæteris Christianis principibus transfretasset, anno Salutis humanæ millesimo centesimo sexagesimo primo, relicto filio Vdalrico Carinthiæ duce. Huius soror Adelhaidis primam egit abbatissam in Gofs Styriæ.

5 VDALRICVS, non solum comes de Lauant & Sponhaym, verum dux etiam Carinthiæ inauguratus, ex Agnete ducissa Meraniæ nullam prolem tulit: quippe cum Kunigsperg ciuitatem in Franconia condidisset, cum Friderico catholico duce Austriæ in Asiam profectus, ibidem in publica Christiani nominis expeditione diem suum obiit, anno Salutis millesimo centesimo nonagesimo septimo.

*COMITES DE LAVANT, SPONHAYM, GYSSINGEN,
& Martersdorf, in finibus Austriae, Hungariae, & Styriae late patentem ditionem tenebant: ubi
& Gussingen castrum, arcemque Pfartensteyn construxerunt, aliaque in vicinia Slanyng & Pernsteyn
& Koboldsdorf oppida habuere. Gunsium obsidione Thureica nobile, Rechnicz, Martersdorf, & Antauu,
à quibus locis quoque cognomina hi comites traxere: & in diplomatibus passim comites nominantur non solum à Gussingen, verum etiam à Martersdorf, Slaunig
& Antauu & Rechnicz.*

1 BERNHARDVS, filius Engelberti comitis à Sponhaym & Lauant apud Carnos, frater Sigefridi comitis de Leubena apud Styros, ac Hærici adoptati ab Hærico de Muercz-tall duce Carinthiæ. Is primus ab Imperio feuda quædam in limitibus, & totum eum tractum impetrauit, qui ex alpibus Noricis in planiciem Pannoniæ descendit: vbi sunt hodie confinia Austriæ, Styriæ & Hungariæ, ac oppidula castraque visuntur, Martersdorf, Stob, Kirchslag, Guns, Rechnicz, Slauyng, Gussing, Lokahaus & Pernsteyn. Floruit Henrico quinto & Lothario imperantibus.

2 BERCHTRAMVS cum fratribus Symone & Michaeli, floruerunt circa annum Salutis 1218. quos alii male ex Aragonia deriuare conantur.

3 HENRICVS, gessit bellum cum Ottocaro Bohemo, Austriæ principe, propter fines. Idemque Belæ regi Hungariæ xxx, millia armatorum duxit aduersus Austriam, eiusque principem Ottocarum, circa annum Domini 1242.

4 HENRICVS & Ibo fratres germani, floruerunt circa annum Salutis millesimum & trecentimum. gesserunt bellũ perniciosum pro finibus, cum Alberto primo duce Austriæ, Rudolphi Habsburgensis Cæsaris filio: in quo bello amiserunt ab Austriis expugnata, Marters-

Martersdorf, Kobeldsdorf, Katzdorf, & Rechnicz: & Gunsium diu obsessum, vix in fidere-tinuerunt. Facta sunt anno nostræ Redemptionis 1290.

5 EVSTACHIVS & Laurentius fratruales, floruerunt circa annum Salutis 1330. Qui diuisa ditione, Laurentius Martersdorf, Pfartensteyn & Gunsium possederat: coniugemq; habuerat Margaretam Ioannis baronis de Haselau filiam Austriacam: alter vero Eustachius beneficio Hungariæ regum, quibus militauerat, Eufnaburgum, Soppronium, & ad Drauum amnem Ankhentsteyn, itemque in natali proprio solo Schverczenpach castrum, ac Rechnicz oppidum tenebat.

6 PAVLVS, Nicolaus & Iohannes, cognati florere circa annum Redemptionis nostræ 1360. Quorum Paulus in coniugio habebat Elisabetam, Alberonis domini de Pertendordf filiam, Austriacam, Caroli regis Hungariæ marescalcum, quem iudicem curiæ vocat: Nicolaus vero vxorem habuerat, Thomæ comitis de Pozyng & S. Georgio filiam: Ioannes vero vulgo à sede appellatus comes de Hoffyn, ex nescio qua coniuge Georgium comitem de Hoffyn progeniuit.

7 PETRVS vulgo à sede sibi distincta, comes ab Antaw nominatus, Hungarica quoque appellatione Ciscus dictus, qui floruit circa annos Salutis nostræ 1350. ac Casparem filium progeniuit: qui sine filiis moriturus, Paulo patrueli prædia sua ac pagos legauit. Cuius amita Margaretha nomine, primo Rudolpho de Stadekh, & exinde primo marito extincto, Vdalrico à Stubenberg nupta fuit.

8 HENRICVS ET IBAN, hoc nomine secundi in hac stirpe, quorum prior à castro cõstructo comes de Perustayn vocabatur, & agros quosdam haud procul à Neunkyrchen & Piestingo amne possidebat, à principibus Austriæ collata: Ibanus vero comes à Martersdorf appellatus, cognominem filium reliquit, & filiam cuidam domino ab Erenuels Styriõ collocatam.

9 PAVLVS ET NICOLAVS hac appellatione secundi, quorum Paulus Annam comitissam de Pozzinga ac sancto Georgio sibi desponsauerat, dotis illi loco cõcessis Schandendorf & Drausdorf, in finibus Soppronii sitis pagis. Nicolaus vero ære alieno pressus, multa pecunia à Iudæis per Nicolaum à Verchtenau liberatur. Floruit circa annum Domini 1400.

10 PAVLVS, hoc nomine in stirpe ista tertius, ex Anna Iohannis à Pottédorf reguli Austriaci filia, progeniuit duas filias, Margarethã & Waldpurgim: à quibus Albertus dux Austriæ arcem Phorchtensteyn emerat, circa annum nostræ Redemptionis 1418.

11 IOANNES, hoc nomine secundus, legitur spondidisse pro domino Alberto à Pottendorf Austriaco barone, ratione aliquot mille aureorum.

12 WILHELMVS, is ducibus Austriæ impignorasse legitur Phorchtensteyn, Kobeldsdorf, & Lansee, circa annum 1445. cuius vxor Anna Viennæ apud Augustinianos multa fundauit.

13 IOANNES ET EMERICVS duo fratres erant.

14 IOANNES, hoc nomine quartus, vulgo comes de Lokenhaus & Canischia appellatus. ab hoc Maximilianus Cæsar Phorchtensteyn tertium emit: atque vt à Sigismundo comite de Haga Neuburgensem ad Oeni ripam comitatum compararit, auxilio fuit. Eratq; sui generis postremus, vnicam relicta filia, quam Thomas Nadastinus, Hungariæ satrapa, qui in finibus Austriæ agros habet, sibi desponsauit.

SEQVNTVR ANTIQVIORVS CAR-
NORVM AC STYRORVM SATRAPÆ.

MARESCALCI AVILDONIA, QVO
nomine castrum adhuc ac Pagus visuntur infra Graczum Sty-
riæ metropolim.

1 MENHARDVS ET HERRANDVS, florere circa annos Domini 1120.

2 HEMVDVS, in literis à Lupoldo Austriõ citatur de anno 1180.

3 HENRICVS, anno 1230.

4 LVTOLDVS, anno 1240. cuius filiam Alberõ à Kunryng Austriæ barõ vxorem duxerat, Steyrekch castro dotis loco accepto.

5 HERRANDVS ET HARTNIDVS: quorum Herrandus circa annum Salutis MCLXXVIII, legitur cum Chalochõ ab Hymperch castri Weissensteyn apud Styros hæreditatem adidisse.

6 HARTNIDVS, cum Friderico & Walsingo à Stubenberg Styriæ regulis in Alber-

tum primum Austriae ducem, Rudolphi Caesaris filium conspirauerat, circa annum millesimum ducentiesimum nonagesimum nonum.

7 VDALRICVS, postremus sui generis, in viuis adhuc erat anno corrente 1305.

MARESCALCIA PATOVIONE, QVAE CIVITAS adhuc ad Drau ripam superest, apud Styros Romana quondam celebris colonia, cuius Tacitus meminisse videtur, ab initio libr. 19. Hi Vildoniensibus extinctis, in marescalci munere, hoc est praefectura pratoriana perpetua apud Styrios succedere, ac castra his in finibus habuere: Patouiese intra urbem, VVarmberg, Erenhausen, Fridau, VVeyerfeld, Fraunhaym, Schvumberg, VVeynekh, Hohenburg, VVeynberg, Gleychenberg & Ankenstain. In quorum insignibus albis tria erant militaria vexilla equestris, rubro luteoque coloribus distincta, ac totidem cliuis viridibus infixa.

1 FRIDERICVS, à Rudolpho Habsburgense Caesare deuicto Ottocharo Bohemo, praefectus Styriae constituitur, circa annum Domini 1288.

2 CHVNRADVS & Bernhardus, in caenobio Minoritarum Viennae sepulti cernuntur, annum circa 1303. & 1324.

3 HARDECVS, auitam suorum domum auxit, accessione castrorum Igg & Weynekh: quae ab Austriae ducibus, ac Artenburgii comitibus compararunt, anno Domini 1341.

4 HARTELVS, scribitur monasterium diui Pauli in Lauatall locupletasse, anno 1363.

5 FRIDERICVS, hoc nomine secundus, praelia aliquot domini Erenhausen sancti Pauli caenobio testatus est, anno 1363.

6 BERNHARDVS, suas filias, Annam Ioanni comiti à Schaunburg, & alteram Agnetem Lutoldo à Stubenberg nuptui dedit, anno corrente 1441.

7 FRIDERICVS tertius & vltimus, cum ditionem auitam auxisset, Gleichnbergi, Weynbergi, Maydbergi ac Fraunhaym castrorum accessione, nobilem stirpem clauit: cuius tumulum apud Patouionem, in Minorum caenobio ipsi vidimus, vbi insignibus anchora cum dracone iunguntur: vt verisimile sit, hanc prosapiam à Stubenbergiis descendisse, iis praesertim qui Wurmbergum castrum in ditione habebant. Porro titulum marescalci per Styrios, Ioannes comes à Schaunburg ob vxorem Bernhardi filiam comparauit, ac ad posteros vna cum castro Weiterfeld transmisit. Ideoque & hodie Schaunburgenfes Austriae comites, Styriae se marescalcos nominant.

MARESCALCI DE AVFENSTAYN, POTENTISSIMI Carinthiae reguli, ibidem, excepto munere, feuda habuerunt à ducibus Carinthiae sive Austriae, Gutenstain, Sieburg, Schvvarzenpach, Rochberg, Dragburg, Gurnicz, Charlsperg, Veldkhirchn: & à patriarchis Aquileiensibus Gnezzau, Treuen, VValdekh, VVyndischgracz, Bubenstain. Huius marescalci erant haec praerogative, quod curiales marescalci principum, ab eo facultatem accipiant, quod in bello, seditione & tumultu, prouinciae principe absente, ad eum conueniantur, vexillaque ducatus penes eum sint: qui nocentes & facinorosos queat morti condemnare, ita tamen, quod omnibus per Carinthiam iter agentibus saluum conductum praebeat, & alia huiusmodi cum privilegia, tum onera imposita.

1 CHVNRADVS, à Rudolpho Habsburgenfi, quum Austriam cum vicinis regionibus in fide accepisset, Carinthiae praefectus gubernator constituitur: dominiumque Seldenhouen ad Drau ripam, extincta familia, beneficio feudi accipit. Qui idem ab Herico, Ottone & Ludouico, Carinthiae ducibus, aduersus cotumaces ac hostes suos comites Heymburgenfes, Scherpfenbergios, Weiffenekhios, dux exercitus constitutus, illos non solum vicit, sed quosdam insuper comprehendit, anno corrente à nato Christo 1307.

2 FRIDERICVS, is caenobium apud sanctum Vitum ciuitatem Carinthiae fundauit, quod sanctam Claram cognominant.

3 FRIDERICVS postremus, cum aduersus Austriae principes conspirasset, incidit crimen laesae maiestatis, quod Albertus dux Rudolpho, baroni cuidam de Liechtenstain à Murau contulit, anno corrente M. CCC. XCVI.

MARESCALCI DE PRAGA, EX BOHEMIA IN Carinthiam migrarunt, vbi post obitum dominorum de Aussenstain, quibus sanguinis erant vinculo iuncti, marescalci munus impetrarunt: deinceps à ducibus Austriae feudis accumulati, & in Austriam peruenerunt, vbi adhuc manent. Porro quae in Carinthia possidebant, Drugsen, VVolfsekh, & Schonekh, diuenditis, in finibus vtriusque Austriae, compararunt VVeytra, VVyndhag, Arbing & Ratenstain: quorum Genealogia sic habet.

1 FRIDERICVS, vixit circa annos Domini 1460.

2 FRANCISCVS, legitur apud Carnos possedisse Oberdrugsen, Presberg, & Saaneckh, circa annum 1490.

3 ERASMVVS, is primus ex Carinthia in Austriam concesserat, constitutus à Friderico tertio Imperatore praefectus Austriae super Anisum, vbi & feuda in Machlandia comparauit, Wyndhag, Arburg, & alia.

4 LADISLAVS, emit Weytram oppidum in finibus vtriusque Austriae, ab Henrico comite de Hardekh, Maximiliano imperante.

5 LADISLAVS, Andreas & Christophorus, floruerunt nostra tempestate, & florent adhuc.

10 *MARESCALCI ET CAMERARI DE LIECHTENSTAYN, & Murau, utrumque munus possederunt in Carnis: quorum memorantur,*

1 DIETMARVS, camerarius de Liechtenstain & Murau, citatur in literis de anno Salutis nostrae 1200.

2 HENRICVS, Rudolphi Habsburgenfis Caesaris in bello aduersus Ottocharum Bohemum vexillifer.

3 OTTO, anno Domini floruit 1304, vt istud diploma demonstrat: Ego Otto de Liechtenstain, camerarius Styriae, scire cupio praesentium quoslibet auditores, qui honesto viro Ottacharo de Geula, bona si qua habet in Spilbergh, in Mæsbiah, apud aquam Vndreb, quorum collatio ex antiquo per praedecessores meos, ad me directo dominio noscitur pertinere, ipsi Ottocharo praedicto iure contuli feudali perpetuo possidenda pacifice & quiete. Insuper ipse Ottocharus, in Pourendorf duos mansos, quandoque dominum Mangoldum iure proprietatis respicientes, sua pecunia comparauit, quorum proprietatem mihi praedictus Ottocharus exhibuit, motus libera facultate. Quae bona praedicta omnia, voluntarius resignauit, petens omni instantia & affectu, quatenus ipsa bona, libere & voluntarie resignata, dilectae cothorali suae, dominae Elisabethae, & ipsorum haeredibus sexus vtriusque, conferrem titulo feudali. Quod feci, ad praefati Ottochari & amicorum suorum mihi fidelium instantiam specialem, dans sibi suisque haeredibus hanc literam in testimonium super eo, sigilli mei munimine roboratam. Actum in Iudenburgh; anno Domini 1304. feria sexta, in die beati Georgii martyris.

4 VDALRICVS, anno 1320.

5 NICOLAVS, anno floruit 1374, & Vdalricus capitaneus Fripacensis, circa annum Salutis nostrae MCCCCLXXXVII.

6 BERNHARDVS, egit praefectum Styriae, quem Marescalcum vocant, anno Salutis MCCCCLVIII.

CAMERARI DE AVRSBERG, APVD CARNOS, qui hodie Carniolani vocantur ab Aurupono, Romano quondam municipio, de quo egimus in Reipublica Romanae commentariis nostris: sub quorum ditione fuerant castra apud Carniolanos praecipue Vvildenburg, Schemburg, Polan, Panykkel, Dresn, & Vattsch. Compararunt & in Austria Purkstatt castrum, ad Erlaphum amnem.

1 ENGELBERTVS, floruit circa annum Domini 1227. qui Carolo, Ruperto, ac Alberto de Laas vendidit Weynicz, Reifnicz & Staidroficz.

2 OTTO, claruit anno 1296 habebatque in matrimonio Offniam quandam.

3 GERLACVS, cum filio Wilhelmo, anno 1317.

4 WOLFGERVVS & Hervvardus, ab Ottenburgii comitibus multa feuda impetrarunt, circa annum nostrae Redemptionis 1329.

5 PETRVS, Fridericus & Wilhelmus, claruerunt annum circa 1340. quorum Wilhelmus captus est à Menhardo comite Goricensi, anno 1369.

6 ORTOLPHVS, & Hervvardus: quorum Ortolphus in matrimonio habuerat Catharinam Vdalrici ab Alben filiam, annum circa MCCCIX. qui legitur Ioanni & Paulo comitibus à Crupa vendidisse castrum Werd. Hervvardus vero, filius Wilhelmi superioris fuerat.

7 ANDREAS & Georgius, literis subscripsere de anno Domini 1416.

8 PANGRATIVS & Volchardus, anno 1430.

9 ENGELHARDVS, Herbodus, Wilhelmus, Georgius & Wolfgerus, circa annos claruerunt, à relata salute 1490. quorum Wilhelmus adiectis domui auitae castris ac dominiis Ruersperg, Praytenbach, Dranfeld & Pachor, circa annum Domini praefectum Car-

niolæ egit 1484. Engelhardus vero præsidio Nassenfels castro, ab Austriæ principib⁹ imponitur. Præterea Wolfgerus, cum vxorē Austriacam duxisset, Elisabetam Synczendorferyn, circa annos Domini 1494, in Austria Syedēdorf & Obernweida possidere cœpit. Georgius deniq; quod latrocinii accusaretur, Gracium Styriæ metropolim vocatus ab Ernesto duce, ibiq; custodiæ mancipatus, non ante dimissus est, quam Schomberg castro cederet.

10 IOANNES, cui Maximilianus Imperator Flednikh, & alia in Styria loca concesserat.

11 IOANNES secundus, interfuit obsidioni Viennensi circa annum Domini M. D. XXIX.

12 ERASMVS, Georgius, Traianus, & nostra tempestate belli & pacis 10 studiis claruerunt.

PINCERNÆ A STUBENBERG, QUI POSTEA cognatis suis dominis à Capenberg & Petau Marefcalcis extinctis, feudo à ducibus Austria impetrarunt Kapfenberg, Murekh, Erenhausen, Wurmberg, Stubekh. Idem Artenburgensibus comitibus deficientibus, in Carinthia ducum Austria beneficio impetrarunt Fraunburg, Hohenburg, Gutenburg, Piograd, Kestnykh, Hosbach, Kacz & Treffen. Quorum vasalli leguntur fuisse apud Styros, Stadavver, Moskyrcher, Prödleker, Mayssen & Judeln.

1 VBO WYNTHERR de Stubenberg, miles, literis citatur inter testes cum Berengario de Talbergh, Wulfigo ac Theodorico de Vridberg, ac Gundeloch de Varane, de anno 20 incarnationis Domini 1114.

2 OTTO & Burcardus, anno 1130.

3 RVELANDVS & Wulfigus circa annum salutis nostræ floruerunt 1130.

4 FRIDERICVS & Vdalricus, claruerunt circa annum Domini 1200. quorum primus, Fridericum secundum & Wulfigum filios habuit: & Vdalricus, secundum Vdalricum: qui vixit adhuc anno corrente 1270.

5 WULFINGVS, Albertus & Otto, quorum erat Wulfigus Friderici filius, & in matrimonio habuit Elisabetam Hermanni comitis Artenburgiæ filiam, circa annum 1237. Ex qua Vdalricus & Henricus nati sunt, qui in Annalibus leguntur, Alberto Austriæ duci primo bellum gerenti aduersus comites Gufsragenses, auxilium tulisse.

6 VDALRICVS quartus, Wulfigus tertius, & Algogus, circa annos Domini claruerunt 1314. Quorum Wulfigus in episcopum Babenbergensem consecratus est, anno Salutis 1319. Vdalricus vero ab Alberto antistite Salisburgense obtinuit feudo Nidervest & Lakh, qui aulicus quoq; fuerat Rudolphi quarti, anno labente 1360. Algogus deniq; Artenburgensium dono comparauit in Carinthia, Kiestnikh.

7 WULFINGVS quartus, Ortolphus, & Fridericus tertius imperante Alberto primo Austriaco, in Carnis & Styris rerum potiti sunt, circa annos Salutis 1314. Quorum Fridericus apud Carnos cum amplam ditionem comparasset, haberetq; Gruenperg, Cheurperg, & Sattendorf, Alberto primo duci Austriæ Rudolphi Cæsaris filio obsequium detrectans, vna cum dominis à Wildouia, Scherpfenberga, Weyffeneck, S. Petro comitibusque Haynburgensibus in Austriacos conspirauit. In qua tragœdia captus, dum iter faceret Gracium ad fratrem suum Wulfigum, qui Styriæ præfectum agebat, diu in custodia Austriaca detinetur, ex qua, multis conuentibus habitis, ægre auxilio præsulum Salisburgensium & Gurcensium liberatus, Austriæ principibus reddere cogebatur, quæ malo titulo possidebat, Gutemberg & Kacz.

8 ALBERTVS, Otto, Vdalricus & Ioannes, in diplomatibus sancti Lamberti Carinthiæ cœnobii memorantur, anno MCCCXXX.

9 FRIDERICVS hoc nomine quartus, & Wulfigus quintus, fuere aulici Rudolphi ducis Austriæ cognomento Fundatoris, circa annum redemptionis nostræ millesimum trecentessimum sexagesimum.

10 ANDREAS, Otto & Lutoldus, circa annum Domini floruerunt 1380. quorum Andreas in matrimonio habuit Annam à Liéchtenstein, Otto Elisabetam à Tyrsteyn, & post hanc Margaretham Stugh de Trautmansdorf. Habuit & Andreas Camotiensis marchionissam Italiam.

11 WOLFGANGVS & Christophorus, claruere circa annos Domini 1400. quorum Christophori filia nupsit Christophoro comiti de Corbaw Croatæ, circa annum Salutis MCCCXXX.

12 LUTOLDVS secundus, & Ioannes tertius, annis labentibus à nato Christo 1460. ad famam venere. quorum Lutoldus egit præfectum Styriæ, circa annum 1453. Ioannes vero in ma-

in matrimonio habuit Elisabetam à Puecham, & castrum Wurmberg possederat, anno M. CCCCXXIV. Lutoldus præterea duas habuit in matrimonio claras fœminas: primam Agnetem à Patouione, ratione cuius matrimonii Wurmberg dominium in Stubenbergiorum profapiam transtulit. Secundam duxit Vrsulam Dietuigi ab Emerberg filiam, cum dote dominiorum Klegg ac Halbenrayn castrorum, ex qua Fridericum suscepit quintum.

13 IACOBVS, Georgius, Andreas secundus, & Ioannes quartus, imperante item Friderico tertio Cæsare, floruerunt: contra quem etiã conspirauit, authore Friderico iuniore de Stubenberg, hoc nomine quinto: qui & Fraunburg castrum Mathiæ Hungariæ regi vltro tradidit, vt suam iuaret factionem. Ex his & Ioannes in coniugio habebat filiam Andreæ Pamkyrcher, domini à Slanyng filiam, fatalis Friderici tertii Imperatoris hostis, cum quo in Austriacos eo promptius conspirauit. Captus est tamen vterque, ac Andreas Gracii capite plectitur: Stubenbergius vero priuatur dominiis Rakhaspurg, Schvvambergh, Hohenburg, Hespach & Gayflarn.

14 WOLFGANGVS secundus, & Thomas, imperante Maximiliano floruerunt: quorum partitis dominiis, Thomas, qui in Stubenbergio, Murekhio ac Wurmbergio habitabat, filios progenuit Georgium, Ottonem, Andream, & duos Balthasros: alterum canonicum Salisburgensem, & alterum qui nostra tempestate filios progenuit, qui sequitur: Wolfgangus vero in Kapfenbergio Styriæ, & Fraunbergo Carinthiæ se tenebat.

15 BALTHASAR, filios procreauit Balthasarem tertium, Ambrosium, Gasparum, & Franciscum: qui nostra memoria in Wurmbergio administrabant.

16 WOLFGANGVS tertius, & Ioannes quintus, filii Wolfgangi secundi fuerunt, quorum Ioanne immature abrepto, Wolfgangus solus in dominiis Kapfenberga, Murekh, Erenhausen, & Fraunburg superstes, cum debita quæ parens magna contraxerat soluisset, parcissime ac simplicissime se agens, magnas diuitias congescit: amplissimoq; in Bohemia dominio coempto, ex coniuge Deufenbacherina, filios progenuit, quos etas adhuc nostra habet, Ioannem, Wolfgangum, Fridericum, Iacobum, &c.

PINCERNÆ DE OSTERVICZ, IN Carnis possidebant Reynekh, Ostervicz, Mosburg, Vui-pach, & Lueg.

1 HARDMANNVS, citatur in fundatione Scotensis apud Viennam ciuitatem cœnobii, de anno 1158.

2 REINHERVS, floruit circa annum Salutis 1330.

3 HERMANNVS, Nicolaus & Ioannes, circa annum Salutis millesimum trecentessimum sexagesimum secundum, à patriarchis Aquileiensibus & Artenburgii comitibus feudo acceperunt Wipach & Mosburg castra.

4 GREGORIVS, pincerna de Ostervicz, egit antistitem Salisburgensem, circa annum Salutis 1370.

5 NICOLAVS, pincerna de Ostervicz, accepit à Ioanne Gurcense comite in beneficium, Mosburg castrum, anno corrente 1390.

6 VDALRICVS, egit Carniolæ præfectum, circa annum Domini 1428.

7 IODOCVS pincerna de Ostervicz, floruit circa annum Salutis 1459.

8 WILHELMVS, is vendidit Vitring cœnobio, villam Landschach, anno labente MCCCCLXIX. Cæterum deficiente hac stirpe, titulum pincernarum Diethrichstainii nobiles, modo barones, in Carnis impetrarunt, vna cum dominiis Wynkhenstain & Hohenburg, circa annum MDXV.

PINCERNÆ A TROIA ET Montparis.

1 ALBERTVS à Troia, patriarchatus Aquileiensis pincerna, quem vocant, hæreditarius: floruit circa annum Salutis nostræ 1280.

2 OTTO, dominus à Troia & Montparis, sub Ottobone patriarcha, circa annum Salutis MCCC.

3 VDALRICVS & Henricus anno 1360. quo tempore & cognati illorum Hermannus & Vdalricus à Belligrac in viuis erant, & post hos Riedlinus: & qui postremi sui generis circa annos Domini 1400 claruere, Rudolphus & Ioannes.

D A P I F E R I D E E M E R B E R G, A P V D S T Y R O S
in finibus Austriae celebres, quorum origo hac esse perhibetur. In monte ubi nunc castrum Emerberg
visitur, sacellum quondam fuerat, ubi editus filium eximia forma progenuerat. qui cum urnas for-
te à ciuitate quam Nouam vocant (ubi tum dux regiam tenuerat) ut puteus perficeretur, ad patrem
deferret, visus eorum itinere à duce, & in amorem raptus, detentus denique, liberaliter in aula tam diu
educatur, donec postremo & prædiis & insignibus auctus, arcem illam posset extruere, ubi pater edi-
tus sacelli curam gesserat. Hic non sine inuidia nobilitatis, cum sedem fixisset, à duce, præterea suf-
fragante Imperatore, Dapiferi munus per Styriam, & noua ab euentu picta insignia compa-
rauit, auream videlicet urnam in caelestino clypeo. Cuius posterii fuere,
qui sequuntur.

- 1 ALBERTVS, Alberto Austriae archiduci huius nominis primo legitur auxilio fuisse aduersus comites Haymburgenses, in Carinthia, circa annum Salutis M C C L V I.
- 2 BERCHTOLDVS, à Rudolpho Cesare in bello aduersus Ottocharum dux electus, in eo munere cum gnauiter rem gessisset, & à filio Rudolphi Alberto primo duce Austriae continuatus, Henricum & Ibonem comites Gussingenses cōpescuit: eorumque comitum castra ac oppida expugnata, Austriae adiecit, Martersdorf, Koboldsdorf, & Ekendorf.
- 3 ALBERO, floruit circa annum Salutis 1314.
- 4 ALBERTVS secundus, & Dietegus, Klegk leguntur dominium in Styria inferiori possedisse, anno currente à nato Christo 1380.
- 5 FRIDERICVS, & Dietegus secundus, possidebant in Styria inferiori Halbenrayn & Perchtelstain anno Redemptionis nostrae 1408.
- 6 THEODERICVS & Dietingus, floruerunt circa annum Salutis 1420.
- 7 DIETEGVS tertius, & suae familiae postremus, ex filia Gaspari à Lymberg filia suscepit, quam Lutoldus à Stubenberg coniugem duxerat: qui castra ac ditionem in Styria comparauit. arcem vero Emerberg prope Nouam Austriae ciuitatem, duces Austriae Wolfenreuter equestris generis nobili profapiae feudo contulere. in qua ordine succedere, Lutoldus, Albertus, Wolfgangus, qui uxorem habuerat Annam Aspanyn: Vilhelmus, cui se Amylia à Kunsperg coniunxerat: Honorius & Georgius, quos aetas nostra habuit: tenetque adhuc castrum Emerberg, Georgii filia, Erasmo domino à Scherpfenberg iuncta.

D O M I N I D E S T Y R A E T B E R N E C K, V E T V-
stissimi apud Styros, ab eodemque fonte, quo principes Styriae descendentes, eademque insignia usur-
pantes, coloribus modo mutatis. nigram enim pantheram ferebant. Multa castra oppidaque in
Styria, & ipsum priter Graczum, quae hodie metropolis est, possedisse dignoscuntur. Su-
pere est adhuc arx hoc nomine in ea ripa Muer a amnis, quae ex
Prukh ducit Graczum.

- 1 GVNDOCCARVS & Dietmarus, circa annum Domini claruerunt 1100. vulgo in literis de Gracz nominati.
- 2 OTTOCCARVS & Ortolphus, in diplomatibus quoque à Gracz nomina præferentes, vixerunt anno currente à nato Salvatore 1140.
- 3 GVNDOCCARVS & Dietmarus, circa annos Domini ad famam venerant 1170. quorum primus Berner de Styra, secundus de Gracz, in literis nuncupatur.
- 4 GVNDOCCARVS tertius hoc nomine, subscripsit literis de anno Domini M C C.
- 5 GVNDOCCARVS quartus, Wezilo, Imfridus, & Dietmarus, appellati Steyrer de Bernekh, floruerunt circa annos Salutis, quibus testes citantur passim in diplomatibus, 1250.
- 6 GVNDOCCARVS quintus, Chunradus & Héricus, in literis citantur de anno Domini 1320. quorum Gundocarus Otelium progenuerat.
- 7 GVNDOCCARVS sextus, Otto, Ioannes, & Erasmus, vixerunt anno labente à nato Salvatore 1330.
- 8 OFFO, Riedlinus, Rudolphus & Martinus, claruerunt circa annos Salutis 1380. Quorum Offo filiam Nicolai pincernae de Ostervicz in matrimonio habebat, & ex ea filiam progenuerat, locatam Ioanni Gayler. Riedlinus vero ex Anna Friderici ab Hornekh nata, filiam Catharinam suscepit, Ioanni domino à Wynden collocatam. Rudolphus præterea Styriae praefectum egit, & in coniugem nactus erat Catharinam filiam Bernhardi Streyno. Martinus denique, Steyrer de Bernekh nomenclatura, testis introducit à Friderico episcopo Secouienfi, in literis de anno Domini 1396.
- 9 ERASMVVS, Ioannes, Benedictus, Georgius, Vilhelmus, Dietlandus & Ortolphus, currente anno à reparata Salute claruerunt 1400. Quorum Ioannes habuit coniugem filiam Ioannis

Ioannis à Stubenberg, Erasmus filiam suam Wernhero Streyn uxorem dederat. Ortolphus præterea in coniugio habuerat Margaretham Vngnodyn, & Lutenberg castrum possederat: Vilhelmus denique Styriae ducatus praefectum praetorio egit, anno currente 1420. Horum soror Catharina, Friderico de Reytenberg nupta fuit.

10 IOANNES, Vdalricus, Matthæus & Theodericus, circa annos Salutis floruerunt 1440. Quorum Ioannes, filius Ioannis superioris, in coniugio fertur habuisse Catharinam, filiam Friderici à Reytenberg: & Sayhenberg possederat.

11 WILHELMVS & Henricus, quorum Vilhelmus tres habuerat uxores: primo, filiam domini Vdalrici à Starenberg: secundo Adelhaidem Thomæ comitis à Corbau filiam, Croatam: tertio denique natam domini camerarii à Liechtenstain. Ex quibus reliquit Vilhelmum quartum, & binas filias: Wandalam coniugem Wolfgangi de Wynden, & Barbaram Georgii Dichtemberger, quæ postea nupsit Volkardo ab Aursperg. Erat autem Vilhelmus praefectus aulae apud Fridericum tertium, quem magistrum curiae vocant. & Henricus in reconciliandis Ioanne à Stubenberg & Andrea Pamkhircher, apud Fridericum Imperatorem Austriae & Styriae ducem intercessit, circa annos Salutis 1460.

12 WOLFGANGVS, & Vilhelmus hoc nomine tertius, floruerunt eodem pene tempore quo superiores: nisi quod Vilhelmus, Vilhelmi secundi filius erat, qui ex Osanna coniuge, Vilhelmum quartum, Matthæum secundum, Bartholomæum, Stephanum & Sebastianum progenuit: & duas filias Hedvvigen videlicet, Thomæ comiti de sancto Georgio nuptam, & Richardam, Ioanni Vngnad desponsatam, circa annos Salutis M. C C C C. XLIII.

13 WILHELMVS quartus hoc nomine ex Beatrice coniuge duas modo filias reliquit, Mariam & Magdalenam, sui generis postremam, Christophorò à Rakhnicz nuptam, & matrem Mauritii à Rakhnicz, quem nostra aetate Ferdinandus rex, baronum Styriae numero, subsellis inferuit.

D O M I N I A B H O H E N B E R G, P R I N C I P V M
quondam Styriae cognati, utpote quod & ipsi à comitibus de Styra, quemadmodum & Bernekhii
& Losenstainii, descendebat, pantheraque insigne, alba tamen, in armis gentilitiis usurpabant: in
nigro tamen clypeo, tum viridem principes ac comites haberent. Superest castrum adhuc in finibus
Styriae & Austriae hoc nomine, Quin illorum fuerat & dominium VVolfgersdorf, in Austria vlt-
riori, quod postea principes Austriae emerunt, & xenodochio Vienmensi, quod regium vocant, Fer-
dinandus piissimus rex, eiusdemque M. coniunx deuotissima (cuius anima Deo,
dubio procul, viuit) consecrarunt atque ad-
dixerunt.

1 OTTO, Gotofridus, & Herrandus, ab Ottocharo secundo marchione Styriae in confirmatione cœnobii sancti Lamperti testes introducuntur, de anno Salutis millesimo centesimo.

2 LEOPOLDVS & Henricus in diplomatibus sancti Lamperti monasterii, à principibus Styriae cognatis commemorantur, de anno Salutis 1166.

3 BERCHTOLDVS, à Friderico secundo Imperatore in diplomatibus Styriensibus citantur, de anno Salutis 1248.

4 FRIDERICVS, sepelitur in cœnobio Lilienfeld, sub titulo comitis, de anno M. C C. LXXX. Quo tempore floruit & Burcardus de Hohenberg, citatus in literis de anno M C C LXXVII.

5 DIETMARVS, floruit anno Domini M C C X C.

6 FRIDERICVS & Stephanus, circa annos Redemptionis nostrae, & post, 1300.

7 IOANNES & Leonhardus, circa annos M C C C X X X.

8 WOLFGANGVS, Ioannes & Stephanus, circa annos M C C C L X.

9 FRIDERICVS, Cunradus & Theodericus, circa annos reparatae salutis 1400.

10 IOANNES, Stephanus & Fridericus, floruerunt post ea tempora.

11 IOANNES, imperante Friderico tertio claruit: à quo is Wolfgersdorf dominium emit.

12 ERASMVVS, imperante Maximiliano postremus nobilissima stirpis suae floruit, unica modo relicta filia, quam Vilhelmus à Roggendorf iunior, Austriae regulus, uxorem duxit. atque is arcem Hohenbergensem, cum ditione, Sebaldo Pogl à Reiffenstain & Arberg, Styriensi satrapæ, vendidit.

DOMINI A SCHERPENBERG, QUI LATE patentem quondam in Draui ripa ulteriori ditionem habebant, extinctisque comitibus à Marchburg, dominis à Troia, Montparys & Billigrac, cognatis nimirum, & proximo sanguine iunctis, Marchburgum ciuitatē, Landtrost, Treuen, Troiam, Montparys & Billigrac, arces ac dominia amplissima, aliāq; pleraque possidebant: tam potentes, ut Carinthia principes, Austriaque duces ad arma prouocare non veriti sint. à quibus in ordinem redacti, & cum feudorum iura per hanc contumaciam amisissent, ab his translati sunt in Styriam superiorem, atque Austriam supra Anisum amnem, ubi tenent adhuc Hohenwang, Rotengruob, Spilbergh & Ort in lacu Truna vulgo Gmindnersee. Super sunt adhuc, ac vulgo deprauato vocabulo, domini à Schafftenberg cognominantur.

1 WILHELMVS, conspirauit in Maynhardum, eiusque filium Henricum, duces Carinthia, atque aduersus hos bellum gessit, auxiliantibus dominis à Weiffeneckh, & comitibus de Haymburgh. In quo bello, cum Albertus hoc nomine primus, dux Austria, sororio suo duci Carinthia suppetias tulisset, se Scharpfenbergii & Austriaci hostes declarauere, anno labente à nato Christo 1280.

2 HVG O, anno Salutis 1326, successit in Henrici domini à Montparys Carniolani bona, ut auunculi sui. Cuius filia Anna, ab Hardegone de Patouione tutore, Petro à Liebenberg in matrimonium collocatur.

3 HERTLINVS, floruit circa annos Salutis nostrae 1330.

4 RVDOLPHVS, possederat Rukhnstain, circa annum 1340.

5 WILHELMVS, Vdalricus, Georgius & Cholinus: quorum Vdalricus controuersiam diurnam habuerat cum Hardegone, domino de Patouione, quae arbitro ac iudice domino Vdalrico à Walsee finita est. Cholinus praeterea castra Pukhnstain & Preffekh possederat, atq; Ioannē à Liechtēstain ceperat. vincitur postremo a Friderico à Reutēberg in singulari certamine, proscriptus ea propter ob alia quoque delicta, praecipue q; conspirationem nouam excitasset. priuatur castris apud Styrios & Carnos sitis, & alio transfertur.

6 BURCARDVS & Wilhelmus circa annos Salutis claruere 1400. quorum primus praefectum Austria supra Anisum egerat, anno currente 1428. Wilhelmus vero cum Salisburgensem praefulem ac Kunigspergios in odium vocasset, ac à Ioanne Dapifero a Vualdburg certamen singulare exigeret, multaque turbaret, capitur à Leopoldo Austriae duce, & in libera custodia multo tempore Viennae ac Marchburgi detinetur: donec Friderico comite ab Artenburg, Hermanno comite Ciliensi, & Haydenricho à Meyssau potentissimo Austriae regulo, intercedentibus, in libertatem adfertus, cedere tamen castris suis in Carnis coactus est, ac Marchburgi praefectura contentus viuere.

7 BERNHARDVS, egit praefectum Austriae superioris, circa annum Salutis nostrae 1479. ibidemque ob fidelem nauatam operam, in bello Hungarico contra Mathiam regem, a Friderico tertio Imperatore donatur castro Stareberga.

8 IOANNES & Christophorus, impetrarunt à Maximiliano, alter in Styria Hohenbang & Gallemberg, alter in Austria superiori Spilberg arcem in Danubii insula sitam.

9 WOLFGANGVS, à Ferdinando rege & Austriae archiduce praefectus praetorio inferiorum Austriae prouinciarum constituitur, quem Locumtenentem vocant. Reliquit duos filios, qui adhuc viuunt: Vdalricum habitantem in Hohenwango, & Erasmus in Rotengruob ac Emerberg.

10 EVSTACHIVS frater Vuolfgangi, in Austria superiori Spilberg ac Ort castrum in Trunae lacu possederat.

DOMINI A VVEYSSENECK CARNI POTENTISSIMI quondam reguli, ut duces etiam tentare bello veriti non fuerint.

1 WVLPHINGVS, circa annum nostrae Redemptionis diplomatibus subscripserat 50 millesimum centesimum vigesimum.

2 THEODERICVS, circa annum incarnationis Domini 1260, Styriensem principatum ad Hungaros transtulerat, aduersus Ottocharum Bohemiae regem.

3 OTTO, legitur fuisse in coniuratione cum comitibus Haymburgensibus Scherpfenbergiis & Stubenbergiis, aduersus Henricum, Ludouicum & Ottonem duces Carinthia, & qui illis ut sororius suppetias tulerat, Albertum Austriae archiducem, circa annum Domini 1284. captus ad postremum à Carentano duce, Rabenstain & Silberekh castris exiit, anno à nato Christo currente, MCCC VIII.

4 ORTOLPHVS, archiepiscopum Salisburgensem egit, anno reparatae Salutis 1300.

5 GOTO-

5 GOTOFRIDVS, ex parcho in Pruk, eligitur in praefulem Patouiensem, anno Domini 1360.

6 DIETMARVS, Otto secundus, & Hartnidus, claruerunt in hac stirpe, anno MCCC LX. quorum Dietmarus filiam Rudolphi à Scharpfenberg in matrimonio habuerat: Hartnidus vero, ab Henrico, Vdalrico & Friderico fratribus de Walsee, feuda multa impetrauerat.

7 HARTNIDVS secundus, Wilhelmus & Georgius, fidelem Austriae principibus operam in bello Taruifiano nauarunt, anno labente 1366.

8 HARTELIVS & Rudolphus, claruere circa annum Domini 1380.

9 OTTO tertius, floruit annum circa 1400.

10 GEORGIVS anno 1500.

DOMINI A SELDENHOVEN, QUI NOME mine adhuc arx superest haud procul à Margburgo, ad ipsam Draui ripam.

1 COLINVS, Friderici ac Henrici comitum Artenburgensium vasallus, claruit circa annum Domini 1250.

2 COLINVS secundus, ab Alberto primo Habsburgensis prosapia Austriae principe, Styriae ducatus praeficitur, anno redemptionis nostrae MCCC.

3 COLINVS, hoc nomine tertius, Elisabetam vnicam filiam reliquit, quam Chunradus ab Aussenstain Carinthiae marescallus, cum magna domini portione coniugē impetrauerat circa annum MCCCXX. Ab his, ad Cilienses comites Seldenhouen dominium, & ab his ad Austriacos deuolutum est. Fit autem & Hultae à Seldenhouen mentio in diplomatibus sancti Pauli apud Carnos.

DOMINI DE NEVVENHAYS, Carni.

1 FRIDERICVS, Eberhardus & Albero, floruerunt circa annum Domini 1340.

2 MICHAEL & Thomas, anno 1360.

3 IOANNES & Henricus, cum filio cognomine, ad famam venerunt anno 1380. Ex quibus credendum est, veluti etiam Pragenses ac Werspriacenses in Bohemiam transmigrasse, ubi in hanc usque diem potentes reguli manent.

4 MAYNHARDVS, circa annum Domini MCCCXXXVIII. ab Alberto rege Hungariae & Bohemiae, Austriae archiduce, feuda quaedam accepit, & castrum Pragensis praefectum egit.

5 SIGISMUNDVS, in Carinthia manserat, & telonium in Clegenfurt possederat, circa annum Domini MCCCXLVII. Porro stemma quod in Bohemiam transmigravit, manet adhuc.

DOMINI A CARENG, CARNI, QUI HODIE in Bohemia regno potentes reguli sunt, quo ex Carni cum Henrico duce transmigrauerant, & vulgo corrupte barones à Creyt nominantur. Porro haud procul à sancto Vito ciuitate Carinthiae, extat hoc nomine castrum, ubi huius nobilissima prosapia propago adhuc manet, in homine tamen mentis inope. Possidebant vero in tractu Carinthiae hi barones & alias arces, videlicet Landstain, Schonstain, Kaczstain, Blumenstain, & Sunekh.

1 ORTOLPHVS, floruit anno Salutis 1282. qui legitur Vdalrico comiti Haymburgensi vendidisse Ekenstain & Savviktall.

2 CHVNRAVS, praefuit Carinthiae ducatus nomine Austriacorum, circa annum Domini 1350. Qui ab Eberhardo & Lucio comitibus à Lymbdav, & Goricensi episcopo Blumenstain comparauerat castrum, anno à nato Christo currente 1380. Qui ex baronibus ab Erenuels cognominem filium progeniuit.

3 CHVNRAVS secundus, filius superioris, & ipse praefectum Carinthiae egit, circa annum 1429. habitabat autem in Landstain.

4 LVPOLDVS & Andreas, eadem pene aetate, qua Chunradus, floruerunt: & habitauerunt in Sunekh, Kaczstain, & Schonstain.

5 IOHANNES & Wolfgangus, leguntur camerarii & dapiferi Carinthiae fuisse, annum circa 1450, quorum Wolfgangum primum transmigrasse in Bohemiam credendum est: ubi hac nostra tempestate, & hoc anno, quo haec scribimus, clarent, praefectus castrum Pragensis Ernestus, & Wolfgangus cum filiis suis.

DOMINI A VVEYSBRIACH, APVD CAR-
nos quondam celebres, qui hodie in Austria late patentem ditionem obtinent, videlicet Pfar-
tenstayn, Ferream ciuitatem, & Gundersdorf, comitum ordini ascripti à Ferdinando
Romanorum Hungariaeque rege, Austriae archiduce. Porro Weispriach
castrum in Carinthia adhuc superest, haud pro-
cul à Villaco.

- 1 ACHATIVS & Henricus, Artenburgensium comitum vasalli fuerant, à quibus Ge-
sies castrum feudo habebant, circa annum 1365.
- 2 RVDOLPHVS, Ioannes & Vdalricus: quorum Vdalricus, qui in Altenhouen ha-
bitabat, duas legitur habuisse vxores. primam Luciam Vngnodyn, circa annum MCCCCX.
secundam vero Margaretham à Wildekh, anno salutis MCCCCXXIX. quorum interces-
sione matrimoniorum, Vynkenstayn & Wildekh castra ac dominia consecutus, stirpi suae
adiecit.
- 3 BURCARDVS, possederat in Carnis Greifenfels, Veistricz & Gumpazdorf, circa
annum Salutis nostrae 1430.
- 4 CHRISTOPHORVS & Andreas, quorum Christophorus legitur possedisse in
Carnis Weytenstayn & Gutenstayn, circa annum nostrae Redemptionis millesimum
CCCLXXXVIII.
- 5 VDALRICVS tertius, à Friderico Imperatore tertio praefectus Carinthiae consti-
tuitur, anno currente à nato Christo 1400.
- 6 ANDREAS, à Friderico tertio Imperatore, Iudeburgo ciuitati, ac castro Veilēstayn
praeficitur, anno Domini 1490. etsi ad Mathiam Hungariae regem postremo defecisset. re-
liquit duos filios, Burcardum & Nicolaum.
- 7 BURCARDVS, hoc nomine secundus in hac stirpe duos filios progeniuit, Burcar-
dum tertium, & Sigismundum.
- 8 NICOLAVS hoc nomine secundus, ex coniuge quadam à Freyberg Ioannem pro-
geniuit. Is rursus ex Benigna à Volkhefdorf, Nicolaum tertium & Vdalricum quartum pro-
creauit, & Christophorum, qui omnes filias reliquere: Nicolaus quartus tres quidem, nup-
tas Elramo Bauaro, Lymbergio, & cuidam Heugspacher. Vdalrici quoque filiae totidem col-
locantur, prima Georgio Lamberger, secunda Keuenhuler, & tertia cuidam Rorbekh.
Christophorus denique ex Beatrice à Liechtenstayn duas tulerat filias, vnam nuptam domi-
no à Pottenprun, & alteram cuidam Gayfrukher.
- 9 SIGISMUNDVS 2. hoc nomine, filius Burchardi secundi, cum fratre Burchardo
tertio, archiepiscopo Salisburgensi, ex coniuge Schvveynpekhyn, tres filios progenuerat:
Andream, Balthasarem, & Vdalricum quintum.
- 10 VDALRICVS quintus hoc nomine, solus profapiam ne intercideret sustinuit, mul-
tis ex Gertrude ab Hohenvard liberis procreatis. Quorum nostra memoria florere, V-
dalricus, Georgius, & qui adhuc viuuit Ioannes. Natarum trium, Barbara Francisco comiti
à Bozzyng & sancto Georgio, Margaretha Stephano à Zynczendorf, & Sophia Theoderi-
co Hartisch collocatae fuere. Quorum pater primus ingressus fuisse Austriam, translatis ex
Carinthia laribus, perhibetur.

DOMINI ABERENVELS, CARNI,
qui ante seculum esse desierunt.

- 1 WVLFIGVS, anno subscripsit literis 1280.
- 2 WVLFIGVS secundus, 1349.
- 3 OTTO, filiam legitur duxisse Ibonis, comitis a Bernstayn & Gussingen, in finibus
Hungariae habitantis, circa annum Domini 1370.
- 4 WVLFIGVS tertius hoc nomine in stirpe ista, anno Salutis floruit 1390.
- 6 OTTO secundus hac nomenclatura, reperitur de anno Salutis nostrae 1409. qui fili-
um Ioannem reliquit, & duas filias: vnam Ioanni ab Ebersdorf, & alteram Georgio à Bu-
echam, Austriae regulis collocatas.
- 6 CHRISTIANVS, Ernesti ducis Austriae curialis fuerat, anno currete à nato Chri-
sto 1427.
- 7 IOANNES Ottonis filius, vixerat adhuc imperante Friderico tertio, circa annum
1450.

DOMI-

DOMINI ALIEBENBERG, CARNI, QVI
esse quoque desierunt. Habebant autem isti Greiffenberg ciuitatem,
prater arcem Liebenberg.

- 1 IOANNES, circa annos Salutis 1238. Liebenberg castrum legitur feudo accepisse
à ducibus Styriae, comitibus de Artenburg, & episcopo Gurcensi.
- 2 WILHELMVS, pincerna de Liebenberg, citatur de anno Christi 1300.
- 3 IOANNES secundus, & Petrus, circa annum Domini floruerunt 1330. quorum Io-
annes possederat Hohenward, & Petrus Weynekh.
- 10 4 LEONHARDVS legitur habuisse in coniugio Dorotheam de Wildekh, anno la-
bente à nato Christo 1349.
- 5 RICHVS, refertur feuda accepisse à comitibus de Artenburg, circa annum Domi-
ni 1385.
- 6 HERMANNVS & Iacobus, à ducib. Austriae beneficio acceperunt oppidū Greif-
enberg, anno Domini 1429.

DOMINI ASILBERBERG, QVI
etiamnum in Carnis super sunt, castro etiam hoc no-
mine extante.

- 20 1 HENRICVS, à Maynhardo Carinthiae duce Silberberg, castrum impetrauit, circa
annum 1294.
- 2 VDALRICVS, possederat Reynekh castrum, anno currente 1311.
- 3 HENRICVS, Vdalricus & Chunradus, florere anno Domini 1340.
- 4 HENRICVS tertius, in coniugio habuerat Margaretham, Alberti à Polhaym ba-
ronis filiam, annum circa redemptionis nostrae 1410.
- 5 GEORGIUS & Chunradus, vixerunt anno labente à nato Christo 1420.
- 6 HENRICVS, Chunradus, & Christophorus, anno M.CCCC.XXX.
- 7 GEORGIUS, ex Vrsula Sigismundi à Wyndischgracz filia, coniuge sua, progeni-
uit Christophorum, & tres filias: videlicet Sibyllam Kuenbergeryn, Margaretham Risch-
neryn, & coniugem cuiusdam Ernovvers.
- 8 CHRISTOPHORVS, ex coniuge Kaunacheryn Ioannem genuit, & Kunigun-
dim Pottendorferin. Habuit & secundam vxorem Margaretham, filiam Vdalrici à Gra-
ben, viduam Andreae ab Humelberg.
- 9 IOANNES, Christophori filius, ex Barbara à Pibriach Annam filiam tulit.
- 10 ANDREAS, tres coniuges habuit, Neuhauserin, Leyningerin, & filiam Wolfgangi
à Weiffenekh.

DOMINI A COLNICZ, CARNI: QVAE
adhuc profapia superest.

- 40 1 MANHALMVS, in literis S. Pauli cenobii, vbi ea familia multa fundauit.
- 2 GOCZLINVS & Chunradus, eodem in cenobio fundarunt.
- 3 HARDVICVS, cuius mater Gisela nominabatur.
- 4 VLRICVS, filius Harduici. Caetera nomina mihi ignota sunt: neque refert multum
ea scire, quando ea adhuc stirps superest.
- 5 EBERHARDVS & Georgius: quorum Eberhardus egit praesidem in Traagall,
anno 1423.
- 6 DANIEL & Christophorus, anno 1440.
- 7 LEONHARDVS, anno 1490.
- 50 *DOMINI ARABENSTAYN, ET LOSSEN-*
tall, in valle Laurentina apud Carnos celebres fuerant, vbi hoc no-
mine arces adhuc visuntur.
- 1 LANDFRIDVS, literis subscripsit de anno 1130.
- 2 ADELPRECHTVS, cum Dietmude vxore, & Ottone filio.
- 3 IACOBVS & Pilgrinus, in literis sancti Pauli quaedam fundarunt, cum Cunigun-
de alterius coniuge.
- 4 RECHTO, cum filia Catharina.
- 5 HERMANNVS, cum sorore Anna, circa annum 1317.
- 6 RVDOLPHVS iunior, cum Cunigunde coniuge.

R 4

- 7 REINHERVS & Hermannus de Loffentall, cum Adelhaide vxore.
 8 FRIDERICVS de Loffentall, cum Kunigunde vxore.
 9 ORTOLPHVS & Vdalricus de Loffentall, cum Catharina filia.

DOMINI DE GVTENSTAYN, CARNI.

- 1 GEORGIVS, egit præsidem Carinthiæ, quem Verwefer vocant, anno currente
 1232.
 2 DIETHERVS, in cœnobio sancti Pauli multa fundauit, circa annum Salutis
 1290.
 3 WALTHERVS, anno M. CCC. XIII.
 4 GEORGIVS, floruit anno 1420.
 5 CHRISTOPHORVS, accepit ab Austriæ principibus curæ comitatû Weytenekh
 in Austria, 1500.

DOMINI A TURRI, VOMTHVRN, EX AGRO
 Goricensioriundi, prædia in Carinthia à principibus Austria impetrarunt: postremo in baronum or-
 dinem, comitumq; transcripti. horum primordia ab ingenius ab Vnger spâch repetenda au-
 tumant. alii à Turrianis Mediolanensibus defluxisse, de quibus libro huius
 Operis postremo inter Longobardos agimus.

- 1 ALBERTVS, de anno reperitur 1180.
 2 HARDNIDVS & Gundoccarus, floruerunt 1280. quorum legitur Gundoccarus
 comiti Haynburgenfi apud Carnos vendidisse Zeravv, Gablonicz, Ploschvicz, Prylakh,
 & Eschallachtall.
 3 HARDNIDVS secundus, anno reperitur in diplomatibus 1313.
 4 HENRICVS, anno currente à nato Christo 1360. feuda quædam à comitibus Ar-
 tenburgii impetrauit.
 5 MATTHÆVS, ex Margaretha Pancratii Burggrauii à Lueg & Luencz, Friderico
 tertio imperante, progenuit quatuor filios: Georgium, Antonium, Wolfgangum & Rud-
 hardum.
 6 GEORGIVS, à Maximiliano Cæsare circa annum Domini 1500. in Suediam
 orator est missus: & ab eodem accepit beneficio Gurkhfeld ac Medned, in finibus Sla-
 uoniæ.
 7 ANTONIVS, frater Georgii, & Matthæi filius primogenitus, ex Morosa, Nicolai
 à Landeberg filia, quatuor filios procreauit: Andream, Matthæum secundum, Vitum, &
 Nicolaum: cum filia Magdalena. quorum Nicolaus ex duabus coniugibus, filia Sigismun-
 di Perschyn, & altera Columbina, Christophori à Ludmansdorf Austriaci baronis nata,
 vxore postea Caroli Hayden equitis Austriaci, nullam prolem reliquit.
 8 ANDREAS, Antonii filius primogenitus, ex Blanca Formentina Itala quatuor fi-
 lios genuit: videlicet Ioannem, Erasmus commendatorem Rhodiensem per Austriam,
 quem ipsi vidimus: Christophorum, qui in Hungaria obiit, cum Buda obsideretur, anno
 1541. & Antonium secundum.
 9 IOANNES Andreæ superioris filius, ex cognomento Phœbus, dominus à Turri &
 Kreucz, duas habuit coniuges: primam, filiam Nicolai Burggrauii à Lueg & Luencz, vidu-
 am Nicolai Raubers: & alteram, Pempflingerinâ ex Hungaria. ex quib. procreauit Geor-
 gium canonicum Salisburgensem, & coadiutorem Seccouiensem: Nicolaum secundum,
 iam præfectum Gradisensem in Foroiulio, Austriacorum nomine: Nicolaum tertium, &
 Phœbum: qui secutus castra Caroli quinti Imperatoris in Aphricam, anno 1536. mox diem
 obiit extremum.
 10 VITVS, Antonii primi filius, Andreæ, Matthæi & Nicolai primorû frater germa-
 nus, primus titulo comitis à Turri & Kreucz à Ferdinando rege Romanorum & Austriæ
 archiduce adornatus, cuius filiarum regalium diu apud Oenipontem præfectus fuerat. Is
 ex Bianca Polyxena, familiæ Simoneti & Guarti, genuit Franciscum comitem, & Eleono-
 ram, cuidam Hohenvarter, Carinthiæ nobili equiti collocatam.
 11 NICOLAVS secundus, Ioannis primi filius, Georgii canonici & Phœbi frater ger-
 manus, in matrimonio habet Catharinam, Thomæ Bruederlanders filiam. Agit hodie, no-
 mine Ferdinandi regis, Foroiulii apud Gradus præfectum.
 12 FRANCISCVS, comes à Turri & Kreucz, præfectus Goricensis, & Ferdinandi iu-
 nioris archiducis Austriæ præfectus curiæ, ex Ludmilla Petri Perkhyn, domini à Lipa &
 Duba, progenuit Iulium, Iodocum, Georgium, Adamum, Susannam & Euam.

BURGGRAVII DE LVENCZ ET LVEG:

hoc est, veteri Lontio & Lugao, Carnorum: quorum meminerunt

Strabo & Antoninus.

- 1 ANTHONIVS, Chunradus, Erasmus, Andreas, Nicolaus & Thomas Friderico se-
 cundo imperante floruerunt apud Carnos, circa annum Domini 1202.
 2 HVG O, circa annum Salutis citatur 1300.
 3 CHVNRA DV S Hugonis filius, genuit secundum Hugonem, Fridericum, Chün-
 radum secundum, Henricum & Achatium: & tres filias, Richniczâ, Elisabetam, & Agne-
 tem, Setteriano Foroiulienfi Cyprianorum profapiæ locatam.
 4 HVG O secundus, Chunradi filius, circa annum Salutis 1445. capitur ab episcopo
 Bambergense. Is ex comitissa à Thyerstayn progenuit Iohannem, Matthæum, Margarethâ
 & Kunigundim. quorum filii fuere, qui sequuntur.
 5 AVGVSTINVS, sepelitur in Lontio, cum Elisabeta coniuge.
 6 IRNFRIDVS & Ottocharus, floruerunt circa annum 1460.
 7 NICOLAVS secundus, Irnfridi & Ottochari frater germanus, circa annum Salu-
 tis 1470. ex filia Nicolai à Vels progenuit Andream, Nicolaum tertium, Erasmus, Chün-
 radum, Anthonium & Pangratium.
 8 ERASMV S filius Nicolai secundi, aulicus Friderici tertii. Qui cum marescalcum
 à Pappenhaym in curia Cæsaris interfecisset, fugiens, ac sese in Lueg castro occultans, cum
 illud postea à Cæsarianis obsideretur, ictu tormenti oppetiit. Is ex Catharina Christophori
 Vngnad baronis filia suscepit tres filios, qui per indignationem patris hæreditatem acci-
 pientes, fugerunt ad Mathiâ Hungariæ regem: nempe hi, Nicolaus, Erasmus & Andreas.
 9 NICOLAVS quartus, Erasmi filius, ex Gertrudi Sigismundi à Rokhhalm, viduâ
 Ludouici Apfalters, genuit Luciam, Georgio Schniczenpanner nuptam.
 10 PANCRATIVS Erasmi frater germanus, & Nicolai secundi quoq; filius, in matri-
 monio habuerat Magdalenam, filiam Matthæi à Turri.
 11 NICOLAVS tertius, Erasmi frater, & Nicolai secundi natus, à Friderico tertio Im-
 peratore aliquando in custodiam assertus, ex Margaretha Erasmi Stayner filia multos libe-
 ros tulit: videlicet Erasmus, Georgium, Nicolaum quintum, Andream tertium, Baltha-
 sare, Catharinam Gaspari Rauber collocatam, Dorotheam Nicolao Rauber: & ab eo,
 Phœbo à Turri: Barbaram, Leonhardo Herberstayner, matrè Sigismundi Liberi ab Her-
 berstayn, qui adhuc viuit, literarum munerumq; ornamentis quam ornatissimi: Vrsulam
 Christophoro Oberczlaner: Agnetem, Wolfgango Obernburger, & Veronicam Geor-
 gio Moysstyn, nuptas.
 12 ANDREAS tertius, in nobili stirpe Nicolai tertii filius, ex quadam Vaysstyn, genu-
 it Gasparem.
 13 GASPAR, filius Andreæ, ex quadam Schlanderspergerin Tyrolensi, Franciscum
 suæ familiæ postremum progenuit.
 14 FRANCISCVS, suæ nobilissimæ profapiæ postremus, ex Maria Ioannis ab Humel-
 berg filia, duas modo filias genuit. ipse cum obsequium detrectasset Ferdinando regi, &
 nescio quæ turpia admisisset, proscriptus à rege, & in acce Stayn prope Celeiam obfessus,
 ictu tormenti militaris interfectus est.

DOMINI VNGNAD DE SONEC, CAR-

ni, qui hodie apud Styros quoq; prædia ac castra possident, & baro-
 num titulum habent.

- 1 OTTO, Babenbergensis episcopi præsidem in sua apud Carnos ditione egit, anno
 à nato Christo 1282.
 2 CHVNRA DV S, filiam Dietmari à Greiffenfels in matrimonio habuit, circa an-
 num 1316. sepultus in cœnobio Minoritarum Viennæ, anno 1340.
 3 WVLPHINGVS, legitur cum Peregrino de Obdach controuersiam habuisse, an-
 no labente à Christi natiuitate 1332.
 4 IOANNES, Georgius & Christophorus, fratres germani, floruerunt post annum Re-
 demptionis nostræ 1400. quorum Ioannes vxorem accepit nobilem matronam à Fraun-
 burg, circa annum 1459. Christophorus moritarius, vxori suæ (quæ similiter genus à nobi-
 libus de Fraunburg repetebat) sedem in Obernburgo designauerat, cum prouentû annuo
 CCC. florenorum. Georgius deniq; qui successionem tenuit, legitur Fridericum Cæsarem
 tertium filium tutorem designasse.

5 IOANNES secundus, Georgii filius, sepultus in Noua ciuitate Austriae, Friderici tertii praefectus aulae fuerat.

6 IOANNES & Andreas, adhuc in viuis sunt: quorum Ioannes Styriae ducatus, nomine incliti regis Ferdinandi praesidet. Habet vterque filios ad maxima quaque expectatos.

DOMINI A DIETRICHSTAYN, ET VYNKENSTAYN, Carni, qui tamen & in Styria castra ac dominia pleraque à principibus Austriae impetrarunt.

1 REYNPERTVS, ab Henrico duce Carinthiae in diplomate quodam citatur, de 10 anno Salutis 1090.

2 OTTO, in fundatione Wittringensi citatur.

3 HENRICVS, legitur in Annalibus, in bello quod Bernhardus dux Carinthiae gesserat cum episcopo Babenbergensi pro finibus, circa annum Salutis 1242. Ekenbertum episcopum Babenbergensem captiuasse.

4 NICOLAVS, legitur à comitibus Artenburgii apud Carnos praedia quaedam feudo accepisse, circa annos Domini 1390. videlicet Staynaprukh & Preshesch.

5 ERNESTVS, floruit circa annum Domini 1400.

6 MAVRITIVS, cuius filiam Catharinam, Georgius à Teuffenbach coniugem habuit.

7 PANCRATIUS, cuius filiam Margaretham Wolfgangus ab Erolczhaym vxorē accepit, & ex ea genuerat Margaretham de Lynden, & Annam à Mosshaym.

8 SIGISMUNDVS, baronis dignitate accumulatus à Maximiliano Caesare, cuius egerat camerarius: itemque à Ferdinando rege nepote, à cuius arcanis consiliis fuerat, Rhamnusia suffragante, pleraque castra in ditionem accepit, quorum quaedam haereditariae transmisit familiae, videlicet apud Styros Pfannenbergh, Camerberg, Ernavv, Hardperg, Wexenekh, Dallberg, Aspang, & alia pleraque. progenuit filios, qui adhuc in viuis sunt, literarum ornamento insignes iuueues, Sigismundum & Adamum.

9 WOLFGANGVS & Franciscus, in equitum ordine perseverantes, in Carnis castra possidebant: quorum filii adhuc viuunt.

DOMINI A KVENBERG, LIBERI quondam in diplomatibus appellati, & apud Carnos celeberrimi.

1 ADOLPHVS, testis in literis citatur de anno 1170. Chunradus & Rudolphus, anno 1189. & Bero in fundatione Vitringensi.

2 SIMON, beneficio à comitibus Artenburgensibus Vaicz possederat, circa annum Salutis 1380.

3 FRIDERICVS, anno 1400.

4 BURCARDVS, Nouam ciuitatem Austriae & Korneuburgum in fide Friderici tertii Imperatoris retinuit, aduersus MATHIAM Hungariae regem, circa annum 1490.

5 CHRISTOPHORVS, cognominatus à Sagfenburg, in coniugio habuit Margaretham filiam Sigismundi à Sebriach: viuunt adhuc.

6 MICHAEL, ex canonico Patauiensi in archiepiscopum Salisburgensem, dum haec scribimus, anno Domini 1554. subleuatus. & alii cum fratres, tum fratruales ac patruales eiusdem.

EQVITES AB HOLENBURG, IN QVORUM insignibus aureo Chlyeo serpens niger fuerat. Extat hoc nomine castrum hodie etiamnum, in confluentibus Draui & Glanae.

1 THIEMO, vnus ex fundatoribus Vitringensis amplissimi apud Carnos coenobii fuerat.

2 SCHILERVS.

3 CHVNRADVS & Nicolaus.

4 VDALRICVS.

5 SIGEFRIDVS, cum Hiltrude filia.

6 NICOLAVS, cum vxore Margaretha, postrema huius profapiae. nupsit Chunrado Ramschisl.

NOBILES EQVITES CARENTHANII ab Humelberg.

1 CHVNRADVS & Henczio, floruerunt circa annum 1340.

2 HENRICVS, reliquit Henricum secundum, Andream & Antonium.

3 HENRICVS secundus, ex Hema à Payn, genuit multos liberos: videlicet Ioannē, Ioannem Sigismundum, Ioannem Leonhartum, Georgium, Christophorum, Leonhartum, & Henricum tertium. Filiarū Anna nupsit Georgio de Eelach, Margaretha Georgio à Schaunberg, & Margaretha Sigismundo à Kienberg.

4 ANDREAS, Henrici secundi frater germanus, ex Margaretha Vdalrici à Graben Styriensis nata, duas filias reliquit: Annam, Wilhelmo à Kuendorf nuptam, & Annam alteram Ioanni ab Altenhusen Ciliensis agri equiti.

NOBILES EQVITES A RAVNACH.

1 MARTINVS, duas habuit coniuges: primam Vrsulam, Nicolai Stayner filiam: & alteram, Luegerin. Cum quibus genuit Iacobum, Salomen, & Magdalenam Kreuzeryn.

2 IACOBVS, Martini filius, procreauit Iacobum secundum, Martinum secundum, Bartholomæum, & Margaretham à Talhaym.

3 IACOBVS secundus, primi filius, ex Anna Iosephi à Lamberg & Schneeberg filia, progenuit Bernhardinum, Iosephum, Melchiorem, Walthasarem, Ioannem, Erasmus, Georgium, Cyprianum, Genoueam, Barbaram, & Martham.

4 BERNHARDINVS, ex Genouea à Freyburg Sueua tulit filias, Helenā Georgio à Durr, Margaretham Ioanni à Durr, & Dorotheam Andreæ Gall de Motnikh, collocatas coniuges.

EQVITES INGENVI A GERA, EX FRANCONIA in Carinthiam transfressi.

1 GEORGIVS, Babenbergensis episcopi praefectus, in ditionem Carinthiae missus, quae in hanc usque diem apud Carnos episcopo paret: cum multo tempore cum fide praefuisset, loco debiti castrum Strafsfrid, in faucibus situm, quae in Taruisianam marcham ex Villaco ducunt, consecutus, illud posteritati familiae suae transmisit: cuius pater in Ostrofrancia, longa auorum serie equestrem ordinem tuebatur. Progenuit vero is apud Carnos, IOANNEM & WILHELMVM: quorum Ioannes sine liberis die suum obiit, circa annum 1480.

2 WILHELMVS, Georgii filius, Georgium secundum & Andream genuit: quorum Georgius, stemma quoque suum infecundus destituit.

3 ANDREAS, Wilhelmi filius, dominus castri Strafsfrid, ex ingenua à Wixenstayn Ostrofranca multos liberos tulit: videlicet Sigismundum, Andream, Erasmus, Iodocum, Ioannem & Wilhelmum. quorum Sigismundus aetatis praerogatiua Strafsfridi castri possessor, fratres habet, Iodocum Castellanum Graezensem, Ioannē praefectum castri Reichenfels nomine episcopi Babenbergensis, & Wilhelmum armamentarii Austriaci quaestore.

4 ERASMVVS Andreæ filius, frater germanus Sigismundi domini Strafsfrid castri, Iodoci castellani Graezensis, Ioannis praefecti in Reichenfels, & Wilhelmi quaestoris, Ferdinandi Caesaris fisci curialis praefectus, ac à consiliis & cubiculis, singulari animi moderatiōne & prudentia res Austriacas quotidie, non sine molestia ac publica laude adiuuat. Qui ducta in vxorem nobili virgine Turschyn Augustana de Bellermsalt, sobolem numerosam expectat, de nobis bene meritis patronus.

DOMINI A PRESING, CARNI, QUI hodie agunt in Austria superiori, retinent tamen adhuc in Carinthia Stayn castrum, & alia quaedam in agro quem vulgo Jauntall appellant.

1 HARTVVICVS, floruit anno Domini 1260.

2 HERMANNVS, testis in literis citatur de anno 1370.

3 IOANNES & Diepoldus, anno 1388.

4 IOANNES & Leonhardus, possederunt arcem Suanekhi, in agro Ciliensi, anno 1458.

5 LEONHARDVS secundus, praefectum egit in Wyndischgratio, Maximiliano imperante.

6 LEONHARDVS tertius, & Waltasar, aulici Ferdinandi regis fuere: quorum adhuc Waltasar viuit, & Austria supra Anifum præfider.

DOMINI ENGELSCHALLI, RAVBER COGNOMENTO, Carni, & Comitum Artenburgensium vasalli, à latrociniis, quibus dominis suis operam locabant, nomen adepti, qui hodie possident apud Carnos, Carlsbyn arcem.

1 STEPHANVS, comitum Artenburgensium beneficio Velach possederat, circa annum Salutis 1379.

2 IOANNES, anno 1389.

3 MATTHÆVS, anno 1400.

4 IOANNES & Iacobus Zyrknycz possederant, anno currente à nato Christo 1431.

5 LEONHARTVS & Nicolaus, à Maximiliano baronum subfelliis adscripti fuere: quorum Leonhartus supradicti Cæsaris marescalcum egit: Nicolaus vero filiam progenuit ex Morspergenfi heroide Alfata, Wolfgägum Theodericum, qui adhuc viuit, & castrum Kaiserperg habet, supra Leubnam Styriæ oppidum.

6 GASPARYS & Nicolaus fratres: quorum Nicolaus ex filia Nicolai à Lueg, Christophorum genuit episcopum Labacensem, prætorio inferiorum Austriæ prouinciarum apud Viennam præfectum, regnante Ferdinando, circa annos Domini 1532. Cuius foror Margaretha cuidam Preuner nupsit.

7 GREGORIUS, alterius stemmatis fuerat, qui baronum dignitatem non habebant.

8 IOANNES, Iacobus, Andreas & Eberhardus, nostra adhuc tempestate viuunt: & in Carinthia Carlsbyn, atq; in Austria Petronellam tenent.

ELVITES, SIVE NOBILES QUIDAM, IN Carnis quondam celebres, quorum stemma integrum nancisci nequiu, quig; magna ex parte interciderunt.

1 KELLERBERG, Herlandus & Menhardus, anno floruerunt 1318. HERMANNVS & Ioannes, 1330. Piligrinus, 1350. Albertus, 1380. Alblinus, anno 1400. Anthonius, 30 1500.

2 SCHLOSSPERG, Henricus, 1319. Hardnidus, annum circa 1330.

3 STRASPERG, Ioannes 1350. Ioannes Iostelius, cum Durnkarda forore. post ea tempora Vincentius Vicedominum Carinthiæ egit, circa annum Redemptionis nostræ 1410.

4 GRVNBERG, in Gailtall, Henricus & Wilhelmus, anno currente 1400.

5 REIFFENBERG, Vdalricus, anno 1350. legitur magnam pecuniæ summam debuisse Vdalrico episcopo Goricensi. Hugo post ea tempora floruit.

6 HERTENBERG, Gerlacus, anno 1240. Otto, 1300. Veslach castrum ab Artenburgiis possederunt.

7 MENGASPERG, Giselbertus, anno legitur 1340.

8 GILGENBERG, Gebhardus anno Salutis 1380. Ioannes, nos ipsi vidimus huius stirpis. Rei annonariæ à Ferdinando rege præfectus.

9 GORIACH, Berchtold, 1250. Herrandus, Weynekh castrum possederat, anno à nato Christo 1354. Leonhardus & Henricus M. CCC. LXXX. Berchtoldus, eodem tempore.

10 SEBRIACH, cuius stirpis Sigismundus Carniolæ præfectum egit, sub Friderico tertio.

11 PIBRIACH, Christophorus & Sigismundus, 1440. viuit adhuc hoc cognomine Carinthiæ præses.

12 KEVTSACH, Vdiscalcus & Georgius in Vitemgenfi fundatione, de anno 1180. Otto vixit 1300. Leonhardus ex præposito Obernburgensi, in Archiepiscopum Salczburgensem electus est, imperante Maximiliano.

13 MATSACH, Ioannes Friderici tertii aulicus.

14 GOSIACH, Ioannes 1340. Ioannes alter, anno 1400. Georgius & Hermannus, anno 1430.

15 DOBRIACH & Reifach, duæ familiæ, quæ in angustias redactæ, prædia amiserunt: Vricus Reifacher floruit ab anno Domini 1400. cuius forte nepos est Bartholomæus, qui professorem Mathematices Viennæ agit.

16 OBDACH.

17 SCHMERNECK, Albertus Sternekh possederat anno 1300. Ioannes & Ortolphus, 1380.

18 LESSECK, Albertus, cuius filiam Hermannus comes Artenburgensis vxorem duxerat, anno 1242. Wolfgangus, Wilhelmus, Nicolaus & VDALRICVS, anno M. CCC. LXXX.

19 GLANECK, Wilhelmus, 1330. Reympertus, 1350. qua familia deficiente, feuda impetrarunt, qui supersunt in Carinthia, Ernavver & Mergfner nobiles.

20 GRADNECK, habuere in Carniola Billigracz: quorum florere, Berchtoldus, Reimpertus cum filio IOANNE, & Rudolphus cum filio HENRICO, annum circa M. CCC. XXX.

21 SVNECK, Lupoldus, 1280. legitur possedisse Zoblsparg. Henricus, 1300. Paulus, 1490.

22 STADECK, Hardnidus præfectum Frisacensem egit, anno 1290. Lutoldus Carniolæ præfuit circa annum 1360. & Ioannes superfuerat anno 1400.

23 STEYRBURG, Berchtoldus & Waltherus, anno vixere 1283. Haydelus legitur habuisse in matrimonio comitissam Artenburgensem, anno 1366.

24 LAVAND, Sifridus, 1330, feuda refertur ab Artenburgensibus habuisse Iacobus 1380. & Erhardus 1420.

20 25 TREVEN, Wolfradus 1170. Henricus capitur ab Hermanno Artenburgensi comite, circa annum Domini 1244. Vdalricus anno 1278. legitur accepisse prædia quædam in Fratersberg, & Glanczperg, atq; Radenteyn, à comitibus Artenburgensibus.

26 LAAS, Albertus, Carolus & Rupertus, subscripserunt literis de anno 1227.

27 VALKENSTAYN, Henricus à comitibus Artenburgii beneficio quædam prædia possederat, circa annum 1297.

28 KACZENSTAYN, Rudolphus 1360. Diepoldus 1370. Ioannes Magdalenā Cunradi postremi comitis Sternburgensis viduam, coniugem duxerat, anno currente 1423. & ex ea filium Christophorum progenuerat.

29 WEISSENSTAYN, Rudolphus & Henricus, anno 1350.

30 30 GREIFFENFELS, Dietmarus & Vdalricus, annum circa M. CCC. quorum Dietmarus possederat Wipach, & tres filias progenuerat, vnam Reynhero de Osteruicz, secundam Offino de Landstrafs, & tertiam Vngnadio cuidam nuptam.

31 WELCZER, Dietmarus citatur in diplomate quodam, à duce Carinthiæ, de anno Domini 1230. Wulfgangus, Tyerstayn in Carnis possederat, anno 1480. Hodie hæc profapia non solum in Carnis, verum etiam in Styria & Austria, suos habet alumnos.

32 HOHENVVARTER.

33 KEVENHVLER.

34 GESIES, Hermannus & Philippus prædia quædam beneficio Artenburgensium possederunt, circa annum M. CCC. L.

40 35 RVSPACH, Sibotus & Triframus, anno M. CCC. Wilhelmus, Christianus & Triframus, M. CCC. L. vasalli Artenburgensium fuerunt.

36 GLEYNZER, Cunradus, anno 1390. Fridericus, Chunradus & Rupertus, circa annum M. CCC. Superest hodie hæc adhuc familia.

37 DVNSTAYN, Gotfcalcus literis subscripsit de anno M. C. L. quæ secuti sunt Landfridus, & post hunc Aribo, & Waldchuno.

38 LEVVENSTAYN, Lupoldus reperitur anno vixisse M. CC. Henricus circa annum Domini 1328. obtinuit ab Henrico duce Carinthiæ, & rege Bohemiæ, castrum in Contschentall.

39 DRIXEN, Cholo anno citatur in diplomatibus M. C. XL. Cholo secundus, de anno 1200.

40 ALTENHOVEN, quo nomine adhuc castrum visitur infra Frisacum. Rudigerus citatur de anno Salutis nostræ 1320.

41 KIRCHEYM, Sindelbertus citatur ab Ottocharo duce Austriæ & Styriæ Carinthiæq; de anno Redemptionis nostræ 1250.

42 MOTNICZ, Eberhardus citatur de anno Domini M. CC. LXXX.

43 WILENAVV, Henricus anno M. CC. LXX.

44 CRISTLDORF, Hermannus, Chunradus, Diomedes, & Friczelinus, citantur in fundatione Obernburgensis Abbatæ, quam Achatius & Vdalricus duces Carinthiæ fundarunt. Reperitur etiam Friczelinus alter de anno 1382.

45 LANDSTRASS Carniolæ, Georgius Katsch à cœnobio Obernburg beneficio habebat, de anno 1400.

46 LAK, Berchtoldus anno 1281. cuius soror Adelhaidis nupta fuerat Friderico comiti de Artenburg. Huius quoque profapix Anna quædam coniuncta fuerat Wilhelmo de Sarau marescalco, anno 1464.

47 BILLIGRACZ, Hermannus & Vdalricus à patriarcha Aquileiensi feudo habuerunt prædia quædam in Liechtenvald & Gurkfeld. Rudlinus vasallus comitum de Goritia, adiit hæreditatem nobilium de Gradnekh, circa annum 1360. Rudolphus floruit 1400. Ioannes 1470.

48 DE SANCTO PETRO, vasalli Goricensium fuerant: quorum Eberhardus circa annum Domini 1290. vna cum comitibus de Haynburg, dominis de Weissenek & Scherpfenberg, coniuravit contra Ludouicum, Ottonem & Henricum duces Carinthiæ, Menhardi comitis Tyrolensis. Huius generis præterea Alberto circa annum Redemptionis nostræ 1370. à comitibus Goricensibus beneficia comparavit, Staficz, Gendlach, Gelovvecz, Wemgendorf, & Oberlabach.

49 ZOBLSPERG, Artenburgensium vasalli extitere, quorum Vdalricus vixit anno 1270. Fridericus 1350.

50 CZERMELM, Artenburgensium comitum ac patriarcharum Aquileiensi vasalli fuere: à quibus Adelsperg, Hasberg, Steyberg, Weynekh, & alias arces comparauerat: quorum vixere Cholo & Herrandus circa annum Domini 1370. Tiboldus & Manzelus circa annum 1390. Martinus 1420. Gaspar & Georgius, circa annum Salutis 1464. baronatus dignitatem à Friderico tertio Imperatore consecuti sunt.

51 ICG, Otho & Waltherus, de anno 1340.

52 ABELSPERG, Theodericus canonicus Babenbergensis, & præpositus in Spitalpiromontis, circa annum 1373.

53 GALLENSTAYN, Ioannes & Erhardus 1370.

54 GALLENBERG, Wilhelmus 1350. Nicolaus 1430.

55 POLAN, vasalli comitum ab Artenburg, Ernestus cum filio Nicolao, vixit anno 1350.

56 KYNIGSPERG, vasalli Obernburgensis cœnobii, & episcopatus Salisburgensis in finibus Slauiæ: Fridericus vixit 1310. Ioannes 1322. Ioannes secundus 1380. Ab his forte originem trahunt, qui hodie in finibus Styriæ & Austriæ possident arces Pernstain, Tamasberg & Schwerczenbach.

57 NIDERTHOR, Sigismundus & Georgius, aulici Friderici tertii fuerunt.

58 WERDE, Nicolaus castrum suum vendidit Alberto comiti Goricensi, circa annum 1345.

59 PORTZELI, quibus principes Austriæ pro dominio Portnau, quod illorum fuerat pignus, quotannis trecentos aureos soluebant, ad certum tempus. Merrandus floruit 1444.

60 TIBEYN, ex Istria in Carnos profecti erant: quorum Hugo data certa pecunia mutuo Lupoldo duci Austriæ, pignoris loco possederat Gurnicz, Gutenstain, Waldstain, Rechberg, & Pleiburg.

61 REVTENBERG, vasalli Artenburgensium fuerant, Berchtoldus & Ortolphus, circa annum 1350. quorum Ortolphus in matrimonio habuit filiam Hermannii pincernæ de Ostervicz. Berchtoldus vero vendidit Altenburg castrum comitibus Artenburgensibus. Huius stirpis quoque Fridericus vixit anno 1430. Hartlinus 1413. Georgius eadē tempestate uxorem duxerat Barbaram, Ioannis à Bernekh filiam, viduam Volkardi de Aursperg.

SEQUUNTUR STEMMATA INSIGNIORUM apud Styros familiarum, quæ vel ex Carnis processerunt, vel in finibus prædia habuere, quando & Styria pars quondam Carinthiæ fuerat.

DOMINI A NEIDPERG, QUORVM ADHVC castrum superest hoc nomine, haud procul ab Hardperga, inferioris Styriæ oppido, in quo huius loci reguli sedem quondam tenuerant, aduocati proximi cœnobii Belan, quorum Genealogia sic habet.

1 HENRICVS, in vetustis diplomatibus vt testis citatur, de anno 1320.

2 RVDOLPHVS, floruit anno Salutis 1365. ac Neidau atque Fridau castra quoque possederat.

3 HENRICVS & Gothardus, anno 1394.

4 ALBERTVS, 1420.

5 GEORGIVS & Ioannes, M.CCCC.XXX. quorum Ioannes Burgau vicinum pariter castrum possederat, cuiusque filia Elisabeta postrema huius stirpis nupsit Christophoro comiti Pozzingensi, & de sancto Georgio, circa annum Domini 1480. qua mortua, Austriæ principes ad se feudum retraxere, vt proprium: quod modo liberis ab Herberstain, cum baronis fausta acclamatione, Ferdinandus Rom. rex & Austriæ archidux donauit. In quorum stirpe Sigismundus liber Baro ab Herberstain, Neidberg & Gutenhag, ceu sol inter stellas, nostra memoria emicat.

DOMINI AB HERBERSTAIN, QUI NEIDPERGENSE quoque dominium consecuti sunt, ac alia cum in Styria, tum Austria, castra compararunt. Porro arx Herberstain, non ita procul abest à Neidperga in Styria inferiori, ad fontes Veistricii amnis quorum Genealogia hæc est:

1 N. parochus huius profapix erat in Polan, vbi postea cœnobium conditum est à dominis à Neidperg, & comitibus Pozzingensibus. floruit anno Domini M.CC.

2 GEORGIVS, cognominatus à Fridau, anno reperitur Salutis 1360. reliquit duos filios, Ioannem & Henricum, qui vixere adhuc circa annum 1382.

3 OTTO, ex Maza coniuge Ottonem secundum, Georgium secundum, Vdalricum & Reynherum filios progenuit, & Gertrudim Ottonis à Sturmberg coniugem.

4 VDALRICVS, ex Elisabeta, filia Ioannis Maurbekh, nullam prolem tulit.

5 GEORGIVS, hoc nomine secundus, ex Adelhaide Freynbergeryn, circa annum Redemptionis nostræ 1375. quatuor filios procreauit: Ottonem tertium, Henricum & Ekhardum.

6 HENRICVS, Georgii supradicti natus, ex Anna filia Guntheri ab Hag, Guntherum filium suscepit.

7 OTTO frater germanus Henrici, ex Elisabeta ab Holnoekh duos filios genuit, Georgium tertium, & Andream.

8 GUNTHERVS filius Henrici, ex Anna Mixonis ab Eberstain, vidua Dietelmi à Teuffenbach & Maychoffen, nullum filium reliquit.

9 GEORGIVS tertius, Ottonis filius, Fridericum tertium Imperatorem in terram sanctam comitatus, ex archimagiro præfectus Stuxenstain castri in Austria constituitur ab hero. Atque is ex Margaretha Sigismundi Mordags Carentani filia, quatuor filios progenuit: Ioannem, Antonium, Erhardum & Fridericum. quorum Erhardus intempestiva morte abripitur: Ioannes & Antonius filias tulere, Ioannes quidem ex Margaretha Schvvauefues Iulianam filiam tulerat, Egelhardo ab Hayd nuptam, Margaretham Sigismundi Holenburgii, & post hunc Blasii Teschicz: & Barbaram, WOLFGANGI SARL, coniuges. Antonius præterea alter filiorum Georgii, ex Barbara Fronavveryn natus habuit, Benignam Iacobo Grabner collocatam, & Helenam primi Wildenstainer uxorem.

10 FRIDERICVS, Georgii superioris filius, duas in matrimonio habuerat. ex Barbara quidem, Sigismundi à Regendorf filia, Hieronymum: & ex Margaretha Gayleryn, Bernhardinum & Catharinam liberos reliquit.

11 BERNARDINVS, nostra memoria, qui castrum Herberstain possedit, multos filios genuit: videlicet Franciscum, Erasmus, Christophorum, Sigismundum, Wilhelmum, Wolfgangum, Theodericum & Georgium. Et hoc est vnum stemma: reuertor ad aliud.

12 ANDREAS, Ottonis secundi filius, ex filia domini ab Holnekh, in matrimonio habuit Ursulam Ioannis à Deufenbach filiam: cum qua progenuit Georgium & Leonhardum, & tres filias: quarum Margaretha, Andreæ Welczer à Landschach collocatur: cæteræ virgines obierunt, Dorothea & Elisabeta.

13 LEONHARDVS, Andreæ filius ex Barbara, filia Nicolai Burggrauii à Luencz & Lueg, filios procreauit, Georgium, Ioannem, Sigismundum & Wilhelmum: & filias quinque, Margaretham Sigismundo à Schawenfues, & postea Paulo Rotenburger collocatam: Ursulam Leonhardo Kaczianer, Catharinam Sigismundo à Castto, Dorotheam Ioanni Nicolicz, & Helenam Antonio Ficino Italo nuptam, quæ postea Danieli à Schwedelat nupsit.

14 GEORGIVS Leonhardi filius, hoc nomine quintus, ex N. sex filios & septem natus produxit: videlicet Georgium sextum, qui adhuc in viuis est: Rupertum, Christophorum, Andream, Gutherum, & alterum Georgium. Filie, Rosina, Ioanni ab Eibefwald, Cordula Sebaldo Pogel libero à Reifentayn, Barbara Georgio à Wolfenreyd, Cecilia Herrádo à Trautmansdorf, Margaretha Christophoro Prandner, Benigna Gallo à Rachnicz, & Anna Wolfgango à Spangstayn, nuptas. Quarum magna ex parte filii adhuc viuunt. Ex filiis, Guntherus & Rupertus belli studiis claruerunt.

15 IOANNES, frater Georgii, Leonhardi quoque filius, ex Margaretha Christophori à Raknicz filia, progenuit Casparum, qui adhuc in humanis est: Christophorum, Ioannem, Gregorium, Sigismundum, Osvaldum, Georgium, & Achatium. Quorum Christophorus 10 oppetiit in prælio aduersus Thurcas, in obsidione Budensi, anno 1541. Ex filiabus, Elisabetha Gabrieli Stubich nupsit: cæteræ virgines manent, Anna & Helena.

16 SIGISMUNDVS, frater germanus superiorum Georgii atque Ioannis, primus libertate ac baronis titulo à Ferdinando Rom. rege Austriæ archiduce donatus, familiam suam ad eos progressus extulit, in quibus hodie visitur. Literarum quippe, linguarumque ornamento à primis annis decoratus, multas non solum Ferdinandi regis nomine legationes obiuit, verum ante hunc adhuc apud auum Ferdinandi Maximilianum Imperatorem, Daniam vidit, Hispaniam, Moschouiam, Romam, Thurciamque: atque apud harum prouinciarum siue regionum monarchas multa foeliciter pro rebus Austriacis summa cum fide confecit. Cuius historia etiam de reb. Moscouiticis scripta, in doctorum manibus versatur. Cuius 20 viri mehercle post hominum memoriam rarissimi res gestas, ex Epitaphio, à doctis. viro Ioanne Ludouico Brasicano exarato, lectori obicere visum est.

*Non moror hanc Christo repentire reddere vitam:
Et vixisse mihi sat, & vidisse superq. est,
Tot maria & montes, tot flumina, totq. paludes,
Tot reges, dominoq. orbis, tot regna, tot vrbes.
Nam mare conscendi supra, quodq. alluit infra,
Italiam remis hinc præteruectus, & illinc:
Balthæag. emensus freta, mox Balearica soluens,
Sardinia ingredior gelidig. Borysthenis oras,
Rhaq. cauas tacito stringentem flumine ripas
Traieci, Tanaisque supra caput vsque niuos,
Nusquam Riphæos didici consistere montes.
Iamque Albim & Rhenum, fluuiumque binominis Istrî,
Nauigiis superans, legati munus obiui,
Atq. Sigismundum moderantem iure Polonos,
Lituanig. Ducem, mos est quem dicere Magnum;
Sæpe salutari verbis & nomine regis
FERDINANDI. & toto diuisos orbe Mosynos
Non semel, atq. iterum magnis de rebus adiui.
Moscouig. ducem magnum sum affatus in vrbe,
Basiliū: hinc Dania, Noruegis, atq. Suedis
Imperitantem adii Christiernum, non satis æque
Disidio sancti turbantem fœdera lecti:
Liberius monui, infami desistere cepto,
Hæc mandata ferens à Cesare Maxmiliano.
Ipsū etiam Hungaria regem, dominumq. Bohemis,
Ludnicum accessi, regno & florentibus annis.
Iam vero multis locuples Hispania regnis
Cognita, & Hispanis non cedens Belgica regnis:
Carolo ubi Austriacam regionem nomine Quinto,
Ceupatris orbatam interitu, commendo pupillam.
Præterea Decimum Romana in sede Leonem
Conspexi: Veneti dux Lauredane senatus,
Cognite porro mihi es, notiq. fuere Dynasta
Imperii plures, quos hic numerare molestum est.
Ecce autem Hungaricis ubi rursus imminet oris,
Et nostros misera Solymanus clade peremit,*

*Nequicquam longa Budam obsidione prementes,
Ipsius horrida subnixi sede Tyranni
Altius erecta fixi stans oscula dextrae,
Quam prona in terram melior pars orbis adorat.
Principis inde meignatam deduco Polonos
Reginam in regis thalamos: bellig. togag.
Expertus casus varios hæc inter, & olim
Militia emeritus veterana stipendia, iuui
Consilio interea innocui stipendia fisci:
Linguarumq. potens, in iura ac fœdera fidum
Præsto ministerium, studioq. senesco laborum,
Publica priuatis præponens commoda lucris.
Respondente tamen fidei sorte, atq. fauore
Austriadum regum, domui rem linquo, decusq.
Et prisca generis stemma haud inglorius orno.
Vita igitur plenus, quam sum mihi conscius actam
Gnauiter in vitæ officiis, sine labe, notaq.
E magno veluti satur expletusq. teatro
Cedo lubens, & nostra do lampada gesta sequenti.*

20 17 WILHELMVS, frater germanus Georgii, Ioannis & Sigismundi, ex Regina Christophori à Blamekh filia, Theodicum, Carolum & Iulium filios tulit.

18 GEORGIVS, hoc nomine tertius Georgii quinti filius, magnis in rebus versatus apud Styrios, in hunc vsq. diem eius prouinciæ præsidē agit: qui ex Barbara Achatii Schrot filia, Georgium, Cyriacum, Leopoldum & Christophorum tulit: & duas filias, Euam atque Sophiam. de quo, quoniam adhuc in viuis est, dicere supersedeo.

*DOMINI A LAMBERG, QVONDAM EX
Austria in Carnos transgressi, qui hodie etiamnum in Carnis & in Austria
castra ac dominia possident.*

30 1 VOLRADVS ac Waltherus, citantur in priuilegio foundationis cœnobii S. Andreæ ad flumen Drafamam in Austria, à Walthero aduocato Ratisponensi, eius fundatore monasterii, anno Redemptionis nostræ 1161.

2 BERENGERVS & Rudolphus citantur vt Austriæ reguli, in exordiis Academiæ Viennensis, de anno Domini 1322.

3 WILHELMVS, primus omnium in Carnis reperitur tenuisse Waldenburg castrum, anno Salutis nostræ 1397.

4 DIETMVDVS, Alberti regis & Austriæ ducis præfectum curiæ egit, circa annum 1428.

5 GEORGIVS, reperitur imperante Friderico tertio, possedisse Labekh & Habach.

40 6 FRIDERICVS, eadem tempestate Gutenstayn & Ekhentstayn castra obtinuerat à Friderico imperatore.

7 GREGORIVS, Ioannes & Casparus, itidē imperante Friderico tertio floruerūt.

8 IOANNES, cum fratre N. imperante Maximiliano baronis titulum accepit: transgressusque iterum in Austriam, ibidem Garsum, Idem sprugam comparauit, fratri Schavvëstayn dominio in Carniola relicto: cuius filios, Wolfgangum, Gerlacum, &c. ipsi vidimus. Porro Ioannes egit D. Annæ reginæ, Ferdinandi regis conthoralis, præfectam.

9 N. cum filio Iosepho, atque ex eo nepote Ioanne: quorum Iosephus præfectum curiæ eiusdem reginæ egerat, qui modo filiabus reginalibus apud OEnipontem præsidet, cuius filius Ioannes Carniolæ ducatus præfectum vicario munere agit.

50 10 IACOBVS & Gasparus, superiorum cognati, nostro seculo florere: quorum Iacobus Carniolæ adhuc præsidem agit.

*DOMINI HOFFMAN A GRVENPVHEL ET STRECHA
Styri, qui nostro seculo opum cumulo, ob fidelia seruitia Austria principibus exhibita, non solum ad Baronum dignitatem sublatis sunt, verum etiã auctoritate & ditione in prouinciis Austriacis Principes habentur, olim in valle Camertall & in vicinia Rotenman oppidi prædia habuere.
Quorum Genealogia hæc est, quantum consequi potuimus.*

1 FRIDERICVS, cui Austriæ principes censum qui ex vuis colligitur, oppidi Rotenman apud Styros, donarunt, circa annum Domini 1480.

2 GEORGIVS, eadem pene tempestate egit præfectum castrum Maysnburg, prope Leuben Styriæ oppidum.

3 IOANNES & Andreas, nostro seculo ad famam venerunt: quorum Ioannes adhuc in humanis est, Ferdinandi regis primus consiliarius annis pluribus triginta. atq; is primus baronis titulum obtinuit, atq; eam fortunam, in qua cæteros regulos Styriæ, Austria, Carnorumq; facile antecellit. Procreavit ex duabus coniugibus, Luegerin, & domina à Rogendorf, binos filios: Adamum videlicet, & Ferdinandum.

4 ADAMVS, qui sedem habet in Styra castro superioris Austria: atque ex comitissa à Salmis, liberos produxit.

DOMINI PREVNER DE FLADNICZ ET

Rabustayn, Styri, qui nostra tempestate in Austria quoq; castra habent, ac

baronum titulum meruerunt: quorum primordia ex Colonia

Agrippina & Belgis repetuntur.

1 CHVNRAVDVS & Andreas, circa annum Domini 1400. floruerunt, vt ex literis gentis colligitur.

2 PHILIPPVS, Andreae filius, à Friderico tertio Imperatore ducatus Styriæ propretor constitutus est.

3 BERNHARDVS, vixit anno à nato Christo 1493.

4 IOANNES, Austriae principum nomine comitatus Pfannebergensis apud Styros præfectum egit, & ibidem Perchtoltstain arcem possederat.

5 GEORGIVS & Bernhardus, Ioannis filii erant: quorum hic Fladnicz castrum, ille Weyerfeld tenerat, atq; aduersus minas Mathiæ Vngariæ regis defenderat.

6 FRIDERICVS, frater germanus Georgii ac Bernardi, Ioannis videlicet filius. arcem duas in Styria, Rabenstain & Frunleyten, possederat. Istres procreavit liberos, Philippum, Christophorum & Balthasarem.

7 PHILIPPVS, literarum ornamento decoratus, primus profapiam extulit non solù ad baronum subfella, verum etiam ad eam auctoritatem, fortunamq; in quibus hodie cernitur. Quippe per multa ac difficilia munia Ferdinando Romanorum Hungariæque regi, Austriae archiduci probatus, postremo filio curiali suo præficitur: quod adhuc cum laude officium gerit, genitis ex vxore Wyndichgrazerin duobus filiis.

8 CHRISTOPHORVS, frater germanus Philippi, Balthasarem & Casparum filios reliquit. Quorum Casparus Carolo archiduci Austriae à cubiculis est.

DOMINI AB HARRACH, STYRI, QUI POSSE

ste in Austriam transgressi, ibidem Rorau & Scharpfeneck castra, & oppidum Marnersdorf, salubribus aquis celebre, possidere ceperunt: hodie libertate

donati à Ferdinando Rom. rege, meritorum ergo.

1 THEODERICVS, reperitur in literis de anno Domini datis 1400.

2 FRIDERICVS, Annæ Sigismundi à Synczendorf, ex Emilia Marschalkyn prognatam filiam, in matrimonio habuit: quem vulgus Gotz gotz, a prouerbio quod tritum in ore habebat, cognominare solebat.

3 IOANNES, cum vxore Apollonia Marharlitzyn, floruit circa annum Salutis nostræ 1460.

4 LEONHARDVS, præficitur à ducibus Austriae, castris in Styria, Eppenstain & Wayerfeld, anno currente à nato Christo 1478.

5 LEONHARDVS, superioris Leonhardi filius, belli studiis sub Maximiliano Cesare exercitatus, supremus est apud successorem Maximiliani in Austria, nepotemq; ex filio Ferdinandum: qui postea ad Romani, Hungariæ Bohemiæq; regnorum gubernacula vocatus est, scriniorum magister constitutus.

6 LEONHARDVS tertius, nostra memoria adscitus ad consilia Ferdinandi regis, ab eodem filio Carolo ad magnas res expectato principi præfectus curiæ, morumq; moderator constituitur, libertate quoq; donatus, ac patriciis adscriptus, stirpem suam extulit. cuius sorores, vna IOANNI IACOBO FVGGERO, vnico pene nostri seculi Musarum Meccenati (cui hæc inscripsimus) nupsit: altera, regulo Austriae

Danradel: tertia Christophoro Georger, superioris

Austriae satrapæ.

DOMINI MAMINGER A KIRCHPERG, EX
Carnis & Styris in Austriam transgressi, ibique deficiente profapia Klyngiorum, &
Kirchperg castrum ad Pielagum amnem situm, & insignia à principibus Austria impetrarunt.

1 HENRICVS, Patauiensem canonicum egit circa annum Salutis nostræ 1243.

2 IOANNES, principis Austriae præfectum annonæ egit, cuius nomen in regeftis antiquis de anno notatur 1260.

3 BERCHTOLDVS, præfectum Gmundensem, & eius regionis egit, quæ in Austria supra Anisum vulgo appellatur auf der Schwand/anno currente à nato Christo, millesimo CCCXVI.

4 IODOCVS & Christophorus, filii fuerant Berchtoldi, quorum Berchtoldus præfectum egit sancti Hippolyti, oppidi in Austria, anno Redemptionis nostræ MCCCXC.

5 IOANNES, Georgius, Christophorus, & Leonhardus, fratres: quorum Georgius episcopum Pibensem in Istria egit. Ex Iohanne Ludouicus natus est, qui in Istria ac Carnis pagos possederat: Leonhardus Andream & Georgium genuit, qui ex Carnis in Austriam regressus, Kirchperg arcem à Klyngiis comparauit, bellis ac præclaris facinoribus exercitatus sub Maximiliano Cesare: nostra tempestate quoque Caroli archiducis Austriae, Ferdinandi regis filii, cubiculo præest, venerando senio ac longa rerum experientia præclarissimus.

6 IOANNES secundus, Christophori superioris filius, qui item in Austriam regressus, Nusdorf arcem supra Traismaur emit.

7 GEORGIVS secundus, quem cubiculo Caroli ducis præfectum esse diximus, ac ex Carnis in Austriam regressum. procreavit ex duabus vxoribus Wilhelmum, Ioannem, Victorem, Christophorum, Leonhartum, Maximilianum, Constantinum & Andream: qui omnes adhuc supersunt, Vilhelmo excepto: qui cum esset omnis generis eruditione ac virtutibus ornatus, atque ad maxima quæque expectatus, ante diem è viuis fatorum iniquitate sublatus est.

DOMINI AREYCHNBURG, STYRI,
in finibus Carniola castra habentes.

1 NICOLAVS & Ioannes, circa annum Salutis nostræ floruerunt 1400.

2 REINBERTVS, præfectum Styriæ egit Friderico tertio imperante: qui in bello Mathiæ regis, pro domo Austriae multa præclara gessit, Nouamque ciuitatem è manibus hostium liberauit.

3 IOANNES, præfectum Heynburgensem egit, anno 1490. & Georgius in valle Camertall, circa annum 1470.

4 REINBERTVS filius, præfectum pariter ducatus Styriæ egit, anno Domini 1500.

5 IOANNES, vixit anno Domini 1511, vltimus suæ stirpis.

DOMINI AB EPPENSTAYN, STYRI, EX

Comitum de Muerthal posteritate, vt quidam volunt, & quorum aliqui ad Rhenum profecti, ibidem pariter hoc nomine domum constituerunt. Porro Eppenstain castrum haud procul à Iudenburgo Styria oppido

visitur.

1 ENGELBERTVS, floruit in Styria, circa annum Domini 1000.

2 LANDFRIDVS, anno subscripsisse literis inuenitur hoc nomine in causis Styriæ; M. C. L.

3 ALBERTVS & Luitfridus, citantur testes de anno 1170. Porro qui ad Rhenum fuerant, comitum titulum dignitatemq; habuerunt. Quorum fuerat Sigefridus archiepiscopus Moguntinus, Henrico quarto imperante, circa annum 1160. Sigefridus alter, archiepiscopus iterum Moguntinus, & cardinalis titulo sanctæ Sabinæ, anno currente à nato Salvatore 1230. Huius quoq; nominis ac profapiae Gerhardus præfulem Moguntinum egit, Rodolpho Habsburgensi imperante circa annum 1278.

DOMINI DE DVRRNHÖLCZ, STYRI.

Horum Vdalricus, potentissimus regulus, occiditur ab Hungaris, in bello quod Ottocharus Bohemus, qui Austriam & Styriam occupauerat, aduersus Stephanum Hungariæ regem gesserat, circa annum 1269.

- 1 ALBERTVS, Henricus, Cunradus, & Hanczelus, circa annum Domini citantur MCCCX.
- 2 CASPAR & Wernherus, circa annum 1340.
- 3 IODOCVS & Ortlinus, 1370.
- 4 HARTLINVS, Pancratius, Petrus, Ioannes, circa annum fere 1390.
- 5 GERHARDVS, Fridericus, Cunradus & Albertus, eadem pene tempestate, vsqua annum Domini 1400.

DOMINI A GREYSNECK, STYRI, 10
qui adhuc supersunt.

- 1 IOANNES, literis subscripsit de anno 1410.
- 2 EBERHARDVS, floruit anno currente 1430.
- 3 IOANNES, anno 1447.
- 4 N. Greifnekher, qui aduersus Fridericum tertium Imperatorem, vna cum Pamkhircher conspirauerat, proscriptus propterea.
- 5 ADRIANVS, egit praefectum Iudenburgensem, & castri Obdach. possederat & Waldekh, circa annum 1500.

DOMINI A VARAVV, VBI HODIE 20
praepositura nobilis in Styria visitur.

- 1 VBO, Gundelius, & Witelius, citantur in literis de anno Domini 1300.
- 2 IOANNES, accepit ab Alberto Austriaco pecuniam nomine iunioris Hardecensis comitis, de anno 1390.

DOMINI DE HANAVV, POSSEDERANT 20
Wasen & Greiffensfels, Styria castra.

- 1 WIGANDVS, habuit cōtrouersiam cum comitibus de Hardekh, circa annū 1300.
- 2 WOLFHARDVS, magister curiae fuerat Alberti ducis Austriae, anno à nato Christo 1356. cuius sorores Catharina Hermanni, & Diemudis Nicolai pincernę de Osterwicz, 30 coniuges fuere.
- 3 FRIDERICVS & Waltherus, possederant Leonstain, circa annum 1356.
- 4 WALTHASAR, anno 1360.
- 5 FRIDERICVS, habuisse hunc legimus Vogtiam, hoc est praefecturam Vorbspergensem, anno 1411.

DOMINI BRVESHENCK, DE STETEM- 20
berg, Styri, qui in Austriam transgressi, comites ibidem ab Hardekh inaugurati sunt.

- 1 VDALRICVS, Alberti primi ducis Austriae, stirpis Habsburgensis, aulicus, cuius saepe in legationibus opera vsus legitur: ditatus propterea, familiam suam extulit primus. 40
- 2 IODOCVS, anno citatur 1440.
- 3 VDALRICVS secundus, floruit anno Domini 1450.
- 4 SIGISMVNDVS & Henricus, Friderici tertii Imperatoris camerarii fuerant: quorum Henricus comes Hardecensis in Austria factus, ac multorum castrorū dominiorumque possessor, filios reliquit tres: Ioannem, Vdalricum, & Iulium, qui adhuc in viuis est, & multos liberos ex comitissa ab Oberstain Rhenensi progeniuit.

DOMINI DE BLANKNSTAYN, STYRI, QUI 50
postea in Austria castra quoque possidere ceperunt, vallis videlicet Sidingtall, infra Melicum. Apud Styros vero habuerunt Manspurg, Rohacz.

- 1 RVDOLPHVS, citatur in literis de anno 1275.
- 2 OTTO & Mangiso, anno 1334.
- 3 VDALRICVS, Ioannes & Wulfingus, in literis foundationis Academiae Viennensis commemorantur, anno Incarnationis 1322.
- 4 MARTINVS, in instrumento quodam diuisionis prouinciarum Austriae, inter testes recensetur, anno 1406.
- 5 PANCRATIVS, anno floruit 1464.

6 IOANNES, is primus in Austriam translatus, comitatus Peylstain praefectum egit. Quo mortuo sine virili semine, Brueschenkhii de Stetemberg castra in Styria à Friderico Imperatore tertio impetrarunt.

DOMINI A RAPPACH, STYRI, HAVD PRO-
cula Rotenman oppido praedia habuerunt, qui in Austriam quoque transeuntes ibidem Ebenfurtum oppidum in fidem acceperunt.

- 1 HENRICVS, Alberti secundi ducis Austriae, quem Contractum nominant praefectum curiae egit, anno labente à nato Christo 1322.
- 2 VDALRICVS & Henricus, cernuntur Viennae sepulti in Minorū cenobio, de anno 1398. quorum Henricus Rudolphi quarti ducis Austriae praefectum curiae egit, circa annum 1350. & in matrimonio habuit Catharinam à Rotenman, ditissimam foeminam.
- 3 GEORGIVS & Christophorus, sepeliuntur Viennae apud Minores, anno millesimo CCC. XCIV.
- 4 IOANNES, egit praefectum arcis clam, supra Schaydvien, in finibus Austriae & Styriae, circa annum Domini 1409.
- 5 CHRISTOPHORVS secundus, sepelitur Viennae in Minorum monasterio anno 1430. habuerat is coniugem Crescentiam de Terransperg.
- 6 GEORGIVS, in hastiludio Viennae celebrato sub rege Alberto, palmam obtinuit, 20 MCCCCXLV.
- 7 CHRISTOPHORVS tertius floruit, anno 1495. & possederat Volkhestain in Enstall. in Austria vero Schvvechat, Achau, Erdperg & Symoning. Cuius soror Kunigundis abbatissam egit ad sanctam Claram Viennae.
- 8 IOANNES, cernitur sepultus apud Minoritas Viennae, anno 1513. is progeniuit duos filios, Leopoldum & Christophorum: & duas filias, quarum Elisabeta Bernhardo à Maynburg, Margarethā vero Georgio à Rattal nupsit, huic qui sub Maximiliano praefectus praetorio Austriae fuerat, quem Vicetenentem appellant.
- 9 CHRISTOPHORVS quartus, ex domina Hauferyn progeniuit, qui adhuc in viuis est adolescens.
- 30 INGENVI A KATNACH IN BIBERTALL, IN finibus Styriae ac Carinthiae, qui postea studis in principes suos à Rhamusia subleuati, compararunt castra in finibus Tauriscorum & Carnorum, Leonrod, Aynod, Stubetza & Soffedum, amplissimum ad Saui ripam dominium, Hungariae contemnum. Porro nomen familiae à riuo, qui isthac in Mueram defluit, accessit.

- 1 OTTO & Egidius, floruerunt circa annum 1060.
- 2 HILFERICVS, quem Hilpericum Franci cognominabant, anno citatur in literis MLXXIII.
- 3 IOANNES & Fridericus, subscripserunt diplomati cuidam ab Ottocharo Styriae 40 principe dato, circa annum 1202.
- 4 ALBERTVS & Rupertus.
- 5 IOANNES & Albertus, in diplomate quodam dominorum à Pernekhe citantur, de anno 1425.
- 6 IOANNES tertius duas habuit coniuges: primam Margaretham, postremā à Kirchdorf filiam: & secundam Rosinam, Dietmaria Ryndschayd filiam, ex qua Georgium procreauit.
- 7 GEORGIVS, genuit Georgium secundum, & multas filias: quarum vna ingehuo Schurpfen, secunda nobili equiti à Ramyngen, tertia Marefcalco à Sauraw, quarta nobili ab Herbersdorf, quinta cuidam ab Altenburg, sexta nobili equiti Styriensi ab Helfenberg 50 nupsit. Is Georgius Friderici tertii Caesaris ab arcanis consiliis fuit.
- 8 GEORGIVS secundus, aulicus & consiliarius Friderici tertii Imperatoris, ex Dorothea à Stainvvalde & Flednicz, vidua Friderici à Graben, genuit filios & filias, videlicet Ioannem quartum, & Georgium tertium. Eua filia nupsit Ioanni Kuenberger Carentano.
- 9 GEORGIVS frater Ioannis, ex Clara Dauidis Gallen à Rudolfsekh Carniolenfis filia tulit Gallum filium: & duas filias, Euam ac Annam.
- 10 IOANNES quartus, frater Georgii tertii, duas nactus est coniuges: primam Rosinam filiam Ruperti Ryndschayd à Schuechleyten: secundam, Dorotheam Christophori liberi à Kuenberg filiam Carentanam, cubiculariam Annæ Ferdinandi regis conthoralis, ex qua suscepit Helfericum secundum, primum baronem à Ferdinando Caesare Hungariae

& Bohemæ rege creatum: Christophorum, Gandolphum, Sigismundum, Hieronymum, Marthiam & Bartholomæum.

11 HELFRICVS secundus, Ioannis quarti filius natu maior, primus ob merita in domum Aufriadum baronis dignitate à Ferdinando Cæsare, cuius fuerat senator, adornatus, duas habuit coniuges: primam, filiam Georgii Gayler, viduam Christophori à Waydek: & secundam, Anastasiam filiam Christophori à Pluemekh, ex qua genuit Ioannem, Christophorum, Florentiam, Mariam, Susannam & Catharinam. duæ filiæ & vnus filius obierunt. Is Helfricus stemma suum primus extulit, & ex Burggrauiio Gratzensi & Styriæ cellarii præfecto, & affessor prætorii Auftriaci, & baronis titulo decoratus, dominiq; Soffed & Stubitz in finibus Hungariæ ac Styriæ accumulatus, adhuc cum laude viuit in prætorio Auftriæ.

12 CHRISTOPHORVS, Helfrichi frater germanus, coniugem habet Annam filiam Christophori Breuner, caret prole.

13 GANDOLPHVS, Helfrici & Christophori frater, in coniugio habet Catharinam filiam Baltafari Alapii de magno Ganicho, in Wyndorum Marcha, viduam Sebastiani à Weyssenekh: caret sobole.

14 SIGISMUNDVS, superiorum frater germanus, secutus castra Caroli quinti Imperatoris in Aphricam & Galliam, Ferdinandique fratris Cæsaris in Galliam, obiit sine vxore & liberis.

15 HIERONYMVS, frater Helfrici, Christophori, Gandolphi & Sigismundi, in clade ad Peshium accepta, duce Regendorffio, anno 1541, capitur à Thurcis. in qua etiamnum captiuitate manet.

16 MATHIAS & Bartholomæus, adhuc cœlibes, erant superiorum fratres germani. quorum obiit Bartholomæus.

M A R E S C A L C I S T Y R I A E

Sauvrau.

1 ARNOLDVS & Sigefridus, in diplomatibus citantur de anno Salutis 1176.

2 BERCHTOLDVS, floruit anno 1340. quantum ex literis colligitur.

3 WILHELMVS, egit Styriæ præsidem, anno Domini 1427. Et ex Anna de Laakh 30 Ioannem genuit.

4 IOANNES, Wilhelmi filius, Wolfgangum reliquit.

5 WOLFGANGVS, ex Martha à Gutenstain, suæ familiæ postremi filia, Michaellem tulit.

6 MICHAEL, Casparum procreauit.

7 CASPAR, filius Michaelis, ex coniuge à Fladnicz Wilhelmum, Ioannem, Fridericum & Christophorum progeniuit.

8 WILHELMVS secundus, Caspari filius, ex Rogendorferina sorore Sigismundi, camerarii Friderici tertii Cæsaris, Erasmus & Onophorum procreauit, quorum Onophorus legitur vxorem habuisse Chaynacherinam.

9 CHRISTOPHORVS, Wilhelmi secundi frater, & Casparis quoq; filius, Ioannem filium reliquit hoc nomine tertium. qui ex Anna Theoderici Berner à Scacho filia, Christophorum secundum & Aphram filios progeniuit.

10 IOANNES secundus, frater germanus Wilhelmi secundi & Christophori, ex Siganna Apfalteryn duos filios genuit, Georgium & Wolfgangum: quorum Wolfgangus ex Rosina, Andreæ à Spangstain filia, Franciscum procreauit. Et is rursus ex Andreæ à Gutenstain nata, Wolfgangum tertium, Georgium & Franciscum his nominibus secundos: & aliquot filias, Helenam, Rosinam, Benignam & Ceciliam.

11 FRIDERICVS, frater germanus Wilhelmi secundi, Christophori & Ioannis, filius & ipse Caspari, ex Vrsula à Ramberg tres filios tulit: Fridericum secundum, Ioannem quartum & Michaellem tertium. Quorum Ioannes Georgium tertium reliquit, qui ex Margaretha Dietmari Ryndschaid nata filiam Catharinam suscepit, domino ab Herberstain collocatam.

12 WILHELMVS tertius hoc nomine, Friderici secundi ex Lemsitzerin filius progeniuit duos natos, Erasmus & Onophorum.

13 ERASMVS, Wilhelmi tertii filius, ex Helena Wilhelmi à Trautmansdorf filia genuit, qui adhuc viuunt, Egidium, Albanum & Apollonium.

14 ONOPHORVS, Erasmi frater germanus, Wilhelmi tertii quoque filius, ex Emilia à Liechtenberg Casparum reliquit: & duas filias, Agnetem & Dorotheam.

15 CASPAR, Onophori filius, duas vxores habuit: filiam Georgii à Lyndekh, & alteram Friderici ab Helfenberg filiam.

DOMINI A WINDISCHGRACZ, STYRIÆ

1 REIMBERTVS, floruit circa annum Salutis nostræ 1370.

2 RUPERTVS.

3 SIGISMUNDVS, frater Ruperti, ex Elisabeta Lupoldi ab Aspach filia duos filios progeniuit, inter initia Imperii Friderici tertii, Iacobum & Christophorum, & aliquot filias: quarum Margaretha Christophoro à Mindorf nupserat, mater Georgii & Christophori, qui ante nostram memoriam vixerunt: auia Christophori, Erhardi, Francisci, Sigismundi & Ioannis. Secundo vero Catharina, cuidam à Trautmahsdorf data est vxor: & tertia Vrsula, Silberbergio Carinthiæ nobili equiti.

4 IACOBVS, Sigismundi filius ex Maria Georgii Gradners filia, vnicum filium Sigefridum reliquit: & tres filias, Catharinā Kolniczeryn, Sibyllam Ramingerin, & Cordulam Teuffenbacheryn.

5 SIGEFRIDVS, Iacobi filius, ex Aphra Wilhelmi Grafvveyn nata, vnicum filium Sebastianum genuit, & filias sex: Martham Truebnekheryn, Elisaberam Preynneryn, Barbaram Harracheryn, Reginam Radmansdorferyn, Iustinam & Helenam virgines.

6 SEBASTIANVS, ex Catharina, Nicolai Raubers liberi à Plankhnstain filia, duos filios tulit, Sigefridum & Nicolaum: quos hodie inclytus Ferdinandus Romanorum rex, archidux Auftriæ, Carinthiæ & Styriæ, libertate donatos, & in patriciorum ordinē allectos euexit. Quorum habet alter in matrimonio viduam optimi ac doctissimi viri Chunradi ab Hohenberg, iuris vtriusq; doctoris, ex genere Colniczerinorum.

DOMINI A BANS D O R F, S T Y R I.

1 RVDOLPHVS, circa annum Domini reperitur 130.

2 FRIDERICVS, post ea tempora feuda accepit à comitibus ab Artenburg, in Carinthia.

DOMINI A R A D M A N S D O R F, I N S T Y R I A,

qui in rubeo Clypeo tres calceos equinos gerunt.

1 WALDCHVNO & Otto, in diplomatibus foundationibusque vetustis reperiuntur testes introducti, de anno Domini 1330.

2 WALDCHVNO secundus, ex Anna Henrici ab Herbersteyn filia, vidua Ottonis Herberdorfer, Ottonem & Ioannem progeniuit.

3 IOANNES præfectus vallis Camertall, circa annum 1470. Waldchunonis secundi filius, Ottonem secundum filium genuit.

4 OTTO tertius, Ioannis filius, reliquit Christophorum filium, & tres natas: quarum Barbara Friderico ab Herberdorf nupsit, Regina Ioanni Zebinger, & Maria Henrico ab Helfenberg, mater Georgii, Andreæ, Ioannis, Friderici & Iodoci. Porro Christophorus Ottonis secundi filius, ex Karischavveryn progeniuit Wilhelmum, qui ex casu equi obiit: & Carolum. Carolus vero ex Catharina Ioannis à Czerineml filia, Casparum tulit: qui in coniugio habet Reginam, domini Sigefridi à Windischgracz natam.

5 OTTO secundus hoc nomine, in stirpe Ioannis superioris primi hoc nomine frater germanus, Waldchunonis secundi quoque filiorum alter, ex Margaretha Andreæ à Sueshenhaym filia, Othonem quartum procreauit, & duas filias: Mariam, cuidam ab Helfenberg: & Barbaram, nobili equiti ab Herberdorf, locatas.

6 OTTO quartus, secundi filius, ex Anna Georgii Gradners filia Ioannem secundum produxit, Ladislaum, & Reginam Zebingeryn.

7 IOANNES secundus, ex Rosina Barptolemei Blaicher filia, Ioannem tertium, & Ladislaum secundum genuit: & filiam vnam Susannam, Christophoro Ryndschnid nuptui traditam. Quorum Ladislaus duas filias reliquit, Rosinam Christophoro à Lamberg collocatam, matrem Urbani & Ladislai Lamberger, & Catharinæ Kornfaily: & alteram Catharinam, Matthæo Schrenkhel collocatam.

8 LADISLAVS hoc nomine primus, Ottonis quarti filius, & Ioannis secundi frater germanus, ex Apollonia Ludouici Kosiacher filia tres filios procreauit: Ottonem parochum Pragensem, Christophorum secundum, & Erasmus. Huius quoque filia fuerunt, Kunigundis Auerspergeryn, Rosina Lambergeryn, & Catharina Schranklyn.

9 ERASMVVS Ladislai primi filius, & Ottonis sacerdotis frater, ex Magdalena Andree à Stubenberg filia, viduata duobus maritis, Wilhelmo à Graben & Friderico Gleynczer, Walchunonem tertium reliquit. Ipse belli studiis nostro tempore famigeratissimus, & trophæis ex Hungaria relatis clarus, Nouæ ciuitatis in Austria præfectum egit.

10 CHRISTOPHORVS, Erasmi frater germanus, Ladislai pariter primi filius, ex Vrsula filia Balthafari Gleynczer Albonem & Ottonem quintum genuit, & aliquot filias: Barbaram Philippi à Trautmansdorf coniugem, Apolloniam, Iuditham & Hesteram.

11 OTTO quintus hoc nomine in nobili profapia, ex Kartschauerin Catharinam filiam progeniuit, Andree à Teuffenbach collocatam.

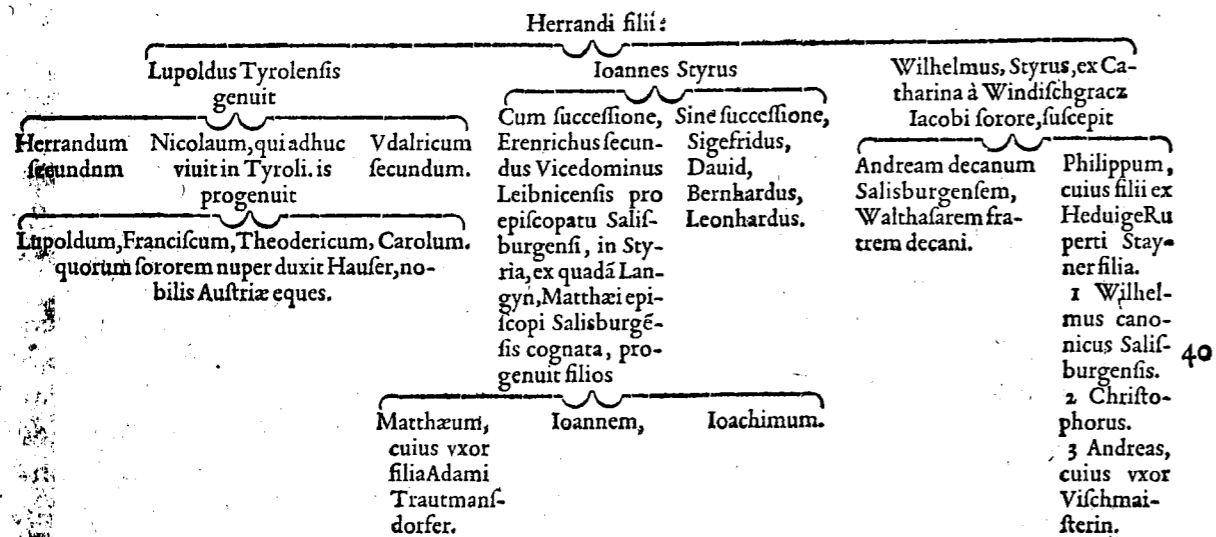
DOMINI A TRAVTMANS DORF, QVI in insignibus gentiliis rosam habent, albo & rubro coloribus distinctam.

1 ERENRIHVVS, literis vetustis citatur de anno Domini 1420.
2 VDALRICVS, Friderici tertii Imperatoris camerarius, fundator alter cœnobii Prædicatorum in Noua Austriæ ciuitate.

3 ANDREAS, forte Vdalrici frater, feuda accepit à Friderico tertio Imperatore circa annum 1443. Habuit in matrimonio Eylricheryn quandam nobilem fœminam, ex qua progeniuit natos Wolfgangum, Sigismundum & Ernestum. Quorum Sigismundus Rochum reliquit, Wolfgangus Sebastianum, & Ernestus Erasmus, cui filius fuerat Christophorus.

4 SEBASTIANVS Andree filius, progeniuit duos filios, Adamum, Methardum: & Barbaram, Andree Gloiachæ coniugem, Christophori matrem. Quorum Methardus in matrimonio habet Holnekheryn: Adamus vero, qui ante triennium in obsidione Lippæ apud Transylvanos occubuerat, ex quadam Gutenbergerina filiam progeniuit, Matthæo à Trautmansdorf collocatam.

5 HERRANDVS, Andree frater germanus, & ipse sub Friderico tertio floruit, & ex quadam Holzlerina nobili quatuor filios procreauit: Vdalricum secundum præpositum in Polan, Ioannem, Wilhelmum & Lupoldum, qui in comitatum Tyrolis lares suos transtulit.

EQVITES NOBILES A TIEF-fenbach, Styri.

1 ORTOLPHVS, claruit ac citatur in literis circa annum Salutis nostræ 1080.
2 HARTVVICVS, in literis sancti Lamberti commemoratur de anno Domini M. 50 CCLXII.

3 ERNESTVS, ex quadam Margaretha progeniuit Ortolphum, Christophorum, & Ioannem: & tres filias, videlicet Dorotheam Psychoferyn, Vrsulam Wyndischgraczerin, & Kunigundim Wetressin. Quorum legitur Ortolphus, habuisse in matrimonio Elisabetham, Henrici à Weisbriach Carenthani baronis filiam: Christophorus vero Kunigundim, Ottochari Gallen filiam.

4 IOANNES Ernesti filius, ex Barbara Iacobi Kervvekhen filia, progeniuit Tristramum, & duas filias, Vrsulam Andree ab Herberstayn, & Annam Vigilio ab Eroltzhaym collocatam.

5 TRISTRAMVS, Ioannis natus ex Dorothea Fronhouers nata, duos genuit filios, & tres natas, videlicet Georgium, Andream, Margarethâ Humelbergerin, Agnerem Mor-daxin, & tertiam cuidam Harvvacher locatam.

6 ANDREAS Tristrami filius, ex Catharina Ottonis à Radmansdorf filia, Ioannem & Georgium progeniuit: quorum Ioannes ex Balburgi, Bernhadi à Lychtenberg filia, Victorem filium reliquerat: Georgius vero hoc nomine in stemmate secundus, ex Catharina, filia Ioannis ab Honynge, & ex secunda coniuge Catharina, Mauriti à Dietrichstayn filia, Andream secundum & Melchiorum produxit: quorum Andreas Reiffacherin habebat in matrimonio. Melchior vero liberos tres tulit, Franciscum, Cyriacum & Florentinum. de quorum Francisco posterius dicam.

7 GEORGIVS, frater Andree, & Tristrami quoque filius, duas habuit coniuges: Dorotheam, cuius cuiusdam nobilis Rachstatensis Scherrenberger, quem comitem vocant, filiam: & alteram, Aphram Holnekherin, ex quibus duos filios & duas filias genuit: Polycarpum, Iacobum, Barbaram Trakhenpergerin, & Reginam Gradnekherin.

8 IOANNES secundus, in familia ex Liechtenberg Andree primi filius, de quo supra locuti fuimus, ex Walburgi Bernhadi à Liechtberg filia, filios genuit & filias, Victorem, Anastasiam Mindorferin, Catharinam Adamo ab Holnekh vicario siue præfidi Styriæ nuptam, Anastasiam alteram Ioanni Perschyn & Otyliam Paulo Aigl copulatas. Duxit & secundam vxorem Dietrichstayerin, vnde Sophiam tulit, Wolfgango baroni à Stubenberg datam vxorem, matrem iam multorum liberorum.

9 IACOBVS Georgii filius, ex Iacobi à Wyndischgracz filia multos liberos procreauit vtriusque sexus: videlicet Franciscum, Martinum, Andream tertium, Balthasarem, Bernhardum, Wilhelmum, Christophorum, Ioannem Vrsulam Chunrado à Wyndischgracz nuptam, Kunigundim Wilhelmo à Woldryes, & tertiam cuidam Payrdorfer nuptam, matrem Chunradi Payrdorfer.

10 FRANCISCVS primi Iacobi filius, ex Beatrice Achatii Schrot filia, vidua Ioannis Leysser, tulit multos liberos: Erasmus, Sigefridum, Iacobum secundum, Achatium, Hemmam Georgii Wynkhlers vxorem, Catharinam & Barbaram.

11 GEORGIVS tertius hoc nomine, ex quadam Hornekherin duas modò filias genuit, Barbaram Christophoro Trackenberger nuptam, & Reginam Christophoro à Gradnekh, matrem Polycarpi, Sigismundi & Francisci à Gradnekh.

12 FRANCISCVS secundus, Melchioris filius, anno 1550, cum Polyxena Christophori à Raknicz & Magdalene à Bernekh filia, vixit.

EQVITES AB HERBERS DORF, IN quorum insignibus rubris alba rotâ lucet.

1 OTTO, ex Anna Henrici ab Herberstayn filia nullam prolem habuit: sed ex altera quadam, circa annum 1400. progeniuit Nicolaum, Erhardum, Ernestum.

2 ERHARDVS, ex Barbara Henrici quoque ab Herberstayn filia, Andream & Fridericum genuit.

3 ANDREAS, filios reliquit Leonhartum & Sebastianum.

4 FRIDERICVS Andree frater, genuit Vdalricum.

5 IOANNES, reliquit Franciscum.

6 FRANCISCVS, ex Emilia, filia Christophori à Waydekh, progeniuit Ioannem, Victorinum, Ferdinandum, Erasmus, Adamum, Maximilianum, Marianam, Sophiam, Catharinam, Luciam, Barbaram, Rosinam. Duxit & alteram coniugem secundis nuptiis, Elisabetham filiam Ioannis liberi ab Herberstayn: ex qua suscepit rursus liberos, Andream, Carolum, Fridericum, Marquardum, Ottonem, & Emiliam filiam.

INGENVI STYRIAE, SCHVVEYN-peckn à Weynpurg.

1 IOANNES, Schvveynpeck de Weynpurg, Georgium suscepit.

2 GEORGIVS, Georgium secundum, & Elisabetham filiam nobili Carnorū de Czermeml locatam.

3 GEORGIVS secundus, Syluestrum tulit.

4 SYLVESTER, Ioannem genuit.

5 IOANNES, postremus suæ familiæ, tres filias reliquit, & nullam prolem masculam. Porro cernuntur horum sarcophagi in Garstensi cœnobio superioris Austriæ.

DOMINI ARAKNICZ, STYRI, QVI NO-
stra memoria Baronum dignitate à Ferdinando Rom. rege, &c.
aucti sunt.

- 1 HERMANNVS.
- 2 IOANNES, floruit anno 1462.
- 3 SIGISMUNDVS, 1453.
- 4 GEORGIVS.
- 5 CHRISTOPHORVS, cuius fratres Laurentius, Martinus, & Wolfgangus, prolem non reliquerunt. Ipse vero ex Magdalena Wilhelmi postremi à Pernekh baronis filia, Mauritium & Elifabetam progeniuit, Martino Traxl collocatam. 10
- 6 MAVRITIVS, literarum decore ornatus, primus quoque baronis faustam acclamationem accepit: qui ex vxore Catharina Margerin, Carentana, progeniuit liberos nostramemoria.

DOMINI MYNDORFER DE FEIS-
tric, Styri.

- 1 HERMANNVS, accepit feudo à patriarcha Aquileiensi Neuring castrum, anno MCCCXXXVI.
- 2 BARTHOLOMÆVS, præfectus erat in Blankhenstain, anno 1419. 20
- 3 BERCHTOLDVS, floruit anno 1420.
- 4 BALTHASAR, possederat castrum Kunigspurg.
- 5 BARTHOLOMÆVS secundus, possederat Sacherberg anno 1478.
- 6 CHRISTOPHORVS, Maximiliani Cæsaris præfectus tormentorum castrensiū fuerat. cuius frater germanus cœlebs obiit, soror vero Margaretha abbatissam egit in Gos famigeratissimo vestalium apud Styros cœnobio. is ex Sophia Erhardi ab Hohenvvard filia Carenthana, multos procreauit, qui sequuntur.
- 7 CHRISTOPHORVS, Erhardus, Franciscus, Sigismundus, Ioannes, Isaac, Christophori superioris filii fuerunt: quorum Franciscus adhuc viuit. Habuit & filias, Reginam, Iulianam, Chunigundim, & Gertrudim. 30

DOMINI GATLER.

- 1 IOANNES & Erhardus, floruerunt circa annum 1377. quorum Ioannes coniugem habuit, filiam Offonis Perneker.
- 2 IOANNES & Andreas, 1400.
- 3
- 4 SIGISMUNDVS, adhuc viuit: cuius patruus, præpositus Gurcensis cœnobiinostri memoria fuerat.

CATALOGVS ALIQVOT NOBILIVM IN 40
Styris familiarum, quæ partim interciderunt, partim, quia integrum consequi stem-
ma nequiuimus, et si adhuc supersint, placuit
immiscere.

- 1 FLEDNICZER, quorum Staynboldus vicedominum Leybniczii egit, anno Salutis 1412. Cæteri secuti sunt, Fridericus & Christophorus. quorum postremus Scheydvien & Slaming castra possederat. cuius vel filia vel neptis fuit, quæ Longino à Puecham nupsit, & ex ea nata Erasmi à Trautmansdorf, quæ nostra memoria vixerunt.
- 2 VASOLDSPERGERG, Erasmus Kunisperg castrum possederat, circa annum Domini 1380. & Bartholomæus Sacherperg, anno 1478.
- 3 HOHENBANKER, Burgrauorum & Pincernarum titulo decorati: quorum Vdalricus vixit anno 1335.
- 4 LEIBNICZER, Cuntadus & Fridericus floruerunt circa annum 1330. Fridericus 1360. Ioannes 1383.
- 5 BRANKER, qui adhuc supersunt, & horum aliqui in Austria habitant. quorum inuenimus Berengarium, de anno Domini 1289. Reymbertum 1344. Vdalricum cum Adelhaide coniuge 1397. Ioannem cum vxore Agnete de Sicherberg 1460.
- 6 SCHROT, qui iidem adhuc in Styria supersunt, & Kymburg castrum possident. Cuius stirpis Henricus vixit anno 1289.

- 7 CZVBER, qui & ipsi supersunt. quo nomine inuenimus in antiquis diplomatibus Cunradum, de anno 1288.
- 8 PRENHAFEN, Marquardus floruit circa annum 1200.
- 9 GALLEN, qui supersunt, & partim in Austria habitant. Quo cognomine citatos à principibus Styriæ in literis inuenimus Henricum, Chunradum & Dietmarum fratres, Gal- len dictos, his expresse verbis, de anno videlicet 1170.
- 10 KINDENBERCH, forte quod hodie Kymburch dicitur, in valle Muercztall, hodie à Schradiis possessum. A quo castro cognomen usurpauit, ab Ottocharo Styriæ marchione citatus Cunradus, de anno Salutis 1250.
- 11 LEMBSICZER, qui nostra memoria interierunt, fundatores maxima ex parte sancti Iacobi cœnobiū apud Viennam. Huius vero nominis inuenimus in literis vetustis citatum Leonhardum, de anno millesimo trecentesimo. Wolfgangus possedit Muerfeld, circa annum 1310.
- 12 PERNSTAYN, Palinuchus citatur anno 1250.
- 13 ZIERBACH, Warmundus recensetur in diplomatibus antiquis, anno 1250.
- 14 MVREK, quod hodie Stubenbergii castrum possident in vicinia Rakherspurgii. cuius generis floruit Burcardus anno Salutis 1150. Lutoldus 1230.
- 15 GESTNIK, Syndergerus commemoratur in literis de anno 1180.
- 16 PLANKENWARD, Rudigerus subscribitur de anno 1200.
- 17 PLANKENBERG, Engelbertus anno 1170.
- 18 OFFENBERG, Dietmarus citatur in literis de anno 1320.
- 19 TALBERG, Berengarius 1100.
- 20 ALGERSPACH, Guntherus & Berchtoldus commemorantur de anno 1070.
- 21 ALENDORF, 1270.
- 22 PREMBACH, anno 1280.
- 23 WOLFENHOVEN, Vdilscaulus & Reynhardus 1280.
- 24 GVTEMBERG, Lutoldus ab Ottocharo duce citatur anno 1250.
- 25 STRECHA, Deringus commemoratur anno M CXL. Gerundus anno M C LXX.
- 26 ENSTALL, Gotofridus 1230.
- 27 PFAFFENDORF, eodem anno.
- 28 ALENDORF, Hermannus anno 1270.
- 29 VEITSHER, Henricus cum Dorothea vxore, recensetur in literis anno 1400. Georgius 1450. Casparus eodem pene.
- 30 FREISTAYNER, Andreas vixit 1400. Caspar anno adhuc 1500.
- 31 LVEGER, Balthasar & Erasmus floruerunt 1478.
- 32 LVGASTER, Cunradus 1313.
- 33 ASPACHER, Leopoldus egit præsidem Styriæ, circa annum 1425.
- 34 VTTENDORF, anno 1070. Sigehardus citatur.
- 35 VRIDPERG, Hermannus eodem anno 1070.
- 36 IVNKNHOVEN, Eberhardus eodem.
- 37 TVODINGSKIRCH, Menogoldus eodem.
- 38 SCHONHERING, Vdalricus eodem.
- 39 RETENBACH, Hardericus & Henricus eodē. Bernhardus & Leopoldus eodem.
- 40 CRUMBACH.
- 41 GLOIACHER, qui adhuc supersunt. Michael anno citatur 1389, Fridericus M. CCCXLIV.
- 42 REIFENSTAYNER, cuius familiæ postremus cum Lupoldo duce Austriæ apud Sempach ab Heluetiis interficitur, anno 1386.
- 43 FALKENBURGER, Christianus 1440.
- 44 ROTENDORFER, Berchtoldus floruit anno 1430.
- 45 POSSEDDORFER, Martinus 1450.
- 46 KRIBSDORFER, Andreas 1457.
- 47 HOLNEKER, Georgius inuenitur de anno 1440. Andreas 1470. Fridericus 1490. possederat Gonabicz. Nostra memoria hoc cognomine Adamum quendam Styriæ præsidem notimus.
- 48 SPANGSTAYNER, quæ adhuc prosapia superest, & Svamburg castrum possidet, quo cognomine Sebastianus præsidem Styriæ egit, circa annum 1490. Andreas floruit circa annum 1520.
- 49 FRVOTEN, de Mayrhoven.

- 50 CYPENSTAYNER, Cunradus floruit 1360.
 51 LOBMINGER, Arnestus 1360. Fridericus 1350.
 52 SICHELBERGER, Georgius commemoratur de anno 1440.
 53 OBERNBURGER, Wolfgangus 1420.
 54 STVBICH.
 55 PRANDNER.

SEPTIMI LIBRI 7 CON.
 Boii veteris.

CONFIRMATIO ET EXPLI-
 catio imaginis.

BOIOS auratis, virgatis, versicoloribusq; sagulis vsus fuisse, Polybius libro secundo ostendit. A fronte autē, inquit, aduersus Caium Attilium Taurinos, & qui circa Padum habitant, Boios, Carnos, cæteraq; impedimenta vnum in loco cum extra vtramque aciem collocarunt: prædam vero omnem in proximum tumulum, relictis qui eam custodirēt equitibus, exposuerunt. Ita cum bifrontem aciem constituisent, accidit eam non modo terribilem aspectu, verum etiam ad pugnam efficacissimam esse. Boii quidem atque Insuæ auratis fulgebant sagulis. Et subdit: His accedebat splendor & pulchritudo ornamentorum. Quippe tota acies torquibus, aureis, & virgatis sagulis fulgebat. Meminit & Cor. Tacitus lib. 18. in historia Ottonis Cæsaris: Duces copiarum Vitellianarum duo in primis fuerunt, Fabius Valens, & Aulus Cecinna triginta millia armatorum ex superiori Germania ducebat Cecinna: qui in Italiam descendit, versicolore sagulo & brachis (quod barbarum est tegmen) nudatus.

2 Boios

2 BOIOS torques aureos gestasse, vnde à Græcis *σφραγιστοί* dicti ludibrio fuerant, Polybius libro secundo testatur, cum de illis sic scriberet: Ipse cum omnibus copiis per Liguriam in Boiorum agrum profectus, omnia vastat, populaturque: & intra paucorum dierum spacium, omni genere prædæ ditato exercitu, Romam cum copiis reuertitur, armis, torquibusque. Id genus ornamentum est, ex auro, quod Galli circa collum gestare solent. Meminit & Liuius libro tertio Decadis quartæ: In eo prælio, inquit, supra quadraginta millia hominum cæsa, Valerius Antias scribit: & quinquaginta septem signa militaria capta, & carpenta quadringenta triginta duo, & aureos torques multos. ex quibus vnum magni ponderis Claudius in Capitolio, Iouis donum, in æde positum scribit. Castra eo die Gallorum expugnata, direptaque, & Comum oppidum intra dies paucos captum. Castella inde duodetriginta ad Consulem defecerunt. Id quoq; inter scriptores ambigitur, vtrum in Boios prius, an Insuæ, Consul exercitum duxerit, aduersamque prospera pugna obliterauerit. Et iterum libro sexto eiusdem Decadis: P. Cornelius Consul triumphauit de Boiis. in eo triumpho Gallicis carpentis arma signaque & spolia omnis generis transfuexit, & vasa ænea Gallica: & cum captiuis nobilibus, equorum quoque captorum gregem traduxit. Aureos torques transtulit mille quadringentos & septuaginta. Scitum est, & ad hunc maxime locum pertinet, quod Suidas de Torquato refert, *σφραγιστοί τὸν νεκρὸν, καὶ τὸν πρὸς τὸν πρῶτον σφραγιστὸν αἰελομένον, ὃς ὑπὸ τῶν Βοιῶν ἐκείνους Κελτοῖς.*

3 BOIOS signa militaria habuisse, ferme vt Romani habebant in acie, testatur Liuius libro sexto Decadis quartæ: Placatis diis, nunc votis rite soluendis, nunc prodigiis expiandis, in prouinciam proficiscitur Consul, atque inde Cneum Domitium proconsulem dimisso exercitu Romam decedere iussit, ipse in agrum Boiorum legiones induxit. Sub idem fere tempus Ligures lege sacrata coacti, nocte improvisa castra Minutii proconsulis aggressi sunt. Minutius vsque ad lucem intra vallum militem instructum tenuit, intentus ne qua transcenderet hostis munimenta. Prima luce duabus simul portis eruptionem fecit: nec primo impetu, quod sperauerat, Ligures pulsi sunt, &c. Et lib. tertio Decadis eiusdem: Boii, vt est genus minime ad moræ tardum patiens, in castella sua vicisque dilapsi sunt. Et subdit: In eo prælio supra quadraginta millia hominum cæsa, Valerius Antias scribit, & quingenta septem signa militaria capta, & carpenta quadringenta triginta duo, & aureos torques multos.

4 BOIORVM linguam multa Armenica vocabula habere, quod hæc gens ex Armenia scilicet primum omnium Europam post diluuium transgressa sit, vt postea ostendimus, qui diligentem scrutationem facere velit, reperiet. Constat enim, quas Berofus, Cato de Originibus, Fabius Pictor, Annii Viterbiensis, & SAMVEL Dalmutista, voces Armenicas subinde commemorant, eas in Bauarica lingua, qua Austriaci quoque vtuntur, magis quam in cæteris Teutonici idiomatis dialectis inueniri, pronuntiatione saltem parum inuersas. Exempli gratia: Fortunam Aramæi Phere vocabant: vnde ciuitatem Pheregenas, conditam à Iano in Italia, Cato refert. Vnde Austriaci, Bauarique, cum casum exprimere volumus, quod forte fortuna Latini dicere solent, *on als gesar* proferre solemus. Idem cum partem fortunæ, vel prærogatiuam quandam notare volumus, vocamus *ain pfartail*. Sic Ebal lingua Armenica, quod Romani nominare solent *aceruum lapidum*, aggerem, nos Germani qui Noricum & Vindeliciam colimus, prima saltem litera ommissa, appellamus *ain wal*. Idem stagnum Vlay, nos prima litera dempta, *ain lasshen* dicimus. Rursus transcensum, quem *psad* nominamus, Armenii *phesti* vocabant. Iber præterea lingua Armenica *superos*, & quod supra est Latinis, nuncupabatur: quod nos Germani etiam dum *iber* efferimus. Armeniis quoque *æs*, *Cen* & *ces* dicebatur: vnde Volcen ciuitas à Iano in Italia condita, tanquam antiqui æris ciuitas appellata fuit. Porro adhuc hodie *massam æris ac ferri Styrii Bauarique ain es* dicunt. Cunicham quoque Aramæi, audacium in literis hominum congressus vocabant. Vnde nimirum Germani audaces Cunos: & quercum *atichen ac puechen* appellamus, quod in foliis quernis olim literæ signabantur, vnde libri etiamnum Germanis à quercu *puech* nuncupantur. Rursus Helernam filiam Iani, quod suffragio sit electa, dictam Berofus tradit: à qua voce nimirum Germani, ac Bauari præcipue, Austriique, qui à Boiis descendimus, quod Romani eligere dicunt, nos *herwelen/ gesleren/ hoc est, docere proferimus*. Raczenuos adhuc bonos propagatores hominum, quos Ianus pater contra Saturni malos propagatores ad ripam Tiberis plantauerat, Berofus refert, Aramæa lingua nominatos constat. Vnde Boii veteres, Francique dubio procul Raczenburgios senatores suos denominauere, qui inspicerent in mores hominum, legesque darent, ac fontes punirent. Sic vxor Iani ab Aramæis Vesta & Aretia appellata fuit, à sanctitate & soliditate terræ. Hodie adhuc *Jasten*, religioni vacare ac ieiunare: & *Ardent*

terram vocare solemus. Similiter à Sagis sacerdotibus Armeniorum (quo nomine Gothorum quoque fatidicas mulieres dictas fuisse, Iordnandes in historia Gothorum tradit) Germani nos secus Danubium OEnumque fluuios, qui sumus Boiorum Francorumque posteritas, multas res ad sacra pertinentes denominamus: *Segen* benedictio, *Segnen* benedicere, *valedicere*, *Sigen* vincere, *Sicher* tutum securumque, *Sehen* videre oculis & anima. Quin & animam tanquam sacram, *Seſ* appellamus, à Sagis: quas Sales etiam vocatas fuisse, idem Berofus autor est. Vnde quos beatos sanctosque Romani dixere, Germani, qui ex Boiis Francisque deriuamur, nuncupamus *Sálig*. à qua voce fortasse Boiorum Francorumque leges Saliquæ appellatæ fuere. Tales pleræque aliæ sunt in prædictis authoribus recensitæ voces Armenicæ, quas nos litera vel dempta vel adiecta pronunciamus. 10 Vt, quod illi es dixere, & Latini malum, nos *pes* vocamus: quod illi *Ennuo*, nos *Mueppen/ Mueffen/* id quod coire Latini turpi significatione appellant. Refert Berofus, Amazonas fœminas sine viris lingua Armenica appellatas, quæ ipsissima est Teutonica vox Austriis nobis Bauarisque familiaris, *on man mazen/* id est, si Latine reddas, sine viro virgo. Mansit denique apud Boiorum posteritatem in Norico, Vindelicia atque Boiohemo, mos Aramæorum in condendis vrbibus, castrisque locandis. de quo scribit Berofus libro quinto: Comerus more Scythico, vnde venerat, docuit suos Italos vrbem curribus componere: & idcirco *Veii* appellati sunt, vocabulo *Sago*, qui *Veias* plaustrum appellant. Et vrbem ex his compositam, si parua sit, *Veitulam*: si magna, *Vlardum*: si metropolis *Cyocholam*. Quæ vocabula nos pronunciatione saltem deprauata paulo aliter proferimus, *ain weylser/* id est 20 *villula*, *ain widen/ ain vlesſhen* castellum, *ort/ flesſhen*: *ain gezynte stat/ oder gezaichete/* à *Cyochola* voce Aramæa. Viderunt autem maiores adhuc nostri *vvagenburgasillas*, curribus comprehensa castra: & *Vaden* etiamnum Austriaci Bauarique à *Veis* plaustro Armenico nominamus. Vnde *vvaygen* quoque vox emerſit, si quidem pro *v* simplici *Franci* plerunque *vv* duplici vsi sunt. Extant eiusmodi alia pleraque Aramææ siue Armenicæ linguæ, cum in vniuersa Teutonica lingua, tum præcipue in Boiarica vestigia & argumenta non contemnenda. Scribit Berofus, *Deabrum Aphrum* filium *prisci Hiarbæ*, qui erat filius *Sain* filii *Noæ*, dictum fuisse, quod esset aduena in Hispaniis, vbi post *Tubal septimus* imperauit, & ab incertis sedibus *Geram*, & postea corrupte ab Hispanis *Gerionem*, quem *Hercules* postea ibidem occidit. Sane & hodie, quando errores tales repræsentare volumus, solemus dicere *auf der gart geen/ ain fharum* pro curru. Et nos *Bauari Austriaci*q; pronunciamus hodie etiamnum, *wo garſ hyn*: id est, quo contendis. Idem autor *Iubaldam* tertium Hispaniæ regem lingua Aramæa sic cognominatum fuisse, à *lætitia*, quod sacris inuentis suos delectaret: vnde & Germani Latinique iubilare, & *Bauari* præcipue *Zuigzen/ Jubilieren/* proferre consueuerunt, pro eo quod est *lætari*. Præterea eodem idiomate ciuitatem *Bria* & *Briga* dici, idem autor est, quam literis inuersis Germani *Burgum*, Græci 30 *βυργον* vocant: vnde *Brigianes* populi, qui *Galliæ oram Angliamque* tenuerunt, & *Brixentes Vindeliciæ*, *Noricique Briones*, quis recte deriuabit. & *pontes gentilia nostra* vocant *Druffhen/* quod vbi *pontibus fluuii quondam iungebantur*, oppida passim hominumque conuentus surgerent. Equidem & apud *Boios in Vindelicia* ab hac Armenica voce, ciuitas ad ostia *Altmonæ flu.* condita, *Artobriga* denominata fuit: quemadmodum in Hispaniis hoc nomine multæ appellationem acceperunt, *Geographis celebratæ*, *Arcobriga*, *Mirebriga*, *Arbriga*, *Cartobriga*, *Crolobriga*, *Deobriga*, *Midobriga*, *Nertobriga*, *Nemetobriga*, *Segobriga*, *Tuntabriga*, *Talabriga*, *Turobriga*, *Vertobriga*, *Iuliobriga*, & *Augustobriga*. Quod si de sensu meo proferre audeo, cum lateribus coctilibus ciuitates constructi cœptæ fuissent insigniores, quas *Ciocholas* nominatas extitisse *Berofus* refert, evenit, vt coctilibus illis lateribus, ex quibus constabant totæ, denominatio inderetur, quas adhuc hodie *Ziegol* nuncupamus. Hæc cum ita se habeant, non inepte *IOANNES Auentinus* argumentatus est, *Boiorum primæuam ex Armenia originem esse*, quemadmodum in sequentibus fusius ostendemus. Porro vt appareat, quam late à primæuo idiomate Boiariorum lingua recesserit, libet ex legibus Saliquis Francorum voces quasdam adducere, quæ in his sub titulo Boiaricarum recensentur. Exempli gratia, *Karmul/* pro seditione in principem: *In vnwan/* pro deiectione ex ponte: *Nor christ/* pro stupratione: *Him il zorn/* pro denudatione muliebrium: *Wanc stodal/* pro falsis ad nuptias promissis, *Souesti/* pro ingenuo, quem epitheto etiamnum *West* dicunt: *Scusea/* pro granario: *Brista/* pro plexo viminario, in quo gallinæ tenentur, quod hodie etiamnum *ristam* dicunt: *Wifum/* pro signis in hortis & sepibus: *Decorn/* pro signis in arboribus: *ſew/* pro aggere disteminante, quem *Leytam* adhuc vocamus: *Mordridus/* pro interficere, quæ in hanc vsque diem vox manat, *mordren/* & *Haistarahand/* pro irruptione violenta. vnde leguntur

Vocabula
veterum
Boiorum.

guntur inter Saliquas huiusmodi leges: Si quis seditionem suscitauerit contra ducem suum, quod *Boiarii Karmulum* dicunt, per quem in primis fuerit leuatum, componat duci *D C. sol.* Et iterum alia: Si quis alium de ripa vel de ponte in aqua pinxerit, quod *Boiarii in vnwan* dicunt, cum duodecim *sol.* componat. Et iterum alia: Si quis liberam fœminam suaserit quasi ad coniugium, & in via eam dimiserit, quod *Boiarii Wancstodal* vocant, cum duodecim *sol.* componat. Et rursus: Quotiescunq; de terminis fuerit contentio, signa quæ antiquitus constituta sunt, oportet inquirere: id est, *ſew* aggerem terre, quem propter fines fundorum antiquitus apparuerit fuisse ingestum. Lapidem etiam, quos propter indicium terminorum notis euidentibus sculptos, vel constiterit esse defixos: si hæc signa defuerint, 10 tunc in arboribus notas quas decornos *Boiarii* vocant. Item alia: Si quis in curte episcopi armatus contra legem intrauerit, quod *Boiarii Haistarahand* dicunt. Et iterum: Si quis ingenuus ingenuum *Boiariū* interfecerit, & cum rama aut colli, vel in puteo suo, seu in quocunque alio loco celari voluerit, quod dicitur *Mordridus*, *D C. sol. culp. comp.* hæc ex *Legibus*.

Videtur præterea pertinere ad linguæ Boiorum explicationem, quod hic *populus A vocali, ac EV diphthongo*, in vocibus crebro vitur: quemadmodum *Franci v literam*, & *Sueui E vocalem, ac EI diphthongum* vsurpare in pronunciatione passim consueuerunt. *A syluis* quoq; crediderim *Boiarios, Teudones, Theubaldos, Garibaldos*, vt *Francos à barritu opibusq; Dagobertos, Theobertos, Hildebertos, Theoderichos, Hulderichos*: ac *Sueuos deniq; à lupis Gibolphum, Wulphonem, Achulphum, Drochulphum, Wolfgangum* denominasse. In qua gente deniq; nobiliores *profapias leges Saliquæ* commemorant, *Hofsi, Drozza, Fagana, Hahilinga, Anniona, Agiloluingos*: quibus iure hæreditario successio debebatur ducatus *Boiaricæ*: à quibus putant *Welphones* defluxisse, quæ familia diu rerū in *Boiaria* potita fuit. Sane vel in honorem eius stirpis, vel quod ita vsus exposceret, & municipia pagosq; & *profapias* similiter in *Ingos* terminasse *Boiarios*, vt exempli gratia, *Scherding, Dingolſing, Kynczing, Schierling, Plodling, Pfering, Aering, Straubing, Moczing, Mening, Moringer, Haslinger, Eyczinger, Giebinger, Pfaffinger, Ahelfinger, Poppinger, Ilſinger*, & alios innumeros huius farinae. Deniq; tam late patuisse *Boiariorum siue linguæ, siue ditionem*, ex eo aduertitur, quod *Gothi quoq; Tridentinæ valli proxime habitantes*, & 30 *OENO flumini, Theobaldi ac Theudonis nomēclaturas plane Boiaricas adsciuerint*: quæ admodum *Procopius libro secundo Gothicæ historiæ, Theudonis & Theobaldi regulorum Gothicorum ad Veronam, meminisse videtur*. Quin & *Franci Rhætiis vicini, Boiarica suis nomina indidere*, vt pote *THEVBALDI & THEVDERICI*, vt ex *Agathio* apparet.

Nomina
propria locorum ab
stirpium
Boiaricæ.

BOIORVM viuendi genus, culturamque agrorum, nemo melius depingit, quam *Polybius lib. 2.* Inter *Apenninum* (inquit) & *Padum* primo *Ananes*, post *Boii*, inde *Euganes*, postremo *Senones*, qui iuxta mare Adriaticum extremi omnium Gallorum incoluerunt. præcipuæ igitur authoritatis populi ex *Gallis*, qui in *Italia* morabantur, hi sunt. Villas habitant nullis septas mœnibus. Apparatum omnium profus expertes sunt. In terra, super strato 40 gramine dormiebant. Vesciebantur carne, bellicas solummodo res atq; agriculturam exercebant, & simplicem vitam viuentes, neq; scientiis neq; aliis artibus operam dabant. Diuitias suas in auro & pecoribus habebant: quod hæc sola, cum foret necessitas, quocunq; liberet, facile transferri possent. Amicitiiis comparandis maximum quisq; studium adhibebat. Quippe is maxime pollens inter eos putabatur, qui factiosis abundaret. Principio duntaxat eam regionem tenebant, postea plerofq; ex vicinis audacia eorum deterritos sibi adsciuere. Hæc ille. Quæ declarant rursus, quomodo ex vicinia *Italiæ Boii ditionem suam vsq; ad Istrum*, & vltra etiam extenderint, id quod proximo libro ad fidem rerum ostendemus. Fuerunt olim *Boii*, eorumque soboles ac propagines *Boiarii*, multis seculis humanitate ac cultu cum corporis tum ingenii, præ cæteris *Germaniæ Galliæq; populis* celebrati: à qua 50 tamen hodie longe digressi, nec optimi principis ac iusticiæ obseruantissimi iuste latis legibus coherceri satis possunt. quin avariciæ addicti, aduenas paulo durius tractare pergunt: id quod & nos multis itineribus experti contestamur.

INCIPIT LIBER SEPTIMVS OPERIS

HVIVS, DE BOIORVM MIGRATIONIBVS: SEDIBVS

demum in Hercinia, Norico Ripensi & Vindelicia fixis: eorumq; isthic Republica, lingua, moribus, vitoris, ac principibus, nobiliumq; stirpibus: ubi hodie ab hac gente Boiaria in tractu Vindelicia, & Boienrich in Austria, ac Boienhaym denique in Hercinio nemore, provincia denominata supersunt: autore Wolfgango Lazio Austriaco.

10

BOIORVM origo prima ex Armenia repetitur, quemadmodum scite ex vetusto chronographo Bernoardo Chrembsmonasteriensi monacho AVENTINVS noster colligit: ex oriente videlicet & Armeniis mox post diluuium in Vindeliciam Boios, atq; ad Istrum venisse: ac cu in magnam gentem creuissent, exonerata terra, manus non minimas in Galliam Italiamq; abiuisse: quibus locis, Græcis demum Latinisq; scriptoribus, multis post bellum Troianum seculis innotuere. Adducuntur pro confirmatione asserti ab utroq; testimonia viro. Beronoardus enim ille, quem sub Friderico primo scripsisse constat, refert, audiuisse se ex militibus, qui sub Friderico in illa memorabili in Asiam expeditione domum reuersi fuerant, quod procul in Asia versus Septentrionem, Armeniis proximos repererint incolas terræ, qui Boioaricum ad vnguem sermonem sonarent. Quos aliquis fortasse à Galatis Asiaticis, siue Gallogræcis illis, qui spoliato templo Apollinis cum Brenno rege in Asiam ex Græcia transfretarunt, defluxisse, nō inepte coniecerit. siquidem & inter illos, Boios exitisse, Lilius, Polybius & Athenæus testantur. Cuius populi in hanc vsque diem reliquias superesse inter illos, qui à fide Christiana Georgiani vocantur, à diuo Paulo conuersi, & Armenicæ originis sunt, compertum est. Ut minus mirum sit, de Friderici primi Imperatoris hoc nomine, ætate id credere. Auentinus præterea in antiquo se codice cantilenam reperisse, apud Altacenses in Boiaria veteri Teutonice lingua scriptam asserit, de quodam heroe siue gigante Boiogerō, qui post diluuium ex Scythia & Armenia, cum magna hominum multitudine, & filio suo Ingermano ad Danubium in Germaniam venerit, ibidemq; ad confluentes Danubii & Oeni fluminum Boiodurum, hoc est Boiorum turrim siue propugnaculum ædificauit. Quæ ciuitas multis seculis postea, cum Romani pulsus Boiis rerum potiri cœpissent, à Batauorum auxiliari manu Batauia nominata fuit. Addit, eundem Boiogerum, cum late fines in Hercinium nemus vsq; teneret, aliam urbem in meditullio Herciniæ ad Albis & Multauæ flu. confluentes condidisse, Boiosmanumq; appellasse: quæ postea Maroboduum, à Marobodu Sueuorum & Marcomanorum rege, qui Boios inde eiecerat, & à Zechis deniq; qui Sueuos ac Marcomanos ex eodem pepulerant loco, Praha denominata fuit, quam hodie etiamnum Boiohemi metropolim Pragam vulgo vocant. Atque hæc quidem de Boiorum migratione prima, ex Asia in Europam, ab his quos nominauimus viris, memoria prodita sunt. Ego vero vt huic refragari opinioni non possum, ita in alio Annalium peruetusto codice apud Melicum in antiquissimo Austriæ cœnobio reperto, hæc nominatim adscripta me verba legisse memini. Anno Domini d. v. i. i. Hlodouicus rex Francorum Alemanos, diuinum inuocans auxilium, vicit atq; subiecit. Gens Noricorum prius expulsa, reuertitur ad proprias sedes, videlicet Boiariam & Austriam, cum duce eorum Theodone, Latinis & Romanis inde eiectis. Qui Theodo dux obiit: cui Theodo secundus successit. Hi quoque Norici dicti, à Norice, in nominatiuo Norix nomine, Herculis filio, è partibus circa Armeniam sitis huc transmigrante: à quibus habemus nos Australes & Boiarii sermonem & nationem. Et hæc quidem ex Annalibus gentilitiis, quæ possunt confirmari deniq; per alios antiquos & classicos historiæ autores. Scribit enim Diodorus in tertio Scythicæ historiæ, à principio paruam numero, & ignobilem dominatu manum consedisse circa Araxim fluium Armeniæ maioris. Plinius quoq; in sexto Naturalis historiæ, cap. 17. prodit, à Saga gente Aramæa cæteras vniuersas Sagas fuisse appellatas: extare urbem, quæ id testetur, ad Araxim flu. eodem nomine. Sic Ptolemæus per sycopen vocat Sagalbinam, quam alii Geographi Sagara Albinā dixere. Huc pertinent, quæ scribit Cato de Originibus: Inter utrosq; conuenit (ait) ante Ninum circiter annis quinquaginta & ducentis, quibus durauit aureū seculum, terras fuisse inundatas, & in Scythia Saga renatum mortale genus. Et subdit: Siue ante aureum seculum terras subrutas inundatio possederit, & exsiccata humo apparuerint homi-

Boiorum origo ex Armenia prima.

Origo multarum gentium ex Scythia.

homines, eiusdem principatus originis semper Scythis tribuitur: à quibus auctis, colonias per orbem missas ferunt. Hæc ille. Non possum hic transire, quod Auentinus similiter ex libro 4. Herodoti, de insignibus Boiorum docte differit: Pflameticum nempe Ægypti regē, vt antiquitate gentium experiretur, duos pueros recens natos pastori educandos tradidisse, atque serio interdixisse ne quispiam his colloqueretur. Factum esse itaque, cum adoleuissent, vt fame coacti in clamauerint Becha. quam vocem cum intellexisset Scytharum ac Phrygum esse, antiquitatem illis originis vltro concessisse. Hæc vero adhuc non solum Germanis nobis, à Scythis videlicet Phrygibusque descendentibus, vox manet, cum panis panificiumq; notare volumus: verum etiam Boii semper in gentilitiis insignibus x x i i i i. panes siue pachenas retinuerunt, qui antiquitatem gentis originemq; Scythicam demonstrant, duodecim albos, & totidem cælestini coloris: quæ hodieque Boiarii, eorumque principatus ac principes arma ferunt. Tulerunt tales panes, sed aliis coloribus distinctos, duces Deccenses, & reguli à Kindsekh: & manent adhuc pleræq; nobiles familiæ in gente Boiaria à panificio cognominate, Daxenbekh, Hirschëbekh, Schvveinbekh, Vrsenbekh, Schvvarzenbekh, &c. Quorum præterea Taxenbekh & Kindsbekh (ita enim nominatos censeo) coniecturam nostram non inepte confirmare videntur. Hoc quippe si pressius consideremus, infantiles illos panes, vel vt rectius dicam, infantilem postulationem Becha, vt diximus: illud vero, Tassilonis, Boiorum quondam ducis insignia panificiis picta, haud absurde repræsentare videtur. Transeo, de industria hic multa argumenta & vocabula, quæ infinita etiam dum in Boiorum siue Boiariorum idiomate gentilitio superesse, in explicatione Iconis huiusce libri docuimus, quæ longum esset repetere. Igitur primordia Boiorum & nos libenter cum Auentino ex Asia deriuamus, ex qua omnes processisse in Europam, cæteras quoque nationes, mox post diluuium, dubium non est: vt ex Beroio Chaldæo nemini non apparet.

Insigniorum Boiaria ratio.

10

20

30

40

50

Atqui quomodo tam late per Europam colonias duxerint, inquirendum nobis potro est. Quippe vnam eandemque esse Boiorum gentem, eorum qui in Galliis habitauerunt, vnde de Borboniensis est ducatus denominatus: & eorum qui cum Brenno in Italiam progressi, Furii Camilli tempore Romana per impetum potiti erant vrbe, indeque Bononiam in Italia à se cognominatam ciuitatem condidere: nec aliam præterea à prædictis, eorum exitisse Boiorum nationem, quos intra Peninum fessos tenuisse, libro quinto ab Vrbe condita Lilius est author: & quos profugos ex Galliis Cæsar libro Commentariorum Gallici belli primo, in Noricum abiisse agrum: & quos denique Cor. Tacitus libro de Moribus Germanorum refert, ex Hercynio nemore pulsos ad Istrum consedisse, cum antea Hercynii habitatione & hi Cimbro exuissent: cum alia multa sunt quæ declarant, tum tot ab ipsis nimirum deductæ appellatæq; coloniarum per Norici Pannoniarumq; agros coarguunt. Statim enim in ipsis Danubii Oeniq; fluminis confluentibus, inq; ipsis Rhetia Noriciq; confinibus, Boiodorum Geographus ciuitas celebratur, quam à Gallis conditam fuisse, vel sola terminationis clausula Durum ostendit. Sic enim Agaunodurum, Octodurum, Solodurum, & alia in Noricq; ciuitas Camanodurum, nomenclaturas sortitæ sunt. Ipsi quoque Boioduri vetustiore appellacionem, tamen Batauorum præsidia eo loci ab Augustis collocata interceperint, mansit tamen in vulgo & vetus apud gentiles nomen, qui Boissauam, hoc est Boiorum nemorosum locum in hanc vsq; diem appellitant. Describit præterea Ptolemæus libro secundo, capite xv. tabula Europæ quinta, in superiori Pannonia post Sabariam, Rispiam & Vinudriam, vt pote inter Drauum Sauumq; fluuios, à Boiis denominatam ciuitatem, Bononiam videlicet. Rursus Antoninus quoque, & Marcellinus libris 21. & 31. haud procul Sirmio in Pannonia inferiori, alteram Bononiam recensent. Vt de BOIOHEMOSILCAM, vetusta in Hercynii nemoribus, & culta etiam antiquitus prouincia, vbi hodie Boiohemiarum regnum cernitur, à Slauis modo habitatum: de quo Boiorum domicilio ac sedibus auitis, Strabo libro septimo, Velleius Paterculus in Tiberii Cæsaris historia, & Cor. Tacitus in libello de Moribus Germanorum, mentionem luculentam faciunt. Transeo hic denique duplex Boiorum regnum, quorum alterum in vltiori fuisse Austria, paulo infra ostendam: alterum vero per Vindeliciam & Noricum fuisse propagatum, eorum principum cœnotaphia confirmant, qui de Caroli Magni stirpe Ratisbonæ, & apud Odin-gas Bauariæ sepulti cernuntur.

Boiorum nationis diversa sedes.

Bononia multi per Europam à Boiis condita.

Boiohemiarum prouincia in Hercynia.

Pestigia Boiorum in Austria.

Hic nihil rursus dico de ducatu Boiorum, qui adhuc in Vindelicia superest, & corruptis Bauariæ modo nominatur, cum olim Boiaria vocaretur. Omitto consulto & alia Boiorum in Norico Ripensi vestigia: qualia sunt Boitengouia ager, Boilachus & Boistingus fluuii, Boilstayn celebris quondam comitatus, & BOIRVACHVM oppidum: quæ in Aus-

stria, quam supra Anisum vocant, Marcham quondam Boiariæ appellatam, cuncta adhuc veteris nobis gentis memoriam suggerunt: quemadmodum &ager vltioris Austriæ, Bohemix regno contiguus, quem in hanc vsq; diem das Boyreisch / hoc est, si latine reddas, Boiorum regnum nuncupant.

Secunda Boiorum sedes in Hercynia, ubi est hodie Bohemia.

Quæ tametsi omnia eiusmodi sint, quæ Boiorum apud posteritatem queant in Austria Hungariaque habitationem confirmare: tamen liber id quod proponimus, probatorum autorum testimoniis fulcire. Quod antequam faciamus, Boiorum primam siue ex Armenia (si Berofo ac Auentino credimus) siue ex Gallia, si Strabonem sequimur, in Hercynium nemus, præcipue illud quod ex Germania magna ad Istri vsque ripam excurrit, factam migrationem docebimus: quibus locis videlicet ad nostram vsq; ætatem Boiohemix regnum, & Boigreich vltioris Austriæ agrum non contemnendum, veterum incolarum nomina adhuc cum memoria retinuerunt. Meminit vero Boiorum in Hercynia, nominatim Strabo libro septimo Geographiæ, ex Possidonii autoritate de Cimbris scribens: Boios vero prius Hercyniam habitasse syluam, & Cimbro agmine facto hunc inuasisse locum, à Boiisq; eiectos, Istrum & Scordiscos gentem Gallicam petentes descendisse, mox Theuristas & Tauriscos, & hos nationis Gallicæ: deinde Luetios adisse, viros quidem plurimo locupletes auro, cæterum in pace vitam agentes. Cumq; conflatas atrocini opes longe suis ampliores esse viderent, in Heluetios se contulisse, & ex eis præcipue Tigurinos, & Toigenos. hæc ille. Constat igitur, Possidonii adhuc ætate Boios in Hercynia habitasse, vbi modo est Bohemia: & quanquam à Cimbris vrgerentur, sedes tamen suas retinuisse. Astipulatur Straboni Tacitus, in libro de Moribus Germanorum ita scribens: Validiores olim Gallorum res fuisse, summus authorum diuus Iulius tradit: eoq; credibile est, etiam Gallos in Germaniam transgressos. Quantulum enim amnis obstabat, quo minus ut quæq; gens eualuerat, occuparet permutaretq; sedes promiscuas adhuc, & nulla regnorum potentia diuerfas? Igitur inter Hercyniam syluam, Rhenumq; & Mœnum amnes, Heluetii, vltiora Boii, Gallica utraq; gens, tenere. Manet adhuc Boiohemi nomen, quâuis mutatis cultoribus, subintellige Marcomanis, Boios ex Hercynia fugantibus, quemadmodum ab eodem est authore scriptum: Iuxta Hermunduros (ait) Narisci, ac deinde Marcomani & Quadi agunt, præcipua Marcomanorum gloria, viresque, atque ipsa etiam sedes virtute parta. Id quod prolixius STRABO libro septimo Geographiæ repetit, in hæc verba: ἐν τῷ ἡμῶν ἔθνεσιν καὶ τῷ Ἑρκύνιος ὄρεος, καὶ τῷ Ἰστρῷ Σαρδύων ὄρει, καὶ τῷ Κολδύλων. ἐν οἷς ἔστι καὶ τὸ Βυβίμων (vel quod emendatius legitur, Βοιήμων) τὸ τῷ Μαρβόδῳ βασιλεῖον, εἰς ὃν ἐκείνῃ τὸ πᾶν ἄλλως τε μετακίσηται πλείους, καὶ δὴ καὶ τὰς ὁμοειδῆς ἐπιπέδῳ Μαρκομάνων. ἐπέστη γὰρ πᾶσι παρὰ γαστρὸς οὐκ ἐξ ἰδιώτου, μετὰ πᾶσι δὲ Ῥωμαῖοις ἐπινοοῦν νέος γὰρ αὐτῶν δὲ, καὶ εὐεργετῆς ὡς τὸ τῷ Σεβαστῷ ἐπαγγελθέν δ' ἐδωκεν αὐτοῖς καὶ κατεκτήσατο πρὸς οἷς εἶπον, Λουίους τὸ μέγα ἔθνος, καὶ Ζύμους, καὶ Βυβόνας, καὶ Μυγίλωνας, καὶ Σιβίνους, καὶ τῷ Σαρδύων αὐτῷ μέγα ἔθνος Σέννας. Quæ latine Guarinus sic reddidit: In hoc tractu sita est Hercynia sylua, & Sueuorum natio, ex quibus nonnulli intra, aliqui extra syluam habitant. Sunt & Coldulorum plerique, in quibus & Boiohemum Marobodui regia. Quem in locum ipse cum alios plures traduceret incolas, suos conterraneos quoque Marcomannos delegit. Is enim ex humiliori gradu maiores ad res constitutus fuit, posteaquam à Roma regressus est. nam à iuuenilibus annis hic versabatur, vbi ab Augusto Cæsare magna beneficia comparauit. Reuersus autem, magnum adeptus est potentatum: & præter eos quos ante dixi populos, Luio etiam vendicauit, gentem sane permagnam, & Zumos, & Butonos, & Mugilones, & Sibinos, & ipsorum Sueuorum nationem amplissimam Senones. Hæc Strabo: ex quibus facile colligere lector poterit, Augusto imperante Boios Hercyniam iam reliquiss, pulsos, ni fallor, ut Tacitus refert, à Marcomannis. Quippe & Strabo supradictò loco Marcomannos, Senones, Butonos, Zumos & Mugilones adegisse Maroboduam regem testatur, ut in Boiohemio, hoc est Boiorum domicilio & sedibus, armis comparatis, intraq; Hercyniam & extra in vicinia habitarent. Quem locum clarior postea delineans, ita scribit: ὁ δὲ Ἑρκύνιος ὄρεος περικύπερος τε ἔστι, ὁ μεγαλὸν δένδρον ἐγγυαλοῖς ἐρμυνοῖς κήκλον περιλαμβάνων μέγαν. ἐν μέσῳ δὲ ἰδρυται χεῖρα καλὰς οὐκ ἐπίστα δωμαμένῃ, περὶ ἧς εἰρήκαμην. Id est, ut Guarinus vertit, Hercynium nemus admodum densum est, & in locis desertis eximia magnitudinis arboribus præditum, ambitum magnum complectens. In meditullio vero collocata est regio, quæ commode inhabitari potest, de qua locuti iam sumus. hæc ille. Quæ Bohemix agrum non inepte depingunt, hoc est, Boiohemum Taciti atq; Strabonis, Marcomanorum sedes videlicet: extra quam coluisse traductos à Maroboduo, Strabo commemorat, Luio, Sibinos, Butones, Zumos, Mugillones & Senonas.

Boiemi à Strabone descriptio.

Hercynia sylua habitata locum Boiemi & Wirtembergia.

Superfunt adhuc horum vel nominum saltem vestigia, Luiorum quidem & Butonum à Septentrione. Quippe Luisnicia marcha Bohemiam attingit ab ea parte, à qua & Lytomis & Lytomicz municipia intra Hercyniæ illam cultam partem denominata extant, ist-

hic & à Butonibus Bauczen, à Sibinis Sbeinicz, & ab occasu à Senonibus Sueuis Sennau Schonberg Schuanberg: à meridie denique, vbi Austria Bohemix cohæret, à Mugillonibus Maghland, Mughel fluuius & tractus antiquam ad posteros appellationem transmiserunt.

Atque hæcenus de secundis Boiorum in Hercynia sedibus, à quibus Boiohemi nomē, ut etiam Tacitus testatur, in hanc vsque ætatem regioni cultæ isti intra Hercyniam mansit. Cuius vocis Velleius quoque Paterculus meminisse videtur, cum Tiberii è Carnunto Pannoniæ ad Istrum sito municipio, aduersus Maroboduum Marcomanosque susceptam expeditionem describit: Hunc virum & hanc regionem proximo anno diuersis è partibus Tiberius Cæsar adgredi statuit. Sencio Saturnino mandatum, ut per Catos excisis continentibus Hercyniæ syluis, legiones Boiohemum (id regioni quam incolabat Maroboduus nomen est) ipse à Carnunto, qui locus Norici regni proximus ab hac parte erat, exercitum qui in Illyrico merebat, ducere in Marcomannos orsus est. Sequuntur iam tertiæ Boiorum sedes, quas in Alpibus Noricis, ac Ripensi præcipue Norico, & Augusti Cæsaris tempestate occuparunt, vbi Boiorum videlicet deserta Strabo libro quarto depingit his verbis: Rhæti & Heluetii, Vindelicia & deserta Boiorum regio, ad Istri fontes prope syluam Hercyniam sunt, vsque ad Pannonios. Et iterum libro septimo, cum de lacu Acromio locutus fuisset: Ad eum lacum (inquit) Rhæti paululum ab sunt, amplius Heluetii & Vindelici, & deserta Boiorum regio vsq; ad Pannonios. Hæc ille. quæ Marchæ Boiorum, quæ modo Austria supra Anisum dicitur, non inepte conueniunt, vbi Boyrbach, Boitengau, Boilach, Boisting & Boilstayn municipia, valles, fluuii, & comitatus, ab incolis veteribus denominata superfunt. Porro huiusmodi Boiorum habitatio in Norico ad Carnos vsque tum erat extenta: Imo vbi hodie Carni tenent, olim Boiorum terram fuisse in Norico mediterraneo, locus Pauli Diaconi, qui est libro tertio rerum Longobardicarum testatur, capite 29. cum Iustiniani & Mauricii Cæsarem ætates supputaret: Noricorum siquidem prouincia (inquit) quam Boiariorum populus inhabitat, habet ab oriente Pannoniam, ab occidente Sueuiam, à meridie Italiam, ab Aquilonis vero parte Danubii fluenta. Quæ ostendunt, non solum Austriam supra Anisum, sed Carinthiam insuper, Styriam, Garitiam, magnamque Tyrolis partem, quondam à Boiis fuisse inhabitatas, earumq; ad Boiorum regnum cunctas pertinuisse ditiones. Hinc idem Diaconus libro quinto, cap. 36. de Alachi Longobardo locutus: Hic cum esset (inquit) in Tridentina ciuitate cum comite Boiariorum, quem illi Grauionem dicunt, qui Bauzanum & reliqua castella regebat, confluxit, eumque mirifice superauit. Est autem Bauzanum hodie in agro Athesino, quod Bocznam vulgo vocant: ut appareat, Boiorum ditionem in eum vsque fuisse locum propagatam, Longobardorum subinde regno proximam. Quæ causa fuit, ut Longobardorum vsque reges, Boiariorumque, inuicem matrimonia contraxerint. Garibaldi namque primi Tassilonis filii, Theodelindam Autharius Longobardorum sibi rex coniunxerat, quemadmodum Diaconus libro tertio cap. 29. tradit. Sic Theoberti alterius Boiorum regis natam, Luiprandum Longobardorum regem in coniugio habuisse, idem Diaconus libro 6. cap. 43. commemorat. Constat denique & Tassilonem postremum Boiorum principem, quo tempore Carolus ille magnus apud Francos rerum potiebatur, Lympurgam vxorem duxisse, Desiderii postremi Longobardorum regis filiam. Sed de his alias: nunc testimonia autorum referam, qui hanc Boiorum in Noricum, Noriciq; alpes migrationem memoriæ prodidere. Quorum primus, & præcipue autoritatis, Cæsar libro Gallici belli primo, in hunc modum scribit: Persuadent Rauracis & Tullingis & Latobricis, finitimisq; vti eodem vsi consilio, oppidis suis vicisq; exultis, vna cum his proficiscantur, Boiosq; qui trans Rhenum incoluerant, & in agrum Noricum transierant, Noreiamq; oppugnant, receptos ad se, socios sibi adsciscunt. Hæc ille.

Tertia Boiorum sedes.

Boii in Austria super Anisum.

Boii in Carinthia & Styria.

Quare autem Boii in agrum Noricum migrauerint à Rheno, causam Polybius refert libro primo: Boii (inquit) cum Senones propriis sedibus fugatos à Romanis intelligerent, veriti ne id & ipsi quoque idem paterentur, coacto exercitu, Tyrrenisque omnibus in subsidium vocatis, arma aduersus Romanos mouent: nec multis interiectis diebus prælium ineunt. In quo Tyrrenorum magna pars cæsa, Boiorum ad extremum quam paucissimi fugere. Fugisse vero ad extremum dicit, in prouincias videlicet alienas à Romana ditione, quales erant Noricum & Vindelicia: Vnde Plinius quoque libro tertio, cap. 17. scriptum reliquit: Ex quibus Leui & Marici condiderunt Ticinum, non procul à Pado: sic cut Boii trans Alpes profecti, laudem Pompeiam. Porro meminit Boiorum huius in Alpes Norici migrationis, Pæninumque montem, quem nostra ætas Pinczgow vocat (de quo libro huius Operis sexto dictum fuit) ante Cæsaris etiam tempora T. L I V I V S

quinto ab Vrbe: Boii (inquit) Lingonesq; transgressi, cum inter Padum iam atq; Alpes omnia tenerentur, Pado ratibus traiecto non Hetruscis modo, sed etiam Umbros agro pelunt. Intra Pæninum fessæ tamen tenuere. Hos porro è Norico Alpibusq; à Romanis pulsos, tandem in Vindeliciam concessisse, rationi consonum est. et si ex Hercynia quoq; atq; Boiohemo, à Marcomanis profligatam eandem exitisse gentem, supra præfati sumus: vt quamobrem Boii tandem regnum illud memorabile excitarint in Vindelicia secus Istrum, quod postea in Boiariæ Ducatum, Marcham Boiariæ, Landgrauiatum, Palatinatum, Burgrauiatumq; sectum fuit, appareat. Scribit enim Florus: Noricis dabant animos Alpes atq; niues, quo bellum non posset ascendere. Sed omnes illius cardinis populos, Brennos, Boios, Senones atq; Vindelicos, per priuignum suum Claudium Drusum pacauit Augustus. Quæ fuerit callidarum gentium feritas, vel mulieres ostendere: quæ deficientibus telis, infantes ipsos adfectos humi, in ora militum aduersa miserunt. Huc pertinent quæ scribit Strabo libro quarto: Hi quoq; mortales Cæsaris pecunias diripuerunt, factisque semitis, aut iunctis ponte fluuiis, præcipites exercitibus rupes commoditatem apponebant. Posterioribus Cæsar Augustus eos funditus deleuit, ac vniuersos sub corona vendidit. Et addit: Cæterorū quidem corporum millia sex & triginta censa sunt. Qui autem ferre arma poterant, octo millia impleuere: Terentius Varro Imperator cunctos illos acie victos, sub hasta vendidit. Tribus millibus Cæsar Augustus missis, urbem Augustam inhabitandam tradidit, quo in loco iam Varro castra habuerat. Nunc autem finitima regio, vsq; ad summa montium cacumina, pacata viuit. Hæc ille. Qui libro postea quinto, hanc nominatim de Boiis factam transpositionem intelligens, in hunc scribit modum: Priscis igitur, vt dixi, temporibus plurimæ Gallorum gentes fluuium accolebant, è quibus amplissimæ fuerunt, Boii, Insubres, & qui olim cum Gefatis Senones Romana per impetum potiti sunt vrbe. Hos Romani posterioribus annis funditus deletos perdidit, Boios vero è finibus eiecerunt. Inde migrantes, circumiacentes Istrum locos simul cum Tauriscis habitauerunt, bellum assidue contra Dacos gerentes, donec ea funditus extincta natio est: agrum vero qui ad Illyricum pertinebat, pascendis ouibus idoneū, vicinis reliquere. Et libro septimo, cum de Bærobista Getarum rege loquitur: Plurimosq; (ait) finitimorum Getarum ditioni subdidit, traiectoque audacter Istro Thraciam diripiens, vsque in Macedoniam & Illyricum magnum Romanis terrorem incussit, deque Gallis finitimis, Thracibus & Illyriis prædas ingentes reportauit. Boios autem, & subditos Cretoscyro populos, funditus deleuit, simul & Tauriscos. Hæc Strabo. Quæ docent, non solum Boios ad Istrum à Romanis pulsos, verum eosdem esse etiam ex reliqua Danubii ora, Pannoniarum videlicet, in Vindeliciam profligatos, atq; vna in prouincia, angusta nimirum, coadunatos. Vbi qui exules Boiorum illos profugosq; secuti sunt, Boiarios se per denominationem appellauerunt, tanquam diceret, à Boiis oriundos. Ptolemæus nempe Boiorum videtur & in Pannoniis meminisse, vbi & binas ciuitates Bononiæ vocabulo inscriptas describit. Sed placet eius verba autoris referre: κατέχουσι δὲ πῶς ἐπαρχίαν ἐν μέν τῳ περὶ ἀρκύου μέρεσιν, Ἀζαλοὶ μὲν δυσμικώτεροι, Κύννοι δ' ἀνατολικώτεροι ἐν δὲ τῳ μεσημεριῳ, Λαποβικαὶ μὲν ὑπὸ τῳ Νότιον, Οὐραμιανοὶ δὲ τῳ περὶ ἀνατολῆς. ἐν δὲ τῳ μεσημῳ, Βοιοὶ μὲν περὶ δύσμου. Id est, si latine reddas: Tenent autem prouinciam à Septentrionibus incipientes Azali, qui magis occidentales sunt: qui magis orientales sunt, Cytnei: à meridie vero, Latobici, sub Norico: versus ortum autē Varciani. In medio autem versus occasum, Boii. Ex quibus liquet, Boios non solum in Norico coluisse, verum etiam vsq; in Pannoniam ditionem extendisse. Quo factū est, vt Græci authores Noricum urbem Pannoniæ existimarint, propter illas Boiorum scilicet ex Norico vsque in Pannonias propagatas sedes. Scribit enim STEPHANVS BYZANTIVS: Νωρέκιος, πόλις Παννονίας, ὁ πολιτὴς, Νωρέκιος ὡς Ἐπαφρόδιτος ἐν τοῖς ὀμηρικαῖς φησιν, ὅτι γίγνεται ἐν Παννὸνίᾳ σίδηρος, ὃς ἀκονηθεὶς λαμπερὸς ὄσιν ἀφ' ἧς καὶ τὸν νόρον παρὰ χελῶν. Huc pertinet & illud Suidæ: Νόρον, ὁ λαμπερὸς οἱ μὲν ἐπιμολογοῦσι ἴσθ' ἢ πῶς τέρησιν τῳ ὄσιν. ἀμαυροὶ γὰρ φασι πῶς ὄσιν πᾶν λαμπερὰ καὶ ἴσθ' ἢ ὡς νῶρον χελῶν, ὁ μὲν ἔσθ' ὄσιν εἰς αὐτὸν. Ἐπαφρόδιτος δὲ ἔωρετικὸς Νωρέκιον πόλιν Παννονίας, ἧς ὁ πολιτὴς Νωρέκιος, γίνεσθαι ἰστέρι ἐν Παννονίᾳ σίδηρον, ὃς ἀκονηθεὶς λαμπερὸς ὄσιν, ὃθεν καὶ νόρον παρὰ φασιν εἰρησθαι χελῶν, ὡς εἶπεν ἰστέριον. Ex quibus verbis manifestum est, Noricum Pannoniæ oppidum à Græcis describi, in quo ferrum fieret splendidissimum, lucidissimumq;: id quod hodie in Lewbna Styriæ cernitur. Huiusmodi locus Græci autoris de Norico Pannoniæ, extat apud Procopium libro tertio Gothicæ historiæ: Gepides insuper Sirmium urbem, & Dalmatiæ alias ciuitates, maiorem in partem præoccupantes tenebant, quas Imperator proxime à Gothis receperat: & Romanos, quos ibi deprehendunt, captiuos abducunt, progrediendoq; semper Romanum populabantur Imperium. Ea; de causa, nulla his de cætero Iustinianus stipendia persoluebat, quæ ante hac à Romanis accipere consueuerant.

Longobardos interim Imperator Norico vrbe, & in Pannonia nonnullis præfidiis, & aliis locis plerisque cum ingenti pecunia donat. Quæ ex re Lōgobardi exciti, omnes à propriis

Quarta Boiorum sedes.

Quinta Boiorum sedes in Pannonia.

Noricum & in Pannoniam à Græcis extensum.

priis sedibus abeuntes, supra Istrum fluuium, non procul à Gepidum natione, confidunt. Fit præterea Noricæ ciuitatis mentio in historia beati Quirini, quod in ea captus delituerit, à præfide Maximo è Siscia huc missus, qui postea Sabariæ finem vitæ martyrio accepit: id quod aliæ historiæ de Vindobona animaduertunt. vt verisimile sit, vbi hodie Vienna est Austriæ, Noricum illam urbem fuisse, in qua hanc vsq; in diem ingens ferri emporium est. Cæterum de ferro Norico, quod hodie apud Leuvnam in Styria conflatur atq; excoquitur, Horatius Oda xvi. sic cauit: — Non acuta

Sic geminant Corybantes æra:
Tristes vt ira, quas neq; Noricus
Deterret ensis, nec mare nanfragum,
Nec seuus ignis. — Et iterum Oda 18. Epodon:
Voles modo altis desilire turribus,
Modo ense peccatus Norico recludere.

Et de huiusmodi Norico intelligendi sunt isti Dionysii geographi versus.
Ἴσπερ μὲν τῶσσι δὲ βορειότεροι γὰρ ἄσαι,
ἄσπερ δὲ νότον Ἰέρρασι, καὶ νότον ἄσπερ ἔρμυνα,
Πανόνιοι, Μυσοὶ τε βορειότεροι Ἰσθίων.

Hos latine reddidit Priscianus ita:
Huius ad Australes partes Gerræq; feroces,
Noricique colunt bellaces, Pannonique,
Et Mysæ, Thracum boreais finibus orti.

Porro quemadmodum Noricorum late quondam ditio patebat, ab Italiæ videlicet finibus, Drauog; fluuiio vsq; ad Istrum, & ab OEno flumine rursus in Pannonias: ita posterius Boii tantum, aut eo etiam maiorem agrum possederunt. Quippe ad Boiorum quondam regnum non Carni solum, Taurisciq; pertinebant, sed Marcomani etiam, Vindelici, Merromeni, vbi hodie est Tyrolensis comitatus: & ultra Danubium, vbi Narisci Ptolemæo & Tacito, Hertereanes & Rhætiarii depinguntur. Et licet Carni Taurisciq; demptis, nec non Rhætiariis Hertereanibus ac Merromenis siue Tyrolensibus, hæc Boiariorum in angustias ditio redacta sit: tamen manent adhuc vestigia in cognominibus municipiorum. Sic Bayrischgrac; / Bairschwandhoffen / ad discrimen aliorum nominatus. Præterea ultra Danubium, qui Boiis imperant, adhuc per Nariscas ditionem tenent, quos hodie Nordgouios vocant: & quorum est Norymberga, tanquam diceret mons Norici metropolis. Vt credibile sit, Noricos, qui incipiente Imperio intra Danubium & Italiam Carnosq; & Tauriscos colebant, labente illo vel pulsos à Romanis: vel quod libentius crediderim, immixtos Boiis, agros quoq; vltiores quam latissime occupasse. Quanquam Nariscarum in eo ipso agro & Ptolemæus & Tacitus mentionem faciunt, quam eandem cum Noricis vocem esse autumo: vt quæ terræ portio ab aruis, quod gen Germanis est, Norcum, siue vt gentilicio idiomate Nordgouia, Nordgen / Romanis Græcisq; autoribus appellabatur, qui non sine vitio aliena vocabula proferebant: rursus altera vltra Istrum obiecta, à nemoribus Hercyniæ syltæ, der Nordenscam ab incolis cæterisq; Germanis gentiliter vocata existat. Quod nimirum vocabulum Romani Græciq; scriptores in Nariscas detorserunt, qui hodie proprie promotis limitibus Norici, hoc est, die Nordgawer nuncupantur. Quemadmodū enim Tacitus refert, adhuc hodie qui proximi Noricis hodiernis, hoc est Nariscis veteribus agri vicini sunt, & à Sueuis culti, die Rieslander / die Hertfeldner / die Voitlander dicuntur nimirum à corruptis antiquis vocibus, Rhætiariis, Hertereanibus, Auionibus. Cæterum nec illud silentio prætereundum est, dum alii se Boiis in Norico ac Vindelicia populi miscent, vt ex Gallis Brenni, Senones, Tunicates, Suanetes: ex Sueuis Alemani, Beluni, Geloni, & postremo Franci, cum reges illorum subiugassent, factum fuisse videlicet, vt ex tanta colluie qui Brenni remansissent, se non amplius Boios, sed per denominationem Boiarios vocarint. Quo nomine nobilis prouincia in antiquis diplomatibus annalibusq; semper nuncupata fuit, quæ haid / primo regnum, deinde præfectura Francis subiecta, & iterum regnum, & ad postremum Tuffha / in angustias redacta, diuisis agris, ducatus cum obnoxiiis siue subiectis ditionibus esse auf der Schwin

Boiariorum vocis origo. Vestigia horum agri retinent.

Erant autem obnoxiiæ prouinciæ ditionesq; Boiariæ, principis ad obsequium descendentes. Ab ortu versus Pannoniā duo principes colebant, Boiarios aduersus Hungaros defendentes: Marchio Boiariæ, vbi modo est ditio supra Anysum: & Palatinus Crayburgensis, cum proximis comitatibus Bogen, Burkhausen, Griespach, Hals, Lebnow, Wasserburg, Machland, Welas, Lambach, Dornbergh, Tulbach, & Beilstayn. A Septentrione

præterea limites Boiorum tuebantur contra Slauos, Marchiones Vøgburgenſes, Landgrauii Ratiſponenſes: in quorum locum ſucceſſerunt ſeculis labentibus Burggrauii Norinbergenſes, & Landgrauii Leuchtenburgenſes. Quibus in laboribus ſocietate iuncti erant Comites Ottingenſes, Sulczbacenſes, Caſtelli, Amertallenſes, Ranteshouenſes, Lechsgmyndenſes, Abenſpergenſes, Leonſpergenſes, Piburcenſes, & Rietenbergenſes. Sic ab occaſu Sueuos arcebant, ex principum ordine Palatini Scyrenſes ac Witelſpacenſes: Comites vero, Dachouienſes, Wolfratzhuſenſes, Ambergouienſes, Eberſpergenſes, Moringenſes, Dieſſenſes, & alii pleriq; A meridie deniq; non deſuere qui Boiorum nobilem prouinciam aduerſus Romanos Italosq; adſerent, ex Principibus marchiones Andecenſes, qui & Meraniæ duces ad Atheſim fuere, ex Comitum vero gradu, *De Hoheward/ de Mur* 10
nau/ de Blanc/ de Malesdorf/ de Burgoff/ de Dortengau/ cum aliis plerisque. Tam bene inſtructa Boiorum quondam Reſpublica fuit, & tam late quondam eius nominis ditio patebat, quæ ſub regibus toti orbi horrendis, ac antiquioris illius æui feliciter ſemper vertebatur, quemadmodum in peruetuſto Annalium libro legitur: Anno Domini DXX. Romanus exercitus proſternitur à Theodone duce ſecundo, apud Odingã, quæ vulgariter dicitur nunc Otting.

*Apoſtoli
Boiorum.*

NE c minor fuit in Eccleſia Dei Reſpublica, & ſancta, & modis omnibus optime inſtructa, ſex ordine Apoſtoliſ: deniq; ab illa Boiorum victoria, poſt tempora Marciiani, fundata, videlicet beatis Seuerino Italo, Rudberto & Corbiniano Francis, Emmeranno, Wigbrodo, & Wunifrido, qui & Bonifacius dictus fuit, ex Anglorum gente, populum tam ef- 20
ferum atq; potentem ad ouile Chriſti pertrahentibus. Quorum Seuerinus Rauennas ſex in eo populo cathedras, ſub hoſte etiam Chriſti Gibolpho rege exorſus eſt, ſiue potius renouauit, Laureacenſem metropolitanam, Iuuauienſem, & Ouilabenſem in Norico ripenſi, & apud Vindelicos Quintauienſem, Batauienſem & Tiberinenſem, de quibus in poſtremo libro Reipublicæ Romanæ dictum à nobis eſt prolixius. Conſtat enim, hunc Dei virum inter medios hoſtes, epiſcopos & verbi Dei doctores conſtituiſſe: apud Laureacum, Conſtantium, cui Theodorus, & poſt eum Erkenfridus ſucceſſit: Maximum Iuuauia, Moderatum in Ouilabi, Lucillum apud Batauorum caſtra, Quintianis Syluinum, & Tyberinis Paulinum, vt ex Herulorum hiſtoria ſub nomine Eugippi monachi facile eluceſcit. Theodorum ſane apud Laureacum metropolitanum Symmachus Romanus confirmauerat, 30
circa annos Salutis D. quo tempore Theodo Boiorum in Vindeliciam principatum in integrum reſtituerat, Romanis vna cum duce ipſorum Theoderico Bernenſi victis. Atque hæc prima fuit Eccleſiæ Chriſtianæ apud Boieros conſtitutio, quã erecta metropolitana apud Laureacum ſede, Symmachus mox vrbiſ Romanæ epiſcopus confirmauit, imperante Valentiniano poſtremo, circa annos Domini 460. qua de re diploma non grauabor adſcribere.

*Confirma-
tio Eccleſiæ
apud Boia-
rios.*

SYMMACHVS, ſanctæ Apoſtolicæ ſedis Dei gratiã epiſcopus, reuerendo & ſanctiſſimo Theodoro fratri, ſanctæ Laureacenſis Eccleſiæ archiepiſcopo. Diebus vitæ tuæ pallii vſum, quem ad ſacerdotalis officii decorem, & ad oſtendendam vnanimiſſimam, quam cum beato Petro apoſtolo vniuerſus grex Dominicanum ouium, quæ ei commiſſæ ſunt, habere 40
non dubium eſt, ab Apoſtolica ſede, ſicuti decuit, poſciſti. Quod, vt pote ab eiſdem Apoſtoliſ fundatæ Eccleſiæ maiorum more, libenter indulgiſimus, ad oſtendendum, te magiſtrũ & archiepiſcopum, tuamque ſanctam Laureacenſem eccleſiam prouinciæ Pannoniarum ſedem fore metropolitanam. Idcirco pallium quod ab Apoſtolica charitate tibi deſtinauimus, quo vti debeas ſecundum morem eccleſiæ tuæ, ſolenter admonemus: pariterq; volumus vt intelligas, quia ipſe veſtitus (quoad Miſſarum ſolennia ornaris) ſignum præſtat Crucis: per quod etiam ſcito te fratribus debere compati, ac mundialibus illecebris in affectum circumfigi. Vnde rogo, vt cum deſoris huiuſmodi inſigni indueris, intus in anima confidera, quod hoc ſit magis oneri quam honori. Atque cor tuum Deo regente, ab appetitu iſtius ſæculi ſic tempera, & exequi præmiſſam gubernationem ſic ſtudeas, vt adeptæ 50
dignitati (cuius ſublimeris officio) & probitate morum, & viuacitate ſolicitudinis, ac cuſtodia integritatis fidei congruas, quatenus tu ipſe à remuneratore omnium bonorum DEO, & benedictionis gratiam, vitamque æternam conſequi merearis. DATVM ANNO 499.

CÆTERVM huiuſmodi religionis fundamenta incommodiſſimo tempore poſita, ſecura eſt non modo euerſio Eccleſiarum, verum etiam Boiariſ regni ab Hunniſ Gothiſque diſſipatio. Quippe extincto Attila, ac proſtigatis eius filiis, Gothorum rex Vidomarus, GIBOLPHVS rex Sueuorum, ingentibus profecti examiniſ, Noricum, magnam partem Vindeliciæ, cædibus ac rapinis repleuerunt. In qua turba ſanctus Maximus Iuuau-

Iuuauienſis præful cum quinquaginta quinque ſacerdotibus, in rupe Salisburgo ſuprapoſita, pro Chriſti confeſſione martyrii palmam tulere, cuius adhuc rei veſtigia cernuntur. Ita extincta ſaluberrima in Norico Vindeliciæq; doctrina, adſciſq; Boiis, paganifmus ac vetus illa barbaries redierunt. Cuius rei miſertus, circa annum Salutis relatæ 630. Ruodbertus Francus apud Borbetom igum Rheni antiſtes, longa ac periculofa ſuſcepta peregrinatione, in Boiariam vltro conceſſit. Theodo hoc nomine tum tertius, eius prouinciæ præfecturæ inſiſtebat. Hunc itaq; cum CHRISTO regem is Dei vir vendicaſſet, ſacris vndis perlutum, totam ſimul gentem ſubiectam, vt Chriſtum ſaluatorem agnoſceret, continuis ac ſœlicibus diuini verbi prædicationibus induxit. Iuuerunt pium hominem in tam ſancto 10
instituto, Wilo, ſiue Philo Laureacenſis archipræful, Erkhenfridus Patauienſis, & Tutto Nouæ ciuitatis ſupra Ratiſponam. His auſpiciis, eiſdemque ſudoribus ſacroſancta religio quaſi de nouo apud Boiarios plantata, partim ob ſacerdotum negligentiam, partim vero principum barbariem, populiq; effrenes mores, & nondum manuefactam animorum feritatem, mox refrixit: relatæq; idololatria, parum abſuit quin Chriſti ſaluatoris apud Boiarios omnino nomen extingueretur. Itaque miſeratus hunc ruentis Reipublicæ Chriſtianæ caſum Wigbrodus quiſpiam Anglus, ſiue Scotus, ad Boiarios iterum ad ouile Chriſti reducendos, profectus eſt. At is cum parum efficeret apud Hugobertum ducem Odilionis patrem, conterraneos ſuos qui maiore pollerent dicendi perſuadendique autoritate, vitæque continentia illuſtriori, Pirminium, Corbinianum, & Emmerannum, vt ad Boiarios 20
Chriſto reducendos profecti, operam ſuam in vinea Domini locarent, induxit, quo in labore Emmerannus martyrio coronatus, apud Ratiſponam poſtea ſepulturam meruit. Corbinianus denique poſita Friſingenſi de nouo cathedra, ſuum prædicandi munus impigre exercuit: & quod reliquum laboris ſuſcepti erat, ERIMBERTO fratri germano commiſit, qui in Friſingenſi deinde confirmatus ſede fuit. Ad Bonifacium denique tertium ex ordine, GREGORIVS tertius pro eccleſia apud Boiarios renouanda tale epiſtolium dedit:

*Reſtitutio
Chriſtiana
religionis in
Boiaria ſub
S. Rudper-
to.*

REVERENDISSIMO ac ſanctiſſimo fratri Bonifacio coepiſcopo, Gregorius ſeruus ſeruorum Dei S. Quod tua opera & Caroli principis Francorum (quemadmodum ex tuis literis cognouiſimus) tot millia Germanorum ad bonam frugem & Chriſtum ſeruatorem 30
noſtrum reducta ſunt, ſane prout debeo, gaudeo vehementer. In Boiaria (vbi prauis ſacerdotes fabulis hominum veritatem hætenus corruperant, ſcleribus religionem polluerant, & plebem deuorant) bene ſapienterque egiſti frater. Et ne labor noſter fruſtra ſit, iuxta Danubium conuentus conciliaque more Chriſtiano celebrari iubeo. Tu, vt militem cœleſtis imperatoris decet, fortiter decertato: nemo tibi impedimenta paret. Data 4. Calend. Nouemb. imperante domino piſſimo Auguſto Leone, imperii eius anno 23. ſed & Conſtantini filii eius anno 20. indiſtione octaua. Porro ſcripſerat eandem in ſententiam idem Pontifex Boiorum epiſcopis, quorum quatuor tum temporis lapſum religionis ſtatum tuebantur vtcunq;: Wilo Laureacenſis archiepiſcopus, Sidonius apud Patauiam, Erimburtus Friſingæ, & Wicco apud Nouam ciuitatem prope Ratiſponam. Porro epiſtolii exemplum 40
ſic habet.

GREGORIVS ſeruus ſeruorum Dei, dilectiſſimis vobis epiſcopis in regione Boiariæ, S. Continuo vbi noſtram receperitis epiſtolam, Vidilonem ducem veſtrum à vobis adiri volo, vt illius edicto conuentus ſacerdotum, antiſtitum, procerum, gentiſq; indicetur. Ibi veros ſacerdotes omnium ſuffragiis nobis cooptate, prauos & criminibus designatos ex- 50
autorate, Concilia pro ſalute Chriſtiani populi bis quotannis iuxta Danubium, vbi libuerit, cogite. In hiſce controuerſiæ & cauſæ omnium, ſecundum Chriſti ſeruatoris noſtri legem, & placita Euangelii, Pauliq; legati Chriſti ſcita, cognoſcantur. Omnes concordiam & pacem Chriſtianam operibus comprobent, & iuxta Euangelii doctrinam & more Chriſtiano viuant. In omnibus, quemadmodum à Bonifacio edocti eſtis, agite: oues ſedulo paſcite. Parochos ſæpe viſant epiſcopi, presbyteros recte viuere compellant: dent deniq; operam, ne lupi tecti pelle ouina, ouile irrumpant. Archimyſtes communi omnium ſuffragio deligatur, iſq; continuo Romam eat, vt ſi dignus fuerit qui populo Chriſti præſit, à Romano pontifice conſecretur. Nemo prauus atq; ineptus ſacris admoueat. Cum Eccleſiaſticis opibus, cœleſti lauacro, ita fieri par eſt, ſicut Gregorius prædeceſſor meus ſtatuit. Nemo ſcortum aut concubinam alat. Quiſque caſte viuat, aut vxorem ducat, quam repudiare fas non eſt. Nihil immundum in cibis iudicetur, niſi ſimulachris falſorum deorum immolatum: ſomnia, auguria, incantationes, dieſq; nullus obſeruet. Diſſidentia donaria aris & ſacriſ ædibus arceantur, nec ea ſacerdotes recipiant, niſi illi reconciliati fuerint. Nemo ſe perfectum, nemo iuſtum, nemo ſanctulum eſſe confidat.

Tota vita Christiana pœnitentia est, & bellum. imbecilli & homines fumus : omnes egemus clementia Dei Optimi Maximi, quæ sit cum omnibus vobis, Amen. Porro cum, antequam reformatio apud Boiarios fieret, Gregorius pontifex Romanus diem suum obiisset, qui illi successit Zacharias, ad eadem adhortatus est, & Vnilonem Laureacensem, & Bonifacium ipsum verum totius Germaniæ apostolum, & Boiariæ denique cæteros episcopos omnes, vt diplomata ad hos data testantur, quorum exempla non grauabor subnectere.

DILECTISSIMO nobis Vniloni, sanctæ ecclesiæ Boiariorum episcopo, Zacharias papa S. Domino cooperante, & sermonem confirmante, ad dilatandam Christianitatis legem, & orthodoxæ fidei tramitem, ad docendum iuxta quod prædicat sancta hæc Romana (cui Deo authore præsidemus) Ecclesia, Innotuit nobis sanctissimus & reuerendissimus frater & coepiscopus noster Bonifacius, nuper decreuisse & ordinasse in Germaniæ partibus episcopales sedes, vbi præest vestra dilectio, & prouinciam in quatuor diuissis parochias. Hæc ex epistola Zachariæ ad Laureacensem antistitem, qui in eundem sensum eadem re Bonifacio scripsit, in quo epistolio nominatim hæc verba leguntur: Igitur quia indicasti, perrexisse te ad gentem Boiariorum, & inuenisse eos extra ordinem ecclesiasticum viuentes, dum episcopos non habebant in prouincia nisi vnum, nomine Vnilonem, quæ nos ante tempus ordinauimus. Et quia cum assensu Vdilionis ducis Boiariorum, seu optimatum prouinciæ illius, tres alios ordinasse episcopos, in quatuor partes prouinciam illam diuissis, id est, in quatuor parochias, vt vnusquisque suam habeat parochiam, bene est, fatis per-

Hæc ex epistola Zachariæ pontificis summi, de Boiariorum Ecclesia reformanda. Cui non discrepat, quod in antiquo Annalium codice reperimus in hæc verba: Idem sanctus Bonifacius Moguntinus episcopus, prouinciam Boiariorum, Odilione duce consentiente, in quatuor diuissis parochias, & quatuor his præsidere fecit episcopos, quos ordinatione facta in episcopatus gradum subleuauit. Quorum primus nomine Ioannes, in oppido quod dicitur Salczburg, episcopatus cathedram suscepit. Secundus Erimprecht, qui Frisingensis ecclesiæ principatum obtinuit. Tertius Gibolph, Ratisponensis ecclesiæ sedem accepit. Quartus Bilibaldus, in loco cui vocabulum est Aichstet, episcopale suscepit officium. Hæc ex antiquo Annalium codice, vbi præterea ista leguntur, sub paragrapho Zachariæ Romani episcopi: Iste Zacharias, rogante Carolo rege, duos episcopos ordinauit, Wiconem in Nouam ciuitatem, & Rozilonem in Augustam. Deinde dominus Pipinus rex iussit Bonifacium episcopum Moguntinum, cui secundus Gregorius vicem suam per Galliam & Germaniam commiserat, & Bilibaldum vna cum cæteris sapientibus viris, ex præcepto domini Apostolici, per omne regnum res Ecclesiasticas ordinare. Proinde beatus Bonifacius episcopus eodem itinere venit in Boiariam, & sedens in ciuitate Noua, ordinauit exinde Episcopales sedes per totam Boiariam, atque ob merita sua deposuit Wiconem episcopum, & consensu atque præcepto domini Pipini regis & Odilionis ducis ordinauit illic Mammone, eoque mortuo ordinatus est illic Hildegart episcopus. Extrat de huiusmodi ecclesiæ Boiariæ reformatione, & super synodo prouinciali indicenda ea de causa, aliud eiusdem Pa-

epistolium ad clerum Boiariæ scriptum in hæc verba: ZACHARIAS seruus seruorum Dei, episcopi, sacerdotibus, diaconis, monachorum maximis, regulis, ducibus, præfectis, præsidibus, omnibus denique piis Deum immortalem timentibus, qui Boiariam & Francorum regiones incolunt, S. Deo Optimo Maximo (fratres & filii charissimi) gratias ago, eumque pro vobis semper deprecor, vt quod facere diuino spiritu instruente, & veritate suffragante cœpistis, perpetuo faciatis. Quemadmodum enim certiores nos fecit reuerendissimus atque sanctissimus frater noster Bonifacius episcopus, solennem ritu Christiano conuentum celebrastis, adnitentibusque filiis nostris Pipino & Carolomanno, refractarios sacerdotes, fabularum & errorum pestiferorum præcones, scortatores, homicidas, militantes repudiastis & exegistis. Obsecro, & per Deum immortalem Dominum nostrum IESVM CHRISTVM obtestor, vt Bonifacio legato Christi, & nuncio supremæ illius Maiestatis bene præcipienti, sicut hæcenus consueuistis, sedulo obtemperetis. Prouincia & mandatis nostris fungitur: vestrum agit negocium, nempe vt vos in viam rectam reducat, & à criminibus CHRISTO propitio expiet, ac pro mortalibus æternos efficiat, diu noctuque operam strenue nauat. Euenere vobis hæcenus cœlesti ira, ob vitia vestra, sacrificuli errabundi & cæcutientes, qui & vos & se fallere consueperunt, ingrati DEO, inuisi Superis. Nullum hæcenus discrimen inter facris initiatum & profanum fuit: sicut populus, sic & sacerdotes, iuxta toto errarunt celo.

Cæcus cæcum duxit, perierunt greges cum pastoribus. Ouli haud impar pecus fuit, dignumque patella operculum. Quamobrem hostes vestri vndique inualere: vos vbiq; victi estis, nec quicquam præculæ sacerdotum inanes profecerunt, quibus pugnare non licet: quo pacto victoriam sperare ausis eo bello, quo sacerdos simul & humano cruore & cæde polluitur, & sacrosactam hostiam impuris manibus ac sceleratiore mente contrectat? Sacerdoti, qui pastor est, arma non ferre, nedum bello quenquam occidere licet. Officium boni pastoris est, oues seruare & pascere: pecus vero quod palans à grege aberrat, ad ouile cogere. Hos qui Christiani sunt, seruato: his qui Christiani non sunt, Christum prædicato, veritatemque adnunciato. Cœlestis doctor & magister mystis suis præcipit: Vos estis sal terræ, quod si desipuerit sal, quonam condietur? Nihil valet vltra, ac ne in sterquilinum quidem utile est. abiiciatur foras in lutum, & conculcetur pedibus. Dum hæc ita sunt (nempe veritas mentiri non potest) & tales suffertis sacerdotes, quales Ethnici non ferrent, hostes superiores fieri necesse est. Huiusmodi sacerdotuli Deo non litant, sed ipsum magis irritant, & Superos ad iracundiam prouocant. quomodo oues à lupo tutæ erunt, si eas pastor destituerit? Proinde si Bonifacii dicto audientes eritis, si pios, si castos, ab omni Venere, ab omni labe mundos & immunes omnis homicidii sacerdotes vobis delegeritis, quemadmodum iure diuino præscribitur, & nostro munere functus Bonifacius frater noster prædicat, omnibus formidabiles eritis barbaris, nulla natio conspectum vestrum ferre poterit. Ferocissimæ gentes, exortes veritatis, quæ vndique armis circumfremunt, Arabes, Scenitæ, Saxonnes, Hunni, Veneti, Auares, armis vestris succumbent: simul & bene recteque viuetis, & in cœlum post hanc vitam recepti, cum Deo optimo maximo & superis sempiterno perfruemini æuo. At vos charissimi fratres, qui estis veri Christi sacerdotes, perinde ac fidi ministri Christi, ac mysteriorum Dei œconomi, procuratores & dispensatores, sed & administratores arcanorum eius, de quibus tanquam re aliena rationem reddituri estis, cœlestis imperatoris negotium, non rem vestram agite. Veram sectemini disciplinam, quæ nobis in sacrario, & in sacrarum literarum thesauro expressa est. Mores vestri inculpati existant. Vita vestra sit speculum & exemplum cæteris Christianis. ita & apud homines fama celebris vos consequetur: à Deo autem immortalitate donati, perpetuo foelices in cœlo viuetis. Quotannis conuentus cogantur, in quibus de concordia & pace Christiana agatur. Si quid aduersum fuerit, ad viuum refecetur, quod templum Dei firmum & immobile præstare possit. Data Calend. April. imperante domino piissimo Augusto Constantino, à Deo coronato, Anno 24. Imperii eius, indictione vndecima: anno autem restituti orbis 743. Hactenus de diplomatibus. Tantam igitur curam cum & Romani episcopi, & Boiariorum præfules, non solum in restituenda Ecclesia Dei, verum etiam in ea fulcienda adhibuissent: habita est Synodus postea apud Dingen finium Bauariæ ad Isaram, anno reparatæ Salutis 768. cui leguntur interfuisse ex episcopis, Virgilius Iuuaniensis metropolita, Symbertus Ratisbonensis, Aribio Frisingensis, Mannus Neoburgensis supra Ratisbonam, Almus Sabonæ, quæ modo est Brixia Tyrolis, Wifericus Patauiensis. ex numero vero Abbatum, eorum pene monasteriorum quæ tunc cuncta primordia acceperunt, Woliphobertus Aldachii inferioris, Arnestus Aldachii superioris, Volkêradus Osternhofensis, siue Austrauianus: Segilo Weltenburgensis, Albertus Tegorinus, Opportunus Metaniensis, Landefridus Benedicti Gurenensis, Albinus Sechunensis, Atho à Scheyrn Vtoilmensis, Ruthardus Weissenbrunnensis, Reginobertus Pfaffenmonasteriensis, & Berchtoldus Chiemensis. Et de Ecclesia Boiorum hæc propterea prolixius adduximus, vt quantæ molis fuerit (vt ille inquit) illam condere, Lector æquus intelligat. ad quam rem operam studiumque suum contulisse beatum Pirminium, qui Altahense cœnobium construxit, circa annos Salutis d. c. c. xlii. & Rallonem quendam comitem Andacensem, quem Sant Gaffrat Teutonici nominabant, gentilitii Annales ostendunt: & vixisse comitem circa annum 954. tradunt.

Atque hæc quidem ex antiquioribus Historiæ scriptoribus. Contrarium videtur ex Annalibus gentilitiis Boiorum repetere Io. Auentinus, non contemnendus historiæ autor, qui libro 3. Annalium Boiorum, paulo recentiorem hanc in Vindeliciam factam Boiorum migrationem existimat, post victoriam videlicet Francorum de Alemannis Tolbiacensem. Locum, quoniam facit ad nostrum institutum, non grauabor subnectere. Huiusmodi proinde caussis commoti Boiorum populi, Styracii, Hali, Buri, plurimis & valentissimis cincti nationibus, Sueuis, Vulgaribus, Hunnis, Rugiis, Gepidis, Ostrogottis, Alanis, Sarmatis, quo firmiores tutioresque forent, coeunt: Adalgerionem Hunni Weliphonis filium, virum fortem & prudentem, qui paternam originem Alemannum Herculem referret, regem creant atque salutant: & quo utilitas vocat, nunc Getis ac Sueuis, nunc Hunnis ac Rugiis cō-

iuncti,transito Danubio,prædaticia ex Romanis prouinciis annona victitarunt. Et subdit: Boii quoq; Sueuorum vestigia secuti, ab orientis ora per Istri ripam ad Nariscos, auitos agros incunabulaque gentis, cuius Noreioberga caput tum erat, concesserunt. Venedorum reges Zecho & Crocus, loca à Sueuis in Boiis deserta inuaserunt, & adhuc possident. Et cum postea filii Adelgerionis Theodoni primi historiam recenset, qui victus à Francorum rege Ltauico primo, Francorum se imperio subiecerat: Theodo, inquit, vbi hæc dixit, & omnium animos arrectos & alacres ad bellum esse videt, dimisso conuentu, arma, tela, rhedas, naues, copias, commeatum, stipendia, auxilia, pecuniam, & alia huiusmodi tantæ expeditioni vtilia comparare studet, quo facilius exercitus traicerent, Alemannū amnem pluribus quàm vno loco pontibus lapideis coniungit prope extremos. Villa & oppidum etiam nunc Theodophoros, hoc est Theodoni uadum, vulgò Dietfurt nuncupatur. Vbi iam regulus Boiorum se ad eam rem paratū arbitratus est, re frumētaria prouisa, profectio- nem indicit in annum qui fuit Christianæ salutis quingentesimus supra octauum, Imperii Anastasii septimus decimus: Seuerino Boetio ea tempestate, viro doctissimo, consule Romano. Trahit in societatem belli rector Boiis Hunnorum reliquias, Auares, Angilos, Venedorum nationem, Charinos adhuc incertis sedibus vagantes. auxilia quoque a Francis acciuit. Coeunt postea duces, de belli ineundi modo consultant, placuit copias partiri, & diuersis locis simul Romanos, ne alius alii auxilio esse posset, adoriri. Et primo castella minor oppugnanda censuerunt: vltimo omnibus viribus Augustam Tiberii, caput harum regionum, vbi bem munitissimā aggere, fossa, & vallo & mœnib. in quadrū ex ingentis molis faxis quadratis, quorum vestigia adhuc videntur, constructis, cinctā, arcta obsidione claudere: coque omnem belli fortunam transferre periti rei militaris statuerunt, quò tanquam in caueam hostes relictis agris & aliis locis compellerentur, & ibi tanquam feræ indagine cingerentur, vnoque impetu caperentur, & inulti ferarum ritu veluti in fouea deprehensi cæderentur. ea ciuitas ab Aquilone Danubio, vti nunc etiam, accessu hostes arcebat: cæteris partibus æquo pede adibatur. Venedi igitur cum Gifalone duce in inferiori Boiaria, vbi pagus, montes, præfectura Venedorum nominantur, supra ostia Isaræ, Istrum superant: Pifonium, Augustam, Aciliam, Mocceniam, Vetera castra & æstiuæ expugnant. Fit fuga Augustam Tiberii, intra OEnum & Isaram: Batauia & Quintanorum vrbes antè deletæ fuerant. Giso Hunnorum, Abarorum Angilorumque rector, Aureato, Cæsarea, & ibi traiecto Danubio, hybernis potitur, eaque disiciit: Licostoma, Calatinum, Attilia, vacua cultoribus inuenta. Remedius præfectus ad superiorem Vindeliciam & Noricum euasit. Irinus cum Francis Eponam & Cænum adgreditur & occupat, transitque Danubium. Theodo cum maiori parte copiarum Artobrigam, maximam huius regionis urbem, quæ ad Altmani fluenta vique portendebatur, sibi deposcit, expugnauitque. plerique fuga euasere, ac nauibus delati sunt Tiberii Augustam. Theodo apud Chelhaym, vbi Altmani ostia sunt, cum cæteris armatis Istrum traiecit. Paruula leuiaque vbique fuere prælia, quorum loca ab incolis adhuc, iuxta Danubium maxime, passim monstrantur. Romani magis de fuga quam pugna cogitauerunt: istos plus pedes quàm arma tutati sunt. Pleraque oppida & castella initio belli deserta sunt. Oppidani cum vxoribus & liberis, & quæcunq; auferre secum poterant, Augustam Tiberii aufugere. Riparii quoq; milites custodiæ Danubianæ destinati, omnes Augustam Tiberii concessere. Abudiaci quoq; proximæ urbis ciues, illuc migrarunt. Proxime patriam meam est sylua, in qua visuntur vestigia castrorū, more Romano: vsus Italica vocat: Haud procul inde certamen fuisse incolæ ferunt, Sigemburgiumque trophæum esse. Vicus est in ripa Apfi amnis, & victoriæ castellum significat. Peculiares quondam principes habuit.

Posteaquam vero Theodo, superato cum omnibus copiis Danubio, hostes in vna mœnia conclusos esse animaduertit, adunatis omnibus viribus, ad obsidendam Augustam Tiberii, infesto intentoque exercitu procedit. Milites Romani pro porta cum accedentibus manus conferunt: sed impetum Boiorum ferre non potuerunt. strenuissimus quisque, & maxime manu promptus, interemptus est. Cecidere ibi aliquot millia Romanorum. Inde Roman: intra mœnia compulsi sunt, vbsque cœpta est obsideri. Ditiores Romani clam noctu nauiculis ad hunc vsum paratis, fuga sibi consulunt: Laureacum, & ad Noricum, quod adhuc Romanitenebant, veniunt. Interea intra Augustam Tiberii metus ac formido grassabantur: foris omnes viæ, omnia itinera hostibus clausa, latronibus obsessa erant: manere periculosum, fugere perniciosius erat.

Vulgus inconditum & promiscuum magis res suas atque paruos liberos desiebat, quam defendebat. Timore exanimatis ciuibus & incolis, segniusque agentibus, nostri quoniam copias ac numero abundabant, rescindunt ferramentis aggerem, vallum fossamque com-

compleant: circumiecta multitudine sagittariorum funditorumque totis mœnibus, in murum lapides, missilia tela, sagittæ spargi cœpta sunt, murus defensoribus nudatus, quod tum facile fiebat. nam Hunni & Venedi arcu spiculisque exercitatissimi erant. Tantaq; eorum multitudo spicula ac tela coniciebat, vt in muro, alioquin metu languescētibus incolis, consistendi potestas non esset. Pars scalis mœnia ascendunt, pars testudine facta portis succedunt. Boii vndique ab omni parte urbem oppugnant, & portis effractis magno impetu irrumpunt. Citra omnem rationem ætatis, sexus ac dignitatis, fit cædes miseranda, cui finem satietas victoris fecit. præda omnis militibus concessa & donata est: templa direpta, euersa, incensa: omnia ferro, flamma, vastata. Sacerdotes ante aras sacrificantes combusti. Lupus tum vrbis pontifex, perieritne, an effugerit, incertum est. Romani prouinciales (nam duo genera Romanorum fuere Prouinciales & Italici) captiui, in captiuitatem abducti, veluti vilissima mancipia venundati, ad operas agrorum, & ergastula condemnati sunt. Inde arces, vrbes & oppida solo æquantur, ædificia diruuntur. Sepulchra quoque mortuorum victor, suspicatus ibi latere aurum, effodit, & scrutatus est. Adiecit posthæc animum Theodo ad parta tutanda, Danubii oram præfidiis firmat. Batauia ad confluentes OEni, Danubii & Illissi, Augusta quoque Tiberii, instaurantur. Hanc murato veteri nomine Reginoburgum (quod nomen celebre in fastis est, à nomine Reginobergæ vxoris suæ, rector Boiorum appellat. Veteres nomina sceminarum auspiciosa credidere, atauī nostri, præcipue qui sceminis inesse sanctum aliquid & prouidum putarunt: nec aut consilia earum, aut responsa neglexerunt. Condita quoque sunt in ripa Danubii Neoburgum & Salingostadium: quod nunc alio ad tertium lapidem ferme traslatum, Neostadium vocari solet: Haunstorf, Engeldorf, Abynrdorf, regiæ & pagi, oppidū Angilostadium, ab Hunnis, Angilis, Abaribus cognomina seruant. Irinosigæ, id est Irini victoriæ, Irinus præfectus nomen fecit. Gifoueltas Giso, Gifolariam Gifalo, ita à suis voculis nuncuparunt: vici sunt. Hunc Lauarus, alterum Ilinus præterfuit. Ille haud procul hybernis Gifonis castra, alter propter æstiuæ Romanorum Gifalonis exercitum declarat. Hæc ex Auentino. qui postea prosequens historiam, victoriamque Boiorum, docet ter manus conseruisse cum Romanis Theodonē, prope Odyngam in Norico Ripensi, & in finibus Tyrolensis prouinciæ toties victoriam reportasse. manere pagum ad ripas OEni & Isaræ, qui traiectum Theodoni apud posteritatem testentur, Dietfurt. Romani præfides (inquit) Seuerinus, Remedius & Seruatus, vbi Vindeliciæ eam portionem, quam nos inferiorē Boiariam appellare solemus, amissam, & à Boiis occupatam esse vident, Noricum & partem Vindelicorum alpibus subiectam, quam incolæ superiorem Boiariam nuncupant, retinere & tutari enituntur, quod hæc saltibus horrendis, crebris paludibus communita, & fluminibus impedita sit. Nec deerat his animus perdita recuperandi. Delectus itaque agunt, oppida munitiora cōfirmant, milites cogunt. Theodericus ex Italia, vice Imperatoris Anastasii Cæsaris Augusti, exercitum, stipendia, annonam supplet, ac subministrat. Recisus reliquis pontibus, urbem Norici, quam à re ipsa pontes OEni vocabant, (nos Vtinum, vulgus Odingam nominat) præsidio firmant: castra aggere, fossa, valloque muniunt. At Boii ne copias Norici ac Vindelici coniungere, neue alter alteri opem ferre posset, vires omnes in duos exercitus diuidunt. Auxiliares Hunnorum cohortes in confinio superioris inferiorisque Boiariæ, non longe à Mospurgo supra Landeshutam urbem, vbi ostia Isaræ & Sennonis sunt, Isaram transeunt: locum castris capiunt, seque carris ac rhedis more Germanorum circumsepunt. Villæ ibi adhuc Hunnouangiones, hoc est Hunnorum currus nuncupantur. Theodo in inferiori Boiaria Isaram superat propter Rhodanum amnem, vbi iam Ottonis velæ vicus admodū ædificiis cultus situs est, confedit. Inde Theodophora vtrique pago nomen: in medio vtriusque exercitus pontes OEni erant. Et subdit, cum tota Vindelicia superata transgressum Boiorum in Noricum ac Athesinam prouinciam describit: Dum hæc Neorhomæ geruntur (ait) Theodo impatiens moræ, & finiendi belli cupidus, nactus tempus opportunū, superiorem exercitū ad partes OEni, aciem mouere, Romanos lacescere, amnis traiectum simulare iussit. Ipse interim cum copiis suis paululum infra eum locum, vbi nunc Brundunum conditum, & ostia Matichæ sunt, qui ibi OEno miscetur, OEnum superat. vnde Theodophoro campo ibidem nomen est. Cum peritis postea locorum ductoribus, cum electissimo cquitatu, cæteris iussis se subsequi, emensis syluis & fluminibus, de improviso, ex proxima sylua Romanos inopinatos à tergo, nil mali suspicantes, magno impetu, ante lucis ortum inuadit. Fit tumultus, clamorque. nostri, qui in altera ripa erant, & ipsi acrius instare, pro ponte decertare cœperunt: pulso præsidio, tergo fugientium hærentes ponte potiuntur. Pars OEnum traicere tentat. Interim & alia manus, quæ Theodonem secuta erat, apparet. Romani vndique circumuenti, cæsi ad interuicem: pauci ex nostris

desiderati sunt. Locus ibi adhuc Mortouelta, hoc est cædis campus, appellatur: effodiuntur etiam nunc quotidie arma, ossa, calcaria, & huiusmodi pugnae documenta. Vetus Vtini insigne est, lupus sub fruticeto in insidiis delitescens, huiusmodi triumphum non vulgare more gentis trophæum atque monumentum. Incidit ea clades Romanis, sicut in Annalibus & fastis adnotatum reperio, in annum Christianæ Salutis quingentesimum atque vicésimum, Imperii Iustini tertium, Valerio & Iustiniano, qui post imperauit, consulibus. Profligatis Romanis, Theodo reliquias belli persequendas: hostibus metu percussis, fama victoriæ recentis exanimatis, instandum esse, optimum factum duxit. Iam enim sibi persuaserat, nullam requiem aut pacem laboribus fore, nisi omnia ad Italiam usque, vi & armis in obsequium & ditionem redigeret. Ne igitur à tergo periculum immineret, quod Pannonias, alpes Noricas, Laureacum, & alias vrbes munitas ac amplas adhuc Romani tenerent, præsidium Hunnorum inter Tranum OEnumque amnes collocat. Regio adhuc ibi Hunnorum (quod Hunnorum subsidium valet) appellari solet, vulgo per syncopen Hunfrukh. hæc ille. Qui fufius historiam Theodonis illius enarrans, cum victore exercitu profectum & in Athesinam prouinciam commemorat: fufusq; primo Romanis ad Inutrium, vbi hodie est Mitternvald, aliud cum his certamen adsumpsisse ad Stercingam, victoriamq; reportasse, Remedio Rom. præfecto in Italiae fines fugato. Porro hodie Remedii adhuc reliquiae haud procul Tridento cernuntur: & qui secuti sunt Theodonem Boiorum duces, omnes prouinciam Athesinam subiectam ditioni habebant, donec Longobardi Grymoldo secundo occiso, & pueris gubernantibus Boiariam, eam regionem ademissent: vt in historia ducum ostendemus. Superest nunc, vt Boiorum reges ac principes ordine enumeremus, quot quidem ex Annalium fide deprehendere licuit.

CATALOGVS ET GENEALOGIA PRIMORUM Boiaria principum in Vindelicia & Norico, Romanae Reip. ademptis prouinciis.

1 ADELGERIO, à nobili videlicet Gerione cognominatus, ab Hercule quòdam victo atq; triumphato: de cuius stemmate videlicet idem Adelgerio descendebat. Is vna cum Alemannis aduersus Francos profectus, vincitur ad Tolbiacum vicum Vicum Vbiorum, à Lytauico Francorum hoc nomine primo rege. Vfus deinde deprecatore Theoderico Bernense, Ostrogottorum rege in Italia, se cum tota Boiorum gente Francis subiecit.

2 THEODO hoc nomine primus, filius Adelgerionis, cum Lytauico primo Francorum rege, qui Adelgerionem patrem apud Tolbiacum acie vicerat, operam fidelem aduersus Gotogefelum atque Gundebaldum Burgundionum regem, Alaricumq; Visogottorum regem in Aquitania tenentem, nauasset, adhortatus & adiutus à Franco, primus Vindeliciam, atque Norici partem occupauit, atq; à Romanorum imperio adseruit: cum quibus victor, expugnata Augusta Tiberii, quæ hodie est Ratispona, ter manus conseruisse reperitur atque commemoratur gentilitiis Annalibus. Primo, vbi est Sigeburgum, infra Abusinam. Secundo in Perlacherhayd (quæ inde nimirum à perditis legionibus nomenclaturam ad posteros campestria transmiserunt.) Tertio in Norico Ripensi, ad Matticham flumē supra Salisburgum. Quarto super Inutriū, siue Mitternvard, inter OEnum atq; Athesim amnes. Quinto denique ad Stercingam, in alpibus supra Athesim. Quibus omnibus locis victoria potitos Boios traduxit ex Germania magna in Vindeliciam atque Noricum, superatis fluminibus Altmilla, Danubio, Isara, OEnoque. Idcirco à traiectu Theodonis ad ripam memoratorum fluminum, pagi adhuc extant qui Dietfurt nominantur. Obiit anno Salutis 537, relicto Theodone secundo, & primo suæ gentis Christiano, & Vttone, filiis ex Reginobirga coniuge. Quæ Augusta Tiberii vetus ac Romanum nomen in Reginoburgum mutauit, quam hodie passim Latine Ratisponam vocamus.

3 THEODO, hoc nomine secundus, primi filius, cum fratre Vtone, qui Noricum erat in diuisione sortitus, & pontes OEni Romanorum restaurauerat, à seque Vtinum denominauerat, quam modo Odingam dicimus: patri in gubernacula Boiatici regni successit. Fertur & Theobaldum fratrem habuisse, qui Athesinam prouinciam vsurpauerat. Cum quibus cōuertitur, ac sacris vndis lustratur, à beato Rupterto Wormaciensi præfule, quæ Theodericus ac Dagobertus Francorum reges in Boiariam miserunt. Hunc memorat Annales condidisse pro fundamēto catholicæ religionis templum vetus Salisburgi, & capellam antiquam Odingæ. Obiit vero Vto dux anno gubernationis suæ octauo, Salutis nostræ 545. cum Theodo frater Witigiso Ostrogottorum regi in Italiam aduersus Iustinianum Cæsarem, eiusque duces Bellisarium ac Narsetem auxilia fida misisset.

4 THEODEBERTVS, Theodonis secundi filius, cum fratribus Theodone tertio, & Theo-

Theodevaldo, in gubernacula auitæ apud Boios ditionis succedit. Cuius fratres quod limitis Boiorum orientali præessent, haud procul ab Aniso flumine cum Hunnis congressi, bello superantur ac capiuntur. Sed redempti à Cacano Hunnorum rege, bellum reintegrarunt, Hunnosque sternunt, Cacono comprehenso. Quo tempore Auares ac Hunni inita conspiratione, populatum usque in Franciam atque Austrasiam exiuerunt, à Sigiberto postremo Austrasie rege profligati.

5 THEODO hoc nomine tertius, secundi filius, Theodeberto fratre extincto, ex limitis orientalis præfectura Boiariæ gubernacula inuit, Theodevaldo fratre Norico præfecto. Obiit, & sepelitur Salisburgi, anno Domini 565. relicto filio Theodeberto secundo, cui ditionem in Norico patruus Theodebaldus, eiusq; filius Tassilo, designarant.

6 THEODEWALDA, frater Theodonis tertii, & Theodeberti primi, superstes fratribus, ex Norici præfectura ad ducatum vocatus, Francorum regum autoritate, à Narsete præterea cui stipendia fecerat aduersus Gothos, cum à Sophia imperatrice esset irritus, inuitatus in Italiam ante adhuc Longobardos, aliquot secus Padum vrbes occupauit. Obiit anno Domini 567, regiminis tricesimo primo: relicto filio Tassilone primo.

7 TASSILO hoc nomine primus, Theodevalde filius, patri in gubernaculis Boiorum ditionis successit, autor Weltenburgensis cœnobii, Wisundo primo abbate cōstituto. Gessit duo infeliciter bella: alterum coactus, aduersus Slauios in Agunto, qui Carnorum prouinciam occupauerant: alterum vero, auxilio præfectus Sigeberto regi Austrasie, contra Hilpericum regem Franciæ: in quo tam rex Sigebertus, quam dux Tassilo occubuerunt. Quamquã multi sunt qui neutrum occisum tradant: sed ducem quidem apud Hildebertum regem exulasse, cuius postremo opibus fuisset in dignitatem regni restitutus, Garibaldo pulso. Regis quoq; Sigeberti filium iidem referunt Brunehildis abauæ insidiis profligatum, ac patre per insidias occiso exulatum abiuisse in Germaniam, ad Gundobaldum principem orientalium Francorum. Huius Tassilonis mentio extat apud Paulum Diaconum.

8 GARIBALDVS, filius Theodeberti, Theodonis tertii nepos, Tassiloni extincto succedit. Qui primus ignauia regum Francorum, Regium titulum vsurpauit. quem vt genti suæ confirmaret, Theodelindam filiam Vthario regi Longobardorum in matrimonium dedit. Altera Euyno duci Tridentino locata: cuius rei Paulus quoq; Diaconus mentionem facit. Progeniuit ex Gela, filia Sigulphi ducis Foroiuliani, sorore Appæ Sueuiæ principis, Theodonem quartum. Gessit bellum cum Slauiis, Venedis. à quibus superatus acie, eos repetito prælio vicit in Agunto, vbi est modo Gurcensis præpositura.

9 THEODO, Garibaldi filius, hoc nomine quartus, frater Gymoaldi ducis Beneuentani, vnde multi Longobardorum reges processere, patri in regnum Boiorum succedit, Carinthia iam à Slauiis magna ex parte occupata. Progeniuit Theodebertum tertium, Boiariæ principem: & Tassilonem secundum, limitis orientalis in Norico ripensi præfectum, vbi nunc est Austria. Sub quorum administratione docuerunt apud Laureacum Erchinfred, & Odoacer, apud Iuuauiam Vitalis & Auzologus, Reginoburgi Velophologus & beatus Haymeranus: apud Sabonam in Alpibus Rhætici in Italiam flexis, Constantius & Præconius.

10 TASSILO hoc nomine secundus, Theodonis quarti natus, progeniuit tres filios: Theodonem quintum, Theodebertum quartum, & Grymoldum primum. Quorum primus in diuisione sortitus fuerat Nariscas cum Reginoburgo, secundus Noricum Ripense cum Laureaco ac Bataua, tertius Grymoldus Athesinam prouinciam. Qui Theodonem sextum protulit: & Blutradam, Pipino seniori Angisi filio maiori domus Franciæ apud Hildericum regem, nuptam, matrem Caroli Martelli, & auiam Pipini regis Francorum, qui Caroli magni fuerat parens. Obiit vero Grymoldus anno Salutis 695.

11 THEODO hoc nomine quintus, Tassilonis secundi filius, progeniuit Landobertum, interfectorem sancti Haymeranni, episcopi Reginoburgensis: & Vtam, quæ à Sigebotone nobili Boiario compressa, & edocta sancti Haymerannum profitebatur imprægnationis autorem. Quocirca intumescente vtero cum flagitium appareret, Landobertus frater puellæ, episcopum è Roma redeuntem, in superiori Boiaria, inter OEnum & Isaram, in pago Helfendorf comprehensum, crudeliter occidit. Cuius reliquias à piis collectas, & Ratisponam reductas, Theodo dux deuote suscepit, & apud Ratisponam sancti Haymeranni, quod adhuc superest, cœnobium construxit, filio ad Auares in Pannoniam ob tale homicidium fugiente: & filia, quæ falso virum Dei insimulauerat, in Italiam relegata. Porro in primum abbatem cœnobii sancti Haymeranni, Apollonius quispiam consecratus fuit. Vnde tanquam ex equo Troiano docti ac sancti episcopi processere: S. Hildolphus Treuerensis, & sanctus Arionardus, quem Erhardum vocant, Reginoburgensis, episcopi. Deniq;

Victoribus Reginoburgēsis quoque antistes, cui legitur S. Bonifacius Anglus, ecclesiarum Germaniæ reformator, Gibolphum suffecisse, quem alii Geoualdum vocant.

12 THEOBERTVS hoc nomine quintus, Theodonis item quinti filius, ex præfecto Athesino Boiariæ dux constitutus, Landobrandum cum Lytoberto pulfos, Longobardorum reges, diu exules in Boiaria tenuit: eisdemque in regnum auitum postremo reduxit, collocata Guthrada filia Lytoberto Landobrandi filio in vxorem. Quæ historia apud Diaconum quoque in Longobardica Chronica legitur.

13 THEODO hoc nomine sextus, Grymoldi quondam ducis filius, qui Athesinā prouinciam procurabat, frater germanus Blutrada coniugis Pipini senioris: ex Gliso notha quadam progenit Hugobertum, cui Noricum cum Odinga designauerat, Iuuauia & Batauia: Grymoldum item secundum, cui Alpeftrem prouinciam cum Fruxinēsi metropoli: & Theodonem septimum, cui Athesinam prouinciam destinauerat pater. Quo tempore primum Euangelium in Boiaria docere S. Corbinianus cœperat, cui Grymoldus dux sedem in metropoli sua Fruxinensi constituerat, adeo quod primus Corbinianus Fruxinensis antistes numeretur.

14 THEODO septimus, Sexti filius, circa annum Salutis 720, voti reus: Romam profectus, à Gregorio secundo condemnatur: domumque reuersus vita mox fungitur, cum ex coniuge Willetrude nullam prolem tulisset, Grymoldo fratri ducatum reliquit.

15 GRYMOLDVS, hoc nomine in principatu Boiariæ tertius, fratri successit. qui sanctum Corbinianum, in castro suo Fruxini pastorem designatum, cum Romam ire meditaretur, apud Maias urbem in ripa Athesis, patriam suam, vi reduxit, & sibi in mensa adsidere fecit. postremo episcopum quoque Fruxinensem in castro suo à pōtifice Romano creatum, vt patrem dilexit. Quocirca cum familiaris sanctus cum duce colloqueretur, ductus zelo, sumptaque audacia, quod fratris viduam sibi coniugem contra leges coniunxisset, Grymoldū reprehendebat: atque acrius interdum, vt dimitteret, adhortabatur. Quæ res mulierē eo insanie concitauit, vt de struendis sancto insidiis cogitaret. quas ille tamen diuino inspiratus numine præsentens, fuga vitauit. Inter hæc filia Theodeberti, nepotis Grymoldi ex ephebis egressi, à patruo hæreditatem postulabat. Blutrada quoque, Grymoldi secūdi nata, Pipini senioris vidua, profligata ex Galliis, in Boiariam redierat, exigens & sibi à patre legatam debitamque apud Boarios portionem, simulque Boarios in Francos sollicitare non desinebat. In quo tumultu Grymoldus hic (dubium à quo) interficitur: post cuius necē Willetruda vxor cum liberis aufugit in Franciam, ad Carolum Martellum. Quo tempore quoque Lytobrandus Longobardorum rex, cuius vxor erat ex Boiaria oriunda, nactus occasionem, cum pueri Boiariam gubernarent, Athesinam prouinciam occupauit, Boiariæque ditionem ademit, sancti Valentini reliquiis ex Maiis Athesino municipio Tridētum translatis. Porro fertur Grymoldus genuisse ex Willetrude Albertum, Otgerionem & Vtonem, qui in comitatus missi à fratruelibus Boiariæ principibus, agrum inter OEnum & Isaram homagii iure impetrarunt: fundatores cœnobiorum Tegernsee in Boiaria, & sancti Hippolyti in Austria, haud procul Vienna.

16 HUGOBERTVS, hoc nomine in familia ducum Boiariæ secundus, Hugoberti illius filius, qui Noricum ripense in diuisione cum fratribus Theodone septimo & Grymoldo tertio sortitus, extinctis ante se fratribus, à Carolo Martello Francorum principe, cum ex Sueuia in Boiariam venisset, Boiariæ totius dux confirmatur. Cuius neptem Svvyndehyldam idem Carolus quoque vxorem duxerat. Extat adhuc haud procul Frysinga pagus, ab Suandehylde nominatus. qua tempestate præterea Carolus Martellus Francorum munimenta præfidiaria excitauerat, ne Boiarii aliquando à Frācorum fide deficere possent, Angilostadium, & Lutherouium. Et ne bella intestina aliquando suboriri possent, filiis Theoberti quondam ducis Landofrido, Elilando & Valdoramo, agrum designauit ad Loyfam amnem. Vnde comites Boiorum nominatissimi orti sunt, cognominati ab Antorf & Loyfa, autores cœnobiorum Benedictbeurn & Schleichdorf. Grymoldi denique liberis Alberto, Otgerioni & Vtoni ditionem in oriente & meridie concessit, inter OEnum & Isaram amnes: vnde profapia comitum à Tegernsee & Barge processit, fundatorum cœnobiorum Tegernsee & S. Hippolyti in Norico ripensi. Cæterum Hugobertus egregiam operam Francis vendicauit contra Saracenos in Aquitania, quos Vto Aquitaniæ dux aduersus Carolum Martellum accersierat. Itaque receptis, quas Abdynamus Saracenorum rex expugnauerat, Burdigala, Pictauiia & Auinione, Athymam insuper regem qui Abdramo successerat comprehendit, Saracenis ex Galliis vna cum Vtonis filius Bepharo, Hunoldo & Mauronto, profligatis, circa annum Salutis 736. Pertinet ad decus rerum ab hoc duce gestarum, quod sanctum Corbinianum, qui antea pastor Fruxinensis regiæ arcis fuerat, in

episco-

episcopum consecrari passus sit, donato dicecesi Fruxino castro cum proximo agro. Ferūt porro, ad hunc Hugobertum peruenisse Wunifridum Anglum, à Gregorio secundo ac tertio, itemque Zacharia Romanis pontificibus Germaniæ reformatorem constitutum: cumque contra ordinem ecclesiasticum plerosque viuentes in Boiaria reperisset, cōtumaces atque resistentes loco ac ordine mouit, Ariouvelphionem, Dertovvynum, Bertharum, Ariobertum, & Hunorhedum. In quo labore commilitantes habuit plerosque ex Anglia ac Scotia tum pios tum doctos, & viros & mulieres: Wunibaldum, Lullium, Waldburgim sororem Wilibaldi ac Bunivaldi, Brigittam filiam eius, Chunitrudim materteram Lullii, Chunildam, Theclam, & Lyobam. Quarum quædam in Thuringiam vsque progressæ, auxiliante beato Burcardo Herbipolensium primo episcopo, vbique Saluatoris ecclesiam pristino nitore restituerunt. Obiit autem Hugobertus anno Dominicæ incarnationis 735, Vtilone filio relicto successore.

17 VTILO, Hugoberti secundi filius, educatus in aula Caroli Martelli maioris, siue gubernatoris omnium Franciæ populorum, cuius filiam Hiltrudem rapuerat, sororem videlicet Carolomanni & Pipini, & matrem Tassilonis postremi, postquam in ducatu Boiariæ à socero sororibusque confirmatus esset, ita graui Hunnorum atque Auarum bello infestabatur, vt Noricum pene totum ripense cum Laureaco metropoli amiserit: Viuilusque Laureacensis archipræsul, iubente Vtilone, Batauiam transmigrarit, suamque dicecesim, quanta supererat, Batauensi coniunxerit. Nam ab eo tempore Batauienses ordine episcopi vsque ad Ottonis tertii ætatem, Laureacensis archiepiscopi titulo vsi sunt semper. Sub Vtilonis porro gubernatione beatus Bonifacius secundario in Boiariam venit, suoque fungens officio, Mannum Nouæ ciuitatis episcopum deposuit, ob merita dicecesi illius Reginoburgensi adiecta: in quo Victorbo antistiti senio confecto coadiutorem dedit Gibolphum, quem Auentinus Geoualdum appellat. Idem apud Iuuauiam Ioannem, Fruxini Ariobertum, sancti Corbiniani fratrem, Episcopos & verbi diuini præcones constituit. His nouam sedem in Nariscis auspicatus adiecit, apud Aureatum, cui S. Wilibaldum Anglum præfecit: quæ posteriore, à querceto proximo, Aichstadiensis appellata fuit. Denique vt nihil præsidii deesset sacrosanctæ ac iam pristino nitore restitutæ catholicæ apud Boios religioni, idem Bonifacius & duci Vtiloni, & aliis potentioribus Boiorum satrapis ac regulis autor fuit, vt passim hinc inde per ditionem populi cœnobicia excitarent, tanquam scholas, vnde verbi diuini præcones adsciscerentur. Quorum à fundamentis construxit dux Vtilo Osterhouense, Mansee ad lacum in Norico ripensi, Pfaffenmunster, superius Altaychium, collegium canonicorum in Isenisco: & Vestalium monasterium in Batauia, quod Nidernburgum vocant. Theodeberti quoque filii, de quibus præfati sumus, quibus erat ager designatus inter OEnum & Isaram, Otogerion siue Ottocharus Tegernsee, Vto Ilmunster, & Albertus S. Hippolyti in Austria, Grymoldi quondam ducis filii pariter, qui inter Loyfam & Isaram habitare iussi sunt, Landfridus, Waldoramus & Elilandus construxere atque dotauere cœnobicia in sua ditione Beurn, Benedictbeurn, Schleichdorf, Svverstad, Sandau, Wessenbrunnen, Pollingen, Staffsee, & Cochelsee. quæ cuncta à beato Bonifacio Anglo consecrata feruntur. Porro Vtilo cum late imperaret, obque latum fidele Pipino regi auxilium aduersus Haystulphum Longobardum, Athesinam prouinciam ad Boarios reduxisset, Suydegero præterea principi Alemannorum in Nariscis iura daret, Landfridum denique ac Theodeuldum Sueuorum duces bello subiecisset, elatus animo, cum præsertim Hilderichus rex Francorum ignauiter imperaret, regium nomen arripuit, Boiorumque se regem contra Francorum leges ac dignitatem vocauit. Quam iniuriam vindicaturus Pipinus, qui Hildericho regi exauctorato successerat, Vtilonem bello ad obsequium reduxit, atque vt regiam dignitatem abiuraret coegit, constructis aliquot munimētis in parte Boiariæ occidentali in meridiem inclinante, ne denuo principes Boiorum deficere possent: qua vetustate in villas passim abiere. nomen tamen conditoris testantur apud posteritatem, Pipinga, Pipinhusium, Pipifrieda, Pipispachum, & Carlosperga: vbi Carolum filium, qui magni postea nomen est consecutus, ex Bertha coniuge procreauit. Obiit Vtilo dux anno Salutis 765, gubernationis 30, sepultus in fundatione sua Osterhouensi, cum Hiltrude coniuge, sub duobus albis marmoribus.

18 TASSILO, hoc nomine tertius, postremus suæ stirpis Boiariæ princeps, Vtilonis ex Hiltrude Caroli Martelli filia natus, inito fœdere cum Desiderio Longobardorum rege, eius filiam Lytopirgam duxit vxorē, cum à primis annis in aula Pipini regis educatus esset: cui mortuo patre, annos natus duodecim, super corpus S. Dionysii iurauerat fidelitatem. Princeps inter initia à studio religionis non abhorrens. in cuius rei argumentum consilio Virgilii Iuuauiensis & Aribonis Fruxinensis episcoporum, synodum celebravit in Dyn-

golosinio ad Isarā: cui interfuere etiam ex episcopis, Beseericus Laureacensis, Mannus Neoburgensis, Almus Sabonenfis, Symbertus Reginoburgensis: ex Abbatibus vero, Segido Weltenburgensis, Berchtoldus Chiemensis, Volcardus Ostraiuensis, Rupertus Wefenprunnæ, Landofridus Burenfis, Albertus Tigurinus, Opportunus Menensis, & Ariouistus Alraychii superioris, Wolfprechtus inferioris, Ato Ilmentis, Reginobertus Pfaffenmonasteriensis, Ato à Schleichdorf, & Albumus Sandunensis. Idem in memoriam filii Guntheri, in Norico Ripensi in venatione ab apro occisi, Chremfmonasteriense cœnobium posuit. cætera locupletauit & auxit: Pollingen, Wefenprunnen & Schefflarn. Construxit quoque à fundamento Iuuauie & Reginoburgense templa: & vt nihil deesset pio erga religionem studio, S. Valentini reliquias è Tridento Batuiam, vbi præfulem egerat, & ex Mais Athesinis Fruxinum beati Corbiniani reduxit. Atque hæc omnia facta sunt sanctis præfulibus Virgilio atque Aribone viuentibus, qui principis sui animum ad pacem & studia pietatis moderabantur. Post quorum mortem seductus ab vxore Lytopyrge, vel secundum alios Lymburge, inita conspiratione cum Desiderio Longobardorum rege focero, aduersus Carolum magnum Francorum regem, vt posset eam tueri, Hungarorum & Auarum primus gentem Germaniæ introduxit. Accusatus idcirco à propriis subditis, vocatusque Bormaciam à Carolo, publicā principum sententia condemnatur. Sed cum pœnitentiam optaret, tonsus cum filio Theodone Laurissenfē cœnobium à se constructum in Vangionibus ad Rhenum, ingressus est.

ALIVS CATALOGVS REGVM

Boiorum, ex propria Gente.

1 ANEROESTES & Cōgolitanus, vel (vt gentilitiam Teutonorum pronunciationē sequamur) Arnestus & Gangolphus præfecturæ Boiorum insistebant, dum adhuc hi vagabundi circa Italię fines latrocinia exercebant. Quapropter missi sunt aduersus illos L. Æmilius & C. Attilius: qui relata victoria, pulsique Boiis, Cōgolitanum alterum in super regem in triumphum duxerunt, si Polybio, libro secundo eius historiæ credimus.

2 VOCCIO, hoc est gentilitia lingua, Vogtus, quæ vox præfectum sonat, & hodie adhuc apud Sueuos vsurpatur. Meminit illius Cæsar libro I. Ciuilis historiæ: Eo triduo legio octaua ad eum venit, cohortesque ex nouis Galliæ delectibus 22. equitesque à rege Norico circiter trecenti. Et iterum lib. I. Gallicæ historiæ: Duæ fuerunt Ariouisti vxores. vna Sueua natione, quam domo secum adduxerat: altera Norica, Voccionis regis soror, quam in Gallia duxerat, à fratre missum. Ex quibus liquet, Boios Romanorum prius hostes, deinde Cæsari in bello ciuili auxilio fuisse.

3 CRBTOSCYRVS (gentilitia ab hoc populo lingua longus Tauriscus nominatus, der ghrat Steyrer) Boiis præfuit, dum hi circa Istrum sedes haberent, atque in Hercynia, vbi Boiohemū regio ab illis denominata mansit. Huius Strabo subinde meminit. victum hunc cum suis Boiis atque Tauriscis ad Istrum, ac fere confectum à Dacis & Marcomannis, referens. Sub hoc principe credendum est, vel post eius obitum, Boios pulsos ex Hercynia, traiecto Danubio, venisse in Vindeliciam & Noricum ripensē, vbi Boiorum regnū posterius fuit constitutum. Tauriscos vero, qui authore Strabone vna cum Boiis ad Istrum tum tenebant, in alpes proximas Norici mediterranei profectos, Styrorum ac Styriæ prouinciæ primordia dedisse: de quibus superiori libro dictum est copiosius.

4 PYNNETES, Batoni Pannoniæ regi aduersus Tiberium Cæsare auxilio fuit: cuius Strabo & Velleius meminere. Superest adhuc Pynoburg, olim comitatu insignis locus.

5 BOAMVNDVS: hunc primum præfuisse Boiis, iam sedes in Vindelicia collocantibus, Hunibaldus est autor. Ac fortasse illo ductore Boii Danubium primum traiecerunt, cum ex Boiohemo fuissent à Merobodo rege, Sueuis, Marcomanisque pulsī.

6 INGRAMVS, sub Claudio Cæsare præfuisse Boiis, ab Hunibaldo traditur.

7 MARICCVS, commemoratur à Cor. Tacito, libro 18. quod refragatus obsequio Romano, Boios in arma concitarit, magno vix labore victus à Romanis.

8 THEVDO primus, imperante M. Antonino, anno Christi 180, Boios gubernasse in Vindelicia & Norico, ab Hunibaldo refertur.

9 ADEGERVS.

10 LANDOBERTVS, } ab Hunibaldo recensentur.

11 HERIBERTVS.

12 HILDOMVNDVS & Cariouistus, à Pollione commemorantur in vita Aureliani, quod Romanos iuuerint, quorum fuerunt tributarii.

13 GIBOLPHVS, Valentiniانو ultimo imperante cū aduersa Romanos fortuna premeret,

meret, Gothis, Hunnis ac Vandalis Francisque vndique in Romanos limites inundantibus, rescisso fœdere, ac negato tributo, Romanam & ipse ditionem inuasit; Boiodurum ad confluentes Danubii & Oeni, Quincianam, Laureacum, Iuuauiam, Romanas colonias & municipia infestis signis adgressus est: ex quibus Iuuauiam, Quincianā, Tiberinam & Boiodurum expugnauerat etiam. Quo tempore sanctus Maximus Iuuauiensis præful, cum in rupem proximam cum 55 Christianis sacerdotibusque confugisset, à Boiis trucidatus, laudabilem pro Christi confessione martyrii palmam tulit. Quam prolixius historiam Euggippus in diui Seuerini vitæ complexus est.

14 VIDOMARVS, Gibolphi socius, in illa aduersus Romanos rebellione, dubium an Gibolphi frater fuerit, quem gentiles Ostrogothum vocant.

15 HUNIBOLPHVS, ab Hunibaldo & Auentino commemoratur. quem verisimile est victum à Romanis, eorumque duce Theoderico Bernense, Gotho rege, Boios ex Vindelicia alio duxisse.

16 ADELGERVS, post Hunibolphum ab eisdem commemoratur.

17 THEVDO, secundus hoc nomine, ab eisdem recensetur præfecturæ Boiorum, præfuisse, circa annos 510. quem Annales rediisse iterum in Vindeliciam referunt. Alii iugo excusso, Romanos in Vindelicia ter vicisse. de quo hæc in antiquissimo codice legimus: anno Domini D. VII. Ludouicus rex Francorum Alemannos, diuinum inuocans auxilium, vicit atque subiecit. Gens Noricorum prius expulsa, reuertitur ad sedes proprias, scilicet Boiariam & Austriam, cum duce eorum Theodone: Latinis inde & Romanis eiectis. Qui Theodo dux obiit, cui Theodo secundus successit. Et subdit: Anno DXX, Romanus exercitus prosternitur à Theodone duce secundo, apud Odinga, quæ vulgariter dicitur nunc Otting.

18 THEODO, hoc nomine tertius, superioris filius, rerū apud Boiarios in Vindelicia positus fuit circa annū Salutis 536, tempore Heraclii Imperatoris, & quo tempore Mahomet pseudopropheta exortus est, à quo facultate accepta, beatus Rudpertus Borbetomagensis episcopus, à Berichario tyranno pulsus, Christianā in Boiaria ecclesiā fuscitauit, Theodone duce cū filiis suis Theodone, Dietboldo & Vttonē, sacris perlustratis vndis, & Christo vendicatis: à quibus apostolus iste donatus valle inculta & veteris Iuuauie ruderibus, Salisburgensem primum ecclesiā exorsus est, aliis ad Sclauos in Carantanum & ad Auares in Pannoniam ab eo Apostolis transmissis. Missi sunt ad Auares Giselaricus & Sodomus, qui Fabianensem ecclesiā, vbi nunc est Vienna Austriæ, quōdam à beato Seuerino & Mamertino auspiciatam: in Carantanum vero, Donyngus quispiam profectus refertur, qui Solienfem diuæ Virginis ecclesiā apud Romanos quoque celebrem retulit.

19 VITTO, vel Otto, partitus paternas prouincias, tractum inter Isaram, OEnum & Danubium accepit: vbi à suo nomine Ottingam & condidit, & appellauit.

20 THEODO, Theodonis tertii filius, & Vtonis frater, qui diuisione cum fratribus tractū Ratisbonensem sortitus, baptizatus & ipse à S. Ruodberto fuerat, & ex Regintrudi Hildeberti Francorum regis filia Theodebertum, vulgo Dietprecht, Garibaldi regis patrem sustulit, qui agros inter Salisburgum ac Patauiam possederat, circa annos 578.

21 THEODOVALDA, vel si mauis Germanice pronuciare, Dietboldus, Theodonis tertii filius, & Vtonis Theodonisque quarti germanus frater, in diuisione cum fratribus tractum inter OEnum Athesimque fluuios obtinuit, ac Tassilonem primum procreauit.

22 GARIBALDVS, vel Germanico idiomate pronuciatus Gerbold, quam alias Romani vocem Carioualdam dixerunt, Theodonis quarti, ex Theoberto filio nepos, pulso Tassilone Dietboldi filio, cui iure Boiariæ regnum debebatur, vi ac armis illud occupauit: filiamque suam Theodelindam, Authario Longobardorum regi nuptum dedit: cuius sæpe meminit Paul. Diaconus libro Longobardicæ historiæ tertio, capitibus decimo quarto, & vicesimo nono. & lib. 4. cap. 40. Progenit Gundaldum, vulgo Gumphold, qui pulsus ab Hilderico rege, exulauit apud sororium in Italia, à quo dux Beneuentanus ac Campaniæ est designatus, & ditionem Astensem possedit. progenuerat ex comitissa Tridentina Grymoaldum, regem postea Longobardorum.

23 TASSILO, verus regni hæres, & Dietboldi filius, pulso Gundaldo ab Hylperico rege Francorum, cui is se prouinciamque totam submiserat, restituitur, cum prius & Garibaldus rex eapropter bello à Fracis fuisset petitus. Vnde scribit Diaconus cap. 14. lib. 3. Denique post aliquantum temporis, cum propter Francorum aduentum perturbatio Garibaldo regi aduenisset, Theodelinda filia eius cū suo germano, nomine Gundaldo, ad Italiam confugit, seque aduentare Authari sponso suo nunciavit. Cui ille statim obuiam cum magno apparatu ad nuptias celebrandas in campum cognomento Sardis, qui supra Ver-

nam est, occurrens, eandem cunctis lætantibus in coniugem ad Idus Maias accepit. Et iterum cap. 2. libri quarti: His quoque diebus Tassilo à Childeberto rege Francorum apud Boiariam rex creatus est. qui mox cum exercitu Slauorum prouinciam introiens, parta victoria ad solum proprium cum magna præda remeauit. hæc ille. Is est Tassilo, qui Weltenburg monasterium condidit, circa annos Salutis 575. Reliquit filium Garibaldum, siue Gerboldum secundum.

24 GARIBALDVS secundus hoc nomine, Tassilonis superioris filius, atrox & perniciosus cum Slauis in Carinthia bellum gessit, cuius mentionem facit Paul. Diaconus lib. 4. cap. 14. iisdem temporibus, mortuo Tassilone Boiariorum duce, filius eius Garibaldus in Agunto à Slauis deuictus est, & Boiariorum termini à prædantibus inuaduntur. Boiarii tamen virib. resumptis, & prædas ab hostibus excusserunt, & hostes de suis finibus repulerunt. reliquit Theodonem quintum.

25 THEODO, hoc nomine quintus, circa annos reparatæ Salutis apud Boiarios floruit 618, & Tassilonem ac Theobertum hoc nomine secundos post se reliquit. Quorū postremus fertur in coniugio habuisse Theoderici Francorum regis filiam, circa annos Domini 642. successit fratri suo Tassiloni secundo.

26 TASSILO secundus, & Theobertus secundus, germani fratres, patri in regno Boiariorum successerunt. Quorū filios Tassilo duntaxat post se reliquit, Theodonem quintum, Grymoaldum, & Theobertum tertium. Quorum Theobertus nactus in diuisione agrum Tirolensem, cum Bauzana ciuitate, vnicam modo filiam reliquit, Gutrudim Italiae reginam. Theodo vero primus sancti Emmeranni martyris Ratisponæ cœnobiū incepit, circa annos 652. Theoberti porro meminit Diaconus lib. 6. cap. 6. & codex Annalium in hæc verba: Anno Domini 670, Saraceni Siciliam deprædantes, cum magna præda Alexandriam redeunt. Theobertus rex Boiariæ regnauit in Norico, ad quem fugerunt Ansprandus & Luytprandus, vt etiam meminit Diaconus loco citato his verbis: Misit quoque rex exercitum aduersus Ansprandum in insulam Comacinam. ille vero per Curiam Rhætorum ciuitatem venit ad Theobertum Boiariorum ducem, & fuit cum eo per annos nouem.

27 GRIMOALDVS, Theodonis quinti & Theuberti tertii frater germanus, circa annum Salutis nostræ 690, in Boiariæ regnum fratribus successit, Campaniæ quoque dux cognominatus. Cuius filiam Blutrada, quam Annales Blectrudim vocant, Pipinus Crassus Maior domus regum Francorum vxorem duxerat: & ex ea Bosonem Campaniæ ducem, ac Grymoaldum Franciæ regulū suscepit. Repudiata tamen, vixit in Bauaria sub Theobaldo duce, & ecclesiam Laureacensem Patauiensemque mire extulit, ac sancti Stephani protomartyris basilicam exorsa est. Quæ Colonix in Capitolio cœnobia sepulta, tale habet Epitaphium:

*Legali thalamo Plectrudis iuncta Pipino,
Bosonem genuit, magnumque ducem Grymoaldum.*

28 LANDEBERTVS, Theoberti tertii filius, & Theobaldi sequentis pater, habuit in matrimonio Blutrada quendam: qui instinctu Orce sororis, suæ meretricis, S. Emmerannū occidit, episcopum Nouæ ciuitatis supra Ratisponam, circa annos Domini 681.

29 THEOWALDVS & Grymoaldus fratres germani, Landeberti superioris filii, regnū Boiariæ simul administrarunt, de quibus hæc in antiquo Annalium codice obseruauit: 689, Ludouicus puer, filius Theoderici, anno Regni secundo moritur. Theodericus rex filius Ludouici, anno Regni 18 obiit. Theobaldus dux Boiariorum moriens, Grymoaldum fratrem suum successorem reliquit. quo tempore apud Laureacum & Patauiam, post Ottonem & Brinnonem, Theodorus secundus rem ecclesiasticam administrauerat.

30 THEODO sextus, Grymoaldi superioris filius, circa annos Domini 708, Hugobertū filium reliquit, auum Tassilonis vltimi.

31 HUGOBERTVS, quem Annales quidam Hukibertum vocant, Thassilonis sexti filius, à Pipino & Carolomanno fratribus Francorum regibus victus, & iure homagii subiectus erat, & ad ducis dignitatem humiliatus, cum regium titulum Carolomannus usurparet. de quo in antiquo Annalium codice hæc scripta legimus: Anno Domini 705, sanctus Pirminius primum ad Augiam venit. Hukibertus dux Bauariæ obiit: cui Odilio successit. Et anno Domini 711, monasterium Altahense inferius à sancto Pirminio episcopo, & Odilone duce Bauariæ, aliisque Christi fidelibus sumpsit initium. Reliquit is Hugobertus tres filios, Odilionem primum, Theodonem septimum, & Grymoaldum tertium: quem diplomata Frisingensia ostendunt, sancto Corbiniano primo Frisingensi episcopo multa donasse, de anno Domini 725.

32 ODILIO, Hugoberti filius, Pipino & Carolomanno Francorum regibus homagium fecit, vt Annales referunt: hoc est, inuestituræ subiectionem. vnde tam Pipinus quam Carolomannus Boiariæ se reges nominarunt in diplomatibus passim, ducali duntaxat dignitate penes Odilionem consistente. Vnde legitur in antiquo codice, quod regino Prumiensis & Otto Frisingensis in suis Chronicis repetierunt: Anno Domini 711, Anthelunus in Laureaco episcopus ordinatur: Carolomannus cum Pipino fratre fecit diuisionem: & in diuisione Austriam, Boiariam, Sueuiam & Thuringiam sortitus est. Huc pertinet, quod scribit Vrspergensis: Anno Domini 744. Carolomannus & Pipinus iunctis copiis contra Vdilonem ducem Boiariorum profecti sunt, prælioque commisso exercitum eius fuderunt. Progeniuit autem ex Hiltrudi Caroli Marcelli Francorum Maioris domus filia, Tassilonem tertium. Fundauit duo in Monasterio cœnobio, Altahense & Austraiense, quod appellant Osterhofen. Sub hoc quoque beatus Bonifacius Anglus Moguntinus episcopus Ecclesiam Boiariæ renouauit atque reformauit, tribus de nouo cæteris quatuor episcopatibus adiectis: hoc est, Ratisponensi, Frisingensi, & Aichsterensi: cum antea fuissent Laureacensis, Patauiensis, Iuuauiensis, & Nouæ ciuitatis.

33 GRIPHO, Pipini ac Carolomanni regum Franciæ frater germanus ob Svandehildim Odilionis filiam, vi socero successit: sed in ordinem redactus à fratrib. Tassiloni vero hæredi & Odilionis filio cedere coactus est. Vnde legitur apud Vrspergensem in Annalibus: Anno Domini 749, Gripho Saxonū fidei diffidens, cum copiis quæ ad eum de Francia confluerant, Boiariam petiit, ipsumque ducatum in suam potestatem redegit. Tassilonem cum Hiltrude in deditorem accepit, Suigerum in auxilium sibi uentem suscepit. Hæc audiens Pipinus, cum exercitu maximo venit in Boiariam, fratremque suum Griphonem cum omnibus suis cepit, Tassilonem in ducatum restituit: domumque reuersus, Griphoni more ducum 12 comitatus dedit.

34 TASSILO, hoc nomine tertius, Odilionis ducis ex Hiltrude filius, factus coram Carolo magno homagio, Luidburgim Desiderii Longobardorum regis postremi filiam nuptam accepit: ex qua duos filios procreauit, Guntherum (qui interfectus in venatione ab apro haud procul à Laureaco, initia Crembsmonasteriensis cœnobia in Austria superiori dedit, vbi is scilicet & interfectus & terræ conditus fuit) & Theodone, qui cum patre detonsus, iussu Caroli magni, in Lariflamente cœnobiū conclusus fuit. Cæterum inter initia principatus, patris exemplum secutus, Pipino Francorum se regi subiecit: ad eumque vltro profectus, in Compendio Belgicæ ciuitate inuestituram accepit, vt hisce verbis Eginhartus testatur: Anno Domini 752, Constantinus Imperator misit Pipino regi multa munera, inter quæ & origanum, quæ ad eum in Compendio villa peruenerunt, vbi tunc populi sui generalem conuentum habuit. Illuc & Tassilo dux Boiariorum cum primoribus gentis suæ venit, & more Francico in manus regis inuassati, cum manibus suis semetipsum commendauit, fidelitatemque tam ipsi regi Pipino quam filiis eius Karlo & Carolomanno iureiurando supra corpus sancti Dionysii promisit. Et non solum ibi, sed etiam supra corpus sancti Martini & sancti Germani, simili sacramento fidem sepe predictis dominis suis diebus vitæ suæ seruaturum est pollicitus. Similiter & omnes primores ac maiores natu Boiarii, qui cum eo in præsentiam regis peruenerunt, fidem se regi & filiis eius seruatuuros, in prædictis venerabilibus locis promiserunt. hæc ille. Quamdiu igitur Pipinus vixit, Tassilo Francorum obsequio obnoxius, rerum in Boiaria potitus est sine turbis. Cum primum vero rebus is humanis exemptus fuisset, contemnens filii eius Caroli iuuentutem, quem à magnitudine rerum gestarum Magnum postea cognominarunt, Francis cœperat obsequium detrectare. Quapropter bello petitus tum, ac priuatus dominio fuerat. Quam historiam idem autor in hæc verba perscribit: Boiaticum deinde bellum & repente ortum, & celeri fine completum est, quod superbia simul ac socordia Tassilonis ducis excitauit. qui hortatu vxoris, quæ filia Desiderii regis erat, ac patris exilium per maritum se vlscisci posse putabat, iuncto fœdere cum Hunnis, qui Boiariis sunt ab Oriente contermini, non solum imperata non facere, sed bello etiam regem prouocare tentabat. Cuius contumaciam, quia nimia videbatur, animositas regis ferre nequiebat. Ac proinde copiis vndique contractis Boiariam petiturus ipse, ad Lechum amnem cum maximo venit exercitu. Is fluuius Boiarios ab Alemannis diuidit: cuius in ripa castris conlocatis, priusquam prouinciam intraret, animum Ducis per legatos statuit experiri. Sed nec ille pertinaciter agere vel sibi vel genti vtile ratus, supplex se regi permisit, obsides qui imperabantur dedit. Inter quos & filium suum Theodonem misit, data in super fide cum iuramento, quod ab illius potestate ad defectionem, nemini suadenti adferre deberet. Sicque bello, quod quasi maximum futurum videbatur, celerrimus est finis impositus: Tassi-

lo tamen postmodum ad regem euocatus, neque redire permissus, neque prouincia quam tenebat ulterius duci, sed comitibus ad regendum commissa est. Ex quibus verbis apparet, Tassiloni omnino fuisse abrogatum in Boiariæ regno imperium, non quidem statim, & eo in bello: sed cum violata fide, rursus occultos dolos concinnasset, & vxoris illecebris circumuentus, à propriis subditis Hunnos in perniciem euocasse argueretur. Cuius rei cōscius sibi Tassilo, cum male sibi à Carolo magno metueret, Pontificis maximi, cum Romæ esset Carolus, intercessionem ambiuit, Salisburgēsi præfule cum abbate quodam Romam misso. Id quod Eginhartus in hæc verba commemorat: Anno Domini (ait) D C C L X X X V I I, cum rex adhuc Romæ ageret, Tassilo dux Boiariæ misit legatos suos, Arnun videlicet episcopum & Henricum abbatem, ad Hadrianum papam, petens, vt inter regem atque illum mediator pacis fieri dignaretur. Nec Pontifex precibus eius censuit abnuendum: sed quanta potuit instantia apud regem intercedere curauit, vt inter eos pax & concordia ex suæ Apostolicæ auctoritatis admonitione atque interuentione proueniret. Cui cum rex, idem se magnopere velle respondisset, simulque à legatis memorati Ducis inquireret, quam huius pacationis firmitatem facere deberent: responderunt, sibi de hac re nihil esse commissum: nec se de hoc negotio aliud dicturos, quam vt responsa Regis atque Pontificis domino suo reportarent. Quorum verbis Papa commotus, velut fallaces ac fraudulentos, anathematis gladio statuit feriendos, si ab olim regi promissa fide discederent: atque ita infecto pacis negotio reuersi sunt. Et subdit, de conuentu apud Wormaciam habito locutus: Rex autem adoratis sanctorum Apostolorum liminibus, votisque solutis, apostolica benedictione percepta, in Franciam reuersus est. Et cum vxorem suam Fastradam, filiosque ac filias & omnem comitatum, quem apud eos dimiserat, Wormaciæ inuenisset, generalem populi sui conuentum ibi habere statuit. In quo cum omnia quæ in Italia gesserat, coram optimatibus suis narrando commemorasset, & ad extremum de legatis Tassilonis, qui ad se Romæ venerant, mentio facta fuisset, iniit consilium, vt experiretur quid Tassilo de promissa sibi fidelitate facere vellet. congregatoque ingenti exercitu, atque in tres partes diuiso, Boioariam petere constituit. Cumque Pipinum filium cum Italicis copiis in Tridentinam vallem venire iussisset, orientales quoque Franci ac Saxones, vt iussi fuerant, ad Danubium in loco qui Pferinga vocatur, accessissent: ipse cum exercitu quem secum duxerat, super Lechum fluuiū, qui Alemannos & Boioarios dirimit, in Augustæ ciuitatis suburbano confedit: inde Boioariam cum tam valida manu proculdubio petiturus, nisi Tassilo sibi ac populo suo ad regem veniendo consulisset. Nam videns se vndique circumfessum, venit supplex, ac veniam de ante gestis sibi deprecatus est. Sed & Rex, sicut erat natura mitissimus, supplicii ac deprecanti pepercit: acceptisque ab eo, præter filium eius Theodonem, aliis quos ipse imperauit duodecim obsidibus, & populo terræ per sacramenta firmato, in Franciam reuersus est. hæc ille. Qui mox tertiam defectionem Tassilonis describens, cum nec post illam veniam melior factus fuisset, quin Hunnos in Germaniæ deuastationem secundum euocasset, ita scriptum reliquit: Anno Domini D C C L X X X V I I, cum in eadem villa (intelligit Ingelhaym) generalem populi sui Rex conuentum fieri decreuisset, ac Tassilonem ducem sic vt & cæteros Vassos suos, in eodem conuentu adesse iussisset, atque ille, vt ei fuerat imperatum, ad Regis præsentiam peruenisset, crimine maiestatis à Boiariis accusatus est. Obiiciebant ei, quod postquam filium suum obsidem regi dederat, suadente coniuge Sualiberga, quæ filia regis Longobardorum Desiderii fuit, & post patris exilium Francis inimicissima semper exitit, in aduersitatem regis, & vt bellum contra Francos susciperent, Hunnorum gentem concitaret. quod verum fuisse, rerum in eodem anno gestarum probauit euentus. Obiiciebantur ei & alia quam plura & dicta & facta, quæ non nisi ab inimico & irato vel fieri vel proferri poterant: quorum ne vnum quidem inficiari cœpit. Sed noxæ conuictus, vno omnium ad sensu, vt Maiestatis reus, capitali sententia damnatus est. Sed clementia Regis, licet morti addictum, liberare curauit. Nam mutato habitu, in monasterium missus est: vbi tam religiose vixit, quam libenter intrauit. Similiter & Theodo filius eius detonsus, & monasticæ conuersationi mancipatus est. Boiarii quoque, qui perfidiæ ac fraudis eorum conscii & consentanei fuisse reperti sunt, exilio per diuersa loca relegantur. Hunni vero, sicut Tassiloni promiserant, duobus exercitibus comparatis, vno Marcam Foroiulensem, altero Boiariam adgressi sunt: sed frustra. Nam in vtroque loco victi, fugatique sunt: & multis suorū amissis, cum magno damno ad loca sua se receperunt. Quam iniuriam veluti vindicaturi, iterum Boioariam maioribus copiis petierunt. Sed in prima congressione pulsi à Boiariis, & innumera multitudo eorum cæsa, multi etiam ex eis qui per fugam euadere conati, Danubium tranare voluerāt, gurgitibus fluminis absorpti sunt. hæc tenus Eginhartus. Otto Frisingensis lib. 5. cap. 29. Tassilonem

lonem cum filio, Laureshaymenfi cœnobio, haud procul à Wormacia, inclusum fuisse refert, quod ipse prius cōstruxerat. Cuius historiæ & libro secundo Regino Prumiensis meminisse videtur, qui insuper tradit, contra Hunnos & Auares à Tassilone duce sollicitatos, à Carolo magno Grahamannum & Odoacrum, cum ingentibus Francorum copiis missos fuisse in Bauariam, vicisseque barbaros in campo Iboræ, quem ego hodie puto inter Wafferburgum & Monacum nominari Eberspergerfeld, Extat huius Tassilonis epitaphium in antiquo codice foundationis suæ Krembmonasteriensis cœnobii:

*Tassilo Dux primum, post Rex, Monachus sed adimum,
Idibus intermis decesserat iste Decembris.*

- 10 Hic non possum mihi temperare, quin admiratione dignum diplomatis exemplum inseram, quo in loco occisi filii Guntheri monasterium Krembs in Austria superiori, tunc Marcha Boioariæ, fundauit atque confirmauit, quod sic habet: Regnante in perpetuū Domino nostro Iesu Christo, qui ab arce poli descendere dignatus est in aluum Virginis, ac deinde in præsepio, de præsepio in crucem, de cruce in sepulchrum, de sepulchro in tartara, de tartaris rediit ad æthera, binis viris albis indutis testantib. ad postremū reuersurus ad iudicium, in quo iudicio vnusquisque quod gessit, retributionem accipiet: deputantur iniusti ad supplicia, iusti autem ad vitam æternam. Quæ retributio nullum habet terminum, nec in malo, nec in bono. Quamobrem propter amorem æternum, & timorem horribilem, vt euitare valeā mansionem diaboli, & habere merear mansionem cum Christo: Ego Tassilo vir illustris, dux Boioariorum, anno ducatus mei trigesimo, in dictione prima, mēte tractaui, vt de hoc quod mihi Dominus largitus est, per memetipsum aliquid Deo conferrem. Nam bonæ memoriæ antecessores mei, in quantum potuerunt, res suas deuouerunt, ecclesias Dei construxerunt, easque suis opibus ditauerunt: monasteria quoque studiorum construxerunt, & non modicas ad eadem pecunias tradidere. Quæ de re statui quoque & ego in animo meo, vt cum summa opitulatione Iesu Christi Domini nostri, in ipsius nomine ædificarem monasterium, quod ipso adiuuante ita factum est. Nam monasteriū construxi iuxta fluenta nuncupata Kremsa, in honore sancti Saluatoris: quod & Deo dicaui, & in dedicatione tradidi quod potui, quod subter adnotamus. Quinetiam abbatem constitui, nuncupatum Fater, cum Monachis sibi deputatis: vt in prædicto venerabili loco, vita ibi commorantium regulariter duceretur. Nunc ergo ea quæ tradidimus, intimabo. Ego igitur Tassilo vir illustris, Dux, vt supra adnotatum est, Anno tricesimo ducatus mei: simulque dilectissimus filius meus Theodo, anno ducatus eius primo, tradidimus & confirmauimus ad prædictum monasterium sancti Saluatoris, &c. Et cum multis prædia tradita recensuisset, tandem subdit, & concludit: Hæc autem omnia quæ supra diximus, per singula loca omnia ex integro, domos & curtes suas & auellas & homines tributales, & quicquid illorum est mobile & immobile, cultum vel incultum, rura, prata, campos, syluas, aquarumque decursus, vel quicquid ad ipsas pecunias pertinere videtur, trado atque confirmo, ad prædictum monasterium & venerabilem locum, vt ab hodierna die, & deinceps ibi sit firmum & stabile. Si quis autem quælibet persona contra hanc chartam traditionis contraire voluerit, iram Dei omnipotentis incurrat, & partem habeat cum Iuda proditore, & causam cum sancto Saluatore, & charta hæc nihilominus firma permaneat. Acta sunt hæc coram multis testibus, videntibus & audientibus: ex quibus hic aliquos inseruimus: Virgilius episcopus Iuuanienensis, Simpertus episcopus Ratisponensis, Waltricus episcopus Laureacensis, Opportunus abbas, Wolfprecht abbas, Hatto abbas, Gaozrich abbas, Hrothart abbas, Vtricus comes, Megilo comes, Sulucho comes, Reginolf Adelher, Hardnik. Scripsi autem ego Willaprecht, indignus tamē diaconus, hanc chartam traditionis, iussus à summo principe Tassilone, ex ore Suelharti diaconi. Acta sunt hæc in prædicto monasterio, regnante Domino nostro Iesu Christo in secula perpetua.

50 *MARCHIONES BOIOARIORVM, SIVE PRÆFECTI limitis Boiariæ, à Francorum regibus constituti, ex gente tum Sueuorum, tum Francorum.*

I GERHOLDVS Hildebrandi, siue Gotofridi Sueuorum ducis filius, & Hildegardis Caroli magni coniugis frater germanus, ex comite in Reichenau præfectus Boiariorum constituitur, posteaquam Tassilo cum filio Theodone postremi de Boiorum natione principes, ob crimen læsæ maiestatis monasterio fuissent conclusi. Quippe cum Carolus filius iunior immatura morte fuisset abreptus, quem Boioariæ regno destinauerat: Pipinus quoque alter filiorum, quem Boioariæ quoque regē designauerat, ad maiores fuisset res in Italiam vocatus, metuens, ne si regem vel ducem diceret, exempla retencia Desiderii Longo-

bardorum Tassilonisq; Boiariæ principū imitatus, barbaros in perniciem regni inuitarent: sororium hunc suum, cuius subinde antea opera erat cum in Auarico tum in cæteris expertus bellis, limiti Orientali, administrandoq; Boioariæ regno præfecit. Scribit enim Eginhartus, cum de Tassilonis condemnatione fuisset locutus: Rex autem in Boioariam profectus, eandem prouinciam cum suis terminis ordinauit atque disposuit. atq; inde regressus, in Aquisgrani palatio suo, vbi hyemauerat, & diem Domini natalicium & sanctū Pascha more solenni celebrauit. Et iterum: Imperator autem in Boioariam profectus, dispositis Pannoniarum causis, Decembrio mense Aquasgranum reuersus est, ibique natalem Domini celebrauit. Porro meminit huius Geroldi Eginhartus, quemadmodum mox ab Hunnis, dum Boiarios tueretur, interfectus sit, his verbis: Accepit etiam iristem nuntium de Geroldi & Eriici interitu: quorum alter, Geroldus videlicet, Boioariæ præfectus, commisso cum Hunnis prælio cecidit. Et iterum: Baldricus vero & Geroldus comites, & Pannonici limitis præfecti, in eodem conuentu adfuerunt, & adhuc de motu Bulgarorum aduersum nos nihil se sentire posse testati sunt. Meminit & Urspergensis in Chronicis suis: Et Geroldus Boioariæ præfectus in Pannonia, cum contra Hunnos præliaturus aciem strueret, incertum à quo, cum duobus tamen qui eum obequitantem ac singulos adhortantem comitabantur, interfectus est. Meminit & Rhegino Prumiensis, cum annum Domini describeret 799. Per idem tempus Gerholdus cum esset Boioariæ præfectus, commisso cum Auaribus prælio interficitur, & in Augia sepelitur: de quo in visione Wetini legitur, quod inter martyres sit adnumeratus. Refertur huius ipsius nomen & in Annalibus antiquis Austriæ, vbi ita legitur: Anno Domini 798, Gerold piissimus signifer Caroli, in pugna occiditur ab Hunnis. Is fuit comes & præfectus ducatus Boioariæ, marchioque Orientalis terræ, scilicet Austriæ, quæ & Auaria dicebatur.

REGES BOIOARIAE EX GEN-
te Francorum.

1 CAROLVS, filius Caroli Magni, à parente Boiariæ Pannoniæque præficitur. Quippe victis Auaribus, ac partim pulsus, cum & Thassilonem ac Theodonem Boiariæ principes ob læsæ maiestatis crimen monasterio inclusisset, & quem Boiariæ præfecerat sororiū Gerholdus comes Augiæ fuisset ab Hunnis interfectus, profectus in Bauariam Carolus magnus, dispositis Pannoniarum causis, filium Carolum victorem ex Saxonia redeuntem Boiariæ præfecit. Qui tamen in administratione eius regni non diu superuixit. Vnde scribit Rhegino Prumiensis, de anno Domini locutus 803: Imperator autem in Bauariam profectus, dispositis Pannoniarum causis reuersus est, & ibi natalem Domini celebrauit. Et postea, loquens de anno 806. Et exinde Aquas rediens, Carolum filium in terram Slauorū, qui dicuntur Sorabi, super Albiam flu. cum exercitu misit. In qua congressione Mildaoh Slauus occisus est, duoque castella ab exercitu constructa sunt: vnum super ripam fluminis Salæ, alterum super Albiam. Slauisque compressis ex hac parte, Bohemos cum Boioariis atque Alemannis adgreditur, eorumque terram ex maxima parte vastauit. Et scribens præterea de anno Domini 810. Fuerunt etiam Aquis, aduentum eius præstolantes, qui de Pannonia venerunt, Canizanci princeps Auarum, & Thudun, & alii principes ac duces Slauorum circa Danubium habitantium: qui à ducibus Francorum, qui in Pannonias fuerant missi, ad præsentiam principis iussi sunt venire. Interea Carolus filius Imperatoris, qui maior natu erat, obiit, secundo nonas Decemb.

2 LVDOVICVS Pius cognomento, viuente adhuc Carolo magno, Boiariis præfectus est datus, atque rex: qui postea Aquitaniã gubernauit. Vnde scribit Eginhartus: Completisque omnibus negotiis, quæ ad illius conuentus rationem pertinere videbantur Nouiomagum cum filio maiore secessit: minorem vero filium suum Hlodonium in Boiariam direxit. Extant multa adhuc diplomata ecclesiis Boioariæ ab hoc principe concessa, ex quibus vnum fidei ergo adducam, sancti Emmeriani cœnobio datum, quod sic habet:

In nomine IESV Christi, Dei omnipotentis: Ludouicus diuina fauente clementia rex Francorum. Oportet nos, qui diuina sumus gratia præ cæteris mortalibus sublimati, eius in omnibus parere præceptis, cuius clementia existimus prælati, atque eius præcellimus munere. Loca itaque ipsius, sibi dicata, ante omnia nostris rebus sublimare atque dilatare debemus, quomodo hoc procul dubio ad saluationem corporis & animæ nostræ fore credimus. Idcirco oportet nos ob amorem Domini nostri Iesu Christi, & matris eius Mariæ, inuidiam destruere malignorum spirituum & hominum, quam nolumus manere, quæ est in Radespona ciuitate in ecclesiam sancti Stephani protomartyris, vbi modo sedes Episcopalis est, & inter ecclesiam sancti Emmeriani preciosi martyris, iuxta muros eiusdem ciuitatis, vbi

vbi cathedra erat Pontificis, vsq; dum pater meus Carolus magnus, anno ab incarnatione Domini DCCXCVIII. cum auctoritate Leonis papæ destruxit, & cum cōsensu Adelvini episcopi eiusdem ciuitatis, in ciuitate statuit & confirmauit ecclesiam preciosi martyris Emmeranni, recta ratione ad potestatem Imperatorum siue Regum pertinere, & rectorem eiusdem cœnobii vnoquoq; anno Romam persoluere septem aureos ad altare sancti Petri. Quapropter comperiat omnium fidelium nostrorum, præsentium scilicet & futurorum, solertia, quod nos confirmamus ecclesiam cum auctoritate Eugenii papæ, absque omnium hominum contradictione, omni tempore permanere in regimine Imperatorum siue regū, & eundem censum Romam dare, ea videlicet ratione confirmamus, vt neque dux neque episcopus, vllam potestatem habeant intus & foris: sed totum quod ad eandem ecclesiam pertinet, in ius & dominationem sancti Emmeranni martyris, prouisorumq; tradimus atque transfundimus. Et hoc nostræ auctoritatis præceptum, plenius in Dei nomine confirmatū, nullo inquietante, sed Deo auxiliante, ad seruitium sanctæ Mariæ & sancti Petri, sanctique martyris, monachorumq; eius qui ibidem Domino famulantur, omni tempore absq; vllius contradicentis obstaculo tradita & firmata permaneant. Et vt hæc auctoritas confirmationis nostræ firmior habeatur, & per futura tempora melius conseruetur, cum sigillo Papæ, & annulo nostro subter iussimus sigillari.

3 LVDOVICVS secundus, superioris filius, in diuisione cum fratribus post prælium Fonaniacense, Franconiam, Alemaniam & Boiariam sortitus est: appellauitq; se passim in diplomatibus regem Boioariæ, cuius mentionem non semel facit Rhegino Prumiensis Chronographus. Quippe de anno Domini locutus 842. Tres, inquit, supradicti fratres imperium Francorum inter se diuiserunt, & Carolo occidentalia regna cesserunt, à Britannico Oceano vsq; ad Mosam: Ludouico vero Orientalia, scilicet omnis Germania vsq; ad Rheni fluenta. Et iterum, de anno 860. His temporibus Ludouicus senior, frater Lotharii Imperatoris, plurima bella strenuissime gessit aduersus Slauorum gentes. Siquidem Marahensium regna ingressus, armis cuncta perdomuit, capto eorum principe nomine Rasticz, cui etiam propter violata fœdera oculos erui iussit. Et iterum de anno 869. scribēs: Dum hæc, ait, in regno Lotharii aguntur, Ludouicus rex infirmitate detentus, in Boioariorum finibus lecto decumbebat. Audiens itaq; à fratre sepeditum regnum taliter inuasum, ægre tulit, & cum omni festinatione legatos direxit, qui eum obnixè rogarent, vt ab hac temeraria inuasionem cessaret.

Et rursus, de anno Domini 886. Ludouicus rex apud Franconofurt palatium, diem clausit extremum, v. Calend. Septemb. sepultus in monasterio sancti Nazarii, quod Lorahaim nuncupatur. hæc ille. Sed placet diplomata quædam adferre, quibus Boiariæ se regem is princeps expresse nominauit. Ludouicus diuina prouidentia rex Francorum & Boiariæ. Si nos ex munificentia & possessionibus nobis à Deo concessis, locis sanctorum aliquid tribuimus, credimus indubitato, illud nobis ad præmium æternæ retributionis conducere. Idcirco notum sit omnib. Christi ecclesiæ nostriq; fidelibus, quod nos ex augmento mercedis nostræ, sanctæ Ratisponensi ecclesiæ, quæ in honorem principis Apostolorum Petri, & beatissimi martyris Christi sancti Hemeranni, qui inibi corporaliter requiescit, concessimus aliquot prædia nostræ proprietatis, cum aliis circumstitis, videlicet tractum vbi quædam munitio Herlingoburg sita, in terra Auarorum, cum suis terminis, vt sequitur, distinguitur. Primo vbi fluuius Erlaphus in Danubium fluit, incipit modo nominatus circuitus, & extenditur sursum vna cum ripis prædicti fluuii, vsq; ad fines Erdgastegi. Rursus pagatur prædictus tractus à superius nominato fluuio Erlapho, ex parte Austri vsq; ad medium montis Slauorum Colmiza dicti, vbi duabus arboribus signa certa posita sunt. Et ab eo loco vltèrius extenditur præfatus locus ex parte Septentrionali, vsq; ad Danubium. Et quæ plura sequuntur in literis, quas subscripsit Adelholdus vice Ganzoldi, anno Christi 832. 8. Octob. Suffragantur his & aliæ literæ.

4 LVDOVICVS, hoc nomine quartus in prosapia Caroli magni, Ludouici superioris filius, & Carolomanni frater germanus, & minor natu, communibus cum fratre auspiciis Boiariæ præfuit, summa tamen rerum penes Carolomannum seniore dum viueret semp. māsit. Vnde scribit Rhegino, de anno Domini locutus 880. & Carolomanni maioris natu fratris morte: Ludouicus (inquit) comperto quod frater obiisset, Boioariam ingressus, Ratisponam venit, vbi omnes optimates regni ad eum confluentes, eius ditioni se subdiderunt.

Concessit autem idem rex Arnolpho Carantanum, quod ei pater iam pridem cōcesserat. Et iterum, de anno locutus 882. Dum hæc aguntur, Ludouicus rex morbo grauatus, apud Francofurt moritur, xii. Calend. Septemb. sepultus est in Loreshym iuxta patrem,

in cœnobio. Habuit autem Luitgardam reginam in matrimonium collocatam, ex qua filium unicum suscepit, quem nomine suo Ludouicum appellauit. Sed, ut præmisimus, post obitum fratris, ad obtinendum regnum eius, Boioariâ ingressus, dum Ratisponæ moraretur, idem puerulus de fenestra cecidit, & fractis ceruicibus statim expirauit. Quæ non tantum immatura, sed inhonesta mors, non solum regi & reginæ, verum etiam omni domui reginæ maximum luctum ingessit. hæc ille. Sed libet diplomatibus & hunc Boioariæ regem corroborare, quorum vnum sic habet. In nomine Domini & saluatoris nostri IESU CHRISTI: Ludouicus & Lotharius, diuina ordinante prouidentia Imperatores Augusti. Si erga loca diuino cultui mancipata, Imperiali more beneficia largimur opportuna, id nobis procul dubio ad stabilitatem Imperii nostri & animæ salutem proficere, minime dubitamus. Notum esse volumus cunctis fidelibus sanctæ Dei ecclesiæ, tam præsentibus quàm futuris, quia ad deprecationem dilecti filii nostri Ludouici regis Boioariorum, & Gerhardi comitis, concessimus cuidam monasterio nostro, cuius vocabulum est Krempsa, quod est constructum in honore & veneratione Domini Saluatoris nostri Iesu Christi, situm in pago Trungev, vbi præsentis tempore vir venerabilis Sigehardus Abbas præest, & monachis ibidem pro tempore degentibus. Et quæ plura in literis sequuntur super donatione eiusdem monasterii, quod hodie in Austria superest, & Krembsmunster nominatur.

5 CAROLOMANNVS, superioris Ludouici frater germanus natu maior, viuentem adhuc fratrem, Boioariæ quoque gubernacula usurpauit, & ætatis quidem prærogatiua in maiori semper autoritate fuit, & sedem regni apud Ratisponam tenuit. de quo Rhegino Prumiensis, de anno Domini scribens 886. Dum hæc aguntur in memorato regno, Carolomannus primogenitus Ludouici, Italiae fines intrauit, cupiens eam paterno suoque subiugare dominatui. Si quidem Ludouicus Imperator iam (ut diximus) ab hac luce subtractus fuerat, & Carolus Imperatoris nomen reportans, ex Italia excesserat. Et subdit: Acta est autem hæc strages octauo Id. Octob. Post hæc conuenerunt supradicti tres fratres, in loco qui dicitur Salifeld, & ibi diuiserunt paternum regnum. Carolomannus sortitus est Boioariam, Pannoniam & Carnuntum, quod corrupte Carantanum dicitur, nec non & regna Slauorum, Beheimensium & Marahensium: Ludouicus Orientalem Franciam, Turingiam, Saxoniam, Friesiam, & partem regni Lotharii: Carolus Alemaniam, & aliquot ciuitates ex regno Lotharii. Porro extant adhuc multa foundationum diplomata apud Ratisponam constitutarum, e quibus pauca quædam hic fidei ergo inferam. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Amen: Carolomannus Dei gratia rex Boiariorum. Si Dei ecclesiis, nostro videlicet regimine procurandis, dignos adhibere curamus honores, non solum terreni, sed & celestis regni non dubitamus honore & fastigio nos sublimari. Inde volumus ad nostrorum præsentium futurorumque peruenire noticiam, qualiter conuenerit inter venerabilem virum Ratisponensis ecclesiæ episcopum Tutonem, & quendam hominem nostrum, ut aliquas res eorum inter se pro ambarum opportunitate partium concambire deberent. Et quæ sequuntur in eodem priuilegio. Similiter legitur in altero quodam simili diplomate: In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Carolomannus Dei fauente clementia rex. Si de rebus terrenis fidelibus nostris opportunitates accommodauerimus, beneuolentiores eos facimus, & adeo nos mercedem inibi habere liquido credimus. Qua propter comperiat omnium fidelium nostrorum, præsentium scilicet & futurorum industria, qualiter nos fideli nostro abbati N. ob fidele seruitium illius, & pro augmento mercedis nostræ apud Deum, causas nostras per hanc nostram auctoritatem concessimus & donauimus. Itaque illi usque ad finem vitæ suæ in proprietatem dedimus, quicquid pertinet ad capellam nostram, quæ sita est in vrbe Regina, potestatiue confirmamus: & quæ sequuntur. Datum III. Non. Decembr. Anno Christo propitio tertio domini Carolomanni serenissimi regis in Boioaria, & secundo in Italia, indictione XI. Actum Randsdorf, curte regia, in Dei nomine. Non possum hic transire silentio, Carolomannum pro limite Boiarico, quem Morauii peruerunt, cum horum principibus Ratislao & Suatibogo sex bella gessisse. Quorum causæ fuerant, Wilhelmus atque Engelscalcus Austriæ marchiones. primo namque, cum negligentius 50 limitem tuerentur, à Carolomanno duce, cui omnes limites Boiarici regni, hoc est Orientalis, Carnicus, Slauonicusque procurandi à Ludouico secundo Boiorum rege patre commisi fuerant, præfectura remouentur. Ob quam notam vindictæ cupidi, nocti occasione, quod cum Ratislao & Brynnone Morauorum principibus fœdus haberet Carolomannus, eum apud patrem de ambitu regni nominis accusarunt. Quorum auribus credulus Ludouicus rex, contra filium, Gundoccarum quendam ducem creauerat. Sed insidiis detectis, Carolomannus pristinam dignitatem recipit, Wilhelmo & Engelscalco, qui tragœdiam hanc fabricauerant, & Gundoccaro, qui Carolomanni copias prodiderat, ad Morauos fugien-

gentibus: quos in arma sollicitare, ac frigidam suffundere aduersus Boiarum principes, non cessabant: donec Ratislaus ex improviso vltiorem Austriam, Duyno castro (Teiâ fuisse existimo) expugnato occupasset. Quibus obuiam progressus cum Boiariis, Carnis & Orientalibus, in fugam vertit, parte Marchæ recepta: ob quam victoriam Ratisponæ pater Ludouicus omnes campanas sonare iusserat. Ratislaus porro hac clade affectus, sollicitatis in partes suas ac commilitum cæteris Slauorum tribubus, Bohemis, Sorrabis & Venedis, altero anno, videlicet à nato Christo 869. rebellat, ac denuo in Austriam excurrit. Contra quem secundo Carolomannus à Danubio profectus, adiutores habuit fratres Ludouicum à Septentrione cum Turingis, & Carolum ab occidente cum Sueuis, Rudolphum quoque Vogburgensem marchionem à patre ex Reginoburgo missum cum copiis Boiariis. Sic itaque denuo victus Morauus principatu pellitur, substituto illi Suetibogo nepote. Quæ cum reintegrato bello pellere ex Morauia Ratislaus conaretur, impediuit negotium missis subsidiis ex Austria Carolomannus, Ratislao capto. Quem Ratisponæ Ludouicus rex Carolomanni pater oculis priuatum, cœnobio inlestit, Morauia diuisa, cuius partem meridionalem Marchiæ orientali adiectam, in prouinciæ Franciæ formam redegit, vbi est nostro seculo vltior Austria, multa adhuc nomina locorum Slauonica referens: alteram vero vltra Teiam in Septentrionem excurrentem, Suetibogo nepotis Ratislai beneficio Boiarum regni in fidem tradidit. Sed is indigne ferens partem principatus ablatam, clam arma parat. Quem Carolomannus, antequam copias in aciem eduxisset, captum, patri Ratisponæ exhibuit. At Morauii Slagomarum sacerdotem capto Suatibogo sufficiunt: qui cognati fortunam vindicaturus, infestis signis in Austriam excurrit: sed à marchionibus orientalibus pulsus, retro pedem ferre Morauus cogitur. His successit quintum à Carolomanno bellum, aduersus Morauos gestum: quod hæc occasione exortum reperio. Suetibogum principem Morauia, ut antea indicauimus, proditoris accusatum, Ratisponæ Ludouicus rex in vinculis habebat. Is liberatus custodia, & restitutus in principatum, vltionis cupidus bellum parabat: & in eos in primis, qui eum officii causa deduxerant, Boiarios arma couertit: eosque imparatos, utpote nihil hostile timentes, ad vnum omnes contrucidauit, de gente Boiorum Francorumque nobilissimos quosque: inter quos vnicus Rathbodus semiuiuus, magno post hac precio à Carolomanno redimitur. Hanc ob causam tam rex Ludouicus quam dux Carolomannus comparatis ingentibus copiis, Morauiam aggredi statuunt ex omni parte. Datum negotium Thuringis & Saxonibus, ut ex sua plaga impetum facerent in Bohemiam. Idem, Arno Wirzburgensis, Sigehardus Fuldenfis, Luitpertus Moguntinus, & à meridie atque occidente Ambioricus Ratisponensis episcopi facere iussi. Quorum infeliciter Saxones, Thuringi atque Ratisponensis pugnauere, classe in Danubio intercepta, classiarisque sex millium numero interfectis. Reliqui, regulos Bohemiæ resistentes, Zentisslaum, Visslaum, Spitimarum & Hermannum in fugam verterunt. Porro de morte Carolomanni, & quemadmodum testamento Ludouicum Franciæ Orientalis ac Germaniæ regem, fratrem germanum, hæredem in regno Boiarum nuncupauerit, scribit Ioan. Auentinus lib. 4. Annalium Boiorum in hæc verba: Iisdem diebus Arnulphus filius Carolomanni ex concubina 40 genitus, Landbertum, aliosque plerosque præfectos Boiorum, quos minus dicto audientes ægroto parenti esse cauillabatur, dignitate mouerat, Boiariaque exegerat. Ipsique ad Ludouicum, opem eius implorantes, aufugerant, criminabanturque Arnulphum, tanquam regnum Boiarum sibi adferere vellet. Ludouicus igitur cum vxore Luitgarde & filio Ludouico in Boiariam, vocatus quoque à fratre Carolomanno, properat. Adest & Carolus frater natu minimus, rex Sueuorum. ambo Vtinum (Odingam intelligit) ad Carolomannum germanum conueniunt. Carolomannus desperata salute, cum ægritudo glisceret, ne discordia belloque post sua fata populus attereretur, cum lingua non posset, autographo, Ludouico regnum Boiarum tradit, ipsi vxorem ac filios commendat, Caroloque per manus dat Italiam. Hæc ille.

50 6 LUDOVICVS hoc nomine tertius, secundi Boiarum atque Germaniæ regis filius, Carolomanni regis Boiarum, & Caroli Crassi regis Sueuorum, qui ante Arnulphum imperio quoque præfuit, frater germanus, ut diximus, à fratre Odingæ morituro, Boiarum rex declaratur: cum antea ex diuisione cum fratribus Franconiam, Saxoniam, Turingiam, & partem Lotharici regni usurpasset, & Francofurdæ sedem suam haberet ditionis, pugnavit infeliciter cum Nordmannis: in quo proelio occubere Bruno, pater Henrici post Cæsaris nomine primi, & cognomine Aucupis, Lutolphus, Folmarus & Lotharius, Saxonum principes. Ex episcopis autem, Macharius Heldeshaymensis, Theodericus alter quidam episcopus. Interiере & comites, nobiles denique ac per Rhætiâs celebrés, BARDUS ab ALTORF, frater Imperatoris, Aſwinus comes à Bogen, ADELRAMVS Becha, &

qui sine cognominibus Annalibus commemorantur, Adelvinus, Bernhardus, Ernestus, Theodericus, Vichomanus, Elucirecus, & Bardo, &c. Porro Ludouicus idem Boiorum rex, ex Luitgarda filia Ethiconis comitis ab Altorf, nullam prolem tulit: sed ex concubina, ut quidam volunt, Hugonem spurium tulit, à Nordmannis occisum in sylua Carbonaria Westrasia. Obiit Francofurdæ, regia sua, anno 882. in ipsa expeditione Nordmanica, iuxta patrem in Laureshaym sepultus.

7 ARNVLPHVS, Carolomanni filius, primo in Carinthia patri successit: deinde in Boiatici quoq; regni apicē vocatus: postremo Carolo Imperatore exauctorato apud Triburias, ad Imperii quoq; fastigium sublimatus, deficiente Carolo magni profapia, monarchiam deniq; Francici imperii solus obtinuit. Vnde scribens Regino de exauctoratione Caroli tertii: His ita gestis (inquit) Imperator corpore & animo cœpit ægrotare. Mense itaq; Nouembri circa transitum sancti Martini Triburias venit, ibiq; conuentum generalem conuocat. Cernentes, optimates regni, non modo vires corporis, verum etiam animi sensus ab eo diffugere, Arnolphum filium Carolomanni vltro in regnum attrahunt: & subita facta conspiratione, ab Imperatore deficientes, ad prædictum virum certatim transeunt. Et subdit: Concessit autem Arnolphus rex nonnullos fiscos in Alemania, vnde ei alimonia præberetur: ipse vero compositis feliciter in Francia rebus, in Boiariam reuertitur. Et iterum: Anno Dominicæ incarnationis DCCC. XC. Arnolphus rex concessit Zundebodo Marahensium Slauorum regi, ducatum Bohemensium, qui hactenus principem suæ cognationis ac gentis super se habuerant. Et rursus: Dum hæc aguntur, Arnolphus rex in Boioariorum extremitatibus morabatur, insolentiam Slauorum reprimens: cui cum nunciata esset suorum strages, hostiumq; victoria, primo pro amissis fidelibus nimium tristatur, & querelam cum gemitu deponit. Et subdit, De victoria Arnolphi aduersus Nordmannos in Belgis locutus: Eos vsq; ad internecionem ferro cædunt, terræq; posternunt, ita vt ex innumerabili multitudine vix residuus esset qui ad classem aduersum nuncium reportaret. Rebus feliciter gestis, Arnolphus in Bauariam reuertitur. Hæc ille de Arnolpho: qui non solum sedem regni apud Ratisponam Boiariæ metropolim, verum etiam multa ibidē Sacris adminicula constituit atq; fundauit, vt ex isto diplomate argui facile potest. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: Arnolphus diuina fauente clementia Imperator Augustus. Regalem concedet dignitatem, vt facta fidelium suorum, quæ communi ipsorum congruunt vtilitati, & pie eis consulendo prospiciat, & in posterum mansura gratanter corroboret. Inde omnium Christianæ religionis fidelium, instantis scilicet temporis & futuri, agnitum esse volumus noticiæ, qualiter Tuto venerabilis Ratisponensis ecclesiæ præsul, & commissi gregis nomine ac merito tutissimus prouisor, & scemina quædam N. quandam complicationis inter se more populari perpetrata, chartam nostris præsentare obtutibus supplicantes nostri electi tenore eam consolidari. Quod ita fieri decreuimus. Iussimus ergo hoc præsens muniminis nostri præceptum inde fieri, per quod decernimus: & quæ sequuntur. Et iterum in alio diplomate: In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Arnolphus Dei fauente clementia Imperator Augustus. Si his qui sub obtentu sacre religionis iugiter diuinis manciantur officiis, aures serenitatis nostræ benigno fauore accommodamus, eorum affectui satisfaciētes: liquido credimus eos promptiores in sustentatione nostri sacri Imperii, & deuotiores in orationis constantia pro nobis permanere, atq; apud remuneratorem omnium bonorum diuinis nos remunerari præmiis. Quapropter omnium fidelium nostrorum, præsentium scilicet & futurorū, cognoscat industria, qualiter nos pro absolutione diuinæ recordationis antecessorum nostrorum, Augustorum scilicet & Imperatorum, & pro remedio animæ nostræ, & corporis saluatione, & pro remedio filii nostri Ludouici, atq; interuentu dilectæ coniugis nostræ Dertæ, volumus amplificare & augere ciuitatem nostram quæ vocatur Ratispona, ob amorem & honorem scilicet patroni nostri & preciosi Dei martyris Emmeranni, & eandem ciuitatem totam nouiter factā cum quadraginta vineis in monte qui est in ripa Danubii iuxta eandem ciuitatem tradimus, nullo contradicente vel inquietante, precioso & glorioso & sancto martyri Emmeranno, cuius nomen in libro vitæ cœlestis adscriptum est: & quæ sequuntur plura. Porro visitur adhuc sepultura Arnolphi, veluti & patris eius Carolomanni, in Odinga Bauariæ ciuitate.

8 LVDVICVS vltimus Carolingorum, superioris Arnolphi ex Derta Carentana filius, quem constat ab Hungaris esse ad Lycum fluuium interfectum, Boiariæ simul cum Romano regno præfecturæ insistebat: id quod diploma illud testatur, quod Ratisponensi cœnobio sancti Emmeranni dedit in hæc verba: In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Ludouicus Dei fauente clementia rex. Nouimus nos ad sacra regimina, & ad Imperialem auctoritatem per sanctorum suffragia posse in futurum proficere, & beatæ gratiæ remun-

rationem æternis diebus mereri, si loca Deo dicata, diuino accensū amore proclaramus. Ideoq; sciat omnium fidelium nostrorum, præsentium scilicet & futurorū posteritas, qualiter nos per interuentionem nostræ dilectæ genetricis Dertæ, quasdam res sui proprii iuris, quas à largitate beatæ memoriæ patris nostri Arnolphi Imperatoris, per imperiale præceptum susceperat, ad cellam beati Emmeranni martyris Christi, nostra regali auctoritate, & quæ sequuntur. Et sub finem diplomatis hæc scripta sunt: Signum domini Ludouici serenissimi regis. Engelberto notarius ad vicem Theotmari archicancellarii recognoui & subscripsi. Datum secundo Idus Augusti. anno Incarnationis Domini 904. anno Ludouici piissimi regis quarto, indictione sexta. Actum Ottinga, in Dei nomine feliciter, Amē. Porro hunc Ludouicum Vrspergensis, tradit in matrimonio habuisse Luitgardam, Ottō Saxonum ducis, qui Henrici I. Cæsaris fuit frater, sororem.

DUCES BOIARIORVM EXSTIR-
pe Francorum.

1 LVITBALDVS, cuius profapiæ extiterit, incertum. A Ludouico vero vltimo Boiariæ rege, ducem in Boiaria esse designatum, constat. vnde scribit Regino: Anno Dominicæ incarnationis 907. Bauari cum Hungaris congressi, multa cæde prostrati sunt. In qua congressione Luitbaldus dux occisus est, cui filius iuuis Arnolphus in ducatum successit. Porro hic est Luitbaldus, qui consilia communicauerat ad Adalberti Babenbergensis comitis necem atq; decollationem: vnde Austriaci primi marchiones descēderunt. Ita enim legitur in Vrspergensis annalibus: Anno Domini 908. Rudolphus episcopus Wirceburchensis obiit. Adalbertus perfidia Hattonis Archiepiscopi, & cuiusdam Luitbaldi deceptus, Ludouico rege iubente decollatur, & Boioarii ab Hungaris interficiuntur. Reliquit post se tres filios, Arnoldum, Berchtoldum & Eberhardum: qui omnes Boiariæ Carinthiaq; duces fuerunt.

2 ARNOLDVS, cognomento Malus, Luitbaldi filius maior natū, cum altius spiritus efferret, ac ad Imperium aspiraret, primo aduersus Cunradum, deinde etiam contra Henricum Saxonem, quem Aucipem cognominant, exutus dominio ab utroq; fuit. Hinc scribit Vrspergensis in Chronicis suis: Anno Dominicæ incarnationis 913. Cunradus, filius Cunradi, quem Adalbertus occidit, Francorum ex genere oriundus, vir strenuus, bellorumque exercitio doctus, omnium electione 79. loco ab Augusto regnum accepit, & septem annis regnavit. Sub quo potentissimi erant principes, Arnoldus in Boiaria, Burcardus in Sueuia, Heberhardus potentissimus comes in Francia, Giselbertus dux in Lotharingia. Inter quos Henricus Saxonum & Thuringorum dux præpotens clarebat. Secundo autem regni eius anno memorati principes huic præsertim rebelles extiterunt: quos ille tam sapientiæ quàm fortitudinis robore superauit, suamque ad fidelitatem perduxit. Arnoldus autem nimio terrore coactus, cum vxore ac filiis ad Hungaros fugit, ibiq; vsq; ad obitum Cunradi permansit. Et iterum scribens de anno Domini 920. Eodem tempore Arnoldus dux cū vxore & filiis ab Hungaria rediens, honorifice ab Boiariis suscipitur: & non solum suscipitur, sed etiam vt rex fiat, vehementer ab eis exoratur. Rex autem Henricus cum inter omnes regni principes sibi obtemperantes, Arnoldum solum resistere cerneret, collecto exercitu præualido, Boiariam tetendit, eumq; iuxta quosdam in præsidio vrbs Ratisponensis obsedit. Quod ille videns, seq; regi non sufficere resistere perpendens, portis apertis egressus est ad regem, tradens semetipsum cum omni regno suo: & honorifice susceptus, ab eo amicus regis appellatus est. Quidam vero scribunt, quod non passus sit præstolari aduentū regis Arnoldus in Boiaria, sed collectis quibus potuit copiis obuiā ei processerit ad pugnam: eumq; in eo esset, vt pugnam inire deberent: rex Henricus, vt vir sapiens, ac Deum timens, cogitans ex vtraq; parte damnum irreparabile accidere posse, Arnoldo, vt solus cum solo loquatur, denunciatur. Qui putans se acciri ad singulare certamen, ad condictum solus peruenit.

Quem Henricus, vt erat prudens animo, & potens eloquio, prudenti sermone alloquitur. Imputans ei, cur Dei ordinationi resisteret, cum se ab omni populo electū sciret: quod, nisi Deo disponente, non fieret: affirmans, quia si populus æque illum communiter eligeret, se fore qui primus in eius electione acclamaret. Sicq; copioso dicendi genere animū eius demulcens, ad suos rediit. Arnoldus quoq; rediens ad suos, indicauit eis Henrici sermones. Qui dixerunt, esse quod audirent Sapientiam per Salamonem dixisse, per ipsam scilicet reges regnare, & prudentes iusticiam discernere. Neq; enim in eius electione, nisi us populi animum fieri vnum, nisi hunc à Deo constaret electum. Vnde sibi æquū bonumque videri, vt à cæteris non dissentiens, hunc regem eligeret: ea tamen conditione,

vt sibi hoc quod decessores eius non habuere, concederet, scilicet vt totius Boioariæ pontifices suæ potestati subiacerent: vnoq; defuncto, alterum sibi ordinare liceret. Conniuens igitur huic suorum consilio, miles Henrici efficitur: & ab eo, vt dictum est, concessis totius Boiariæ pontificib. honoratur. Hic est Arnoldus ille, super cuius denotatione sancto Vdalrico episcopo, vt in libro gestorum legitur, ostensus est gladius sine capulo. Quia rex fieri frustra cupiens, inuasor regni extitit: & pro hac ambitione, destructis ecclesiis, earum redditus militibus suis in beneficiū concessit. Meminit huius ducis & Luitprandus Ticinensis libro tertio Chronicorum: Arnoldus (inquit) Boioariorum & Carentanorum dux, cuius superius fecimus mentionem, cum non multum ab Italia longe distaret, collectis copiis, quatenus Hugoni regnum auferret, aduenit. Qui Tridentinam ea ex parte Italiæ marchiam 10 transiens, Veronam vsq; peruenit. In qua à Milone comite atq; Ratherio episcopo liberter, vt qui eum inuitant, suscipitur. Quod rex Hugo vt audiait, collecto exercitu ei obuiam tendit. Cumq; eo peruenisset, & caballicatas (vt vulgo aiunt) circumcirca dirigeret, Boioariorum quædam pars non minima de castro vocabulo Gausenigo egrediens, cum Italianis pugnare cœpit. Et subdit: Arnoldus vero quo citius potuit, in Boioariam est regressus: munitionem autem quæ in eadem ciuitate erat, prius oppugnans, fratrem Milonis, militesq; eius qui eam defendere conabantur, secum in Boioariam duxit. Hæc ille. Fertur habuisse in matrimonio Gerbirgam, filiam Rudolphi comitis ab Altorf, germani fratris S. Chunradi, ex qua suscepit Eberhardum successorē patris Berchtoldi in ducatu Boiariæ, & postea ab Ottone Imp. motum principatu ob coniurationem, & Hungarorum sollicitationem, Arnulphum primum Palatinum, Scyriensem Hermannum, vnde Bogenses 20 descenderunt, & Iuditham, quam Henricus adhuc primus imperator inita concordia cum Arnoldo, filio suo Henrico vxorem impetrauerat, qui Eberhardo proscripso successit in ducatu Boiariæ.

3 EBERHARDVS, Henrici primi quem Aucipem vocant, frater germanus, Arnoldo duci in Boioariæ prouincia substituitur, propterea quod filii Arnoldi obsequium inciperent Cæsari detrectare (quorum postea Arnoldus iunior Marcham orientalem siue Austriam post Rudigerum à Pochlarn rexit: ab Eberhardo vero, Vernerio & Ottone, Scyreses palatini ac comites Dachouienfes & de Wolfratzhusen primordia repetunt) Hinc est quod scribit Rhegino Prumienfis in Chronicis suis, de anno Domini 937. Rudolphus rex 30 Burgundionum, & Arnolphus dux Boioariorum, obierunt: graues & intestina discordia inter Henrichum fratrem regis, & Eberhardum ducem nascuntur. Et anno Dominicæ incarnationis 938. filii ducis Arnolphi ambitione ducatus regi rebellarunt, quos ipse debellaturus, in Bauariam ibat: sed non vt voluit eos pacificare valens, reuertitur. Loquitur autem de rege Ottone primo, cuius frater germanus fuit Henrichus ex cognomento Rixofus, pater sancti Hærici primi per Electores electi Imperatoris: qui & ipse postea per Berchtoldum consecutus est Boioariam. Credendum est autem, hanc discordiam fuisse inter Henricum fratrem Ottonis primi, & Eberhardum ducem patruū, propter ducatum istū ipsum Boioariæ, de quo Eberhardo Vrspergensis ita scriptum reliquit, de Henrico primo tractas: Rex autem misit fratrem suum Eberhardum, cum exercitu, ad deuastandam Saxoniam. 40 Porro hunc Eberhardum extitisse ducem Boioariæ circa annos Domini 938. testatur diploma vetus à Leone quinto Romano pontifice missum, de renouatione Laureacensis sedis metropolitana, & Gerhardi archiepiscopi restitutione, Egilolpho Iuuauienfi, Isingrinio Ratisponensi, Lamberto Frisingensi, & Wisundo Sebonensi episcopis, vbi sub finem hæc nominatim verba leguntur: His vero omnibus prælibatis, fraternitatē vestram monemus, per hanc nostram Apostolicam iussionem, vt huic Gerharo archiepiscopo, cui vicem nostram in cunctis finibus vestris commisimus, in omnibus quæ ad Ecclesiasticum ordinem pertinent, obediētes & adiutores sitis, quatenus in vna concordia persistentes, Ecclesiastica iura vt Christianitatis religio in vestris partibus pro Paganorum incurfione, & malorum Christianorum persecutione corrupta & deprauata esse videntur, Domino largiente, & 50 beato Petro principe Apostolorum cooperante, ad rectitudinis normam valeant reformari, vt vos in futuro examine securi possitis audire vocem Domini dicentis: Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.

Præter hæc, Eberhardo duci Boioariorum nostra auctoritate iniungimus, vt præfatto Gerharo archiepiscopo in omnibus auxilium præstet, vt suæ ecclesiæ status ac rectitudo & proprius vigor ad integrum culmen, ac priscum decorem suo iuuamine valeat pertingere, si Dei omnipotentis & sancti Petri etiam suorum delictorum à nobis vult recipere remissionem.

4 BERCHTOLDVS Arnoldi ducis Boioariæ frater germanus, ex duce Carenthano, mortuo Eberhardo, ab Ottone primo in Boioariæ ducem inauguratur. quippe filii Arnoldi Ottoni contumaces, causa fuerunt, vt ducatum ab his primo in Eberhardum fratrem Henricus hoc nomine primus Cæsar transfulerit: deinde Otto quoq; filius eius is prætergressis, priuum Berchtoldo patruo ipsorum, & eo extincto, Henrico fratri Saxoni Boiorū ducatum concesserit. vnde scribit Vrspergensis: Cessantibus autem bellis externis, ciuilia oriri cœperunt. Mortuus est quippe Arnoldus dux Boioariæ, & filii eius superbia elati contempserunt ire in comitatum, cuius ducatum rex dedit fratri eius Berchtoldo. Et iterum in eiusdem Ottonis primi gestis perseverans: Hoc in tempore Berchtoldus Boioariorū dux, 10 Arnoldi ducis frater, vir strenuus, toto conamine fauebat regis partibus. Volens itaq; rex, vt quemadmodum tribulationis præteritæ, ita & lætitiæ præsentis fieret particeps, sequenti statim die, vt de morte aduersariorum audiuit, quanta erga se Dominus fecerit, directis nunciis ei aperuit. Et cum coniugiali connubio minime teneretur, in augmentum lætitiæ demandauit sub iuramento, vt si sororem suam, scilicet Giselberti viduam, posset habere, eam coniugio illi copularet. Si vero hoc minus procederet, filiam ipsius Giselberti ex eadē sorore sua genitam, quam penes se habebat fere iam nubilem, ei iungeret: quo audito, immenso est Berchtoldus gaudio affectus: elegitq; nondum nubilem potius filiam expectare, quam matrem quæ iam nupserat tollere. Et iterum de morte illius scribens: Anno Domini 947. Berchtoldus dux Boioariorum, frater Arnoldi ducis, moritur, & Henrico fratri 20 regis ducatus committitur. Qua de re scribens & Rhegino Prumienfis: Anno, inquit, Domini 945. Hermannus & Chunradus duces, quosdam inter se inimicitias habentes, in præsentia piissimi regis in castella suat replicati. Berchtoldus dux Bauariensis obiit, cui Henricus frater regis in ducatu successit. Idem author demonstrans, quare contemptis filiis Arnoldi ducis legitimis hæredibus, principatus Boioariorum alio sit translatus: Iterumq; rex (ait) in Bauariam reuertens, omnes sibi subdidit: & Eberhardum Arnolphi filium plus aliis rebellem, in exilium misit. Quam historiam repetens quoq; Vrspergensis, Luitolphum filium Ottonis primi in bellum concitasse hos ipsos Arnoldi filios aduersus Ottonem imperatorem, tradit. Habuit is Berchtoldus in coniugio Wiltrudim, filiam Giselberti Belgarum & Lotharingiæ ducis, ex Gerbirga sorore Ottonis primi Saxonis, quæ fundauit inter Aichstadium & Neuburgum Danubii, pro monialibus sanctis Pergense cœnobium, in terra do- 30 tali Saltzgouia & Nordgouia, anno viduitatis suæ 16. secundo Ottone imperante. Huius Berchtoldi Boiariæ ducis mentionem etiam facit Luitprandus libr. 4. cap. 18. Hoc in tempore Berchtoldus Boiariariorum dux, Arnolphi ducis frater, vir strenuus, regis partibus toto fauebat conamine.

Volens itaque Rex, vt quemadmodum tribulationis præteritæ, ita & lætitiæ præsentis fieret particeps, sequenti die, quanta erga eum Dominus beneficia egerit, nunciis directis aperuit. Cui etiam in augmentum lætitiæ, quoniam coniugali minime connubio tenebatur, demandauit, ac iuramento promittere fecit, vt si sororem suam, scilicet Giselberti vxorē, habere posset, eam sibi coniugio copulare. Quod si minus procederet, ipsius Gis- 40 bertii ex eadem sorore genitam, quam penes se habuerat, fere iam nubilem, maritali ei coniugio traderet. Quo audito, Berchtoldus immenso est gaudio affectus, elegitque nondum nubilem potius filiam expectare, quam matrem quæ iam nupserat tollere.

DUCES BOIARIAE EX GENTE
Saxonum.

1 HENRICVS, Henrici primi Cæsaris, quem Aucipem cognominant, ex Mathilda filius, & Ottonis primi, Brunonisq; archiepiscopi Saxonis ac Gerbirgæ reginæ frater germanus, quod Iuditham Arnoldi filiam in matrimonio habebat, Berchtoldo duci sine maculo semine extincto, in ducatu Boiariæ succedere meruit, quod iam videlicet ob contumaciam proscripsi Arnoldi filii fuissent. vnde Vrspergensis scribens de Henrico fratre Ottonis, & eius aduersus fratrem bello: Henricus autem frater (inquit) regis dum aliud quid faceret ignoraret, adsumptis secum quibusdam episcopis, quorum iuuaretur auxilio, quadam die nudis pedibus, ad pedes regis ipso ignorante peruenit, supplexque misericordiam implorauit. Cui rex: Indignum facinus tuum veniam non meretur. Verum quia video te humiliatum coram me, non inducam malum super te. Iussit itaque rex eum ad Ingel- 50 heym proficisci, solertique cura eum custodiri, quoad remota paululum mentis agritudine, quid super eo faceret, consilio prudentium definirer. Posthæc vicina sibi semper elementia, aliquantis vrbibus illius vsibus concessis, permisit eum in Lotharingorum regione habitare.

Deinde in processu temporis defuncto duce Boioariorum Berchtoldo, monitu & intercessione sanctæ matris suæ, præfecit eum regno eidem, faciens cum eo concordiam & pacem: in qua etiam fideliter permanit, vsq; in finem. Erat autem ipse Henricus copulatus matrimonio filiaz ducis Arnoldi, foeminae egregiæ formæ, mirabilisq; prudentiæ. Et rursus: Sequenti igitur nocte Boioarii comites Henrici fratris regis, relicto eo, iuncti sunt Luitolpho: cum quibus ipse pergens, urbem regiam Ratisponam cepit, cum cæteris in ea regione munitionibus, omnemq; pecuniam ducis Henrici suis militibus diuisit: coniugem vero eius cum filiis & amicis non solum vrbe, sed & regione excedere coegit. Hæc omnia fiebāt consilio Arnoldi iunioris, fratrumq; suorum, eo quod ipse Henricus paternum haberet ducatum. Et iterum alio loco: Rex ingressus Saxoniam, circa Calend. Iul. obuios habuit legatos Hungarorum, tanquam ob antiquam fidem & gratiam eum visitantes. reuera autem, vt quibusdam videbatur, euentum belli ciuilibus considerantes. Quos cum secum aliquantibus diebus retinisset, & aliquibus munusculis donatos in pace remisisset, audiuit à nunciis fratris, ducis scilicet Boioariorum. Quia ecce Hungari diffusi inuadunt terminos tuos, &c. quæ sequuntur. Cæterum antequam ducatum Boioariæ suscepisset, Henricum hunc marchionem Veronensem atq; Aquileiensem extitisse, Rhegino tradit, ita scribens de anno Domini 952. & Berengarii exauctoratione: Vbi proscriptus Berengarius cum filio suo Adalberto, regiæ se per omnia in vasallitium dedit dominationi, & Italiam iterum cum gratia & dono regis accepit regendam: marcha tantum Veronensis & Aquileiensis excipitur, quæ Hæricho fratri regis committitur.

Habuerat autem rex Otto filios tres, Ottonem secundum Cæsarem, Luitolphum ducem Sueuiæ, & Wilhelmum archiepiscopum Moguntinum. Memorant Chronographi, istum Henricum, vt ante ostendimus, fuisse à sororiis suis Arnulpho & Hermanno Scyrensis pulsum, occupata metropoli Ratispona. Quem Otto primus Imperator restituit, recepta Ratispona, & Arnulpho in eruptione occiso. Iidem tradunt, hunc à fratre Otthone Berengario capto, ducem Carinthiæ, Foriulii & Veronensem marchionem fuisse constitutum. Progenit ex Iuditha Arnoldi ducis filia, quam pater sibi locauerat, Henricum ducem ex cognomento Rixosum, Ludouicum, Iuditham, coniugem Burcardi comitis ab Helfentayn, marchionis Austriæ: & Helicæ abbatissam Batauiensem in Niderburgk. Habuit fratrem Brunonem Coloniensem antistitem, & nepotem ex fratre imperatore Otthone Wilhelmum Moguntinum episcopum. Obiit anno Salutis 955. cuius mausoleum Ratisponæ ad S. Hamerannum cernitur, vbi & Arnoldus dux socer, Arnolphus imperator, eiusq; filius Ludouicus Carolingorum vltimus, conditi sunt. Porro Henrici trophæa post victoriam de Hungaris relata, extant in Maurkhirchen, prope Brunouiam. Statua quoq; illius equestris ex gypso facta, eo habitu, ac iis armis, vt pugnae interfuerat, cruce galeæ supra posita, eodem loco cernitur.

2. HENRICVS ex cognomine Rixosus, siue rebellis, superioris ex Iuditha Bauara filius, Arnoldi quondam ducis Boiorum nepos, patrem in ducatu Boioariæ propter matrem secutus est. Vnde scribit Rhegino, de anno Domini locutus 955. Henricus frater regis, desperatis rebus recuperatis, recepto Bauariæ ducatu obiit: cuius filio Henricho Pius rex ducatum & marchiam dedit. Intelligit vero Ottonem primum Cæsarem. nam Henricum primum, fratrem Ottonis primi, quem ducem is Boiariæ designarat, Berchtoldo duce extincto, & filiis Arnoldi Mali profligatis, viuentem adhuc Otthone primo, diem suum obiisse, illiq; alterum cognominem successisse, hominem seditiosum & priuatum ducatu ab Otthone secundo (id quod S. Claudio cognomento, qui post Imperator fuit, nequaquam conuenit) ex his Lamberti Schafnaburgensis verbis colligi potest: Anno Domini 955. Otto rex Hungarus cū magno periculo sui, suorūq; magna cæde prostravit in Lechfeld, in natali S. Laurentii. In quo etiam bello dux Cunradus cum alijs multis est occisus: Heinrichus quoque dux Boioariorum obiit. Et sequitur postea: Anno 973. Imperator senior obiit in Muelieba, nonis Maii. cui filius secundus Otto successit. Anno 974. Henricus dux Boiariarum, & Abraham episcopus cum Bolislaone & Mysicone inierunt contra Imperatorem prauum consilium. At Imperator tali nefando comperto consilio, congregauit omnes principes suos, & quid inde faceret, consilium petiit. qui dederunt ei consilium, vt mitteret ad ducem Heinrichum, & Popponem episcopum, & Gebhardum comitem, eosque ad placitum inuiteret ad edictum. Qui sine dilatione, Deo donante, dedit se in potestatem Imperatoris. Et subiicit: Anno 976. OTTO Imperator perrexit ad Boiariam, atque Heinrichum ducem expulit, Otthonique duci Boiariam commendauit. Anno 977. Imperator cum magno exercitu perrexit ad Boiohemos, & maximam partem terræ illius incendio concremauit. Ipse quoque HEINRICVS, cum altero Heinricho, inuaserant Bozoniam.

Quod

Quod Imperator vt audiuit, festinato exercitum illuc mouit, urbemq; obsedit, & Heinrichum ducem ad suam gratiam recepit, atq; in Franciā perrexit. Sequitur postea in eodē chronographo: Anno 983. Otto secundus Imperator Romam post male res gestas regressus, obiit, ibidemq; sepultus est. Heinrichus dux Boiariæ regnum inuasit, sed a Principibus est reprobatus. Non possum hic silentio transire, quod de hoc Henrico memorant Annales, vnde & Rixosi cognomentum illi accessit, bis eum ducatu pulsum fuisse. primo, quod cum Boleslao Bohemo, Miczcone Polono, Heroldo Dano, & Henrico Carinthiæ duce foedus inierit, ac obsequiū Ottoni secundo detrectarit: quo tempore, substituto illi in ducatum Boiariæ, Ottone Lutolphi ducis Sueuiæ filio, Ottonis primi Imperatoris nepote, in Carinthia exulabat. Cæterum cum paulo post Otto dux, dum contra Saracenos Imperatori operam nauaret, moreretur, anno 983. Romæ ad S. Petrum sepultus, post annos exilii sex à patruo Imperatore in dignitatem restituitur. Rursus vero cum Berchtoldi Scyrensis palatini consilio Regem se Boiariæ vocasset, atq; ab Abrahamo Fruxinensi antistite Ratisponæ inunctus fuisset, denuo principatu mouetur, captusq; Treuironum Augustam in exilium missus est, vbi vsq; ad obitum Ottonis secundi latuit, Obiit anno 990. cum ex Gifala Cunradi regis Burgundiæ nepte, ex fratre S. Adelhaidis, Henricum Claudum imperatorem, Brunonem præfulem Augustanum, Gifalam reginam Hungariæ S. Stephani regis coniugem, & Gerpyrgam abbatissam Chiemensem suscepisset. Mausoleum eius, vxorisq; Gifalæ, & sororis reginæ Hungariæ Gifalæ pariter cognomine, cernitur Ratisponæ in cœnobio virginum S. Pauli, quod beati Wolfgangi consilio construxerat. Qui sanctus vitans ciuile bellum, quo Otto secundus Imperator, & Henricus iste Boiorum dux concertabant, in Noricas alpes exulatum abiit, vbi in deserto ad lacum templū condidit, quod hodie quoq; religiose colitur.

3 OTTO, Luitolphi ducis Sueuiæ filius, Ottonis magni siue primi Imperatoris nepos, Henrico Rixoso ab Otthone secundo, vt antea ostendimus, substitutus, sexennio duntaxat præfuit ducatu Boiariæ. Quippe in expeditione Saracenicā mortuus, ac Romæ sepultus, Henricum priorem habuit successorem. Porro in Boiaria in duobus duntaxat cœnobijs eius memoria extat, quorum alterum ab Hungaris destructum, restaurauit, Tegarnsee videlicet, dato abbate Harduico: alterum vero Altahense, opera S. Gothardi reformauit.

30 Huius præterea Ottonis filius fuisse perhibetur Bruno, qui ab Otthone tertio electus in summum pontificem, Gregorii quinti nomen acceperat, author secundum quosdam Electorum Germaniæ. Alii vero hunc pontificem non Ottonis ducis natum extitisse, sed nepotem Chunradi ducis Wormaciensis, ab Hungaris ad Augustam occisi, Otthonis primi ex Luitgarda filia pronepotem.

4 HENRICVS, ex cognomine Claudus, qui postea ob continentiam vitæ numero beatorum adscriptus est, & primus per Electores ad Imperatoriæ maiestatis fastigium sublatus fuit. Cuius vitæ elenchum libet ex Vrspergeni adferre. Anno Domini incarnationis millesimo primo, ab Vrbe autem condita M. DCCCLII. Henricus secundus, primū dux Boiariæ, deinde Otthone tertio absque filiis defuncto, in regni prouectus culmine, LXXXVIII. loco ab Augusto regnum accepit, & annis XXIII. ac mensibus quinq; regnavit, vndecim annis sub nomine regis, duodecim nomine & dignitate Imperatoris. Hic in regni sede sublimatus, cum Henricum marchionem, aliosq; initio regni sui resistentes sibi superasset, Italiam ac Bohemiam & Bolislaum cum omni gente Sclauorum subiugasset, data sibi quiete à Domino, considerans se filios non habiturum (quippe qui, vt multi testantur, consortem regni Chunigundim nunquam cognouit, sed vt sororem dilexit) dominum bonorum omnium datorem habere delegit hæredem: sexto regni sui anno sapienti consilio Episcopatum Babenberg in honore sancti Petri, sanctiq; Georgii constituit, locumque ipsum prædiorum diuitiis, & omni ornatus decore, vt in præsentiarum cernitur, copiosissime meditauit. Hæc ille.

50 Reliquit post se & alia pietatis studia haud minora. Quippe Toxim Hungariæ regem, qui in baptismo postea Stephani nomen adsciuit, post multas Germaniæ inflicta clades, non solum pacauit, atq; procul à Germanorum finibus remouit, verum etiam Christo cum vniuersa subiecta gente reddidit, sorore propria Gifala pagano regi in matrimonium collocata: quæ & authrix præcipua fuerat, quod maritus Christum cognosceret. cuius nos pallium manu textum, Hungariæ regni ex insignibus vnum, ante bienniū regi nostro sanctis. FERDINANDO allatum vidimus: in cuius simbria Gifalæ quoque nomen additum fuerat. Obiit anno regni sui 24. Imperii vndecimo, vitæ vero quinquagesimo secundo, anno denique Salutis nostræ M. XXXIII. relinquens post se successorem in regno quidem, quæ non cupiebat, Cunradum Francorum ducem: in ducatu vero Boiariæ, quem nominaue-

rat, Welphonem comitem ab Altorf, Adolffingorum profapia, cui ex Saliquis legibus successio Boiariae ducatus debebatur. Henrici sancti opera adhuc extant, praeter Babenbergensem episcopatum, antiqua capella Ratisponae, coenobium virginum Nouoburgii supra Ingolstadtium, & collegium Mospurgense. Auspicatus est & S. Mauritii apud Augustam & templum & collegium frater Henrici Bruno Augustanus praeful, cui Straubingam ciuitatem Bauariae inferioris ex suo patrimonio legauit. Non possum hic transire silentio, quod soror illorum Gisala, quae Stephano Hungaro erat nupta, vixerat ad tempora Henrici tertii, qui illam animum Aba rege saeuiente abduxit: de mausoleo illius dubitatur. alii illam Ratisponae in tumulo matris depositam, alii Batauiam in Niderburgo coenobio Vestalium conditam asserunt.

5 HENRICVS, ex cognomento Heczl, frater S. Chunigundis imperatricis, a sororio Henrico Claudio cum in Imperatorem electus esset, Boiariae praeficitur: & iterum exauctoratur, quod cum fratribus suis Mosellanis principibus, Friderico duce, Theoderico Metensi, & Adalberone Treuerensi, itemque Welphone, qui sororem S. Chunigundis Irmengardem in coniugio habebat, conspirasset aduersus se: quod ex patrimonio coniugis, illorum videlicet germanae, Babenbergensem cathedram condidisset. Sunt qui illum restitutum fuisse scribant. Sepelitur cum Maria coniuge anno 1026. in coenobio Osterhouen, quod ipse ab Hungaris destructum reparauit, olim ab Otilone Boiorum principe sub Pipino rege auspicatum.

Porro HENRICVS iste reliquit filium cognominem, quem Henricus tertius Imperator Boiariae ducatu praefecerat: quem ipse antea administrauerat, parentis Cunradi Saliqui beneficio, antequam ad imperium vocatus adhuc fuisset, mortuo patre. Sed cum nondum sexennium gubernasset, in bello Lotharingensi contra Gotofridum suscepto ab Henrico tertio, obiit, anno 1048. Hic non possum silentio transire, quod refert Auentinus, Henricum tertium Saliqui filium, dum puer adhuc, utpote decem annorum, sub curatoribus Brunone Augustano & Angelberto Fruxinensi, episcopis, Boiariae ducatum administraret, ex patris beneficio, Stephanum & Gisalam reges Hungariae oratores ad Saliquum Imperatorem. Ratisponam misisse, qui peterent ducatum Boiariae filio ipsorum Emerico. Quae cum postulata Imperator detrectasset, Hungaros infesta signa Austriae intulisse, Vienna capta. Sed cum mox Emericus diem obiisset, Hungaros rursus fuisse reconciliatos, Henrico 30 duce in Hungariam ad constituendas constitutiones pacis profecto.

Porro reperio HENRICVM istum, qui postea in fastigio Imperii tertii cognomentum accepit, dum Boiariae praeflet, bellum gessisse, in quo patrem iuuabat aduersus VDALARICVM Bohemum & Miczonem Polonum, qui fratres proprios occiderant Iacomarum & Otthonem.

DVCEs BOIARIAE EX POPVLO

Sueuorum.

1 HENRICVS Welf, filius Rudolphi comitis de Altorf, & Beatae comitissae ab Henward Boiariae episcopi, Ethiconis & Rudolphi Welphonum comitum ab Altorf frater, ex constitutione legum Francicarum, deficiente stemmate Boiariae principum, eo quod ipse esset familiae Adolffingorum, ab Cunrado Caesare Boiariis dux designatus est. ad quem primordia monasterii Wingarten, siue Vinearum, apud Sueuos referuntur: vbi & cum Itha vxore, Cunonis comitis de Onyngen filia, sepultus cernitur: quem ferunt saxo percussum obiisse in Boczen. Habuit fratrem Henricum, occisum in venatione: & sororem Richardam, comitis ab Ebersperg coniugem, sepultam in Ebersperg Bauariae coenobio, mariti fundatione.

2 WELPHO secundus, ex coniuge Imisa, comitissa a Gleisberg, Welphonem tertium Carinthiae ducem progenuit: & filiam Conizam, Azonis marchionis Astensis coniugem. Vnde Welpho tertius processit, qui ducatum Boiariae in aliam familiam translatum, iterum recuperauerat. Porro WELPHO, hic, quia auxilio ERNESTI ducis Sueuorum CHVNRA DO secundo Caesari obsequium detrectauerat, ducatu Boiariae priuatus fuit.

DVCEs BOIARIAE EX PROSA-

pia Noricorum.

1 ARNESTVS, a Chunrado secundo, Welphoni immatura morte abrepto substituitur: sed quia in Caesarem, dominum suum, conspirauerat, ab eodem mox priuatus fuit. Extat eius tumulus & Erkelgardis coniugis, quae erat soror S. Chunigundis, Henrici Claudi vxoris,

vxoris, in Rostall parochiali templo prope Noribergam, vbi quondam castrum Boiariae duces habebant.

2 HENRICVS, focer Welphonis superioris, priuato Arnesto in ducatu Boiariae successus est, circa annum Domini 1024.

3 CUNO, accusatus conspiracy ab Henrico tertio, dominio exutus, apud marchionem Austriae, vbi in exilio fuerat, moritur: de quo haec sunt intelligenda Abbatis Vrspergensis loca: Anno Domini M. LII. religiosus papa Bruno, qui & Leo, gloriose vitam finiuit, XIII. Calend. Maii, & magnifice sepultus Romae in ecclesia S. Petri miraculis claruit. Cuno dux Noricorum, foederatis sibi Hungaris, grauius rebellat. Et iterum: Welpho dux Carinthiorum obiit. Cuno dux ante Noricorum, ab Imperatore propter perfidiae suae culpam expulsus, in Pannonia male exul obiit. Hunc Cunonem Auentinus Chunradum vocat: & quare exauctoratus ab Henrico tertio Imperatore, pulsus sit ex ducatu Boiorum, filio Henrico quarto substituto, refert iis verbis, libro Annalium Boiorum quinto: Dum itaque per annum in Italia moratur, fortuna saeuire coepit, atrocissimumque scelus in Boiaria occulte succreuit, amicissimi, sanguine proximi: nempe Gebhardus patruus, episcopus Reginoburgensis, quod templum diui Hameranni in libertatem, excusso iugo Pontificio, vendicatum, sibi praereptum esset: Welpho Carnorum dux, caeteri Boiariae proceres episcopi, puerum quinquennem regem, ignarum omnium, qui monitore & praereptore egeat, & alium sibi regem quaerant, sibi impositum esse, permoleste patiebantur. In gratiam ergo cum Chunrado profugo redeunt, eum regem Boiorum clandestino conuentu salutant, aduersus Augustum conspirant: ipsum, si in Boiariam rediret, insidiis tollere, Chunradum ex Hungaria accersere, Boiariae regno praeficere decernunt. nisi Deus optimus maximus prohibuisset, indignum tum facinus atque flagitiosissimum perpetratum foret. Na quid ego hominum, qui vera pietate sapientiae subnixi non sunt, perfidiam atque malitiam commemorem? quae nisi iis quae videre, nemini credibilia sunt. Et subdit: Nam Chunradus repentina peste correptus, cruciatu atroci subito animam exul & profugus in Hungaria exhalauit. Welpho quoque eodem morbo laborare coepit: cumque finem vitae sibi adesse videret, indicium per nuncium fidum ad Imperatorem in Italiam detulit, suppliciter veniam deprecatus, omnes conscios nominatim aperuit, coniurationis scenam detexit: Ietinga gentilitium praedium, caetera quae in Boiaria apud Lycatios & Athesinos & Ambrones, & in Sueuia possidebat, Abudiacum, Fauces, Schongau, Landspergam, Phatinos, Rauenspur- 40 gum, Altorf, Wyingarten, Caesari testamento legat. Haec ille. Quae intelligenda sunt de exilio Chunonis, siue Chunradi ducis, cui filium puerum in ducatu Boiariae Henricus tertius suffecerat: qui vocatus ad fasces, post patrem quarti cognomen acceperat. Porro Chuno pulsus ducatu fuerat, quod ciuile bellum in Boiaria cum Gebhardo episcopo Ratisponensi imperatoris patruo suscitasset, Parkhstain oppido in Nariscis occupato, & latrociniis Boiariae agro infesto reddito. Quamobrem vocatus Wormaciam ab Henrico tertio, ad dicendam causam, cum non comparuisset, priuatur ducatu, anno Salutis 1052. Exulabat autem apud Andream regem Hungariae, & Albertum marchionem Austriae: nouissime adortus 50 Carinthiam, Hengspergam castrum ad ripam Muerae flu. latrocinandum asylum extruxit, quod Chunone mortuo anno 1059. HENRICVS tertius Imper. & filius eius cognominis, tum dux Boiariae, deficientibus praesidiis receperunt, atque solo aquarunt. Manet adhuc nomen monti, in quo fuerat illud sub Gratzio, quem incolae vulgo den Hengsperg vocant.

4 CHVNRA DVs, fratri Henrico, cum ad fasces Imperii vocatus, quarti nomen suscepisset, in administrando ducatu Boiariae successit, vix quadrimus. Sed cum mox vitam cum morte mutasset, Agneti matri is ducatus a Quarto committitur: quem quatuor non plures annos consilio atque auxilio HENRICI Augustani praefulis gubernauerat, & taedio laborum, odii que impatiens, in quod vocata fuerat a proceribus Boiorum, eundem ducatum assensu filii Imperatoris, praefecto curiae suae Othoni comiti a Nord- 50 haym Saxoni, fratri WILHELMII limitis Saxonici praefecti (vnde comites a Beuchlingen Saxones genus suum numerare dicuntur) tradidit atque resignauit. de quo mox scripturi sumus.

DVCEs BOIARIAE EX COMITIBVS A

Kalbet, Balblingen, Suenis.

1 CHVNRA DVs, filius Henrici tertii, & quarti Henrici frater germanus, a patre suo Boiariis dux datus est. de quo Lambertus Schafnaburgensis, loquens de anno Salutis nostrae

M. LVI. Cunradus filius Imperatoris, dux Boiariæ, obiit. Ducatum eius Imperator Imperatrici dedit, priuato iure quoad vellet possidendum.

2 AGNES Henrici tertii coniunx, soror Gulielmi Piætauiensis & Aquitaniæ principis, à filio Henrico quarto Cæsare, fratri rebus humanis exempto, in ducatu Boiariæ substituitur, vt supra ex Lamberto ostensum est. cuius rei Vrspergensis abbas in suis annalibus in hæc verba meminit, cum Henrici quarti auspiciis in Imperio describeret: Agnes (inquit) Imperatrix, mater ipsius ducatum Boiariæ suscepit.

3 OTTO ab Agnete viuentis, in locum suum Boiariæ dux designatur: quem Saxonē fuisse verisimile est, ab Henrico quarto postea priuatum ducatu. Vnde Lambertus Schafnaburgensis: Imperatrix (inquit) ducatum Boiariæ, quem post mortem Cunradi filii sui vsq; ad id tempus per seipsam administrauerat, Ottoni dedit, videns eum virum industrium, & iuuantis regni negociis satis opportunum. Et iterum postea, cum doceret Henricū quartum è tutela matris exemptum regnare cœpisse: Ad vltimum (ait) Colonienfis episcopus communicatis cum Ecberto comite & cum Ottone duce Boiariarum consiliis, nauigio per Rhenum, ad locum qui dicitur sancti Suidberti insula, venit: vbi tum Rex erat. Idem, quomodo in odium Henrici quarti venerit, & ducatu spoliatus fuerit, his verbis ostendit: Clarus eo tempore in palatio, & magnæ in Republica authoritatis erat, Otto dux Boiariarum: sed sicut semper gloriam sequi solet inuidia, inuidentes ei plerique homines nequam, qui malitiæ suæ potentiam eius atque immoderatam gloriam obstare querebantur, sollicitè opportunitatem ad opprimendum eum quærebant. Itaq; quendam Egenonē nomine, hominem ingenuum, sed omni flagitiorum genere infamatum, in necem exitumq; eius subordinauerunt. Is crimen aduersus eum detulit, quod se ad occidendum regē precibus & pollicitationibus multis sæpenumero sollicitasset. atque in argumentum fidei gladium ostentabat, quem sibi ab eo in hostiam sceleratos nefariosq; vsus datum adserbat. Si inficiaretur, paratum se quouis modo verbis suis fidem facere. Qua accusatione vulgata, hi quos ratione communis commodi aliquando offenderat, omnes in fensu infestiq; aderant, & iracundiam regis aduersus eum inflammare summa vi summaque ope nitebantur. Igitur Rex eum Moguntiam cum cæteris principibus ad colloquium euocauit, quid delatum esset exposuit, negantq; inducias in sex septimanas dedit: vt Calend. Augusti Goslariam veniens, obiectum crimen congressus cum accusatore suo propria manu refelleret. Cum in hæc verba discessum esset, causari principes de iniquitate conditionis cœperunt, nec bonum nec æquum esse dicentes, vt homo nobilissimus, integerrimæ apud omnes existimationis, nec vlla vnquam sinistra rumoris macula attaminatus, manum conferre iuberetur cum homine sceleratissimo. Quod si quid ingenuitatis à parentibus accepisset, id per furta, per latrocinia, deniq; per omnia vitiorum probra iam dudum oblitterasset. Ille tamen & in dignitate rei efferatus, & Deo innocentia suæ teste & conscio fretus, cum quouis etiam indigno, etiam præter natales suos, pugnare malebat, quam tanti sceleris suspitione teneri. Igitur die statuta ad proxima Goslarie loca cum armata multitudine venit, missisque ad regem nunciis mandauit, si sibi tuto venire, si tuto causam dicere liceret, paratum se coram venire, & conditione quam principes regni æquam iudicassent, crimen cuius insimulatus fuerat, refellere. Rex ad hæc atrociter & acerbè respondit: Se nec in veniendo, nec in causa dicenda pacem aut securitatem polliceri. Id solum expectare, vt iuxta conditum Goslariam comminus veniret: & si quid de innocentia sua præsumeret, conferta cum aduersario suo manu, æquissimo iudici Deo rem committeret. Ni id faceret, se omnia legum dissidentium simultate, relegato sententiarum certamine, pro conuicto confessoq; eum in tanti sceleris immanitate habiturum. Relato ad ducem hoc responso, nec tutum, nec satis honestum suis rationibus visum est his, qui rectè ei consultum cupiebant, vt sic inflammata aduersum se Regis iracundiæ illudendum se, vexandumq; obiceret: quum sibi integris adhuc rebus, & crimine necdum comprobato, tuto coram venire non licuisset. Ita incisa spe veniæ, infectis rebus, in sua se recepit: satius putans, quoad posset, armis salutem tueri, quam ad exaturanda hostium suorum odia, turpiter more pecudum iugulari. Postero die Rex principes Saxonie, quod ex his oriundus esset, & hi propter priuatas inimicitias maxime inuisum eum haberent, sententiam super eo rogauit. Qui eum tanquam manifesti criminis deprehensum, reum maiestatis iudicauerunt: & si caperetur, capitali in eum sententia animaduertendum fore decreuerunt. Illico amici regis ferro & igne persequi eum, singuli pro virili portione adgrediuntur. Plerique etiam nec fide erga regem, nec studio erga Rempublicam, nec vltione cuiusquam priuatæ iniuriæ, sed sola rapinarum cupiditate, arma contra eum capiunt. Ita vndique laxatis, immo ruptis irarum habenis, omnes in eum irruunt, prædia eius & possessiones alias diripiunt, vastant, incendunt. Ministros eius,

agro-

agrorumque cultores, si quos fors obtulisset, obruncant, lacerant, iugulant. Sic postremo præter modum modestiamque ira immoderatio debacchatur, vt nec ab ecclesiis, nec templis quæ ille propriis impensis Deo construxerat, hostilis sæuitiæ impetus temperaret. Deinde Rex collecto exercitu egressus, extremam operi manum per seipsum imposuit. Principes, quos ei consanguinitate vel alia necessitudine obnoxios nouerat, aut acceptis obsidibus, aut iureiurando, ne ad eum deficerent, obligauit. hæc Lambertus. Meminit huius ducis exauctorati ab Henrico quarto, idem aliis plerisque locis. nam cum coniurationem Saxonum in hunc ipsum Cæsarem describeret: Huius coniurationis (ait) auctores ac signiferi quidam erant, Bucco Halberstadiens. episcopus, Otho dux quondam Boiariæ, atque Hermannus frater Othonis Saxonici ducis, qui superiori anno decesserat. Et iterum: Ad vltimum Otho dux quondam Boiariæ seipsum regi obtulit, quamdiu vellet, in vinculis habendum: & omnia, tanquam priori anno nihil actum esset, pro arbitratu suo distribuenda, dummodo propinquum suum, qui solo suarum partium studio in eam calamitatem deuenerat, deditioe absolueret. Et alio loco, de conuentu Magdeburgæ tractans: Ibi quoque Otho (ait) dux Boiariarum, post integrum annum deditiois suæ, gratiâ Regis recepit, data vel Regi, vel his qui regi pro eo suggesserant, non modica portione prædiorum suorum. Et rursus: Inter hæc verba, cum Saxones iam armata multitudine, atrium palatii repleffe, & ad vim faciendam paratos, inconditis motibus perstreperè cerneret, tandem ancipiti periculo permotus consensit, vt duci Othoni ducatum Boiariæ reposcenti, intra anni spacium, iuxta principum iurisdictionem satisfaceret, castella vero sua omnia sine dilatione destrueret: sed ea conditione, vt Saxones & Thuringi sua quoq; castella, quæ tempore regni eius extracta fuissent, pari modo diruerent: cætera omnia quæ in Gerstingen pollicitus fuerat, fide integra exoluerentur. Cæterum cum Henricus fidem hanc datam violasset, iterum à Saxonie principibus, ob Othonem Boiariæ ducatu pulsum, in Cæsarem conspiratur. Id quod idem Lambertus his verbis in Annalibus suis adnotauit: Sed episcopus Halberstadiens, & Otho dux quondam Boiariæ, quorum potissimum consilio bellum Saxonicum administrabatur, efferatæ multitudinis animos salubri moderatione mitigabant: orantes eos per Deos, ne arma quæ pro vindicanda libertate sua concorditer sumpissent, nunc diabolico furore raptati, in propria viscera retorquerent. hæc ille. Et hætenus de Othone Saxone, Boiariæ duce exauctorato: cuius opus est Elchingense monasterium.

DUCES BOIARIAE EX STIRPE
Welforum Sueuicæ comitum ab Altorf & Ra-
uessburg.

I WELPHO, hoc nomine quartus in prosapia sua, Azonis Italiæ marchionis filius, ex Coniza secundi Welfonis, Boiariæ quondam ducis, nata, partim ex veteri lege Saliqua, quod esset de prosapia Adelfingorum, cui Boiariæ ducatus debebatur, & quod maiores in illa quondam prouincia rerum potiti fuissent, & quod exauctorati ducis superioris Othonis filiam in coniugio haberet, ab Henrico quarto Cæsare Boiariæ dux declaratus, suam iterum in Boariam prosapiam traduxit. In qua, teste Vrspergensis, primus Welfo à LVDOLICO primo Imperatore, qui sororem eius Iuditham in coniugio habuerat, quatuor millia mansuum in beneficium acceperat, ducta quoque Boiarica coniuge Beata nomine. de quo Vrspergensis Chronographus, Othonis superioris fortunam commemorans, ita scriptum reliquit: Anno Domini millesimo septuagesimo primo, Otho dux Boiariæ ducatum amisit. Hic itaque Saxo genere, vir amplissimæ autoritatis, prudentia rebusque bellicis perpauca erat comparabilis: & in tanta apud vniuersos primates excellentia habitus, vt Rex, qui iam Saxonibus omnino suspectus & inuisus erat, ipsum contra se in regni fastigium eleuari posse formidaret, si res sua secus cederet. Hinc peruersitatis materiam arripens quidam Eginone mediocri natus loco, rebus admodum tenuis, audacia tamen & nequitia satis diffamatus, patrocinantibus quibusdam regis fidelibus curiam irrepfit, & magnum illum heroem, qui se nunquam nouerat, secum de regis nece tractasse, commentatus est. Seipsum etiam, vt mos est, potestati regiæ vadem obtulit, quousque campionis duello cum duce confligens, vera comprobarentur, quæ retulit. Quid multa? Placitis vel colloquiis regalibus, vno Moguntia, altero Goslarie conditis, Otho cum Eginone, utpote dux cum latrone, primas cum ignobili, congregari contempsit. Sua tamen innocentia vel Eginonis improbitas minime latuit. Sic ducatum Boiariæ Otho, vt reus maiestatis, amisit. Quem Welfo quidam illustis & acer atq; bellicosus, natus Sueuus, accepit. idq; tam principalis discordiæ semen in perpetuos heu præliorum & seditionum, prædarum & incendio-

rum, & schismatum etiam & hæresum atque mortium lamentabiles fructus germenavit atque succreuit. hæc Vrspergensis. Meminit huius Welphonis & Lambertus Schafnaburgensis: Anno Domini M L X X I, Rex natalem Domini Goslarie celebrauit. ibi per interuentum Rudolphi ducis Sueuorum, Welf filius Azonis, marchionis Italarum, ducatum Boiariae suscepit. Is filiam Othonis ducis Boiariorum vxorem duxerat, & per iusiurandum altera iam vice matrimonio fidem dixerat. Quandiu itaque res tranquillae erant, quandiu etiam bellum temere ceptum sine grandi permutatione rerum sedari posse sperabat, maritali vxori affectum & honorem deferebat, & causam foceri quantum poterat armis & consiliis tuebatur. At vbi animaduertit, datam in eum esse sententiam, & bellum iracundiamque regis magis indies aduersus eum crudefcere, leges omnes, vinculaque omnia, quibus vicissim propinquitatem firmauerant, abrupit: satius putans, periurii crimen & violatione fidei verecundiam sustinere, quam res suas florentissimas, desperatis ac perditis eius rebus admiscere. Et primo in tam trepidis rebus petenti auxilium denegauit: dein filiam eius a complexibus suis & tori consortio segregauit, patrique remisit. postremo, ad ipsum eius ducatum occupandum omnem operam impendit: nihil pensi habens, quantum auri, quantum argenti, quantum reddituum ac possessionum suarum dilapidaret, dummodo quod cupiebat assequeretur. Huc pertinent quae paulo post sequuntur: Rex X I. Calend. Nouemb. iuxta conditum venit in Gerstingun. Venerunt omnes Theutonici regni episcopi & comites. Aderat Diodericus dux Mosellae regionis. Aderat Gozilo dux Lotharingiae, tantas habens copias, ita militaribus armis instructas, ita de tota cui praerant regione feruerrimo delectu habito exquisitas, vt solae caeterum Regis exercitum & numero & bellici apparatus gloria praecellere ac supergredi viderentur. Alii duces, Rudolphus scilicet dux Sueuorum, Welf dux Boiariorum, Berchtoldus dux Carentanorum, regi auxilium suum petenti denegauerunt. Et iterum: Ipso tempore Rudolfus dux Sueuorum, Welf dux Boiariorum, Berchtoldus dux Carentinorum, Adalbero episcopus Wirziburgensis, Hermannus episcopus Metensis, & alii plerique principes conuenientes in vnum, consilia conferebant in tantis calamitatibus. Commemoratur idem dux Boiariae, eodemque nomine ac tempore, ab Ottone Frisingensi episcopo, libro Chronicorum septimo, capite 7. loquens de anno Domini millesimo centesimo. Eodem anno Gulielmus comes Pictauiensis, & dux Aquitaniae, Thiemo Iuuaiensis archiepiscopus, Guelpho Noricorum dux, qui in guerra cum Imperatore Frisingensem & Augustensem destruxit vrbes, Itha marchionissa Leopaldi marchionis orientalis mater, Gulielmus & Stephanus Italici barones, cum multis ex Aquitania, Germania, Italiaque, Hierosolymam per Hungariam & Graeciam pergunt. Huc pertinent quae de eodem Welfone Vrspergensis chronographus scribit: Anno Domini millesimo nonagesimo sexto, Welfo dux ante Noricus, qui ab Imperatore iam dudum abiurauerat, & ob id ducatum perdidit, in gratiam eius rediit, ducatumque recepit. Et iterum: Welfo Boiariorum denuo dux, filios suos & ipsos rebellare tentantes, gratia Imperatoris reconciliauit, & vni eorum ducatum post se committi impetrauit. Et rursus alio loco, cum confirmato imperio Henrico quinto, contra quartum patrem, ostendisset, legatos Romam ad Pontificem fuisse a principibus Germaniae missos, Gebhardum Constantiensem episcopum, Ottonem Babenbergensem, Brunonem Treuirensis, & Wiguertum comitem quendam, sic subiungit: At IESVS, qui semper prope est se inuocantibus, & his iuxta qui tribulato sunt corde, repente super eosdem sibi rebelles, Welphonem ducem Noricum, quasi gladium de vagina sua eduxit. Qui tertio superueniens die, manu valida clausas obstructas effregit, Gebhardum virum probatum Tridentinae ecclesiae constitutum a rege catholico nouum episcopum, quem nunquam se suscepturos ciues ipsi conspirauerant, recipi coegit. ipsum quoque Albertum, siueque sceleris complices, adeo perterruit, vt eductos quos clauerant principes, ipsumque castellum nouo principi redderent. Et iterum: Hic ille est Welfo quartus, qui primo ducatum Boiariorum adeptus est, & multa magnifica peregit. Temporibus quippe Henrici Imperatoris quarti hic extitit, & bona fide ei adhaesit, donec idem Imperator multis facinoribus reus habitus: sedi Apostolicae se opposuit, & in mortem praefati Welphonis, vt dicitur, quaedam machinatus fuit. Ex tunc recessit ab eo, & cum aliis principibus Saxoniae & Sueviae eum impugnauit. Hic etiam propter schisma quod eisdem temporibus extitit, Sigfridum Augustensem episcopum schismaticum captiuauit, & comprehensum in vincula iecit, & in castro suo Rauensperg multo tempore catheratum conseruauit. Ciuitates quoque Augustensem & Frisingensem destruxit. Accepit autem reginam Angliae tunc viduam, filiam scilicet Balduini nobilissimi comitis Flandriae, Iuditham, in vxorem: ex qua duos filios, Welphonem scilicet & Henricum (quorum vterque ducatum Boiariae alter post

post alterum possederat) progeniuit. Hic ille est, qui primus fautoribus suis in tot commotionibus bellorum praedia sua distribuendo, paternos redditus comminuit. Manus suas episcopis & abbatibus praebuit, & beneficia non modica ab eis recepit. Omnes possessiones Lutoldi comitis, quas in partibus istis habuit, praeter illas quas in Zvviultum sanctae Mariae contradidit, cum duobus castris Achalm & Vulnelingen, ipso donante possedit. Patrimonium quoque comitis Ottonis de Buchorn, eo viuente, & bona voluntate tradente, recepit & obtinuit. Denique cum ad senilem aetatem peruenisset, & Ratinbuochensem ecclesiam construere ceperat, & satis copiose ditasset, Altorfense quoque monasterium praediis, decimis & mancipiis, necnon & ecclesiasticis ornamentis abundantissime ditasset, alias etiam ecclesias ad se pertinentes aliquo modo meliorasset, volens Deo de excessibus suis difficiliorem satisfactionem exhibere, Hierosolymitanum iter arripuit. Quod in maximis persecutionibus & periculis, Hungariam & Graeciam transiens, persoluit. Sepulchrum enim Domini, & alia sancta loca, omnibus suis pene amissis visitauit: deinde ad reuersionem se parans, Cyprum adiit, vbi de hac vita decedens sepultus est. Ossa tamen eius postea inde sublata, ad Altorfense monasterium translata & reposita sunt. Socii autem peregrinationis & laborum eius, vel interfecti, vel viui Saracenis, machinante perfidissimo Alexio Imperatore, traditi sunt. Porro defuncta prima vxore, Othonis ducis filia, duxit alteram Iuditham, Balduini Flandriae comitis natam.

2 WELFHO, quintus hoc nomine, & in ducatu Boiariae, si primos ad numeres, quartus, Welphonis superioris filius ex Flandra, coniugem habuit Mechtildim Bonifacii Mantuae & Lucae comitis filiam, de quo Vrspergenses annales, cum de superiori locuti fuissent, haec digna memoratu adnotarunt: Igitur Welfo quintus eius nominis, senior inter filios praefati Welphonis, mortuo patre accipit ducatum Boiariorum, & tam curiae suae largitate & honestate, quam finitimarum gentium, maximeque Italiae bellis & honestatibus multa magnifice peregit. Accepit autem Mathildam, nobilissimi ac ditissimi Italici marchionis Bonifacii filiam; in vxorem, foeminam virilis animi, quae ad instar fortissimi principis totam terram illam dominio suo subiugauit. Quam tamen postea, nescio quo interueniente diuortio, repudiauit. Denique omnibus bene compositis, morbo correptus, in villa Cufringen diem clausit extremum: & in Altorf deportatus, iuxta patrem & matrem sepultus est. Henricus frater eius ducatum & omnia quae illius erant obtinuit, & potenter ditioni suae subiecit.

3 HENRICVS Welfo, cognomento Superbus, superioris frater germanus, vt auditum est, illo rebushumanis absoluto, successit in ducatu Boiariae, Sueviaeque marchia: quibus postea ob contumaciam & priuatam quandam simultatem a Cunrado tertio Imperatore priuatus, Brunsvigii in Saxonia ducibus primordia praebuit. De quo Vrspergensis in Annalibus suis haec adnotauit, cum de Welfone fuisset quinto locutus: Henricus frater eius, ducatum & omnia quae illius erant obtinuit, & potenter ditioni suae subiugauit. Accepit autem vxorem de Saxonia, filiam Maginonis ducis, & Sophiae sororis regis Hungariae Colomanni, Wulfildim nomine: ex qua, praeter illos quos infra annos sinus caelestis patriae suscepit, tres filios, Cunradum, Henricum, Welfonem: & quatuor filias, Iuditham, Sophiam, Mathildam & Wulphildam progeniuit. Iuditha nupsit Friderico Sueuorum duci, quae Fridericum Imperatorem nostrum, & vxorem Matthaei ducis Lotharingiae progeniuit: Sophiam Berchtoldus dux de Zaringen, & eo mortuo, Leopoldus marchio de Styria, vxorem accepit: Mathildis primo Diopoldo filio Trepoldi marchionis de Vogburg, postea eo mortuo, Gebhardo de Sulczbach copulata est. Wulphildim Rudolphus Brigantinus comes duxit. Cunradus in clericum ordinatus, cum sub puerilibus annis domi literarum studiis informaretur, tempore maturo Colonienfi archiepiscopo, altiori studio & disciplina claustrali educandus committitur. Vbi in vtroque tantum profecit, sed & aliis virtutibus, vitia declinans, tantum exornauit, vt ab omni & clero & populo amaretur, atque ab omnibus summo honore dignus iudicaretur. Ipse vero honores, diuitias, laudem humanam fugiens: quibusdam se monachis sociavit, cum quibus omnibus, suis ignorantibus, Clareuallense monasterium adiit, ibique se monachum fecit. Deinde procedente tempore Hierosolymam petiit: vbi cuidam seruo Dei in heremo manente adhaesit, eique cum omni humilitate necessaria ministrauit. Tandem sentiens, se quadam infirmitate tactum, de reuersione cogitauit: & ingressus nauem, Baram ciuitatem S. Nicolai peruenit, vbi beato sine diem vltimum clausit, honorificeque sepultus ibidem quiescit. Circa idem tempus pater quoque eius, & mater: pater in castro Rauensbutg, mater in Altorf, 16 die post mortem mariti, obierunt, & in monasterio sancti Martini sepulti sunt. Henricus vero defuncto patre, ducatum eius adeptus est. Hic est Henricus ille, de quo supra dictum est, frater Welfo

*Gertrudis
hac vocatur,
Gebardi Saxo-
nia ducis
nepos.*

*Quando &
quibus au-
spiciis Wel-
phones in
Saxoniam
peruen-
erunt.*

*Causa qua-
re Welpho-
nes ex Boi-
ria Saxonia-
que elimi-
nati fue-
runt.*

phonis nouissimi, qui filiam Lotharii accepit vxorē, & nuptias cum ea apud Augustam ciuitatē, cōuocatis fere omnibus principibus, magnifice celebravit, in loco qui dicitur Concio legum. Quo factō, venit ad Imperatorem Lotharium, focerum suum, apud ciuitatem Nurnberch, & ibi ducatum Saxonix & omnia beneficia, quæ Imperator ab Episcopis & abbatibus habuit, in beneficio suscepit: & ibidem pollicetur eidem Imperatori auxilium contra præfatum Fridericū, & Cunradum fratrem eius. licet autem in Bauaria haberet bellum contra quendam nobilē Fridericum Ratisponensis ecclesiæ aduocatum, cuius etiā castrum fortissimū Falkenstain obsidione cinxerat: relictis tamē in obsidione militib. festinauit focero suo venire in auxiliū. Imperator quippe Lotharius eo tempore obsederat Spiram ciuitatem, eo quod ciuitas illa faueret Friderico & Cunrado ducibus. ad cuius auxili-
um adduxit milites sexcentos, quos tamen vltra Rhenum apud se prope collocauit, vt impetus & irruptiones Friderici ducis præcaueret. Fridericus tamē dux, vtpote vir armis strenuus, quadam nocte in castra ipsius irruit. Sane Hēricus præmunitus fuerat, armis & equitaturis instructus, quibus ad fugam illum compulit, & ita fugientem illum vsque ad Gruoningem insequitur. Deinde mediante Moguntino archiepiscopo, Spirenses in gratiā Imperatoris redeunt: castrum quoque Falkenstain à duce Henrico in Boiariam regresso capitur. Non multo post Fridericus dux memor pristinx iniuriæ, Altorf & Rauenspurch armata manu inuasit: vbi quosdam captiuauit, & villas circumquaque & Memmingen incendio vastauit. Sequenti vero ætate, Henricus dux cum exercitu copioso fines Friderici ingressus, à villa Tuogendorf, quæ est in ripa Danubii, incipiens, & vltra Stouffen perueniens, omnia circumquaque in transitu & in reditu incendio & præda deuastat. Posthæc rediens in Bauariam, bella plurima peregit: videlicet contra episcopum Ratisponensem, & Othonem comitem de Wolfratzhusen. Hi quoque in auxilium suum habuerunt Luitpoldum marchionem Orientalem. Qui omnes congregato copioso exercitu, castra iuxta Isaram fluuium posuerunt, vt attentarent ducem de finibus istis expellere. Cæterum dux acies suas ordinauit e contra. Cumq; pugnā inire debuissent, Otto palatinus de Witlynsbach considerans periculum vtriusque partis, mediatorem se interposuit, & siue minis siue promissionibus sæpeditum Fridericum aduocatum, consobrinum suum, & Ottonem comitem generum suum, ad hoc induxit, vt in potestatem ducis se traderēt, & castrū Wolfratzhusen, quod milites ducis dudum obsederant. Dux itaque ipsum Ottonem comitem custodia militum deputatum abduxit, & castrum cum ædificiis incendit. Postmodum etiam episcopus Ratisponensis in gratiam ducis rediit, & comitatum quem habebat episcopatus Ratisponensis circa OEnum fluuium, ei in beneficio concessit. Sicque factum est, vt bella quiescerent in Boiaria. Hæc Urspergensis de primordiis ducatus, liberisque Henrici huius Welphonis. Placet etiam ex Ottonē Frisingensi præfule, qui eius temporibus vixit, audire causam, quam obrem in odium Friderici ac Cunradi Sueuiæ ducum, à quorum postremo deinceps Boiariæ Saxonixque dominiis exutus fuerat, diuerterit. Nam cum gener esset Lotharii Cæsaris, eius causam contra Cunradum Sueuum anticæsarem nusquam non adferuerat. itaque mortuo focero, cum ad apicem Imperii Cunradus solus conscendisset, memor iniuriarum veterum, hunc Henricum proscripserat apud Goslariam: & auxilio marchionum orientalium, aliorumque principum, è Boiariæ finibus eiecerat. Vnde scribit Otto libro septimo Annalium: Porro Henricus Noricorum dux, gener regis, per Thusciam exercitum ducens, summo Pontifici vsque ad Imperatorem conductum præbuit. Et iterum: At Henricus dux, cum militia Boiariorum Beneuentum cæpit, & Papæ restituit. nam apud Albam suburbia ciuitatis sibi resistere nitentis, ante expugnauerat atq; destruxerat. Addit Urspergensis: Post hæc Imperator mouet expeditionem in Italiam, iam secunda vice. in qua expeditione præfatus Henricus (intelligit Boiariæ ducem) mille quingentos milites duxit in Italiam, & cum Imperatore in citeriori Italia Gardam & Garistallum castra cæpit, quæ etiam in beneficio suscepit. Et iterum, cum Lotharii mortem commemoraret: Anno (inquit) millesimo c. x x x v i i i, Lotharius rex obiit in autumno, sine filiis. Dux vero Henricus, in cuius finibus obierat, regalia referuauit, vt in generali conuentu principum, qui in proxima Pentecoste Maguntix conditus fuerat, præsentaret. Quidam autem ex principibus timentes, ne forte in generali curia Henricus dux, qui tunc præcipui & nominis & dignitatis in regno fuerat, per potentiam præualeret, circa mediam Quadragesimam consilio habito, in oppido Rheni Confluentia conuentum celebrat, ibique Chunradum fratrem Friderici (de quo supra diximus) præfente Theodvino episcopo cardinali regem creant. Meminit huius historiæ & Otto Frising. lib. 7. Chron. cap. 23. & lib. 1. historiæ Friderici primi, cap. 22. Qui iterum cap. 23. libri septimi Chronicorum, de eiusdem Henrici proscriptione tractans: Itaque Cunradus, inquit, rex Pentecosten incuria,

ria, in præfata ciuitate (intelligit Moguntiam) vt conditum erat, cum maximo regni fastigio, & maximo conuentu principum habuit. Vbi omnes Saxones, simul cum viduata Imperatrice Richinza venientes, vltro se suæ ditioni subdidere. Solus ex principibus dux Hēricus regalia seruans aberat, ad quæ reddenda in festiuitate apostolorum Petri & Pauli dies ei præfigitur Ratisponæ. Quo veniens, regalia quidem multis illectus promissis reddidit: sed tamen ea minime consecutus, infecto pacis negotio sine gratia eius recessit. Cumque multis modis homo præpotens & animosus, sed nutu Dei humiliatus, misericordiam peteret, nec impetraret, tandem iudicio quorundam principum apud Herbipolim proscribitur: ac proxima natiuitate Domini in palatio Goslariensi ducatus ei abiudicatur. Et mirum dictu, princeps ante potentissimus, & cuius autoritas, vt ipse gloriabatur, à mari vsque ad mare, id est, à Dania vsq; in Siciliam extendebatur, in tantam in breui humilitatem venit, vt penè omnibus fidelibus & amicis suis in Boiaria à se deficientibus, clam inde egressus, quatuor tantum comitatus sociis in Saxoniam veniret.

Idem cap. 15. de morte agens prædicti Henrici: Ea tempestate Henricus (ait) dum in Saxoniam Albertum marchionem sibi rebellantem in tantum humiliasset, vt castris eius dirutis, terris circumquaque vastatis, ad regem auxilii gratia ire compulisset, omnibusque suis ibidem dispositis, iam in Boiariam ire proposuisset, morbo correptus diem clausit extremū, ac in monasterio Luther, iuxta focerum humatur. Reliquit autem, præter fratrem, de quo mox acturi sumus, & filium Henricum Leonem, qui postmodum per Fridericum Barbarossam Cæsarem restitutus est: duas filias, quorū Iuditha Friderico ab Hohenstaufen nupserrat, Sueuiæ duci, mater Friderici primi: secunda vero viduata à Berchtoldo de Zaringa duce, Lupoldo Styriæ marchioni nupserrat.

4 WELPHO sextus, superioris Henrici frater germanus, etsi Boiariæ ducatus gubernacula nunquam consecutus fuerit, tamen huius nobilis prosapiæ nominisque cum alumnus extiterit, prætermittere eum nolui: præcipue vero, quod pro ducatu isto cum Lupoldo Austriaco diu armis contenderit, vt hisce verbis Otto Frisingensis testatur, capite 25, libri septimi Chronicorum, cum de Henrici Superbi fratre Welfone locutus fuisset, subiungit: Luipoldus vero ducatum ex hinc Noricum potenter se habere confidens, dum in obsidione castri Pheleia duorum fratrum qui soli ex Noricis baronibus in partibus ducis Henrici steterant, incaute moraretur, Gvvelpho ducis Henrici frater, ex improviso collecto milite superueniens, fortissime pugnando, cæsis ex vtraque parte pluribus, multis captiuatis, ducem cedere coegit. His elatus successibus, dum regem quoque non multo post in obsidione castri Wynsperg morantem, pugna adgredi tentat, amissis multis, cum paucis fugit è prælio. Porro hunc rediisse postea in gratiam Cunradi Cæsaris, ex eodem apparet Othone libro 1. in vita Friderici primi, cap. 6, cum de bello Imperatoris illius gesto in Saxoniam tractat: Fuerunt in comitatu eius (inquit) quatuor magni duces, singuli cum singulis legionibus: Zuentebaldus dux Bohemorum, Guelpho dux Noricorum, Rudolphus dux Sueuorum, Gotofredus dux Lutharingorum, & alii principes, comites, nobilesque innumerabiles iuxta fluuium Vnstruot dictum. Huc pertinent, quæ in eandem sententiam scribit Urspergensis, cum de expeditione in Asiam à Cunrado tertio suscepta scribit. In hoc ergo laborioso itinere, Cunradus rex commilitoni suo Welphoni (sic enim eum nominare solebat) sæpissime in necessitate subueniebat, ac de omnibus quæ à regio fisco Constantinopolitani Imperatoris sibi offerebantur, partem illi tradebat. Denique Hierosolymam venientes, cum alii procinctum sub rege Cunrado contra Damascum mouerent, Welpho infirmitate captus, ac in desperatione positus, ad reuersionem se parat. Transito igitur mari conualescens, Siciliam attingit: vbi Rogerius eum magno domus suæ tripudio suscipiens, ac honorifice dimittens, iterum ad rebellandum regi, maximis muneribus illectum incitat. Igitur reuersus in proxima hyeme, circa Purificationem sanctæ Mariæ, collecto milite, fines regis inuadit, ac castrum eius Flochberg forti impugnatione sollicitans, dum in reuersione militem nimis diffuse & incaute duceret, à militibus regis circumuentus, ac cōgressione inita, cum paucis aliis circumquaque diffusis plus ex infortunio quam ex instantia belli, milites Welph fugam arripiunt: plurimisque captis, nullo occiso, ignominiose reuertuntur. & sic guerra diu anxie inter ipsum & regem agitata, finita est. nam Fridericus, qui postmodum fuit Imperator, fratruelis regis, & filius sororis prædicti Welphonis, medijs se ad compositionem faciendam interposuit: captiuosque duci reddi, ac regem de cætero securum penes illum esse, prouida deliberatione confirmauit. Rex ergo accepto consilio, Vuelphoni aliquos redditus de fisco regni, cum villa Merdingē cōcessit: ac sic firmata pace, ipse rex relicto filio paruulo Friderico, in breui post vita decessit, ac in monasterio Loracensi est sepultus: & Friderico fratrueli sedē regni reliquit, statuēs cum eodē, vt filio suo, cum ad

annos perueniret, ducatum Sueuiæ concederet. Refert præterea Vrspergensis, vt eius nominatim verbis utar, Fridericum Barbarossam Cæsarem Welphoni auunculo suo, vt eius fauorem plene obtineret, contulisse in beneficium marchiam Tusciæ, ducatum Spoleti, & principatum Sardinia. is ex Gotofredi comitis à Kalb filia, Welphonem septimum procreauit, qui in Italia gubernans obiit.

5 HENRICVS, hoc nomine tertius in hoc stemmate, cognominatus Iunior, & Leo, superioris Henrici exulis filius, et si in ducatu non successerit Austriacis marchionibus, Luipoldo ac Henrico Austriam gubernantibus, tamen consecutus gratiam, cum adoleuisset, extincto patre, Boiariam recepit, pro qua coram Friderico Imperatore regni proceribus diu contendebat. Ad quod pertinet ille Ottonis Frising. locus primo libro, in vita Fri-
10 derici primi, cap. 43, scribentis de Henrico tertio Imperatore, comitia apud Moguntiacum celebrante: Ibi que filio suo Henrico adhuc puero, per electionem principum rege constituto, in palatio Aquis eum Dominica medianæ quadragesimæ regem inungi ac coronari iubens, regni participem legit. Ad prædictam curiam Henricus, Henrici, de quo supra dictum est, Noricorum ducis filius, qui iam adoleuerat, venit: ducatum Noricum, quem patri suo non iuste abiudicatum assererat, iure hæreditario reposcens. Quem princeps, multa prudentia ac ingenio inductum, vsque ad reditum suum suspendit. Et iterum libro se-
20 cundo eiusdem historiarum, capite septimo, tractans de Friderico primo: Erat vero multa serenissimi principis anxietas, cum omnia prospere in regno agerentur, qualiter controuersia quæ inter eius carnem & sanguinem, id est Henricum patrum suum, & itidem Henricum auunculi sui filium, duces, de Norico ducatu agitabatur, sine sanguinis effusione terminari posset. Fuit namque Henricus iste, Henrici quondam Norici ducis filius, quem (vt alibi dictum est) Chunradus rex à Boiaria eiectum, in Saxonia manere compulerat: ducatumque ipsius, primum Luipoldo, marchionis Luipoldi filio, ac deinde fratri ipsius, huic Henrico concesserat. Rex vero prædictam litem iudicio vel consilio decisurus, vtrique autumnali tempore, mense Octobri, in ciuitate Herbipoli curiam præfigit. Quo dum alter, Henrici scilicet ducis filius, veniret, alter se absentaret, iterum & iterum vocatur. Et capite nono eiusdem historiarum: Ad prædictam (inquit) curiam prænominati duces, ambo Henrici, pro ducatu Norico, vt dictum est, contententes, venerunt: sed altero, quod legitime vocatus non fuisset prætendente, debitum finem negocium ibi habere non potuit. Et cap. vnde-
30 cimo sequenti: Proximo dehinc mense Decembrio, vtrique duces, Henricus itidem & Henricus, in ciuitate Spira, principis adsistunt iudicio: sed iterum altero de legitima vocatione se excusante, res protelatur. Itaque Fridericus dum iam fere per biennium, ad decidendam litem duorum principum, sibi, vt dictum est, ex propinquitate sanguinis tam affinium laborasset, tandem alterius instantia, qui in paternam hæreditatem, à qua diu propulsus fuerat, redire cupiebat, flexus, imminente etiam sibi expeditionis labore, in qua eundem iuuenem militem sociumque vitæ habere debuit, finem negocio imponere cogebatur. Proinde in oppido Saxoniarum Gaslatia curiam celebrans, vtroque duces, datis edictis, euocauit. Vbi dum altero veniente, alter se absentaret, iudicio principum alteri, id est Henrico Saxoniarum duci Boiariæ ducatus adiudicatur. Et iterum cap. 28, eiusdem libri: Post hæc mediante Octo-
40 bri, Imperator Ratisponam Norici ducatus metropolim, curiam celebraturus ingreditur, habens secum Henricum, Henrici ducis filium, in possessionem eiusdem ducatus mittendum. Et subdit: Igitur sedente ibi in publico consistorio Imperatore, iam sepe nominatus Henricus dux possessionem suam, patrumque suorum recipit sedem. Nam & proceres Boiariæ hominum & iuramento sibi colligantur: & ciues non solum iuramento, sed etiam ne ullam vacillandi potestatem haberent, vadidus obfirmantur. hæc ille. Ex quibus patet, exulis filium Henricum hunc iuniorem, ducatum Boiorum recepisse auctoritate Friderici primi Barbarossæ cognomento. Quem qualiter non ita multo post in totum amiserit, parua modo in Saxoniarum ditione retenta inter Lunæburgum & Brunschuigam, vbi Otho filius in Imperatorem electus post Philippum, principatum ad posterum transmisit Brunsvigii & Luneburgi
50 ducatus appellatum, libet ex Vrspergensis annalibus audire, cum Mediolani obsidionem describit: In hac obsidione Imperator non profecit. nam dux Henricus de Saxonia, nepos suus, perfide ab eo recessit, sumpta occasione de excommunicatione, & forte accepta pecunia. Quem, vt referunt homines, secutus est Imperator: & ad ipsum veniens super lacum Cumanum, cum magna humilitate postulauit, vt se non desereret, ita vt videretur pro tali petitione, ad pedes se eius velle demittere. quod dux discrete recusauit. Quidam autem officialis ipsius ducis, Iordanus nomine, narratur superbe dixisse: Sinite Domine, vt corona Imperialis veniat vobis ad pedes, quia veniet & ad caput. Tunc Imperator compulsus exercitum suum dimittere, cum maximo labore, auxilio præcipue Taurinensium & Noua-
riensi-

riensium egressus de Italia, per montem Iouis tendens in Burgundiam, terram vxoris suæ: in quibusdam etiam locis adeo angustatus, vt accepta tunica seruietis, seruum se esse simularet, & equos tanquam seruus procuraret: tandem veniens in Alemaniam, præfatum ducem de traditione & crimine læsæ maiestatis impetiuit. Dux siquidem ipsum præueniens, in Sueuia fecerat conpirationem contra Imperatorem, & præcipue cum Zoltensibus & Veringensibus, & quibusdam aliis comitibus. Ast Imperator ipsum ducem frequenter euocat ad curiam, ad obiecta responsurum. Vbi quidam principes & barones fautores ducis, more Teutonicorum, qui sine lege & ratione voluntatem suam pro iure statuentes, contra Imperatorem hoc ius tenere voluerunt, vt Imperator ducem condemnare non posset, vel terras suas abiudicare, nisi infra terras ducis placitum statueret. Porro quidam nobilis assurgens in medium proposuit, quod lege duellionum, quæ & lege & ratione firmatur, hoc vellet obtinere, contra quemlibet secum pugnare volentem: quod Imperator quemlibet principem posset euocare pro iusticia, ad locum quemcunque vellet, infra terminos sui Imperii existentem. Cumque nullus isti se offerret ad pugnam, edicto Imperatoris præfata sententia pro iure perpetuo statuta est, quam non dubium est auctoritate & ratione firmari. Cumque Imperator præfato duci abiudicasset suos ducatus, & alia bona, singula concessit his quibus apta erant ad retinendum Sicque factum est, vt ducatum Noricum concederet Ottoni palatino de Witlynsbach, cuius & supra mentionem fecimus. Qui fretus auxilio fratrum suorum, Cunradi videlicet Saltzeburgensis archiepiscopi, qui postmodum etiam
20 fuit Moguntinensis archiepiscopus: Ottonis quoque fratris sui, quem fecit Palatinum, cuius filius postea Philippum regem interfecit: necnon & Friderici, qui dicebatur Barbatu. horum siquidem auxilio ducatum viriliter obtinuit, & ducem de partibus illis expulit. Ducatum vero Saxoniarum contulit cuidam nobili Bernhardo de Anhalde, filio supradicti Alberti, qui etiam vsque ad tempora nostra superuixit. Huic auxilium præbebat Colonienis archiepiscopus Philippus, & Moguntinensis, & Landgravius de Turingia, qui impugnantes ipsum ducem in Saxonia infra vnum mensem de castris ipsius firmissimis (sicut relatum didici) sedecim expugnauerunt, & ipsum de terra vsque Brunsvvrig expulerunt. Imperator vero bona ipsius multis distribuit, præter ea quæ Welphoni patruo eiusdem & suo auunculo dereliquit: quæ tamen omnia postmodum cesserunt Imperatori, siue hæreditaria successione, siue fiscali. Cæterum Henricus ille suæ stirpis in Bauaria postremus dux, duas in matrimonio coniuges habuit, Clementiam Cunradi ducis Zaringia filiam, quam repudiauit, & Mechtildim Henrici senioris Angliæ regis natam. Ex qua tres filios suscepit, Brunsvvrigii & Luneburgæ in Saxonia duces, Ottonem, Henricum, & Wilhelmum: quorum Otto postea ad Imperiale fastigium conscendit. Non possum hic omittere locum Auentini, quo causa, quam obrem secundario motus sit à Friderico primo Imp. post patrem ducatu Boiariæ, explicatur, libro Annalium Boiorum sexto in hæc verba: Inter hæc Mediolanenses iterum rebellant. Alexandriam urbem in odium Imperatoris condunt, ab Alexandro hoste eius nomen indunt. ibi se munire statuunt. Cæsar sexto Italiam petit, Alexandriam obsidet, oppidum solo æquat. Henricus dux Boiorum atque Saxoniarum, qui ibi cum
40 quinque millibus equitum erat, corruptus pecunia, sua su Iordani Trugfes ab Imperatore amitino suo (Fridericum primum intelligit) deficit, cum omnibus copiis suis absque comitatu ex castris discedit in Rhætiam, cum Zoryngensibus & Veringensibus, cæterisque societatem inuit, aduersus Augustum conspirat. hæc ille. Refert & aliam idem proscriptio- nis eius ducis causam, quod videlicet reuersus ex Italia, Monachium ciuitatem condidisset, emporiumque nouum salis excitasset in detrimentum Fruxinensium episcoporum, qui in villa Veringen proxima tale emporium Cæsarum prærogatiuis habuerant confirmatum. Qua de re delatus ab episcopo ad Imperatorem Fridericum primum, cum comparere noluisse, ex contumacia, loco atque dignitate deturbatur. Albertus episcopus Fruxinensis (inquit Auentinus) ad Imperatorem, qui ex Italia redierat, se confert, iniuriam sibi illatam
50 à duce Boiorum commemorat, opem Cæsaris implorat. Augustus sæpius Henricho diem dicit, minatur, præcipit, imperat. Is sæpius aspernatur, floccifacit. Cæsar rebellem tandem Gemundæ Sueuiæ proscribit. Addit & tertiam causam Auentinus proscriptio- nis, quod accusatus à Saxonibus erat, quos intestino bello perdebat videlicet: denique quod cum socero Anglo, necis sancti Thomæ Cantuariensis conscius esset. Quapropter comitiis indictis, præsentibus omnibus Boiariæ Saxoniarumque tam proceribus quam episcopis, anno 1180 apud Ratisponam vtroque ducatu, Boiariæ videlicet atque Saxoniarum, legibus Imperii obferuatis, publice priuatur. Cuius postea filios receptos in gratiam Henricus sextus Imperator, Wilhelmum & Othonem in partem Saxonici ducatus restituerat. Henrico quoque fratri illorum, Chunradi postremi Rheni palatini filiam Clementiam, vna cum palatina-

tus ditione, benigne concessit. Vnde nata fuit Agnes, quæ palatinum Boiariæ coniunxerat, ad Othonem maritum illo pro dote allato.

*D V C E S B O I A R I A E E X S T I R P E M A R -
chionum orientalium, siue Austria.*

I LEOPOLDVS, diui quondam Lupoldi Austriæ marchionis secundo genitus filius, à Cunrado tertio Imperatore, fratre ipsius vterino, Henrico Superbo proscripso ac Welphonum familia ob crimen læsæ maiestatis ex ducatu Boiariæ eliminatis, substitutus, gubernacula Boiorum primus suscepit. Qua de re Otto Frisingensis frater ipsius, libro Chronicorum septimo sic scriptum reliquit, cap. 23, vbi de proscriptione supradicti Henrici Welphonis Goslariæ facta egisset: Cunradus rex Boiariam ingressus, ducatum Lupoldo iuniori, Luipaldi marchionis filio fratri suo ex parte matris tradidit. Et iterum cap. 25: Dum hæc aguntur in Italia, Leopoldus marchio suscepto à rege ducatu Norico, omnibus pene baronibus ad eum pertinentibus, amoreque seu terrore vltro ad eum confluentibus, primo metropolim ac sedem ducatus Ratisponam ditioni suæ subdidit: post collecto milite copioso, totam Boiariam pertransiens, in ipso eius termino iuxta Lycum fluuium, contra urbem Augustensem negocia terræ per triduum tractans, strenui iudicis officium exercuit. Et subdit: Luipaldus vero ducatum exhinc Noricum potenter se habere confidens, dum in obsidione castri Phaleia duorum fratrum, qui soli ex Noricis ex parte ducis Henrici steterant, incaute moraretur, Guelpho ducis Henrici frater, ex improviso collecto milite superueniens, fortissime pugnando, cæcis ex vtraque parte pluribus, multis captiuatis, ducem cedere coegit. His elatus successibus, dum regem quoque non multo post in obsidione castri Wynsperg morantē, pugna adgredi tentat, amissis multis, cum paucis fugit è prælio. Non multo post, duce Luipoldo in vrbe Ratispona ciuilia iura disponente, ex Palatini comitis Ottonis importunitate seditio oritur. Dux cum suis populo circumquaque cōcurrente, arma arripuit: succensisque aliquibus vrbis vicis, ciuibus tam armorum quam incendii metu discurrentibus, periculum euadens, vrbe recessit, ac vastatis in circuitu agris, ad tempus inde diuertens, collecto milite, non longe à ciuitate castra posuit: tandemque terrore perculsos, pecuniæ pactione in ditionem accepit. Dehinc dedecus à Guelphone sibi apud Phalleiam illatū vlcisci statuens, armata manu ad Lycum vsque progreditur: ibique destructis quorundam inimicorum suorum munitionibus, cunctisque circumquaque vastatis, per fines nostros cum multo ecclesiæ nostræ damno reuertitur. Ipse vero non multo post Ratisponæ infirmatus, in territorio Patauiensi diem obiit: & in monasterio sanctæ Crucis, quod à patre suo fundatum ipse plurimum ditauerat, humatur. eique in Marchia successit frater suus Henricus.

2 HENRICVS, superioris Lupoldi frater germanus nati minor, mortuo Cūrado Imperatore fratre vterino, tam in ducatu Boiariæ, quam Austriæ marchia substituitur: ac pro confirmatione eius principatus, matrimonio Gertrudis, pulsi ducis viduæ, ornatur. de quo Otto Frisingensis frater suus, in Annalibus suis, lib. 2. de rebus à Friderico Cæsare primi gestis, capite 7, sic scriptum reliquit: Fuit namque Henricus iste, Henrici quondam Norici ducis filius: quem, vt alibi dictum est, Cūradus rex è Boiaria eiecit, in Saxonia manere compulerat: ducatumque ipsius primum Leopoldo marchionis Luipaldi filio, ac deinde fratri ipsius Henrico concesserat. Et iterum, cum restitutionem iunioris Welphonis in ducatum Boiariæ factam sub Friderico primo describeret: Igitur consummato scelerate viæ labore, princeps ad familiaria remeans domicilia, alloquitur in confinio Ratisponensium patrum suum Henricum ducem, vt ei de transactione facienda cum altero Henrico, qui iam, vt dictum est, ducatum Boiariæ iudicio principum obtinuerat, persuaderet. Cui dum ille tunc non acquiesceret, verum diem alium, quo eum super eodem negotio per internuncios conueniret, in Boiaria versus confinium Boemorum constituit. Quo princeps veniens, Labeslaum ducem Bohemiæ, Albertum marchionem Saxonie, Hermannum palatinum comitem Rheni cum aliis viris magnis obuios habuit. Et cap. 32 eiusdem libri, loquens de resignatione ducatus Boiariæ, facta ab Austriaco: Igitur mediante iam Septembre (inquit) principes Ratisponæ conueniunt, ac per aliquot dies præsentiam Imperatoris præstolantur. dehinc principe patre suo in campum occurrēte (manebat enim ille ad duo Teutonici miliaria sub papilionibus, cunctis proceribus virisque magnis occurrentibus) consilium quod iam diu secreto retentum celabatur, publicatum est. Erat autem hæc summa, vt recolō, concordia. Henricus maior nati ducatum Boiariæ per septem vexilla resignauit. Quibus minori traditis, ille duobus vexillis marchiam Orientalem cum comitatibus ad eam ex antiquo pertinentibus reddidit. Exin de eadē marchia cum prædictis comitatibus,

quos

quos tres dicunt, iudicio principum ducatum fecit: eumque non solum sibi, sed & vxori cum duobus vexillis tradidit. Neue in posterum ab aliquo successorum suorum mutari posset, aut infringi, priuilegio confirmauit. Acta sunt hæc anno regni eius quinto, Imperii tertio. Ad istam ducatus Boiariæ resignationem, nouamque ducatus Austriæ inaugurationem, alludit Ligurinus poeta in vita Friderici primi, hoc carmine:

*Inde Ratisponam princeps, & publica regni
Cura vocat proceres, & rerum fama nouarum.
Hic inter regis patrum, regisque nepotem,
Hactenus occulto de pacis fœdere, formam
Nunc tandem vulgare parant, & ferre sub auribus.
Quæ qualis fuerit, rerum satis ordo docebit.
Nam patruus regis per septem signa ducatum,
Rite resignauit, quæ tradidit ille nepoti.
E quibus ille duo patruo tradenda resignans,
Austriaca iura viro pariter cessura reliquit.
Marchia tunc tellus erat hæc, nunc vero ducatus:
Namque volens prisca defendere nomen honoris
Rex patruo, cum tres comitatus ille teneret,
His quasi compactis, & in vno corpore iunctis,
Consilio procerum celebrem dedit esse ducatum.
Neue secuturi factum subuertere reges,
Aut renocare queant, regali tuta sigillo
Argumenta duci monumentaque certa reliquit:
Vt que bono pacis cunctas florente per vrbes,
Hæc quoque regali frueretur munere tellus,
Vltima iurata suscepit Norica pacem.*

Hæc ille de Austriæ ducibus, rerum in Boiaria potentibus.

*D V C E S B O I A R I A E, E X B O I A R I I S, P A -
latinis videlicet à Scheyren & Witlinspach.*

I OTTO, præfectus aulae Friderici primi, comes palatinus à Scheyrn & Witlinspach, antiquissimæ Boiorum familiae, ab Arnolde, eiusque quondam patre Leopoldo, fratreque Berchtoldo, Boiariæ ducibus descendens, qui ante Saxones videlicet rerum per Noricum potiebantur, posteaquam Arnoldi filii Eberhardus, Vernerus & Otho, ob crimen læsæ maiestatis ab Othone primum Imperatore comitatum angustiis conclusi fuissent, diu inter Boiariæ proceres humi repentes posteros habuerunt: Ottonem palatinum, qui Hungaros accersuit, patientem vlturus, de quo Otto Frising. lib. 6. cap. 20. hæc scribit: Huius maxime concussionis author fuisse ex Boiaria quidam Scyrensis comes memoratur, qui tamen perfidiæ suæ pœnas soluens, dum Hungaros incaute eductos morti exposuisset, ab eis tanquam traditor necatus est. Porro terra eius in fiscum redacta, & partim à rege (loquitur de Ottone primo) inter ecclesias diuisa, partim hæredibus eius cum castro Scyrensi relicta, æterno anathemati ab Episcopis addicata fuisse traditur. Ex huius origine cum multi hactenus tyranni surrexerint, Otto palatinus comes, perfidi & iniqui patris haud dissimilis hæres, omnes priores malitia supergrediens, Ecclesiam Dei vsque in præsentem diem persequi non destitit. Sic enim, mirabile dictu, quo diuino iudicio nescio, pene tota illa posteritas in reprobum sensum tradita est, vt vel nulli vel pauci vtriusque sexus cuiuscunque professionis seu ordinis ex ea inueniantur, quin vel aperta tyrannide desæuiant: vel omnino infatuati ad omnem tam Ecclesiasticum quam secularem honorem indigni, furtis & latrociniiis inseruientes, vitam miseram mendicando transigunt. Hæc Otto de Scyrensibus comitibus palatinis in ducatu Boiariæ. In qua præterea stirpe post supradictos Arnoldi ducis filios reperi Ethiconem, Rapatonem, Gebhardum præsulem Ratisponens. Georgium monachum, Cunradum, Wernherum tertium, qui ædificauit castrum Witlinspach: Ottonem secundum, qui ex Haczigæ Arragonum regis filia, Hermanni comitis à Katsl vidua, tres liberos procreauit, Ottonem tertium, Bernhardum & Ekardum, quem ab euentu audaciæ ac facinoris cuiusdam egregii sub Henrico quarto editi vulgo & in vernacula lingua chronographi appellitant *Herrzog Eckhart mit dem pundschnoch*, eo quod ad peronem siue calceum detractum in discrimine, fugientes Christianos milites iterum pugnae restituisset. Huius mater Haczigæ, fundauit circa annū Domini 1077, monasterium Vischbach, & mon-

tem sancti Petri prope Rosenhaym. Ekardus vero, quem diximus cum perone nuncupari, Effert mit dem yundschuoch/ reliquit filios Cunradum comitem de Vallay & Gruob, & Arnoldum comitem de Dachau & Landsperg. quorum Cunradus procreauit Arnoldum ducem Ruffiæ, interfectum Mediolani sub Friderico primo, & Cunradum monachum in Scheyrn: Arnoldus vero alter fratrum progeniuit Henricum episcopum Ratisponensem, Cunradum, Ottonem & Berengarium. Otto rursus Henricum comitem de Vallay tulit (contra quem, bellum gessisse Fridericum primum Imperatorem, Otto Frising. tradit in eius Cæsaris vita lib. 1. cap. 25) & Cunradum ducem Dalmatiæ, cuius meminit idem Otho Frising. lib. 1. eiusdem historiæ cap. 25.

Sed dimissis his, redeo ad Ottonem magnum præfectum aulae Friderici primi, & ab eodem in locum proscripti Henrici Welphonis Boiariæ ducem designatum. Cuius pater eodem nomine vocatus, ex Haylca comitis à Leugenfeld filia procreauerat quoque Cunradum Moguntinum archiepiscopum, à Friderico Imperatore, quod Octauiano papæ faueret, priuatum: Fridericum, fundatorem monasterii Embsdorf: & Ottonem sextum, auctorem cænobii Innerdorf, patrem Ottonis septimi, illius videlicet qui Philippum regem occiderat. Porro Othonis, quem ducem Boiariæ, vt diximus, Fridericus primus inuestiuerat, meminit Otho Frisingensis eius temporis chronogaphus, cum obsidionem Mediolanensem describit, lib. 3. de vita Friderici, cap. 35. Igitur Otho palatinus comes de Boiaria, cuius iam sæpe mentio habita est, cum duobus fratribus suis Friderico & Othone iuniore, aliaque sibi coniuncta militia, ad portam quam ipsi vallauerant, diligentius hostium conamina obseruabant. Et iterum capite 45. libri quarti, qui eam historiam prorogauit Rauduicus canonicus Frisingensis: Vnde factum est, vt eisdem diebus, cum de ciuitatibus vniuersis obsides exhiberentur, ac Otho palatinus comes de Boiaria, Ferrariam ad id negotium promouendum destinatus fuisset, alueum, quo se Padus ad munimentum ciuitatis partitur, absq; nauibus transmeans, improuisus ac inopinatus superuenit: ordinatisque ad votum omnibus rebus, quadraginta vadibus acceptis rediit. Placet & quod de hoc ipso Othone Vrspergensis scribit, & quomodo in ducem Boiariæ inauguratatus fuerit, referre, cum de Henrici iunioris proscriptione tractat: Cumque Imperator præfato duci (inquit) abiudicasset ducatus duos, & alia bona, singula concessit his quibus apta erant ad retinendum. Sicque factum est, vt ducatum Noricum concederet Othoni palatino de Witlinspach, cuius & supra mentionem fecimus. Qui fretus auxilio fratrum suorum, Cunradi videlicet Saltzburgerensis archiepiscopi, qui postmodum fuit etiam Moguntinensis archiepiscopus, Othonis quoque fratris sui, quem effecit palatinum, cuius filius postea Philippum regem interfecit, nec non & Friderici, qui dicebatur Barbatus: horum inquam auxilio ducatum viriliter obtinuit, & ducem de partibus illis expulit.

2 **LVDOVICVS**, Othonis superioris ex Agnete comitissa à Dachau filius, patri in ducatu Boiariæ successit. Et ex Ludmilla Primislai Bohemiæ regis filia, Alberti comitis à Bogen vidua, procreauit tres filios: Ludouicum secundum, à Friderico secundo Imperatore occisum, & Othonem successorem in ducatu.

3 **OTHO** secundus hoc nomine in ducatu, Henrici postremi palatini Rhenensis filiam Gertrudim nomine nactus vxorem, palatinum familiæ suæ primus adiecit.

4 **HENRICVS**, Othonis superioris filius, imperante Rudolpho Habsburgerensi Boiariis præfuit, Habsburgerensi prosapia in omnibus aduersus. Is ex Elisabeta Hungariæ regis filia Othonem tertium Hungariæ regem, & Ludouicum tertium progeniuit, in palatinatu Rheni & Boiariæ ducatu successorem: & Stephanum ducem, qui ex ducissa Poloniæ Tutta Henricum & Ottonem procreauerat. Genuit & filiam Elisabetam, Cunradi regis Hierosolymitani coniugem.

5 **LVDOVICVS** hoc nomine tertius, in ducatu Boiorum coniugem suam Mariam Brabantinam, ob suspicionem adulterii, Fridpergæ capite affecit. Et post eius obitum, ex Anna Poloniæ regis filia, Ludouicum quartum & Stephanum primum tulit. Habuerat præterea idem Ludouicus Mechtildem, Rudolphi Habsburgerensis Imperatoris filiam, in matrimonio tertio. Quem quidam Annales non Henrici filium, sed Ottonis ex palatinissa Rheni tradunt.

6 **LVDOVICVS** quartus, filius tertii, ex regina Angliæ, Rudolphum palatinum Rheni, à quo omnes postea palatini Rheni defluxere, Adolphi à Nassou regis electi generum, & Ludouicum Romanorum regem procreauit. Licet alii annales, hos non quarti, sed tertii filios extitisse memorent.

7 **RVDOLPHVS**, qui diuisis ditionibus cum fratre Ludouico quinto, qui postea rex fuit, palatinum Rheni accepit moderandum. vbi ex duabus vxoribus, Mechtilde Adolphi comi-

comitis Nassouiensis electi in regem Rom. filia, & altera regina Angliæ, progeniuit tres filios, & duas filias: videlicet Adolphum palatinum successorem, Rudolphum, Rupertum ex cognomento Ruffum, & Mechtildem comitissam à Sponhaym. quorum Rudolphus in matrimonio ducissam Carinthiæ, & Rupertus comitissam Iuliacensem habebant. Sed solus Adolphus stemma propagauit, ex comitissa Ottingensi post se relicto Ruperto, Rupertus electi in regem Romanorum patre. Ferunt & sanctam Brigittam Suetiæ principem huiusce filiam extitisse.

8 **LVDOVICVS** hoc nomine quintus, ducatum Bauariæ in diuisione cum Rudolpho fratre accepit, electus in regem Romanorum aduersus Fridericum Austriacum, qui ex duabus coniugibus, Margaretha comitis postremi Hollandiæ filia, & Beatrice Lignicæsi ducissa, sex filios genuit, & vnam filiam Elisabetam duobus iunctam maritis, Mascino Scaligero Veronensi domino, & comiti Wirtenbergensi. Filiorum Stephanus, qui & stirpem propagauerat, ex cognomento dux de Monaco: Albertus, ex duce de Straubinga, comes Hollandiæ creatus, mortuo Wilhelmo fratre sine prole, ex ducissa de Briga Wilhelmum alterum Hollandiæ comitem tulerat: Wilhelmus, comes Hollandiæ, ob matrem, suæ familiæ primus, ex Mechtilde à Landcaster Angla nullam prolem reliquit: Otto, marchio Brandeburgensis à patre designatus, qui postea filiam Caroli quarti regis Bohemiæ sibi coniunxerat: Ludouicus, ob vxorem Ioannam ex cognomento Maultaschyn, comes Tyrolensis inuestitus à patre Cæsare, Menhardum & Barptolomæum comites Tyrolenses reliquit, postremos generis. Quem ferunt & reginam Daniæ habuisse in coniugio, ante Tyrolensem. Porro Ioanna Tyrolensis, siue Margaretha Maultaschyn, vt quidam vocat, postea secundis nuptiis, aut secundum quosdam tertiis, Rudolpho Sapienti Austriæ duci nupsit, Tyrolemque atque Carinthiam in domum Austriacæ traduxerat, cum post Ludouicum habuisset & Ioannem Brandeburgensem marchionem, Caroli iv filium. Sunt qui & Ioannem Leodiensem præsidem, Ludouici regis hoc nomine quinti ducis Bauariæ fuisse filium memorent.

9 **STEPHANVS**, Ludouici quinti Roman. regis filius, duas habuit in matrimonio, Burggrauiam Norinbergensem, & Elisabetam Siciliæ reginam: ex quibus procreauit Stephanum de Ingolstadio, Ioannem de Monaco, Henricum de Straubinga, Fridericum de Landshuta, & Ludouicum sextum Franciæ regis præfectum aulae: & filiam Thadeam, ducissam Mediolanensem. Quorum Stephanus duas coniuges habuit, ducissam Cleuenssem, & ducissam Mediolanensem: Ioannes comitissam Goritiæ, Fridericus comitissam de Neiffen Sueuam.

10 **RVPERTVS**, hoc nomine secundus in hac prosapia, comes palatinus Rheni, designatus postea rex Romanorum, ex Elisabeta Burggrauia Norinbergenfi filios genuit, Ludouicum palatinum, propagatorem stirpis Palatinorum: Rudolphum palatinum, Rupertum comitem à Sponhaym, propter coniugem Elisabetam, Ioannis postremi comitis Sponhaymensis filiam: Othonem ducem de Mosbach, qui habebat filiam Henrici ducis Bauariæ, & ex ea Ioannem præpositum Augustanum: Rupertum præfulem Ratisponensem: Albertum episcopum Argentoracensem, Ottonem comitem: Elisabetam coniugem comitis de Rheynekh, Barbaram abbatissam, & Annam monialem. Præterea Rupertus regis filii fuere Ioannes palatinus de Nouo foro, qui Palatinatum superiorem in Norico possederat, & cænobium ibidem Montem gratiæ fundauerat: & ex Margaretha ducissa Pomerana & de Stetyr Christophorū filium genuerat, vocatum ad regnum Daniæ, maritumq; Dorotheæ Brandeburgensis. Item Stephanus comes designatus Veldensis Zvvayprukh, qui & postea Ruperto fratre mortuo Sponhaymensis comitatus possederat: & ex comitissa de Sponhaym progenuerat Ludouicum comitem Veldensem, cuius vxor fuerat baronissa à Croy: Fridericum comitem à Zvvayprukh, Ioannem archipræfulem Magdeburgensem, & Rupertum antistitem Argentoracensem. Et Fridericus quidem ex Margaretha Geldrensi Ioannem comitem Veldensem, Rupertum episcopum Ratisponensem, & Stephanum præpositum Coloniensem. Hic notandum obiter est, comitatum Sponhaymensis per Elisabetam quandam, sororem Ioannis postremi comitis, fuisse domui Palatinorum coniunctum, cum Ruperto nupsisset, & illi quintam partem comitatus cum oppido Creutzenach dotis loco attulisset, circa annum Domini 1416. Cuius frater Ioannes, cum haberet quatuor partes in ditione comitatus, post se duas filias reliquit. Quarum Machtildis Rudolpho marchioni Badensi nupsit, Bernhardi marchionis mater: Loretha vero, Henrico comiti Veldensi coniungitur, mater Friderici comitis vltimi Veldensis. Cuius vnica filia Anna, copulata Stephano palatino, domui Palatinorum & suam ditionem cum oppido Symern & tractu Hunczruk adiecit. Hinc est quod adhuc in hodiernum vna linea Palatinorum in Symern rerum potitur: vulgo dicti, duces ab Hunczruk, comites Veldenses & Sponhaymenses. Cæte-

rum Stephanus palatinus prædictus, qui postremi Veldensis filiam acceperat, ex ea suscepit Alexandrum, Fridericum, Rupertum Argentoracensem præfulem. Ioannem Magdenburgensem, Stephanum canonicum Coloniensem, Ioannem canonicum Argentoracensem, & Albertum Coloniensem.

11 IOANNES, ex cognomento & sede gubernationis distincta denominatus dux de Monaco, ex comitissa Goritiæ genuit Wilhelmum ducem à Monaco, & Ernestum ducem qui ex ducissa Mediolani reliquit Albertum ducem, eum qui ex Anna Erici ducis Brunsvicensis filia Albertum procreavit, maritum Kunigundis, Cæsaris Maximiliani fororis.

12 FRIDERICVS, cognomento dux de Landshuta, ex comitissa de Niffen Sueua genuit Henricum ducem de Landshuta, & filiam Burggrauio Norynbergenfi locatam. Porro Henricus dux de Landshuta reliquit Ludouicum ducem ex cognomento Diuitem, patrem Georgii fundatoris Ingelstadiensis Academiæ: & duas filias, quarum vna comiti à Wirtenberga, altera Ottoni Rheni palatino nupsit.

13 STEPHANVS, hoc nomine secundus, dux Ingelstadiensis, frater germanus Ioannis Monacensis & Friderici de Landshuta, primi videl. Stephani filius, ex Thadea ducis Mediolanensis filia, progenuit Ludouicum de Ingelstadio, qui sequitur hoc nomine in stirpe octauum: & Isabellam, Caroli sexti Franciæ regis coniugem, & alteram Cypri reginam.

14 LVDOVICVS ex cognomēto Diues, dux de Ingelstadio, Stephani superioris filius, Franciæ regis, cuius erat fororius, curiæ magister, ex cognata eiusdem regis ducissa de Langendokh tulit Ludouicum decimum, & Georgium fundatorem Ingolstadiensis Academiæ: quem tamē alii fuisse filium alterius Ludouici, qui Friderici de Landshuta filius extiterat, autumant. Ludouicus vero ille idem decimus, ex duabus vxoribus, marchionissa Brandenburgensi, & altera nobili de Waldensels, vnam filiam Catharinā reliquerat. Georgius quoque vnicam filiam Elisabetam Ruperto palatino Rheni locatam, matrem Othonis Henrici qui adhuc in viuis est, & Philippi. Huius tempore Ludouicus nonus Palatinus apud Rhenum præfuit, frater germanus Friderici Bellicosi, & Ruperti archiepiscopi Colonienfis, Philippi electoris ex Sophia ducissa Sabaudia pater. Floruit eadem tempestate Otho palatinus dux de Nouo foro, cuius filius Albertus electus fuerat in Argentoracensem episcopum, anno 1478. Porro in Moseliana regione, Alexander princeps ab Huntzrukh cognominatus, Ludouicum, Rudbertum, & Georgium canonicum Coloniensem ac Argentoracensem reliquerat. Ex Friderico vero comite Sponhaymensi processerunt, Rudbertus præsul Ratisponensis, Stephanus decanus Colonienfis, Fridericus canonicus Colonienfis, Wilhelmus canonicus Treuirensis, & Ioannes comes in Zvvayprukh. Qui rursus ex Nassouienfi comitissa, Fridericum & Ioannem genuerat. Quorum in viuis adhuc est Ioannes, vulgo cognominatus dux de Symern & Huntzrukh, pater trium filiorum, Friderici ducis, Georgii ducis, & Richardi canonici Moguntiacensis & Argentoracensis.

15 ERNESTVS de Monaco dux, Bauariæ regens, extincto sine liberis Ludouico vndecimo, & octauo filio, qui ex Burggrauia Norinbergenfi nullam prolem tulerat, solus rerum in ducatu Boiariæ potitus, filios post se reliquit, Ludouicum duodecimum cognomēto Diuitem, Adolphum & Albertum. quorum reliquere filios, Ludouicus, Georgium ducem superioris Bauariæ de Ingolstat, fundatorem Academiæ Ingolstadiensis, natum ex Wirtenbergenfi: & Albertus ex Brunsvicensi ducissa Albertum, fororium Maximiliani Cæsaris, reliquit. Quo tempore Philippus palatinus apud Rhenum, vna cum Friderico patre atque tutore gubernabant. Erant autem Alberto huic, qui Austriacam in coniugio habebat, fratres, Christophorus, Daniæ rex, Sigismundus & Wolfgangus, qui sine hæredibus obierunt.

16 ALBERTVS, Alberti filius, ducta in vxotem Kunigunde Friderici Cæsaris tertii nata, & Maximiliani postea Imperatoris sorore, inferiorem Bauariam gubernandam accepit, duabus illustrem metropolibus Monaco & Landshuta: Georgio fratrueli superiori relicta, cuius metropoles Ingolstadium ac Neuburgum Lauhyngaue cernuntur. Procreavit vero is ex coniuge Austriaca, quos ætas nostra vidit, Wilhelmum ducem de Monaco, Ludouicum ducem de Landshuta, & Ernestum Salzburgensem episcopum, qui adhuc in humanis est: & filias, Sibyllam Palatino, Susannam Casymiro marchioni, & Sabinam Vtrico Wirtenbergenfi ducibus nuptas. Huius ætate Philippus palatinus post se liberos orbi reliquit: Rudbertum, patrem Ottonis Henrici de Neuburga, & Philippi de Lengensfeld, quorum alter adhuc viuuit: Ludouicum decimum tertium, electorem Imperii superioribus annis: Fridericum de Nouo foro ducem electorem nostræ tempestat: Wolfgangum comitē de Veldenz, Georgium episcopum Frisingensem: Henricum episcopum Wormaciensem, qui post fratrem etiam Frisingensi ecclesiæ præfuerat: Ioannem episcopum Ratisponensem,

nensem, & Philippum Spirensem episcopum. Quorum in viuis sunt adhuc, Fridericus elector, Otto Henricus dux de Neuburga, & Wolfgangus dux de Veldenz.

17 WILHELMVS, Alberti filius maior natus, ex Maria Iacoba marchionissa à Badē, Philippi marchionis filia, Theodonem, qui obiit puer, & Albertum procreavit, qui nostro tempore, dum hæc scribimus, Bauariæ gubernacula tenet: ex Anna Austriaca Ferdinandi Rom. Hungariæ & Bohemiæ regis filia, multorum iam & ipse liberorum pater: cuius stirpem nobilissimam in secula seculorum is qui super omnia est, & potest quæuis, prouehat atque accumulet, Christus Opt. Max. Atque de regibus ducibusque Boiorum hætenus. Superest ut cæteros eius gentis minores principes omnes, ministeriisque insignes explicemus. Quorum memorantur celebriores, qui in Annalibus adnotati, diplomatibusque passim ante patrum memoriam subscripserunt, marchiones Boiarii orientalis, vbi hodie est regio supra Anisum, imperantes: marchiones Vogburgenfes, qui totam pene Nordgouia, partemque Voilandia tenebant: Marchiones Andecenses in Athesina regione, Franconiæque & Norici confinibus ditiones extendebant: Burggrauii & Landgrauii Ratisponenses: Burggrauii Norici, sive Norinbergenfes, qui adhuc supersunt, è iure dominioque ducum iam exempti: Landgrauii Leuchtenburgenfes, quos puto à Ratisponensibus descendisse: Palatini Scyrenses & Wittelspacenses, vnde primordia hodierni Boiariæ duces repetunt, ut supra ostensum est: & Palatini Crayburgenfes, quorum hodie posteritas Ortenburgenfes in Bauaria comites sunt. Iam vero comites principes Boiariæ, quot sub ditione sua latissima tenebant, quorum videlicet ab Oriente ad Oeni ripam agros possidebant, incipiendo à confluentibus Oeni, comites de Hals & Halsperg, comites de Neuvburg & Varnpach, comites de Iulbach, comites de Dorrenberg, comites de Rotall, comites de Peytengavv, comites de Lebnauv, comites de Burkhausen, comites de Gruob, comites de Wasserburg, comites de Hohenberg Oeni, comites de Hohenvvard, comites de Burgekh, comites de Telcz, comites de Murrach, comites de Portengavv, comites de Totovveys, comites de Velburg.

Nec pauciores vero Danubii ripas comitatus sub Boiorum imperio occupabant, à confluentibus Oeni ordiendo: comites de Bogen & Wymperg, comites de Reichenpach, comites de Piburg & Vils, comites de Ranteshouen, comites de Rietenberg & Rotenek, comites de Abensperg, comites de Abach, comites de Hohenfels, comites de Rorbach, & comites de Traubach. Sic rursus ab occidente ad Lycum fluium agros tenebant, & prædia, insignes ac peruetusti comites de Griesbach & Reyn, de Schrobenaufen, de Wittelspach, comites de Dieffen, comites de Moringen, comites de Vallay, comites de Dachavv, comites de Pal, comites de Wolfratzhufen, comites de Landsperg, comites de Amergavv & de Wildensee. Habebant præterea in mediterraneis ducatus Boiariæ quondam celebres ac opulenti comites de Ebersperg, de Mosperg, de Geissenhausen, de Messenhausen, de Demspersperg, de Grienpach, de Arnspersperg, de Koczberg, de Hilpoltstain, de Malasperg, de Stellinggen, de Werdensels, de Halsassen, de Laichlingen, de Gebrechingen, & alii plerique. His adnumerandi sunt, qui in marcha Boiariæ, Vogburgenfi, & his proximi sub Boiariæ principum imperio colebant, antequam hæ fuissent autoritate Imperii Boiorum principatui ademptæ prouinciæ. In marcha quidem Boiariæ, vbi est hodie regio supra Onasum, comites quondam fuerant de Hag, de Beilstayn, de Machland, de Klam, & de Styra. In Nordgouia vero, vbi Vogburgenfes quondam marchiones principabantur, comitatus Boiariæ ditioni subditi commemorantur, de Camb, de Lupurg, de Gebitzhausen, de Hohenberg, de Sulzbach, de Castl, de Amertall, de Treichtlingen, de Truhendingen, de Ottinge, de Hirsperg: qui hodie adhuc, sed exempti, supersunt.

Manent quoque Boiariæ adhuc principi subiecti, comites ab Ortenburg, & comites de Haga: reliquorum omnium familiæ interciderunt, tot seculis. Quemadmodum & barones de Labern, de Spilberg, de Ward, de Zvvifel, de Camberg, de Grundstain, de Camer, Tusch, Schrotner, &c. de quorum singulis pauca ex historica deinceps tum fide dicitur.

ALIA GENEALOGIA PALATINORVM SCYrensum, secundum Ioannem Auentinum, qui de primordiis horum principum libro quarto Annalium hæc scribit, in historia Ottonis primi Imperatoris: Ad Ottonem reuertor (inquit) qui vndique armorum procellis frementibus, ingenti animo fortuna indignanti restitit: fretusque Deo, comparato exercitu, hostes suos aggreditur: & primo Boiariam petit, Reginoburgum aliquot menses obsidet, urbem ad dedittonem cogit, Berchtoldum fratrem ARNVLPHI superioris Boiariæ regno præficit, eique neptem suam ex sorore Gerbirga, filiam Gisalberti, despondet. ARNVLPHVM inferiorem

atq; Hermannum fratres Eberhardi, curatores templi Fruxinensis, præfectos pratorio Boiaria declarant, quæ tum maxima dignitas secundum Regulam erat, Comes Palatinus vocatur. Is vicem Cæsaris præsidendo Senatui principali defungebatur: fidem Imperatoris implorantibus aderat, iusque reddebat: fisco Augusti, prædium Salica, redditus regios procurabat, Cæsareum censum exhibebat. Nihil citra eius auctoritatem duci aut decernere aut statuere licebat. Si senatusconsultum Reguli displicebat, intercedebat Palatinus, ad Cæsaremque referebat. Arnulphus Scyram oppidum in superiori Boiaria in pago Scyrorum (prospici est Boiorum haud dubie nobilissima, tum magna, tum vetusta) condidit. Unde posterius Dynastia Scyrorum cognominati sunt: quibus & Abusinam patriam meam, & Kelhaym, & pleraque alia superioris Boiaria castella paruisse reperio.

1 LVPOLDVS marchio Austriæ, siue orientalis Boiariæ, interfectus ab Hungaris, sub Arnulpho Cæsare.

2 ARNVLPVS, siue Arnoldus dux Boiariæ, eo ducatu priuatur ab Ottone, siue Henrico I Imperatore. reliquit filios, Heroldum archiepiscopum Salisburgensem, Eberhardum ducem Boiariæ: Ottonem, Arnulphum & Hermannum, palatinos Scyrenses, quorum episcopus Otto, & gener eius Chunradus, Hungaros in Boiariam adduxere: quod sprete familia Otto Imperator magnus fratri suo Henrico ducatum Boiariæ contulisset, & quod Gerhardus Laureacensis pallium archiepiscopalem ab Agapito papa impetrasset. Idcirco Heroldus archiepiscopus à Ioanne X V I. papa Rauennæ in concilio excommunicatur, qui postea ab Henrico duce Boiorum apud Meldorf comprehensus, excæcatur: suscepto illi in archiepiscopatum Friderico comite à Chiengaw.

3 ARNVLPVS, ducis Arnulphi filius, ut scribit Vrspergensis, patre proscripso, missus in comitatum, tractum secus Lycum amnem ab Henrico primo Cæsare, eiusque filio Ottone primo, feudo accepit: à quo & coniugem suam Gerbirgam, utpote Imperatoris filiam, nuptum acceperat, cum eius sororem Henricus Imperatoris filius sibi coniunxisset. Tulit vero ex coniuge sua Berchtoldum filium.

4 BERCHTOLDVS institutus ab Ottone secundo aduocatus Fruxinensis episcopi, contra quem cum Henrico Rixoso & Eberhardo Fruxinensi postea conspirauit, proscripso ea propter in exilium pellitur, relicto filio Babone.

5 BABO, is genuit Ottonem primum, & Babonem primum, comitem ab Abensperg.

6 OTTO Babonis filius, ab Henrico tertio in præfectura prætorii Boiarici confirmatur, à quo & dominium Kelhaymense impetrauit. Genuit vero Ottonem secundum, abbatem S. Michaelis prope Tridentum, Ekhardum primum, & Arnulphum primum comitem à Dachau.

7 OTTO secundus, ex Hacziga regis Arragonum filia, tulit Ottonem tertium, Bernhardum & Ekhardum secundum. Fundauit Vifchpachau. Cuius cœnobii manachos posteri Scyram transtulere.

8 OTTO tertius, primus arcem Wittelspach condidit: à quo alumni generis illius cognomen quoque sortiti fuere. Cum Welphone Boiariæ duce sub Henrico III. profectus Hierosolymam, ibidem obiit, cum ex Richarda coniuge filia magni Saxonie ducis, sorore Wilphildis, quæ Henrico octauo Superbo nupsit, Ottonem quartum, Vdalricum & Ludouicum reliquisset.

9 ECKHARDVS Ottonis tertii frater germanus, vulgo Mit dem puntschuech cognominatus, ab euentu quodam egregii facinoris in Palæstina editi, suscepit Rapatonem.

10 OTTO quartus, tertii filius, author cœnobiorum Ensdorf & Vnderstorf, ex Helica vxore genuit Ottonem Boiariæ ducem, Chunradum Moguntinum, & inde Salisburgensem archiflaminem, Ottonem iuniorem, & Fridericum cognomento Bardum.

11 OTTO sextus, frater Ottonis ducis Boiariæ, qui Friderici primi Imperatoris signifer & præfectus aulae fuerat, ex Benedicta filia Mangoldi Veringensis comitis, Ottonem tulit Philippi Cæsaris interfectorem, postremum palatinum: à quo ob tam insigne homicidium, præfectura prætorii Boiarici in Artenburgenses comites translata fuerat. Ipse vero non ita multo post exploratus à Collatino à Bappenberg milite, haud procul à castro suo supra Katisponam occiditur. Cuius filii pulsi Boiaria, in sylua Westrasia agros acceperunt. Unde aliqui die Waldgrauen/ Syluestres comites deriuant.

CATALOGVS MARCHIONVM BOIARIAE, QVI ab oriente inter Oenum Anisumque flu. limitem eius gentis seruibant. Nam, ut eleganter scribit Eginhartus in historia Caroli Magni, Boiariis cum comitatibus exercitus, qui nauibus deuehebantur, per Danubium secunda aqua descendere iussis, ac sic inchoato itinere, prima castra supra Anesum posita sunt. is enim fluuius inter Boiariarum atque Hunnorum terminos currens medius, certus duorum regnorum limes habebatur. Quæ itaque nunc regio supra Anisum vocatur, à Friderico primo Imperatore, ut supra visum est, Austriæ Marcha adiecta, & Boiariæ ditioni adempta, ante illam tempestatem Boiariæ marcha vocabatur. In qua, secundum constitutionem Francorum, vnus princeps, nomine & ductu Boiariæ siue regis, siue ducis, imperabat comitibus Styrensi, Bilstaynensi, Machlandiensi, Griespangensi, Iulbacensi, & Hagensi, in litteris vetustis subinde citati. Quorum nomina, quantum memoria repetere licuit, hæc fere deprehendimus.

1 WALTERVS, Caroli Martelli Francorum regis ex sorore nepos, primus Boiorum marchæ præficitur. Cuius filii Waldramus, Helidandus & Landfridus, cœnobium haud procul ab Oeno posuere, Benedictbeurn, Schleichdorf, Staff. Huius quoque prosopie Syrus patriarcha Aquileiensis, Beurn cœnobium haud procul à Salczburga construxit. De hoc Walthero primordia sumpsere comites de Pleien, qui in vicinia Salisburgi agros habuerunt: & latius ditionem extendentes in Marcham orientalem, isthic in limitibus Morauie Hardekh & Terraspurg castra construxere, comites à Pleien & Hardeke nuncupati, qui circa annos Domini 1260. deserunt, Ottone & Chunrado comitibus postremis in acie ab Hungaris interfectis.

2 ALBERTVS & Occarius, siue Ottocarus, ut alii habent Annales, à Pipino Caroli magni patre marchæ Boiorum præfecti sunt: quorum alter S. Hippolyti cœnobium in nemore Viennensi, alter Tegorinum haud procul ab Oeno flumine, Saluatori nostro à se constructum consecrauit: atque ibi diui Quirini reliquias, quibus à Zacharia pontifice maximo, ob pulsos ex Italia Sarracenos donati fuerant, deposuere: quæ eodem in loco in hunc usque diem coluntur. Porro ab his marchionibus aliqui prosopiam nobilissimam comitum à Beilstayn & Schala deriuant, qui multa per totam Austriam Boiariamque prædialia habuerunt, & ante annos quadringentos circiter esse desiere. Manet adhuc Schallaburg castrum prope Melicum cœnobium, vbi & Bilstayn ruinæ cernuntur: & cœnobium Seifenstayn, ab hac stirpe positum.

3 SVDIGERVS, ab eodem Pipino rege Francorum, marchæ Boiariæ, hoc est limitum regni Francici post supradictos præficitur. Cuius meminit Eginhartus in Annalibus suis, cum de Griphone Pipini fratre tractat: Gripho (inquit) Saxonum fidei diffidens, Boiariam petiit: & copiis quæ de Francia ad eum confluebant, ipsum ducatum in suam redegit potestatem: Tassilonem & Hiltrudim in deditioem accepit: Svidigerum ad auxilium sibi venientem suscepit.

4 GERHOLDVS, Hildebrandi Sueuorum ducis filius, & Hildegardis Caroli magni Imperatoris coniugis frater germanus, à fororio suo tutelam limitis in marcha Boiariæ consequitur. Cuius idem Eginhartus in hæc verba meminit: Accepit etiam tristem nuncium, de Gerholdi & Erixi interitu: quorum alter, Gerholdus scilicet Boiariæ præfectus, commisso cum Hunnis proelio occiditur. Commemoratur idem in vetustissimo Annalium codice ante annos 400. scripto in membrana, hisce verbis: Anno Domini 798. Gerhold piissimus signifer Caroli, in pugna occiditur ab Hunnis. Is fuit comes & præfectus ducatus Boiariæ, marchioque orientalis, terræ scilicet Austriæ, quæ & Auaria dicebatur. Plura lege de eodem illo Gerholdo supra in Catalogo ducum Boiariæ, cum & dux postea à Carolo sit eius gentis constitutus.

5 THEODERICVS, primo dux militaris in Pannonico bello, à Carolo magno postea etiam præfectus limitis constituitur, ut ex diplomate antiquo Ludouici Pii, & isto Eginharti loco elucefit: Transacto autem verno tempore, circa ætatis initium, Rex de Wormacia mouens, Boiariam præfectus est, ea meditatione, ut Hunnis actorum suorum vicem redderet, & eis quanto celerius posset bellum inferret. Comparatis igitur ad hoc ex omni regno quæ validissimis copiis, & comitatibus congregatis, bipartito exercitu iter agere cœpit. Cuius partem Theoderico comiti & Meginfrido camerario suo committens, eos per Aquilonarem Danubii ripam iter agere iussit. ipse cum alia parte, quam secum retinuit, Australem eiusdem fluminis ripam, Pannoniam petiturus, occupauit: Boiariis cum comitatibus exercitus, qui nauibus deuehebantur, per Danubium secunda aqua descendere iussis. Ac sic inchoato itinere, prima castra supra Anasum posita sunt. nam is fluuius inter Boiariarum atque Hunnorum terminos medius currens, certus duorum regnorum limes habebatur.

Ibi supplicatio per triduum facta, ut id bellum prosperos ac foelices haberet euentus. Tum demum castra mota, & bellum genti Hunnorum à Francis indictum est. Pulsis igitur Hunnorum praesidiis, ac destructis munitionibus, quarum vna super Cambum fluuium, altera iuxta Comagenos ciuitatem in monte Cumeonberg vallo firmissimo erat extructa, ferro & igne cuncta vastantur. Cumque rex cum eo quem ducebat exercitu, usque ad Arrabonis fluenta venisset, transmissio eodem fluuio, per ripam eius usque ad locum in quo is Danubio miscetur, accessit. Ibique per aliquot dies statiuis habitis, per Sabariam reuerti statuit. Alias vero copias, quibus Theodericum & Meginfridum praefecerat, per Brahamos, via qua venerant, reuerti praecipit. Sic peragrata & deuastata magna parte Pannoniae, cum incolumi exercitu Francorum in Boiaria se recepit. Haec Eginhartus. Meminit porro eiusdem Theoderici, ut marchionis in limite Auarico, diploma sequens: quod ob Gotofridi mentionem, eius historiae subnectendum censui.

6 GOTOFRIDVS, à Ludouico Pio, Caroli magni filio, forte Theoderico suffectus, à quo priuilegium Patauiensi cathedrae datum de distinctione marchae & episcopatus, siue dioeceseos illius, & hunc & eius antecessorem Theodericum, commemorat hisce verbis: In nomine Domini Dei saluatoris nostri Iesu Christi, Ludouicus diuina ordinante clementia Imperator Augustus. Nullum fidelium nostrorum ambigere credimus, qualiter dominus & genitor noster, beatæ memoriæ piissimus Imperator Carolus, regnum Hunnorum suæ ditioni, non sine magno procliorum labore subiugauerit, & homines terræ illius cultui Christianæ religionis mancipauerit, in tantum, ut iam in eadem prouincia multas ecclesias ob Dei reuerentiam & renouari, & à fundamentis extrui faceret. Inde Dei iussu super deuastationem Patauiensis episcopatus misericordia motus, plus cœleste quam terrenum lucrum desiderans, quædam loca ad eandem ecclesiam sancti Stephani protomartyris, in qua sanctus Valentinus corporaliter requiescit, ubi tunc Waldaricus venerabilis episcopus praerant, tradidit. Hoc est, in prouincia Auarorum quendam locum qui vocatur Lytaha, & in terra Hunnorum Zeyfenmurum, Trasmam, Wachowam, Pielagum, Nardinum, Roede, Aspach, Wolfescianæ, Erlapha, & in Artagrum basilicas duas, & in Saxina basilicas duas, & totidem in Fabiana. Sed postquam dominus genitor noster piæ memoriæ Carolus Imperator defunctus est, marchiones eiusdem prouinciæ eadem loca iure quodam alienare, & eorum potestati subdere conati sunt. Cum autem Reginherus episcopus effectus est, deuitans discordiam & litem, Gotofridum marchionem & iudices illius prouinciæ in praesentiam nostram fecit venire. Nos vero iuxta legem, & iudicio totius populi, iuxta traditionem praedicti Imperatoris, loca superius nominata ita distinximus: (& concludens diplomam subiicit.) Proinde ergo Imperiali nostra auctoritate iubemus ac distinguimus marcham ita, ut à Lytaha iuxta fontem qui vocatur Scombrunno, cum omni integritate, sicut Theodericus habuit in sua potestate, & Ceisenmurus cum tali marcha, ut genitor noster CAROLVS decreuit: & quæ plura sequuntur, ubi locorum mentio fit, quæ etiam dum extant in superiori Austria, nominibus parum inuersis, MOCHINLEVO, Zymburch, Saxina, Narden flu.

7 GERHOLDVS, hoc nomine secundus, commemoratus in gestis Ludouici primi, ab Herimberto his verbis: Cui Imperator, quia fama erat, Bulgarorum regem à suo quodam optimate aut regno pulsum, aut interfectum, respondere destitit: illoque expectare iussu, propter famæ certitudinem Bertrichum palatii comitem ad Balderichum & Gerholdum comites & Auarici limitis custodes in Caranthorum prouinciam misit. Et iterum alio loco, cum de Aquileiensi conuentu loqueretur: Adfuerunt & in eo comitatu Balderichus & Gerholdus comites, & Pannonici limitis praefecti. Fit praeterea mentio huius marchionis in diplomate à duobus fratribus, Ludouico & Lothario nimirum, Ludouici Pii filii; cœnobio Crembs monasterio in Austria superiori concessio, ita: In nomine Domini & saluatoris nostri Iesu Christi, Ludouicus & Lotharius, diuina ordinante prouidentia Imperatores Augusti. Si erga loca diuino cultui mancipata, Imperiali more beneficia largimur oportuna, id nobis procul dubio ad stabilitatem Imperii nostri, & animæ salutem proficere, minime dubitamus. Notum esse volumus idcirco, cunctis fidelibus sanctæ Dei Ecclesiae tam praesentibus quam futuris, quia ad deprecationem dilecti filii nostri Ludouici regis Boiariorum & Gerholdi comitis, concessimus cuidam monasterio nostro, cuius vocabulum est Chremsa, quod est constructum in honore & ueneratione Domini saluatoris nostri Iesu Christi, situm in pago Trungev, ubi praesenti tempore vir venerabilis Sigehartus abbas praest, & monachis ibidem pro tempore degentibus, quoddam territorium, quod est in pago Grymzwicze, iuxta montem Sunkerberg, quod usque modo Seruii vel Slau iusdem monasterii ad censum tenuerunt, qui ad portam comitis soluebatur: ubi etiam monachi

nachi de praefato monasterio ecclesiam & domos & cætera aedificia construxerunt. Quod territorium ita terminatur. Incipit enim ex plaga orientali à Suinerbach, sicut missi Geroldi comitis designarunt, usque in Chafama: & quæ sequuntur. Huius Gerholdi mentionem facit diploma cœnobii Chrembs monaster superioris Austriae, in hæc verba: In nomine Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi, Nos Ludouicus & Lotharius diuina ordinante prouidentia Imperatores Augusti, &c. Et sequitur: Intercessione dilecti filii nostri Ludouici regis Boiariae & Gerholdi comitis, dedimus monasterio nostro in Chrempsa in pago Trungev. Porro credendum est, hunc filium fuisse prioris Gerholdi: & vel cessisse administratione marchæ, ad dignitatem eminentiorem vocatum: vel officio motum fuisse à regibus Francorum. Quippe reperiuntur ista tempestate Marchiones orientales alii in Annalibus, videlicet Michelinus, quem Ludouicus Pius oratorem ad Bulgaros miserat, BABBO, Albegerus, & Helmouvinus, à Lothario filio Ludouici Pii marchæ Boiorum praefectus.

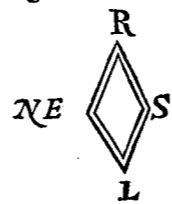
8 WALDERICVS, & eisdem cum Gerholdo auspiciis marchæ praefuit, & eidem citius extincto successit. de quo Herimbertus in historia Ludouici primi hæc scripta reliquit: Anno Domini 828. conuentus Aquigrani mense Februario factus est, in quo cum de multis aliis causis, tum praecipue de his quæ in marcha contigerunt, ratio esset habita: & legati qui exercitui praerant, culpabiles fuissent inuenti, iuxta merita, honorum amissione multati sunt. Balderichus etiam dux Foroiulienfis, cum propter eius ignauiam Bulgari fines Pannoniae superioris vastassent, honoribus priuatus, & Marcha inter quatuor comites diuisa est.

9 RATHBODVS, Boiorum marchæ orientali à Ludouico Pio adhuc praeficitur, cum Gerholdus atque Baldricus officio moti essent, quod vastantibus Bulgaris (ut inquit Eginhartus) limes Boiaricus nudatus esset. Reperitur is marchio duo bella gessisse pro limitibus cum Morauis, eorumque principibus: in quorum primo victis Morauis, Brynnonem ducem, Brynnæ videlicet conditorem, Christo vendicauit, doctrina Ottonis Fabianensis episcopi, iustalibus vndis ablutum in Trasmaur ab Adelbyno Salisburgensi praefule, ad quem initia Nitriensis ecclesiae referuntur. In altero, Ratomarum vltioris Morauiae principem, in Gepidarum & Bulgarum fines vltra Tibiscum profligauit. Annales praeterea tradunt, hunc bis loco motum ab Ludouico secundo Boiariae rege fuisse. primo, quod Ratilaum excurrentem in Austriam non repulerit, quo tempore regis filium Ludouicum tertium habuit successorem. deinde reductus in gratiam à Carolomanno regis filio, accusatus quod munera à Slauis accepisset, dignitatem praefecturae Orientalis prorsum amisit, vna cum Ernesto Sorabici limitis praefecto. ad postremum priuatus, à Sueribogo Morauiae regulo in proelio, vna cum nobilissimis Boiorum, Richerio, Berengario, Vtone & Sighardo, occiditur.

10 WILHELMVS & ENGELSCALCVS, à Carolomanno, eiusque patre Ludouico tertio Boiariae marchæ praefecti fuere, de quibus vetustus Annalium codex hæc animaduertit: Anno Domini (inquit) * Wilhelmus & Engelscalcus fuerunt marchiones Austriae. Commemorantur iidem in priuilegio quodam ab Arnolpho Caesare Crembs monasterio exhibito: In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Amē. Arnulphus diuina fauente gratia rex. Si locis Deo dicatis, regnoque nostro temporalis commodi exhibuerimus solatia, praemia nobis inde conferri non ambigimus æterna. Ideo cunctis Christianæ religionis, praesentis scilicet temporis & futuri, notum esse volumus, qualiter diuino afflatu instructi, & perdilecti abbatis nostri Suelperonis obtentu admoniti, Nos quasdam res iuris nostri, & quorundam infidelitatis contra nos perpetratae reatu, in nostram publicam ditionem redactas: id est, quicquid Wilhelmus & Engelscalcus germani fratres, comites videlicet quondam strenui, & posterius eorum in terris, vineis, ecclesiis, decimis, curtibus, aedificiis, familiis, mancipiis vtriusque sexus, vinitoribus, agricolis, pratis, pascuis, syluis, molendinis, piscationibus, quæ sitis vel inquirendis, seu omnibus rebus quæ dici vel nominari possunt, tum quæ ad Eporesburch & Cambe sunt, siue ad Persunatham, quæque in aliis scilicet Boiariae atque Slauinae locis, vel terminis habuerunt, ad sanctum Agapitum martyrem tradidimus.

Seu quicquid vllius personæ traditionem, diuina augente pietate, ad eundem sanctum concessum vel additum esse constat, omnia & omnibus ad monasterium sancti Saluatoris, ubi idem electus Dei martyr corporaliter requiescit, cui etiam iam fatus abba moderno tempore praesse dignoscitur, pro diuinae memoriæ decessorum commemoratione nostrorum, nec non pro sempiterna nostra retributione, donamus & tradimus. Et ut hæc auctoritas largitionis nostræ, inuiolabilem in Dei nomine, per immortalia secula obtineat stabilitatis vigorem, & à fi-

delibus nostris verius credatur, & diligentius obseruetur, manu nostra subtrus roborantes, annulo nostro iustissimus insigniri Signum domini Arnolphi largissimi regis. Engelbero notarius ad vicem Dietmari archicapellani recognoui. Datum vndecimo Calendas Maii, anno Dominicæ incarnationis octingentesimo nonagesimo tertio, Indictione decimatertia. Anno vero septimo domini Arnolphi serenissimi regis. Signum Arnolphi Regis. Non possum hic silentio transire, quod in Annalibus legi, hos duos marchiones, quod Ratislaus Morauus marchiam deuastasset, exauctoratos, motos officio à Ludouico secundo Boiorum rege, & apud Ratislaum Morauia principem aliquantisper in exilio fuisse, donec nacti occasionem, quod Carolomannus regis filius, qui autor exauctorationis fuerat, Brynnonem alterum Morauia propioris videlicet ducem occidisset, accepta fide ad Ludouicum regem Ratisponam profecti Carolomannum apud parentem accusarunt, tanquam regno Boiorum inhiaret, & ad huiusmodi consilia Ratislai Morauia opera atque auxilio vteretur.

Quibus credulus senex, filium ab administratione orientalis regni, Carnorumque ducatus remouit: Engelscalco & Wilhelmo restitutis in pristinam dignitatem. Qui exinde graue bellum gessere cum Dlagomaro Morauia propioris regulo: qui extincto Brynnone, & Suetibogo capto à Ludouico rege secundo, Morauia iura dabat. In quo bello victores, magnam Morauia portionem, quantum videlicet agri à Teya amne ad Istrum excurrit, orientali limiti siue marchæ adiecere. Administrauerunt Austriacum limitem vsque ad Carolum Crassum Imperatorem, cum is mortuo Carolomanno primum, deinde Ludouico tertio, regnum Boiaria in fidem accepisset. His filii tribuuntur à Chronographis, WERNHERVS, VZILO, Poppo, Babo, & Megigothus, qui pro marcha bellum gesserunt.

II ERBO, à Carolo tertio marchæ Boiaria supra Anisum fluuium præficitur, circa annum Domini 888. cuius posteritas diu in Austria mansit, comites ac principes à Buten & Varnbach nuncupati. Cuius stirpis nobilissimæ Ekeberto, Cunradus tertius hoc concessit priuilegium. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Chunradus diuina fauente clementia Romanorum rex secundus. Æquitas iusticiæ, & regni autoritas nos admonent, omnium quidem vtilitati prospicere, maxime vero consanguineorum nostrorum, & petitiones modis omnibus promouere & adiuuare. Ea propter petitionibus dilecti consanguinei nostri Ekeberti comitis adnuimus, & in quadam villa sua Neukirchen nuncupata, forum & monetam illi concessimus, atque regali scripto & auctoritate confirmamus. Quicumque enim hoc statutum nostræ concessionis violare præsumperit, triginta libras auri purissimi componat. quorum partem dimidiam cameræ nostræ, reliquam vero præfaro Ekeberto, suisque hæredibus persoluat. Ut autem hæc nostra concessio firma & inconuulsa permaneat, hanc chartam inde scribi, & sigilli nostri impressione muniti iussimus: & testes qui præsentibus aderant, subnotari fecimus, quorum nomina hæc sunt: Henricus Ratisponensis episcopus, Otto Frisingensis episcopus, Ennricho Wirzeburgensis, Reymbertus Patauensis episcopus, Lupoldus dux Boiaria, Fridericus aduocatus, Gebhardus comes de Sulzbach, Berenhardus comes de Louenhufen, Henricus marescalcus, Chunradus de Ayza, &c.

Reperio hunc ERBONEM, siue Aribonem, ab ARNVLPHO orientalis regni præfide, & Carnorum duce, dignitate motum fuisse, quod filio suo obside dato Suetibogo barbaro, Morauos ad deuastationem Austria siue limitis Boiorum orientalis induxisset. Hocremoto, BERNHERVS & VZILO Engelscalci marchionis quondam filii, Austriam occuparunt, nulla regis autoritate. Quamobrem instinctu Arnulphi ducis Suetibogus Morauia princeps eos victos acie cepit, genitalibus & linguis dextrisque absicis mutilauit.

12 POPPO & MEGIGOTVS, WILHELMI quondam marchionis orientalis filii, ab Arnulpho, orientalis regni administratore à LVDOVICO tertio & Carolo Crasso constituto, limiti orientali siue Auarico præficiuntur: sub quorum administratione Austria bis vsque ad Arrabonem flu. miserime deuastatur à Morauorum principe Suetibogo, victis & interfectis, marchionibus vna cum Wolfgero episcopo Fabianensi. Gloriabatur autem Morauus, iussu CAROLI Crassi se ista agere, aduersum ARNVLPHVM orientalis limitis gubernatorem, qui regnum Boiaria affectare dicebatur. De clade vero ista tum in Austria accepta, Annales quidam hos versus adnotarunt:

*Omne dicit Iesus fieri non stabile regnum,
In se diuiduum, & nil dissociabile firmum.
Hinc dolus, anxietas, tibi formosissima tellus:
Hinc labor exoritur quondam Pannonia felix,
Hinc patria planctus est, & miserabile funus.*

13 ARNVLPHVS, Carolomanni regis Boiariae notus filius, ex concubina Lytovuynda Carna, dū adhuc in minoribus esset Carnorū dux, à patre limitis orientalis generalis gubernator constitutus, à Ludouico quoque tertio patruo Carinthia dux & comes in Mospurg creatus, post cladē istā in qua Popponē & Megigothum marchiones Austriae occubuisse diximus, à Carolo Crasso patruo, ut relicto ducatu Carnorum in persona, quod dicunt, limiti affideret, eumque aduersus Morauos tueretur, iussus: in hanc in primis curam incubuit, ut vtriusque Morauia regulos Suetibogum & Vratislaum ex hostibus amicos faceret, ad Tulnam Austriae oppidum foedus cum barbaris iniuit, Suetibogo in domum suam adscito. cui & Gisalam sororem coniunxit, & filio suo susceptore in baptismo adhibuit, filiumque à Barbari cognomine nominauit. Cuius rei & Ioan. Auentinus meminit lib. 4. Annalium Boiorum, in hæc verba: Imperator (loquitur de Carolo Crasso) tandem ex superiori Bauaria in Pannonias & fines orientalis Boiariae ad componendum tumultum hunc proficiscitur, ad flumen Tullanam, montemque Comagenum conuentum Boiorum atque Venedorum egit. Ibi Suetibogo in verba sua iuranti, Morauiam tum latissimam Slauorum tetrarchiam, conterminam Boiariae, dat in fidem. Cæterum ducatu Pannonia secundæ, quæ tum portio Boiariae erat, & ad inferiorem partem Draui Saurique amnium, & ad Danubiū pertinebat, Vratislao viro bellicoso commendat: totius vero regni Borarici curam Arnulpho filio Carolomanni regis Boiorum & Italiae, nepoti suo, tradit & committit. hisce peractis, in Italiam se confert. Hæc ille. Præterea inuenio, Arnulphum in eius administratione duos celebres cōuentus procerum in Austria, siue limite orientali habuisse: primum in Homontobergo (Hamburgum existimo) in quo Stephani V. Pontificis Romani legatos audiuit, auxilia contra Sarracenos petentis, & Vidonis Lamberti Tuscani oratores. In eodem & Suetibogo Morauo Bohemiae tellurem feudo concessit. Alterum conuentum celebrauit Arnulphus in Hengstfeldo (hodie castrum prope Leuberstorf. Austriae, hoc nomine appellatur Engsterfeld, victoria de Turcis anno 1532. reportata nobile) cui conuentui interfuere, Vratislaus Poloniae princeps, Falco archiepiscopus Rhemensis Caroli posthumi Galliarum regis legatus, Otto Andegauensis Galliarum regni tutelam resignans. Ad hunc conuentum quia Suetibogus Morauorum dux vocatus non venerat, & quod rebellionem moliri videbatur, hostis iudicatur. Adfuere & Hungarorum legati, qui primum ex Asia venerant, incertis sedibus errantes: si agri illis in Pannonia concederentur, aduersus Morauos auxilium pollicebantur. Quibus dum Arnulphus concessit Daciā ripensem, quam Tibiscus irrigat. Interim totis viribus bellum aduersus Suetibogum apparat, quem tribus locis proximo est anno aggressus, Hungaris in commilitium adscitis: & ab occidente atque arcto Belgis, Saxonibus, Lotharingis, Turingis, Sueuis Boiariisque & Francis prementibus, Suetibogum tandem subiugauit, magna veteris Morauia parte limiti Francorum orientali adiecta, quanta hodie à Posonio & Tyrnauia Tibiscum versus propagatur.

14 ENGELSCALCVS, hoc nomine in administratione limitis orientalis secundus, quem Auentinus Angilodiconem appellat, gener Arnulphi, socero ad regnum Boiariae atque fasces imperii vocato, succedit, circa annum 895, addito in partem laboris Vuilhelmo patruo. Qui accusati peculatus apud Arnulphum, quod corrupti à Suetibogo Morauo limitē denudassent, officio mouentur. Et Vuilhelmus quidem Ratisponæ capite afficitur, Engelscalcus vero excæcatur in publico conuentu. Exaggerabat crimen obiectum, quod filiam Cæsaris dimisisset. Huius frater vindiæ cupidus, Morauos rursus in arma sollicitauit. Quibus tamen obuiam proficiscens Arnulphus, hostes vicit: & ut daret filium obsidem, Moemarum nomine, coegit. Quem vna cum fratre Suetibogo seniore mortuo, Arnulphus in principatu Morauia confirmauit.

15 HVNIBALDVS, ab Arnolfo Cæsare marchæ Boiorum præficitur circa annum 895. Sunt qui hunc filium Arnolphi fuisse scribunt. cuius filii Berengerus, Reginoldus, & Gerhardus, ab Hungaris interfecti sunt, circa annum Salutis 903.

16 ENGELRICVS, sororius Hunibaldi, ab Arnulpho Imperatore socero in limite Boiarico marchio constituitur, aduersus Hungaros. magnisque iam copiis in Germaniā

excurrentibus, circa annum Domini 895, interficitur ab Hungaris. Cuius filii amissa præfecturæ dignitate, in comitatus diuisi sunt, Burkhausen, Machland, Klam, & eos qui appellabantur aduocati Ratisponenses, comites de Trasama in Austria inferiori, à quibus dapi-feri de Leugenbach recta linea descendunt. Cuius nobilissime profapia alteri cuidam Engelrico, Otto secundus Imperator marcham talem iterum confirmauit, & vsque ad fines Hungariæ pene, Trasamam fluuium videlicet, & Kaumberg montana, extendit. cuius priuilegii series in altero Engelrico ponitur.

17 LUIPOLDVS, siue Lupoldus, dubium an superioris Engelrici filius, vel, vt alii autumant, Adalberti comitis Babenbergæ filius, & Alberti primi marchionis orientalis frater germanus, interficitur vna cum Ludouico Cæsare Arnolphi Imperatoris filio, & aliis plerisque Germaniæ proceribus, ab Hungaris, in Boiaria haud procul à Lyco fluuio: relictis duobus filiis, qui ducatum Boiariæ ordine consequti fuerant, Arnoldo, quem Malû cognominant, & Berchtoldo.

De hoc Lupoldo, cuius filii Arnoldus & Berchtoldus Boiariæ ducæ fuere, scribit Io. Auentinus lib. Annalium Boiorû 4. cum de Morauia regulorum Moemari atq; Suetibogi discordia scribit: Suetibogus quoq; Cæsari obtemperabat, Moemarus autem imperata detrectabat: Aribo præfectus, Lupoldus progenitor principum nostrorum, Austriaci dux limitis, Augusti iussu arma in Morauiam mouent: eos qui dicto audientes non erant, igne ferroq; perdomitant. Per idem tempus Aribertus Boiorum dynasta, quod hostibus faueret, munera ab his acciperet, ab Vratislao in vincula conicitur, Luipoldo superiori traditur, cathenatus ab eodem Imperatori exhibetur, quitum hyemabat in Norico apud Rantendorf OEno cõterminum, vbi nunc templum Aurelianorû mystarum est, proxime urbem Braunau. Contra hunc Eysenrichus quidam Boiariæ regulus, limitis præfecturam ambiebat: quam vt adsequeretur, se Moemaro Morauia principi adiungit: atq; illius gratia Suetibogum fratrem comprehendit, Moemaroque tradit, qui tamen liberatur per Arnolphum: qui deprehenso negotio, in Mutara Austriæ ciuitate obsessum Eysenrichum cepit, & captum Ratisponam duxit. in quo itinere negligenter custoditus fuga ad Morauos elapsus est. Docebat tum Euangelium in Morauia Vuichingus, qui relicto Moemaro ad Arnolphum defecit, à quo Laureacensis archiepiscopus constituitur. De quo in peruetusto Annalium libro hæc verba legi: Circa illa tempora (loquitur de anno Salutis 902) Eugenius secundus Zvuitibaldo duce impetrante, Vichingum consecrauit archiepiscopum: & nequaquam in illum antiquum Laureacensem archiepiscopatum eũ transfmisit, sed in quandam neophytam gentem, quã ipse dux bello domuit, & ex paganis Christianos esse parauit. Ipse tamen Bichingus postea Laureacensem archiepiscopatum obtinuit. Hæc annales.

Porro ab omnibus Chronographis huic Luitpoldo magna laus tribuitur, quod Hungaros euocatos per Arnolphum contra Morauos, & Boiariam orientalem subinde depopulantes, fortiter vicerit: adeo quod postremo in pugna pro Christo occubuerit. Placet locum ex Auentino adferre, lib. 4. Boiariæ historiæ: Inter hæc primus Luitpoldus (inquit) præfectus militaris cum paucis, cum Richario Batauiensi episcopo infesta acie Vgris obuiam ire, perfidiam vlcisci festinant. Hoc vbi Cuffal comperit, cedit, castra ad Viscam amnem infra Viennam Austriæ cum principibus suis locat. At partem eius exercitus qui ab Aquilone vsque ad Anassi ostia cuncta attriuerat, ibiq; sedens pro victore se agebat: Luitpoldus adsecutus de improviso, inopinatus adgreditur. Primo impetu mille & ducentos in Danubium agit, præcipitat atq; submergit, cæteros in fugam dat, cædit, proffernit, vsque ad Presburg, nunc primam Hungariæ urbem. Vbi traiecto Istro Cuffalem, victoria cum suis exultantem, inuadit, aciem perrumpit, turbat, regem cum maximo procerum suorum numero ad superiorem amnem Viscam interficit. Nostri cæsis hostibus, ibi statua dies aliquot habent, Deo immortalis gratias agunt. per omnia templa Boiorum supplicatio decreta est. Hæc Auentinus. Est autem occisus iste Lupoldus haud procul Laureaco, in altero prælio quod cum Hungaris habuerat, anno Domini 907. In quo desiderati sunt præcipui Boiariæ regni proceres, Aribertus, Iringus, Babo, Luitfridus, Diethboldus, Bero, Hebo, Piligrinus, Hattechus, Rudmundus, Vualtherus, Meginuardus, Hathochus, Gumpoldus, Albertus, & tres Iſingrinii. Sepelitur in castro Melicensi, quod postea in cœnobium versum erat, vna cū Adelhaide coniuge, Ottonis Saxonis filia matre Arnoldi & Berchtoldi ducum Boiariæ.

18 ERBO & Gebhardus, interficiuntur ab Hungaris, vna cum filiis Vdone & Hermanno, circa annum 910. ab Arnoldo Lupoldi filio ad ducatum iam vocato, marchæ præficiuntur. Is Erbo, siue Aribo, magister militiæ Ludouici vltimi Boiariæ regis fuerat

fuerat, Luitpoldo in bello aduersus Hungaros à Cæsare adiunctus: & qui euaserat, quod in Anassoburgo cum Batauiensi antistite substitisset, nec pugna interfuisset. idcirco occiso Luitpoldo, in præfectura limitis orientalis à Ludouico Cæsare & vltimo rege Boiariæ substituitur. De quo Auentinus libro 4. historiæ Boiariæ hæc annotauit, quæ non pigebit fidei ergo subiicere: Sub idem tempus Boiorum vniuersi episcopi, præfules, nobiles, proceres, ciues, quibus iter in orientale Boiariæ regnum, quam Austriam vocamus, erat ad Ludouicum regem Vtinum conueniunt, rapacitate publicanorum, magnitudine portorum, vicos, ciuitates, colonos, sacerdotes expilari & exhauriri conqueruntur. Rex benigne supplices audit, negocium cognoscit. Ariboni Austriaci limitis duci præcipit, vt cum Boiis orientalibus à senioribus diligenter inquirat, quonam pacto portoria tempore Ludouici & Carolomanni regum Boiariæ data sint. Præterea Theodemaro archiepiscopo Salisburgenſi, Burcardo Batauiensi pontifici, Odagrio præfecto negocium committit, sua vice hos defungi, ac in rem præsentem consultare iubet. Fit igitur frequens conuentus Boiorum Rasfeldstadii, præsentibus quos iam numeravi Episcopis & Dynastis, Ariboneque limitis præfecto. hæc Auentinus: qui illum, conuentum, legesque ibi latas recensens, & Lynczii & Eberspergii ad Trunam amnem, & syluæ Batauiensis mentionem facit. Hic non possum mihi temperare, quin de sensu meo aperiam, comites, qui & postorius in Austria claruere, Butenses ac Varnbacenses, ab hoc Aribone descendisse: quorum plerique in gente Aribonis nomen gerebant, victoriis ac fide erga Cæsares celebrati annalibus. Quod de Ekheberto comite à Buten, in bello Mediolanensi interfecto sub Friderico primo, Guntherus Ligurinus testatum facit.

19 SICHARDVS, comes à Sempt & Ebersperg in Boiaria, circa annum Domini 905, à Ludouico rege Carolingorum postremo limiti orientali præficitur: quem aduersus Hungaros diligenter tutatus, magnam portionem veteris Austriæ è potestate Hungarorum recuperauit: Laureacensi castro probe munito, quod & Anassoburgum chronographis appellatur: à quo haud procul, in memoriam gentilitii apud Boios castri, arcem Ebersperg extruxit, & alteram paulo infra in marcha eregione Ibissi Perſenburgû. Quas ditiones hæc familia semper in limite Austriaco retinuerat vsque ad Richlitam, vltimam quæ sub Henrico tertio vixit, Adalberonis postremi comitis à Sempta & Ebersperg vltimam, quæ in Perſenburgo habitasse legitur: & istic Henricum tertium Imperatorem, cum copiis in Hungariam proficiscentem, conuiuio & hospitio excepisse. Porro huius Sighardi filius Ratholdus ab Arnolpho duce Boiariæ Carinthiæ præses constitutus est, cum coniuge Angelmunde: sepultus Salisburgi ad sanctum Amandum, anno XX. post mortem patris: relictis filiis Eberhardo & Adalberone. Quorum Eberhardus in victoria Ottonis primi de Hungaris ad amnem Lycum relata claruit: cui Imperator & octo regulos Hungarorum tradidit, cum multis ignobilibus. Quorum is regulos Toxum, Bultzonem, Schabam, Suaram, ante portam Ratisponæ in crucem egit: cæteros viuos, in scrobe facta Eberspergii, quod posteri in cœnobium mutarunt, defodit.

20 RVDIGERVS cognominatus à Pachtarn, oppido videlicet marchæ, quod adhuc superest hoc nomine in Austria, Erbonis filius erat. limitibus autem præsidebat, quo tempore Henricus primus Imperator cognomine Auceps, Arnoldum malum ducatu Boiorum priuauerat. Quem cum ex officio feudique iure Rudigerus iuaret, eiusque filios Arnoldum, Eberhardum & Vuernherum, vnde comites Scyrenses, Vuitelspacenses, Dachouienſes, Vuolfratzhusen & Bogen descendunt, Cæsaris & ipse in se indignationem conuertit. Itaque limite tandem & Rutigerus pulsus, successorem habuit Andecensem comitem, cum in exilio vna cum duce Arnoldo apud Hungaros in Pannonia moreretur. De cuius sanguine fertur fuisse Piligrinus, postremus Laureacensis archiepiscopus, Ottone secundo imperante: de quo in antiquo annalium libro hi vernaculi Rhythmi leguntur:

50 Da dise von Bern geschaiden warndan/
Da kamen von Pachtarn die Rudigers man/
Fünffhundert vnder schilde für den Saal geritten/
Lieb war dem Marggrauen das sie es hetten vernitten.
Darait er weißlichen zu in durch die schar/
Vnd sagt seinen degen er wer des gewar/
Das im vnmâr warn des Gunthers man/
Ob sie den Puhart lieffen/es war im lieb gethan.
Da sach an zwen Rhatthen Rudiger stan/
Mit wynnenden augen/ vnd hett es vill gethan/

Und dem es alles dienet lewt vnd land /
 Wie in so viel der burger an Rudiger gewand /
 Doch bald hat im verkurzt sein starckes leben
 Schlacht / wie er war von Rhanfer Haynrich vertrieben /
 Und mit sampt den Hungern an in gelant /
 War geschlagen so oft der Hevnisch man.

Huius Rudigeri mentionem facit Io. Auentinus libro Annalium Boiorum 8. sic scribens: Victor Arnulphus, vota pro victoria suscepta reddit. Boiariæ limites firmissimis munit præfidiis: fratrem suum Berchtoldum, Vennonos & Athesinos administrare iubet. Austriæ infra Anasum, Rogerium, armorum Martisq; studiosissimum, inclytum fabulis, Teutonum carminibus, cuius & Metellus Tigurinus in Lyricis meminit, præficit, Vgris opponit. Ibi vicos, templa reparare, colonias Boiorum, Venedorum deducere studet. nam & ante Vgros ea pars Norici cum Pannonia pluribus vicis quam urbibus frequens fuerat. Carnis rectorem dat Ratholdum Senonum dynastam. Cæteri Vgri qui domi erant, quod repulsi à Boiis, Franciam, Sueuiam, Saxoniam intrare nequibant, facto cum Arnulpho & Boiis perpetuo foedere, iram in Italos vertunt. Ex quibus verbis apparet, Auentinum Italia externa pronunciatione, quem annales Rudigerum appellant, Rogerium vocare: quo nomine aliquot erant in Sicilia reges, de gente Nordmannorum. Deinde liquet, hunc Austriæ fuisse præfectum, ab Arnulpho Luipoldi quondam Austriæ marchionis filio, qui post Ludouicum Cæsaris Arnulphi filium Boiarios gubernabat: & quem Arnoldum chronographi quidam dicunt, cognomento Malum.

21 **TEODERICVS**, vel Terricus, secundum Auentinum, paucis post Rudigeri mortem, marchæ Boiorum præfuit.

22 **EBERHARDVS** Arnulphi ducis Boiariæ filius, quem diximus Arnoldum Malum cognominari chronographis, limiti Boiarico præficitur à patre. Quo posterius proscripto, Boiariæq; pulso, ducatum Boiariæ consequitur: vnde tamen pater illum rursus eiecerat, Reginoburgo recepto. Ad quem, vt ducem Boiariæ, extat epistola Leonis noni papæ, de anno 918. Auentinus existimat, hunc patrem fuisse Luipoldi secundi Austriæ marchionis, à quo sancti Luipoldi stemma defluxit: quem nos rectius ac verius ab Adelberto Babenbergensi comite, Moguntiaci capite affecto, Ludouico Caroli magni familiæ postremo imperante, deducimus.

23 **BERCHTOLDVS** frater Arnulphi Boiariæ ducis, Luipoldi quondam orientalis marchionis ab Hungaris occisi filius, Eberhardi patruus, fratruale ad ducatum vocato, ab Henrico primo limiti Austriaco præficitur: qui postea Eberhardo proscripto, Boiariæ quoque ducatum consecutus est, in Altaichio cœnobio conditus. De huius marchionis de Hungaris relata victoria, haud procul Vuelfia Austriæ scribit Auentinus libro annalium Boiorum quarto in hæc verba: Per idem tempus Vgri, duplici agmine Boiariæ fines inuadunt. pars Trans, pars Chamos infestant. Berchtoldus Boiorum regulus duces suos ad Chariones proficisci, hosq; vt tuerentur iubet: ipse robur hostilis exercitus petit. Iuxta Valentiam urbem Noricorum (Vuelfam intelligit) quam maximo potest impetu, antequam gens pugnacissima arcus rursus tenderet, in Vgros fertur: hostem in fugam vertit, in Trans flumen agitat, atq; submergit, tertio Idus Augusti. Præfecti quoq; Berchtoldi auspicio, apud Chariones eadem prosperitate deuincunt Vgros, ad internecionem delent. Nec antea vnquam gens ferocissima tantum vulnus à nostratibus accepit: more enim pecudum à Boiis mactati sunt Vgri. Porro obiit Berchtoldus, vocatus postea ad ducatum Boiariæ, anno Christi 948. cuius mausoleum cernitur in inferiori Altach, Boiariæ nominatissimo cœnobio.

24 **GAFRAD**, vel Rasso, comes Andecensis in Boiaria, ab Henrico primo in locum pulsi Rudigeri collocatur in marcha. Qua mox ab Hungaris exiit: reuersusque in regiam maiorum, in eius vicinia Vuerdinsak & alia cœnobia construxit: relatus & ob id, & propter vitæ continentiam, in numerum sanctorum. E cuius semine posterioribus seculis comites Andacenses in Bauaria, comites Goricensis, & Tyrolenses prope Italiam, & duces Meraniæ in finibus Nariscarum & Franconiæ originem trahere dignoscuntur. Huius tempore marcham Orientalem, quæ nunc Austria inferior dicitur, Lupoldus comes Babenbergensis ab Henrico primo Cæsare gubernandam accepit. Vnde marchiones Austriæ ac diui Lupoldi profapia processere. De hoc Rasso, quem rectius Rathonem nominamus, & per syncopen (quod eum vulgus Graf Rath von Diessen appellabat Germanice, Sand Gastradt quidam Annales vocant) scribit Ioan. Auentinus lib. 5. annalium Boiorum in hæc verba: Vxor Henrici fuit Iuditha, filia Arnulphi ducis, raræ pulchritudinis

shritudinis & pudicitia femina, quæ Reginoburgi ibidem sacratarum foeminarum contubernium, quod inferius vocant, extruxit. vbi eius mausoleum in aditu adhuc monstratur. Diuus Ratho Damasia oriundus, eo tempore orientalis Boiarici regni limitis dux fuit: & cum Iuditha hac supplicandi gratia Hierosolymam profectus est. in ripa Ambronis in superiori Boiaria mistis diui Benedicti templum construxit, cui à vocabulo nomen indidit, ibidem sepultus ab accolis religiose colitur. Eadem tempestate Toxus Vgrorum rex, audita morte Berchtoldi ducis Boiorum, duobus exercitibus fines Boiariæ inuadit, limitem Austriacum & Charionas in confinio Italiae deuastat. Henricus regulus Boiorum, contractis copiis obuiam hosti armatus procedit: bis aperto Marte cum Vgris congressus, bis pugna superior fuit: Vgrosque, per paucis fuga elapsis, cædit, fudit, afflixit. Nec ausa est gens cædis auida, de cætero Boios bello laceffere. Henricus, & dux copiarum eius Ratho, in monumentum tantæ victoriæ cœlitus datæ, armati equis insidentes, quemadmodum prælio interfuere, è gypso facti & expressi, induratiq; igne, in templo Deiparæ virginis apud Maurkhirchen pagum Boiariæ Noricorum dedicati, positiq; anno æræ Christianæ 948. Vulgus imperitum, Henricum regem, qui ante duodecim annos obierat, credit.

25 **BVRCARDVS**, de stirpe comitum Veringensium, siue Helephantini lapidis, ab Henrico duce Boiorum Ottonis primi fratre limiti Boiorum Austriaco præficitur. Obiit anno 973, sub mortem Ottonis primi.

26 **LVPOLDVS** (vt vult Auentinus) Eberhardi quondam marchionis Austriæ, qui post & dux Boiariæ fuerat, filius, nepos Arnoldi siue Arnulphi Boiariæ ducis, & Lupoldi quondam ab Hungaris occisi pronepos: vel (vt nostra habent serinia, & Otto Frisingensis testatur) Adalberti Babenbergensis comitis, capite adfecti apud Moguntiacum à Ludouico ultimo stirpis magni Caroli, filius, ab Othone secundo & Henrico Rixoso cognomine, Boiariæ duce, Austriæ marchio constituitur. Quem reperio pro limitibus & agris iure contendisse cum Christiano Bataviensi episcopo, super aliquot municipiis, S. Hippolyto, Ceyfenmuro, Drasama, Eberspergo, Tullana, & captura Husanum. Sed lata sententia, marchio vicit. cui insuper ad preces Theophaniæ Imperatricis, Ottonis secundi coniugis, prærogatiuæ nouæ scriptæ fuerunt ab Imperio, de nouis coloniis in locis desertis deducendis, de vacuatione militiæ, & tributis remissione. Quæ posteris confirmata omnia fuere, & ab Henrico potissimum Cæsare hoc nomine quarto. Porro progenuit is ex Richarda vxore filios, Popponem archiepiscopum Treuerensem, & Henricum successorem in marcha: qui sancto Henrico Cæsari & Boiariæ duci rebellare ausus, limitis præfectura priuatur: sed iterum restitutus, obiit anno 1014, relictis ex Suandehilde coniuge, Alberto & Luipoldo filiis, ex priuigno Ernesto Sueuiæ duce, qui in matrimonio Gisalam habebat: quam postea duxit Chunradus Saliquus, qui post Henricum Claudum imperauit. Horum Luipoldus victis Bohemis tractum vltioris Austriæ eum vniuersum adiecit, qui Bohemicæ syluæ contiguus Boigreich nominatur: donatus eapropter ab Imperatore, quod hostem suum Vratislaum vicisset, equo Bohemico egregie instructo. Cuius frater Albertus sororem Petri Hungariæ regis, quem Stephanus Sanctus hæredem nuncupauerat, in coniugio habebat: qui memorabili victoria celebratur de Ouone, siue Alba rege Hungarorum, secus Trasmam amnem relata. Ideo sororium suum legitimum regem Hungariæ expulsus, non solum liberaliter in exilio tenuit: verum etiam cum eo Ratisponam ad Henrichum tertium profectus, Germanici regni auxilia implorauit, atque impetrauit. Hinc tres ille in Hungariam Henrici tertii insignes expeditiones factæ: in quarum prima, suscepta anno 1039. ad tributum Aba rex Hungarorum compellitur, portione etiam regni ab Arabone ad Viscam amnem propagata, limiti Boiorum orientali adiecta. In secunda, quæ fuit anno Salutis 1044. Petrus verus rex restituitur, Aba in villa quadam interfecto, & Hamenburgo munimenti ergo municipio, in limitibus marchæ orientalis extructo, quod etiam in finibus Hungariæ superest. in qua etiam expeditione cum rei frumentariæ inopia periculum Imperator adiisset, proditores ac conscios negotii Nadgerum, Bernulphum, & Machimum, episcopi Frisingensis cognatos in crucem egit. In tertio procinctu, qui fuit anno 1049. Petro regi Henricus tertius apud Albam regalem Hungariæ regnum per hastam auratam tradidit, iusso prius in verba Germanici Cæsaris iurare. In eodem & vacillantes Hungaros, in fide Christi compescuit: & in descensu Persenburgi periculum vitæ adiit, ruina contignationis vetustate cõsumptæ: ex qua Bruno episcopus Wirzburgensis occubuit. Obiit porro Albertus iste anno Salutis nostræ 1056, relicto filio Ernesto: qui aduocatus episcopatum Salisburgensis atque Bataviensis ab Henrico quarto, ob merita in Cæsares atque Imperium, institutus, occubuit pro eodem Cæsare in Saxonia bello intestino, anno. ....

De cuius posteris ac tota genealogia, ex professo & fusius agimus in Commentariis ferum Austriacarum: vt non opus sit nos hic diutius immorari.

27 CHVONRADVS, sub Ottone primo interficitur ab Hungaris. meminit Rhegino Prumiensis in annalibus suis: Anno Dominicæ incarnationis (inquit) 955, Hungari cum ingenti multitudine exeuntes, vt non, nisi terra eis dehisceret, vel cælum eos obrueret, ab aliquo se vinci posse dicerent, Chounradus quondam dux ibi occiditur.

28 HENRICVS, filius Henrici ducis Bauariæ, qui erat frater Ottonis primi cognomento Herzel, pater sancti Henrici Imperatoris, ab Othone marchæ Boiaricæ præficitur, vt ex isto loco Rheginonis Prumiensis colligi potest, qui cum cladem descripsisset, Chunradi superioris interitum subdit: Et ab exercitu regis apud Lichum fluuium tanta cæde, Deo præstante, prostrati sunt, vt nunquã antea apud nostrates victoria talis audiretur, aut fuerit. Rex inde reuertens, in Slauos hostes dirigit. Vbi simili potitus victoria, vasta illos cæde prosternit: Vuigmannus expellitur. Henrichus frater regis, desperatis rebus recuperatis, recepto Boiaricæ ducatu obiit: cuius filio Héricho Pius rex ducatu, & marchã dedit.

29 ALBERTVS, in peruetustis annalib. commemoratur, ab Hungaris in prælio, cū marcham strenue tueretur, interfectus, anno Salutis 959.

30 ENGELRICVS secundus hoc nomine, de superioris Engelrici posteritate, ab Ottone secundo præfecturam limitis Boiarici obtinuit. A quo nobilissimi comites de Trafama, qui & aduocati Ratisponensis ecclesiæ, processerunt, multis per Bauariã & Austriam prædiis, castris, ac præclare etiam gestis quondam celebres: & cuius stirpis ante annos quadringentos Vualtherus S. Andreæ cœnobium in Austria supra Herczagburgum, Adelramus Seccouie in agro Styriæ posuere. Habet autẽ diploma ab Ottone Imperatore Engelrico concessum, cū collatione marchæ Boiaricæ, ita: In nomine sanctæ & indiuiduæ trinitatis, Amen. Otto diuina fauente clementia Romanorum Imperator Augustus. Notum sit omnibus fidelibus nostris, præsentibus scilicet atque futuris, quomodo nos ob petitionem fidelis nostri Henrici ducis, cuidam Engelrico dedimus, quicquid habuimus in marcha Orientali, inter riuos Dullana, & Ancynespache, aris cultis & incultis, agris, pratis, campis, pascuis, venationibus, aquis, aquarumque decursibus, piscationibus, molendinis, exitibus, & redditibus, quæ sitis & inquirendis, cunctisque aliis appenditiis, quæ adhuc dici possunt, sibi in perpetuum tradidimus: ea ratione, vt quicquid sibi libuerit, inde faciat, & Trafamã, clausuram habeat: & vt hæc nostræ autoritatis donatio præsens & futura ipsorum firma & stabilis permaneat, & semper hoc præceptum inde conscriptum, sigilli nostri appensione iussimus muniri, manuque propria, vt infra videbitur, corroborauimus. Datæ tertio Calendas Maii, anno Incarnationis D. C. C. C. XCVIII. Indictione vndecima, anno autem Ottonis regnantis decimo quinto, Imperii secundo. A-

um Romæ; Hildeboldus episcopus & Cancellarius ad vicem Vuillegysi archicancellarii subscripsi. Signum domini Ottonis

31 HEMO, cognomento Stilla, refertur in peruetusto annalium codice, regiam tenuisse in Melico Austriæ modo cœnobio. Cui proscripto Imperator Otto III diuisa marcha in duas partes, Lupoldo Babenbergensi comiti inferiorem partem, Pannoniæ adiacentem, sub appellatione orientalis marchæ, quæ postea Austria dicta fuit: & Chunrado cuidam superiorem, Vindeliciæ proximam, ac OEno flumini adiacentem, sub nomine Boiaricæ marchæ, in beneficium contulit. Ab hoc marchione Stilla defluxit nobilissima comitum prosapia, quæ in eiusdem marchæ Boiaricæ finibus manens, labentibus seculis de Stilla & Heft cognominata fuit. In qua circa annum Domini 1120, Vdalricus episcopus Patauiensis claruit, qui sancto Altmanno successit, autor cœnobii Herczogburgensis: quem secutus Reymbertus, episcopus item Patauiensis, templū sancti Stephani Viennense consecrauit, circa annū Domini 1142. cuius fratres Vuigmannus archiepiscopum Magdeburgensem egit, & Vdiscalcus comes ad Heft & Stilla, exorsus est intra limites eiusdem marchæ Seytenstettensem abbatia, circa annū à reparata Salute 1150. quæ adhuc hodie in Austria superiori, quæ supra Anasum dicunt, superest. Huius filius quoque Vdalricus nomine præfulem Patauiensem egit, forte suæ stirpis postremus, circa annum à nato Christo 1222.

32 CHVONRADVS, dubium cuius originis vel filius fuerit, in annalibus quibusdam recensetur, & citatur sæpe in diplomatibus, ac foundationum instrumentis.

33 ALBERTVS, commemoratur in priuilegio quodam Patauiensi à Cunrado secundo, dato circa annum in carnationis Dominicæ 1025. In cuius comitatu, vt habent verba diplomatis, ecclesiæ Patauiensi constructa loca, & construenda, idem Imperator ecclesiæ Patauiensi donauit.

34 ARNOLDVS cum successore filio, item Arnolde, vnde nobilissimi comites de Vuelas ac Labach in superiori Austria, hoc est marcha Boiarica, multis posthac seculis celebres ac præpotentes fuerunt. Gubernarunt hi duo marcham nomine Boioricorum principum, imperantibus Henrico tertio & quarto.

35 GOTOFRIDVS, vltimus marchio Boiaricæ in regione siue prouincia supra Anifum: filius erat iunioris Arnoldi, & frater germanus Adalberonis Vuyrtzburgensis præfulis, eius qui Lambacense cœnobium in Austria supra Anifum, marchæ videlicet Boiorum & maiorum suorum territorio, fundauit. De quo mentio fit in diplomate quodam Lambacensi, eidem cœnobio à Friderico primo Imperatore concessio, in hæc verba: In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Ego Fridericus diuina fauente clementia Rom. Imperator, semper Augustus, notum esse volumus omnibus Christi nostrique fidelibus tam futuris quam præsentibus, qualiter rex Henricus ob interuentum dilectissimæ genitricis suæ Agnetis Imperatricis Augustæ, & ob petitionem felicitis memoriæ Adalberonis Vuyrtzburgensis episcopi, bannum mercati in loco Vuelas, & telonium in Lambach, & in super bannum piscationis de superiori casu Trunæ, & in Agram ab Asyntal vsque ad ea loca ad quæ prædiorum suorum termini pertingunt. Et ab Asyntal sursum communem vtilitatem vsque ad portū Vechlaha in Albanã, in Ryndbach, & iterū in Ryndbachet & Staynbach: nec non quatuor nemorum vnum ad Ethervuald, aliud etiam in Buchenloch: duo, quæ vulgò sub appellatione superioris & inferioris Hardis, eo iure quo parentes eius, scilicet auus Arnoldus, & item pater suus Arnoldus, & frater suus marchio Gotofridus, & ad vltimum idem episcopus Adalbero, eundem bannum habuerunt. Et quæ sequuntur. Ex quibus apparet, Adalberonem episcopum postremum fuisse. Vnde coniectura est, marchionibus orientales in Austria hanc marcham à ducibus Bauariæ feudi fuisse iure concessam. Quæ haud ita multo post, cum filii sancti Lupoldi marchiones orientales Boiaricæ ducatum fuissent à Cunrado tertio Imperatore consecuti, & eundem iterum resignasset ad preces Friderici primi Cæsaris, Henricus marchio orientalis siue Austriæ, sancti Lupoldi filius, adempto Boiaricæ dominio, & alteri orientali marchæ adiecta ducatum Austriæ, vt hodie visitur, confecit, non amplius à Boiaria, sed ab Imperio feudalem. Id quod & Friderici primi diploma illud testatur, eidem Henrico primo Austriæ duci, super inuestitura eius principatus ex duabus marchis compositi largitum, in hæc verba:

In nomine indiuiduæ Trinitatis, Amen. Fridericus diuina fauente clementia Romanorum Imperator semper Augustus. Quanquam non commixtio ex ipsa corporali institutione possit firma consistere, vel ea quæ gessisse leguntur nulla valeant refrenatione coelli, si æqua tantum possit esse dubietas, nostra debet interuenire Imperialis auctoritas. Nouerit igitur omnium Christi, nostrique fidelium præsens ætas, & successiua posteritas, qualiter nos eius cooperante gratia, à quo cœlitus inclyta pax missa est hominibus, in curia generali Ratisponæ, in natiuitate sanctæ Mariæ celebrata, in præsentia multorum religiosorum & catholicorum principum, litem & contouersiam quæ inter dilectissimum patrum nostrum Henricum ducem Austriæ, & charissimum nepotem nostrum Henricum cum ducem Saxonie diu agitata fuit de ducatu Boiaricæ, hoc modo determinauimus. Dux Austriæ resignauit nobis ducatum Bauariæ, quem statim in beneficium concessimus duci Saxonie. Dux autem Bauariæ resignauit nobis marchiam Austriæ cum omni iure suo, & cum omnibus beneficiis, quæ quondam Lupoldus marchio tenebat à ducatu Bauariæ. Ne autem in hoc facto aliquatenus imminui videatur honor & gloria dilectissimi patrum nostri, de consilio & iudicio principum, Ladislae illustri duce Bohemie sententiam promulgante, & omnibus principibus approbantibus, marchiam Austriæ in ducatum commutamus: & eundem ducatum cum omni iure suo, præfato patrum nostro Henrico, & præ nobilissimæ vxori suæ Theodore in beneficium concessimus. Et quæ plura sequuntur. Ex quibus patet, principes vetustiores Austriæ quædam à ducibus Bauariæ in beneficium possedisse, videlicet marchiam Boiaricæ inter Anasum & OEnum fluuios comprehensam. Quam Otto Frisingensis, frater Henrici primi inuestiti ducis, eandem historiam tractans in tres comitatus distinguit, vt arbitror, Styre siue Anaspurg, Machlandie, &

Bilstayn. Et hæc quidem de marchionibus Boiaricæ dicta sufficiant, quam hodie vulgato nomine prouinciolam Austriæ supra Anasum vocamus, à peculiari & proprio præfide administratam Austriacorum principum nomine.

MARCHIONES A VOGBURG, QUIBUS MAGNA PARS Nordgouie & Voilandie parebat, principibus Boiaria iure feudi subiecti, & qui regiam solebant habere in Vogburgo Danubii paulo infra Ingolstadium: iidemq. comites fuerant de Cambo, Neumarchel & Bergen.

Hosce marchiones Ioann. Auentinus, limitis Boiorum Septentrionalis Camabini aduersus Bohemos fuisse constitutos, autumat. Quorum ditio à Danubio, & vbi est Vogburgum, infra Ingolstadium per Nariscas, sit extenta ad Franconiam orientalem, & quod essent adiutores principum Boiariæ, idcirco de Voiburg dictos fuisse, & Voilandiam eorum prouinciam appellatam. Voiten enim Germani veteres (quam vocem asperiori pronuntiatione Sueui Vogtos dicunt) à *Boiburg*, ab auxiliando appellarunt. vnde & Romani subadiuuas scribas, Boethos nominauerunt. Erant autem metropoles huius limitis, siue marchionatus, vt nos dicere solemus, Vogburgum ad ripam Danubii, Egra, Neumarchtum, hodie sede Palatini celebre, & Cham: vnde & comites de Cham illos ipsos principes in diplomatibus veteribus nuncupari inuenio. Porro idem Auentinus duas stirpes principum in hoc limite distinguit. in prima, Ernestum & Rudolphum recenset, qui Ludouicum secundum & tertium Boiariæ reges aduersus Bohemorum excursiones iuuerunt: quo nomine & limiti præfecti à Boiis fuerant. secundam profapiam auspicatur ab Henrico quodam, filio Berchtoldi ducis Boiariæ, fratre Arnulphi ex cognomento Mali, proscripti ac pulsati ab Henrico Aucupe Cæsare, cuius mausoleum cernitur in Altaichio inferiori. Quippe mortuo Berchtoldo, vt filio suo Henrico, fratri Ottonis primi postea Imperatoris, principatum Boiariæ procuraret, qui filiam proscripti Arnulphi Iuditham habebat in matrimonio, filios mortui, alterum Berchtoldum Carnorum præsidem, alterum Henricum marchionem Boiariæ & Camabini limitis, siue Voithlandini, præfectum fecerat. Atqui patriciores in hoc stemmate Auentinus enumerat: Henricum istum de quo loquimur, Berchtoldum filium eius, Arnulphum nepotem, Henricum pronepotem. Quibus subiungit tres Dietboldos, siue Theobaldos, quorum & nos meminimus. Defecit nobile stemma in Dietboldo tertio, anno Domini 1210. cuius mater Adelhaidis: sorores verò fuerant, Adelhaidis Friderici primi Imperatoris coniunx, Chunigundis Ottochari Styriæ marchionis vxor, Iuditha Friderico comiti à Bogen, & Sophia Berchtoldo comiti à Legsgmynd locata. Cæterum ditionem Vogburgensis marchionatus ab Imperio impetrauere partim Boiariæ duces, agrum Danubio adiacentem, qui in arctum erat exporrectus, vbi hodie adhuc Voilandia visitur, Burgrauii Norabergenses tunc primùm ab Augustis cœpti constitui. Inter hos comitatum Chamabinum Albertus & Adalramus adepti sunt. Vnde Landgrauii Leuchtenburgenses descendunt: adeò vt qui ante annos ducentos, Comites de Cham dicti fuerant, nunc Landgrauii Leuchtenburgenses nominentur.

1 BERCHTOLDVS, primus comes de Vogburg, anno 1010.

2 EBERHARDVS, comes de Vogburg, sub Henrico tertio florit. Huius fortasse frater, vel filius erat, Arnulphus, quem Annales referunt submersum fuisse in Nabo flumine, anno 1049.

3 HERMANNVS, primus marchio de Vogburg, vxorè duxit comitissam de Bantz, fundatricem cœnobii eiusdem nominis: cuius filiam duxit Otho Scyrensis, in Bauaria palatinus, & ex ea progeniuit Eckardum cognominatum *mit dem pundschuoch* & Ottonem fundatorem cœnobii sancti Petri prope Rogenhaym, anno 1107. Reliquit duos filios, Alberonem comitem de Vogburg, & Diepoldum siue Theobaldum marchionem.

4 BERCHTOLDVS secundus, cum fratre Arnolfo præposito sancti Hameronis Ratisponensis: filii Arnolphi submersi fuerant, quorum præpositus scripsit historiam Ratisponensem.

5 THEOBALDVS, siue vt Germanico ritu pronunciemus Dietpoldus, Berchtoldi secundi filius, in matrimonio habuit Adelhaidem, Henrici Vuelphonis ducis Bauariæ, huius stirpis secundi, filiam: & ex ea progeniuit Dietpoldum secundum hoc nomine marchionem, & Adelhaidem filiam Friderici primi Cæsaris cognomento Barbarossæ coniugem: cui dotis loco Egranam ciuitatem dedit, quæ postea nupsit Diethoni comiti de Rauenspurg. Fundauit is cœnobium Reichembach, supra Regum fluuium, haud ita procul à Ratispona: & aulico siue seruitori suo Gervuico de Vuolmensteyn Vuestphalo consilio & auxilio fuit, vt intra limites marchie suæ, Vualdsuffensis cœnobii prope Egram fundamenta iaceret. Quod ipsi postea cœnobium principes Vogburgenses ac Landgrauii Leuchtenburgii in eam magnificentiam, easq; opes euexere, in quibus hodie visitur. Iuuit is Theobaldus Henricum quintum, contra quartum hoc nomine Henricum patrem. Huius marchionis

chionis Theobaldi meminit libro septimo Chronicorum Otto Frisingensis, cum annum Domini MCIII. enarraret, ac de intestino bello Henrici quarti & quinti loqueretur: Anno dehinc iterum (ait) sequente, natalem Domini Moguntia Imperatore celebrante, Henricus filius eius, rebellionem contra patrem in Noricis partibus, consilio Theobaldi marchionis & Berengarii comitis, sub specie religionis, eo quòd pater eius à Romanis Pontificibus excommunicatus esset, molitur. Et iterum capite eodem, sub finem, de eodem patris ac filii bello tractans: Quo pacto, dimissis Saxonibus cum Boiariis castrum Noricum obsidione cingit: ipsoq; per duos vel amplius menses expugnato, Ratisponam Norici ducatus metropolim adiit. Quem pater euestigò subsequens, Roberto fugato, Erlongum restituit. Inde progressus, Ratisponensium auxilio, filio vrbe fugato, ipse pontificem ibi Viricum quendam constituit, ac Theobaldi marchiam per Bohemos vastauit. Hæc ille: quæ satis declarant, Voilandiam ac Leuchtenburgensem ditionem, quondam Vogburgensibus marchionibus paruissè, per Noricum. Castrum denique rectè lector Noribergam, quæ hodie florèt, intelliget. Recensetur idem marchio ab Vrspergeni, in eiusdem historice narratione: Anno Domini millesimo centesimo quinto, dum Imperator Henricus natalem Domini Moguntia celebrat, Henricus filius eius, nominis illius quintus, rex dictus, rebellionem aduersus patrem in Boiaria parat, machinantibus scilicet Diepoldo marchione & Berengario comite, & Othone, quodam nobili viro, sibique materna stirpe cognato: quorum consilio & adiutorio, ante paucos dies à patris latere discesserat. Et iterum: Tandem fauentibus sibi Ratisponensibus, filium vrbe fugat. qua residens, presulem eidem cathedræ quendam adolescentem præfecit, exercitum vndecunq; congregauit: progressusq; marchiam Diepoldi per Bohemia gentis maximam crudelitæ deuastauit. Reliquit is Diepoldus filium eodem nomine, & duos fratres, quorum Burcardus episcopus Herbipolensis erat, & Eberhardus comes de Vogburg.

6 EBERHARDVS comes de Vogburg, reliquit tres filios, imperante Henrico quinto, circa annum Domini 1126. Hermannum marchionem de Vogburg, Alberonem comitem de Vogburg, & Gotofridum comitem de Nurnberch, quo tempore pagus adhuc fuerat, castro adiuncto.

7 HERMANNVS, filius Eberhardi, marchio Boiarius, habuit in matrimonio Adelradam comitissam de Bantz, fundatricem cœnobii Bantz. Cuius filiam Otto comes palatinus Scyrensis duxit vxorem, & ex ea progeniuit Eckardum cognominatum *mit dem pundschuoch* (à genere calciamenti, cuius subleuatione in Asia exercitum Christianum è periculo instanti liberauit) & Othonem authorem cœnobii S. Petri apud Rosenhaym, circa annum Domini 1107. Huius fortasse filii fuerunt, qui Vualdsuffen cœnobium erexerunt, ibidem sepulti circa annum 1202, Bechtoldus, Thiemo, & Reymbodus.

8 THEOBALDVS, siue Diethboldus, hoc nomine secundus, primi filius, duas habuit in coniugio claras sceminas: videlicet Luitgardim comitissam à Cassel, & secundam Mechtildem Vuelphonis Nigri ducis Boiariæ natam, quæ post obitum marchionis nupsit Gebhardo comiti à Sulzbach. Cæterum ex his Dietboldus reliquit quinque filios, & duas filias, Agnetem Berchtoldo duci Zaringensi, & Kunigundim Ottocarò penultimo Styriæ marchioni nuptam. filiorum Theobaldus siue Dietboldus patri successit in Marchia Vogburgensi, Berchtoldus fuit Istriæ marchio, Fridericus burgrauus Ratisponensis, Otto Landgrauus de Steuening, & Poppo comes de Nurnberch, qui cum Berchtoldo fratre citatur in literis Vualdsuffensibus sub Cunrado Cæsare.

9 LVDOVICVS, frater Dietboldi, vxorem reperitur habuisse comitissam ab Habburg.

10 THEOBALDVS, siue Diepoldus Germanica pronuntiatione, hoc nomine in stirpe ista tertius, siue secundum aliquos quartus, duas ordine consecutus est vxores: primam, Hedwigem comitissam de Arnsperg Vuestualam: & alteram Roiczam, Poloniæ ducis filiam, vel quòd est verisimilius, comitis Raczensis in Austria natam, ambas sepultas in Vualdsuffen, celeberrimo illo in Nariscis cœnobio, quod ipse fertur plurimum extulisse, aliis duobus in super fundamento constructis, Reichpach & Munichmunster. Genuit verò duos filios, Diepoldum quartum, & Berchtoldum tertium: & quatuor filias, quarum Adela nupsit Friderico primo Cæsari, dotis loco Egrana ciuitate genero concessa: Roicza duci Bohemiæ, Sophia comiti à Braispach & Legsgmynd, & Gutha, siue Iuditha Friderico comiti à Bogen, in matrimonium collocatæ fuerunt.

11 BERCHTOLDVS, tertius hoc nomine, & Diepoldus quartus, filii superioris Diepoldi fuere: quorum Berchtoldus Berchtoldum quartum progeniuit: alter verò Eberhardum primum, burgrauum Norici castri, à quo Lupoldus sextus hoc nomine, dux

Austria secundus, Recenzen comitatu in finibus Moraviae & Austriae situm emerat, ut in peruetusto codice adnotatum est hisce verbis: Hertzog Leopold khaufft wider den Burggrauen von Nurnberg vnd sein mueter die graffschafft zu Ragez vnd den Markh/ vnd das darzu gehoert/ vmb zway tausent markh silbers. vnde colligimus, Diepoldum tertium comitissam a Ragez, postremi videlicet comitis filiam, in matrimonio habuisse.

12 BERCHTOLDVS quartus hoc nomine, floruit circa annum Domini 1204. habuit in matrimonio comitissam Austriae a Clam & Machland. Vnde legimus in peruetustis Austriae annalibus, Der Graue Fridrich von Clam/ der dinget den Hertzogen Leopold sein eigen/das er hett in Osterreich. der starb on erben. da gewan er wider diu witten das leipgeding. die witten nam der Maggraue von Bogburg/ dem verlaich der Hertzog das eigen vnd seinen finden/on Hoheneck/das nam er aus/das sech er herrn Rudolf von Pettendorf.

13 EBERHARDVS, tertius hoc nomine marchio Vogburgensis, comes de Berge, Cambo, & Neumarcht, princeps Voithlandiae, vendidisse scribitur burggrauis Nurnbergensibus, tum primum omnium institutis, duo oppida, Vvunsidel & Kirchlamicz, quae hodie Voithlandiae prouinciae tribuuntur.

14 GOTFRIDVS, is a Friderico secundo burggrauis Norinbergensis instituitur, & Norinbergam tum pagum muro cinxit. citatur in Vualdsassenibus diplomatibus, anno 1227.

15 CHVNRAVS filius Gotefridi, cum Arnolde fratre, postremus suae stirpis fuit. cui legitur Fridericus secundus Chreusen oppidum dono dedisse, & cum in burggrauatu Nurnbergensi confirmasse. Sunt tamen, qui duos postremos ex familia Vogburgensium excludant, & Bogenis stirpi inferant.

MARCHIONES LIMITIS BOIARICI MERIDIONALIS
Athesini, vnde duces Meraniae & Dalmatarum, marchiones Istriae, palatini Burgundiae & Carinthiae, comites in Boiaria Andecenses & Damasciani, siue a Dieffen, comites Hohenouartini, comites Goriciae & Tyrolis defluxere. Erant vero monasteriorum in Boiaria aduocati Tegernsee, Beurn & Vinaria, prouincia Athesina: sub quorum ditioe fuerant in Boiaria Andegs, Dieffen, in caenobia ab alumnis stirpis religionis ergo versa, Glaneckh, Buchom, & alia pleraque.

1 FRIDERICVS, reperitur in matrimonio habuisse Kunigundim, neptem Othonis primi ex Richilda filia. eratque soror Ithae, coniugis primi Vuelphonis, cuius sarcophagus cernitur in Andegs, cum tali Epitaphio: Kunigundis peccatrix, huius loci dominatrix: istam aulam II. Non. Martii, ob. Ann. xx.

2 RATHO, vulgo Sandt Gafrad (ex errore & transpositione syllabarum, cum vocaretur a Boiariis Sandt Graf Rath) ab Henrico Boiariae duce primo, Othonis primi Imperatoris fratre, limiti Boiorum orientali praeficitur: hoc est, Austriae marchio inauguratur: cuius statua equestris, quemadmodum & Henrici ducis, post Hungaricam victoriam erecta, visitur in Maurkhytchen, proxime Branavu. de hoc plura attigimus inter Marchiones Boiariae Orientales.

3 ARIBO, siue Erbo, episcopus Moguntinus, qui Chunradum secundum cognomento Saliquum, Imperatorem vnxit: habuit fratrem Sigefridum, comitem a Lebnau in Styria, Lupoldum comitem de Andegs in Boiaria, & sororem Adelam fundatricem Gofsesensis virginum nobilium caenobii, siti in comitatu Lebnau apud Styros.

4 OTTO, comes Andecensis, legitur interfuisse expeditioni Hungaricae, ab Henrico tertio susceptae contra Abam regem, vna cum Vuelphone tertio, & Ottone Scyrensi.

5 ARNVLPHVS, sub Henrico quarto Rhod caenobium, ad ripam Oeni fundauit, infra Vuasserburgum. Genuit Popponem, sepultum Constantinopoli.

6 BERCHTOLDVM & Cunradum, qui cum Irmengarde coniuge sepelitur in Rhod.

7 CHVNRAVS, genuit Popponem secundum, & Otonem episcopum Babenbergensem, Pomeranorum apostolum.

8 BERCHTOLDVS Chunradi frater, genuit Hericum primum Istriae marchionem, & Popponem comitem Andecensem.

9 HENRICVS, primus suae stirpis marchio creatus in bello Italico a Friderico primo, interficitur a Mediolanensibus, relicto Berchtoldo secundo filio.

10 BERCHTOLDVS, patri in marcha successit, ob merita a Friderico primo Caesare primus dux Dalmatiae, Meraniae: & comes Tyrolis siue Athesinus creatus. Eximitur praeterea

terea a seruitute ducis Boiariae, cui antea Athesinus & Istriae Carinthiaeque principes parebant: ab eodem Friderico primo, Henrico Leone duce Boiariae proscripto. Is ex Agnete de Neunburga Misniae marchionissa, genuit Otonem ducem Meraniae, Henricum Istriae marchionem, Berchtoldum Andecensem comitem, Ekebertum Babenbergensem praefulem: quem Fridericus secundus, pulso duce Austriae Friderico, Austriae praesidem constituerat nomine Imperii, (cuius mausoleum ad Scotos Viennae superest:) Henricum & Theobaldum ambos ordine episcopos Batauienses, Chunradum Constantiensem episcopum, & Menegoldum abbatem in Chrembsmunster Austriae: & Gertrudim Andreae regis Hungariae coniugem, S. Elisabetae matrem.

11 HENRICVS secundus, patri in Marchia Istriae successit. ab Henrico sexto Imperatore in super dux Carinthiae constitutus, utroque principatu priuatur a Philippo Caesare, sexti successore, quod Otonem quartum aduersus se iuisset. Ideo conspirans cum Ottone palatino Scyrensi, Philippum Babenbergae interfecerat. Proscriptus idcirco, priuatusque comitatu Andecensi, exulatum abiit in terram sanctam. Genuit filium Berchtoldum, patriarcham Aquileiensem.

12 BERCHTOLDVS tertius hoc nomine, ex comite Andecense a Friderico secundo marchio Istriae fit, in locum Henrici fratris proscripti: Ludouico Boiariae, cui marchiam dederat Philippus Caesar, cedente. pro genuit ex Hedvige Saxoniae marchionissa, Berchtoldum quartum comitem Andecensem, Popponem praefulem Babenbergensem, qui obiit anno 1240. Othonem Frisingensem antistitem, Vdalricum Batauiensem, Berchtoldum quintum monachum in Sevuen, Mathildam comitissam Goriciae, Hedvigem ducissam Silesiae.

13 OTHO, Henrici secundi frater germanus, dux Meraniae, comes ab Amertall, procreauit Othonem palatinum Burgundiae, Agnetem coniugem Friderici secundi Imperatoris, Agnetem Philippi regis Franciae, Beatricem comitis Aurelianensis, & Elisabetam Friderici Burggrauis Norinbergensis coniuges.

OCCIDENTALIS LIMITIS BOIARIAE PRAEFECTI & custodes, comites ab Amergau, Lechrain, Belhaym & Landspurg, quorum primordia derivantur a Vuelphonibus comitibus ab Altorf Sueuis. Qui quomodo hunc in Bavaria comitatum limitemque consecuti fuerint secus Lyci utramque ripam, usque ad fontes illius (ubi possidebant praeterea Schonham, Ietingam, Raytenbuech & Fuesfen) scriptum reliquit Io. Auentinus libro historiae Boiariae quarto, cum res gestas Ludouici tertii Boiorum regis explicat. Porro Ludouicus (inquit) Boiaria totum regnum in deditioem accepit, alimentum sumptusque praetores fratri praebere iubet: partem Pannoniae ubi fontes Draui Saurique amnium sunt, Arnulpho in tutelam commendat, Charini limitis ducem appellat. Etychonem socerum suum, Suenum genere, oriundum ex Altorf, Rauenspurgioque, Lycatiis, occidentali Boiariae termino, praeficit. ubi haud longe a fontibus Ambronis fluminis, in vicorensidem cognominis, templum dino Benedicto, eiusque consecratis duodecim dicauit. Henrichus filius eius, a sororis marito, quicquid in superiori Boiaria aureo vehiculo a prima luce ad meridiem ambiret, quasi ludo exposcit. Ludouicus ratus fratrem coniugis pauperiorem esse, quam ut aureum currum possideret, postulatis annuit. Mox Henrichus plaustrum rustico, in sinu quidem aureum gestans paruum curriculum, vnde cognomen ei adhaesit, circumuectus est, a Lyco ad Ambronem, a Geloze flumine ad Alpes Peninas. Arrisit Ludouicus dolo: & quaecumque hisce finibus continentur, Henricho donauit.

1 ETHICHO, primus a genero Ludouico, tertio eius nominis Boiariae rege, limiti Lycatiis praeficitur, author caenobii Lechrain, quod in limite suo ad Ambrum flumem construxerat. habuit fratrem Bardonem a Nordmannis interfectum, filium Henricum, & Luitgardam filiam, regis Ludouici uxorem.

2 HENRICVS, qui tractum limitis dolo, ceu dictum est, secus Lycum amnem ampliauit per aureum vehiculum. Is parentis foundationem transtulit in Altenmunster.

3 HENRICVS secundus, primi filius, ex Hatta ab Hohenuard comitissa genuit sanctum Chunradum episcopum Constantiensem, Rudolphum comitem ab Amergau, & Ethiconem primum comitem a Rappersvuil.

4 RVDOLPHVS, in stirpe secundus, reliquit Rudolphum tertium, & Vuelphonem, qui regiam tenuit in Vuelphouen, tribus miliaris ab Innerdorf ad Gelonum amnem: qui a chronographis primus Vuelpho numeratur.

5 RVDOLPHVS tertius, secundi filius, ex Itha Chunradi comitis Onyngensis adiacentium Acronium filia, nepte Othonis primi Caesaris ex Richolita filia, sorore videlicet Chuni-

gundis illius quæ Friderico comiti à Dieffen nupta fuerat, procreauit Vuelphonem secundum, Henricum, qui in venatione percussus ab apro periit in Loen vico Athesino, & Richolitam Adalberoni comiti ab Ebersperg nuptam.

6 VVELPHO secundus, ex Irmegarda comitissa Mosellana, diuæ Imperatricis Chunigundis sorore, reliquit Vuelphonem tertium, Carinthiæ ducem, & Athesinæ prouinciæ comitem: & Conizam, siue Chunigundim Azoni Italico marchioni nuptam. vnde Vuelpho est natus primus Boiariæ dux, ab Henrico quarto inuestitus. Porro Vuelpho secundus Vestales ex cœnobio Vuyngarten transtulit in Altenmunster Boiariæ, monachis in vicem in Vuyngarten translatis.

7 VVELPHO tertius, dux Carinthiæ designatur ab Henrico tertio. obiit sine liberis, anno 1055.

8 VVELPHO quartus, Azonis Estensis Italiæ Marchionis ex Coniza Vuelphina natus, adnitentibus matre & auia Irmengarde, primò impetrauit comitatum Amergouiensem, cum auunculus nullum hæredem reliquisset: deinde ab Henrico quarto Othone pulso, dux Boiariæ quoque designatur, circa annum 1071. Sed cum communicasset coniurationi aduersus Cæsarem, motus iterum dignitate, obfessus apud Neuburgum capitur, iussus viuere priuatus. Itaque xx. annos ducatus, paulo ante mortem filius suis ex Iuditha, Balduyni Flandri filia, susceptis, ducatum impetrauit ab Imperatore. Obiit & sepelitur in Cyprius insula, anno salutis 1101, cum ex terra sancta rediret, quò religionis ergò erat profectus cum Dietmaro Salisburgensi, Vdalrico Batauiensi, episcopis; Othone & Ekheberto palatinis Scyrensis, Herrando, Bernhardo & Henrico comitibus Ratisponensibus, & Friderico comite à Bogen. Dicitur, dum priuatus viueret, ducatu exutus, Augustam Rheticam occupasse, Sigefrido episcopo capto. Eius opus est in Boiaria Raytenbuech, canonicorum regularium cœnobium.

9 VVELPHO quintus, superioris natus, ob Mathildam Bonifacii Mantuani filiam princeps Italiæ, genuit Vuelphonem sextum Mantuanum, & ducem Spoleti ac Tuscæ. Obiit in Kaufringen, superioris Boiariæ pago, anno 1119, sepultus in Altorf 18. gubernationis suæ anno. Is aliquando legatos Germaniæ principum missos ad Hiltebrandum papam aduersus Hæricum quartum, captos ab Alberto Athesino comite, liberauit armis suis: hoc est, Babenbergensem, Constantiensem & Tridentinum, episcopos. Is præterea fratrem habuit Henricum ducem Bauariæ, qui ex Vulphilda, magni ducis Saxonie filia, procreauit Henricum cognomento Superbum, ducem Boiariæ, Vuelphonem sextum, Chunradum monachum, Iuditham Friderico duci Sueuiæ nuptam, Friderici Barbarossæ matrem: Sophiam Berchtoldo Zaryngensi, & inde Luitpoldo Styriæ marchioni collocatam: atque Mathildam, quæ & ipsa duos nacta fuit maritos, Dietboldum iuniorem marchionem Vogburgensem, & deinde Gebhardum comitem à Sulzbach.

10 VVELPHO septimus, quinti filius, dux Spoletinus, Hetruriæ & Tusciæ, ob matrem Mathildam Mantuanam principem, ex Itha Gotofridi comitis vltimi à Kalb filia, Vuelphonem postremum tulit. Gessit bellum primùm cum Alberto comite à Kalb, deinde cum Hugone Tubingensi palatino, propter vxoris patrimonium, adiutus à patruo Hærico duce Boiorum, Lothario Cæsare, cum duces Sueuiæ Fridericus & Chunradus hostibus opitularentur. Interfuit Asiaticæ quoque expeditioni sub Chunrado tertio, vix opera Rogeri Siculi domum reuersus. Cum sumptuosius ac splendide viueret apud Memyngam Sueuiæ metropolim suam, ac magnum æs alienum contraxisset, vendidit omnes suas ditiones, ducatus Italicos, Spoletinum, Tuscanum, & Hetruriæ, Friderico I. Cæsari, quod modò patrimonium S. Petri vocatur. comitatus verò in Boiaria sitos, patruo suo Henrico duci Boiariæ. Obiit anno 1191, sepultus in Stayngaden, iuxta filium, qui ante eum decesserat, parentis in Italia, ducatu Spoletino & Tuscano vicarius.

PALATINI, SIVE PHALCZGRAVII DE SCHEYREN, ET Vuitelsbach, siue Peytelsbach. Boiariæ principibus iure feudi subiecti: quibus cognati fuere, eiusdemque stirpis comites in Boiaria ab Hohenuuard, Bogen, Abensperg, Dachau & Vuolfrazzhusen: & vnde originem trahunt hodierni Boiariæ principes, Rhenique palatini.

1. LVITBALDVS marchio Boiariæ, interficitur ab Hungaris, Ludouico Arnolfi Cæsaris filio imperante. Sunt qui hunc Adalberti comitis Babenbergensis, dolo Hattonis Moguntini episcopi Moguntinæ capite affecti, filium fuisse putent. fratrem Alberti primi orientalis siue Austriæ marchionis, & Ernesti Sueuiæ ducis: sed tempora non consentiunt.

2. ARNOLDVS cognomèto Malus, ob rapinas quas in ecclesias Bauariæ exercebat, ducatum Boiariæ consecutus, Henrico I. cognomento Aucupi se opposuit, & aduersus eum Imperium ambiuit. proinde in ordinem redactus, cum ecclesias expilaret, non sine Dei vindicta moritur, & Ratisponæ ad sanctum Emmerannum sepelitur, manifesto damnationis indicio, relictis post se ex Agnete Hungaræ ducissa quinque filiis, patri non dissimilibus, Heroldo Archiepiscopo Saltzburgenfi, Arnolde comite Scyrenfi, Eberhardo, Hermanno & Rudolpho atque Ottone comitibus Scyrensis. Quorum sororem Iuditham Henricus I. Imperator Henrico filio suo Ottonis Imperatoris fratri germano, coniugem locauerat. Qui postea vocatus ad ducatum Boiariæ, Henrico S. Imperatori auus fuit. Porro supra dicti Arnoldi Mali filii, missi in comitatus ab Othone I. & patruo eorum Berchtoldo Boiis præfecto, vindictæ cupidi, Hungaros in pernitiè Imperii in Germaniâ duxerunt. Vnde Heroldus Archiepiscopus Salisburgi ab Agapito papa creatus circa ann. 945. à Ioanne XII. deponitur & excommunicatur cum fratribus. Porro inuenio ex Rudolpho filiorum vno processisse Berchtoldum, comitem à Reifenspurg: & præter Iuditham habuisse & alteram filiam, Burcardo cuidam Bauariæ comiti locatam, matrem Henrici præsulis Augustani.

3. BERCHTOLDVS, fratri in ducatu Boiariæ successit, & sine liberis moritur. de quo supra inter duces Boiariæ locuti sumus. Habuit in matrimonio Gerbirgin Giselberti ducis Lotharingiæ filiam, cuius etiam meminit Vrspergensis.

4. OTTO, cum fratribus Arnolde secundo, & Vuernhero, ducatum Boiariæ ab Othone I. priuati, Scyrensem arcem palatinatus sedem maiorum suorum cum Vuitelspachio, Dachouio, Vuolfrazzhufio, Bogen & Abensperga retinuerunt. De quibus iste Vrspergensis locus intelligendus est, cum de annis Othonis primi Imperatoris loquitur: Mortuus est quippe Arnoldus dux Boiariæ: & filii eius superbia elati, iussu regis contempserunt ire in comitatum, cuius ducatum rex dedit fratri eius Berchtoldo. Meminit porro Ottonis palatini, de quo loquimur, Otto Frislib. Chron. 6. cap. 20. cum de Germaniæ vastatione facta sub Othone I. circa annum 955, loqueretur: Huius maximæ concussionis (inquit) author fuisse ex Boiaria comes quidam Scyrensis commemoratur, qui tamen perfidiæ suæ pœnas soluens, dum Hungaros incautè eductos morti exposuisset, ab eis tanquam traditor necatus est. Porro terra eius in fiscum redacta, partim à rege inter ecclesias diuisa, partim hæredibus eius cum castro Scyrensi relicta, æterno anathemati ab episcopis addicata fuisse traditur. Ex huius origine cum multi hætenus tyranni surrexerint, Otho palatinus comes perfidi & iniqui patris haud dissimilis hæres, omnes superiores malitiâ supergrediens, ecclesiam Dei persequi non destitit.

5. ARNOLDVS, Othonis superioris frater germanus, & ipse Arnoldi Mali ducis Boiariæ filius, de quo Vrspergensis abbas in Othonis primi historia hæc scripta reliquit, cum rebellionem Lutolphi filii ducis Sueuiæ recenseret: Sequenti igitur nocte (inquit) Boiarii comites Henrici fratris regis, relicto eo, iuncti sunt Lutolpho. cum quibus ipse pergens, urbem regiam Ratisponam cepit, cum cæteris in ea regione munitissimis, omnemque pecuniam ducis Henrici suis militibus diuisit: coniugem eius cum filiis & amicis non solum urbem, sed & regione excedere coegit. Hæc omnia fiebant consilio Arnoldi iunioris, fratrumque suorum, eo quòd ipse Henricus paternum haberet ducatum. Rex verò filium subsequens, urbem Ratisponam obsidione circumdedit. sed cum multitudo machinas vrbi applicari non sineret, satis durè interdum ab vtrisque pugnatum est pro muris. Urbani cæteris attriti præliis, fame quoque periclitari cœperunt. Vnde Lutolphus vrbe egressus, cum principalibus viris pacem postulat: sed non impetrat, quia patri obedientiam negat. reuersus verò in urbem, portam orientalem, obsidentem armis comperit Geronem, tot victoriis, quot præliis clarum. A tertia igitur hora vsque in nonam, cum acriter pugnaretur ante portam vrbis, equo cadente, ascensor Arnoldus armis exutus, illicoque telis perfoffus occubuit.

6. VVERNHERVS, germanus frater Arnoldi ac Ottonis, & ipse ducis Arnoldi filius, comes Scyrensis palatinus, filios reliquit Babonem, Vuernherum & Sigehardum: quorum mater fuerat Beatrix de Pannonia.

7. BABO, filius Vuernheri, comes palatinus Scyrensis, floruit circa annum 994. & tres filios reliquit: vnde tres nobilissimæ comitum prosapia in Boiaria exortæ sunt. à Babone videlicet, comites de Abensperg: ab Ascouino, comites de Bogen: & ab Ottone, comites palatini Scyrenses ac Vuitelspacenses.

8. OTTO secundus hoc nomine, comes palatinus Scyrensis, ex Tutta comitissa de Nassau, quatuor rursus filios reliquit, vnde rursus quatuor celeberrimæ alie Boiariæ comitum stirpes primordia acceperunt: à Rapatone, comites de Hohenuuard: ab Arnolde,

comites de Dachau: ab Othone, comites de Vuitelspach & Scyrenses: ab Eckardo, duces Bauariæ quidam.

9 ECKARDVS, non ille quem ex cognomento *mit dem pundschuoch* appellant, de quo infra dicturi sumus, sed alter quidam, ab Ottone secundo, Henrico Hetzel duci Bauariæ proscripto, in ducatu substituitur: licet annales alii hunc Othonem, alio vocabulo vocent. Quem Otto secundus Imperator in diplomate quodam Patauiensi ecclesiæ, super donatione abbatiæ Nidernburg dato fratrualem & ducem Boiariæ appellat.

10 RAPATO, cum fratre Gebhardo episcopo, fundarunt cœnobium Thierhaupten, fecus Lycum amnem, anno millesimo.

11 DIEPOLDVS, cum Rapato filio, & Ortolpho fratre floruerunt anno 1062. 10 quorum Rapato, vnà cum Sigefrido antistite Augustano destruxit castrum Sibenaych, ad Vindam amnem positum, anno Salutis nostræ 1079. Reliquit verò Rapato iunior Hermannum episcopum Augustanum, 1104. & Ortolphum comitem. Et pater illius Diepoldus, atq; patruus Ortolphus, possederant oppidum Menchingem, & cœnobium Altam speculam fundarunt circa annum 1050.

12 GOTHARDVS, episcopus Hildeshaimensis ab Henrico secundo Cæsare designatur: qui de tumultu leuatus, & canonizatus est ab Innocētio secundo, in synodo Viennensi, anno Domini 1130.

13 OTTO, hoc nomine quartus, palatinus Scyrensis & Vuitelspacensis, ex Hacziga regina Arragoniæ, viduata ab Hermanno castellano comite, tres filios procreauit: Eckhardum secundum, qui ex Petriſſa vxore Bernhardum & Ottonem tulit, comites in Vuolf- 20 ratzhufen: Ottonem quintum, & Hartmannum præfulem Augustanum, circa annum salutis 1098. Quorum mater Arragonia cœnobium Vischbach exorsa est, anno 1077.

14 OTTO hoc nomine quintus, comes Scyrensis, & palatinus de Vuitelspach, ex Agnete Lotharingiæ ducissa procreauit Othonem sextum, & Ekardum tertium, cognomento *mit dem pundschuoch*. Fuit author montis S. Petri prope Rosenhaym, vnà cum Berchtoldo comite de Burgekh, circa annum 1107.

15 RAPATO, hoc nomine tertius, cum Ortolpho filio, & Vuiltrude moniale apud Altam speculam. quorum Rapato ex Henna coniuge Rapatonem quartum reliquit, anno 1180. 30

16 ECHARDVS hoc nomine tertius, cognomento vulgari *mit dem pundschuoch*, ab eo euentu, quod in Asia militans, sub Gotofredo Bolonienſi, in inopinata Sarracenorū inuasiōe, ad calceum erectum Christianos re subita collegisset, atque aciem restituiſſet. habuit Saxonam vxorem, ex qua tulit tres filios: Vdalricum, Ludouicum, & Ottonem septimum. Huius trophæa cernuntur in templo Maurkirchenſi prope Brunouiam. Condidit oppidulum Ried in Norico ripensi, cui calceum illum erectum insignibus indidit.

17 OTTO hoc nomine septimus, ex Haylca comitissa de Leugenfeld, quatuor filios procreauit: Cunradum Salisburgensem archiepiscopum, Fridericum, Ottonem octauum, & Ottonem magnum præfectum curiæ Friderici primi Imperatoris, à quo aduersum Hæricum Leonem ex stirpe Vuelphonum dux Boiariæ creatus est: quæ hodie adhuc rerum 40 potitur familia, ac Rhēni palatinorum ducumq; Bauariæ fons & origo est, quorum genealogiam supra adduximus.

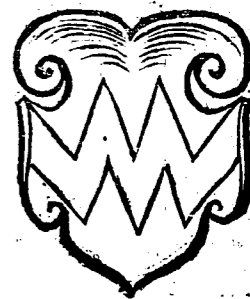
18 FRIDERICVS, huius meminit Vrſperg. de anno 1120: His temporibus Fridericus palatinus comes, qui nuper se à cæteris dislocians, regis fidelitati deuinxerat, obiit, iam prouectus ætate, & vt cuidam seruo Dei euidenter reuelatum affirmant, ad loca pœnalia fertur descendisse.

19 OTTO hoc nomine octauus, quatuor filios post se reliquit: Sigefridum, Ludouicum, Ottonem nonum, & Cunradum secundum archiepiscopum Moguntinum: quem circa annum Domini 1180, Alexander papa, quod eius partes contra Fridericum Barbarossam in Germania foueret, episcopum Sabinienſem & cardinalem creauerat: proficiscitur sub Hærico sexto in Asiam, vbi & Leonē regem Armeniæ coronauit. Missus ad postremum ab Augusto ad reges Hungariæ pacificandos, in reditu apud Patauiam Bauariæ obiit, anno 1206. De hoc Ottone octauo locus est accipiendus Ottonis Frisingensis, li. 7. Chrō. cap. 25. vbi de Lupoldi Austriaci in ducatu Boiariæ inauguratione tractat, Vuelphone proscripto: Non multo post (inquit) duce Lupoldo in vrbe Ratispona ciuilia iura disponente, ex palatini comitis Ottonis importunitate seditio oritur. & quæ sequuntur. Porro is Otho primus dux stirpis, coniugem habuerat comitissam à Vuasserburg, Agnetem.

20 OTTO hoc nomine nonus, ex Margareta marchionissa de Baden, procreauit Theodericū & Brunonē, & Agnetē desposatā Philippo regi Sueuiæ duci. Qua contēpta, cum

cum Philippus alterius nuptias ambiret, ab Ottone Scyrenſi palatino apud Babenbergum occiditur. Cuius regis necem vlturus Rudolphus mariscalcus de Papenhaym & Collatin, Ottonem istum interfecit in suo castro Niderstrang. Porro sunt qui hunc Ottonem non ducis Ottonis filium fuisse putent, sed alterius Ottonis Scyrenſis, ex comitissa de Kiburg & Vuerdæa: qui Otho ducis frater extiterat, sepultus in Thierhaupten.

21 THEODERICVS & Bruno, ob paternum scelus pulsi ex Bauaria, in nemoribus Vuestrasia prædia ædificare cœperunt: appellati deinceps comites syluestres, vulgò *Die wildgrauen*. Quorum vixere Gerlacus episcopus Moguntinus, Cunradus episcopus Frisingensis, generalis magister templariorum in Germania: qui cum fratribus suis, al- 10 bis indutis, à pontifice Romano & episcopo Moguntino proſcribentibus Ordinem, appellauit Moguntia publicè in consistorio ad proximum Concilium. Vixit huius stirpis etiam Georgius comes Syluester de Dan, circa annum M. CCC. XXXVII. Porro reperiuntur comites de Vuitelspach, qui post necem Ottonis factam à marescalco à Callatyn, adhuc in Bauaria prædia habuerant: Sigefridus comes à Vuitelspach, qui in matrimonio habuit comitissam quandam, & ex ea genuerat Omeliam collocatam Friderico marescalco à Pappenhaym, circa annum 1200. post quæ tempora, mox, & Cunradi & Berchtoldi comitum à Vuitelspach mentio in literis fit. Habebant arma ab Ilfungiis Augustanis non multum dissimilia, quod arguit, Ilfungios non solum à comitibus descendisse, verum etiam originis esse Scyrenſiū, cuius plerique alii sunt Bauariæ comites, de Pogen, ab Hohenuard, à Dachau, à Vuolfrazzhufen, & ab Abensperg. Cæterum scala in Vuitelspacensibus rubra erat, in albo campo: cum Ilfungii duplicem talem gerant, vniam rubram, & alteram nigram.

PALATINI BOIARIÆ DE KRAIBVRG, QVI IIDEM apud Carnos comites Artenburgenses, & aliquot eius prosapia duces Carinthia, quorum sunt insignia tres alba alæ in rubro clypeo: & prædia apud Boiarios Kraynburg, Mattichouen, Maurkirchen, Gern, Ortenburg infra Viltzhouen, & multa alia cum oppida tum castra in Neukircherland, Rottall & Viltztall: apud Carnos verò habuere feuda à principibus quidem Austria, Artenburg, Spittall, Kellerberg, Steyrberg, Sumerek, Landtrost, Hohenperg, Vuassenslayn, Neissensfels, Vueynek: & à Zayring fluuiio vsque ad Culpam fluuium per Carniolam, Oberstayn, Falkensdorf, Zobelsperg, Ratmansdorf, Polam, Ornekh, Reiffnit, Stayn, Vualdenburg, Liebekh, Altenburg, Grauenuerd: & à Saltzburgensi præfule, S. Rudbertum, Treffen, Vuynklarn, Lynden, Freyach, Tuchant, Auffercz, Lonstat, Syrchan, Vuelyn, & alia pleraq;. Horum comitum fundationes sunt in Carinthia, Millestat Spittall: cætera, Osiach, Arnolstayn & Vitringam locupletarunt. Construxerunt & apud Boiarios prope Vuilzhouen, sanctum Saluatorem. Et in Carinthia quondam, dum isthic rerum potiebantur, multos ac potentes nobiles vasallos subiectos habebant, quorum prosapia penè omnes interciderunt: Liebenberger, Kellerberger, Smerneker, Vuexelberger, Paradeiser, Keuehuler, Gilzeberger, Schlosch- 40 berger, Leytschacher, Debriacher, Keutschacher, Mottniczer, Steyrberger, Sebracher, Fleischberger, Alkerſperger, Zobelsperger, Goriacher, Liechtenberger, Straßberger, Kuenberger, Rotenstayner, Vuardberger, Gutenavuer, Mengensperger, Hartenberger, Dierristayner, Talhamer, Kusinger, Lueger, Velger, Straßer, Gesetzer, Risenberger, Foystritzer, Rauber, Gradiser, Tobliacher, Rosenberger, Vuerdenstayner & Altzeier, qui dapiferi comitatus hereditarii, vt vocant, fuerant. Atq; hos omnes cum nobiles, tum oppida castraque superius enumerata beneficio Carinthia ducum ac postea Austria principum possidebant. Quare deficiente stammate in Carnis, illa omnia rediere ad Austrios, qui comitatum cuidam nobili Hispano Gabrieli à Salamanca contulere. Ioannes Auentin. tamen putat, hos primitus non fuisse palatinos, sed comites simpliciter: duxisseq; originem ab Engelberto comite Spon- 50 haymensi, adoptato filio & genero ab Henrico duce Carinthia, Henrico quarto imperante. Hunc quippe ex Carnatuisse Harduicum Ratisponensem episcopum, Engelbertum Istria marchionem ac Craynburgii, Vuernherum ducem Carinthia, & Rapatonem primum Artenburgensium comitem in Boiaria. Huius filii fuere nimirum Starchandus & Vueringandus, quos Annales Boiaria referunt capisse Dietmarum, qui & Thiemo, comitem à Vuasserburg, designatum episcopum Salisburgensem contra Berchtoldum à Mosburg, ab Henrico quinto. His successit Engelbertus, quem Ludouicus dux Boiaria, Othonis magni Scyrenſis primi sui generis ducis Boiaria filius, Grayburgi obsederat, quod nepotes suos ex fratre Rapatonem secundum & Henricum, contendentes bello, aduersus Albertum Bogensem comitem, iuuisset: quorum Rapatonem, ex auctoritate Othone Scyrenſe, ob necem Philippi Cæsaris primum palatinum Boiaria sue stirpis creatum fuisse à Friderico secundo, idem Auentinus autor est: nam Palatini dignitas, sive præfectura prætorii Boiariæ, antehac in Scyrenſi prosapia fuerat. Huius

frater germanus Henricus, cenobium S. Crucis Vestalium virginum apud Ratissponam fundavit: ipse ex Vulfhylda coniuge Rapatonem tertium tulit. qui secutus castra Friderici secundi Imperatoris, ut Fridericus bellicosus, quartus dux Austriae, pelleretur ditione auita, inuit. Reliqua ex Catalogo aliorum stirpis deprehendes. Quondam totum tractum Neukircherland in Bauaria possidebant, condideruntq. Vilschouiam, & Landueram aduersus oppositos Bogenses in ulteriore Danubii ripam tenebant. hodie pauca castella cum castro Ortenburgo eo in tractu possident, transmigrantesque ultra Oenum haud procul Scherdinga & Rieda, Mattichouiam & alia multa beneficio ducum Boiaria tenent.

1 FRIDERICVS, comes à Sponhaym Rhenensis, ducta Richarda Carinthiae ducissa, Marquardi ducis filia, dotis loco comitatu Lauentallensem in Carinthia possedit: & ex coniuge praedicta Engelbertum progeniuit, comitem Carinthiae, & Rapatonem, quem Henricus quartus palatinum Chraymburgensem in Boiaria inaugurauerat.

2 RAPATO, filius Friderici, vel secundum alios frater germanus, patruelis Eberhardi, Landgrauii à Steuening in Bauaria, vnde Badenses & Varnbacenses comites defluerunt. Is progeniuit filios, Harduicum archiepiscopum Magdeburgensem, Rapatonem palatinum Crayburgensem, Engelbertum marchionem Craynburgensem, & Fridericum comitem Ortenburgensem. Fuit huic Rapatonis fratruelis Erbo, dux Carinthiae: cuius filius Popio, item dux Carinthiae, & nepos Ekhebertus, amisso ducatu in Nevuburgensem comitatum auitum rediit.

3 ENGELBERTVS comes Carinthiae, & marchio Craynburgenfis, ex Hedvige ducissa Carinthiae genuit Engelbertum ducem Carinthiae, Hardvuicum episcopum: Sigefridum comitem à Leubnavu, qui circa annum 1140. alterum Sigefridum in comitatu Leubnavu reliquit. Floruit autem Engelbertus circa annum Domini 1110.

4 ENGELBERTVS secundus, comes à Sponhaym & Lauentall, princeps Pictauie, dux Carinthiae inuestitus circa annum 1145. ex comitissa à Sponhaym genuit Vdalricum ducem Carinthiae: à quo duces Carinthiae descenderunt, Hermannus, Bernhardus, Vdalricus, & Philippus episcopus suae stirpis postremus: & Engelbertum tertium Istriae marchionem, patrem Cunonis Ratissponensis episcopi, & coniugis Theobaldi Campanie comitis.

5 RAPATO hoc nomine secundus, Rapatonis primi filius, in palatinatu Crayburgenfi apud Bauaros patri successit, fratre Friderico apud Carnos familiam comitum Artensburgensium auspicante: à quo & Carinthiani Artensburgenses comites ritè defluere dignoscuntur, quemadmodum à Rapatone Boiariici comites de Artéburg, palatini Crayburgenses primordia repetunt. Genuerat autem Rapato secundus Henricum comitem, & Rapatonem palatinum Crayburgensem in Boiis.

6 RAPATO tertius hoc nomine, secundi filius, palatinus à Crayburgo Boiariae, comes ab Ortenburg Bauariae, cum filiis suis Henrico, Cunrado & Friderico, à Friderico primo Imperatore in diplomate quodam citatur, inter reliquos Boiariae comites. Porro ab Henrico Friderici primi filio, Rapatonis primi nepote, comites Artensburgenses in Carinthia defluxere, quorum libro superiori inter Carnos meminimus: videlicet Ottonis, cum Hermannus & Vdalricus Gurcensi episcopo, fratribus. Quem secuti sunt Hermannus secundus cum Vuilhelmo fratre, circa annum 1238: Henricus cum Eginone germano, Fridericus secundus cum Rudolpho, Alberto & Maynharde fratribus, circa annos 1310. Henricus III. cum Hermannus III. & Alberto fratribus, anno 1334. Otho III. cum Friderico III. anno 1400. qui postremus Ludouicum Cilensem comitem adoptauerat, Sebastiani patrè.

7 VVENDELINVS, comes de Ortenburg, citatur de anno 1130, cum Eberhardo comite de Abensperg.

8 CHUNRADVS, Rapatonis filiorum alter, qui genuit secundum Chunradum palatinum, & Euphemiam Chunradi comitis à Pleien coniugem, floruit imperante Friderico primo.

9 RAPATO quartus, Chunradi frater germanus, secundi Rapatonis filius, progeniuit Rapatonem quintum, Henricum & Fridericum comites ab Ortenburgh, & palatinos à Kreyburg. Is legitur bellum gessisse cum Alberto comite Bogense, propter oppidum Lankhenuard, haud procul à Dekhendorfio situm, & à Bogensibus in agro Crayburgensium excitatum. Emerant enim comites Bogenses Tyrferreyt oppidum, cum agro vicino, à dominis de Hartemberg, Friderico secundo imperante, circa annum Salutis 1226.

10 RAPATO quintus, genuit Ottonem, Henricum & Engelbertum, circa annum Salutis 1240.

11 ENGELBERTVS tertius, ex Mechtilde, siue Cordula, Gebhardi tertii comitis à Sultzbach & Floss filia, Friderico secundo imperante, progeniuit Rapatonem sextum, & Henricum tertium.

12 HENRICVS, circa annum Domini 1244, genuit Rapatonem septimum, Henricum quartum, & Fridericum tertium istius prosapiae: atq; Annam cuidam à Truhendingen nuptam. Quorum mater fertur fuisse filia regis Bohemiae.

13 RAPATO, hoc nomine sextus, Engelberti palatini filius, ex sorore ducis Bauariae Henrici, circa annum salutis 1276. nullam prolem tulit.

14 RAPOLDVS, genuit Henricum, Vualramum, & filiam locatam domino ab Haydek.

15 HENRICVS, ex filia regis Bohemiae genuit Henricum tertium, & Annam cuidam libero à Truhendingen desponsatam.

16 HENRICVS tertius hoc nomine in familia, ex filia liberi de Torringen genuit Georgium, Sebastianum, Rapoldum, & duas filias: Sigunam libero de Gutenstain, & alteram alicui à Strumberg nuptam.

17 RAPOLDVS secundus isthac appellatione, ex Adelhaide sorore Friderici comitis à Zolern primi sui generis Burggrauii Norinbergenfis, circa annum Domini 1306. reliquit Reynholdum.

18 SEBASTIANVS, Rapoldi frater germanus, & Henrici tertii filius, ex ingenua de Rorbach tulit Ioannem, Vdalricum, Georgium secundum, Christophorū, Sigismundum, Engelscalcum, & Sebastianum secundum, filiamq; Salomen: quorum Georgius & Sigismundus canonici Salisburgenses fuerant.

19 GEORGIVS, Sebastiani frater germanus, filius & ipse Henrici tertii, ex ingenua de Froberg, progeniuit Vuolfgangum, & duas filias: quarum vna monialis, altera alicui ab Eberdof nupsit.

20 VDALRICVS, frater germanus Sebastiani & Georgii, ex ingenua de Aichberg Bauara, cuius mater Ottingensis comitissa extiterat, genuit Abelum comitem, & Alexandrum canonicum Augustanum. Habuit & secundam vxorem; ingenuam à Starkhenberg.

21 REINHOLDVS, Rapoldi secundi filius, vna cum Emichone Frisingensi episcopo literis testis adducitur de anno Domini 1360.

22 SEBASTIANVS secundus, interfuit comitiis Augustanis sub Friderico tertio celebratis 1471, propter expeditionem aduersus Thurcas suscipiendam.

23 CHRISTOPHORVS & Gaspar, Maximiliano imperante floruerunt.

24 GEORGIVS, Ioachimus & Sigismundus, superiorum filii, nostra adhuc tempestate viuunt, & in Mattichouen oppidulo Bauariae inferioris sedem ditionis tenent.

25 SEBASTIANVS, Ioannes & Vdalricus, comites Artensburgenses, in Hospitiorum parietibus nostra memoria adscripti cernuntur.

40 *BVRGGRAVII RATISSPONENSES, ADVOCATI IN RANSBOUEN, feudi iure subiecti Boiariae ducibus: quorum erat stemma coniunctum cum comitibus à Burkhausem, Neuburg Oeni, Machlandia, Butensumq. in Austria. Ipsiq; adeo comites fuerant de Rietenberg & Stefflingen, domini de Falkhenstain, Semper liberi de Leugenbach & Drasama in Austria.*

Hos principes Ioannes Auentinus deducit à comitibus de Rietenberg, & Calmuntz, atque Lengenfeld: à quibus defluxisse & Landgrauios de Steuening, & comites à Falkenstain, & in Austria comites à Trasama, arbitratur. Lege infra Genealogiam comitum à Rietenberg.

50 1 ERBO, sub Otone floruit, quem à bisonte in venatione occisum, & Annales & cantilenæ vulgares memorant. Cuius etiam abbas Vrspergensis in hac verba mentionem facit: Hi duo fratres (inquit) Erbo scilicet & Boto, paterno de sanguine Noricæ gentis antiquissimam nobilitatem trahebant, illius nimirum famosi Erbonis posterum, quem in venatione à bisonte bestia confossum vulgares adhuc cantilenæ resonant.

2 BOTO & Retingus, Erbonis superioris filii fuerant. quorum Boto genuit alium Botonem, & Retingum secundum, ad quos alludens Vrspergensis, vbi de postremis huius prænobilissimæ prosapiae tractat: Quorum, ut diximus, clarissimorum principum (ait) semine nobilis Friderun, Erbonis & Botonis mater, à Retingo filio Botonis, filii Retingi, de secundo Botone nati procreatur. Porro Boto & Retingus supradicti perhibentur auctores Tyrferreutensis cenobii.

3 **RETINGVS**, progenit Othonem burggrauium, authorem Vualdesparcēsis cōnobii: Harduicum palatinum Boiariæ, & Sigehardum vel Sigebertum comitem.

4 **HARDVICVS**, primus Retingi filius, primus secundum Auentinum burggrauius Ratisponensis, fratrem habuerat Sigehardum comitem à Burkhausen. Ipse verò tres filios procreauit: Sigehardum secundum occifum Ratisponæ, Henrico quarto imperante, cuius historiæ Otto Frisingensis meminit: Erbonem secundum Landgrauium Boiariæ, qui obiit Ratisponæ anno 1103. & Botonem secundum, de quo extat locus Vrspergensis ille: Alia quoq; præter hæc non pauca, quæ multam nobis lætitiā ministrarent, fausta super Hierosolymitanæ ecclesiæ statum narrant, Boto comes cognomento Fortis, illius Erbonis, cuius supra mentionem fecimus, germanus, iam plenus dierum, non longè à Ratispona defunctus est. Huius præterea Botonis opera in bello aduersus Saxonas Henricus quartus plurimum vsus est, vt scribit Lambertus chronographus in eius Cæsaris historia: Quem abeuntē quidam ex Saxonib. expediti equites insciis principibus inscuti, priusquā Saxonia excederet oppressissent, nisi Boto comes, qui ad Saxonas à rege orator ierat, prouoçare eos ad deditiōem, vel quod verius est, vana pollicitatione veniæ implicare eos ne persequerentur abeuntem, hac arte eos sefellisset. Et rursus: Erat quidam Goslariæ præfectus Bodo nomine, regi tempore pacis acceptissimus: nunc quoq; turbata republica, fidem inuiolatam ei seruans: occultè tamen metu Saxonum, ne deprehensus factione vulgi omnia sua amitteret.

5 **SIGEHARDVS** primus, ex Adelhaide filia Vuelphonis illius, qui natus ex Azone Estensi marchione, dux Boiariæ creatus fuerat; quatuor filios suscepit: Sigehardum videlicet sororium diui Lupoldi Austriæ marchionis, Henricum generum eiusdem, Bernhardum, Sigefridum, & Cunradum ex cognomento Hirsutum, quem item ferunt Lupoldi sancti alteram sororem in matrimonio habuisse.

6 **SIGEHARDVS** secundus hoc nomine in familia, ex cognomēto *Mit dem sehars hach* in tumultu apud Ratisponam ad supplicium postulatus fuerat. de quo Otto Frisingensis libro Chron. 7. cap. 8. hæc scripta reliquit. Anno dehinc proximo natale Domini Ratisponæ agens (loquitur aut de Henrico 4.) orta seditione Sigehardus comes à familia principum, qui ministeriales dicuntur, eo quod iustitiam eorum infringere diceretur, occifus est. Quam historiam prolixius Vrspergensis chronographus deducit, quam nō grauabor subicere. Anno Domini M. C. & IIII. Henricus Imperator natalē Domini Ratisponæ celebravit. Cumq; ibidem aliquandiu moraretur, orto quodam prius murmure inter Boiariæ principes, eo quod Saxones vel familiaris illic & honorabilis quàm indigenæ ab Imperatore tractarentur, Sigehardus comes qui huiusmodi suspiciōem maximè notabat, cœpit Imperatori paululum inuisus haberi: propter hoc autem maximè, quod ipse solus præcunctis qui tunc aderant principibus, abundare militum copia, adducta ad resistendum, si fortè de curia quicquam secus cederet; videbatur se communiſſe. Diebus post hæc aliquot exactis, cum iam securior factus idem comes, suorum turmas diffluere permisisset, excitatur in illum, tam conspirantibus vrbans Ratisponensibus, quàm diuersarum partium ministerialis ordinis hominibus, seditio furibunda: quæ nullo modo, vel ipso Imperatoris filio interueniente, sedari potuit, donec ab hora diei tertia vsq; ad nonam, in hospitio obsesus, tandemq; fractis foribus, ipse prius confessione facta, sumpto etiam Dominici Sacramenti viatico, capite truncatus occubuit. De quo scelere superſedemus plura referre, præfertim cum adhuc vltiones, cæteraq; mala sequētia versentur in oculis, & quem sint finem habitura nequeamus dicere. hæc Vrspergensis.

7 **SIGEFRIDVS**, capitur ab Henrico quinto Cæsare. de quo scribit idem Vrspergensis in hæc verba, loquens de anno Domini 1108: Rex verò orientalibus redditus, colloquium Ratisponæ cum Boiariis, in quo expeditionem in Flandriam contra Rupertum instituit. Et subdit: Anno Domini 1109. rex Henricus natalem Domini Moguntiz celebrat: & paulo post Francofurt conuentu procerum habito, Sigefridum palatinum comitem Bauariæ apud Vuirezburgensem episcopum custodiæ deputauit, eo quod prodente Henrico prius duce Lotharingiæ, iam in gratiam regis recepto, in necem & regnum eius insurgere consiliatus sit.

8 **HENRICVS** secundus, fertur habuisse in coniugio filiam Henrici ducis Bauariæ, hoc nomine in prosapia Vuelphonum primi. Citatur in literis cum Berchtoldo marchione ab Andegs, & Rapatone comite de Ortenburg, de anno 1173.

9 **HARDVICVS** secundus, filius Sigehardi superioris, vel secundū alios cōsanguineus, progenit ex nobili comitissa Saxoniz duos filios, Erbonē ducē Carinthiæ creatū, & Botonē, qui lares in Hungariam trāstulit, de quo Vrspergensis hæc scribit, cum de Erbone ac Bo-

ac Botone postremis loquitur: Hartuigi (inquit) palatini comitis filii, qui consanguineus fuit illius Sigehardi, qui Sigehardum progenuerat, Ratisponæ peremptum. Maternū vero illis erat stemma de Saxonia, Imidingorum tribus egregia, quæ & Othonum inclytę stirpitraditur vicina. Et subdit: Quorum, vt diximus, clarissimorum principum femine nobilis Friderun, Erbonis & Botonis mater, à Retingo filio Botonis, filii Retingi secundi, de secundo Botone nati, procreatur: quæ post mortem Hartuigi statim viduitatis velamine consecratur, adhuc Erbone paruulo, Botone imprægnata posthumo.

10 **ERBO**, cum filio Popone comite Varnbacensi ac Neuburgensi, & nepote Ekenberto, cuius auus modo dictus Erbo hoc nomine in hac stirpe secundo, ducatum Carinthiæ à Cunrado tertio consequitur. de quo diximus inter duces Carinthiæ supra.

11 **BOTO** hoc nomine 111, miles regis Hungariæ aulicus, ab eodem, quod eius opera contra Tartaros & Biffenos fidei ac forti vsus fuisset, multis prædiis agrisque in limitibus Austriæ donatur. vbi is multa loca ac castra, pagosque à suo nomine Botenburg denominauit: fons & origo prænobilissimæ prosapiæ Bodinorum, quæ nostra memoria in Francisco defecit, quem Botoferecz Hungarigentilitio sermone vocabant. Cuius meminit etiā Vrspergensis, loquēs de Harduico 11, & Friderun Saxona, eius vxore, parentib. videlicet huius Botonis & Erbonis ducis: Erbonis vero (ait) & Botonis mater à Rhetingo filio Botonis, filii Retingi de secundo Botone nati, procreatur, q̄ post mortē Hartuigi statim viduitatis velamine consecratur, adhuc Erbone paruulo, Botone imprægnata posthumo. Quorū vtrumque literis & armis atque rebus satis profecisse cogonouimus. Attamen Botonem, sicuti corpore proceriorem & elegantiorē, ita rebus bellicis præstantiorem atq; formosorem, totius pene Germaniæ atque Italiæ testatur populus. Pannonia vero talem illum ac tantum fatetur, se aliquando sensisse, vt is vere de gigantibus antiquis vnus apud illos credatur fuisse.

BVRGGRAVII NORICI CASTRI PRIMI, ANTEQUAM ADHUC ZOLTENSES IN EA DIGNITATE INVESTITI FUISSENT.

1 **GOTFRIDVS**, genuit Arnoldum, Cunradum, & filiam regi Bohemiæ locatam, Friderico Cæsare primo imperante.

2 **CUNRADVS**, Fridericum reliquit. circa annum floruerunt 1180.

3 **FRIDERICVS**, habuit duas coniuges: ex quarum Gertrude, marchionis Brädeburgenſis filia, Hedvigen filiam procreauit, Gebhardo comiti de Supplingen collocatā, circa annū 1230. Ex altera verò Adelhaide, comitissa ab Harburg Saxona, Catharinam genuit, comitiā Vuertheym desponsatam: & alteram, Emichoni comiti à Nassau. cæteræ, Helena ac Margaretha virginitatem atque monasticen professæ sunt. Floruit Fridericus circa annum 1250.

4 **HENRICVS**, Friderici filius, reliquit vnicam filiam, Adolpho comiti à Nassau nuptam, matrem scilicet Adolphi Cæsaris. floruit anno 1274.

BVRGGRAVII NORICI CASTRI POSTERIORIS Norinbergenses dicti, & ab obsequio principum Boiariæ per Rudolphum Cæsarem exempti. Vnde principes Brandeburgii nostra ætate rite descendere dignoscuntur.

1 **FRIDERICVS**, Rudolphi Habsburgensis Cæsaris ex sorore nepos, ex comite de Zolern burggrauius Norici castri inuestitus est: Vogburgensiu marchionū stirpe, q̄ à Cūrado tertio circa annum Domini 1142, præfectura eius castri sub hoc titulo donati fuerunt, extincta. Idque factum est anno Salutis 1280. Confirmatur mox in concilio Lugdunensi. Habuit duas vxores. primam Elisabetam, Ottonis senioris Meraniæ ducis filiam, qui comitatum Amertallensem in proximo habebat, & genero pro dote dederat Bayren, vt & Carlspurg. Duxit & secundam Beatricem, siue Helenam Saxoniz comitissam, quæ obiit anno 1390, sepulta Norinbergæ apud Franciscanos, fundatrix cœnobii monialium in Ostrofrancia Pyrkhenfeld. Reliquit post se duos filios, Fridericum & Chunradum. & totidem filias: quarum Anna comiti à Nassau copulata est: & Helena virgo mansit, sepulta Norinbergæ apud Franciscanos.

2 **CHVNRADVS**, ex Agnete comitissa de Hohenloe, tres filios procreauit, & quinque filias: quarum duæ nuptæ, duæ vestales, & vna virgo permanserat. filii, Ioannes, Fridericus & Albertus, commentatores ordinis Prutenici extiterunt.

3 **FRIDERICVS** hoc nomine secundus, ex Margareta comitissa Goritiæ, progenit Fridericum tertium episcopum Ratisponensem, Berchtoldum episcopum Aichstetensem, cancellariū Ludouici Bauari Imperatoris: Albertū, qui ex Sophia Hennenbergensi

nihil tulerat : & Ioannem secundum. Obiit autem Fridericus præsul 1330. Berchtoldus sepultus in Haylsbrun cœnobio, 1362. Albertus deniq; burggrauus, anno 1361.

4 IOANNES hoc nomine secundus, filius Friderici secundi, habuit duas uxores : primam, Helisabetam comitissam ab Hennenberg, ex qua Fridericum quartum progenit : & Margaretam filiam Caroli quarti Imperatoris, ex qua Elisabetam tulit, Eberhardo comiti Vuirtenbergenfi nuptam, cognomento Pacifico. Obiit Ioannes anno 1357, cum multa prædia à comitibus de Orlamund emptæ, Burggrauiatui suo adiecisset.

5 FRIDERICVS hoc nomine quartus, ex Elisabeta marchionissa Thuringiæ & Misniæ progenit Ioannem tertium, qui puer obiit : & Fridericum quintum, atq; decem filias. quarum tres in cunabulis obierunt. Catharina, Anna, & Agnes, Deo consecratæ, 10 Vestales fuerunt: Margareta Hermanno Hassiæ landgrauio, Elisabeta Ruperto Imperatori duci Boiariæ, & Beatrix Alberto tertio duci Austriæ, nuptæ fuerunt.

6 FRIDERICVS hoc nomine quintus, ex Elisabeta, Henrici de Landshuta ducis Bauariæ nata, Albertum secundum procreauit : & duas filias, Agnetem & Catharinam, quæ erant abbatissæ ad S. Claram in Curia vrbe Voitlandiæ. Is castrum Noricum Norimbergæ ciuibus vendidit : & illa pecunia apud Sigismundum Cæsarem, ac comites ab Anhalt, marchionatum Brandeburgensem comparauit : Constantiæ in concilio à Sigismundo Imperatore suæ profapiæ primus marchio Brandeburgensis inuestitus, circa annum Domini 1416. Obiit anno 1440, sepultus in Haylsbrun, Norggouiz cœnobio.

7 ALBERTVS secundus hoc nomine, & burggrauus Norinbergensis, & marchio 10 Brandeburgensis, habuit binas coniuges : primam Margaretham Iacobi Badensis marchionis filiam, & Caroli Badensis sororem : secundam duxit Annam Friderici Saxonie ducis natam ex Margareta Austriaca progenitam. ex quibus quatuor filios progenit, & sex natas: nomina filiorum, Ioannes quartus, Albertus tertius, Fridericus septimus, & Fridericus octauus. filia fuere : Elisabeta, ducis Ligniciæ in Silesia Ludouici coniunx : Cecilia, Vuilhelmo seniori duci Brunsvicensi : Magdalena, Friderico duci Brunsvigiæ : Dorothea, Henrico duci Mecclaburgensi : Catharina, Ioanni duci Appauiz in Silesiis : & Margareta, Ludouico Bauariæ duci gibboso, & post eum Martino de Vueldenfels nobili Franconi, collocatæ in matrimonium. Ipse Albertus apud Francofurtum obiit in electione Maximiliani Imperatoris, anno Domini 1486. sepelitur in Haylsbrun. 30

8 FRIDERICVS septimus & octauus, vterque filii Alberti secundi, sine successione diem suum obierunt. Septimus quidem, ex Catharina, Vuilhelmi & Friderici ducum Saxonie sorore, Ioannem & Erasmum filios tulit, qui pueri obierunt : & duas filias, quarum Dorothea coniungitur Ioanni duci de Leuenburg Saxoni, & Margareta Buxlauoni principi Stetiniensi. Octauus vero Fridericus, alterius frater germanus, ex Agnete Pomeraniæ ducissa vnicam filiam Magdalenam suscepit, Eytello Friderico comiti de Zollerin nuptam, matrem Francisci, Ioachimi, Eytelioachimi, & Friderici Alberti : Vvundelbirgis præterea, Annæ & Salomæ, filiarum.

9 IOANNES hoc nomine quartus, germanus frater duorum Fridericorum & Alberti secundi filius, cognomento Alchymista, propterea quod hac in primis arte delectaretur : gubernabat in Payrsdorf, & ex Barbara Rudolphi Saxonie ducis filia, tres modo filias procreauit: Barbaram, coniugem Ludouici marchionis Mantuani, Elisabetam, Buxlauoni Pomeraniæ duci nuptam : & Dorotheam, Christophoro Boiario Daniæ regi collocatam. post cuius mortem nupsit Christierno comiti Oldenburgensi, qui Christophoro in regno Daniæ successit, pater Ioannis regis, & auus Christierni expulsi.

10 ALBERTVS tertius, filius secundi hoc nomine, & frater germanus Ioannis supradicti, & duorum Fridericorum, ex marchionissa de Baden Margareta quatuor filios & tres filias tulit : Ioannem quintum, vnde electores Brandeburgenses processerunt : Albertum quartum : Vuolfgangum, qui obiit iuuenis : & Sigismundum præfectum in Zisterdorf Austriæ, à Maximiliano circa annum 1495 constitutum. filiarum, Elisabeta Eberhardo iuniori Vuirtenbergiæ duci, Vrsula Henrico duci Munsterburgii nuptui data fuit: Margareta, abbatissa ad S. Crucem Ant hoff Voitlandiæ exitit.

11 IOANNES, quintus hoc nomine, primus elector Brandeburgensis, ex Anna Vuilhelmi Thuringiæ landgrauii filia quatuor filios procreauit: Vuolfgangum, Georgium, Albertum cardinalem & archiepiscopum Magdeburgensem & Moguntinum, qui nostro vixit seculo, & Ioachim electorem. Atque is Ioachimus elector ex Margareta Ioannis Daniæ regis nata, Albertum Brussæ commendatorem, & Ioachim electorem, qui hodie adhuc viuit, suscepit.

12 ALBERTVS quartus in burggrauiatu gubernans, tres filios & quinque filias procreauit,

creauit, Albertum, Georgium, qui in iuuentute obierunt : & Fridericum nonum, de quo mox dicturi sumus, & qui successionem in burggrauiatu tenuit. filiarum, Sibylla Vuilhelmi ducis Iuliacensis vxor : Barbara, appellata das freylin von Grossen/Henrico duci Silesiæ de Freystat : Amalasuenda, Caspari duci Bauariæ de Veldencz : Anna, Bernhardo Hennenbergenfi comiti : & Agnes Gulielmo Hassiæ landgrauio desponsantur.

13 FRIDERICVS nonus hoc nomine, Alberti quarti filius, in burggrauiatu gubernans, ex Sophia Cazimyri Poloniæ regis filia, ex Elisabeta Austriaca genita, octo filios procreauit, & quinque filias : videlicet Sophiam, Friderico de Lignitia duci: Elisabetam, marchioni Badensi : Annam, Bugislao Pomeraniæ duci, nuptas. reliquæ, Barbara & Margareta, 10 virgines obierunt. Filiorum quoq; Vuilhelmus, Ioannes, Albertus, Gumpertus, in iuuentute defuncti sunt: Fridericus canonicus Saltzeburgensis & Vuirziburgensis, superioribus annis puto concessit. Decessit & ante vigorem ætatis in Hispania Ioannes, vbi Ferdinandi senioris Arragoniæ, Castiliæ & Legionis viduam nuptum acceperat. Albertus adhuc in humanis est, hodie dux Prussæ. Cæteri duo fratres, Cazimyrus & Georgius, successionem stirpis suæ tenuere.

14 CAZYMIRVS, filius Friderici noni, fidelis domus Austriæ seruitor, atq; adsertor, vt qui Maximiliano Cæsari aduersum Venetos bellum gerenti opem tulit, & FERDINANDI regis Rom. Hungariæ Bohemiæq; (qui adhuc rerum potitur) dux in Pannonia, in eo bello dysenteria in mortem solutus est: relictis ex Anna Alberti ducis Bauariæ filia (sorore Vuilhelmi, Ludouici & Ernesti, quos nostra ætas habuit) duabus filiabus, & Alberto, qui nostra tempestate rebus bellicis, & vrbium aliquot Imperialium quoq; vexationibus atq; excidiis, claris. sibi nomen peperit. Cuius sorores, altera Carolo Badensi, altera Christophoro duci Vuirtenbergiæ nupsere.

15 GEORGIVS, frater germanus Cazimyri, Maximiliani Cæsaris aulicus, rem item Austriacam cum fide asseruit: factusq; postea Ludouici Hungariæ regis præfectus, quem Maiorem domus vocant, Beatricem ibi filiam Bernhaldi Modrusiensis comitis Croatiæ Bani, viduatam à Ioanne Troppaniensi duce, duxit uxorem. ex qua nulla prole suscepta, post obitum illius alteram duxit, : ex qua liberos reliquit, qui pueri adhuc viuunt, habentes ditionem Onolpacensem, & Oppauianum in Silesiis ducatum, quem Ferdinando Rom. Hungariæ & Bohemiæ regi, archiduci Austriæ, vendiderunt.

LANDGRAVII DE STEVENING, QUI IDEM comites erant Varnbacenses ac Neuburgenses, quique in Austria in consinio Hungarorum Butensem habebant amplissimum comitatum, ex Austria late in Styriam exporrectum: cuius erat metropolis Neunkirchen, & fundationes Gloknicz ibidem, & Varnbach abbatia ad ripam Oeni infra Pataviam. Insignia, grypho aureus, leporem vnguibus comprehendens. Huius primobilissimi profapiæ duo, Erbo & Popo, duces Carinthiæ fuerunt. His quoque sanguine iuncti erant comites de Vuelas & Lambach, utpote ab eodem capite descendentes.

1 VDALRICVS comes, vt aliqui volunt, Buchornensis ad lacum Briguntinum, sub Othone primo militauit aduersum Hungaros, Butensemq; in eo bello armis ab Hungaris assertum comitatum à supradicto Cæsare in beneficium accepit, vna cum landgrauiatu apud Boiarios Steueningensi : ad quæ duo pertinebant comitatus, Varnbacensis & Neuburgensis ad OEnum, siue vnus hi regie ac sedes extiterint. Is ex Margareta Henrici primi, quem Aucupem vocant, amita, decem liberos procreauit: quorum tres seculo renunciantes, Burcardus ad S. Gallu abbatem egit, Conradus & Theodericus præpositos Salczburgenses: Adelhardus maiorum suorum comitatum ad lacum Rhætiæ Buchornensem fortitus, huius nominis comitum fons & origo est, de quibus in proximo à nobis libro dicitur. Reliqui in Boiaria, marchiaq; orientali mansere : quorum aliqui landgrauii, alii comites fuerunt: Arnoldus, Peregrinus, Bruno, Fridericus, Thiemo, & Henricus.

2 HENRICVS, reliquit Theodoricum & Gebelhardum. Erat autem Henricus filius Vdalrici.

3 THIEMO reliquit quinque liberos, Eckenbertum, Henricum, Fridericum, Meginhardum, & secundum Thiemonem.

4 MEGINFRIDVS, vel Meginhardus, tulit filios, Hermannum landgrauium de Steuening, & Vdalricum atq; Conradum comites Varnbacenses ac Butenses. iuuerunt autem fideliter Henricum quartum, & propterea à Pontifice maximo vna cum Imperatore excommunicati. quorum Conradus primus fuit author Varnbacensis cœnobii, Vdalricus vero cum Mechtilda vxore Vuinbergensem quoq; comitatum possidebat.

5 FRIDERICVS, filius Thiemonis primi erat, & secundi frater, quē Auentinus Henricum vocat. habuit in matrimonio Gertrudim, Henrici quarti amitam: ex qua Harduicum tulit, comitem de Burkhaufen, vnde Erbo processit landgravius de Steuening: & Hedvigem, nuptam marchioni Saxonie; matrem Lotharii Imperatoris, & Ithæ comitissæ de Burkhaufen.

6 ECKENBERTVS, hoc nomine primus, filius Thiemonis secundi minimus natus, quatuor liberos orbi dedit: Gotofridum monachum, Dietmarum, Eberhardum, & Eckenbertum secundum hoc nomine.

7 EBERHARDVS, filius Eckenberti primi, reliquit duos filios: Rapatonem, vnde Palatini de Crayburg, de quibus supra dictum est, & comites Artenburgenfes in Carinthia, 19 descenderunt: & Erbonem, ex comite Neuburgensi in ducē Carinthie creatum à Cunrado tertio, sepultum in Millestadio Carinthie, cum Popione filio: cuius nepos Eckenbertus tertius, comitatum paternum ad OEnum Neapurgensem possedisse reperitur, primus auctor Varnbacensis cœnobii infra Patauiam. Qui duos filios tulit, suæ stirpis vltimos, Cunradum & Crafftonem, comites Neuburgenses, in diplomatibus passim de anno 1160 concessis cœnobiis appellatos.

8 ECKENBERTVS hoc nomine secundus, comes Butensis in Austria, frater Eberhardi, cuius prosapia in Boiaria landgraviatum Steueningensem, palatinum Crayburgensem, & Neuburgensem comitatum possederat. Eckenbertus igitur secundus, Eckenberti primi filius, in diuisione cum fratre, inferiorem Butensem videlicet in Austria comitatum fortitus, in cuius agro posteriori Noua ciuitas à principibus Austrie fuit extructa: impetrauit à Cunrado tertio imperatore, cognato suo, hoc priuilegium, vt posset instar principis Romani Imperii monetā signare in Neunkirchen oppido comitatus Butensis, quod & hodie superest haud procul à Noua ciuitate Austrie, etfi in angustias redactum. Habet autem priuilegium ita: In nomine sanctæ & indiuiduæ trinitatis, Cunradus diuina fauente clementia Romanorum rex tertius. Æquitas iusticie & regni autoritas nos admonent, omnium quidem vtilitati prospicere. maxime vero consanguineorum nostrorum, & petitiones modis omnibus promouere & adiuuare. Eapropter petitionibus dilecti consanguinei nostri Ekeberti comitis adnuimus, & in quadam villa sua Neunkirchen nuncupata, forum & monetam illi concessimus, regali scripto & autoritate confirmantes. Quicumque enim hoc statutum nostræ concessionis violare præsumpserit, triginta libras auri purissimi componat: quorum partem dimidiam cameræ nostræ, reliquam vero præfato Ekeberto, suisque hæredibus persoluat. Vt autem hæc nostra concessio firma & inconuulsa permaneat, hanc chartam inde scribi, & sigilli nostri impressione muniti iussimus: & testes, qui præsentés aderant, subnotari fecimus, quorum nomina hæc sunt: Henricus Ratisponensis episcopus, Otto Frisingensis episcopus, Embrico Vuirzeburgensis, Reymbertus Patauiensis, Lupoldus dux Boiarie, Fridericus Aduocatus, Gebhardus comes de Sulczbach, Bernhardus comes de Louenhufen, Henricus marescallus, 30 Cunradus de Aitza. Signum domini Cunradi regis tertii.

Ego Arnoldus cancellarius, vice Alberti Moguntini archicancellarii recognoui, anno Dominicæ incarnationis 1141. indictione tertia, regnante Romanorum rege secundo, anno vero regni eius tertio. Data Ratisponæ, in Christo, fœlicitet.

9 ECKEBERTVS hoc nomine quartus, secundi filius, in comitatu Butensi patri successit. deinde cum & Eberhardi stirps in landgraviatu & Neuburgensi comitatu tandem defecisset, superiorem quoque in Boiaria ditionem nactus est. Etfi secundum aliquos Hermannus in ea adhuc prosapia floruerit, à quo Lupoldus dux Austrie sextus per commutationem tractum Neunkirchensem comparauit, circa annum Salutis humanæ 1180. Iste porro Ekebertus quartus, secutus castra Friderici primi Barbarossæ, in obsidione Mediolani occubuit. de cuius interitu Otto Frisingensis libro historie Friderici Cæsaris primo tertio, ca. 31. hæc scripta reliquit: Progrediente autem eo in hostilem terram, quidam 50 de exercitu male affectatæ laudis præuenire alios, & de virtute certado alter alteri superior inueniri desiderabant. Inter quos erat comes Ekebertus de Butene, vir nobilitate, diuitiis & virtute animi ac corporis insignis, cum quibusdam aliis nobilibus, & regalis familie militibus. Et post longum subiicit: Cum autem hostium multitudo nostrorum animos ac peritiam vinceret, iamque tota acies pelleretur, prædictus comes Ekebertus vni suorum qui deiectus fuerat opem ferre cupiens, subito equo profilit, militem liberat, iamque vincentes hostes pene solus perturbat, & ad vallum vsque ciuitatis profecutus est. Fugiebant eum vniuersi, neque vim hominis, neque audaciam sustinentes. Verum profecto fata virum persequerantur, quæ ab homine vitari non possunt. Multitudine quippe aduersariorum

riorum vndiq; circumfusis, ad terram lancea prostratus est: & detracta galea atque thorace, capite cæsus, nemine succurrente, quod locus intercludebat auxilium ferre cupientem, ægre itaque nobilissimus comes & vir regalis sanguinis perimitur: magnam de se querelam non tantum apud suos, sed etiam apud externos relinquens. Hæc ille, quæ Guntherus Ligurinus, poeta eius temporis, carmine ita expressit:

*Hos tamen euentus letos, & gaudia rerum,
Inuida turbauit casu fortuna sinistro.
Namq; noua quidam quærentes femina laudis,
Præclarumq; sibi cupientes addere nomen,
Mœnia terrifico strepitu Ligurnia petentes,
Excitauerunt suos tutis de sedibus hostes,
Sæuag, conflictu mouerunt prælia duro.
Primus in his Ekebertus erat, comes ipse, sed alto
Sanguine, regifico minime cessurus honori,
Et magnos reges animi virtutibus æquans.
Hic dum prolapsus quendam, rapidog, volutum
Turbine, cornipedes cuperet releuare suorum,
Hæstæ leuis iuuenis vibrata per ilia magni
Transiit, & latebris animam deprendit in altis.*

20 Porro is idem Eckenbertus fratrem Eberhardum habebat, & vxorem Vuilliburgim comitissam Andecensem, ex qua vnicam filiam Kunigundim reliquit.

10 HERMANNVS vendidit Lupoldo sexto Austrie duci, comitatum Butensem, in finibus Austrie & Hungarie situm, acceptis pecunie loco Herczogburgo, Siczembergo, & aliis Austrie locis, quæ diu postea Varnbacenses abbates prope Patauiam episcopalem, comitum seu principum illorum, vt fundatorum, hæredes possidebant, & adhuc possident. Huius Hermanni credo cõiugem extitisse, quæ dominium Vualterfdorf, Butensi videlicet comitatu in Austria coniunctum, Henrico duci Austrie cognominato à Medlinga, vendidit. Vnde legitur in peruetustis Annalibus nostra lingua scriptis, Die landgraunne ditz get dem herzogem Haynrich von Medlich/Waltersdorf/Reisemberg/vnd Wisen/vnd das ar gen das darzu gehort/das geuel auch herzu von de herzogen Haynrichen. Porro nec illud ignorandum est, deficiente nobili prosapia principum illorum, ingenuos quosdam in Austria quondam, vt puto, vafallos, titulum nomenq; à Butene vsurpasse. Quorum inuenio Rapatonem, circa annum Domini 1208, in literis citari: & Offonem à Friderico Austrie duce commemorari, anno Salutis 1240.

40 *GENEALOGIA LANDGRAVIORVM ALEV-
chtenburg: quorum primordia à Burggrauis Ratisponensibus, ac comitibus à Bogen repetuntur, eo
quod in antiquo diplomate scriptum sit, Leuchtembergum castrum sub ditione Neuburgensis castrum
extitisse, cuius comites (vt proximo capite ostensum est) sua debent initia Ratisponensibus. Porro ma-
net horum in hunc vsque diem & nomen & prosapia: exempti tamen ab obsequio Boia-
ria principum, Romano Cæsari, vt cateri principes, imme-
diate parent.*

1 HENRICVS, reperitur vixisse sub Henrico quarto.

2 DIETBOLDVS, floruit circa annum 1105. & reliquit filios, Chunradum episcopum Argentoratensem, Suiggerum, Fridericum, Albertum & Burcardum, qui successi-
onem stirpis tenuit.

3 BURCARDVS, ex comitissa à Zigenhaym genuit Ludouicum & Fridericum: quorum Ludouicus citatur subinde in literis à Friderico primo Cæsare, & præsertim in diplomate quodam Patauiensi sedi concessio, super abbatia Nidernburg in ciuitate Ba-
30 tauia.

4 FRIDERICVS hoc nomine secundus, ex Elizabetha comitissa ab Hohenloe suscepit Fridericum illius domus tertium.

5 FRIDERICVS tertius, ex Isentrude coniuge, quæ multa reperitur fundasse in cœnobia Vualdsaxen, filios tulit: Ioannem præfulem Argentoratensem, Fridericum quartum, Gebhardum, & Dietboldum secundum. Is cœnobia Vualdsaxen, finibus suis proximo, vendidit Vuolfamsfreyt & Mayrhouen.

6 FRIDERICVS quartus, superioris filius, ex Elisabetha comitissa ab Ortenburg & Crayburg filium progenuit Fridericum, abbatem Eboracensem in Franconia, qui vixit circa annum Domini 1282.

7 DIETBOLDVS hoc nomine secundus, Friderici tertii filius, & quarti in hac stirpe germanus, quem annales alibi Theobaldum vocant, relicto post se filio Ioanne, sepelitur in Vualdsassen cœnobio, anno Redemptionis nostræ 1214.

8 IOANNES Dietboldi filius, hoc nomine in nobili stirpe secundus, legitur fororem suam collocasse Ottoni seniori Meraniæ duci, quæ monasterium Speyshard prope Ambergam exorsa est.

9 ADALRAMVS, Henrici Bauariæ ducis dux copiarum, aduersus Ottocharum Bohemiæ regem, & Austriæ ducem, ann. à nato Christo 1260. Quo tempore & Milo quispian citatur, landgravius à Leuchtenburg.

10 VDALRICVS primus, legitur cœnobio Vualdsassen finibus suis vicino vendidisse Valkenberg, Neuhausen, & Schvuarzenvuald, pro trecentis marcis argenti, circa annum 1299.

11 VDALRICVS, hoc nomine secundus, vendidit monasterio Vualdsassen, castrum Hardekh, cum proximo agro, pro marcis argenti 270. Reliquit duos filios, Fridericum & Ludouicum.

12 FRIDERICVS, quartus hoc nomine in familia, ex Eboracensi & Lankhaymensi abbate episcopus Aichstadianus consecratus, anno Domini 1330.

13 LVDVICVS, secundus in hoc genere, legitur interfuisse ludis Martialibus apud Ingelhaymam celebratis, anno Salutis nostræ 1337.

14 SIMON, in coniugio habuit comitissam quandam ab Helffenstain, natam ex regina Hungariæ.

15 ALBERTVS, ex Elisabetha comitissa ab Ottingen, circa annum Salutis 1380. Fridericum quintum isto nomine, landgravium Leuchtenburgensem, progeniuit.

16 FRIDERICVS quintus, Albertum secundum procreauit.

17 ALBERTVS secundus, reliquit post se Ioannem, Georgium & Fridericum, landgrauios: qui nostra tempestate & viuunt, & vixerunt.

18 GEORGIVS, ex marchionissa Brandeburgiensi, Ludouicum filium genuit: qui adhuc in viuus est.

*GENEALOGIA ADVOCATORVM RATISPO-
nensium, qui iudem comites à Ritterburg, & Falkenburg, in Bauaria, & comites à Trasama in
Austria fuere: à quibus posterioribus seculis Semper liberi à Leugenbach, supremi
quondam ducatus Austriae dapiferi processere, in quorum insignibus pellis
sive subfutura varia fuerat, cum vehene fhuissen.*

1 ENGELRICVS, ab Ottone tertio in beneficium accepit tractum Trashamensem in marcha orientali, vsq; ad Comagenum montem: & ob illam donationem possessionesq; comites à Trasama posteri illius cognominabantur. Is marchæ quoq; Boiariæ præfectum egit: de quo prolixius egimus, cum de marchionibus Boiariæ tractarem.

2 RVDBERTVS, comes à Ritterburg: etsi hunc aliqui filium Babonis Scyrensis comitis, vnde & domini ab Abensperg processere, fuisse contendunt.

3 HENRICVS, filius Ruperti, reperitur habuisse uxorem Richardam, Austriæ marchionissam.

4 ENGELBERTVS, citatur à Gebhardo archiepiscopo Salisburgensi, in exordiis Admontensis Styriæ opulentissimi cœnobii, ab hoc episcopo fundati, cognomento adiecto aduocati Ratisponensis ecclesiæ: vna cum suis militibus, Gunthero, Berchtoldo de Algersdorf, Vdiscalco, & Reginhardo de Vuolfhynhouen, Adalramo, Hardindo & Hunricho de Retenbach, atq; Ernesto etiam de Braitenbach, de anno Salutis 1070.

5 WOLFGERS, forte frater Engelberti, commemoratur in fundatione Gosuicensis cœnobii, de anno 1080. Cuius filii fuere, qui in Austria comitatum Trasamensem administrarunt: Vualtherus, aduocatus author cœnobii S. Andreæ ad Drasamam fluuii, de anno 1141: & Adelramus, fundator monasterii Canonicorum regularium Seccouienfis in Styria, quo loco episcopii sedem Salisburgenses præfules constituerunt.

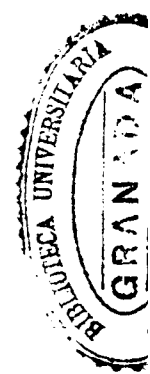
6 WALTHERVS & Adelramus, Vuolfgeri filii, in diplomatibus passim vt principes, ante diuum Leopoldum, etiam inter principes commemorantur: atque in cœnobii à se positos vt principes, vestiti cum ducali tiara, ex antiquo picti cernuntur. Et Adelramus præterea castrum Sterberg in Austria prope Nouam ciuitatem possederat: quod ipse postea marchionibus Austriæ donasse legitur, vt fideles forent cœnobii Seccouienfis aduocati.

7 HARTVICVS, aduocatus Ratisponensis, comes de Trasama, quæ potens fuerit in tractu Austriæ quondam, vel illud declarat diploma, à Vuolfgero episcopo Patauiensi, mo-

si, monasterio S. Hippolyti in Austria concessum, anno 1127. cuius seriem verborum non grauabor subiicere. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: Wolferus Dei gratia Patauiensis episcopus, omnibus Christi fidelibus in perpetuum. Cum signatum sit super nos lumen vultus Dei, consequens esse rationis atq; salutis argumento probatur, vt trutina discretionis solerter vtentes, in lumine vultus eius humiliter ambulemus, & actus nostros ita certo libramine moderemur, quatenus in transactis conscientiam nostram sero facti non pœniteat, nec de futuris anxia sollicitudo animum iugiter torqueat. Est quoque contra, quod eiusdem illuminationis & gratiæ dono summo opere conandum dignoscitur, ne videlicet edax rubiginosæ vetustatis obliuio, gesta vel statuta, seu quæuis hominum negocia, quæ digna sunt memoria, facile possit abolere. Sane propter hæc, & alias necessitudinum occasiones, prouida veterum solertia, posteritati consulens, salubriter adinuenit & statuit, vt singulæ mortalium ætates, temporum suorum gesta scitu digna publicis literarum instrumentis, successoribus suis licite transferrent: atq; sic tenenda mandarent, vt mandata perpetuitatis iure munirent. Nos igitur eodem cautionis genere rationabiliter vtentes, omnibus Christi fidelibus præsentis pagina manifestamus, quod communicato prudentium virorum consilio, cum dilectis filiis & fratribus nostris, in sancto Hippolyto de prædio suo, hoc est tribus beneficiis in Wolsperg iure concambii conuenimus, eo tempore, vt ipsi cathedralatum nostrum, scilicet quatuor talenta in parochia sua capellæ perenniter habeant: nos vero & Patauiensis cathedra, memoratum iam prædium perpetuo iure iam possideamus. Mox & Sigefridus pincerna dilecti nostri Harduici Ratisponensis aduocati, domum suam cum prædio, quod in eodem loco prius habuit, nobis in proprietatem & possessionem libere tradidit: ipsumq; cum prædicto concambii prædio, facto nobis hominio, sibi cum vxore & paruulis iure feudali suscepit. Hanc itaque facti nostri seriem præsentibus scriptis adnotatam, vt perenniter inconuulsa maneat, & illibata pontificibus, iure confirmamus, & impressione sigilli nostri consignauimus. Et ne quis eam infringere præsumat, autoritate Domini nostri Iesu Christi, omniumq; cœlestium virtutum potestate, immo per timendum diem iudicii, sub anathematis interminatione denunciamus. Facta sunt hæc præsentibus ecclesiæ nostræ ministerialibus, Richero de Wefen, & aliis quam plurimis. Præsentibus quoq; Hadamaro de Kunrincz, Wernhero de Veldsparg, & Wernhero de Celkyng, & aliis quæ plurimis Harduici aduocati Ratisponensis vasallis. Acta anno Domini 1127. Ex quo diplomate colligitur, aduocatos Ratisponenses, vt principes Imperii, habuisse non solum vasallos, qui hodie Baronum dignitate ac prærogatiua in Austria supersunt: verum etiam peculiare ac hæreditarios habuisse vasallos ac ministeriales pincernas ac dapiferos, quæ priuilegia non nisi principes habere consueuerunt.

8 OTTO, Engelberti, vt arbitrator, filius, comitatus in Boiaria possederat Ritterburg, & Falkenstain. Qui in priuilegiis cœnobii S. Hippolyti in Austria inter principes enumeratur, cognomine aduocati Ratisponensis, de anno Domini 1120. Is ex Adelhaide, vel secundum alios, Vodehilde Hungara duos filios reliquit, Ottonem & Fridericum, hoc nomine secundos: qui in diplomatibus Styriæ, vna cum patre citantur de anno Domini 1143. à Cunrado videlicet tertio Imperatore.

9 FRIDERICVS, primus hoc nomine, Engelberti filius, & Ottonis primi frater germanus: progeniuit ex Adelhaide coniuge Fridericum tertium, Burggraviam Ratisponensem, Henricum comitem à Ritterburg, & Ottonem monachum. Gessit bellum cum Henrico Superbo Boiariæ duce, propter comitatum Falkenstain: cui auxilio fuere S. Leopoldus marchio Austriæ, Henricus episcopus Ratisponensis, & Otto comes à Wolfratzhusen. Cuius belli meminit & Abbas Vrspergensis in chronicis suis, cum Lotharii Imperatoris hoc nomine secundi res gestas recenset, de anno Domini 1130. Licet autem in Boiaria haberet bellum contra quendam nobilem Fridericum (loquitur autem de Boiariæ duce) Ratisponensis ecclesiæ aduocatum, cuius etiam castrum fortissimum Falkenstain obfidione cinxit: relictis tamen in obfidione militibus, festinauit socero suo venire in auxilium. Et iterum: Post hæc rediens in Bauariam (inquiens) bella plurima peregit, videlicet contra episcopum Ratisponensem, Henricum nomine, vnum de nobilissimis Boiariæ, patruum Ottonis comitis de Wolfratzhusen. Hi quoque in auxilium suum habuerunt, Leopoldum marchionem orientalem. Qui omnes congregato copioso exercitu, castra iuxta Isaram fluuium posuerunt, vt attentarent ducem de finibus illis expellere. Cæterum dux acies suas ordinauit e contra: cumque pugnam inire debuissent, Otto palatinus de Witlinspach considerans periculum vtriusque partis, mediatorem se interposuit, & siue minis, siue promissionibus, sæpe dictum Fridericum aduocatum, consobrinum suum, & Ottonem comitem generum suum, ad hoc induxit, vt in potestatem ducis se traderent, & castrum Wolfratzhusen, quod

milites ducis dudum obfederant. Dux itaq; ipsum Otthonem comitem custodiæ militum deputatum abduxit, & castrum cum ædificiis incendit. Postmodum quoque episcopus Ratisponensis in gratiam ducis rediit, & comitatum quem habebat episcopus Ratisponensis circa OEnum fluuium, ei in beneficium concessit: sicq; factum, vt bella quiescerent in Bauaria. Hæc Vrspergensis.

10 HAIDENRICHVS, aduocatus Ratisponensis citatur de anno Domini 1140. dubium tamen, cuius filius extiterit.

11 HENRICVS, filius Friderici primi, ex comite à Ritterburg, factus aduocatus ecclesie Ratisponensis: quo nomine citatur in exordiis cœnobii Paumgartenperg in Austria, ab Ottone comite Machlandie, circa annum incarnationis Dominicæ 1141. Is vero ex Berchtrada Austriæ marchionissa, progenuit Fridericum tertium aduocatum.

12 FRIDERICVS, hoc nomine secundus, primi filius, & Henrici superioris frater germanus, habuit in matrimonio Luitgardim comitissam de Bogen. Citatur in literis à Chunrado tertio concessis Eckebercto secundo comiti Butensi, super libertate ciuitatis Neukirchen, de anno 1141.

13 OTTO & Ernestus, forte Friderici supradicti filii: quorum Otto Lupoldo hoc nomine duci Austriæ sexto, vendidit castrum Rechperg, anno Domini 1182. Vnde legitur in Annalibus vulgaribus, *der Thuembuogt Witt von Regenspurg dinget dem Herzog Leopold vñ Osterreich/ze Reichperg/aufs haus / leit / aigen vnd burge / vnd alles sein guet das er ze Osterreich heft.*

14 FRIDERICVS tertius hoc nomine in stemmate, à Friderico penultimo Austriæ duce, superioris illius stirpis, testis in literis citatur de anno Domini 1236. Vixit adhuc sub annum Domini 1248. à Friderico secundo Imperatore testis commemoratus.

15 DVRINGVS, dubium cuius filius, fraterue extiterit: introducit à LEOPOLDO sexto hoc nomine Austriæ duce, in priuilegiis Garstensis cœnobii, de anno Domini 1206.

16 OTTO ET BERCHTOLDVS, Dapiferi cognominati à Lengenbach, claruerunt adhuc circa annum Domini 1260. Quorum OTTO canonicum Patauiensem egit, circa annum 1260. Quo tempore & Menhardus quispiam de Trafama in priuilegiis citatur.

17 FRIDERICVS, hoc nomine in prænobilissima hac stirpe quartus, cum BERNHARDO fratre dapifero de Lengenbach, sepulto ad Minores Viennæ, commemoratur 1327. A quorum FRIDERICO STEPHANVS marescalcus Austriæ emerat Ernavv castrum.

18 BERNHARDVS dapifer de Lengenbach, & Sempeliber primus dictus, sepelitur Viennæ ad Minores, anno Domini 1327.

COMITES ANDECENSES, QUI IDEM COMITES de Dieffen & S. monte nominati fuere: vnde posteriorib. seculis duces Merania, marchiones Istria, comitesq; de Wolfratzhusen, Tyrolis & Goritiæ processerunt. Quorum fundationes sunt, S. mons in Andegs Bauaria, Lankhaym in Nariscis, Haylsprun ibidem, Gleynikh in Austria superiori, & Arnoldstain apud Carnos.

1 RATO, sub Carolo Martello inter comites Boiorum commemoratur, qui se Francis primum opposuerunt, & nomine etiam comes Andecensis appellatur.

2 N. Cuius filiam Hiltebrandus dux Sueuiæ in matrimonio habebat, matrem Hildgardis, & Caroli magni Imperatoris auiam maternam.

3 VERLINVVS, Caroli magni cancellarius erat.

4 VDALRICVS & Gripho comites Andecenses, sub Ludouico secundo rege Francorum & Boiariæ.

5 ERBÖ, vel Aribo, comes Andecensis.

6 HAVTO ET ROTHARDVS: quorum primus episcopus Augustanus in ordine duodecimus fuerat, circa annum Domini 820. alter vero parochialem ecclesiã in Dieffen posuerat, circa annum Domini 840.

7 RASSO, vulgo S. Gafrat, ob vitæ innocentiam inter sanctos numeratus, ab Ottone tertio marchæ Boiorum præfectus, in matrimonio habebat Kunisam, Otthonis magni comitis de Vallay filiam. Is ex castro Rasseberg supra Ambram fluuium posito, cœnobium fecit, vulgo Werdimsakh appellatum. Auspicatus est & cœnobium Andecense, circa annũ incarnationis Diuinæ 954.

8 FRIDERICVS, cognomento Roch, floruit sub Henrico secundo, quem Claudum cognominant, Boiariæ quoq; duce. Is cum vxore Kunigunde, comitissa à Vallay, cœnobium Dieffen in honore diui Stephani, auspicatus est: quod postea à comitibus de Andegs & Wolfratzhusen locupletatum, sub Hadriano Papa, aduentantibus Cunrado Salisburgenfi & Hardmanno Augustensi in Dieffen transpositum fuit.

9 EZELINVVS, fertur habuisse coniugem Ottonis tertii filiam, Mechtildem nomine. Is contra Henricum secundum, quem Claudum cognominant, cum Lotharingæ duce conspirauerat: ob id vertere solum coactus. rediit tamen in gratiam Cæsaris postremo, à quo Saleueldo & Dinspurgo donatur.

10 LVPOLDVS, vixit circa annum 1046. reliquit filios Fridericum secundum Arnoldum, Albertum, atq; Giselam comitissam.

11 ALBERTVS, filius Lupoldi, prouinciam Athesinam feudo ab Henrico quarto accepit, & aliquot etiam apud Carnos ab episcopo Babenbergensi prædia, ac fideliter partes Henrici quarti adseruit, cuius mentionem facit Vrspergensis, annum Domini 1106. describens, quo Henricus quintus, quarto patri adhuc viuo erat suffectus à proceribus Germaniæ. Porro proceres iam dicti (inquit) dum è suis singuli partibus in valle Tridentina conuenientes, apud eiusdem nominis ciuitatem, id est Tridentum, pernoctarent: quidam Albertus adolescens, partium illarum quodam insignis comitatu, summo mane super episcopos, utpote inermes & peregrinos, conciuibus armatis irruit, spoliat, capit, custodię tradit: idq; sibi per legationes domini sui Henrici Imperatoris demandatum comprobatur. Et subiiciens mox: Qua de causa nullus iam per Italiam liber transitus eisdem patuit legatis.

Gebehardus tamen Constantiensis episcopus, cum suis, per occultiores alpium semitas ingressus, Mathildis comitissæ (alterius nimirum Debboræ) præfidiis, Apostolicis præsentatur vestigiis. Reliqui, vt diximus, magnates, vt nimirum à stultissimo captiuatore deprehensi, indigne tractantur: præter Ottonem Babenbergensem episcopum, cui idem Adalbertus, eo quod esset suus miles, parcere cogebatur. & quæ sequuntur. Ex quibus patet, hunc Adalbertum Tyrolis fuisse comitem, ac Goritię principem, palatinum videlicet Carinthiæ, vbi episcopatus Babenbergensis multa habet feuda. Is Albertus igitur Athesinus & Goritiæ comes, & primus Carinthiæ palatinus, tres reliquit filios, Maynhardum palatinum Athesis comitem, Engelbertum marchionem Craynburgensem, & Berchtoldum Goritiæ comitem Istriæq; marchionem: à quibus palatini cæteri Carinthiæ, comitesq; Goritiæ, vnde Tyrolis principes primi processere, rite descendere dignoscuntur, de quibus libro à nobis superiori est dictum.

12 ARNOLDVS comes Andecensis, fratre Alberto in palatinatum Carinthiæ misso, paternum in Boiariis comitatum gubernauit: ibidemq; tres procreauit natos, Berchtoldum comitem Andecensem, successorem: Ottonem comitem de Wolfratzhusen, vnde comites à Wolfratzhusen processere: Diepoldum comitem à Dieffen, qui habuit in coniugio Giselam comitissam de Bergen: Popponem comitem Constantinopoli sepultum: & Ottonem episcopum Babenbergensem, Pomeranorum Apostolum, ob innocentiam vitæ & merita in sacrosanctam religionem sanctis Dei adnumeratum, qui fundauit HAYLSPRUN cœnobium inter Norinbergam & Onoldspachium, anno Domini 1132. Reliquit is & filiam Melchtildem, abbatissam in Oststeten, Burgouensis marchionatus cœnobio.

13 BERCHOLDVS filius Arnoldi, qui Andecensium stirpem in Boiaria continuauit. Is ex Sophia comitissa de Amertall, Berchtoldum secundum reliquit, marchionem Istriæ: Popponem, episcopum Babenbergensem: Popponem ac Chunradum, comites Andecenses: & Ottonem secundum, comitem de Wolfratzhusen. cuius vxor Lemuta nominabatur. Pater sepelitur in Andegs.

14 BERCHTOLDVS secundus, marchio Istriæ factus, ex Agnete de Newburg marchionissa Misniæ suscepit multos filios & filias: quorum religioni se marciparunt Henricus & Theobaldus, ordine se subsequentes in episcopatu Patauiensi, circa annum 1165. Menegoldus, abbas cœnobii ditissimi in Austria Krembsmunster: Cunradus canonicus: Euphemia abbatissa in Altenmunster, Machtildis vestalis in Oststeten Sueuiæ. Seculares, Diepoldus comitem se à Dieffen, Berchtoldus comitem ab Andegs, appellauere, sepulti in Dieffen. Horum erat frater Chunradus ex canonicis episcopus Constantiensis electus, anno 1207.

15 BERCHTOLDVS tertius hoc nomine, ex Hedvvice marchionissa Saxonie Berchtoldum quartum progenuit, comitem de Andegs & Dieffen: Popponem episcopum Babenbergensem, qui obiit 1240. Ottonem præfulem Frisingensem, Vdalricum episcopum Pata-

uientem, & Berchtoldum monachum in Sæuen, maiorum fundacione. Filia Mechtildis nupsit comiti Goritiz.

16 BERCHTOLDVS, hoc nomine in prenobilibus familia quartus, ex Agnete marchionissa de Rochlicz in Misnia, vel ut alii volunt, Heduige Poponis Carinthiæ ducis & Neuburgensis comitis nata, quinque filios, & quatuor filias progeniuit: videlicet Berchtoldum quintum, patriarcham Aquileiensem: Ottonem episcopum Babenbergensem, fundatorum Arnolsteyn Carinthiæ cœnobii, & Gleynikh Austriæ: Ekenbertum Babenbergensem item episcopum, captum à Bernhardo duce Carinthiæ, & sepultum Viennæ in monasterio Scottorum, anno Salutis nostræ 1237. Henricum secundum marchionem Istriæ, & comitem Andecensem: & Ottonem cognomento Seniore, ducem Meraniæ, & comitem Amartallensem. Filiarum, Agnes Philippo regi Franciæ nupsit: Gertrudis Andree regi Hungariæ, Bela filii, mater S. Gertrudis Lādgrauiz Hassiæ: Sophia duci Saxoniz, & Heduigis duci Silesiæ nuptui traditæ fuere.

17 HENRICVS hoc nomine II. comes Andecensis, & marchio Istriæ, ex nescio qua coniuge Berchtoldum sextum, & suæ profapiæ vltimum tulit. Ipse obiit Gracii in Styria, transportatus in Dieffen, ibidemque sepultus. Is anno Domini 1203. vna cum fratre Ekeberto antistite Babenbergensi, & Ottone comite palatino Scyrensi, in Philippum Cæsarem, Friderici primi filium, conspirauit: ex qua conspiratione, cum Philippus Babenbergæ sanguinem misisset ex brachio, ingressus palatinus Otto, specie salutationis, regem nihil tale sperantem occidit. Cuius historiæ meminit etiam Vrspergensis, annum Domini in suis annalibus describens 1203. Anno itaque sequenti statuit Philippus cum exercitu venire in Saxoniam, contra quosdam qui adhuc ibidem sibi rebelles extiterunt. Venit itaque in Babenberg: aduenerat quoque illuc nefarius ille Otto palatinus de Witlispach. Rex vero minutionem sanguinis fecit ibidem de venis vtriusque brachii, plurimi quoque de suis minuebant sanguinem. Tunc sceleratus Otto, adsumptis militibus episcopi Ekeberti, & marchionis de Andegse Henrici, fratris præfati episcopi, venit in palatium. Ille vero impius accessit ad ostium cameræ, in qua rex quiescebat, pulsabat ut intromitteretur. Quem rex iussit intromitti, nihil mali suspicatus. Cumque cerneret neminem esse in camera præter regem & cancellarium, & Henricum dapiferum, qui erant in consilio, rediens aperuit ianuam cameræ, accipiens gladium à seruiente, quem vibrare cœpit in collum regis. Sed dapifero clamante territus, vix plagam perfecit, & paruulum vulnus in collo regis dedit, sed venam vnā organicam amputauit. Cumque præfatus dapifer exitum ianuz sibi intercludere voluisset, maxillam ipsius eodem gladio vulnerauit: quam laudabilem cicatricem vsque ad mortem habuit. oritur vndique tumultus. Rex quoque paululum procedens, expirauit. Ille vero malignus ad præfatos episcopum & marchionem confugit, vnde & illi rei habitus sunt de tali mordo: id est, homicidio.

18 OTTO, frater Henrici, fortitus paternas prouincias in Nariscis, comitatum Amartallensem, & quædam prædia in Franconia, tractumque ad Athesim, vbi Merania est ciuitas, retinuit, à Friderico genero dux creatus, ducem se Meraniæ, comitemque Andecensem appellauit: cuius erant insignia, clypeus in duas partes diuisus, superiore rubeo, & inferiore parte cœlestini coloris. in superiore duo inerant aurei leones, inuicem incumbentes. Posuit Lankheym cœnobium in Nariscis. Is ex comitissa Burgundiæ Beatrice nomine, suscepit Ottonem ducem Meraniæ iuniorem, & tres filias: quarum Agnes Friderico secundo Imperatori nupsit, anno Incarnationis 1254. Beatrix comiti Aurelianensi in Gallia, & Elisabeta Friderico de Zolern comiti, primo Burggrauio Nurnbergensi,

19 OTTO secundus, cognomento Iunior, dux Meraniæ ob matrem, palatinus Burgundiæ, Ottoni filio Friderici primi successit: ex Blancha Theobaldi Capaniæ & Chabilionensis comitis filia Ottonem tertium tulit, & duas filias, Elisabetam, & N. alteram, quarum Elisabeta Harduigo comiti de Grundlach nupsit, auctori cœnobii Fravvenaurach, haud procul ab Erlango & Nurnberga: & ex ea peperit Harduicum secundum, & Lupoldos comites de Grundlach. Altera vero anonyma, cuidam comiti de Orlamund Voitlandino erat coniuncta: quæ capta forma Alberti secundi Burggrauii Norinbergensis, ut eo potiretur marito, qui ob eius liberos matrimonium fugiebat, proprium filium, puerum trium

annorum, & filiam annorum duorum, crudeliter necauit in castro Plassenberg:

quorum martyrum reliquæ adhuc hodie adseruantur in

Corona cœli, cœnobio proximo.

SEQUENTVR RELIQVI COMITES BOIORVM, QUI PRINCIPVM DIGNITATE non fruebantur.

COMITES A WOLFRATZHUSEN ET VALLAI, hoc est Vallato, Romano quondam in Vindelicia municipio, cuius rudera, quem admodum & Wolfratzhusen, hodie adhuc haud procul à Monaco metropoli cernuntur.

1 OTTO, cognomento Magnus, & Senior, Carolomanni regis Boiariæ maior domus, quem hodie aula præfectum vocant, extitit. habuit fratres, Lupoldum comitem, & Henrichum episcopum Ratisponensem. Et ex coniuge Iusticia liberos tulit, Ottonem iuniorem, Cunradum, & Henrichum canonicum, Papiæ in Italia sagittis confossum.

2 OTTO, cognomento Iunior, comes de Wolfratzhusen & Vallai, siue de Phalleia, suscepit ex nescio qua coniuge tres filios, Gebhardum, Gerhardum, & Berengarium. Filiarum, Mechtildis nupsit cuidam Italo comiti de Morth: & eo defuncto, domino à Greifensteyn, in Athesina prouincia. Alteram autem Cunisam duxit comes Andecensis Fridericus, cognomento Roch, circa annum Salutis 1020. ratione cuius matrimonii Andecenses postea comitatum Wolfratzhusen à ducibus Boiariæ obtinuerunt.

3 GEBHARDVS, cum fratribus Gerharo & Berengario, defecerunt in stirpe sua: & comitatum sororii ipsorum filio, Arnolde videlicet comiti Andecensi, reliquere.

4 ARNOLDVS, comes Andecensis, Friderici Rach filius, ex Kunisa comitissa de Wolfratzhusen, ratione matris comitatus Wolfratzhusen & Vallai à ducibus Boiorum obtinuerunt. habuit autem Gisalam vxorem, ex qua Ottonem tulit.

5 OTTO tertius, comes de Wolfratzhusen & Vallai, stirpis Andecensis, & frater Berchtoldi primi comitis Andecensis.

6 OTTO quartus, non tertii filius illius superioris, qui prole carebat: sed fratris sui Berchtoldi comitis Andecensis, ut cognatus proximus, & fratruelis, feudum duorum istorum comitatum à ducibus Boiariæ impetrauit.

7 HENRICVS, Lupoldus, & Otto quintus, qui duos filios procreauit: Otthonem sextum, & Henricum antistitem Ratisponensem.

8 OTTO sextus, ex comitissa de Witlispach, vnicam modo filiam Petrissam suscepit, Bernhardo Scyrensi palatino nuptam: quæ, ut hæres, feudum comitatum istorum à ducibus Boiariæ adipiscitur.

9 BERNHARDVS, comes palatinus Scyrensis & de Witlispach, Ekardi hoc nomine primi palatini Boiariæ filius, ob coniugem Petrissam, vnicam filiam Ottonis sexti, fit comes de Wolfratzhusen & Vallay.

10 OTTO septimus, Bernhardi ex Petrissa filius, Henricum filium procreauit.

11 HENRICVS secundus hoc nomine in comitatibus istis, bellum gessit cum Friderico de Hohenstaufen, primo duce Sueuorum istius stirpis: in quo capitur à Friderico iuniore filio duce, qui posthac ad apicem Imperii vocatus, Friderici I. cognomento Barbarossæ appellationem accepit. Meminit illius Otto Frisingensis lib. I. historiæ Friderici primi, cap. 25. Creuerat Fridericus, Friderici strenuissimi ducis filius, militiarque cingulum iam sumpserat, nobilis patris futurus hæres nobilior. Igitur bonæ indolis virtutem non dissimulans, educatus, uti ad solet, ludis militaribus, ad seriam tandem tyrocinandi accingitur negotia, adhuc patre viuente, terramque suam plenarie tenente. Nam & comitem quendam nobilem Henricum de Wolfrateshusen, hostem denunciens, Boiariam cum magna militum copia ingreditur. Norici, & maxime comites & nobiles, veluti tyrociniū celebraturi, quod modo nundinas vocare solemus, in prædicti comitis castro se recipiunt. Itaque strenuissimus superueniens adolescens, Noricos ante murum stantes, ipsumque armatum expectantes, non ut iocando, sed ut rem seriam agendo, viriliter aggressus est: diuque & fortiter vtrisque pugnantibus, tandem ut hostes castro se reciperent coegit. Versis in fugam Noricis, ac ex angustia portarum arctatis, comes quidam Chunradus de Dachau, tunc nobilis comes, postea dux factus Croatiæ ac Dalmatiæ, qui incautus extra remanserat, ab hostibus capitur: sicque adolescens præfatum ducens comitem, cum victoria ad propria reuertitur. Cumque à multis suaderetur, ut pecuniam magnam ab eo extorqueret, ipse ex innata sui nobilitate prauorum declinauit consilia. Nam sicut fortiter captum, sic liberaliter dimissum, ad propria redire sine pecuniæ exactione permisit.

12 Porro filii Henrici (dubium quo nomine fuerint appellati) propterea quod causam Henrici Leonis proscripti ducis Bauariæ tuerentur aduersus Austriacos marchiones, te-

cens inuestitos Boiariæ ducēs, obfessi sunt in castro Vallay, siue Phalleia. Quam historiā Otto Fris. lib. 7. Chron. cap. 25. his verbis describit: Leopoldus vero (is erat filius sancti Leopoldi Austriæ marchionis) ducatum ex hinc Noricum potenter se habere confidens, dum in obsidione castri Phalleia duorum fratrum, qui soli ex Noricis baronibus in parte ducis Henrici steterant incaute moraretur, Guelpho ducis Henrici frater ex improviso collecto milite superueniens, fortissime pugnando, cæsis ex utraq; parte pluribus, multis captiuis, ducem cedere coegit.

COMITES DE DACHAU, VNDE DALMATIA principes processerunt.

1 ARNOLDVS, filius Ottonis Scyrensis palatini, nepos Wernheri illius qui Arnoldi Mali quondam Boiariæ ducis filius extiterat: ab Ottone primo Imperatore, vna cum cognatis, patruis, fratruelib. & fratribus, in comitatum missus, castrum Dachau, in suo distincto districtu construxerat, vnde posteri nomenclaturam ac genus numerarunt.

2 CHVNRAVVS, comes à Dachau, Arnoldi filius.

3 ARNOLDVS, secundus hoc nomine, Chunradi filius fuerat.

4 CHVNRAVVS hoc nomine secundus, Arnoldi filius, à Friderico primo Barbarofa nondum Cæsare capitur apud Wolfraczhusen arcem, & iterum dimittitur, vt Otto Frising. scribit libro Chron. septimo, cap. 25. Fit postea dux Dalmatiæ (inquit) & Croatiae Chunradus de Dachau. Et libro tertio historiæ Friderici, cap. 29. vbi de Mediolanensi obsidione tractat: Aderant quoq; in vltiori fluminis ripa (ait) pugnacissimi de Mediolanensibus, circiter mille equites armati, qui se ope & adminiculo inundantis fluminis facile vada pontesq; defendere posse arbitrati sunt. Verum contra audaces non est audacia tuta. Nempe frustrati sunt, cum ex improviso rex Bohemiæ, & Chunradus dux Dalmatiæ, cum suis paruipendentes periculum, aquis se dederint.

GENEALOGIA COMITVM DE ALTA SPECVLA, vulgo Hohenward, in submuntorii veteris Romani municipii ruderibus, à comitibus palatinis à SCHEYRN extructo castro. Quin in Tyrolensi agro comitatum pariter à THAVR possidebant, & Leubnavv in Styria: in diplomatis veteribus comites deniq; à Schrobenuhausen nuncupati, ab oppido Bauariae illorum ditionis. Ioannes Auentinus deriuat hos comites ab Andecensibus: atque adeo existimat, istius generis Hattam coniugem fuisse Henrici Welphonis, qui erat filius Henrici, cuius sororem Richildam Carolus Crassus Imp. habuit in matrimonio. Idem in hoc stemmate numerat Gebhardum episcopum Ratisponensem, s. Wolfgangi successorem: hoc est, Rapatonis primi filium. Norduertum præterea episcopum Curientem, Rapatonis secundi ex Henna Austriaca natum extitisse. Postremum denique nobilissima prosapia ab Arabibus & Saracenis interfectum, cum religionis ergo in Palestinam cum Sigefrido Moguntino, Ottone Ratisponense, Gunthero Babenbergense, Ekharo palatino Scyrensi, & Friderico comite à Dieffen peregrinatus fuisset.

1 RAPATO, Ekhardi Scyrensis palatini illius filius, qui ex patre OTTONE Wernheri nepos fuerat: quem cum fratribus Arnoldo & OTTONE primos palatinos extitisse Scyrenses & à Witlinspach, Annales referunt, Arnoldi ducis Bauariæ proscripti filios.

2 ERBO & Sigefridus. quorum Erbo, siue Aribo secundum quosdam, archiepiscopus Moguntinus, post Willigisum illum carpentarii filium, imperante Henrico Claudio extitit. Sigefridus autem donatus in Tauriscis comitatu Leubnavv, celeberrimum illud pro nobilibus virginibus cœnobium erexit, Imperatoris consensu, fratrisq; episcopi subsidiis, quod hodie etiamnum superest in Styria, haud procul à Leuben oppido, Gœs nomine, Styriæ totius famigeratissimum: cuius referunt Annales primam extitisse abbatissam Adalam, supradicti Sigefridi filiam.

3 RAPATO secundus, adiecit maiorum suorum ditioni comitatum Taur, ad amnem OEnum, in prouincia Tyrolensi, tum temporis Meraniæ ducatu appellato. Qui ex Henna marchionissa Austriæ, Ortolphum filium progeniuit, & Wiltrudim filiam, primam abbatissam in Hohenward Vestalium cœnobio apud Boiarios opulentissimo, & vbi multæ sanctorum reliquiæ repositæ cernuntur.

4 ORTOLPHVS, filius Rapatonis comitis, ex marchionissa Austriæ, primus precibus sororis Wiltrudis permotus, castrum suum Hohenward Deo consecrans, in monasterium sanctimonialium commutauit. In quo & soror primam abbatissam egit, quæ obiit anno Salutis 1081. cum frater paulo ante ab expeditione Hierosolymitana reuersus fuisset.

5 SIGEFRIDVS & Otto, filii Ortolphi, relicta arce Hohenward iam Deo dedicata, se comites appellauere à Schrobenuhausen, Leubnavv & Thaur. Vixerunt autem postremi suæ stirpis circa annum Salutis 1176. Quibus sine prole mascula extinctis, Chunradus episcopus Frisingensis forte, frater superiorum, eum comitatum Bernhardo duci Carinthiæ vendidit, circa annum 1246. à quo ad successores, & inde ad Austriæ principes cum utroque principatu Carinthiæ Styriæque peruenit: qui haud procul à cœnobio Gœs, oppidulum extruxere amœnissimum, in eadem ipsa valle siue comitatu Leubnavv, cui inde nomē claturam quoque indidere Leuben, mineris ac conflatione hodie apud Styros nominatissimum, atque exteris quoque non ignotum.

6 GENEALOGIA COMITVM A RITTERBURG & ab Anspersg, à vestigijs videlicet veteris Romani municipii abusue appellati, vbi oppidum & castrum condiderant. Qui ab alijs similiter regis ac domicilijs hinc inde per Boiariam constructis, comites à Randek, Rotenekh, & Raczenhauen nominabantur. Cuius stirpis fertur diuus quispiam fuisse, sanctus Loybrigo, vulgo auf der langen meit bey Schwendorf. Habebant insignia albo & atro coloribus ex transfuerso diuisa.

1 BABO, filius Wernheri illius, qui Arnoldi cognomento mali Boiariæ ducis filiorum vnus extiterat, primus palatinus Scyrensis, & cum fratribus in comitatus missus, vt Vrspergensis scribit. A castris igitur, quæ in diuisione cum fratribus, Arnoldo iuniore, Orthone, patri obuenerant, denominatus, fratrem habebat Embrichonem monachum, abbatem postea designatum cœnobii Heremitarum apud Heluetios, vulgo Einsiden. Progeniuit vero is Babo multos liberos, vnde nobilissimæ ac amplissimæ familiæ defluerunt: videlicet Ascouynum, vnde comites à Bogen, & comites de La arcu in finibus Italiæ: Rudbertum, vnde burgrauii Ratisponenses, & comites à Butene & Neuburg in Austria: Eberhardum, vnde comites & domini de Abersperg in Bauaria: Wezilone, vnde comites à Freidenberg: Wolframum, vnde comites à Ror & Abimperg: Rapatonem, Fridenbertum & Chunradum, comites de Ritterburg. Huius denique filius extiterat, qui ob vitæ innocentiam & secuta miracula in numerum fuit sanctorum relatus, sanctus videlicet Loybrigus.

2 WOLFRAMVS, filiorum Babonis vnus, comes à Ror & Abimperg nuncupatus, circa annum Domini 1080, filios suscepit, Wolframium secundum comitem, Ottonem comitem, & Chunradum archiepiscopum Salisburgensem, consecratum circa annum Salutis 1147. Ab his processerunt, Rapoltus aduocatus Babenbergensis, Fridericus dominus de Ertfordia, & alter quispiam Fridericus prioris filius.

3 EBERHARDVS, primus nomine isto ab Abensperg comes appellatus, ex Mechtilde coniuge sepulta in Gaisfeld, Eberhardum secundum procreauit. Citatur in literis de anno Domini 1180. vna cum Vendelino comite ab Orteburg, & Eberhardo Ottringensi comite.

4 EBERHARDVS secundus, Gaisfeldensis cœnobii aduocatus institutus, vnum filium genuit, Gebhardum nomine.

5 GEBHARDVS, primus hoc nomine, ex comitissa quadam Sophia de Piburch, tres filios procreauit: Gebhardum secundum, Eberhardum tertium (cuius stemma in Bernhardo filio desit) & Altmannum, qui ex Richicza de Ramyng circa annum Domini 1200, Altmannum comitem, & Eberhardum præpositum Ratisponensem progeniuit: qui vixerant anno adhuc 1239.

6 GEBHARDVS secundus, comes de Abensperg & Ritterburg, dominus castri Rotenekh, floruit anno incarnationis Dominicæ 1190. Et ex Geisa coniuge tres filios procreauit, Rupertum, Bernhardum & Menhardum: quorum Bernhardus dominus à Randekh fuerat, & obiit 1269.

7 MENHARDVS, comes de Abensperg & Randekh, floruit anno Domini 1239. Et ex Heduige vxore tres filios tulit: Gebhardum, qui obiit anno 1230. Menhardum, qui obiit 1290: & Henricum, à quo domini de Abensperg processerunt.

8 HENRICVS circa annum Domini 1250. ex Petrilla vxore duos filios progeniuit, qui primi neglecto comitatus titulo, se dominos & barones simpliciter scripserunt: Ottonem videlicet, comitem à Stayn iuxta Schompach, & Vdalricum dominum de Abensperg.

9 VDALRICVS dominus siue baro de Abensperg, ex Gertrudi comitissa de Grayspach, filia Berchtoldi comitis à Maursteten & Grayspach, circa annum Domini 1299, duos filios genuit: Bernhardum, qui ex coniuge Maria nullam prolem habuerat: Vdalricum secundum, successorem: & Barbaram, ingenue à Sanshaym in Bauaria nuptam.

10 VDALRICVS, hoc nomine secundus, ex Sophia coniuge procreavit duos filios, & totidem filias, videlicet Vdalricum tertium, Ioannē, Margaretam Gibolphi à Degenberg, & Barbaram nuptam ingenuo cuidam de Senshaym.

11 VDALRICVS, hoc nomine in stirpe tertius, ex Elisabeta libera à Gundelfingen, fundatrice xenodochii Elſingenſis, quinq; filios, & tres filias tulit: Theodericum videlicet, præſulem Ratiſponenſem: Vdalricum commēdatorem Rhodiensem, qui obiit anno 1375, in reditu à Hierosolymis: Albertum, qui cum coniuge domina ab Haydavv Ratiſponæ ſepelitur anno Domini 1365. & duos Ioannes, quorum alter generis ſucceſſionem tenuit. Filiarum Agnes nupſit comiti de Sancto monte apud Sueuos, Barbara domino à Roſenberg Bohemo, & Margareta monaſticen profeſſa eſt in Bulenhouen cœnobio. 10

12 IOANNES, hoc nomine in iſta domo ſecundus, author cœnobii Abenſpergenſis, ex Agnete baroniſſa à Liechtenſtyn Auſtriaca quinq; filios, & quatuor filias genuit: videlicet Bernhardum, Guilelmum, Georgium, Vdalricum, & qui poſteritatem dedit, Iodocum. Filiarum, Vrſula Ioanni dapifero de Waldburg, Elisabeta comiti à Schaunburg Auſtriaco, Agnes landgrauio à Leuchtenburg, & Margareta cuidam ingenuo à Kuchlen nupſere.

13 IODOCVS, dominus de Abenſperg, ex Agnete comitiſſa de Schaunburg, nata ex Pætouiēſe Syriæ mareſcalci filia, filios quinq; procreavit, & totidem filias: videlicet Vdalricum quartum, Theodericum, Sigifmundum, Degenhartum, & Ioannem hoc nomine in familia tertium: qui omnes florere circa annos à nato Chriſto 1420. Filiarum Anna nupſit Henrico mareſcalco à Pappenhaym, Barbara baroni à Schvvarczenburg, & Margareta Alberto Nothaffi Bauarię ingenuo. Porro fertur Iodocus & ſecundam duxiſſe vxorem, Elisabetam à Törriingen.

14 IOANNES hoc nomine tertius in nobili iſta proſapia, duas habuit coniuges: primā, Magdalenam comitiſſam Schaunburgenſem, ex Goricensi natam: & ſecundam, liberam à Törriingen. Ex prima tamen ſui ſtemmatis antiquiſſimi poſtremos reliquit, videlicet Nicolaum dominum ab Abenſperg, Barbaram libero à Schvvarczēberg, & Margaretam cuidam Bauarię ingenuo Nothaffi coniunctas: tertia, Clara nomine virgo obiit.

15 NICOLAVS, baro ab Abenſperg ſui generis poſtremus, in matrimonio habuit comitiſſam a Werdenberg. Interficitur à Chriſtophoro Bauarię duce anno Domini 1486.

*GENEALOGIA COMITVM A BOGEN ET VVIND-
berg, dominorum de Witerfeld & Niderſtrang: vnde comites de la Arcu in prouincia Atheſina
proceſſere, qui haud procul à lacu Benaco tenent, in finibus Italiae. Erant autem Bogenſes comites burg-
grauis Ratiſponenſibus ſanguinis vinculo iuncti, eo quod & ipſi à Wernheri filii de-
ſcenderant. Vnde in Annalibus ſubinde cum illis con-
funduntur.*

1 ASCOVVINVS, Babonis comitis Abenſpergenſis filiorum vnus, Wernheri primi Scyrenſis palatini nepos, conſtructis nouis caſtris infra Dekhendorfium, comes à Winclberg & Bogen à domiciliis ſuis videlicet, appellatus eſt. Caſtro autem ab inſignibus nomen inditum eſt, quæ adhuc comites de la Arcu uſurpant, tres videlicet nigros arcus in albo clypeo, Mauro galeæ impoſito.

2 HENRICVS, Hartouicus, & frater ipſorum Adalbero Babenbergensis antiſtes, flourerunt circa annum Salutis 1054.

3 CHVNRAVVS, ſororē diui Lupoldi in matrimonio habuit, caſtro Peiſtſtyn in Auſtria dotis loco accepto. Vnde legitur in Annalibus gentiliis: *Margraue Leopold von Oſterreich (intelligit patrem diui) der het zwo dōchter. der ſelb Margraue ladet Her ze Oſterreich von Bayrn/ den grauen von Bogen/ vnd gab ihm der dōchter ayn/ vnd gab im zu der dōchter Peiſtſtyn/ vnd alles das darzu gehört/ paiden leüt vnd güt.*

4 OTTO & Fridericus, fratres Cūradi ſuperioris, & forte Hartouici filii: quorū Otho creatur burggravius Nurnbergenſis, author cœnobiorum Walderbach & Reychenbach: 50 Fridericus vero in præſulem Aichtetenſem conſecratur, circa annum 1104.

5 ASCOVVINVS ſecundus hoc nomine, & Fridericus ſecundus item, Henrici ſuperioris filii erant, quorum reperitur Fridericus vxorem habuiſſe Adelheidem, circa annum Domini 1104. & ex ea procreaſſe Fridericum tertium in hac domo.

6 FRIDERICVS tertius hoc nomine, ex Itha marchioniſſa Vogburgēſi nullam prolem reliquit. Obiit in expeditione in terrā Sanctā, ſub Hérico quinto ſuſcepta, vltra mare.

7 HARTOVVICVS ſecundus, ex Luitgarde coniuge progenit Hartouicum tertium Berchtoldum monachum ſancti Blaſii in Nigra ſylua, & Albertum. Fuit huic Hartouico frater germanus, abbas ad ſanctum Emerannum Ratiſponæ.

8 HARTOVVICVS tertius, ſecūdi filius, author cœnobii diui Petri apud Roſenhaym, ex Heduię coniuge Hartouicum quartum tulit.

9 ALBERTVS hoc nomine primus, ſecūdi Hartouici, & tertii Hartouici germanus, ex Heduię Poponis ducis Carinthiæ, comitis Butenſis ac Neuburgenſis filia, ſuſcepit Albertum ſecundum, Fridericum quartum: & Berchtoldum ſecundum. Hunc authorem celebrant Wyndbergenſis monaſterii.

10 FRIDERICVS, in iſta ſtirpe quartus, in coniugio habuit nobiliſſimam quandam comitiſſam, ex qua nullam prolem tulerat: interficitur in acie, apud Vallay caſtrum.

11 BERCHTOLDVS ſecundus in hac proſapia, Friderici quarti frater germanus, ex Luitgarde burggrauis Ratiſponenſis filia, Albertum tertium tulit. Floruit autem circa annum Domini 1168.

12 ALBERTVS hoc nomine tertius, in vxorem accepit Ludmillam Primislai Bohemiæ regis filiam Oſtochari ducis Auſtriæ & Bohemiæ regis ſororem, quam viduam poſtea Ludouicus dux Bauariæ ſibi coniunxerat. Is militans ſub Friderico primo, in Italia expugnato Spoletto, reliquias ſancti Sabini & Seruiæ abſtulit, & in ſuæ foundationis cœnobio Wyndſperg collocauit. Citatur in quodam diplomate ab Chunrado tertio, dato de anno 1173, inter cæteros Boiariæ comites, videlicet cum Rapatone ab Ortenberg, Berchtoldo ab Andegs, Hartouico de Haga, & Bernhardo comite à Iulbach. Porro is ex coniuge Bohemia procreavit tres filios, Berchtoldum, Albertum, & Lutoldum ſiue Lupoldum canonicum. 20

13 ALBERTVS ſecūdi filius, reuerſus ab expeditione Hieroſolymitana, bellum poſteris exitiale geſſit cum Ludouico duce Bauariæ, & Rapatone palatino, de Ortenburg: in quo Lankhenvyerd ſuæ ditionis oppidum amiſit. Iuuerat Fridericum ducem Auſtriæ, à Friderico ſecundo Imperatore dominiis exutum: & omnem lapidē mouit, vt reuerſus in gratiam Imperatoris reſtitueretur. Obiit poſtremo plenus annorum, anno Domini 1208. vnico filio Peregrino relicto, qui in Bauaria poſtremus exitit author cœnobii Viapacenſis, quod ad ſummam manum perduxerat anno milleſimo CCLXXVI. Et quia filiis carebat, maiorem comitatus partem, vna cum Bogenſi caſtro, Viapacenſi ac Wyndbergenſi cœnobiis legauit.

30 14 BERCHTOLDVS tertius hoc nomine in ſtirpe, ſecutus caſtra vtriuſque Friderici, vna cum patre Alberto tertio, ob nauatam ei fidelem & felicem operam, præcipue in Spoletini expugnatione, agrum quendam ad lacum Benacum & Sarcam amnem dono Cæſaris Friderici ſecūdi poſſidere cœpit: vbi in memoriam & caſtri gentilitii in Boiaria, & armorum ſiue inſigniorum repræſentationem, arcem nouam condidit, quam Arcum appellauit: hoc eſt, ſi Germanice reddas, Bogen. Contigit autem illud circa annum 1199. Progenit vero Adalbertum & Riprandinum.

15 ADALBERTVS, ſiue vt Itali appellabant, Adelbertus, filius Berchtoldi, fuerat ſub tutela Friderici patris, vna cum fratre Riprandino, conſtitutus: comitatum Archi prope Benacum in faucibus Italiæ à Friderico ſecundo confirmatum obtinuit, ob maiorū fidem, 40 & parentis præcipue nauatam operam, ac grata ſeruitia.

16 BERCHTOLDVS hoc nomine quartus, Adalberti filius, domi in ocio vixit, aeris amœnitate ac loci vbertate illectus: ac vt nonnulli exiſtimant, dolore fraternę mortis compulſus, qui dum in caſtris Cæſaris fortiter pugnat, interficitur. Hic arcem Archi munitiſſimam reſtaurauit, ac mœnibus circūdedit.

17 ALBERTVS, in domo iſta quartus hoc nomine, Berchtoldi quarti filius, ad inſeſtina cum vicinis bella compulſus, omnes inſidias ſibi ſtructas ſingulari magnanimitate ac prudentia declinauit, & Odoricum filium reliquit. claruit circa annum 1314.

18 ODORICVS, Alberti quarti filius, ex cognomēto Pancera, Cæſari Romano ſui temporis chariſſimus, à quo vinatio vectigali in vrbe Brixienſi donatus eſt, genuit Vinciguerram primum, circa annum Domini 1340.

19 VINCIGVERA, hoc nomine primus, Odorici natus, efferueſcente Italico bello, Ruperto imperante, Imperii hoſtes egregia in Cæſarem fide repreſſit: commendatus literis propterea Sigifmundi Cæſaris, qui Ruperto ſucceſſit. Progenit autem filios, quorum maior natu Antonius fuerat. Floruit circa annum Salutis 1377.

20 ANTONIVS, in bello Veneto, quod Lupoldus dux Auſtriæ ſuſceperat, nunquam ſatis laudanda fide Auſtriadis ſe connexuit. Quippe capto filio, & in vincula coniecto, & ante patris conſpectum adducto, non minis aut pollicitis flecti potuit: maluitque filii vnice dilecti ſalutem in diſcrimen ponere, quam vlla ex parte fidem in Cæſares atque Auſtriadas labefactare. Claruit autem circa annum 1418.

21 FRANCISCVS, Antonii filius, vir factis illustribus clarus, apud Senensium Rempublicam supremi ducis exercitus autoritate functus, duos reliquit filios, Andream, & Odoricum secundum, vnde stemma in duas sectum est partes.

22 ODORICVS hoc nomine secundus Francisci filius, & Andree frater, Maximiliano Cæsari in bello Veneto atque Italico a secretioribus consiliis, & quem is Cæsar cum Georgio Neydekher præfule Tridentino Campegio Iulii Pont. oratori obuiam misit, qui in pacis constitutione non minimas partes obtinuerat. Is ex Ludouici Gonzagæ Mantuæ principis nepte Nicolaum filium tulit, & Paulum: cuius filii Carolus & Odoricus.

23 NICOLAVS, elegantissimus suæ tempestatis poeta, ac philosophus non ignobilis, cuius numeri cultissimi, extant: ex Iulia Gonzaga, comitissa Huuolaria, procreauit Scipionem, Prosperum, Pyrrhum, Maximilianum, Ioannem Baptistam & Claudium: qui omnes & belli studiis, & in pace seruitiis, CAROLO quinto & FERDINANDO Cæsaribus operam cum singulari fide præstant.

24 SCIPIO, paternæ eruditionis ac omnium generis virtutum æmulator non indecorus, Ferdinandi Rom. Cæsaris ad mæsam structorem agit: qui ex Catarina filia magnifici Bernhardini de Manes Hispani, baronis à Schvvarczenberg, quotidie Deo auspice prolem sperat.

25 PYRRHVS, Scipionis frater, in matrimonio habet viduam Nicolai comitis à Salm, familiæ Lymbacensis in Hungaria nobilissimæ.

26 PROSPER, frater germanus Scipionis & Pyrrhi, Caroli quinti Imperatoris curialis, multis aduersus Gallos trophæis, & corporis insigni proceritate conspicuus.

27 MAXIMILIANVS, frater germanus Scipionis, Prosperi & Pyrrhi, Iulio tertio pontifici maximo à cubiculis, nostra memoria adhuc viuuit.

ALIA NON MVLTVM DIVERSA GENEALOGIA comitum à Bogen, secundum Ioannem Auentinum: qui ex veteri prerogatiua aduocati erant templi Ratisponensis, & inferioris Altachii cœnobii.

1 ASWINVS (vt arbitror, ab odio vini, quod forte abstemius esset, tanquam diceret Haffvveyn) & Fridericus, superius Altachium destructum ab Hungaris restaurarunt. Sunt qui fuisse filios Hermanni putant, qui Arnulphi ducis Boiariæ natus erat, missus in comitatum ab Othone, vt etiam Vrspergensis meminisse videtur.

2 RVPERTVS & Calochus superiorum filii, Alberpach præposituram fundarunt.

3 ASWINVS & Fridericus, hoc nomine secundi, ab Henrico quarto Salisburgensis ditionis gubernatores constituuntur, Gebhardo episcopo proscripso & pulso, quod cum Hilteprando papa & Saxonibus contra se conspirasset. Quorum Fridericus in expeditione Asiatica periit, anno 1101. cui nomen dederat vna cum Welfone & Henrico burggraui. Habuit matrem Adeladam, sororem Richardæ, matris Ottonis à Witelspach palatini, quem Boiis ducem Fridericus primus dederat. Genuit ex Luitgarda Fridericum tertium, & Hartouicum.

4 FRIDERICVS in hoc genere tertius, cum interfecisset prætorem Ratisponensem, ab Henrico Superbo duce Boiariæ hostis iudicatur: Cuius & castrum Falkenstain expugnauit.

5 HARTOVICVS, frater Friderici superioris, tulit Albertum primum.

6 ALBERTVS primus in hoc stemmate, cum coniuge Hedvige, & filiis Harduico secundo, Alberto secundo, & Berchtoldo, Wymperg cœnobii iniria posuit. Occiditur in bello,

bello cum Luipoldum ducem Boiariæ, diui Luipoldi Austriaci filium, aduersus Ottonem & Chunradum comites à Vallai iuuisset: qui Welfonis & Henrici superbi exauctorati ducis Boiariæ à Chunrado tertio partes tuebantur.

8 HARTOVICVS secundus, interfuit comitiis Ratisponensibus, cum Henricus Leo ducatu Boiariæ priuaretur à Friderico primo.

8 ALBERTI duo, quorum vnus proscripso erat ab Henrico sexto, missus in Apuliã. vnde comites de la Arcu ad lacum Benacum descendunt. Causa erat proscriptionis, quod intestinum in Boiaria bellum excitasset, cum Henrico & Rapatone Artenburgensibus. Genuit ex Laodamia Othocaris regis Bohemiæ filia, quæ secundis nuptiis Ludouico duci Buarariæ iuncta fuerat, Albertum tertium, qui Ottonis ducis Boiariæ frater erat vterinus. Alter vero Albertus, cū Friderico duce Austriæ, cuius erat sororius, missus in Asiam, ab Henrico sexto, Christianis ibidem consistentibus auxilio, obiit anno 1181. tribus relictis filiis, Alberto quinto, Berchtoldo, & Luipoldo sacerdoti.

9 ALBERTVS tertius, secundi natus, ex Laodamia regis Bohemiæ filia, Fridericum quartum reliquit.

10 FRIDERICVS quartus, ex Iuditha Dietboldi postremi Vogburgensis marchionis filia, tulit Albertum sextum, & Berchtoldum: quorum Berchtoldus periit in terra sancta, vbi expugnationi Damiatæ interfuerat, Friderico secundo imperante.

11 ALBERTVS sextus, Friderici quarti filius, nouum bellum excitauit aduersus Artenburgenses, Flynsperg castro extracto: contra quos, Artenburgenses Landveram excitarunt. Idcirco cognita causa, Albertus proscribitur: & Boiaria pulsus, à duce Boiariæ & Austriaco principe in prouincia Athesina agros emit, vbi in memoriam natalis soli & arcis La arcu castrum construxit. Vnde ad nostram tempestatem familia nobilis mansit, comites de La arcu nominati, quorum stemma supra posuimus.

COMITES DE VVAYERN ET Falkenstain.

1 BATHO, progenuit Herrandum & Wolfgerum.

2 HERRANDVS, cum fratre Wolfgero.

30 3 RVDOLPHVS ex Gertrude filia Sigebothonis, Gerholdi nepte, tulit Herrandum secundum.

4 HERRANDVS, secundus in hoc genere, profectus Hierosolymam cum Welfone duce Boiariæ, ex Adelhayde coniuge reliquit Sigebothonem primum.

5 SIGEBOTHO, reliquit Sigebothonem secundum, Hildelscalcum abbatem in Tegernsee, & Herrandum monachum Antburensem, fundatorem Wayrn cœnobii, quod Viniariam Latini dicunt, circa annum 1133.

6 SIGEBOTHO secundus, ex Luitgarda sore Friderici, tulit Sigebothonem tertium. Huius frater Chuno episcopus Ratisponensem egit, & Rupertus abbatem in Tegernsee, qui obiit anno 1185.

40 7 SIGEBOTHO tertius, ex Hildegarda Chunonis domini à Medling filia Sigebothonem quartum reliquit.

8 SIGEBOTHO quartus, ab Ottone duce Bauariæ captiuus abductus Burkhusium, habuit fratrem Chunonem.

9 SIGEBOTHO postremus occiditur Neoburgi in publico balneo, ab Otthone Brãdebergio, circa annum salutis 1272. reliquit coniugem Irmengardam, sine prole.

COMITES ARIETENBERG, ROR, LENGENfeld, & Calmuncz, vnde processere nobilissima prosapia per Rhatias & Noricum, videlicet Burggrauii Ratisponens. Landgrauii de Steuening, Boiaria nominatissimi principes. præterea comites de Falkenstain, comites à Laber Boiarii, & in Austria comites de Trasama & Lengenpach: erant aduocati canonicorum Ratisponensium. Porro rudera castri Rietenberg super sunt supra Kelhaym ad Altmyllam fluum.

1 HERRANDVS & Antoburitus ac Henricus, interfuere expeditioni Asiaticæ, qua Gotofridus à Bullion rex erat Hierosolymorum creatus.

2 BABO. sunt qui hunc filium fuisse Babonis comitis ab Abesperg, nepotem Scyrensis palatini Arnulphi existimant. genuit Henricum primum burggrauium.

3 RVPERTVS ex Wiltrude procreauit Henricum comitem à Rietenberg, & magnum comitem à Ror. huius fratres celebrantur, Herrandus & Antoburitus, qui cum Gotofrido Bullionensi in Palæstinam profecti erant: de quibus supra diximus.

4 HENRICVS, primus burggravius Ratisponensis, designatus ab Henrico quarto, ex Richarda genuit Otthonem & Henrichum secundum. Obiit Hierosolymis, & dicitur Bernhardum fratrem habuisse.

5 HENRICVS, secundus burggravius, ex Berchta, filia S. Luipoldi Austriæ marchionis, reliquit tertium Henricum, & Fridericum. Is S. Marianum Scotum cum focis Isaaco, Clemente, Donato, Candido, Ioanne & Muricherodacho, Ratisponam venientes, viros doctos suscepit: & primo Vestalibus commendavit, qui primum S. Petri sacellum illis extra urbem concesserunt. deinde auxilio Pogensium & comitum de Labar, proprium cœnobium extrui curavit, quod adhuc Ratisponæ est, & Scotense appellatur. Idem cœnobii Altenmunster, & Rhodiensium equitum Tyssæ, author perhibetur.

6 OTTO, frater Henrici secundi, fundator Walderspacensis, siue Alberspacensis, sepultus Ratisponæ ad sanctum Hameranum, genuit ex Sophia Ottonem landgravium de Steuening.

7 OTTO secundus, Landgravius à Steuening, Othonis comitis à Rietenberg filius, ex Adelhayde sorore Othonis palatini à Witelspach, genuit Othonem familiæ suæ postremum.

8 HENRICVS, Henrichi secundi filius, ex Berchta Austriaca, interfuit comitiis Ratisponensibus, cum Henricus Leo, stirpis Welphonum in Boiaria postremus, priuaretur Boiariæ ducatu à Friderico primo Cæsare.

9 WERNHERVS & Gundocarus, comites à Labar, sub Hærico v. Scotense cœnobium Ratisponæ restaurarunt. Quorum alterius vxor Berchta vineas in Austria dedit.

COMITES A MOSBURG, QUI TEM-
pli Salisburgensis fuerant aduocati, ex veteri præ-
rogatiua.

1 HELYMBERTVS, sub Chunrado II. Imperatore cognomento Saliquo, floruit.
2 BURCHARDVS, cum fratribus Renardo & Berchtoldo præfule Salisburgense flo-
ruit, Henricho tertio ad clauum Imperii sedente.

3 BURCHARDVS secundus, primi filius, ex Gertrude tulit Burchardum tertium, & Albertum, quem Henrichus quartus in bello intestino, Welfone Boiariæ duce ad partes Papæ & hostiū deficiente, inferioris Boiariæ præsidem creauerat. cuius frater Berchtoldus, aduersus Gebhardum hostem Salisburgensis archiepiscopus creatur, ab eodem Henricho quarto.

4 BURCHARDVS tertius, ex Benedicta filia Chunradi à Rhayn, Chunradum primum tulit, Henrichum & Berchtoldum.

5 CHVNRA DV S primus in hoc genere, reliquit Chunradum secundum.

6 CHVNRA DV S secundus, ex Benedicta coniuge procreauit Chunradum tertium, Albertum secundum, & Hedvigen.

7 CHVNRA DV S tertius genuit Chunradum quartum, & Henrichum secundum, qui legitur interfuisse exequiis Ludouici ducis Boiariæ, stirpis Scyrensiū secundi, apud Styram, anno Salutis 1231.

8 ALBERTVS & Chunradus v, Chunradi quarti filii, in bello intestino quod papa Gregorius nonus contra Fridericū primum & eius fautores, episcopos videlicet & abbates Boiariæ excitat, Bariorum collegium spoliarunt, & de, quæ vocatur Rora, ablata.

COMITES A RANYNG ET ROTENBURG.
Porro Ranyng castri v. stigia ad Lanarum amnem cernuntur, in-
fra Abenspergam.

1 HENRICHVS primus tulit Gebhardum episcopum Ratisponensem, Henricum & Chunradum comites.

2 GEBHARDVS episcopus Ratisponensis, sub Lothario tertio Cæsare floruit anno 1150. Is cum matre Mathylde, & fratribus Chunrado atque Henrico, Peryng, & cœnobium sancti Magni, ad confluentes Danubii & Rheni, auspiciatus est.

3 HENRICHVS frater Gebhardi, cognominem sibi filium reliquit.

4 HENRICHVS hoc nomine tertius, occubuit in bello intestino, quod pro ducatu Boiariæ erat gestum inter Lupoldum Austriacum sancti filium, & Welfones, Chunrado tertio imperante, in quo & Bogensis Albertus occubuerat.

5 CHVNRA DV S, legitur sub Friderico primo Cæsare arbiter datus fuisse vna cum Eberhardo Salisburgensi, & Othone palatino a Witelspach, in contentione quæ inter Harduicum

uicum Ratisponensem antistitem, & Henrichum Leonem Boiariæ ducem vertebatur. Habuit sororem Margaretham, & reliquit Chunradum suæ stirpis vltimum.

COMITES DE HALS, ET HALSPERG, ET SI
non tam antiqui extiterint, tamen recta ripam Danubii Austriam versus sequentes,
Bogensibus eos subiicimus, qui in vicinia Patavia coluerunt: comitatumque
suum episcopatus, morituri sine hærede virilis sexus,
legarunt.

1 ENGELBERTVS, liber de Hals, citatur in literis de anno Domini 1160.

2 ALBERTVS primus comes de Hals, à Rudolpho Habsburgensi Cæsare creatus anno 1280. cuius filius eodem nomine, cum Ottone duce Boiariæ, in regem Hungariæ postulato, profectus est in Pannoniam, ad coronam accipiendam, anno Domini 1303.

3 LVPOLDVS, multa fundavit in monasterio Osterhouc, ab Odilione quondam duce Boiariæ posito: idque & ædificiis & diuitiis locupletauit.

4 IOANNES multo ære alieno, quo erat Iudæis obstrictus, ab Alberto duce Austriæ liberatus, prædia quædam domui Austriæ concessit, circa annum Domini 1342.

COMITES DE HAGA, DVARVM ERANT
stirpium. Nam prima extincta in Francisco, circa annum Salutis 1468. Freyburgenses Sue-
uæ nobiles feudi iure comitatum, eiusque cognomentum à ducibus Bava-
ria impetrarunt.

1 HARTWICVS, citatur in diplomatibus inter cæteros Boiariæ comites, à Cunrado tertio, circa annum Domini 1140.

2 SIGEFRIDVS, Eckembertus, & Bernhardus, citantur de anno Salutis 1176.

3 WERNHERVS & Hermodus, adducuntur pro testibus anno Domini 1186.

4 ECKEMBERTVS secundus, comes de Hagenau, inter comites & nobiles Boiarios subscripsit anno 1213.

5 EBERHARDVS & Georgius, anno 1334.

6 WILHELMVS floruit circa annum Salutis 1376.

7 FRANCISCVS nobilis, seu eques de Freyburg, deficiente familiæ substituitur, circa annum 1468.

8 LEONHARDVS, habuit in matrimonio Landgrauiam de Leuchtéburg, & ab Austriis commissa possedit in Austria inferiori Warteneck & Haymburgum.

9 SIGISMVNDVS: is Neuburgensis comitatus partem possederat, à quo Ioannes de Canisia Hungarus pro 16 millibus florenorum istam emit: & eo mortuo, Austriacis legauit.

10 LADISLAVS à hodie adhuc viuunt, ex Hungaria Canisii comitis filia.

COMITES DE IULBACH: ERANT SANGVI-
ne iuncti comitibus de Dornberch, Leonsteyn, & Schaunberg, in Austria superiori: qui & defi-
ciente stirpe, arma titulumque ac partem prædiorum acceperunt. Superfunt castri Iul-
bach ruinae prope Prunoutam Bavarie ciuitatem, ad OEnum
amnem sitam.

1 EBERHARDVS, sepultus in Elfenbaczen cœnobio, quod ipse vna cum Dietmaro à Leonsteyn, à Wolframio ac Henrico comitibus de Schaunburg, cognatis, fundauerat circa annum Domini 1070.

2 GEBHARDVS & Henricus, consensu Adalberti archipræfulis Salisburgensis cœnobium Elfenbaczen transfulerunt in montem S. Viti, anno 1171.

3 BERNHARDVS, citatur inter testes in Scotensi Viennensi cœnobio, ab Henrico duce fundatore, anno 1158.

4 LVPOLDVS postremus: quo mortuo, Vdalricus comes de Schaunburgh Austriacus, cognationis iure arma titulumque accepit, prædiaque quædam à ducibus Bavarie impetrauit, circa annum Salutis 1360.

COMITES DE LEONSTAYN BOIARI-
rici, comitum de Schaunburg cognati.

1 DIETMARVS fundavit Elfenbaczen cœnobium Boiariæ, haud procul ab OEno, auxilio Wolframii & Henrici comitum de Schaunburg, & Eberhardi comitis à Iulbach, anno 1070.

2 WARDMVNDVS, ab Henrico duce Boiariæ inter cæteros comites Boiariæ testis

introducitur: hoc est Berchtoldum de Andegs, Rapatonem de Ortenberch, & Burggrauum Ratisponensem, de anno Incarnationis Domini 1172.

3 ALBERTVS, habuit in matrimonio marchionissam de Burgouia, Sueuam. interficitur apud Weil, anno 1180.

4 GOTOFRIDVS, floruit anno 1260.

5 WILHARDVS, domum ordinis Teutonici construxit in Gankenhouen, Boiariæ oppidulo, annum circa 1278.

6 ADALBERTVS, cum Luitgarde vxore comitissa de Strafsberg, anno Domini M. CC. XC.

7 NICOLAUS, anno 1318. fertur in acie cæpisse marchionem Badensem.

8 HENRICVS & Bernhardus, sepulti sunt in Gankenhouen.

9 HENRICVS.

10 LVDOVICVS, & Héricus: quorum hic episcopum Babenbergensem egit, annum circa 1395. alter vero Ludouicus comes de Leostayn, comes in Boiaria, de stirpe Leonstain postremus, in matrimonio habuit Elisabetam Hugonis de Montfort filiam, ex qua Wolfgangum tulit, hoc mortuo, prædia Boiariæ duces terræ: quæ vero in agro palatinatus habuere, ipsi Rheni palatini occupauere, armis ac insignibus ad comites Schavvenburgenses Austriacos deuolutis, vt ad sanguine iunctos.

11 LVDOVICVS comes de Leonstain, vixit anno etiam dum 1510. Nostra ætate hoc nomine comes viuit Fridericus.

COMITES DE DORNBERG, LEONSPERG ET Lungau: qui non solum in Boiaria, Prædia & Castra possedere, verum etiam in Nariscis versus Franciam Onoldspach, quod Burggrauis Nurnbergenibus vendidit, quorum & hodie Regia manet, vulgo corrupte Onspach appellatum. Creduntur autem descendere à Babone comite de Abensperg, Wernheri primi palatini Scyrensis & de Witspach filio, & Arnoldi ducis Boiaria quondam nepote. Erant que sanguine iuncti comitibus de Ialbach Schaunburg in Austria, & Leonstain.

1 DIETMARVS fundauit sanctum Vitum in Neumarcht, tractus Boiariæ, qui vocatur *Under Noth*.

2 WOLFRAMVS, & Sigefridus: quorum postremus episcopum Augustensem egit, circa annum 1050, sub Henrico quarto Imperatore.

3 WOLFRAMVS secundus, & Doringus, florere circa annos Domini 1143.

4 WOLFRAMVS, cum Ekardo fratre, vixere circa annos 1180.

5 CHUNRADVS, ab Ottocaro postremo Styriæ principe in literis testis refertur de anno 1187. Idem à Friderico primo, cognomento Barbarossa, Imperatore his verbis citatur de anno 1160: Chunradus de Dornbergh, castellanus de Nurnbergh.

6 ECKARDVS secundus, cum fratribus Henrico & Chunrado, anno Salutis millesimo CCXXIV.

7 WERINGERVS, cum Vdalrico decano Ratisponensi floruit circa annum Salutis MCCCXXVII.

7 WERINGERVS secundus hoc nomine cum Bernhardo fratre Viepach cœnobium fundauit, auxilio Piligrini comitis de Bogen, circa annum Domini 1296.

9 HENRICVS, cum Bernhardo secundo in Gankenhoué multa fundarunt, iidemq; comites de Leonstain erant, eo quod mortuo Weringero postremo, ad Leonstainenses, vt cognatos, is foret comitatus deuolutus: à quibus ad comites de Schavvenburg Austriacos, vt sanguinis vinculo iunctos, peruenit, armis tamē, insignibus ac nomine, magis quam prædiis, Boiariæ duces possidere inceperunt.

COMITES ASCHAVVENBURG, SANGVINIS vinculo iuncti comitibus à Ialbach, Leonstain & Dornberg, vt in conditoriis harum stirpium cernere est, apud cœnobium Elfenbaczen Bauariæ. Vnde & extinctis prosapiis istis, insignia Schaunburgenses omnium gentilitis armis adiecerunt, prædiæque nonnulla à principibus Bauariæ impetrarunt. Declarant præterea & gentilitia nomina coniunctionem familiarum: quarum Schaunburgenses ante plures quam trecentos annos transgressi in Austriam, ab eius principibus castra oppidaque beneficio acceperunt, quæ quondam comitum à Peilsteyn & Machlandia fuerant: atque ita ditionem aliquam, & in ducatu Boiariæ, & marcha Boiorum, quæ posteriùs Marchia orientali adiecta, archiducatum effecit, habere cœperunt: ubi adhuc possident oppida Efferdingam, Peorbachium, Aschachium, Waczenhouen, Schaunburgū castrum, & alia pleraq;: insigni præterea marescalci, quod vocant

vocant, per Styriam officio. Porro Auentinus originem illorum comitum repetit à filiis Dietmari secundici comitis ab Abensperg, Babonis primi filii, & Arnulphi Scyrensis primi palatini nepotis. Is enim cum triginta duos filios, maturæ omnes ætatis, Henricho sancto Casari apud Ratisponam exhibuisset aliquando, delectatus indole ac numero Imperator Romanus, deprecate patre, singulis prædia designauit. Quod si verum est, cognati illorum comites à Leonsperg, comites à Iulbach, & comites à Dornberg, ab eisdem Abenspergiis profluxerint necessum est: utpote quorum hodie extinctarum stirpium Schaunburgenses insignia usurpant.

1 WOLFRAMVS, Eberhardus, & Henricus, cernuntur hoc cognomine conditi apud Elfenbaczen Bauariæ cœnobium, inter tumulos cognatorum, comitum à Leonstain, Iulbach, & Dornberg, de anno Salutis 1070.

2 RAFFOLDVS, in literis exordii monasterii Garstensis superioris Austriæ, à Chunrado tertio Imperatore commemorantur, inter alios Norici comites, videlicet Gebhardum comitem à Burkhausen, Bernhardum comitem à Iulbach, Vdalricum comitem à Wilhering, Harduicum comitem ab Haga, & Albertum comitem à Bogen, de anno Salutis relatæ 1143.

3 BERNHARDVS, commemoratur inter testes in confirmatione cœnobii S. Lamberti, ab Ottocharo marchione Styriæ, de anno Domini 1176.

4 HENRICVS, frater germanus Bernhardi, à Friderico primo Cæsare, in confirmatione Garstensis cœnobii superioris Austriæ testis refertur, cum castellano de Nurnberg, Chunrado comite à Dorrenberg, & aliis de anno Domini 1180.

5 ADOLPHVS, recensetur in priuilegiis cœnobii Waldsassenensis apud Nariscos, inter cæteros principes & comites, de anno Salutis 1214.

6 RAPATO & Hadamarus, à duce Austriæ Friderico, vltimo prænobilissimæ stirpis Babenbergensis, testes citantur in diplomatibus, de anno 1230.

7 GOTFRIDVS, & Chunradus, referuntur inter testes in cōfirmatione cœnobii Scottorum apud Viennam, à Friderico secundo Imperatore, de anno Domini 1240.

8 HENRICVS & Bernhardus, à duce Austriæ Friderico eadem tempestate inter testes nominantur in literis, anno videlicet 1240.

9 WILHELMVS, ex comitissa Goricensi procreauit liberos, Fridericum, Henricum & Lutoldum: qui ob matrem in Carinthia & Carnis possidere inceperunt Druyen & Doblach.

10 FRIDERICVS, Henricus, Lutoldus, & Henricus quartus: quorum Fridericus consecratur in archiepiscopum Salisburgensem, Lutoldus præpositus apud Frisingam Bauariæ constituitur, & Lutoldus commendator Ioannitarum apud Maurpergam Austriæ factus est, citatus in literis à Friderico duce Austriæ de anno 1240.

11 HENRICVS, ex Vrsula Menhardi Goriciæ comitis filia progenit Henricum quintum, & duas filias: quarum vna nupsit comiti Ciliensi, altera domino ab Abensperg in Bauaria. Is primus se Alberto duci Austriæ opposuit, accusatus propterea coram proceribus Rom. Imperii, certa summa pecuniæ multatur, castrisq; priuatur Nechtensteyn, Frankenburg, Atersee, & Wildnekh.

12 HENRICVS, quintus hoc nomine in genere isto, reliquit Bernhardum filium, & duas filias: quarum vna Berchtoldo burggrauio Magdenburgensi, altera comiti Artenburgensi nupsere.

13 BERNHARDVS, à Ladislao Hungariæ & Austriæ duce consequitur dominia in Austria notissima, Ort & Hymperg.

14 VDALRICVS, frater germanus Bernhardi & Henrici, superioris Austriæ præfectus, à Rudolpho Austriæ archiduce in gymnasio Viennensis exordiis, priuilegiisq; inter cæteros testes refertur, de anno Domini 1363. Habuit duas coniuges: Elisabetam, burggrauiam Nurnbergensem: & alteram Elisabetam, Ioannis domini Abenspergensis filiam. Ex quarum vna reliquit Ioannem comitem & Agnetem Iodoco domino ab Abensperg nuptam, circa annum Domini millesimum quadringentesimum.

15 IOANNES, & ipse præfectus superioris Austriæ, siue, vt nos dicimus, capitaneus, cum Heymburgensi castro in finibus Austriæ aliquandiu præfuisset, Friderico tertio inter initia imperante, ex Anna, Bernhardi marescalci ac domini à Petouione, in Styria suæ familiæ postremi filia, Albertum, Georgium & Sigismundum tulit: extinctaq; stirpe Patouiensium, non solum marescalci per Styriam officium consecutus est, sed beneficio insuper Austriæ ducum, possidere relicta quædam horum dominia ac castra cœpit, videlicet Fridau, Weiterfeld, Veistritz, & alia pleraque secus Drauum amnem.

16 ALBERTVS, sacris initiatus, constituitur præpositus apud S. Stephanum Viennæ, annum circa 1440.

17 GEORGIVS, sacris & ipse initiatus, fit Babenbergensis episcopus, anno 1459. Obiit anno 1475.

18 SIGISMUNDVS, fidelem operam Friderico tertio Cæsari nauavit aduersus Mathiam Hungariæ regem, ex cuius seruitute & Ipsum ciuitatem liberauerat. Arque is ex Barbara à Walfee procreauit Fridericum archiepiscopum Salisburgensem, Bernhardum & Wolfgangum. Quorum episcopus consecratur anno currente 1494. cæteri vixerunt inter initia imperii Maximiliani.

19 GEORGIVS, nostra memoria ex comitissa de La arcu Athesina procreauit Ioan- 10 nem, Wolfgangum, & Andream: quorum uiuit modo vnicus Wolfgangus, qui ex comitissa ab Ortenburgh alios liberos procreauit.

COMITES A PIBURG ET STAYN.

1 THIEMO, ex Williburge tulit Grymoldum, Aribonem, Cunradum & Henricum, fundatores Piburgensis cœnobii.

2 GOTOFRIDVS, postremus comes à Stayn, capite plectitur à Ludouico duce Boiariæ, Othonis magni Scyrensis, primi sui generis ducis Boiariæ, filio: quod cum Alberto comite à Bogen, Boiariam bello intestino afflixisset.

COMITES DE PIBURGH, QUI I IDEM CO- 20 mites dominique erant de Hilpoltstain, Hilenburg, Abens & Adelnugesdorf. Superest Piburg castellum, duobus à Landeshuta miliaribus, qua iter est in Rottall & Neukircherland.

1 ERCHENBERTVS, primus comes de Biburgh.

2 THIEMO, ex Williburgi coniuge procreauit tres filios, Henricum successorem, Henricum præfulem Frisingensem, & Ellenhardum præpositum Frisingensem circa annum Salutis nostræ 1120.

3 HENRICVS, ex Berchta marchionissa Austriæ suscepit filios quinque, quorū duo sacris initiati: Eberhardus episcopus Salisburgensis, fundator nobilis ac opulenti Sueuiæ 30 cœnobii, quod Salmeruillam vocant, anno 1164: & Menhardus præpositus in antiqua capella Ratisponæ. Cæteri, Aribo, Henricus & Vdalricus, laici manserunt.

4 ARIBO, cum Berchta coniuge, Piburgense cœnobium auspiciatus, circa annum Domini 1151, Henricum filium reliquit, qui ex Hedvige vnicam modo filiam procreauit Sophiam, comiti ab Abensperg nuptam, Gebhardo nomine.

5 VDALRICVS, is ex Haylca comitissa Burcardum tulit.

6 BURCARDVS, comes de Biburg, ex duabus vxoribus, Adelhaide & Helena, quæ cernuntur in Biburgh sepultæ, progenuit filios quatuor: Ottonem, qui successionem tenuit: Grimoldum, qui vixit anno 1189. Henricum, qui anno 1163: & Gotofridum, decollatum à Ludouico duce Boiariæ, anno 1195. 40

7 OTTO, duos filios suscepit, Vdalricum secundum, & Grymoldum secundum, qui Friderici secundi castra secutus, obiit in Italia Biteruiz.

8 VDALRICVS secundus, duos filios progenuit, Vdalricum tertium, & Henricum quartum, qui vixit annum circa 1258.

9 OTTO filius Vdalrici tertii, ex comitissa de Mospurg tulit Vdalricum quartum.

10 VDALRICVS quartus hoc nomine in prænobilissima prosapia, procreauit Henricum præpositum Ottingensem, sui temporis Annalium scriptorem, & Vdalricum quintum.

11 VDALRICVS quintus floruit circa annos Redemptionis humanæ 1290. & duos filios dedit, Henricum episcopum Ratisponensem, & Vdalricum sextum.

12 VDALRICVS sextus floruit circa annos Salutis MCCCXXXVI. reliquit filium 50 Hiliboldum.

13 HILIBOLDVS, qui primus castrum Hilpoltenstain construxit, & inde se liberum appellauit, omissa comitis auita denominatione.

14 HILIBOLDVS secundus, primi filius, floruit anno Domini 1400, sub Stephano & Ludouico Boiariæ ducibus.

15 VLRICVS septimus, ex comitissa de Mospurg Rapatonem filium progenuit.

16 RAPATO suæ stirpis postremus, vnicam modo filiam reliquit, quæ ingenuo cuidam de Torryngen collocata est.

COMI-

COMITES DE SCHERDINGEN ET NEUBURG, qui iidem comites de Welas & Lambach in superiori Austria fuerant, comitibus de Buten in Austria inferiori, & Landgrauis de Steuening sanguine iuncti.

1 SIGEHARDVS, Vdalrici illius patruus erat, qui primus sub Ottone in Austria uenerat, & Butensem istuc comitatum auspiciatus fuerat, Hungaris ex eo agro pulsus: quæ superius originem traxisse à comitibus de Buchorn, lacus Brigantini accolis, præfati sumus.

2 THIEMO, floruit anno 1048.

3 ARNOLDVS, cuius fratres Ekenbertus, Menhardus, Henricus, Thiemo, & Fridericus, per comitatus Varnbacensem, Neuburgensem, Butensem in Austria, & Landgrauitatum de Steueningen, erant distributi: de quibus supra dictum est, cum de Landgrauis de Steuening loqueremur.

4 ARNOLDVS secundus, superioris filius, cuius fratres Hermannus præpositum Babenbergensem egit, Theodericus & Fridericus canonici eiusdem loci erant.

5 GOTOFRIDVS in diplomate quodam Lambacensi marchio appellatus, fratrem habuit postremum illius stirpis, in comitatu saltem Lambacensi, Adalberonem episcopum Herbipolensem, qui in finibus sui comitatus, utpote ex regia maiorum suorum Lambacense cœnobium fundauit, quod hodie in Austria superiori extat. floruit sub Hærico quarto, à quo episcopatu Wirtzburgensi erat exutus. Non possum hic silentio trāsire, quod de hoc comitatu, eiusque amplitudine in peruetusto Annalium codice vernacula lingua adnotatum est in hæc verba:

Die herschafft von Andegs vnd vō Meran/die habend innen gehabt die purch zō Neunburch ob Passowe/ vnd sind auch weilan mit haus da geseffen. Diu gelegenheit der purch ze Liechtenburg/die gehöret ze Neunburg. Zirdem haus gehören drüsehen lehen/vnd sechs hoffstet/vnd zwofhürche. Es gehört auch darzü ain vorst/der haisset Greuenwald. So gehört auch ze Neunburch der March ze Münster/mit zway hundert huben. Derselben huben hat der vrey von Hals/ze lehen funffzich hube/vnd der vrey von Horpach funffzich hube/vnd die herren von Schomnburch funffzich hube/vnd der vrey vō Hagenawe funffzich hube. Es gehört auch in dem dorff zu Muznin sechs lehen/vnd zwō hoffstet/vnd ain hoff ze Lutring. So gehören auch ze Neunburch siben 30 weingarten/vnd drey müle/vnd ze Mynch zwē höff. Es gehört auch darzü der vorst ze Steynhart/da leit ine ain haus vnd ain March/die hünzet Griespach. Es gehören auch darzü siben landgericht zwischen der Tuenowe vnd dem In. So gehören darzü zway tail alles des zehentes von dem gütt das da leit von dem chloster ze Varnpach/vnz in die Tuenowe. Da gehört auch zu der vorst ob Passowe. Es gehört auch darzü die vogtay der chorherren von Passowe/die khouffe Herzog Fridrich vmb zwayhundert pfund/vnd gehört auch ze Neunburch. So ligent zwē höff ze Hoffrent/die gehören auch darzü. Es gehören auch darzü sechs vnd dreissich hube/vnd zwō müll/die ligent zwischen dem Wolffspach vnd dem Lauffenbach/den zwayn wassern. Da gehört auch zu ain hoff ze Obershaym/vnd ain hoff ze Anspach/vnd zwē mayrhöff ze Mittich. Das landgericht ze Neunburch/das get auff peider Tuenowe vns hinc Drachpruffh. So get enthalb 40 Tuenowe das gericht von dem wasser das da haisset der Rott/vns hinc Hurenpruffh. So get das selb gericht dishalb Tuenowe/ von dem In vns hinc Prumbach. So ligent in dem vorst Steynhart/vnd darumb ayn vnd vierzich hube/vnd drey mayrhöff. Da gehört auch zu die Byschwaide in der grossen Rott/von dem In vns hinc Perchhaym.

Ex quibus literis apparet, deficiente stemmate comitum Butensium & Landgrauiorum de Steuening, itemque comitum de Welas & Lambach, comites Andecenses Neuburgensem comitatum sub Patavia episcopali possedisse. Atque huic denique liberos de Haga & Hals paruiffe, cum aliis quibusdam liberis & ingenuis qui posterius comitum titulos accipere. Porro de singulis comitibus Neuburgensis stirpis supra prolixius dictū à nobis est, cum de Landgrauis de Steuening sermonem institueremus. Welsensem denique comitatum Austriaci ab episcopis Wirczeburgensibus compararunt. Vnde in antiquo codice Annalium legitur: Herzog Leupold khaust wider den Bischove Haynrichen von Wirsburch Wels/vnd die leut/vnd alles das zu derselben stat gehört.

COMITES DE BEILSTAYN, GRIESPACH, ET Chalach, qui iidem in Austria inferiori comitatus duos de Schala & Erla, prope Melicum possidebant, ubi hodie est Siedingtall, & castra versus salinas Norici in tractu Salisburgensi, Vagor, Kircheng & Carlstain, cum multis per Goritiam & Tyrolim prædiis. Quorum opera & fundationes sunt, Seyffstain cœnobium in Austria, & Gurcensis apud Carnos præpositura longe opulentissima. Construxerunt hi comites in comitatu Schalensi in marcha Orientali, haud procul à castro Schala, quod Scha-

laburgum hodie Austriaci dicunt, castrum aliud, quod à maiorum suorum regia, haud procul à Patavia episcopali Peilstayn similiter nominarunt, quod in ruinas sensim versum deficiente nobili stirpe, hodie S. Leonhardi pagum dicunt: qui non ita procul à Melico, celeberrimo Austriae caenobio, abest. De hoc comitatu & castro Peilstayn, prima sede comitum illorum, in antiquissimo Annalium codice hæc scripta reperi, quæ non grauior subscribere.

Peilstayn die graffschafft ist ledich worden/ vnd angeuallen das Reich mit allem dem das darzu gehöret. Die herschafft das Peilstayne het in Frankhn ayn purch/ die haizzet Chleberch/ da pey leit ain haus vnd ain stat heisset Puchsch/ vnd hat vmb sich vier gericht/ die habent allentz haben an der prait sehen rast. Das selb haus ze Chleberch hat vil Grauen vnd vreißen/ die darzu gehörent/ vnd mit allem recht gehöret es zu Peilstayn. So gehöret auch darzu die vogtey ze Halle/ do man das saltz feudet: der hat sich vnderwunden der Herzog von Payrn/ on recht. Vnd pey der stat ze Halle leit ain haus/ heizzet Charlstayn. Vnder dem haus ist ain mant/ die gilt fünfzig markh silbers/ die hat der Herzog auch on recht. Vnd hynder dem haus leit ain gegend/ haizzet Castan/ die gütet alle jar zwanzich tausent ches/ vnd drey hundert ellen chlafterz lanch wollens tuechs/ die hat auch der Herzog von Payrn. Es leit auch ain haus haizzet ain raige/ das gehöret auch ze Peilstayn. So leit auch ain haus haizzet Kirchperch/ gehört auch ze Peilstayn. Ain ander haus leit ob Halle/ das haizzet Baget/ das gehört halbs ze Peilstayn/ vnd halbs hincz Salzburch. Es hat auch die Graffschafft ze Peilstayn ain graffschafft ze Fryol/ vnd die vogtay vber das Patriarchtum ze Aglan/ die die von Görz in jr gewalt habent/ die gehört an die herschafft ze Peilstayn/ dauon haben sie es ze lehen/ vnd haizzent jr Mann/ die habent auch die herren von Görz/ von der herschafft ze Peilstayn. die vogtay ze Sibidat/ vnd ain vogtay haizzet in Brino/ vnd ain vogtay vnder der purge ze Görz/ vnd den march ze Lansan/ vnd alle dem gericht die die Grauen ze Görz habent ze Fryol/ die habent si ze lehen von der herschafft ze Peilstayn. S was des ist das die herren von Görz habent von der herschafft ze Peilstayn/ das ist dem Reich ledich worden/ vnd schulen es haben vom Reich. Es gebört auch ain Graffschafft ze Peilstayn heizzet Beyttenburch/ vnd die dienstman vnd aigenleut/ die da sind gesezen. Es gehört ze Peilstayn die statt ze Horn/ vnd der markh ze Polan/ vnd ain dorff ze Korenpach/ vnd Mold das dorff/ vnd ander dörfer genüch. Ain graffschafft geet für die burgh Schala/ vnd geet für den markht/ vnd das haus Kamstayn/ vnd geet huncz hinder Weizzenbach/ vnd raicht hin an Celle/ vnd raicht auch huncz hincz Hellem/ vnd huncz Schultayzentanne/ vnd die Erlaz pha/ das gehört alles ze Peilstayn. So ist ain ander Graffschafft/ die geet in die Erlase/ das gehört alles ze Peilstayn/ vnd geet auf den Streimburch/ vnd an den grossen wald/ vncz in die Tuenawe. Aber ain ander Graffschafft da pey/ die get in die Erlase/ vnd hincz ze Hurben/ vnd hincz ze Melch in die Tuenawe/ vnd get vncz an den grossen wald/ vnd gehöret auch ze Peilstayn. Es gehöret auch ze Peilstayn Steuderdorf/ Brenhouen/ vnd ain grosses dorf pey der Leita/ heizzet Sorgesdorf. Es gehören auch ze Peilstayn Stedeldorf/ das nun habent die Liechtenstayer: vnd das vruar ze Nusdorf/ das der Preisel hat ze lehen. Die pfarre das Sand Lhenhart/ die lech die herschafft ze Peilstayn/ die ist ledich worden/ vnd lech sy der Landsherr. Es gehört weillern ze Peilstayn die pfarre Sthenbs/ vnd die kirchen ze Bischolffsteten/ vnd das darzu gehöret. wie das herdan sey khumen/ das waiz ich nicht. Darüber ist noch manch güt vnd lehen/ vnd huben in dem lande/ das gehört ze Peilstayn/ das mit gewalt on recht hindan ist kohnē/ vnd wurd leicht widerpracht/ der sein noch vlyzzich wolt annemen.

I SIGHARDVS, comes de Schala & Purkhaußen, citatur hoc nomine circa annum millesimum. Erat autem filius vel nepos Erbonis aduocati in Raushouen burggrauii Ratisponensis, quem Annales interfectum à bisonte in venatione memorant. Huius frater germanus Harduicus, fuit comes in Burkhausen. Reliquit autem Sigehardus ex Sophia coniuge filios tres: Waltherum comitem de Beilstayn, & Sigehardum burggrauium Ratisponensem, & Henricum. Vt appareat, ab eodem fonte comites de Peilstayn, Burkhausen, Machland & Pleien processisse. De isto Sigehardo, de quo supra plura diximus in capite de Burggrauis Ratisponensibus, quomodo comitatum Schala in Austria compararit, vnde postea comites de Schala, comites de Peilstayn, & comites de Pleien ac Hardekch processerunt, legitur in peruetusto codice Annalium: Marggraue Leupold von Osterreich het zwo döchtere/ derselb Marggraue ladet her ze Osterreich von Bayorn den grauen Chunraten von Boghen/ vnd gab jm der döchtere aine/ vnd gab jm zu der dochter Peilstayn/ vnd alles das darzu gehöret/ peiden leut vnd güt. Die ander gab er dem grauen Sighart/ der das Scharfach hiez/ vnd gab ihm zu der dochter Schala/ vnd alles das darzu gehört/ leut vnd güt. Die gewunnen chynd vnnid aynnichel/ die sturben lest ohn erben/ vnd geuel das aigen wider an das land. Der Marghgraue Leupold von Osterreich gab zu aynner seiner dochter den marcht ze Ibs vnd

vnd Persempurg/ vnd alles das aigen das darzu gehöret/ leut vnd güt. Die starb on erben/ vnd geuel das aigen wider an das land. Hæc intelligenda sunt de sancti Lupoldi patre.

2 WALTHERVS, successit patri in comitatu Peilstaynensi, fratre illius in burgrauiaru Ratisponensi manente. citatur in caenobio Oxenhausen apud Sueuos, inter cæteros testes.

3 CHVNRA DV S, floruit sub diuo Lupoldo, ab eo in fundatione Neuburgensi inter testes adductus de anno incarnationis Domini 1136. Huius frater Syboto, Weyr & Suben caenobia à Tuta regina Hungariæ fundata, locupletauit circa annum Domini 1146. Huius quoq; fratrem fuisse credendum est, Reymbertum episcopum Pataviensem, qui templum sancti Stephani consecrauit Viennæ, & in expeditione Hierosolymitana rebus humanis exemptus est. Cuius vel filia vel soror fuit Henna fundatrix Gurcensis præposituræ apud Carnos, coniunx Wilhelmi comitis de Vriesacho & Zelfchacho.

4 HENRICVS, citatur in fundatione Scotensis apud Viennam caenobii, ab Henrico primo duce Austriæ, anno Dominicæ incarnationis 1158. reliquit filium eodem nomine Henricum.

5 CHVNRA DV S, superioris, & primi forsan, Chunradi filius, citatur inter reliquos comites Boiariæ, hoc est de Andegle, de Crayburg, de Bogen, à Chunrado tertio, de anno Domini 1154. & rursus ab Ottocaro marchione Styriæ, in diplomatibus Garstenis caenobii, de anno 1120. Vbi Chunradus iste comes de Bilsteyn, frater Lupoldi comitis de Pleien nominatur: adeo vt eandem familiam extitisse comitum à Pilsteyn & Pleien, appareat.

6 SIGEFRI DV S & Henricus, fortasse Henrici superioris filii, à duce Boiariæ Henrico citantur de anno 1172.

7 HERMANNVS, Sighardus & Otto, ab Ottocaro marchione Styriæ de anno 1178. sub nomine comitum de Schala citantur, inter testes.

8 OTTO floruit adhuc anno 1280. fortasse alterius Ottonis filius, qui multa reperitur fundasse in Erla monasterio Vestalium Austriæ, à comitibus de Machlandia cognatis excitato primitus.

39. COMITES DE PURCHAVSEN, MACHLAND, Chlam, Wilhering, & Chlyngenberch: qui iudem comites erant de Lebnaw & Gruenberg in Austria, aduocati caenobii Admontensis in Styria, à Burggrauis Ratisponensibus descendentes, & sanguine iuncti comitib. de Pleien & Peilsteyn. Sub quorum ditioe is erat Austria superioris ager, quæ adhuc hodie Machlandiam vocant, Bohemia proximam: cuius metropolis est Freystadium, oppida Gallenewkirchen, Perg, Kunigwisen, Helmased, Koffermarkht & Mathausen, nauis cum primis cognitus. Super sunt adhuc castra in eo tractu, quondam comitum illorū sacramento imbuta, quæ hodie passim comites Hardecenses, qui titulum usurpant Machlandie comitatus, passim Austriaci principes usurpant: à quibus domini à Praga, Liechtenstayn, & alii quidam nobiles feudi iure possident, Arbang, Schwveidperg, Windhag, Gruenberg, & quæ hodie desolata iacent Chlam & Chlyngenberch. Horum præterea comitum opera sunt caenobia Reytenhaslach prope Burkhausen, & in Austria Paumgartenperg, Walthausen, Wilhering & Erlacloster. Qua familia in Machlandia agro desinente, Friderico comite sine liberis in terra Sancta mortuo, circa annum Salutis 1186. feudum ab Imperio Austriae principes impetrarunt. In agro quoq; siue ditioe Burkhausen, Ottone postremo comite extincto, prædia superiora cum Burkhausen arce, duces Bauariæ in beneficium ab Imperio acceperunt. Horum comitū originem repetit Ioannes Auentinus à Rethungo quodam, qui pronepos fuerat Imindi, parentis diuæ Mathildæ, genitricis Ottonis primi Caesaris, & Henrici ducis Boiariæ fratris. filia quippe Rethungi Fridericum ex Harduico quodam suscepit Arbonem, & Bothonē: qui in Hungaria multa præclara gessit, sub Henrico quarto. edificauit in Boiaria agro Bothenstayn arcem. Huius stirpis Sigifridus quidam Burggrauiatum Ratisponensem gubernauerat, Henrico quarto imperante, antequam ad comites à Rie-

50. tenburg peruenisset: cum Sigifridus ille ipse per tumultum Ratisponæ à Saxonibus fuisset interfectus, inuito Henrico quarto. Ab hoc genere descenderunt comites de Machlandia & Chla, itemq; comites de Peilstayn & Schala in Austria, de quib. seorsim dicetur. Auentinus postremum familie Gebhardū ponit, nepotem Henrici comitis de Scala in Austria, ex Gebhardo & Itha comitissa. Cuius mater erat Sophia, vidua Henrici ducis Carinthiæ stirpis ab Epnstayn: fratres Sighardus & Henricus, quos comites Scalas vocat diplomata, inter testes. Vnde Scaligeros Veronenses descendisse existimat Auentinus, quāquam repugnēt insignia: quorū rubro nigroq; sceta Burkusiani usurpabant, sine scala. Ego nomenclaturam stirpem accepisse à regia quadā Peilstaynensī, qui erant eiusdē generis, autumo: quæ prope Melicum Austria habebant, Schalam nomine, hodie Schalaburgum dicitur. Obiit autem

Gebhardus vltimus Burkhusianus comes, anno 1165.

1 HARTVICVS, filius Erbonis, aduocati de Ranshouen, Ratisponensis primi Burggrauii, secundum aliquos frater germanus Sigehardi comitis de Peilsteyn & Schala, floruit circa annum à nato Christo millesimum. Reliquit duos filios: Erbonem Burggrauium, unde Burggrauii Ratisponenses aduocati ecclesiæ de Rantreshouen descendunt: & Bothonem, successorem patris in comitatu Burkhausen, Lebnav, & Machlandia.

2 BOTO cognomento Posthumus, quod ex Friderun matre, Hardvico patre iam extincto, in lucem editus sit: floruit circa annum Domini 1100. & reliquit tres filios, Burcardum, Sigehardum comitem de Peilsteyn, & Gebhardum primum.

3 GEBHARDVS, filius Hardvici, vel secundum alios Sigehardi, fratris eius, qui erat comes de Schala in Austria, fuit primus aduocatus institutus cœnobii Admontensis, à Gebhardo episcopo Salsburgensi, circa annum Salutis 1080. Collocauit Dietpurgim sororem Wernhero domino de Reikhersperg, à quo & aduocatus Reikhersperg monasterii constituitur. Is ex Itha Lotharii Cæsaris secundi sorore, quæ ex Hedvige Cunradi secundi filia, & Friderico comite de Neuenburch & Buten procreata fuerat, filios progenuit, quibus ditiones distinxit: Gebhardum secundum, Eberhardum, Waltherum, Burcardum secundum, Waldcunonem, Sigefridum ac Ottonem: qui à regiis se passim denominauere*. Ac tum primum exorta siue audita fuere nomina comitum de Burkhausen, Lebnav, Machland, Chlam, Khlyngenbergh & Gruenberg.

4 GEBHARDVS hoc nomine secundus, regiam suam tenuit in Burkhausen: & ex Sophia, quæ obiit anno Domini 1164. reliquit Ottonem, & Vdalricum comitem de Chlā, citatum à Friderico primo in diplomatibus Gerstensis cœnobii, de anno Domini huius frater erat Popo comes de Chlam, qui refertur de anno 1020.

5 SIGEFRIDVS & Otto comites de Lebnav & Burkhausen, in literis Styriæ prouinciæ ab Ottocaro duce Styriæ primo introducitur inter testes, de anno 1176.

6 OTTO secundus, primus Machlandiæ comes, circa annum Domini 1141. Paumgartenberg Cisterciensem in Austria superiori diuitem abbatiam fundauit. & Gueta comitissa de Peylsteyn Ottonem tertium & Abrahamum comites de Machland & Chlam progenuit.

7 CHOLO & Vdalricus fratres erant Ottonis, comites de Wilhering in diplomatibus appellati, de anno 1143. Quorum Cholo construxit cœnobium in Wilhering in superiori Austria, castro in abbatiam Cisterciensem mutato.

8 WALDCHVNO comes de Machland & Chlam, condidit cœnobium Walthausen in finibus Austriæ. reliquit filios tres, Wigandum & Ortolphum comites de Chlā & Gruenburg, & Fridericum.

9 FRIDERICVS, filius Waldchunonis, vendidit magnam partem ditionis suæ Lupoldo duci Austriæ secundo. Vnde legitur in Annalibus, *Der Graue Friderich von Chlā me / der dinget dem Herzogen Leupold sein aigen / das er het in Osterreich. Der starb on Erben. da gewan er wider den Witib das leipgeding. Die witbe nam der Marchgraue von Boghsburg.*

10 WIGANDVS & Ortolphus, comites de Chlam, Klyngenbergh & Gruenburg, fratres Friderici, literis Lupoldi sexti ducis Austriæ subscripsit de anno Domini 1186. obiit sine hærede. In quorum locum successerunt libertini de Gruenburg (dubium an illius prosapia extiterint) quorum Vdalricus, Ioannes & Hamo sepeliuntur Viennæ ad Minores: item Vdalricus & Henricus, anno 1312. Albertus, Arnestus & Wencislaus, annum circa 1395. Porro horum vnus vendidit Austriæ principibus comitatum Machlandiæ & Chlam, veluti legitur in peruetusto codice Annalium in hæc verba: *Der Graue von Chlā me / der dinget dem Herzogen Leupolden Chlā die Graffschafft / vnd Chlyngenperch / vund ander aigen ze Osterreich / das darzu gehört. Der starb enthalb mers / vnd geuuel das aigen an das Land.*

11 FRIDERICVS, forte Friderici superioris filius, cognomento liber à Perga, quod erat dominium cum cognatis suis sortitus: obiit in terra sancta, suæ prænobilitatis stirpis postremus: & agros in Austria, Mechlandinum, Chlam & Klingenberg comitatum Lupoldus 6. dux Austriæ ab Imp. iure feudi obtinuit. Cui rei liber Annalium antiquus iam memoratus, in vernacula scriptus in hæc verba meminit: *Herzog Leupold kaufft wider herr Otten von Schleunz / Schleunz / Wechsberch Schtsheim / Greyn / Hartsteyn / leut vnd gut / vnd alles das darzu gehört / vmb sechshundert pfund. Der vogt von Pergen het vil aigens vnd vil leute in dem lande / da het der Herzog Leupold meins herren. Sem / ain Richter ze Newnburch / vnd auff dem Marchveld / der hiez Syntram / der tet des vogt leuten so wee vnd so laid / das er in ze jüngist erschlich ze Newnburch. Der mueß das land nach vngemach raumen. Doch ze jüngist*

jüngist gewan er hulde / vnd gab dem Herzog Leupolden auff alles sein aigen / vund nam es wider zelehen von im / vnd dinget es wider nach seynem toed dem Herzogen. Der starb auch on erben. Zu dem aigen gehörten Disenhaus / Perg / Albrechspurg / Chuleup / vnd ander aigen leut. Ex quibus liquet, Annalium scriptorem vixisse sub Lupoldo septimo, circa annum Domini 1240. Cui enim dominum dicit, Fridericum ducem intelligit, Babenbergensis stirpis in Austriæ principatu penultimum: cuius auus erat Lupoldus secundus dux Austriæ. Præterea liquet, huius stemmatis de Machlandia comitum, Ottonem à castro & regia sua de Sleuncz denominatum quoque fuisse: & Fridericum vltimum eius stirpis, quem Vogtum vocat, suam in Austria ditionem libere Imperii feudo ac beneficio possessam, Austriacis resignasse, atque in proprium tradidisse, seque ut vassallum ob homicidium perpetratum perpetuo, suosque subiecisse.

COMITES DE BLIANCZ, PLEIEN, ET BEVEREN ac Salczpurg, qui iidem comites fuerant de Hardekhe, Terraspurg, & Znoyma, in Austria, sanguine iuncti comitibus de Purkhausen & Peilsteyn, atque ab eadem origine descendentes: quorum opera & foundationes Beuren, Benedictpeurn, Schlechdorf, & Staffsee, Knochsee in Bauaria, & beati Bernhardi monasterium sanctimonialium in Austria. Horum nobilissimorum & vetustissimorum comitum fuerat vrbs Viennensis, dum adhuc in angustiis esset, ante quadringentos annos: & Carnuntum, quod modo appellamus S. Petronellam, sexto infra Viennam milliario. Vnde legitur in antiquis cum diplomatibus, tum Annalibus, portam Viennensem quæ hodie in media pene vrbe cernitur, quæ via regia in aulam ducit, quondam Beurerthor nominatam, quam modo deprauate Beylarthor appellamus. Item, Altmannum episcopum Patauiensem circa annum Domini 1070. à Sifrido patriarcha Aquileiensi comite de Pleien emisse pagum diuæ Petronelle in marcha Orientali. Erant denique iidem comites, aduocati Tegerseensis cœnobii, in Boiaria, haud procul ab Oeno. Porro Ioannes Auentinus primordia illorum deducit à Gebhardo Salsburgensi episcopo, qui fuerat generis comitum ab Heluentsayn: quæ Henricus quartus, quod Pontifici maximo faueret, sede pepulit, Berchtoldo comite Mospurgeni in locum suffecto. Obierat in exilio, in Noricis alpibus, ubi in finibus Carinthiæ Admontense cœnobium posuit: quo loco & humatus cernitur, quod modo Styria ducatus attribuitur. Ceterum pater episcopi Catoldus, mater Azala vocabatur, soror germana Tyetberga, quæ ex marito Bernharo satrapa Boiariæ à Reykhersperg, tulit Gebhardum primum comitem à Pleyen, & Chunonem comitem ab Avo, Gars ac Medlyng: cuius coniunx Irmengarda ditissimam præposituram in agro Salsburgensi fundauerat, Berchtoldsgaden videlicet, auxilio Berengarii primi comitis à Sulczberg.

1 WALTHERVS, comes de Bliancz, siue Pleien, ex Francia orientali, secutus castra Pipini regis, post eius de Hunnis & Auaribus victoriam, in marcha Boiariæ impetrato quodam à Pipino rege, haud procul à Salisburgo, agro, in eo Gruob castrum construxit, quod hodie adhuc manet inter Reichenhall & Traunstayn.

2 CHVNRA DV S Siboto cum Fridraun sorore, in vita beati Quirini, & historia Tegerseensi, ut cœnobii aduocati commemorantur, quos non dubium est fuisse comites à Pleien, in his finibus agros, castra & prædia habentes.

3 BALTRAMVS, primus fundator cœnobii Benedictbeuren apud Boiarios, cuius præfapiaz ibidem fuere abbates Landfridus, Waldramus, & Elidandus.

4 HAYLANDVS, is prima fundamenta posuit cœnobii Beurn prope Salisburgum.

5 BALTRAMVS secundus.

6 SYRVS, patriarcha Aquileiensis, fundationem Beurenensis cœnobii ad extremam manum perduxit, ac miris modis illud locupletauit, imperante Ottone secundo, circa annum Domini 978. designatis huic cœnobio aliquot cum vineis tum prædiis in marcha Orientali. Quorum Waringa haud procul Vienna, illius eiusdem obsequio imbuta manet.

7 WOLFRADVS, commemoratur in historia beati Cholomanni, quod eius filius curatus fuerit reliquiis eius sancti, imperante Henrico secundo, quem Claudum cognominant, & sanctum adferunt.

8 SIGEFRIDVS, patriarcha Aquileiensis sub Henrico quarto, à quo Altmannus episcopus Patauiensis S. Petronellæ pagum in Marcha orientali emerat, circa annum Salutis nostræ 1070.

9 LUPOLDVS & WIGANDVS, comites de Pleien, citantur in literis circa annum millesimum: quorum LUPOLDVS Icham habuerat coniugem, Wigandus vero Agnetem.

10 WIGANDVS & Lutoldus, citantur à diuo Lupoldo marchione Austriæ, in sua

fundatione Neuburgensi, anno Salutis 1136. Et rursus ab Ottocaro Styriæ marchione, inter cæteros comites Boiariæ, videlicet Wernhardum de Haga, Sigefridum, & Ottonem de Lebnaw, Sigehardum de Schala, & Ottonem de Chlam, anno Salutis 1172.

11 WIGANDVS tertius, & Lutoldus, secundus, ab Henrico primo duce Austriæ in cõfirmatione Gorvicensis monasterii de anno 1159. quorum Lutoldus coniugem habuit Vordehildem.

12 CHVNRA DV S, tertius in hac prænobilissima stirpe, floruit sub Friderico primo cognomento Barbarossa, cum quo in Asiam & terram Sanctam profectus, militiam Christianam fideliter ac nauiter adferuit. Habuit in matrimonio Euphemiam, Chunradi senioris comitis de Ortenburch filiam. Quo tempore castra in Austria, Hardekh, Terraspurgh, 10 & Znoymam Lutoldus tertius possidebat: cuius frater Gebehardus Patauiensem antistitẽ egit, circa annum Domini 1198. Porro ad Chunradum, eiusq; fratres, siue cognatos, Fridericus primus Cæsar talem epistolam dedit, eos aduersus Salisburgensem episcopatum concitans, cui nimirum proximus prædia habebat. Fridericus Romanorum Imperator semper Augustus, fidelibus suis comitibus de Pleien gratiam suam, & omne bonum. Dilectioni vestræ grates vberrimas referimus, quod tam strenue, tamq; fideliter ac viriliter ad honorẽ Imperii, Salisburgenses hostes Imperii & ecclesiæ manifestos, infestare ac debellare non cessatis. Scietis itaque pro certo, quod nos eo maiori affectu vos diligimus. Quicquid damni pro eadem guerra sustinuitis, iuxta honorem vestrum, & voluntatem nostram, totũ vobis restituemus. Sed quia honor vester in guerra ista consistit, monemus fidelitatem 20 vestram, quatenus in ea viriliter perseueretis, & mala quæcunque potestis prædictis Salisburgensibus inferatis, dignas remunerationes omni tempore à nobis recepturos. Nos etiam præcepimus duci Austriæ, & episcopo Patauiensi, vt viriliter eos infestent & persequantur.

13 HENRICVS adducitur testis in literis ab Ottocaro tertio hoc nomine, & primo duce Styriæ, in resignatione ducatus LVPO LDO duci Austriæ facta, de anno Domini 1186.

14 GERHARDVS: is vendidit Lupoldo secundo Austriæ duci comitatũ Haymburgensem in Austria. Vnde legitur in peruetusto Annalium codice vernacula lingua scripto: Graue Gerhart von Salzburch dinget dem alten Herhogen Leupolten Haymburch vnnnd das 30 vrbar/vnd die leut/das waren Pottendorfer/Landeggher/Chalsperger/Liesnicher/vnnnd alles sein eigen. Der starb auch on erben.

15 LVTO LDVS & Wigandus, his appellationibus in hac clarissima stirpe quarti, comites de Pleien & Hardekhe, à Lupoldo secundo duce Austriæ in diplomatibus testes referuntur, de anno Redemptionis nostræ 1208.

16 CHVNRA DV S quartus, & Vdalricus, florere circa annos Incarnationis Domini cæ 1214. Lupoldo septimo Austriam gubernante. Quorum Vdalricus Ottocari Bohemi ducis Austriæ præfectum in Styria egit, circa annos Domini 1258. Chunradus vero, Chunradum & Ottonem filios reliquit, suæ nobilissimæ stirpis postremos.

17 CHVNRA DV S, hoc nomine quintus, & Otto secundus, quarti Chunradi filii, sub 40 Ottocaro Bohemo Austriæ principe in bello Hungarico suæ prosapiæ vltimi, oppetiere sine liberis, circa annum Redemptionis humanæ 1262. De quibus, eorumq; parente Chunrado quarto, vt authoribus S. Bernhãrdi sanctimonialium monasterii in Austria, hoc diploma intelligendum est: Nos Chunradus Dei gratia comes de Pleien & Hardekhe, cum filiis nostris Ottone & Chunrado comitibus, vniuersis literas nostras inspecturis notum facimus, quod duas carratas vini, & quandam partem frugum de agris in Lewtacher, quam de sancta Maria Scotorum, & sancti Hippolyti ecclesiarum partibus decimarum in Pulkha, iam aliquibus annis in salutis nostræ præiudicium, & animarum nostrarum non modicam læsionem recepimus, sine iure, nunc & in posterum, eisdem ecclesiis diuinæ remunerationis intuitu, & ob remedium animarum nostrarum remittimus, & à tam indebita exactione 50 deinceps cessamus: promittentes finite in animas nostras dictas carratas, & partem frugũ, nos vltèrius nullo modo recepturos.

Huius rei testes sunt, Thiemo plebanus in Hardekhe, dominus Henricus de Antendorf, Piligrinus de Westringen, Henricus Cicada, Henricus de Hall milites, Richperus & Piero officiales in Pulca. Datum in Hardekh, an. Gratia mil. ducentesimo quadagesimo nono. septimo Calend. Decembris, in die beatæ Catharinæ. Ex quibus literis liquet, comites de Pleien Hardecensem in Austria comitatum possedisse, quem Williburgis comitissa de Helfenstain, Otthonis postremi ab Hungaris interfecti vidua, ad Berchtoldum de Rabensvald Burggrauiorum Magdeburgensium secundis nuptiis transtulit. Quem secuti

cuti filii ac nepotes Burggrauii Magdeburgenses, eundem in Austria comitatum vsque ad annum Salutis nostræ 1474. possederunt, Michaelē postremo Burggrauio ac comite de Hardekhe, qui & marescalcus Austriæ fuerat, nobilissimam stirpem desinentē, & ad Steenbergenses Styriæ barones, quorum hodie Iulius cum filiis viuit, transmittente. Comitatum deniq; Pleien in Boiaria præfules Salsburgenses, ac Boiarię duces inter se partiti, ab Imperio feudi beneficio impetrarunt.

COMITES DE WASSERBURG, FORTE A
comitibus de Ortemburg descendentes.

10 1 CHVNRA DV S, cognomento Hallgravius de Wasserburg, in diplomate quodam Friderici primi inter cæteros comites Boiariæ testis refertur: vt pote Lupoldum de Pleien, Chunradum de Dornberch, Henricum de Schavvenburgh, & alios plerofque de anno Domini 1162.

2 THEODERICVS, de anno Domini 1210. in diplomatibus.

3 CHVNRA DV S, à Friderico secundo citatur in diplomatibus, inter testes de anno Domini 1235. Hunc Ludouicus dux Boiariæ secundus, Scyrensis prosapiæ comitatu exiit, vt in Annalibus reperi.

20 GENEALOGIA COMITVM A WASSER-
burg, Rod, Medling, & Frontenhausen.

1 CHVNRA DV S pater cum filio cognomine, egregia fide in Henricũ quartum celebrantur, aduersus factionem excitatam ab Hildeprando papa & Saxonib. Qui & Welphonem Cæsaris hostem haud procul Hochstadio secus Danubium superarunt, & Sigefridum antistitem Augustanum pulsum à Welphone restituerunt nomine Cæsaris, Wigoldo adulterino episcopo pulso, circa annum Domini 1082. in quo bello Chunradus filius occubuerat. quem pater Rhodam deportauit, & ex arce primus cœnobium Benedictinis consecrauerat. Huius patruus Dietmarus Alraychii inferioris abbas, contra Berchtoldum comitem à Mospurg à Cæsare impositum, à clero episcopus constituitur. captus exinde à Star- 30 chando & WERINGANDO comitibus ab Artenburg: qui redemptus abiit in terram Sanctam, vbi à Sarracenis deductoribus violata fide data occiditur. alias THYEMO nominatus.

2 THEODERICVS, sub FRIDERICO primo claruit, anno 1182. & refecit cœnobium Altmynster, secus Altmillam flumen, Frisingensis præfulis igne absumptum. Huius filiam Agnetem OTTO palatinus comes à Wytelspach, primus sui generis dux Boiariæ, in matrimonio habuit: & ex ea LVDOVICVM ducem tulit, Sophiam & Malthildam.

3 CHVNRA DV S, Philippo imperante genuit duos Chunrados, quorum alter antistes Ratisponensis fuerat: qui superstes cæteris, duci Boiariæ vendidit pleraq; bona comi- 40 tatus Werd, Frontenhausen, Kugnigsvverd, Teyspach & Beurn.

4 CHVNRA DV S, Friderico secundo imperante, in Boiaria claruit: quo à Papa excommunicato, Rhod cœnobii bona spoliauerat. De hoc refert in super Ioannes Auentinus libro septimo Annalium, quod Albertum Behem curtisanum multas tragœdias in Boiaria excitantem, & fulmina contra Cæsarem & eius amicos iactantem, ipse cum duce Boiariæ Ottone tutatus sit, in perniciem bonorum. Interea Batauia (inquit) quo Albertus Behem confugerat, Vlrico Furtario prodente, & Rudigero ex arce erumpente (episcopum intelligit) ab Ottone duce Boiorum recipitur.

ALBERTVS vix euasit, & ad Chunradum Wasserburgensem auunculum ducis elapsus est. Dux Boius Wasserburgensi auunculo suo, nisi Albertum reddat, bellum indicit. 50 Quod cum ille detrectaret, Wasserburgium obsidet centum vnde viginti dies, tandem expugnat, Chunradum omnibus vicis & castellis exiit, ipsum cum Alberto Boiariæ finibus extrudit.

COMITES ASCHERDINGEN, NEVVBERG,
ac Varnpach: quorum erant consanguinei, eiusdemq; generis comites à Lambach & Welas in Norico, & comites à Buten in Austria: quos à Pictauiensibus principibus deriuat Auentinus.

1 ARIBO, sancto Henrico imperante, ex Burgelio castro cœnobium construxit, quod hodie Soyn vocant.

2 ADALBERO, cum fratre Vdalrico, Henrico quarto imperante claruit. Erat episcopus Herbipolensis, à Cæsare pulsus, quod pontificiam auctoritatem sequeretur. Ideo in exilio constitutus, Lambacensem arcem maiorum suorum in monasterium commutauit.

3 VDALRICVS Ekhenbertum & Henricum genuit, qui regiam suam Warnpach in cœnobium Benedictinorum verterunt.

4 EKHENBERTVS genuit alterum Ekhenbertum. Vnde comites de Buten in Austria processere, de quibus suo loco dictum est. Quorum postremo apud Mediolanum interfecto, sub Friderico primo, cuius laudem genuitq; Guntherus Ligurinus atque Otto Frisingensis in historia Friderici primi celebrant, partem ditionis Otokharus Styrius, partem Lupoldus eius focer, Austriæ dux, beneficio ab Imperio impetrarunt. Sane Lupoldus Austriacus castrum Scherdingæ extruxit, vltra OEnum, in solo Boiariæ, facultate accepta à Ludouico duce. deinde cum ob fines bella essent exorta inter Austriacos & Boiarios, Scherdinga paulatim occupatur à Boiariis: pro qua recipienda duces Austriæ multa bella gesserunt cum principibus Boiariæ. Vnde legitur in Annalibus Austriæ: Anno 1310. dux Otto Bauariæ castrum ducis Austriæ nomine Neuenburch, vltra Batauiam situm, tunc occupauit, cæpit, & diruit: cum propter ducis absentiam & frigoris intolerantiã, eo quod vis algoris plerosque extingueret, nullum auxilium ferret castro memorato. Ipso in tempore Fridericus dux in Austriam reuersus, missis militibus in Bauariam, homines ducis Bauariæ, qui iam alterum castrum nomine Perstain contiguum prædicto occupauerant, fugauerunt, multis ex ipsis captis. Ipso etiam in tempore Fridericus dux Austriæ congregato exercitu copioso, transit Bauariam, castrum nomine Scherding vallans obsidione. correptus illico ibidem dux infirmitate grauissima, qua omni tempore obsidionis vsque ad mortem laborabat: & quæ sequuntur. Sane Neuburgensem comitatum Austriaci adhuc tenent, quem comitibus à Salm feudo contulerunt. Possident & Butensem, per hæreditatem acceptum ab Ottocharo postremo Styriæ principe. Extendebatur autem vsq; Rakerspurgum à Noua ciuitate, quæ in agro comitatus Luipoldus dux Austriæ, quem Styrius hæredem nuncupauerat, à fundamentis extruxerat, cum metropolis vetus proxima esset à nouem templis Neunkirchen appellata. Hodie in angustias oppiduli redacta, Nouam ciuitatem agnoscit eminentiorem, atque dominatricem.

COMITES DE MOSPVRG.

1 ADALBINVS, præfulem Salisburgensem egit.

2 ENGELBERTVS, episcopum pariter Salisburgensem egit, circa annum Domini cæ incarnationis 1005.

3 LVPOLDVS, Henrici quarti intimus cõsiliarius, cuius meminit Lambertus Schafnaburgensis in eius Cæsaris historia.

4 BERCHTOLDVS, archiepiscopus Salisburgensis, circa annum Domini 1089.

5 CHVNRADVS, antistes Aichstadiensis, sub Imperio Friderici primi cognomento Barbaroffæ, Rebdorf cœnobium in Norici finibus fundauit, anno 1156.

6 CHVNRADVS, postremus suæ stirpis, hæredes instituit comites & principes Goricenses ac Tyrolenses, circa annum Redemptionis nostræ 1281.

COMITES DE SEMPT ET EBERSPERG,

vbi modo Abbatia visitur in itinere Monacum versus horum insignia, aper erat, quem Eber Germani vocamus.

1 SIGHARDVS, Carolomanni, eiusq; filii Arnolphi Imperatoris præfectus erat. Cum vxore Gornia prima fundamenta posuit Eberspergensis monasterii, & Ratholdum filium progeniuit. Obiit anno Salutis 905.

2 RATHOLDVS, reperitur obiisse, & in sacello S. Amandi Salisburgi sepultus fuisse, anno Redemptionis humanæ 919. tribus ex Engelmunde coniuge liberis relictis: quorum Williburgis monasticam vitam eligens, Frisingæ terræ conditur.

3 EBERHARDVS, primus Ratholdi filius, cum liberos non haberet, Ebersperg castrum in cœnobium conuertit, anno Domini 928. præposito quopiam Hunifrido, cū quinque clericis isthic collocatis. Obiit ipse anno 949. Frisingæ conditus.

4 ADALBERO, frater germanus Eberhardi, & Ratholdi alter filiorum, ex Luitgarda vxore duos filios, videlicet Adalberonem secundum, & Vdalricum primum: & vnam filiam tulit, Hadmundam, Marquardi Carinthiæ ducis coniugem.

5 VDALRICVS, filius Adalberonis primi, & secundi frater germanus, quem beatus Vdal-

Vdalricus fertur ex sacris vndis leuasse, educatus à primis annis in schola S. Galli apud Heluetios. postea cum gubernacula vsurpasset, in Innichenhouen habitans, multis iuuuit Eberspergensis monasterium, à maioribus suis fundatum. Habuit duas vxores, & vnam concubinam, ex qua Ruthardam natam progeniuit, militi cuidam Eberhardo locatam, matrem Altmanni secundi abbatis Eberspergensis. Ex vxoribus vero (quarum altera Richarda nomine, Marquardi ducis Carinthiæ filia fuerat, altera vero Adelhaidis comitissa à Vallay) Adalberonem tertium suscepit, Eberhardum secundum, & Henricum episcopum Frisingensem, qui Ottonem Austriacum, insignem illum chronographum, in sede præcesserat: & duas filias, quarum Adelhaidis Saxoni comiti cuidam nupta fuit: Vuilliburgis vero comiti à Murrach, ex quo Haydmundam filiam genuit. sepelitur in Gaisensfeld, ab Eberhardo fratre posito monasterio Vestalium, circa annum Domini 1015.

6 EBERHARDVS, hoc nomine secundus in hac nobili stirpe, frater Vdalrici, nouum pro Christi vestalibus cœnobium auspiciatus est supra Ilm riuum, Gaisensfeld nomine, vbi cum vxore Adelhaide comitissa Saxonix sepelitur anno Domini 962. Progenuerat ex coniuge tres filios, qui triennio post consecrationem basilicæ in Gaisensfeld mortem obierunt.

7 ADALBERO, hoc nomine secundus, Vdalrici filius ex Richlinde Rudolphi Vuelphonis comitis de Aldorf & Ithæ filia, sorore S. Chunradi Constantiensis præfulis, duas modo filias tulit, Vuilliburgim & Haydmundam. Is Eberspergi monasterii ædificia demolitus, è fundamento nouum & amplius & splendidius construxit.

8 EBERHARDVS, tertius hoc nomine, Vdalrici item filius, & Adalberonis secundi germanus frater, ex Richarda sorore S. Chunradi, & Rudolphi comitis ab Altorfnata, vnum filium procreauit, postremum sui stemmatis, Hunifridum videlicet abbatem in Ebersperg monasterio.

COMITES DE GRAISPACH, LECHSGMYND, & Burcheym, cuius adhuc ruina supra Neuburgum cernuntur, principes erant Boiariæ ducibus feudi iure subiecti, in finibus Nariscorum ac Sueuorum colentes. Quorum potentia vel hinc deprehenditur, quod proprios habuerunt marescalcos ad Meulenhartum, appellatos dapiferos de Alzhaym, & pin-cernas de Scheynisbeundo, atque camerarios de Ganshaym. Quæ munera posterius Cæsarea monasterio Cisteriensi, vulgo Kaisershaym, siue per syncopen Khaisheym, intercedente stemmate, sunt confirmata: ab his videlicet comitibus constructo ac fundato, lucupletatog,

Castri Lechsgmynd adhuc ruderæ cernuntur supra Rayn Boiariæ oppidum.

1 LEODEGARIVS, anno Domini 981, S. Vualburgis cœnobium in agro Aichstadiano à fundamentis construxit: & aliud etiam quod Haydenhaym vocant, à Vvunibaldo fratre Vuilibaldi primi Aichstetensis præfulis positum locupletauit: relictis duobus filiis, Megingaudo & Leodegario secundo. De hoc scribunt, quod cum 30 annis fuisset in matrimonio, initiatum sacris, factumque canonicum Aichstetensem, triginta adhuc annis vixisse.

2 MEGINGAVDVS, vel Mengofus, filius Leodegarii, in episcopum Aichstadianum consecratur, anno Salutis nostræ 989. Refertur in Annalibus, sancti Henrici Cæsaris hoc nomine secundi fuisse affinis, & S. Vvunibaldum de tumba leuasse, canonizatum ex eo, vt vocant. Idem S. Cholomannum martyrem Austriacum transtulit, ac sepulturæ eius vna cum Henrico marchione interfuit.

3 LEODEGARIVS secundus, primi filius, & Megingaudi episcopi frater germanus, fundauit in tractu Aichstadiano, finibus videlicet comitatus sui, Gempfingense & Cæpfingense cœnobium, anno Salutis 1021. relicto filio Berchtoldo.

4 BERCHTOLDVS, ex ducissa Sueuiæ duos filios progeniuit, Hericum & Theobaldum: & filiam Guetam, Gisberti Lotharingiæ ducis coniugem, fundatricem cœnobii Bergen, haud procul ab Aichstadio.

5 DIEPOLDVS, comes à Lechsgmynd, citatur in literis de anno 1130. cum Eberhardo de Ottingen, & Vuendelino ab Ortenburg.

6 HENRICVS, is primis refertur author opulentissimi cœnobii Cæsareæ, quod vulgo supra Tonauerdam Kaisshaym vocant, cuius initia ab ann. Domini 1134 reperuntur. Habuit duas vxores, Loicardem comitissam de Abensperg, trium filiorum parentem, Cunradi, Volkardi & Henrici secundi: & Adelhaidem, quæ cognominè sibi filiulam progeniuit, sepultam in Cæsarea.

7 HENRICVS secundus hoc nomine, obiit 1160. sepultus in Cæsarea, patris fundatione: genuit Harduicum præpositum Aistetensem, 1196.

8 VOLCARDVS, filius Henrici primi, & secundi frater germanus, genuit duos filios: Henricum tertium, & Vuernherum. in diplomate quodam Styriæ à Friderico primo Imperatore, inter comites Boiarios in testimonium adducitur.

9 HENRICVS tertius, Volcardi filius, procreauit Theobaldum comitem.

10 THEOBALDVS, filius Henrici tertii, floruit circa annum Salutis 1188. Is ex Agatha ducissa Deccensi, Berchtoldum secundum in lucem protulit.

11 BERCHTOLDVS, hoc nomine in stemmate nobili isto secundus, ex Agatha comitissa de Aurach Henricum quartum & Berchtoldum tertium procreauit. vnamque filiam, Agatham nomine, Berchtoldo comiti ab Aurach collocatam.

12 HENRICVS quartus, filius Berchtoldi secundi, & tertii frater germanus, ex Gertrude baronissa de Abensperg Berchtoldum quartum procreauit.

13 BERCHTOLDVS quartus hoc nomine, ex Adelhayde de Cypro, fundatrice inferioris Schonfeldi, in confluxu Danubii & Lyci, Vualtherum & Berchtoldum quintum filios tulit. Ipse Scheurense monasterium à palatinis de Vuitlispach & comitibus de Vuolfrazthausen, ac Dachau primitus constructum & inceptum, iterumq; desolatum, restituit pristinae dignitati. Huius tempore oppidum & castrum Lechsmynd paulo supra Raynā, à Ratispontensibus, quorum merces interciepiebat comes, incensa, & solo æquata fuere.

14 BERCHTOLDVS hac appellatione quintus, filius quarti, & frater Vualtheri comitis, qui fluerat annum circa 1270, ex Elisabetha procreauit tres filios, & vnam filiam Elisabetham, quæ nupsit comiti ab Hirsperg. floruit ipse circa annos Salutis 1266.

15 VVILHELMVS, com. de Grayfchpach & Truhenteshaym citatur testis an. 1279.

16 HENRICVS quintus, Bechtoldi quinti natus, floruit circa annos Incarnationis 1292. obiit sine liberis.

17 GEBHARDVS, ex canonico in episcopum Aichstetensem eligitur, qui triennio posthæc Lucæ in Italia obiit, anno 1327. Erat autem Berchtoldi quinti filius, sexti, & Henrici quinti frater germanus.

18 BERCHTOLDVS sextus hac appellatione in prosapia ista habuit duas coniuges, Elissam comitissā de Hirsperg, matrem Berchtoldi septimi, & Henrici sexti: & Agnetam marchionissam Burgouiensem, in Sueuis. Floruit circa annum Salutis 1280.

19 HENRICVS sextus, Berchtoldi sexti filius, vixit circa annum 1324.

20 BERCHTOLDVS septimus, sexti filius, comes quoq; de Graispach, & dominus de Niffen & Marstetten, propter matrem: ex Agnete de Gundelfingen Berchtoldum, Henricum, & Syngnerum procreauit, qui iuuenis obiit. Præterea Agnetem comitissam, quæ vixit anno 1328. atque Annam abbatissam inferioris Schonfeldi, vixerunt omnes, Ludouico quarto duce Bauariæ imperante, cuius fuerant ministeriales.

COMITES DE HIRSCHPERG, ET DOLLENSTAYN, proximi comitibus de Legsmynd ditionē habebant: ex qua postmodum episcopatus Aichstadianus est auctus, ut mox videbitur, in agro vltioris Bauariæ. in quorum insignibus erat erectus ater ceruus, stans supra montem cælestini coloris, in aureo clypeo.

1 BRVNO, sub Carolo Martello inter comites Boiariæ refertur, qui Francis se opposuerant.

2 SVVIGGERVS, an. Dom. 740. Pipino Caroli magni patre regnante, instinctus S. Vuillibaldi Angli, Aureatensem episcopatum primus fundauit, quem à querceto exciso Aichstadianum posterius appellauere, cum à vestigiis Romani municipii Aureatensis inter initia nominaretur.

3 HARDVICVS, fratrem habuit Gebhardum præfulem Aichstetensem, reliquit tres filios, Fridericum, Ottonem, sepultos in Casl: & Ernestum. Otto multa fundauit in Cassel, vbi mortuus sepelitur anno 1105.

4 ERNESTVS, filius Harduici, frater germanus Friderici, Harduici & Ottonis comitum de Hirsperg, ex comitissa de Sulzbach, siue domina de Dollestayn duos filios procreauit: Harduicum secundum episcopum Aichstetensem, qui sedit circa annum 1196. & Gebhardum secundum. Porro Ernestus Blankhenstayn cœnobium auspiciatus anno 1125, quod filius postea antistes locupletauit: ad eundem referuntur initia & Billikhaym cœnobii.

5 GEBHARDVS, secundus hoc nomine in celebri prosapia, author cœnobii Vucissenau prope Norinbergam, ex domina de Dolnstayn Gebhardum tertium genuit.

6 GEBHARDVS hac appellatione tertius, literis subscripsit de anno 1205.

7 GEBHARDVS quartus, & Gerhardus, germani fratres, floruerunt sub Rudolpho Habsburgensi Cæsare, circa annum Domini 1284. Quorum soror fundauit cœnobium Prædicatorum Aichstadii. erant autem filii Gebhardi tertii, cuius filia nupsere, Adelhaides Ludouico comiti Ottingensi, & Elisabet Berchtoldo comiti à Grayfchpach, circa annum 1270.

8 GEBHARDVS, quintus hocce nomine, sororem habuit Adelhaidem Ludouico Ottingensi comiti nuptam. Is ex Sophia, filia Othonis Bauariæ ducis, Gebhardum sextum procreauit. Idem Henrici Boiariæ ducis magister militiæ fuerat in bello contra Ottocharum Bohemum Austriæ ducem, pro Scherdinga ciuitate gesto, anno salutis 1260. Victorq; Ottocharum castris exiit, haud procul à Scherdinga. Huius soror Adelhaides comitissa ab Ottingen in Rhatia fundauit Kirchéym monasterium.

9 GEBHARDVS sextus, filius quinti, circa annum Domini 1300, legauit comitatum Hirsperg, cum liberis careret, episcopatu Aichstadiano, cuius erat antea aduocatus: & quæ in valle Oeni Tyrolisq; comitatu possederat prædia, principibus Tyrolis & Goriariæ testatus est. Vnde de donatione facta episcopatu Aichstadiano isti leguntur in Annalibus rhythmi:

Moniem ceruorum clarum, castrumq; decorum,

Et res, Chunrado Gebhardus ego tibi trado:

Quas Vuilibaldi vice suscipias patris almi,

Æternam ut requiem mihi is impetret, atq; salutem.

COMITES DE SVLCZPACH, SVCCENPACH, & Orstloß in Nariscis, in agro Boiariæ vltra Danubiano, fundatores cœnobiorum Boumburg, Bertensgaden, & Casl.

1 GEBHARDVS, filius Arnesti cuiusdam exulis Selandi, & frater germanus Friderici primi comitis de Castello.

2 ERNESTVS, primus huius familiæ refertur sub Henrico tertio floruisse, & vnū filium reliquisse Gebhardum, ac filiam vnicam Haczigam, Hermanno comiti de Castell nuptam, matrem Friderici comitis de Castell, & auiam Ottonis.

3 GEBHARDVS, ex Irmengarde coniuge Berengariū tulit, & duas filias: quarum Vtta Engelberdo de Sponhaym duci Carinthiæ nupta fuerat, altera vero Irmegardis marchioni à Vogeburch, & tertia Luitgardis marchioni ab Hochperg.

4 BERENGARIVS, hoc nomine primus, ex Adelhaide comitissa de Vuolfrazthausen duos filios procreauit, Berengariū & Gebhardum, his appellationibus in hoc stemmate secundos: & quatuor filias, quarum Gertrudis Chunrado III. Imperatori Romano-rum ex prosapia Sueuiæ nupta fuit, sepulta in Eboracensi monasterio apud Francos, anno 1138. Berchta, Emanueli Græcorum Cæsari opera Cunradi sororii copulata erat, deinde à pacis studio Irene dicta. Adelhaides cuidam Græco principi de Rvria, & quarta egit abbatissam Patauiensem in Nidernburg. Obiit autem Berengarius anno Domini 1126. sepultus in Cassel cœnobio, cuius alter ceu fundator extitit.

5 BERENGARIVS secundus primi filius, & Gebhardi secundi frater germanus, obiit Romæ, cum Friderici primi castra sequeretur: à quo subinde in diplomatibus inter testes citatur.

6 GEBHARDVS, ista nomenclatura in hac stirpe secundus, ex Mechtilde Henrici Vuelfonis Boiariæ ducis filia (cum qua in Cassel cœnobio sepultus cernitur, de anno Salutis 1177) tres filios suscepit, videlicet Gebhardum tertium, Fridericum, & Berengarium tertium. Tulit & filias duas, nimirum Sophiam Rapatoni ab Abensperg collocatam, Mechtildem comiti Cleuensi, & Elisabetam siue Cordulam Rapatoni de Ortenburg. Ipse vero Gebhardus vulgari cognomento comes de Flos nominabatur.

7 FRIDERICVS, & Gebhardus tertius, filius Gebhardi secundi, & fratres germani Berengarii tertii, sepulti cernuntur in famigeratissimo Nariscarum cœnobio Vualdsassen, de anno 1184. Quorum Gebhardus ex comitissa de Aursperg liberos tulit, qui sine hærede obierunt. Is in Austria superiori, in ipsi Bohemiæ finibus, possidebat Longouue, de quo vetustissimi Annalium authoris hæc verba adscripta reperi: Graue Gebhard von Sulzbach het zelehen von dem reich Longow/vnd das aigē/von dem nam es zelehen Lumuoge Ott von Regenspurch, / der zoch zu dem Khaiser vnd gab dem zwanhundert marc sylbers / das er das aigen von nyamand anders haben solt/den von dem Rayche.

8 BERENGARIVS tertius hoc nomine, frater Friderici & Gebhardi secundi,

ex Adelhaide de Meldingen duos filios procreavit, & vnam filiã, videlicet Harduicũ præfulem Aichstetensem, qui obiit anno 1224. Gebhardum quartum, & Mechtildem Engelberto palatino de Krayburg nuptam. Ipse secutus castra Friderici primi in Italia, dolo & veneno Imperatricis Beatricis è medio sublatus est.

9 GEBHARDVS quartus, suæ profapiæ vltimus erat, & floruit sub Friderico secundo Imperatore, circa annum 1220.

COMITES DE CASSL, ET HEBBURG, EIVSDEM stemmatis cum Sulczbacensibus, tametsi in Ostrofrancis agros quoque habuerint: quia tamen in agro Boiariæ Vltiradanubiano apud Nariscas quoque dittonem certam principibus Boiariæ subiectam possederunt, idcirco pauca quadam de his supra mihi repetenda erunt, potissimum quod eius nobilis stirpis propagines adhuc ex tam longis sæculis remanserint. Horum opera cernuntur amplissimum in Nariscis monasterium, & Voglspergensè apud Ostrofrancos.

1 ERNESTVS ex Seelandia, ob maris inundationem profugus, cum aliquot coloris, vxore & supellectili, cum locum condendi castrum infra Noricum castrum quæsiuisset, primũ ad fontem Luthari in Nariscis pagum Prun extruxit: deinde latius per nemora progressus, in densissimo saltu in montem peruenit, vbi tres fontes limpidiissimi scaturiebant. ibi castellum extruxit tribus facellis, ad quemq; fontem posito vno, conspicuum: quæ XII. Christi saluatoris Apostolis consecrauit, circa annum Domini 975.

2 STVCZO, forte filius Ernesti, in Eboracensi cœnobio apud Francos vna cum Friderico fratre conditus cernitur.

3 FRIDERICVS, filius Ernesti, & Stuczonis frater germanus. Habebat porto & alterum quendam fratrem, Gebhardum primum comitem Sulczbacensem. Progenit filium vnum Hermannum: & vnam filiam Luitgardim, Theobaldo seniori marchioni à Voghbürg collocatam, matrem Theobaldi secundi fundatoris Vualdassensis, Reichenbacensis, & monasterii vulgo Monachorum nominati, haud procul à Voghburgo.

4 HERMANNVS habuit in matrimonio Haczigam Ernesti secundi comitis de Sulcxbach, patris sui, filiam.

5 FRIDERICVS secundus, filius Hermanni, ex Berchta comitissa Ottingensi, vel ut alii volunt, Hirspergensi, Ottonem progenit: primus author Castellani cœnobii, quod ex arce Deo consecrauit. Ferunt post obitum coniugis, sacris initiatum, monachum esse factum.

6 OTTO, filius Friderici, foundationem paternam Castellani monasterii iuuit, & ad extremam manum perduxit.

7 VDALRICVS, forte Ottonis frater germanus, ex monacho S. Blasii in Constantiensem præfulem anno Domini 1130 eligitur.

8 RVPERTVS, cum fratribus Hermanno & Adalberto, à Cunrado tertio Imperatore in confirmatione Eboracensis cœnobii apud Francos, inter testes refertur de anno Salutis 1149.

9 WILHELMVS, anno 1460. Ioanni Virczburgenfi antistiti comitatum suum vendidit, & eundem perpetuo iure feudi à cathedra posteris suis accipiendum sanxit. à quo, qui hodie etiamnum in viuis sunt comites de Cassl, descendere dignoscuntur.

11 IOANNES, comes de Cassel, cum filiis floruit anno Domini 1510.

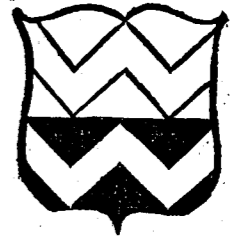
COMITES A MORINGEN ET HOHENRIEDEN, cognomento Ilfungii, locupletatores cœnobiorum Kiebacensis ac Vuesenbrunnæ. Quorum posteri per fundationes passim, bellorumq; incommoda in angustias redacti, Augustam Rhatia ciuitatem ingressi, multis sæculis inter ciues honesto loco fortuna non refragante vixerunt, & hodie sunt, atque reuocare se è latebris incipiunt. Testari possunt veterem nobilitatem & arma, qua sub nomine Moringensium comitum in antiquo codice depicta vidi, ut hic sculpta lector cernes, qualia in hodiernum Ilfungii Augustani ipsorum posteritas gerunt. Arbitrandum vero est, cum Ilfungios, tum comites Moringenses descendisse à palatinis Vuitelspacensibus, qui mediam insigniorum partem usurpabant hoc modo: campus in Vuitelspacensium armis rubens est, & sectio triangularis alba, qua insignia superiore partem Moringensium clypei tenent, inferiore candidam nigra sectione occupante.

Insignia

Insignia Vuitelspacensium.

Insignia Moringensium.

1 LVPOLDVS Ilfung comes, à Tassilone postremo Boiariæ duce abbas monasterii Vuesenbrunnæ constituitur apud Boiarios, anno redemptionis humanæ 758.

2. N. Comes Ilfung de Hohenrieden, floruit circa annum Domini 1045.

3 FRIDERICVS Ilfung, comes de Moryngen, circa annum 1141. Cuius filii ac cognati XII. in bello ducis Boiariæ, cui nomina dederant, partim interfecti, partim fortunis multati sunt, vt relinquere agros, ac se conferre Augustam coacti fuerint. Comitatum vero Moringensem duces Bauariæ Gumpenbergiis & Biberbacensibus marescalcis contulerunt.

4 SIGEFRIDVS Ilfung, primus patricius Augustanus, cum coniuge Volkvueynin, ad sanctam Crucem Augustæ in sacello diui Othmari sepelitur, anno restitutæ Salutis nostræ 1215.

5 CHOVRADVS Ilfung, hoc nomine primus, cum duab. vxoribus Vogleryn & Hurnissyn, in cœmeterio ecclesiæ cathedralis Augustæ sub Crucis imagine conditus iacet, positus anno 1241.

6 CHOVRADVS, secundus, cum Adelhaide, in circuitu cathedralis templi vulgo in der fuster gerend/sepelitur anno 1155.

7 HENRICVS Ilfung, hoc nomine primus, cū binis coniugibus, Anna Hyrschyñ, & Elisabeta Preyningyn ad sanctam Crucem conditur terræ matri, anno Domini 1264.

8 VDALRICVS primus, cū duab. vxoribus, Anna Vegleryn, & Elisabeta Kongelmenyn, Margaretaq; filia Pauli Pfetner coniuge, in cœmeterio Prædicatorum prope suggestum sepelitur, anno Salutis nostræ 1288.

9 CHOVRADVS Ilfung, hoc nomine tertius, & Henricus secundus in hac nobili profapia, in literis Augustensium citantur, circa annos incarnationis Domine 1300, quorum Henricus vulgo appellatur *Zf dem stann*/consulatum Augustæ gessit circa annum 1314.

10 IOANNES, cum Iacobo filio, nurubusque duabus Kergyn, & Hervuartyñ, sepulsi cernuntur in circuitu cathedralis templi, solito familiæ conditorio, de anno Domini 1307.

11 IOANNES secundus, consulatum Augustæ gessit circa annum Domini 1314.

12 VDALRICVS secundus, cum vxore Glaneryñ, ad sanctum Vdalricum Augustæ sepelitur, anno 1318.

13 CHOVRADVS quartus huius stirpis, circa annum Domini literis subscripsit 1333.

14 VDALRICVS hoc nomine tertius, quæ recte fundatorem dixeris, eo q; ubiq; religionem nostram sacrosanctam & adseruerit & iuuerit: vt ad exempla descendam, Augustæ quidem ad sanctum Mauritium, ad beatum Vdalricum, ad diuum Martinũ, ad Prædicatores, ad fratres diuæ Virginis, ad sanctum Iacobum, & in publico Augustinensi cœnobio, extra Augustam præterea in Meringen, in Salmershauen, in Medlingen, in Schonfeld, ad sanctam Claram, Breuen, in monasterio vulgo appellato *zum Hols*. Idem & Augustæ & Vuerdeæ perpetuam lucernam fundauit. Idem deniq; pro pauperum ciuium subleuatione cc. florenos annuos certo loco constituit, vnde mendicis singulis grossi in Halophylacio, id est Salczstadel numerantur. Is ex Vnsorgyn coniuge Sigefridum tulit. Floruit ab anno 1340. vsque ad 1367.

15 SIGEFRIDVS secundus ista nomenclatura, circa annum Domini 1314, ex Adelhaide vxore Chunradum quintum procreavit, qui in literis apud sanctum Ioannem citatur de anno Domini 1388.

16 VDALRICVS quartus hoc nomine, vulgo appellatus *Zuf dem stann*/progenit Vdalricum quintum: & filiam, cuidam Hervuard patricio nuptam. ipse subinde in diplomatibus rubra cera vsus reperitur.

- 27 CHVNRA DV S sextus, frater Vdalrici quarti, consulatum Augustæ gessit circa annum Domini 1364.
- 18 CHVNRA DV S septimus, filius sexti, gessit consulatum Augustæ annis 1364, 1374, 1385. vulgo nominabatur *Auf dem stann* & rubra cera vsus est.
- 19 HENRICVS tertius, isthoc nomine per vices cum Chunrado septimo fratruele gesserat consulatum, de annis 1372, 1378, 1389.
- 20 VDALRICVS sextus, filius Vdalrici tertii, reperitur in diplomatibus cera fuisse rubra vsus. floruit anno corrente à nato Salvatore 1393.
- 21 GEORGIVS primus hoc nomine in stirpe ista, Vdalrici sexti frater germanus, cū filiis Ioanne tertio, & Vuilhelmo primo, ad S. Mauritium sepelitur. 10
- 22 IOANNE S tertius, consulatum gessit Augustæ annis 1392, 1398. erat autem filius Cunradi sexti, vulgo cognominati *Auf dem stann*. Is ex coniuge Hervuarty n tres filios susceperat, in iuuentute, sine hæredibus mortuos, & duas filias.
- 23 CHVNRA DV S octauus ista nominatione, cum vxore Gueta Remyn, in solitò huius stemmatis conditorio, in circuitu videlicet cathedralis ecclesiæ, adscriptus cernitur.
- 24 CHVNRA DV S nonus, octauus filius, ex duabus vxoribus, videlicet Agnete Vitlyn, & Elisabetha Kergyn, suscepit liberos, Chunradum decimum, Ioannem quartum, & Sebastianum primum.
- 25 CHVNRA DV S decimus, noni filius, duas habuit in matrimonio: videlicet Vrsulam Hurlocheryn, & Beatricem Vegelinam. ex quibus tulit Iacobum, Sigefridum tertium, & Vrsulam domino à Vueldis coniunctam. quorum Sigefridus natam Catharinam reliquit.
- 26 IOANNE S quintus, interfectus à patricio quodam Rechlingensis prosapia, ex Anna Hofmannyn progenuit Georgium secundum.
- 27 GEORGIVS secundus, superioris Ioannis v. filius, & Sigismundi primi frater germanus, ex duabus vxoribus, Anna Schenklyn, & Cecilia Porteryn, filios quinque procreauit, Sigismundum secundum, Georgium tertium, Vdalricum sextum, Sebastianum secundum, & Sebaldum primum: quorum orbi post se filios reliquere, Sigismundus, Vdalricus, & Sebaldus. Sebastianus gessit consulatum annis Domini 1411, 1416, 1418, 1420, 1422, 1424. 30 horum fratrum soror germana Chunrado Glaner iungitur.
- 28 VDALRICVS sextus, cognomento apud Stabulata, ex Clara Riedleryn suscepit Georgium, Simonem, Vdalricum & Gabrielem: & quatuor filias, quarum Agnes monialem egit ad sanctam Catharinam: cæteræ nuptæ fuere Prueschenkio & Hermanno Schuler. Sed huius quem nominauimus filii, liberos nullos reliquere, nisi quod Georgius duas filias procreauit sacris initiatas, & monasticen apud beatam Catharinam professas.
- 29 SEBALDV S hoc nomine primus, Pharamundum filium reliquit, qui & ipse sine liberis extinctus est.
- 30 SEBASTIANVS hoc nomine secundus, vir summæ experientia, cum liberis careret, longam & difficilem suscepit peregrinationem, in qua terram sanctam cum Alberto Austriæ principe vidit: Siciliam, Neapolitanum regnum præterea, Hispaniamque adiuit, vbi belli studiis Siciliæ ac Arragonum regibus acceptus, stolæ gentilitiæ Ampriscæ nomine à Maria regina Arragonum donatus, in patriam post multa tempora repedauit. Præterea celebratur congressus illius cum comite ab Helfenstain in ludo Troiano feliciter confectus, circa annum Domini 1444. Quapropter cum virtutis auitæ ergo, tum ob præclara gesta, ab Imperatore in publico conuentu cingulum militare meruit, gladio Imperatorio tactus, anno 1464. Is denique vir, vt pacis quoque laude emereret, suæ nobilissimæ gentis ceras congeffit, historiamque atque annales conscripsit, ex quibus hæc sumpsumus quæ hic damus. 50
- 31 SIGISMUNDVS secundus hæc appellatione, Georgii secundi filius, & Ioannis quinti nepos germanus. frater Georgii tertii, Sebastiani secundi, Vdalrici sexti, & Sebaldi primi: ex coniuge Schellädina duos filios tulit, Sebastianum & Achillem.
- 32 SEBASTIANVS tertius, Sigismundi II. filius, Georgii quondam Boiarie ducis consiliarius, ac Sueuicæ confederationis iudex & præses ante nostram memoriam extitit: sed sine prole mortuus, reliquit successionem fratri Achilli.
- 33 ACHILLES, ex Magdalena Stynczyn filios quinque; progenuit, & sex filias, videlicet Melchiorem, Sebastianum quartum, Sigismundum tertium, Ioannem sextum, & Georgium quartum. Filia fuere ordine iuxta ætatis numeros, Catharina abbatissa S. Nicolai

- colai: Magdalena, longè omnium consultissimi ac nobilissimi viri, D.D. Georgii Giengeri Vlmensis, FERDINANDI Romanorum regis, & Austriæ ducis, regentis Scriniorum præfecti, ac intimi consiliarii. coniunx longè honestissima. Reliquæ immatura morte abreptæ sunt: Barbara, Anna, Maria & Dorothea. Porro ex filiis, Sebastianus item, & Sigismundus, fatorum iniquitate, ante Rhamnusiæ experimenta, rebus humanis exempti sunt.
- 34 MELCHIOR, duas in matrimonio claras fœminas habuit, videlicet Fœlicitatem à Rosis: & ista extincta, Margaretam Rechleryn. viuit adhuc senatus Augustani ornamentum singulare, dum hæc scriberemus, Consul.
- 35 IOANNE S, Alberti Boiarie ducis, qui hac tempestate rerum potitur, consiliarius ac aulicus. habet in matrimonio Nicolai Rabenhaupt, quondam Austriæ cancellarii, filiam.
- 36 GEORGIVS hoc nomine in nobili prosapia quartus, cum post literarum de cora ac ingenii cultum à primis annis acceptum, & data salubriter consilia, multas pro domo Austriæ & Ferdinando Caroloque Romanorum Cæsaribus iussus esset legationes obire, bellique studiis operam sedulam nauasset, ad postremum Sueuiæ ducatu præficitur, quem in hunc vsque diem fœliciter ac prudenter pro domo Austriæ administrat. Qui ex Anna Lebyn à Gæynburg genuit Maximilianum, Fridericum, Mariam & Annam.
- 37 MELCHIOR, Christophorus, & Ioannes Achilles, Melchioris superioris filii. Cæterum primos huius nobilissimæ stirpis, cuius reliquiæ inter ciues Augustanos, vt diximus, supersunt, Auentinus Adalberonem & Vdiscalcum Ilfungios tradit, authores Vye-pacensis cœnobii Boiarici.

COMITES DE MESSENHAVSEN.

- 2 PRIMVS anonymus, à Friderico secundo comes creatur, data illi in matrimonium Ruothena pellice, circa annum Domini 1215. ex qua duos filios genuit, Berchtoldum & Arnoldum.
- 2 BERCHTOLDVS, floruit anno 1261.
- 3 HENRICVS, frater Berchtoldi.
- 4 ARNOLDVS, frater superiorum, ex Gertrudi procreauit Engelscalcum & Arnoldum secundum. floruit anno Salutis 1303.
- 5 HENRICVS secundus, primi filius, vnicam filiam reliquit Agnetem, Lupoldo de Torryngen collocatam. floruit anno 1320.
- 6 ARNOLDVS secundus, primi filius, sepelitur Frisingæ: & ex domina de Greifsenberg, Fridericum & Gulielmum filios suscepit. Obiit anno 1349.
- 7 FRIDERICVS, Arnoldi secundi filius, anno Domini 1366. in viuis erat, & progenuit Vdalricum.

COMITES QVIDAM BOIARIAE, QUORUM genealogia mutila sunt.

- 40 COMITES à Malastorf: Honorius, cū filio Ernesto, abbatiam in castro suo Malastorf prope Landeshutam excitauit, circa annum Domini 1100. Originem duxerunt à comitibus à Kirchperg Sueuis: quorum reperio Henricum, & filium eius Ernestum, arcem Malastorf ad Lauarum amnem sitam, in cœnobium commutasse, quod Hartouicus Ratisponensis dedicauit, Burcardo primo abbate.
- COM. à Reikersperg, Vuernherus, cum Dietburgi, sorore Gebhardi, Salisburgensis archiepiscopi, comitissa de Helfenstain, fundauit ad OEnum Reikersperg præposituram prædiuitem, anno 1074. Quorum filius Henricus à Reikersperg, à Chunrado tertio citatur de anno 1145.
- 50 COM. à Kaczenberg: cuius prosapie Criczo refertur, tēplum S. Saluatoris prope Vilzhouen condidisse.
- COM. de Burgeck, fundarunt Avu & Gors, notissima Boiarie cœnobia.
- COM. de Ckiemgavu, quo nomine Fridericus archiepiscopus Saltzburgensis sub Otone secundo floruit, substitutus in cathedra ista Heroldo Scyrensi.
- COM. de Portengavu & Murrach, referuntur in Annalibus cœnobium Tegernsee locupletasse: quo nomine Vuolfradus & Chunradus annalibus ante plura secula celebrantur.
- COM. de Gaiffenhausen, cuius prosapie Henricus beato Vdalrico successit in episcopatu Augustensi.

SE QVINTVR COMITES QVIDAM OLIM BOIARIÆ PRINCIPATVI SVBIECTI, QVI HODIE vel exempti, vel Sueviæ Franconiaue attribuuntur.

COMITES AB OTTINGEN, IN RISA SVE-
uia, in finibus Boiaria, ubi castra possident Horburg, Flachberg, Vualderstain, & Ottingen, cum aliis quibusdam.

1 EBERHARDVS, citatur in diplomatibus de anno Domini 1130, cum Lupoldo de Lechsgmynd, Vuendelino ab Ortenburg, & Eberhardo de Abensperg.

2 CVNO & Ludouicus, comites de Ottingen, florere circa annum 1140.

3 IOACHIMVS, comes de Ottingen, scribitur in Annalibus vxorem habuisse comitissam ab Anhalt.

4 CHVNRA DV S, habuit in matrimonio Henrici postremi comitis ab Egeshaym Alfatia Landgrauii filiam: ratione cuius coniugii landgraviatus superior Alfatia ad hunc deuolutus est, qui eum vendidit præsulibus ac cathedræ Argentoratensi, cum Elfaszabern & Ruffaco oppidis.

5 LVDOVICVS, vixit anno 1205.

6 LVDOVICVS tertius, filius secundi, ex Margaretha comitissa de Zolern, circa annum Salutis 1230, procreauit Ludouicum quartum.

7 LVDOVICVS quartus ex Adelhaide comitissa de Harsperg, circa annum Redemptionis nostræ 1280, duos filios pro genuit, Ludouicum quintum, & Chunradum secundum: & duas filias, quarum Sophia comiti à Casl, altera comiti à Sultzbach nuptæ fuere.

8 CHVNRA DV S secundus, ex Anna Landgrauii de Nurnbech filia, Ludouicum sextum procreauit: & vnam filiam, nuptam comiti à Vuirtenberg, circa annum 1315.

9 LVDOVICVS hoc nomine sextus, ex Agnete comitissa de Vuirtenberg duos filios procreauit, Fridericum, & Ludouicum septimum: & duas filias, quarum Irmengardis Adolpho Rheni palatino, & Anna marchioni à Baden nupsit.

10 LVDOVICVS hoc nomine septimus, ex Gueta, Alberti primi ducis Austriae & Habsburgi comitis filia, duos filios tulit: Eberhardum canonicum Moguntinū, & Albertum primum. filias pariter duas, quarum Elisabetha comiti ab Hohenloch, & altera comiti à Schaunburgh Austriaco collocatæ fuere.

11 ALBERTVS primus hoc nomine, circa annum humane Redemptionis 1360, tres filios & duas natas suscepit: Ludouicum nonum, Fridericum secundum, & Ludouicum octauum. Filiarum, Sophia baroni de Kirchaym nupsit, Imagina semperlibero Friderico de Lympurgh.

12 FRIDERICVS hac nomenclatura secundus, ex domino de Carraria & Padua nihil tulit.

13 LVDOVICVS octauus, ex comitissa de Helfenstain Gulielmum & Ludouicum decimum produxit.

14 CHVNRA DV S, cognomento Schrumpf, in coniugio habuit Irmegardim, filiam Rudolphi comitis ab Hohenberg.

15 LVDOVICVS hoc nomine nonus, octaui & Friderici frater germanus, ex Alberto, circa annos floruit reparatæ Salutis 1359. & ex Landgraui de Liechtenburg Ludouicum vndecimum genuit, & vnicam filiam Margaretham, Berchtoldo de Eberstain comiti nuptam.

16 LVDOVICVS vndecimus, noni filius, ex comitissa à Schavunburgh tres filios, & vnam filiam procreauit, videlicet Ludouicum duodecimum, & duos Fridericos: quorum vnus episcopum Aichstetensem egit circa annum Domini 1383. filia Elisabetha Landgraui à Liechtenburg collocatur.

17 LVDOVICVS duodecimus hoc nomine, duas habuit in matrimonio: primam Beatricem comitissam ab Helfenstain, & alteram à Vuerdenbergh, vnde tulit duos filios: Ludouicum XIII, & Gulielmum secundum. & binas filias, Magdalenam abbatissam, & Annam vxorem Bernhaldi senioris, marchionis de Baden.

18 FRIDERICVS quartus hac appellatione, Ludouici vndecimi filius, & duodecimi frater germanus, ex duabus coniugibus, Carrariensi vna, & altera Minsterburgensi ex Silesiis, tres filios, & quatuor filias procreauit: videlicet Gulielmum tertium, Vdalricum & Ioannem. Filiarum Anna comiti à Vuerdhaym, Imagina comiti à Bitfch, tertia comiti ab Hohenloch, & quarta comiti ab Helfenstain collocatæ fuerunt.

19 IOANNE S, ex comitissa Gorieensi Ludouicum decimum quartum pro genuit, & Emiliam Ludouico comiti ab Helfenstain nuptam. Ludouicus verò decimus quartus ex tribus vxoribus nihil pro genuerat. hæ erant, Veronica comitissa de Sunneberg, Eua comitissa de Anhalt, & Magdalena comitissa de Montfort. Gessit bellum cum maresealcis de Pappenhaym & Biberbach pro Spilberg castro, anno 1440.

20 GVLIELMVS tertius hoc nomine, Friderici quarti filius, & Ioannis superioris frater germanus, ex Beatrice Veronensi de la Scala tres filios, & duas filias tulit: videlicet Fridericum episcopum Patauiensem, anno constitutum 1485. Ioannem secundum, & Vuolfgangum. Filiarum, Elisabetha baroni semperlibero de Lympurg, & Anna dapifero de Vualdburg nupti traditæ fuere. Porrò Ioannes secundus ex domina de Ghunde Hânouienfi duas modò filias, Annam & Mariam, reliquerat: quarum vna Gulielmo baroni à Rogendorf Austriaco nupsit.

21 VVOLF GANGVS, Gulielmi filius, ex filia dapiferi à Vualdburg Carolum & Ludouicum decimum quintum pro genuit. Qui Ludouicus ex Salome de Zolern Eufemiam natam, & duos filios tulit: Vuolfgangum secundum, & Ludouicum decimum sextum.

22 VDALRICVS hoc nomine in stirpe ista secundus, vulgò comes de Flochberg nominatus, Friderici quarti ex Carrariensi filius, & frater germanus Ioannis ac Gulielmi tertii, ex duab. vxoribus, videlicet Elisabetha comitissa de Schaunburg Austriaca, & Barbara à Constat Bohema, vnum filium Ioachimum pro genuit, & duas filias: quarum Anna Ioanni ab Aichperg nupta fuit, & altera Margaretha abbatissam egit in Kirchaym.

23 IOACHIMVS, ex Dorothea comitissa ab Anhalt Saxona, quatuor filios procreauit: videlicet Ludouicum decimum septimum, qui hodie Ottingam tenet: Martinum, qui Vualderstain prope Nordlingum habitat: Carolum, qui Flochbergam habet: & N. qui in Harburg, haud procul à Donauverda ditionem tenet. Filia, Maria Georgio dapifero à Vualdburg, & Elisabetha Cyriaco à Pollhaym Austriaco collocatæ sunt. Nostra ætatè viuunt Ludouici filii, Vuolfgangus Fridericus, qui Martini comitis filiam coniugem habet, & in Vuallerstain habitat: Ludouicus, Vuilhelmus & Loth comites. Sub horum denique comitum tutela sunt, quorum & sunt foundationes, celebria sanctimonialium in Rifa cœnobio Kirchen ac Symren: in quorum altero nostra memoria Martini comitis soror abbatissam agit.

COMITES ET BARONES A TRVHENDINGEN, proximi Ottingensibus ad Vuernizam ann. m ditionem habebant: à quibus burg-grauii Norimbergenses emerunt Truhendingen, Bernhaym, Lauters-haym, Colemberg, Alperg, & Bergl.

1 ERNESTVS, cum sororio suo Hardmanno à Lodenburg, construxit Anhusium cœnobium ad Vuerniczam annem, tempestate Starchanti episcopi Aichstadiani, anno Christi 965.

2 ALBERTVS, floruit anno incarnationis Diuinæ 1140.

3 FRIDERICVS & Adalbertus sepulti cernuntur in Eboracensi cœnobio apud Oastrofrancos, Cunrado tertio imperante: quorum Fridericus reliquit alterum Fridericum, & duas filias: quarum altera Friderico duci à Tekh nupsit, altera Agnes virgo mansit.

4 FRIDERICVS secundus, superioris filius, author cœnobii Stahelberg, citatur in literis Vualdfassensibus, de anno 1227. reliquit duos natos, Fridericum canonicum, & Ludouicum.

5 LVDOVICVS, floruit circa annos à nato Christo 1265. pro genuit Fridericum tertium.

6 FRIDERICVS hoc nomine tertius istius profapia, duos filios procreauit: Fridericum quartum, & Vdalricum: & tres natas. quarum Elisabetha nupsit comiti à Maursteten, altera Friderico duci à Tekh, & tertia virgo mansit.

7 VDALRICVS Friderici tertii filius, & quarti frater germanus, floruit circa annos 1309.

8 FRIDERICVS quartus hac appellatione, tres filios reliquit: Fridericum episcopum Babenbergensem, Ottonem & Cunradum, quibus adnumeranda est soror Elisabetha.

9 OTTO, ex Margaretha coniuge nullam prolem tulit. sepelitur in Lankhaym cœnobio apud Nariscos, cui multa legauit.

10 CVNRADVS Friderici filius, & Ottonis germanus, ex coniuge Sophia vnicam pro genuit filiam, Sophiam nomine, quæ Martinum quendam orbi dedit, & is Fridericu-

omnes sepulti in Lankhaym, cui cœnobio omnia prædia ferè comitatus cessere.

COMITES DE ORLEMUNDA, ET BLESSENBURG, in finibus Ostrofrancorum & Nariscarum ditionem habebant, à comitibus Andecensibus, Boiariis, Merania ducibus descendentes. quorum sacramento quondam erant imbuta, Plessenberg, minutissimum modo Burggrauorum castrum; Culmbach, Bayrsdorf, Bernekh, Gelkrauden, Zuernic, Grundlach, & Tebergg, quæ hodie burggrauum magna ex parte possident, ab comitibus de Orlemund vel coempta, vel Imperatorum beneficio concessa.

1 BERCHTOLDVS, literis reperitur subscripsisse de anno Salutis 1141. **Credendum** est, de stirpe Andecensium fuisse, qui hocce habebant nomen peculiare.

2 HERMANNVS, citatur testis inter comites Boiariæ à Friderico secundo Imperatore datos Austria principibus, de anno 1235.

3 OTTO comes de Orlemund ac princeps Meraniæ, adscriptus est in Mistelfeldensi cœnobio apud Nariscas, qui ex Beatrice Othonem alterum progeniuit, authorem Mistelfeldensis monasterii in cœnobio Hymelkron, monialium apud Nariscas.

4 PVELLVS cum fororcula à propria matre interfectus, quæ ducissa Meraniæ fuerat, conditus, & pro martyre veneratus.

5 SIGISMUNDVS, sepelitur in Curienti monasterio Vestalium apud Voitlandos sanctæ Claræ, de anno Salutis 1447. vbi etiam abbatissæ duæ de eodem stemmate fuerat: Agnes, Anna, & Helena monialis.

COMITES DE H • HOENLOE, IDEST ALTA flamma, in finibus Franconiæ, Vuirtembergiæ, & Nariscarum: à quibus burggrauum Norinbergenses emerunt Kreilshaym & Kreglingen. Quorum & Mergetum fuerat, quod est hodie sub ditione magistri generalis per Brusiæ. Possident adhuc hodie in valle Kochertall, Thierberg, Ingoltingen, Syndringen, Steten, Vorchtemberg, & Nagelsberg oppida.

1 HERMANNVS, primus comes ab Hohenloe, ex Adelhaide comitissa ab Egeshaym, Theoderici primi Landgrauum Alsatia ab Ottone tertio constituti filia, genuit Sigefridum & Gerhardum.

2 GERHARDVS, genuit Sigefridum secundum, Erhardum & Eberhardum.

3 GOTOFRIDVS dominus Romandiolæ exul, primus se ab Alta flamma comitem vocauit, agro in Francorum finibus comparato ad Kocherum amnem. floruit sub Friderico primo Imperatore.

4 GOTOFRIDVS secundus, & Chunradus, sub Friderico secundo Cæsare vixerunt. quorum Gotofridus vndecimus, magister templi domini in Palæstina, amissa Accona fratres ordinis in Germaniam duxit, & cum his aliorumque principum & comitum auxilio Brusiæ ingressus, & ad fidem Christi & sub ordinis obsequium coegit. Atque is fortè ordini Mergetum oppidum & Vuikershaym ad Tuberam amnem donauit.

5 CRAFFTO, floruit circa annum 1250. reliquit Crafftonem secundum, & duas filias, quarum Agnes Cunrado burggrauo Norinbergensi nupsit, altera verò comiti cuidam de Montfort.

6 CRAFFTO secundus in hac stirpe, floruit circa annos Salutis reparatæ 1300. & Vdalricum filium reliquit.

7 VDALRICVS, ex comitissa à Vuirtemberg Crafftonem tertium progeniuit, & Gotofridum tertium, episcopum Vuirceburgensem, electum 1318. & Adelhaidem, quæ comiti ab Helfenstain collocata erat.

8 CRAFFTO tertius isthoc nomine, ex landgrauia de Leuchtenburg quatuor filios progeniuit, videlicet Albertum, Ludouicum aduocatum Eboracensis cœnobii apud Ostrofrancos, qui vixerat circa annum 1360: Albertum secundum Herbipolentem præsullem, electum anno 1340: & Fridericum antistitem Babenbergensem, eodem anno consecratum.

9 ALBERTVS primus, ex Elisabeta comitissa de Heningau, Crafftonem quartum dedit.

10 CRAFFTO quartus, ex comitissa Ottingensi tres filios, & vnâ filiam progeniuit, videlicet Crafftonem quintum, Gotofridum quartum, & Georgium episcopum Patauiensem, electum anno 1388. Irmengardis filia nupsit comiti cuidam à Nassouu.

II GOTO-

II GOTOFRIDVS, quartus ista appellatione, ex comitissa de Hennenberg Gotofridum quintum, Gerlacum & Goczonem procreauit, qui burggrauis Norinbergensibus vendidit Chrentzhaym, Vuasserdruhendingen, & Vffingen. hoc factum adferunt Annales, quòd eorum vnus Romani regis filiam duxisset: cuius luxui cum vellet coniuere, ad hanc redactus necessitatem fuerat.

12 CRAFFTO quintus quarti filius, & Gotofridi quarti germanus, ex Helena Vuirtembergensi, Vdalrici filia, quatuor filios, & quinque filias genuit: videlicet Ludouicum & Philippum canonicos Colonienfes & Argentinenses: Sigismundum canonicum Augustanum, decanum Argenteratensem: Georgium, qui comitissam à Sultz habebat in coniugio: & Albertum. Filiarum Margaretha Alexandro Rheno Palatino, comiti Sponhaymensi: Elisabeta, Vuolfango comiti à Leonstain, nuptum tradita fuere. Cæteræ sanctimoniales extitere, Clara in Staynach, Catharina in Kirchen, & Helena in Liechstern.

13 ALBERTVS, ex Vuandelberga comitissa à Zolern * Nostra verò tempestate vixit Ludouicus Cazimirus comes ab Hohenloe, cum filijs & cognatis.

SEQUVNTVR BOIARIÆ BOIORVM QVÆ GENTIS ANTIQVÆ MVNIA PROVINCIALIA, atque dignitates hæreditariæ.

10 MARESCALCI DE DORNBERG, KVLENTAL & Bogspurg, quorum aliqui & Dapiferi fuere. Erant sanguine iuncti marescalcis à Pappenhaym.

1 IORDANVS & Insarus, inter proceres Bauariæ citantur de anno 1120.

2 SIGEFRIDVS, progeniuit Sigefridum alterum. Cuius frater Marquardus, Arnoldum monachum reliquit, & Gertrudem monialem. Citatur verò Sigefridus de anno Domini 1130.

3 SIGEFRIDVS secundus, floruit circa annum Salutis 1152. & genuit Sigefridum tertium, & Salomen monialem.

4 SIGEFRIDVS tertius in familia hoc nomine floruit circa annum 1220. & Sigefridum quartum reliquit.

5 SIGEFRIDVS quartus, ex coniuge ingenua de Reichen, Henricum & Sigefridum quintum procreauit. Vixit anno corrente 1241.

6 SIGEFRIDVS quintus, Henricum filium genuit, & Annam marescalco à Pappenhaym locatam. Floruit anno 1260.

7 HENRICVS primus, quarti Sigefridi filius, & quinti frater germanus. cognomento dapifer de Culentall, ex Guta à Gumpenberg reliquit Sigefridum sextum, & Berchtoldum.

8 HENRICVS secundus hoc nomine, Sigefridi quinti natus, floruit & citatur de anno 1270.

9 SIGEFRIDVS septimus in stirpe, Henrici primi filius: ex Sophia de Eisenburg genuit Berchtoldum secundum, & Sigefridum octauum, cui vxor fuerat ingenua de Vuil-denuard.

10 HENRICVS quartus, & Berchtoldus secundus, florere anno 1300. Quorum Berchtoldus coniugem à Fronberg habuerat, vulgò & in diplomatibus appellatus dapifer de Culentall.

11 BERCHTOLDVS tertius, filius Sigefridi sexti, ex domina de Haglé Sigefridum octauum tulit, qui in sua linea postremus fuerat, & obierat circa annum 1400.

12 HENRICVS tertius, Sigefridi quarti filius, de altera linea, progeniuit Henricum quintum, & Sigefridum nonum, cognomento Marescalcum de Oberdorf. Cuius filius Henricus quintus ex coniuge à Matzofues lineam sui generis, hoc est secundam, de qua loquimur, deseruit ac finiuit.

13 SIGEFRIDVS sextus, floruit circa annum Incarnationis 1260. & ex filia marescalci à Biberbach progeniuit Engelhardum, Sigefridum decimum, Henricum sextum: & duas filias, quarum vna nupsit marescalco à Biberbach, altera verò ingenuo ab Hohenekh, anno corrente circiter 1291.

SIGEFRIDVS decimus, cognomento Marescalcus de Oberdorf, ex ingenua de Hohenekh genuit Vdalricum, & Sigefridum canonicum Augustanum. floruit circa annum Domini 1290.

ENGELHARDVS Sigefridi sexti filius, anno corrente circiter 1282, genuit Sigefridum vndecimum, & filiam nuptam nobili de Halyn.

VDAL-

SIG-

V DALRICVS, ex ingenua de Vuesternach, circa annum Salutis 1300. progeniuit Vdalricum secundum, & Sigefridum duodecimum.

SIGEFRIDVS duodecimus, in diplomatis appellatur marescalcus de Pogsberg, circa ann. 1336, ex Imagina de Reichenbach tulit Sigefridum decimum tertium, & Henricum septimū. Quorum Sigefridum cognominem filium reliquit, appellatum de Fayningen.

HENRICVS septimus, Vdalricum quartum & Henricum octauum tulit, ac Ioannem marescalcum appellatum à Bogsperg, 1370.

HENRICVS octauus, vulgò Marescalcus de Oligen, tres filios suscepit, Vdalricum quintum, Sigefridum decimum quintum, Gefouinum, & Sophiam filiam libero à Rechperg nuptam.

V DALRICVS, quintus hoc nomine in stirpe, ex ingenua de Haslyngē, Sigefridum decimum sextum.

SIGEFRIDVS decimus sextus, ex cognomēto Marescalcus de Haushaym, ex ingenua pincernæ Bauariæ à Geyrn filia, Ludouicum & Parceuallum tulit. Qui ex vna de Riethaym Luciam filiam reliquit, Henrico de Fronberg nuptam. floruit circa annum 1400.

GESSOVINVS, ex ingenua de Schmyhen, Engelhardum tulit.

ENGELHARDVS Gefouini frater, secūdus in stirpe, ex ingenua Opferyn procreauit Gefouinum secundum, & Vuolfgangum: & filiam nobili de Nusberg nuptam.

VVOLFGANGVS, ex ingenua de Sumētingen, Engelhardum tertium reliquit. Floruerunt porrò circa annum Domini 1407, in fœdere quodam Sueuiæ nobilium commemorati marescalci à Dornsperg, Sito, vulgò Seytz, cum filiis Sitone & Parzualo, vnà cum Gefouico ac Engelhardo marescalcis de Dornsperg, & Vuilhelmo marescalco de Pogsberg: qui omnes erāt eiusdem profapiz fratruales & patruales.

SUPERIORIS BAVARIAE MARESCALCI DE GUMPENBERG.

1 HILDEBRANDVS, marescalcus de Gumpenberg, circa annum 1280. floruit, & Henricum filium cum duabus filiabus reliquit: quarum Guta dapifero de Culentall nupsit.

2 HENRICVS, ex Clara à Pappenhaym, annum circiter 1330, Ioannem, Henricum, Stephanum, & filiam reliquit Vdalrico marescalco de Oberdorf nuptam. ipse Hēricus senior Ludouici III. Imperatoris vicedominus, seu quæstor erat.

3 HENRICVS, hoc nomine secundus, in profapia, ex cognomento marescalcus à Schernek, progeniuit Ioannem secundum, Chunradum, & Elisabetham Vdalrico marescalco de Oberdorf nuptam.

4 IOANNES, Ioannem tertium genuit, & duas filias: Barbaram Megselrayneryn, & Margaretham.

5 IOANNES tertius ex coniuge Catharina Cunradum secundum, Georgium, Casparum & filiam Beatricem procreauit, Ioanni marescalco de Biberbach nuptam.

6 GEORGIVS, ex ingenua à Schmyhen Georgium secundū, & Eberhardū, produxit. quorū Georgius tertiuū Georgium suscepit, ex Hilaria filia Erasmi marescalci de Biberbach. Et is iterum, tertius inquam Georgius, Georgium quartum, Ioannē & Alexandrū.

SIGEFRIDVS vndecimus, Engelhardi filius, ex Anna de Kaczstajn circa annum ferè 1312, Vdalricum tertium & Hardegonem procreauit, & duas filias: quarum vna Marescalco de Arningē, & altera domino de Guffenberg in Sueuia nupsit.

V DALRICVS tertius, ex duabus vxoribus, de Hohenfels, & altera Anna de Gumpenberg, circa annum 1366. 10 progeniuit Hiltebrandum, Sigefridum quartum decimum, Vdalricum quintum, & Hardegonem secundum canonicum.

HILTEBRANDVS, ex coniuge de Vuelden vnicam filiam genuit, ingenuo cuidam à Stayn nuptam.

V DALRICVS quintus, ex Elisabetā de Gumpēberg filiam tulit, locatam domino à Schellenberg. 20

SIGEFRIDVS quartus decimus, frater germanus Vdalrici quinti, & Hiltebrandi, vulgò Marescalcus à Pogsperg, ex coniuge à Preysingen tulit Vdalricum septimum, & duas filias: quarum vna monasticen professa, altera nupsit Baroni à Bragmont.

V DALRICVS septimus, ex ingenua de Bremberg, Egidium marescalcum tulit, & duas filias: vnā ingenuo de Homburg, & alteram nobili de Frōberg collocatam. 30

EGIDIVS, ex coniuge de Riethaym genuit Sebastianum, Ioannem, & Vdalricum octauum: & filiam locatam ingenuo de Gundelczhaym.

SEBASTIANVS, ex vna de Gumpenberg Vdalricum nonum reliquit.

BVRCARDVS, nostra memoria floruit. 40

7 STEPHANVS Henrici secundi, de quo supra facta est mentio, frater germanus, Henrici primi ex Pappenhaymeni filius, ex ingenua de Bogsperg, cuius mater fuerat vna de Kyndfekh, progeniuit Henricum quartum, Stephanum secundum, & Ioannem commendatorem. filiam denique abbatissam in Schonfeld. Qui partem comitatus Moringēsis in Bauaria vendiderunt Erchengero marescalco à Pappenhaym, anno 1414.

8 HENRICVS hoc nomine in familia quartus, ex duabus vxoribus, Zeugeryn, & altera Sibylla de Biberbach, vidua Vuolfgangi Hopfinger, circa annum Domini 1416, genuit Henricum quintum, & Christophorum, quorum Christophorus ex ingenua à Stettē nihil tulit. Sorores illorum, vna nobili Bauariæ à Tamberg, altera Vuilhelmo nobili Sueuiæ equiti à Freyberg nupsit. 10

9 HENRICVS hoc nomine in genere isto quintus, ex coniuge sua Pflugyn, cuius mater fuerat Libera à Rechsperg, progeniuit Leonhardum, Vuolfgagum, & Ioannem canonicum Ratisponensem.

10 VVOLFGANGVS, ex Hilaria marescalci de Biberbach filia, tulit Vualtfarem, & Casparum canonicum Ratisponensem.

11 VVALTHASAR Vuolfgangi filius, Ioannem & Harduicum procreauit.

12 EBERHARDVS filius Georgii, nepos Ioannis: Georgii secundi frater germanus, ex ingenua de Sekhendorf Georgium tertium, Vualterum & Sebastianum commēdatorem tulit. Vnamq; filiam, nobili viro à Ramyngen collocatam.

20 13 VVALTHERVS, ex Magdalena à Konner, camerarii Sueuiæ filia, Vualtherum secundum, & Catharinam à Gemmyngen procreauit.

14 VVALTHERVS secundus, prioris filius ex ingenua à Vualdekh Ambrosium canonicum genuit.

15 GEORGIVS tertius hac appellatione in familia, frater Vualtheri secundi, & primi filius, ex Barbara à Camer suscepit Vuilhelmum, Vuolfgangum, & Margaretham coniugem liberi de Torringen.

16 VVILHELMVS, in coniugio habuit ingenuam de Adelmanshufen.

17 VVOLFGANGVS hoc nomine tertius, in matrimonio habuit vnā Zelteryne.

30 18 ALEXANDER & Ioannes, filii Georgii tertii: quorum Alexander Ambrosium genuit. Huius soror ingenuo à Paulsdorf nupta fuerat. Ambrosius adhuc viuuit canonicus Ratisponensis & Frisingensis, præpositus Basiliensis, vir memoria posteritatis nō indignus.

DAPIFERI DE CVLENTALL, IDEM sunt, quos antea enumerauimus Marescalcos de Dornsperg.

DAPIFERI de Vualvuurfstetē: Rabanus huius stirpis, circa annum Domini 1340, canonicum Aichtetenensem egit. & postea ad apicem Episcopii ibidem vocatus, floruit adhuc circa annum Domini 1380.

PINCERNÆ DE REICHENECK.

40 PINCERNÆ de Avue: Ludouicus à Rudolpho dūce Bauariæ Schvuabekh castro præficitur, anno Domini 1298, in bello aduersus Sigefridum episcopum Augustanum.

LIBERORVM DE TORRINGENGENEALOGIA, in quorum candidis insignibus erant tres rosæ rubræ.

1 VVILIBOLDVS, ex ingenua de Vitenbach procreauit quatuor filios, & tres filias: videlicet Ioannem, Chunradum, Fridericum, Sigefridum: Agnetem domini ab Vtendorf, Sophiam ingenui à Grensyn coniugem, & tertiam cuidam ab Herskirchen locatam.

50 2 FRIDERICVS, Vuiliboldi filius, genuit duos filios, Henricum & Thomam: & filias tres, quarum Apollonia nupsit comiti à Degernbach, Sigēua domino à Leyningen, & Barbara Rapolto de Petra, pincernæ de Augia.

3 HENRICVS, filius Friderici, floruit circa annum Salutis nostræ 1210, & procreauit Ioannem secundum, Sigefridum secundum, & Rapoltum. Filiarum, Vrsula ingenua à Preysingen, Agnes libero de Fronhouen, & tertia nobili equiti de Altouechlen, nupsere.

4 IOANNES Henrici filius, ex nobili de Fronhouen progeniuit Fridericum, Vualthasaram, Thomam, & Agnetem pincernæ de Augia nuptam.

5 FRIDERICVS, ex Agnete baronissa de Seuelden procreauit Casparum, Ioannem tertium, Sigefridum tertium, Georgium, & duas filias: quarum Kunigundis domino

à Grensen, & altera ingenuo de Herskirchen desponsatur. floruerunt omnes isti circa annum Domini 1284.

6 CASPAR filius Friderici, ex ingenua de Herskirchen, Ioannem quartum, & Henricum tulit.

7 HENRICVS, ex Margaretha de Mermeson procreauit Fridericum secundum, Casparum secundum, & Rapoldum tertium: quorum Caspar ingenuam à Vualdenuard in matrimonio habuit.

8 FRIDERICVS hoc nomine in stirpe secundus, cognomento de Vttenbach, ex Agnete libera de Fronhouen tulit Rapoldum quartum, Ioannem quartum, Casparum tertium: & filias, quarum Anna marescalco à Pappenhaym, secunda comiti de Messenhufen, tertia nobili de Herskirchen copulantur, quarta denique alicuius de Buochperg coniunx exitit floruerunt circa annum 1300.

9 Caspar, hoc nomine secundus Friderici filius, ex ingenua de Herskyrchen procreauit Ioannem quintum, & Henricum tertium.

10 HENRICVS hoc nomine tertius, ex Margaretha baronissa à Gundelzingen tulit Georgium & Vuilhelmum, quorum Georgius ex ingenua de Wolfstain filiam reliquit, Georgii à Losenstain Austriae reguli coniugem.

11 VVILHELMVS Henrici filius, ex Barbara de Preysingen, & altera coniuge Catharina de Fronberg, tulit Georgium quartum, & Sigefridum.

12 GEORGIVS hoc nomine in prole quartus, Vuilhelmi filius, ex Barbara de Tauffkirché genuit Bernhardum, Vitum, & Vrsulam à Benczenau. Cuius frater Vuilhelmus iunior, ex cognomento de Bekenstain, ex Æmylia de Seibelsdorf, Vuilhelmum tertium reliquit, qui vixit anno Salutis 1482.

13 RAPOLTVS hoc nomine quintus in familia, Friderici filius, & Casparis frater germanus, ex comitissa de Messenhufen produxit Rapoldum sextum, Vualtherum, Fridericum, & filias: quarum Anna marescalco de Biberbach Vuilhelmo, altera alicui de Vuildenuard nupsere.

14 VVALTHASAR, vel Vualtherus secundum alios, ex coniuge Clofneryn, Ioannem sextum, Sigefridum, & Osualdum genuit.

15 OSVALDVS, ex ingenua de Leyningen Osualdum secundum procreauit.

16 OSVALDVS secundus, ex domina à Fronberg Georgium reliquit, hoc nomine in stirpe quintum.

17 GEORGIVS quintus suae appellationis, ex Agnete de Lechsperg genuit Adamū, Sigefridum, & duas filias: Anastasiam, domino ab Hassenstain Bohemo: & alteram, cuiusdam Nothafft desponsatam.

18 SIGEFRIDVS, Osualdum tertium, & Casparum quartum.

19 VITVS, ex cognomento Dominus in Iberbach, Georgii filius, ex Magdalena de Kamberg procreauit Ioannem septimum, & duas filias: quarum Margaretha ingenuo à Taufkyrchen, & altera alicui à Stouffen & Erenfels collocatur.

LIBERORVM A FRONHOVEN GENEALOGIA, in quorum rubris insignibus per longum sectio

candida transit.

1 CASPAR, ex Sophia comitissa à Zolern, circa annum Domini 1310, genuit Georgium.

2 GEORGIVS, ex Anna à Preysingen, Vuilhelmum procreauit, anno labente 1336.

3 VVILHELMVS, ex Anna quadam coniuge Vuilhelmum secundum reliquit, qui floruit anno 1366.

4 VVILHELMVS secundus hoc nomine, ex Clara comitissa à Montfort Henricum & Theseum tulit, anno incarnationis Dominicæ 1391. Reliquit & filias, Claram & Catharinam.

5 HENRICVS, ex ingenua à Buochperg duas filias suscepit: quarum Margaretha libero Gaudentio à Rechperg, Clara alicui de Fronberg traditæ sunt.

6 THESEVS, frater germanus Henrici, duas habuit in matrimonio: Annam à Nufberg, & Margaretham de Penczenau. Ex quibus circa annos 1410. genuit Georgium, Ioannem, Martinum, Iacobum, Catharinam Fronbergerinam, & alteram baroni ab Haydekh locatam.

7 IOANNES, Thesei filius, ex ingenua de Fronberg Iacobum reliquit.

8 IACO-

8 IACOBVS, ex Barbara de Vuolkhenstain baronissa Tyrolensi, Annam filiam tulit, Vdalrico marescalco à Pappenhaym nupram.

9 GEORGIVS, frater Ioannis, alter Thesei filius, ex Veronica à Fröberg Iacobum & Catharinam genuit.

10 MARTINVS, frater Ioannis & Georgii, ex Anna Kretzeryn procreauit Theseum secundum, Ioannem, Wolfgangum, Margaretham, & Barbaram coniugem Vualtheri de Vuerdenuu.

11 WOLFGANGVS, Martini filius habuit in coniugio ingenuam Trauneryn.

LIBERI AB HATDECK.

1 BERNHARDVS, floruit circa annum Domini 1292.

2 CHVNRAVDVS, Georgius, & Hildebrandus, anno 1355.

3 GEORGIVS, & Wilhelmus, 1360.

4 WILHELMVS, genuit Georgium, Herbrandum, & Ioannem.

5 HERBRANDVS, ex ingenua de Sighyngen produxit, circa annum Salutis 1381. Fridericum.

6 FRIDERICVS, ex Beatrice ducissa à Dekh Ioannem tulit, anno incarnationis Dominicæ 1410.

LIBERI BARONES A LABER.

1 HADAMARVS, floruit anno Salutis 1260.

2 HARDMANNVS, ex Omelia filia pincernæ ab Etpach, tulit Dorotheam nuptam Chunrado filio iunioris Haubtonis marescalci de Pappenhaym, anno incarnationis Domini 1460.

LIBERI A SEVELD.

1 MARQUARDVS, Ludouici quarti Imperatoris consiliarius erat, circa annum Domini 1324.

LIBERI A REICHENBACH, ET STRAV- lenberg: in quorum armis erat sagitta aureum ferrum, in atro clypeo.

1 CHVNRAVDVS: ex Erentrude comitissa de Habsburg, circa annum millesimum procreauit Hedvigem filiam, nuptam Rudolpho regi Burgundia. Fundauit autem Elvagenense primus cœnobium, & possidebat oppidum Schriessen inibi situm.

2 CHVNRAVDVS secundus hoc nomine, floruit circa annum 1268.

3 REYNHARDVS, anno 1270. ad famam venit.

4 ANONYMVS quispiam de Reichenbach, circa annum Domini 1290, legitur filiam suam Gattam nuptui tradidisse marescalco à Callatin.

5 HENRICVS, duxit vxorem filiam marescalci ab Oberdorf, anno à nato Christo 1330.

6 HENRICVS, iunior, vixit anno 1361.

Nos ipsi vidimus hoc nomine quendam optimæ spei adolescentem, qui in obsidione Budensi à Thurcis in fuga Christianorum comprehensus, occisus est, anno Domini 1541.

INGENVI BOIARIAE DE HOHENVELS.

1 CHVNRAVDVS, floruit anno 1220, & reliquit Philippum & Chunradum.

2 CHVNRAVDVS hoc nomine secundus, circa annum Salutis nostræ 1240, genuit Fridericum.

3 FRIDERICVS, anno in viuis fuerat 1270.

4 ALBERTVS, præfulem Aichstetensem egit anno labente 1344.

5 GEORGIVS & Wolfgangus, anno in fama erant 1361.

6 WALTHERVS, circa annum 1377, procreauit ex filia Vdalrici de Oberdorf Fridericum, ipse in bello occubuit 1377.

7 FRIDERICVS claruit apud Boios circa annum adhuc 1355.

INGENVI BOIARIAE DE AICHBERG.

1 GVNTHERVVS, ex ingenua de Brennberg Hildebrandum, Georgium & Henricum tulit.

- 2 GEORGIVS, duos filios reliquit, Gebhardum & Barcefalonem.
 3 GEBHARDVS, ex ingenua de Fronberg Ioannem tulit.
 4 IOANNES, duas fortitus vxores, baronissam à Croy Belgam, & alteram comitissam ab Ottingen, reliquit tres filias: quarum vna nupsit Vdaltico comiti ab Ortenburgh, secunda ingenuo de Leyningen, tertia domino à Degenberg, quarta nobili equiti de Oberhag.
 5 HENRICVS, frater Georgii & Guntheri, ex nobili foemina à Fronberg Georgiū secundum tulit, & filiam locatam alicui de Fronberg.
 6 HILTEBRANDVS, Guntheri filius, ex coniuge Zengerina Vuilhelmum procreavit.
 7 WILHELMVS, ex ingenua à Vuolffstain apud Ostrofrancos, liberos post se reliquit, quos nondum deprehendere potui. Fertur habuisse & alteram coniugem ab Oberdorf.

INGENVI DE VVEILHAYM.

- 1 BERNHARDVS à Vueilhaym, literis citatus reperitur de ann. 1120, genuit Bernhardum secundum, & Nordbertum abbatem, qui sedit circa annum Salutis 1140.
 2 BERNHARDVS secundus, genuit Bernhardum tertium, & Berchtoldum annum circa 1150.
 3 BERNHARDVS tertius, genuit Henricum & Gabonem, circa annum Salutis 1175.
 4 HENRICVS, Bernardi tertii filius, anno corrente 1218. procreavit Henricum alterum, Ortolphum, Gebhardum, Henricum canonicum Frisingensem, & Agnetem de Seuld.
 5 GEBHARDVS, circa annum Salutis nostræ genuit Henricum, Gebhardum, & Elisabetam de Riede.
 6 HENRICVS, primi filius, aulicus Rudolphi Habsburgensis Cæsaris, pagum Vczingen ab Hiltebrando marescalco de Pappenhaym feudo accepit, anno 1308.
 7 HENRICVS, anno Salutis reparatæ 1297, Hartmannum reliquit.
 8 HARTMANNVS, procreavit Vualtherum & Ortolphum, qui floruerunt circa annum 1340.

INGENVI DE STAYNHAYM.

- 1 SIGEFRIDVS, reliquit alterum Sigefridum, Vuilhelmum, Chûradum & Eberhardum.
 2 EBERHARDVS, ex Agnete à Vuesternach genuit Henricum, Ioannem, Sigefridum & Vuilhelmum commendatorem.
 3 VVILHELMVS, frater Eberhardi ex coniuge de Harlingen Sigefridum tertium procreavit.
 4 SIGEFRIDVS tertius, ex Margaretha de Buchel Ioannem & Sigefridum quartum procreavit.
 5 IOANNES, ex duabus vxoribus, Elisabeta de Bernstad, & altera de Schmyhen, Henricum produxit.
 6 HENRICVS, floruit circa annum Domini 1480, & ex ingenua de Rot Bernhardum, Ioannem, & Michaellem procreavit.
 7 IOANNES, ex coniuge à Rot, Georgium, Geneuam & Mariam procreavit anno labente 1500.

INGENVI DE VVILDENAVV.

- 1 GEORGIVS, ex ingenua de Nulsdorf procreavit Fridericum, & duas filias: vnam locatam nobili equiti à Graufen, Agnetem: alteram, ingenuo de Leymingen.
 2 FRIDERICVS, ex quadam ingenua Forstern tulit Georgium, & duas filias: Vualburgim, locatam nobili Bauariæ equiti Nothafft, & Catharinam Lauberyn.
 3 GEORGIVS secundus hoc nomine, ex Barbara à Ror tulit Georgium, Fridericum, Henricum, & tres filias, Barbaram locatam pincernæ ab Avu, Agnetem de Parsperg, & tertiam.
 4 HENRICVS, ex filia liberi à Torringen procreavit Richerum, Henricum, Ermentrudim à Taufkirchen, & alteram Henrico Nothafft nuptam.
 5 HENRICVS secundus hoc nomine, ex ingenua à Paulsdorf Georgium & Vincentium de Aham procreavit.

- 6 GEORGIVS, duas habuit in matrimonio claras foeminas: vnam à Sundhaym, & alteram à Vualdekh, vnde procreavit Vuilhelmum, Vitum & Georgium. Quorum Vitus ex coniuge à Bentzenavu Vuilhelmum secundum produxit, & Casparum de Aham.
 7 VVILHELMVS, ex vna Stekhyn de Stekhalekh, Diepoldum & Casparū genuit.
 8 CASPARVS, ex ingenua Megselrayneryn Benedictum de Aham filiū reliquit.
 9 GEORGIVS, frater Vuilhelmi ex ingenua à Preysingen, Georgium & Laurentium de Aham tulit.
 10 LAVRENTIVS, ex nobili de Fronhouen, Georgium secundum procreavit. Cui vxor fuerat ingenua à Rod.
 11 VVILHELMVS hoc nomine tertius, ex ingenua ab Aham Erasmus protulit, & tres filias: videlicet Dorotheam Zengeryn, Heczenakheryn, & tertiam.
 12 ERASMVS, procreavit Henricum, Vuolfgangum, Vigilium, & Barbaram à Frofberg, alteramq; ingenuo ab Aichperg nuptam.
 13 HENRICVS, ex ingenua à Gumpenberg Vuolfgangum procreavit: & duas filias, nuptas Vuolfgango à Preysingen, & Vigilio de Fronhouen.

INGENVI A PENZENAVV ET CAMER.

- 1 VVARDMVNDVS, floruit circa annum Domini 1300.
 2 OTTO, ex ingenua de Haldenberg Ludouicum genuit.
 3 LVDOVICVS, ex nobili de Reischach procreavit Ioannem.
 4 IOANNES, ex Vrsula à Freyberg Vuernherum, Ioannem, Ottonem, Stephanum, Dorotheam & Agnetem genuit, coniugem Stephani à Schuangau. Quorum Ioannes canonicus Frisingensis fuit.
 5 VVERNHERVS, ex Dorothea à Knouvingen, cuius mater fuerat baronissa à Klingenstain, procreavit Ioannem secundum, & Annam coniugem Sigismundi de Vuelden.
 6 IOANNES hoc nomine secundus, coniugem habuit baronissam à Rapperstain.
 7 OTTO, frater Vuernheri, Ioannis primi filius, ex Elisabeta sorore Ioannis à Fronsperg, & altera ingenua à Bergen, procreavit Ottonem quintum, Georgium, Vuilhelmum, & Lupoldum.
 8 OTTO tertius hoc nomine in profapia, ex nobili ab Alpibus genuit filiam, coniugem Cunradi à Braytenstain.
 9 GEORGIVS, ex ingenua à Vualdenfels, cuius mater fuerat vna à Brandenburg, genuit Georgium, & Ioannem: quem Maximilianus, Cæsar obsessum in arce Kopstain, captumq; capite adfecit.
 10 GEORGIVS hoc nomine tertius in stirpe, duas habuit in matrimonio, ingenuam de Caminata, & alteram à Diessen, ex quibus procreavit Simpertū, Andream, Georgium, Ioannem, Martinum, Catharinam, Margaretham & Apolloniam.
 11 SIMBERTVS, ex Kunigunde à Klingenstain tulit Ottonem, Iacobum, Christophorum, Benignam, Margaretham, Annam & Barbaram.
 12 LVDOVICVS & Fridericus procreauerunt nostra memoria Ioannem Fridericum, Ioannem Chunradum, & alios plerosq; canonicos. Horum alterius filia nupsit Michaeli à Preysingen.

INGENVI A PREYSINGEN, QVI IN RVbris armis alba mœuia gerunt, quorum aliqui à Kravynkhel cognominabantur.

- 1 ALBERTVS, citatur in literis de anno Domini 1130. vna cū Sigefrido de Dornsperg, & Sigefrido de Camberg.
 2 ALBERTVS secundus, floruit circa annum Domini 1230, cuius soror Vrsula domini à Torringen coniunx fuerat.
 3 HENRICVS, vixit annum circa 1260.
 4 CHVNRAVVS, anno 1270.
 5 GEORGIVS, vulgò à Cranynkh nuncupatus, reliquit Rudolphum, Fridericum, & Chunradum.
 6 RVDOLPHVS, coniugem habuit de Altornchlen.
 7 FRIDERICVS, Rudolphi frater, filiam liberi à Torringen in coniugio habuerat.

8 HENRICVS secundus, frater Georgii, Thomam pro genuit, & Barbaram filiam
Wilhelmi à Torringen. erat Ludouici quarti Cæsaris consiliarius, circa annum 1324.

9 THOMAS, Henrici filius, circa annum Salutis reparatæ 1390. Wolfgangum tu-
lit: & duas filias: quarum vna Henrico marescalco à Pappenhaym nupsit, altera marescal-
code Oberdorf.

10 WOLFGANGVS, ex ducissa à Tekh circa annum 1400, Erasmus, Wolgan-
gum, & duas filias genuit: quarum vnam Georgius de Aham, alteram Vuilhelmus de A-
ham, vxores duxere.

11 RVDOLPHVS, ex Anna de Pogsberg filiam tulit, Thomæ de Fronberg colloca-
tam: & filios, qui sequuntur. 10

12 SIMON & Erasmus procreauerunt, qui nostra memoria clarent. Inter quos Ioā-
nes, Vuolfgangus, Philippus & Michael, belli studiis celeberrimi. hoc cognomine super-
est & Vuolfgangus Henricus canonicus.

INGENVI A MEXLRAYN.

1 OTTO, ex coniuge à Schonekh Vuilhelmum procreauit.

2 VVILHELMVS, duas consecutus est vxores: vnam à Bogspere, & alteram à Frö-
berg. ex quibus tres filios tulit, Vuilhelmum, Ioannem & Ludouicum, & vnam filiam in-
genuo ab Aham nuptam.

3 VVILHELMVS secundus hoc nomine, ex ingenua de Gumpenberg, Bernhar-
dum & Ioannem suscepit. Dicitur in matrimonio habuisse & Annam marescalci à Dorn-
spere filiam. 20

4 IOANNES, Vuilhelmi frater germanus, ex Barbara à Gumpenberg Vuilhel-
mum tertium, & duas filias tulit: vnam Georgio à Fronberg, & alteram alteri à Fronberg
nuptas.

5 VVILHELMVS tertius hoc nomine, ex Veronica à Seiboldstorf pro genuit Chri-
stophorum præpositum, & Margaretham vxorem Christophori Fugs in Kopffstayn.

6 LVDVICVS, Ioannis frater, & Vuilhelmi primi filius, secundiq; frater germa-
nus, ex Anna de Rietham tulit Vitum, Sebastianum & Georgium.

7 VITVS, ex ingenua de Vualdekh, Vuolfgangum & Magdalenam à Gumpēberg 30
procreauit, ac Veronicam nescio cui nuptam.

8 SIGISMVNDVS, Viti frater germanus, ex nobilissima fœmina Augustana Fug-
geryn Reginam reliquit, Vuolfgango à Schellenberg nuptam.

INGENVI A SEIBOLDSTORF, QVORVM

extat domicilium hoc nomine haud procul à Biburgo. Horum aliqui à
Schenkenau cognominabantur.

1 HENRICVS, ex ingenua à Berbing genuit Vuernerum, Sigismundum, Ludoui-
cum & Casparum. Quorum Ludouicus in matrimonio habuit quandam Buetriclyn. 40

2 SIGISMVNDVS, vnus filiorum Henrici ex Sophia de Porta Leonhardū & Geb-
hardum tulit.

3 LEONHARDVS, ex ingenua ab Ebron, Sigismundum & Gebhardum proge-
nuit.

4 GEBHARDVS, ex baronissa ab Abensperg, Hieronymum, & filiam tulit Vuil-
helmi Megselraynero nuptam. Vnde Margaretha prodiit, Christophori Fugs in Tyroli
coniunx, mater Andreæ canonici.

5 CASPARVS, Sigismundi superioris frater ex ingenua à Vuarrenfels & Stauffen,
Ioannem & Vuernerum procreauit.

6 IOANNES, ex baronissa Vuolkhensdorf Lampertum & Erasmus tulit. Quorum 50
Erasmus ex nobili fœmina à Tanberg Ioannem commendatorem Teutonicum procrea-
uit, qui vixerat adhuc anno 1513. Lambertus in coniugio Hakhyn habuit.

7 VVERNHERVS, ex baronissa à Losenstayn tulit Bernhardum, & Magdalenam
à Penczenau: quorum Bernhardus habuerat vnam de Leyningen.

8 VVERNHERVS secundus, frater Sigismundi & Caspari, ex cōiuge de Bugspere
Henricum, Georgium. Christophorum & Vualdpurgim genuit, Henrici de Freyburg
coniugem.

9 GEORGIVS, ex coniuge, marescalci de Oberdorf filia, nullam prolem reliquit.

10 CHRISTOPHORVS, filius Vuernheri, ex ingenua à Nussberg tulit Vuilhel-
mum,

num, Hieronymum, & Sebastianum. Quorum Wilhelmus Rhodiensis commendator
extitit, Sebastianus Vitum reliquit, Sigismundus monasticen professus est.

11 HIERONYMVS, ex ingenua à Vualdekh genuit Christophorum, Vuolfgangū,
& Hieronymum: & alterum Vuolfgangum, canonicum Augustanum.

12 BERNHARDVS & Ioannes, reliquerunt, qui nostra tempestate ad famam ve-
nerunt, Danielem, Wolfgangum, Laurentium, Florianum, & Onophorum, atq; alios plu-
res, quorum nomina non teneo. Viuit & Vuolfgangus Vuernherus canonicus Pa-
tauientis.

INGENVI A RANDECK.

1 HENRICVS, ex ingenua de Ellerbach, cuius mater fuerat libera à Rechperg,
procreauit Henricum, Rudolphum, Ioannem, Chunradum custodem Augustanum: &
filias, quarum vna ingenua à Stayn nupsit, secunda Ioanni Munich Basiliensi, tertia Vdal-
rico baroni à Stoffel, & quarta baroni à Schellenbergh.

2 HENRICVS hoc nomine secundus in stirpe, ex nobili quadam Grompergeryn
Henricum tertium tulit.

3 HENRICVS tertius, fratrem habuit Chunradum canonicum Augustanum, qui
vixit circa annum 1330.

4 RVDOLPHVS, frater Henrici secundi, & primi filius, ex ingenua de Zilinhart
genuit Vuolfgangum, Burcardum, & Ioannem canonicum Constantiensem.

5 IOANNES, ex ingenua à Blumekh reliquit Balthasarem, Casparum & Martinū.
Quorum Balthasar in coniugio habuit vnam à Reichen nobilem Basiliensem, Martinus
nobilem à Landenberg, & Caspar ingenuam Lyndouientem.

INGENVI A LAYMINGEN.

1 ERASMVS, ex ingenua Schonsteterin Georgium tulit.

2 GEORGIVS, ex quadam nobili Omelia Erasmus & Sigefridum.

3 ERASMVS, ex Kunigunde coniuge Erasmus tertium, Leonhartum episcopū
Patauientem, & Christophoram, qui Benignam Fronbergerin coniugem habuit.

4 ERASMVS secundus, ex ingenua Fronbergerin procreauit Georgium, Ioan-
nem, & filiam cuidam à Fronberg nuptam. 30

5 SIGISMVNDVS, ex Omelia à Fronberg Erasmus produxit.

6 ERASMVS, in matrimonio habuit ingenuam de Aichperg.

7 ACHATIVS, floruit nostra memoria, cum fratribus & fratruelibus. Floruit no-
stro æuo & Henricus à Laymingen.

INGENVI A ZILENHART.

1 WOLFGANGVS, ex nobili ab Ellerbach genuit Ioannem, Vuilhelmum, Henri-
cum, Vuolfgangum, & Sigefridum, qui occubuit in bello.

2 IOANNES, filius Vuolfgangi, ex ingenua de Neidperg Georgium & Elisabetam
tulit.

3 GEORGIVS, ex Omelia de Riethayn nullam prolem reliquit. 40

4 VVILHELMVS, frater Ioannis, ex ingenua à Velberg genuit Vuolfgangum
canonicum Spirenses, Vuilhelmum, & monialem in Eslingen.

5 HENRICVS frater Ioannis & Vuilhelmi, ex coniuge Vrsula à Vuolvard,
Vuolfgangum decanum Augustanum produxit.

6 VVOLFGANGVS, frater germanus Henrici, Vuilhelmi & Ioannis, ex Mechtil-
de à Rosenberg Eberhardum & Cunradum reliquit.

7 CHVNRAVVS, ex Anastasia à Vuerdnau Anastasiam filiam genuit.

8 SIGEFRIDVS, cum fratribus, fratruelibus ac patruelibus, nostra claret me-
moriam.

INGENVI AB ALTHAYM A PAGO NOMI-
nati, qui inter Brunouiam & Riedam Bavarie visitur.

1 THEODERICVS, genuit Iacobum & Theodericum.

2 THEODERICVS secundus, procreauit Reymbholdum, Ioannem, & Fridericū
canonicum Augustensem, 1260.

3 BERNHARDVS, Sigefridum reliquit.

4 SIGEFRIDVS, ex Elisabeta Crafftonem & Chunradum suscepit, circa annum
Domini 1132.

5 CHVNRAVVS, Sigefridū & Ioannem tulit, anno incarnationis Domini 1140.

6 SIGEFRI DV S, Philippum, Rheybholdum & Sigefridum genuit.

INGENVI DE CAMERBERG.

1 SIGEFRI DV S, citatur in literis de anno Domini 1130.

2 ANONYMVS quispiam à Camerberg, ex Salome coniuge genuit Arnoldum & Vdalricum, anno currente 1270.

3 VDALRICVS, genuit Arnoldum secundum, Vdalricum secundum, Henricū & Vvilhelmum, circa annum 1330.

4 VDALRICVS secundus, ex Anna coniuge Henricum secundum produxit.

5 DEGENHARDVS, floruit adhuc anno nostræ Redemptionis 1330.

6 HENRICVS secundus, filius Vdalrici, ex Opferin coniuge, circa annum 1450. Henricum procreavit, & filiam ingenuo de Haslingen locatam.

7 HENRICVS tertius, habuit in consortio vitæ nobilem fœminam à Knorringē.

INGENVI A LECHSBERG.

1 HENRICVS, floruit anno currente 1200.

2 CHVNRA DV S, reliquit Chunradum, Hermannum, Rupertum, & Gertrudim abbatissam in Schonfeld.

3 CHVNRA DV S secundus, ex Gertrudi coniuge genuit tertium Chunradum.

4 RVPERTVS, ex cognomento de Ernbach, Rupertum secundum genuit.

INGENVI DE GREIFFENBERG.

1 OTTO, ex Vtra coniuge Ottonem secundum procreavit, & filiam Arnoldo de Messenhusen comiti Bauariæ locatam.

2 Otto secundus, ex Adelhaide à Camerberg Ottonem tertium, Ioannem, filiamque Elisabetam procreavit.

3 OTTO tertius, ex Vrsula à Schmyhen Margaretham vnicam filiam suscepit, ingenuo cuidam à Knorringen desponsatam.

INGENVI A LETMBERG.

1 ERASMVS, procreavit Erasmus alterum.

2 ERASMVS secundus, ex cognomento Diues, Henricum, & duas filias reliquit: quarum vna Chunrado de Haymhouden, altera Monacho cognominato de Pfavuenhausen nupsit.

3 HENRICVS, procreavit Eberhardum, Petrum, & Berengarium. Quorum Berengarius ex nepte regis Cypri, circa annum 1420, liberos reliquit.

4 EBERHARDVS & Chunradus, fratres: quorum alter secundum reliquit Eberhardum.

5 EBERHARDVS secundus, Petrum tulit, & duas filias: quarum vna ingenuo de Vuesternach nupsit, altera pincernæ de Geyrn.

6 PETRVS, floruit circa annum Domini 1445. & genuit Casparem, Blasium, & vnam abbatissam in Oberschonfelden.

INGENVI A VVILDENBERG

& Ebrom.

1 IOANNES, ex coniuge à Dottenhaym procreavit Ebronem Vdalricum, Ebronem Henricum, Ebronem Ottonem, & Ioannem præpositum Salisburgensem.

2 VDALRICVS Hebron, ex ingenua de Nusperg Vdalricum secundum, & duas filias tulit: quarum Elisabeta nupsit ingenuo de Fronberg, altera monasticen professa est.

3 VDALRICVS secundus, duas habuit coniuges: vnā Degenbergerinā, & alteram Elisabetam à Gumpenberg, ex quibus genuit Petrum, Christophorum, Henricum, & Ioannem, omnes cognominatos de Hebron: quorum Christophorus præpositum Salisburgensem egit.

4 IOANNES, præfectus aulæ ducis Bauariæ, in matrimonio habuit Barbaram de Paulsdorf, cuius frater Petrus ingenuam à Vuesternach coniugem accepit.

5 HENRICVS, Arnoldum reliquit, ex Elisabeta de Vueigs.

6 HENRICVS secundus, Vdalrici secundi filius, vulgo cognominatus dominus de Schernek, tres sortitus est vxores, primam Annam à Vueisbriach Carenthanam, secundam Veronicam de Aham, & tertiam Veronicam de Bencznavu. Ex quarum postrema procreavit Ioannem, Christophorum, Vuolfgangum, Henricum, Arnoldum, Nicolaum, Vdalricum, Ebronem, & Iodocum commendatorem.

7 EBRONVS, ex ingenua à Tamberg filias genuit, Margaretham ingenuo à Serbelsdorf, & Vrsulam nobili equiti de Vueigs locatam.

INGENVI DE HALDENBERG.

1 CHVNRA DV S, circa annum Domini 1280. floruit: & post se reliquit Hermannum, Cunradum & Engelscalcum.

2 CHVNRA DV S secundus, anno labente à nato Christo 1294, procreavit Chunradum, Hermannum secundum, & Kunigundim Henrici à Wolfsperg vxorem.

3 HERMANNVS, vulgo de Sibenaych nuncupatus, tulit Chunradum tertium, & filiam Othoniā Penczenavū traditam.

4 CHVNRA DV S tertius, procreavit Albertum, Henricum, & Vualpurgim nobili equiti à Smyhen copulatam.

5 ALBERTVS, ex Dorothea de Camer Sueviæ dapiferi filia, circa annum 1416. tulit Henricum.

6 HENRICVS, Alberti frater, ex Scholastica tulit Vualdburgim, Georgii ab Hohenstayn vxorem.

INGENVI A FRONBERG, IN QVORVM

insignibus rubris candidus equus saltans erat.

1 FRIDERICVS à Fronberg, in diplomatibus citatur de anno Salutis millesimo tricesimo.

2 OTTO & Sigefridus, ingenui à Fronberg. quorum in literis refertur Otto, de anno 1262. Sigefridus 1320.

3 THOMAS, ex filia Erasmi de Preisingen duos filios suscepit, Sigismundum, & Ioannem marescalcum de Dornspurg: & quinque filias, quarum vna Sigefrido de Torringen nupta fuit, secunda Vdalrico de Stouffen, tertia Ioanni de Verona & la Scala, quarta Georgio de Aichperg, quinta Elisabeta nomine cuidam de Fronspurg, sexta monasticen professa fuit.

4 SIGISMVNDVS, ex quadam nobili fœmina de Tanno procreavit Vincentium, appellatum vulgo de Tannberg.

5 VINCENTIVS de Tanneberg, Vuaramundum & Sigismundum filios procreavit: & duas filias nuptas, vnam domino à Leyningen, & alteram cuidam de Puechperg.

6 SIGISMVNDVS, filias tres suscepit: Vrsulam marescalco de Pappenhaym, secundam Egidio de Monaco, nuptas: & tertiam Margaretham monialem.

7 CHRISTIANVS, Leonhardus, & Gulielmus Ioannes, marescalci de Dornspurg filii fuere.

8 LEONHARDVS, ex filia Marescalci de Biberbach duas filias procreavit: vnam cuidam nobili de Fronhouen, & alteram Ioanni de Leynigen coniunctam.

9 CHRISTIANVS, ex Barbara Turneryn vnū filium Georgium tulit, & Benignā, vxorem Christiani de Leyningen. Georgius porro ex coniuge Nodhaffina tres filias procreavit: vnam nobili de Leyningen, secundam Annam nomine Styriæ baroni de Stubenberg, & tertiam Reginam ingenuo cuidam apud Boiarios Nothafft, collocatas.

10 GVLIELMV S, frater germanus Christiani & Leonhardi, filius Ioannis, ex Barbara de Aichaym duos filios, procreavit, Christophorum & Sigefridum: vnamque filiam, Ioanni comiti ab Ortenburg nuptam.

11 SIGEFRI DV S, Gulielmi filiorum vnus, ex coniuge quadam de Knorringen nihil tulit.

12 CHRISTOPHORVS, ex coniuge quæ fuit vna de Boxavu, alterum Christophorum suscepit, & duas filias: vnam comiti ab Ottingen, alteram nobili à Leublingen, nuptas.

13 IOANNES, circa annum Domini 1440, ex Anna coniuge Ioannem tulit, & Georgium, cum aliquot filiabus, quarum vna nupsit Ottoni à Penczenavu, altera Ioanni à Regensperg, tertia domino ab Alba Saltzburgensi.

14 IOANNES, ex ingenua à Pappenhaym filias duas reliquit: quarum vna nupsit Christophoro Vngnad Styriæ regulo, altera ingenua ab Erpach Sueuo.

15 GEORGIV S frater germanus Ioannis, ex nobili à Layningen Wolfgangum tulit.

16 STEPHANVS, nostra memoria cum fratribus & fratruelibus claret.

INGENVI NOTHAFFT COGNOMINATI

qua adhuc hodie inter Boiarios familia superest, & in aureis armis fluvium caruleum ex obliquo & latere curremtem gerunt.

- 1 ALBERTVS & Henricus, florere ante annos ducentos.
2 HENRICVS cognomine Samcrat, ex ingenua de Reichen Henrichum tertium tulit, & duas filias: quarum Magdalena nobili equiti a Vualdavu nupfit, Barbara ingenuo apud Sueuos de Eglouftayn.
3 HENRICVS tertius, ex coniuge Hofferyn a Synchingen genuit Georgiu, Henricum, & Hemerannum.
4 GORGIVS Albertum reliquit, & Margaretam baroni ab Abensperg nuptam.
5 HENRICVS quartus, Georgii frater germanus, ex ingenua de Rorbach Casparum procreavit, & Hemerannum secundum, & Bernhardum: & duas filias, quarum Magdalena dapifero a Waldburg nupfit, Anastasia & Felicitas virgines mansere.
6 ALBERTVS frater Henrici tertii, & secundi filius, ex ingenua a Wernberg Henricum & Georgium produxit. quorum Henricus Magdalenam a Torringen in matrimonio habuit.
7 HENRICVS hoc nomine quintus, duas consecutus est coniuges: vnam ab Ahā, & alteram Pflugyn. ex quib. vnicum filiu pro genuit, Henricum sextum, & quatuor filias: Annam marescalco a Pappenhaym, Reginam monialem, Cordulam & Felicitatem.
8 HENRICVS sextus, quinti filius, ex Regina a Fronberg tulit Hemerannum tertium, Albertum secundum, Rupertum, Ioannem, & Henricum septimum.
9 HEMERANNVS, Nicolaum, Ioannem, & Sibyllam genuit, Alberti Murer coniugem.
10 SEBASTIANVS, hodie aulicus, praefulis Ratisponensis praefectus, qui olim & Alberti ducis Bauariae gubernator curiae fuerat, qui iam rerum potitur.
11 GEORGIVS Nothafft, cognomento de Pridensteyn, Annam a Vucyx coniugem habuit. obiit anno 1521.
12 IN humanis sunt adhuc, & clarent, praeter Christophorum, Emerannus & Vitus Nothafft.

INGENVI A RORBACH.

- 1 WINHARDVS, floruit circa annum Domini 1297. relictis post se filiis, Wynhardo secundo, & Hermannno.
2 WINHARDVS secundus, Engelhardum pro genuit: & is Henricum. Henricus autem Wynhardum.
3 HERMANNVS, frater Wynhardi secundi, Wynhardum tertium pro genuit.
4 ENGELSCALCVS, anno 1312. citatur.
5 WINHARDVS tertius, ex Catharina coniuge, circa annum Domini 1350, Eberhardum procreavit.
6 EBERHARDVS, Burcardum & Beatricem, quae nupfit cuidam Trauner.
7 BURCARDVS, ex Wegslraneryn, circa annum Domini 1420, Mauritium reliquit.
8 MAVRITIVS, ex Magdalena Cunradi de Freiberg filia, Sigismundum dedit.
9 SIGISMVNDVS, sub Friderico tertio, nomine Imperii praefectus apud Ratisbonam, circa annum 1477.
10 IOANNES, possederat Hartensteyn, circa annum 1454.
11 N. de Rorbach, possederat in Austria Raunrigl & Schartemberg, anno currensis 1510.

INGENVI A SVANGAVV, ET SVANGEN

- 1 HERMANNVS, floruit circa annum Domini 1256. & alterum Hermannu pro duxit.
2 HERMANNVS secundus, Bartholomaeum, Henricu, Georgium & Vdalricum suscepit. quorum obiit Bartholomaeus anno 1314.
3 GEORGIVS, procreavit Georgium & Henricum, circa annum 1300.
4 VDALRICVS frater Georgii primi, alterum Vdalricum pro genuit.
5 VDALRICVS, secundus, ex Anna a Torringen Ioannem, Georgium tertium, Henricum, Thomam, & Chunradum genuit. quorum obiit Vdalricus pater 1406, Chunradus

- 1457. Chunradus reliquit Georgium castellanum in Legsperg, & Stephanu, qui Agnetem de Benczenavu duxit vxorem.
6 IOANNES Vdalrici filius, ex baronissa a Wolkhensteyn Vdalricum & Christophorum tulit.
7 HENRICVS, frater Georgii, & Ioannis Vdalrici filius, ex Anna ab Hohenekh Casparum, Wolfgangum, Stephanum: & filiam tulit, cuidam a Goczfelden nuptam.
8 STEPHANVS, filius Henrici, ex coniuge ab Hirnhaym Christophorum reliquit.
9 WOLFGANGVS, Stephani frater germanus, Henrici filius, ex Anna a Schondorf Vdalricum, Georgium, Henricum, Stephanum: & filias aliquot genuit, videlicet Barbaram ab Hessendorf, & Annam coniugem Christophori Fux, & vnus a Kundsekt. Qua familia nobili deficiente, successerunt, vt vinculo proximi, ingenui a Paumgarten Augustani patricii, quorum stemma ex Transyluania deducitur.

INGENVI DE SANDIZEL.

- 1 ORTOLPHVS, suscepit ex quadam Iudmannyn Sigismundum.
2 PAVLVS, patruus Ortolphi, Paulum secundum reliquit.
3 PAVLVS secundus, Andream tulit.
4 SIGISMVNDVS, ex ingenua a Villenbach, Ortolphum secundum, Mauritium, & filiam ingenuo ab Haslingen nuptam, reliquit.
5 MAVRITIVS, ex ingenua ab Haslingen Sigismundum & Iacobum pro genuit.
6 ORTOLPHVS secundus, Sigismundi filius, ex coniuge Schefmenyn, Wilhelmum, & Stephanum monachum.
7 WILHELMVS, ex quadam Rorbekhyn Georgium procreavit.
8 GEORGIVS, ex ingenua quadam Beczeneryn, Ortolphum, Hochprandium, & tres filias: Annam coniugem Adami a Thomb, Barbaram & Elkhām.
9 ANDREAS, Pauli secundi filius, ex ingenua de Achdorf genuit Arnoldum, & filiam nobili Ekher de sylua coniugem.
10 ARNOLDVS, Wolfgangum procreavit.
11 STEPHANVS, filius Andreæ, reliquit Henricum, Casparum & Wolfgangum m.
12 HENRICVS, ex quadam Hochsteteryn Augustensi, pro genuit Georgium, & Wilhelmum.
13 VVOLFGANGVS, ex Eua Vuilhelnum tulit. Vixit nostra quoque memoria Mauritius a Sandizell.
14 IOANNES frater Stephani, ex ingenua Vualdekh Ioannem alterum tulit.

INGENVI A REIFFENFELS.

- 1 ADELFOLCVS, cum coniuge Richnicza, & duob. filiis Reynholdo & Gerhardo Speynshart, cœnobium prope Ambergam in superiori palatinatu fundauit.

INGENVI A PORTA.

- 1 ARNOLDVS, reliquit filium Vdalricum.
2 VDALRICVS, ex Sophia de Eyersperg, pro genuit Vdalricum, Casparum, & Georgium.
3 VDALRICVS hoc nomine secundus, ingenuam ab Eyersperg coniugem habuit.
4 CASPARVS secundus, ex ingenua de Leynigen Erasmus tulit, Lazarum, Eberhardum, & Visulam monialem in Chiemsee.
5 EBERHARDVS, ex ingenua a Fronberg ex Haga, nullam prolem tulit.
6 ERASMVVS secundus hoc nomine, ex ingenua a Fronhofen, & altera ab Eiferhauen, Ioannem, Casparum, Sigismundum canonicum Patauiensem: filiarum vna nupfit cuidam a Dettensteyn, altera nobili equiti vulgo Turnlyn a Valkhensteyn.
7 CASPARVS, ex nobili quadam femina Vuetrichyn pro genuit Vvolfgangum canonicum Patauiensem, Casparum, Vdalricum, Georgium, Eberhardum, Sophiam de Haslyngen, & Catharinam monialem.
8 EBERHARDVS, Caspari filius, genuit Leonhardum, & canonicum quendam Erisingensem anonymum.
9 IOANNES, Caspari frater, filius Erasmi, ex ingenua de Horensteyn procreavit Leonhardum, Eberhardum commendatorem, Barbaram de Schondorf, & Annam de Sigentavu.

INGENVI ET NOBILES HEVPERGER
ex Halla, & à Pankirchen.

- 1 SINE certo nomine, incola ciuitatis Hall, ad OEnum fluuium: obiit anno 1241, relicto Chunrado filio.
- 2 CHVNRA DV S, progeniit Vdalricum. obiit ipse anno 1336.
- 3 VDALRICVS, Chunadi filius, genuit Ioannem, Petrum, & Dorotheam: filium-que ac filiam incerti nominis. quorum Dorothea Simoni Plauner ciui Hallensi erat nupta diuiti, altera vero cuidam Haydenricho nobili.
- 4 IOANNES, Vdalrici filiorum alter, reliquit filios Casparem, Vualtasarem & Melchiorem, qui sine prole decesserunt.
- 5 ANONYMVS frater Ioannis, & Vdalrici filius, ex quadam Anna nobili scemina procreauit Ioannem secundum, Martinum & Gregorium abbatem cœnobii Stams in Tyroli. Porro Ioannes frater abbatis, reliquit vnicam filiam Siganā, quæ obiit anno 1497, cum duos maritos superuixisset, Vuasserburgensem ciuem, & nobilem quendam à Krayburg Lampfriczhaymer nomine: ex quorum neutro prolem tulerat. Præterea Martinus ex quadam Ruobleryn Ioannem procreauit, qui coniugem sibi coniunxerat Magdalenam Leonis à Pankirch nobilis equitis filiam, ex qua liberos non habuit.
- 6 PETRVS, filius Vdalrici, frater germanus Ioannis & Anonymi, cum inuississet religionis ergo Hierosolymam, Damascum, ac cætera loca sancta, reuersus domum duxit uxorem quandam Hamerspachin. Qua defuncta sine prole, secundam duxit coniugem familiæ Ruoblerinæ: ex qua suscepit filios, Christophorum abbatem sancti Georgii ex monacho Stamsensi, & Paulum. Ipse vero Petrus cum aliquandiu Hallensis vrbs iudicem egisset, obiit anno Domini 1452. sepultus in conditorio Heypergorum Hallæ.
- 7 PA VLVS, alter filiorum Petri, ex Margaretha filia Ioannis Revuter Vuasserburgensis ciuis, decem & nouem filios procreauit. quorum septem masculæ proles fuerant, duodecim scemellæ. Porro eorum alii in iuuentute ante diem sublatis, ad maturam ætatem peruenerunt Matthæus, Petrus, Ioannes, Iuliana, Martha, Petronella, Barbara, Catharina, & Kunigundis. Ipse vero cum rē vberem fecisset, & xv. domos intra Hallā ciuitatem à fundamentis excitasset, prædiumque extra ciuitatem Pankirchen construxisset, obiit plenus annorum, cum rem domesticam annis 45. administrasset, anno Salutis 1480. Vxor vero prima Vuasserburgensis, rebus humanis eximitur anno Salutis 1471. Altera vero ex Kuczbuchel Haufferyn nomine, obiit anno * Filiarum Pauli vna nupta fuerat Erasmo Martino de Vuasserburgo nobili viro, Catharina Ioanni Sigvucyn ciui Hallensi, Kunigundis Sigismundo Eppaner Sterczingensi, Martha Vuilhelmo Seller Kuczpuhlēsi, Petronella deniq; Sigismundo Vuenczeslao de Kestlan aurato equiti. Quarum obiit Kunigundis Brixinoræ in monasterio, anno 1475. Martha 1499, tredecim liberis genitis. Petronella vero decem & octo liberis relicta, anno Salutis 1497. Harum omnium soror Iuliana abbatissam egit in cœnobio sanctæ Claræ apud Brixinoram, siue Sabonam, ibiq; diem clausit extremum.
- 8 MATTHÆVS primus, Pauli filius, obiit Viennæ in studio vniuersali, cum in vtroq; iure licentiam, vt vocant, consecutus fuisset anno Redemptionis humanæ 1457.
- 9 IOANNES, frater germanus Matthæi, & ipse Pauli filius, natus Hallæ in publico ac maximo incendio, anno 1447, cum esset consiliarius & camerarius Sigismundi Austriæ ducis, ex Margaretha Osualdi Eppaner Sterczingensis filia procreauit Georgium, Catharinam, Elisabetam & Luciam.
- 10 PETRVS hoc nomine secundus, Pauli quoq; filius, Matthæi & Ioannis frater germanus, natus anno 1436. Ex Margaretha Ioannis Schreyber à Dorfen, procreauit Matthæum, Achatium, & Lucam. & obiit anno Salutis 1494. quorum filiorum Lucas obiit anno 1474, Achatius obiit 1510, cum antea uxorem duxisset Annam, Ioannis Ruepen, ciuis Hallensis filiam, anno Salutis reparatæ 1502. Ex qua progenuerat liberos Ioannem, Rupertum & Mariam, quæ obiit anno 1508.
- 11 MATTHÆVS, Petri filius, natus aano Salutis 1465, transtulit lares è Tyroli Viennam Austriæ, vbi emptis ædibus duxit coniugē Martham, Stephani Kislingii ciuis Viennensis filiam, viduam Sigismundi Aman, anno Redemptionis nostræ 1497. Qua mortua anno 1504, duxit secundam coniugem, Annā Henrici Part ciuis Monacensis natā: ex qua procreauit Leopoldum filium, & Martham, Annam, Catharinam, & Margaretham filias. quarum Martha nupsit Marco Boekh à Leopoldstorf Austriæ cancellario, & iuris vtriusq; doctori. quæ obiit ann. 1544, Catharina Ladislao Brokh Austriæ nobili. & Anna tres nacta

nacta erat maritos, Ioan. Murringerum archigrammateum Viennensem, Ioannem Kleplat senatorem Viennensem, & CHRISTOPHORVM Enczianer camerarium Viennensem.

12 LEOPOLDVS, Matthæi filius, præfectus castri Viennensis in Austria, & inuicti Romanorum regis FERDINANDI archiducis Austriæ à cubiculo: ex Elisabeta, filia Ioannis Verrenberger ab Egenberg, camerarii ac vicedomini Austriæ superioris, Ferdinandi regis consiliarii, procreauit Matthæum, Carolum, Iuditham & Annam. quorum Matthæus primogenitus infans obiit, anno Salutis humanæ 1551.

10 NOBILES EQVITES COGNOMINATI AVVER, ab Herrenkyrch, quorum erant olim in finibus Landeshutæ prædia, qui postea in Austriam transmigrarunt. In insignibus sex annulos, alios albos in nigra clypei parte, alios atros in alba clypei sectione gerebant: quorum sarcophagi in monasterio Franciscanorum Landeshutæ cernuntur.

1 HARDWICVS, cum Petrissa coniuge, sepelitur Landeshutæ in monasterio Franciscanorum, circa annum 1290.

2 WOLFRAMVS, cum vxore de Podmen, ibidem in mortilogio commemoratur.

3 MARCVARDVS, in eiusdem cœnobii mortilogio recensetur, de anno Domini 1340.

20 4 HARTMANNVS, cuius epitaphium & conditorium in sæpedito cœnobio cernitur, coniugem habuit vnam ab Adelshouen, nobilem scemina.

5 ENGELSCALCVS, tres habuit coniuges: primam à Rotenstayn, secundā à Knorringen, & tertiam à Schvvamberg.

6 MICHAEL, tres quoq; coniuges nactus, primam comitissam quandam, secundam Tyrolensem, & tertiam Potnyn. ex quarum postrema genuit Wilhelmum, Christophorū commendatorem ditionis Austriæ, Georgium & Vitum: quorum Georgius castri antiquissimi in Austria, nominatissimiq; Kalenberg, castellanum siue præfectum egit. Porro Michael, pater illius qui primus ex Bauaria lares suos transtulerat in Tyrolensem prouinciam, Sigismundi archiducis Austriæ, ante patrum memoriam, præfectum aulae, vt vocant, egerat.

7 WILHELMVS, ex præfecto stabuli Sigismundi archiducis, constitutus prouinciarum Austriæ senator, inter initia Maximiliani & Cæsaris & Austriæ archiducis, ex coniuge à Rotenstayn, cuius mater fuerat stirpis Knorringiæ, tulit filios, Maximilianum, Gerviciū, Erasmus, Wilhelmum, Franciscum, Dominicum, Eufemiam, Fœlicitatem, & Anastasiam: quorum Franciscus à FERDINANDO rege Romanorum & Austriæ archiduce protectoribus suis siue stipatoribus præfectus erat nostra memoria. Ipse præterea Wilhelmus senior præfecturam castri Cranichperg à Maximiliano Imperatore acceperat.

8 GERVICVS, filius Wilhelmi, tres habuit in matrimonio coniuges: primam ditissimi ciuis Viennensis Khek, nomine filiam, cancellarii Austriæ Trautsaurvey agnatam: secundam duxit Inprukhneryn: & tertiam, Matthæi Teuffl, equitis Austriæ opulentissimi filiam: ex qua produxit, qui ad omnis generis virtutes bonasq; artes expectantur, lobum & Philippum, qui, dum hæc scribimus, adhuc pueri erant.

INGENVI ARECHLINGEN, QUI POSTEA in Augustam Vindelicorum ciuitatem transmigrantes, patriciorumq; ordini adscripti, Rechlingeri nominati fuere, in tria stemmata late propagati.

1 BERCHTOLDVS, inter cæteros Boiariæ cum comites tum nobiles, in diplomate ab Lothario Cæsare commemoratur, de anno *

2 HENRICVS, citatur de anno Domini 1220.

NOBILIVM EQVITVM PROSAPIAE,
quarum Genealogia, ipsorum vel ignauia, vel ignorantia,
perfecte non extant.

1 ZENGER, Wilhelmus, & Vrbanus: obiit, sepultus ad Minores Landeshutæ, circa annum 1500.

2 ADELMANSHAVSEN, Wilhelmus Adelman de Adelmanshusen, circa annum

1500. Georgius circa annum floruit 1530. Hodie hoc nomine decanus Frisingensis ecclesie celebratur.

3 MAROLTINGER, Ruggerus floruit circa annum Domini 1310. post quem Ioannes cum Gertrude vxore. Hodie profapia ista in Austria floret, & Geczendorf castrum possidet.

4 TANSBERG citatur in literis, vna cum Alberto de Preysingen, Friderico à Fronberg, & Henrico à Pappenhaym, Henricus à Tansperg, circa annum 1130.

5 SENS HAYM, de qua familia coniugem nactus est Annam, Sigefridus de Piberbach marefcalcus, natam ex baronissa ab Abensperg, alteram eius stirpis habuit nobilis eques de Schvvabsperg. 10

6 WOLVVART, Sebastianus & Ioannes Henricus nostra memoria claruerunt.

7 TRAVNER, de Adelstere: Christophorus vixit nostra memoria. In horum insignibus caprea cernitur, cum aureis cornibus.

8 PRAYTENBACH, in quorum insignibus erat ala struthionis nigra, in albo clypeo. Wilhelmus floruit nostra memoria.

9 PAVLSTORFER, Sigismundus floruit circa annum 1516.

10 HASLINGER, Ioannes claruit anno 1080. Superest adhuc profapia, cuius alumnus hodie præfectum Ingolstadiensem agit.

11 TAMBERG, Henricus floruit anno 1512. Superest adhuc familia.

12 FRIKENDORFER, Henricus claruit circa annum 1300. 20

13 PAVMGARTNER, quæ adhuc stirps superest. Cuius familie Petrus quispiam iuris vtriusque doctor, ac principum Bauariæ consiliarius, in matrimonio habuit Annam à Weyx.

14 AMERSKYRCHER, Ioannes circa annum claruit 1300.

15 HARKSKYRCHER, Haribertus eodem tempore floruit.

16 HELLENMAISTER, Paulus & Georgius, Wilhelmus cum Meza vxore, & Ioannes cum Margareta & Gertrudi coniugibus, circa annum Domini 1480.

17 GLABSPERG, Georgius anno ad famam venit 1500.

18 WEYX, GEORGIVS claruit anno 1520. cuius soror ANNA Petro Paumgartner nupsit.

19 GEVVINGER, Fridericus cum filio Berchtoldo celebrantur circa annum Domini 1500. 30

20 LOSSENKIRCHER, Rupertus cum filio Christophoro, & vxore Lukharde, anno 1550.

21 KALESHÄMER, Ioannes & Georgius, ducis nostræ memoriæ quæstor.

22 GVNDESSINGER, Sviggerus floruit anno 1420.

23 PVRCHARTING, Otto ad famam venit annum circa 1490.

24 PAVLSDORFER, Sigismundus floruit anno 1516.

25 STANDACH, Wernherus & Albertus circa annum 1300.

26 SCHVVARCZENPERGER, Henricus & Engelbertus eodem seculo.

27 KAVNPERGER, Paulus floruit circa annum 1480. præfectus in Landavv. 40

28 GLABSPERGER, Georgius claruit anno 1500.

29 HORNSTAYN, Wolfgangus floruit circa annum Domini 1400.

30 RAYNDORFER, adhuc non sine generis laude supersunt, quorum vnus adco in senatum Landeshutensem electus est.

31 ZAN CZ, Wilhelmus floruit circa annum 1530.

32 RAMING, Wolfgangus belli studiis eminebat circa annum 1500.

33 PVOCHPERG, Georgius claruit de anno 1500.

34 DE GAN CZ, Wilhelmus & Sigismundus, anno claruerunt 1530.

35 KRAVSII à Noufort, Sigismundus eodem tempore claruit.

36 PVCHLER, Egelolphus cum Margareta vxore, anno claruit 1400. 50

37 POLNER, Georgius doctor iuris, anno 1500.

38 GEORGIVS à Puchberg, eodem seculo.

39 DE GICHZEN, Puochaym, Christophorus floruit anno 1500.

GENEALOGIA SVEVIAE GOSSEMBROD,

qui in insignibus Truncum corporis humani superiorem gestabant,

rubro colore & pileo acuminato tectum.

1 ALBERTVS, obiit anno 1316. sepultus Augustæ in ambitu ecclesie cathedralis, vulgo Auff der fustren gred.

2 IOANNES & Henricus, fratres germani, floruerunt circa annum incarnationis Domini 1350.

3 MARQUARDVS, celebratur de anno Salutis 1377. progenuit Henrichum, Hermannum, Ioannem, Berchtoldum, Iacobum & Stephanum, qui omnes sepulti cernuntur ad sanctum Vdalricum in porticu Augustæ: quorum Berchtoldus in matrimonio habuit claram fœminam Schragyn.

4 IOANNES, Ioannis primi filius, ex coniuge sua Bechyn Elisabeta nomine, circa annum Domini 1390. procreavit Sigismundum, & quatuor filias: videlicet Barbaram, secundam duobus nuptam, Hirschio & Rudolpho Vogelino: tertiam Langenmantlyn, & quartam monialem in Schonenfeld. 10

5 SIGISMVNDVS hoc nomine primus, ex Anna Mynneryn (in quorum insignibus panthera fuerat nigra) tulit Sigismundum secundum, Ioannem tertium, & Annam filiam locatam Wilhelmo Rechlingero. Isest, qui annales Augustanæ vrbs conscriptos post se reliquit. sepelitur Vincentiæ, in Italia.

6 IOANNES tertius hoc numero, angularem domum ad sanctum Leonhardum cõstruxit, circa annum 1437. qui ex filia Lutoldi Hangenorin, produxit Ioannem quartum: qui obiit ac sepelitur in Grecio Styriæ, anno 1439.

7 SIGISMVNDVS secundus hoc nomine, primi Sigismundi filius, ex Vrsula Arczetytyn patricia, circa annum Salutis procreavit 1424. Vdalricum canonicum sancti Mauriti: Georgium præfectum castri Erenburg in Tyroli, qui Egenbergeryn coniugem habuit, ac obiit anno 1502. & Sigismundum tertium. Filia locata fuerunt, vna Rechlingero, secunda Radauer, Agatha sanctimonialis extitit Colmaria. Vrsula, Anna, Gertrudis, & Sibylla virgines moriuntur. Porro GEORGIVS vnicam filiam reliquerat, nuptam Lucæ à Freyburg.

8 SIGISMVNDVS tertius hoc nomine, ex duabus vxoribus, Hemerlina, & ANNA Rechlingerina, tulit circa annum Domini 1480. vnam filiam Vrsulam, quæ nupsit Lucæ Welfer circa annum Domini 1535.

GENEALOGIA INGENVORVM PEYTINGERORVM, qui relictis agris ac prædijs Bauaria, Augustam Rhetia ciuitatem ingressi, nobili inter Patricios loco ibidem vixere.

1 CHVN RADVS, ex vxore Geydeschyn genuit Chunradum secundum, circa annum plus minusue 1250.

2 CHVN RADVS hoc nomine secundus, ex vxore Anna Schundneryn, procreavit Ioannem, & Iacobum.

3 IOANNES, ex Elisabeta Warauffyn Chunradum tertium hoc nomine tulit, Georgium item commendatorem ordinis Teutonicorum, Ioannem, Vdalricum, Wilhelmum & Matthæum.

4 CHVN RADVS hoc nomine tertius, ex Barbara Falkyngeryn Chunradum quartum reliquit. 40

5 CHVN RADVS quartus, iuris vtriusque doctor, Friderici tertii Maximiliani ac Caroli quinti Imp. fidus & acceptus consiliarius, ac subinde in rebus grauissimis orator, ex primis quoque qui historiam è tenebris in lucem reduxerunt, diligens admodum vetustatis inquisitor: id quod antiqui, per eum eruti è tenebris, autores monumentaque, partim in ædibus Peutingeroꝝ adhuc conspicua, partim in bibliopoliis prostantia, contestantur. Is ex Margareta Welferyn progenuit vtriusque sexus multos liberos, videlicet Christianum, Claudiu, Christophorum, Ioannem Chrysoptomum, Carolum, Iulianam, Constantiam, Catharinam, Margaretam, Felicitatem, Annam, Reginam & Sabinam: quarum Constantia, Catharina, & Regina, maritos consecutæ sunt.

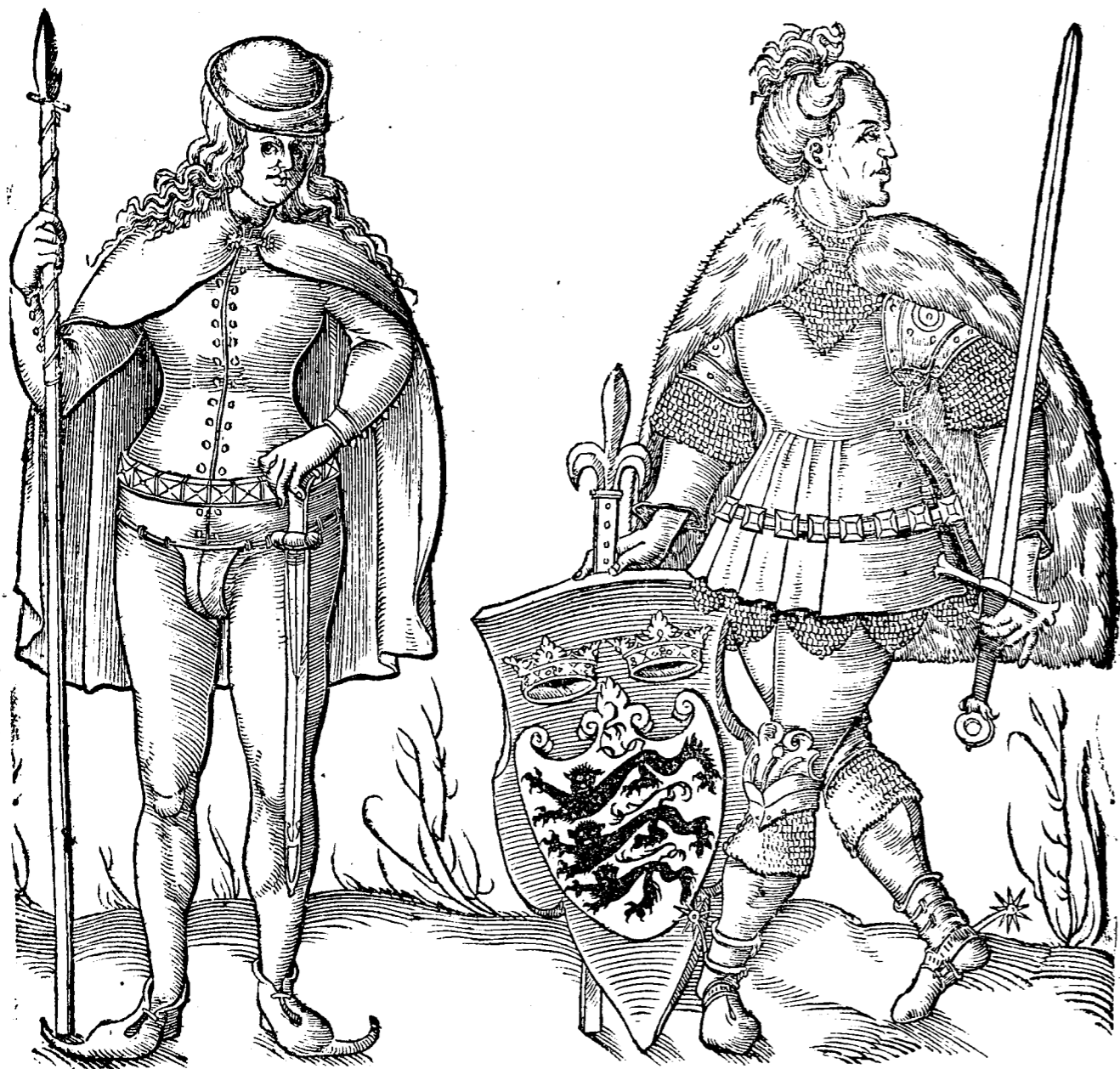
6 CLAVDIVS, Chunradi quarti filius, iuris vtriusque doctor, & Caroli quinti Ferdinandi; Cæsarem consiliarius, Imperialis consistorii apud Nemetas senator multo tempore, ex Lucia Lauchingeryn tulit multos filios, videlicet Chunradum Pium, Claudiu Narcissum, Claudiu Valentem, Claudiu Christophorum, Claudiu Chrysoptomu, Claudiu Carolingum, Margaretam, Luciam & Catharinam: qui maiore omnes adhuc parte in humanis sunt, & ad omnes generis virtutes doctrinaque ac Rhamnusia beneficia expectantur.

7 CHRISTOPHORVS, Augustanæ ciuitatis nostra tempestate ex præfectis Cæsareis vnus, in coniugio habet Catharinam Lauhingeryn, cuius frater Ioannes Chrysoptomus Barbaram Lauhingeryn sibi coniunxit, & in Marbach castro ad lacum Acromium habitat.

8 CAROLVS, fratrum minimus, excultus, præter omnis generis virtutes, literis bonis, ac amplissimorum comitum FVGGARORVM à WEISSENHORN & Kirchperg familiaris, ex Anna Rechlingerin tulit Leonhardum, Christophorum, & Iulianum.

LIBRI SEPTIMI FINIS.

OCTAVI LIBRI ꝛ CONES, DE
SVEVORVM GENTE.

SVEVVS ANTE ANNOS CCCC. SVEVVS ANTE MILLE ANNOS.

VETERVM SVEVORVM DELINEATIO,
ac Iconum supra positarum explicatio.

QVALEM corporis structuram ac faciem veteres Sueui habuerint, ex Cor. Taciti libello de morib. Germanorum, de hocce populo hæc obiter adnotaui: Nunc de Sueuis dicendum est (inquit) quorum non vna, vt Cattorum, Tenterorumq;, gens. Maiorem enim Germaniæ portionem obtinent, propriis adhuc nationibus nominibusq; discreti. quanquam in communi Sueui vocentur. Insigne gentis, obliquare crinem, nodoque substringere. Sic Sueui à cæteris Germanis, sic Sueuorum ingenui à feruis separantur. Sic in aliis gentibus seu cognatione aliqua Sueuorum, quod sæpe accidit, imitatione rarum, & intra iuuentæ spacium: apud Sueuos vsq; ad caniciem, horrentem capillum retrò sequuntur, ac sæpe in ipso solo vertice ligant. principes & ornatorem habent. hæc Tacitus. Porro celebrantur Sueui flauo capillitio. Vnde est intelligendum, quod libro quarto Herodianus de Caracalla Antonino scribit: Custodes corporis Germanos sibi Cæsar adsciuit, sæpe & ROMANO cuku deposito vestem

vestem Germanicam induebat: atq; in eorum sagulis argento variatis conspicietur, etiam flauam comam cæsariemq; imposuit ad modum Germanicæ tonsuræ: quibus læti Barbari, ipsum dilexerunt. Idem de Caligula Suetonius refert: Rutilare (inquit) comam, & subnectere, & sermonem Germanicum addiscere. Deniq; de capillitio flauo Sueuicæ gentis, mentionem faciunt & Poetæ.

Lucanus libro primo:

Soluuntur flauis longa statione Sueni.

Et iterum:

Fundit ab extremo flauos Aquilone Suenos.

10 Sic Silius Italicus libro secundo:

Iam puer auricomo performidate Batano.

Et iterum:

Triplex crista iubas effundit crine Sueno.

Iuuenalis Satyra tertia:

*Cerula quis stupuit Germani lumina, flauam
Cæsariem, & madido torquentem cornua cirrho?*

Claudianus libro primo in Eutropium:

Arduus & flauis signabat iura Suenis.

Sic & Aufonius poeta, in commendatione Bissulæ Sueuæ puellæ amasiæ canit:

20 *Si Latis mutata bonis Germana manerent,*

Vt facies, oculos cerula, flaua comas:

Ambiguam te lingua facit, modo forma, puellam:

Hæc Rheno genitam prædicat, hæc Latio.

Tale est & hoc carmen Festi Ruffi:

Flauaq; cæsariem Germania porrigit ora.

Et qui de Sueuis & cunctis Germanis est accipiendus Epigrammatici versus.

Crinibus in nodum tortis venere Sicambri.

Et alibi illudens Domitiano:

Captiuus poteris cultior esse comis.

30 Huc alluisse videtur & Naso in libello de Arte amandi, arti, non cælo adscribens, eum in gente colorem, ita cecinit:

Fæmina caniciem Germanis inscit herbis,

Et melior verà queritur arte dolus.

Quo tamen (vt sane est) Plinius libro secundo, capite 80. Dionysius, Pomponius Me-la, geographi, & diuus Hieronymus, climati tribuunt. Vnde Hieronymus in vita Hilario-nis, de Franco Germanico loquens: Candidatus (inquit) rutilus coma, & candore indi-cans prouinciam. Martialis tamen, ignorans cæli Germanici naturam, nunc saponi, nunc spumæ adscribit, his versibus:

40 *Causica Teutonicos accendit spuma capillos.*

Et iterum, ad Mattiacos Rhenenses populos alludens:

Accipe Mattiacas quo tibi calue pilas.

Eadem ratione glaucos oculos Sueuis, vt cæteris pene cunctis Germanis, vt adhuc ha-bere dignoscuntur, non natura solum, sed Romani etiam scriptores tribuerunt. quemad-modum Horatius in Epodo, Oda xvi.

Nec fera cerulea domuit Germania pube.

Ex his omnibus colligimus, Sueuos olim quoq;, vt nostra tempestate adhuc cernuntur, & flauos capillos habuisse, & illos in nodum substrinxisse, aut rasisse. Hodie substrictura pe-ne defuit: rasura autem manet, & genti familiarissima est.

50 **2** QVALEM VESTITVM, vtpote breuem & pellicium, Sueui quondam habue-rint, antequam CHRISTVM agnouissent, & quo tempore Romani cum his belligerabāt, aut illorum auxiliis in bello utebantur, testatur Tacitus scribens: Vestis eorum saga fuerat, & fibula: aut si ea defuit, spinis conserta, cætera parte intacta. Et iterum: Gerunt & ferarū pelles, ripis proximi negligenter: alii etiam vestes, quas ignotum mare gerit, induunt. Ea-dem etiam vestis maribus (inquit) est, & fœminis, nisi quod fœminæ lineis amictibus vtun-tur. Diuites vero veste distinguuntur nō fluitante, sicut Sarmatæ & Parthi, sed stricta omnes. Addit Cæsar, ab initio libri 4. Commentariorum Gallici belli scribens: Atq; in eam se con-suetudinem adduxerunt, vt locis frigidissimis neq; vestitus præter pelles habeant, quarum propter exiguitatem magna est corporis pars aperta, & lauentur in fluminibus. Huc alludit

Seneca libro De ira primo: Quid Germanis induratus (inquit) quibus magna ex parte non vestimenta, non tegumenta corporis prouisa sunt, non suffragia ad perpetui cœli rigorem. Scribit & Orosius libro sexto, capite 7. Romanos, nudos Germanorum & Intectos humeros transfuerberasse. Ammianus Marcellinus libro 15, de Germanis locutus: Nudantes corpora (inquit) intacta gladiatorum hastarumque; ictibus densis truncabantur. Huc pertinet, quod Agathias libro secundo Gothicæ historiæ, de Alemannis refert, cum auxilia Gothis missa à Francis aliquot millia Alemanorum, ductoribus Leuthari & Bultino, scribit: Plerisque bello detecta sunt capita (ait) perpauci casside operiti, armis decernunt, sed pectore nudato, & tergis ad infimos renes. Amiculo præterea lineo partim, partim è corio succincti, & tibus contegunt. Sic Strabo quoque libro 7. Germanis albam vestem tribuit, cuius tunica linea fuerat, & fibulis annexa. Atque ut semel concludam, Higinius libro 1. cap. 7. Hi (inquit) qui Arcto proximi sunt, braccis utuntur, & vestibus hirsutis. Ex quibus locis colligimus, quam nostra ætate Sueuorum natio ab antiquitate degenerarit, ac in luxum versa: pelles tamen vulpinas, strictasque vestes ex illa retinuit. item, quod eodem adhuc pene vestitu foeminae, nobiles præsertim, qua viri, utuntur: quod de Germanis Tacitus adnotauit.

3 QVALEM ARMATVRAM veteres Sueui habuerint, scribit Agathias lib. secundo Gothicæ historiæ, ubi Alemanorum auxilia Gothis adducta, Leuthari ac Bulthino ductoribus, enarrat: Bulthinus itaque his multitudinem commonefacere nihil intermiserat. Milites vero, ut spei iam pleni, confirmabantur, & utcumque visum, arma parabant. Siquidem alibi securæ acuebantur: hic patria tela, quæ illi anconas dicunt: illic vero fracta resarciebantur. eiusmodi cæteræ huic nationi tenuis est & neglecta armatura, & quæ non varia ad ornatum indigeat opificum arte, nisi eorum qui ita utuntur, si quid forte (ut fit) corrumpatur. Non enim thoraces hi, vel ocreas norunt: plerisque in bello detecta sunt capita. Et subiicit: Ensis à femore læuo, ex latere scutum dependet. Arcus, funda, & tormenta eiusmodi: cætera tela, saxæ torquentia, insueta his sunt. sed dolabra, securæque ancipites gestant, & breuia pro patria consuetudine tela, quæ ipsi anconas (ut diximus) vocitant: & quibus res magnas, cum opus est, gerunt: ac tunc præsertim, cum pede collato decertant, aut in hostem incurrunt. Huius teli pars maior ferro obducta est, ita ut ex hasta parum aliquid præter capulum totum vix præferatur. In superiori autem parte, circa ferri aciem ipsam, recuræ extant utrinque, tanquam hami, lamulæ quædam coarctatæ, peracutæque, & ad ipsius teli partem inferiorem deurgunt. Id teli genus in ipso congressu emittunt, ita ut si alius forte inhæserit corpori, subeat mox, ut par est, & acies ipsa hamata: unde nec qui vulnus acceperit, nec alius quispiam, queat id telum auellere. Urget namque recurua acies illa ceruice latius hærens, doloresque adfert acerbiores. Atque ideo, ut si non alias hostis lethali sit vulnere ictus, ex eo tamen emoritur. Hæc ille. Porro id telum hodie non extat, quod in Icone expressimus utcumque: loco vero illius nostra ætate Sueui usurpant tum & bipennes, tum & in equitatu id teli genus quod vulgo appellant ain stranthamer. Cæterum ad anconas illas Sueuicas (Teutonico nimirum vocabulo achst deprauiato) alluisse videtur Horatius libro 4. Oda 4.

*Videre Rhati bella sub Alpibus
Drusum gerentem Vindelici: quibus
Mos inde deductus per omne
Tempus Amazonia securi.*

4 SVEVOS quondam equitatu atque re nautica celebres fuisse, ut in hunc usque diem cernuntur: nobiles tamen & ingenui equitatu magis, coloni re nautica, etsi quando in bella vocantur, pedestres clarent. Meminit autem huius in hac gente laudis Cæsar libro primo Commentariorum Gallici belli, cum de Ariouisto rege Sueuorum loquitur: Cæsar (inquit) pro castris suas copias produxit, & aciem instructam habuit, ut si vellet Ariouistus prælio contendere, ei potestas non deesset. Ariouistus his omnibus diebus exercitum castris continuit, equestri prælio quotidie contendit. Genus hoc erat pugnae, quo se Germani exercuerant. Equitum millia erant sex, totidem numero pedites velocissimi & fortissimi, quos ex omni copia singuli singulos suæ salutis causa delegerat. Cum his in præliis versabantur, ad eos se equites recipiebant. Hi si quid erat durius, concurrebant. Si qui grauiore vulnere accepto, equo deciderant, circumstabant. Si quo erat longius prodeundum, aut celerius recipiendum, tanta erat horum exercitatione celeritas, ut iubis equorum subleuati, cursum adæquarent. Idem libro 4. eiusdem historiæ, à principio, ex professo de Sueuis tractans: Equestribus præliis (inquit) sæpe ex equis desiliunt, ac pedibus præliantur, equosque eodem remanere vestigio aduefaciunt: ad quos se celeriter, cum usus poscit, recipiunt.

Neque

Neque eorum moribus turpius quicquam, aut inertius, habetur, quam ephippiis uti. Itaque ad quemuis numerum ephippiatorum equitum, quamuis pauci adire audent. Et iterum, describens ibidem Cæsar cum hoc populo prælium: Atque is dies induciis erat ab his petitus, impetu facto celeriter nostros perturbauerunt: rursus his resistentibus consuetudine sua ad pedes desilierunt, suffossisque equis, quam pluribusque nostrorum deiectis, reliquos in fugam coniecerunt. Huc pertinet, quod scribit de Germanorum equitatu Herodianus, Græcus autor, cum Maximini Cæsar aduersus Pupienum & Balbinum ab senatu Romano electos Imperatores procinctum depingit, qui Germanos in exercitu habebant: Equitatu (inquit) Germanico consuevit, quorum multitudinem magnam sibi auxiliarem futuram sperabat. Quos etiam Germanos proponere hostibus solebat, ut primos impetus pugnae exciperent, quoniam feroces audacesque viri iu pugnae exordio existerent. Et iterum libro ultimo: Germani quidem rerum ignari, quod rapido ruptoque impetu Italiae flumina deferantur, ratique sensim campos influere, quemadmodum penes eos consueuerunt: ubi flumina nihil concitantur, facile congelascunt. Audi itaque Germani se simul, & equos natandi peritos, aluo credere. Id quoque Lucianus, Marci Cæsar bellum ac prælium cum Marcomannis enarrans similiter, de Sueuis memoriæ tradidisse videtur: *καὶ εἰ πρὸς τὴν εὐχρηστικὴν εἰς τὸ πρῶτον τὰ ποταμῶν, ὅθι ἡμῶν τὸ ἦμισυ τῶν στρατοπέδων.* id est: Ni quis fluium tranans, natando effugerat ad aliam ripæ partem, ubi dimidium exercitus nostri erat. Recte igitur supra dictus Herodianus in historia Marci Cæsar, ab initio historiæ Augustæ de Germanis ac Marcomannis scribens, hæc nominatim verba subiungit: *εἰσὶ δὲ καὶ παρὰ τὸ νηχεῖς γερμανισμένοι, αἵτε μόνω λίπερῶ τῶν ποταμῶν χεώμενοι.* Id est: Sunt enim Germani nauigando, vel nando exerciti, qui tantummodo in fluminibus lauantur. Alludit denique ad hoc studium populi in re equestri, Claudianus poeta in Panegyri tertia, de consulatu Honorii:

*Signa triumphato quoties flexisset ab Istro,
Arctoa de strage calens, & poscere partem
De spoliis, Scythicos arcus, aut raptæ Gelonis
Cingula, vel iaculum Daci, vel frena Sueui,
Ille coruscanti clypeo te saepe volentem
Sustulit arridens, & pectore pressit anhelo,
Intrepidum ferri galeæ ne triste timentem
Fulgur, & ad summas tendentem brachia cristas, &c.*

5 DE SVEVORVM victu, quemadmodum lacte, eodemque in caseum coagulato, & præcipue assaturis nutriebantur, venationeque exercebantur, unde in immania corpora assurgebant, Cæsar lib. 4. Gallicæ historiæ, hæc memoriæ prodidit, cum de Sueuis tractat: Neque multum frumento, sed maximam partem lacte atque pecore viuunt, multumque sunt in venationibus. Quæ res & cibi genere, & quotidiana exercitatione, & libertate vitæ, quod à pueris nullo officio aut disciplina assuefacti, nihil omnino contra voluntatem faciunt, & vires alit, & immani corporum magnitudine efficit. Huc pertinet, quod idem libro 4. eiusdem historiæ, de grandibus & horribilibus Germanorum corporibus tradit: Dum paucos dies ad Vefontionem (inquit) rei frumentariæ com meatuque causa moratur, ex percuntatione nostrorum, vocibusque Gallorum mercatorum, qui ingenti magnitudine corporum Germanos, incredibili virtute atque exercitatione in armis esse prædicabant: sæpenumero sese cum his congressos, ne vultum quidem atque aciem oculorum dicebant ferre potuisse: tantus subito timor omnem exercitum occupauit, ut non mediocriter omnium mentes animosque perturbaret. Non possum silentio transire, quod ad hunc locum facere videtur, locus qui est apud Athenæum Dipnosoph. lib. 8. *Γερμανοὶ δὲ, ὡς ἰσορεῖ ποσειδωνίου ἐν τῇ περικαστῇ, ἀέλων παροσφύρονται κρέα ὀπιμήμενα, καὶ ὀπιπίνουσι γάλα, καὶ τὸν οἶνον ἀκρατον.* Quod Latine versum sic habet: Germani, ut Posidonius testatur in trigésimo, carnem apponebant in conuiujs assatam, & bibebant vinum meracum, atque lac. Porro hæc in hanc usque tempestatem non solum apud Sueuos, sed in vniuersa præterea Germania consuetudo manet, ut homines passim & lacticiuis caseoque & vino indulgeant liberalius. Quod tamen Cæsar libro quarto commentariorum Gallicæ historiæ, non consuetum Germanis Sueuisque fuisse adfererat, ita scribens: Vinum ad se omnino importari non sinunt, quod ea re ad laborem ferendum remollefcere homines, atque effeminari arbitrantur. Cæterum hoc fortasse de exoticis erit vinis intelligendum, & vulgo rusticorum, qui hocce adhuc seculo aquæ magis quam vini potores sunt, ruri ac in oppidulis: cum nobiles, equites, militesque vino usque ad ebrietatem operam dent, quod omnibus Septentrionalibus populis ex Herodoti sententia peculiare esse, Athenæus etiam lib. Dipnosoph. 1. ita testatur: *κλεομένηω, ἢ βασιλέα σούθαις ὀμα*

λίαντα, καὶ ἀκροτοπότιον γενόμενον, οὐκ ἴσμεν μάλιστα μανῆσαι· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Λακωνεῖς, ὅταν βέλονται ἀκρατέστερον πίνειν ὀπισκοῦσαι λέγουσι. Id quod latine sic vertitur: Cleomenem regem Scythis conuersantem, & eorum ebrietatem imitantem, ad insaniam versum: vnde & ipsi Lacones, auiditatem bibendi vocauerunt episcythiaz.

6 SVEVOS quondam libertatis nouarumque rerum studiosos extitisse, vt etiamnum esse cernuntur, Cæsar libro quarto Commentariorum Gallicæ historiæ scribit: Quæ res (ait) ex cibi genere, & quotidiana exercitatione, & libertate vitæ, quod a pueris nullo officio aut disciplina assuefacti, nihil omnino contra voluntatem faciant. Quare recte Arminius Germanorum princeps, Flauio fratri qui apud Romanos militabat, hæc coram obiecit in colloquio mutuo. Exin diuersi ordiuntur, hic magnitudinem Romanam, opes Cæsar¹⁰is, & victis graues pœnas, in deditioem venienti paratam clementiam, neque coniugem & filium eius hostiliter haberi: ille fas, patriæ libertatem auitam, penetralis Germaniæ deos, matrem precum sociam, ne propinquorum & affinium, denique gentis suæ defertor & proditor quam Imperator esse mallet. hæc Tacitus. Huc spectat, quod Plutarchus in vita Lyfimachi refert, vbi eum à Dromachete Gotho, Germano videlicet, victum, deplorantemque Germanorum libertatem introducit his verbis: *λυσιμαχος ἐν θράκη καθήκει*
κατὰ δρῶμαχόν τε, καὶ εἰς δὲ τὴν αὐτὴν καὶ τὸ κράτος αὐτοῦ, αἰς ἔπειν ἀχμαλώτως γενόμενος, ὡς θεοὶ, εἶπεν, αἰς μικρὰς ἡδονῆς
δύλον ἑμαυτὸν ἐκ βασιλείας ποιήσας. Id est: Lyfimachus in Thracia victus à Dromachete, cum sese & exercitum præ sibi tradidisset, bibens in captiuitate positus: O dii (inquit) vt paræ voluptatis gratia memet seruum ex rege feci. Sic quoq; Idathyrfus Scytharum Germanicorum²⁰ rex talem gentilem libertatem extollit apud Plutarchum, in hæc nominatim verba, quæ non grauabor adscribere: *ἰδαθύρτος ὁ σκυθῶν βασιλεὺς, ἐφ' ὃν δρέβη δαρείος, ἐπειθε τὸς ἰωνῶν τυράννης, πὸ τῷ ἰσραὺ*
ζευγμα λύσαντας ἀπαλλάτθεσθαι, μὴ βουληθέντας δὲ εἰς πῶν πρὸς δαρείον πίσιν. Quod Latinis verbis sic sonat: Idathyrfus Scytharum rex, contra quem Darius traiecisset, suadebat Ionum tyrannis, vt soluto licti, Germanorum videlicet fluminis, iugo effugerent, & se in libertatem vindicaret, dum noluisent fidem suam in Darium fallere. Non possum hic silentio transire, quod Herodianus libro sexto Historiarum, de nouitatis studio in Germanis, quod in hunc vsque diem huic populo, ac Sueuis præcipue, peculiare, ac quodammodo innatum est, refert: *Ὅντες οὐκ ἄλλοι πρὸς τὸ χειροποιεῖν ὀπιπέδοι, καὶ τὸ μὲν παρὸν ἀρχῆς, βαρὺ δὲ μῆκος ἐξουσίας ἡγούμενοι, ἀκέρδεις δὲ ἡδὴ*
πάσης περιαναλωμένους φιλοτιμίας. Sunt enim Germani (inquit) suapte natura proni ad res nouandas,³⁰ & tam longo principatu grauati, minus lucrosam putauerunt eius diuturnitatem, omni ambitione consumpta.

7 SVEVOS, id quod hodie adhuc faciunt, late domo profectos fuisse: etsi, quas nostra tempestate mercaturas vbique fere locorum exercent, quondam abhorruerint. Neq; longius (scribit Cæsar 4. Commentariorum Gallicæ historiæ) anno remanere vno in loco incolendi causa licet. Et iterum: Publice maximam putant esse laudem, quam latissime à suis finibus vacare agros. hac re significari, magnum numerum ciuitatum suam vim sustinere non potuisse. Itaque vna ex parte à Sueuis circiter millia passuum sexcenta agri vacare dicuntur. Sic quippe legimus apud Arrianum Nicomedensem, in Alexandri magni exercitu Sueuos militasse. Mithridatem quoque secum Germanos habuisse, Iustinus libro⁴⁰ trigesimo octauo author est. Iosephus præterea libro septimo, & Egesippus primo, circa lectum Herodis filii Germanos fuisse scribit. Vt minus mirum sit de Romanis Imperatoribus, qui non nisi Germanis stipatoribus utebantur: vt de Augusto, Caligula, Nerone, & Galba Tranquillus: de Marco Cæsare, Commodo atque Seuro, Herodianus: deque Maximino atque Gordianis, Capitolinus: de Victorino denique Loliano, Trebellius Pollio memoria prodiderunt. Huc pertinent, quæ de tot ac tam procul distitis sedibus huius gentis mox narraturus sum. Constat enim, eadem tempestate, posita primum Imperii monarchia, Iulio dictatore, eiusque priuigno Augusto imperantibus, Sueuos quatuor regna locis maxime remotis habuisse: puta ad Albim, & in Boiohemo, vbi Maroboduus gubernabat: in Vbiis, vltra Rhenum, in Gallia apud Treuiros, quibus Ariouistus imperita⁵⁰bat: & ad sinum maris Adriatici: id quod Cæsaris Gallicam historiæ ac Polybium legenti, facile apparet. Eadem vagandi lateque promouendi fines cupidine, inclinante Imperio, Sueuorum regnum vnum in Rhætiis fuit, vbi adhuc hodie Sueuorum ducatus & landuogtia manent: alterum in Liburnia ad Drauum Dalmatiæ proximum, vbi Chunimundus regebat: & tertium in Hispania Gallecia, quo loco post Ermericum Ræzila & Reciaris, Sueuorum quippe reges, rerum potiebantur. Vt minus mirum sit, quod hoc seculo Sueui & in India nouisque insulis ditiones habeant, & à Sueuis non solum Rhæti, Alpgouenses, Risiarii & Bodmanici lacus accolæ, verum etiam Sundgouenses, Heluetii, Brisgaudii, Alfatæ, Badenses, Wirtenbergenses, imo nobiles quoque Austriæ cum incolæ, tum princi-

principes, rite originem trahant. etsi quod de mercatura scribit Cæsar, hodie locum in hac gente non habeat: Mercatoribus (inquit) est ad eos aditus magis eo, vt quæ bello cæperint, quibus vendant, habeant, quam quo vllam rem ad se importari desiderent. Quin etiam iumentis, quibus maxime Galli delectantur, quæque impenso parant precio, Germani importatis non vtuntur: sed quæ sunt apud eos nata parua atque deformia, hæc quotidiana exercitatione, summi vt sint laboris, efficiunt. hæc Cæsar 4. lib. Gallicæ historiæ: quæ hodie quam ex diametro pugnent cum Sueuis, nemo est qui non intelligat. Nam & aditus mercatoribus frequentissimus est, ipsique adeo late domo profecti, ex Italia, Venetiis, Gallia, Belgis, Andvverpia, & quod plus est, ipsa abusque India merces important: iumenta; atque equos aliunde ex Belgis gradarios atque bellatores, cursores vero ex Thurcia, Hungaria atque Seruia, Walachiaque sibi adsciscunt: & optimos quisque habere contendit, gentilitiis contemptis.

8 SVEVOS multos pagos, hoc est terrarum tractus possedisse, quos gentilitia lingua Græca origine Gevu appellant, centum videlicet, vt Cæsar scribit: addens & illud libro 1. Gallicæ historiæ, Germanos paulatim Rhenum transire consueisse, & in Galliam magnam eorum multitudinem venire. Et lib. 4. Vripetes & Tenchtæros Rhenum traiecisse, quod à Sueuis quoque plures annos exagitati bellis premebantur. Hæc consuetudo populo vsque mansit, multos vbique variisque in locis tractus ac territoria constituendi, quæ Gevu (vt diximus) & eorundem ditionem posterius Landuogtias nominarunt. Sic nanque ante patrum²⁰ memoriam Sueuiæ totius ditio atque imperium diuidebatur in Landuogtiam Burgouia, Landuogtiam Alpgouia, Landuogtiam Curiensem, Landuogtiam Rauenspurgensem, Landuogtiam Hegouia, Landuogtiam Rotenburgensem, Landuogtiam Rotvilensem, Landuogtiam Nigræ sylvæ, Landuogtiam Stullingensem: Landuogtiam quatuor ciuitatum secus sylvam Harcianam, vulgo *der vier waldfstet*: Landuogtiam Turgouiensem, Landuogtiam Tigrinensem: Landuogtiam Ergouia: Landuogtiam Nuitlandia: & Landuogtiam vtriusque Alfatæ: quas voces, vtpote gentilitias Germanorum, Romani scriptores Pagos appellarunt. Hosque secuti Franci, vt in cæteris omnibus, in foundationibus atq; primordiis cœnobiorum, vetustisque diplomatibus, integras passim prouincias atque regiones Pagos appellarunt: vt videlicet pagum Alpgouia, fundatio Campidonensis monasterii: pagum Turgouia, in diplomatibus Curienfis episcopatus: pagum Nordgouia, in literis episcopi Ratisponensis: pagum Trungouia, in exordiis Crembs monasterii Austriæ superioris (vbi totus tractus Trunæ amnis decurrentis appellatur) & pagum Osterrichæ, in antiquissimis in Austria repertis literis. quorum omnium exempla atque rhapsodias adduximus libro Comment. nostrorum Reipub. Romanæ. Cæterum Landuogtia Curienfis, cuius sedes prætorii fuerat in Rankhvvil, omnium vetustissima reperitur vsque ad Rheni fontes extensa. In qua Clodouæo magno Francis imperante, Baldeberto iudice, beatus Fridolinus Sequanorū & Rhætorum apostolus, Vrsi cuiusdam reguli donationem tuebatur, aduersus Landolphum fratrem Vrsi, vt legitur in eius viri historia: quæ defunctum Vrsum à viro Dei ad vitam reuocatum, atq; in testimonium adductum testatur. in hoc enim prætorio, siue Landuogtia, 16 antiquitus comites leguntur assedisse. Quorum erant præcipui, in⁴⁰ maximas postea familias distributi, videl. Montfortii, Brigantini, Werdenbergenses, Dokenburgenses, Sonneburgenses, Recznus, Sargans, Castelvvardenses, Aspermontætes, Bel-lunenenses, Ranschvvangêses, Maczeneses & Melaucenses. Cæterum iudices illius prætorii, siue Landuogtiæ in antiquis temporibus comites de rubro vexillo, *von dem Rottensan* appellati inueniuntur. à quibus descendere dignoscuntur comites Montfortii, Brigantini, Rynecenses, Werdenbergenses, Tubingenses & Herrenbergenses. Non possum hic silentio transire, quod de Turegenfi pago, siue Landuogtia, Otto Frisingensis scriptum reliquit, libro historiæ Friderici 1. cap. 8. loquens de Berchtoldo Zaringensi comite, cui pro ducatu Sueuiæ sibi promisso, Henricus quartus Landuogtiam Tigrinensem concesserat in ducatu comitibus ab Stoufen sublimatis: vnde Friderici, Henrici ac Cunradi omnes, & Sueuiæ duces & Cæsares, maiori ex parte defluebant. Sic itaque (inquit) prædictus Fridericus (intelligit comitem à Stouffen, Cunradi Cæsaris tertii patrem) dux simul Sueuorum, & gener regis factus, ad propria rediit. Et ne multis morer, Berchtoldum tandem pacem petere coegit: quod quidem sub filio suo Friderico factum tradunt. Conditio autem talis fuit, vt Berchtoldus ducatum exfestucaret: sic tamen, quod Turgum nobilissimum Sueuiæ oppidum à manu Imperatoris ei tenendum remaneret. hoc oppidum in faucibus montium versus Italiam super lacum, vnde Lemannus fluuius fluit, situm, Imperatorum seu regum olim colonia fuit: tantæque iuxta maiorum suorum traditionem, authoritatis, vt Mediolanenses, si quando ab Imperatore ad Transalpina vocarentur iudicia, ibi discuti vel iudicari

de iure deberent. Vnde ex eiusdem tam in rebus quam in honoribus abundantia, in ipsius porta scriptum dicitur, *Nobile Turregum multarum copia rerum.* A prædicto etiam Lemanno fluuio (vnde Lucanus, *De seruire cauo tentoria fixa Lemanno*) tota illa prouincia Alemannia vocatur. Quare quidam totam Teutonicam terram Alemanniam dictam putant, omnesque Teutonicos Alemannos vocare solent: cum illa tantum prouincia, id est Sueuia, à Lemanno fluuio vocetur Alemannia. Hec ille. Ex quibus colligimus iterum, Sueuorum gentem Alemannos extitisse, Alemanniæque siue Sueuiæ landuogtiam ad Tigurum fuisse, vbi nostra memoria cõcederatis Heluetiorum subiectæ Valles, Vri, Schvvicz, Vnderwalden, Zug, ac comitatus visuntur Rapperfsvuil, Kiburg & Habsburg.

9 SVEVOS quondam, vt hodie adhuc sunt, in loquendo arrogantes fuisse, ac gloria- 10 bundos, grandia semper elocutos, ac cæteros præ se populos cõtempnissse: id quod vel ex responso Ariouisti regis illorum apparet apud Cæsarem, lib. 1. Gallicæ historiæ: Nam cum in colloquio Cæsar illi beneficia populi Rom. in illum commemorasset, quod rex appellatus esset à senatu, quod amicus, quod munera ampla missa: respõdit pauca & superba Sueuus, vt verbis Cæsaris vtar, in hæcce yerba: Ariouistus ad postulata Cæsaris respondit, de suis virtutibus multa prædicauit: transisse Rhenum se non sua sponte, sed rogatum & accersitum à Gallis, non sine magna spe, magnisq; præmiis domum propinquoque reliquisse, sedes habere in Gallia ab ipsis concessas, obsides ipsorum voluntate datos: stipendium capere iure belli, quod victores victis imponere consueuerint: non sese Gallis, sed Gallos sibi bellum intulisse: omnes Gallia ciuitates ad se oppugnandum venisse, ac contra se castra habuisse: 20 eas omnes copias à se vno prælio fusas ac superatas esse. Si iterum experiri velint, paratum se decertare: sin pacem malint, iniquum esse de stipendio recusare, quod sua voluntate ad id tempus dependerint. Amicitiam populi Rom. sibi ornamento & præsidio, non detrimento esse oportere: idque ea spe se petiisse. Si per populum Rom. stipendium remittatur, & dedititii subtrahantur, non minus libenter se recusaturum populi Rom. amicitiam, quam aperierit. Quod multitudinem Germanorum in Galliam traducat, id se sui muniendi, non Gallia oppugnandæ causa facere. eius rei testimonio esse, quod nisi rogatus, non venerit: & quod bellum non intulerit, sed defenderit: se prius in Galliam venisse, quam populum Rom. Nūquam ante hoc tempus exercitum populi Rom. Gallia prouinciæ finibus egres- sum: quid sibi vellet, cur in suas possessiones veniret? Prouinciam suam esse hanc Galliam, 30 sicuti illam nostram. vt ipsi concedi non oporteret, si in nostros fines impetum faceret: sic itē nos esse iniquos, quod in suo iure se interpellaremus. Quod ex senatusconsulto Heduos appellatos amicos diceret, non se tam Barbarum, neq; tam imperitum esse rerum, vt nō sciret, neq; bello Allobrogū proximo Heduos Romanis auxilium tulisse, neq; ipsos in his contentionib. quas Hedui secum & cum Sequanis habuissent, auxilio populi Rom. vsos esse. debere se suspicari, simulata Cæsarem amicitia, quod exercitum in Gallia habeat, sui opprimēdi causa habere. Quod nisi decedat, aut exercitum deducat ex his regionibus sese illum non pro amico, sed pro hoste habiturum. Quæ prolixius, fateor, ex Cæsaris Commentariis. at in hoc attulimus, vt quam superbum hoc fuerit responsum Ariouisti Sueui, coram Rom. Imperatore & totius orbis monarcha, lector candidus intelligat. Tale superbum respõsum 40 dedisse Alexandro magno alios Sueuos, qui ad Adriam colebant, in sinu Ionio, in finibus Dalmatiæ & Istriæ (quorum eo loci & Procopius & Iordnandes in Commentariis Gothicis meminere, & quorū adhuc posteritas superest in regiuncula quam Gotschee appellant, inter Istriam atque Carniolam) Arrianus in eius vita refert, ita scribens: Huc loci legati & à cæteris Danubii accolis, & à Syemio Triualorum rege, item à Germanis, qui Ionium sinum incolunt. Sunt quidem Germani vt grandi corpore, ita animo elato, magnoque. Hæ legationes ad Alexandrum venerunt, vt amicitiam cum eo iungerent. Quibus in fidem & amicitiam receptis, è Germanis quæsiuit: Quidnam esset in humanis rebus quod præ cæteris extimescerent? ratus, nominis sui magnitudinem ad illos, multoque etiam interius penetrasse: idque esse, quod præ cæteris sibi formidolosum faterentur. Illi vero, quod pro- 50 cul ab Alexandro agebant, quod loca accessu difficillima incolebant, ipsumque ad alia bella intentum videbant, timere se illud ante omnia dixerunt, ne forte in sese aliquando cœlum rueret. Nihil mouit Alexandrum superbum legatorum responsum. itaque nihilominus tamen in amicitiam & societatem receptos, domum remisit: id tamen elocutus, Germanos arrogantes esse.

10 DE SVEVORVM veteri lingua certi nihil pronūciare possum, vt quam tot seculis, veluti alias, mutatam verisimile est. Id quod diplomata atq; annales scripti ante annos CCC abunde testantur. Nō vero audiendi sunt illi, qui ante annos 300 primum omniū linguam nostrā scribi solitam existimant. Nā & literas & annales ante quadringentos annos scriptos animad-

animaduerti, ex quibus subieci pauca quædam. Cæterū vocabula quædam primis temporibus aliter ab hac gente fuisse prolata, vsq; Sueuos plurimū periphrafi in vocib. fuisse, testatur Gotscheensium idioma in Carniola: quos eorum Sueuorum fuisse atq; esse reliquias, qui in Liburnia Iustiniano imperate, & ante hunc tenuerūt: cuius reges Chunimundū atq; Achuilphum Iordnandes commemorat, & quorū oppidi Burni in finibus Istriæ atq; Dalmatiæ Procopius meminisse videtur. Hi namq; Gotscheenses nemore vndique cincti, & in medio Slauinorū, lupum appellare solent *holczgangel*/ quod syluas videlicet perambulare: vulpē, à clandestino incessu *chleischer*: sciurum, quod cū eo luderetur, *ain scherzer* nominat: Catum, *ain offenbürgel*: vulpem præterea etiam, *ain haberstreichel*/ & similia multa. His accesserunt Latina pleræq; voces à nostris receptæ, atq; gentilitiæ linguæ mixtæ, posteaquā Romani milites pessum eunte Imperii statu, vt Procopius scribit, ad Barbaros atque Germanos transiissent cum signis. Quas voces etiam, dum militarent inter Romanas legiones, hausisse paulatim, verisimile est, vt in quinto Commentariorū Reipub. Romanæ prolixè ostēdimus. Porro quæ voces Romana nostra adhuc in lingua extent, libro huius Operis 2. enumerauimus quædam: vt quantum veteri linguæ decesserit, facile appareat. Id quod literæ passim atque scripta antiqua ea in lingua, quæ ante patrum memoriam vniuersæ pene Germaniæ à Saxonia & Rheno vsque ad Noricas alpes communis, & præcipue Austria familiaris fuerat, comprobare possunt, è quibus pauca exempla subiciam. Tales sunt rhythmici illi, quos in peruetusto codice reperimus, quos non grauaor subscribere.

20 Gott herre sit das nu dyne k̄hunst
by dir was one begunst/
Vnd anegende nie gewan
vnd doch wol muge vnd machen k̄han/
Anegende vnd endes zill
als din gepott gebieten will/
So will ich bitten dich/ das du
begiezzest mine synne nu/
Mit dem brunnen dyner wysheit
der vrsprung aller w̄zde treit/
30 Vnd schöpferin anegende wyr
wan ich begunnen will mit dyr/
Ze sprechen vnd ze dichten
ze beschiden vnd ze berichten/
Wie du von erste mit dyner k̄hraffe
hymel vnd erde vnd alle geschafft/
Von onegende erdachtest
in syben dagen volbrachtest/
40 Gar aller geschöpfte vnder schait
vnd der stam aller menschait/
Allen mannen/ allen wiuen/
geschupp mit zwoyen liuen/
Vnd geben menschliche frucht
aneuanch vnd vrhap mit genucht/
Vnd van der ersten stunde
das din menschait begunde/
Mit Adame dem ersten man
wurgen vnd sich heuen an/
Vnd wie syn syndliche schulde
verworchte dine hulde/
50 Durch seines wiues dumen rat/
vnd wie die selbe missethat
An der nachk̄homender art
mit dynen schlagen errechen wart/
Da diu erste welde vergie
die mit dinen k̄hynden aneuie/
Die von Adames samen
anegende vnd vrhap namen/
Was sit den zilen vnd der frist
beschehen/ vnd sit den ziten ist/ &c.

Ex quibus facile colligi potest, hodiernum Heluetiorum, lacusque Bodmanici accolarum linguam, habere cum veteri Sueuorum similitudinem. Nam quo nostra tempestate Sueui in Rhætia ac Wirtenbergia idiomate vtuntur, Alemannorum fuisse crediderim, qui & ipsi Sueuorum gens vna fuerat, sed rudior paulo, ac magis syluestris, barbaraque. Siquidem & Flavius Vopiscus in vita Proculi Cæsaris, author est, Alemannos prius dictos fuisse Germanos. Equidem hodie Sueuorum lingua, qua in Rhætiis ac Wirtenbergia homines passim vtuntur, magnanimitatem quandam veterem illam gentis, ac plane (si ita dicere possum) virilitatem demonstrat: adeo voces verbaque omnia ex imo pectore, cum sonus vehementia ac emphasi quadam singulari efferuntur. Vt non dubitem, & hanc ab antiquo illo gentis idiomate processisse: facta parua ex Latino & Romanorum prouinciali sermone, Francisque qui huic populo inclinante Imperio imperare cœperunt, mutatione. Huc pertinent, quæ de Ribuariorum legibus, à Francis latis, scripta sunt (hocce enim nomine Sueuos tributarios Franci nominare solebant) quales sunt hæ leges, quarum paucas exempli gratia subieci: Si quis ingenuus ingenuum Ribuarium interfecerit, & eum cum rama aut callis, vel in puteo, seu in quocunque libet loco celari voluerit, quod dicitur mordridus, D C solidis culpa iudicetur, aut cum 72 iuret. Si quis ingenuus ingenuum Ribuarium extra consilium vendiderit, & eum iterum ad solum non potuerit reducere, D C solidis culpa iudicetur, aut cum septuaginta duobus iuret. Si quis puellam Ribuariam interfecerit, C C solidis culpa iudicetur: aut si negauerit, cum X I I iuret. Si quis fœminam Ribuariam interfecerit, postquam parere cœperit, vsque ad quadragesimum annum, D C sol. culpa iudicetur: aut si negauerit, cum 72 iuret. Quod si ingenuus Schonesti cum 15. & quas cum amassarum aut 6. scrufas cum verre, vel duodecim vaccas cum tauro, D C sol. culpa iudicetur: & insuper capitale ei dilatura restituat. aut si negauerint, singuli cum 72 iurent. Quod si quis in iudicio pro seruo interpellatus fuerit, quod si seruus talis non fuerit, vnde dominus eiusdem fiducia securus esse possit, in iudicio respõdeat ad interrogationes, licet sine Tancano loqueretur, dicat: Ego ignoro vtrum seruus meus culpabilis an innocens ex hoc extiterit. Propterea eum secundum legem Ribuariam super 12 noctes ad Gneum repræsentato, & sic eius præsentiam cum ficta fidem faciat. Quod si, postquam eum ad Gneum implicauerit, fuga elapsus fuerit, ad placitum veniens, cum tribus testibus in Aracho iuret. Hoc autem constituimus, vt infra pago Ribuario tam Francoburgundiones Alemannis, seu de quacunque natione commoratus, fuerit in iudicio interpellatus, sicut lex loci continet, vbi natus fuerit, sic respondeat. Quod si damnatus fuerit secundum legem propriam, non secundum Ribuariam, damnum sustineat. Quod si in prouincia Ribuarum iuratores inuenire non poterit, ad Gneo seu ad sortem excusare studeat. Tales multæ leguntur leges à Francis, Alemannis & Sueuis Ribuariis datæ, vbi gentilitia vocabula aliquando inferuntur. quemadmodum hic mordridus, quod hodie etiamnum Sueui *morden* vocant, hoc est interficere: Schonesti, pro pulchro: Tancano, pro litem contestari, quod posterius *Dingen* pronunciabatur, vox communis ad litem contestationem & venditionem. Ad Gneum repræsentare, quod hodie dicimus, *auf gnad vnd vngnad stellen*. In Aracho respondere, quod modo dicimus, *zum rechten verantworten*.

II SVEVORVM priuilegium vetus erat, in expeditione exercitum omnem Romani Imperii, omnesque populos præcedere: qua inter Austriacas prouincias Styri prærogatiua nituntur. Meminit Lambertus Schafnaburgensis, in historia Henrici quarti Cæsaris: Et quia nec situs loci, nec multitudo patiebatur, vt vno eodemque tempore omnibus vna fieret manus conferendi copia, datum negocium est duci Rüdolpho, vt ipse cum suis primacie confligeret, peculiari scilicet Sueuorum priuilegio, quibus ab antiquis iam diebus lege latum est, vt in omni expeditione regis Teutonici, ipsi exercitum præcedere, & primi committere pugnam debeant.

INCIPIT

INCIPIT LIBER OCTAVVS OPERIS

TOTIVS, DE SVEVORVM GENTIS MIGRATIONIBVS,

& reliquiis, & posteritate, principibus, nobiliumq; familiabus: WOLF-

GANGO LAZIO Viennensi autore.

SVEVORVM præcipui quondam, & antiquissimi Germanorum populi ad tantam gloriam & nominis existimationem venerunt, vt tanquam non nisi Sueui Germani essent, cum Germanis passim, authoribus historiarum confundantur. Id quod Francis quoque, inclinante Imperio, cum & hi omnem rei bellicæ laudem ad se traxissent, cõtigit. Hi vero non solum antiquitate, & gestorũ celebritate principem semper in orbe locum habuere, verum multitudine etiam, & in varios tractus vltra quoque veteris Germaniæ limites propagata sobole, exteris innotuere: bellique laude omnibus cogniti maximis orbis dynastis, extra etiam Europam, & ante constitutam Romanam monarchiam militabant. Sic enim & Arrianus Nicomedensis, Sueuos in Alexandri magni exercitu meruisse, & apud Mithridatem Ponti regem procul in Asia Sueuos fuisse, cũ aduersus Romanos bellum gereret, Iustinus libro 38. authores sunt. Quin & Romanos ad claustra Caspiarum, & in Albanos, Sueuorum auxiliis venisse, Cornelius libro 17. memoriæ prodidit. Vt recentiora illa existimanda sint, quæ minorem quoq; genti laudem concilient, quod primi illi ac omnium potentissimi Imperatores Iulius & Augustus, Sueuos auxiliares atque obsequio obnoxios habuerint. Quippe Cæsar lib. 1. Gal. hist. Ariouistum Sueuorum regem senatus Rom. beneficio regem appellatum refert: & Strabo lib. 7. Maroboduum Sueuorum regem ab Augusto beneficia magna comparasse, principemque popularibus impositum testatur. Atque hic nihil necesse est dicere, quod cæteri qui secuti sunt huius gentis reges, Vannius, Iubillius, Sido, ac Italus (quod adhuc nomen superest Eitel vulgo) ab imperatoribus similiter Romanis reges confirmati fuerint. Quod præterea Caligula, Nero, Galba, Vitellius, Otto, & qui posterius rerum potiti sunt, Marcus Commodus, Pertinax, Seuerus, Caracalla, Alexander, Maximinus, Gordiani, Constantius, & Sueuorum auxiliis in bellis subinde vsi sint, & corporis custodes præ cæteris ex hac gente, vt fortiores ac fideliores, adhibuerint: vt ex Tacito, Plutarcho, Iosepho, Egesippo, Aurelio Sexto, Sozomeno, & aliis historiæ authoribus facile colligi potest. Iam vero illud quoque gentis nobilitatem apud posteros in primis demonstrat, quod late domo profecti, vt Cæsar etiam in historia Gallica testatur, multas prouincias eadem etiam tempestate occuparint atque coluerint: Sueuorum gens (inquit ille) est longe maxima, & bellicosissima Germanorum omnium. Hi centum pagos habere dicuntur. Ex quibus quotannis singula millia armatorum, bellandi causa, suis è finibus educunt. Reliqui qui domi remanserint, se atque illos alunt. Hi rursus inuicem anno post in armis sunt, illi domi remanent. Sic neque agricultura, neque ratio atque vsus belli intermittitur. Sed priuati ac separati agri apud illos nihil est, neque longius anno vno remanere in loco incolendi causa licet. Et iterum Cæsar: Publice maximam putant esse laudem, quam latissime à suis finibus vacare agros. Hac re significari, maximum numerum ciuitatum suam vim sustinere non posse. Itaque vna ex parte à Sueuis circiter millia passuum sexcenta vacare dicuntur. Hæc Cæsar in Gallica historia. Sic quippe (vt exemplo rem confirmem) imperante Cæsare Dictatore, Sueui ad Albim & in Vbiis, vbi hodie sunt fines Hassiæ & Westphaliæ, & in Treueris coluerunt, vt ex Commentariis eiusdem potest Cæsaris aduerti. Sic quoque inclinante Imperio Sueuos & in Rhætiis (vbi adhuc eius populi manet posteritas) & ad Drauum amnem in Valeria ac Liburnia, in Italiæ denique vicinia inter Athesim & Padum, imo vltra Rhenum quoque in Sequanica prouincia & tractu Argentoratensi (vbi modo cernuntur Sundgouia, Brisgaudia & Alsatia, à Sueuorum reliquiis & hodie culturæ) agros hũc populum habuisse, legenti historias Ammiani Marcellini, Procopii, Iordandis, Symmachi, Cassiodori, ac Claudiani poemata, liquido apparebit. Vt minus mirer, de posteritate huius gentis ac late vbique terrarum diffusa sobole: quæ Imperio deinde ad Germanos deuoluto, late per vniuersam non Germaniam veterem illam solum, sed Romanas etiam prouincias, Pannoniam, Noricum, Rhætias, Sequanam, tractum Argentoratensem, & Moguntiacensem, colonias deduxit, & minores populos seu tribus excitauit. Vt pauca iam prouinciæ Germanico nomini obnoxia existant, quæ non à Sueuis originem ducant. Austriaci nos à Sueuis descendimus. Tyrolenses præterea, Rhæti, Heluetii, lacus Bodmanici accolæ, Wirtenbergenses,

Late profecti
Sueui.

Qua prouincia à
Sueuis orta.

Quatuor
Sueuorum
populi.

Brigaudi, & qui Nigram sylvam tenent populi, Sundgouienfes, Alfaræ denique & Rhenē-
fes, Sueuorum nationi primordia sua debent, de quibus postea in transcursu sermonis pro-
lixius dicam. Illud omittendum non est, primis temporibus quatuor peculiare Sueuo-
rū fuisse siue populos, siue tribus dicere mauis, à situ passim cognominatos. Quorum Lon-
gobardi, secus Rhenum: Marcomanni, ab Albi in Pannoniam, Danubiumque & Vistu-
lam amnes, ac vltra etiam in Daciam vsque late ditionem tenebant, qui cum à Sueuo &
anne & monte (Spreë hodie vocant, & *Laufnißer gepürg*) Sueui prima origine: tum dein-
de quod limitem Germaniæ possiderent, Marcomanni, hoc est, si gentiliter pronunciare
velimus, *Marckmannen*/ quod latine est limitanei homines, à cæteris populis Germaniæ
nominabantur. His proximi Sennones, Sueuorum nobilissimi (vt Strabo scribit) Harciæ
sylvæ amœnissimas valles, Boiohemum inquam (vt etiam Strabo testatur) Rifam & Wir-
tenbergiæ tractum infidebant: vulgo ac gentilitia lingua, vt arbitror, quod sole illustratos
agros colerent, sic appellatos, *die Sumawer*: nisi quis originem & etymon vocabuli à Sen-
nonibus Gallis petere velit, quos etiam in sinu Adriatico, & iuxta Iapodes tenuisse, Polybi-
us in secundo, & Strabo lib. 4. & 7. referunt: quod de Sueuis Arrianus in vita Alexandri,
Procopius & Iordnandes in Gothica historia scribunt. Nam & superbum responsum,
quod legati eius gentis Alexandro magno dedere, facile coarguit, Sueuos eos extitisse, quos
Germanos generali vocabulo Arrianus, Polybius & Strabo, maxime speciali Sennones di-
xere. Ab his procul vltra Noricas alpes, in Rhætiis, eiusque prouinciæ alpibus editissimis,
earundemque vallibus minus splendidis, tertii generis Sueui, qui à situ tali Alpmanni nun-
cupabantur, vsque ad Galliæ fines & vltra Rhenum incolebant, magis quam cæteri barba-
ri: bellicosi tamen, sed victi postremo à Francis, ac distincti in Sueuiæ ducatum, & aliquot
alios pagos gentis, quos supra enumerauimus: videlicet Curientem altæ Rhætiæ, Turgo-
uientem, Lyntzgouientem, Hegouientem, Rottallēsem, Mortnouientem, Brisgouientem,
Sundgouientem, Ergouientem, Tigrinensem, *Bri / Schwitz / Bnderwalden / Zug &
Bchtlandiam*. In quibus finibus & Lemannus lacus est, & fluuius eodem nomine Ly-
mat vulgo, qui Thermas Heluetiorum præterfluit, & in Rhenum exit. à quibus Aleman-
nos quoque sunt qui deriuare conantur, quod non improbo: veluti nec illorum opinio-
nem, qui eadem ratione qua Germani, quod toti sint viriles, ita & Alemannos, quod om-
nes essent viri, sic dictos arbitrantur. Sed quid cesso ordine huius gentis sedes iuxta secu-
lorum successiones rimari? Primam igitur inuenio habitationem eius populi (quantum
memoria repetere licet, in Liburnia ad Adriæ sinum, quem Ionium Arrianus vocat, in his
videlicet finibus qui hodie principibus Austriæ obnoxii, secus Istriam ac Dalmatiam atque
Forumiulium, *Pyrpamerwald / Karst / Wipach / Gotscheu* & marcha Wyndorum appel-
lantur. Meminit vero Sueuorum Sennonum his in finibus Polybius lib. secundo, cum Pyr-
rhi in Italiam transitum describeret: Quo scelere indignati (inquit) acriter Romani, nouo
delectu habito, penetrare in Galliam adgrediuntur. Sed parum processum erat, cum eis
Sennones occurrunt. Hos collatis signis euestigio adgressi superant, magnam partem in-
terficiunt: si qui superfuerant, sedibus fugant, regione potiuntur. Nouam ipsi in urbem co-
loniam deducunt: eam veteri nomine, quod prima à Gallis habitata fuerat, Senam appel-
lant. Est autem ea vrbs, quemadmodum supra memorauimus, in littore Adriatici maris si-
ta, vbi campi Italiæ terminantur. Subscribit Strabo libro v Geographiæ: Regionem Tran-
spadanam incolunt (inquit) Veneti, & alii vsque Polam, supra Venetos, Carni & Cenoman-
ni, & Medoaci, & Syambræi, ex quibus Romano nomini hostes extiterunt aliqui. Vbi per
Cenomannos, Sennones intelligo, de quibus T. Liuius quinto ab vrbe condita ita scri-
ptum reliquit: *Boii* (inquit) Lingonesq; transgressi, cum inter Padum iam atque Alpes om-
nia tenerentur, Pado ratibus traiecto, non Hetruscis modo, sed etiam Umbros agro pel-
lunt, intra Pæninum fessę tamen tenuere. Tum Sennones recentissimi aduenarum, ab V-
fente fluuiio vsque ad Athesim fines habuere. Et sic intelligitur locus ille Plinii de Ceno-
mannis, libro 3. cap. 19. In mediterraneo regionis decimæ, colonia Cremona, Brixia Ce-
nomannorum agro, &c. Et Pauli Diaconi lib. v rerum Longobardicarum, cap. 29. cum de
Italiæ finibus secus Forumiulium loqueretur: Erat quidem Grymoaldo (ait) contra Ro-
manos non mediocre odium, pro eo quod eius quosdam Germanos, Tasonem & Caco-
nem in sua fide decepissent. quam ob causam Opitergium ciuitatem, vbi ipsi extincti sunt,
funditus destruxerunt, eorūq; qui ibi aderant fines Foroiulianis, Taurisianisq; & Ceninen-
sibus diuisit. Vbi per Ceninenses, Sennonum sunt vestigia accipienda. à quibus in hanc
vsq; diem Senia episcopalis ciuitas ad oram Adriæ Austriis subiecta, vulgo Germanis *Zeng/
& duo castra memorabilia, *Altsenases* & *Neusenases**, in finibus Carniæ & Istriæ, Austriæ
quoque principum obsequio nobnoxia, nomenclaturam ad posteros transmiserunt. Por-
ro Sen-

Prima Sue-
uorum se-
des in Li-
burnia.

ro Sennonas Sueuos fuisse, Cor. Tacitus in libro De moribus Germanorum luculēter te-
statur hisce verbis: Vetustissimos se nobilissimosque Sueuorum Sennones memorat: fides
antiquitatis religione firmatur. Statuto tempore in sylvam auguriis patrum & prisca formi-
dine sacram, omnibus eiusdem sanguinis populi legationibus cohærent, cæsoque publice
homine celebrant. Huc pertinent, quæ scribit septimo Geographiæ Strabo, de Marobo-
duo Sueuorum rege tractans: Reuerfus autem (ait) magnum adeptus est potentatum, &
præter eos quos ante dixi populos, Luio etiam vendicauit, gentem sane permagnam, &
Zumos, & Butones, & Mugillones, & Sibinos, & ipsam Sueuorum nationem amplissimam
Sennones. Præterea Germanos coluisse eo loci ad oram Adriæ, & in Liburnia, quo tem-
pore Alexander magnus rerum potiebatur, confirmat etiam Arrianus in eius historia, ita
inquiens: Huc loci (loquitur de Danubio in Mœsia, ad quem Alexander castrametatus
fuerat) legati & à cæteris Danubii accolis, & à Sirmio Triualorum rege, item à Germanis
qui Ionium sinum incolunt, venere. Itaque illorum Sueuorum, his quos commemorauimus
finibus posteritas, quemadmodum adhuc hodie superest in Gotscheensi regiuncula,
Istria, Carniola, atque Wyndorum marcha conclusa, vt fuerat quoque Iustiniano impe-
rante, Sueuorum cognomine simul insignita, vt hæc Procopii atque Iordnandis loca in Go-
thica historia contestantur. Quorum ille sic scriptum reliquit: Ad id accedebat, quod Asi-
narium Vligislaumque præfectos cum maximis copiis in Dalmatiam miserat, vt in Gotho-
rum hanc potestatem redigeret: & his imperat, vt ex locis Sueuiæ prouinciæ circumiectis,
Barbarorum in societatem ascito exercitu, recta se in Dalmatiam & Salonas conferrent.
Et subdit: Vligislaus vero solus in Liburniam Gothos ductabat, qui vbi cum Romanis a-
pud Sardonem (id loco nomen) acie conflisset, victi bello, ad Burnum se urbem recepe-
runt. Erat vero Burnum Sueuorum illis in finibus municipium, vnde Burnpaymer vvald,
quam regiunculam Gotschee cingit sylvam, nomen retinuit: quo loco Sueuorum reliquias su-
peresse, supra diximus. Meminit Sueuorum in finibus Liburniæ Istriæque idem author,
eodem libro Gothiciæ historiæ alibi ita scribens: Post hunc sub Hesperia regno Dalma-
tæ: deinceps Liburnia, Istriaque, & Venetorum sunt loca, & Rauennam vsque pertingunt,
maritimique omnes ea habitant eregione. Supra hos Sichi sunt, & Sueui, haud tamen
Francorum sub ditione: alii præterea qui mediterranea tenent, Carni deinde Murcique.
His vero ad dextram Dacæ, Pannonique incolunt. Huc pertinet quod scribit Iordnan-
des in Gothica historia, vbi de Theodemyri Gothorum regis in Pannonia superiori bello
cum Chunimundo Sueuorum rege prope Dalmatiam gesto loquitur: Quiescente vero
tandem (ait) Hunnorum gente à Gothis, Hunimundus Sueuorum dux, dum ad prædan-
das Dalmatias transit, armenta Gothorum in campis errantia deprædauit. quia Dalmatiis
Sueuia vicina erat, nec à Pannoniis multum distabat, præsertim vbi tunc Gothi reside-
bant. Quid plurimum? Hunimundo cum Sueuis vastatis Dalmatiis, ad sua reuertente,
Theodemyr germanus, frater Walamyris regis Gothorum, non tantum iacturam armen-
torum dolens, quantum metuens, ne Sueui, si impune hoc lucrarentur, ad maiorem licen-
tiam profilirent, sic vigilauit in eorum transitu, vt intempesta nocte dormientes inuaderet
ad lacum Pelfodis: confertoque inopinato prælio, ita eos oppressit, vt etiam ipso rege Hu-
nimundo capto, omnem exercitum eius, qui gladium euassissent, Gothorum subderet ser-
uituti. hæc Iordnandes. Quæ repetens in libro De successione temporum: Illyricus
autem cuncta (ait) per partes quidem & membra deuicta, ad vnum tamen corpus adapta-
ta est, quæ habent in se prouincias decem & octo. Hæ sunt, Norici duæ, Pannoniæ duæ,
Valeria, Sueuia, Dalmatia, Mœsia superior, Dardania, Daciæ duæ, Macedonia, &c. Quæ
declarant, Iustiniano adhuc imperante Sueuos ditionem in Liburnia habuisse, interque
Drauum Sauumque amnes & Istriam rerum fuisse potitos. Imo adhuc nostra tempestate
& reliquias & posteritatem superesse constat, etsi à Slauinis in angustias redactam, locoque
arcto ac nemoroso Gotschee conclusam, vbi oppidulum cum paucis castris, multisque pa-
gis manet: quorum incolæ in medio Slauinorum non solum Germanicam sonant, verum
etiam Sueuicam prononciationem præferunt, ac in elocutione familiaria quædam voca-
bula habent origine ac prima inuentione & natia, ac nō sine arte expressa Teutonica. Vo-
cant enim hi lupum *holczgangel*/ vulpem *aitt schleichet* (ab insidioso incessu) sciurum *aitt
schetzet*/ carum *offenburgel* (quod per focos, arbitror, saltet) & vrsū *haberstreichel*/ nescio
qua periphrafi. Porro in vicinia huius regiunculæ ac Sueuorum posteritatis, est memo-
rabilis ille lacus, qui quotannis piscationem, & defluente aqua per cuniculos subterrane-
os venationem, atque iumentis pabulum hominibusque messem vberem præbet, ab incolis
Zirknitzersee nominatus, & affabre à generoso heroe D. Sigismundo ab Herberstain
libero barone, inuictissimi regis FERDINANDI fisci præfecto, literarum bonarum & pa-

Secunda Sueuorum sedes ad Albim, in Bohemia & Moravia.

trono & lumine, depictus atque descriptus. Venio iam ad secundas Sueuorum sedes, quæ ad Albim & Sueuum fluuium fuere, qui hodie Spree Silesiis nominatur, vnde & nomen genti inditum autumant: eo loci, vbi hodie Bohemiæ regnum, Lusatia, Misnia, Silesia, Moravia atque Austria vltior prouinciæ cernuntur, non vnus generis Sueui colebãt. Quippe intra Hercyniam, atque in Boiohemo, Sennones: extra, versus Arctum, Marsingi & Burii: versus Occasum, Virtungi: in Orientem & Meridiem, Gothini atq; Marcomanni Germaniæ veteris limites claudebant, vnde & nomen inditum à situ huic tribui siue populo arbitror. Manserunt ad nostram vsque memoriam veterum incolarum & appellationum velut vmbra quædam, loca ac regiones quæ Bohemiam attingunt, Senau, Schêberg, Merfenburg, Burlyn, Kuttenberg, Markhfild, Markhamnis Austriæ vltioris: quæ sedes illas his finibus de quibus loquimur, abunde apud posteritatem & testantur & confirmant. Sed placet testimonia hac de re authorum adferre, quorum Strabo lib. 7. Geographiæ, hæc scripta reliquit: In hoc tractu sita est Hercynia, & Sueuorum natio: ex quibus nonnulli intra, aliqui extra syluam habitant. Sunt & Coldulorum plerique, in quibus & Boiohemum, Marobodui regia, quem in locum ipse cum alios plures traduceret incolas, suos conterraneos quoque Marcomannos adegit. Is enim ex humiliori gradu maiores ad res constitutus fuit, posteaquam à Roma regressus est. Nam à iuuenilibus annis hic versabatur, vbi ab Augusto Cæsare magna beneficia comparauit: reuersus autem magnum adeptus est potentatum, & præter eos quos ante dixi populos, Luos etiam vendicauit, gentem sane permagnam, & Zumos, & Butones, & Mugillones, & Sibinos, & ipsorum Sueuorum nationem amplissimam Sennones. Sic Cor. Tacitus lib. De morib. Germanorum, locutus de Marcomanis: Nec minus valent retro (inquit) Marsingi, Gothini, Ofii, Burii, terga Marcomanorum, Quadorumque claudunt. E quibus Marsingi & Burii sermone cultuque Sueuos referunt. Et subdit: Dirimit enim scinditque Sueuiam continuum montium iugum, vltra quod plurimæ gentes agunt. E quibus latissime patet, Lygiorum nomen in plures ciuitates diffusum. Idem lib. 2. historiæ Augustæ, scribens de Catualda, qui Maroboduum regno pepulerat. Is valida manu (inquit) Marcomanorum fines ingreditur, corruptisq; primoribus ad societatem irrumpit regiam, castellumq; iuxta situm. Veteres illic Sueuorum prædæ, & nostris è prouinciis lixæ. Et iterum eodem lib. Igitur non modo Cherusci, sociique eorum, vetus Arminii miles, sumpserunt bellum: sed è regno etiam Marobodui Sueuiæ gentes, Sennones ac Longobardi, defecere ad eum. Huc pertinet quod de Sennonib. Velleius scribit: Denique quod nunquam antea spe conceptum, nedum opere tentatū erat ad quadringentesimum milliariū à Rheno, vsq; ad flumen Albim, qui Sennonum Hermundurorumq; fines præterfluit, Romanis cū signis perductus est exercitus. Nō præterit hanc Sueuorū habitationem ad Albim amnē, qui hodie per Bohemiam in Misniam effluit. Ptolemæus lib. Geographiæ 2. cap. 11. tabula Germaniæ. Interiores autem (ait) & mediterraneæ gentes maxime sunt Sueui, Angli, & qui magis orientales sunt quam Longobardi, prorensi ad Septentrionem vsque, ad medium Albis fluuii. Et rursus: Sueuos Sennones, qui habitant post Albim, à præfata parte versus ortum, vsque ad Sueuum fluuium. Hæc omnia eiusmodi sunt, quæ secundas Sueuorum sedes ad Albim in his agris, videlicet qui hodie Bohemiam, Lusatiam, ac partem Misniæ Silesiæq; continent, mox constituta Rom. monarchia, abunde confirmant. Quando vero ex hac regione concesserint, & in quē locum, & vtrum reliquæ quædam adhuc ibidē supersint, non sane ausim affirmare: quando mixta iam gens ex Francis, Sclauinis, ac vt arbitror Sueuis hūc iam pene tractum totum colere cœperit. Hoc autem constat, Iustiniano adhuc imperate Sueuos rerum ad Albim, locisque vicinis fuisse potitos, quemadmodum ex isto loco Procopii, lib. 1. Gothicæ Historiæ animaduerti potest: Post hos (inquit) in orientē solem Toringi barbari sunt, qui Cæsaris Augusti permissu sedes habere: & ab his Burgūdiones, haud procul ad Notum ventū vergentes inhabitant Sueui, deinceps & Alemanni, gens valida, liberi omnes, & iam diu hæc incolunt loca. Meminit Sueuorum eisdem in sedib. & Iordnades in historia Gothica, tradens Theodemirum regē Gothorum, Theoderici Bernensis illius patrem, Zenone imperante, Danubio traiecto, vel potius transito, tempore hyberno, quando congelascit, in Sueuos ex Pannonia superiori populatum exiisse: Post certum vero tempus (ait) instante hyemali frigore, amneque Danubii solide cōgelato (nam istiusmodi fluuius ita rigescit, vt in silicis modum vehat exercitum pedestrem, plaustraq; & triaculas, vel quicquid vehiculi fuerit, nec cimbarū indigeat lintre) sic ergo eum gelatum Theodemyr Gothorum rex cernens, pedestrem ducit exercitum: emensoq; Danubio, Sueuis improuisus à tergo apparuit. Nam regio illa Sueuorum ab oriente Boianos habet, ab occidente Francos, à meridie Burgūdiones, à Septentrione Turingos, quib. Sueuis tunc iuncti Alemanni aderant: ipsique Alpes omnino erectas & rigentes,

tes, vnde nonnulla fluenta Danubium influunt, nimio cum sono vergentia. Hic ergo taliter munito loco Theodemyr rex hyemis tempore Gothorum ductauit exercitum, & tam Sueuorum gentem quam etiam Alemanorum, vtrasque ad inuicem fœderatas, deuicit, vastauit, & pene subegit. Hæc ille. Qui sane locus non de hodierna Sueuia in Rhætiis intelligitur, vt ad quam ex Pannonia, vbi Gothi tenebant, non per Danubium, sed Anisum, Oenumq; & Lycum amnes transitur. Nec adeo rapidi sunt fluuii, qui ex hodierna Sueuia Danubium influunt, sed lenta potius fluenta, Zusmarus, Gunsius, Mundel, Synkhelius, Roda, Ilera, ac alii. cæterum ex Bohemia, Nariscis, & Wirtenbergia, rapida flumina in Istrum decurrunt, vsbius, Nardinus, Mugellius, Launitius, Aistius, Haslachius, per confragosas valles, & nemora inuia Austriæ, ex Bohemiæ saltu in Danubiū delabuntur: cæteri in Bauriæ finibus decurrunt, Iltius, Regus & Nabus. Vt dubium nullum sit, inclinante adhuc Imperio, Sueuos in Bohemia & Lusatia coluisse. In quas regiones multis post seculis Zuentēbaldus Maravvinsium rex, Sclauinos ac Zechos induxit: quo tempore Arnolfus rerum potiebatur, anno corrente à nato Christo circiter 900. Denique, id quod alterum argumentum est, Iordnades in modo recensita historia belli gesti inter Gothos & Sueuos in Pannoniis duos nominatim reges Sueuorum commemorat, Chunimundum, quem constat Sueuiam in Liburnia præfuisse, & Alaricum, quem vt auxiliatorem atque vltorem capti Chunimundi à Theodemyro rege Gothorum bello petitum, traiecto Istro, in agro iam descripto ad Albim amnem historiæ docent. Ita enim scribit Iordnades: Quorum exitum Sueuorum reges Hunimundus & Alaricus veriti, in Gothos arma mouerunt, freti auxilio Sarmatarum, qui cum Beuga & Babai regib. suis auxiliariis eorum deuenissent, ipsasque Scyrorum reliquias, quasi ad vltionem suam acrius pugnaturas accersentes, cum Edica ac Wulfo eorum primatibus habuerunt simul secum tum Gepidas quoque, & ex gente Rugorum nō parua solatia. cæterisq; hinc inde collectis, ingentem multitudinem aggregantes, ad amnem Boliā in Pannoniis castrametati sunt. Itaq; cum constet, Sueuos vsque ad Iustiniani tempora vltiorem Danubii ripam vsque in Hercyniam tenuisse, Pannoniis ac Norico proximis, vbi nostro seculo Austria vltior, Moravia, atq; Bohemiæ regnum, sita cernuntur: quæstio iam est, quo Sueui posterius concesserint, cum Albim ac eam Danubii oram, pressi à Gothis, relinquere cogentur. Ad quam quidem quæstionem etsi non habeam certi quod respondeam, tamen quantum coniectura assequi datur, autumo eos recta semita Hercyniæ nemoris insistentes, occidentaliores eius valles agrosque in medio cultos infedisse, vbi modo Rifa Vindeliciæ & Wirtenbergia ducatus cernuntur, quarum prouinciæ incolæ lingua & moribus etiamnum Sueui existunt. de quibus seorsim deinceps, cum ad sextam huius gentis habitationem peruenerimus, copiose dicturi sumus. Sequuntur iam tertiæ Sueuorū sedes, haud procul Rheno, in Vbiis, vbi modo Westphaliæ & Hassiæ cōfinia cernimus, cum exonerata patria Ariouisto duce, Sueui nouas in occidente colonias deduxissent. Harum meminit obiter Cæsar sua etiā tempestate, in 4. Gal. historiæ ita scribens: Itaq; vna ex parte, à Sueuis circiter millia passuum sexcenta agri vacare dicuntur: ad alteram partē succedunt Vbii, quorū fuit ciuitas ampla atq; florens, vt est captus Germanorū, & paulo, qui sunt eiusdem generis, etiā cæteris humaniores, propterea q̄ Rhenum attingunt, multiq; ad eos mercatores ventitant, & ipsi propter propinquitatem, q̄ Gallicis sunt moribus aduefacti. Hos, cum Sueui multis sæpe bellis experti, propter amplitudinem grauitatemque ciuitatis, finibus expellere non possent: tamen vestigales sibi fecerunt, ac multo humiliores infirmioresque redegerunt. In eadem causa fuerunt Vsiptes & Tenchteri, quos supra diximus, qui plures annos Sueuorum vim sustinuerunt: ad extremum tamen agris expulsi, & multis locis Germaniæ triennium vagati ad Rhenum peruenerunt, quas regiones Menapii incolebant. Hi ad vtramq; ripam fluminis, agros, edificia, vicosq; habebant. Sed tantæ multitudinis aduentu perterriti, ex his ædificiis, quæ trans flumen habuerant, demigrauerunt: & cis Rhenū dispositis præsidiiis, Germanos transire prohibebant. Illi omnia experti, cum neq; vi contendere propter inopiam nauium, neque clam transire propter custodias Menapiorum possent, reuerti se in suas sedes regionesq; simulauerunt. Et tridui viā progressi, rursus reuertuntur: atque omni hoc itinere, vna nocte equitatu cōfesto, infcios inopinantesq; Menapios oppresserunt. Qui de Germanorū discessu per exploratores facti certiores, sine metu trans Rhenū in suos vicos remigrauerunt. Clarius hæc cōmemorat Cæsar in 1. Gal. historiæ: Hoc prælio, inquit, trans Rhenū nunciato, Sueui, qui ad ripas Rheni venerant, domum reuerti cœperunt: quos Vbii, qui proximi Rhenum incolunt, vbi perterritos senserunt, insecuti, magnum ex his numerum occiderunt. Et iterum: Hæc eodem tempore Cæsari mandata referentur, & legati ab Heduis & Treuiris veniebant. Hedui questum, quod Harudes, qui nuper in Galliam transportati essent, fines eorum popularentur, sese ne obsidibus qui-

Tertia sedes Sueuorum in Hassia.

dem datis pacem Ariouisti redimere potuisse. Treuiri autē, pagos centum Sueuorum ad ripam Rheni confedisse, qui Rhenum transire conarentur. his præesse Nasuam & Cymberium fratres. Porro meminit eiusdem Sueuorum habitationis ad Rhenum, & Cor. Tacitus lib. 2. historiarum Augustæ: Sed Sueui (inquit) præterdebantur, auxilium aduersus Cheruscis, orantes. nam discessu Romanorum, ac vacui externo metu, gentis assuetudine, & tum æmulatione gloriæ arma in se verterant, vis nationum, virtus ducum in equos, & Maroboduus regis nomen inuisum apud populares. Arminium pro libertate bellantem fauor habebat. Igitur non modo Cheruscis focisq; eorum vetus Arminii miles sumpserunt bellum: sed è regno etiam Maroboduus Sueuæ gentes, Sennones ac Longobardi, defecere ad eum. Ex quibus constat, Arminium duxisse, vel congregasse Sueuos in agris, Vbiis vicinis: vt nō inanis sit ea coniectura, Sueuos eos extitisse, qui Varum Quintilium cum tribus legionibus in saltu Teutoburgensi trucidarunt. Nam & Germanorum auxilio id Arminium fecisse, Tacitus & Velleius referunt, quod olim nomen cum Sueuis passim confundebatur: quemadmodum vergente Imperio cum Francis, cum & ea postremo gens gloriā vniuersam ad se traxisset, vt ab initio libri admonuimus. Huc pertinere videtur, quod idem author in vita Agricolarum scribit: Atque ita circumuecti Britanniam, amissis per inscitiam regendi nauibus pro prædonibus habiti, primum à Sueuis, mox à Frisiis intercepti sunt. Quod omnino declarat, Sueuos ad Rhenum haud procul à Frisiis & Germanico mari tum tenuisse. Atq; hic nihil dico de Longobardis, qui & ipse Sueuus populus ad Rhenum incoluit, forte eo tractu, vbi est hodie palatinatus Rheni, de quibus proprio seorsim libro dicturi sumus. Iam vero illud huius gētis habitationem in his de quibus loquimur finibus abunde porro confirmabit, quod Diaconus Warnefridus lib. 1. Longobardicæ historiarum, cap. 6. Sueuos Saxonum agros occupasse scribit, eorum qui cum Longobardis in Italiam profecti erant: quod Iustino imperante contigit. Vt ea etiam dum tempestate appareat Sueuos in agro Rhenensi coluisse, vbi modo est Hassia: eoque relicto ad magis mediterranea loca Saxonum migrasse, vbi nostra ætate campi Westphaliæ late patefcunt. Sed placet Diaconi verba subscribere: Post hæc Saxones, qui cum Longobardis in Italiam venerant, in Gallias irrumpunt: & intra territorium Regiense, id est, apud Stalbonem villam castra constituunt, discurrentes per villas vrbium vicinarū, diripientes prædas, captiuos abducentes, vel etiam cuncta vastantes. Quod cum Mummulus comperisset, super eos cum exercitu irruit, multosq; ex eis interfecit: ac donec nox finem faceret, à cæde nō cessauit. Ignaros enim repererat homines, & nihil de his quæ acciderant autumantes. mane autem facto, statuunt Saxones exercitum, præparantes se fortiter ad bellum: sed intercurrentibus nunciis pacē fecerunt, datiq; muneribus. Mummulo relicto captiuis & vniuersa præda ad Italiam reuertuntur. Igitur regressi Saxones in Italiā, adsumptis secum vxoribus atq; paruulis suis, & omni suppellectili, rursus ad Gallias deliberāt redire: scilicet, vt à Sigeberto rege suscepti, eius possent adiutorio ad patriam remeare. Certum est autem, hos Saxones ideo ad Italiā cum vxoribus & paruulis aduenisse, vt in ea habitare deberent. Sed quantum datur intelligi, noluerunt imperiis subiacere. Sed neque eis à Longobardis permissum est, in proprio iure subsistere, ideoque existimantur ad suam patriam repedasse. Et subdit postea cap. 7. sequenti: Qui dum ad suam patriam venissent, inuenerunt eam à Sueuis & aliis gentibus, sicut supra memorauimus, retineri. Contra quos insurgentes, conati sunt eos destruere ac delere. At illi obtulerunt eis tertiam partem regionis, dicentes: Simul possumus viuere, & sine collisione communiter habitare. Cumque illi nullo modo acquiescerent, dehinc obtulerunt eis medietatem, post hæc duas partes, sibi tantum tertiam partem reseruantes. Nolentibus autem illis, obtulerunt cum terra etiam omnia pecora, tantum vt à bello cessarent. Sed nec hoc Saxones acquiescentes, certamen expetunt: atque intra se, ante certamen, qualiter vxores Sueuorum diuiderent, statuunt. Sed nec eis, vt putabant, euenit. Nam commisso prælio, viginti millia ex eis intercepta sunt: Sueuorum vero quadringenti octoginta ceciderunt, reliqui vero victoriam capiunt. Sex millia quoque Saxonum, qui bello superfuerant, deuouerunt se, neque barbaram neque capillos incisuros, nisi se de Sueuis hostibus vlcerentur. Qui iterum pugnam adgredientes, vehementer contriti sunt, & sic à bello quieuerunt. Hæc Paulus. Quæ non solum Sueuos haud procul Rheno, vbi modo est Hassia, coluisse testantur: verum etiam eos in Westphalia (quem occidentalem Galliam, id est, Westvalliam existimes, & parte Saxoniarum occidentali tenuisse, mox post Iustini Cæsaris tempora, demonstrant. Vt verisimile sit, ea occasione Hassios ab vsque Baltheo mari, vbi nostro seculo Prussia sita cernitur, progressos, loca à Sueuis derelicta vacua infedisse, vel saltem Sueuorum istic reliquiis se commiscuisse. Confirmant vtriusque gentis migrationes, traiecto Mæno amne, oppida ab eo euentu temporeque constituta. Schvveynfurt enim Sueuorum traiectum, & Hasfurt Hassiorum

forum traiectum in nostra lingua significat. Cæterum eo loco Mattiaris quondam coluisse (quam puto fuisse Sueuorum his finibus progeniem, vnde Mardburgum Hassiæ appellationem sortitum est) testatur Cor. Tacitus libro historiarum Augustæ primo: Igitur Germanicus quatuor legiones, quinque auxiliariarum millia, & tumultuarias cateruas Germanorum cis Rhenum colentium, Cecinnæ tradidit: totidem legiones, duplicem sociorum numerum ipse ducit, positoq; castello super vestigio paterni præsidii in monte Tauno, expeditum exercitum in Cattos rapit, Lucio Apronio ad munitiones viarum & fluminum relicto. Nam rarum illi cælo, siccitate & amnibus modicis inoffensum iter properauerat, imbresq; & fluminum auctus regredienti metuebatur. Sed Cattis adeo improuisus aduenit, vt quod imbecillum ætate ac sexu, statim captum aut trucidatum sit: iuuentus flumen Adranam nando transmiserat, Romanosq; pontem captantes arcebant. dein tormentis sagittisque pulsati, tentatis frustra conditionibus pacis, cum quidam ad Germanicum profugissent, reliqui ommissis pagis vicisq;, in sylvas disperguntur. Cæsar incenso Matio (id genti caput) aperta populatus, vertit ad Rhenum, non auso hoste terga abeuntium lacescere: quod illi moris, quoties astu magis quam per formidinem cessit. Fuerat animus Cheruscis iuuare Cattos, sed exterruit Cecinna. Et rursus libro 12. iisdem temporibus in superiori Germania trepidatum, aduentu Cattorum latrocinia agitantium. Deinde L. Pomponius legatus auxiliares Vangiones & Nemetos, addito equite Alario, monuit, vt anteirent populatores, vel dilapsis improuisi circumfunderentur. Et secuta consilium ducis industria militum, diuisiq; in duo agmina, qui læuum iter petiuerant recens reuerfos, prædaq; per luxum vsos, & somno graues circumuenere. Aucta lætitia, quod quosdam è clade Variana quadragesimum post annum è seruitio exemerant. At qui dextris & propioribus compendiis ierant obuiam hosti, & in acie auso plus cladis faciunt, & præda fama; onusti ad montem Taunum reuertuntur: vbi Pomponius cum legionibus operiebatur, si Catti cupidine vlcerendi casum pugnae præberent. Illi metu, ne hinc Romanus, inde Cherusci, cum quibus æternum discordant, circumgrederentur, legatos in urbem & obsides misere: decretusque Pomponio triumphalis honos, modica pars fama eius apud posteros, &c. Quæ omnia in Hassiam nostram conueniunt, vbi Sueuos tenuisse, Vbiis proximos, à constituto Imperio vsq; ad Iustinum, probare contendimus. Nam & à Cattis adhuc, Cheruscisque denominata loca supersunt, 30 Rhassenhausen/ & Rhassenellenbogen/ Rhrensburg/ Rhrensennach/ Rhrechgar/ &c. Tum & Taunus mons, flumenq; Adrana, veteribus isthic nominibus, corruptis tamen, cernuntur. Istic igitur non solum Cattorum Mattiariorumq; reliquiis accessisse Hassios labentibus seculis, verum Sueuorum etiam, qui Cattis Mattiarisq; dominabantur loca vacua eo in tractu occupasse, late à mari Baltheo, vbi est hodie Prussia, venientes, migrationem istam vel Hasfurdum oppidum testatur, eo euentu ab eius populi traiectu nuncupatum. Nondum enim adhuc Zenone imperante, Hassios fuisse in hos fines transgressos, sed ad oram Balthei maris, vbi succinum colligitur, reuissis, docet hæc Theoderici regis Gothorum epistola, quæ legitur apud Cassiodorum lib. sexto Variarum cognitionum, in hæc verba. Theodericus rex: Illo & illo legatis vestris venientibus, grande vos studium noticiæ nostræ habuisse cognouimus, vt in Oceani littoribus constituti, cum nostra mente iungamini: suavis nobis admodum & grata petitio, vt ad vos perueniret fama nostra, ad quos nulla potuimus destinare mandata. Amate iam cognitum, quem reliquistis ambienter ignotum. Nam inter tot gentes viam præsumere, non est aliquid facile concupisse. Et ideo salutatione vos adfectuosa requirerentes indicamus, succina quæ à vobis per horum portitores directæ sunt, grato animo fuisse suscepta: quæ ad vos Oceani vnda descendens, hanc tenuissimam substantiam, sicuti & nostrorum relatio continebat, exportat. Hæc ex epistola regis Gothorum: ex quibus liquet, Theoderico Bernensi regnante in Italia, quo tempore Constantinopoli Zeno & Anastasius rerum potiebantur, Hassios ad Oceanum Germanicum, vbi est hodie Prussia & Liuania, coluisse. Istic enim succinum nostra quoq; tempestate in maris littoribus colligitur.

Cæterum Ottone primo ad fastigium Rom. Imperii euecto, Hassios iam in hæc interiora Germaniæ progressos coluisse, vbi modo est Hassia, Cattis videlicet ac Sueuis immixtos, ex hoc loco Vitikyndi Saxonum historici elicitur, cum Ottonis bellum contra Boleslaum Bohemum describit: Mittitur autem ei Esio (inquit) cum legione Merfaburiorum, & valida manu Hassigenorum, additurque ei exercitus Thuringorum. Hæc ille. Imo quod plus est, Caroli magni tempestate Hassios iam in Cattis veteriq; Sueuorum agro Vbiis proximo tenuisse ad Rhenum, Eginhartus ostendit, rerum a Carolo magno gestarum haud ignobilis scriptor: Dum hæc in Italia geruntur (ait) Saxones nacta occasione per absentiam regis contiguos sibi Hassiorum terminos populantur: venientesque in locum qui Fri-

teslar nominatur, ecclesiam à beato Bonifacio dedicatam incendere moliti sunt. Atq; hætenus de Hassis, siue Haffigenis, aut (vt Cassiodorus appellat) Hessis, qui in Cattorū Martiariorum Sueuorumq; loca haud procul à Rheno successerant. Vt appareat, Sueuorū prouincias multas extitisse vno propemodum eodemq; tempore, vt videlicet initiante Imperio, dictatore Cæsare & Augusto imperantibus, in finibus Istriae & Liburniae vnam, alterā ad Albim, tertiam in Vbiis & Catts, de qua nobis iam sermo fuit: quartam apud Treuiros in agro Galliarum, vltra Rhenum, de qua dicturi mox sumus: quintam in Rhætiis, &c. Quemadmodum inclinante quoq; imperio, Zenone, Anastasio & Iustiano imperantibus diuersas quoq; Sueuorum prouincias diuersis in locis fuisse constat. Exempli gratia, in Liburnia vnam, alteram in Rhætia prima, tertiam inter Athesim & Oenum amnes, quartam in tractu Argentoratensi, & quintam in Galesia Hispaniae vltioris tractu. Sed recipio me ad quartam Sueuorum habitationem, quam diximus vltra Rhenum in agro Galliarum, inter Heduos & Treuiros Sequanosq; extitisse, vbi modo Lotharingia atq; Alsatia Sundgouiaq; prouinciae sitae cernuntur. Quam quidem Ariouisto duce hanc sibi gentem vendicasse, cum dictator Cæsar rerum Romana in republica potiretur, ipsemet summus authorū libro 1. Gallicae historiae perscripsit: Idem Diuitiacus Heduus (ait) respondit, hoc esse inferiore & grauiorem fortunam Sequanorum, quam reliquorum, quod soli ne in occulto quidem queri, nec auxilium implorare auderent, absentisq; Ariouisti crudelitatem, veluti sicoram adesset, horrerent. Præterea, quod reliquis tantum fugae facultas daretur: Sequanis vero, qui intra fines suos Ariouistum recepissent, quorum oppida omnia in potestate eius essent, omnes cruciatus essent perferendi. His rebus cognitis, Cæsar Gallorum animos verbis confirmavit, pollicitusq; est sibi eam rem curae futuram. magnam se habere spem, & beneficio suo & auctoritate adductum Ariouistum, finem iniuriis facturum. Hac oratione habita, concilium dimisit: & secundum ea multae res eum hortabantur, quare sibi eam rem cogitandam & suscipiendam putaret. In primis, quod Heduos fratres consanguineosq; sæpenumero à senatu appellatos in seruitute atq; ditione videbat Germanorum teneri, eorumq; obsides esse apud Ariouistum & Sequanos intelligebat, quod in tanto imperio populi Rom. turpissimum sibi & Reipub. esse arbitrabatur. Paulatim autem Germanos consuescere Rhenum transire, & in Galliam magnam eorum multitudinem venire, populo Rom. periculosum videbat, neque sibi homines feros ac barbaros obtemperaturos existimabat. Quin cum omnem Galliam occupassent, vt ante Cimbri Teutoniq; fecissent, in prouinciam exirent, atq; in Italiam contenderent. Et subdit, cum Ariouisti regis Sueuorum responsum legati Cæsaris datum enarrat: Ei legationi Ariouistus respondit, Si quid ipsi à Cæsare opus esset, sese ad eum venturum fuisse. Si quid ille à se velit, illū ad se venire oportere. Præterea se neq; sine exercitu in eas partes Galliae venire audent, quas Cæsar possideret: neque exercitum sine magno comaeatu atq; emolumento in vnum locum contrahere posse. Sibi autem mirum videri, quid in sua Gallia, quam bello vicisset, aut Cæsari, aut omnino pop. Rom. negotii esset. Hæc Cæsar in Commen. de Sueuis in agro Galliae apud Treuiros & Heduos confidentibus, nondum adhuc constituto Imperio. Quos reperio eo loci mansisse multis seculis, vsq; ad Clodouæi magni Francorum regis tempestatem, ante incarnationē Saluatoris nostri vsq; ad annum ab eo nato 530. Circa quae tempora, cum Franci rerum cepissent in Galliis potiri, Sueuos, qui tum Alemanni cepti sunt vocari, secus Rhenum paulatim vrgebant, adeo vt postremo in apertam aciem ab utroq; sit populo descensum. in qua victi Franci, non antea victoriam consecuti fuere, quam Clodouæus rex eius populi, salubrib. consiliis beati Remigii Remensis episcopi, atq; Crotahildis, siue secundum alios Brunehildis Burgundae coniugis, Christi se ouili subiecisset, ac salutaribus vndis perlutus, pugnam renouasset. In qua cum de Alemannis triumphasset, apud Tolbiacum in Vbiis, victis videlicet, eos tamen in locis pristinis colere passus est, seruitio solum & vectigalib. perpetuo Francis obnoxios. de quibus Agathius in historia filiorū Clodouæi magni, hæc scripta reliquit: Francorum copiae quia incolumes & integri omnes dimitterentur, volentes ad suos se receperunt. Sic itaq; Clodomero occiso, quia nondum liberos suscepisset, eius statim imperium inter se partiti sunt fratres. Theodericus vero, haud multo post tempore morbo correptus, interiit: Theodeberto filio, inter cætera bona, praefecturae etiam dignitate relicta. Qui paterno suscepto iam regno, & Alemannos bello prostravit, & gentes alias viciniore peruenit. nam & audacissimus erat, & turbulentissimus, ac præter modum cupidus discrimen omne adibat. Et iterum, scribens de confœderatione Alemannorum cum Gothis, eorumq; principib. Leutari & Bultino, qui in scio Theudibaldo rege Francorum, Gothis in Italia aduersus Bellisarium & Narseten pugnantibus auxilia promiserant: Leutaris tamen (inquit) Bultinusq;, et si res ea regi minus placeret, cū his fœdera inierunt. Erant namq;

Quarta
Sueuorum
habitatio
in Alsatia
& Sundgouia.

Alemanni
in agro Galliarum à
Francis
subiecti.

namq; hi duo germani fratres genere quidem Alemanni, sed apud Francos vires quā maximas consecuti, ita vt suae genti Theudebaldi permisso praessent. Alemanni autem (si Asinio Quadrato, viro Italicensi, fides prestanda est, qui res Germanorum diligenter perscripsit) aduenticii sunt, & ex varia hominum colluione conflati, quod sane eorum cognomento praefertur. Hos nimirum Theodericus olim Gothorum rex, cum totius Italiae potiretur imperio, tributarios fecerat, & gentem hanc subegerat vniuersam. Vbi vero is humanis excessit, & Iustinianus Romanorum Imperator & Gothi bella inter se vel acerrima gererent, Gothi ipsi cum Francis interea adulando gererent morem, & enixe quavis arte machinarentur, vt amicos hos sibi & beneuolos conciliarent quam maxime, vel ex aliis pluribus suis eiectione locis. nam Alemanorum gentem reliquerunt. Vndiquaq; enim cogendas sibi tunc vires esse existimabant: & subditos omnes quos superuacaneos ducerent, & nil opportunos, mox omittendos. Proinde haudquaquam iam de Imperio & gloria decertaturi, proq; ipsa Italia, ne ad internecionem deperderentur, propulsaui discrimen. Vnde cum futuri temporis periculum animo percepissent, voluntariam fecerant necessitatē. Sic itaque Alemanorum gentem per Gothos dimissam, Theudowaldus in ditionem accepit. Quo mortuo, vt supra iam diximus, ad Theudowaldum filium, cum cæteris & hi simul in potestatem cessere. Huic genti legitima quaedam & patria sunt instituta. Siquidem in rebus publicis administrandis, & magistratibus, Francorum sectantur politiam & leges: in his tamen quae ad religionem ac Deum spectant, ab his longe dissentiunt. nimirum qui arbores quosdam adorent, propitientq;: nec secus & fluminum aquas, collesq; & saltus. quibus perinde religiose id agunt, equos & boues, & infinita huiuscemodi pecora defectis ceruicibus immolant. Sed cum Francis assidua conuersatio, maximum his in modum conducit, & ornamenti plurimum adfert. Et quae plura de Alemanis, Sueua nimirum gente, quae vltra Rhenum sub Francorum imperio in agro veteris Galliae à primis constituti Romani imperii temporibus vsq; tenebat. Cuius posteritas hinc inde late diffusa, à situ ac annuum discrimine variis ceptis nominibus appellati: Alsatiae videlicet, Sundgouientes, Brisgaudi, Pfyretenses, & alii minores huius generis populi seu tribus. Mansit tamen non solum lingua his reliquis Sueuica, sed nomen quoq; Alemanniae ducatus: in quo legimus à Dagoberto rege Francorum Leutericum quendam Alemanorum ducem, siue pagi Alemanici in Edelsassio, hoc est nobili ac fertili agro, & post hunc filium eius Atticonem siue Atticum, diuae Ottiliae patrem à Theoderico rege Francorum institutum. Post quae tempora & Sigebertus, Dagoberti regis Francorum filius, à beato Arbogasto episcopo Argentoratensi, in venatione videlicet interfectus, à mortuis resuscitatus: qui à Theoderico patrio regno pilus, diu in Germania exulabat, à Lothario Francorum rege dux pagi scilicet (vt in diplomatibus legitur) Alemanici inauguratus fuit, anno currente à nato Christo 623. à cuius ducis femine comites ab Alperg, Habsburg, Egeshaym, Veringen & Kiburg defluxisse, & sub fine huius libri, & postremo Operis docebimus. Sed placet, quod dicimus, Alsatios videlicet Alemanorum esse posteritatē, vetusto diplomate confirmare, quod in monasterio Ebershamunster, longe omnium totius Germaniae vetustissimo apud Alsatios, in hæc verba legitur: In Christi nomine, Theodericus rex Francorum, vir illustris, Attico duci pagi Alemanici, & Adelberto comiti, cæterisq; fisci nostri exactoribus S. Illud nobis ad æternam retributionem credimus in Dei nomine proficere, si petitiones hominum religiosorum protectione solidemus. Atq; ideo cognoscat magnitudo seu utilitas vestra, venerabilem virum patrem nostrum Erhardum abbatem, & missum suum Rudbertum monachum, serenitati nostrae suggestisse, de hominib. ingenuis, qui in Mundiburde monasterii Nouietensis, quod in honore peculiaris patroni nostri sancti Mauriti, sociorumq; eius constructū esse videtur, vt eis tale beneficium concedere deberemus. Et quae plura in diplomate sequuntur. Nō dissimile diploma de duce pagi Alemanici legitur in scriniis Murbacensis amplissimi Alsatiae cenobii, quod videlicet Eberhardus dux Alemanniae in agro ditionis suae Alsatia posuerat, circa annum Salutis nostrae 730. quemadmodum frater Mazo in Sundgouia aliud pro vestalibus condidit, quod adhuc hodie Mafsmunster nuncupatur. nominanturq; adeo ambo tā in tumulorum superscriptionib. quam in exordiis annalibusq; Alemanniae duces. Vt nō ambigā, hodiernos harū prouinciarū incolas Sueuos esse, atq; Alemanorū reliquias, qui à Romanis primū ad tributū admissi, deinde à Clodouæo magno Francorū rege apud Tolbiacū in Vbiis, eiusq; iterū filio Theudivvaldo in Sequanis victi acie, atq; subiugati fuere, circa annum ab incarnato verbo 500. post Anastasium Iustino & Iustiano imperantibus. Cæterum vt nihil non ad nostram coniecturam accedat, constat Honorio & Archadio imperantibus, Sueuos secus Rhenum, Rom. populo subditos coluisse, vt Claudianus in Panegyrico Stiliconi Honorii socero ac magistro militiae dicto, hoc carmine indicare videtur:

*Miramur rapidis hostem succumbere bellis,
Quum solo terrore ruant: nunc classica Francis
Intulimus, iacere tamen. nos Marte Suevos
Contudimus, queis iura damus: quis credere possit?
Ante tubam nobis audax Germania seruit.
Cedant Druse tui, cedant Traiane labores:
Vestra manus dubio quicquid discrimine gessit,
Transcurrens egit Stilico, totidemq; diebus
Edomuit Rhenum, quot vos potuistis in annis.*

Et iterum primo in Eutropium:

*— Quantum te principe possim,
Non longinqua docent, domito quod Saxone Thetys
Mitior, aut fracto securâ Britannia Pictis,
Ante pedes humili Franco, tristiq; Sueuo
Perfruo, & nostrum video Germanice Rhenum.*

Deniq; Suevos & Alemannos eum terræ tractum tenuisse, & Alfatas Sundgouienfesq; eorum verissimam posteritatem, imo Heluetios atq; Vchtlandinos, potest colligi vel ex his verbis Luitprandi Ticinensis, qui lib. 4. cap. 12. hæc nominatim scribit, cum tractat de Rudolpho Burgundiæ rege, qui lanceam Domini à Constantino Imp. eiusq; matre Helena re-
20 pertam, Henrico primo Imp. dono dederat. pro aliqua suis finibus adhærente Sueviæ portione. Ita enim nominatim scribit: Quanto autem amore rex Henricus præfatum inæstimabile donum acceperit, tum in nonnullis rebus, tum in hoc præsertim claruit, quod non solum eo donantem se auri argentiq; muneribus, verum etiam Sueuorum prouinciæ parte non minima honorauit. Huc pertinet, quod de Turego Sueviæ oppido Otto Frisingensis scribit libro de historia Friderici primi Imp. 1. cap. 8. cum pacem constitutam recenset inter Henricum quartum Cæsarem, & Berchtoldum comitem Zaringensem, cui erat ducatus Sueviæ promissus, quem ille, eo neglecto, Friderico comiti ab Hohenstauffen contulerat. Verba Ottonis sic habent: Cōditio autem pacis talis fuit, vt Berchtoldus ducatum ex-
30 festucaret, sic tamen, quod Turegum nobiliss. Sueviæ oppidum à manu Imperatoris ei tenendum remaneret. Hoc oppidum in faucibus montium versus Italiam, super lacum vnde Lemannus fluius situm, Imperatorum seu regum olim colonia fuit, tantæque iuxta maiorū nostrorum traditionem autoritatis, vt Mediolanenses si quando ab Imp. ad Transalpina vocarentur iudicia, ibi discuti, vel iudicari de iure deberent. hæc ille de Turego Sueviæ oppido, quod hodie Tigurum mutatis literis vocant, vulgo per syncopen aspiratione accedente Zyrich, nobilis hodie & opulenta Heluetiorum metropolis, vbi & Lemannus fluius lacu egressus, Arati minori ad rudera Vindonissæ confluit: à quo Suevos & Alemannos denominatos, multi ex doctis etiam autumant. Atq; vt semel finiamus, vel sermo vulgaris testatur, haud aliam gentem esse, quæ hodie Alfatiâ, Sundgouiam & Brisgouiam inhabitat, quam Sueuorum: vt cætera infinita argumenta omittamus. Sed peruenio ad quin-
40 tas Sueuorum in Rhætiis sedes, quæ vt tardius occupatæ fuere, vt arbitror, Honorio imperante: ita antiquo etiam nomine retento, Sueviæ ducatus nostra adhuc memoria appellatur, in vogtiam superioris & inferioris Sueviæ, ducatum Deccensem, marchionatum Burgouia, marchionatum Hochbergensem, vogtiam Alpgouia, vogtiam Hegouia, vogtiam Turgouia, vogtiam Ergouia, vogtiam Tigurinensem, & vogtiam altæ Rhætiæ subdivisus. Et si à Sueuorum nomine abstracti ante patrum memoriam pleriq; pagi, hoc est agri, in confœderatorum Heluetiæ, principiq; Wirtenbergiæ ditionem appellationemq; concesserint: quorum incolas Sueuorum esse posteritatem, non solum Annales ac diplomata cœnobiorum, verum etiam lingua ipsa testatur, quæ illis cum cæteris Sueuis orientalib. qui sub veteri adhuc nomine manent, eadem est. Sic & apud Iburgingam, quæ modo Iberlinga vocatur, ad lacum Bodmanicum, duces Sueviæ sedem habuisse, & Tiguri & in Rancouilla prope Veldkircham, historiæ receptæ docent: vt quam late patuerit Sueuorum quō-
50 dam in Rhætia prima ducatus, elucescat. In quam prouinciam multo ante tempora Honorii Cæsaris hunc populum pedem posuisse, cum pulsi videlicet ex Boiohemo & Hercynia sylua, à cæteris populis Germaniæ Albim ac Rhenum amnes relinquere cogerentur, classici historiarum auctores testantur, qui Romanos cum Sueuis manum conseruisse non solum in limitib. Rhætiæ, puta ad Danubium Rhenumq; verum intra Rhætias etiam incerta subinde fortuna nunc pepulisse, nunc victos ab his non citra cladem cessisse, memoriæ prodiderunt. Quemadmodum fragmentum historiæ Gallicæ, siue à Cæsare Augusto, siue à Pater-

Quinta
Sueuorum
sedes in
Rhætiis.

Paterculo (vt arbitror) scriptum, & à nobis in peruestigatione bibliothecarum repertum, in hæc verba testatur, de Augusta Rhætiæ tractans, vbi legionem Martiam præsidio locatam, cum Tito Annio prætor Romani habebant, vt coniectura assequor, vel Augusto, vel Tiberio imperante, si scriptum hoc Cæsari attribuendum non erit: Dum hæc circa Rhenū geruntur, in Noricorum finibus graue vulnus Rom. populus accepit. Quippe Germanorū gentes, qui Rhætias occupauerant, non longe ab Alpibus tractu pari, patentibus campis, vbi duo rapidissimi amnes inter se confluunt, in ipsis Norici finibus ciuitatem non quidē muro, sed vallo fossaq; cinxerunt, quam appellabant Cifara, ex nomine deæ Cise, quam religiosissime colebant. Cuius templum quoq; ex ligno, barbarico ritu constructum, postquam eo
10 colonia Romana deducta est, inuiolatum permanit, ac vetustate conlapsum nomen colli seruaui. Hanc urbem Titus Annius prætor, ad arcendas barbarorum excursiones Calensitilib. exercitu circumuenit ad meridianam oppidi partem, quæ sola à continenti erat. Prætor ipse cum legione Martia, castra operosissime communiuit ad occidentem vero qua barbarorum aduentus erat, Auar Bogudis regis filius, cum equitatu omni & auxiliariis Macedonum copiis inter flumen & vallum, loco castris parum amplo, infelici temeritate extra flumen confedit. Pulchra indoles, non minus Romanis quam Græcis literis instruta. Igitur quinquagesimo nono die, quā eo ventum est, cum is dies deæ Zisæ apud barbaros celeberrimus, ludum & lasciuiam magis quam formidinē ostentaret, immanis barbarorum multitudo ex proximis syluis repēte erumpens, ex improviso castra irrupit, equitatum omnem, & quod miserius erat, auxilia sociorum deleuit. Auar cum in hostium potestatem regio habitu viuus venisset, pecudis more maclatur. Oppidani vero non minori fortuna, sed maiore virtute prætorem in auxilium sociis properantē adoriuntur. Romani haud segniter resistunt. Duo principes oppidanorum, Habbyno & Caccus, in primis pugnantibus cadunt. & inclinata iam res oppidanorum erat, ni maturassent auxilium ferre socii, in alta ripa iam victoria potiti. Deniq; coadunatis viribus, castra irrumpunt: Prætorē qui paulo altiore tumulum frustra cæperat, Romani vi resistentem obtruncant: legionem diuinā, vt ne nuncius superesset, funditus delent. Verres solus tribunus militum amne transmissio, in proximis paludibus se occultans, honestam mortem subterfugit: nec multo post Siciliae proconsul, immani auaricia turpem mortem promeruit. hæc illa, quam inuenimus, hi-
30 storia.

Quæ siue de Augusta quæ hodie Vindelicum dicitur, vt Vrspergensis contendit, siue de Augustæ rudibus in Boiaria infra Monacum ad confluentes Isaræ & Loysæ amnium, vt Auentinus arbitratur, accipienda sint, satis constat, hunc locum & de Sueuis Germanis, & de Rhætia quæ Norici fines Italiæq; Alpes contingit, esse intelligenda: vt iam tum illam hunc populum occupasse appareat, quum Augustus Octavius rerum potiebatur. Quippe Bogudis regis Mauritanæ, cuius filium Auarem oppetiisse in clade ista, fragmentum historiæ adserit, Suetonius in Dictatoris vita mentionem facit, in capite De luxuria: Dilexit (inquit) & reginas, inter quas Euricen Mauritanæ Bogudis vxorem, cui maritoq; eius plurima & immensa tribuit, vt Naso scripsit. Sic Hircius in belli Aphricani enarratione, qui Cæsaris
40 Commentarios continuauit, Ciuil. belli lib. 4. A Corduba (inquit) citra flumen Bétim, in oppidi conspectu, loco excelso facit castra, literas ad regem Bogudem in Mauritaniam, & ad M. Lepidum proconsulem in Hispaniam citeriorem mittit, subsidio sibi prouinciæque Cæsaris causa, quam primum veniret. Et iterum: Paucis diebus literis Cassii acceptis, rex Bogud cum copiis venit, adiungitq; ei legionem quam secum adduxerat, compluresq; cohortes auxiliarias Hispanorum. Et lib. 5. P. Silius interim, & rex Bogud, coniunctis suis copiis, cognito regis Iubæ egressu, propius eius regnum copias suas admouere: Circaq; oppidum eius regni opulentissimum adorti, paucis diebus pugnando capiunt. hæc Hircius, in supplemento Gallicæ historiæ, quæ declarant, Bogudem Mauritanæ regem, Dictatore adhuc imperante, Romani populi socium extitisse. Vt mirum non sit, filium eius Auarem Augusto Cæsari quoque in bello Sueuico auxilium tulisse: in quo ad Augustam Rhætiæ eum trucidatū à Germanis, fragmentum supradictæ historiæ testatur. Cæterum non solū Annii præfecturam in Rhætia, verum adeo ROMANARVM legionum quartæ & octauæ militiam ac excubias, non desunt monumenta quædam, quæ apud posteritatem contestentur.

Haud procul enim à Lauhingiaco (quod oppidum à legionis voce corrupta multi ex doctis deducunt) antiquitate claret locus, & comitatu peruestusto nobilis, Fayningen: quæ aspiratione adiecta ab Annio isto, siue vt alii volunt, à Fannio, Germani qui successere Romanis denominauerunt: & ista nominatim legitur inscriptio:

PERPETVÆ SECVRITATI IVLIANVS IVLIVS III. VIRI SIBI ET SECVRDINÆ PERVINCÆ CONIVGI CHARISSIMÆ ERGA SE DILIGENTISSIMÆ FEMINÆ RARISSIMÆ SINGVLARIS EXEMPLI PVDICITIÆ, QVÆ V. AN.

XL. M. VII. D. XXI.

I VL IANVS I VL IVS I VNI ORI ET I GCV NDO AC I VSTO FILIIS VIVIS VIVVS.

Ad hæc omnia contestantur veterum Romanorum in Rhætiis habitationem, antequam Sueui occupassent, rudera Latinorum municipiorum, quorum in libro postremo Reipub. nostræ meminimus: quorum erant præcipua castra Fabiana, hodie Bebhufen: Viana, Wissenhorn: Cassiliacum, hodie Rhomakheffel: Campodunum, nunc Kempten: & Collatinum, colle Latino, vnde nobiles marescalci processerunt, qui posterus ex domiciliis cognominati fuere, à Pappenhayn, à Biberbach, à Werthen, & à Rechperg, &c. Porro Sueuos Imperii Tiberii initio Rhætiae inhiasse, in eamq; excurrisse, Cor. Tacitus quoq; libro historiæ Augustæ 1. commemorat, ita scribens, cum Augusti Cæsaris obitum recensisset, legionumq; Belgicarum seditionem descripsisset: Secuti exemplum veterum (inquit) post in Rhætiam mittuntur, specie defendendæ provinciæ, ob imminentes Sueuos. Quod si secula ordine examinare velimus, reperiemus hanc gentem multa subinde bella præliaq; cum Romano populo, eiusq; Augustis pro ista provinciâ gessisse. Hinc Claudio Cæsari rem fuisse cum Germanis, Suidas refert, ita nominatim scribens: κλαυδίω τῷ βασιλεῖ στρατηγῶν ἐπὶ γερμανίας καὶ βρετανίας ὄντος, μάχης καὶ περὶ ἀντιπαρρησιαῖο. id est: Temporibus Claudii Cæsaris aduersus Germanos & Britannos multas fortiter pugnas Rom. populus confecit. Similiter Cor. Tacitus lib. 19. cum ciuile bellum inter Vitellium & Ortonem commemorat: Infesta Rhætia (inquit) cui Portius Septimius procurator erat, incorruptæ erga Vitellium fidei. Et rursus eodem lib. Et fidus Vitellio Fabius, nec militiæ ignarus, simul ingens Germanorum vis per Rhætiam timebatur, & ex Britannia Galliæq; & Hispania auxilia Vitellius acciuerat. Hæc illæ, de Sueuorum in Rhætias incursione sub Vitellio & Ottone. Post quæ tempora diu quieta hæc gens, idem Aureliano & Probo imperantibus ab anno Salutis tentauit 276. Quemadmodum multis in locis Flauius Vopiscus, in illorum Augustorum historiis scriptum reliquit: Item Aurelianus (inquit) contra Sueuos & Sarmatas iisdem temporibus vehementissime dimicauit, ac florentissimam victoriam retulit: accepta sane clades est sub Aureliano à Marcomannis per errorem. Nam dum is à fronte non curat occurrere, subito hostes erupere: dumq; illos à dorso persequi parat, omnia circa Mediolanum grauitè vastata sunt. Postea tamen ipsi quoq; Marcomanni superati sunt. Et iterum: His gestis, ad Gallias profectus, Vindelicos obsidione barbarica liberauit. vbi nimirum Sueuos intelligit, Vindeliciæ ac Rhætiae imminentes. Idem in Probi vita: His gestis (ait) cum ingenti exercitu Gallias petit, quæ omnes occiso Posthumio turbatæ fuerant, interfecto Aureliano à Germanis possessæ. Tanta autem illic prælia feliciter gessit, vt à barbaris sexaginta per Gallias nobilissimas receperit ciuitates. Prædam deinde omnem, quæ illi præter diuitias etiam afferebatur ad gloriam. Et cum iam in nostra ripa, immo per omnes Gallias securi vagarentur, cæsis prope quadringentis millibus, qui Romanum occupauerant solum, reliquas ultra Nicrum fluuium & Albim remouit. Tantum is prædæ barbaricæ tulit, quantum ipsi Romanis abstulerant. Contra vrbes Rom. & castra in solo barbarico posuit, atque illic milites collocauit. Agros & horrea & domos, & annonam transthenanis omnibus fecit, iis videlicet quos in excubiis collocauit. Nec cessatum est vnquam pugnari, cum quotidie ad eum barbarorum capita deferrentur, iam ad singulos aureos singula, quamdiu reguli nouem ex diuersis gentibus venirent, atque ad pedes Probi iacerent. Quibus ille primum obsides imperauit, qui statim dati sunt: deinde frumentum, postremo etiam vaccas atque oues. Dicitur iussisse his acrius, vt gladiis non vterentur: Romanam expectaturi defensionem, si essent ab aliquibus vindicandi. Sed visum est id non posse fieri, nisi si limes Romanus extendetur, & fieret Germania tota prouincia. hæc ille. Et ne aliquis de Rhætico limite locutum addubitet (etsi Nicri fluuii, qui hodie Neccarus Wirtenbergiæ vocatur, mentionem aperte faciat) addit postea: Posthæc Illyricum petiit, & priusquam veniret, Rhætias sic pacatas reliquit, vt illic ne suspicionem quidem vllius terroris relinqueret. Hactenus Vopiscus, de Sueuorum solita in Rhætias incursione. Quam postea Constantio Imperatore, nondum seculo elapso, ita tentarunt rursus, vt pene sui iuris Rhætias fecissent. Vnde Marcellinus libro XVI. in eius Augusti historia: Cupiens itaque (ait) augustissima omnium sede morari diuti-

Sueui in Rhætias visi ab Aureliano & Probo.

Sueui à Constantio visi.

diutius Imperator, vt ocio puriore frueretur, & voluptate, assiduis nunciis terrebatur. & incertis, indicantibus Sueuos Rhætias incurfare. Et libro decimo septimo: Vbi vero per licentiam scandens in maius ad funestas prouinciarum clades erepsit, & crebras, communitis aditibus Rhætias, venimus in Pannoniam. Et libro vigesimo primo, cum Iuliani Cæsaris res gestas enarrat: Profecturus itaq; per Martianas sylvas, viasq; iunctas Istri fluminis ripis, inter subita vehementer incertus id verebatur, ne contemptus, vt comitantibus paucis, multitudinem offenderet repugnantem. Quod ne fieret, consilio solerti præuidit, & agminibus distributis per itinera nota Italiæ, quosdam properaturos cum Iouino misit, & Iouio, alios per mediterranea Rhætiarum, magistro equitum Neuitæ commissos, quo diffusi per varia opinionem numeri præberent immensi, formidineq; cuncta complerent. Hæc de Sueuorum tentata in Rhætias sub Iuliano emigratione. Quam & sub Gratiano posterius, sed pari euentu conabantur.

Quocirca Aufonius poeta, qui sub Gratiano floruit, alludens ad profligationem Sueuorum à Rhætias, sic nominatim canit:

Sueui à Gratiano visi.

Dicamus leto per rura virentia tractu
Fælicem fluuium, Rheniq; sacremus in undis,
Sola sub Augustæ veniens quod manibus urbis
Spectauit iunctos natiq; patrisq; triumphos.
Hostibus exactis Nicrum super, & Lupondum,
Et fontem Latius ignotum annalibus Istri.

Porro Nicer fluuius, quem Neccarum hodie dicunt, oritur in confinibus Rhætiae primæ, & Martianæ syluæ, quam Nigram vocamus, haud procul à Roteuilla imperiali oppido, vbi & Lupfenberg peruetusti castru ruinae videntur, quod Lupondum fuisse doctissimus vir BEATVS RHENANVS haud inepte argumentatur. Porro meminit Sueuorum in finibus Rheni, Danubiiq; fonte, & cum Romanam fuissent ingressi prouinciã, à Gratiano ac Valente victorum ac profligatorum, idem Aufonius in altero carmine:

Nuncius Euxino iam nunc volo currere ponto,
Vt sciat hæc superum cura secunda Valens.
Cæde, fuga, flammis, stratos periisse Sueuos:
Nec Rhenum Gallis limitis esse loco.
Et iterum, de Danubio loquens:
Danubius penitus caput occultatus in oris,
Totus sub vestra iam ditioe fluo.
Qua gelidum fontem mediis effundo Sueuis,
Imperii grauidas qua seco Pannonias.

Sic quoq; captæ Bissulæ Sueuæ puellæ meminit: vt dubium non sit, Valente & Gratiano imperantibus, Sueuos Rhætiae partem occupasse, sed inde rursus eiectos atq; pulsos supradictorum Cæsarum armis:

Vt voluisti Paule, cunctos Bissula versus habes,
Lusimus quos in Sueuæ gratiam virguncula.

Et mox:
Bissula trans gelidum stirpe & lare profata Rhenum,
Conscia nascentis Bissula Danubii:
Capta manu, sed missa manu, dominatur in eius
Deliciis, cuius bellica præda fuit.

Hic non possum silentio transire, Ioan. Auentinum recentiore Sueuorum in Rhætias aduentum existimare, post Attilæ interitum videlicet, cum Sueui à Theodemyro rege Gothorum victi essent: quæ etiam apud Iordnandem in Gothicis historia legitur. Sed libet verba Auentini subiicere è lib. 3. annalium Boiorum: Oritur post hæc certamen inter Sueuos Ostrogothosque, propter abacta pecora. Boii concitati à Sueuis aduersus Gothos, Valomarum regem pugna interficiunt. Nec Gothi inultum regium sanguinem reliquerunt. Theodomarum pater Theoderici, frater Valomari, rex Ostrogothorum, hyeme rigente, cum iam Danubius (sicut in his regionibus fieri solet) gelu constitisset, superato amne, Sueuos, Boios, quos communi vocabulo Alemanos vocabant, non parua cladè, ita vt in vernaculis Annalibus scriptum lego, adfecit, eorumq; opes attriuit. A tergo quoq; Venedi in Germania interiore, conualefcere cœperunt.

Inde in finitimos læuire Sueuos, Boios lacefcere, infestare, opprimere nū cessarunt. Rex Alaricus Sueuorum, cum popularibus suis Bohemiam, Silesiam, Lusatiã, & finitimas regiones Boream & Eurum versus deserit: discedit ad occidentem: agrum propinquum Da-

nubio, Rheno, Nicro & Alemanno fluminibus capit. Traiecto deinde Rheno atq; Danubio, partem Galliarum & Rhætiam supra Lycum, occidentem versus Italiam vsq; paulatim occupauit.

Ducatus Sueviae in Rhætia prima dimissus.

Tot igitur incurfionibus Rhætias Sueui, atq; tot feculis cum adfixissent, tandem pulsus Romanis legionibus, ex his potissimum primam Rhætiam occupauere, quæ à lacu Brigantino atq; Hercynia sylua, ipsisque & Rheni & Danubii fontibus vsque ad Lycum fluuium propagatur. Quo in tractu multis postea feculis, Sueuorum celebris ducatus fuit, qui ante aliquot annos desuit, modo in duplicis Sueuiæ vogtiam siue præfecturam, vogtiam Hego- uix & marchionatum Burgouix, Alpgouixq; vogtiam subdiuisus. Cæterum istam Sueuo- rum in Rhætiam primam immigrationem confirmatam, aut Honorii Augusti contigisse ætate: aut quo tempore Attila Hunnorum rex, subiugata Pannonia, in Gallias prociuctum maturabat, & Teutonicas vndique in Romanos nationes exciuerat, existimo. Si quidem Claudianus poeta, qui tum floruit, bellum Gethicum describens, sub Honorio Stilicone duce gestum, sic canit:

*Non nisi perfidia nacti penetrabile tempus
Irrupere Getæ, nostras dum Rhætia vires
Occupat, atq; alio desudant Marte cohortes.
Idcirco spes omnis abit. Mirabile posset
Esse mihi, si fraude noua, vel calle reperto,
Barbarus ignotas inuaderet inscius alpes.
Nunc vero geminis clades repetita tyranni
Famosum vulgavit iter, nec nota fefellit
Semitæ præstructum bellis ciuilibus hostem.
Per solitas venere vias, aditusq; sequendos,
Barbarico Romana dedit discordia bello.
Sed nec præteritis hæc res incognita seclis:
Sæpe laceffitam, sed non impune, fatemur,
Ausoniam: hæc Senonum restinxit sanguine flammæ,
Hæc & Teutonico quondam patefacta furori
Colla catenati vidit squallentia Cymbri.*

Quo carmine Poeta adulanter fortasse Honorio gratulatur, de seruatibus Rhætiis: tamen isthic desudasse cohortes testatur, vt Sueuos summa illas vi oppugnasse constet. Id quod & primo in Eutropium libro facit, sic canens:

Rhætia prima à Sueuis occupata.

*Tunc sic orsa loqui: Quantum te principe possim,
Non longinqua docent. dormito quod Saxone Tethys
Mitior, aut fracto securæ Britannia Pictæ,
Ante pedes humili Franco, tristiq; Sueuo
Perfruo, & nostrum video Germanice Rhenum.*

Cæterum Sidonius Appollinaris, postorius ad Maioranum Augustum, nondum elapso seculo, Alemannos Rhætias occupasse commemorat, hoc carmine:

*Rhetorumq; iuga, per longa silentia ductus,
Romano exierat populato trux Alemannus,
Perq; Caui dictos quondam de nomine campos,
In præadam centum nouies demiserat hostes.*

Quin & alio in loco Claudianus, in vtraque Istri ripa Sueuos Romanis paruiffe, ita canens:

*Vnicus incurfu tremuit sine cade subactus
Seruitio Boreas, exarmatq; Triones.
Cornibus infractis adeo mitescere cogis,
Vt Sueui iam rura colant, geminasq; viator
Cum videat ripas, quæ sit Romana requirat.*

Et alibi iterum:

*Bellæ triumphati proculcat Honorius Istri,
Hæc Alemannorum spoliis Australibus, illa
Ditior exuuuis.*

Equidem Sueuos Rhætias inhabitasse Zenone imperante, facile ex eo liquet, quod Theodericus ille Gothorum rex in Italia, in Imperii societatem à Zenone atque Leone admissus, Sueuis in Rhætia commanentibus, ducem dederit Fribadum quendam nomine: & præ-

& præsidem constituerit in Rhætia illa Sueuica, qui Gottorum nomine isthic ius diceret, Seuerianum comitem, vt est apud Cassiodorum in Epistolis variarum cognitionum. Præterea Sueuos & Alemannos (vt pote eandem gentem) eodem tempore rerum esse potitos in Rhætia prima, ex historia Seuerini aduertitur, Eugippo quodam authore, Iustiniano imperante scripta: vt pote quæ Gibolphum ac Chunimundum, Alemannorum vnum, & alterum Sueuorum regem, in Vindeliciam vsq; Batauiam OEnumq; flumen, deniq; ad Pannoniæ limites vsque, excursionem non semel fecisse, occupatis etiam Tiberinis & Batauis castris, ipsaq; Romana colonia Laureaco, refert. Quæ omnia ostendunt, Sueuos & Alemannos mox post Honorii Cæsaris imperium, vel eo adhuc imperante, Rhætiam primam occupasse, veteribus Rhætis in Alpes profligatis: à quibus nimirum Curientes, Grifones, Lepontii & Engadini, & qui Comum vsq; Athesimq; accolunt, deriuantur, qui lingua etiam dum Romana, corrupta tamen, vtuntur. Ipsi vero Sueui atq; Alemanni, quod Rhætiam retinuerint, & non fuerint à Romanis inde rursus profligati, vt superioribus temporibus, fida Gothorum Francorumq; regum auxilia præsidio fuerunt, quorum sese iugo patrociniq; subdiderant.

Et hætenus de Sueuorum in Rhætia confirmatis sedibus. Quo in tractu terræ diocesepiscopales, ante adhuc Sueuorum Alemanorumq; immigrationem, sex erant constitutæ: vt pote Augustensis, Curientis, Constantiensis, Rauracensis: & quæ esse desierunt, vna cum municipiis, Vindonissensis & Auenticorum. Nam in concilio Agrippinensi, sub Iulio papa primo habito contra Euphratam Agrippinensem præfulem Arrianum, circiter annu Saluti nostræ 359. leguntur interfuisse, Iustinianus Rauracorum, & Lauto Constantiensis. Et in Aurelianensi synodo, regnante Theoberto Francorum rege celebrata, Grammaticus Vindonissensis, Superior Auentici, & Adelphus Rauracorum subscripsere. Ex quib; Rauracensis, desolato loco, ad proximum Basilii munimentum translata fuit, quæ modo Basilea dicitur, & hodie episcopalis. Hismulto antiquior fuit Augustana cathedra, quippe in qua sanctus Narcissus & Felix sub Diocletiano præfuerunt: vbi & sanctus Ursus ab Arrianis occiditur, anno incarnationis Domini 455. Legitur & beatus Bonifacius Rozilonem Augustæ episcopum ordinasse, Pipino Francis regnante: quo tempore Widbertus Augustanus antistes, cœnobium Boiarix Benedictbeurn, à Landfrido comite de Biancz confecrasse legitur, anno incarnationis Diuinæ 740. Quem secutus Hauto quidam, de nobilissima stirpe comitum Andacensium, & beatus Valricus de profapia comitum à Dillingen, Ottone primo imperante, apud Augustam Rhætix primæ à Druso deductam coloniam, præfules ac verbi diuini doctores claruerunt. Atq; hæc de ditione Ecclesiastica in noua illa Rhætix Sueuia. Erant autem & sua magistratibus discrimina. Siquidem vltra eum principem qui nomen gentisq; titulum, vel à Francorum regibus, vel ab Imperio postea merebatur, & cui tres alteri in aureo clypeo picti leones fuerant, extitere & alii in ista Sueuia principes, duces à Dekha, duces ab Vrsplingen, duces à Schiltach, & qui posterius fuere adscripti Virtungorū duces. Erant & marchiones in ea Sueuia, ab Hochberg, Râspurg, Schroczburgi, & Burgouix palatini. Præterea Tubingenses videlicet, & Peytelspacenses. Denique & Landgrauii sui cuiq; genti in eo tractu fuere, Brisgouientes, Nellenburgenses, Stulingenses, Barenenses, Kletgouientes, apud Latobrigos, Kuffenbergenses, Lentzbergenenses in Leucensibus versus Bregantiam, ad lacum Venetum, & Susgouientes versus Basileam. Cæterū comitatus qui ducis imperio parebant, pene infiniti fuerant huius populi, quorum vetustiores modo recensebo: Hillemont, Kesselberg, Illergau, Altorf, de Ratenfan, Montfortiorum: vnde Brigantini Werdenbergenenses, Reynecenses, Veldkirchenenses, Herrenbergenenses, & Achalm profluxere: Truchburg, Dullingen, Kiburg, Veringen, de Sancto monte, Helfenstain, Haidenhaym, Gronyngen, Kalb, Hohenstaufen, Zolern, Furstenberg, Sonnenberg, Sulgau, Pfulendorf, Dengen, Hohberg, Aurach, Albekh, Leipshaym, Kirchberg, Burgekh, Biberekh, Schnabekh, Buchekh, Polczhausen, Rokenburg, Fayningen, Dan. Et qui ad lacum erant, Buchorn, Onyngen: & qui vltra versus Hercyniam extendebantur, Hohentwiel, Hasenberg, Lupfen, Sulcz, Tennenloe, Aichaym: & qui in Heluetiis fuerant, Tyrstain, Friburg, Reynfelden, Habsburg, Zaryngen, Strasberg, Weissenburg in Sybentall, Wyntersteten, Lenczburg, Rapperfwil, Dokenburg, Busnaug, Ramsfvåg, Sargans, Saxen, Griers, Montburen, Matfch, Bludencz, & alii horum nominum per Sueuiæ veteris agros principi Sueuorum subiecti, quibus comites iura dabant, plures. Vt de liberis baronibus ac ingenuis nihil dicam, quorum innumeri pene in Sueuia illa Rhætica celebrantur: Sigmarigen, Sigburg, Fridenberg, Messenberg, Muntzhaym, Garshaym, Tattshaym, Glatbach, Engen, Jagberg, Lebehaym, Mursteten, Aislingen, Nyfen, Valkenstain, Waldburg, Erbach, Eberbach, Rechberg, Bernekh, Schellenberg, Gundelfingen, Wer-

Dioceses episcopales Rhætia prima in Sueuia.

Vetustiores in Sueuia Rhætica principatus.

Antiqui in Sueuia Rhætica comitatus.

Domina veterum Sueuia Rhætica.

sternach, Ellerbach, Eschenbach, Klingenberg, Fridingen, Stoffeln, Hevven, Iustingen, Stekborn, Martorf, Arbona, Tagernau, Hohenklingen, Landenberg, Lyerhaym, Griefsemperg, Wildenberg, Vfemberg, Signavv, Entringen, Wolfhartzuendi, Sussenried, Adelsreyt, Soldenburen, Sphurfenekh, Waldekh, Frauenfeld, Wynadi, Rauensburg, Hohenekh, Egenisse, Bubenbergh: & qui hodie in Suevia clarent ingenuorum ac equitum tantum titulo contenti, Stadion, Knorryngen, Frundsperg, Rosenbergh, à Lapide & Spati, de quibus suo loco copiosius ex fide Annalium dicturi sumus. Porro supersunt adhuc opera publica, ab his comitibus fundata cœnobîa, quæ veterum ditionum illarum apud posteros memoriam repræsentant: Campidonense, à comitibus ab Hillemont: Vttenbeurn, à comitibus ab Illergevv: Buchavv, à comitibus de Kesselberg: Bibligensis, à comitibus de Kyrchberg: Vrsinense, à marchionibus à Ransperg: Vrspergensis, à comitibus à Svabekh & Polczhausen: Betahusense, à comitibus de Rokenstain, & marchionibus Burgouiz: Rokhenburgense, à comitibus de Biberek: Seflingense, à comitibus Dillingensibus: Blauburense, à comitibus Auracensibus & Helfenstain: Bebahusense, & Martellense, à palatinis Tubingensibus: Hyrschauense, à comitibus à Kalb: Elhingense, à comitibus de Rauestain & Albekh: Isnense, à comitibus Veringensibus: Vinearum, siue Wyngartense, à comitibus de Altorf: Weissenouienense & S. Petri in Nigra sylva, à comitibus de Zaringen: S. Galli, à comitibus de Rotenfan: Wetingense & Rhynouienense, à comitibus de Rappersvil & de Kyburg: Heremitarum in Heluetiis, à comitibus de Sulgovv: Salemensis, ab ingenuis de Adelfreit: Oxenhufense, ab ingenuis de Wolfhartsvvendi: S. Blasii in Nigra sylva, ab ingenuis de Soldenburen: S. Trudberti in Nigra sylva, à comitibus ab Habsburg: Sultzbergense in Brisgaulia, à marchionibus de Hochberg: Nyrtingense ad fontes Danubii, à comitibus de Zolern: Ehenbrunnense, à comitibus à Fayningen: Zvvvysalten, à comitibus de Hohenstaufen: Brunt, à dominis de Niffen: Wildberg Wirtenbergiæ, à comitibus de Hohenberg: & alia pleraque à cæteris Sueviæ comitibus ac ingenuis fundata monasteria. vt quanto loco in orbe, nobilitateque, atque præ cæteris in administratione cum civili domi, tum belli foris, hic semper populus, postquam in Rhætia rerum potiri cœpit, extiterit, facile elucescat. Huc pertinet, quod præstantissimas quasque profapias modo enumerati comitatus in orbem miserunt. Quis enim nescit, in stirpe comitum à Bayblinge & Kalvv, quatuor ordine Imperatores Romanos floruisse? Chunradum secundum videlicet, Henricum tertium, Henricum quartum, & Henricum quintum. Comites præterea ab Hohenstauffen dedisse Cæsares atque Imperatores Romanorum, Fridericum primum, Chunradum tertium, Henricum sextum, Fridericum secundum, Philippum secundum, & Chunradum quartum? Similiter constat, à comitibus ab Habsburg, non solum nobilissimam illam domum atque gentem Austriadum, quæ iam toto pene orbe rerum potitur, processisse: verum octo etiam reges Imperatoresque Romani nominis, reges quoque Hispaniarum, Hungariæ, Bohemiæ, Siciliæ atque Apuliæ defluxisse: Rudolphum primum, Albertum primum, Fridericum tertium, Albertum secundum, Fridericum quartum, Maximilianum, Philippum, Carolum quintum, & Ferdinandum primum: qui nostra tempestate Imperio præsunt, regnaque gubernant Hispaniarum, Aphricæ, Siciliæ, Sardinia, Neapolitanum, Hungariæ atque Bohemiæ, &c.

A comitibus denique de Sancto monte, duces Wirtenbergenses: & à comitibus de Zolern, marchiones atque electores Brandeburgenses: itemque à comitibus de Altorf, duces Brunsvicensis & Lunenburgenses descenderunt. Vt interim nihil addam de regibus Gallitiæ in Hispania verustis, atque Siciliæ Apuliæque, qui ante patrum memoriam multaque secula esse desierunt, & originem ab eodem populo traxere. Et vt semel finiam hanc Sueuorum in Rhætia habitationem, ex eadem hac Suevia, duces non semel & Boiarii & Caranthani acceperunt, ad principumque fastigia Zaringenses ac Rhynfeldenses conscenderunt. Sed libet ad sextam Sueuorum transcendere sedem, quæ fuit in Tubantum agro, eo qui Neccari fluminis semicirculo comprehenditur, vbi hodie est Wirtenbergiæ ducatus, cuius incolæ in hunc vsque diem Suevicam linguam sonant. Atque hæc transmigratio gentis, ex loco quodam Cor. Taciti, qui est libro XII. colligitur, qui sic habet de verbo ad verbum: etsi Ansiburiorum mentio in eo fiat, quæ Sueuorum tribus fuit: Frisios (inquit) decedere agris iussit: atque illis aspernantibus, auxiliarius eques repente immisus, necessitatem addit, captis cæsisque qui peruicacius restiterant.

Eosdem agros Ansiburii occupauere, validior gens non modo sua copia, sed adiacentium populorum miseracione: quia pulsus à Caucis, & sedis inopes, tutum exilium orabant. Aderatque iis clarus per illas gentes, & nobis quoque fidus, nomine Boiocalus, victum se re-

se rebellione Cherusca iussu Arminii referens, mox Tiberio & Germanico ducibus stipendia meruisse, quinquaginta annorum obsequio. Id quoque adiungere, quod gentem suam ditioni nostræ subiiceret. Quartam partem campi acere, in quam pecora & armenta militum aliquando transmitterentur, seruant sane receptos gregibus, inter hominum famam, modo ne vastitatem & solitudinem mallent quam amicos populos. Chamanorum quondam ea actua, mox Tubantum, & post Vspiorum fuisse. Sicut cœlum diis, ita terras generi mortalium datas. Quæ sint vacuæ, eas publicas esse. Et hæc erant verba illius, de quo diximus, Boiocali, ad Auitum Belgicæ præsidem. Sequitur ergo tandem in Cornelii textu: Auitus scripto ad Curtium Mantiam superioris exercitus legatum, vt Rhenum transgressus, arma à tergo ostenderet, ipse legiones in agrum Tencterum induxit, excidium minitans, nisi causam suam dissociarent. Igitur assistentibus his, pari metu exterritis Bructeris, & cæteris quoque aliena pericula deferentibus, sola Ansiburiorum gens retro ad Vspios & Tubantes concessit. hæc Cornelius. Equidem Tubantes habitasse à Franconiæ Nariscarum Vesparrumque confinibus, vsque ad heremum Heluetiorum, & flumen quod isthac præterfluit, & peruerustus Palatinatus, nimirum à Tubantibus nomen sortitus, TUBINGENSIS, constanter. Ansiburios autem Sueuos extitisse re & nomine, qui hodie appellantur die Ensburen/qui Enczam fluuium accolunt, à Pforzhayma Wirtenbergiam secantem, & ad Besica & Bynica Neccarum ingredientem, haudquaquam dubito. Hanc porro in agrum aliquot retroactis seculis, Probo (vt puto) vel Valentiniano imperantibus, aliam manum Sueuorum transgressam, videlicet Virtungorum, haud absurde ex Vespisco & Ausonio, longe doctissimus vir BEATVS RHENANVS colligit, nomenque loco reliquisse: vt qui olim comitatus Wirtenbergiæ fuerat, nunc autem ducatus, non ab hospite montis, vt fabulantur quidam, sed à Virtungorum agro denominatus existat. Quem tenuioribus principibus, deficientibus vicinis quibusque dominis, comitibus videlicet à Gruenyngen, à Baiblingen, ab Aurach, ab Achalm, ab Horb, à Vayhingen, ab Vrsplingen, ab Haydenhaym, ab Hohberg, itemque ducibus à Dekha, ad hoc vsque fastigium creuisse, in quo hodie cernitur, historię nos docent. Sed placet verba Rhenani nostri subiicere, quæ libro primo rerum Germanicarum, capite de Alemanis, qui & ipsi Sueuorum populi fuerant, ita leguntur: Nam Virtungi (inquit) Alemanorum pars, quos possibile est Wirtenbergensi ditioni dedisse nomen, illis profectos, qui Trebellio Pollioni Virtungi dicuntur, Italiæ minantes, Rhætias miserè deuastabant, ita vt etiam oppida obsiderent, quod prioribus incursionibus non erat factum. Sed Barbatio magister peditum post Syluanum Francum, & Neuita præpositus equitum, cum valida manu illos pepulerunt. Sub Valentiniano tertio Virthungos rursus in Rhætiam secundam, quæ Vindelicia prius dicta fuerat, & in Noricum incurrasse constat: idque vel Ausonii testimonio, qui eosdem ab Auito repulso commemorat hoc carmine:

*Iam post Virthungos & Norica bella, subacta
Victor Vindelico.—*

Atque hæc vera sunt, & genuina Wirtenbergensium primordia: quos tamen si pudeat Sueuos esse, coarguit tamen eos lingua, testantur & mores atque vestitus. quod eo libentius scribimus, quod parens noster, longe optimus vir, fidelissimusque medicus, SIMON LAZIVS STVTGARDIANVS (cuius anima Deo viuat) in hac prouincia lucem adeptus sit. Porro ad huiusmodi Sueuos in Hercinio nemore, qui Honorio & Arcadio imperantibus Romano fuerant populo nominique subiecti, ac ab huius Augustis iura petebant, alludit Claudianus ad Styliconem Panegyri prima, hoc carmine:

*Tempore tam paruo, tot prælia, sanguine nullo
Persicis: & Luna nuper nascente profectus,
Ante redis quam plena fuit: Rhenumque, minacem
Cornibus infractis adeo mitescere cogis,
Vt Sueuus iam rura colat, flexosque, Sicambri
In falcem curuent gladios, geminasque, viator
Quum videat ripas, quæ sit Romana requirat.
Vt iam trans fluuium, non indignante Cayco,
Pascat Belgæ pecus, mediumque ingressa per Albim
Gallica Francorum montes armenta pererrent.
Vt procul Hercinia per vasta silentia syluæ
Venari tuto liceat, lucosque vetusta
Religione truces, & robora numinis instar*

*Barbarici, nostræ feriant impune bipennes.
 Vltro quinetiam deuota mente tuentur,
 Victoriæ fauent: quoties sociare cateruas
 Orant, iungiq; tuis Alemania signis?
 Nec doluit: contempta tamen, spretog, recessit
 Auxilio, laudata fides, prouincia missos
 Expellet citius fasces, quam Francia reges,
 Quos dederis, feriat: nec iam pulsare rebelles,
 Sed vinculis punire licet. sub indice nostro
 Regia Romanus disquirit crimina carcer.
 Marcomanus, Sueuusq; docent: quorum alter Hetruscum
 Pertulit exilium: cum se promitteret alter
 Exulis vltorem, iacuit mucrone suorum.*

*Septima
 Sueuorum
 habitatio
 in Tyrolis
 & Italia
 finibus.*

Sed recipio me ad septimam huius gentis, Sueuorum inquam, ad amnem Athesim habitationem, in alpibus Italix incumbentibus, vbi nostro seculo Tyrolis comitatus Austriæ principibus subiectus, positus ærnitur. cuius prouinciæ incolæ in hunc vsq; diem idioma te à Sueuico haud multum diuerso, in sermone quotidiano vtuntur. Credendum est autē, vel ex Rhætia illos in hunc locum fugatos à Romanis fuisse, vt Aurelius Sextus in Claudii Cæsaris vita, & Ammianus libro 17. insinuare videntur: vel simul cum Rhætia prima hanc alpestem quoq; Rhætix partem occupasse, Honorio imperante: Romanoque se tributo subdidisse, vt ex Claudiani carmine colligitur, quod subiiciemus. Hæc autē ita esse, vt proponimus, libet historix scriptorum veterum testimonio examinare. quorū Aurelius Sextus in vita Claudii Imperatoris hæc memoriæ reliquit: Hinc Claudius Galieni morientis sententia Imperator designatus, ad quem Ticini positum per Gallonium Basilium indumentata regia direxerat, extinctoq; à suis Aureolo, receptis regionibus, aduersum aciem Alemanorum, haud procul à lacu Benaco dimicant, tantam multitudinem fudit, vt ægre pars dimidia superfuerit. Porro lacus Benacus hodie Tyrolensi agro attiguus, haud procul ab amne Athesi Gardsee appellatur, vbi victos Alemanos victor tradit: & tamen superfuisse cladi dimidiam partem, quam in proximas alpes sese recepisse, haudquaquam absurdum est credere. Siquidem & Ammianus Marcellinus libro historix suæ Augustæ xvii. cum Constantii, Constantini magni filii, res gestas enarrat, ita nominatim scribit: Inter quæ ita ambigua Iuthiungi, Alemanorum pars Italicis conterminans tractibus, obliti pacis & fœderum, quæ adepti sunt obsecrando, Rhætias turbulente vastabant, adeo vt etiam oppidorum tentaret obsidia præter solitum: ad quos repellendos cum valida manu missus Barbario in locum Syluani peditum promotus magister ignauus, sed verbis effusior, alacritate militum vehementer erecta, præstrauit acerrime multos, ita vt exigua portio, quæ periculi metu se dedit in fugam, ægre dilapsa, res suas non sine lachrymis reuiferet, & lamentis, hæc ille. Arbitror autem deprauate Marcellinum, vt Græcum hominem, Iuthiungos appellasse, qui hodie in Tyrolis montem Iaufen incolunt.

Ad hæc, Honorio Imperium administrante eo tempore, cum illud pene inclinaret Alemanos Sueuosq; in Italix vicina tenuisse, Romanis tributis obnoxios, testatur Claudianus libro primo in Eutropium, hoc versu:

*Diua potens, vnog, Padum translapsa volatu,
 Castra sui rectoris adit: tum forte decorus
 Cum Stilicone gener, pacem implorantibus vltro
 Germanis, responsa dabat, legeq; Caycis
 Arduus, & flauis signabat iura Sueuis,
 His tribuit leges, his obside fœdera sancit
 Indicto, bellorum alios transcribit in vsus.*

Ex quibus liquet, Sueuos sub Honorio Romanis tributis obnoxios extitisse, ad obsequium à Stilicone Vandalo redactos, inq; Italix finibus habitasse. Quos tamen longe aliter, historiam repetens Iordnandes, excitos sedibus in Romanorum perniciem à Stilicone commemorat, ita scribens in libro de Temporum & regnorum successionibus: Stilico vero comes (inquit) cuius duæ filix, Maria & Hermancia, singulæ vxores Honorii principis fuere, & vtræq; virgines sunt defunctæ: spretio Honorio, regnoque eius inhians, Alanorum Sueuorumque gentes donis pecuniisq; illectas, contra regnum Honorii excitauit: Eucherium filium suum paganum, & Christianis insidias molientem, cupiens Cæsarem ordinare.

Qui cum eodem filio suo deiecto, dolere occisus est. Legitur præterea & ÆTIVS comes

comes is, qui Athilam Hunnorum regem vicit in Cathalaunicis campis, Valentiniano secundo imperate Francos & Sueuos ad tributa reduxisse, de quo Iordnandes in Gothica historia: Ætius ergo (inquit) patricius tunc præerat militibus, fortissimarum Mæsiarum stirpe progenitus, in Doruscena ciuitate, à patre Gaudentio labores bellicos tolerans, reipublicæ Romanæ singulariter natus. qui superbiam Sueuorum, Francorumque barbariem immensis cædibus seruire Romano Imperio coegisset: Hunnis quoque auxiliariis, Litorio ductante, contra Gothos Romanus exercitus mouit procinctum. Atque hætenus de septima huius populi transmigratione. Sequitur octaua, & postrema, in Hispanias facta, Emmerico & Recila, nec non Retiario quodam ductorum auspicio, paulo ante Athilæ & Hunnorum aduentum. Meminitque adeo Retiarii Sueuorum regis in Hispaniis regnantis, Iordnandes in historia Gothorum, hisce verbis: Post cuius discessum Theodericus (inquit) germanus eius, Visigothorum in regno succedens, mox Retiarium Sueuorum regem cognatum suum reperit inimicum. Hic item Retiarius affinitate Theoderici præsumens, vniuersam pene Hispaniam sibi credidit occupandam, iudicans opportunum tempus surreptionis incomposita initia tacite regnantis: quibus ante Gallitia & Lusitania sedes fuere, quæ à dextro latere Hispaniæ per ripam Oceani porriguntur, habentes ab Oriente Austrogoniam: ab Occidente in promontorio, sacrum Scipionis Romani ducis munimentum: à septentrione, Oceanum: à meridie Lusitaniam, & fluum Tagum, qui arenis suis permiscens auri metalla, trahit cum limi vilitate diuitias. Exinde ergo exiens Retiarius rex Sueuorum, nititur totam Hispaniam occupare. Cui Theodericus cognatus suus, vt erat moderatus, legatos mittens, pacifice dixit, vt non solum recederet à finibus alienis, verum etiam ne tentare præsumeret, odium sibi tali ambitione acquires. Ille vero animo prætumido ait: Si hic mormuras, & me venire causaris, Tolosam, vbi tu sedes, veniam. Ibi si vales, resiste. His auditis, ægre tulit Theodericus: compactusque cum cæteris gentibus, arma mouit in Sueuos, Burgundionum quoque Gundocum & Hilpericum reges auxiliares habens, sibi que deuotos. ventum est ad certamen iuxta flumen vrbium, quod inter Austuricam Hiberiamque prætermeat: confertoque prælio, Theodericus cum Visigothis, qui ex iusta parte pugnabat, victor efficitur, Sueuorum geres pene cunctas vsque ad internicionem prosterrens. Quorum rex Recliarius relicta infecta victoria, hostem fugiens in nauem conscendit, aduerlaque procella Cyreni ostii repercussus, Visigothorum est manibus redditus, miserabilem non differens mortem, cum elementa mutauerit. Theodericus vero victor existens, subactis pepercit, nec vltra certamina sæuire permisit: præponens Sueuis, quos subiecerat, clientem Achiulphum, qui in breui animum ad præuaricationem ex Sueuorum suasionibus commutans, neglexit imperata complere, potius tyrannica elatione iuperbiens, credensq; se ea virtute prouinciam obtinere qua dudum cum domino suo eam subiecerat. Is siquidem erat Varnorum stirpe genitus, longe à Gothici sanguinis nobilitate iunctus: idcirco nec libertati studens, nec patrono fidem seruans. Quo comperto, Theodericus mox contra eum, qui eum de regno peruaso deiicerent, destinauit. Qui venientes sine mora, in primo eum certamine superates, congruam factorum eius ab eo exegerunt vltionem. Captus namque, & suorum solatio destitutus, capite plectitur: sensitque tandem iratum, quem propitium dominum crediderat contemnendum. Tunc Sueui rectoris sui interitum concernentes, locorum sacerdotes ad Theodericum supplices direxerunt. Quos ille pontificali reuerentia suscipiens, non solum impunitatem Sueuis indulxit: sed vt sibi de suo genere principem constituerent, flexus pietate concessit. hætenus Iordnandes. Ex quibus liquet, Sueuos in Gallitia ab eo tempore occisos, cum Hispani passim Gothi que commixtos, exiguam admodum posteritatem reliquisse. Cui præfuere ordine reges, vt sub finem libri ostendemus, Masdra, Remismudus, Theodemytus, Myro (ad quem librum scripsit de Institutione principis Christiani, Martinus Dunienlis episcopus, quem ipsi à situ vendicauimus) vbi nominatim rex Sueuorum ab Hispano præfule nominatur. Hunc duomodo Sueuorum reges, qui in Gallitia rerum potiebantur, consecuti sunt, Euricus, & postremus sui generis in Hispania Andeca, à Leonigildo Gothorum rege victus & captus, cum obsequium Gothi detrectasset. Et ab eo tempore Sueui, Romanis Gotisque in Gallitia permisceri cœpi sunt: quibus postremo, cum & Nordmaniam Sarracemque accessissent, eam gentem post se reliquere, quæ nostro seculo à metropoli Porrogallensium appellatur. Cuius reges posterius ex Lotharingia accersiti, magnam hodie Lusitanix partem imperio premunt. Atque tantum ex fide historica de Sueuorum postrema migratione, corundemque in Hispaniis posteritate. Transeo nunc ad catalogos eius populi regum, principumque, quibuscunque eum finibus rerum potiri contigerat.

*Octava
 Sueuorum
 habitatio in
 Gallitia
 Hispania parte.*

CATALOGVS REGVM SVEVORVM, DVM AD Albim adhuc, Vistulamque, amnes, inque Boiohemo, locisque vicinis vsque in Daciam colerent, atque Rheni ripam.

- 1 MORAVINVS, recensetur à Gotofredo Annalium Germaniæ scriptore.
- 2 PYRAMIVS, memoratur ab eodem.
- 3 ARIOVISTVS, gentilitia Germanorum lingua Ernst, vel secundum alios Ernuest, ab honoris robore. Qui Cæsare dictatore Galliam cum imperio tenente, Sueuos ad Rhenum vsq; duxerat: eoque traiecto, agros in Gallia Heduis pulsus quæsiuit. eapropter cum Cæsare ad arma venit, ut ipse Cæsar in Cōmentariis suis Gallicæ historiæ subinde testatur. Idque contigit anno Mundi 1139, quo tempore in Germania Lunenburgum & Altenburgum castra condita sunt.
- 4 CYMERIVS & Nasua, Sueuis ad Rhenum præfuerunt: quorum Cæsar meminit libro primo Gallicæ historiæ. ab horum altero fortasse liberi ac comites notissimi Suæuiæ à Cymern nominati, originem trahere possunt.
- 5 INGEVVON, vulgo gentilitia lingua der *Inwoner*/ commemoratur à Tacito, libro secundo Augustæ historiæ.
- 6 MAROBODVVS, vulgo der *Marbod*/ hoc est principis orator. Is Sueuos & Marcomanos primus in Boiohemum traduxit, Boiis in Vindeliciam & Noricū ultra Danubium pulsus. Meminere illius Cor. Tacitus lib. secundo, & Velleius Paterculus in historia Tiberii, & Strabo libro septimo Geographiæ. Pellitur regno à Catualda Gottinorum principe, moritur apud Rauennam in Italia exul.
- 7 CATVALDA, vulgo gentilitia lingua der *Chatwalder*/ primo Gottinorum princeps, vbi hodie est Kutenberg Bohemiæ, mineris famigeratissimus locus: deinde sublatus à Sueuorum populo, qui Albim atque Boiohemum tenebat, Maroboduum regno exiit, ac Sueuis vniuersis imperauit. priuatur tamen postremo & ipse regno à Iubilio Hermundurorum principe, receptusque ab Imperatore Tiberio in tutelam, apud Forumiulium Narbonensis prouinciæ exul moritur. Meminit Cor. Tacitus libro Historiæ Augustæ secundo.
- 8 IVBILIVS, vulgo der *Geppel*/ oder *Gippel*/ ex Hermundurorum principe, vbi hodie Voytlandia ac Burggrauatus Norimbergensis situs est, Sueuorum rex creatur, cum Catualdam regno prius pepulisset. Meminit Tacitus eodem libro.
- 9 VANNIVS, lingua gentilitia populi der *Wanner*/ hoc est transmigrator, vel erro appellatus: à Romanis, eorumq; Augusto Cæsare Tiberio Sueuis post Iubilium rex datus est, ut Tacitus libro 12. & Plinius capite 12. libri 4. authores sunt. Is triginta duos annos vsq; ad Claudii Cæsaris imperium placide & molliter Sueuis & Marcomanis ad Albim imperauit: ad postremum à propriis auunculis Sidone ac Vandone, dominatu exactus, à Claudio Cæsare in Daciam transfertur, interque Marisium & Carisium fluuios collocatur, vbi hodie Transyluania Hungariæ sita cernitur.
- 10 SIDO & Italus, vernaculo sermone Germanorū der *Seitz*/ vnd der *Eitz*/ vsq; ad Vespasiani imperium, sub Nerone, Galba & Vitellio Sueuos pacifice gubernabant: per summa in populum Romanum obsequia, ut Tacitus libro 19 refert, à Romanis cogniti. Qui Vespasiano quoque in victoria Cremonensi de Vitellio reportata, auxilio fuere. Porro Eitelii vocem frequentem fuisse in nominibus propriis nobilitatis Sueuorum, sub finem libri ex Genealogiis discas.
- 11 VARABERTVS, vulgo der *Sierprecht*/ hoc est ambitiosus: vel secundum alios, Heribertus, id est, bellicosus, Traiani ac Antonini temporibus, rerum legitur in Marcomannis & Sueuis esse potitus, à Marco Cæsare victus in illa memorabili pugna, cuius Lucianus in Pseudomante dialogo, Eutropius, Orosius, & Iulius Capitolinus multis verbis meminere. Commemoratur ab Hunibaldo Annalium Germaniæ antiquissimo scriptore. Qui autem 50 ante hunc & post Italum Sueuis præfuerint, nondum inuenire potui.
- 12 GVNTHERICVS & Ardaicus, forte gentiliter appellati der *Gundereich*/ vnd *Artreich*/ Diocletiani Cæsaris tempore principatū in Sueuis & Marcomanis acceperunt, ut Iordnandes testatur.
- 13 SALONINVS, vernacula lingua Germanorū der *Zotner*/ oder *Saltner*/ cuius filia Pipam Galienum Cæsarem vxorem duxisse, Aurelius Victor memoriæ tradidit: donatur à genero magna Pannoniæ parte.
- 14 HARTOMVNDVS, Hildomundus, Canabaudes, Cariouiscus, & Haldegastes, vel si placet Teutonice pronuntiatione magis proprie efferre, der *Hartman*/ der *Hildman*/ *Chamauer*/

mauer/ *Garweiser*/ *Holdgast*/ Sueuorum vniuersis populis tam in Norico secus Drauum atque Sauum, quam ad Albim Rhenumque præfuerunt, Tacito & Aureliano imperantibus, quibus sæpe in bellis aduersus Sarmatas & Gothos fida auxilia tulere, ut Flavius Vopiscus in horum Cæsarum historia animaduertit.

15 RICHIMERVS, vulgo der *Reichmayer*/ hoc est diues & potens dominus, Sueuis & Marcomannis sub Constantino magno imperauit, ut Hunibaldus scribit.

SVEVORVM REGES AD RHENVM IN Tubantibus, Vangionibus, Ansiburiis & Vbiis.

- 1 CIMERIVS & Nasua, Cæsaris commemorantur libro 1. Gallicæ historiæ, qui post Ariouistum Sueuos ab Albi ad Rhenum traduxere. Qui vero post hos Sueuorum populo ad Rhenum præfuerint, vsque ad Constantini Magni ætatem, trium seculorum interuallo, nondum deprehendi.
- 2 EROCVS, gentilitio idiomate Germanorum *Erich* nominatus, quod adhuc hodie nobis nomen proprium manet, præsertim in principū ordine: quem Constantino Magno ad consequendos Imperii fasces auxilio fuisse, Aurelius Sextus refert.
- 2 HALDEGASTES, Tacito & Aureliano Cæsari aduersus Gothos & Sarmatas auxilio fuit, cum aliis Sueuorum gentis regibus, ut Fla. Vopiscus scribit.
- 4 CHONDOMARIVS, Suomarius, Vadomarius, Hortatius, Vrsicinus, & Vestrapilles, vel, ut rectius Teutonico more proferamus, der *Hunginmayr*/ *Schwoyinmayr*/ *der Badmayr*/ *der Harzer*/ *der Brzauner*/ *der Westersfelder*/ nomina à discrimine tractuum atq; agrorum quos tenebant indita erant: hoc est, si latine vellemus reddere, dominus venationum, dominus Sueuorum, dominus thermarum (vbi adhuc hodie est marcha Badensis) dominus Hercyniæ, dominus Tauriscorum, dominus Occidentalium camporum. Commemorantur subinde ab Ammiano Marcellino: ut cum quibus Constantius, Iulianus, & Valentinianus bella gesserunt, & ad postremum difficili & longo Marte victi, Hortarii vnus illorum proditione: ex quibus etiam in potestatem Valentiniani Suomarius & Vadomarius peruenerunt. Quorum ille Romæ in Cælio monte veterno obiit: hic vero in Asiam translatus, pro Romanis acriter aduersus Persas pugnauit.
- 5 VINDICABIVS, Gratiano rebellauit, & prope Argentoratū à Romanis victus est, triginta millibus Alemanorum trucidatis. Post hunc vero deinceps, qui præfuerint, nondū inueni, nisi quod illorum Sueuorum posteritatem extitisse reor, quos Gundoaldus Francorum dux à Turingis vocatus in auxilium, à Mæno fluuio remouit.

REGES SVEVORVM IN NORICO Mediterraneo & Liburnia, vbi hodie Carinthia ac Carniola prouinciæ cernuntur.

- 1 HILDOMVNDVS & Hartomundus, vulgo gentilitio sermone der *Heltman* vnd *Hartman*/ à Galieno Cæsare ob vxorem recepti in Valeria fuerant, vbi est hodie Ciliensis tractus, & confinia Styriæ ac Hungariæ. Meminit illorum Fla. Vopiscus, in Probo & Aureliano.
- 2 GABINIVS, vulgo der *Gabner*/ vel *Ebner*/ à Valentiniano rex in Valeria confirmatur super Sueuos, ut Marcellinus scribit libro 17.
- 3 FRAGILADVS, Viduarius, & Vtrodorus, vel si sequamur veram Germanorum pronuntiationem, der *Frenledig*/ *der Widmayer*/ *der Otterer*/ commemorantur ab eodem Marcellino.
- 4 CHVNIMVNDVS, vulgo der *Rhuonman*/ Zenone & Iustiniano imperantibus, auctore Iordnande, his præfuit Sueuis, qui in Liburnia proximi Dalmatiis tenebant: victus à Theodemyro Gothorum in superiori Pannonia rege, cum Gothorum armenta in campis errantia deprædatum exiens, in Dalmatiam abduxisset, ut Iordnandes scribit.
- 5 ACHIVLPHVVS, vel ut rectius iuxta patriam linguam proferamus, der *Hochwolff*/ Chunimundo à Theodemiro Gothorum rege substituitur, in ea de qua loquimur Sueuia Dalmatiis proxima, ut idem scribit Iordnandes.
- 6 DROCVLPHVVS, vulgo der *Drachwolff*/ recensetur a Paulo Diacono in Longobardica historia, cuius ditio vsque in Forumiulium extendebatur.
- 7 GIBOLPHVS, der *Gachwolff*/ commemoratur ab Eugippo in historia S. Seuerini, quod Gelasio Romæ sedente pontifice, Noricum ripense & Vindeliciam depopulatus fuerit, Laureacumque atque Pataviam ciuitates, Tiberinamque destruxerit.
- 8 WIRIDOMARVS, vulgo der *Werdemayr*/ id est dignus honore dominus, sanctū

Maximum Iuuauiæ episcopum cum 45 clericis in scopulis montis in quos fugerant, occidit, cum ingentem in Norico fecisset de populationem.

R E G E S S V E V O R U M I N H I S P A -
nia apud Galleciam.

- 1 ERMERICVS primus, fertur Sueuos in Hispaniam traduxisse, Galleciamque occupasse, posteaquam Vandali in Aphricam traiecissent. Itaque foedere cum Romanis & Galleciisicto, quiete regno potiebatur. Valerudinarius, annorum pene spacio XXXII rexit.
- 2 RECILA, siue Rechilla secundum aliquos, viuo adhuc Ermerico rex Sueuorum in Gallecia designatur, vt puto, vulgo *der Kist* appellatus. Qui Andeboden Romanorum ducem in Betica ad Silingum flumen vicit, & Beticam suæ ditioni subiecit. Volens & Lusitaniam subiugare, Emeritam urbem regno suo subiecit. Subiugauit postremo & Carthaginiensem prouinciam. Cæterum vt firmam pacem suis relinqueret, Carpentaniam Romanis restituit, cum regnasset annis octo
- 3 RECIARIVS, siue Richarius secundum Iordnandem, vulgo gentilia Sueuorum lingua *der Reiter* id est eques nominatus, vel *Reicher* id est, diues, filius Recilæ erat. Qui fidem catholicam amplexus, in vxorem duxerat Theoderodi Gothorum regis in Hispania filiam. Cuius auxiliis subnixus, Tarraconensem prouinciam, & ciuitatem Cæsaraugustam suæ ditioni subiecit, occupata etiam Carthagine, & Vasconibus depopulatis. Itaque cum ob victorias insoleceret, & totius Hispaniæ imperium affectaret, mortuo socero, à fororio suo Theoderico Gothorū rege, qui postea in prælio Cathalaunico ab Athila & Hunnis fuit interfectus, bello petitus, victus & captus, & ad postremum interfectus est.
- 4 ACHIVLPHVVS, à Theoderico Gothorum rege Sueuis in Gallecia rex præficitur, iussus sub Gothorum obsequio regnare. Qui cum rebellasset posteriori victus à Theoderico, captus & capite plexus est, vt Iordnandes scribit.
- 5 MASDRA, electus à Sueuis in Gallecia fuerat, Theoderico Gothorum rege assentiente. Isque contra Frautam, qui ex altera parte electus fuerat, regni gubernationem retinuit.
- 6 REMISMVNDVS, vulgo patrio sermone *der Rumssman* hoc est, laude dignus vir, Masdræ filius, cum Frauta hoste & competitore foedus percussit, & cum eo Lusitaniam deuastauit. In quo bello Frauta obiit, relicto Frumario filio. Cæterum Remismundus cum Auriam Flauiam expugnasset, totam maritimam Hispaniæ oram depopulatus est: & Frumario posteriori extincto, solus Sueuorum regno in Gallitia potitus, in Lusitaniam arma transtulit. vbi Coymbriam diruit, pace deceptam: Vlixopona etiam proditione Lusidii ciuis occupata. postremo, vt sine impedimentis regnaret, foedus cum Gothis iniuit, qui Tarraconensem ac citeriorem Hispaniam tenebant. eorum regis Theoderici cognatam matrimonio sibi adseruit. Quo tempore, authore Alare quodā Galata Arriana hæresis Sueuos quoque corripuerat: vnde magna deinceps persequutio consecuta est.
- 7 THEODEMYRVS, doctrina Martini Dumenfis episcopi fidei catholicæ restituitur. Is Silingos Vandalorum reliquias, cum Hispali ciuitate ipsorum Sueuorum regno adiecit, & annos decem regnavit.
- 8 MYRO, vulgo *der Myr* hoc est dominus princeps, filius Theodemiri, tribus annis regnavit: ad quem beatus Martinus Dumensis episcopus librum scripsit, de Christiani principis institutione: quem ipsi à situ eruimus, ac euulgauimus. Cæterum Myro insidiis Leonegildi Gothorum regis in Narbonensi prouincia ad Arrianam hæresim reuertitur, cui etiam suppetias tulit aduersus Hermegildum catholicum principem, vt annales Hispaniæ volunt, Leonegildi filium: qui victus in captiuitate patris obiit, cum Arrianæ perfidiæ consentire nollet.
- 9 EVRICVS, vulgo gentilitio sermone appellatus *der Erdreich* vel *Erich* filius Myronis erat: quem in pueritia constitutum, Andeca tutor regno priuauit, & monasterio conclusit.
- 20 ANDECA, postremus Sueuorum in Gallicia rex, qui Euricum pupillum in monasterium coegerat. Is bello petitus à Leonegildo Gothorum rege, victus, captus, & accepta vitione in cœnobium compulsus est. Atque ex eo tempore Gallicia & Sueuorum isthic regnum, Gothorum imperio subiici cœpit, amisso paulatim Sueuicæ gentis & nomine & auctoritate.

P R I N C I P E S E T D V C E S S V E V O -
rum in Rætia prima.

- 1 SVMANVS, quem Annales quidam memorant, primum omnium sedes in Rætia fixisse.
- 2 BODONCARIVS, qui primam regiam in Iburginga, vbi est hodie Iberlinga oppidum Imperiale, locauit. à quo lacui Brigantino, qui alluit, nomen mutatum auctore.
- 3 FRIBADVS, Theoderico Bernensi Gothorum in Italia regi subiectus adhuc erat, cum subditagente, vt ex epistolis Cassiodori apparet.
- 10 4 ESNERVS, forte lingua patria *der Eysne* id est ferreus, primus legitur prope Cæpodunum in Hillemonte castrum construxisse, vbi posteri habitant, magna ex parte Sueuorum duces, quo hodie loco Burkalden ruinæ cernuntur.
- 5 HOBINGVS, vnde Huobingerorum quidam gentem deducunt.
- 6 Nebus, vnde profapiam ac nomenclaturam pincernarum à Neyffen descendisse, quidam memorant.
- 7 ERMERICVS, quem alias Ermanarichum annales vocat, interfuit pugnae Tolbiacensi, victus à Lutaico primo Francorum rege, Francorumque ditioni cum gente subiecta mancipatus primus quoque fidem Christi amplexus, Annalibus refertur.
- 8 NEBINVS, & Imauus, à locis arbitror, vbi ditionem tenebant, nominati: *der in der*
- 20 *Eben* vnd in den *Äwen* wonet/oder gepiet hatt.
- 9 ALMVS, à quo loca lacui Brigantino proxima nomenclaturam sortita sunt, Salmerfveil, Almanfpack, Almandorf.
- 10 BVCCELINVS, Lutherius, & Amyngus, quos vitio Germanicæ pronunciationis Agathias Græcus, & Paulus Diaconus, Bultinum & Leuthari vocant, à Theodeualdo & Theoderico Francorum regibus, Lutaici magni, primi Christiani, filii, Witigo regi Gothorum in Italiam auxilio missi sunt contra Romanos, eorumque ducem Bellisarium. Quorum duo occubere in prælio: Lutherius vero morbo post cladem absimitur, ad lacum Benacum.
- 11 HECHINGVS, conditor ciuitatis & profapiae Hechingen.
- 30 12 LANDOFRIDVS, deturbatur à ducatu ab Hildeberto rege Francorum, circa annum Domini 588.
- 13 VNCCELINVS, Landofrido sufficitur ab Hildeberto rege Francorum: quem memorant historici Prothadium maiorem domus Theoderici regis Francorū, qui auxilio Brundehildis auia, Theodericū, Theodebertum, & Lutharium, Francorum reges fratres commiserat, sub papilione regis Theoderici occidisse. Idcirco Brundehildem, autricem & incentricem totius tragœdiæ, Vncelinum ducem captum, amputato altero pede, ducatu mouisse. Ego, si conicere licet, vocem Vncelini Germanicam autumo, diminutiuiam à Chunrado, quem Chunzonem patrio sermone vocamus.
- 14 CAMBALINVS & Herpinus, forte gentilitia pronunciatione *der Gumbler* vñ *Herpfer* regi Francorum Theodeberto militantes, Campaniam, Sequanos, Alfatiamq; adiecerunt: expugnatoq; Auentico, vltra Iuram montem Burgundiæ omnia ferro & flamma vastarūt. Sub his S. Columbinus Scotus, cum sociis Gallo, Romarico & Leodegario, tyrannidem Theoderici regis Francorum fugientes, concedente Theodeberto rege, Cellam ad lacum Brigantinum construxerunt, haud procul à S. Galli oppido.
- 15 GVNZO, vel Gonczo, patria Germanorum lingua à nomine Chūradi Chunczo, *der Rhaner*. Huius filiam Fridbergam, circa annum Domini 630, beatus Gallus à dæmonio liberavit. Legitur habuisse in matrimonio Sigeberti regis Austrasiæ natam, quæ Cellæ apud Arbonam eregione Mersburgi prima fundamenta iecit, vbi beatus Gallus primo omnium legitur habitasse. Quæ postea, mortuo sancto viro, in locum superiorem translata, paulatim in monasterii iusti amplitudinem surrexit, vbi modo sancti Galli & oppidum & cœnobium visuntur. Is Ioannem discipulum sancti Galli, episcopum Constantiensem designauit, in præsentia Alberini Lugdunensis, Theoderici Augustudunensis, & Athanasii Nemetum episcoporum.
- 16 OTWINVS, sub quo verbum Domini Sueuis adnunciarunt S. Galli discipuli, beati Magnus & Othmarus, quorū ille S. Gallo præceptori suo templum Fussense construxit, hic vero à duce Otuvyno insidiis cuiusdam Erchonaldi ex cella Arbonensi eiectus, quam sanctorum conuersationi Gunczo antea dedicauerat, postremo captus, & in exilium actus est. Memorant, sub hoc duce Victorem quendam Rætiae altæ iura dedisse, cuius filius Paschalis, & nepos Victor, omnes episcopi fuere Curienfes, circa annum 700.

17 **HOLANDRINVS**, forte gentilitia appellatione, quod esset Batauus, *der Holander* nominatus est, qui templum sancto Magno in Campoduno construxit.

18 **RVMELVS**, à quo dominos à Tann, qui & à Waldpurg cognominati fuere, defluisse memorant.

19 **GOTOFRIDVS**, à Pipino filio Angisi, illo seniore, Caroli Martelli parente, dux Sueuis imponitur. Is, quod cum Theoderico rege & Eberuino maiore domus Franciæ contra Hildericum seniore regem consilia suscepisset, vna cum Rathbodo Frisiæ rege ducatu pellitur.

20 **LANDOFRIDVS** & Theodeualda, filii superioris Gotofridi, ab Hilderico rege Francorum, qui ante regnum in sacerdotio Daniel vocabatur, constituti duces Sueuorum, illum aduersus Carolum Martellum iuuerunt, qui Alemannos ob Reginofridi cuiusdam tyrannidem excitauerat. Quorum Theodeualdus sanctum Pyrminium episcopum Sueuia expulit. Qui designato abbate diuitis Augiæ Etone (vt ferunt, Habsburgensis profapie) in Alfatiam, & inde in Boiarios ecclesias eiusdem prouinciæ reformaturus abiit, vbi & Alaychium cœnobium, auspiciatum à duce Boiariæ Vtilone, consecrauit. Porro eundem Theodeualdum, quod Hilpericum iuuisset, Carolus Martellus ducatu mouit, Landofrido fratre in ducatu confirmato. Qui tamen posterius Carolo mortuo, portionem suam recuperavit in ducatu Sueuiæ, circa annum Domini 740. Sed memores paternæ iræ filii Caroli, Carolomannus & Pipinus, auxilio Vtilonis ducis Boiariæ, Theodebaldum acie prope Augustam victum, iterum expulerunt. Mansit igitur in ducatu solus Landofridus: cuius auxilio Gripho frater Pipini, absente Vtilone duce Boiariam occupauerat. Sed restitutus Vtilo in auitam ditionem à Pipino, Landofridum Sueuorum ducem comprehendit, eundemq; cum vxore & filiis in Galliam ad Pipinum misit.

21 **GOTOFRIDVS**, & Marsilius, sub Pipino Caroli Magni patre ducatum Sueuiæ administrabant. Quorum Marsilius legitur profectus cum Pipino in Italiam, aduersus Aystulphum Longobardorum regem: & relata victoria, secum tulisse gigantem Calabrum Bonosum, vnde comites à Kesselberg primordia repetunt.

22 **HILTEBRANDVS**, Marsilii filius, in Hillemonte supra Campodunum administras, ex comitissa Andacense Boiaria progenit Hilderichum ducem Sueuiæ, Geroldum Boiariæ ducem, qui in pugna contra Hunnos occubuit, & tres filias, quarum Hildegardem fundatricem Campidonensem Carolus Magnus matrimonio dignatus est: alteram Adelinam Otto, vel Hatto, comes à Kesselberg, filius Bonosi gigantis, accepit vxorem, fundatricem Buchouiesium infra Biberacum. Tertiam deniq; Ernestus quidam comes duxit coniugem, qui Sueuiæ posterius ducatum consequutus est.

23 **HILDERICHVS**, filius Hiltebrandi, Geroldo fratre ab Hunnis in marcha orientali occiso, & in Richenavv insula sepulto, patri in ducatu Boiariæ successit: sed cum morte vitam mox mutauit.

24 **ISENBARDVS**, Varini cuiusdam filius, cum Carolum Magnum aliquando in venatione vrorum, presentibus oratoribus Perficis, à periculo presentaneo liberasset, dux Sueuis, sororio mortuo, imponitur.

25 **NOTHARDVS**, à Carolo Magno, cuius neptem Rorymiam, ex Symphoriana sorore & Amberto Lotharingiæ principe prognatam, in matrimonio habuerat, in ducem Sueuiæ confirmatur.

26 **RVDÉLBRECHTVS**, siue Rupertus & Bero fratres, Andeczarii primi abbatis Campidonensis, & Wichardi abbatis Lucernensis in Heluetiis, fratres germani, de Brunsviga Saxoniam oriundi, à Ludouico primo cognomine Pio, Caroli Magni filio confirmantur in ducatu Sueuiæ. Sub quorum administratione Hildegardis secunda, Ludouici secundi filia, cœnobium Vestalium Tiguri posuerat, in memoriam celebrium Rhetiæ martyrum, Felicis, Regulæ, & Exuperantii.

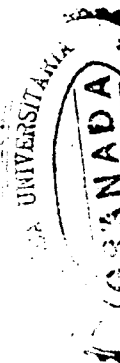
27 **BERTMARVS**, à Ludouico secundo Germaniæ rege dux Sueuorum constituitur. capitur in prælio à Suetibogo Morauorum principe: qui liberatus è custodia, ducatu cessit Carolo, filio Ludouici regis.

28 **CAROLVS**, filius Ludouici secundi minimus natu, frater Carolomanni, qui ex duce Carinthiæ regnum Boiariæ consecutus fuerat, à patre apud Forchaim dux Sueuiæ designatur, in publico procerum Francorum conuentu. Idcirco causatus inæqualem diuisionem cum fratribus, quod LVDOVICO totum limitem Saxonicum ac Lotharingicum, CAROLOMANNO Boiaticum atque Carnicum concessisset, præ indignatione, cum bellum aduersus patrem cogitaret, à dæmonio corripitur: à quo eum mox Luytbertus Moguntinus præful liberavit. De hoc CAROLO scripsit Ioannes Auentinus libro

quarto in hæc verba, cum victoriam Ludouici tertii contra Carolum Caluum Galliarum regem recenseret: Ad Antemiacum triumphandus, regnum Lotharingiæ iustrat, compositis rebus, receptis oppidis, vicis, quæ ad Augustum patrum defecerant, ad confluentem Rheni & Mosellæ redit, vbi Carolus frater eius ex Sueuia gratulatum ei occurrit. Ludouicus inde Francofordiam, Carolus Mediomatres petit. Deinde Nouembri tres fratres ad Saluedas conueniunt: imperium paternum, quemadmodum parens statuerat, inter se partiuntur. Carolus minimus natu, Rhatias, Sueuiam, Alfatiam, superiorem Lotharingiam atque Germaniam, quæ est in Gallia Celtica, accepit. Et rursus eodem libro, quemadmodum idem Carolus ex Sueuiæ duce, rex Sueuorum, ad postremum à Carolomanno fratre acceperit regnum Italiæ, subdit, de testamento Carolomanni locutus: Caroloque per manus dat Italiam. Hic comparato vndique milite, cum Richarda vxore in Italiam irrepere tentat per Alpes Iulias: circa quarum radices ipsi Ludouicus & Carolomannus germani fratres, reges Galliarum, Bosonem tum oppugnantes, officii causa obuiam procedunt. Carolus salutatis nepotibus, de improviso Italiam inuadit, cis Padum omnia celerius opinione occupat. Et vt maior autoritas foret, archimystes primarius Germaniæ Luitbertus Moguntinus, iussu Ludouici, & Theodemarus Iuuauiensis archiepiscopus Boto- rum, mandato Carolomanni, cum Carolo proficiscuntur. Vbi Rauennam ventum est, concilium procerum Italiæ cogitur. Ioannes pontifex Romanus, patriarcha ForoIulien- sis, archiepiscopus Mediolanensis, Senatores, Episcopi, Tetrarchæ, Dynastæ, proceres Italiæ, frequentes coeunt, in verba noui principis iurant. Conuentu peracto, Carolus cum vxore Romam proficiscitur, à Ioanne octauo Pontifice maximo cum coniuge inaugura- tur, Augustusque à senatu populoque Romano acclamationibus solennibus consalutatur, 8. Cal. Ianuarii.

29 **RICHARIVS** & Rudolphus, Burgundiæ nobiles comites, à Carolo Crasso duces Sueuis constituuntur. Quorum Richarius reliquit filium Burchardum primum.

30 **BVRCHARDVS** hoc nomine primus, filius Richarii, ab Arnolpho Cæsare Sueuis dux constituitur, qui legitur duas in matrimonio habuisse coniuges: primam Berchtâ, filiam Rudolphi regis Burgundiæ: & secundam, filiam Chunradi primi Imperatoris. de quo scriptum reliquit Luitprandus Ticinensis in historia Europæ sui temporis, lib. 3. cap. 30 4. Rudolphus denique cum infidelitate suorum prænominatos aduersarios superare non posset, in Burgundiam profectus, Burchardo Sueuorum duci, cuius sibi filiam coniugio copulauerat, denunciatur, vt sibi in auxilium veniat, &c. Is Burchardus profectus nomine Rudolphi generi legatus Mediolanum, contra ius gentium à Landberto episcopo per insidias interficitur. Cæterum Luitprandus Ticinensis refert, hunc Burchardum à Rudolpho rege Burgundiæ socero suo legatum missum ad Mediolanenses, fuisse interfectum ob nescio quæ verba prolata Teutonico idiomate. Locus Luitprandi libro 3. cap. 4. sic habet: Rudolphus deniq; cum infidelitate suorum prænominatos aduersarios superare non posset, in Burgundiam profectus, Burchardo Sueuorum duci, cuius sibi filiam coniugio copula- uerat, denunciatur, vt sibi in auxilium veniat. Qui collectis copiis cum Rudolpho confestim conuenit in Italiam. Cumq; peruenissent Eporegiam, Rudolphum Burchardus ita cõuenit: Ipse ego, vt legationis obtentu Mediolanum proficiscar, non absurdum videtur: hac occasione urbem explorare, atque eorum potero cognoscere voluntatem. Profectus itaq; cum iam Mediolanum peruenisset, priusquam urbem ingrederetur, ad beati preciosique martyris Laurentii ecclesiam orationis gratia declinauit: sed, vt aiunt, non tantum petiti- onis gratia, quantum alterius rei causa. dicunt enim, quia prope ciuitatem est ecclesia mi- ro atque preciso opere fabricata, eum ibidem munitionem construere voluisse, qua non solum Mediolanenses, sed & plures Italiæ principes coercere decreuisset. Inde vero ex- iens, cum iuxta murum ciuitatis equitaret, lingua propria, hoc est Teutonice, suos ita con- uenit: Si Italienses omnes vno vti tantummodo calcari, informesq; non fecero equas ca- 50 ballicare, non sum Burchardus. fortitudinem siquidem muri huius, seu altitudinem, qua se muniti confidunt, nihil pendo: iactu quippe lanceæ meæ aduersarios de muro mortuos præcipitabo. Hoc autem eo dicebat, quoniam neminem aduersariorum suæ linguæ gnarum esse putabat. Verum suo omine non bono quidam isthic aderat, quanquam pannosus & despectus, eius tamen loquelæ sciens: qui omnium horum Landberto archipræfuli celer factus est nuncius. Qui vt erat ingenio pollens, Burchardum non despexit: sed eum alio a- nimo suscipiens, mirabiliter honorauit. Sed & inter cætera quasi hoc esset priuilegium a- moris, concessit ceruum, quem is suo in brolio venaretur, quod nulli vnquam nisi charissi- mis magnisq; concessit amicis. Landbertus interea Papienses omnes, nonnullosq; Italiæ prineipes ad Burchardi necem inuitat: eumque tamdiu tenuit, donec congregatos esse

omnes speraret, qui eum occidere deberent: Factum est igitur, vt Burcardo Mediolano discedente, Nouariam die perueniret eadem. Quumq; isthic nocte transacta, diluculo surgeret, Eporegiam tendens, ciuitatem Italiae, super eum irruentes subito apparere phalanges. Quas contra non vir bellicosus properat, verum mox fugam inceptat. Et quoniae secundam beati Iob sententiam, terminus eius constitutus praeteriri non poterat, & fallax equus ad salutem, in fossam quae muros circuit ciuitatis equus decidens, eum proiecit: vbi & ab irruentibus Aufoniis confossus lanceis, vitam morte commutauit. Porro de matrimonio illius Burchardi diuersum Auentinus scribit, ipsum non habuisse filiam Rudolphi Burgundi: sed contra Rudolphum, vt Burgundi a Sueuis non affligerentur bello, Berchtam Burchardi filiam duxisse. Deinde (inquit, loquitur autem de Arnulpho Caesare) aduersus Rudolphum in Burgundiam arma mouet, petit Alsatiam: ibi consilio cum Sueuorum dynastis habito, Burchardo regulo Sueviae, vt cum popularibus Rudolphum atque Burgundiam ad obsequium ferro cogat, praecipit. Ipse per Franconas in Boiariam hyematum Reginoburgum redit. Porro Rudolphus Burchardo aduersus se aduentanti, Vitoduri, Sueuos in finibus suis vi prohibiturus, armatus occurrit, praelium committit: sed amissis multis, a Burchardo superatur, castris exiit, & cum paucis aegre ad iuga inaccessa alpium sibi nota perfugit, praeruptisq; rupibus latitare coepit. Verum mente meliore usus, cum sero suo periculo didicisset, omnia consilia prius quam armis sapienti tentanda esse: maluit prius omnia experiri verbis, quam aleam iactare, & rursus armis fortunam belli laessere: de pace ad Sueuos legatos mittit, suppliciter colloquium petit. Accepta igitur publica fide, Reginoburgum ad Arnulphum pergit, Burgundiam ab eo in tutelam accipit, sacramentum dicit, se Arnulpho regibusque Francorum perpetuo fidem seruaturum. Berchtam postea, filiam Burchardi Sueui, quo firmiores res illius forent, vxorem ducit. Haec ille. Porro sciendum est lectori, qui sequuntur, Erchengorum & Berchtoldum fuisse Burcardi illius cognatos.

31 ERCHENGERVS & Berchtoldus, filii Burcardi, seu potius (vt aliis videtur) cognati, priuati ducatu, habitauerunt in Duellio castro. qui quod Salomonem episcopum Constantiensem cepissent, & in arce Dieboltzburg tenuissent, a Cunrado primo decollantur. Quorum alterius filius Eberhardus, comes de Duellio, fundauit domum Apostolorum Schaffhusii.

32 ERNESTVS, Burchardo substitutus ab Henrico Aucupe Imperatore, legitur coenobium Campidonense, destructum ab Auaribus & Hungaris, reparasse. Eratq; vltimus de sanguine Ildegardis, antiquorum Sueviae principum.

*D V C E S S V E V O R V M E X S T I R P E C O -
mitum Dilingensium.*

1 BURCARDVS, hoc nomine secundus, Sueviae Rhæticae dux, Arnesto sine liberis extincto, ab Ottone Imperatore hoc nomine primo inauguratur, qui habuit in matrimonio claras foeminas. primam Hedvigem filiam Henrici primi, cognomento Aucupis, Rom. Caesaris, vel secundum alios, filiam Henrici Rixosi Boiariae ducis, S. Henrici sororem, quae vidua vitam in Duellio castro transegit, vbi & maritus sedem principatus habuerat. Sunt qui illi & alteram tribuunt coniugem Luitgardim, S. Vdalrici sororem, & Hugbaldi comitis Dullingensis filiam: quod ob sanguinis vinculum esse non potuit. Duo bella gessit: vnum cum Rudolpho Burgundiae rege, quem haud procul a Vuyntherthur vicit, anno Redemptionis nostrae 920, Henrico Aucupe imperante: alteri autem communibus principum Germaniae auspiciis nomina dederat, sub Othone primo, aduersus Hungaros ad Lycum, in quo sextam fertur victor legionem duxisse. Construxit ad radicem montis, in quo Duellium castrum regia sua sita fuerat, coenobium, quod postea translatum est in Stayn, vbi Rhenus lacum egreditur. Huius ducis filia nupsit Rudolpho regi Burgundiae. Auentinus tradit, hunc Burchardum comitem ab Heluenstain, Luitolpho primum filio exauctorato, ab Ottone I. fuisse successum in ducatu Sueviae, quod is Luitolphus cum Scyrensis palatinis aduersus se conspirasset, ac Ratisponam fratri suo Henricho duci Boiariae praeripisset. Ideo & filiae fratris Luitgardis matrimonio donatum. Interfuisse quoque victoriae de Hungaris relatae ad Augustam, vbi & occubuerat, relicto filio cognomine in ducatu Boiariae, qui obiit sub mortem Othonis primi, anno Salutis humanae 973.

2 VDALRICVS & Dietlandus, Burcardi superioris filii, recensentur in diplomatis Eynsidlensis coenobii: cuius erant ob Berchtam fundatricem cognatam suam aduocati instituti. Obierunt sine virili successione, patruo successore in ducatu relicto.

3 HER-

3 HERMANNVS, frater superioris Burcardi, & ipse Dullingensis comitis filius, fratruelibus Vdalrico & Dietlando ante tempora extinctis sine liberis, ab Ottone primo in Sueviae ducatu sufficitur. qui ex Gerburge Cunradi secundi Burgundiae regis filia, vnicam modo filiam tulit, Idam nomine: quam Otho Caesar Lutolpho filio suo vxorem impetrauit. Ratione cuius matrimonii, cum Hermannus sine virili femine decederet, Saxones, atque adeo Luitolphus ipse in principatu Sueviae successerunt. Commemoratur hic Hermannus Luitprando Ticinensi quoque chronographo temporum ab Arnulpho Caesare usque ad Ottonem secundum, libro operis illius 4. capite 10. Habuerat plane rex nonnullas maximas & fortissimas copias (loquitur de Ottone primo) & earum duces, Hermannum scilicet Sueuorum ducem, fratremque eius Vdonem, atque Chunradum nomine Sapientem. Cui quamque affinitatis linea Euerhardo iungerentur, maluerunt tamen iuste, si necessitas incubisset, iusto cum rege occumbere, quam cum consanguineo iniuste triumphare. Et iterum cap. I. lib. 5. Concurrentibus vndique ad regem congratulationis causa proceribus, venit etiam vir ditissimus Sueuorum dux Hermannus, qui post congratulationis fatietatem talibus est regem aggressus sermonibus: Non clam domino meo est, tum praediorum latitudine, tum pecuniarum immensitate praediuitem me absque liberis esse: nec est propter vnam paruulam natam, quae mearum rerum, me redeunte, haeres existat. placeat itaque domino meo regi, filium suum paruulum Luitolphum mihi adoptare filium, quatenus vnicam filiam meam naturali commercio sociatus, me migrante mearum fiat haereditate rerum magnificus. Hoc itaque quia placuit regi consilium, quod poposcerat, sine dilatione compleuit.

D V C E S S V E V O R V M E X S A X O N I B V S.

1 LUTOLPHVS, filius Othonis primi Imperatoris, ob ductam Hermanni Sueviae ducis filiam, ducatum Sueviae a patre accepit. Qui Tiguri in landuogtia veteri Sueuorum ludos equestres celebravit, qui Torneamentum dicuntur, cui multi ex comitibus & principibus Germaniae interfuerunt. Idem legitur anno Domini 952, tanquam dux Sueviae, Crabonem Sandgallensem abbatem expulisse, Amone quodam substituto. priuatus postremo a Patre ducatu Sueviae, quod in se cum Arnoldi quodam Boiariae ducis filiis conspirasset. Reliquit autem duos filios, Othonem, & Brunonem episcopum Vuerdensem in Saxonia. Qui anno Domini 994. vocatur ad apicem summi pontificatus Romam, & mutato nomine Gregorius quintus appellatur: Is est, qui cum Othone tertio cognato suo Electores Imperii per nouam Pragmaticam constituit, vnde rex Romanorum eligeretur. Hunc, vt dictum est, pater exauctoratum, Sueviae ducatu mouit, substituto illi Burchardo comite ab Helffenstain, qui in praelio contra Hungaros ad Augustam commisso occubuerat. Sunt, qui filium illius Othonem in ducatum fuisse restitutum ab Othone secundo Imperatore, tradunt, Burchardi filio mox post patrem mortuo.

2 CHUNRADVS, cognomento Sapiens, substituitur ab Othone, filio exauctorato, in ducatu Sueviae. Cuius prosapiae is fuerit, incertum.

3 HERMANNVS, sub Othone secundo rerum cepit in Sueuia Rhætica potiri: incertum tamen, an Chunradi Sapientis filius extiterit, qui obiit circa annum Domini 995. Is creditur educaffe Chunradum, qui postea imperauit, Henrici tertii patrem, expositum ab Henrico Claudio Imperatore: quod fato didicisset, illum sibi Imperium ablaturum. Erat autem natus, Chunrado Vuormaciensium duce ab Hungaris in praelio Othonis primi ad Lycum annum interfecto: siue, vt alii volunt, Lupoldo comite de Kalvu & Bayblinge. Is expositus in sylua apud carbonariam, ab Hermanno isto Sueviae duce repertus, pro suo filio educatus est: a quo Lutolpho commendatus genero, postremo sub Chunradi quoque tutelam, & inde ad ducatum Sueviae usque peruenit.

*D V C E S S V E V O R V M E X F R A N C I S,
comitibus de Babenberga.*

1 ERNESTVS, nepos Adelberti Babenbergensis comitis, illius qui Moguntiaci, dolo Hattonis archiepiscopi, a Ludouico Arnolphi Caesaris filio capite plexus est: & frater Adelberti primi marchionis orientalis siue Austriae, ab Othone tertio Sueuis in Rhætia dux datur: propterea quod Lupoldus decollati Adalberti comitis filius, ex Richarda sorore Henrici primi Caesaris cognomento Aucupis, illum Ernestum, Adalbertumque marchionem Austriae progeniisset. Habebat vero Ernestus ille vxorem Giselam, de antiquo Caroli magni stemmate: quam postea Cunradus Caesar, quem Saliquum vocant, adoptatus Hermanni Sueviae ducis filius, coniugem duxerat: & ex ea Henricum tertium, quem Nigrum Annales dicunt, progeniuit. Porro hunc Ernestum Cunradus Saliquus ducatu Sueviae aliquando priuauerat, & captum in Castro Gibichenstain incluserat, ob nescio

quas suspiciones. Quem tamen liberatum in ducatum restituit: & propter militem quemdam suum Vuezilonem nomine, denuo exauctorauerat, publicum hostem Imperii pronunciatum. In qua proscriptione à Menegoldo comite, vna cum Wernhero comite occiditur. Reperitur autem bellum gessisse cum Welfone comite ab Aldorf. De quo plura lege apud Othonem Frisingensem, libr. 6. Chron. cap. 28. Et apud Vrspergensem, fol. 228. Ioannes Auentinus hunc interfectum refert, non à Menegoldo comite, per vim: sed ex casu, ab Adalberone quodam comite, cum feram esset in venatione percussurus. Idem quoque hunc non fratrem primi Alberti Austriæ marchionis, sed Henrichi tertii marchionis Austriæ priuignum extitisse, ex Suandehilde coniuge, affirmat. Huc pertinet quoque alia Auentini opinio, qui duces Zaringiæ descendisse ab illo Ernesto autumat. Quippe filios illius Ernestum & Hermannum, quod cum Welfone aduersus Chunradum secundum ex cognomento Saliquum conspirassent, pulsos ducatu Sueuiæ fuisse: & cum gratiam impetrassent, comitatu Brisgauriæ conclusos.

2 HERMANNVS, tertius hoc nomine in ducatu Sueuiæ, filius Ernesti superioris, vna cum fratre Othone à Chunrado Saliquo vitrico ipsorum confirmatur, circa annum Salutis 1030, cum fuissent in pueritia educati à Waramano præfule Constantiense. Is Hermannus cœnobium Campidonense secundario reparauit.

2 OTHO, hoc nomine secundus, filius Hermanni, successit patri in ducatu Sueuiæ, anno (vt Vrspergensis adnotauit) reparatæ Salutis 1046.

4 OTHO hoc nomine in ducatu Sueuiæ tertius, cognomento de Schwueynfurt, af-
finis comitum à Babenberga, ab Henrico tertio deficienti stirpi nobili substituitur. Cuius filia Beatrix collocata fuerat Cunrado cuidam Sueuiæ marchioni, vt Vrspergensis refert. Porro ignorandum non est, hunc Othonem Othonis tertii Imperatoris fuisse ex sorore nepotem, habuisseque in matrimonio Petrissam, comitissam ab Amertall.

D V C E S S V E V O R V M E X R H E N E N S I B V S
stirpis Habsburgensis.

1 BERCHTOLDVS, cognomento Barbus, comes de Zaringen, ex profapia Habsburgensi ortus, ab Henrico tertio Imperatore morituro pro ducatu Sueuiæ nominatur: cooptatusque in generum, pro memoria promissi, socii annulum accepit. Cæterum vna cum Agnes consiliis Remboldi Constantiensis episcopi, quem pater filiam ac filio tutorem instituerat, promissa filia Rudolpho comiti à Raynfelden cum Sueuiæ ducatu confertur. qui postea in regem electus, aduersus Henricum quartum sororium suum pugnavit, ac victus occubuit. Hoc cum moleste ferret Berchtoldus, ac sororium Henricum quartum paterni promissi admoneret, Cæsar, admonente matre Agnete, ad leniendum animum, Carinthiæ illi ducatum beneficio concessit: quem tamen nomine magis quam possessione accepit, ac ita pollicitatione omni cadens moritur. Cuius filio Berchtoldo alteri, idem Henricus Imperator, cum post interitum Rudolphi Rhynfeldensis, ducatum Sueuiæ Friderico comiti ab Hohenstaufen contulisset, ad recompensationem contulit vogriam Tigurinensem, quæ veteris Sueuiæ portio fuerat, totam pene hodiernam Heluetiam comprehendens: vbi postea familia Zaringensium, Friburgum Vchtlandic, Bernam & Neuburgum, & alia quædam oppida construxit. Vnde legitur illud apud Vrspergensem in Chronicis: Otho de Schwueynfurt dux Sueuorum, 4. Calen. Octobris obiit: & Rudolphus de Rhynfelden, qui postea rex esse contendit, ducatum accepit: quod magnum fuit seminarium earum quibus regnum perturbabatur commotionum. Eundem namque ducatum, viuentem adhuc Othone, Henricus Imperator Berchtoldo comiti, qui post Carinthiorum accepit ducatum, promiserat, eique annulum suum, veluti huius rei communitorium, dederat. Quem ille diligenter seruans, post amborum obitum, Imperatoris scilicet & ducis, Imperatrici Agneti imperium tum disponenti obtulit: eamque annulum agnoscentem, pro ducatu sibi promisso commonuit. Sed quia prædictus Rudolphus, mox post Imperatoris obitum filiam eius Rumboldo Constan. episcopo commendatam, vtrum consilio raptam an dolo, nescitur, vxorem duxit: post receptam iam gratiam eundem ducatum causa filiam impetratrix dedit. Quod animam Berchtoldi non parum commouit. pro qua commotione lenienda, ducatus Carinthiorum ei committitur. quæ postea filio suo æqui uoco, ipsius rogatu rex Henricus commisit. Porro, quemadmodum Berchtoldo iuniori Henricus quartus Cæsar, pro cessione iuris que ad Sueuiæ ducatum à patre acceperat, Turegensem præfecturam Sueuiæ amplissimam dederit, scribit Otto Frising. lib. 1. de vita Friderici, cap. 8. Sic itaque (inquit) prædictus Fridericus dux simul Sueuorum, & gener factus, ad propria rediit. Et ne multis morer, Berchtoldum tandem pacem petere coegit: quæ tamen quidam sub filio suo Friderico

derico factum tradunt. Conditio autem pacis talis fuit, vt Berchtoldus ducatum ex festu-
caret, sic tamen, quod Turegum nobilissimum Sueuiæ oppidum, à manu Imperatoris ei tenendum remaneret.

2 RVDOLPHVS comes à Rhynfeldem, & ipse Habsburgensis stirpis, vt quidam volunt, cum mortuo Henrico tertio insinuasset se viduæ Agneti, consultore Reimbholdo Constantiensi præfule, qui filiam Henrici tertii sub tutela habebat, & eam & ducatum Sueuiæ, quæ Berchtoldo Zaringensi à marito fuerant promissa, accepit. Qui posterius ex duce rex Romanus sublatus, Pontificis Maximi & quorundam in Germania factione, ingratus se Henrico quarto sororio opposuerat. cum quo in Saxonia acie congressus vincitur, atque interficitur. Cuius vxor apud sanctum Blasium, cœnobium Hercyniæ syluæ, sepelitur, cum filiis pubertatem nondum attingentibus.

D V C E S S V E V O R V M I N R H A E T I A
ex comitibus de Hohenstauffen.

1 FRIDERICVS comes de Hohenstauffen, in tractu Wirtembergiæ, cuius maiores in Lorchen cœnobio vallis Rhenistall conditoria habent, ob operam fidelem ac sedulam in tot bellis quibus vndique impetebatur, ab Henrico quarto Imperatore suæ familiæ primus, interfecto in acie Rudolpho duce superiore, qui & imperium ambiuerat, Dux Sueuiæ inauguratur. Cui & filiam pro remuneratione Agnetem collocavit, quæ post obitum huius Friderici Lupoldo marchioni Austriæ, qui inter sanctos refertur, nupsit. Huius meminit chronographus Vrspergensis, in historia Lotharii: Filia namque Henrici senioris, cuidam Friderico nobili de Stouffen matrimonio iuncta fuerat, mortuoque Rudolpho duce Sueuorum in bello, qui sibi regnum vendicauerat, dictus Henricus senior, ducatum Sueuiæ præfate Friderico genero suo contulit. Ipse quoque Fridericus de præfata filia Agnete dicta, duos filios progeniuit, Fridericum videlicet & Chunradum: quorum Fridericus ducatum Sueuiæ tenuit, quem à quibusdam audiuius denominari monoculum: Cunradus vero ducatum Franconiæ, vt prædictum est, accepit. Penes hos, mortuo auunculo suo Henrico iunior, insignia imperialia remanserunt. Ideo cum quibusdam principibus peregerunt, vt sæpedictus Cunradus in regem eligeretur, in discordia contra Lotharium.

2 FRIDERICVS hoc nomine secundus, superioris filius, patri in ducatu Sueuiæ successit, fratre Cunrado in ducem Franconiæ inaugurato, & posthac ad regnum postulato. Porro Fridericus in matrimonio habuit Iuditham Henrici Vuelphonis ducis Boiariæ filiam. De hoc Friderico locus Othonis Frisingensis est intelligendus, libro 1. de vita Friderici primi, cap. 29. Inter hæc Fridericus (ait) dux nobilissimus in Gallia manens, graui infirmitate detinebatur, ac rem in mente contra dominum & fratrem suum Cunradum regem, indignationem gerens, quod filium suum Fridericum, quem ipse tanquam primogenitum, ac nobilissimæ prioris comparis suæ filium vnicum, committendo ipsius gratiæ, cum filio suo paruulo secundam vxorem totius terræ suæ hæredem fecerat, crucem permiserat accipere. Quem prædictus abbas visitandi gratia adiit, & benedicens ei, in orationes recepit. Loquitur autem isthic de S. Bernhardo abbate. De eodem Friderico loquitur & Abbas Vrspergensis in Annalibus suis, cum tractat de anno Domini 1122, & noui episcopi Moguntini inuestitura: Dux quoque Fridericus (inquit) fraterque eius Cunradus, electioni eidem dum frustra consentiunt, indignati, ab auunculo eodemque domino suo discessere. Sunt qui huic alteram quoque vxorem tribuunt, Agnetem comitissam à Sarpruckh, neptem Alberti episcopi Moguntini: ex qua suscepit ille Chunradum Rheni palatinum &, Clarinam coniugem Ludouici Turingi.

3 CHVNRA DV S, filius secundi Friderici, patri in ducatu Sueuiæ successit: cuius frater Fridericus electus in regem, imperio Romano præfuit sub appellatione ac cognomine primi, atque Barbarossæ, contra quem ducatum Sueuiæ affectauerat Henricus Cunradi regis filius: qui postea concordia inita, eidem auspiciis cum Chunrado isto ducatum Sueuiæ administravit. Commemorant Chronographi, hunc Chunradum, à patre Friderico secundo regem Hierosolymorum creatum, in pueritia adhuc existentem, coniunctam illi Elisabetha, Othonis ducis Boiariæ filia. Inuenio & alterum habuisse filium Fridericum Imperatorem, secundum Henricum nomine, quem puerum pater Cæsarem constituerat, & in Germania reliquerat, datis curatoribus Engelberto Coloniensi præfule, & Ludouico duce Boiariæ. Quem Gregorius nonus aduersus patrem sollicitasse scribitur. Quibus consiliis cum Ludouicus, eiusque filius Otho obsisterent, bello fuisse diu afflictos ab Henrico Cæsare: patremque filium ea de causa, sententia 70. procerum in publico conuentu condemnasse, captumque in Apuliam exulatum misisse.

4 FRIDERICVS, hoc nomine quartus in ducatu Sueviæ, Friderici Barbarossæ Imperatoris filius, obiit in expeditione Asiatica, submerso patre ibidem: & in ducem Sueviæ & exercitus Christiani in Asia militantis assumitur, procerum Germaniæ suffragiis.

5 HENRICVS, filius Friderici Imp. ac Sueviæ ducis, quem Barbarossam Annales cognominant, viuento patre, & fratre Friderico in Asia militante, Sueviæ ducatu præfuit. Et mortuis patre ac fratre, in regem Rom. eligitur, & hoc nomine sextus appellatur: ducatu Sueviæ fratrib. Chunrado & Philippo concessio, posteaquam Constantia regina Siciliæ ducta ad illius regni gubernationem in Italiam abiisset.

6 CHVNRA DV S hoc nomine tertius, Henrici sexti Cæsaris frater Germanus, à fratre in ducatu Sueviæ confirmatur, de quo extat locus apud Vrspergen. chronographum, cum loquitur de anno Dom. 1192. In tempore illo, in Alemania Chunradus frater Imperatoris, dux Sueuorum, mouit bellum contra Berchtoldum ducem Zaringiæ, de voluntate Imperatoris. Cumq; maneret in quodam oppido Durlach nomine, obiit, & sepultus est in monasterio Loricensi. Multi asserunt, eum fuisse interfectum à quodam, cuius vxorem adulterauerat violenter, siue ab ipsa vxore. Erat enim vir totus inferuens aduertiis & fornicationib. & stupris quibuslibet, luxuriis & immundiciis: strenuus tamen erat in bellis, & ferox, & largus amicis: & tam sui quam extranei tremebant sub eo. Tunc Imperator ducatum Sueviæ contulit præfato Philippo fratri suo.

7 PHILIPPVS Henrici frater, cum is Apuliæ atq; Siciliæ regna Constantiæ matrimonio consecutus fuisset, paribus cum fratre Chunrado auspiciis Sueviæ ducatu præfuit. Electus postea in Cæsarem, imperium non diu administravit: quippe cum filiam promissam, dum adhuc dux foret, Ottoni palatino à Vuitlispach rex iungere differret, ab eodem Babenbergæ per insidias interficitur, eo die quo sanguinem è vena misisset.

8 HENRICVS, hoc nomine II, in ducatu Sueviæ, Henrici I, qui in imperio constitutus Sexti nomen usurpauerat, filius, & Friderici II, Imp. & Siciliæ regis frater germanus, natus ex Constantia, ducatum Sueviæ administravit, cum frater in Italia regnaret: à quo ob suspicionem ambitu imperii exauctoratur, & capitur.

9 CHVNRA DV S, hoc nomine in stirpe ista quartus, Friderici II, Cæsaris & Siciliæ regis filius, à patre, Henrico patruo exauctorato & capto, substituitur in ducatu Sueuorū: qui & ipse posterius contra Henricum Thuringiæ landgrauium in Cæsarem postularus, circa annum 1248, vincitur postremo acie, atque ex Germania in Italiam proffigatur, anno corrente à nato Christo 1251.

10 CHVNRA DV S, postremus non solum ducum Sueviæ, sed suæ prænobilissimæ quoq; stirpis: quem alii prioris Chunradi, alii Henrici secundi, capti à Friderico secundo, fuisse filium autumant. vnus & Sueviæ ducatu in Germania, & regnis Apuliæ Siciliæq; in Italia præfuerat. Contra quem cum pontifex Caroletum quendam Gallum in regna vocasset, commisso prælio victus, vna cum Friderico postremo Austriæ duce antiquioris familiæ, qui illi auxilio, vt cognato, venerat, capite plectitur apud Neapolim. Ab eo tempore Sueviæ ducatus ille antiquus in Rhætia in partes sectus primum omnium fuit. Quippe Henricus dapifer à Waldburg, ministerialis Chunradini, annulo signatorio accepto à Chunrado morituro, iussu heri, illum ad Petrum Arragoniæ regem socerum Chunradini tulit: à quo rege, dapiferi magna sunt Sueviæ parte donati, & vetustis gentis illius insignibus, quæ in hunc vsq; diem retinent. Reliquam ducatus partem Habsburgenses comites, qui posterius rerū in Germania potiri cœperunt, duces Teccenses, marchiones ab Hochberg & comites Wirtenbergenses, tanquam communem prædam inter se partiti sunt. Mansit tamen titulus ducalis apud Habsburgenses in Austria, iam principes confirmatos.

*D V C E S S V E V I A E E X S T I R P E H A B S -
burgensium Ergoniæ.*

1 RVDOLPHVS, secundonatus Rudolphi Imperatoris, cui pater Agnetem Ottochari à se victi Bohemiæ regis filiam sociauerat, cum regnum consequi non posset, ob factiones prouincialium, à patre dux Sueviæ constituitur: & in eius administratione, sede ducatus apud Lauffenburgum Rheni constituta, Ioannem procreauit, qui Albertum regem patrum postea occidit, cum qui primus in Austriæ ducatu suæ familiæ confirmatus fuerat.

2 HERMANNVS, iunior filiorū Rudolphi Cæsaris, patri ab Alberto rege substituitur. Obiit submersus in Rheno, prope Rhynau cœnobium, & Schaffhusium ciuitatem.

3 RVDOLPHVS, Alberti regis & Austriæ ducis filius, à patre sufficitur in ducatu, qui

qui legitur multa bella gessisse cum sancti Galli abbate, Constantiensi episcopo, Tigrinensibus & Bassiensibus, pro ducatu Sueviæ.

4 IOANNES, Rudolphi prioris ex Bohemia filius, constitutus sub tutela patrum Alberti regis & ducis Austriæ, ducatum paternum consequi non potuit, etsi ex ephebis egressus iam diu foret. Idcirco cōsultoribus & adiutoribus Vlrico à Palma, Vualthero à Vuard, & Eberhardo ab Eschenbach, Sueviæ regulum, haud procul à Vindonissæ veteris rudibus, & Austriæ ducum mausoleo Kunigsfeldo cœnobio in Heluetiis patrum suum ac tutorem occidit: fugaque sibi consulens, atque à Pontifice per pœnitentiam absolutus, monasterio se conclusit, ibique sanctè vitam finiuit, ducatu Sueviæ patrum filiis relicto.

5 LVPOLDVS, Alberti regis & Austriæ ducis filius, cum fratres in Austria, Styria, Carnisque atque Tyroli rerum potirentur, ipse in diuisione ducatum Sueviæ, Brisgouiam, Sungouiam, Alsatiamq; & Ergouiam sortitus, sedem ibi suæ gubernationis posuit. Difficileq; bellum aduersus Bernates & Solodurense gessit, quo cognatis suis Eberhardo, & post hunc Hartmanno & Berchtoldo comitibus Kiburgensibus, atque Habsburgensibus auxilio venerat: quibus dominium Burgdorf, Zofingen & Loupen, hæc de quibus diximus ciuitates auferre conabantur. Quibus alii quoque, qui in his finibus tenebant, comites se iungebant, Neuburgenses, Dokenburgenses, Arbergenses, Zolrenses, Sabaudiæ, de Sargans, Griens, & Montenach. Idem Leopoldus circa annum Domini 1375. ludum requestrum Basileæ indixerat, ad quem vndique nobilitas conuenerat. Cæterum exorta in hoc iustitio seditione populi, vitæ periculum is dux adiit, vna cum Rudolpho marchione de Hochberg, Rudolpho ab Habsburg, Henrico à Montfort, & quodam comite à Zolern. Postremum bellum fuit, quod Friderico fratri suppetias ferens gessit in Boiaria aduersus Ludouicum Boiariæ ducem regni competitorem. In quo cum post prælium serò venisset, victo & capto fratre, quum sollicitatione atque intercessione Pontificis ac regis Franciæ fratrem è custodia liberare nequiret, & magicam quoq; frustra tentasset, vt quidam habent Annales, angore animi apud Argentoratum rebus humanis eximitur: dux Sueviæ, qui titulum usurpabat, atque in ea gubernabat postremus. Nam duces Austriæ posterius Sueviæ ducatum per præfectos, id est landuogros administrabant.

30 *D V C E S A L E M A N I A E E T S V E V I A E I N E D E L -
sasia, quam hodie Alsatiam vocant, postea in duos landgrauatus diuisam, & à comiti-
bus ab Egeshaym ac Kiburgensibus vtrinque, & posterius ab Habs-
burgis & præsulibus Argentoratensibus
administratam.*

1 ATTICVS, vel Ethico, cognomine Adelicus, filius Leuterici, quem alii Leodisium vocant, maioris domus Franciæ apud Clodouæum secundum & Dagobertum reges, ex Bersvuynde, sancti Sigismundi regis Burgundiæ nepte, & diui Leodegarii episcopi sorore germana: cum diu officio Maioris domus in Francia paternis vestigiis insistens præfuisset apud Childericum regem ab eodem circa annum Domini 666. in ea parte Austrasiæ quæ Romanorum in Republica tractus siue comitatus Argentoratensis nominabatur, dux creatus, addito cognomine Alemaniæ & Sueuorum. Qui sedem ducatus in editissimo castro Hocberg, siue Altitona, vbi postea filia diua Ortilia cœnobii sanctimonialiū posuerat, constituens, instinctu S. Deodati episcopi Niuernensis in confluentibus Illæ ac Rheni, in insula Nouietensi sanctorum virorū eius loci apostolorū habitatione famigeratissima, monasterium Benedictinorum Ebershaymunster construxerat: vt habet fundatio eius monasterii in hæc verba, à Theoderico rege Francorum confirmata: In Christi nomine, Theodericus rex Francorum, vir illustris, Attico duci, & Adelberto comiti, ceterisque fisci nostri exactoribus salutem. Illud nobis ad æternam retributionem credimus in Dei nomine proficere, si petitiones hominum religiosorum, protectione solidemus. Atque ideo cognoscat magnitudo seu utilitas vestra, venerabilem virum patrem nostrum Erhardum abbatem, & missum suum Rudbertum monachum, serenitati nostræ suggessisse, de hominibus ingenuis, qui in Mundiburde monasterii Nouietensis, quod in honore peculiaris patroni nostri sancti Mauricii sociorumque eius constructum esse videtur, vt eis tale beneficium concedere deberemus. Hoc est, de loco nuncupato Hilteshaym, quem propria manu eidem monasterio tradidimus: vt à iudicibus nostris nullā inquietudinē, vel quamlibet requisitionem aut fredam, seu redhibitionē vel mandatum, quod Vortall iuniores vocant, pertinuerit, vel quascunq; necessitates volumus nos esse conuentos, pro mercedis nostræ augmento, in luminaribus peculiaris patroni nostri supradicti Mauricii martyris, per

hanc auctoritatem, visi sumus concessisse: ita ut neq; à subditis nostris inquietentur, vel amoveantur, nisi ab auctoribus præfati monasterii in Mundiburde impendant, & defensionem ipsi quam postèri eorum. Et quod fisci nostri ditionibus debuerunt inferre, hoc ad ipsam sanctam congregationem, hac auctoritate concedimus, ut hoc debeant habere concessum & indultum. Hæc ex prærogatiua foundationis, vbi præterea pagi donati nominatim exprimuntur, Salza, Sigoltzhaym, Olfesvultre, Schervultre, Sermerstayn, Huttenhaym, Gundershaym, Craczenhaym, Arcenhaym, Birkhaym, Ingelhaym, Vueifvultre, Nordhaug, Muterholtz & Valua. Is Atticus reliquit, siue progenuit quatuor filios, & duas filias: videlicet Adelbertum, cuius meminit superius priuilegium: Hettonem, qui in diuisione Brisgouix fuerat tractum sortitus, atque inibi Hettenhaym à seipso denominatum 10 construxerat cœnobium, haud procul ab oppido Kenczingen: Hugonem, cui euenit in diuisione inferior Alsatia, vbi filius suus Bleon Bleonsviler condiderat: & Bataconem, qui vallem Vuillertall possidendam acceperat, & Ergouiam in Heluetiis: Otiliam & Rosvuidam filias, quæ velo sacro cōsecratæ, in cœnobio Hochberg supra Seletstadium, matris fundatiōe, monasticen professæ, ob vitæ continentiam post mortem miraculis clarruere, & in sanctorum numerum relatæ sunt. Quarum Otilia abbatissam egerat, & sub monte Nidermunster construxit. de qua Annales tradunt, quod continuis lachrymis ac precibus patrem Atticum ducem ex inferis liberarit. Falsum autem est, quod historia refert Legendarum expositam fuisse à patre, quod cæca nata fuisset: & clam educatam, patris sæuitiam superasse. Illud quidem cum vero coniunctum est, cæcam natam, & à patre 20 in Burgundiam missam, in cœnobio Sanctimonialium Palma, prope Bisontionem, esse educatam, inq; literis ac moribus sanctis ad omnis generis virtutes instructam. Alterum præterea, quod Legenda refert, à sancto Erhardo episcopo Ratisponese, dum Gifulphum præfulem Treuirensis inuideret, in itinere inuentam, sacris fuisse vndis perlutam, & in monasterio quodam occultatam, Chronologiæ ac temporum ordini quadrare nō potest: cum eo tempore Ratisponensis adhuc non fuerit episcopatus, qui elapso seculo primū auspiciis sancti Bonifacii Angli Moguntini antistitis, Pipino Caroli magni patre regnante, incepit. Illud autem fieri potuit, ut ab Erhardo primo abbate Ebershaym monasteriensi baptisata fuerit, cuius diplomatis superius adducti exemplum meminit. Quem Atticus pater abbatem in sua fundatiōe constituerat, à Theoderico rege Francorum confirmatum. 30 Et tantum de diua Otilia, Attici ducis filia.

2 ADELBERTVS, Attici ducis filius, sanctæ Otiliæ, Hettonis comitis Brisgouienfis, Hugonis comitis Alsatia, atq; Bataconis comitis Vuillertallensis ac Ergouia germanus frater, in ducatu patri successit. licet alii mortuum ante patrem, alii ab ipso met patre interfectum fuisse memorent. Constat tamen, Edelfassiam, hoc est illam nobilem terram ducatus Alemanici possedisse, quæ modò per syncopen detruncata voce Elfatia, vel Alfatia nūcupatur. vbi videlicet construxit duo monasteria: vnum, Benedictinorum monachorum in insula Honovu, quod postmodum Argentoratum translatum, & in canonicos conuersum, ad veterem S. Petrum ibidem appellatum fuit. alterum verò intra mœnia Argentorati pro Vestalibus fundauerat, ad diuum Stephanum denominatum, vbi filia Adalberti, Attala nomine, abbatissam primam egit. Progenuit verò is tres filios, Eberhardum ducem, & 40 successorem in ducatu Alemania: Masonem comitem, quem alii regem vocant: & Luidfridum comitem. Cæterum fratres Adalberti, qui in comitatus missi fuerant: Hetto, quem diximus in Brisgouia gubernasse, & Ettenhaym construxisse, duos filios reliquerat, Hugonem secundum, & Albericum. quorum Hugonis natus fuerat Etto abbas sancti Gregorii in valle, vocatus inde ad abbatiam diuitis Augiæ, & postremò ad apicem Argentoratensis episcopi: vbi constitutus, Ettenhaymensis cellam aui, ad abbatia magnificentiā extulit, & nomini beati Lendelini consecrauit. cuius frater Albericus, quatuor filios genuerat, Otbertum, Hugobertum, Eberhardum, & Theobaldum, comites: quos Luitfridus, Adalberti ducis filiorum tertius, adoptauit: vnde quidam Habsburgensium stemma deducere 50 conantur. Hugo, porrò, Hettonis comitis Brisgouienfis ac Adalberti ducis frater germanus, ex Ermentrude coniuge, S. Remigii præfulis Argentoratensis sorore, Bleonem & Bodalum filios procreauit. quorum filii, Hugo, Gerbolus, & Eginus, ante diem rebus humanis exempti fuerant: vnde Gerleshaym, & Egmeshaym, Alsatia loca denominationem acceperant. Filia verò, Attala ac Raduſa, sacris initiata, monasticen in Eschovu cœnobio professæ sunt. Bataco deniq; quartus filiorum Attici ducis, Alberti ducis, Hettonis ac Hugonis comitum frater germanus, dominus in Vuillertall & Ergouia apud Heluetios ad Arolam, procreauit Beronem filium, qui in Ergouia Beronstayn castrum construxit, & in Lympurgensi comitatu Beronense monasterium fundauit, pater Alberti & Hugonis magni.

gni. quorum primus fuerat comes ab Huringen, & in Obbrechtall, domini castri Lyndburg: secundus verò dominus in Grauenpan, & Frankheberg, cuius erat nemus Kestenholtz, vbi Hugoshouen condidit: vbi postremò monasticè erat professus, & vbi ossa illius ut gigantis alicuius Maximilianus Cæsar conspexit. Reliquit verò vnam modò filiam, comiti cuidam ab Egeshaym, vel secundum alios, comiti ab Hochberg nuptam. Vnde legimus in Annalibus, Albertum comitem ab Hochberg, & Haigerloch, cū Rudolpho Habsburgensi comiti, qui postea Cæsar fuit, Annam sororem in matrimonium collocasset, pro dote simul Ortenberg arcem ac Obbrechtall vallem concessisse.

3 EBERHARDVS filius Adalberti ducis, patri successit in ducatu Alemania: qui 10 in Alsatia circa annum 729, Theoderico apud Francos regnante, Murbacensem abbatiam auspicatus est, in honorem S. Mauritii, hortatu beati Pirminii exulis episcopi. In cuius cœnobii exordiis, simulque tumuli inscriptione, dux Sueuorum nominatur. Habuit in coniugio Falconoram, ex qua secundum alios nihil procreauerat: secundum alios, Ruthardum ducem suscepit. Is reperitur habitasse in Eynfishayma, quo loci hodie prætorium Austriacum est. Idem Lucernam ciuitatem in Heluetiis, Murbacensi fundatiōi suæ cum tractu vicino donauerat: quam Austria duci Alberto primo, loci abbas concesserat, cum in locum accepisset Gebviler proximum oppidum, cum aliquot officiis. Porrò habuerat Eberhardus dux fratrem germanum Masonem, qui filio in riuo Obruna, qui hodie Tolder dicitur in Sundgouia, suffocato, virginum Vestalium cœnobium in finibus suæ 20 ditionis construxit, quod & hodie ab ipso nuncupatur Masmunster, hoc est Masonis monasterium: vbi fundatoris tale legitur Epitaphium: HIC IACET SEPULTVS FILIVS REGIS MAZONIS FVNDATORIS HVIVS MONASTERII. Possederat autem Maso, siue comes siue rex fuerat, tractum Sundgouiensem, cum proximis agris: qui postea facti sunt comitatus Pfyretarum, Montisbelgardi & Egeshaym, cuius obsequio parebant Mulhusè, Eynshaym, Egeshaym, Herlishaym, Bornhaupt, Vuiler, Gild, Dom, Dänckilch, Schwuerz, Balderdorf, Spekbach, Morsvuiler, Nollingè, Zilleshaym, Karspach, Staynprun, Brumbach, Vfisholtz, Sigelshaym, Gogenhaym, & totum quod hodie appellatur Lanferampt, quæ magna ex parte fundatiōi suæ donauerat. Porrò Eberhardus legitur habuisse & alterum fratrem, Sundfridum comitem.

4 RVDHARDVS, secundum quosdam ducis Eberhardi filius, dux Alsatia vocatus 30 in cœnobio Schwarczach, quod prope Vveissenburg cum Irminissa coniuge fundauerat, anno Domini septingentesimo vigesimo quarto. Hunc alii ad stirpem comitum ab Alperg & Habsburg referunt, ut post videbitur.

5 LUITFRIDVS, tertius Adalberti ducis filius, & Attici nepos, cum ex Hiltrude comitissa Habsburgensi à Romersperg & Alperg nullam prolem haberet, adoptauit patruales suos Hugobertum, Otbertum, Eberhardum & Theobaldum, filios Alberici comitis, qui erat filius Hugonis, Adalberti ducis fratris germani. Hos ditione Alsatia Carolus Martellus maior domus Francia, Pipini regis pater, priuauit. Vnde in angustias redacti comitatum, alius se appellauerat comitem ab Alperg, secundus à Romersperg, tertius ab Auendo castro. Sunt enim qui has ditiones putent eos hæreditario accepisse à Luitfrido 40 patre, qui postremi comitis Auendi castri, hoc est Habespurg, à Sigeberto rege Austrasia descendens, filiam Hiltrudem, vna cum supra nominatis castris, in cōiugium acceperat. Quod si verum est, comites Habsburgenses, qui postea Ergouiam obtinuerant, & Brisgouiam Alsatiamq; recuperauerat, & in duces Zaringenses, duces Austria, comitesq; Kiburgi ac Laufenbergæ secti sunt, ab hoc Luitfrido, Attici ducis Alemanorum in Edelfassia nepote, genus ac primordia repetant necessum est. de quibus postea seorsim suo loco dicturi sumus. Porrò huius nepos, vel pronepos extitit, eodem nomine Luitfridus appellatus: qui cum filiis suis Hunifrido, Luitfrido & Hugone, beati Trudberti cœnobium, ab Otberto primo comite huius nominis ab Alperg & Habsburg inceptum, imperante Arnolpho 50 Cæsare confirmavit atque locupletauit: quemadmodum diplomatis exemplum quod mihi abbas S. Trudberti communicauit, docet in hæc verba: Quid salubrius atque vilius potest quisquam cogitare, quam suo creatori se suaque subiugare, de caducis atque transitoris æternam vitam, dum valet, mercari, Domino monente atque testante: Quid proficit homini si mundum vniuersum lucretur, animæ verò suæ damnus patitur? & illud Sapientis: Redemptio animæ sunt propria diuitiæ. Ideo ego Luitfridus in nomine sanctæ trinitatis, quod nobis suggerit honestas sacerdotum, clarissima dignitas regum, omni que industria fidelium, decreui deuota mente quoddam monasterium in honore Dei constitutum, & apostolorum Petri & Pauli, & sancti Trudberti martyris, qui ibi coronatus,

& in ipso sanctissimo corpore requiescit, cæterorūq; sanctorū: q; à præterfluente fluuio Nymaga, nunc monasterium sancti Trudberti vocatur, restaurare & augmētare, cū ædificiis omniq; ornatu ad diuinum cultum pertinentibus: quod ego à fratre meo Hugone in partem hæreditatis possedi. Vnde diuino amore compunctus, pro remedio animæ & progenitorum atq; successorum meorum, quicquid per chartam traditionis donatum fuit ab antecessoribus meis, Otberto videlicet, qui inductor fuit preciosissimi martyris, & Ramberto, cæterisq; fidelibus, eandem villam cum omnibus illi adiacentibus, à monte Samba, vbi oritur Nymaga, cum montibus, collibus, prætis, pascuis, syluis, vallibus, cultis & incultis, ab ortu supradicti fluminis vsq; ad fluuium Mezzymbach, ex vtraq; parte montium, in integrum atque per totum consentientibus filiis meis Hundfrido, Luitfrido & Hugone, 10
trado atque transfundo Vualderico abbati atque fratribus ibi Deo seruituris, vt habeant, teneant atque possideant perpetualiter, sine omni contradictione: Insuper cum consilio filiorum meorum, atque rogatu, vt propensius & deuotius memoria mei meorumq; filiorum augeatur in præfato monasterio, exceptis his quæ prænominauimus, ex alia mea hæreditate donauit ad ipsum locum, hoc est in Mortonaua, in Bichinhaym, & in Vuitrilimbach, & in Gamianshurst in Alfatia, & in Berkheym, & in Lymenhufen, quicquid habere in his locis visus sum. Ad altare verò, vbi desidero meum esse sepulchrum, dedi specialiter in Columbra vnam Huebam, vt eam habeat custos ipsius altaris, & procurator ad memoriam mei libentius peragendam. Hæc ego donauit de mea parte. Sed & præfati filii mei pro Dei memoria ac sanctorum eius, quorum memoria & honor ibidem assidue celebratur, ex sua quisque parte quæ se contingit propriæ hæreditatis, ad ipsum locum dederunt: Hunifridus videlicet, qui est maior in illis natus, in Nordgovue vnam curiam, quæ dicitur Kuniginshouen: Luitfridus, in Sundgovue, in Suovuamsheym: Hugo in Egeneshaym. In his prænominatis locis ego ipse Luitfridus, & prænominati filii mei, quicquid visi sumus habere ad præsens, ad prædictum monasterium per totum, singuli quisque nostrum ex se pari voto, consimiliq; consilio damus atque tradimus, vt abbas ipsius loci, cæterique monachi firmiter teneant, ac nullo hominum contradicente perpetuo possideant. Decimationes etiam in Sundhoue & in Gundelshaym, de nostris rebus concedimus eis simili ratione. Ipsi verò monachi in ipso loco constituti, potestatem habeant eligendi abbatem inter se, qui eos regulariter possit & dignè regere. Ipsi quoq; filii mei, aduocati sint 20
rectissimi ipsius loci, atque tutores & defensores, & hæredes ipsorum. Et sub eorum tutela ipsum monasterium cum omnibus pertinentiis tam cautè & iuste defendatur, quatenus sint reddituri inde rationem. Sed & abbas quem ipsi constituerint, potestatem habeat ad procurandum ipsarum rerum & fratrum: nihil inde seruitii aut census exigatur à filiis meis vel successoribus eorum, aut ab vlla persona. Per Dominum omnium creatorem obtestor, vt electum abbatem nullus audeat pro pecunia, aut per aliquam occasionem iniuste deponere, aut constituerè alium. Et si aliquis conatus fuerit hoc facere, nisi citò reuocatus ab hoc cæpto tā nephario fuerit: tū acceptor pecuniæ, & dator, & quicumq; inter eos mediator fuerit, cū mago Simone, qui spiritus sancti dona estimauit emere ptecio pecuniæ, est præcipitatus Apostolica auctoritate in profundū tartari: & cū Iuda Iscariote, qui Dominū 40
nostrū vendidit pecunia, damnentur æterna perditione. Et quisquis hæredum meorū siue pheredū, siue qualiscūq; persona in aliquo infringere aut irritare studuerit, quæ cum consensu filiorum meorum deuota mente ad seruitium Dei contradidi, donauit, firmaui, in ultimo Dei magno & horrendo iudicio cogantur reddere rationem, & ab æquissimo iudice damnentur æterno supplicio. De cætero notum sit omnibus fidelibus, tam præsentibus quàm absentibus, quod ego Luitfridus cum consensu filiorum meorum, & ipsorum fratrum tunc præsentium, commendauit illum sanctum locum Vualderico abbati, omnibus diebus vitæ suæ: vt quicquid ad illum pertinet superius prænominatorum ex prædictis montibus, vallibus, aquis, aquarumq; decursibus, à fonte prius nominato Nymago, & Brizznaha, qui oritur in monte Brizzinperg: iterum atque iterum testificor secundum Aposto- 50
lum coram Deo, & Christo Iesu, qui vindicaturus est viuos & mortuos, ac aduentum eius, regnumq; ipsius, ne quis audeat hæc à nobis tam votiue constituta, in aliquo violare aut destruere. Aut si talis vnquam emerferit (quod fore non credimus) qui contemnat futurum Dei iudicium, hæc irritare vel infringere tentauerit episcopum, ad cuius diocesim ipsum monasterium videtur pertinere, cæterosq; qui tum sanctæ Ecclesiæ regimen habent: obsecramus per misericordiam Dei, quatenus feruentissimo zelo, & districto iudicio refecerint tales conatus sub anathemate. Hæc acta sunt in ipso monasterio, præsentibus his testibus, quorum singula subscripta sunt nomina: Salderici, Reginoldi, Centenariorum, Gozelini, Geroldi, Alberici, Drafermundi, Meginboldi, Vttonis, Luitfridi, Humberti, Gebhardi,

Gebhardi, Luithardi, aliorumque multorum: quod longum est narrare. Signum ^{LIBRI} illustris comitis, & filiorum eius, Hunifridi, Luitfridi, & Hugonis: qui hanc chartam donationis fieri & firmari rogauerunt. Item, signum monachorum Geuerici, Hildenmi, Diethardi, Gozelini, Berenhardi, Regingeri, Erhardi, Villegeri & Nicasii. Ego itaque Villegerus ex ipso monasterio in vice cancellarii anno tertio, regnant e Ludouico filio Arnolphi, sub comite Vuolvuyno octauo Calen. Mai. luna x, rogatus, &c.

GENEALOGIA COMITVM ET DVCVM

Zaringie, nobilissima in Sueuia rhatia profapia, ab Habsburgiis
initia repetentis.

10 Non possum hic præterire, quod scribit Ioannes Auentinus, hos principes descendisse nunc quidem ab Hugoberto, cuius sororem Ludouicus secundus Imperator, Lotharii primi Cæsaris filius, in matrimonio habebat, cui dotis loco comitatum inter Alpes & Iurani montem dederat: nunc verò ab Ernesti secundi ducis Sueuiæ, exauctorati à Chunrado Saliquo, filiis Ernesto & Hermanno, adferens. Nos contra ab Habsburgensibus deriuamus. Porro Hugobertus iste, si vera est opinio Auentini, Thierbergæ frater fuerat, legitimæ uxoris Lotharii regis: qua repudiata, cognatam Guntheri Colonienfis Vualdradem superinduxerat. Id vlturus scilicet frater, latrociniis regnum Lotharii infestare non cessabat, donec postremo à Chunrado præfecto Lotharii interfectus fuerit.

20 I LVITFRIDVS, comes Auentici, vnde & Habsburgenses comites, Austriæque principes processerunt, ex comitissa Sabaudia procreauit tres filios: Luitfridum secundum, Hugonem & Hunifridum, qui omnes Arnolpho Cæsare imperante, parente Luitfrido supradicto auspice, sancti Trudiberti cœnobium in sylua, quam vocant Nigram, ab Otberto quondam Auentici siue Habsburgi comite, Phoca Cæsare Constantinopoli imperante, inter initia Francisci Imperii positum, locupletarunt, atque ad summam manum perduxerunt: vt habent diplomata prædicti cœnobii, quorum vnus exemplum postremo huius Operis libro adferemus, cum ex professo de Habsburgensibus tractaturi sumus. Cæterum ex filiis Luitfridi solus Hunifridus stirpem ad posteros propagauit, reliqui in filiis stemma deseruere. Hugo quippe ex Hiltrude comitissa de Egeshaym, Brunonem filium progeniuit, qui & Adalbero, & postea Leo Papa in Romana sede, ad quam vocatus fuerat, cognominabatur: Luitfridus verò Berthilonem tulit, qui sub Othone tertio Sultzbergense in Brisgaudia monasterium construxit: & Adalberonem filium reliquerat, qui confirmans Sultzbergensem patris foundationem, eum montem Salfuginis vocat.

2 HVNIFRIDVS, tertius filiorum Luitfridi, ex Anastasia marchionissa de Ranfpergh duos filios tulit: Ruothardum, cœnobii Gengenbacensis prope Offeburpum locupletatorem, quod multo antè comes Rotharius sub Pipino construxerat, anno Incarnationis Domini 752: & Gunthramum, qui & successionem stirpis seruauit.

3 GVNTRAMVS, ex comitissa Bregantia tres filios progeniuit: Gebizonem episcopum Constantiensem, authorem cœnobii Vucissenau, prope Rauenspurgum: Berthilonem, & Beczonem.

4 BERTHILO, Guntrami comitis filius, cuius conditorium in Hirschaugia cernitur, tres filios procreauit: Hermannum monachum Cluniacensem, Gebhardum ex monacho Hirschaugiensi Constantiensem præfulem: & Berchtoldum primum, qui legitur cum fratre Gebhardo præfule sancti Petri in Nigra sylua monasterium fundasse, attribuens illi Betburg, Ovu & Bukyngen, notissima Brisgaudia loca, circa annum Salutis humanæ 1077.

5 BECZO, vel Beczelinus per diminutione, facta diuisione cum fratre Berchtilone, tractum terræ circa sanctum Trudbertum possederat, cum castris Altperg & Scharpfensteyn, & Vualdkirchen, vbi cœnobium auspiciatus fuerat. Is ex comitissa de Sonneberg suscepit Rapatonem, Rudolphum primum, Berchtoldum secundum, cognomento Barbatum, & Margaretam filiam nuptam comiti Kiburgensi, cui pro dote arcem Friburgensem pater tradiderat, eo tempore cum nondum illi ciuitas iuncta fuisset. Quem tamè Berchtoldus barbatus sororius expulit in Turgouiam, vbi Vuynthertur & Kiburgense castrum construxerat, vnde comites Kiburgenses defluxerunt.

6 RAPATO, Beczonis filius, ex Itha ducissa Lotharingiæ Vuernherum comitem Habsburgensem procreauit (vnde ex Hildegardi comitissa à Pfyrr, comites Habsburgenses Ergouia processerunt: de quibus postremo huius Operis libro prolixè dicemus) & Richyn-
eram, comiti à Lenczburg nuptam.

7 BERCHTOLDVS, hoc nomine in prosapia ista secundus, cognomento Barbat-
 tus, Beczonis filius, & Rapatonis frater germanus, qui primus reperitur nomen Zaringen-
 se vsurpasse, à castro Zaringen, quod ipse in agro Brisgouia construxerat, & monasterium
 sancti Petri in Nigra sylua à Berchtoldo primo inceptum ad extremam manum perduxit,
 Duas habuit coniuges: primam, Mechtildem comitissam de Rhynfelden: secundam, Ri-
 chardam Carinthia ducissam, ob quam Carinthia ducatum ab Henrico quarto impetra-
 uerat. cuius licet possessionem consequi nunquã potuerat, ducis tamen exinde nomẽ cla-
 turã familiã primus reliquit. Is erat, cui Hericus tertius Sueuia ducatum promiserat mori-
 turus, annulo signatorio in rei memoriam tradito, vt Vrspergensis scribit. Quem tamen
 vidua Agnes, eiusq; filius Henricus hoc nomine in Imperio quartus, Rudolpho à Rhyn-
 felden contulerat. Fertur is sororium suum, comitem Kiburgensem, ex Brisgouia ac ca-
 stro Friburgensi expulisse: habuisseq; præter Rapatonem & Rudolphum, quartum fra-
 trem Eberhardum nomine: vt hoc etiam diploma contestatur, ab Henrico tertio datum,
 cuius exemplum non grauaor subscribere: vt appareat, rerum hos principes vel tum fuisse
 in Brisgouia potitos, & Vualdkirchen oppidulum Friburgumque habuisse. In nomine
 sanctæ & indiuiduæ trinitatis, Amen. Henricus diuina fauente clementia Imperator sem-
 per Augustus. Notum facio omnibus tam præsentibus quàm futuris, qualiter nos ob in-
 teruentum & petitionem dilectæ conthoralis nostræ Imperatricis Agnetis, nec non fide-
 lium meorum Eberhardi Berchtoldique comitum, cūdam fideli nostro Meginrado v-
 num regalẽ mansum in villa Vualdkyrchen, in pago nostro Alpgouia, in comitatu Berch-
 toldi comitis situm, cum omnibus suis pertinentiis, & vtriusque sexus mancipiis, terris cul-
 tis & incultis, aruis, ædificiis, pratis, pascuis, molendinis, aquis, aquarumq; decursibus, pis-
 cationibus, syluis, venationibus, incisuris, saginationibus, cum omni vtilitate quæ aut scri-
 bi aut nominari potest, in proprium tradidimus: & quæ sequuntur. Porro Berchtoldus il-
 le, cognomento Barbatius, tres filios progenuit, Hermannum videlicet, Cunradum, &
 Berchtoldum tertium.

8 CHVNRAVS, hoc nomine secundus, & tertii frater germanus, possederat
 præfecturam Tiguriensem, quam Henricus quondam quartus parenti vel fratri Berch-
 toldo concesserat, propter cessionem Sueuia ducatus, quem Friderico ab Hohenstauffen
 contulerat. Is, mortuo Henrico quarto, indignatus ob ademptum Sueuia ducatum, illum
 adhuc ambire aduersus Fridericum comitem ab Hohenstauffen non desinebat. propter-
 ea ab eius filio Friderico, qui posterius in Imperii apice constitutus, Barbarossæ nomen
 acceperat, bello petitus, priuatiusque & Tiguriensi præfectura, & comitatu Hochbergen-
 si fuit, ac præfecturam quidem fratri Berchtoldo restituerat Chunradus tertius, Hochber-
 gensis verò comitatum cuidam principi Veronensi ac Patauino contulit, vnde duces à
 Schiltach & marchiones à Baden processere. Id factum anno corrente à nato Christo mil-
 lesimo centesimo quinquagesimo primo. Porro meminit huius rei obiter Otho Frisingen-
 sis in historia Friderici primi libro 1. capite vigesimo sexto. Posthæc Chunrado du-
 ci, suprascripti Berchtoldi ducis filio, bellum indicit. Captoq; suprã memorato Alemannia
 oppido Turego, præsidia ibidem posuit. Dehinc iunctis sibi etiam quibusdam de Boiaria
 nobilibus, præfati ducis terram cum magna manu militum introiuit: atq; ad vltima penè
 Germaniæ procedens, ad Zaringen vsque eiusdem ducis castrum peruenit, nullo sibi ob-
 uiante, vel resistere valente. Non multo post etiam arcem ipsius quandam, quæ cūctis ad-
 huc cernentibus inexpugnabilis esse videbatur, cepit & expugnauit: ac contra multorum
 opinionem, fortissimum & ditissimum ducem tam acriter debellauit, vt ad patrem patru-
 umque suum supplicem eum venire, ac pacem petere cogeret. Loquitur autem Frisingen-
 sis eo loco de Friderico Barbarossa, dum adhuc in minoribus esset, & nondum Imperio
 præfesset. Cæterum Cunradus ille tres reliquit filios, Hugonem comitem, Rudolphum e-
 piscopum Leodiensem (qui ad sanctum Petrum, familiæ cōditorium, beati Lamberti mi-
 serat reliquias, & Asiaticæ expeditioni cum Friderico Cæsare primo interfuerat) & Alber-
 tum primum ducem Decensem, vnde & duces Decenses primordia trahunt, de quibus
 mox sermonem continuabo.

9 BERCHTOLDVS, hoc nomine tertius, secundi filius, & Cuntadi frater germa-
 nus, cognomento Diues, duas habuit vxores: primam, Annam Rudolphi de Rhynfelden,
 qui aduersus Henricum quartum in Cæsarem fuit sublimatus: & alteram Saxonam So-
 phiam, quam comes quispiam Styria postea duxerat. Huic à focero Sueuia ducatus erat
 promissus, si contingeret illi in Imperio manere. Cæterum cum foret interfectus, non ita
 multo post contentus præfectura Turegiensi, quam ab Henrico quarto pater acceperat,
 pro cessione ducatus Sueuia, ibidem Friburgum Vchlandia, quod vocant, condidit.

Quo

Quo loco bello petitus à Friderico primo, quem Barbarossam cognominant, & obsessus
 fuerat. Sed reconciliatus iterum, eius Cæsaris in bellis ab eo in Italia gestis, vexillifer extitit.
 Gessit & alia bella: vnum communibus auspiciis cum Vuelphone, aduersus Hugonem
 palatinum Tubingensem, circa annum Domini millesimum centesimum sexagesimum
 quartum: & alterum aduersus Alsatios, in quo Hugoni comiti Habsburgensi suppetias tu-
 lerat: in quo & interficitur prope Molshaym, sepultus in cœnobio sancti Petri Nigre syluæ,
 conditorio eius familiæ consueto. Legitur is in Carinthia ducem fuisse inuestitus à Lo-
 thario, quem ducatum iam pridem patri Henricus quartus contulerat. Sed neuter posses-
 sionem consequitur, vt Lambertus scribit, Marquardo quodam comite Carnoui eū prin-
 cipatum occupante. Hinc illud est Vrspergensis chronographi: Quod animum Berchtol-
 di (inquit) non parum commouit, pro qua commotione lenienda, ducatus Carinthiorum
 ei committitur: quem postea filio suo æquiouoco, ipsius rogatu rex Henricus commisit. Sed
 postmodum quorundam instinctu eundem ducatum Lutolpho consanguineo suo dedit,
 sicque patrem & natum paruipendens offendit. Vnde quasi renouata priore iniuria, cum
 Berchtoldus dux promoueretur, omnia consiliorum machinamenta, quibus satis polle-
 bat, ad hoc vertebat, vt ab vtroque, id est rege & Rudolpho se vlsceretur, ob hoc scilicet,
 quoniam à ducatu sibi promisso se supplantasset: ab illo verò, quia se accepto priuasset. Is
 legitur, ingrauescente senectute mortuo Henrico sexto, postulatum in Cæsarem fuisse: sed
 recusasse, & Philippo Sueuia duci, Henrici defuncti fratri, cessisse. Reliquit verò is Berch-
 toldus tres filios, & totidem filias: videlicet Berchtoldum quartum, qui iuuenis obiit: Ru-
 dolphum secundum, & Chunradum secundum, qui & stirpem propagauit. Filiarum vna
 Luitgardis Gotofrido comiti à Kalbvu, secunda comiti cuidam Burgundia Vuilhelmo,
 & tertia Eginoni comiti ab Aurach nupsit: quæ duos ecclesiasticos magni nominis viros
 peperit, videlicet Chunradum episcopum Portuensẽ cardinalem titulo sanctæ Ruffinæ,
 & Berchtoldum abbatem Lucernensem.

10 CHVNRAVS, hoc nomine secundus, in hac stirpe superioris filius, quem tamẽ
 alii fratrem faciunt: habuerat in matrimonio Clementiam Burgundam, de castro Frykh.
 Vnde à Lothario Cæsare dominium minoris Burgundia consecutus fuerat, ab Iura mon-
 te vsque ad Heluetios. Reliquit duos filios, Berchtoldum quintum, & Othonem Constan-
 tiensem episcopum, qui sedit circa annum Salutis 1185.

11 BERCHTOLDVS, hoc nomine quartus, tertii filius, & Chunradi secundi frater
 germanus, qui Bernam, modò præcipuam Heluetiorum ciuitatem, & castrum Brisacense
 à fundamento ædificauit: cui posterius oppidum accessit, testantibus versibus qui adhuc
 supra portam Brisacensem cernuntur:

*Hanc dux Berchtoldus portam struxisse notatur,
 A quo pro fraude Burgundia gens populatur.*

Ædificauerat autem Bernam anno Salutis 1191, quò nobiliores præcipuosque ex Fri-
 burgo Brisgouia ciues collocauerat. Is est Berchtoldus, quem Innocentius Papa tertius,
 aduersus Philippum Friderici primi filium volebat ad culmen Imperii prouehere. Extat-
 que epistola ea de re in Decretalibus, in quibus mira crimina in Philippum congerit. Me-
 minit & Vrspergensis chronographus huius historiæ, quòd videlicet is Berchtoldus ad Im-
 perium postulatus, illud tamen suscipere postremò noluerit. ita enim scribit: Extat adhuc
 epistola præfati Innocentii, directa ad Berchtoldum ducem Zaringia, in qua contra Phi-
 lippum multa absurda, & quædam falsa describuntur, quam fecit inseri in compilatione
 Decretalium suarum, quas magister Petrus Beneuentanus subdiaconus ipsius postmo-
 dum in vno volumine compegit. Et subdit, cum conuentum procerum Germaniæ in An-
 dernaco & Mulhusen descripsisset, vbi Philippus erat electus: Attamen Berchtoldus dux
 Zaringia, tunc denominatus fuit in regem, non propter hoc quòd iustus posset esse videri,
 aut diligere veritatem, cum scriptum sit, Honor regis iudicium diligit: sed propter hoc, quia
 pecuniosus videbatur, cum esset auarissimus, & omni iniquitate plenus. Vidēs autem Phi-
 lippus, quòd à tali insolentia nollet cessare Alemanni, ipse cum principibus sibi fauentib.
 conuentum adunauit in oppido Mulhusen, vbi à Sueuis, & Saxonibus, & Bauaris, & Bo-
 hemis, & principibus quàm pluribus Rheni eligitur in regem. Et addit: Principes quoque,
 qui Philippo assistere debuerant, ei præsentibus bona verba dederunt. Attamen cum præfa-
 tus dux Zaringia diffidere cœpisset de expensis ad obtinendum Imperium necessariis,
 rediit ad gratiam regis Philippi, accepitque ab eo beneficia, quæ sibi conferri curauit, &
 hominum sibi fecit, & fidelitatem: & vades, scilicet nepotes suos, quos apud Coloniam
 pro expensis obligauerat, non absoluit. qui oppido compulsi, seipos quàm plurimi absol-

Li

uerunt: utpote dominus Chūradus & Berchtoldus, filii Eginonis comitis de Vrach. Quorum Chunradus postmodum conferens se ad ordinem Cisterciensium, fuit abbas Cisterciensis. Indeque per sedem Apostolicam translatus, fuit Romæ episcopus & cardinalis, Portuensis videlicet, & sanctæ Ruffinæ: alter verò, Berchtoldus videlicet, fuit abbas in Lucirach. Nam in periculo captiuitatis constituti ambo, Deo repromiserunt, quòd si essent liberati, ad monachicam vitam se conferrent. Hæc Urspergensis. Porro iste Berchtoldus reliquit duos filios, & tres filias: Berchtoldum ducem, & Rudolphum archipræsulem Moguntinum, filiarum, Agnes Eginoni comiti de Furstenberg nupsit: vnde Eginone alter prodiit, qui ex Adelhayde baronissa de Neiff, qui secuti sunt, comitum Furstenbergensium stemma propagauit. Iuditha Eginoni comiti ab Vrach collocatur, mater Cunradi cardinalis Portuensis, & Berchtoldi abbatis Lucernensis. Anna comiti à Kiburg data est vxor.

12 BERCHTOLDVS, hoc nomine quintus, secundum alios Cunradi filius, & secundum alios Berchtoldi quarti, qui lares suos ditionemque in Burgundiam vsque propagauit. Quippe suis iniuriis ob grauem potestatem, cedere cogebatur, excitata aduersus se conspiratione. Itaque donata Berna Friderico II. ut esset Imperialis ciuitas, ab eodem Cesare Burgundiarum gubernator efficitur, cum ab Othone quarto antea præfectus Turgouiarum fuisset institutus. Is condidit ciuitatem Villingen, & cœnobium omnium sanctorum in Nigra sylua, circa annum millesimum ducentimum decimum quintum. Obiit Friburgi Vchtlandiarum, anno millesimo ducentesimo decimo octauo, ut isti rhythmici testantur, eius tumulo ibidem inscripti:

*Cum bis sexcentis ter senis iungitur annis,
In Friburg moritur Berchtoldus dux Alemannus.*

Reliquerat quidem ex coniuge marchionissa Vogburgenfi duos filios, Berchtoldum & Fridericum: qui in pueritia veneno sublati erant. Itaque ditionem relictam ab Imperio impetrarunt, sororii Berchtoldi huius quinti: Eginone comes Furstenburgensis, Brisgaudiam cum Friburgo: Henricus verò & Cunradus comites Kiburgenses, Vchtlandiam cum altero Friburgo, Thermis Helueticorum, & Neuburgo.

GENEALOGIA DUCVM A TECK
in Sueuia Rhatica.

1 ALBERTVS, Chunradi primi ducis Zaringensis filius, Rudolphi episcopi Leodiensis frater germanus, patre à Friderico Sueuiæ duce iuniore, qui in Imperio postea constitutus, primi ac Barbarossæ cognomina adsciuit, ex ditione sua pulso, paucas quasdam villas in Nigra sylua retinuerat, vna cum castro Dekh, & oppidulo Avu, quod subiacet haud procul à Kircheym, vbi XII. ducum à Dekh tumuli cernuntur. Indeque factum est, ut huius propaginis principes, tanquam seiuncti per proscriptionem à cæteris Zaringensibus, qui in Brisgouia atque Vchtlandia rerum potiebantur, se à castro retento nunc comites, nunc duces à Dekh nominauerint. Quorum cernitur opus Oberndorf, cœnobium Nigræ syluæ nominatissimum.

2 ALBERTVS secundus, cognominatus Senior, comitem se à Dekh & Kalvu scribebat.

3 ALBERTVS tertius, cognominatus Iunior, primus ex veteri maiorum dignitate ducem se à Dekh nuncupabat.

4 HERMANNVS, primus, qui se & comitem de Vuilburg appellabat, ex Tubingensi coniuge secundum Hermannum procreauit, & Luczelmannum, qui legitur in matrimonio habuisse Beatricem, comitis Grueningensis filiam.

5 HERMANNVS secundus, ex Elisabeta marchionissa Vogburgenfi, Albertum quartum progenit, & Berchtoldum episcopum Argentoratensem, electum anno 1230.

6 ALBERTVS, hoc nomine quartus in stirpe Decensium ducum, legitur fuisse arbiter inter Rudolphum Habsburgensem. & Eberhardum comitem Wirtenbergensem, bello contendentes, circa annum Salutis 1290.

7 CHUNRADVS, hoc nomine primus, qui se & comitem à Naben nominabat, Symonem & Ludouicum tulit.

8 LVDOVICVS primus, reliquit Ludouicum secundum, & Chunradum tertium.

9 CHUNRADVS ex comitissa de Hohenberg reliquit Chunradum quartum, & Symonem secundum.

10 SYMON, ex landgrauia à Nellenberg Vdalricum progenit.

11 CHUNRADVS quartus, procreauit Fridericum primum huius stirpis.

12 FRIDERICVS, hoc nomine in familia ista primus, ex comitissa de Truhédingen Fridericum & Vdalricum, hoc nomine secundos reliquit: & vnam filiam abbatissam in Zymern. Is legitur cum Carolo quarto Imperatore, & Alberto Austriæ duce, Turegum obsedisse, circa annum Domini * floruit anno Redemptionis 1340.

13 VDALRICVS secundus, ex comitissa ab Hohenberg tulit tres filias tantum: quarum Agnes nupsit Eberhardo comiti de Vuerdenberg, Mechtrildis Friderico pincernæ de Lymphurg, & tertia cuidam comiti à Kirchperg.

14 FRIDERICVS secundus, item hoc nomine, & primi filius, primus dominium Mindelhaym in Algovia comparauerat, circa annum Domini 1389. castro supra montem sancti Georgii constructo, quod in memoriam familiæ Dekh item nuncupauit. Is ex Anna comitissa ab Helfensteyn progenerat multos liberos, videlicet Ludouicum patriarcham Aquileiensem, Georgium doctorem & prouincialem Augustinianorum, Fridericum tertium, Vdalricum tertium, Symonem tertium, & Chunradum quintum. Filiarum Gueta comiti à Vuerdhaym nupsit, Margaretha comiti ab Ortenburg, Agnes Eberhardo dapifero de Vualdburg, Beatrix domino Friderico de Haydekh baroni, Irmil domino Vito à Rechberg Sueuiæ regulo, & sexta cuidam apud Bauaros ingenuo nomine Breyfinger.

15 VDALRICVS, hac appellatione quartus, dominus in Myndelhaym, & dux à Dekh, ex duabus coniugibus, videlicet Anna regina Poloniae, & Agnete de La scala & Paua, nullam prolem tulit. obiit anno 1413.

16 CHUNRADVS quintus, Friderici secundi filius, & Vdalrici quarti frater germanus, ex marchionissa Altenfi tulit Fridericum vltimum suæ stirpis.

17 FRIDERICVS, hoc nomine quartus, & suæ prosapiæ postremus, ex vltima ducissa Ursplingensi nullos liberos suscepit, vnica filia excepta. Vixit sub Friderico tertio Imperatore, Austriæ duce, cuius fuerat per Alfatiam præfectus, vulgò sanduogt in Essas. Hoc mortuo, dux Vuirtenbergensis, qui filiam in matrimonio habebat ditionem per Nigram syluam cum veteri castro Dekh ab Imperio impetrauit, cuius posteri in hunc vsque diem & titulum & arma Decensium ducum vsurpat. Dominium verò Myndelhaymense cum prædiis Algoviarum, comites à Vuerdhaym, & domini à Rechperg, ex amita huius Friderici descendentes, possidere ex vinculo Imperiique autoritate ceperunt.

GENEALOGIA COMITVM AC DUCVM
a Vuirtenberg, quos quidam a comitibus de S. Monte deriuare conantur,
quorumque cognati domini à Landauu fuere.

1 CHUNRADVS, comes de Vuirtenberg, castro Esselingæ ciuitati Imperiali propinquo. Habebat verò is fratrem Brunonem, abbatem Hirschaugiensem, & sororem Luitgardim, Bernardo comiti Styriæ superioris Austriæ collocatam. Reperitur is præterea duas habuisse coniuges, Hedvigem & Bertrudam: quarum altera fuerat comitissa à Peitlsbach, quo loco prima huius familiæ conditoria fuerant. Erant insignia illius, rubrum marsupium in albo clypeo. Floruit comes Chunradus anno Domini 1105. & angusti limitibus ditionem habebat, quam posteri partim matrimonii vinculo, Imperiique beneficio, partim belli iure proximis comitatus sui iuris fecerunt, veteribus prosapiis extinctis, videlicet Peitlsbach, Grueningen, Vachingen, Baiblingen, Herrenberg, Tubingen, Aurach, Achalm, Kalvu, aliorumque, qui his finibus quondam agros possidebant.

2 EBERHARDVS, monachus S. Blasii in Nigra sylua, vel filius superioris, vel frater germanus fuit.

3 HENRICVS comes de Vuirtenberg, citatur in literis de anno 1130. vna cum Philippo de Aichberg, Hermanno de Kirchperg, Ottone de Buchorn, & Hugone de Vuerdnberg comitibus.

4 LVDOVICVS & Emicho, Friderico primo imperante floruerunt, circa annum Redemptionis nostræ 1154.

5 HENRICVS comes de Vuirtenberg, cum Immigarde vxore marchionissæ de Ransberg & Burgau, sepelitur in cœnobio Ursi, eorum foundatione, haud procul à Kaufbeurn Imperiali oppido, anno Salutis 1230. cuius filius erat Henricus episcopus Aichstetensis, consecratus anno 1250.

6 VDALRICVS, cum magno pollice cognominatus, ex Agnete filia Boluslai ducis

Lignicensis Vdalricum secundum & Eberhardum primum progeniuit, author collegii Peitlspacensis, floruitq; anno Domini 1266.

7 EBERHARDVS hoc nomine secundus, vulgò cognominatus Rixofus, siue Contentiosus, & quòd se opposuisset pluribus ordine Cæsaribus, Rudolpho, Alberto, Austriacis, Adolpho Nassouensi, Henrico septimo, Friderico Austriaco, atque Ludouico Bauaro, ad eò quòd neminè timeret, trita appellatione & gètilitia vocabatur *Gottes freynd vnd aller welt freynd*: secto vtero materno natus, vt Cæsar: ex Irmengarde Rudolphi marchionis à Baden filia, Vdalricum tertium tulit, præpositum ad sanctum Guidonem Spire: Eberhardum tertium, & Henricum secundum. Gessit is graue & sibi perniciosum bellum primò cum Alberto primo Cæsare, Austriæ duce, & deinde cum Henrico septimo eius in Imperio successore. In quo Cunradus à Vuynsperg, Henrici septimi, dum is in Italia abest, dux militaris, omnem penè ditionem Eberhardo abstulerat, vt ex octoginta castris oppidisque vix posset tueri Neyffen, Aurach, Vuitlingen & Seburg. In eo quoq; bello Peitlspach destruitur, ad eò quòd ab eo tempore conditorium familiæ esse desierit. Sūt qui hunc Eberhardum postulatam fuisse ad culmen Imperii aduersus Henricum septimum tradant, atque hinc fomitem belli processisse. Reperitur & cum Ludouico Bauaro Cæsare bellum habuisse, & ditionem ademptam omnem iterum recuperasse. Obiit & sepelitur primus Stutgardia, anno Domini 1325.

8 VDALRICVS secundus, frater Eberhardi contentiosi, & ipse Vdalrici primi ex Lignicensi ducissa natus, ex Irmengarde Alberti comitis ab Hohemberg filia, Vdalricum quartum progeniuit; & sororem suam Irmengardem Rudolpho comiti ab Hohemberg collocauit. Gessit bellum cum Zolrensibus comitibus, & obiit anno Domini 1315. vt quidam volunt, sine hæredibus: ad eò quòd Vdalricus quartus Eberhardi quoque filius extiterit, secundum quosdam Annales.

9 VDALRICVS, quartus hoc nomine, filius iuxta aliquos Eberhardi secundi, ex Sophia Diepoldi comitis Pfyretarum nata, sorore coniugis Domini ab Oxensteyn, Eberhardum tertium, & Vdalricum quintum procreauit, cum 19. annos gubernasset. obiit anno Dominicæ incarnationis 1344.

10 EBERHARDVS tertius, secundi filius, & Vdalrici quarti frater germanus, vulgò & ipse, vt pater, Contentiosus, siue patria lingua Greyner appellatus, ob bella quæ gesserat cum multis, & præcipuè aduersus ciuitates Imperiales in finibus ditionis Vuirtenbergensis sitas, Haylprunam videlicet, Esselingam, Vuilam, Reitlingam, & Ulmam, quarum à Carolo quarto Imperatore fuerat aduocatus constitutus. Quæ cum grauem comitem patrentur, obsequium detrectabant, atq; eum apud Cæsarem accusauerant. quare indignatus, Raytingam obsidione presserat. Quibus ceteræ ciuitates in subsidium copias cum misissent, res ad manus venerat prope Tefingen villam. In quo prælio ciuitates superiores factæ, comitem fauciauerant: ac eius filium Vdalricum, præterea Vdalricum palatinum Tubingensem, Fridericum comitem à Zolern, & Ioannem comitem à Schwuarzenburg, occiderunt. Habuit verò is Eberhardus in matrimonio Elisabetam comitissam ab Hennenberg, quæ obierat anno 1389: ipse verò 1392. cum viginti duos annos gubernasset, relicto filio Vdalrico sexto, & Sophia filia, Ioannis Lotharingæ ducis coniuge, Caroli Martelli ducis Lotharingæ matre.

11 HENRICVS secundus, frater Vdalrici quarti, & Eberhardi tertii, & ipse Eberhardi secundi cognomento Contentiosi filius, ex Sophia marchionissa de Hochberg nullam prolem reliquit. Cuius soror Agnes Vdalrico comiti ab Helfensteyn nupserrat, anno 1373.

12 VDALRICVS quintus, Vdalrici quarti filius ex comitissa Pfyretarum, ex Catharina ab Helfensteyn nullum hæredem reliquit. Obiit & sepelitur Stutgardia, anno Domini 1377.

13 VDALRICVS sextus, Eberhardi tertii filius, is qui in bello imperialium ciuitatum prope Tefingen villam occubuerat, ex Elisabeta Ludouici quarti Cæsaris filia vnicam prolem tulit, hoc est Eberhardum quartum.

14 EBERHARDVS quartus, Vdalrici sexti filius, cognomento Pacificus, habuit duas in matrimonio claras fœminas: primam, Antoniam Barnabonis vicecomitis Mediolanensis filiam: & alteram Elisabetam, natam Ioannis marchionis Brandeburgensis, burgrauii Norinbergensis. Ex quibus tres filios suscepit, & vnam filiam: videlicet Eberhardum quintum, Vdalricum septimum, & Ludouicum tertium. Filia Elisabeta nupta fuit Ioanni comiti à Vuerdenberg, obiit Eberhardus quartus, anno 1417.

15 EBERHARDVS hoc nomine in stirpe ista quintus, quarti Eberhardi ex Mediolanensi

lanensi filius, in coniugio habuit vltimi comitis Montis Belgardi filiam Henriatam nomine, ratione cuius comitatus Montis Belgardi Vuirtenbergiæ accessit. Progenuerat verò ex ista duos filios, Vdalricum septimum, & Ludouicum tertium, & vnam filiam Annam. Obiit ante diem anno Domini 1419. & vxor biennio post, & aliquot mensibus, in oppido Baiblingen, sepulta in monte Belgardi: Anna verò filia Philippo comiti à Kaczenellenbogen collocata fuit, mater iunioris Philippi.

16 VDALRICVS septimus, Eberhardi quinti filius, ex comitissa Montis Belgardi, in diuisione cum fratre Ludouico Stutgardiam cum agro proximo sortitus est: à prouerbio quod tritum in ore habebat ob venationis studium, gentilitia lingua *Gos nießwurz* cognominatus, & primus suæ familiæ comes Montis Belgardi. Tres in matrimonio claras fœminas habuit: primam, Margaretam ducissam Cleuenssem, ex qua filiam progenuerat, monialem in Lauffen, quæ obiit 1451. Alteram duxit Elisabetam, filiam Henrici ducis Bavariz de Landeshuta, sororem Ludouici Diuitis ducis Bavariz, ex qua suscepit tres filios: Vdalricum, qui puer obiit: Eberardum sextum, & Henricum tertium: & vnam filiam Elisabetam nomine, comiti Hennebergensi nuptam. obiit anno 1478. Duxerat & tertiam, Margaretam ducissam Sabaudia, viduatam à tribus maritis, rege Sicilia, duce Andegauense, & Ludouico Rheni palatino. quæ quinque illi filias peperit: Helenā, comitis Crafontis ab Hohenloe coniugem: secundam, nuptam comiti de Hurm in Geldria: tertiam cui-dam domino à Kunigsteyn: quartam monialem Vuormaciæ, quinta in pueritia obierat. Is Vdalricus in bello Germaniæ intestino captus fuerat à Friderico palatino Rheni, vna cum Carolo Badenensi marchione, & eius fratre Georgio Metensi episcopo. Obiit porrò Vdalricus anno 1480. sepultus Stutgardia. Dicitur habuisse fratrem Vdalricum, præpositum Stutgardianum.

17 LVDVICVS tertius, Vdalrici septimi frater, & Eberhardi quinti ex comitissa Montis Belgardi filius, cui in diuisione cum fratre Auracense oppidum cum tractu vicino obtigerat. ex Mechtilde Ludouici Mansueti Rheni palatini filia, quæ postea vidua facta Alberto duci Austria, Friderici tertii Imperatoris fratri, nupserrat, duos filios procreauit, & totidem filias: Ludouicum quartum, qui iuuenis obierat: & Eberhardum cognomento Barbatum, primum Vuirtenbergiæ ducem. Filiarum Elisabeta Ioanni comiti à Nassau & Sarprukh primum, postea Henrico comiti à Stolburg nupserrat: Mechtildis verò, Ludouico iuniori Hassiæ landgrauio fuit iuncta, vnde Vuilhelmus landgrauius processit. Is cum coniuge Mechtilde cœnobium Cartusien. Gutelsteyn eregionè castri Hohenaaurach fundauit, vbi & post mortem sepelitur, anno 1456. Ibidem & coniunx deponitur Mechtildis, quam diximus secundis nuptiis Alberto Austriaco nupsisse. quæ obiit ante secundi mariti obitum, anno 1482.

18 EBERHARDVS sextus, cognomento Barbatus, Ludouici tertii ex Mechtilde palatinissa natus, primus suæ stirpis Vuirtenbergiæ dux, in comitiis Vuormaciensibus à Maximiliano Augusto creatus, anno Salutis nostræ 1493. habuit in matrimonio Barbaram Mantuanam marchionissam, admodum pinguem fœminam: quæ illi ob pinguedinè vnicum filium vix pepererat, & filiam vnam, in iuuentute mortuos: etsi illegitimo thoro Ludouicum procreasset, doctorem legum, & dominum à Greiffensteyn, sepultum in Guetl-steyn, anno 1495. Is est, qui doctorum omnium Meccenas fuerat, & Capnionem atq; Nauclerum fouerat: quorum consilio Tubingensem academiam auspicatus est, sepultus in S. Petri cœnobio apud Schuenpach, sua fundatione, anno Redemptionis nostræ 1496. vxor verò Mantuana in Kirchaym deponitur.

19 EBERHARDVS septimus hoc nomine, filius Vdalrici septimi, cognominati *Gos nießwurz*/ patruo Eberhardo Barbato sine filiis extincto à Maximiliano Imperatore substituitur in ducatu Vuirtenbergiæ: & ab eodem, ducatu iterum priuatur ob tyrānidem, anno Salutis 1498. qui obiit postea in exilio apud Rheni palatinum, anno 1504. Habuit verò in coniugio Elisabetam, filiam Alberti marchionis Brandeburgensis, quæ in Niertingen dote sua mansit, marito exacto. De hoc præterea fertur, quòd Henricum comitem Montis Belgardi, cognatum suum, aliquando cæpisset.

20 HENRICVS quartus hoc nomine, frater Eberhardi, ex Vdalrico duce cognominato *Gos nießwurz*, ex coadiutore Moguntino à Maximiliano dux Vuirtenbergiæ constituitur, fratre pulso. qui ex Elisabeta comitissa de Bitfch Vdalricum nonum genuit: & ex altera coniuge Barbara, Henrici comitis à Salm filia, Georgium comitem Montis Belgardi, qui adhuc in viuis est, ac Mariam filiam suscepit. Is aliquando à Carolo duce Burgundia, dum adhuc puer esset, captus fuerat, & iterum liberatus. Priuatur & is ducatu, vt frater, & in castro Hohenaaurach in custodia vitam finiuit, anno *

21 **VDALRICVS** nonus, Henrici quarti filius, quem nostra ætas gubernantem Vuirtembergiæ ducatum vidit. Is ex Sabina, Alberti ducis Bauariæ & Kunigundis sororis Maximiliani Cæsaris nata, Christophorū tulit, qui modò rerum potitur: quam tamen falsò accusatam repudiauerat. Itaque & ob hoc, & quòd tyrannidem in suos exerceret, imperioq; infestus esset, à confederatione Sueuica ducatu pellitur, anno 1522, quem tamen cum in exilio fuisset, & in Tuiel arce latuisset duodecim annos, auxilio landgrauii Hassiæ Philippi, iterum consequitur, anno 1534. Quo, vt hæreditario domus Austriæ, quòd contra Carolum & Ferdinandum Cæsares conspirasset, anno Salutis humanæ 1546. rursus de iure cecidisse dicitur. Obiit veterno, anno incarnationis Domini 1550.

22 **CHRISTOPHORVS**, filius Vdalrici, ex Cazimiri marchionis Brandeburgensis filia, progeniuit Eberhardum, & alios. de quo, cum adhuc in viuis sit, scribere super se deo.

GENEALOGIA MARCHIONVM DE HOCHBERG, Sueuorum: vnde originem ducunt comites de Haigerloch & Hohenberg, marchiones Veronenses, Badensesque, atq; etiam duces à Schiltach. Quorum lata erat per totam Sueniam ditio, vsque in Brisgouiam: videlicet ad Neccarum, Rotenburgum, Ehinga, Horb, Haigerloch, Hohenberg, Vuilperg (quo loco eius familia conditorium cernitur) tota vallis Nagoltall, Neckertall, Bulach oppidum cum castro, Zobelstain, Kirchperg, Vvurmlingerperg, Schemperg, Glatten. Habebant quoque secus Danubium, agros oppidaq; Reylingam, Munderkyngen, & Fridingen. Et in Nigra sylua Bynzdorf, Treiburg, & totam vallem Kynztall. Denique ad Rhenum in finibus Brisgania, vbi sedes marchionatus fuerat, illorum comitum ciuitates & castra fuere, Hochberg, Sulzberg, Susenberg, Rætelen, Klynge, Groczingen, Siczenkilch, Vveiffenekh, & alia multa, de quibus dicere longum esset.

1 **HACHO** à Carolo magno, in cuius castris vir fortissimus militauit, primus omnium beneficio agrum Hochbergensem adeptus est, inter Friburgū & Basileam, vbi & castrum construxit, atque à nomine suo Hachbergum nuncupauit. Ab hoc Hachone Germanis prouerbum mansit. vbi enim de sæuo homine ac truculento loquimur, dicere solemus, *Dupist ain wilder hach*. Hic multi huius familiæ alumni desiderantur.

2 **ERCHONBALDVS**, testis adducitur sub nomine comitis ab Hochberg, de anno 1120.

3 **WECZIL O** & Adalbero, anno Salutis 1140. à Friderico primo, vt quidam volūt, deficientib. comitib. de Hochberg, substituti fuere: & cum antea fuissent marchiones Veronenses, Paduanique, ex Italia in Germaniam translati ab eodem Cæsare, vt obsides marchionum veterem titulum retinuerunt. Concesserat autem illis Fridericus ditionē, quam Cunrado ac Berchtoldo Zaringensibus ademerat, proscripitis videlicet, quòd se profapia ducum Sueuiæ ab Hohenstauffen subinde opponerent, & ducatum Sueuiæ nūquam non & occultis consiliis & aperto Marte ambirent, affectarentque.

4 **HENRICVS**, comes de Haigerloch (dubium an illius stirpis fuerit) quòd Cunradum Sueuiæ ducem aduersus Lotharium Cæsarem electum tueretur, in castro suo Hohenberg prope Roteuillam, atque idcirco & castrum & oppidum Roteuillam Lotharius obsidione cinxisset, mortuo mox illo, Cunradus in imperio nullo amplius impediēte, vbi confirmatus erat, multis priuilegiis agrisque accumulatur: quo tempore & cameræ Iudicium, vt vocant, in remunerationem damni perpeffi, idem Cunradus Roteuillæ constituit.

5 **ALBERTVS**, filius Vueczilonis fuerat: qui à Chunrado tertio, sub titulo marchionis ab Hochberg, vnà cum patre Vueczilone in literis citatur de ann. 1140. Progenuerat verò duos filios, Fridericū & Rudolphū: quorū vltimus sine hærede iuuenis obiit: Fridericus verò floruit circa annum 1179. à quo vnum stemma comitum de Hohenberg & Haigerloch defluxit, qui inter Neccari fontes ac Danubium ditionem extentam habebāt. De quibus seorsim suo loco dicemus, in paragrapho comitum Hohenbergensium.

6 **BURCARDVS** & Vuernherus fratres (dubium an Alberti marchionis germani extiterint) floruerunt anno Domini 1188, ac Vuernheri stemma quidem in filiis Vuernhero & Arnesto desit. Burchardus verò alterum Burchardum procreauerat, æquē marchio ab Hochberg, atque comes ab Hohenberg & Haigerloch nominatus.

7 **ALBERTVS** & Rudolphus, Burcardi primi filii extiterunt, ambo & marchiones ab Hochberg, & comites ab Haigerloch ac Hurmingen. quorum Albertus ex comitissa ab Habsburg procreauit Hermannum, Ioannem, & Rudolphum. Rudolphus verò ex comitissa à Vuerdenberg Rudolphum tertium, Hugonem & Henricum progenuerat. Is est, qui

qui cum Eberhardo comite à Wirtemberg bellum gesserat, & destruxerat Mogingen, Gruenuiler, & Pfallmicz.

8 **BURCARDVS** hoc nomine tertius, secundum quosdam primi, secundum alios secundi filius. is vero ex comitissa à Friburg Burcardum quartum tulerat. fuit fororius Rudolphi Habsburgensis Cæsaris, & ab eo in diplomatibus fororius nominatur comes ab Hohenberg.

9 **HERMANNVS** Alberti filius, Henricum secundum tulit. cuius frater Rudolphus ex comitissa à Rœtel & Sufemberg nihil progenuerat. Circa hæc tempora floruit & Henricus primus, Rudolphi filius, occisus in ditione Curiensi, sepultus in cœnobio Salmarsuilla.

10 **HENRICVS** secundus, Burcardum quartum progeniuit: & is Fridericum, de quo mox dicturi sumus. Is Henricus marchio de Hochberg nominatur in diplomate, datò à Rudolpho Habsburgense Cæsare.

11 **RVDOLPHVS** tertius, primi filius, cuius tumulus in Ehingenfi cœnobio cernitur: ex Nassouienfi comitissa Othonem primum progeniuit.

12 **BURCARDVS** quartus, tertii Burcardi filius, ex Tubingenfi palatinissa Albertū tertium progeniuit.

13 **ALBERTVS** tertius, Burcardi quarti filius, cui in diuisione cum patris & patruelibus, fratruelibusq; ditio secus Neccarum amnem obuēnit, & vallis Obbrechtall in Alsatia, quam Annæ sorori suæ in dotem dederat, Rudolpho comiti Habsburgensi collocatam, huic qui posterius in Cæsarem electus fuit, ac domus Austriacæ conditor extitit. Porro is Albertus occiditur in suo comitatu Haigerloch prope Neccarū, ab Othone duce Bauariæ, properante in auxilium Adolpho regi, aduersus Albertum Austriacum itidem electum Cæsarem pugnaturus: cui, vt ex sorore nepoti, Albertus comes fauebat, & idcirco iter hostibus præcludere nitebatur. Progenuerat vero ex nescio qua vxore Albertum quintum, cognomento Rostman.

14 **BERCHTOLDVS** (dubium cuius natus fuerit) in diuisione cum cæteris fratruelibus, patruelibus, ac patris: nimirum Hohenburgensem comitatum prope Roteuillam obtinuerat. Siquidem in literis à Friderico secundo ducibus Styriæ concessis, is testis citatur sub nomine comitis ab Hohenberg, post Henricum regem Siciliae, & marchionem Manfredum, de anno Dominicæ incarnationis 1248.

15 **FRIDERICVS** hoc nomine primus, Burcardi quarti filius, & Henrici secundi nepos, ex diuisione cum fratruelibus, patruelibus & patris, castrum Hochberg, vnde tota ea profapia marchionis titulum vsurpabat, tenuerat. Procreauit vero ille quatuor filios: Burcardum quintum, Rudolphum sextum, Egonem & Thiemonem. Floruit sub Rudolpho Cæsare.

16 **BURCARDVS** sextus, Friderici filius, ex comitissa à Vayhingen, duos Albertos procreauit: quorum alter Rotenburgum ad Neccarum construxit, & multos filios filiasq; reliquit: videlicet Albertum quartum, Rudolphum quintum cognomento Seniores, Rudolphum sextum Iuniorem nomine, & comitem in Horb, quam Rudolpho Cæsari Habsburgensis stirpis cognato vendiderat: & Henricum tertium. Filiarum Irmengardis Wirtembergensi comiti, Margaretha Ludouico seniori comiti ab Ottingen nuptæ fuere.

17 **ALBERTVS** septimus, sexti videlicet filius, qui vltra marchionis titulum, landgrauium se quoque Brisgouia scribebat: cuius tutores, Henricus videlicet & Rudolphus, vendiderunt comitatum Hohenberg, & oppidum Rotenburgum ad Neccarum amnem, Rudolpho Habsburgensi, tum agenti Cæsarem. à quo, vt alia cuncta, ad Austriæ principes deuoluta sunt: in quorum ditione atque obsequio in hunc vsque diem manent.

18 **RVDOLPHVS** hoc nomine septimus, Alberti septimi filius, obtinuerat castrum Hochberg, & comitatum Sufemberg, postquam Hohenburgensis esset iam comitatus diuenditus.

19 **ALBERTVS** octauus, cognominatus Rostman, Alberti non septimi superioris, sed tertii filius, ditionem secus Neccarum, hoc est comitatum Haigerloch, cum oppidis Rotenberga, Horb, Ehinga, Wildperga ac Nagilta, in diuisione cū patruelibus & fratruelibus possederat. Qui cū terram sanctam inuisisset, atq; in Asia aliquandiu moratus fuisset, cū sacro quodam morione Cappadocia reuersus domum, multos iocos risu ac memoria dignos designauit: quorum aliquos Cuspinianus recenset. Progenuerat vero ille Walterum, qui Henricum septimum Imperatorem in Italiam secutus erat: & Albertum nonum, qui ex canónico Constantienfi atque Argentoratensi, & parcho Ruspacensi

in Austria, in præfulem Constantiensem electus fuerat. Quo sponte cedens, Ludouici quarti Cæsaris Bauari cancellarium egit. quo mortuo, cum se ad Clementem sextum contulisset in Italiam, ab eodem episcopus Frisingensis in Bauaria designatur. Huius ex fratre nepos, Vuernherus videlicet, postremus paternæ lineæ, interfuerat prælio gesto inter Fridericum Austriacum, & Ludouicum Bauarum, pro fascibus Imperii.

20 OTHO filius Rudolphi tertii, Sufenburgensis comitatus partem possidebat circa annum nostræ Redemptionis 1330. Et ex comitissa à Werthaym procreauit Rudolphum octauum, qui ex Margaretha comitissa de Thierstain Sigismundum paternæ lineæ postremum reliquerat. Siquidem is ex baronissa à Racuncz vnicam modo filiam tulerat, nuptam Georgio iuniori, semperlibero & pincernæ à Lymburg.

21 RVDOLPHVS nonus, septimi Rudolphi filius, deficientibus sensim cæteris duabus lineis, solus omnes marchionum ab Hochberg possessiones ad suam lineam reduxit. reliquit vero duos filios, Rudolphum decimum, & Albertum decimum, electum episcopum Constantiensem: in quo tamen à Nicolao de Kenczingen vincitur atque depellitur, anno currente à nato Christo 1333.

22 RVDOLPHVS decimus & vndecimus, quorū filius superioris alter fuerat, alter ex eo ipso nepos: interfuit ludis equestribus Basileæ à Lupoldo duce Austriæ celebratis, circa annum 1386. In quibus excitato tumultu à Basiliensibus, cum comitibus ab Habsburg, Kiburg, & Neuburg, capitur.

23 RVDOLPHVS duodecimus, & Burcardus septimus, vno eodemque tempore florere, fratruales ambo, marchiones ab Hochberg, quorū postremus Rudolphi vndecimi filius fuerat.

24 OTHO secundus, interficitur ab Heluetiis apud Sempach, vna cum Lupoldo Austriæ duce, & aliis Germaniæ proceribus, quibus auxilio venerat anno Domini 1386.

25 OTHO tertius vir doctus, & qui multa scripsit digna memoria, interfuit concilio Constantiensi, & eligitur in præfulem Constantiensem, circa annum Salutis relatæ 1415.

26 WILHELMVS, floruit circa annum Dominicæ incarnationis 1450.

27 RVDOLPHVS tredecimus, Caroli ducis Burgundiæ præfectus ducatus Luczelburgensis, Ioanne vltimo comite Friburgense, sororio suo, sine mascula prole extincto, cōsecutus est beneficio Imperii comitatum Rœtl, Badevuiler, & Wälschneuburg.

28 PHILIPPVS, hac appellatione in ista stirpe primus Rudolphi tredecimi filius, & suæ nobilissimæ prosapiæ postremus: qui à patre non solum marchionatum Hochbergensem, ac comitatum Sufenbergensem acceperat, verū alios tres opulentos comitatus, Rœtelen, videlicet, Badenvuiler, & Wälschneuburgensem, reliquerat is vnicam filiam, cuidā Burgundo domino de Dunes desponsatam, quæ dominia Wälschneuburgum, S. Georgii, & Badenvuiler viro pro dote attulit. Reliquas vero ditiones, marchionatum videlicet Hochbergensem comitatusque Rotelensem atque Sufenbergensem, Christophorus marchio Badensis, vt cognatus, ac de illo stemmate quoque descendens, ab Imperio impetrauit: cum quo ante mortem, videlicet anno 1503, inierat Philippus contractum literis scriptis, vt quemcunque ex ambobus contingeret sine virili semine decedere, alter in bona vniuersa succederet. Hodie adhuc duces Austriæ, & domini de Dunes Galli pro comitatu Rœtl & Sufenberg cum Badensibus in iudicio Imperiali contendunt, & ipsos se putant nō minus hæredes Hochbergensium, quam Badenses, præsertim Austriaci: vt qui præter vinculum necessitudinis, pecunia mercati fuerant comitatus Hohenbergensem, de Haigerloch, & Rotelensem.

GENEALOGIA MARCHIONVM BADENSIVM, qui à Veronensibus marchionibus, non minus atque Hochbergensibus, descenderunt.

1 HERMANNVS, marchionis Veronensis filius, obses ex Italia eductus à Friderico primo, circa annum Domini 1150, fertur primus agros beneficio Rom. Imperii eos accepisse secus Rhenum flumen, vbi hodie Badensis marchia sita cernitur, à Thermis quæ inibi pleræque sunt nomen adepta. Cuius vxor Imutha præposituram Bakhena ad Murr amne auspiciatur, pro octo Canonicis: quib. postea monachi Benedictini accessere. Is fertur habuisse sororem Iudeutham, sepultam in Bakhena, anno 1162. progenuerat vero tres filios, Rudolphum, Vuernherum & Albertum.

2 HENRICVS & BURCARDVS, marchiones de Verona, superioris Hermanni fratres extitere, quorum reperitur obiisse Burcardus anno Dominicæ incarnationis 1182.

3 ALBERTVS, Hermanni filius, filios tulit Ioannem, Henricum, & Hermannum secundū, qui in diplomatibus marchiones adhuc Veronenses nominantur, de anno 1200, 1208. Porro is Albertus interfuit conuentui Ratisponensi, quando marchionatus Austriæ in ducatum à Friderico erat primo exaltatus: diplomatique Cæsareo suscripsit, atque inibi testis citatur.

4 HERMANNVS, hoc nomine secundus, primi vtpote filius, cognomento Paruus, sepelitur in sacello diuæ Virginis apud Bachenam, in die Marcelli Papæ, xvi Ianuarii die: & post se reliquit Hermannum tertium.

RVDOLPHVS, cognomento Senior, Hermanni primi filius, & Hermanni secundi frater germanus, cuius titulus reperitur talis: Rudolphus Dei gratia marchio Veronensis, dictus de Baden. Is ex Kunigunde, Ottonis Senioris comitis ab Eberstain, F. filios tulit, Hessonem, Rudolphum tertium, & Hermannum sextum. Secundus Bakhena fundauit, & in Benedictinum cœnobium conuertit, anno 1295.

6 HERMANNVS, tertius hoc nomine in prosapia ista secundi Hermanni filius, ex Berchta comitissa, apud Bakhenam 14. die Septembris sepulta, filios procreauit Hermannum quartum, Wernherum secundum, & Rudolphum secundum, & filiam Agnetem abbatissam primam in Liechtall.

7 HERMANNVS quartus, ex Irmengarde filia Henrici Leonis ducis Bauariæ, quæ Fridericus primus proscripserat, Hermannum quintum, & Agnetem, Vdalrico Carinthiæ duci collocatam produxit: ex qua, Elisabetha prodiit, Alberti I. Austriæ ducis ex stirpe Habsburgensi coniunx. ratione cuius matrimonii & Habsburgenses ducatum Austriæ consecuti fuerunt, eo quod is ad Badenses à Babenbergensibus comitibus fuerat deuolutus, vt penultimo huius Operis libro sum ostensurus. Porro Hermannus ille ducatum Austriæ Imperii beneficio adeptus est, Friderico postremo Babenbergensis prosapiæ ad No-uam ciuitatem Austriæ in acie ab Hungaris interfecto: cuius filiam, post Bauaram in matrimonio habuerat: vnde Fridericum primum progenuerat Austriæ ducem, interfectum Neapoli, vna cum Cunradino postremo Sueuiæ duce, & Apuliæ rege, insidiis Pontificis & Galliarum regis, sepeliturque Hermannus in Neuburga claustrali Austriæ oppido ac cœnobio amplissimo, vt multi scribunt, veneno sublatus, circa annum 1248.

8 HERMANNVS sextus, Rudolphi primi cognomento Senioris filius, sepelitur in Liechtal Badensis ditionis monasterio, anno Incarnationis Domini 1281. relicta filia Gueta, comitis Strasburgensis vxore, quæ obiit anno millesimo trecentesimo vigesimo-septimo, sepulta in Liechtall. Huius mater fertur extitisse postremi landgrauii Alfatia filia.

9 RVDOLPHVS secundus, & Hesso, fratres Hermanni sexti, & Rudolphi primi filii: quorum Rudolphus cognomento Vuekher, ex Adelhaidæ baronissa de Oxenstain progenuit Rudolphum tertium, Fridericum secundum, Hermannum septimum, & Henricum secundum, & Ortebonem. Hesso vero, sortitus in diuisione cum fratre comitatum Baiblingensem ad Neccarum amnem, reperitur iuuisse Eberhardum, potentem illum Wirtenbergensem comitem, aduersus Henricum septimum Imperatorem: & pulsam ditione sua, multo tempore in Besikhen aluisse. Obiit vero anno Salutis 1329. qui ex coniuge Adelhaidæ comitissa de Rheynekh, nullam prolem reliquit: vel, vt alii volunt, Fridericum tertium, Hermannum nonum, & Rudolphum quintum.

I RVDOLPHVS tertius hoc nomine, ex Gueta comitissa à Neuburga Burgundiæ, Rudolphum quintum progenuit. Obiit vero Rudolphus anno 1322. & Gueta 1327. ambo in Liechtall sepulti.

II FRIDERICVS secundus, ex Agnete comitissa de Vueynsperg Hermannum octauum & Rudolphum quartum procreauit, sepultus in Liechtall anno incarnationis Domini 1333.

12 HERMANNVS, octauus hoc nomine in stirpe, quæ ex comitissa de Vayhingen nihil tulit, obiit & sepelitur in Liechtall, anno 1300.

13 RVDOLPHVS, quintus nomine isto in hac familia, cognomento Magnus, Rudolphi cognomento Vuekher ex Friderico, vel secundum alios Rudolpho quarto, nepos: ex Mechtilde comitissa de Sponhaym progenuit Rudolphum septimum, Bernhardum, & Hermannum vndecimum. Is fertur tantæ fuisse proceritatis, vt x i. pedes haberet. Obiit & sepelitur in Liechtall: anno 1372. cuius filia Irmingardis Eberhardo comiti à Vuirtenberg, Mechtildis Henrico comiti ab Hennenberg, Margaretha Henrico de Luczhaym, & altera Margaretha Schaffhardo comiti de Leyningen nuptæ fuere.

14 RVDOLPHVS quartus, Friderici secundi filius, cognomento Hesso dictus, ex

Ioanna comitissa à Montebelgardi Hermannum decimum, & Rudolphum sextum tulit. Obiit anno 1335, sepultus in Liechtall cum filiis.

15 HERMANNVS decimus, Rudolphi quarti filius, obiit anno 1338, sepultus in Liechtall.

16 RVDOLPHVS sextus, quarti filius, ex Maria comitissa ab Ottingen, sorore Friderici & Ludouici comitum, Fridericum quartum, & Rudolphum octauum progeniuit. Quorum Fridericus cum ex Agnete comitissa à Truhendingen nullam prolem ferret, lineam patris terminauit. Cuius pater Rudolphus obierat anno Domini 1348. sepultus in Liechtall.

17 RVDOLPHVS septimus, quinti filius, obiit iuuenis ante patrem, anno 1162. sepultus in Liechtall.

18 RVDOLPHVS nonus, septimi frater germanus, & quinti filius, qui in diuisione cum fratribus Phortzhaym possederat: obiit anno Redemptionis humanæ 1391, sepultus in Liechtall.

19 BERNHARDVS hoc nomine in stirpe ista primus, quinti Rudolphi filius, & septimi ac noni frater germanus, ex Anna comitissa ab Ottingen multos liberos vtriusque sexus procreauit: videlicet Bernhardum secundum, Iacobum primum, & Rudolphum decimum. Filiarum Beatrix Emichoni comiti à Leyningen, Margaretha Adolpho comiti à Nassau, Agnes Gebhardo comiti de Slesuigg in Dania: Vrsula primo Gotofrido comiti de Zigenhaym, & deinde secundis nuptiis Vdalrico duci à Dekh, Anna quoque Ludouico baroni de Liechtenberg, collocatae fuere. Agnes duci Silesiæ desponsata, matrimonium occulte contraxit cum Ioanne barone de Hevuen: ob quod carceri mancipatur. Fuit & altera Margareta, quæ cum dominum à Pfenyngen maritum consequi non posset, dolore animi cœnobio Pforzensi se inclusit. reliquæ duæ virgines obierunt, Brigida & Mechtildis. Ipse vero Bernhardus pater obiit anno incarnationis Domini 1431, sepultus in Baden.

20 BERNHARDVS secundus hoc nomine, superioris primi filius, obiit sine prole, sepultus in Liechtall, anno 1424.

21 RVDOLPHVS decimus, Bernhaldi secundi frater, & primi filius, moritur sine prole, & sepelitur in Liechtall, anno Salutis 1425.

22 IACOBVS, superiorum frater, & ipse Bernhaldi primi natus, ex Catharina filia Caroli Martelli ducis Lotharingiæ, nepte Rudperti Cæsaris, vnicam filiam progeniuit, Margaretham, Alberto Brandeburgensi marchioni nuptam: & sex filios, videlicet Bernhardum tertium, Ioannem, Georgium, Marcum, Bernhardum quartum, & Carolum primum. Quorum Georgius in episcopum Metensem postulatur, anno 1458: obiit 1484. Ioannes in archipræsulem Treuirensis eligitur, anno 1456: obiit anno 1496. Marcus quoque ex canonico Metensi primo in Argentoracen. præfulē, postea in Coloniensem archiepiscopum, & postremo in Leodiensem antistitem sustollitur: obiit anno 1478, sepultus Argentorati in proprio sacello. Præterea cæteri filii, Bernhardus tertius obiit puer, anno incarnationis Domini 1431. sepultus in monasterio Herrnalbn. Bernhardo quarto vero, qui Friderici tertii Imperatoris fuerat curialis, Magdalena Caroli septimi Francorum regis nata desponsatur: sed obierat in Pedemontis, ante nuptias, anno Salutis 1458.

23 CAROLVS, Iacobi filius, frater germanus Marci, Georgii, & Ioannis episcoporum, & duorum marchionum qui Bernhaldi nomen gerebant. Is ex Catharina Friderici tertii Imperatoris, ducisque Alberti, Austriæ principum, sorore, progeniuit Fridericum quartum, qui fuit episcopus Traiectensis: Albertum & Christophorum. Filiarum Catharina Georgio comiti à Vuerdenberg, Lymburgis Engelberto comiti à Nassau & Breda in Brabantia nuptæ fuere: Margaretha vero abbatissam in Liechtall egit, & obiit 1495. Porro Carolus comitatus Sponhaimensis portionem deficiente stirpe impetrauerat, circa annum 1453. eo quod proauus Rudolphus magnus ex Sponhaimensi comitissa stirpem continuasset. idem capitur à Friderico Rheni palatino, vna cum fratre Georgio Metensi episcopo, qui postea in Coloniensem archipræsulem electus fuerat. Obiit vero anno Salutis 1475, cum XXI. annos gubernasset. Vxor vero, quæ erat Austriaca, rebus humanis eximitur anno 1490.

24 ALBERTVS, secundus hoc nomine in ista prosapia, filius Caroli ex Austriaca: is marchiam Hochbergensem primus in fidem accepit, cessante tum marchionum Hochbergensium, qui de eodem capite procedebant, stemmate. Obiit anno Salutis 1488, ex vulnere, quod in obsidione Brugensis in Flandria ciuitatis acceperat, dum Maximilianum Cæsarem custodia liberat. Sepelitur Brügis, in choro.

25 CHRISTOPHORVS, Alberti secundi frater germanus, & Caroli ex Austriaca filius, ex Otilia comitissa de Kaczenellenbogen, xv liberos suscepit: videlicet Bernhardum quintum, Philippi regis Castellæ Maximiliani filii aulicum: Georgium secundum, qui obierat infans, anno 1494: Wolfgangum, qui item puer obiit anno 1489: Ioannem tertium, qui infans obiit, anno 1490: Rudolphum, canonicum & cancellarium Metensem: Carolum, canonicum Treuirensis & Argentoratensem: Christophorum, canonicum Coloniensem & Argentinensem: Philippum secundum, & Arnestum primum. Filiarum, Beatrix Ioanni Rheni palatino de Hunsruk, Sibylla comiti de Sarvuerden, Rosina Francisco Vuolfgango comiti de Zolern, collocantur: Maria abbatissam egit in Liechtall, Otilia in Pfortzheim, quæ obiit anno 1490.

26 PHILIPPVS, secundus hoc nomine, qui anno natus fuit 1479, cum diu in Gallia moratus fuisset, tandem vxorem duxit Elisabetam, Philippi Palatini Rheni filiam, viduatam à Philippo Hassiæ landgrauio. Sed ex ea prolem non habuit.

27 ERNESTVS, frater Philippi, & Christophori filius, postquam Parisiis cultum ingenii cepisset, tandem vxorem duxit Friderici marchionis Brandeburgensis filiam. nascitur anno Salutis 1482. progeniuit vero Albertum & Bernhardum sextum.

28 ALBERTVS, secundus filius Ernesti, reliquit duas filias: quarum vna nupsit Vuilhelmo duci Bauariæ, mater Alberti ducis, qui modo rerum potitur in Boiis: altera vero nupsit Gabrieli Salamancæ, comiti Ortenburgensi apud Carnos designato, Hispano.

29 BERNHARDVS sextus, Ernesti filius, & Alberti secundi frater germanus, Carolum progeniuit.

30 CAROLVS secundus, progeniuit Martinum & Christophorum.

31 MARTINVS, & Bernhardus, atq; * nostra tempestate clarent, quorum habet Martinus in matrimonio * Cazimiri Brandeburgensis filiam.

GENEALOGIA MARCHIONVM SCHVEVIÆ D. Ransburg, qui fundatores sunt Vrsinensis cœnobii prope Kaufburen, oriundi à Vuernhero comite à Rokensteyn, fundatore cœnobii Betahusensis.

1 RVDOLPHVS & Adolphus florere circa annum Salutis nostræ 1130.

2 HENRICVS, cum Henrico sexto Imperatore profectus in Apuliam, ibidem præfectum egit circa annum Domini 1190. primus fundator Vrsinensis cœnobii. progeniuit tres filios, Gotofridum, Vdalricum, Berchtoldum siue Gerholdum: & filiam Irmengardim, Henrico Vuirtenbergensi comiti nuptam, sepultam in Kaufburen oppido.

3 GOTOFRIDVS patri Henrico in marchia Ranspergeni successit, sepelitur in cœnobio Ottenburen. Cæterum huius familiæ quoque Godofridus & Rudolphus leguntur iuuisse Vuelphonem iuniorem, aduersus Hugonem palatinum Tubingensem, in recuperando comitatu Calbeni, imperante Friderico primo.

GENEALOGIA MARCHIONVM BVRGOVIÆ, quorum primordia repetuntur à comitibus de Berge & Schelklingen, cuius extant rudera castris prope oppidum Ehingen. Quorum erant insignia haud multum dissimilia ab his, quibus Polhaymensis barones in Austria gaudent, sectionibus albis rubrisq; per transversum ductis distincta. Porro marchionatus iste hodie Austria principibus paret, inter Augustam Vlmamque octo miliariorum spacio extentus. continet valles insigniores Reischna, Synketall, Smutertall, Zusamtal. in quo districtu olim comitatus insigniores fuerant, Rokhenburg, Schwabek, Kirchperg: hodie oppida castraque cernuntur, Burgouia, Gunzburger, Ietinga, Knoringa, Zimhusen, Zusmarhusen, Vuallehusen, Gersthusen, Leyphaym, Tierdorf, Vsterbach, Biberbach, Aurbach, Vishbach, Reysseperg, Vuellenburg, Mathesies, Lamerdingen, Ahelstingen, Norndorf, Czufnekh, Aterbang, Hiltetbang, Seiferperg, Dunkelsherben, Oberndorf, Schmyhen, Burtetbach: cum cœnobiiis Betahusen, Rokenburg, Vrsperg, Ottefsteten, Salmshouen, Reitenbach, Schonfeld & Biblingen.

1 HENRICVS, marchio Burgouia, floruit circa annum Domini 1218. obiit anno 1260. Progeniuit duos filios & totidem filias: videlicet Henricum marchionem Burgouia, Chunradum comitem de Schelklingen, Adelhaidem Rudolphi comitis à Vuerdenberg coniugem, Agnetem Vdalrici comitis à Monteforti vxorem, sepultam Augustæ ad S. Catharinam, anno 1263. Huius soror Berchta, siue secundum alios Agnes, marchionissa

nissa à Bargavu, Berchtoldo à Neiffen comiti de Maursteten nupsit, mater Eulalia, coniugis Ernesti primi marescalci à Callatyn & Pappenhaym. De Adelhayde marchionissa extant literæ: In nomine Domini. Quia temporalia cum tempore variantur, ideo ego Adelhaidis comitissa de Vuerdenberg, auctoritate & consensu domini mariti mei comitis de Werdenberg, molendinum situm in Sundhaym, &c. Vt omnia & singula inconuulsa maneat ipsi, Henricum marchionem de Bürgavu iuniorem, fratrualem meum, dominum Henricum de Hochster, & dominum Hildebrandum marescalcum de Biberbach, &c.

2 HENRICVS secundus, superioris filius, vel ex fratre auunculus, secundum quosdam ex Margareta quadam comitissa progeniuit Henricum tertium, & duas filias: videlicet Agnetem comitissam à Grayspach, quæ secundis nuptiis baroni à Neiffen iuncta fuerat: & Berchtam, Hildebrando marescalco primo hoc nomine Biberbacensi iunctam, matrem Vuilhelmi & Henrici marescalcorum. floruit circa annum 1290. De hoc memorant authores, quod imperante Rudolpho Habsburgense, fuerit Augustanorum ciuium dux militaris, aduersus Rudolphum ducem Boiariæ. Electus quoque ab ordinibus sacri Imperii ad concordiam componendam inter Albertum Austriacum & Adolphum à Nassau de Imperio contententes: progeniuit duos filios, quos superuixit. Quorum alterius Alberti filius, postremus generis fuerat: Henricus ab auo, antequam moreretur, in principatu substitutus est.

3 HENRICVS, hoc nomine tertius, secundi filius, reliquit Henricum vltimum, sepultum in Betahusen: & duas filias, quarum altera comiti à Leonsteyn nupsit, circa annum Domini 1330. altera vero sepelitur in cœnobio Sessingen, cuius erat benefactrix, anno Domini 1350.

GENEALOGIA DVCVM DE VRSPLINGEN, & Marchionum à Schiltach, qui à Spoletinis marchionibus exulibus descendebant, quemadmodum & barones de Rapoltensteyn, & barones de Vuinsperg. Habebant in insignibus albis tres rubros minores clypeos, quæ & Vuinspurgenses & Rapoltensteynenses gerunt, sed inuersis coloribus: qualia passim videmus pictores arma siue insignia artis usurpare, ab insignibus illis pictoribus artificio transmissa, quos ante patrum memoriam vocabant Die iunthern von Prag! qui extremam manum turri Argentoratensi indidere, & quibus ob ignominiam quandam à dominis à Rapoltensteyn irrogatam, gentilia familia Rapolsteynensium illa ipsa insignia Sigismundus Imperator confirmauerat.

1 ANONYMVS quispiam dux de Vrsplingen & Schiltach, reliquit Celestinam filiam, Rudolpho hoc nomine tertio marescalco à Pappenhaym nuptam, circa annum 1320.

2 ANONYMVS secundus in ea stirpe legitur habuisse in matrimonio ducissam à Tekh, ex qua genuit Chunradum & Agnetem.

3 CHUNRADVS, dux siue marchio de Vrsplingen, & Schiltach, ex Decensi ducissa genitus.

4 REYNHARDVS, dux ab Vrsplingen & Schiltach, interfuit concilio Constantiensi.

GENEALOGIA PALATINORVM TUBINGENSIVM, unde comites de Tubingen & Herrenberg defluerunt. Ad quorum obsequium pertinebant, Tubinga ad Neccarum amnem, cum proximo agro, Blautal, Vilstall, valles notissima Wuirtenbergia, cum castris eorum finium Gernhausen & Blauvbüren, ubi & cœnobium condiderunt. Habebant hi palatini in Brisgouia pariter arcem ac dominium Liechtenekh, & in Rhatia castrum Rukh, unde & primordia petunt, à comitibus videlicet de Rubro vexillo Rhatia altæ, à quibus & Montfortii comites, Vuerdebergenses, Brigantini, Veldkirchenses, atque de Rheynekh profecti sunt. Horum palatinorum multe supersunt fundationes, videlicet Blauvbüren in Vilstal, Bebenhusen prope Tubingam, Anhusen in valle Brentiana, & Martall ad Danubium, ubi & tumuli ipsorum visuntur.

1 HVG O, comes palatinus Rhatia altæ, dominus castri Rukh ibidem: de quo proverbium ortum est, *Hiet dich Rukh/das dich Herrnhusen nicht erdruffh.* Is primum auitæ in Rhatia ditione Tubingam Neccari adiecit, cum proximis agris.

2 ANSHELMVS, sub Urbano secundo pontifice maximo fundauit cœnobium Blavubeurn, supra Vlmam in valle eiusdem nominis. Habuerat fratres, Hugonem & Sibotonem: quorum Siboto solum successionem tenuit. Anshelmus vero progeniuit & ipse filios Henricum & Sibotonem secundum, sed hi sine liberis decesserunt.

3 SIBOTO, frater Anshelmi, ex comitissa Alfatiana Adelhaide Wernheru & Sigefridum tulit: quorum Sigefridus Hermannu procreauit, qui monasticen professus est in cœnobio Blavubeurn familiae fundatione, & à patre propterea miris modis locupletato.

4 HVG O, filius Anshelmi quartus, genuit Fridericum palatinum, qui similiter Blavubeurn monasterium locupletauit.

5 HENRICVS, duas habuit cōiuges: primam Adelhaydem comitissam de Enczberg: quæ profecta Romam ad Vrbanum secundum, impetrauit diploma pro cœnobio Blavubeurn. Duxit & alteram, prima mortua, filiam vltimi comitis de Kreuchgeu. Ex ambabus autem progeniuit duos filios, Chunradum & Menegoldum, quorum Chunradus vixisse reperitur anno 1120. ipse vero Henricus periit, submersus in fluuio quodam. Circa eadem tempora reperio citari in diplomatibus ab Henrico quinto, Gotofridum comitem ab Herrenberg.

6 MENEGOLDVS, Henrici superioris filius, author cœnobii Anhusen in valle Bren-ciana, anno Salutis nostræ 1126 tres filios procreauit, Walthereum episcopum, Menegoldum secundum, & Adalbertum.

7 WALTHERVS episcopus Augustanus, legitur dedicasse cœnobium Cæsareum, vulgo Kaisshaym, in finibus Norici, haud procul à Werdea Sueuica. idem fundauit collegium Canonicorum S. Georgii Augustæ.

8 HVG O, filius Rudolphi Bregantia comitis, ex Welphonis sorore, deficiente stirpe Tubingensium, vt ex eodem capite descendens, cognatis succedit. fuit potentissimus princeps, qui vno eodemque tempore cum Welfone duce Bauariæ, episcopisque Argentoratensi & Augustano & Zaringia præterea duce bellum gessit victor: cuius belli meminit quoque Urspergensis in Annalibus suis. Causa belli fuerat, quod matris hæreditatem à patruo Welfone repetebat. Circa annum Domini 1164. fundauit Martallense cœnobium, secus Danubium.

9 HENRICVS secundus hoc nomine in familia ista, secutus castra Friderici Barbarossa, in obsidione Romæ peste sublatus est, anno Salutis nostræ 1167.

10 HVG O, hoc nomine in nobili profapia tertius, ex Elisabeta Rudolphi Brigantini comitis filia, Rudolphum genuit: qui patris fundationi Martallensi cœnobio extremam manum indidit, anno 1171.

11 RVDOLPHVS, citatur à Wetigouone comite de Albekh, in fundatione S. Michaelis Vlmæ, de anno 1183. Ipse est, qui Bebenhusium ditissimum Cisterciensis professionis prope Tubingam monasterium exorsus fuit, anno Salutis relatæ 1181.

12 RVDOLPHVS, hoc nomine secundus, primi scilicet filius, altare reperitur sancti Iohannis Baptiste in Blavvbüren adornasse, & aduocatum quam vocant cœnobii eiusdem resignasse, anno Salutis 1267.

13 GOCZO, & Wilhelmus, comitatum Tubingensem comiti Wirtenbergensi pignoris loco tradiderunt, circa annum 1342.

14 VDALRICVS interficitur in prælio Reutlingensi, quo Eberhardus comes Wirtenbergensis à ciuitatibus erat Imperialibus victus, anno videlicet 1378. Reperiuntur quoque huius nobilis generis Clara & Margareta egisse abbatissas in Buchouia Sueuicæ, circa annum Domini 1443. Porro supersunt hi adhuc palatini comitum appellatione contenti in Brisgouia: haud procul à Kenczinga oppido castrum possident Liechtenekh nomine. Hodie Chunradus comes viuuit, cuius pater erat qui in hanc usque diem pro ditione Tubingensi coram iudicio Imperii cum principibus Wirtenbergensibus iure contendunt.

GENEALOGIA LANDGRAVIORVM Alsatia & Brisgouia, comitum ab Alperg & Habisburg.

1 SIGEBERTVS, rex Austrasie, Dagoberti Francorum regis illius filius, qui ob redditum visum filia suæ cæcæ nata, a S. Florentio Scoto episcopo, desolatas quodam Romanorum episcopales sedes Moguntiacensem, Nemetensem, & Argentoratensem renouauit, atque magnifice dotauit: easdemque Borbetomagensi cathedræ, quæ postea corrupte Bormatia nuncupata fuit, iure Ecclesiastico subiecerat. Porro sacris vadis perluitur ab Amando Traiectensi episcopo, anno 623, in Eifnaburgensi castro sub Ruffacum urbem. Qui postea interfectus ab apro in venatione, a beato Arbogasto episcopo Aquitanicæ ad vitam reuocatur. ob quod magnam partem Alsatia episcopatu Argentoratensi, cui post Amandum idem Arbogastus præfectus fuerat, Dagobertus rex donauerat: qui exinde ager Munus datum, & vulgo hodie corrupte Mundat dici ceptus est.

2 **SIGEBERTVS**, superioris filius, cum mortuo Childperico fratre, peties quem ius regni fuerat, in filios mortui Theodericus rex fratruelis, potitus summa rerum, sciret: fuga sibi tum quoque Sigebertus ille consulens, ad Gotofridum & Gundaldum Fracorum duces in Germania abscessit: atque ibi tandiu lauit, vsq; dum Lotharius Childperici filius, qui superstes fuerat, & gladium tyranni euaserat, sublimatus in regno fuisset. Is patruum suum Sigebertum ab exilio reuocans, ducatum illi Alemaniae in orientali meridionalique Austrasiae parte situm concessit. Vbi postea landgrauatus Alsatiae & Brisgouiae coepti sunt distingui. Quibus filii Sigeberti praesse occoeperunt, a constructis castris, comites quoque ab Alperg & Habisburg & Egeshaym nuncupati. Sub quorum ditione atque obsequio fuere Brisgouia, Mortnouia, Alsatia, Wilertall, cum oppidis atq; castris Kuppheym, Bert- 10 hufen, Sundhouen, Hugoshouen, Zozykouen, Kroczingen: cum decem ecclesiis, Wiler, Myrhingen, Buchingen, Wirtilimbach, Sponbach, Tunfal & Laufen. A quibus locis atq; agris, paulatim accessione fortunae comites Alpergenses vsque in Ergouiam, & inde vsque in Sueuiam, postremoque in Pannoniam vsque ditionem extenderunt, comites iam ab Habisburg denominati, & Alsatiae landgrauii. Alii vero a Theodeberto, qui dux Alsatiae fuerat Sigeberti quoque filius, descendentes comites ab Egeshaym, Alsatiae item landgrauii, vsque in Lotharingiam, indeque in Brabantiam vsq; & Flandriam agros possederunt, comites deinceps Louanienses Flandriaeque appellati.

3 **OTBERTVS**, comes ab Alperg, ex comitissa de Rorimunde procreauit Bobonem landgrauium primū, Reinbertum, Otbertum, fundatores S. Trudberti monasterii in Ni- 20 grafylua, quod sub annum Domini esse coeperat 642. & Ethonem primum, abbatem diuitis Augiae, a beato Pyrminio episcopo Meldensi constitutum circa annū Salutis 734. Is Etho abbas vocatus postmodum ad abbatiam vallis S. Gregorii, post Wadelfridum antistes Argentoratensis constituitur, anno currente 765. vbi Ettenhaym munster coenobium fundauit, & oppidum Ettenhaym construxit. Porro Otbertus primus in iugis Vasagi montis, Romerico, vulgo Romersperg, Auendum castrum condidit, haud procul a thermis Plumariensibus, vnde successores comites ab Auendsperg denominati fuere. Quae vox posterius corrupte a Germanis pronunciata fuit, Absperg. Idem praeterea Otbertus fratrem dicitur habuisse Ruthardum ducem Alsatiae, cui vxor fuerat Irminissa a Schvarczach & Weif- 30 senburg, a quo comites ab Egeshaym descenderunt. licet hunc alii ab Athicone S. Otiliae patre deriuent, Alemaniae duce.

4 **BOBO**, vel Bebo, primus landgrauius Alsatiae, siue Edelsassiae, hoc est nobilis sedis, construxit ibidem, a suoq; nomine denominauit, Bobelhaym, & Bobenviler. Cuius frater Otbertus Brisgouiam sortitus, ad Neomagum annem beatum Trudbertum a latronibus occisum sepeliuit, ac templum desuper construxit, quod in monasterii amplitudinem posterius creuit. Ipse quoq; Bobo de latronibus supplicium sumpsit.

5 **AMPRINCTVS**, filius Bobonis landgrauii, fratrem habuit Rotbertum, vel secundum alios Rotherum, comitem ab Alperg: & sororem Erentrudem, comitissam a Geus. Progeniuit vero Otbertum secundum, quem aliqui annales Etbertum appellant.

6 **OTBERTVS** secundus, Amprinchi filius, ex comitissa Sabaudiae 5 filios progeniuit, 40 & duas filias: videlicet Luitfridum, Hunifridum, Reinbertum, Gelbonem, & Ampertum siue Amprinchtum secundum: filiarum Dorothea Carolo comiti a Salmis in Lotharingia nupsit, altera vero Luitfrido Sundgouiae comiti, Eberhardi ducis Alemaniae Murbacensis fundatoris fratri, & Adelberti ducis fundatoris Ebershaym munster filio, Attici ducis nepoti, cuius filiam diuam Otiliam extitisse supra dictum est. ratione cuius matrimonii & titulus Habsburgensis transit ad familiam Attici, siue Ethiconis.

7 **REINBERTVS**, filius Otberti, ex Alisa comitissa a Bouro genuit nihil.

8 **LVITFRIDVS**, frater Reynberti, & Otberti filius, ex Leutgarde coniuge Erkenbal- 50 dum filium procreauit: & duas filias, quarū Erentrudis nupsit Chunrado comiti a Stratlingen Burgundo, Rosina vero comiti a Dokhenburg. Erkenbaldus praeterea duas modo filias reliquerat, Leutgardam & Hedvigen, vxorem Rudolphi Burgundiae regis.

9 **HVNIFRIDVS**, Otberti tertius filius, ac superiorum Reynberti & Luitfridi frater germanus, ex marchionissa Italiae Leuthardum filium progeniuit. Habuit vero Hunifridus, secundum quosdam, alios quoq; filios, Radepotonem, & Beczelinum.

10 **LEVTHARDVS**, Hunifridi filius, genuit ex Erentrude Franciae ducissa quatuor na- 50 tos, & vnam filiam: videlicet Ottonem episcopum Argentoratensem, Leutfridum, Hugonem, & Hunifridum secundum. filia Hedvige comiti ab Egeshaym nupsit.

11 **HVNIFRIDVS** secundus, Leuthardi filius, ex Anastasia marchionissa a Ransperg tres filios procreauit: Brunonem papam, Landfridum & Guntramum: a quorum Landfri- 50 do ali-

do aliqui comites de Habsburga in Lauffenbergo deriuant, qui circa annos ducentos elapsos esse desierunt.

12 **GVNTRAMVS** floruit circa annū Salutis 950. & ex duabus coniugibus, vna Brigantina comitissa, & altera Itha Alberonis comitis a Kalb filia, quatuor filios suscepit: Bertolonem comitem ab Alperg, vnde comites & duces Zaringiae defluerunt: Gonczelinū: Gebizonem praefulem Constantiensem, fundatorem coenobii Weissenavv: & Beczelinum, vnde comites Habsburgenses in Ergouia descendunt, de quibus hocce capite agimus.

13 **BEZZELINVS**, Guntrami filiorum quartus, ex comitissa a Sunnenberg tres filios progeniuit, Wernherum antistitem Argentoratensem, qui Constantinopoli in legatione 10 obiit: Rudolphum, qui Othmarshaym fundauit circa annum 1060, & Eginonem filium genuit, cui vxor fuerat ducissa a Dekh: & Rapatonem fundatorem Murri monasterii in Ergouia, vnde comites Habsburgen. in Ergouia descendunt.

14 **RAPATO**, Beczelini filius, fundator Murri coenobii in Ergouia, & castrum Habsburg ibidem constructor, ex Itha ducissa Lotharingiae tres filios procreauit, & vnam filiam Richensam, comiti a Lenczburg collocatam. filiorum Otho interficitur anno 1046. Albertus obiit 1052. Wernherus, qui solus successionem tenuerat, obiit anno redemptionis nostrae 1096.

15 **WERNHERVS**, Rapatonis filius, duas habuit in coniugio claras foeminas, Hildgardem comitissam a Pfirt, & Itham comitissam a Thyerstain. progeniuit Adalbertum, 20 Wernherum canonicum Argentoratensem, quem alii ad episcopatum euectum putant: & Ottonem, qui posteritatem propagauerat.

16 **OTTO**, Wernheri filius, duas habuit vxores: primam Sibyllam a Pfirt, & alteram Adelhaidem comitissam ab Homburg: vnde genuit Adelhaidem comitissam ab Henneberg, Rudolphum secundum, & Wernherum tertium, qui successionem tenuit.

17 **WERNHERVS**, hoc nomine in clarissima familia tertius, ex baronissa a Starkenberg vnum filium tulit, Albertū ex cognomento Diuitem, hoc nomine secundum: & duas 30 natas, Richensam comitissam a Pfyrd, & Gertrudim comitissam montis Belgardi.

18 **MARCQUARDVS** comes ab Habsburg citatur inter testes in literis de anno 1131, inter alios comites Germaniae, videlicet Ioannem a Pfyrd, Wilhelmum ab Helphensteyn, 30 Ioannem a Zolern, Hartmannum a Kirchperg, Henricum a Wirtenbergh, Philippum ab Aichelperg, Eberhardum ab Ottingen, Ottonem a Buochhorn, Hugonem a Werdberg, & Diepoldum a Lechsgmynd.

19 **ALBERTVS**, hoc nomine in stirpe nobili secundus, ex cognomēto Diues Henrico quinto imperante floruit. Is ex Itha comitissa a Pfulendorf tres genuit liberos: Albertum tertium, qui sine prole obiit: Rudolphum tertium, qui posteritatem propagauit: & Berchtam, comitis a Leyningen vxorem.

20 **RVDOLPHVS**, hoc nomine tertius in preclara domo, ex Agnete Gotofridi baronis a Stouffen filia duos filios genuit: Rudolphum comitē a Lauffenberga, vnde Lauffenbergenses & postremi Kiburgenses primordia repetunt: & Albertum primum suae stirpis, Al- 40 satiae Landgrauium. filiarum Hedvige Hermanno comiti a Freiburg, & Gertrudis Ludouico comiti a Vogburg Boiario nuptae fuerant.

21 **RVDOLPHVS** quartus, qui in diuisione cum fratre Alberto quarto Lauffenbergam castrum sortitus, ex Berchta baronissa a Regensperg Wernherum & Gotofridum tulit, comites de Habsburg & Lauffenberga, sepultos in coenobio Wetingen, prope thermas Heluetiorum.

22 **WERNHERVS** quartus, Rudolphi quarti natus, comes ab Habsburg in Lauffenberga, ex Hedvige coniuge genuit Rudolphum Constantiensem praefulem, apud Auinionem a Papa Gregorio consecratum, anno 1275: Gotofridum comitem a Lauffenberga: & Eberhardum comitem a Kiburg, quem in diplomate quodam Rudolphus Caesar comitem de Habsburg appellat, cognatum suum. Quorum Gotofridus Wernherum quintum 50 & Gotofridum reliquit, comites a Lauffenberga. Ex his rursus Gotofridum Rudolphus ab Habsburg, qui postea in regem Romanorum electus fuerat, bello petiit, ob quasdam possessiones. Quo bello dominus a Tuffensteyn occisus, qui Gotofrido auxiliabatur, & castrum Tuffensteyn destructum est. Porro Wernherum secutus est Gotofridus tertius, comes a Lauffenberga: & hunc Ioannes, quem a Tigurinis captum Albertus dux Austriae ex cognomento Contractus liberauerat. Cui successit in comitatu Lauffenbergae patruelis Hardmannus Kiburgensis comes, Eberhardi, qui filius fuerat Vuernheri quarti, ex ultimo Kiburgensi, natus. Quem secuti sunt caeteri comites a tribus comitatibus nominati, Habsburga videlicet, Lauffenberga & Kiburgo, Wernherus sextus, Hardmannus secundus, Eber-

hardus secundus, Hardmannus tertius, & Berchtoldus, postremi illius nobilis diuise stirpis Habsburgensis de Lauffenberga & Kiburgo. Qui adhuc vixerant sub annu Domini 1384. postremus in humanis adhuc fuerat circa annum 1390, Ioannes nomine, cuius filiam Vrsulam comes a Sulcz coniugem nactus erat. Plura lege in Genealogia comitum a Kiburg & Rapperfvilla.

23 ALBERTVS quartus, filius Rudolphi tertii, & quarti comitis a Lauffenberga frater germanus, landgravius Alsatia ab Imperio constitutus: quem titulum antea & antecessores aliquos vsurpasse reperimus. Quatuor habuit in matrimonio claras feminas: prima Itham, Rudolphi comitis a Pfulendorf filiam, matrem Rudolphi Cesaris: secundam, comitissam ab Egeshaym, vnde Wilertall adeptus erat, & landgraviatum Alsatia: tertiam, Kiburgensem comitissam: & quartam, comitissam Montisfortis. Ex his procreauit multos liberos: ex prima Rudolphum quintum, in Cesarem Romanoru electum: ex ceteris suscepit Hartmannum, Henricum, Carolum canonicum Basiliensem, Albertum canonicum Argentoratensem, captum a Mediolanen. sub Friderico secundo, 1250 anno: & filiam Eitellio Iohanni comiti a Zolern nuptam, matrem Friderici primi Burggrauii Norinbergensis. Quos omnes nulla posteritas secuta est, adeo vt solus Rudolphus Cesar successionem tenuerit, eamq; in Pannonias vsq; propagarit, vt mox dicetur. Porro progenuerat Albertus & natus duas, Agnetem comitissam Burgundia, & Elisabetham Friderico comiti de Zolern primo burggrauio Norinbergensi locatam a fratre Rudolpho rege.

24 RVDOLPHVS, quintus hoc nomine, Habsburgensis in Ergouia comes, Alberti ex Itha Pfulendorfensi filius, ascita in consortium vitae Anna, Alberti comitis ab Hohenberg secus Neccarum amnem filia, ex ea genuit multos liberos: videlicet Albertum primum sue stirpis, Austria & Styria ducem, comitemq; Carniola: Rudolphum electum Bohemia regem, Hermannum ducem Suevia: Guetam Wenczeslai regis Bohemia coniugem, quem Sanctum dicunt: Mechtildem, Ludouico palatino apud Rhenum comiti, Bauariaq; duci: Agnetem, Alberto Saxonie duci: Hedvige, Ottoni Brandenburgensi marchioni: & Catharina, Ottoni Bauaria duci, qui in regem Hungaria postulatus fuerat, nuptui traditas. Porro in Annalib. reperi, Rudolphum Cesarem, praeter Annam ab Hohenberg matrem liberoru, duxisse & alteram vxorem, Agnetem Burgundiae comitis filiam: ex qua tamen nullam prolem suscepit. Reperio praeterea, ab hoc Cesare, antequam in Cesarem electus fuerat, sex bella confecta fuisse: & quo tempore Imperio praesiderat, quinque: videl. primum aduersus abbatem S. Galli, Wilhelmum comitem a Montfort, eiusq; fratrem Fridericum, Curientem antistitem, circa annu 1250. in quo Curientem episcopu cepit, & Eberhardus dominus ab Aspermot interfectus est, ad Balzers. Secundum, aduersus comites a Tokhenburg: in quo bello Tigurinos habuerat auxiliares, & illorum ope Vczenberg castru Tokenburgensium ad lacum Tigurinum positum expugnauerat. Tertium gessit aduersus dominos a Regensperg, qui prope Tigurum colebant: in quo Tigurini quoq; fida auxilia praestabant. Quartu gessit contra Gotofridu comitem Habsburgensem hoc nomine primu, ex cognomento a Rhynfelda & Lauffenburgo, cognatum suum. causa erat Kiburgensis comitatus, que sibi quoq; vel fratribus, ob nouercam de Kiburgensi stirpe descendente, vendicabat. Quintu contra Waltheru episcopum Argentoratensem, dominu a Geroltzekh. Sextum diuturnu illi bellum fuit cu Henrico Basiliensi episcopo, Valtrici comitis a Walschneuburga fratre: quod durauit ab anno Dom. 1262, vsque ad annum 1271: quo in castris degens, Cesar ab Imperii electoribus appellatur. causa belli fuerat Brisacum & Neuburga Rheni, que ad se pertinere episcopus contendebat. In hoc bello cum esset depopulatus valles amplissimas, Munsterthal, Granvald, Klingen, & Beninge, ad postremum Basileam quoque obsederat, circa annum 1271. In qua obsidione nuncius illi de electione adfertur, vltimo Septemb. Et sic finis bello est impositus: episcopus noningentas marcas argenti ob deuastrata Blodelshaym, Otmarfen & Rhynfelden, soluere nouo regi coactus erat: & ciues Rudolphum Aquisgranum ad coronam de more percipiendam comitati sunt, anno 1274. Gessit & bella in Imperio constitutus, Bohemicum aduersus Ottocharum regem Bohemia, pro ducatu Austriae ac Styria: in quo victor bis caeso hoste, & ad postremum occiso, filios suos Rudolphum & Albertum in Austria ducatum inseruit: id quod vltimo 2. Decadis lib. ad fidem rerum sumus profecuturi. Secundum in Imperio constitutus gessit, aduersus Rudolphum episcopum Constant. qui filius fuerat Wernheri quarti Habsburgae comitis a Lauffenberga: qui auxilio habebat Tigurinos, Vri & Schuitensem vallem. quod bellum Alberto filio Austriae duci, & Rudolpho filio Sueviae duci, ante diem rebus humanis exemptus reliquit. Qui vsi ducibus Hugone comite Werdenbergensi, & Eglone a Dokenburg comite, itemq; Kiburgensibus comitibus cognatis suis, Tigurinos diu multumq; afflixerant. Tertium ad-

mini-

ministrauit Burgundicum, Basiliensi episcopo auxiliatus, cui Brundrut e manibus Burgundi eripuit, & Melancastrum destruxerat. ab eo in Sabaudiensem arma transtulit, qui Burgundo suppetias tulerat. Quem auxilio Bernatium ac Friburgensium Vchtlandiae, quos in societatem belli exciuerat, multo tempore affixit. Quartum illi bellum fuerat aduersus Bernates circa annum Domini 1287: in quo Bernam obsedit cum 30. hominum millib. & obsidionem in annum vsq; 1289. extraxit, sed re infecta soluere illam cogitur. Quintum & vltimum illi fuit aduersus quendam, qui se Fridericum secundum Cesarem, amissum apud Nuffiam Rheni, finxerat, ac praestigiis suis aliquot comites ciuitatesque Rheni ad se traxerat. hoc nullo pene labore perfecit, Nuffia obsessa, & malefico inde ad ignis supplicium extracto.

GENEALOGIA LANDGRAVIORUM de Nellenburg.

1 BURCARDVS comes a Veringen, primus Landgravius a Nellenburg, ex comitissa Burgundiae progenuit Epponem & Dietburgim, Hugobaldi comitis a Dullingen coniugem.

2 EPPON Landgravius, ex Hedvige de Schuabenhaym tres filios progenuit, Eberhardum Landgraviu, Vttonem archiepiscopu Treurensem, qui sedit anno 1156: Echar-dum abbatem diuitis Augiae, vulgo Reichnavv, qui Romae fuit captus apud S. Dominicum, & Pontificis opera iterum liberatus, ac ad gubernacula Augustani episcopii vocatus: in itinere, antequam illi subiret, mortuus.

3 EBERHARDVS Landgravius, qui legitur concessisse Iohanni dapifero de Waldburg, partem comitatus Truchburg in Algouia: author monasterii XII Apostoloru apud Schafhusium. progenuit autem ex Itha comitissa Tubingenfi Burcardum, Albanum, & Cunradum, Landgravios.

4 CHVNRA DV S, progenuit Fridericum episcopum Constantiensem, suae stirpis vltimum, floruit anno 1390.

GENEALOGIA LANDGRAVIORVM DE Kleghauv, comitum de Lentzburg, vnde comites de Kusamberg & Sulcz defluxere.

1 RVDOLPHVS & Arnoldus, comites de Lentzburg, citantur in literis de anno 1120. Quo tempore & Gebehardus comes a Sulcz reperitur.

2 IOANNES, floruit anno 1380, qui Vrsulam Iohannis vltimi comitis Habsburgensis filiam duxerat coniugem.

3 IOANNES secundus, reliquit vnicam filiam comiti a Sulcz nuptam: ratione cuius matrimonii comites a Sulcz, landgravi de Kleghau inaugurati sunt. Quorum floruit Ale-vvicus, anno Salutis nostrae 1140. Hermannus praeterea comes a Sulcz Heluetiae praefuit, nomine Austriae principum: qui cum Basiliensibus bellum gessit, interfectus postremo ab Heluetiis anno 1408. Ceterorum conditoria cernuntur in monasterio Nigrae syluae Al-gerspach, huius profapiae fundatione. Porro comitum a Sulcz profapiam, atque eius genealogiam, nondum consequi potuimus.

RVDOLPHVS, circa annum millesimum & quadringentesimum, egit iudicem camerae Imperialis apud Rotvillam.

IOANNES, comes a Sulcz, floruit anno 1480.

RVDOLPHVS comes a Sulcz, iudex camerae Imperialis apud Rotvillam 1510.

RVDOLPHVS comes a Sulcz, nostra viuit tempestate.

50 GENEALOGIA LANDGRAVIORVM DE STV-lingen & Bar, vnde comites a Furstenberg & Freyburg defluxerunt: qui in Nigra sylua adhuc possident Kynzger tall, Wolfach, Haslach, Husen, Loffingen, Neustat: & duo monasteria, quae fundarunt, Tennebach & Fridenwiler. Habent & ad fontes Danubii dominium Wartenberg, Donneschingen, Neidingen caenobium, familiae istius fundationem & conditorium, & in Rhetia dominium Hayligenperg.

1 EGON, comes a Furstenberg, sub Carolo magno floruit.

2 N. Incerti nominis comes a Furstenberg, legitur primo ludo Martiali interfuisse, quod Henricus primus Imperator in Saxonia celebrauit, & ad illum cum sexaginta equitibus comparuisse: tam potens vel tunc illa profapia extitit.

3 OTTO, comes de Stulingen citatur in literis de anno incarnationis Domini millesimo centesimo vigesimo.

4 EGON, hoc nomine secundus in profapia ista, in matrimonio habuit Berchtoldi postremi ducis de Zaringen filiam Agnetem, & ratione illius coniugii, Friburgum, & partem Brisgouiæ consecutus est. Cuius filii diuiserunt stemma in comites à Furstenberg, & comites à Freyburg.

5 EGON tertius in diuisione cum fratre landgrauiatum fortitus est, & Furstbergensem comitatum: fratri Cunoni Friburgo & Brisgouiæ landgrauiatu promissis. Floruere vero anno Redemptionis humanæ 1200. Et Egon quidem ex baronissa de Neiffen Cunradum procreauit, Cuno vero Egonem quartum.

6 EGON, quartus hoc nomine comes Friburgensis & landgravius Brisgouiæ, qui Tamback cœnobium in Nigra sylua exorsus est, circa annum Salutis 1236. Egonem quintum procreauit, vnde comites Friburgenses recte descendere dignoscuntur. Quo tempore landgrauiatum Stulingensem administrauerat Cunradus, qui ex Sophia comitissa de Hohenzolern Cunradum secundum progenuerat. floruit circa annum Salutis 1240. à quo comites Furstenbergenses, qui adhuc supersunt, originem ducunt.

7 CVNRADVS secundus hoc nomine in familia ista, Cunradi primi filius, fratres habuit Henricum & Egonem sextum, qui stirpem sustinuit. progeniuit autem Fridericum & Egonem septimum. Quorum Fridericus citatur à Rudolpho Habsburgense Cæsare in diplomatis.

8 EGON quintus comes Friburgensis, Egonis quarti natus, ex Adelhaide à Nyffen baronissa Cunonem secundum tulit. Porro contra Egonem Friburgenses, de rectoribus domino obsequium, rebellant: qui tamen bonorum virorum intercessione domino reconciliati fuere. floruit circa annum incarnationis Domini 1293.

9 HENRICVS, comes à Furstenberg, Landgravius de Stulingen, Cunradi primi filius, & secundi frater germanus, à Rudolpho Cæsare Habsburgensi illo in bello Basiliensi sp̄sor datus erat, circa annum 1273. Possederat castrum Vrach, quod iam in ditione Vuirtenbergensi superest, vnde comites Vracenses rite defluere dignoscuntur: de quibus suo loco seorsim dicemus.

10 EGON sextus, Cunradi primi filius, secundi & Henrici frater germanus, comes de Furstenberg, & Landgravius à Stulingen, ex Catharina de Landenberg, Ioannem, Cunradum tertium & Sigismundum filios procreauit. Quorum Ioannes Lotharingam uxorem habuit: Sigismundus quoque interfuisse hastiludio, siue equestri ludo legitur, qui apud palatium Ingelheim celebratus fuerat, anno Domini 1337.

11 CVNO secundus, Comes à Friburg, & landgravius Brisgouiæ, cognatus Henrici, Cunradi & Egonis sexti, filius Egonis quinti, ex Sophia comitissa à Zolern, Egonem septimum tulit. Is vero ex Catharina de Liechtenberg Cunradum quartum progeniuit.

12 CHVNRA DV S tertius, comes à Furstenberg, & Landgravius à Stulingen, filius Egonis sexti, ex baronissa de Signau Egonem octauum & Fridericum primum tulit.

13 CHVNRA DV S quartus isto nomine in stirpe, comes à Friburg, & Landgravius Brisgouiæ, filius Egonis septimi, duas habuit coniuges: primam ducissam Lotharingæ, alteram baronissam de Signau. ex quibus progeniuit Fridericum secundum, & Egonem nonum, comites de Friburg.

14 FRIDERICVS primus, filius Chunradi tertii, comes de Furstenberg, & Landgravius à Stulingen, ex Anna comitissa de Sufenberg filiam vnicam procreauit, Annam palatino à Tubingen nuptam.

15 EGON octauus isto nomine, frater germanus Friderici primi, filius Cunradi tertii, comitis à Furstenberg, & landgravius de Stulingen, ex filia comitis Wolfgangi à Neuburgo, circa annum Domini 1368, Ioannem secundum & Egonem decimum progeniuit.

16 FRIDERICVS secundus in stirpe ista, comes à Friburg, & Landgravius Brisgouiæ, Chunradi quarti filius, ex Anna comitissa à Sufenberg, Fridericum tertium & Egonem vndecimum procreauit. fertur & alteram habuisse coniugem, comitissam a Signau.

17 EGON nonus in domo ista, frater germanus Friderici secundi, & filius Chunradi iv, comes de Friburgo ex comitissa de Walschneuburg Chunradum v suscepit. ab hoc primū defecerunt Friburgenses: quos in bello iuuerunt Basilienses, Brisacenses, Neuburgenses & Kenczingenses: & castrū Friburg destruxerūt, & postremo parta victoria de comite, eiusq; auxiliatoribus, præsule Argentinenſi comite de Isenburg, & Gerardo domino ab Eendingen, eo adegerunt Egonem, vt acceptis viginti marcis argenti, Friburgum libertate donare, & loco illius domini emere Baden vvilier cogeretur.

18 CHVNRA DV S quintus, filius Egonis noni, comes de Friburg, & Baden vvilier, vendito iam Friburgo, rerum in dominio Baden vvilier potiebatur. Iuuit Rudolphū Habsburgensem nondum Cæsarem, in bello Strasburgensi, vna cum Chunrado comite à Welschneuburga, focero suo. Ex cuius filia tulit Egonem vndecimum. Is vero Ioannem reliquit, moriturq; anno incarnationis Domini 1385.

IOANNES vero postremus comitum Friburgensium, hostis effectus Austriacis circa annum Salutis humanæ 1488. iuuit Bernates & Basilienses, & cum his obsedit Rhynfeldē. Habuit sororem, quam Rudolpho marchioni à Baden collocauerat. Qui mortuo sororio sine filiis, successit in omnes pene Friburgensium ditiones, videlicet Landgrauiatum Brisgaudiæ, comitatum Sufenberg, comitatum Rœtel, & dominium Baden vvilier. Nam paulo ante Friburgensis comitatus venditus ab EGONE nono, postea circa annum Domini 1368. ab Imperio Austriæ principibus beneficio collatus fuit. Quocirca in hanc usque diem & FRIBURGVM ciuitas, & magna Brisgaudiæ portio Austriæ principibus paret, cum non minimam in ea ipsa prouincia & marchiones à Baden ditionem vsurpent.

19 IOANNES secundus, vel tertius hoc nomine in nobili stemmate, comes à Furstenberg, & Landgravius in Stulingen & Bar, Egonis octauus filius, cum ex comitissa de sancto Georgio Hungara nullam prolem tulisset, interficitur ab Heluetiis, cum Lupoldo Austriaco, apud Sempach, anno incarnationis Domini 1386.

20 EGON decimus, Ioannis superioris frater germanus, & filius Egonis octauus, comes à Furstenberg, & Landgravius Stulingensis, ex Magdalena de Staff baronissa tres filios & vnicam filiam progeniuit, videlicet Egonem duodecimum, Henricum tertium, & Cunradum sextum. filia autem Chunrado comiti à Kirchperg nupsit.

21 EGON, duodecimus hoc nomine in profapia ista, Egonis superioris numero decimi filius, sine liberis decessit, anno Domini 1460.

22 HENRICVS hoc nomine tertius, comes à Furstenberg, & Landgravius in Bar & Stulingen, Egonis duodecimi frater germanus, & decimi filius, qui sedem ditionis in Wolfach habebat, dux militaris Maximiliani Cæsaris, interficitur ab Heluetiis prope Basileam ad Dornach castrum, quod Maximiliani Cæsaris ac Austriæ principū nomine obsederat.

23 CHVNRA DV S sextus, frater germanus Egonis duodecimi, & Henrici tertii, comes à Furstenberg, & Landgravius de Stulingen, ex comitissa de Matſch Rhæta progeniuit HENRICVM quartum, Wolfgangum, & vnam filiam nuptam comiti de Sunneberg.

24 HENRICVS quartus, & Wolfgangus, ambo Chunradi sexti filii fuere. quorum Wolfgangus ex comitissa de Salinis & Brunfels, Wilhelmum & Fridericum quartum procreauit, qui adhuc superest, quo hæc scribo tempore. Wilhelmus vero, qui Galliarum regis tubinde partes sequebatur, obiit.

25 FRIDERICVS quartus hac appellatione, ex baronissa à Moresperg tulit filios & Egonem in obsidione Metensi mortuum, anno 1552.

40 *GENEALOGIA COMITVM, PRINCIPVM ET ducum ab Altorf ac Rauensburg: vnde Bavaria, ac demum Brunſchwigii Luneburgæq; in Saxonia duces defluerunt. Quæ familia in insignibus aureum leonem vsurpabat, in clypeo rubro. quæ ornamenta, Vinearum in Sueuia monasterio, ipsorum fundationi, mansere: cum Brunſuicenses, posteritas horum principum, duplici hodie leone tali vtantur.*

1 WARINVS, sub CAROLO Martello rege Franciæ inter comites recensetur, qui se apud Sueuos Francis opposuerant. Is cum Ruothardo fratre, S. Othmarum beati Galli abbatem cæperunt. id quod infidiis Sidonii Constantiensis episcopi factum, Annales memorant, circa annum 760.

2 ISENBARDVS, sub Pipino Francorum rege genuit filium Welphonem, & Berchtam filiam, uxorem Ottonis comitis à Buchorn, qui fundauit cellam, S. Pantaleonis. Porro vxor Isembardi Irmengardis, prima fundamenta cœnobii Vinearum iecit.

3 VVELPHO, vel, vt Latine exprimam, Catulus, quem Guelfum Itali vocant, forte quod pro catulo expositus fuerit, vt trita fabula tenet. Cuius filiam Iuditham, forma & moribus pulcherrimam, Ludouicus Pius Caroli magni filius sibi coniunxerat, matrē Lotharii, Ludouici secundi, & Caroli secundi, Francorum regum. Habebat vero Welpho fratres Rudolphum & Chunradum, & à suo nomine posterius omnes Welphones ab Altorf nominari cœperunt. Ipse obiit anno Salutis 870.

4 **ETHICO**, Welphonis filius, autor cœnobii Amergavv in Bauaria, vbi multa prædia impetrauerat à fororio suo Ludouico Pio. Progeniuit vero tres liberos, Henricum, Babonem submersum in mari Danico, & Luitgardim vxorem Ludouici secundi Francorum & Boiariæ regis. sepelitur in Amergavv.

5 **HENRICVS** Ethiconis filius, ex Beata comitissa ab Hohenvvard Bauara, suscepit liberos: beatum Chunradum Constantiensem præfulem, qui magnam Altorfensis comitatus partem, quanta videlicet sibi in diuisione cesserat, Episcopo legauit: **RVDOLPHVM** comitem, & Ethiconem: qui electus episcopus Augustanus, obiit anno 988. **CHVNRAVDVS** vero sanctus Constantiensis præful, obiit imperante Ottone secundo, anno Domini 976.

6 **RVDOLPHVS**, hoc nomine secundus in gente illa, ex Itha Chunonis comitis de Onyngen ad lacum Brigantinum filia, tres filios suscepit: Richardum, Welphonem secundum, & Henricum secundum, qui in venatione damarum circa Leuiunum Athesinæ prouinciæ, saxo è summis alpibus descendente interierat.

7 **WELPHO** secundus hoc nomine, Rudolphi secundi filius, ex Imissa comitissa à Gleisberg Bauara tulit Welphonem tertium Carnorum ducem, & Chunizam desponsatã Azoni Italiæ marchioni Estensi. vnde Welpho quartus prodiit, Boiariæ dux. Sunt qui & hunc Welphonem extitisse Boiariæ ducem tradant. Is est, qui primus monachos Benedictinæ professionis ex Altacho Bauariæ sumptos, ad Vineas auitam maiorum foundationem traduxit: & viceuersa moniales ex Vineis, Altachum transtulit.

8 **WELPHO** tertius, dux Carinthiæ & marchio Veronensis ab Imperio designatus, obiit iuuenis in castro Bodmen, sepultus in Vineis. Is cœnobium sancti Martini Altorfense in monticulum proximum transtulit: & ex arce propria, quæ conflagrarat anno Domini 1053. Abbatiam fecit, ac primus Vinearum illi nomen indidit, vulgo *Weingarten* / anno corrente 1094.

9 **WELPHO** quartus, Azonis Estensis in Italia marchionis, ex forore Welphonis tertii Chuniza nomine filius, ab Henrico quarto Imperatore dux Boiariæ creatus, duxit in vxorem Iuditham, Balduini regis Angliæ & comitis Flandriæ filiam. ex qua progeniuit Henricum ducem Bauariæ, & Welphonem quintum comitem ab Altorf. ipse profectus in expeditione Christianorum principum in terram sanctam, obiit in reditu, in insula Cypri. cuius cadauer, vna cum portiuncula sanguinis Domini, in cœnobio familiæ quod ad Vineas vocatur, Rauensburgo oppido proximum, deponitur. Porro Azonis marchionis meminit sub **HENRICO** quarto, Lambertus chronographus: Interea rex Henricus Mathildam comitissam ad colloquium euocauit, eamque precibus & pollicitationibus onerata ad Papam transmisit, & cum ea focrum suam, filiumque eius Azonem etiam marchionem.

10 **WELPHO** quintus, comes ab Altorf, Henrici ducis Bauariæ cognomento Superbi frater germanus, & quarti Welphonis filius, Vinearum cœnobio, vbi conditus cernitur, cellam diui Pantaleonis subiecit, circa annum 1130.

11 **WELPHO** sextus, Henrici ducis Bauariæ filius, & frater Henrici ducis Bauariæ, quæ Chunradus III. Imp. proscriptum ducatu Bauariæ priuauerat: celebravit Tiguri in vogtia Sueuiæ sibi tum subiecta ludos Martiales, siue Troianos, anno 1160. dedit dono Vinearum monasterio Pergen & Wiler. Habuit tres sorores. Iuditham, desponsatam Friderico comiti de Hohenstauffen, primo suæ stirpis Sueuiæ duci: Sophiam, primo Berchtoldo Zaringiæ duci, & exinde viduam Lupoldo Styriæ marchioni nuptã: & Wulphildim, Rudolphi Brigantini comitis vxorem.

12 **WELPHO** septimus, sexti filius, ex comitissa de Kalvv Welphonem octauum procreauit, qui ob nauatam fidelem operam Friderico primo, ducatum Spoletinum & Tuscię in Italia consecutus est. Gessit atrox bellum cum Hugone palatino Tubingensi, ob materiam bona, quod hæc comitis Brigantini filia ac Hugonis palatini soror fuisset. In quo bello vna cum auxiliatoribus ac belli focis, Berchtoldo duce Zaringensi, & episcopis Augustano, Argentoratensi & Wormaciensi, victus succubuit. Cuius historiæ meminit etiam *Vrspergensis* chronographus.

13 **WELPHO** octauus, septimi filius, obiit sine liberis in Italia peste, dum Friderici primi castra sequitur, cui etiam maiorem partem ditionum suarum legauerat. sepelitur in Vinearum cœnobio, in sacello sancti Oualdi, in crypta propria subterranea.

14 **HENRICVS** quartus hoc nomine in stirpe, cognomento Leo, forte ab insignib. familiæ, vel propter magnanimitatem, Henrici III. cognomento Superbi ducis Bauariæ filius, exul cum patre apud Angliæ regem, ducatu Bauariæ à Friderico primo Barbarossa iterũ

recc-

recepit: & ab eodem rursus eo exiit. Itaq; in Saxonia aliquot vrbes ditionemq; amplam ex ducatu Saxonie, quem pater habuerat, vix retinuit, à quibus posteri duces Brunsvigii & Luneburgi appellati sunt. Habuit patrum Eberhardum Babenbergensem episcopum, qui obiit anno 1172. Progenuerat vero ex Saxona marchionissa tres liberos: Ottonẽ quartum Imperatorem, Henricum Rheni palatinum, & Wilhelmum comitem Luneburgensem, ac dominum Brunsvicensem.

15 **OTTO**, Henrici quarti filius, primus vel comes vel dux Brunsvigii, duas habuit coniuges: primam, Mariam Brabantie ducis filiam: & alteram, Beatricem Philippi Cæsaris filiam. Eligitur Cæsar contra Philippum, anno 1198. retinuitq; imperiũ, Philippo paulo post à palatino de Witelspach interfecto. Vincitur à Philippo Franciæ rege, priuaturq; imperio à Pontifice: ad quod Fridericus secundus, Philippi Cæsaris ex fratre nepos, postulatur, vnanimi procerum Germaniæ consensu.

16 **HENRICVS** quintus, in coniugio habuit Agnetem, Chunradi postremi Rheni palatini filiam: propter quam & palatinus Rheni à fratre Otthone Cæsare creatur. Reliquit vnicam filiam Agnetem, quam **OTTO** Bauariæ dux stirpis Scyrensis coniugem duxerat, palatinatumque in suam familiam transtulerat, in qua in hunc vsque diem foeliciter vertitur.

17 **WILHELMVS**, comes seu dux Brunsvigii & Luneburgi, ex Helena Waldemari Daniæ regis nata, Otthonem secundum procreauit.

18 **OTTO**, secundus hoc nomine in familia ista, primus Brunsvigii & Luneburgi dux creatus à Friderico primo, ex Mechtild filia Alberti Brædeburgensis marchionis procreauit multos liberos: videlicet Otthonem episcopum Hildesianum, Chunradum episcopum Werdensem, Albertum cognomento Magnum ducem Brunsvicensem, Ioannem ducẽ Brunsvicensem & Luneburgensem. Filia, Mechtildis Alberto duci Saxonie electori, Helena Henrico comiti ab Anhalt, Adelhaidis Henrico Landgrauio Thuringiæ, qui in Romanorum erat regem electus: Agnes **WENCESLAO** duci Rugilandie, & **ELISABETH WILHELMO** Hollandiæ comiti, qui in Romanorum regem sublimatus fuerat, nuptæ fuere.

19 **IOANNES**, Otthonis secundi filius, habuit duas vxores: **Wilhelmi** Hollandiæ comitis, qui in Cæsarem electus fuerat, filiam: & Agnetem, Holfatiæ ducis natam, ex quibus suscepit Otthonem tertium, Ioannem Episcopum Mundensem, Ludouicum archiepiscopum Magdeburgensem, Helenam vxorem comitis de Oldenburg, Mechtildem coniugẽ Henrici domini Wandalorum, Agnetem Gortvyno comiti in Hamersleben, & Elisabetam Chunrado domino in Warmgerod locatas.

20 **ALBERTVS** cognomento Magnus, Ioannis frater germanus, & Otthonis secundi filius, duas habuit in coniugio: primam, Elisabetam Brabantinã de stirpe S. Elisabete descendente, ex qua non consecutus est prolem. secundam postea duxit Alexiã, Ferrariæ marchionis filiam, ex qua multos liberos procreauit, videlicet Henricum cognomento Mirabilem, ducem de Eynbekh: Wilhelmum, qui puer obiit: Albertum secundum, cognomento Pinguem: & filiam Mechtildem.

21 **OTTO** tertius, filius Ioannis primi, ex Mechtild Ludouici Rheni palatini & Mechtildis Rudolphi Cæsaris natæ filia, Wilhelmum secundum procreauit. **Qui** Wilhelmus quatuor habuerat coniuges: primam, Mariam de Maiorica: secundam, Sophiam reginam Suetiæ: Hefecam, comitissam de Rauenspur: & Agnetem, comitissam ab Anhalt. Ex quibus duas filias procreauit, Agnetem Otthoni Saxonie duci, & Mechtildem Ludouico duci Brunsvicensi consanguineo, locatas.

22 **HENRICVS** septimus, cognomento Mirabilis, Alberti Magni filius, dux de Eynbekh, ex Agnete filia Alberti Landgrauii Thuringiæ, procreauit Henricum octauum, & Ernestum. Quorum Henricus reliquerat ex duabus vxoribus, filia Waldemari postremi marchionis Brandeburgensis, & altera Maria Cypri regis nata, tres filios: Otthonem quartum, & Balthasarem, ambos duces de Grubenhagen. & Melchiorem episcopum. Ernestus vero ex Agnete Henrici comitis ab Eberstain filia, Fridericum, Albertum tertium, Otthonem sextum, & Ernestum secundum, præpositum in Eymbek, progenuerat. Ex quorum numero Fridericus dominus in Osterode Otthonem quendam procreauerat, ex Elisabeta baronissa de Haymburg.

23 **ALBERTVS** secundus, ex cognomine Pinguis, dux de Brunsvig & Gottingen, ex Rixa domini Wandalorum filia multos liberos procreauit: videlicet Magnum, Ernestum comitem de Gottingen, Otthonem quintum cognomento Liberalem, **WILHELMVM** tertium, Albertum episcopum Halberstatensem, Henricum præsulẽ Hildeshaymensẽ, &

Ioannem magistrum Prussiae. Quorum Otto ex cognomento Liberalis, cum duas habuisset uxores, Agnetem Brandenburgensem, & Iutham Thuringam, Ottonem Monoculum appellatum filium reliquit, vulgo dictum *der Herzog yber wald*. Qui quidem ex Agnete Alberti Thuringiae Landgrauii filia nullam prolem genuerat.

24 ALBERTVS tertius, Henrici Mirabilis filius, ex Sophia Wenceslai postremi ducis Saxoniae veteris familiae, Ericum filium tulit, dominum in Eymbekhe: qui ex Elisabeta Ottonis Brunsvicensis *yberwald* nuncupati, à late patente ditione, Henricum nonum ducem de Grubenhage, & Albertum quartum suscepit.

25 ERNESTVS tertius hoc nomine, Alberti Pinguis filius, ex Elisabeta ducis de Sagano in Silesiis nata, Ottonem sextum cognomento Malum progeniuit. Et is ex Margaretha ducis de Monte filia, Wilhelmum quartum, Ottonem septimum, & filiam Elisabetam reliquit. Quorum WILHELMVS coniugem habuit Elisabetam comitissam ab Henneberg, vulgo appellatus dux de Wolfbüttel. OTTO vero, qui dux *yber wald vnd an der Jen* cognominabatur, ex MARGARETHA Otthonis ducis Meclaburgensis filia, Otthonem octauum, submersum in fluuio, & Mechtildem uxorem comitis de Waldekh, progeniuerat.

26 MAGNVS, frater Ernesti, filius & ipse Alberti Pinguis, ex cognomento Senior, qui Luneburgensem ducatum possidebat, ex Agnete filia marchionis de Landsperg procreauit Magnum secundum, ex cognomento Iuniorem: Ludouicum secundum, & Albertum episcopum Bremensem. Quorum Ludouicus propter uxorem, quae filia fuerat Wilhelmi ducis de Brunsvigo, ducatum Brunsvicensis Luneburgensi coniunxerat: sed obiit sine prole.

27 ERICVS hoc nomine primus, Alberti tertii filius, vulgo dux de Grubenhage & Embekhe vocatus, ex Elisabeta Otthonis Mali ex cognomento, numero sexti, nata, Henricum decimum, & Albertum quintum progeniuit. Quorum Henricus ex Margaretha ducis de Sagano in Silesiis filia, Henricum vndecimum reliquit, & Otthonem nonum. Albertus vero ex Elissa comitis à Waldekh nata, Ericum secundum, & Arnestum quartum genuerat. Henricus porro vndecimus ob uxorem Ioannam factus rex Neapolitanus, progeniuit Walthasarem comitem fundi in Apulia, & Melchiorem episcopum Osnaburgensem in Westphalia. Dicitur is Henricus vndecimus habuisse & secundam coniugem, Cy- pri regis filiam.

28 MAGNVS hoc nomine secundus, ex cognomento Iunior, senioris videlicet Magni filius, dux in Luneburgo & Brunsviga sui temporis potentiss. in stirpe: ex Catharina Waldemari vltimi marchionis Brandenburgē. antiquioris familiae, quatuor filios & quinque filias suscepit: videlicet Bernhardum 1. Henricum duodecimum, Fridericum tertium, Otthonem episcopum Werdensem. Quorum Fridericus eligitur in Romanorum regem in Frigilara oppido, sed mox interficitur. Qui ex Anna Wenceslai ducis Saxoniae duas filias procreauit, quarum Anna Friderico Austriae duci Tyrolis possessori nupsit, Sigismundi ducis mater: & Elisabeta Gunthero comiti à Schwarzenburg collocata est.

29 BERNHARDVS hoc nomine primus in stemmate isto, filius Magni iunioris, dux Luneburgi, ex Margaretha Wenceslai Saxoniae ducis nata Bernhardum secundum, Fridericum quartum, & Otthonem vndecimum produxit: & vnam filiam Catharinam, coniugem Cazimiri ducis Stetinensis. Quorum Bernardus post administrationem Hildesiani episcopatus, uxorem duxit Mechtildem filiam comitis à Schomburg: sed obiit iuuenis, & nullam prolem reliquit. Otto quoque vndecimus vulgo nominatus *der Herzog von der Hand vnd Zell*, ex Elisabeta comitissa ab Eberstain, nullam prolem tulit. At Fridericus quartus, frater amborum, ex Magdalena Friderici Burggrauii Norimbergensis nata Otthonem duodecimum, & Henricum tredecimum edidit. Quorum rursus Otto ex Anna comitissa de Nauffau Henricum decimum quartum progeniuerat, quae post obitum mariti comiti de Kaczenellenbogen nupsit. Henricus vero decimustertius, vulgo vocatus *der Herzog von der Hand*, ex Margaretha filia Ernesti ducis Saxoniae, sorore Friderici electoris, duces Luneburgenses progeniuit, quos aetas nostra habet: videlicet Otthonem, Ernestum, & Franciscum, qui Claram à Lawenberg in coniugio habet. Obiit Henricus ille decimustertius anno Domini 1532.

30 HENRICVS duodecimus hoc nomine in familia, Magni iunioris filius, & Bernardi primi frater germanus, dux & possessor Brunsvicensis ditionis, duas coniuges habuit: primam Sophiam, ducis appellati in Bard & Wolfgast F. ex qua Wilhelmum antiquum, & Catharinam suscepit. post hunc duxit Margaretham Landgrauiam Thuringiae, sororem Otthonis Monoculi, ex qua Henricum Pacificum tulit. Quorum Henricus Pacificus ex Hele-

Helena Cleuensi vnicam filiam Margaretham procreauit, nuptam comiti de Henneberg, septem filiorum matrem.

31 WILHELMVS, hoc nomine quintus in ista stirpe, ex cognomento Antiquus, Henrici duodecimi filius, dux in Brunsvweig, & dominus in Grubenhage, Embekh, Gottinge, & Wolfenbüttel. Is ex Cecilia, Friderici Brandenburgensis de stirpe Burggrauorum, F. duos filios progeniuit, videlicet WILHELMVM sextum, & FRIDERICVM quintum. Qui cum tres habuisset coniuges, tamen sine haerede obiit: videlicet, Erici ducis de Embekhe filiam: secundam, viduam Alberti ducis Bauariae: & tertiam, filiam comitis de Redperg.

32 WILHELMVS sextus hoc nomine, quinti filius, dux de Hanoffer vulgo nominatus, ex Elisabeta comitissa à Stollburg progeniuit Henricum decimum quintum, & duos Ericos, duces appellatos de Gottingen: quorum alter habuit filiam Alberti ducis Saxoniae, Georgii & Friderici sororem, relictam viduam Sigismundi ducis Austriae: quiq; obiit nostro seculo plenus annorum Haganoae, in comitiis, anno 1540. Filia porro Wilhelmi, Landgrauio Hassiae nupsit: quae tres illi filios peperit.

33 HENRICVS decimus quintus hoc nomine in stirpe ista, ex cognomento Malus, & Dux supra syluam, vulgo *der Herzog yber wald* vocatus, & *Ben der leen*. Is ex Margaretha Boxalui ducis Pomeraniae genuit Henricum decimum sextum, qui adhuc in humanis est: Ericum commendatorem Brussiae, Christophorum archipraesule Bremensem, Franciscum episcopum Mindensem, Georgium praepositum Coloniensem, & Catharinam coniugem ducis magni de Levenburg.

34 HENRICVS, decimus sextus hoc nomine in nobili stemmate, progeniuit Carolum Victorem, Philippum, Iulium, & Catharinam coniugem marchionis Ioannis à Brandenburg: qui omnes nostra aetate aduersam sunt fortunam experti. Quippe Henricus senior à Philippo Landgrauio Hassiae captus, diu in custodia fuerat. Cuius filii anno Domini 1553. in praelio, quod pater & Mauritius Saxoniae elector aduersus Albertum iuniorem Brandenburgensem, pro retinenda communi Germanici nominis libertate gessere, occubuerunt.

30 GENEALOGIA COMITVM SVEVIAE
à Bamberg, vnde Sueviae Duces quidam, Austriae, & marchiones
& duces defluerunt.

1 HENRICVS, comes à Bamberga, origine ac ditione Francus, ex Baba Henrici Aucupis Caesaris sorore, & Ottonis Saxoniae ducis ex cognomento Magni filia, duos filios procreauit: Reynholdum, interfectum à Chunrado duce Franconiae, fratre Ludouici Carolingorum vltimi Caesaris: & Adalbertum, qui Chunradum ducem Franconiae in acie occidit: vocatus propterea in crimen, ac dolo perfidiaq; Hattonis Moguntini amittitis traditus, à Ludouico Caesare Carolingorum postremo apud Moguntiacum capite adscitur. Cuius historiae meminere Otto Frisingensis, qui ex hac nobili stirpe descenderat, libro Chronicorum 6. cap. 15. & Abbas Vrspergius.

2 ADALBERTVS, Henrici superioris comitis Babenbergensis filius, quem diximus capite plexum fuisse à Ludouico Caesare Arnolphi filio apud Moguntiacum, ob interfectum Chunradum Franconiae ducem, dolis eductum è castro Babenbergae ab Hattonie Moguntino praesule, & Ludouico Caesari traditum: quam historiam enarrant, Luitprandus Ticiensis lib. gestorum per Europam 2. cap. 3. & Otto Frisingen. cap. 15. libro sexto Chronicorum.

IS ADALBERTVS vltimus suae stirpis Babenbergae castri comitatusque possessor (nam postea in fiscum redactus, Imperatoriam mensam sustinebat, quem Henricus Claudus deniq; episcopatus consecrauerat) ex Richardi, filia Henrici primi ex cognomento Aucupis, qui postea Caesar fuerat, item Otthonis primi Imper. germanicae, tres filios procreauit: Luipoldum videlicet, Orientalem in finibus Pannoniae comitem, Arnoldi Mali ex cognomento Boariae ducis patre (vnde comites Scyrenses à Bogen, Hohenvard & Abensperg, ortos, libro superiori ostendimus) Berchtoldum Venusiae praefectum, & Luipoldum primum suae stirpis Austriae marchionem.

3 BERCHTOLDVS, Venusiae praefectus, Adalberti comitis filius primus, exul patria, bonis paternis iam confiscatis, Ottonis primi beneficio, cuius erat ex sorore nepos, agros aliquot in Sueuia accepit. translatus inde in Italiam, cum belli scientia emineret, praefecturam meruit: & ex Gerbirge Lotharingae ducis filia, Albertum secundum, eiusq; fratrem Hen-

ricum marchiones Austriæ, Ernestum ducem Sueviæ, & archiepiscopum Treuirensis Popponem produxit.

4 LVPOLDVS, Berchtoldi frater germanus, & Adalberti Babenbergensis comitis filius primus, marchio Austriæ ab Ottone tertio constituitur, aduersus Hungarorum incursiones, Noricum, totamque adeo Germaniam defensus. Quem eo euentu marchiam illam meruisse, Lupoldus sextus princeps Austriæ in suis Annalibus à me repertis, refert, ut verbis illius utar: Primus itaque terræ huius nostræ, quæ Austria est, marchio fuit Luipoldus primus, eorum qui nobis notitia claruerunt: à que tota series progenitorum nostrorum usque ad hæc tempora nostra, variis atque præclaris decorata virtutibus deducitur. Qui quomodo terram hanc obtinuerit, sic accepimus: Dum adolescens die quadam in venatione per auia secutus fuisset Imperatorem, qui tunc temporis Remp. Romanorum administrabat, solus scilicet solum, & ille feram percussurus, arcum fortius attrahens comminuisset, iuuenis arcum suum (ut erat contractus) manibus cunctantis promptissime inseruit: sicque princeps percussa fera, super alacritate adolescentis delectatus, sub autoritate regia promisit ei terram, quam sibi proxime vacare contingeret, ipsique competeret. atque pro memoria & confirmatione promissi, quia nullus interfuit, dedit arcum contritum. Non multo post tempore, mortuo marchione Austriæ, quum multi procerum, quisque pro se instarent Imperatori, prorumpens in medium iuuenis, cum attestatione fracti arcus, regalis promissionis petiit executionem. Cui princeps, nihil moratus, industriam suam commemorans, auctoritate regia traditam marchiam confirmavit. Ipse autem terram hanc cum multo comitatu adiens, castrum munitissimum in monte nostro situm, quod homo potentissimus nomine Stillo tenebat, magna vi cepit atque destruxit: ibique canonicos duodecim, ne videlicet aliqua in co-
restaurari munitio posset, instituit. Mons enim idem, qui modo corrupto nomine dicitur Mellich, à quo fluuius præterfluens denominatus est, antiquitus Mea dilecta, propter opportunitatem situs, vocabatur. Sicque omni terra potius, multis annis per successores suos, nostros videlicet maiores, marchiam suam strenue tuebatur, & dilatauit. hæc Annales. Porro idem LVPOLDVS circa annum Domini 994. Otthone tertio imperante, vocatus à Beronoardo præfule Wirtzburgense, ad sancti KILIANI natalem celebrandum, ut vnus ex proceribus Francorum, in venatione telo errante occiditur, nulla post se prole relicta.

5 ALBERTVS secundus, Berchtoldi filius, Lupoldo primo marchioni substituitur. Qui ex Adelhaide coniuge Lupoldum secundum progeniuit, quartum ducem Austriæ: pro quo, antequam adoleuerat, gubernauit Austriam Henricus Alberti frater germanus, tertius marchio. Porro Albertum multi annales primum faciunt Austriæ, siue Orientalis marchionem: quibus etiam consentire videtur Otto Frisingensis, libro Chronicorum sexto, capite decimoquinto.

6 HENRICVS, Alberti marchionis superioris, & Popponis Treuirorum præfulis frater germanus, Lupoldo Alberti filio adhuc puero datus tutor, Austriam imperante Henrico Claudio gubernauit. à quo etiam bello petitus, ob contumaciam, marcha exactus, fratrem Lupoldum habuit successorem. Sub hoc marchione S. Colomannus Scotiæ princeps peregrinaturus in terram sanctam, apud Stokheravv Austriæ pagum ab incolis capitur, & martyrio coronatur. Cuius reliquæ cognitis miraculis in monasterio Melicensi, quæ & principum tum regia fuerat, deponuntur, vbi adhuc hodie venerantur. Idque factum est circa annum Verbi incarnati 1012. Is ex Suandehilde coniuge duos filios procreauit, Albertum tertium, & Sighardum, marchiones: sepelitur in Medelico cœnobio.

7 ERNESTVS, frater germanus Alberti & Henrici marchionum Austriæ, ac Poppo- nis Archiepiscopi, ab Ottone tertio Sueviæ constituitur dux, Hermannom ultimo duce sine liberis extincto. Is Giselaem coniugem habebat, ex stirpe Caroli magni natam: ex qua Hermannum & Ernestum filios procreauit, Sueviæ principes. Quæ viduata postea Chunrado secundo Cæsari cognomento Saliquo nupsit. Meminit historiæ illius Otto Frisingen. libr. Chron. 6. cap. 28.

8 LVPOLDVS secundus, Alberti secundi natus, patruo Henrico ex Austria pulso, quartus iam suæ stirpis marchio ab Henrico Claudio imperatore constituitur. Qui Petrum legitimum Hungariæ regem, mortuo S. Stephano, aduersus Ouonem quendam tyrannum, iussus ab Imperatore, restituit. Idem ex Richarda, vel secundum alios Agnete Styriæ comitissa, Ernestum filium reliquit: quem tamen alii fratrem extitisse autumant. Moritur apud palatium Ingelhaym ad Rhenum, in ipsis Henrici tertii nuptiis, anno 1040. sepeliturque Treuiris, à Poppo archiepiscopo patruo, Cuius historiæ plenius lege apud Otthonem Frising. lib. 6. Chron. cap. 32.

9 ERNESTVS tertius hoc nomine in nobili stirpe, & in marcha Austriæ quintus ordine princeps, filius Alberti tertii, & Henrici nepos, ex cognomento Romani Imperii miles. cui Henricus quartus aduocatum episcopatum Laureacensis, Iuuuuiensis, & Pataviensis contulit, & alia quædam, ob præclara gesta aduersus Hungaros, priuilegia concessit: quibus adhuc gaudent Austriaci principes. Impetrauit præterea ab Imperio quadraginta regalia prædia in campis Marcomanorum: & auxilio profectus Henrico quarto aduersus Saxonas bellum gerente, in acie fortiter ibidem oppetiit, anno Salutis nostræ 1075. Qui ex Mechtilde coniuge, cum qua sepultus cernitur in Melicensi conditorio, duos filios genuit: Lupoldum quartum, & Albertum quartum. tulit & filiam Veretram, Ottocaro primo Styriæ principi nuptam: & aliam Iuditham, quæ virgo mansit. Habuit præterea idem Ernestus fratrem germanum Lupoldum tertium, cui vxor fuerat filia Ottochari primi Styriæ principis, Frovvicza nomine: & sororem germanam Hemã, Rapontis comitis ab Hohenvvard in Bauaria coniugem.

10 LVPOLDVS, quartus hoc nomine in familia, marchio Orientalis siue Austriæ sextus: de quo fabulose Annales memorant, quod cum vxore fratris Alberti adulterium commiserit. Is reduxit Salomonem exulem regem in Hungariam: pro limitibus cum Chunrado Moraviæ marchione bello certauit: profectusque in Asiam cum Gotofredo Boloniensi, aliisque Germaniæ ac Galliæ proceribus, ipsaque coniuge etiam Itha, Henrici quarti sorore, ibidem diem suum obiit, anno Salutis 1096.

20 ITHA vxore quarto post mariti obitum anno Constantinopoli quoque decedente, ut scribit nepos illius Otto Frisingen. ex qua filios reliquit, & filias: videlicet, Popponem præfulem Treuirensis, Albertum quintum, & diuum Lupoldum. Quorum sorores, prima nupserat Churado Hirsuto Ratisponensi comiti, secunda Sigehardo Ratisponensi comiti, ex cognomento Scharshach, tertia Ottocharo secundo Styriæ marchioni, quarta Hildburgis nomine Borossoffo Bohemiæ comiti: quinta Alberto comiti Bogeni, vnde comites de la Arcu processerunt, qui ad Athes viciniam adhuc tenent: sexta Lupoldo Moraviæ marchioni, & septima cuidam nobili de Staynpis.

30 LVPOLDVS quintus hoc nomine in familia, & in Austria marchio septimus, ob vitæ continentiam & illustria quæ secuta sunt eius obitum miracula, inter sanctos Dei relatus, author amplissimi ac ditissimi cœnobii Neuburgensis in Austria. Qui ex Agnete Henrici quarti filia, vidua FRIDERICI ab Hohenstaufen ducis Sueviæ, Chunradique tertii Rom. Imperatoris matre, progeniuit multos liberos vtriusque sexus: videlicet Chunradum Salisburgensem archiepiscopum: Ottonem Frisingensem præfulem, doctum hominem, & sui seculi chronographum: Albertum marchionem Austriæ, cui Belæ Hungariæ regis filia nupta fuerat: Ernestum marchionem, cui Saxoniarum ducis filia coniuncta extiterat: Lupoldum ducem Bauariæ, & Henricum primum Austriæ ducem: filiarum Berchta Henrico Ratisponensi Burggraui, Gueta marchioni de Monte Ferrato, Gertrudis Vladislao Bohemiæ duci, Agnes Bolislao Poloniæ duci, & Elisabeta Landgraui Saxoniæ, nuptæ fuerunt.

40 12 HENRICVS hoc nomine primus in stirpe, sancti Lupoldi filius minimus natus, fratribus pene omnibus superstes, ex duce Boiariæ primus Austriæ dux ab Friderico primo Cæsare apud Ratisponam creatus, duas habuit in matrimonio: primam, Gertrudim Lotharii ducis Saxoniarum, & postea Imperatoris filiam, Henrici Superbi ducis Bauariæ expulsi viduam, ratione cuius Bauariæ ducatum ab Imperio acceperat: secundam postea duxit Theodoram, Emanuelis Græcorum Cæsaris filiam. Ex qua filios duos procreauit, & vnâ filiam: videlicet Lupoldum sextum, ex cognomento Virtuofum: Henricum secundum, ex cognomento de Metlinga, qui ex filia regis Bohemiæ Henricum tertium ex cognomento de Metlinga, qui cum Landgraui Thuringensi Norimbergæ magno ambitu nuptias celebrauerat, Henrico sexto imperante. Filia vero Agnes nomine, Stephano Hungariæ regi nupserat.

50 13 LVPOLDVS sextus, ex cognomento Virtuofus, qui ob præclara gesta in Asia, expugnatamque Ptolemaidem noua insignia meruit, feudaque multorum comitatuum Austriæ vicinorum ab Imperio, videlicet Butensis, Peilstaynensis, Machlandiæ, Trasamæ. Duas habuit coniuges: primam, Helenam Gaisæ regis Hungariæ filiam: secundam, Henrici sexti Cæsaris sororem, ex quibus procreauit duos filios Lupoldum Honorabilem, & Fridericum, qui obierat in expeditione Asiatica, cum ex marchionissa à Vogburg nullam prolem reliquisset. Filiarum vero Agnes Ottocharo Styriæ duci primo, secunda Saxoniarum duci, & tertia comiti Bogeni, nuptæ fuerunt.

34 **LVPOLDVS** septimus, ex cognomento Honorabilis, author cœnobii Campiliorum in Austria, qui in Sarracenis ex Italia profligandis operam nauauit, Damiatæq; recuperandæ interfuerat, atq; vt Fridericus secundus eligeretur in Cæsarem, idemq; Pontifici fulmine sacro ictus reconciliaretur, intercessor extitit. ex Theodora Alexii Cæsaris Constantinopolitani cognata progenuit Lupoldum, Henricum, & Fridericum bellicosum, suæ stirpis postremum. Filias quoq; genuerat, Constantiâ Henrico Misnensi Marchioni, Gertrudim Landgrauio Thuringiæ, Agnetem Saxoniam duci, & Margaretham Henrico Apuliz regi Henrici sexti Imperatoris filio, & deinde secundis nuptiis collocatam Ottocharo regi Bohemiæ, Primislai regis filio. ratione cuius matrimonii Ottocharus Austriæ posterius, deficiente stirpe, dux fuerat.

15 **HENRICVS** tertius, vel secundum quosdam quartus, ex cognomento Crudelis, dux quoq; de Metlinga appellatus, ex Landgrauia Thuringiæ tres filias procreauit: Agnetem, Vdalrici Carinthiæ ducis coniugem: Mariam, vxorem Stephani ducis de Sagrabia Hungari: & Gertrudim, Hermanno Badenensi marchioni nuptam. vnde processere Fridericus dux Austriæ, Neapoli cum Cunradino postremo Sueuiæ duce insidits Galliarum regis capite plexus, & Elisabeta Maynharo Tyrolensi comiti nupta: vnde Elisabeta altera nata est, Alberti Habsburgensis, Rudolphi Cæsaris filii, coniunx, cuius matrimonii ergo Habsburgenses comites in duces Austriæ inaugurati fuere.

16 **FRIDERICVS**, secundus hoc nomine in stirpe, ex cognomento Bellicosus, stirpis nobilissimæ postremus, frater germanus Henrici tertii, & Lupoldi septimi filius, à Friderico secundo Imperatore ob merita in Romanum Imperium, cum ipsius, tum vero maiorum suorum, rex Austriæ primus: & cum Imperio obsequium detrectaret, pulsus ditione, cum gratiam meruisset, archidux Austriæ idem primus creatus, ad Nouam ciuitatem in prælio cum Bela Hungariæ rege commisso victor occubuit. & ex tribus vxoribus (quarum prima fuerat Bela Hungariæ regis neptis, secunda Othonis Meraniæ ducis filia, & tertia ducissa Brunsvigii) nullam prolem reliquit. Cuius sarcophagus in Ciuitate noua Austriæ, in templo cathedrali cernitur. Adiecit porro is comitatum Gussingensem Hungariæ ditioni adæptum. Cæperat etiam Vdalricum Carinthiæ ducem, Bohemiæ regi aduersus Austriacos auxilio profectum cum trecentis equitibus. Quem captum in castro Starcz, magna que vi pecuniæ multatum, postea dimiserat. Hæc de nobilissima prosapia comitum à Bambergæ, Sueuorum, breuiter atque succincte huic de Sueuorum gente libro hoc inserere volumus, quæ fufius atq; distinctius vltimo secundæ Decadis libro, vbi ex professo de gente Austriacorum tractamus, elaborata candidus lector reperiet.

Cæterum hic non possum præterire, quod historiam de Alberto comite Babenbergense apud Moguntiacum à Ludouico Arnolphi Cæsaris filio capite adfecto, non aliter quam cæteri Chronographi, Ioannes Auentinus repetit libro quarto historiæ Boiaricæ in hæc verba, quæ non grauabor subscribere: Nam in Francia antiqua (inquit) proceres mutuis vulneribus in se læuiebant: in Lotharingia trans Rhenum, incendia, rapinas, cædes agitant. Rudolphus Wirziburgensis episcopus, & Albertus, Adelhardus, Henricus, fratres, filii Henrici, qui Babenbergæ habitabant, discordia perniciofa digladiabantur: leuiculam sane atq; pudendam ob causam, nempe de claritate generis, opumque magnitudine, ferro decertabant.

Albertus cum fratribus & Francorum valida manu aduersus Rudolphum, hostili animo de Babenbergæ in aciem procedit. Nec segniore Eberhardus & Gebhardus Hassi & Catti fratres episcopi germano suppetias ferunt: irruentem temere Albertum fortiter pugna excipiunt, ferro aciem perumpunt, militem Alberti sternunt, Henrichum pugna occidunt, Adelhardum viuum capiunt. Is paulo post iussu Gebhardi, securi percutitur. Eberhardus quoq; multis vulneribus in prælio confossus, inter cadauera semianimis inuentus, domumq; à suis deportatus, breui animam efflat. Albertus, qui fuga elapsus fuerat, reparatis copiis, Rudolphum Wirziburgensem pellit: opes, prædia episcopi diripit, incendit, colonos interficit: Eberhardi filios oppidis, castellis spoliat: vltra Herciniæ particulam quæ Speshart vocatur, relegat: omnia cæde, incendiis, rapinis complet. Contra hæc Chunradus Hassorum præses, Friteslariæ copias equitum cogit. frater eius Gebhardus in pago Franciæ antiquæ, quæ Wederalu dicitur, aduersus Albertum armatus confidet. Albertus ex Babenbergæ, antequam vires illi iungerent, cum suis præfilit, seq; Gebhardum petere simulabat. moxq; iter & arma in Chunradum conuertit, eundem imparatum occupat, vulneribusq; multis confossum neci dedit, tertio Calendas Martii. cæteros in fugam vertit, interfugendum ipsos prosternit. inde per tres continuos dies, regionem, omnia ferro, flamma crude-

crudelissime depopulatur: cum maxima præda, atq; cum fociis, post hæc Babenbergam se confert. Et subdit, loquens de vico Moguntino Tribuaria: Ibi Alberto (inquit) dies dictus, quo venire recusauit. Ludouicus eum Terasiæ in agro Babenbergensi circûfessione claudit. Cumq; obsidio longius opinione traheretur, & fames vrgere obsessos inciperet, Albertus ad fraudem conuersus, deditionem simulare statuit. Vbi solita obsidione periculo exemptus, quod copiarum, quæ tum facile cogi rursus non possent, dissipatæ forent: se demum omnia latrociniiis, cæde, flamma, ferro, igne deuastaturum, aduersarios perdomituum, decernit. Supplex igitur in castra venit, veniam præteritorum orat. Verum Eginus, qui eius intimus fuerat, ab ipso ad Ludouicum salute proposita deficit: vniuersa consilia prodit.

10 Quamobrem Albertus communi optimatum sententia, manibus post terga reuinctis, spectante vniuerso exercitu, securi percutitur. 5. Id Septemb. Terasiæ sepultus, opes eius ac præda in fiscum relata.

GENEALOGIA COMITVM AVERINGEN IN Sueuia Rhetica, qui sanguine Tilligenibus erant iuncti. Cæterum huius nobilis prosapia fuerat & diuus Wolfgangus Ratissponensis præsul, qui fugiens ciuile bellum, exortum inter Othonem secundum Imper. & Henricum ducem Boiarie ex cognomento Rixosum, concessit in exilium sua sponte, atque in Noricis alpibus templum ac domunculam extruxit, quæ & hodie religiose colitur, haud procul à Salisburgo. Fuit de hoc genere & Hermannus Contractus, chronographus sui temporis celeberrimus cuius frater Menegoldus comes à Veringen, Gregorium septimum pontificem max. ad conuentum publicum iussu Imperatoris deduxit. Adscribitur deniq; huic prosapia Bruno episcopus Metensis, Alberti comitis filius, Henricho quarto imperante.

1 NOTTINGVS, vel Nottingerus, episcopus Constantiensis, floruit & obiit Anno salutis humanæ 935. Cuius exequias, vt cognati, fertur beatus Vdalricus celebrasse.

2 WOLFRADVS, cum Hiltrude coniuge, prima initia posuit Isuenfis cœnobii, quod dapiferi à Waldburg postea locupletarunt. Habuit sororem Irmengardim, quæ & ipsa Menegoldum progenuit, sepultum in Isna. Porro vxor Wolfradi diu post mariti obitum superuixit, sepulta in Alleshausen prope Bibrach, anno incarnationis Domini 1069. Quæ marito Wolfrado quatuor pepererat filios: videlicet Wolfradum secundum, Luitboldum, Hermannum, & Menegoldum. Quorum Hermannus cognomento ob euentum aduersæ valetudinis Contractus, poeta & astronomus, monachum apud S. Gallum egit. Zuitboldus vero frater, obiit anno 1040. Wolfradus, 1065.

3 MENEGOLDVS, Wolfradi quartus filius, fratribus superstes, cum vxore Leuthilde ad summam manum perduxit Isnense cœnobium. Obit ipse anno incarnationis Domini 1104. vxor 1106. relictis duobus filiis, Wolfrado tertio & Walthero.

4 WOLFRAMVS, Wolfradi tertii filius, cum Berchta vxore comitissa ab Helfestayn, floruit anno 1130.

5 WALTHERVS, qui legitur occisus ad Idungshaym, anno 1009. tribus relictis filiis, 40 Menegoldo tertio, Henrico, & Vdalrico abbate S. Galli.

6 HENRICVS, Waltheri filius, in bello contra Hugonem palatinum Tubingensem, Welphonis penultimi vexillifer fuit, vt Vrspergensis memoriæ mandauit, de anno incarnationis Domini 1160. Progenuit autem Henricum Argentoratensem episcopum, & Lambertum.

7 MENEGOLDVS tertius hoc nomine, cum Eberhardo, ab Henrico Constantiensi episcopo testis citatur in constructione cœnobii sancti Michaelis prope Vlmam, de anno 1188. cuius fortasse filia fuit Mechtildis comitissa Veringensis, abbatissa S. Crucis in Riedlinga.

8 HENRICVS, Constantiensis præsul, huius nobilissimi generis, renouauit castrum Dagenstayn, à Dagoberto quondam constructum, idque anno incarnationis Domini 1220.

9 HENRICVS, comes Veringensis, in antiquis diplomatibus citatur de anno Domini 1280.

10 WOLFRADVS & Henricus, comites hoc nomine, floruerunt anno Salutis nostræ 1320.

11 IOANNES, comes de Veringen, legitur interfuisse hastiludio, siue Martialibus ludis apud palatium Ingelhaym habitis, anno Domini incarnationis 1337.

GENEALOGIA COMITVM A DILLINGEN ET Werdea, unde comites Kiburgenses in Heluetiis, comites à Vahingen & Achalm apud Virtungos defluerunt. Horum insignia cœlestina, medianse ex transuerso alba sectione, utrinque duos aureos leones ascendentes complectebantur.

- 1 **HARTMANNVS**, comes de Dillingen, sub Carolo Martello Francorum maiore domus, in Annalibus inter comites Sueviæ commemoratur: qui se Francis tum opposuerant, circa annum Domini 740.
- 2 **RICHINVS**, cum Hildegarde vxore, filioq; Hermanno, & filia Gertrude abbatissa in Werdea Sueviæ, à Menegoldo comite de Kiburg, eiusq; coniuge Tuta, fundata apud S. Crucem.
- 3 **HARTMANNVS**, secundus hoc nomine, ex Hildegarde vxore Hugobaldum, Albertum, & Adalberonem Augustanum episcopum progeniit, Arnolpho imperante. Quorum Adalbero Ludouici vltimi erat morum formator, & præpositus Elvvangensis, antequam adhuc in præfulem eueheretur.
- 4 **HUGOBALDVS** primus, progeniit Hugobaldum secundum, & Albertum.
- 5 **HUGOBALDVS** secundus hoc nomine, ex Dietburge Burcardi primi Sueviæ ducis filia, & Berchtæ Rudolphi Burgundiæ regis nata, progeniit Theobaldum, & beatum Vdalricum Augustanum episcopum, Menegoldum Werdensem, Burcardū Helffensteynensem, & secundum alios Hartmannum primum Kiburgensem. Is Hugobaldus habuit germanum fratrem Burcardum secundum hoc nomine Sueviæ ducem, qui in prælio aduersus Hunnos secus Lycum amnem habito, sextam & septimam ductauit legiones.
- 6 **THEOBALDVS**, Hugobaldi comitis filius, occisus ab Hungaris in prælio. condidit arcem in Donaverda, & duos filios procreauit: Menegoldum primum comitem Kiburgensem, & Hartmannum quartum.
- 7 **HUGOBALDVS** tertius hoc nomine, comes Dillingensis, progeniit duos filios, Menegoldum tertium, & Adalbertum: & vnicam filiam Gunderadam, abbatissam in Werdea.
- 8 **MENEGOLDVS** tertius hoc nomine, comes in Werdea, ex Mechtilde comitissa à Schuabekh procreauit Menegoldum quartum, Werdeæ comitem. Cuius & filius hoc nomine vocatus est, vltimus Werdeæ comes: & Benedictam, coniugem palatini à Witelspach. Huius profapix fuerat Ruggerus comes à Vahingen, episcopus Herbipolensis, anno 1117.
- 9 **ADALBERTVS** comes Dillingensis, frater Menegoldi tertii, filius Hugobaldi tertii, fundator cœnobii Kietzhemenis prope Hachstadium Danubii, circa annum Domini 1151. Is ex comitissa à Werdenberg procreauit Hugobaldum quartum, Vdalricum episcopum Constantiensem, qui beatum Chunradum de tumulo leuauit.
- 10 **HUGOBALDVS** quartus hoc nomine, Adalberti filius, progeniit filios Albertum, Vdalricum & Hartmannum quartum: quorum primi duo comites fuere in Achalm, cuius stirpis postremus Albertus appellatus, ab Eberhardo Wirtenbergense bello victus, omnem pene ditionem amisit, circa annum Domini 1300.
- 11 **HARTMANNVS** quartus comes Dillingensis, Hugobaldi quarti filius, fundator Nereshaymensis cœnobii, procreauit tres filios, Hartmannum quintum, Albertum tertium, & Vdalricum quartum, comites Dillingenses & de Werdea.
- 12 **HARTMANNVS** quintus nomine, quarti filius, fratrem habuit Albertum: & filium genuit Hartmannum sextum, fundatorem Medingensis cœnobii, patrem Hartmanni, episcopi modo.
- 13 **HARTMANNVS** sextus, legitur habitasse in Vahingo oppido Wirtenbergiæ: & in matrimonio habuisse Egidii comitis de Kelmuncz filiam, Williburgim nomine, ex qua tres filios suscepit, & duas filias: quorum Hartmannus septimus hoc nomine, fuit episcopus Augustanus, qui magnam partem comitatus vna cum Dillingensi oppido, episcopatu adiecit. Idem vna cum matre Vuilliburgi castrum Seulingen conuertit in cœnobium sanctimonialium, vbi prædicta Vuilliburgis, interfectis patre & marito, residuum vitæ vidua trásegit. Quippe cum Hartmannus sextus maritus Egidium socerum interfecisset, ab Henrico Treuirensi præfule locum tenente Imperii in interregno post mortem Chunradini, apud Treuirim publico iudicio condemnatus, capite affectus fuit, circa annum 1250. Porro filiarum **HARTMANNI** vna nupsit Vdalrico comiti ab Helffensteyn, mater **LD OVICI** præpositi Augustani: altera vero locatur baroni cuidam ab Holensteyn, vnde De-

genhardus antistes Augustanus processit, qui sedit anno Salutis 1300. Præterea filiorum vnus Hartmanni, annos vix natus quatuordecim, à cane rabido morsus interiit. Vnde consternata iterum Williburgis mater, habitum monasticum induit, & primam egit abbatissam in Seulingen prope Vlmam: quæ obiit anno Domini 1281.

14 **ALBERTVS** quartus, & Ludouicus, filii Hartmanni sexti, fratres Hartmanni episcopi Augustani.

15 **VDALRICVS** quintus, postremus comes Dillingensis, ex Hedvvige comitissa ab Habsburg non tulit prolem. floruit anno 1337.

10 **GENEALOGIA COMITVM A KIBVRG, Wynterthur, & Baden: qui & Alsatia Landgrauii fuerant, eomitum Dillingensium ac Veringensium cognati, & Habsburgi deniq; comitibus sanguine iuncti.**

- 1 **HUGOBALDVS**, comes à Dillingen & Witeslingen, ab Henrico primo, vel secundum alios Otthone primo, in Kiburgensi comitatu confirmatur. Habuit in matrimonio Dietburgim Burcardi primi ducis hoc nomine Sueviæ, natione Burgundi, filiam, neptem Rudolphi regis ac Cæsaris, & Lotharii Cæsaris proneptem, cum qua nuptias reperitur celebrasse in Veringen oppido. Erant porro huic Hugobaldo frater Adalbero, & filius beatus Vdalricus, ambo Augustani antistites. Obit autem Hugobaldus anno Salutis 908. sepultus in Nereshaym fundatione sua. Coniunx vero in pago Witeslingē, omnium communi matri terræ conditur. Reliquit præterea præter episcopum S. Vdalricum, & alios quatuor filios, vnde quatuor comitum familiæ defluerunt: videlicet Werdensium, Dillingensium, Kiburgensium, & Helffensteynensium. Progeniit & duas filias: Eleusinam, primam abbatissam sancti Stephani apud Augustam, & Luitgardim Burcardi secundi Sueviæ ducis coniugem. vnde processerunt Menegoldus comes, Reynoldus abbas primus S. Petri apud Augustam, postea factus episcopus Spirensis apud Nemetas: & Kunigundis monialis in Buchau. Filiorum vero **BURCARDVS** sedem sortitus in Geislingen, primordia præbuit comitibus ab Helffensteyn. Menegoldus in Werdea Sueviæ regiam tenens, ad confluentes Danubii & Wercinii amnium, comitum de Werda stemma propagauerat, progenitis duobus filiis, **HUGOBALDO** & **MENEGOLDO**. **THEOBALDVS** porro mansit in Dillingen, Hermannus beneficio nactus Kiburgensem comitatum in Heluetiis, Landgravius quoque ab Otthone primo in Alsatia constituitur. de quo, eiusq; semine, noster deinceps sermo erit.
- 2 **HARTMANNVS**, vel Hermannus, vnus filiorum Hugobaldi Dillingensis comitis, frater Theobaldi Dillingensis, Menegoldi Werdensis, & Burcardi Helffensteynensis, comes à Kiburg & Wynterthur, Landgravius Alsatia, circa annum Domini 980. fertur construxisse Hohenhatstarcem prope Colmariam, quondam Beobensteyn dictam. Progeniit filios Wolfradam & Menegoldum, comites Kiburgenses & Badenses, Albertum comitem in Achalm, & Vdalricum comites in Gamartingen.
- 3 **WOLFAADVS**, legitur fundasse cœnobium Rheni Augiam prope Schaffhusium, non procul à catarractis Rheni: sortitus cum fratre, Kiburgensem comitatum retinuerat.
- 4 **MENEGOLDVS** Vvolfradi frater, Landgraviatum Alsatia beneficio ab Otthone tertio nactus, in diuisione cum fratre. Reliquit autem tres filios, Menegoldum, Kiburgensem comitem & Landgraviatum Alsatia, Eberhardum Constantiensem episcopum, & Vvaramannum ex monacho diuitis Augiæ præfulem item Constantiensem. Quorum Eberhardus secutus Henricum tertium Romam, cum Suiggerum episcopum is Babenbergensem Papam constitueret, & ab eo coronam acciperet, in ipsa solennitate obiit, sepultus in monte S. Petri. ante quæ tempora comitia apud Constantiam Henricus tertius magno ambitu celebrauerat.
- 5 **MENEGOLDVS** comes Kiburgensis, & de Baden, ex Vvuria coniuge Vdalricum tulit.
- 6 **HARTMANNVS** secundus (dubium an Menegoldi vel Vdalrici filius extiterit) cinxit mœnib. pagum Dieffenhouen, haud procul à Schaffhusia. Reliquit tres filios, Hartmannum tertium, Vdalricum secundum, & Sigismundum. Quorum Vdalricus alterum Vdalricum progeniit, qui ex monacho Eynsidleni factus fuerat episcopus Curiensis, author collegii Vvyntherthurensis.
- 7 **SIGISMUNDVS** Hartmanni secundi natus, tres liberos procreauit: Hetmannum

quartum, Helvicum, & filiam Alberto Habsburgensi comiti locatam, matrem Rudolphi Cæsaris, Austriæ domus conditoris.

8 ALBERTVS comes Dillingensis, habuit bellum cum episcopo Augustano. contra quem prope Giengen oppidum, in claustrum videlicet S. Andreæ, arcem ac munimentum erexit, anno currente 1250.

9 HARTMANNVS, tertius hoc nomine, frater germanus Sigismundi, & filius Hartmanni secundi. Is ex filia Berchtoldi postremi Zaringiæ ducis, vnicam modo filiam procreauit, Eberhardo comiti Habsburgensi & de Lauffenburg collocatam, ratione cuius matrimonii & Hartmannus ille Vchtlandiam, cum ditionibus Friburgi, Thun, & Burgdorff consecutus est. & ipso sine semine virili mortuo, Habsburgenses de Lauffenburgo, non solum Kiburgensem Badensemq; comitatus, sed totam insuper Vchtlandiam cum prædictis ditionibus auito dominio adiecerunt. A quo, qui secuti sunt Kiburgenses comites, ordine & recte descendere dignoscuntur.

10 EBERHARDVS, origine comes Habsburgensis de Lauffenburgo, cum vltimi comitis Kiburgensis filiam vnicam sibi socialisset, comitatus hæres factus, reliquit ex eadem illa coniuge Hartmannum quartum, Eberhardum & Wernherum, omnes Kiburgenses ac Badenses comites, dominos in Burgdorf, Thun, & Friburgo Vchtlandiæ.

11 HARTMANNVS quartus, Eberhardi Habsburgensis filius, Alfatæ Landgravius, & dominus comesq; de Baden, ex comitissa Sabaudia vnicum filium pro genuit, Eberhardum. Is Rudolpho Cæsari suppetias tulerat in bello Strasburgensi. Cum quo postea Rudolphus idem pro comitatu Kiburgensi diu contendit: & ad postremum numeratis quatuor millibus aureorum, consentientibus fratribus Eberhardo & Wernhero, emerat. Reliquit præterea idem HERMANNVS tres filias: ex Williburgi secunda coniuge ab Halensteyn, videlicet Adelhaydem comitissam Zolrensem, comitissam ab Helfensteyn & tertiam Vdalrico baroni ab Halensteyn nuptam, matrem Vdalrici & Degenhardi episcopi Augustani.

12 WERNHERVS, natus quoq; ex postremo Kiburgensi comite, atq; comitissa Zaringensi, frater germanus Hartmanni superioris, fortitus in diuisione cum fratribus Burgdorf & Thun in finibus Vchtlandiæ, Sabaudia & Burgundia: Hartmannum quintum procreauit, cognomento Iuniorem. floruit anno 1263.

13 EBERHARDVS, secundus hoc nomine, filius primi, comitis Habsburgensis de Lauffenburgo, reliquit Eberhardum tertium & Hartmannum sextum, qui Lupoldum ducem Austriæ cognatum aduersus Heluetios subsidio suo iuuuit, vna cum comitibus de Rappersvveil & Dokhenburg, circa annum Domini 1316.

14 HARTMANNVS sextus, cum Alberto siue fratre, siue fratruale interfuit ludis Martalibus celebratis in palatio Ingelheim, anno Domini 1337. Ab hoc Friburgum Vchtlandiæ defecit, amisitq; expugnatas à Bernatibus arces, & castella Guttinyen, Castel, Landshut, Herczogenbugs, Esche & Halcz, anno Domini 1333. Reliquit duos natos, Hartmannum septimum, & Berchtoldum.

15 HARTMANNVS septimus, & Berchtoldus, filii superioris Hartmanni, ex comitissa à Nidovv, coacti se submiserunt Bernatibus, ac ciuium numero adscripti fuere, vt forent ab insidiis confederatorum eo tutiores. Qui deinceps circa annum 1382. auxilio Lupoldi ducis Austriæ voluerant Solodurum occupare: expugnatis & incensis iam castris, Friesenberg, Gruenberg, & Burgekh. Sed pressi mox armis Amodei Sabaudia ducis, circa annum 1384. vendere coacti fuerunt Bernatibus dominium Burgdorf in Vchtlandia pro xxxi. millibus marcarum argenti. Quod reliquum erat temporis, in pace ac foedere Bernatium transgere. Quibus postremo sine prole mortuis, Austriæ principes vt cõsanguinei & proximi hæredes, in comitatus Kiburgensem & Badensem successerunt. His vero Heluetii, dum concilium apud Constantiam celebratur, adhortante Sigismundo Cæsare, qui Fridericum ducem Austriæ proscriperat, vna cum Turgouia atq; Ergouia ademerunt. sub quorum obsequio vterque adhuc comitatus manet, Kiburg videlicet & Baden.

GENEALOGIA COMITVM AB HELPHENSTAYN, & Geislingeni Dominorum à Vilstall qui late à Danubio, qua is Vlmæ ac Lipehaymam præterfluit, diuisionem sex milliariorum spacio vsque ad Neccarum amnem possidebant. quam modo magna ex parte Vlmenses tenent, vna cum Gaislingo oppido, & arce Helfensteyn. id quod superioribus diebus receptum ab Alberto marchione Brandenburgense, solo æquarunt.

16 BYRCARDVS, quartus filiorum Hugobaldi comitis Dillingensis, frater S. Vdalrici, &

& Hartmanni Kiburgensis, nec non Menegoldi Werdensis, atque Theobaldi Dillingensis: primum arcem Helfensteyn in faucibus montium construxit in his agris, quos in diuisione cum fratribus erat sortitus. Vnde & rite comites Helfensteynenses descenderunt. Is ex coniuge Luitgarde Adalberonem & Reginoldum filios pro genuit, & Kunigundim monialem.

2 ADALBERO cum Reginoldo, siue Rheyholdo, Burcardi fuerunt filii.

3 MENEGOLDVS, vel Mangoldus, vnus ex superioribus filius.

4 PILIGRINVS, cum Bertha vxore.

5 WOLFRADVS, cum Adelhaide coniuge.

10 6 WERNHERVS, cum filiis Hartmanno, Wilhelmo, & Gebhardo archiepiscopo Salisburgensi, fundatore episcopatus Gurcensis in Carinthia, & Admõtenensis in Styria cœnobii, circa annum 1070.

7 MENEGOLDVS secundus, cuius filiam Wolfradus comes à Veringen vxorem habuerat circa annum redemptionis nostræ 1130. Circa hæc tempora in literis commemoratur & Wilhelmus comes ab Helphensteyn.

7 LVDOVICVS, ex filia Dietberti comitis à Winsperg, vnicam suæ stirpis & vltimam reliquerat filiam: quam duxit Berchtoldus dominus à Wynspurg, & in nomen familiarumque Helfensteynensium veterum successit.

9 BERCHTOLDVS & Vdalricus fratres germani, quorum primus in matrimonio habuerat comitissam à Dokhenburg Curiensem: secundus vero citatur inter testes ab Hermanno episcopo Augustano, vltimo comite Dillingensi, de anno Domini 1250.

10 LVDOVICVS secundus, filius Berchtoldi ex comitissa à Dillingen, sorore Hartmanni episcopi Augustani, filia Williburgis Calmuncensis comitissæ, Seuclingensis fundatricis, procreauit Ludouicum tertium, præpositum Augustanum, qui floruit circa annum 1262.

11 VDALRICVS, frater germanus Berchtoldi superioris, qui vixerat circa annum 1228, alterum Vdalricum pro genuit, & Williburgim vxorem Othonis postremi comitis de Pleien & Hardekh in Austria: quæ secundis nuptiis Berchtoldo à Rabensvvald burggrauiorum Magdeburgensium cognato se coniunxerat, vnde burggrauii Magdeburgenses comites Hardecenses in Austria processere.

12 VDALRICVS tertius, secundi filius, ex comitissa Wirtenbergensi Vdalricum quartum procreauit, & Ludouicum tertium.

13 LVDOVICVS, hoc nomine tertius, Vdalrici tertii filius, & quarti frater germanus, ex marchionissa de Baden Vdalricum quintum tulit, & Degenhartum episcopum Augustanum, qui federat circa annum Domini 1300. Quo tempore Chunradus à Wynspurg cognatus comitum ab Helfensteyn, Henrici septimi in Imperio, & præcipue aduersus seditionem Eberhardum Wirtenbergensem comitem dux extiterat.

14 VDALRICVS quintus, Ludouici tertii filius, ex Adelhaide comitissa de Hohenloe pro genuit Ioannem, Vdalricum sextum, Annam collocatam baroni à Wynspurg: & Adelhaidem benefactricem cœnobii S. Michaelis Vlmæ, vbi & terræ conditur, anno Domini 1330.

15 VDALRICVS sextus, cognominatus Longus, quinti filius, ex comitissa ab Ottinge Ludouicum quartum tulit.

16 LVDOVICVS quartus hoc nomine in stirpe, ex comitissa ab Ottingen Vdalricum octauum suscepit: qui vixerat in aula Ludouici Rheni palatini, circa annum 1451. qui tres filias reliquit: quarum vna duci à Tekh, secunda Henrico libero à Rechperg, & tertia Beatrix nomine comiti à Schlusshberg Norico, collocatae fuere.

17 IOANNES filius Vdalrici sexti, vel frater, secundum quosdam, ex Margareta comitissa de Hohenloe, circa annum Domini 1348, Vdalricum septimum procreauit.

18 VDALRICVS septimus, Ioannis natus, ex Hungara quadam nomine Maria, ducis Bosnensis filia, Fridericum pro genuit.

19 FRIDERICVS, ex Agnete baronissa de Wynspurg (cuius sepultura cernitur in Blayvbüren cœnobio, anno 1361) tres filios procreauit, Ludouicum quintum, Vdalricum nonum, & Ioannem secundum canonicum Argentoratensem.

20 FRIDERICVS secundus hoc nomine, forte & ipse Friderici primi filius, duas habuit in matrimonio: alteram comitissam de Ebersteyn, & alteram Rudolphi comitis à Montfort filiam. Ex quibus tulit filios, Ludouicum sextum, Vdalricum decimum, Chunradum primum, Ernestum canonicum Augustensem, & Sibyllam abbatissam Tigurinensem ad diuam Regulam.

21 LVDOVICVS, hoc nomine nonus in isto genere, ex Elifabetha semper libera de Lymburg, ex Hohenbergensi marchionissa progenita, suscepit Ludouicum septimum, interfectum in seditione Rusticorum, circa annum millesimum DXXV. & Vdalricum vndecimum.

22 VDALRICVS, decimus hoc nomine, ex Margareta comitissa de Sunneberg procreauit Georgium nostra ætate Alfatia ac Brisgouia, nomine Austria principum, præfectum: & Sebastianum, & Rudolphum Musarum nostri seculi lumen. Qui dum hæc scribimus, in humanis fuere.

GENEALOGIA COMITVM DE ACHALM
& Pfullingen, qui & ipsi à Dillingensibus descen-
debant. 10

1 ALBERTVS filius Hartmanni, hoc nomine quarti comitis Dillingensis, sub Othone secundo floruit. cuius vel frater, vel fratruelis fuerat beatus Wolfgangus Ratisponensis episcopus.

2 ALBERTVS postremus, circa annū Domini 1300, bello petitus ab Eberhardo comite Wirtenbergensi, victus, ac in angustias redactus, stemma suū nobile terminauit, agris comitatus iam occupatis à Wirtenbergensibus, qui adhuc eosdem tenent.

GENEALOGIA COMITVM DE
Werdea Sueuia, qui & ipsi à Dillingensibus pro-
fecti sunt. 20

1 MENEGOLDVS, filius quartus Hugobaldi Dillingensis comitis, ex Dietburgi, filia Burcardi hoc nomine primi Sueuia ducis, frater sancti Vdalrici Augustani præfulis, & Theobaldi Dillingensis, Hartmanni Kiburgensis, atque Burcardi Heluensteynensis, comitum.

2 MENEGOLDVS secundus hoc nomine, superioris filius, ex Mechtilde comitissa de Suabekh tulit tertium Menegoldum.

3 MENEGOLDVS tertius, secundi filius, habuit sororem Benedictam, palatini à Wiltspach coniugem, & fuit suæ stirpis in Werdea postremus. 30

GENEALOGIA COMITVM AVRA-
censium, vulgo de Vrach, vel Aurach.

1 LVPOLDVS, comes de Vrach & Achalm, inter comites commemoratur, qui in Sueuia Carolo Martello Francorum maiori domus se opposuerant, circa annum Domini DCC.XI.

2 RVGGERVS, Anshelmus, & Gebhardus factus ex abbate Frisingensi episcopus Spirensis, Henrico quinto imperante, circa annum Salutis 1108. Cuius fratres adhuc vixere anno corrente 1136, vt in diplomatibus reperitur.

3 EGONO, comes de Vrach, sub Friderico primo Barbarossa floruit, qui ex filia Berchtoldi tertii Zaringia ducis, tulit quatuor filios: Ottonem & Engelscalcum comites Vracenses, Berchtoldum abbatem Lucernensem, & Chunradum episcopum Portuensem ac cardinalem titulo S. Ruffina. Porro Otto & Engelscalcus citantur in diplomatibus vetustis, de anno Domini 1177.

GENEALOGIA COMITVM DE GRVEN-
ningen, Asperg, Landau & Wullsteten.

1 LVDOVICVS, ex Agatha Hohenburgensi comitissa, Egonem tulit, alterum fundatorem S. Crucis Ryedlingæ Neccari.

2 EGON, superioris filius, reliquit tres filios: Hugonem, Hartmannum, & Egonem 50 secundum: cuius soror Haylvvigildis abbatissam egit sanctæ Crucis Ryedlingensis cœnobii.

3 HARTMANNVS hoc nomine primus, alter filiorum Egonis, anno Domini 1208 floruit, cum vxore comitissa de Achalm. obiit in custodia, in arce Hohenaspern, anno Salutis 1280. reliquit Hartmannum alterum, & Adelhaidem filiam, quæ reperitur vixisse circa annum 1300.

4 HARTMANNVS secundus, sepelitur ad S. Crucem Riedlingæ, cum coniuge Hedvvice, & filiis Chunrado, Eberhardo, & Ludouico parocho in Constat Neccari.

GENE-

GENEALOGIA COMITVM
Kalvv & Nagold.

1 LVPOLDVS, Henricum ex cognomēto Nigrum, qui post Cæsar fuerat, numero & nomine isto tertius, expositum & repertum adoptauerat, & pro suo filio educauerat.

2 ERLAFRIDVS comes à Kalvv & Nagolt, vna cum fratre Nottingo episcopo Vercellense, fundauit ditissimam abbatiam Hirschavv, quæ adhuc superest in finibus Badensis & Wirtenbergensis principatuum. Cuius basilica consecrata fuit anno Salutis 822.

3 HARDEVIGVS, ex Biczela coniuge progenuit Hartmannum, Adalbertum, & Ge- 10 behardum episcopum Aichstetensem, qui Henrico tertio imperante Moguntia à cardinalibus electus fuerat in summū Pontificem, anno Salutis 1055. paulo ante mortem Henrici Imperatoris, & comitia Goslariensia. estq; in summo sacerdotio Victor appellatus, successitque Leoni nono, qui & ipse Germanus fuerat, comes à Dagsberg in Alfatia. Sunt qui electum in Pontificem maximum tradunt, anno 1044.

4 HARTMANNVS, filius Hardvigi, fratrem habuerat Victorem papam, qui antea Aichstetensis præful fuerat.

5 ADALBERTVS, ex Wiltrude comitissa Habsburgense reliquit Adalbertum secundum: frater germanus Hartmanni comitis & Victoris papæ fuerat.

6 ADALBERTVS hoc nomine secundus, superioris Adalberti filius, floruit circa an- 20 num 1075. qui ex Wilha ducissa Polonia, progenuit duos filios, & totidem filias: videlicet Adalbertum tertium, Gotofredum: Irmengardim Rudolpho Bregantia comiti, & Itham Welphoni comiti ab Altorf collocatas.

7 ADALBERTVS tertius isto nomine in stirpe, ex comitissa Burgundia progenuit Adalbertum quartum, familia postremum.

8 GOTOFRIDVS, Adalberti secūdi filius, & tertii frater germanus, palatinus comes Sueuia creatus, ex Luitgarde filia Berchtoldi hoc nomine tertii Zaringia ducis, progenuit Itham, Welphoni sexto fratri ducis Bauaria Henrici nuptam. Quæ cum Adalbertum patrum vita superasset, sui generis postrema, comitatum Kalvv in stemma Welphonum traduxit: pro quo cum Hugone Tubingensi palatino atrox ac diuturnum bellum Welpho 30 septimus, ex isto matrimonio procreatus, habuit. cuius etiam Vrspergensis chronographus meminisse videtur, & in quo Welphoni suppetias venerant Berchtoldus dux Zaringia, & episcopi Augustanus, Spirensis & Argentoratensis. Palatinum vero iuuabant Fridericus Imperator 1. comites ab Hohenstauffn, & Wirtenbergenses.

GENEALOGIA COMITVM DE BAIBLINGEN,
Gmynd, & Hohenstauffen, quorum conditoria in Laurissensi cœnobio
prope Gmundam Sueuia cernuntur.

1 FRIDERICVS baro, sub Henrico tertio, ex Himelgardi comitissa de Helfensteyn, fundatrice cœnobii sanctæ Fidei apud Seletstadium, progenuit Fridericū primum comi- 40 tem, ac suæ familia primū etiam Sueuia ducem, Lutoldum, & Ottonem Argentoratensem præfulem, qui matrem iuuit in fundatione Seletstadiana cuius templum ad similitudinem sepulchri Dominici extruxerat. Ac Lutoldus quidem citatur in literis Styria, ab Ottocaro secundo Styria marchione.

2 FRIDERICVS hoc nomine secundus, primo ex barone comes ab Henrico quarto creatus, mox gener ascitus, & postremo Sueuis dux datus: ex Agnete Henrici quarti Imperatoris filia procreauit tres filios, & quinque natas: videlicet Fridericum Monoculum ducem Sueuia, & Friderici Barbarossæ patrem: Fridericum ex cognomine Iuniorum, ducem de Rotenburg: & Chunradum, in Cæsarem electum post Lotharium, & Tertium cognominatum. Filiarum Lucia Cunrado Saxonie marchioni, Irmengardis duci Luneburgensi, Mechtildis Ladislao Bohemia regi, quarta Reynholdo cuidam comiti, & quinta 50 Wilhelmo comiti nupserat.

3 CHUNRADVS Friderici secundi filius, eligitur in Cæsarem Romanorum contra Lotharium Saxonem, qui & mortuo Lothario imperium solus obtinuit. Is ex Gisela progenuit Fridericum tertium ducem Franconia, & Hericum ducem Sueuia: quorum vterque obiit sine prole.

4 FRIDERICVS ex cognomento Iunior, dux de Rotenbarga, Chunradi Cæsaris & Friderici ducis Sueuia ex cognomento monoculi frater germanus, ditionem quandam in Franconia habuerat. de quo Otto Frising. scribens Friderici primi Cæsaris historiam, hæc obiter commemorat: Eodem tempore (loquitur vero de anno Domini 1167) Fride-

ricus Imperator reuersus ad Cisalpina, totam terram & vniuersam substantiam Friderici de Rotenburg ducis ditissimi ac fidelis, in possessione prædiorum principis fratruelis sui, hæreditaria possessione possedit.

5 FRIDERICVS hoc nomine tertius in prosapia, secūdi Friderici Sueuię ducis filius, cognomento Monoculus appellatus, dux Sueuię, in ducatu quoq; patri successit. Qui ex duabus cōiugibus, comitissa à Zvvaybrukh & Salberg, ac Iuditha Henrici Welphonis cognomento Nigri ducis Bauarię filia, duos filios tulit: videlicet Fridericum cognomento Barbarossam, Cæsarem Romanorum: Chunradum Rheni palatinum, qui interfuerat ludicro equestri, Coloniz habito anno 1170. & tres filias, quarum vna duci Lotharingiz, secunda duci Brabantiz, tertia landgrauio Thuringiz nupserat.

6 FRIDERICVS quintus hoc nomine, filius tertii, in Imperatorē Romanorum electus, & ex cognomēto Barbarossa appellatus, ex Beatrice comitissa Burgundię procreauit quinque filios, & duas natas videlicet Henricum sextum Cæsarem Rom. Philippum regem Romanorum, Fridericum sextum ducem Sueuię, Chunradum secundum ducem Sueuię, Ottonem comitem Burgundię: Beatricem abbatissam in Quinteliburg: Sophiam Saxonię principi, & tertiam marchioni Montisferrati nuptas.

7 HENRICVS primus, qui postulatus in Imperatorem anno 1190, & in eo fastigio constitutus sexti nomenclaturam accepit. Qui ex Constantia regis Sicilię filia, vnica regni hærede, tulit duos filios, Fridericum videlicet secundum Imperatorem, & Henricum in familia secundum ducem Sueuię.

8 FRIDERICVS hoc nomine septimus, & in Imperii apice, ad quem postulatus fuerat, constitutus, secundus appellatus, filius Henrici sexti Cæsaris & Sicilię regis, rex Apulię, Sicilię, Sardiniz & Hierusalem, ex multis coniugibus multos quoque filios progenuit: vtpote ex regina Anglię Fridericum Tuscię ducem, Constantiam Ludouici Hassię landgrauii, & Agnetem Chunradi Thuringiz landgrauii, coniuges: ex filia regis Arragoniz, Henricum Sicilię regem, qui in matrimonio habuerat Margaretam Austrię ducissam, captus à patre ob suspicionem ambitu regni, & qui in custodia obierat anno 1232. Ex Ithã porro filia regis Hierosolymitani, Chunradum procreauit hoc nomine quartum Romanorum regem, contra Wilhelmum Holandum electum, cuius filius Cunradinus à Caroleto Gallię principe, cum postremo Austrię duce, capite apud Neapolim adfectus fuit. ipse vero Chunradus rex à Manfredo fratre notho, veneno in clysteri porrecto sublatus est. Præterea ex regina Antiochię procreauerat filium Fridericum ex cognomine Scopum: ex Blanca marchionissa de Lanczen, pellice magis quam vxore, Manfredum tulit, Tarentinum principem, patris & fratrum interfectorem. Fertur & alias habuisse coniuges, ducissam Meraniz repudiatam, & Elisabetham ducissam Bauarię. Tribuitur huic & Ruthenia de Messenhufen, pellex.

9 CHVNRA DV S tertius hoc nomine in stirpe, & in fastigio Romani regni, ad quod contra Wilhelmum Holandię comitem vocatus fuerat, secundus, quem in Imperii consequendis gubernaculis Wormacienses & alię Germanię ciuitates cum singulari obsequio iuerant, Chunradinum filium produxit.

10 CHVNRA DINVS, superioris Chunradi filius, vel secundum alios Henrici secundi Sueuię ducis, à Carolo duce Andegauense, & Urbano papa quarto, dum paternū regnum Siciliam atq; Apuliam armis tuetur, per insidias captus, Capuz vna cum Friderico postremo duce Austrię Babenbergensis stirpis decollatur.

11 MANFREDVS, nothus filius Friderici secundi, frater germanus Chunradi secundi Imperatoris, ex Blanca marchionissa genitus, primo patrem, deinde fratrem Chunradum regem veneno sustulit. Reliquit vnicam filiam Constantiam, quam sibi Petrus Arragoniz rex coniunxerat: & ex ea Iacobum & Fridericum reges Arragoniz ac Apulię, & Leonoram filiam tulit. Ratione cuius matrimonii regnum Neapolitanū ac Sicilię, quod à Nordmannis ad Suedos per Constantiam quandam fuerat translatum (apud quos annus circiter vertebatur 76) rursus per Constantiam à Suedis ad Arragones peruenit: à quibus demum ad Austrię principes deuolutum est.

GENEALOGIA COMITVM DE

Albeck supra Vlmam.

1 WITIGOVIVS, cum Berchta vxore, cœnobium sancti Michaelis Vlmæ, apud vicum Wengensem fundauit, anno 1183.

2 BERENGERS & Siboto, filii forsan Witigouii, sepulti cernuntur in eodem sancti Michaelis monasterio, anno 1219.

3 WITIGOVIVS secundus, Sibotonis filius, sub Friderico secūdo floruit, cuius conditorium in eodem cœnobio cernitur.

GENEALOGIA COMITVM

de Bibereck.

1 BERCHTOLDVS, Sigefridus, & Chunradus, fundatores Rokenburgensis cœnobii, cum Demutha comitissa à Zolern, vxore vnus, ibidem sepeliuntur.

2 BERCHTOLDVS secūsus, cuius fortasse frater exitit Chunradus trigessimus octauus Curienfis episcopus, comes à Bibereck: qui S. Lucii cœnobium reformasse legitur, & ex Benedictinis fecisse Præmonstratenfes, circa annum salutis nostrę 1140.

GENEALOGIA COMITVM DE

Schwabekh & Balatshufen.

1 SWIGGERVS comes de Balatshufen in Saxonia, cum duxisset vltimam comitissam de Schuabekh in vxorem, Berchtam nomine, adeptus est comitatum veterem in tractu Burgouienfi situm. Et ex coniuge sua procreauit tres filios: Sviggerum secundum præsulem Augustanum, qui anno Domini 1066, præposituram sancti Petri Augustę fundauerat: Chunradum comitem de Balatshufen, & Adelgosum comitem de Svabekh. Reliquit & filiam Mechtildem, quam coniugem sibi asciiuit Menegoldus comes de Dillingen & Werdea.

2 CHVNRA DV S, Sviggeri primi filius, comitatum Balatshufen in Saxonia gubernauit: & ex Richanza marchionissa Austrię progenuit Hermannum postremum comitem de Balatshufen, & Chunradum episcopum Augustanum anno Salutis 1152.

3 ADELGOSSVS, Churadi frater, comitatum de Svabekh in Sueuia sortitus, aduocatus institutus ecclesię Augustanę, reliquit post se filios Adelgosum secundum, & Sviggerum tertium, qui florere annum circa Salutis humanę 1156. Quorum primus aduocatum Augustensem acceperat, secundus in comitatu Svabekh manserat.

4 SWIGGERVS tertius, comes à Svabekh, in Rhætia prima, ex comitissa de Witelspach Wernherum filium procreauit.

5 WERNHERVS primus, ex Richanza Welphonis filia, fundatrice cœnobii Otsteten tulit tres liberos, Wernherum secundum, Henricum, & Giselam.

6 MENEGOLDVS vendidit castrū Svabekh Sigefrido episcopo Augustano, Rechenpergensis stirpis, circa annum 1208. pro quo duces Bauarię bellum gessere cum episcopatu, vsque ad annum 1290. & cum sæpe vtrinque obsideretur, tandem destruitur.

7 WERNHERVS, secundus ex Gisela coniuge, fundatrice Lauhingenfis monasterii, cum prolem non haberet, castrum suum Vrspergenfe commutauit in cœnobium Præmonstratenfis ordinis, cui & comitatus prædia post mortem legauerat. Id factum est anno MCCXXX.

GENEALOGIA COMITVM DE

Kesselberg.

1 BONOSVS Tarentinus quispiam insolitę staturę, obses datus Pipino regi, in Italia aduersus Aistulphum regem Longobardorum bellum gerenti, à quo Marsilio Sueuorum duci, qui eum iuuerat, donatus, cum in Germania manere vellet, a Marsilio ducē totum eum tractum dono accepit, qui à Bibraco Imperiali oppido ad lacum vsque Federtee extenditur. Cumque vxorem duxisset Montfortiam, cum ea fundamenta templi Buchouienfis locauit: in quibus ahenum vas auro argentoque plenum repperunt. In quo loco, vbi thesaurum illum inuenerant, castrum condidere, ab euentu inuenti ahenei vasis Kesselberg nominatum.

2 BERO, Bonosi ex Montfortia filius, ex puella Bodmanica quatuor filios, & duas natas tulit: videlicet Clyngoldum, Hufsonem, Berdomarum, Tallatarium, Perynniam & Berillinam.

3 TALLATARIVS, ex comitissa Hillemontana procreauit Gotofridum comitem de Kesselberg, & Sylacum fundatorem Ottenburensem.

4 GOTOFRIDVS Tallatarii filius, ex comitissa Andecensi Hattonem & Ottonem tulit.

5 OTTO, Gotofridi natus, vxorem duxit Adelindam, filiam Hiltebrandi Sueuorum ducis, sororem Hildegardis, quę fundauit Campodunense cœnobium, ex Regarda Bauarica natam. Ex qua suscepit Berengarium, Reginoldum, Gerhardum, & Hattonem, ab

Hungaris in prælio interfectos, vt Rhegino prodidit. Vnde mater animi mœrore consumpta, in memoriam filiorum Buchouienſe cœnobium conſtruxit, pro dominabus liberis ac nobilibus, quibus facultas eſſet egredi cœnobium, & nubere. Vallem vero, in qua illud fundauerat, à planctu, Plankhentall nominauit: quod ibi lachrymas pro filiis effuſiſſet. quæ & ſepulta in Buchouia cernitur, & cuius feſtum quotannis cum Sportula celebratur, 28 Auguſti.

GENEALOGIA COMITVM DE DRUCHBURG & Dann, dominorum de Waldburg & Winterſtetten, Sueuie ducatus, Imperiique Romanorum dapiferorum ac pincernarum, qui primis temporibus tres aureos pini botros in cœleſtino clypeo gerebant: poſtea ducum quoque Sueuie inſignia meruerunt, tres videlicet atros leones in aureo clypeo. Quæ familia in hodiernum uſque diem manet, comitum titulo non utentes: dapiferi modo à Waldburg aliqui nuncupati, eſtſi comites à Drachpurg ab hoc ſtemmate ſeparent. Horum late hodie patet ditio. In Sueuia quidem poſſident oppida Sulgau, Mengau, Waldſee, Schwarczach, Wurczach, Fridberg, & comitatum Scher. In Algonia uero caſtra habent, Waldburg, Truchburg, Wolfek, & Zyl.

1 **GEBEHARDVS**, à Rumulo quodam Sueuiz duce legitur donatus Waldburgo caſtro, cū eius eſſet dapifer, à quo & Druchburgo comitatu inueſtitur, vltimo comite Theoderico ſine prole mortuo.

2 **BABO**, ſub Carolo Martello maiore domus Franciz, inter comites & nobiles re-
cenſetur, qui ſe Francis in Sueuia oppoſuerant.

3 **MANGOLDVS**, vel Menegoldus, ſub Carolo magno floruit.

4 **HESSO**, dapifer à Waldburg, dominus de Tann, & comes à Truchburg, aduocatus cœnobii Campidonenſis inſtituitur ab abbate: poſtea in auxilium beati Vdalrici miſſus cum 50 equitibus, cum is aduerſus Hungaros cum Ottone primo imperatore eſſet pugnaturus, ad Lechum flumen.

5 **FRIDERICVS**, dominus de Tann, dapifer à Waldburg, anno Domini 996, in quinto torneamento, ſiue ludo Martiali qui Brunſvigii celebratus fuerat, interfuiffe legitur.

6 **WERNHERVS**, comes de Tann, & dapifer à Waldburg, floruit ſub Henrico v, anno Domini 1100. in Elbangenſibus annalibus citatus: progenuit tres filios, Cunonem
abbatem Wyngartenſem, Fridericum & Gebhardum dapiferos de Waldburg.

7 **ARNOLDVS**, dominus de Tann, & pincerna de Wynterſtetten, ſubſcripſit fundationi Oxenhuſenſi, de anno Domini 1140. à quo pincernæ de Wynterſtetten defluxere.

8 **GEHARDVS** dapifer à Waldburg, in matrimonio habuerat Ellam comitiſſam de Rauenspurga.

9 **FRIDERICVS**, de Tanne dominus, occiditur in obſidione montis Falconis prope Witerbium, ſub Henrico ſexto, cuius & Vrſpergenſis mentionem facit.

10 **EBERHARDVS** & Chunradus, domini de Tanne, floruerunt circa eadem tempora: quorum primus ſe dapiferum de Waldburg, ſecundus pincernam de Wynterſtetten ſcribebat.

11 **WICHARDVS**, dapifer de Waldburg, citatur in literis de anno 1200. Eodem tempore & Volherum quendam reperio, de anno 1220.

12 **HENRICVS**, dapifer à Waldburg, filius Gebhardi, interfuit, cum Philippus rex, dux Sueuiz, ab Ottone à Vuittelpach occideretur Babenbergæ, & oppoſuit ſe interfectori pro rege, anno corrente 1208. Is bellum geſſit cum Henrico & Gotofrido dominis à Niſſen. in quo hoſtes ſuos cepit, ac de illis victoriam retulit, circa annum Salutis 1236.

13 **HENRICVS** ſecundus, prioris filius, profectus erat cum Chunradino vltimo Sueuiz duce in Apuliam. Et cum is à Caroleto Franciz regis fratre, cum quo pro Apuliz ac Siciliz regnis pugnat, Neapoli capite truncaretur, annulum ſignatorium ab hero acceptum, ad focerum Petrum Arragoniz regem detulit: à quo armis Sueuiz, tribus videlicet
leonibus in atro clypeo, adornatur, cum rex is ac poſteri eius regna Siciliz ac Apuliz obtinuiſſent.

14 **CHVNRADVS** in præſulem Spirenſem eligitur, anno Domini 1236.

15 **EBERHARDVS**, epifcopus Conſtantiensis designatur, poſt Rudolphum Habsburgenſem, anno 1270.

16 **IOANNES**, comitatum Truchburg ab Henrico comite à Veringen, & Eberhardo à Nellenburg redimens, totum ſuz familiz adiecit. Is ex Clara domina à Neiffen, quæ pro dote attulerat Vuolfek & Wurczach dominia, Eberhardum procreauit. Floruit autem circa annum Salutis 1306.

17 **EBERHARDVS**, legitur in matrimonio habuiſſe comitiſſam de Cilia Styram, anno Salutis 1350.

18 **OTTO**, dapifer à Vualdburg, & aduocatus cœnobii Campidonenſis: qui anno Domini 1350, cum veneno bufonis incuria coci cibis incocto, omnes monachi Inneſes cum abbate extincti fuiſſent, ex parocho Inneſi abbatem fecerat. Progenuit vero filios Henricum, Ottonem, & Eberhardum.

19 **HENRICVS**, Eberhardi filius, progenuit duos filios, Ottonem & Frikhonem. quorum Otto obiit 1376. Frikho uero circa annum 1369. Vernhero à Zimern vendidit Meſkirch.

20 **OTTO**, vel Ottomarus, filius Ottonis primi, interficitur ab Heluetiis vna cū Lu-
poldo Auſtrio ad Sempach, anno Domini 1386. qui paulo ante belli illius incendium, Lu-
poldo duci Auſtriz mutuo dederat octo millia aureorum quæ & ipſe mutuo ab Inneſibus
acceperat, ſub ea conditione, vt ſi non reuertetur ex bello, libertate donati, cæteris op-
pidis ac ciuitatib. Imperialibus poſſent adſcribi. id quod haud ita multo poſt euenit. Et ſic
Inna à Vualdburgenſibus adiuſ & ditionem Imperii venit.

12 **EBERHARDVS** hoc nomine quartus, Eberhardi tertii filius, ex Agnete du-
ciſſa à Tekh, cuius mater fuerat comitiſſa de Helfenſteyn, procreauit Ioannem ſecundū.

22 **IOANNES** ſecundus, præfectus Sueuiz, quem Landuogtum nominant, fuit, quam præfecturam vna cum inſignib. à maioribus ſuis acceperat. In matrimonio habuit
comitiſſam à Montfort. ſunt qui illi tribuunt ſecundam coniugem ab Arnſperg.

23 **IOANNES** tertius, ſecundi fortaiſſe filius, tres fortitus eſt coniuges: primam comi-
tiſſam ab Habspurg: ſecundam comitiſſam Cilienſem diuitem, quæ illi tantum dotis at-
tulit, vt poſſet emere, atq; oppignorata partim redimere, Vuallſee, Riedlingen, Mengen,
Sulgau, Munderkyngen. Duxit & tertiam, Vrſulam domini ab Abenſperg in Bauaria fi-
liam, ex qua ſuſcepit Eberhardum comitem à Sonneberg, Georgium & Iacobum domi-
nos à Vualdburg, & dapiferos Romani Imperii. filii erant locatæ dominis à Gundelſingē,
Zimern, Klingenberg, & Haydekh, & Bikhembach.

24 **IACOBVS** Ioannis tertii filius, vulgo quod terram ſanctā inuiſiſſet, vernaculo ſer-
mone cognominatus *der heilig Niter*: ex comitiſſa ab Hohenberg, nata ex domina à Rotel,
tulit Ioannem quartū, & Vuilhelmum: item Iacobum ſecundum, qui comitiſſam à Kirch-
perg, in matrimonio habebat, & filiam mareſcalco à Pappenhaym nuptram.

25 **GEORGIVS**, Iacobi frater germanus, Ioanis quoque tertii filius, qui ex domina
à Schwarczach progenuit Georgium ſecundum, qui comitiſſam à Kirchperg coniugem
erat conſecutus. Et primus ſuz proſapiz dominium Schwarczach adiecerat. Genuit & fi-
liam, Beroni à Rechperg nuptram.

26 **IOANNES** quartus, Iacobi filius, qui primus landuogtiam Sueuiz vendiderat Si-
giſmundo Auſtriz duci, ex Ottingenſi comitiſſa tres filios procreauit, & vnam filiam Vr-
ſulam, Thomæ à Fronſperg locatam. filiorum uero Fridericus commendator extitit ordi-
nis Germanici. Iacobus uero obiit, cum ex vltima comitiſſa à Kirchperg vnicam filiam tu-
liſſet, domino Caſpari Notthaſt Boiarico locatam. Vuilhelmus uero tertius filiorum, in-
graueſcente ætate, & plenus annorum, in viuis adhuc eſt.

27 **GEORGIVS** ſecundus, primi filius, duas habuit coniuges, comitiſſam videlicet à
Kirchperg, & dominam à Rechperg. Reliquit uero Ioannem quintum.

28 **IOANNES**, quintus hoc nomine, qui in bello Bauarico ducis Vuirtenbergenſis
vexillifer fuerat, & eius apud Stutgardiam locum tenens, ex comitiſſa à Zolern tres filios
procreauit, Chriſtophorum, Ioannem ſextum, & Georgium tertium. obiit & ſepelitur in
Vuallſee, anno 1511.

29 **GEORGIVS** tertius hoc nomine, Ioannis quinti filius, dux fœderis Sueuici, & lo-
cum tenens Ferdinandi regis & Auſtriz ducis in Vuirtenbergia, anno 1531. Ex Apollonia
Ioannis comitis à Sonneberg filia tres filios progenuit, Iacobum ſecundum, Vdalricum &
Georgium quartum, & Ludouicum. Quorum Iacobus in bello Marſilienſi occubuit, ſe-
pultus Sauonæ an. 1536. cum paulo ante fuiſſet dolo à Thoma à Roſenberg captus, & iterū
pro 8. millib. floruenorum redemptus. cæteri viuunt adhuc: filiz præterea illius, vna Mar-
quardo à Kunigſekh, & altera comiti ab Ottingen nupſit.

30 **VUILHELMVS**, Ioannis quarti filius, cum & Maximiliani & Ferdinandi regum
ac Auſtriz principum curialis extiſſet, & Sibylla Andreæ comitis à Sunneberg filia pro-
creauit Ottonem Auguſtanum epifcopum & cardinalem, Vuilhelmum, Chriſtophorū,
qui in expeditione Tunetana diem ſuum obierat anno 1534. & Iacobum tertium, qui in
Hungaria, quo tempore Imperii principes Peſtham obſidione cinxiſſent, à Thurcis com-

prehenfus trucidatur, anno Domini 1542. Porro viuunt & Wilhelmus pater, & Otho filius præful.

GENEALOGIA COMITVM A SVNNEBERGET. Scher, primis comitibus in Austriam profectis, ubi dominiū prope Hohenbrunam vltioris Austriae acceperant, & castrum in memoriam nominis familiaeque construxerant, Sunneberg nomine: vnde Sunnebergensis comitatus, situs in via à Vualgouienſi & Pretigouienſi vallibus, Athesinā provinciā versus à principibus Austriae Tyrolis comitatu adiectus fuit, ubi sodinas argenti aurique illi quaerebant. Quē cum castro Iagberg, à Friderico tertio emerat Eberhardus dapifer à Vualdburg, Ioannis tertii filius, suae stirpis primus comes à Sonneberg, inuestitus ab eodem Caesare: etsi rursus eundem comitatum Sigismundo Austriae principi vendidisset, comitatus noui ditione ad Danubium translata, ubi est hodie Scher oppidum cum proximo agro.

1 EBERHARDVS, dominus & dapifer à Vualdburg, Ioannis tertii dapiferi à Vualdburg filius, & frater germanus Georgii & Iacobi his nominibus primorum, à Friderico tertio Imperatore empto comitatu Sunneberg, haud procul à Gerolcztal & Pretigouienſi valle & dominio Scher ac Fridbergo secus Danubiū, comitis de Sunneberg titulum accepit. Qui tamen mox à Sigismundo Austriae duce & Tyrolis comite infestatus, comitatum Sunneberg pro quinquaginta millibus florenorum vendidit. Idem capitur in bello Rappervuilenſi, & pro decem millibus florenorum redimitur. Qui ex ducissa à Tekh quatuor filios procreauit, Ottonem episcopum Constantienſem, Eberhardum, Ioannem & Andream.

2 ANDREAS, ex baronissa à Starhenberg Austriaca Sibyllam procreauit, vnicam filiam: quam Wilhelmus dapifer à Vualdburg vxorem duxit, qui adhuc in humanis est: quem Felix comes à Vuerdenberg exploratum haud procul Mengouienſi oppido interfecit. Hunc postea accusatum à Wilhelmo dapifero genero, Maximilianus Caesar apud Treueros ad certam summam pecuniae absoluit, anno currente 1511.

3 IOANNES, ex duabus coniugibus comitissa à Salmis, & comitissa à Pffanneberg Styra, Eberhardum tertium tulit, & multas filias. Quarum Apolloniam Georgius dapifer à Vualdburg duxerat, Margaretham Vdalricus comes ab Helffenstayn, tertiam comes quispiam à Roetel, quartam dominus à Bikhenberg, quintam dominus à Gundelfingen, sextam dominus à Zimern.

4 EBERHARDVS, hoc nomine in stirpe ista tertius, Ioannis filius, Eberhardum quartum progenit: & filias, Barbaram comiti à Vuerdenberg locatam, comitissam à Sargans, & comitissam à Sarvuerden.

5 EBERHARDVS quartus, tertii filius, ex comitissa Furstenbergenſi, cuius mater comitissa à Matſch extiterat, ex Rhætia Curienſi, procreauit duas filias: quarum Kunigundim comes ab Eberstayn, & Margaretam comes à Sulcz vxores duxere.

GENEALOGIA COMITVM A ZOLERN, quorum adhuc stirps superest.

1 BVRCARDVS, citatur ab Henrico quinto de anno 1120, vna cum Gotofrido ab Herrenberg, Hugone à Tungen, & Folmaro ab Hennenberg.

2 IOANNES, comes à Zolern, in literis commemoratur de anno 1130.

3 FRIDERICVS, ex marchionissa Carinthiae Fridericum secundum progenit.

4 FRIDERICVS hoc nomine secundus, circa annum Salutis floruit 1212, & Fridericum tertium reliquit.

5 FRIDERICVS tertius hoc nomine in stirpe, ex comitissa de Tubingen Fridericū quartum & Eitelfridericum tulit. quorum Fridericus coniugem habuit, Hartmanni comitis de Dillingen filiam.

6 EITELFRIDERICVS, vulgo Eytelfritz, tertii Friderici filius, ex comitissa ab Habsburg, sorore Rudolphi regis progenit Fridericum primum burggrauium Norinbergenſem, familiae Brandeburgenſis, quae adhuc superest, conditorem, & Eitelfridericū secundum, Berchtoldum, & duas natas. Quarum Elisabetha comiti cuidam à Vuyrtemberg, Barbara comiti à Verdhaym nuptae fuere.

7 BERCHTOLDVS, filius Eitelfriderici secundi, ex comitissa de Monte ferrato, nihil progenit.

8 EITELFRIDERICVS secundus, primi videlicet filius, & Berchtoldi frater germanus, Fridericum quintum procreauit, & duas filias: quarum vna comiti à Sulcz, altera comiti de Reinekh nuptae fuere.

9 FRIDERICVS hoc nomine quintus, floruit, circa annum 1265, & ex comitissa à Tubingen Fridericum sextum, & Eitelfridericum tertium tulit.

10 EITELFRIDERICVS tertius, ex Elisabetha comitissa à Vvirtbergē duos filios tulit, Fridericum sextum, & Albertum primum: duasque filias, Margaretham Alberto domino de Abensperg in Bauaria, & Catharinam comiti ab Ebersteyn nuptas.

11 ALBERTVS, primus ex Gueta comitissa ab Helffenstayn vnicam filiam reliquit, Margaretham nuptam comiti de Masiech.

12 FRIDERICVS sextus, Alberti frater germanus, & Eidelfriderici tertii natus, ex Agnete comitissa à Nellenburg filios procreauit, Fridericum abbatem maioris siue diuitis Augia, & Fridericum septimum.

13 FRIDERICVS septimus, ex Adelhaide de Furstenberg Fridericum episcopum Constantienſem procreauit, Eitelfridericum quartum, & Ioannem comitem appellatum de Hohenzolern, qui interfuit hastiludio Ingehaymenſi anno 1337. & Margaretham filiam.

14 EIDELFRIDERICVS quartus hoc nomine, ex Vrsula comitissa de Racuncz procreauit Fridericum episcopum Augustanum, electum anno 1368. Iodocum, & Fridericum octauum, Nigrum comitem de Zolern, interfectum ab Heluetiis ad Sempach, vna cum Lupoldo Austriae duce, anno 1386. Fuit & alius Fridericus circa hæc tempora, interfectus in obsidione Reitlingenſi, qui Eberhardo comiti Vuirtenbergenſi in auxilium venerat, circa annum 1373.

15 IODOCVS superioris Eitelfriderici natus, ex Elisabetha comitissa de Vuertemberg progenit Eitelfridericum quintum, Albertum, & Fridericum episcopum Constantienſem, qui sedit circa annum 1440.

16 EITELFRIDERICVS quintus in hoc stemmate, progenit ex Magdalena Friderici marchionis Brandeburgenſis filia, Fridericum episcopum Augustenſem, consecratū annq 1480. & alios multos filios, videlicet Ioachimum, Eitelioachimum, Fridericum nonum, Vuolfgangum, Franciscum Vuolfgangum, & Eitelfridericum sextum. Tulit & filias, Salomen Ludouici comitis ab Ottingen coniugem, Vuandelabram comiti ab Hohenlohe nuptam, & Annam monialem.

17 EITELFRIDERICVS sextus, quinti filius, ex baronissa de Stoffel progenit N.

18 WOLFGANGVS Franciscus, frater germanus Eitelfriderici sexti, & quinti filius, ex Rosina Christophori marchionis Badenſis nata procreauit, qui hodie viuunt, comites ab Zollern: & duas filias, Rosinam ac Helenam.

20 IODOCVS, cum fratribus & fratruelibus, patruelibusq; nostra fulget memoria.

GENEALOGIA COMITVM A MAVRSTETEN & VUEISSENHORN, Baronum de Neiffen, antiquiorum Sueviae ducatus dapiferorum.

1 EGINO, dominus à Neiffen, quod castrum in finibus Vuirtenbergiae sitū cernitur.

2 BERCHTOLDVS, genuit duos filios, primum Berchtoldum, secundum comitem à Maursteten, & Henricum baronem à Neiffen, circa annum humanæ Redemptionis 1130.

3 BERCHTOLDVS secundus, ducta in vxorem Elisabetha, postremi comitis à Vveiffenhorn filia, comitatum Vveiffenhornenſem domui auitae adiecit, anno domini 1154 genuitq; tertium Berchtoldum.

4 BERCHTOLDVS tertius, secundi à Vveiffenhornenſi comitissa filius, duxit in vxorem Berchtam marchionissam Burgouenſem: & ex ea suscepit Gotofridum, Henricum, & Eulalam, Ernesto primo marescalco à Callatyn & Pappenhaym nuptam, anno 1160.

5 HENRICVS, filius Berchtoldi tertii, habuit in cōiugio comitissam à Lechſgmynd. Is cum Anshelmo de Iustingen missus est ad Papam pro confirmatione Friderici secundi.

6 GODOFRIDVS Henrici frater, citatur in diplomate Vrsinensis foundationis à Gotofrido marchione à Ransperg, de anno 1200, qui ex Berchta coniuge Berchtoldum quartum reliquit.

7 BERCHTOLDVS, hoc nomine quartus in genere, procreauit ex quadam Elisabetha tres filios, Berchtoldum quintum, Chunradum comitem à Vveiffenhorn, & Henricum comitem de Maursteten. floruit circa annum Domini 1210.

8 HENRICVS secundus, Berchtoldi quarti filius, ex Hedvige comitissa à Graif-

pach genuit Chunradum comitem de Vuciffenhorn, qui citatur in literis de anno 1250: & Berchtoldum sextum, comitem à Maursteten, qui comemoratur anno Domini 1250.

9 BERCHTOLDVS sextus, ex Elifabeta comitissa ab Hirsperg, Berchtoldum septimum tulit, & tres filias: videlicet Gertrudim dominam ab Abensperg, Agnetem de Gundelfingen, & tertiam locatam Berchtoldo comiti de Graispach. Quo mortuo sine filiis, Berchtoldus sextum comitatum Graispacensem feudi beneficio ab Imperio impetrauit, & ab eo qui secuti sunt Graispacenses recte descendunt.

10 CHVNRA DV S, Berchtoldi quarti superioris hatus, mansit in comitatu Vuciffenhorn, & ex ingenua ab Althaym Albertum reliquit comitem, & Gotofridum præpositum S. Mauritii Augustæ, qui claruit circa annum 1288.

11 ALBERTVS Chunradi filius, comes à Maursteten & Weiffenhorn, baro à Neiffen, genus suum nobilissimum destituit, relicta vnica filia, quam duxit Henricus Friderici Bauariæ ducis filius, circa annum 1330. & comitatum Graispacensem in stirpem ducū Bauariæ traduxit.

GENEALOGIA COMITVM DE KIRCHBERG, quorum erat ditio prope Vlmam, Diethaym, Wertingen, Bellenberg, & Biblingen: ubi & cœnobium fundarunt, & conditoria habent.

1 OTTO & Hartmannus, circa annum Domini citantur in diplomatibus 1130. 20

2 OTTO & Hartmannus his nominibus secundi, florere circa annum 1171.

3 CADALOC HV S, anno vixit 1195.

4 WILHELMVS, circa annum Domini 1220.

5 WILHELMVS secundus, superioris filius, circa annum Salutis 1310. procreauit ex Agnete ducissa à Tekh, Cunradum, & Eberhardum episcopum Augustanum, electum anno 1406.

6 CHVNRA DV S, Chunradum secundum reliquit, & Eberhardum secundum.

7 CHVNRA DV S secundus, ex comitissa à Furstenberg Wilhelmum tertium progeniuit, qui vxorem habuerat domini de Bikhensberg filiam.

8 EBERHARDVS secundus, Chunradi secundi frater germanus, & primi filius, ex comitissa de Werdhaym duos filios tulit, Ioannem & Philippum. 30

9 PHILIPPVS, familiæ suæ postremus, ex comitissa de Schaunburg Austriaca tres filias progeniuit: Apolloniam Ioanni comiti à Montfort nuptam, Helenam comiti de Arberg, & Walburgim domini de Gundelfingen vxorē. Huic nobili prosapia extinetæ, Carolus quintus & Ferdinandus primus Cæsares subrogarunt aliam ex Augusta Vindelicia prosapiam Fuggarorum, cuius sunt alumni qui sequuntur, non magis ex dignitate quam meritis suffecti.

10 RAYMVNDVS, Georgii Fuggari Augustani patricii filius, Iacobi & Vdalrici fratruelis, qui insigni xenodochio Augustano clarent, ducta in vxorem Catharina ex nobili Tursonum prosapia, genuit Ioannem Iacobum, Georgium, Christophorum, Huldericum, Raymundum, Reginam Ioannis Iacobi à Mosperg in Sundgouia baronis, Sibyllam domini à Kuenringen, & alterius à Buocham vtriusq; Austriæ baronis, & Vuilhelmi nomine: Veronicam Danielis à Spaur Tyrolensis, Barbaram Ferdinandi baronis à Vels, & Vrsulam Ioachimi comitis ab Ortenburg in Bauaria, coniuges. Ipsius porro Raymundi singularia in Austriacam domum merita extant. 40

11 ANTONIVS, Raymundi frater germanus, qui insistens fratris vestigiis, Austriæ domum inclytam suis & consiliis & opibus nunquam non iuuat: apud quem & fortuna pressa, & literis virtuteq; exculti asyllum habent. Qui ex Anna Rechlerina, antiquissimæ apud Augustanos prosapia, procreauit Marcum, Ioannem, Hieronymum, Iacobum: Annam libero à Rechperg desponsatam, sed ante nuptias defunctam: Catharinam, Iacobo comiti à Montfort nuptam: & quæ virgines adhuc manent, Reginam, Susannam, Mariam, & Veronicam. 50

12 IOANNES Iacobus, Raymundi superioris filius, cui in diuisione cū fratribus, insignis comitatus Pfyretarum apud Sundgouientes cessit, literis æque atque virtutibus excultus, loquendo simul & scribendo præstans, imo in omni genere disciplinarum versatus: & quod in hoc ordine locoque admirare, sine omni fastu facilis, humanissimus, omnibus obuius, literarum, earumque alumnorum vnicum asyllum & Mæccenas, & quod verius dixerò, exemplum nostri seculi veræ & antiquæ nobilitatis, de domo Austriæ inclyta multis nominibus benemeritus. Tulit ex Vrsula ab Harrach baronissa Austriæ, Leo-

Leonoram, Sigunnam, Sigismundum, Fridericum, Carolum, Alexandrum Augustum, Alexandrum secundum, Victorem Augustum, Iustinam, Benignam, Seuerinam, Maximilianum, Ferdinandum, & Ioannam Iacoben. Quorum rebus humanis exempti fuere, Alexander, Augustus, & Ioanna Iacobē.

13 GEORGIVS, Ioannis Iacobi frater germanus, secundonatus filiorum Raymundi, possessor comitatus Weiffenhornensis, Matheseos nostra tempestate & doctus, & vnicus pene patronus: ex Vrsula à Liechtensteyn Tyrolensi procreauit Sidoniam, Isabelam, Iulium Octauianum, Philippum, Eduardum, Ioannam Iacoben, Octauianum, Iulium Maximilianum, Antonium & Raymundum. Quorum viuis ante diem excessit Iulius Octauianus. 10

14 CHRISTOPHORVS, frater Ioannis Iacobi, & Georgii, ditionem ac redditus annuos in regno Neapolitano habet, humanissimus vir, & à literis non abhorrens.

15 HVLDERICHV S, cui in diuisione cū fratribus Michausi dominium cesserat, heros egregie non solum in literis variisq; linguis doctus, verum etiam nostro seculo rarus illarum patronus, caret cum liberis, tum vxore.

16 RAYMVNDVS, frater germanus Ioannis Iacobi, Georgii, Christophori, & Hulderichi: possessor castrorum Kirchpergi ac Brandenburgi, cœlibem adhuc vitam agit. Celebratur hæc nobilissima prosapia, & Itha comitis à Dokenburg coniuge, ob vitæ continentiam & miracula in numerum sanctorum relata.

20 *GENEALOGIA COMITVM ABERGEN, quorum primordia repetuntur ab Andecensibus, nobilissimis Boiariæ dynastis: unde & duces Merania, marchiones Istria, comites ab Hohenward, comites Tyrolis & Gorizenses profluxere.*

1 DIETBOLDVS, genuit Dietboldum episcopum Batauiensem, Othonem Frisingensem, Henricum Wirtzburgensem, Vdalricum & Menegoldum comites. Habuit fratrem Menegoldū, qui ex abbate in Degernsee & Chremsynster inauguratus erat in antistitem Batauiensem.

2 VDALRICVS, cum Friderico primo Imperatore in Asiam profectus est.

30 *GENEALOGIA COMITVM DE MINDELBerg, quorum erat Mindelhaym ciuitas Algonia, cum agro vicino.*

1 SVVIGGERVS, construxit prope Myndelhaym Bederam, circa annum Domini 1263. quod postea cœnobium in ciuitatem fuit translatum.

2 HENRICVS, circa annum Domini 1290, monasterium virginum Augustæ fundauit.

3 WALTHERVS, cognomine vulgari Hochschlicz, electus in episcopum Augustanum anno 1324, comitatum Friderico duci à Dekh vendidit, cum quo tamen postea pro eodem comitatu bellum habuit. 40

GENEALOGIA COMITVM DE SVLGAV, Sigmarigen, & Pfulendorf.

1 MENRA DV S, autor cœnobii Aynsidlensis in Heluetiis, circa annum floruit 860.

2 VDALRICVS, ex Berchta Rudolphi comitis de Rynfelden, qui contra Henricū quartum in Cæsarem fuerat electus, filia, progeniuit Hugonem palatinum de Sigmarigen, & Rudolphum comitem de Pfulendorf.

3 RVDOLPHVS comes de Pfulendorf, ex Vuulphilde, Vuelphonis comitis ab Altorf nata, Rudolphum secundum reliquit, & Ludouicum abbatem Augiæ diuitis. Sunt tamen qui Rudolphum seniore non filium Vdalrici, sed generum fuisse tradunt, genere comitem Bregantiæ. 50

4 RVDOLPHVS secundus, primi filius, comes de Pfulendorf, & palatinus de Sigmarigen, reliquit vnicam filiam Itham, quam vxorem duxit Albertus comes Habsburgensis in Ergouia, matrem Rudolphi Cæsaris, & Austriacæ domus conditoris.

GENEALOGIA COMITVM DE LVPFET Stulingen, quantum eius alumnorum comparare potuimus.

1 VDALRICVS, abbas diuitis Augiæ, de hac familia ac nomine, floruit circa annum 1123.

2 EBERHARDVS, Rudolphi Habsburgensis comitis, antequam ad Cæsarem ad-

huc fuerat culmen postulatus, vexillifer fuisse legitur, in bello contra episcopum Basiliensem, & abbatem sancti Galli gesto, circa annum Dominicæ incarnationis 1268.

3 IOANNES, legitur in Alsatia esse consecutus ciuitatem Amerfvuyr, haud procul ab Hohenhatstat, & gessit bellum cum palatino Rheni.

4 SIGISMUNDVS & Ioannes, florere circa annum Domini 1510. Hodie illius nobilis profapia viuit, nisi fallor, Wolfgangus nomine, qui episcopatu Constantiensi cefit nostra memoria. Cæterorum nomina consequi nequiu, sed nec Genealogiam integram habere potui.

GENEALOGIA COMITVM DE MICHELBERG, in quorum armis erant tres iuglandes partim virides, partim luteæ in albo campo.

1 BRVNO, ex comitissa de Tubingen alterum Brunonem reliquit, circa annum Salutis 1100.

2 BRVNO secundus hoc nomine, primi filius, ex comitissa à Veringen Vuilhelmum tulit.

3 PHILIPPVS, citatur in literis de anno 1130.

4 WILHELMVS, secundi Brunonis filius, ex comitissa de Hohenberg progeniit Wernherum, circa annum Domini 1150.

5 WERNHERVS, ex baronissa de Neiffen Vdalricum procreauit. 20

6 VDALRICVS, Wernheri filius, ex ducissa de Dekh Vdalricum secundū reliquit.

7 VDALRICVS secundus, ex domina de Gundelfingen progeniit Albertum, & Potentianam, coniugem Henrici marescalci de Pappenhaym, circa annum 1250.

8 ADALBERTVS, Vdalrici secundi natus, ex comitissa de Vuardtstayn Albertū secundum tulit.

9 ALBERTVS secundus, prioris filius, ex baronissa à Gundelfingen Albertum tertium produxit.

10 ALBERTVS tertius, ex Guta comitissa de Landavu Chunradum procreauit, & Annam Ioachimi de Runge coniugem. floruit circa annum Redemptionis nostræ 1285.

11 CHVNRADVS, tertii Alberti filius, ex comitissa de Matsch Brunonem tertium 30 genuit, anno labente 1310. Cuius soror nupsit Ioanni à Thum equiti.

12 BRVNO, tertius hoc nomine, ex ingenua de Myndelberg Diepoldum suscepit: cuius soror nupsit ingenuo à Fridingen, circa annum 1340.

13 DIEPOLDVS, ex domina à Kunigsek, Diepoldum secundum produxit.

14 DIEPOLDVS hoc nomine secundus, ex nobili de Ollerbach quatuor filios procreauit, Chunradum, Albertum, Burcardum, & Diepoldum quartum hoc nomine in familia.

15 BURCARDVS, ex domina de Haymhouen Diepoldum tertium, & Burcardum secundum genuit.

16 BURCARDVS secundus, ex quadam nobili Dreifchneryn, Burcardū tertium tulit, & filias: quarum Anna coniunx fuerat Adami dapiferi à Vualdburg: cæteræ, Gueta, Martha, & Barbara monasticen professæ fuere.

17 BURCARDVS tertius, ex Margaretha de Rechberg Burcardum quartum tulit, & filiam Apolloniam.

18 BURCARDVS quartus, stirpis suæ postremus, floruit circa annum 1230.

GENEALOGIA COMITVM DE MICHAYM, inter Vlmam & Oxenhusium cœnobio Gutentall, ipsorum fundatione.

1 BERCHTOLDVS. 50

2 VDALRICVS, anno floruit 1290.

1 EBERHARDVS.

4 HVGO.

5 GVILELMVS.

6 RVFFVS.

7 FRIDERICVS.

8 MARQUARDVS: cum coniugibus illorum, Kunigunde, Gueta, Adelhaide, Berchta, & Anna, in cœnobio Gutentall sepulti sunt: dubium, qui alterius filius vel pater, patruusq; fuerit.

GENEALOGIA COMITVM DE SANCTO monte, vulgo vom Heyligenberg: ubi scilicet reliquæ martyrum Rhatia repertæ sunt, Felicit, Exuperantii & Regula, quæ Tigurum postea à Ludouico secundo Germania & Francorum rege translatae sunt.

1 EGON, comes de sancto monte, inter Sueuiæ comites commemoratur, qui se opposuere Carolo Martello maiori domus Franciæ.

2 HENRICVS, cum Arnaldo fratre, Constantiense episcopo, anno Domini 1080.

3 ARNOLPHVS, comes sancti Montis, episcopus Constantiensis, anno 1100.

10 4 BERCHTOLDVS, comes de Sancto monte, author cœnobii Ekh prope Salmerfvuil.

GENEALOGIA COMITVM DE MONTFORT, Rotensan, id est rubro in armis vexillo, qui & comites palatini Rhatia altæ, & comites de Rotentensfels, Lintzgaru, Vueldkirch, & Pfannenbergenses appellabantur.

1 RODERICVS, comes palatinus Rhætia altæ, priuatus à Ludouico secundo Francorum & Germaniæ rege, multis in Rhætia alta castris, ad marginem lacus Bodmanici se contulit, ubi alia est mercatus, Argum, Tetrangan, Imenstadium, Buczium. Quibus posteriori alia in Algouia adiecerunt, videlicet Rotensfels, Haugenfels, Liebnavu, Sumeravu, Stouffsen, & Blaichach. Huic Roderico fratres fuere, Cadalochus, vnde comites Brigantini defluxere: Anselmus, vnde comites de Rhynekh & Veldkirch processere, qui nigrum vexillum in candido clypeo vsurpabant: Henricus, vnde comites Vuerdenbergenses descenderunt, candidum vexillum in atro clypeo habentes: & Rolandus, qui domum Tubingensem & Herrenbergensem condidit, aureum vexillum in rubro clypeo gerens, posteris ac stirpi suæ transmisit. His accessit septimum stemma comitum à Beblingen, qui rubrum vexillum in aureo campo vsurpabant.

2 VVOLFRADVS, forte superioris filius, à monte Verrenberg vsque in Tyrolim & Alpgouiam, ditionem suam extendebat: cuius filiam Bruno, patruus Henrici primi 30 Cæsaris cognomento Aucupis, vxorem duxit.

3 WILHELMVS, circa annum Domini 959, ex comitissa de Sancto monte tulit alterum Wilhelmum Hugonem, commendatorem in Biberstain, & Burcardum abbatem S. Galli: quem tamen alii non filium, sed fratrem extitisse autumant. Habuerat & filiam, quæ nupsit landgrauio de Nellenburg.

4 WILHELMVS secundus, Ottonem progeniit, & Ioannem, qui in literis citatus inter testes reperitur 1120.

5 OTTO, quem Vuelpho comes a b Altorf bello adflixit, quod is Rudolphū à Rinfelden iuisset armis contra Henricum quartum.

6 HVGO, comes à Montfort & Beblingen, fundauit permisso Friderici secundi 40 annitarum domum apud Veldkircham.

7 VDALRICVS, imperante Friderico primo Barbarossa, ex comitissa à Rotl, Iacobi dapiferi vidua, multos filios procreauerat: Hugonem, Ioannem, Vuolfgangum, & Vuilhelmum: qui ex Tubingensi comitissa Rudolphum & Henricum filios progeniit, qui primi in Styria agros acceperunt. quippe Rudolphus post primam coniugem, comitissam ab Helffenstain, marescalci à Patouione Styri potentissimi filiam sibi coniunxerat. Cuius frater Henricus præfectum Styriæ egit circa annum 1256. Quem secuti sunt in Styria Vdalricus, & Ioannes Vdalrici filius, cuius vnicam filiam Margaretham circa annum 1360, Vuilhelmus comes à Montfort in Algouia sanguine iunctus duxit vxorem. Qui rursus aliam 50 filiam reliquit, quam Hugo comes à Montfort secus lacum Bodmannicum duxit coniugē, à quo ad nostra vsq; tempora, stemma vnum in Styria huiusce nominis & generis permansit, in qua Georgium comitem nouimus, cuius filius ac filia etiamnum viuunt.

8 HVGO, progeniit ex Elisabeta à Vuerdenberg Hugonem secundum, & filiam Eberhardo comiti à Sunneberg locatam. citatur in literis à Rudolpho Habsburgense Cæsare, de anno salutis 1280.

9 HVGO secundus, comes Montfortius, & de Veldkirch, sub Friderico secundo floruit, & cœnobium Ioannitarum cum publico xenodochio apud Veldkirchā fundauit. Cuius fratres cōmemorantur: Vdalricus Bregantia comes, Fridericus Curienfis præsul, & Vuilhelmus abbas S. Galli: cum quib. Rudolphus Habsburgensis, anteq̃ ad fastigium regni ascendisset, bellū gesserat, circa ann. 1250. quorū Curienfis ad Balzers ab Habsburgēsi

captus, cum ex custodia se demiffet, casu oppetiit. Porro Hugo ex landgrauia Leuchten-
burgensi progenuit Vdalricum tertium, Rudolphum secundum, & Vuilhelmum quar-
tum. quorum Rudolphus comitiffam ab Helfenstain in matrimonio habuerat, Vdalricus
verò ex comitiffa ab Hevuen, quæ postea nupserat comiti Rhetico de Maseux, progenuit
Rudolphum, qui ex abbate S. Galli, anno 1333. episcopus erat Cõstantiensis designatus.
Reperiuntur autem circa hæc tempora floruisse etiam ex stirpe nobili ista, Hugo commẽ-
dator Rhodienfis, & Henricus canonicus Augufanus.

10 BERCHTOLDVS, ex cognomento Senior, obiit in Veldkirch anno 1314.

11 VDALRICVS secundus, filius Hugonis, ex comitiffa ab Hohenloe, progenuit
quatuor filios: videlicet, Henricum episcopum Constantiensem: Fridericum canonicum 10
Curienfem, suffocatum in Rheno anno 1321, Hugonem tertium, & Rudolphum quartũ.
Refertur porro Vdalricus & alteram habuisse coniugem Ludouici comitis Ottingenfis
filiam. Vnde processit filia nupta Leonhardo à Vels Athefino baroni. Huius forores, Ku-
nigundis nupfit Gangolpho à Gerolzekh, & altera Elisabeta Ludouico comiti de Leon-
stain, vnde Wolfgangus comes de Leonstain processit.

12 RVDOLPHVS, hoc nomine quartus in genere isto, ex cognomento Senior, V-
dalrici videlicet secundi filius, comes à Montfort, & dominus à Veldkirchen, ex comi-
tiffa à Tennenberg Rudolphum quintum procreauit.

13 RVDOLPHVS, ex cognomento Iunior, comes à Montfort, & dominus à Veld-
kirchen, Rudolphi quarti filius, autor præposituræ in Curia: cum ex coniuge comitiffa à 20
Maetsch nullam prolem haberet, vendidit Bregantiam cum agro vicino, Leopoldo Au-
striae duci, pro 3000, florenis. Idem Veldkirchenfibus concesserat consulem, quæ patria
lingua gens illa Amman appellat. Refertur ad hunc & ludicri illius origo, quòd pro tauro
quotannis Veldkirchenfes ciues sagittis certant: & quod pueri in Saturnalibus sub vexillis
vndique ex vicinia collecti, armatiq; gladiis ligneis, Veldkircham petunt agminatim, pul-
menta ac panes præmia petitori.

14 HVGO quartus, Vdalrici secundi filius, & Rudolphi quarti frater germanus, ex
domina de Rapperstain progenuit Hugonem quintum, & Vuilhelmum quintum.

15 VVILHELMVS hoc nomine quintus, duas habuit in coniugio: primam comi-
tiffam à Pfyrd, & secundam Margaretham Ioannis postremi Pfannebergenfis comitis in 30
Styria filia. & ratione illius Pfannebergenfem comitatũ, ac dominium Pekha, quæ & quõ-
dã familiæ huius fuerant, ad stirpem nobilẽ reduxit. Huius castra Lupoldus dux Austriae,
quòd Ludouico quarto contra fratrem Fridericum opem tulisset, expugnauit, anno 1323.

16 RVDOLPHVS sextus, capitur à Vualthero de Bellomonte apud Ilanta, anno
1355. progenuit Rudolphum septimum, & Vdalricum tertium. habuit in matrimonio co-
mitiffam à Maetsch. Inuiferat terram sanctam, anno 1372.

17 HVGO hoc nomine quintus, vulgò à Iosters, quod possidebat, nominatus: fratrem
habuit Fridericum. sepelitur in Augia Brigantina, anno 1360.

18 VLRICVS tertius, vxorem duxit marchionis à Patatio filiam, cum dote 10000.
aureorum anno 1360. cuius castrum Ramsvuag in valle Drufiana, Albertus comes à Vuer-
denberg oppugnauerat, eodem anno. Obiit in Rhodo insula, cum terram sanctam peteret 40
cum captus quoque fuisset anno Domini 1352.

19 HENRICVS tertius hoc nomine, Alberto comiti Werdenbergenfi ademit in
valle Rhenana Alsteten, anno Domini 1362. Is interfuit ludo Martiali apud Basileam cele-
brato, authore Lupoldo Austriae duce, anno 1375. vbi & cum plerisq; comitibus ac dominis
per seditionẽ à ciuibus excitatã capitur, sed liberatur rursus. Qui ex comitiffa ab Habsburg
Alfatia landgrauia progenuit Vuilhelmum sextum, & Vdalricum quartum. Filiarum Eli-
sabeta nupfit Ludouico comiti à Leonstain, altera comiti à Schaunburg Auftriaco, & ter-
tia cuidam ab Ellerbach.

20 RVDOLPHVS septimus, filius Hartmanni comitis, fratruelis Henrici, recepit ca- 50
strum Montfort, & districtum syluæ Brigantinae, circa annum 1362. Capitur in Sanagaza à
nobilibus à Freyburg, anno Salutis 1365. obiit Rhodi, cum terrã sanctam peteret, vnã cum
Vdalrico comite agnato, anno 1366.

21 HENRICVS secundus, tradidit oppidum Vuerdenberg ducibus Austriae, anno
Domini 1404.

22 HVGO sextus hoc nomine, vulgò cognominatus comes à Sanagaza, habuit fra-
trem Hartmannum episcopum Curienfem. Quo tempore florere Hugo alter comes à
Vuerdenberg, & Vuilhelmus à Brigantia: id est, anno 1410.

23 WILHELMVS quintus hoc nomine, Henrici tertii natus, vulgò à domicilio
& fede

& fede comes à Bregantia appellatus, ex comitiffa à Sancto monte tulit Ioannem, & Hu-
gonem septimum. Quorum Ioannes in matrimonio habuerat postremam comitiffam à
Kirchperg. floruit circa annum 1405.

24 HENRICVS quartus hoc nomine, Dominus in Ternang, natus ex comitiffa à
Pfyrd, ex Adelhaide comitiffa ab Habsburg progenuit Rudolphum octauum, & Vuilhel-
mum sextum. Quorum obiit Rudolphus sine vxore, anno 1425. Vuilhelmus vero ex Ku-
nigunda comitiffa à S. monte tulit Vuilhelmum septimum. Sunt qui illi tribuunt & alte-
ram coniugem, Claram ab Ollerbach.

25 VDALRICVS quintus hoc nomine in stemmate, Vuilhelmi quinti frater ger-
10 manus, & Henrichi tertii filius, ex comitiffa à Schaunburg Auftriaca tres filios progenuit,
Vdalricum sextum, Rudolphum nonum, Hugonem septimum: & Stephanum, qui sancti
Vrfsi cœnobium fundauit supra Bregantiam, circa annum Salutis 1422. Filiarum Kuni-
gundis nupfit dapifero à Vualdburg, altera comiti cuidam ab Helfenstain.

26 RVDOLPHVS, filius Vdalrici, & secundum alios Vuilhelmi quinti possessor ca-
stri Rotenfels, coniugem habuit Beatricem comitiffam ab Helfenstain, & fratrem Hu-
gonem octauum. obiit anno 1454.

27 HENRICVS, filius Vuilhelmi septimi, vxorem habuit comitiffam à Sanagaza, obiit
anno 1444.

28 VDALRICVS sextus, Vuilhelmi filius, ex comitiffa à Rœtel & Hochberg Vrfula
20 nomine, Vdalricum septimum procreauit, & Hugonem nonum, qui Sigismundo duei
Austriae Veldkirchen & Bregantiam vendidit, anno Domini 1490. obiit 1495. habitaue-
rat autem in Ternango.

29 HVGO ex cognomento Senior, Vuilhelmi filius, & Vdalrici sexti frater germanus,
vxores habuit Elisabetam comitiffam à Vuerdenberg, & Annam comitiffam ab Hohen-
lohe. obiit anno 1491.

30 HENRICVS filius Hugonis Senioris, canonicus erat Augufanus & Argentora-
tensis, qui obiit anno 1513.

31 HVGO decimus hoc nomine, filius Hugonis Senioris, alter canonici frater ger-
manus, dominus in Rotenfels, ex Anna comitiffa à Zvuayprukh & Bytsch, genuit Vuolf-
30 gangum, Ioannem, Hugonem, & Sibyllã, obiit anno Redemptionis nostræ 1519. Is quod
reliquum habebat in dominio Brigantia, vendidit Ferdinando Auftriaco principi.

32 VDALRICVS septimus, cognomento Iunior, dominus in Ternang, Vdalrici sexti
filius, ex Magdalena comitiffa Ottingenfi tulit Vuilhelmum, Euam, Annam & Vrfulam.
obiit 1520.

33 IOANNES frater Hugonis decimi, dominus in Argona, ex coniuge ab Ottingen
nihil reliquit. obiit anno 1529. Sunt qui illi & comitiffam ab Arnberg coniugem tribuant.

34 VVOLFGANGVS Hugonis decimi filius, nostra memoria præfectus prætorio
Tyrolenfi, nomine & auspicio Auftriadum: egit quoque Imperialis (quam vocant) Ca-
meræ apud Nemetas præfectum, ex domina à Vuolkenstain Tyrolenfi nullam prolem
40 tulit.

35 GEORGIVS Vdalrici filius, dominus Pekach domini in Styria, reliquit Iacobũ,
qui nuper sibi coniunxit Catharinam Antonii Fuggari comitis Kirchpergenfis filiam, ex
qua Georgium genuit.

36 HVGO, Vuolfgangi frater, possessor hodie Ternangi & Argonæ, ex Magdalena
baroniffa à Schvuaranberg, tulit Vdalricum octauum, qui viuit, & coniugem habet comi-
tiffam à Solmis.

GENEALOGIA COMITVM BRIGANTINO-
rum, vulgò de Breganz, ciuitate sita ad lacum Bodmanicum superiorem: in qua S. Gallus primam
50 sedem habuisse dicitur, anno Domini 630. Erant autem eiusdem originis cum Montfortiis à palati-
nis Rhetia alta descendentes. Ideo vexilli insignia eadem vsurpabant, coloribus solum mutatis. Horũ
quoq; comitum Veldkircha fuerat, cuius initia à quodam eius stemmatis comite eiuscemodi referuntur,
quod videlicet sub castro Altmansfort, in campo proximo diuo Petro templum posuisset: quod posteri-
us adiuu frequentia adiecta, paulatim ad iustã ciuitatule amplitudinem surrexit, & ab
euentu Veldkirch, hoc est campestre templum
nominabatur.

1 VVALTHERVS, comes de Bregantia, inter comites Sueuia in peruetustis An-
nalibus commemoratur, qui Carolo Martello Francorum maiori domus, Pipini magni
patri resistebant.

- 2 BRICO, vel Bericho, anno Domini 730. sub Pipino rege fuit episcopus Augusta-
nus: ad quem Bonifacius Anglus Germaniæ Apostolus venit.
- 3 VIGILIVS, comes Brigantinus, & Rhætia altæ præfes.
- 4 PAVLVS, comes Brigantinus.
- 5 PASCALIS, in episcopum Curiensem electus, ex coniuge quadam Etopeia Vi-
ctorem suscepit, episcopum pariter Curiensem: qui Caccienfe cœnobium in Rhætia alta
pro Canonissis virginibus fundauerat, anno 760. Cuius sorores, Vespilia abbatissam egit
Caccienfis cœnobii, Vrsicina verò monialem.
- 6 ADALBERTVS, vulgò ex cognomine comes de Rotenfan.
- 7 ANSHELMVS, Roderici comitis & Palatini Rhætia altæ, à Ludouico secundo
pulsus, frater germanus: cuius alii germani, Henricus comes in Vuerdenberg, & Rolandus
in Herrenberg ac Tubingen, extiterant.
- 8 HVNIFRIDVS, comes Bregantia, circa annum Salutis 840.
- 9 ADALBERTVS, Vdalricum & Hennam filiam reliquit.
- 10 VDALRICVS, ex filia comitis Vualtheri alterum Vdalricum tulit.
- 11 VDALRICVS hoc nomine secundus, Ioannem progeniuit.
- 12 IOANNES, ex regina Franciæ circa annum Domini 930, Vdalricum tertium pro-
geniuit.
- 13 VDALRICVS hoc nomine in stemmate tertius, Ethonem & Hugonem pro-
creauit.
- 14 ETHO, ex domina Dietburgi Gebehardum præfulem Constantiensem tulit, au-
thorem cœnobii Petershusen in suburbio Constantiæ, & ecclesiæ collegiatæ in oppido
Zyrzach: qui in numerum sanctorum à Romanis pontificibus relatus fuit. Floruit circa
annum 980.
- 15 HVGO, Ethonis frater germanus, Vdalrici tertii quoque filius, Luitfridum pro-
creauit.
- 16 LVITFRIDVS Marquardum comitem procreauit, & Adelhaidem nuptam
Hartmanno comiti Dillingensi, cui pro dote Wyntherthur & Kiburgensem comitatum
attulit (nam antea Brigantinorum comitum is fuerat) vnde processerunt Adalbertus co-
mes in Achalm, Vdalricus comes in Gamartingen, Hartmannus comes à Kiburg, & Vdal-
ricus episcopus Constantiæ.
- 17 MARQUARDVS, Luitfridi filius, Albertum progeniuit.
- 18 ALBERTVS, Marquardi filius, occubuit in Apulia, & Hugonem reliquit.
- 19 HVGO, Hugonis filius, sub Henrico tertio floruit. Quo tempore ciues Lindouia
continua inundatione lacus afflicti, liberantes se è potestate comitis 42. marcis argenti, re-
lictis ædibus in insulam Lyndouiensem se receperunt, vbi monasterium fuerat Canonis-
sarum liberarum, ab Adalberto comite à Buchorn naufragium euadente cõstructum. Cui
ædiculas coniungentes, affluentibus ex locis aliis compluribus, breui oppidum effecere,
quod hodie Imperiale est, & Lyndouia dicitur. Alii autumant, Lyndouienfis ciuitatis fuis-
se occasionem, quòd cum compressisset nobilem à Bodinen, fugiens iram patris, Lyndo-
uienfes accepta pecunia exemisset, anno 1166.
- 20 VDALRICVS secundus, Vdalrici comitis à Gamartingen filius, Hugoni sine
mascula prole extincto, vt proximus genere succedit in comitatu Brigantino.
- 21 VDALRICVS tertius, superioris filius, ex comitissa de Rhynfelden progeniuit V-
dalricum quartum, comitem Bregantia: & Rudolphum comitem de Pfulendorf, autho-
rem cœnobii Avu supra Brigantiam: hoc est, qui ducta vltimi comitis à Pfulendorf & Sig-
marigen, nata, factus & adoptatus fuerat comes illorum locorum. Quorum soror comiti
à Pfyrd nupsit.
- 22 VDALRICVS quartus hoc nomine, tertii Vdalrici filius, ex comitissa de Kalvu
Hugonè secundum & Rudolphum tertium progeniuit. Quorù Hugo ex Veronica de Fur-
stenberg Rudolphum quartum progeniuit, cui comitissa à Pfyrd coniuncta fuerat.
- 23 RVDOLPHVS tertius, ex Wulphilde Henrici ducis Bauariæ & comitis ab Altorf
filia multos liberos progeniuit: videlicet Hugonem tertium, qui Tubingensem palatina-
tum sortitus fuerat, vnde Tubingenses comites rectè descendere dignoscuntur: & Rudol-
phum quintum.
- 24 RVDOLPHVS quartus, Henricum procreauit, comitem de Bregantia & Pfulè-
dorf. Qui hunc secuti sunt, incertum. Cæterum sub annum incarnationis Domini 1400.
Wilhelmus comes à Brezantia reperitur, à quo Appencellenses & Rhynecenses defece-
runt, ad confederatos Heluetiorum.

GENEALOGIA COMITVM A VVERDENBERG,
qui eiusdem pariter, vt Brigantini, originis sunt, cum Montfortiis & Tubingensibus. Vnde & ipsi
vexillum, album tamen, in rubro clypeo gerunt. Habent que in Rhætia alta versus Engadinos ditio-
nem aliquam, Montafun & Gerolczall: reliqua Austriacis vendidere, Bludenz & Preigorn. Qui
ad fontes Danubii præterea possident lungnauu, Melchingen, Trochtelsingen: reliqua
in Heluetiis à confederatis adempta sunt.

- 1 HENRICVS, frater germanus Roderici, comitis palatini altæ Rhætia, vnde Mõt-
fortii descendunt: item Anshelmi comitis à Rheynekh, & Rolandi comitis Herrenber-
gia & Tubingia, Ludouico secundo imperante castrum Vuerdenberg construxit. Et ex
comitissa à Vaducz progeniuit liberos, qui ad notitiam nostram nondum peruenerunt.
- 2 ALBERTVS, floruit circa annum Domini 920. qui ex Portugallia regis filia pro-
geniuit Ioannem. Huic frater erat Hugo canonicus.
- 3 IOANNES, ex Margaretha comitissa Sabaudia progeniuit liberos, quos nondum
inueni.
- 4 HVGO, comes de Vuerdenberg, citatur in literis vna cù Ioanne comite à Mont-
fort, de anno 1130.
- 5 HARTMANNVS, circa annum Domini floruit 1220. Qui ex filia Rapatonis pa-
latini de Krayburg, Bauara, Hugonem tulit.
- 6 HVGO, floruit circa annum 1276. Cuius filius Huglinus vixit anno 1290.
- 7 ALBERTVS, anno Domini 1360, expugnauit Ramsuag castrum, in valle Dru-
siana, quod Montfortiorum fuerat.
- 8 RVDOLPHVS, ex Adelhaide marchionissa de Burgau, nata ex comitissa ab Al-
bekh, progeniuit Eberhardum præfulem Augustanum, illum qui cum duce à Deckh pro
dominio Mundelhaym bello concertauit, circa annum 1362. Huic Rudolpho frater quo-
que fuerat Hartmannus, qui ex commendatore Ioannitarum creatus erat antistes Curië-
sis, circa annum Domini 1390. & obiit 1416. captus aliquandiu in libera custodia Austria
principum fuerat. Occiditur is Rudolphus Clauennæ, per prodicionem.
- 9 HVGO, ex cognomento per diminutionem Huglyn, Alberti primi Austriæ ducis ad-
uersus Tigurinos, & Rudolphum Habsburgensem, Constantiensem præfulem, bellum
gerentis, præfectus & capitaneus fuerat: & Tigurum aliquando per astum & militare stra-
tegema ferme interceperat. Is bello pressus, & Rynekh castrum Lupoldo duci Austria tra-
didit, anno 1395.
- 10 HENRICVS, ex comitissa à Rakuncz Eberhardum secundum tulit. Huic frater
fuerat Hugo comes de Sargans.
- 11 EBERHARCVS hoc nomine primus, Henrici natus, ex domina de Gerolczekh,
cuius mater fuerat baronissa Gundelfingenfis, Henricum & Rudolphum his nominibus
secundos procreauit.
- 12 HENRICVS hoc nomine secundus, Eberhardi filius, in matrimonio habuerat du-
cissam à Deckh, circa annum 1362, natam ex marchionissa Hochbergenfi.
- 13 FRIDERICVS, cum Tigurinis fœdus iniit aduersus Austriacos anno 1400.
- 14 RVDOLPHVS, filius Henrici, iuuit Appencellenses contra Fridericum Austria
ducem, Sigismundi patrem, circa annum 1406. progeniuit Ioannem præfulem Augusta-
num, & alterum quendam.
- 15 IOANNES, ex Elisabeta filia Eberhardi Pacifici comitis Vuirtenbergia, progeniuit
multos liberos: videlicet Ioannem episcopum Augustanum, anno electum 1486, Rudol-
phum commendatorem Alfatia apud Haiterschaym: Eberhardum canonicum Argenti-
nensem, Vdalricum Friderici tertii Imperatoris pincernam, Hugonem Friderici eiusdem
Cæsaris consiliarium, Georgium, Gabrielem & Ludouicum. Quorum postremi duo in
pueritia obiire. Filiarum Agnes comiti à Montfort, Elisabeta Iodoco comiti à Zolern, &
Margareta baroni ab Albensperg Bauaro, nuptæ fuere.
- 16 GEORGIVS, Ioannis superioris filius, qui solus ex fratribus successionem tenuit,
ex Catharina filia Caroli marchionis à Badè, & Margaretha Austria Friderici tertii Imp-
germana, tulit Hugonem, Ioannem Maximiliani Cæsaris pincernam, Christophorum, &
Felicem: quorum hic ex Lotharinga cõiuge, ille ex Marchionissa Mantuana, liberos pro-
creauere, qui adhuc in humanis sunt.

GENEALOGIA COMITVM A BVO-
chorn & Linczgoru.

- 1 SYNTLOSVS, ex Burgundia sub Dagoberto Francorum rege profectus,

insulam inhabitavit, vbi postea S. Pyrminius Meldensis episcopus Diuitis Augiæ monasterium posuit: ab opulencia cœnobii sic dictam insulam, cum antea à primo habitatore Syn-
dolefau nominaretur.

2 VDALRICVS & Adelbertus, sub Carolo magno in vicinia insulæ ad marginem lacus Bodmanici Buochorn Castrum construxerunt, vnde & cognomen posterius usurpant. Quorum Adelbertus, cum traiecturus lacum, periculum vitæ adiisset, quo loco naufragus appulit, ex voto nuncupato Lyndouienſe cœnobium pro liberioris vitæ puellis fundauit, ex foelici appulsione Lendavu patria lingua appellatum. Alter vero Vdalricus acceptis agris in Norico, dum Carolo magno operam nauaret contra Hunnos, ab illis capitur. Habebat in coniugio Vuendelgardam comitissam ab Eberstejn, neptem Henrici primi Cæsaris ex cognomento Aucupis, ex filia Hedvige Burcardi Suenoris ducis vxore. Ista Vuandelgardis capto marito, cum non esset spes redimendi, renunciens seculo, prope S. Gallum se inclusit beatæ Vuibradæ cœnobio, Salomone Constantiæ præfule sedente, circa annum Salutis 916.

3 ADELHARDVS & Burcardus, Vdalrici capti filii, quorum vltimum cæso matris vtero natum, scribunt abbatem electum apud sanctum Gallum. Adelhardus comes in Buochorn & Lynczou, S. Galli cœnobio Altsteten in Heluetiis dono dedit.

4 RICHERVS, filius Adelhardi.

5 OTTO postremus comes Buochornensis, cum Berchta coniuge, Vuelphonis senioris Bauariæ ducis sorore, imperante Friderico primo cellam sancti Pantaleonis fundauit, anno corrente 1181. Qui cum sine prole decederet, partem ditionis suæ Vuelphonibus de Altorf, partem vero cœnobio Vinearum legauit. Accepit etiam partem non minimam Fridericus I. Imperator: in uenio hunc citari in literis de anno 1130.

GENEALOGIA COMITVM DE OENYNGEN
ad lacum Brigantium.

1 CHVNO, ex Richlinde Ottonis I. Imperatoris filia suscepit Cunradum episcopum Constantiensem, Ekebertum marchionem à Staden in Saxonia, Lutoldum, Lupoldum, Engelbertum, Rudolphum: & vnicam filiam Itham, Rudolpho comiti ab Altorf nuptam, S. Chunradi matrem.

2 RVDOLPHVS filius Chunonis, & aliorum frater germanus, qui solus stemma feruauit, ex comitissa de Hohenvuard Bauara postremum sui generis genuit.

GENEALOGIA COMITVM DE DOKENBURG
& Ranckvuil, quorum erant præterea Vvallenstad, Rheynekh oppidum, Liechtensteig, Vuylin Turgonia, & Vzenberg ad lacum Tigurinum, quod Rudolphus Habsburgensis nondum Cæsar expugnauerat.

1 ALBERTVS, Luitfridus & Hermannus, floruerunt anno 1060. Quorum Hermannus abbas Eynsidlenſis fuerat.

2 THEODELINVS, & Diethelmus, anno 1120.

3 VVERNERVS, abbas Eynsidlenſis anno 1180.

4 EGO, vel Egelmus, magister militiæ siue capitaneus fuerat Alberti primi Austriæ ducis, aduersus Tigurinos.

5 EGLOLPHVS à Tokhenburg, floruit circa annum 1292.

6 FRIDERICVS, erat in bello Tiguriensi arbiter electus, pro castro & oppido Rappersvuil, inter Tigurinos & Albertum secundum Austriæ ducem ex cognomento Contractum, Tiguum obsidentem anno Salutis 1350.

7 DONATVS, cum Lupoldo Austriæ duce interficitur ad Sempach, anno Salutis 1386.

8 FRIDERICVS secundus hoc nomine, gessit bellum aduersus episcopum Curienſem Hardmannum, comitum à Vuerdenberg, pro sylua Tannekh, & decimis in Haynzenberg, anno 1395.

9 FRIDERICVS tertius in stemmate, & vltimus comes, anno Domini 1436, reliquit testamento comitatum dominis de Raren Vualesia, licet iam magna ex parte ab Heluetiis possessum. Porro domini à Raren vendiderunt comitatum abbati S. Galli. Is Fridericus, nomine Austriadum præfectus erat in Rhynekh & Veldkirchen.

GENEALOGIA COMITVM DE RAPPERSVUIL
& Vuandelburg, qui fuerant aduocati cœnobii Eynsidlenſis, & ditionem haud procul Tiguro habuerant. Porro profapiam istam Ioannes Auentinus deriuat à S. Chunrado Constantiensi episcopo, Ethiconis comitis ab Altorf filio: tribuitque illis alia cognomina à regis, videlicet à Schuuyt, Hesz, & Vster.

1 WIRANDVS comes à Wandelberg, abbas Eynsidlenſis, tertius ab exordio fundationis, floruit circa annum Domini 1020.

2 WARINVS, & Vdalricus, abbates ordine egerunt in Eynsidlen circa annum 1200.

3 HENRICVS ex cognomento Vuandelber, author & locupletator cœnobii Wetingenſis prope Thermas Heluetiorum, monasterio Vri vallem pro 300. marcis argenti oppignorauit. Is ex comitissa de Homburg Vuernherum progeniuit, sepelitur in Vuettingen cœnobio, fundatione sua.

4 HERMANNVS frater fuerat Henrici, sepultus in Vuettingen.

5 WERNERS, Henrici filius, floruit anno 1260. aduersus quem Rudolphus comes Habsburgensis nondum Cæsar bellum gessit, pro possessionibus quibusdam in Frikhtall.

6 VVERNERVS secundus, comes de Rappersvuil & Homburg, aduersus hunc primum omnium confœderati Heluetiorum, circa annum 1314, bellum gerere cœperunt. Qui se diu tutatus est, auxilio comitum Habsburgensium de Lauffenburgo, & abbatum Eynsidlenſium. fuit vltimus suæ stirpis, & reliquit duas filias: vnam nuptam Vuernhero comiti de Hôburg, & alteram Gotesfrido comiti ab Habsburg & Lauffenberga. vnde nascitur Ioannes comes ab Habsburg, Lauffenberga & Rappersvuil. Qui cum se Tigurinis opposuisset, & comitatum à matre acceptum tueri vellet, clam per insidias à Tigurinis capitur. Sed iterum liberatur ab Alberto Contracto Austriæ duce, cognato: cui & comitatum Rappersvuil libere donauit, ut illum modo aduersus Tigurinos tueretur. Idcirco & pontem Austriacus, longum illum, in Rappersvuil construxit, & Tigurum auxilio Caroli quarti & Germaniæ principum obsidione preffit, circa annum 1350. Denique cum Austriaci descendere comitatum amplius nequirent, occupatur is à Tigurinis, Schvuczeris, & Vndervualdensibus, anno Salutis nostræ 1458.

GENEALOGIA COMITVM AB HOMBURG,
quem hodie comitatum vnam cum Liechſtall oppido Basilienses possident.

1 LVDVICVS comes ab Homburg, in matrimonio habebat Elifabetam comitissam de Rappersvuil, quæ vendiderat totam vallem Vri cœnobio Vuettingenſi, maiorum suorum fundationi, anno 1293.

2 WERNERS comes ab Homburg, vendidit Petro episcopo Basiliensi castrum Homburg, & Liechſtall oppidum, haud procul à Basilea.

GENEALOGIA COMITVM DE THYER-
stain, cuius castru ruderu haud procul à Sekhyngen oppido secus Rhenum in Heluetiis cernuntur. Porro illorum comitum erat in finibus Basileæ ditio, erantque illorum castra Dornach & Pseffingen, ab Heluetiis hodie possessa.

1 FRIDERICVS, citatur in literis de anno 1130, vna cum Ioanne à Pfyrd, Ioanne à Montfort, & Hugone à Vuerdenberg.

2 GOTSCALCVS, floruit circa annum 1150. Cuius siue fratres siue fratruales Vdalricus & Marquardus, abierunt in Austriam, ac ibi prædia compararunt, siue potius condidere. quorum alterum ab insignibus damæ videlicet Hyndperg: alterum vero Ebersdorf, ab apro, quod ibi venationi commodus esset locus, denominarunt. Quorum posterius, domini ab Hyndperg & Ebersdorf appellati fuere: quorum adhuc in Austria apud nos reliquæ supersunt, in Sigismundo comite à Thierstejn, & domino ab Ebersdorf, cuius frater Reynpertus nuper adeo rebus humanis exemptus est, belli studiis clarissimus heros.

3 LANDFRIDVS, vixit circa annum Salutis 1183.

4 LVTOLDVS, legitur Rudolpho Cæsari, Habsburgensis stirpis ornamento illi, & Austriæ principum conditori, mutuo dedisse sexaginta argenti marcas, ut bellis ab ipso acceptis durare posset.

5 CHALOCIVS, forte Lutoldi frater germanus, cum Rudolpho Habsburgensi concessit in Austriam, & dominorum ab Hyndberg cognatorum suorum possessiones consecutus est, & Ebersdorf, castrum condidit: à quo deinceps domini & barones ab Ebersdorf in ducatum Austriæ recte descendere dignoscuntur, qui & comitum à Thiersteyn titulum hodie vsurpant.

6 GEORGIVS, & Hermannus in episcopum Argentoratensem electus anno 1307. alter vero interfuit ludicro Martiali Ingelhaymensi palatio celebrato, circa annum 1337.

7 SYMON, Friderico regi & Austriæ duci, qui contra Ludouicum Bauarum electus fuerat, mutuo dedisse scribitur septem millia marcarum argenti circa annum Salutis 1366.

8 IOANNES, capitur in castro Falckhensteyn à Basiliensibus & Heluetiis, cum comite à Nidovu, anno 1370.

9 PETRVS & Marquardus: quorum Petrus interficitur ab Heluetiis ad Sempach, cum Lupoldo Austriæ duce, anno 1386. Marquardus vero magister curiæ Austriæ principum fuerat anno corrente 1387.

10 BERNHARDVS & Hermannus: quorum primus coniugem habuit filiam Rudolphi domini de Bernekh & Steyr, baronis celeberrimi in Styria: alter vero interficitur ab Heluetiis in bello Appencellenfi, anno 1406.

11 IOANNES, aduocatus instituitur concilii Basiliensis, anno millesimo quadringentesimo quadagesimo. Qui idem ex concilio Constantiensi legatus missus fuerat ad Tigurinos, anno 1414, ut eos cum confederatis Vri & Schuicz conciliaret, qui intestino inter se bello flagrabant.

12 OSVVALDVS, Bernardus, & Wilhelmus, fratres germani fuerunt: quorum Osualdus præfectum egerat Caroli Burgundiæ ducis in Alsatia, sibi à Sigismundo Austriæ oppignorata. Idem postea Alsatia redempta, præfectum Sigismundi Austriæ ducis egit in Alsatia, quem vulgo Landuogtum appellant, anno 1476. Bernardus vero & Wilhelmus, Friderici Imperatoris tertii aulici ac consilarii fuerant. Et Wilhelmus quidem Sigismundi ducis Austriæ contra Burgundos ducem egerat: Bernardus vero mutata sede, capitaneatum siue præfecturam Freystat in Austria, vna cum castris Brunbach & Persperg comparauit, comitatu iam pene toto in potestatem Heluetiorum concedente.

13 OSVVALDVS & Henricus, erant adhuc in humanis anno 1510.

GENEALOGIA COMITVM A RHINFELDEN, qui à Lotharingia ducibus descendebant, & ad apicem Imperialis dignitatis conscenderant.

1 THEODERICVS dux Lotharingiæ, ex Itha comitissa duos filios tulit, quorū Adalbero fuit præsul Wormaciensis: Chuno vero exul & pulsus patria, ad Rhenum in Sequanis prædia comparauit. cuius sorores Adelhaidis regi Hungariæ, Berchta vero comiti à Bregantia nuptæ fuere.

2 CHVNO comes à Rhynfeldia, ex comitissa de Onyngen tulit filia Mechtildem, locatam Berchtoldo comiti Zaringensi. Ex altera vero Richvuara marchionissa à Baden, 40 Rudolphum procreauit.

3 RVDOLPHVS comes Rhynfeldensis, ab Agnete Imperatrice Henrici tertii vidua, & quarti Henrici matre, Imperium non adulto filio disponente, dux Sueuiæ creatus, & coniuncta filia regali Mechtilde gener ascitus: paulo post, cum Henricus quartus sororius in odium Pontificis & Germaniæ principum incidisset, in Cæsarem quoque apud Forchhaym electus, dum Imperialem dignitatem gladio aduersus Henricum quartum sororium tueretur, in acie apud Saxones cecidit: relicta coniuge secunda Adelhaidis, filia Ottonis marchionis Italiæ, sorore Berchtæ, quæ Henrici quarti coniunx fuerat: & duobus filiis, sepultis apud S. Blasium in Nigra sylua, Ottone & Berchtoldo. Filiarum Adelhaidis regi Hungariæ Colomanno, Berchta Vdalrico comiti Bregantiæ, & Mechtildis Berchtoldo Barbato Zaringiæ duci collocatæ fuere. Ex Berchta quidem Brigantina comitissa Hugo palatinus de Sigmarigen, & Rudolphus comes de Pfulendorf processere.

GENEALOGIA COMITVM A NIDOVV.

1 RVDOLPHVS interficitur à Bernatibus in prælio Lausanensi, cum coniuratione ininita, comites à Kiburg, Arberg, Nidovu, Furstenberg, Sabaudia, Montnach, Neuburgæ & Vallandys, xxxii millibus Loupam Bernatium oppidum obsedissent. In quo prælio interfecti præterea sunt, Ioannes comes Sabaudia, filius domini In der Vuath, & Eberhardus comes à Vallandiis.

2 WILHELMVS, ab Alberto primo duce Austriæ, Alberti Cæsaris filio, præfectus constituitur Turgouia, Ergouia & Vchtlandia. Qui ex filia Sigismundi landgrauii Alsatia, Rudolphum secundum genuit. Cuius vxor sepulta iacet in Laufenbergo.

3 RVDOLPHVS hoc nomine secundus, accepit à principibus Austriæ feudo dominium Fridovu, in Styria inferiori, ad ripam Draui amnis, anno Salutis 1366. Interficitur postremo ictu bombardæ in Beuren ciuitate prope Solodurum, in eo bello quod dominus à Gvuisen Alfatia & Heluetiis intulerat, septuaginta millium exercitu in Germaniam Anglorum & Armeniacorum introducto, anno Salutis 1375. Causa belli erat, ut Burgdorf & Thun occuparet, ad quæ ius quoddam à Zaringensibus prætendebat. Fuit iste Rudolphus suæ stirpis postremus. & reliquerat duas modo filias: vnam Hermannō comiti à Kiburg locatam, & alteram Ioanni comiti à Thiersteyn.

GENEALOGIA COMITVM ET DOMINORVM ab Arberg, quorum posteritas pulsa ab Heluetiis in Austriam, ibidem nomine eodem castrum condidit.

1 PETRVS, reperitur interfuisse prælio Laupensi, cum cæteris vicinis comitibus, de anno 1382. vendidit comitatum suum Bernatibus vltro, anno 1353. euasit cum magno thesauro ex prælio, & socios deseruit.

2 PETRVS hoc nomine secundus, superioris filius, cum Lupoldo duce Austriæ ad Sempach occubuit, anno Domini 1386. Horum posterii profecti in Austriam, cum nihil haberent bonorum in Heluetiis, castrum à nomine familiæ construxerunt in tylua Vienne. Cuius stirpis quispiam vixerat adhuc anno 1437, qui à Wolfgango ab Ebersdorfe emerat Grafenvuerdam. cæterū postremo deficiente stirpe, Ebersdorffis comites à Thiersteyn, ut sanguine iuncti, successerunt: qui Arbergum castrum demum Sebaldo Poglino à Reiffensteyn vendiderunt. hodie tenet Andreas Pegl liber baro à Reiffensteyn & Arberg, discipulus quondam noster, dum Ludi moderatorem apud patrem illius ageremus.

GENEALOGIA COMITVM A ROTLET SVESEMBERG, domini à Mortnau, descenderunt à marchionibus Veronensibus, sanguinis vinculo iuncti marchionibus ab Hochberg & Badensibus.

1 THEODERICVS, floruit imperante Henrico quarto, sub annum incarnationis Domini 1084.

2 LVTOLDVS, ex comitissa à Thiersteyn, nata ex Hochbergenfi marchionissa, Rudolphum progeniuit, Fridetico primo imperante, circa annum Salutis humanæ 1180.

3 RVDOLPHVS, ex comitissa de Vualischneuburga progeniuit Rudolphū & Vilhelmum.

4 VILHELMVS & Rudolphus.

5 THEODERICVS secundus floruit sub annum Domini 1280. qui capitur in bello Basiliensi, à Rudolpho Habsburgensi aduersus Henricum episcopum Basiliensem gesto, 40 qui erat ex stirpe comitum Neuburgensium. detinetur ab Austriaco in minore Basilea, vna cum Hugone marescalco consule Basiliense.

6 RVDOLPHVS, ex comitissa de S. Georgio Burgunda Philippum procreauit, qui ducissam Sabaudia in matrimonio habuerat: cuius sororem Vdalricus comes à Montfort, viduatam à dapifero de Vualdburg, coniugem duxerat.

7 WILHELMVS postremus comes in matrimonio habebat comitissam à Montfort: Vendidit Sigismundo Austriaco partem Brigantini comitatus, pro 32. millibus florenorum.

GENEALOGIA COMITVM DE WALISCHNEUBURGA, & dominorum de Burgdorf, qui ditionem habebant ad Lacū Neuburgensem haud procul Losanna: erant que reliquæ duarum amplissimarum antiquissimarumq; ciuitatum Auentici & Ebroduni, quas nostra ætas appellat Vuustsburg & Iuerdon.

1 VDALRICVS, floruit anno 1250. & reliquit duos filios, vtrunq; Henricum nominatum: quorum alter fuerat præsul Basiliensis, Rudolphi Cæsaris & amicus & hostis, quem sæpe solitus erat pecunia mulctare. alter vero Henricus possidebat comitatu, & Rudolpho Cæsari multis in bellis militabat. Filiarum vna comiti à Dokhenberg nupta fuerat, secunda domino à Regensperg prope Tigurum, tertia domino à Granfen, & quarta comiti à Rœtelen. ratione cuius matrimonii Neuburgensis comitatus ad Rotelenses deuolutus

fuerat: à quibus ad Hochbergenfes peruenerat, & inde ad comites Friburgenfes: à quorum ultimo principes Auftriæ emerunt.

2 HENRICVS, Vdalrici filius, & epifcopi Bafilienfis frater germanus, Rudolpho Cæfari amiciffimus, progenuit tres filios: quorum Humbertus fuerat antiftes Bafilienfis, qui Elikurt dominium alienatum tranftulerat in fuam familiam.

3 THEOBALDVS, vel Dieboldus, aduerfus quē Ioannes à Falkenfteyn epifcopus Bafilienfis bellum gesserat, propter alienatum dominium Elikurt, anno currente 1424.

4 HENRICVS fecundus hoc nomine, reliquit vnicam filiam, quam vxorem duxit Egon comes à Friburg, ratione cuius matrimonii comitatus Neuburgē ad Friburgenfes est deuolutus.

*GENEALOGIA COMITVM PFYRETARVM,
& Sunt gonix, qui & ipfi à ducibus Lotharingia veteribus defluerant, eademque insignia vſurpabant cum comitibus Salmensibus & Montis Belgardi, duos videlicet aureos salmos in rubro clypeo, multis crucibus interſtinctos. Sub quorū obſequio fuerat tota pene Suntgonia, cū locis ſubiectis, Tann, Datenried, Rotenfels, Senhaym, Maſmunſter, Veldpach, Befort, & Lûcz, ubi & fundationes eorum, ac conditoria ſtirpis viſuntur. Horum fuerat deniq; Lanſeram, magnus ager Baſilea vicinus: quæ hodie maiori ex parte Auftriaci poſſident iure matrimonii, vt docebimus, ad eos deuoluta.*

1 IOANNES, citatur in literis de anno Domini 1130. inter cæteros Germaniæ comites. 20

2 FRIDERICVS, comes à Pfyrt, in literis S. Trudberti cœnobii citatur, de anno Domini 1140.

3 VDALRICVS, anno Domini 1144. auxiliantibus Hugone comite de Egeshaym, & Vdalrico comite de Dagsberg, fundauit cœnobium Beris prope Colmariam. Porro ex familia comitum à Dagsperg, fuerat Leo nonus papa, ſub Henrico tertio.

4 IOANNES, fratrem habuit Ludouicum epifcopum Bafilienſem, circa annū 1113.

5 FRIDERICVS, ex Stephania comitiſſa ab Egeshaym genuit Ludouicum.

6 LVDOVICVS, in matrimonio habuerat Vuilhelmi comitis à Montfort filiam.

7 VDALRICVS fecundus in hac ſtirpe, Ludouici ſuperioris frater germanus, erat præfectus Alfatix ab Imperatore conſtitutus: victus ab Argentoratensibus prope Blo-
delshaym, anno Domini 1228. 30

8 THEOBALDVS, ex Riza coniuge procreauit Theobaldum ſecundum.

9 THEOBALDVS, vel Dieboldus, ex comitiſſa à Vuirtenberg, nata ex baroniſſa ab Oxenſteyn, Vdalricum tertium tulit.

10 VDALRICVS tertius hoc nomine, ex Ioanna comitiſſa Montisbelgardi, Erneſtum & Vdalricum quartum tulit.

11 VDALRICVS quartus, ex Catharina Burgunda, quæ circa annum Domini obierat 1324, duas duntaxat filias reliquit: quarum Ioannam Albertus ex cognomento Contractus, ſiue Sapiens, dux Auftriæ, ſibi coniugem adſciuit: qui ſorori vxoris Vrſulæ proſſione comitatus octo millia marcarum argenti dedit, & comitatum Auftriæ totum adiecit. 40

CATALOGVS ALIQVOT COMITVM COMITATUVMQUE SVEVIAE, quorum genealogias integras conſequi nequimus.

COMITES de Buchau, cuius ſtirpis Chriſtina quædam reperitur abbatiffam egiſſe in Ottelſteten Sueuiæ, anno 1490.

COMITES de Rordorf, cuius familiæ Eberhardus abbatem egit Salernitanum, anno 1190.

COMITES de Rordorf, cuius familiæ Eberhardus abbatem egit Salemitanum: anno 1190. 50

COM. de Aichſtengi, quo nomine Vdalricus & Henricus inueniuntur de anno Salutis 1116

COM. de Haſſenberg, in Nigra ſylua, verſus Lauffenberg, Ruggerus, Henricus, & Richardus, hoc nomine reperiuntur de anno 1120. Henricus eiſdem nominis præſulem Argentoratensium egit, anno 1180. Ioannes & Vdalricus interficiuntur ad Sempach, cum Lupoldo duce Auftriæ, anno 1386.

COM. de Tungen, Hugo in literis ab Henrico quinto citatur, de anno 1120, vna cum Burcardo à Zolern, & Gotofrido ab Herrenberg.

COM.

COM. de Lentzburg Ergouix, cuius adhuc caſtri rudera prope Habsburgum cernuntur. Ipſi vero landgrauii erant in Kleggavu, fundatores cœnobiorum Munſter Ergouix & Lautenbach Alfatix. Vixere iſthoc nomine Rudolphus & Arnoldus, anno 1140: Vdalricus de Lentzburg epifcopus Curienſis anno 1342.

COM. de Vuiffenburg & Kreuchingen ac Sibentall, Diethelmus epifcopum Cõſtantiensem egit anno 1240. Rudolphus & Ioannes diu contentionem habuerunt cum Bernatibus, propter oppidum Vuymis: ideo ius ciuitatis Bernæ adepti, facti ſunt ciues anno Salutis 1337.

COM. de Bonſteten, Menegoldus S. Galli abbas celebratur, anno 1147. Hermannus ibidem abbas anno 1340. & Ioannes eiſdem loci abbas 1350. cum ſore Anna abbatiffa Tigurienſi. Albertus huius inſignis familiæ, ſcripſit hiftoriam Auftriæ ſub Maximiliano, erat decanus Heremitarum cœnobii.

COM. de Ramſvuang: Salomon huius familiæ nominis que, cancellarius fuerat Ludouici ſecundi Francorum, Germaniæ & Boiariæ regis, ex abbate ſancti Galli factus epifcopus Conſtantiensis.

COM. de Sargans, in finibus thermarum Pfeffers Rhætiæ altæ: quo nomine Salomon celebratur abbas Salemitanus prope Yberlingam, anno 1337.

COM. à Saxan, aduocati cœnobii Fabarienſis, vulgo Pfeffers. Quo nomine Vdalricus abbatem S. Galli egit, anno 1208.

COM. de Brandenburg, quo nomine Otto & Hermannus à Rudolpho Habsburgenſe Cæſare citantur, de anno 1280.

COM. de Spiczenberg, quorum erat Zophingen, haud procul à Berna, qui comitatus iure cognationis ad Habsburgenſes deuolutus fuerat, anno 1288. Hodie conſœderati Heluetiorum Bernenſes tenent.

COM. de Strasburg Vchlandiæ.

COM. de Burglen, cuius familiæ Vuezilo interficitur à Berchtoldo comite de Zaringen, anno Domini 1077.

COM. à Matcz, in Rhætia Curienſi.

COM. à Mefaux, ibidem.

COM. à Belmont, ibidem. 30

COM. à Montburen, prope Solodurum ad Arolam: Vualterus floruit anno Domini 1120.

COM. à Tennenlohe, quo nomine Vdiſcalcus cœnobium canonicorum Regulatium S. Crucis Auguſtæ fundauit.

COM. ab Vttingen, Ludouicus floruit anno Domini 1120.

COM. ab Hellenberg, quo nomine Rudolphus citatur inter teſtes à Rudolpho Habsburgenſe Cæſare, de anno 1280.

SEQVITVR NOBILITAS SVEVIÆ, COMPRÆHENDENS GENEALOGIAS EORVM QVI AVT PVBLICA MICAMINISTERIA inter populares gerebant, aut libertate ob merita donati fuerant, aut in equitum ingenuorum ordine manſerant.

GENEALOGIA MARESCALCORVM AC ALLATIN & Pappenhaym, qui & Sueuiæ ducatus & Imperialis aula marescalci fuerant, vt legitur in inſtrumento quodam: In nomine Domini Amen. Suffocantur caduca geſta mortalium, niſi firmet ea vox teſtium, & æternitas literarum. Huius rei gratia nos Henricus Dei gratia Imperialis aula ac ducatus Sueuiæ marescalcus de Pappenhaym, notum eſſe volumus vniuerſis præſentem paginam inſpecturis, quod Sigefridus de Norndorff caſtellanus noſter, in caſtro Treuſshaym, & Adelhaides vxor ſua, in remedium animarum & parentum ſuorum, fratribus de Cæſarea Ciſterciensis ordinis Auguſtana diœceſis, donauit, &c. Porro Callentyn caſtri veſtigia cernuntur haud procul à Lechſmynd & Vuerdea Sueuiæ, in quibus finibus poſtea poſſidere cæperunt alia caſtra, à quibus denominabantur paſſim, & in varias erant ſectiones propagati, vt videlicet Treuſshaym, Biberbach, Reichen, Oberndorf, Auebor, Hagenaru, Berkhyn, Rathenhaym, Eberſtall, cum proximis Salmshouen, & aliis. Quæ feudo partim Romani Imperatoris, partim burggrauiorum Nurnbergensium, ac comitum à Graiſpach & Lechſmynd beneficio poſſidebant. Vnde legitur in antiquis literis: Wir Friderich von Gottes gnaden burggrau zu Nurnberg / veriechen in diſem brieff / das für vns kommen iſt vnſer lieber getrewer Wilhelm mareschalck von Biberbach / vnd hat vns / als ſein rechten lieben herren / & quæ ſequuntur. Porro marescalci erant aduocati generales & antiquiores Cæſareæ cœ-

nobis, vulgo Kaschaym. Vnde legitur in diplomate antiquo: Ego Hildebrandus de Pappenhaym, Imperialis aulae marescalcus, notum fieri cupio presentium inspectorebus vniuersis, quod cum in bonis curia fratrum de Casarea Cisterciensis ordinis, dicta vulgo in Rekhartfried, quatuor metret a uena iure aduocata mihi competentes, meisque progenitoribus ab antiquo, sano ductus consilio, in anima mea remedium tenore presentium renuncio: & quae sequuntur in literis, datis de anno 1291. Videtur quoque pertinere ad dignitatem istorum marescalcorum, quod certum annuum redditum & in pecunia & in vinis accipiebant ab episcopo Herbipolensi, comitatibusque ab Hohenlobe, Hirsberg & Ottingen: habebantque & isti, uti comites, suos vasallos, qui beneficio Pappenbergensium praedia & pagos possidebant, videlicet de Buche, de Halden, de Logingen, de Norndorf, ab Irdeburg, de Schone, a Turhaym, a Gerolczhouen, ab Vberczhouen, de Isemprecht houen, a Busnang. Quorum subinde mentio occurrit & in epitaphiis, & in annalibus Casariensibus: & quorum plerique, castellani Pappenhaymensium fuerant, ut videlicet Sigefridus de Norndorf in Treushaym, Menegoldus ab Vberczhouen in Vuestendorf. Sed placet horum dignitatem locumque prerogatiua quadam includere, quam Henricus sextus indulserat, quae sic habet de verbo ad verbum. In nomine sanctae & indiuiduae trinitatis: Henricus sextus diuina fauente clementia Romanorum Imperator semper Augustus, & rex Sicilia. Imperialis excellentiae nostra consuevit benignitas, denotat fidelium suorum obsequia clementer respicere, eisque pro benemeritis multimoda munificentiae suae impartire beneficia. Quapropter notum facimus vniuersis Imperii nostri fidelibus, presentibus & futuris, quod nos praeculis habentes puram fidem, & praecleara seruitia, quae fidelis noster Henricus marescalcus de Kallentyn, ad exaltationis nostrae gloriam frequenter & fideliter exhibuit patronem, ubi contra proditores nostros fideliter & strenue decertauit, in remunerationem obsequiorum suorum, de innata nobis clementia concedimus ei in rectum feudum, & heredibus suis presenti pagina in perpetuum confirmamus, totum officium nostrum, quod Siboto de Iagshouen & Hermannus Dietenkerus, a nobis tenuerunt: videlicet paludem, & omnia bona quae pertinent ad paludem circa Nevuburg apud Danubium, aduocatas omnes, & specialiter aduocatum super bona beati Vdalrici apud Horben, & omnia bona quae nostra & bona fuerunt, cum omnibus hominibus & aduocatis ad ea pertinentibus. Insuper concedimus praedicto Henrico marescalco & heredibus suis, nomine recti feudi, & presenti pagina in perpetuum confirmamus, totum officium nostrum quod Vdalricus de Rotenburg tenuit, videlicet curiam in Mulbach, decimam omnem in Langrundenle, decimam omnem ante syluam circa Gelere, omnes ecclesias quas Gumpertus clericus de Tusingen a nobis tenet, &c. Et concludens privilegium subdit: Ad cuius rei certam in posterum euentum, praesentem paginam inde conscribi iussimus, & maiestatis nostrae sigillo communiri. Huius rei testes sunt, Mattheus Capuanus archiepiscopus, Vuilhelmus Reginus archiepiscopus, Bonghamo Cusentinus archiepiscopus, Laurentius Syracusanus episcopus, Heynricus Aichstetensis episcopus, Vuilhelmus marchio Montisfortis, Henricus dominus Austria, Chunradus dux Spoleti, comes Berchtoldus de Legsgmynd, Marquardus Senescalcus marchio Ancona, & dux Rauenna, comes Albertus de Spöhaym, Arnoldus de Horben, Arnoldus de Vvulfa, Rompodo marescalcus, Henricus pincerna, Henricus marescalcus Auebor, Sigefridus marescalcus de Hagenoue, Chunradus dapifer de Rotenburgh, Fridericus de Rotenburg, Ortmundus de Eschenoue, Albertus Ryndsmaul, Hermannus de Stalem: & quae sequuntur in literis, quae sunt datae anno Salutis 1197.

Imperii anno 7. regnorum 28.

1 ERNESTVS marescalcus de Callentyn, circa annum Domini floruit 1160. & ex Eulalia baronissa de Neiffen multos liberos procreauit, videlicet Henricum marescalcum de Callentyn, Henricum alterum marescalcum de Vuaggeke, & Auebor, Sigefridum marescalcum de Hagenoue, & Reynbotonem marescalcum.

2 HENRICVS Ernesti filius, Alberti postremi a Biberbach vnicam filiam Annam nomine duxit coniugem, & nomen eius familiae dominiumque in suam domum transtulit, confirmatus in hoc ab Henrico sexto. progenuit vero ex Biberbacensi illa postrema Vdalricum, & Hildebrandum marescalcos de Rechperg (a quibus marescalci a Rechperg rite descendere dignoscuntur) Sigefridum episcopum Augustanum, Henricum marescalcum a Biberbach primum, & Rudolphum marescalcum a Callentyn & Pappenhaym: a quo rota series marescalcorum a Pappenhaym, Biberbach, Oberndorf & Riechen defluxit, de quibus mox dicemus.

3 HENRICVS secundus hoc nomine, superioris filius, floruit circa annum millesimum ducentesimum. Is est, qui Ottonem Palatinum a Witelspach, vltus necem ducis sui Philippi regis, in castro Niderstrang prope Ratisponam occidit. Qui ex Guta a Reichspach Fridericum filium tulit, item marescalcum: qui ex filia Palatini a Vitelspach nullam prolem reliquit.

4 RVDOLPHVS, Henrici primi filius, & secundi frater germanus, ex Pigmada baronissa de Hevuen progenuit Rudolphum secundum hoc nomine, marescalcum a Pappenhaym,

pappenhaym, Henricum marescalcum a Biberbach, & filiam nuptam comiti a Kaczenellenbogen. Quorum Rudolphus genuit circa annum 1232, Rudolphum tertium, & Henricum hoc nomine quartum: Potentianam comiti ab Aichelperg nuptam, Scholasticam & Iulianam moniales in Kreuztall: quarum Iulianam ex monasterio dicitur rapuisse Sigefridus princeps quidam Sueviae. Caeterum Rudolphus tertius & Henricus quartus hoc nomine in stemmate, sine liberis decesserunt circa annum 1290.

5 HENRICVS tertius, Rudolphi primi filius, & secundi frater germanus, ex Prisca baronissa a Stoeffl, anno a nato Christo 1220, progenuit Hildebrandum marescalcum a Biberbach, & Henricum marescalcum a Pappenhaym: & tres filias, Annam nuptam dapifero a Kulentall, & alteram ingenuo ac libero ab Hohenrechperg, & tertiam libero a Reiffenspurg. Porro Hildebrandus facta primum omnium cum Henrico fratre diuisione, Biberbacense dominium accepit, super adiectis mille & ducentis aureis. a quo tota series marescalcorum de Biberbach & Oberndorf defluxit, de quibus mox suo loco seorsim dicturi sumus.

6 HENRICVS quintus hoc nomine, marescalcus a Pappenhaym, quod in partitione cum fratre sibi suaeque familiae reuenerat: gessit officium marescalci Imperialis in curia Rudolphi Habsburgensis Caesaris, & iussu heri sui cepit comitem a Graispach contumacem, eumque cum omnibus comitatus praediis Caesari representauit. Capit idem & praestigiatorum illum, qui se apud Nussiam Rheni Fridericum secundum mentitus fuerat: inuestitus quoque, siue feudo donatus a Friderico I. burggrauium Nurnbergensi, Zolrensis stemmatis. Habuit tres uxores: primam, Rosinam ab Hohenbach Misnensem: secundam, Irmeliam baronissam a Stoff: & tertiam, filiam Rudolphi ab Hirnhaym & Kaczenstain: ex quarum vna genuit Rudolphum.

7 RVDOLPHVS, Henrici quinti filius, marescalcus a Pappenhaym, consecutus duas uxores fuerat: Petronellam a Podma, & Coelestinam ducissam a Schiltach, ex quarum vna genuit Rudolphum quintum, & filiam.

8 RVDOLPHVS hoc nomine quintus in hac stirpe, ex Sophia de Hohenrechperg, cuius mater fuerat Tubingensis comitissa, genuit Henricum sextum, Ioannem Gibbosum, & Elisabetam filiam. obiit, sepultus in Pappenhaym, anno incarnationis Domini 1345.

9 IOANNES, ex cognomento & corporis nota Gibbosus, ad marescalci Imperialis officium a Ludouico, & inde Carolo quarto Caesaribus electus, cognato suo, qui prior id gesserat, Wilhelmo a Biberbach extincto. erat praefectus marchiae veteris Brandeburgensis. Secutus quoque castra Ludouici Imperatoris, multa praecleara in Longobardia gessit. Caeterum ex coniuge sua ab Hirschoren nullam prolem reliquerat. obiit circa annum Domini 1370.

10 HENRICVS sextus, frater germanus Ioannis, minor natu fratri successit & in marescalci Imperialis publico munere, & in dominio Pappenhaymensi, ab Imperatore confirmatus: iudex quoque ab Imperio, comitatus Graispacensis ordinarius constitutus, auctor coenobii sancti Augustini Pappenhaymii, ex Elisabeta de Ollerbach, cuius mater fuerat baronissa a Mardorf, procreauit Henricum septimum, qui obiit anno 1419: Georgium canonicum Aichstetensem, Wilhelmum (qui extra patriam obierat anno *) Hauptonem, Chunradum, Elisabetam a Rosenberg secundam filiam ingenuo a Vuolfstain nuptam, quae obiit anno 1401. Et Claram monialem in Zymern. obiit vero Henricus marescalcus senior, anno Salutis 1387.

11 CHVNRAVS marescalcus de Pappenhaym, filiorum Henrici sexti vnus, duas duxerat ordine uxores: primam Elisabetam a Sekhendorf, secundam Annam a Freyberg. ex quibus tulit filios, Chunradum secundum, Georgium canonicum Aichstetensem, qui obiit 1492: Henricum canonicum, Vuilhelmum (qui duas consecutus fuerat coniuges, Sekhendorfiam, & alteram Benedictam Forschynin) & vniam filiam ditissimo equiti aurato Vdalrici a Trenchtlingen, burggrauiatus Nurnbergensis in feudis conferendis vicario nuptam.

12 HAVPTO, Henrici sexti quoque filius, & Chunradi superioris frater germanus, ab Imperatore ordinarius Imperialis aulae marescalcus constitutus, possessor castri Vuellburg prope Augustam, ex Agnete baronissa a Vucynsperg procreauit Henricum octauum, Hauptonem secundum, & Sigismundum. Quorum Henricus ex ingenua Bauiariae de Preiffingen, Ioannem secundum genuerat, & filiam Chunrado ab Hirnhaym nuptam.

13 HAVPTO secundus hoc nomine, superioris filius, ordinarius (vt vocant) ma-

rescalci muneris ab Imperio administrator designatus post patrem, pro illo diu cū Erchingero marescalco à Biberbach cognato contendebat: in quo captus ab Erchengero, vix liberatur, Ruperti Cæsaris & Eberhardi Augustani præfulis, eiusque fratris Chunradi comitis à Kirchperg, autoritate. Habuit duas coniuges: primam, Coronam, Chunradi à Rotenstain filiam: secundam, Barbaram de Rechperg, cuius mater Decensis ducissa fuerat. Ex his progignens multos liberos, stemma suum nobile in duas partes secuit.

Fili

ex coniuge à Rotenstain, præter filias, quarum vna nupsit ingenuo à Vuolffstain, & altera cuidam Breisinger Bauaro: genuit filios Ioannem Aichstetensem Canonicum, Chunradum & Henricum.

14 CHVNRAVS Hauptonis, marescalci iunioris, filius, ex Dorothea baronissa de Laber, quæ obiit anno 1482. progenuit Georgium, Achatium, & filiam libero à Rechperg nuptam. Quorum Georgius ex quadam Pflugyn, cuius mater fuerat Rechpergerina Sebastianum Georgium genuit, de Greental nuncupatum, cuius filia Vito à Leonrod nupsit.

15 HENRICVS nonus, frater germanus Chunradi, filius & ipse Hauptonisi iunioris ex Rotenstainia, ex domina de Abensperg, ex Schaumburgensi comitissa Austriaca prognata, procreauit Hauptonem tertium canonicum Ratisponen. Casparum canonicum Aichstetensem, Christophorum ab Ulmensibus occisum prope Meringen, anno 1470. Alexandrū, qui ex filia de Ollerbach nihil tulit: Wilhelmū & Henricum. Filiarum vna nupsit ingenuo à Leonrod, altera nobili de Rotenstain, tertia Corona monasticen in Aichstadio professa est.

16 WILHELMVS, Henrici superioris filius, cum multis annis Brandeburgensius inuenisset, tandem septuagenarius uxorem duxit, Alberti à Rechperg filia, cuius mater erat baronissa de Aspermont. Gessit Augustæ sub Maximiliano officium Aduocatiæ, siue capitaneatus Germaniæ.

17 HENRICVS, Wilhelmi frater germanus, hoc nomine decimus in familia, consecutus est binas uxores: primam filiam Waltheri ab Hirnhaym, & secundam Ollerbacensem: ex quibus nullam prolem, quemadmodum & frater, sustulit. Interfuit, vt marescalcus Imperii, coronationi Maximiliani Cæsaris.

18 CHRISTOPHORVS & Henticus à Paffenhaym, cum fratribus & fratruelibus, ac patrueribus, nostra memoria florent, quorum Wolfgangus Theodericus, canonicum Herbipolensem agit.

MARESCALCI A CALLATYN, RECHPERG, Reichenen & Vuertingen, stemma Collatinorum alterū: hoc est, à colle Latino, ubi castrum condiderant, hanc procul ab ostio Lyci amnis denominatorum, qui Pappenhaymensibus sanguinis vinculo iuncti sunt.

ex coninge Rechpergerina, præter filias etiam, vnam Vuolffstainmo à Sulzberg, & alteram nuptam nobili de Bynau, & tertiam monialem: procreauit Bernhardum canonicum, Rudolphū Castellatum in Vuerdæa, Sigismundum & Georgium.

SIGISMUNDVS, Hauptonis iunioris ex Rechpergerina natus, ex Magdalena à Schomberg tulit Simonem, & duas filias, Helenam ab Asperg, & Margaretham vestalem in Sæligenporten cœnobio, quæ obiit anno Dominicæ incarnationis 1497. Quorum Simon duas uxores habuerat, Beuscherin, & Fronbergerinam. vnde Christophorum, & quendam canonicum tulit.

GEORGIVS, ordinarius officii marescalci repræsentator ab Imperio constitutus, ex filia Iacobi dapiferi à Vualdburg, circa annum incarnationis Domini 1486, sustulit Georgium & Vdalricum.

VDALRICVS Georgii filius, reliquit quatuor filias, Vuildenstainerin, Egloffstainerin, tertiam Marquardo à Kundseckh, quartam cuidam Zobl Franco præsentis episcopi fratri, vel fratrueli, nuptas.

GEORGIVS secundus frater Vdalrici, Georgii I. filius, de Treuschtlingen marescalcus cognominatus, ex ingenua Bauara Nothafften progenuit Georgium canonicum, & Vdalricum, qui habuit in uxorem Fronhouerinam.

GEORGIVS tertius, nostra tempestate electus in præfulē Ratisponensem, nobis pene omnia hæc cōmunicauit cādide, q̄ de hac stirpe nobili adnotauimus: vir & eruditione singulari, & in religionē nostrā studio ardētissimo.

I VDALRICVS filius Henrici à Pappenhaym, qui filiam vltimā à Biberbach duxerat uxorem, nepos primi à Callatyn Ernesti nomine, Rudolphi marescalci à Pappenhaym & Henrici à Biberbach frater germanus. Porro is Vdalricus marescalcus à Rechperg duos fratres habuerat, Hildebrandum, & Sigefridum episcopum Augustanum. Floruit circa annum Domini 1200.

2 CHVNRAVS, Vdalrici filius, anno Domini vixerat 1290. Relictis post se filiis, Chunrado marescalco à Rechperg, & Hildebrando custode Augustano.

3 CHVNRAVS secundus, primi filius, de quo extant literæ huiusmodi: Venerabili in Christo patri, domino suo Constantiensi electo & cōfirmato, Chunradus de Rechperg, ministerialis Imperialis aulae, & Sueuiæ marescalcus, &c. Et sequitur: Cum controuerfia habita ibi insimul, præsentamus dominum Chunradum de Rechperg canonicum ecclesiæ Augustanæ. Datū Gamundæ, 1296. Ex quibus apparet, duos Chunrados eodem tempore huius stirpis à Rechperg extitisse.

4 HENRICVS, filius Chunradi alterius, cum fratre Ioanne in cœnobio Cæsariensi commemorantur in scriniis. de quorum altero extant literæ in hæc verba: *Ich marschallh Henrich von Pappenheim/ genant von Rechperch vergich/ &c.* Datum anno Domini 1331. Is Henricus ex Margaretha ab Ollerbach progenuit Henricum, Hildebrandum canonicum, Ioannem, & Blancam, coniugem marescalci à Bogsberg.

5 IOANNES, filiorum Henrici primi alter, ex Sophia de Oberdorf genuit tres filias: vnam nuptam ingenuo à Villenbach, secundam nobili equiti à Vualdkirch & Ramstain, tertiam ingenuo à Vuendingen.

6 HENRICVS hoc nomine secundus, primi filius, & Ioannis superioris frater germanus, duos filios reliquit: Henricum tertium, & Georgium.

7 GEORGIVS, cognomento Marescalcus de Reichen, ex Elisabeta à Schoppach Leonhardum tulit, & quatuor filias. quarum vna nupsit domino à Rot, secunda ingenuo à Vuendingen, tertia cuidam à Ramstain, quarta abbatissam egit in superiori Schonfeld. De Georgio tales leguntur literæ, quæ discrimen demonstrant inter marescalcos à Rechperg, marescalcos à Biberbach, & marescalcos à Dornspurg: *Ich Geswinder marschall von Dornspurg/ vergich das ich zu bürgen gesetzt han Erkhängern den marschallh von Biberbach/ vnd Georgen den marschallh von Rechperg/ genandt von Reichen.* Datum 1403.

8 LEONHARDVS Georgii filius, marescalcus de Rechperg, nominatus de Reichen, quod castrum pater familiæ adiecerat, & vbi is facellum construxerat anno incarnationis Domini 1436: ex duabus vxoribus Agnete à Vuendingen, filia Sigefridi, & Elisabeta pincernæ à Geyrn nata, procreauit Magnum marescalcum, & duas filias: vnam nuptam ingenuo à Vuolffstain, & alteram nobili Bauariæ Nothaff, circa annum Salutis nostræ 1484.

9 MAGNVS, Leonhardi filius, cognominatus marescalcus à Vuertingen, quod oppidum emerat, & nouum inibi castrum construxerat, ex Adelhaide filia Burcardi ab Ollerbach genuit Leonhardum secundum, & quinque filias: quarum Adelhaidis ingenuo à Sekhendorf collocatur, secunda ingenuo à Landavu, tertia Vdalrico à Vuestersterē, quarta monasticen professa fuit in Holcz.

10 LEONHARDVS secundus hoc nomine in stirpe, ex Clara, filia Viti à Rechperg, cuius mater fuerat baronissa à Stoff, circa annum Domini 1474. procreauit Henricū commendatorem, Leonhardum tertium successorem in castris, Achatium magnum, & Georgium: qui iuuenes obierunt. Reliquit & filias, quarum vna nupsit ingenuo à Stadion, altera Wolfgango à Freiburg.

11 LEONHARDVS tertius, secundi filius, ex Margareta ab Erolczhaym tulit Hieronymum, Vitum, Christophorum, & Catharinam: à quibus descendunt, qui hodie marescalci nominantur à Reichen, siue Reichenau.

50 *MARESCALCI A BIBERBACH, OBERNDORF, & Treushaym; tertium stemma Callatinorum marescalcis à Pappenhaym, & marescalcis à Rechperg & Reichen sanguinis vinculo iuncti, ab eodemq; fonte defluentes.*

I HILTEBRANDVS, Henrici quarti marescalci à Pappenhaym & Callatyn filius, pronepos Henrici illius, qui ob uxorem Alberti vltimā à Biberbach, Bybracense nomen dominiumque domui Collatinensi adiecerat. Primus inita diuisione cum Henrico fratre, retinuit Bibracense dominium, & quod restaurauerat castrum anno salutis nostræ

1280, quondam in bello intestino destructum: quod inter duos electos ad Imperiū, Chunradum Sueviæ ducem, & Henricum Turingiæ landgraviū, magno Sueviæ ducatus discrimine vertebatur. Porro cum Bibracense dominium in redditibus annuis Pappenhaymensi minus esset, accepit in prompta pecunia ab Henrico fratre (qui Pappenhaymensē castrum fortitus fuerat, & à quo omnes Pappenhaymenses rite descendere dignoscuntur) mille & ducentos aureos, certis terminis solutos, vt literæ desuper ab vtrisque datæ testantur. Vbi testes etiā diuisionis illius atque fidei iussores partium exprimuntur, Berchtoldus comes à Grayspach dominus feudi Pappenhaymensis, Rudolphus ab Hurnhaym, Rudolphus & Bruno liberi à Reiffaspurg, & Henricus ab Hochstet. Datæ fuere literæ anno 1279, cum ipse Hiltebrandus obiisset anno Redemptionis nostræ 1309. Habuit in matrimonio primo marchionissam a Burgau: & alteram, Gutam de alto Klingenberg, quæ obiërat in Onyngen ad lacum Bodmannicum, anno 1312. Genuit vero ex istis filios tres, Henricum, Wilhelmum, & Hiltebrandum canonicum Augustanum, sepultum Augustæ in ambitu, anno 1342.

2 HENRICVS, filius alter Hiltebrandi, Ludouici ducis Bauariæ, qui postea in regē electus fuerat, curialis: ex duabus coniugibus, videlicet Catharina à Schvungen, & margareta a Landenburg, genuit Hiltebrandum secundum, Ioannem: & duas filias, Blancam, & Catharinam magistrā Augustæ ad sanctum Martinum, quæ sepelitur ibidem ad Minores anno 1359. Huius Henrici mentio fit in literis a Ludouico Bauariæ duce in lingua vernacula datis, in hæc verba: *Wier Ludwig von Gots genaden Pfalzgraue bei Rheynt Herzog in Bayren / bekennen / das wir mit vnserm getrewen Henrichen dem marschalcken von Biberbach also gerait vnd gedingt haben / &c.* Et iterum in suis literis: *In Gottes namē / Wier Haynrich vnd Wilhelm die marschalcken von Biberbach / thūn khund allen den die eigenschafft die wir haben gehabt / vnd hetten in der hoffstatt zu Biberbach / die selbe eigenschafft habē wir geben den Ersamen frauwen vnd dem Conuent zu Salmashouē / freylich vnd ledichlich.* Ex quibus apparet, marescalcos à Biberbach esse locupletatores, & quasi alteros fundatores monasterii Salmashouen.

3 WILHELMVS, frater germanus superioris Henrici, filiorum Hiltebrandi senioris alter, Imperialis aulae marescalcus ordinarius, post diuisionem inter patrem & patrū factā, primus constitutus. Ex duabus coniugibus, ingenua de Hohenekh, & Anna marescalci Bauariæ a Culentall filia, pgenuit Wilhelmū II. cognomento Iuniorē, Sigefridū I. hoc nomine marescalcū ab Oberndorf, Henricum & Vdalricum marescalcos item de Oberndorf. Reliquit & tres filias: quarum vna nupsit domino a Kyndsekh, secūda ingenuo a Vuestersteten, tertia Pupelhardo ab Ollerbach, mater Burcardi episcopi Augustani. De quo extant literæ tales: In nomine Domini, &c. Qui ex longinquitate temporis, ego Vuilhelmus Imperialis aulae marescalcus de Biberbach dictus, notū facimus, quod ius patronatus parochialis ecclesiæ in Erlangshouen, &c. Ad hunc præterea Vuilhelmum Ludouicus quartus Imperator dedit literas in hæc verba: *Wier Ludwig von gottes genaden Rhömischer Kaiser / zu allen zeiten merer des Reichs / thūn khund / das wir zu dem wegsel den marschalck Wilhelm genandt zu Biberbach / vnser vnd des hayligen Reichs marschalcken / hand gethan / &c.*

4 SIGEFRIDVS, filiorum Vuilhelmi minor nati, primus hoc nomine marescalcus in Oberndorf, ex Guta a Klingenberg genuit Burcardum canonicum Aichstetensem, circa annum 1419. Erchengerum, & Sitonem, vulgo Seitz marescalcum ab Oberndorf & Fayningen, qui reliquerat alterum Sitonem marescalcum de Oberndorf, qui vixit adhuc anno domini 1412, & is Ioannem & Burcardum postremos ab Oberndorf, qui in terram Sanctam sunt peregrinati anno Salutis 1436.

5 WILHELMVS Iunior, primi ac senioris filius, patri in dominio Biberbach successit, fratre Sigefrido translato ad Oberndorf, ex Anna libera a Torringen genuit Sigefridum marescalcum a Biberbach, & Hiltebrandum canonicum, ac aliquot filias: quarum vna nupsit ingenuo a Rosenber, Catharina nobili equiti a Vuestersteten, Anna & Margaretha monasticen in Holcz professæ sunt. Vnde extant literæ: *Ich Haynrich von Westersteten Ritter / vergich / das frau Carharina mein eeliche hauffrau / herrn Wilhelms des marschalcken von Biberbach sâlgen dochter / mier zugebracht hat 6. hundert pfund helter / &c.*

1 SIGEFRIDVS Vuilhelmi Iunioris filius, & Hiltebrandi secundi frater germanus, aduocatus in Feihenhouen & Pleynsbach, ma-

HILTEBRANDVS, viuente Sigefrido fratre, clericus primū: pfectus: que cū Burcardo cognato marescalco a Bi-

rescalcus à Biberbach, diuersus videlicet ab altero Sigefrido patruo, qui marescalcus erat ab Oberdorf. Vnde extant literæ, quæ hoc discrimen docent: *Ich Seufrid der marschalck / ritter von Oberdorf / vergich / &c.* Et sequitur: *Mit meinē insigl / vnd mit meines ohayms Seifrid des marschalcken von Biberbach insigl / vnd mit meines vettern Haynrich des marschalcken von Dllingen / &c.* datum 1346. Habuit in matrimonio Bauaram Annam de Senshaym ex Abenspergeni natam, ex qua tulit Erchengerum secundum, & filiam libero à Kundsekh nuptam.

2 ERCHENGERVS, ex Leutenbekhyn Bauara progenit Ioannem, Erasmmum, marescalcos de Biberbach: & tres filias, quarū vna nupsit ingenuo à Freyberg, secūda nobili à Villenbach, tertia cuidam de Haymhouen. Gessit tria bella: primum aduersus Augustanos, Stephano Bauariæ duci auxiliatus, in quo Biberbach ab Augustanis expugnatum & incensum fuerat, cui dux partem castrī ac comitatus Moringen retribuerat: secundum aduersum Nerdlingenses gessit, in quo banno Imperii fulminatus, vix iudicio Roteuillensi absoluitur, literis desuper scriptis, *Ich Rüdoff Graf vō Sulcz / hoffrichter zu Kotweil / vergich / dz ich Erkhingern den marschalckē vō Biberbach auß der achte des houes zu Kotweil gelassen han / dareien in gethon hand burgermeister vnd stat zu Nordlingen / Datum 1405.* Gessit & tertium aduersus Hauptonem marescalcum de Pappenhaym iuniorē, pro munere ordinarii marescalci à Callatyn: in quo Hauptonem cepit, & multo tempore in custodia habuerat: vix tandem liberatum autoritate Ruperti Cæsaris, & iudicio generali Augustano: cui Eberhardus comes à Kirchperg, episcopus Augustanus, nomine Imperii præfederat.

3 IOANNES vulgo à sede appellatus, marescalcus à Walischouen, filiorum Erchingeri alter ex Beatrice Ioannis à Gumpenberg filia ptogenit duos filios, & Apolloniam filiam, qui in pueritia omnes obiëre. Gesserat bellum cum Vlmenibus, & obiit anno 1440. in die beati Syluestri.

4 ERASMVVS, Ioannis superioris frater, Erchengeri secundus filius, publica autoritate Imperii marescalcus Cæsareus declaratus, & pro tempore muneris illius repræsentator, bellum cum Augustanis & Vlmenibus gessit: & alterum cū Burcardo & Sigismundo marescalcis à Pappenhaym, pro pago Lychhaym. Is ex Anna à Steyn genuit Erchengerum tertium, Erasmmum monachum S. Vdalrici Augustæ, & viginti vnam femellas, adeo vt tribus sit vicibus gemellos enixa. Quarum nupsere, Apollonia ingenuo à Fronberg, Veronica Georgio à Knorringen, Hilaria Ge-

à Biberbach, & comite à Kaczenellenbogen in terrā Electionis, circa annū 1435, deinde domum teuerfus, duxit coniugē, ingenuam à Freyburg & Steyslingen: & ea mortua, Margaretam ab Ollerbach. Ex quibus tulit Ioannem canonicum S. Mauritii Augustæ, parochum in Treushaym, Burcardum marescalcum successorem, & quinque filias: quarum prima nupsit ingenuo à Freyburg, secūda Georgio à Knorringen, tertia nobili à Leutershaym, quarta Ioanni à Mittelburg & Treuchlingē, burggrauii Nurnbergensis præfecto: & quinta Catharina nomine, Henrico à Vuesterstetē. Sub eo destruitur castrum Biberbach, in bello ciuili, anno 1398.

BURCARDVS, vulgo marescalcus à Treushaym, à domicilio videlicet cognominatus, Hiltebrandi filius, bellum gessit cum Pappenhaymensibus, pro castrī Spilberg proprietate, in quo ab Ottingensi comite Pappenhaymensiū auxiliatore captus, ex Treushaym abducitur. Habuit duas coniuges: primam, Claram à Vuestersteten, natam ex vna à Vuesternach: secūdam postea duxit ingenuā ab Aurbach & Myndelhaym, ex qua septem filios, & tres filias procreauit: videlicet Vuolfgangum canonicum Aichstetensem, qui obiit 1478: Vuilhelmum canonicum Elvuangensem, Thomam, Sigismundum, Georgium castellanum Aichstetensis præfulis in Messingen, qui in coniugio habuerat Morspekhy Ba-uaram: & Ioannem, qui familiam ad posteros propagauerat. Filiarum vna nupsit Reynpotoni à Vuendingen, Beatrix cuidam Avuer Bauaro militi, à quo rapta fuerat: tertia virgo obiit. Ipse Burcardus rebus humanis absoluitur anno Salutis 1461. in Treushaym sepultus.

IOANNES Butcardi filiorum vnus, cognominatus marescalcus à Treushaym, ex diuite quadam ciue Augustana Langenmantlin genuit Ioannem, Georgium: & duas filias, Cordulam Vuolfgangi à Freyburg coniugem, & Brigittam monialem in Zymern.

IOANNES Georgius vulgo cognominatus Marescalcus de Eberfall, ex filia Hilpoldi à Knorringen tulit Georgium, Vdalricum, Tristramum, & Sibyllam, Henrico à Gumpenberg nuptam. Quorum Tristramus ex Nothafftin filias duas progenit, mortuas in iuuentute.

Georgio de Gumpenberg, Egelburgis Wolfhardo à Knorryngen: reliquæ virgines obierunt, Dorothea, Agnes, Barbara, Cecilia, Elisabetha, Afra, Anastasia, Ursula, & Braxedis. Ipse Erasmus nonagenarius obiit, an. Dom. 1464.

5 ERCHENGERVS, hoc nomine in isto stemmate tertius, ex ancilla parentis sui Medlingerin tres filios genuit, Georgium, Erasmum, & Ioannem.

6 GEORGIVS, filius Erchengeri alter, ex Felicitate Leberskircheryn, cuius mater ex genere Schragorū duos procreauit: Erchengerum quartum, & Eustachium. Quorum Erchengerus præsulis Aichtetenensis aulicus, duxerat nobilem à Liechtenavu, Henrici Augustani antistitis cognatam: Eustachius vero matrem coniugis fraternæ sibi coniunxit, & ex ea Euphrosynam tulit, marescalco à Gumpenberg nuptam.

7 IOANNES, frater Georgii, Erchengeri tertii filius, ex Brigitta à Vuestersteten duos filios reliquit, Hauptonem, & Rudolphum: qui apud Mediolanum sese mutuo interfecere. & habuerat Rudolphus quidem in matrimonio diuitis ciuis Rauenpurgenfis filiam.

GENEALOGIA DAPIFEROPVM ET PINCERNARVM, à Danne & Vuintersteten: qui tam Imperiali aula, quam Suevia ducatu, hoc munere fungebantur: dapiferis à Vualdburg, comitibus à Truchburg, & comitibus à Sunneberg, ac Scheer, sanguinis vinculo iuncti, utpote ab eodem fonte & capite descendentes, de quibus paulo supra egimus.

1 MENEGOLDVS, tempore Caroli magni floruit.

2 CHVNRAVS pincerna de Vuintersteten, claruit & nomine & munere isto, Henrico secundo imperante, circa annum Domini 1020.

3 VVERNERVS, ex filia liberi à Buenburg Gebhardum produxit, anno corrente 1160.

4 CHVNRAVS secundus, reliquit duos filios, Fridericum & Henricum.

5 FRIDERICVS genuit Chunradum tertium, Hermannum & Eberhardum: quorum Chunradus pincerna de Vuintersteten, circa annum Domini 1185, ex baronissa à Neiffen Chunradum quintum tulit.

6 GEBHARDVS, Vuernheri filius ex Elisabetha comitissa à Rauenspurg Chunradum quartum genuit.

7 CHVNRAVS quartus, Gebhardi filius, ex ingenua à Vuildenbergh, circa annum Domini 1210, tulit Sebastianum & Eberhardum, pincernas & dapiferos.

8 CHVNRAVS quintus, tertii filius, & Friderici pincernæ nepos, anno à nato Christo 1220, Hermannum, Henricum & Sigefridum pincernas tulit.

9 EBERHARDVS secundus, Chunradi quarti natus, Sebastiani frater germanus, ex baronissa à Iustingen, circa annum Domini 1240, Henricum tertium & Eberhardum tertium procreauit.

10 EBERHARDVS, ex domina de Raczuns nullam prolem reliquit: vel secundū alios, Berchtoldum dapiferum de Vualsee & Nortburg.

11 HENRICVS tertius, ex comitissa à Dokhenberg Ioannem genuit.

12 IOANNES, ex baronissa de Neyffen Henricum tulit.

13 HENRICVS quartus hoc nomine, circa annum 1290, ex comitissa à Kiburgh, Eberhardum quartum genuit.

14 EBERHARDVS quartus, ex Adelhaidè comitissa Bregantizæ Fridericum secundum suscepit.

VDALRICVS, Ioannis Georgii marescalci ab Eberstall & Treushaym filiorum tertius, castellanus ducis Bauariæ, in castro Culentall, ex Anna Alberti dapiferi à Schvuabsperg filia, duos filios procreauit, Onophorum, & Matthæum canonicum. Filias autem, Ursulam Antonii de Halden coniugem, Margaretam monialem in Schonfeld, Annam & Magdalenam, quæ iuuenes obiit.

MATTHÆVS, Vdalrici filius, iurisconsultus, cum apud Lutetiam Parisiorum ingenii cultum multo tempore cæpisset, reuersus in patriam, ac canonicatibus cumulatus, se contulit ad annales sui generis concinnandos. ex quibus & hæc desumpsimus, quæ hoc loco de nobili stemmate marescalcorum proponimus, mihi liberaliter ac per amice communicata à marescalcorum domus singulari ornamento D. D. Georgio antistite Ratisponensi, Romani Imperii principe, doctorum omnium singulari patrono.

15 FRIDERICVS secundus, ex comitissa de Veringen Georgium & Eberhardum progenit.

16 GEORGIVS, ex comitissa à Niuers, Galla, Eberhardum sextum reliquit.

17 EBERHARDVS quintus, Georgii frater germanus, ex comitissa à Montfort, Ottomem tulit.

18 EBERHARDVS sextus, Georgii filius, ex ducissa à Dekh Ioannem procreauit.

19 OTTO, ex ingenua de Rota duas filias reliquit: quarum vna comiti ab Habsburg, altera domino de Abensperg nupsere.

10 *GENEALOGIA DAPIFERORVM DE HOESINGEN & Sessingen, qui in nigro Clypeo leonem nigrum rubra corona redimitum, rubrisque unguibus, gentilitia insignia usurpabant.*

1 IOANNES miles de Hoesingen, in matrimonio reperitur habuisse Agatham baronissam & pincernam de Wyntersteten.

2 RVDOLPHVS, ab Hermanno episcopo Augustano comite Dillingense commemoratur in literis de anno 1253, reliquit alterum Rudolphum.

3 REINHARDVS & Wolfgangus, florere circa annum 1330.

4 CHVNRAVS, ex baronissa à Stœff Paulum genuit.

5 PAVLVS, ex ingenua de Saxenhaym, Ioannem, Balthasarem, & Erpfonem suscepit.

6 BALTHASAR, ex ingenua à Talhaym progenit Wilhelmum, vulgo appellatum de Aurach: Wilhelmum alterum, abbatem in Bebenhufen: & Barbaram, coniugem Alberti à Neunekh.

7 ERPFO, Balthasaris frater germanus, ex ingenua à Culental procreauit Burcardum, & Henricum præpositum Augustanum. quorum Burcardus ex vna de Harka Ioannem & Martinum tulit.

8 WILHELMVS, Balthasari filius, progenit tertium Wilhelmum, cui erat coniunx Bauara de Zilinhart.

9 IOANNES, superioris Balthasari frater, ex ingenua de Mõsperg procreauit Burcardum, Henricum præpositum, & Ioannem canonicum Augustensem.

10 BURCARDVS, ex nobili Bauariæ de Porta suscepit Ioannem, & Erpfonem canonicum Augustanum.

11 HENRICVS, Burcardi frater germanus, Ioannis filius, duas nactus est uxores: vnam à Gumpenberg, marescalci à Biberbach viduam: & alteram ingenuam à Stayn, vnde progenit Adamum.

12 ADAMVS, ex nobili matrona ab Ahelfingen produxit Bernhardum, Margaretam, & Euam ab Ollerbach.

40 *GENEALOGIA DAPIFERORVM A SVABSPERG, in quorum insignibus caelestino colore fulgentibus, erectus aureus leo, & coronatus, & ex altera parte cornu ceruini pars albicans cernuntur. Erant vero proprie dapiferi cœnobii Ebrvngensis, & à comitibus de Hurlingen descendebant, sanguine iuncti ingenuis equitibus à Buch, qui & ipsi ab eisdem comitibus primordia repetebant.*

1 SIGEFRIDVS, alterum Sigefridum progenit, anno elabente à Christo nato M. C. LVIII.

2 SIGEFRIDVS secundus, Chunradum filium tulit.

3 DIEMARVS, Henricum procreauit.

4 CHVNRAVS, filius secundi Sigefridi, ex ingenua de Pfallhaym, genuit Diemarū secundum, Henricum, & Chunradum abbatem Elbangensem.

5 DIEMARVS secundus, ex ingenua à Schenkenstain progenit Chunradum, Vdalricum, & Eckardum abbatem Elbangensem.

6 CHVNRAVS tertius, ex Anna Kropfyn à Pflugingen, Diemarū tertium reliquit: item Sigefridum, Ioannem, Wilhelmum canonicum Spirenses, & Echardum abbatem Elbangensem. Filiarum Agnes nupsit ingenuo à Sueshaym, altera cuidam Morsteyn in Halle, tertia nobili equiti à Lierhaym, & quarta ingenuo à Shureften.

7 IOANNES, ex Catharina Munichyn in Pfaffenhausen tulit Chunradum secundum, & Albertum. item filias quatuor, quarum vna nupsit nobili equiti, secunda ingenuo à Mosperg: fuit vero is Ioannes ciuitatum Imperialium dux militaris,

aduersus Eberhardum comitem Wirtenbergensem. obiit anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo.

8 ALBERTVS, ex Margaretha à Neunekh progenuit Albertum, Georgium canonicum Augustanum, Wilhelmum, Annam coniugem marescalci à Biberbach, & Eufrosinam virginem.

9 WILHELMVS, ex Catharina de Bikhau Bohema tulit Ioannē: & filias, Eufrosinam Adami à Klyngentayn, Sophiam nobilis equitis à Gareite coniuges, & Margaretam sanctimoniam.

10 IOANNES, ex ingenua à Glos Tyrolensi, vidua à libero de Rechperg, progenuit Ioannem, Wilhelmum, & Eufrosinam monialem.

GENEALOGIA PINCERNARVM DE

Smaleck: quorum insignia fluium per transfuersum clypei candidi representant.

1 BERCHTOLDVS, floruit anno Salutis nostræ 1180.

2 ORTOLPHVS, anno 1190, in coniugio habuit Mechtildem liberam à Callentyn.

3 HENRICVS & Ortolphus, fratres germani, Ortolphi superioris filii.

4 EBERHARDVS, floruit anno a nato Christo & circiter 1350.

GENEALOGIA PINCERNARVM DE

Blankenburg, episcopatus Augustani ministerialium, de quibus legitur hoc Epigramma:

Pontificis minimi tuleram cyathos Sigefridi,

Vdalricus ego, sic tibi notus ero.

Welpho ducens aciem gladio me strauit inermem:

Ne patiar gladios, tu pete, Tartareos.

1 HERMANNVS & Vdalricus, claruere circa annum Domini 1085.

2 HERMANNVS secundus, tempore Sibotonis episcopi Augustani, anno 1240 vixit. quatempest. te mentio fit & Vdalrici Gifonis de Plankhnburg.

3 FRIDERICVS, floruit circa annum 1300.

4 VDALRICVS, cognominatus Gifo, claruit anno 1350. cuius patruus fuerat Vdalricus Gifo à Dornsparg.

GENEALOGIA PINCERNARVM

de Erpach.

1 BYRCARDVS, subscripsit foundationi Oxenhusensis cœnobii, sub Chunrado tertio, anno 1140.

2 CHVNRAVDVS, vixit anno 1260.

3 ALBERTVS & Chunradus, anno 1290.

4 N. sine certo nomine, ex comitissa à Leonsteyn Fridericum pincernam suscepit, & 40 filias: quarum Vtra Chunrado ab Hurnhaym, Margaretha Gulielmo comiti ab Ebersteyn, & tertia nupsit domino a Rechperg.

5 FRIDERICVS, floruit circa annum 1370. & Wolfgangum reliquit.

6 WOLFGANGVS, ex baronissa a Wynsparg tulit quendam sine nomine, & is Theodericum.

7 THEODERICVS, eligitur in episcopum Moguntinum, Electorem Imperii, qui Albertum secundum Austriæ ducem, & post hunc Fridericum tertium elegit in Romanorum reges. Reperitur & quidam pincerna ab Erpach habuisse in matrimonio filiam Henrici baronis de Stoffl.

CAMERARII ET DAPIFERI DVCATVS SVE-

uia de Caminata, hoc est, Kemnaten & Vuellenburg, in agro Burgouienfi, oriundi ex Rhætia Curienfi. Insignia vsurpabat similima Tigurinis eodem modo secta, coloribusque albo & caelestino diuisa. Hodie Vuellenburgum prope Augustam Austria principes, Kemnaten vero castrum ingenui Bauaria à Benczenavv possident. In horum insignibus rosa & lilium erant, mutatis coloribus, albo rubroque.

1 VOLCKMARVS, circa annum Domini MCLVI, ex Mechtilde baronissa de Arbona Marquardum tulit, item Henricum & Arnoldum, & Sigefridum episcopum Augustanum.

2 MARCQVARDVS, ex Itha de Talhouen circa annum M & CC, secundum Volkmarum reliquit.

3 VOLCKMARVS hoc nomine secundus, ex Mechtilde filia marescalci de Callentin genuit Marquardum secundum, Volkmarum tertium, & Vdalricum, circa annum domini MCCXL. Is prædia quædam sita in Eggintall Vrsinenfi cœnobio prope Kaufburen donauit.

4 HENRICVS, vulgo Camerarius de Wellenburg appellatus, habuit in matrimonio Hartmanni postremi à Pfersen filiam, anno labente 1340. Deficiente autem nobili stemmate, castrum Kemnaten primo peruenit in potestatem Ioannis à Reischach de Flachs, circa annum Salutis 1270. Qui ex quadam ab Ollerbach filium reliquit, & duas filias. quarum vna erat tradita Ludouico à Bentzenavv Bauariæ ingenuo, circa annum MCCCL. Et sic castrum Kemnaten in potestatem ingenuorum a Benczenavv peruenit, in qua adhuc hodie est.

GENEALOGIA BVRGGRAVIORVM

Ab Ehingen & Burtebach.

1 OTTO, floruit anno millesimo CCLX, prognatis duobus filiis, Ioanne & Friderico, quorum Ioannes citatur in literis de anno M.C.C.XCVI. ab Hiltebrando marescalco à Pappenhaym.

2 FRIDERICVS, Vdalricum genuit.

3 VDALRICVS, floruit circa annum 1330. cui erant fratres Chunradus & Henricus, & soror Elisabeta de Schvveymis.

4 CHVNRAVDVS, ex Sophia ab Emershauen genuit Fridericum, Henricum, Vdalricum præpositum Augustanum, & Agnetem coniugem Bruntolphi de Pfershaym.

5 HENRICVS, Chunradi natus, ex Elisabeta de Pfershaym Henricum alterum tulit, & Fridericum præpositum Augustanum, ac Vricum decanum Augustanum.

6 HENRICVS secundus, primi filius, ex Margaretha de Haydorf Vdalricum tertium progenuit, item Henricum canonicum Augustanum, & Bernhardum ordinis Teutonicorum commendatorem. Filia, Vrsula Vdalrico de Rot, Barbara Chunrado à Reischach, &

30 Elisabeta Georgio à Liechtenavv nuptæ fuere.

7 FRIDERICVS secundus hoc nomine, Henrici primi ex Chunrado frater germanus, secundi Henrici patruus, qui regiam tenuerat in Zusmekh, ex Emilia à Stayn, Ioannem & Fridericum burggrauios à Zusmekh progenuit. quorum Fridericus ex Anna de Rams Georgium burggrauium procreavit, & duas natas: quarum Brigida domino à Landekh, & altera Wilhelmo à Stayn collocatæ fuere.

8 VDALRICVS hoc nomine tertius in stemmate, ex Agnete à Rot Christophorum burggrauium suscepit, & aliquot filias: quarum Elisabeta Sixto à Grafenekh, Magdalena Ioanni de Althaym, Margaretha Dietegoni à Westersteten, Agnes domino à Freiburg, & Rosina Paulo de Gultlingen, nuptæ fuere.

40 9 CHRISTOPHORVS, Vdalrici tertii filius, ex Agnete de Freiburg Vdalricum quartum genuit, & aliquot filias. quarum Margaretha domino de Guffemberg, & altera cuidam à Rotensteyn nupsere.

GENEALOGIA BVRGGRAVIORVM DE POD-

men, quorum conditoria in Salemitano cœnobio videntur, haud procul ab Tberlinga. Et ex

quo genere erat puella quadam, Hildegardi Caroli magni coniugi con-

iunctissima, & omnium fortunarum

socia.

50 1 IOANNES, progenuit Ioannem, & Frischhans: quorum postremus ex comitissa à Tengen tulit Ioannem secundum, & Frischhans item secundum. Ioannes Iacobum progenuit, qui ex coniuge à Wyndekh Ioannem & Frischhans hoc nomine tertios reliquit. Frischhans tertius ille porro, ex Barbara à Fronsperg Barbaram filiam progenuit, domino à Flekhensteyn copulatam.

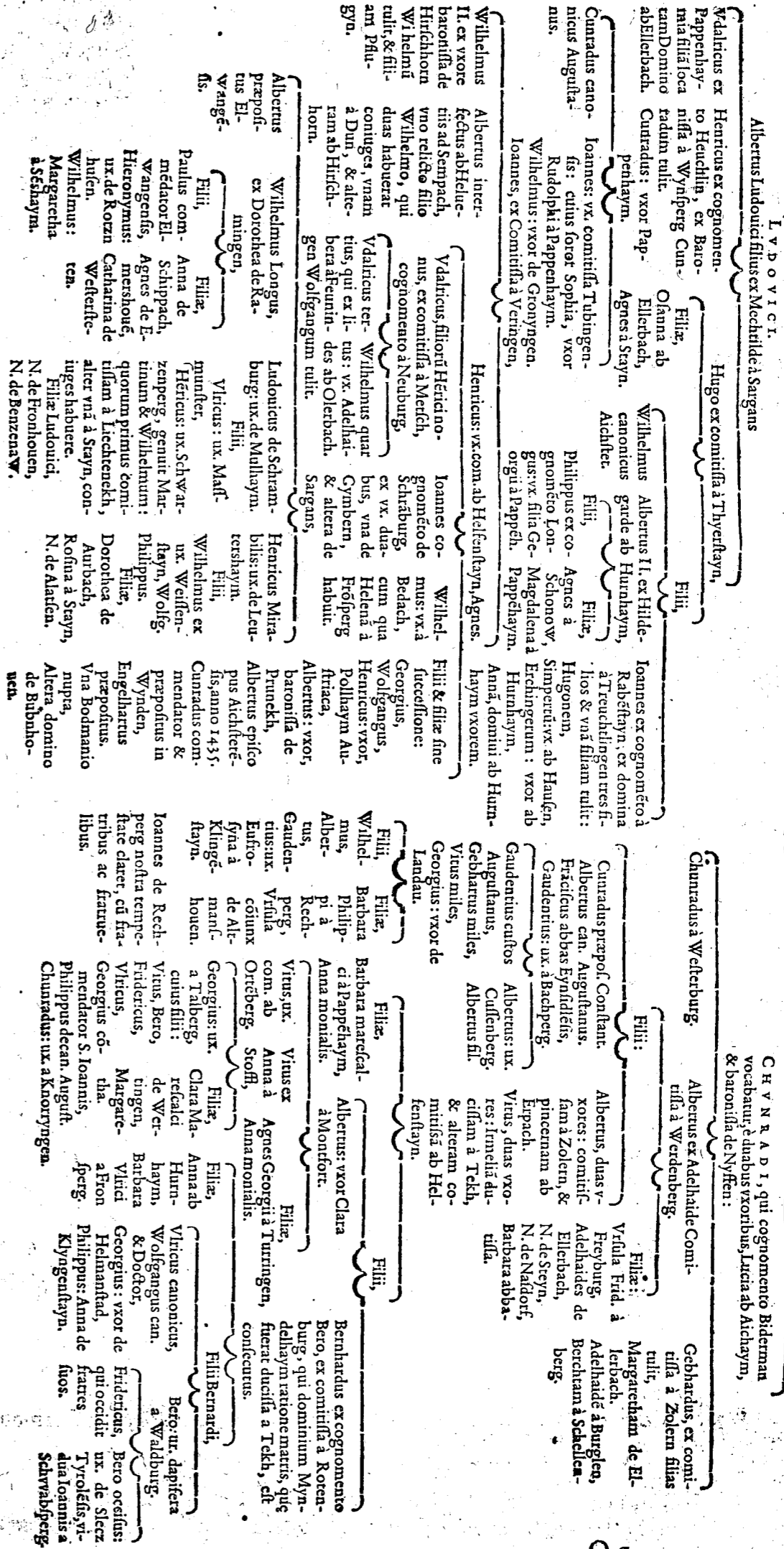
2 IOANNES secundus, primi filius, ex Gronebergia Ioannem genuit, & Wilhelmum commendatorem.

3 IOANNES tertius, ex Agnete à Rechperg procreavit Ioannem Gabrielem, Ioannem Nicolaum, & Ioannem Georgium, quorum soror nupsit Christophoro à Riedhan.

**GENEALOGIA LIBERORVM A RECH-
perg, qui hodie ditissimi Baronum Sueviae sunt, & quorum sunt possessiones castra ac oppida per
Algoniam, Brandenburg, Kurnburg, Kelmuncz, Aichbach, Scharpfenberch, Rauenssteyn, Bom-
hynch, Ainbach. In Nigra vero sylua & Albucha, secus Danubium, Rechpergis parent Weissen-
steyn arx cum oppido, Rosensteyn, Leuterburg. Habent & in Remstall Valkhensteyn, & ple-
rasque arcas in Brencztall. Gerunt in insignibus, duos rubros stantes in ere-
ctum leones auerfis capitibus, pene vt Geldriae
principes.**

- 1 OTTO & Berchtoldus, reperiuntur subscripsisse literis in Austria, à regibus Roma-
norum datis, de anno 1160, cum epitheto Liberorum à Rechperg.
- 2 OTTO & Cunradus citantur in literis de anno 1180.
- 3 HILTEBRANDVS, cum duobus fratribus episcopis, Vdalrico Spirensi, & Si-
gefrido Augustano, Henrico imperante sexto. Quorum HILTEBRANDVS fuit acer-
rimus vindex interfecti ab Ottone palatino regis Philippi, qui erat de familia ducum Sue-
uia.
- 4 IOANNES, ex cognomento Miles de Stauffnekh.
- 5 CHVNRADVS, ex cognomento Miles de Ramsparg, ex comitissa à Kirchpergh
tres filios genuit: Ludouicum, Chunradum, & Sigefridum, episcopum Augustanum, qui
federat circa annum 1260.
- 6 LVDOVICVS, Chunradi filius, ex Adelhaide comitissa à Kirchpergh progenuit
Albertum, quem proprium stemma secutum est: quemadmodum &
Chunradum peculiaris stirps consecuta fuit, id quod
figura clarius fiet.

LVDC

GENEALOGIA BARONVM A GVN-

delfingen, qui erant aduocati cœnobii Echenbrunn-
nensis.

- 1 VDALRICVS, floruit anno 1200. cuius fratres, Siboto egit præfulem Auguftanū, circa annum Domini 1236. Henricus vero monachum Cæfariensem vulgo Kayshaym.
- 2 BERNHARDVS, ex Mechtildē coniuge anno corrente 1250, Degenhardum & Vdalricum secundum progeniuit.
- 3 DEGENHARDVS citatur ab Hermanno episcopo Auguftano, vltimo Dillingenfi comite, de anno incarnationis Domini 1257. reliquit Waltherum & Hugonem.
- 4 VDALRICVS secundus hoc nomine, circa annū Domini 1290. multos filios procreauerat; videlicet Sibotonem, Degenhardum, Andream, Theodoricum, Vdalricum, & Cunonem abbatem Elvvangensem, anno sedentem 1330. Quorum solus Vdalricus successione tenuerat.
- 5 VDALRICVS tertius hoc nomine, secundi natus, genuit Cunonem secundum, & Andream episcopum Herbipolensem, qui munere fungebatur anno labente 1300.
- 7 CHVNO, hoc nomine secundus in stirpe, ex Agnete comitissa à Grayspach Bauara, circa annum 1335, progeniuit Eberhardum, Schviggerum, Georgium, & Chunonem abbatem Elvvangensem.
- 7 GEORGIVS Chunonis filius, ex comitissa à Kiburg nihil progeniuerat.
- 8 EBERHARDVS, Chunonis filius, & Georgii frater germanus, multos liberos procreauit: Stephanum, Ioannem, Melchiorem, Degenhardum, Sviggerum, & Henricum abbatem sancti Galli, electum anno 1412. Quorum adhuc in viuis fuere Melchior 1374, Degenhardus anno 1377.
- 9 STEPHANVS ex dapifera à Waldburg, cuius mater fuerat comitissa Habsburgensis, Ioannem secundum genuit.
- 10 SWIGGERVS, Stephani frater germanus, genuit alterum Sviggerum.
- 11 SWIGGERVS tertius, secundi natus, ex filia Ioannis baronis à Zymern Ioannē tertium procreauit, qui obiit ante diem: & vnicam filiam, siue neptem, quæ Georgio comiti ab Helphensteyn nupsit, & dominia Gundelfingorum marito pro maiori parte attulit.

GENEALOGIA DOMINORVM A GEROLT-

Zeck, quorum fundatio ac conditoria cernuntur in Wichter cœnobio Sancti-
monialium Nigra syluæ.

- 1 BVRCARDVS & Otto, floruerunt anno 1182.
- 2 WALTHERVS episcopus Argentoratensis, circa annum Salutis MCC LX bellum cruentum gesserat cum ciuitate Argentorato: cui in episcopatu fratruelis Hermannus iucessit.
- 3 HERMANNVS, vixit anno corrente 1226, & genuit filium Henricum.
- 4 HENRICVS, ex comitissa à Veringen Wilhelmum & Waltherum procreauit.
- 5 WALTHERVS secundus hoc nomine, interficitur ab Heluetiis cum Lupoldo Austriæ duce apud Sempach, anno 1386. cum ex Tubingensi comitissa tres filias & vnum filium Henricum reliquisset. filiarum vero vna domino à Gundelfingen, secunda Eberhardo comiti à Werdenberg, tertia domino ab Hurnhaym nupsere.
- 6 HENRICVS secundus hoc nomine, ex cōiuge ab Oxensteyn Alsata Henricū tertium tulit, & Fridericum canonicum Auguftanum. qui hos secuti sint, nondum deprehendi.

GENEALOGIA LIBERORVM A FALKE N-

steyn, qui multa castra in Heluetiis prope Solodurum habuerunt: videlicet Frasburg & Gosken, quæ
hodie Bernates possident. Caterum arcis Falkensteyn rudera haud procul à Basilea cernuntur.
Erant præterea domini à Falkensteyn Romani Imperii camerarii, quos

vocant natos.

- 1 REGINOLDVS, floruit anno 1120.
- 2 CHVNRADVS, in matrimonio habuit Berchtam, viduam Vdalrici ab Aspermont, fororem Ottonis aduocati Ratisponensis.
- 3 BERCHTOLDVS, abbas S. Galli 1250.
- 4 WERNHERVS, archiepiscopus Moguntinus, anno sedere cœpit 1260.
- 5 EBERHARDVS, interfuit Martiali ludicro apud Ingelhaymam celebrato, anno Domini 1337.

6 PHILIPPVS reperitur habuisse sororem Elisabetam, quæ monasticen erat professa Viennæ Austriæ apud S. Claram, anno 1326.

7 CHVNRADVS, archipræful Treuirensis anno 1340.

8 THOMAS, præfectus Rhynfeldensis fuerat, atq; id oppidum aduersus Heluetios nomine Austriæ principum multis annis tuebatur. floruit circa annum 1441.

GENEALOGIA DOMINORVM A KLYNGEN-

berg, quorum multa erant in Hegouia arces, Hohentwiel, Hohenklingen, Halberg, Steyn ad lacum
Podmanicum oppidum cum castro, & Moringen oppidum cum castro, Lugenssteyn castrum, Clin-
gen castrum, Clyngarv oppidum, & Clyngentall prope Basileam. Habebant
insignia, qualia hodie Almenses vsurpant.

- 1 BVRCARDVS, liber à Klyngenberg, floruit circa annum 1245.
- 2 WALTHERVS, vendidit oppidum Klyngen Eberhardo Constantiensi præfuli, qui erat ex familia dapiferorum à Waldburg, anno redemptionis 1248.
- 3 VDALRICVS, ex Margaretha à Schynavv, VDALRICI de Schynavv filia, progeniuit Vdalricum secundum, & Gutam coniugem marescalci de Biberbach, circa annum 1275.
- 4 VDALRICVS secundus, cum Rudolpho comite à Nassovv, aduersus Albertum Austriæ ducem ad fastigium Imperiale electo, occubuerat: qui ex nobili ab Altenhouen genuit Chunradum à Klyngenberg, Albertum de Hohenklyngenberg, & Henricum præfulem Frisingensem, electum anno Salutis 1320.
- 5 ALBERTVS, dominus ab alto Klyngenberg, Berchtoldum procreauit.
- 6 BERCHTOLDVS, ex Agnete Huberyn Casparem & Hermannum produxit: quorum CASPAR ex coniuge à Gundelfingen nihil tulit, circa annum autem floruit fere 1425.
- 7 HERMANNVS, Berchtoldi alter filiorum, circa annum Domini vixit 1400. Ioannem & Albertum secundum genuit: quorum Ioannes ex dapifera à Waldburg proles habuit, Casparem secundum, Albertum secundum, & Eberhardum.
- 8 ALBERTVS tertius, ex coniuge de Gruneberg Henricum & Casparem secundum tulit: quorum Henricus coniugem habuerat nobilem ab Halvvil.
- 9 CASPAR, Alberti secundi filius, & Henrici frater germanus, ex vxore nobili à Reichensteyn IOANNEM suscepit, & Iacobum canonicum Auguftanum atque Constantiensem.
- 10 IOANNESEX coniuge de Radenberg Ioannem Henricum, Ioannem Casparem & Ioachimum progeniuerat: quorum Ioannis filius est Caspar, qui nostro vixit seculo.

GENEALOGIA DOMINORVM ET COMITVM

à Cymbern, à Cymbrorum reliquiis ex Dania in Martianam, siue Hercyniam syluam profectis, qui
eadem cum Dania regibus insignia retinent. à Cymbris porro in Nigra sylua pleraq; supersunt loca de-
nominata, Waldzymern, Herrenzymern, Anciazzymern, Rotenzzymern, Haylgenzymern, Mar-
schalkszzymern. Cuius familiae Cunradus abbatem egit diuini Au-
gustini, alter pene fundator Seflingensis cœnobii prope
Vlmam. anno vixit 1255.

GENEALOGIA LIBERORVM BARONVM A

Fayningen, hoc est, ruderibus Phennianorum Castrorum prope Laugingiacum. Quorum stirps à
marchionib. de Vogburg in Bauaria descendebat, erantq; aduocati oppidi & castri Gunczburg, fun-
datores Ehenbrunnensis monasterii: quorum primi comitum titulo etiam Annalibus comme-
morantur. Gerebat autem profapia ista prænobilis & antiqua in armis gen-
tiliciis aureis tres atras arundines capitatas, ex totidem colliculis
eiusdem coloris enatas.

- 1 CVNIBERTVS, fundator cœnobii Ehenbrunnensis, anno Salutis 1128.
- 2 CVNO, filius Cuniberti.
- 3 BERCHTOLDVS & Egino, floruerunt circa annum 1180.
- 4 HENRICVS, floruit anno à Christo nato labente 1200.
- 5 VDALRICVS & Geruingus, celebrantur in literis de anno 1260.
- 6 WALTHERVS, Medlingense cœnobium fundauit, circa annum Salutis 1270, qui filiam vnicam elocauit Adelhaidem nomine, Henrico Spetoni à Turnekh militi suo, &

iudici Lauhingenſis cœnobii, vnde ab eo tempore Fayningenſe dominium partim Gundelſingenſes, partim Spetones obtinuerunt.

GENEALOGIA LIBERORVM A REISENSPURG & Rayſtingen, qui in finibus Gunczburgi habitabant, & in rubro clypeo ſtapedem aureum gentilitia familia arma uſurpabant. Aduocati antiquiores cœnobii Elchingenſis prope Vlmam, & ut coniectura adſequimur, primordia & ipſi à Vogburgenſibus marchionibus trahunt.

- 1 BERCHTOLDVS, floruit circa annum Domini 900.
- 2 HILTEBRANDVS, vixit anno à nato Chriſto 1150. 10
- 3 N. liber de Reiſenſpurg anonymus, anno ad famam eo loci venit 1164.
- 4 VDALRICVS & Henricus, progenuere Vdalricum ſecundum, Henricum ſecundum, & Berchtoldum ſecundum, anno labente 1190.
- 5 VDALRICVS ſecundus, primi filius, anno Domini 1240. citatur item in diplomate ab Hermanno epiſcopo Auguſtano, poſtremo Dillingenſi comite, de anno incarnationis Domini 1257. Reliquit Rudolphum, Getonem, Brunonem, & Adelhaidem. Quorū Bruno citatur ab Hildebrando mareſcalco à Biberbach de anno 1280.
- 6 BERCHTOLDVS ſecundus, Vdalrici primi filius, ſecundi frater germanus, Chunradum liberum genuit.
- 7 CHVNRADVS Berchtoldi filius, inſtituitur primus ſuæ ſtirpis Elchingenſis cœno- 20 bii aduocatus, circa annum Salutis noſtræ 1282. & genuit alterum Chunradum.
- 8 RVDOLPHVS, VDALRICI ſecundi filius, ex filia Henrici Senioris mareſcalci de Pappenhaym, circa annum Incarnationis 1290. reliquit Vdalricum tertium, & Lutoldum.
- 9 VDALRICVS, tertius hoc nomine in ſtemmate, procreauit Henricum ſecundum, circa annum 1300.
- 10 HENRICVS ſecundus, Barſonem reliquit, & Nicolaum præſulem Conſtantienſem, conſecratum anno incarnationis Domini 1360. Ab hac proſapia deficiente, dominium Reiſenſpurgenſe marchiones Burgouia in fidem acceperunt, à quibus hæreditatis prærogatiua ad Auſtriæ eſt principes deuolutum, qui illud Paumgartnero Auguſtano contu- 30 lerunt.

GENEALOGIA LIBERORVM AB AHELFINGEN, ex Burgundia venientium. Quibus ex legibus Salicis Francorum ſucceſſio in ducatum Bauaria debebatur, falſo iſthic Adol- fingni dicti.

- 1 VDALRICVS, circa annum Domini alterum Vdalricum progenuit.
- 2 VDALRICVS ſecundus, vulgo de Eybach nominatus, ex coniuge de alto Rechberg Vdalricum tertium, & Henricum tulit. quorum Vdalricus filiam reliquit, nuptam ingenuo à Stayn. 40
- 3 CHVNRADVS, frater Vdalrici ſecundi, Fridericum genuit. Et is Chunradum & Wilhelmum, anno iam apparente milleſimo quadringenteſimo.
- 4 HENRICVS, ex coniuge de Rechperg Ludouicum tulit, circa annum 1340.
- 5 LVDVICVS, ex Anna Fugſyn Ioannem Henricum, & Balthafarem procreauit, & Agnetem vxorem Vdalrici Hakh.
- 6 HENRICVS ſecundus, ex quadam Fugſyn Ioannem ſecundum tulit.
- 7 IOANNES ſecundus hoc nomine, ex ingenua Nothaffin Bauara Ioannem tertium cognomento ſenior, Vdalricum tertium, & Sibyllam à Sekhendorf ſuſcepit.
- 8 IOANNES, cognomento ſenior, Wolfgangum tulit.
- 9 WOLFGANGVS, ex duabus vxoribus de Wolvard, & altera ab Ehingem, vni- 50 cam filiam reliquit.

GENEALOGIA DOMINORVM A WALSEE, QVI in Auſtriam cum Rudolpho Habsburgenſi tranſgreſſi, mareſcalcorum Auſtriæ conſecuti munus, compararunt dominia & caſtra per Auſtriæ prouincias, Drosendorf, Gundramsdorf, Schadenſtayn, Pernſtayn, Schernſtayn, Rutenſtayn, Wartnſtayn, Wiſenburg, Egenberg, Wyndekh, Draunſee, Draunekh, Chamor, Aterſee, Ottenshayn, Schirfling, Waxenburg, Freyſtad, Kunigwiſen, Gallen, Neukirchen, Seifenekh, Peichſtall, Gleys, Hohenekh, Wolkeſtayn, Sennſtenberg. Per Styriam præterea partim ere compararunt, partim pignoris loco à principibus AVSTRIAE oppoſita acceperunt,

perunt, Rachhersburg, Gleichenberg, Eibſwald, Wagſenekh, Hohenekh, Yblſpach, Saantal, Gona- biczpakh, & Freydenberg. Sub horum obſequio fuere deniq; in Carinthia Lauantal, Hardneidſtayn, Weiſſenekh, Schmulenburg: item in Iſtria Karſt & Tibeyn. Ad hæc nobiles magno loco natos habebat, qui iuſſis illorum ut vaſalli parebant: ingenui & liberi à Thurn, Holmekher, Gleynczer, Weiſnekher, Wynkher, Kueler, Hauſer, Oberhaymer. Fundarunt in Auſtria ad ripam Danubii abbatiam Seiſſenſem, ubi & illorum conditoria viſuntur: & paulo ſupra duæ arces nomine Walsee, ob memo- riam veteris natalis in Sueuia loci excitatæ ſuper ſunt, ac huius nobilis generis ali- quam apud poſteros memoriam repræſentant.

- 1 * HENRICVS, in Sueuia prædia habuerat à dapiferis à Waldburg beneficio: proge- 10 nitq; duos filios, Ioannem & Eberhardum.
- 3 IOANNES & Eberhardus: quorum Eberhardus ab Rudolpho Cæſare Habsbur- genſi, filio ſuo Auſtriæ duci conſtituto, Alberto i. videlicet, morum magiſter aulæ que præ- ſectus datus, primus in Auſtriam translatis laribus, ab hero minorum à Capella & Peto- uione (quæ commodum id temporis extinctæ familiae fuerant) dominia caſtraq; conſecu- tus: per Auſtriam & Styriam Carinthiamq; ſtirpi ſuæ non minimam acceſſionē dedit, inq; eo ſtaſtigio collocauit, in quo poſterius conſtituta, cæteras facile omnes ſuperabat. is ex ſo- rore Alberti epiſcopi Tridentini, comitis ab Ortenburg, tulit Henricum & Gebhardum.
- 4 HENRICVS, Eberhardi filius, Colini à Seldenhouen, poſtremi ſecus Drauum am- 20 nem habitantis reguli, caſtra ditionemq; ab hero ſuo Auſtriæ duce impetrauerat, videlicet Altenhouen, Reifnicz, Zyrknicz & Geyroch.
- 5 GEBHARDVS, Henrici II. frater germanus, cōſecratur in epiſcopum Patauienſem anno 1314.
- 6 VDALRICVS, Henrici filius, ducis Auſtriæ Wilhelmi curiæ præſectus, impetra- uit ab hero ſuo comitem Haynburgenſium in Carinthia cum ſtemmate extinctorū, itemq; dominorum ab Aufenſtayn apud Carnos & Valkhenburgenſium in Auſtria relictas poſ- ſeſſiones. Is ex Dietmude filia Alberti ducis Carinthiæ, Rudolphum & Fridericum pro- genuit.
- 8 RVDOLPHVS, Styriæ ducatus præſectus, ſub annum Domini 1376. reliquit Eber- 30 hardum ſecundum.
- 7 FRIDERICVS, Rudolphi frater germanus, præſectus in Auſtria Drosendorfenſis, circa annum Domini 1373, à Friderico rege Rom. Auſtriæ duce, orator miſſus in Hiſpani- am, pro ſponſa Arragoniæ regis filia deducenda. Qui ex Anna comitiſſa ab Hohenloe Ru- dolphum ſecundum genuit, cui Alberti à Neidberg filiam coniunxit.
- 9 EBERHARDVS ſecundus, Rudolphi primi filius, ex Eliſabeta, filia Lutoldi baronis à Chunring Auſtriaci, ſuſcepit Wolfgangum & Reymbertum.
- 10 WOLFGANGVS, præſectus curiæ Alberti ſecundi Romanorū regis, qui regis La- diſlai pater fuerat, & poſtea Auſtriæ ſupra Anifum præſectus prætorio, omnia fere bona cō- parauit, quæ familia iſta poſſederat in ſuperiori Auſtria & Iſtria.
- 40 11 REINBERTVS, poſt fratrem Wolfgangum præfuit aulæ Alberti ſecundi Cæſaris: cui in diuiſione cum fratruelibus & patruelibus, Erneſto, Luipoldo, & Friderico, ſedulam operam nauauerat. Vixit adhuc anno 1450. imperante Friderico tertio.
- 12 FRIDERICVS ſecundus, regiam tenuit in Ciftersdorfio Auſtriæ, & ex coniuge, domini à Chunring filia, Reympertum generis ſui poſtremum reliquit.

GENEALOGIA DOMINORVM A GVSSEM- berg, in quorum erant inſignibus tres ſtella per tranſuerſum.

- 1 HENRICVS, Diepoldum procreauit. floruit circa annum 1240.
- 2 DIEPOLDVS, Geruingum & Diepoldum ſecundum produxit.
- 3 DIEPOLDVS ſecundus, ex Hildegardē ab Ellerbach Brunonem tulit. 50
- 4 BRVNO, Diepoldi ſecundi natus, ex Margaretha à Freyburg Brunonem ſecundū genuit. Qui ex Anna ab Oberndorf Diepoldum tertium procreauerat.
- 5 GERVINGVS, Diepoldi primi filius, & ſecundi frater germanus, ex ANNA à Bi- ber circa annum Domini 1340. Geruingum ſecundum progenuit, Giſelbertum & Eitelium, cum ANNA domino à Rechperg nupta. Quorum Eitelius ex coniuge à Nordholtz, itemque Geruingus ſecundus ex CATHARINA à Biberbach, nullam poſt ſe prolem reliquere.
- 6 GISELBERTVS, Geruingi primi filius, & ſecundi frater germanus, ex ANNA à Klyngenſtayn Diepoldum quartum produxit.

7 DIEPOLDVS tertius, Brunonis secundi natus, ex comitissa de mōte Belgardi Gebhardum primum genuit. Is vero ex coniuge ab Aurach Geruingum tertium tulit, qui ex Elisabeta à Kunsekh nullam prolem habuerat.

8 DIEPOLDVS hoc nomine quartus in p̄sapia, Gifelberti filius, ex Elisabeta à Knoringen Diepoldum quintum, & Geruingum tertium suscepit. Quorū Diepoldus ex Martha à Rod vnicam modo filiam reliquerat, Ioanni à Klyngenstayn nuptam. floruit circa annum Domini 1420.

9 GERVIINGVS tertius in hac familia, ex Barbara à Seben, cuius mater fuerat vna à Volkenstayn Tyrolensis, duos filios genuit: Sigismundum, & Sextum. Et duas natas, Hildegardem domino à Zylenhart nupti traditam, & domino ab Ellerbach collocatam. 10

10 SIGISMUNDVS, Geruingi tertii filius, ex coniuge Spetyn Ioannam filiam procreauit, nobili equiti à Werdenstayn collocatam.

11 SIXTVS, Sigismundi frater germanus, ex Adelhaide ab Ellerbach Wilhelmum reliquit, Sigismundum canonicum, & filiam locatam Alberto à Rechperg.

12 WILHELMVS, Sixti filius, ex Barbara Megeczerin vnam modo filiam genuit, Margaretham, Vdalrico postremo Burggrauiò à Burtenbach nuptam.

GENEALOGIA DOMINORVM A BRANDIS ET Leonburg, ex Ergouia in Tyrolim translata, duo ibi castra condidit, Brandis & Leonburg. Et si unum stemma in Walgouia prope Curiam Rhatia manserit, quod tamen insignibus differt à Tyrolensibus, cum hi rubrum leonem in armis, illi turrem ardentem usurparint, nomini gentilitio conformem vocem. 20

1 PRANTACVS, Henricus & Nicolaus, sub annum Domini claruerunt 1260.

2 HILTEBRANDVS, à Maynhardo duce Tyrolis & Carinthiæ in fidem receptus, beneficio ducali in duobus dominiis Brandis & Leonburg confirmatus est.

3 RANDOLDVS, genuit secundum Randoldum, baroniscq; titulo vsus fuit.

4 RANDOLDVS secundus, Leopoldi Austriæ ducis, qui ab Heluetiis occisus est ad Sempach, anno 1386. curialis fuerat. genuitq; duos filios, Leonem & Burcardū: vnde duo stemmata defluerunt.

5 LEO, Leonem secundum reliquit. 30

6 LEO secundus, Antonium & Iacobum procreauit: quorum obiit Antonius ante, nonagenarius tamen: Iacobus vero in hanc vsque diem prætorio OEnipontano adsidet, Ferdinandi Rom. regis & Austriæ archiducis consiliarius.

7 BURCARDVS, procreauit secundum Burcardum.

8 BURCARDVS secundus tertium reliquit.

9 BURCARDVS tertius genuit Andream, Fridericum & Christophorum: quorum Andreas Prussienis cruce adornatus, Ferdinandi Rom. regis senator aulicus & per Hungariam pedestris militiæ magister extitit, literarum æque atq; armorum scientia clarus, familiarisq; suæ nobilissimæ lumē. Porro in altera prosapia siue gente, quæ in Walgouia Blumekh castrum possidebat, prope Curiam, celebratos reperi: Henricū, ex abbate Eynsidlensi præfulem Curiensem, 1383. Menegoldum, ex abbate diuitis Augiæ episcopum Constantiensem, 1396. Ortliebū, qui episcopum Curiensem, Friderico tertio imperante, egerat, huius generis: & vnum Walgouia præfectum reperio Maximiliani Cæsaris nomine, ab Heluetiis occisum, anno 1496. Floruerunt deniq; hoc nomine, & ex hac domo, Sigismundus, Wolfgangus, & Vdalricus, anno 1510. 40

GENEALOGIA DOMINORVM ET LIBERORVM à Stofflen, qui in insignibus gerebant atrum Leonem, & ditionem habebant prope Reutlingen: quorū conditoria cernuntur in Vrspringen. cuius familia nobilis Norduversus egit abbatem S. Galli, sub Henrico quarto. 50

1 ANONYMVS quispiam, ex baronissa de Halenstayn genuit alterum Anonymum, & Priscam, nuptam Henrico marescalco à Pappenhaym, circa annum 1230.

2 FRIDERICVS, filius secundi Anonymi, genuit Fridericum secundum, cuius soror nupta erat dapifero de Hafftingen.

3 FRIDERICVS secundus, genuit Albertum, Eberhardum, Irmelam coniugē Henrici à Pappenhaym, & alteram desponsatam comiti à Rakuncz Rhæto.

4 EBERHARDVS, Eberhardum alterum produxit. Habebat fratrem Albertum, qui floruit anno 1307. & Chunonem abbatem S. Galli 1312. item sororem Catharinam abbatissam Buchouiensem.

5 EBER-

5 EBERHARDVS secundus, ex comitissa de Mofat Chunradum tulit, Albertum comendatorem, comitissam à Raczuns in Rhætia alta, circa annum 1380.

6 CHVNRADVS, ex baronissa à Feustingen, & altera vxore baronissa ab Hevven, Henricum & Simonem reliquit.

7 HENRICVS, ex Margareta baronissa ab Eberstall, Bernhardum genuit, & Margaretham filiam, Vito à Rechperg desponsatam.

8 SYMON, frater Henrici, ex Magdalena comitissa à Furstenberg Henricum secundum tulit, & Ioannem.

9 HENRICVS secundus, ex baronissa de Wallenfels HENRICVM tertium procreauit.

10 VDALRICVS, frater Henrici, ex ingenua à Randekh Rheni Henricum quartum dedit.

11 HENRICVS quartus, in matrimonio habuit filiam pincernæ de Erpach.

GENEALOGIA LIBERORVM ET BARONVM à Wispberg, oriundi ex Lombardia, & cognati ducum à Schiltach, & dominorum à Rapolsteyn. nam & ipsi tres minores clypeos in armis gerunt, albos in rubro campo: cum duces, rubros in albo campo gesserint.

1 ANONYMVS quispiam, floruit circa annum Domini 1170.

20 2 WERNERIVS, forte prioris filius, Chunradum procreauit, & filiam locatam Ludouico comiti ab Helfensteyn, circa annum Domini 1210. Militauit in Lombardia.

3 CHVNRADVS, ex comitissa à Dokhenburg filium reliquit, & Agnetem filiam, Friderico marchioni à Baden coniunctam, matrem Hermannii marchionis.

4 ENGELHARDVS dominus à Weynsperg, à Rudolpho Habspurgense Cæsare citatur, de anno 1280.

5 ANONYMVS, ex comitissa de Helfensteyn Fridericum & Christophorum genuit, annum circa 1350.

6 FRIDERICVS, ex comitissa de Hohenloe Engelhardum tulit, anno 1370.

30 7 ENGELHARDVS secundus, ex comitissa à Leyningen reliquit Georgiū & Agnetem, Friderici comitis ab Helfensteyn coniugem, anno à nato Christo 1360.

8 GEORGIVS ex filia pincernæ de Erpach Philippum, & duas filias genuit: Icham Chunradi baronis à Lympurg, & Agnetem Hauptonis marescalci à Pappenhaym coniugem, anno 1380.

9 PHILIPPVS Chunradum & Elisabetam reliquit vxorem Erici Saxonie ducis, anno corrente 1396.

10 CHVNRADVS floruit circa an. nostræ Redemptionis 1430. genuitq; Philippum secundum, & Agnetem Sigismundi de Argen ciuis Augustani coniugem.

11 PHILIPPVS secundus, tertium procreauit.

12 PHILIPPVS tertius, floruit anno 1510.

GENEALOGIA DOMINORVM ANI derthor, Tyrolensium.

1 ANONYMVS quispiam, Sigismundum & Vitum genuit.

2 SIGISMUNDVS ex baronissa à Liechtensteyn Tyrolensi Sigismundum secundum, Cyprianum, Stephanum, Wolfgangum, & duas filias procreauit: Annam Pancratio de castro Pelagii, & Margaretham Petro comiti à Laderon nuptas.

3 VITVS, frater Sigismundi primi, ex duabus coniugibus, vna de Kaczensteyn, & altera ingenua de Wynekh, tulit Wolfgangum & Arnoldum.

30 4 WOLFGANGVS, Viti filius, ex Vrsula de Lutach suscepit Georgium Christophorum, Vitum canonicum Augustanum, & filiam cuidam Fux copulatam.

5 ARNOLDVS, frater Wolfgangi, ex Apollonia de Lutach Arnoldum secundum genuit.

6 ARNOLDVS secundus, ex baronissa à Wolkhestayn Margaretham filiam procreauit, domino à Fronspurg coniunctam.

GENEALOGIA BARONVM AB Halenstayn, in quorum insignibus Albis dua atræ sessiones fuerant.

1 DEGENHARDVS, floruit circa annū Salutis nostræ 1170. cuius meminit abbas Vr-

spurgensis in historia Philippi Cæsaris 1199. de Vrspergenſi eccleſia tractans: Cumq; talis prælatuſ coram inclytæ recordationis imperatore Friderico comparuiſſet, ipſe cum tota curia ſpreuit eum: odioq; ſui, nobili viri Degenhardo de Halinſtayn, procuratori ſuo, per omnia regalia prædia Sueviæ iniunxit, quateſuſ perſonaliter accederet ad eccleſiã Vrspergenſem, & de voluntate fratrum in prædiis ipſorum ſtatueret, extra Abbatiam & Grangias ſtatutis, apponeret annuũ, quod ſibi pro Aduocatia & deſenſione ſolueretur, vt videlicet quilibet manſuſ ruſticanorum prædiorum ſolueret multare vnum auenæ, vt officiales ſui equis ipſorum ex hoc haberent annonam, &c. Porro iſ Degenharduſ progenuit ſecunduũ Degenharduſ, & Reynharduſ.

2 REYNHARDVS, reliquit Degenharduſ tertiuſ.

3 DEGENHARDVS tertiuſ, ex quadam baroniſſa Mechtilde Sibolduſ & Vdalricuſ reliquit.

4 VDALRICVS, ex Willeburgi filia Hermanni, ſiue Hartmanni de Dillingen, circa annuſ 1260. procreauit Vdalricuſ ſecunduſ, Henricuſ, Degenharduſ quartuſ, ex præpoſito electuſ episcopuſ Auguſtanuſ, anno 1290. & Priſcam Henrico quarto hoc nomine mareſcalcõ de Pappenhaym & Callatyn nuptam, circa annuſ 1220. & alteram filiam, baroni à Stoffl, matrem Priſcæ à Stoffl.

5 HENRICVS, ex comitiſſa à Brandenburg vltimuſ huiuſ generis baronẽ reliquit.

GENEALOGIA INGENVORVM A

Fronſperg, dominorum in Mundelhaym.

1 PRIMVS à Fronſperg, ex quadam nobili ſcœmina à Starhenberg, progenuit Sigifmunduſ.

2 SIGISMUNDVS, ex domina de Seben Tyrolenſi Ioannem & Vdalricuſ tulit.

3 VDALRICVS, ex Barbara à Rechberg, cuiuſ mater fuerat domina à Kaltern Tyrolenſi, progenuit Caſparem, Thomam, Georgiuſ, Vdalricuſ episcopuſ Tridentinuſ, & aliquot filiaſ. Quarum vna comiti à Ladaron collocatur, Agneſ domino de Wildenſtayn, tertia nobili equiti Germano à Roſenberg, Helena domino à Rechperg, & Barbara nobili equiti à Bodmer. Ipſe Sueuici ſcœderis primuſ author fuiſſe perhibetur, & dominium Myn-delhaym emerat à ſocero libero à Rechperg.

4 THOMAS, Vdalrici filiuſ, ex Vrfula, filia dapiferi à Waldburg, treſ filioſ procreauit: Thomam, dominuſ à Fronſperg & Niderthor, ob vxorem: Vdalricuſ, commendatorẽ Germanici ordinis: & Thomam canonicuſ. Cuiuſ filiaſ quoq; , Magdalena domino à Schrouenſtayn, Barbara Georgio à Rechperg, Vrfula Henrico à Stayn nupſere: reliquaſ, Irmengardiſ & Anna, virgineſ obierunt.

5 GEORGIVS, Thomæ frater germanuſ, Vdalrici pariter filiuſ, celeberrimuſ noſtra tempeſtate militum duetor, & multis in Italia præclaris facinoribuſ editiſ toti orbi nominatiſſimuſ, ex Catharina à Schrouenſtayn Tyrolenſi progenuit Georgiuſ Caſparem, & Georgiuſ Philippuſ: quoruſ hic oppetiit in bello Maſſilienſi, circa annuſ Salutis 1646. Cuiuſ ſoreſ treſ erant, Anna, Eua, & Catharina.

GENEALOGIA INGENVORVM A SCHEL- lenberg, quorum ſunt ad fonteſ Danubii Huffingen & Hobenekh in Algo- nia, & qui in viridi clypeo duaſ virideſ tra- beſ gerunt.

1 BURCARDVS, citatur in literiſ ſub Carolo Magno.

2 FRIDERICVS, ex comitiſſa à Zolern procreauit Marcquarduſ.

3 MARCVARDVS, vulgo ſuo tempore cognominatuſ *Merckhyn vñ Schellenberg* ex Barbara à Pflamdorf Egilolphuſ genuit.

4 EGILOPHVVS, ex Anna à Pflamdorf Cunraduſ tulit. Cuiuſ frater, vel fratrueliſ, Fridericuſ, Egilolphuſ ſecunduſ progenuerat.

5 CHVNRAVDVS, ex nobili ſcœmina à Blumekh, Burcarduſ & Marcquarduſ hiſ nominibuſ ſecundoſ reliquit.

6 EGILOPHVVS, ſecunduſ hoc nomine in ſtemmate, ex nobili ſcœmina ab Ellerbach Ludouicuſ, Henricuſ, & Egilolphuſ tertiuſ ſuſcepit: quoruſ Ludouicuſ Ioannem filiuſ reliquit, Henricuſ vero ex Marſilia de Oberdorf treſ filiaſ genuit: quarum vna Ioanni ab Haymhouen, ſecunda Vito ab Eiſenbergk, tertia Hieronymo ab Haymhouen nupſere: quarta deniq; Eliſabeta nomine monaſticeſ profeſſa, abbatiaſ egit.

7 EGILOPHVVS tertiuſ, ſecundi filiuſ, dominuſ vulgo cognominatuſ de Waſſerberg,

berg, ex nobili ſcœmina à Freiburg Mittelburgim procreauit, Ioanni ab Hurnhaym nuptram.

8 BURCARDVS ſecunduſ, Egilolphi primi ex Chunrado filio nepoſ, ex nobili Roſingerin progenuit Chunraduſ ſecunduſ, Gebeharduſ, & Marquarduſ caſtellanuſ in Landſperg.

9 MARCVARDVS ſecunduſ hoc nomine, Sigifmundi Auſtriæ ducis præfectuſ Sueuiæ egit, quem patria lingua Landuogtuſ appellant. Progenuit Marcquarduſ tertiuſ, & duaſ filiaſ: quarum vna domino à Valkhenſtayn, altera cuidam à Landenberg nupſit.

10 MARCVARDVS tertiuſ hoc nomine, ex domina ab Ellerbach Marcquarduſ quintuſ hoc nomine, & Bienczonem genuit. Quoruſ Marcquarduſ ex nobili ſcœmina à Freyburg, Burcarduſ tertiuſ tulit.

11 CHVNRAVDVS ſecunduſ hoc nomine, Burcardi ſecundi filiuſ, & Marquardi ſecundi frater germanuſ, ex comitiſſa de Meſſenhouſen procreauit Chunraduſ tertiuſ, Marcuſ Ioannem commendatorẽ, & Marquarduſ quartuſ. Cuiuſ filiaſ quoque, Hildegardiſ Chunrado à Riethaym, Barbara dapifero de Vualdburg, & tertio cuidam à Sekhendorf nobili Franconi equiti, nupſere.

12 MARCVARDVS quartuſ hoc nomine, ex Lucia à Lyndnavu, Vituſ & Balthaſaruſ genuit: & aliquot filiaſ, quarum Veronica nobili viro cuidam à Freyburg, & Apollonia Hildebrando à Vuerdenſtayn collocatæ ſunt.

13 BIENCZO, Marcquardi tertii filiuſ, ex coniuge à Freiburg Wolfganguſ tulit, cui vxor obtigit quædam à Roſenberg.

14 BALTHASAR, Marcquardi filiuſ, treſ filioſ progenuit: Marcquarduſ ſextuſ, Marcuſ ſecunduſ, & Sigifmunduſ.

15 SIGISMUNDVS, genuit Ioannem, Marcquarduſ, & Wolfganguſ Theodericuſ.

16 VDALRICVS, egit præfectuſ oppidi ac caſtri Bregantiæ, nomine Auſtriacuſ, noſtra memoria.

17 WALTHASAR, cum fratribuſ ac fratruelibuſ, noſtra claret memoria.

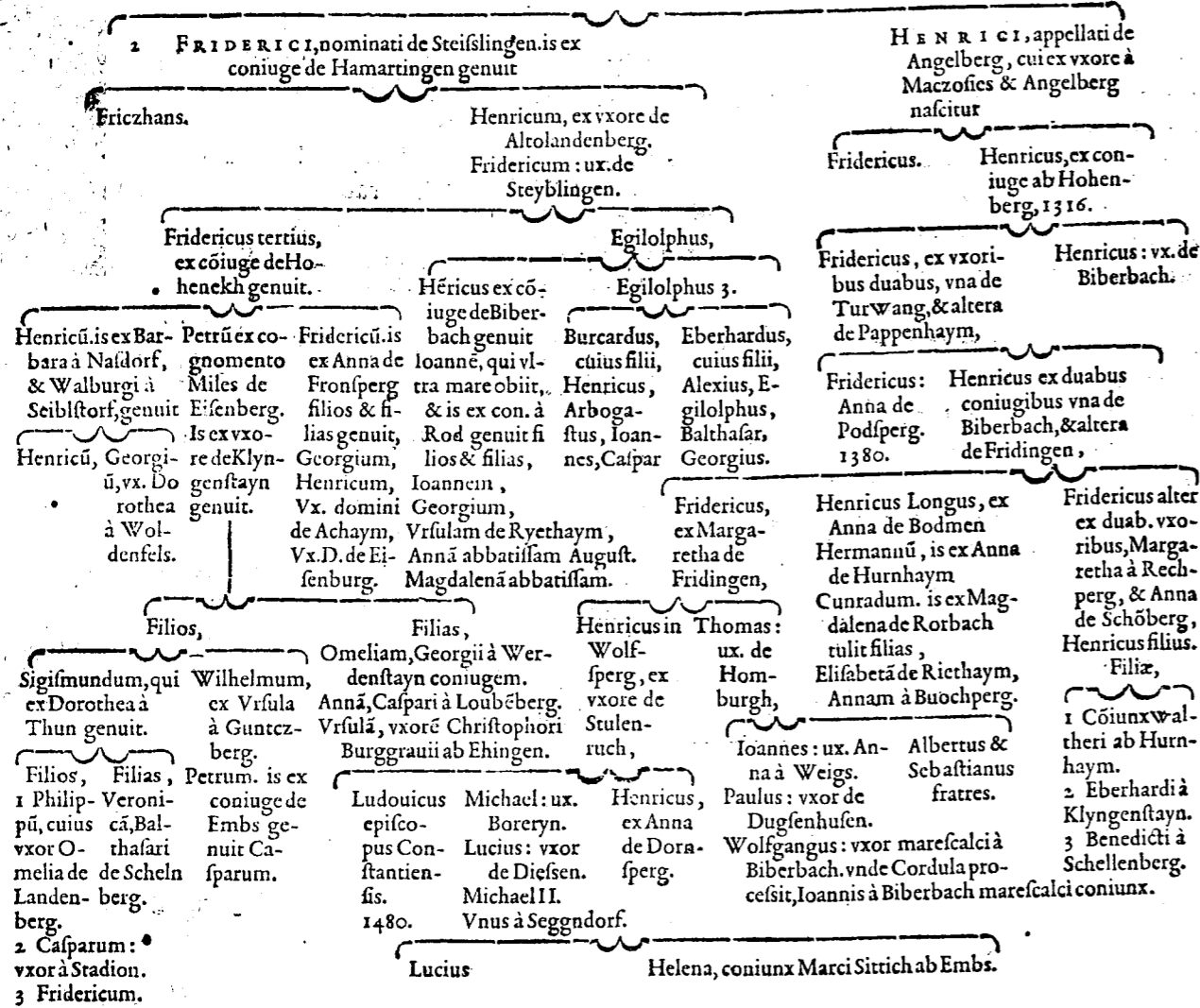
Rr

GENEALOGIA

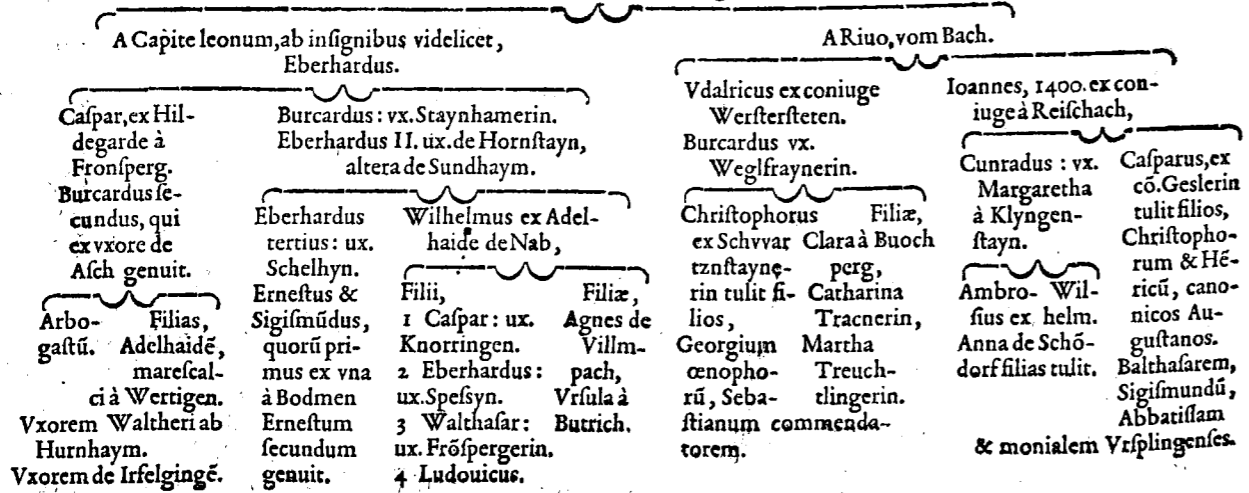
GENEALOGIA NOBILIVM EQVITVM SVE-
nia à Freyberg, qui in clypeo diuiso per latitudinem, coloribusq, albo & caelestino distincto, tres
aureos globos in caelestina parte gerunt: diuidunturq, propagata stirpe in Frey-
bergios de Angelberg, & Freybergios de Steislingen.

1 HENRICVS, ex baronissa de Steislingen Henricum & Fridericum progenuit, cir-
ca annum Domini 1200. vnde duo stemmata descenderunt.

ARBOR

ALIVD STEMMA NOBILIVM EQVI-
tum à Freiburg:

INGE-

INGENVI AB EMERSHOVEN.

IOANNES, ex vna Belga suscepit Anonymum quendam, qui tres li-
neas constituit:

- 1 EBERHARDVS, in Fayningen, ex ingenua à Sundhaym circa annum Domini 1280. procreauit Vdalricum.
2 VDALRICVS, ex ingenua à Guffinperg, tulit Wilhelmum, Eberhardum, & Geruingum.
3 EBERHARDVS secundus, ex ingenua à Rietham anno à nato Christo 1380. genuit Eberhardum tertium, & Ioannem.
4 EBERHARDVS tertius, ex ingenua de Heglem Vdalricum progenuit.
5 IOANNES Eberhardi filius, ex ingenua de Rietha Ioannē, Bernhardum, & Egelolphum protulit.
6 GERVIINGVS filius VDALRICI, & Eberhardi primifrater, ex ingenua à Ramyngen Matthiam & Wilhelmum procreauit.
7 WILHELMVS, ex cōiuge Feezeryn ** anno 1424. Antonium reliquit.
8 MATHIAS, Wilhelmi frater germanus, ex ingenua à Vorge de Chorhausen suscepit Ioannem & Ludouicum: quorum Ludouicum ex coniuge à Stadion Stephanum.
9 STEPHANVS, ex Otilia à Neunekh, & altera ingenua à Bergen, Wolfgangū, Stephanum, & Ludouicum procreauit, atq; Ioannem: quorum Wolfgangus Stephanum fecundum procreauit.
10 STEPHANVS secundus, ex Neythartyn coniuge Ioannē, circa annū procreauit 1522.
11 IOANNES, ex Colonienſi Ioannem tertium reliquit.
12 LVDVICVS, ex ingenua ab Egelistall Georgium & Vitum produxit. Quorum Vitus circa an. 1518. Laurentium & Stephanum, commendatorem in Regensperg.
13 ANTONIVS Wilhelmi ex Reczerina coniuge filius, natus circa annū 1424. de quo supra signo est tractatū ** ex ingenua à Syndringen tulit filios, Ioannem Georgium, Wilhelmum Stephanum, Wilhelmum canonicum, & Ludouicum monachum.
14 IOANNES, ex ingenua à Reischach procreauit Geruingum, Wilhelmum, Leonhardum, Antonium doctorem, & Georgium canonicum Elwangenſem.
15 ANTONIVS II, ex Agnete filia Wilhelmi de Hohenrechperg nihil tulit.
16 GERVIINGVS, Antonii secundi frater, & primi filius, ex Hauſeryn de Stetberg Ioannem, Bernhardum, Iacobum, & Sebastianum reliquit, anno 1520.

INGENVI AB HOMBVRG.

1 ANONYMVS de Hōburg, ex duciſſa à Tekh alterū sine nomine tulit, & duas filias: quarū vnā baro à Klyngenbergek, & alterā Berchtoldus à Stayn, coniuges acceperunt.

- 2 ANONYMVS secundus, progenit Henricum, Wilhelmum, Albertum, Burcardū, & duas filias: vnam à Klyngenstayn, & alteram ab Ellerbach.
- 3 BURCARDVS, ex ingenua à Klyngenstayn, progenit Ioannem, Popelium, Veronicam Sigismundi à Stayn coniugem, & Elisabetam nobili equiti cuidam à Knorrigen nuptam.
- 4 POPELIUS, ex ingenua à Stadion Adamum procreauit, qui habuit in matrimonio marescalci ab Oberdorf natam.
- 5 ALBERTVS, Burcardi frater, ex nobili ab Embs suscepit Albertū, WILHELMVM, Chunradum & Beatricem, cuidam nobili Weiler coniunctam. Albertus canonicus Constantiensis fuerat, & WILHELMVS frater Elisabetam de Ratzenhusen in matrimonio habuit.
- 6 CHVNRADVS, Alberti filius, ex ingenua de Wendingē Sigismundum, Wolfgangum, & Vuendelinum procreauit: quorum Vuendelinus habuit nobilem ab Hausen in coniugio.
- 7 SIGISMUNDVS, ex baronissa à Klingenbergk Eberhardum, & Georgium ordinis Teutonicorum commendatorem procreauit.

INGENVI DE THUMB.

- 1 HVGOD de Thumb & Neuburga, ex nobili à Belmonte genuit Sigefridum.
- 2 SIGEFRIDVS, ex libera de Flumine tulit Sviggerum.
- 3 SVVIGGERVS, ex comitissa à Montfort Sviggerum secundum.
- 4 SVVIGGERVS secundus, ex ingenua ab Erolczhaym Ioannem reliquit.
- 5 IOANNES, ex Anna Alberti comitis ab Aichlberg filia, Albertum progenit.
- 6 ALBERTVS, ex duabus coniugibus, Elisabeta de Altofridingen, & altera Vrsula libera à Vuartenberg, Ioannem procreauit.
- 7 IOANNES secundus hoc nomine, ex ingenua à Stayn Adamum, Chunradum, Ioannem, & Albertum præpositum Elbangesem suscepit.
- 8 CHVNRADVS, ex ingenua Megeczerin Adamum tulit.
- 9 ADAMVS, ex coniuge de Sandicell Diepoldum, & Albertum canonicum Elvvangensem reliquit.
- 10 DIEPOLDVS, coniugem habuit nobilem ab Erolczhaym.

INGENVI AREISCHAH.

- 1 HENRICVS, ex Margaretha à Klyngenstayn Chunradum, & filias aliquot tulit. Quarum vna Ludouico à Benczenavv, secunda ingenuo à Freiberg, tertia Chunradō à Stayn, quarta Berchtoldo ab Ellerbach nupsere.
- 2 CHVNRADVS, progenit Eberhardum.
- 3 EBERHARDVS, progenit *
- 4 * *
- 5 ECKIVS, scientia rei militaris clarissimus, qui multis sæpe bellis C. Maximiliano Cæsari, eiusq; nepotibus Carolo v. ac Ferdinando i. Cæsaribus fidelem ac fœlicem operam dederat, ex coniuge * procreauit tres filios. Quorum vnus in acie aduersus Thurcas in obsidione Budensi cecidit in Hungaria, anno Domini 1540. Quo tempore ac bello Ekus quoq; pater fato concessit.
- 6 SIMON à Reischach iuris vtriusq; doctor, principum Bauariæ consiliarius, sepelitur Landeshutæ, anno 1520.

INGENVI A ROTENSTAYN.

- 1 CHVNRADVS & Ludouicus, floruerunt circa annum Domini 1280.
- 2 CHVNRADVS secundus, superioris vnici filius.
- 3 HENRICVS, ex ingenua à Thumb, Fridericum tulit, anno 1350.
- 4 FRIDERICVS, reliquit post se Thomam, Chunradum, Vdalicum, & Catharinā, nuptam Henrico de Treuchtlingen.
- 5 THOMAS, ex Agnete à Gusseberg procreauit Chunradum quartum, & Vrsulā, nobili viro de Haldenberg nuptam, circa annum Domini 1400.
- 6 CHVNRADVS de Rotenstayn, floruit circa annum 1406. ex Vrsula de Hattenberg genuit filiam Coronam Hauptoni iuniori marescalco de Pappenhaym nuptam.
- 7 VDALRICVS, frater Thomæ, & Friderici filiorū vnus: reliquit post se natos Christophorum, Henricum, & Ibonem.

- 8 HENRICVS, Lucii frater, progenit Chunonem, & Henricum tertium. possederat Bebenhausen circa annum 1437.
- 9 CHVNO, genuit Chunradum quintum, & Fridericum secundum, nuncupatos à Valkenberg.
- 10 CHVNRAVDVS quintus, genuit Chunradum sextum, Hugonem, & filiam alicui de Erolczhaym nuptam.
- 11 HENRICVS quartus, Chunonis frater, ex Elisabeta à Mardorf, & secunda coniuge à Lyerhaym, reliquit Vdalicum, Henricum quintum, Andream, Ludouicum, & Chunradum tertium, cui erat vxor Vrsula de Hattenberg.
- 12 LVDOVICVS, habuit in matrimonio Gutam ab Hurnhaym, anno labente 1434. fundauit congregationem clericorum in Grunenbach.
- 13 THOMAS, Ludouici frater, qui in coniugio habuit Agnetem de Gusseberg.
- 14 HENRICVS quintus, Ioannem genuit, & filiā nuptam Melchiori de Haymhouen.
- 15 CHRISTOPHORVS, in Tyroli sedem habuit, cuius filia nupsit N. Neiffer Maximiliani Cæsaris quæstori in noua Austria ciuitate, quæ tulit ex marito, Magdalenam Andree Wagner, Ferdinandi regis consiliario ac secretario, prouinciæ Austriae scriuinarū præfecto, collocatam: Vrsulam Magno Seycz eiusdem regis quæstori, & Cordulam N. Lyndekio Maximiliani regis Bohemiæ iunioris secretario, nuptas. Viuit & filius ab vsu armamentarii regii.
- 16 EVCHARIVS, vixit memoria patrum in Sueuia.

INGENVI AB EGLOFSTAYN, QUI IN candidis armis caput Lupi nigrum ferunt.

- 1 IOANNES, ex ingenua à Rosenberg Martinum, Georgium, & Mauritium tulit.
- 2 MARTINVS, ex nobili fœmina à Wenkhaym, Ioannem, Christophorū, Balthasarem, Melchiorem, & Annam monialem procreauit.
- 3 IOANNES, Ioannem tertium tulit, & Euphemiam filiam.
- 4 MAVRITIVS, genuit Albertum, Georgium, Wolfgangum, Helenam Pleynstayerin: Catharinam, & Sabinam monialem.
- 5 IOANNES hoc nomine quartus, tertii filius, ex ingenua ab Erenfels Chunradum, Ioannem, & Vdalicum protulit. qui florere circa annum 1390.
- 6 EBERHARDVS, Ioannis frater germanus, ex Barbara coniuge quadam, Nicolau procreauit.
- 7 NICOLAVS, ex Sophia à Schonberg circa annum Salutis 1420. procreauit Nicolaum, Christophorum, & filias: quarum vna nupsit Philippo Fux, altera Barbara nomine virgo permanfit.
- 8 NICOLAVS secundus, primi filius, ex Stueberyne coniuge Pancratium suscepit, itē Balthasarem, Chunigundim, Helenam Wolfgango Strober desponsatam. Quorum Pancratius Babenbergensis canonicus fuit.
- 9 CHRISTOPHORVS, Nicolai primi filius, & secundi frater germanus, Wolfgangum & Ioannem tulit.
- 10 IOANNES hoc nomine sextus, quarti filius, Ioannem quintum procreauit.
- 11 IOANNES quintus, ex Lucia à Weigs Chunradum, Vdalicum, & Annā ab Hornstayn reliquit.
- 12 CHVNRAVDVS, ducis Bauariæ camerarius, ex duabus coniugibus, Anna à Nusperg, & Vrsula à Waldekh, circa annum 1461. Vitum reliquit.
- 13 VITVS, ex vxore Margaretha à Bogssaue, anno 1484. progenit Ioannem, Georgium, Dorotheam, & Elisabetam.
- 14 IOANNES, Georgium reliquit.
- 15 MAVRITIVS, nostra claruit tempestate, cum fratribus & fratruelibus.

INGENVI A VVERDENSTAYN.

* * *

INGENVI DE KACZENSTAYN, FERVENTVR eiusdem originis stemmatiq; fuisse, cuius sunt ingenui ab Hurnhaym. Habebant album catum sedentem super colliculis aureis in rubro clypeo.

1 FRIDERICVS, & Chunradus à Kaczenstayn, citantur in diplomate quodam Hermanno episcopo Augustano, postremo Dillingensi comite, anno 1257.

2 RVDOLPHVS & Hermannus, quorum Rudolphus ex Adelhaide coniuge genuit Rudolphum secundum, Hardezonem, & filiam nuptam Henrico quinto marescalco de Pappenhaym, anno 1285.

3 RVDOLPHVS secundus, ex libera à Reiffenberg circa annum 1300. reliquit Rudolphum tertium, Vdalricum & Albertum monachum Cartusiensem.

4 VDALRICVS, ex Margareta coniuge circa annos 1315. procreavit Degenhardū, Hermannum, & Georgium, qui floruerunt circa annum 1360.

5 GEORGIVS, floruit, fortasse primi filius, anno currente 1401.

INGENVI ATANNECK.

10

1 EBERHARDVS, Chunradum genuit.

2 CHVNRAVDVS, Rudolphum filium reliquit.

3 RVDOLPHVS, ex nobili quadam Kilcheryn Georgium, Sigismundum, Ioannem Wilhelmum, Henricum, & Veronicam procreavit.

4 GEORGIVS, ex ingenua de Hattingen Vdalricum genuit.

5 VDALRICVS, duas habuit coniuges: Annam Georgii de Hurlbach filiam, & alteram ingenuo à Bergen nuptam: quæ ei peperit Wolfgangum, & filias aliquot. Quorum Vrsula abbatissam egit in Schonfeld, Elisabeta monialis isthic extitit, & Helena Augustæ monasticen professa, Benigna denique fororum quarta ingenuo cuidā ab Hurnhaym nupsit.

20

6 WOLFGANGVS, ex ingenua à Werdensteyn Ioannem & WILHELMVM procreavit.

INGENVI ASCHONECK.

1 VDALRICVS & Henricus, floruerunt circa annum Salutis 1220.

2 VDALRICVS secundus, primi nimirum filius.

3 EBERHARDVS & Vdalricus.

4 VDALRICVS quartus, Henricum reliquit, anno à nato Christo 1345.

5 EBERHARDVS, frater VDALRICI secundi, ex Agnete à Flumine vxore procreavit Vdalricum, Henricum, & Chunradum. Quorum Vdalricus eligitur in præfulem Augustanum, anno 1331. Henricus quoque ex Præposito Augustanus episcopus salutatur anno 1335.

6 CHVNRAVDVS, ex Elisabeta de Hohenekh Vdalricum sextum tulit, & Annā Frykhin, circa annum Salutis nostræ 1360.

INGENVI ANEYNECK, IN QVORVM
insignibus rubris aurea sectio per Medium transit, & stella in superiore parte candida fulget.

1 IOANNES, ex nobili scemina Barbara à Landenberg tulit Martinum, & Georgium canonicum Augustanum.

40

2 ALBERTVS, ex Barbara dapifera ab Hoeffingen, Andream, Ioannem Diepoldum, Georgium custodem Moguntia ad S. Albanum, & Andream alterum abbatem Alberpactensem generavit: & aliquot filias, quarum Margaretha Alberto dapifero à Schvvabsberg nupsit, Otilia Stephano ab Emershoven, tertia ingenuo à Tettingen, quarta nobili equiti à Brandek, quinta ingenuo de Valkhensteyn, sexta Elisabeta euidam Bekhlyn, septima ingenuo à Navv coniungitur. tres monasticen professa, virgines manserunt.

3 ANDREAS, ex nobili Reichleryn Ioannem & Albertum genuit, commendatorem Ioannitarum.

4 MARTINVS frater germanus Andree, ex ingenua de Hevvdorf Ioannem tulit, & Albertum commendatorem Rhodiensem.

50

5 N. procreavit illos qui adhuc in Wirtenbergia supersunt, agnati ingenuorum à Furst.

INGENVI ASCHVVYNE NPACH.

1 HENRICVS, seculo Henrici sexti Cæsaris floruit, circa annum Salutis 1190.

2 WOLFRAMVS, anno 1260.

3 ENGELBERTVS, auxilio fuit Ludouico quarto Cæsari, cui & aduocatiam cœnobii Thierhaupten concesserat, anno à nato Christo 1312.

4 EBERHARDVS & Arnoldus, Engelberti filii, vixerunt anno 1350.

INGE-

INGENVI APFERSEN ET SAL-
mashouen.

1 HERMANNVS, vixit 1260 anno.

2 HERMANNVS & Chunradus, circa annum Domini floruerunt 1280.

3 HARTMANNVS, anno ad famam peruenit 1340. Cuius vnicam filiam duxit in vxorem Henricus camerarius de Wellenburg.

INGENVI ASCHOPPACH.

10 1 CHVNRAVDVS floruisse reperitur anno Salutis 1270.

2 MARCQVARDVS, 1290.

3 HENRICVS, anno 1323.

GENEALOGIA NOBILIVM AB HO-
heneck, qui tauri atrum caput in aureo clypeo
gestant.

1 RVDOLPHVS cancellarius Rudolphi Cæsaris, anno 1276, & postea archiepiscopus Salczeburgensis.

20 2 IOANNES, vxor de Oberndorf, anno 1340.

3 PETRVS, vxor ab Ernfels.

4 HERMANNVS, sepultus Landeshuræ, anno 1370.

5 ANDREAS, coniunx comitissa à Montfort, circa annum 1380.

6 PETRVS.

7 FRIDERICVS, Petri frater germanus, ex vxore à Freiburg circa annum 1410, Waltherum & Rudolphum genuit.

8 WALTHERVS, ex filia nobilis à Degenberg, Petrum tertium procreavit, qui vxorem habuerat à Thiersperg.

9 RVDOLPHVS, frater germanus Waltheri, ex coniuge Spætyn Rudolphum tertium tulit.

10 RVDOLPHVS tertius, ex cōiuge Schentyn, Andream & Matthæum. quorum Andreas in matrimonio habuit Spætynam: alter vero Ioannem genuit.

11 ADAMVS, nostra floruit ætate, cum fratribus & fratruelibus.

Rr 4

GENE-

DE SVEVIS

GENEALOGIA NOBILIVM AKNORRINGEN: in quorum nigro clypeo annulus albus micat. Quorum aliqui cognominabantur ab Vittingen, erantque Marchionum à Burgau ministeriales.

- 1 EGELOPHVS, floruit anno 1250, & Egelolphum secundum procreavit.
2 EGELOPHVS secundus, prioris natus, genuit Egelolphum secundum, & Eberhardum. vnde duo stemmata processere.

GENEALOGIA INGENVORVM ABIBERBACH, qui autores sunt cœnobii Weihenperg prope oppidum Wertingen. Habebant in rubro clypeo tres atros castores.

- 1 VDALRICVS & Wilhelmus, florere circa annum 1061. Quorum vnus comitissam ab Helfenstayn coniugem habuerat.
2 WILHELMVS & Arnoldus, autores cœnobii Weyhenperg, anno millesimo centesimo quadragesimo quinto.
3 VDALRICVS, abbas ad S. Vdalricum Auguftæ, circa annum Salutis 1166.
4 VDALRICVS & Arnoldus, quorum vnus in matrimonio habuit marchionissam à Vogburg.
5 ALBERTVS, anno floruit 1180, & vnicam reliquit filiam Annam, quam Henricus secundus marescalcus à Callantyn & Pappenhaym coniugem duxit: & non solum dominium suæ familiæ adiecit à Burgrauis Nurnbergenfibus collatum, verum etiam nomenclaturam Biberbach ad genus domumq; suam transtulit.

GENEALOGIA NOBILIVM EQVITVM AB Ollerbach in Pfaffenhouen: in quorum armis sunt duoglandes virides ex transfuerso clypei colore separati, sub quorum dirione fuerat Tanhusen & Neuburg.

- 1 ALBERTVS, primus de Ollerbach; à comitibus de Schalklingen ducens originem, vt Burgouienfes marchiones, sepelitur Vlmæ anno 1282. cuius frater Henricus erat canonicus Auguftanus: alter vero Pupelinus Burcardum primum genuit.

2 BURCARDVS, anno Domini 1316 Pupelini natus, ex Adelhaide à Lyerhaim progeniuit Burcardum secundum, & Pupelinum.

3 BURCARDVS secundus, primi filius, ex coniuge de Dornsparg, & altera de Maczesues, circa annum 1336, progeniuit multos filios: Henricum canonicum, Auguftanum fundatorem Carthusiæ Puxnhaym, Cunradum item canonicum, Ioannē, Henricum Wolfgangum, qui ex cōiuge à Mardorf Henricum tulerat. Quorum frater solus Ioannes successionem tenuit, ex coniuge Klyngenbergerina Burcardo & Pupelino relictis. cuius soror Elisabetha Henrico comiti à Montfort nupsit, Wilhelmi comitis mater.

4 PUPELINVS Burcardi primi filius, & secundi frater, ex Gueta à Biberbach tulit Burcardum tertium, Burcardum episcopum Auguftanum, Fridericum canonicum Auguftanum, & filiam Marquardo à Schellenberg locatam.

5 IOANNES, ex coniuge Klyngenbergerina Berchtoldum & Burcardum procreavit, cum filiabus aliquot: quarum vna Diepoldo ab Aichelberg nupsit, Margaretha Hiltbrandto marescalco à Bibrach, tertia nobili à Randekh.

6 BURCARDVS tertius, Pupelini filius, Burcardum quartum & Ioannem tulit, quorum Ioannes ex Freybergerina nihil reliquit.

7 BERCHTOLDVS, Ioannis filius, ex coniuge à Reifchach Pupelinum secundum progeniuit: qui ex coniuge à Wernavv Georgium procreavit.

8 BURCARDVS quartus, Ioannis filius, & Berchtoldi frater germanus, ex coniuge Rechpergerina, Ioannem secundum genuit. Sunt qui hunc filium Burcardi tertii autumant, cuius soror nupsit ingenuo à Randekh.

9 IOANNES secundus hoc nomine, ex comitissa à Montfort, Burcardum & Berchtoldum procreavit. Quorum Berchtoldus ex nobili à Vualdekh Berchtoldum tertium progeniuit.

10 BERCHTOLDVS hoc nomine tertius, profectus in Austriam sub Friderico tertio Imperatore, Hungaram duxit vxorem, ducissam à Lymbach. ratione cuius matrimonii agros aliquot in finibus Hungariæ, Austriæ & Styriæ consecutus, construxit ibidem castrū ac oppidum Eberavv, quod Hungari patria lingua Monyobykerekh appellant: quæ nostra tempestate Petrus Erdevudii satrapes Hungariæ possidet.

11 BURCARDVS, frater germanus Berchtoldi tertii, Ioannis secundi filius, ducta vxore quadam Austriaca, Vuilhelmum filium reliquit.

GENEALOGIA NOBILIVM EQVITVM ab Ollerbach in Brandenburg, quorum est fundatio Carthusia in Pixenhaym in Algonia.

1 DIETHELMVS, floruit circa annum MCCCLX, & ex domina quadam à Mardorf procreavit Vuolfgangum, & Burcardum præfulem Auguftanum, electum anno Salutis MCCCLXXXII.

2 WOLFGANGVS, genuit Henricum.

3 HENRICVS, reliquit Henricum secundum, & Pupelinum, ex quadam domina de Mardorf.

4 PUPELINVS, Henrici filius, habuit in coniugio nobilem fœminam ab Eifenburg.

5 HENRICVS secundus, primi filius, & Pupelini frater germanus, ex coniuge nobili ab Homburg tres filios progeniuit: Henricum tertium, Pupelinum secundum & Burcardum. Quorum Henricus, ex vxore à Bodmen filiam genuerat, vni à Rechperg nuptam. Pupelinus porro Breuis cognomento, miles à Brandenburg, filiam reliquit Vuilhelmo à Rechperg nuptam, & ex Rechpergerina genitam, cuius mater fuerat comitissa à Vuerdenberg.

6 BURCARDVS, Henrici secundi filius, tertii & Pupelini frater germanus, ex coniuge ab Hohenfels vnicum filium Burcardum secundum tulit, & plures filias: quarum Margaretha Sixto à Guffenberg, secunda Burcardo à Freyburg, tertia domino à Schellenberg, quarta marescalco à Vuertingē, quinta nobili à Vualdekh, sexta dapifero de Hufingē, septima nobili à Liebenstayn, octava cuidam ab Ahelfingen, nuptæ fuere.

7 BURCARDVS secundus, primi filius, ex Hildegarda a Guffenberg Burcardum tertium filium, & Alexandram filiam reliquit, marescalco à Pappenhaym nuptam.

8 BURCARDVS tertius, secundi filius, ex Vrsula à Kyndsekh Ioannem filium progeniuit, & Sigismundum.

GENEALOGIA NOBILIVM ET LIBE-

rorum equitum ab Hurnhaym, quorum aliqui à Kaczenstajn cognominabantur.

- 1 RVDOLPHVS ab Hurnhaym, de alto Castro cognominatus, author cœnobii Zymeri, floruit anno 1150.
- 2 RVDOLPHVS secundus, primi filius, ex coniuge Adelhaide progenit Rudolphum tertium.
- 3 RVDOLPHVS tertius, vulgo de alta domo dictus, ex filia Friderici ab Hohenberg Cunradum filium genuit, & Rudolphum quartum.
- 4 RVDOLPHVS, frater Chunradi, ex cognomento de Aheltingen, siue de Alta domo, ex baronissa de Aheltingen Alberti baronis filia genuit Rudolphum quintum, Albertum, & Hermannum, anno currente 1200.
- 5 RVDOLPHVS quintus, quarti filius, cognomēto miles a Kaczenstajn, ex Adelhaide à Risemberg Rudolphū sextum reliquit, vnde domini à Kaczenstajn processere: eratq; vxor illi marescalci à Pappenhaym filia. floruit circa annum Domini 1279.
- 6 ALBERTVS, Rudolphi quinti filius, & sexti frater germanus, ex baronissa à Kaczenstajn circa annum nostræ Salutis Hardmannum procreauit 1229. Dicitur & habuisse nobilem de Aheltingen.
- 7 HARTMANNVS, ex coniuge nobili scœmina ab Hahelsingē progenit Hartmannum secundum, Fridericum, Rudolphum canonicum Augustanum, Guetam nobili à Lyerhaym, & Margaretham nobili à Faynyngovv nuptas.
- 8 HARTMANNVS secundus, primi filius, Cunradum tulit: & Cunradus circa annū Domini 1320, Degenhardum: qui multos filios reliquerat, Rudolphum septimum, Chunradum tertium, Melchiorem, Ioannem præpositum Elvvangensem, Balthafarem canonicum Augustanum, & Georgium monachum. Quorum Rudolphus septimus ex coniuge à Rosenberg, Degenhardum secundum, & Chunradum quartum reliquit. Quorum ille in matrimonio habuerat vnam de Ahelsingen. Hic vero ex baronissa à Losenstajn Wolfhardum, & filiam Henrico à Rechperg nuptam.
- 9 VDALRICVS ab Hurnhaym & Kaczenstajn, citatur in cœnobio Modingensi, cū Margaretha vxore 1338.
- 10 FRIDERICVS Hartmanni primi filius, & secūdi frater germanus, floruit circa annum 1230. & progenit Wilhelmum, & Albertum decanum Atgentoratensem.
- 11 WILHELMVS, Friderici superioris filius, ex coniuge nobili scœmina à Lyerhaym, vel secundum alios à Staynhaym, Chunradum quintum tulit.
- 12 CHVNRAVS hoc nomine in stirpe quintus, ex filia pincernę de Erpach, circa annum redemptionis nostræ 1360, Wilhelmum secundum produxit.
- 13 WILHELMVS secundus, Chunradi quinti natus, ex baronissa Gallica de Schampis Chunradum sextum genuit, & Omeliam dapifero à Culentall desponsatam.
- 14 CHVNRAVS sextus, secūdi Wilhelmi filius, ex baronissa à Gerolizekh Chunradum septimum, Waltherum primum, Ioannem & Albertum genuit: quorum Albertus Ludouicum ex cognomento de Biliczhaym reliquit. Chunradus præterea septimus marescalci à Pappenhaym filiam coniugem consequitur.
- 15 WALTHERVS primus, Chunradi sexti filius, & Chunradi septimi frater germanus, ex coniuge nobili ab Hyrfchhorn progenit Eberhardum, & Waltherum secundum, qui ex coniuge ab Ollerbach tres modo filias reliquit: quarum vna nupsit Alberto à Rechperg, secunda Hermannō à Pappenhaym, & tertia nobili equiti Tirolensi à Rotenstajn.
- 16 EBERHARDVS, filius primi Waltheri, & secūdi frater germanus, ex coniuge Anna à Rechperg procreauit Beronem, Ioannem ex cognomento à Seepach, Chunradum decanum Augustensem, Casparum canonicum Augustanum, Waltherum tertium, qui ex coniuge de Hahelsingen nihil tulerat, & abbatissam Vrspergensē.
- 17 BERO, Eberhardi filius, ex coniuge ab Ahingen genuit Beronem secundum, Georgium decanum Elvvangensem, Eberhardum canonicum Frisingensem, Sebastianum iuris vtriusq; doctorem, Ioannem & Herdegonem.
- 18 CHVNRAVS hoc nomine in nobili stemmate septimus, frater germanus Waltheri primi, & Chunradi sexti filius, ex filia marescalci à Pappenhaym procreauit Waltherum quartum, Ioannem commendatorem, Albertum, Annam Hermannī à Freyburg vxorem, & Hardegam locatam cuidam nobili equiti de Adelfingen.

19 WALTHERVS quartus, Chunrado septimo natus, vixit anno currente 1450. & ex Freiburgerina Waltherum v, & Ioannem reliquit: quorum Waltherus ex Sundhaymina filiam modo genuerat, domino à Rechperg & Rabenstajn nuptam.

20 IOANNES, Waltheri quarti filius, reliquit filios ex Mittelburgi, Waltherum, qui hodie belli studiis claret: & ex coniuge à Velden Ioannem episcopum Aichstetensem, & duas filias, Omeliam & Benedictam.

GENEALOGIA NOBILIVM EQVITVM A
*Stadion, eadem pene cum dominis à Lapide insignia gerentium, videlicet
in atro clypeo tres aureas vulpinas.*

- 10 1 LVDOVICVS, ex Elisabeta de Bodmen Waltherum procreauit, circa annum Domini 1300.
- 2 WALTHERVS, ex Anna de Ellerbach genuit Ludouicum secundum, & Waltherum secundū, circa annum 1340, quorum Ludouicus ex Agnete à Fridingen nullam prolem reliquerat.
- 3 WALTHERVS, hoc nomine in stemmate secundus, ex coniuge nobili de Wanle, Chunradum & Waltherum tertium tulit. Quorum Waltherus dux belli fuerat, quod Albertus Contractus dux Austriae, & Ioannes comes ab Habsburg de Lauffenberga, pro comitatu Rapperfwil aduersus Tigurinos gessere.
- 20 4 CHVNRAVS, ex duabus vxoribus, Adelhaide de Renhartzvvil, & Adelhaide altera à Randekh, genuit Eitellium, & tres filias: videlicet Claram nuptam nobili equiti à Freiburga, Elisabetam domino à Kunfekh, & Adelhaidem, quæ vni de Rochs iuncta fuerat. Obiit vero Chunradus anno 1373.
- 5 EITELLIVS, ex tribus coniugibus Agnete à Reiffenstajn, Clara de Staynhusen, & Clara de Dieffenhouen, sex filios, & tres filias reliquit: quorū nomina sunt, Chunradus secundus, Ludouicus tertius: Burcardus, qui obierat 1396. Wilhelmus, qui decesserat 1408. Ioannes, & Ludouicus quartus canonicus Augustensis. Filiarum, Agnes nobili equiti ab Erenuels, secunda nobili ab Emershouden, & tertia cuidam Triframo nuptæ fuere.
- 30 6 LVDOVICVS tertius in nobili hoc genere, ex coniuge nobili scœmina à Grauenekh Wilhelmum genuit, & Waltherum quartum. Quorum Wilhelmus ex Margaretha ab Aurbach Ioannem progenit, patrem Ioannis Baptistæ, Ioannis & Simonis: Waltherus vero ex Margaretha à Laubenberg, Erhardum filium suscepit, & Kunigūdim nobili equiti ab Halvvil vxorem datam.
- 7 BURCARDVS, vel filius vel frater Ludouici tertii, ex nobili matrona Spettyn tres filios procreauit: Ludouicum quartum, patrem Burcardi secūdi, & Annæ ab Halbermarstetten: Georgium & Ioannem. Quorum Georgius, ex Anna de Westernach nullam prolem reliquit: Ioannes vero ex Rosina ab Hurnhaym Waltherum quintum ordinis Teutonicorum commendatorem, & Benedictum, filios procreauit.
- 40 8 CHVNRAVS, hoc nomine secundus in profapia, Eitellii filius, Ludouici tertii & Burcardi frater germanus, ex nobili matrona Flekhyn à Schmihen, Waltherum quintum, & Pangratium tulit. Quorū Waltherus ex nobili scœmina ab Herlingen, progenit Chunradum monachum Carthusiensem.
- 9 PANCRATIVS, Chunradi secūdi filius, ex Agatha à Lymberg Nicolaum filium genuit.
- 10 NICOLAVS, Pancratii filius, ex Agatha de Gultlingen multos filios progenit: videlicet Christophorum episcopum Augustanum, electum anno 1518. Nicolaum & Ioannem. Filia Agatha pincernæ à Wintersteten nupsit.
- 11 IOANNES, Nicolai filius, & Christophori episcopi frater germanus, quatuor post se filios reliquit: Ioannem Christophorum, Ioannem Iacobum, Ioannem Casparum, & Ioannem Chunradum canonicum Augustanum. Quorum Ioannes Caspar, & Ioannes Iacobus, vxores duxerunt, & nostra tempestate filios procrearunt.

GENEALOGIA NOBILIVM EQVITVM A
*Lapide, vulgo vom Stajn/ antiquitus à Klyngensstajn nuncupatorum, ex eodem fonte descendentium, quo Stadionenses desunt. gerunt autem in insignibus
gentilitiis tres aureas vulpinas falces.*

- 1 DIEPOLDVS, Diepoldū alterum progenit, qui anno à nato Christo floruit millesimo CCCXL.
- 2 DIEPOLDVS secundus, Georgium & Wolfgangum procreauit.

3 WOLFGANGVS, duas nactus vxores, vnam à Freiburg, & alteram Claram à Pogsperg, Wolfgangum secundum filium reliquit.

4 WOLFGANGVS secundus, ex Anna à Freyburg Wolfgangum tertium tulit, cuius erat vxor Margareta à Pogsperg.

5 CHVNRA DV S, ex coniuge à Reischach, cuius mater fuerat Ellerbacensis, Berchtoldum genuit.

6 BERCHTOLDVS, ex coniuge ab Ellerbach suscepit Berchtoldum, Sigismudum, Eberhardum, & Annam vxorem Erasmi mareschalci de Biberbach: quorum Sigismudus ex coniuge à Rechperg Chunradum secundum tulit. Porro fratres Berchtoldus & Eberhardus stemma propagarunt, & in duas (vt vocant) lineas diuiserunt.

STEMMA

EBERHARDI, qui ex Freybergerina Dauidem & Pupelinum reliquit.

1 Dauid ex Agnete à Rechperg, cuius mater fuerat comitissa à Tyrstain, Iacobum & Bernhardum genuit.

2 Pupelinus, frater Dauidis, ex filia ciuis Argentoratensis Georgium & Albertum tulit.

3 Albertus, ex ingenua de Aheltingen, tulit Georgium & Diepoldum.

4 Diepoldus floruit circa ann. 1360. & progeniit Wolfgangum, Georgium & Theodericum: quorum Wolfgangus duas habuit coniuges, vnam à Freyberg, & altera à Bogspersg. Vixerat adhuc circa annum 1400. Georgius vero ex ingenua de Aheltingen, Pupelinum secundum, Georgium secundum, & Sigismundum tulit.

5 Georgius secundus, Diepoldi ex Georgio primo filius, praefectus Lusariae, & Mathiae regis Hungariae consiliarius praecipuus, consecutus postremo baronis dignitatem, caruit liberis.

6 Sigismundus frater, reliquit Henricum, Wolfgangum sepultum Landeshute, 1530. & Eitelvolfgangum, vicedominum Moguntinum, ante plures annos.

7 Chunradus, consobrinus Georgii secundi, Alberti ducis Austriae, qui Friderici Imperatoris tertii frater fuerat, cancellarius, & scholasticus Constantiensis.

8 Iacobus, & Eberhardus canonicus Constantiensis: quorum Iacobus Ioannem reliquerat.

9 Bernhardus, superiorum consobrinus, genuit tres filios, qui nostra claruerunt tempore: Andream Constantiensem canonicum: Bernhardum praefectum Blauburensis, qui hodie coniugem habet Spetyn: & Henricum, qui etiamnum in castris Caesaris contra Gallos militat.

10 Pupelinus, Bernhardi frater, ex libera à Rechperg, cuius mater fuerat ingenua à Talberg, Pupelinum alterum reliquit, & floruit anno 1510.

1 BERCHTOLDI, qui ex ingenua ab Homburg Ioannem, Chunradum & Paulum tulit.

2 Ioannes ex baronissa à Gussenberg progeniit Berchtoldum, Diepoldum, Ioannem, Marquardum: & filias, quarum vna nupsit dapifero ab Hoefingen, secunda libero à Klyngenber, tertia ingenuo à Weigs, & Clara quarta ingenuo à Nippenburg.

Ioannis filii.

Berchtoldus, frater Diepoldi, Ioannis & Marquardi, ex ingenua ab Hornstain tulit Lucā Chunradum, & filiam Chunrado à Rot nuptam.

Diepoldus, frater germanus Marquardi & Ioannis, ex ingenua à Rechperg procreauit Philippum, Melchiorum, Berchtoldum & Eustachium canonicos Augustanos, Ioannem custodem Augustanum: & Marquardum praepositum Moguntinum, Babenburgensem & Augustensem: Venerandum, qui adhuc viuit, senem Maximiliani, Caroli v. & Ferdinandi Caesarum consiliarium.

Ioannes, Ioannis superioris filius, Marquardi frater, vulgo cognominatus à Raunspersg, ex ingenua Hoffwarterin genuit Ioannem, Adamum, & duas filias: Elisaberam Wolfgangi à Weix coniugem, & Agatham nobili equiti à Knorringē nuptam.

Marquardus, filius Ioannis, I. V. doctor, & eques auratus, occubuit Tullā in Burgundia, cum Carolo Burgundiae duce, Maximiliano Caesaris socero.

Philippus Diepoldi filius, Melchioris frater, ex filia Vdalrici Fuggerin, Hieronymi sorore, genuit Ioannem Iacobum & Marquardum.

Melchior Diepoldi filius, ex ingenua à Welden tulit filios, Pupelinum Ferdinandi Caesaris dapifero: Marquardum, Caroli archiducis Austriae aulicum: Diepoldum, Philippum, Albertum canonicum Moguntinum & Augustanum, & Georgium Babenburgensem canonicum. quorum sorores, Anna Ioanni Renner Caesareo consiliario, Dorothea Marquardo à Schwendi: cetera, Ursula, Catharina & Emilia, monasticen amplexa sunt in Vrspringen.

Ioannes Adamus, ex ingenua à Schwabspersg tulit Berchtoldum canonicum, Wilhelmum militem, qui bello interfuit, quo Franciscus Galliarum rex à Carolo v. Caesare captus est, anno 1526. & Ioannem Adamum. Filia Magdalena nupsit liberis à Rechperg.

Ioannes Adamus hoc nomine secundus, ex duabus vxoribus, prima Anna à Wettingen, Eitelvolfgangum Ferdinandi Caesaris aulicum, & Adamum procreauit: ex altera quoque Anna ab Enczberg, Ludouicum & Ioannem Fridericum produxit, qui omnes adhuc viuunt.

Sorores Philippi & Melchioris, Diepoldi filiae: Margareta, Wilhelmo à Wolfstain Vrsula Diethero à Bogspersg Barbara Diepoldo à lagspersg Kunigundis Sumperto à Bentzenau Anna monialis in Vrspringen. Agatha Vestalis ad S. Balburgim Aichtstadii. Emilia in Kirchen prope Nordlingen.

INGENVI A POGSPERG, IN QVORVM insignibus aureis nigra capra supra duos virides colliculos saliens exprimitur.

1 VDALRICVS, circa annum Domini floruit 1200. duobus post se relictis filiis, Vdalrico & Henrico: filiaque alicui comiti iuncta.

2 VDALRICVS secundus, Henrici filius, vixit anno à nato Christo 1236. citatur in diplomate ab Hermanno episcopo Augustano, vltimo Dillitgenfi comite, de anno 1257.

3 GE-

3 GETO, reliquit Henricum secundum, qui in diplomatibus commemoratur de anno 1270.

4 VDALRICVS tertius hoc nomine, anno currente 1260, Vdalricum quartum orbi dedit, & Adelhaidem baronissam.

5 VDALRICVS quintus, coniugem reperitur habuisse Vuiltrudim.

6 SIGEFRIDVS, cognomento Marescalcus de Pogsperg, forte de familia Pappenhaymensium oriundus, & deficienti stirpi Pochspersgensium substitutus, citatur in literis de anno 1370.

NOBILES EQVITES A REIS-senstain.

1 CHVNRA DV S, à Carolo quarto Caesare in bello aduersus Eberhardum comitem Vuirtenbergensem exercitus dux efficitur: genuit Chunradum & Henricum.

2 CHVNRA DV S secundus, Eberhardum procreauit ex Agnete à Tumnavu.

3 HENRICVS Chunradi secundi frater germanus, ex duabus coniugibus, baronissa ab Aichelbin, & altera à Randekh, tulit Eberhardum, & Henricum secundum.

4 EBERHARDVS, ex ingenua de Vuestersteten Chunradum & Fridericum suscepit.

5 HENRICVS frater germanus Eberhardi, ex Agnete Schillingin Ioannem & Henricum progeniit.

INGENVI A VVAL.

1 BARTOLOMÆVS, circa annū Domini 1263 floruit, & progeniit Hermannum, Reynpotonem, & filias aliquot.

2 HERMANNVS, anno Domini 1292 Hermannum secundum, Vdalricū, & Euphemiam filiam reliquit, Philippi à Lechspersg coniugem: & alteram filiam Myam Waltheri à Stadion coniugem.

3 REINPOTO, citatur de anno 1312.

4 HERMANNVS secundus, obiit anno 1340. reliquit liberos, Ioannem, & Annam Ioannis à Ramsvuag coniugem.

5 IOANNES, ex Elisabeta coniuge circa annum 1391, Bartholomæum secundum tulit.

6 BARTOLOMÆVS secundus, duas in coniugio habuit, Elisabetam & Margarettam ab Arslingen.

7 BARTOLOMÆVS, progeniit, Ibanum, & Barbaram de Cella.

INGENVI DE RIEDHAYM.

1 CHVNRA DV S, Fridericum genuit.

2 FRIDERICVS, ex ingenua à Schvuengen genuit Ioannem, Vuilhelmum, & filiam Henrico à Vuestersteten nuptam.

3 WILHELMVS, floruit anno currente 1370. & ex coniuge Agnete Vuilhelmum secundum procreauit.

4 VVILHELMVM secundus, ex ingenua de Hausen, circa annum nostrae redemptionis 1400 genuit Vdalricum.

5 VDALRICVS, ex Omelia de Burgavu tulit Vdalricum secundum, Vuilhelmum tertium, Ioannem, Georgium, Cunradum, Gerumum.

6 GEORGIVS, Vdalrici filius, reliquit tres filios, Albertum, Georgium, & Vdalricum.

7 VVILHEMVS tertius, vulgo nominatus ab Agelberga, ex Elisabeta de Freiberg circa annum Domini 1450. genuit Vuilhelmum quartum, Chunradum, Melchiorum, Ioannem, Vdalricum, & aliquot filias: quarum vna fuerat vxor Iacobi à Landavu, Richarda nupta erat alicui de Velden, tertia ingenuo Bavariae de Megselrayn.

8 MECHIOR, Vuilhelmi tertius filius, Egelolphum reliquit.

9 CHVNRA DV S secundus, Vuilhelmi tertii filius, & Melchioris frater germanus ex Hildegardi à Schellenberg Vuilhelmum quartum tulit, Chunradum & Ioannem, & filiam nuptam Vuolfgango de alto Rechperg.

10 WILHELMVS hoc nomine in genere quartus, ex ingenua Knorryngen Chunradum filium genuit.

Ss

- 11 CHVN RADVS, ex ingenua à Tumb nullam prolem habuit.
 12 CHVN RADVS tertius, Vdalricum tertium reliquit.
 13 V DALRICVS, ex cognomento in Rumbshart, ex ingenua à Landavu procreauit Iacobum, Christophorum, & filias aliquot: quarum Vrsula Ioanni à Freyberg nupsit, altera Ioanni ab Embs.
 14 CHRISTOPHÖRVS, ex Catharina à Bodinen Egelolphum & Omeliam reliquit.
 15 IOANNES, Vuilhelmus, cum fratribus & fratruelibus, nostra tempestate clarere.

INGENVI DE WELDEN.

- 1 V DALRICVS, ex Anna à Durres Vdalricum secundum procreauit: citatur in diplomate ab Hermanno episcopo Augustano, postremo comite Dillingense, circa annum 1253.
 2 V DALRICVS secundus, ex Elisabeta ab Osternach Vdalricum tertium produxit.
 3 V DALRICVS tertius, ex coniuge à Schonek circa annum Salutis 1320, Vdalricum quartum tulit.
 4 V DALRICVS quartus, ex ingenua de Haldenberg, anno à nato Christo 1385, Vdalricum quintum reliquit.
 5 V DALRICVS quintus, ex Veronica à Stayn, progenuit Ernestum & Vuilhelmum filios.
 6 ERNESTVS Vdalrici filius, ex ingenua Spetyn procreauit Ernestum secundum, Albertum, Sigismundum, Ioannem commendatorem, & filiam coniunctam cuidam ingenuo de Vueidlkirchen.
 7 SIGISMUNDVS filius Ernesti, ex ingenua à Penzenavu filiam tulit, Vualthero ab Loubenberg nuptam, & alteram ingenuo à Knorringen.
 8 ALBERTVS Sigismundi frater, ex coniuge nobili à Kaltentall filiam comparauit, Melchiori à Stayn nuptam.
 9 ERNESTVS secundus, Sigismundi & Alberti frater Germanus, ex ingenua de Ahelfingen progenuit Carolum, Michaellem, Annam nuptam Caspari à Freiberg, & secundam Melchioris à Steyn, & tertiam Vualtheri ab Hurnhaym coniuges: Anastasiam vero, & Barbaram virgines.

INGENVI A SCHMYHEN, QVOD HODIE
castrum in vicinia Augustæ domini Fuggeri possident.

- 1 BERCHTOLDVS à Schmyhen in Achdorf, progenuit Henricum, & Catharinam uxorem Gosuini marescalci à Dornspurg.
 2 HENRICVS, floruit anno Salutis 1370. & genuit Henricum, Vitum, Stephanum, & Georgium, cum Vrsula Ottonis à Greyffenberg coniuge.
 3 STEPHANVS, Henrici filius, ex Vualburgi de Haldenberg procreauit Ioannem, & Elisabetam Georgii à Gumpenberg coniugem.
 4 HENRICVS secundus, Stephanum secundum procreauit.
 5 STEPHANVS secundus, Stephanum tertium reliquit: item Ioannem, Hieronymum, Casparum, Vuolfgangum, Sigismundum, Magnum, & Brigittam. Quorum Henricus erat decanus Frisingensis.
 6 STEPHANVS tertius, Stephani secundi filius, ex Rosina à Camer Georgium, Ioannem, & Annam tulit.
 7 WOLFGANGVS, frater Stephani tertii, ex ingenua à Fronhouen, Wolfgangum secundum, Stephanum quartum, Christophorum, Catharinam, Beatricem & Veronicam Mantueryn tulit.
 8 WOLFGANGVS secundus, ex ingenua Zengeryn procreauit, qui adhuc in viuis sunt. Nostra ætate translata sede in Bauariam, ad famam venerunt possessores castri Vualthenstain, infra Vogburgum, Christophorus, Eustachius, & Stephanus.

INGENVI ALYERHAYM, CUIVS NOMINE legitur Constantiæ episcopus sedisse anno 1092, nomine Harduicis.

I HARD-

- 1 HARDVICVS, floruit anno Domini 1150. Cuius frater, vel cognatus, eodem nomine, præfulem Augustanum egit anno 1180.
 2 RVPERTVS, anno 1205, cognominem filium reliquit.
 3 RVPERTVS secundus, circa annum 1220, Rupertum tertium, Harduicum Egelolphum & Adelhaidem liberos genuit.
 4 HARDVICVS secundus, procreauit Rupertum quartum, Cunradum, Egelolphum secundum, & Petrifam filiam.
 5 CHVN RADVS, tulit Chunradum tertium, Rupertum quintum, Geutam ab Hurnhaym, & vnam à Rotenstain.
 6 CHVN RADVS tertius, secundi filius, ex coniuge Adelhaide reliquit Rupertum, Chunradum quartum, Burcardum, & Adelhaidem Burcardo ab Ellerbach nuptam.
 7 CHVN RADVS quartus, ex Margaretha Rupertum genuit.

INGENVI A TVRHAYM.

- 1 WILHELMVS, floruit anno 1215.
 2 V DALRICVS, ex ingenua à Rotenstain, circa annum 1262, Chunradum suscepit, & filiam Chunrado à Gabelberg nuptam.
 3 CHVN RADVS, erat vasallus Henricus marescalci à Biberbach, citatus anno 1308.
 4 IOANNES, ex Margaretha de Agevuang, anno à nato Christo 1330, Menegoldum protulit, & filiam nuptam Chunrado Schrag.
 5 MENEGOLDVS, cuius frater eodem nomine canonicus Augustanus, genuit Eberhardum filium, & duas filias: vnam locatam ingenuo à Tannekh, & alteram quæ obiit in Giengen.
 6 EBERHARDVS, ex Anna Strelyn Vlmenfi procreauit Georgium, Vdalricum medicum, Wilhelmum, Eberhardum castellanum, & Magdalenam abbatissam in Kunigsfeld.
 7 GEORGIVS, ex ingenua à Reichenbach Wilhelmum tulit. Habuit & alteram uxorem, nobilem à Stouffen.
 8 WILHELMVS, frater Georgii in Biberzell, filiam genuit ingenuo à Knorringen locatam coniugem.

INGENVI AB HAYMHOVEN, QVORVM
in armis rubris albus currens equus erat.

- 1 MARQVARDVS, ex coniuge ab Helmsdorf Marquardum alterum tulit.
 2 MARQVARDVS secundus, ex baronissa à Schellenberg Chunradum tulit.
 3 CHVN RADVS, ex Anastasia de Laubenberg Chunradum secundum procreauit.
 4 CHVN RADVS secundus, ex Veronica de Arslingen, Pantaleonem genuit.
 5 PANTALEON, ex Anna Marschalkyn Vualtherum reliquit.
 6 VVALTHERVS, Marquardum tertium suscepit, & Vuilhelmum.
 7 MARQVARDVS commendator ordinis Teutonicorum fuerat.
 8 BURCARDVS, filius Wilhelmi, ex Osanna à Wolkhenstain Marquardum quartum genuit, & Pantaleonem secundum.
 9 PANTALEON tertius hoc nomine, ex Apollonia à Bengen, & altera Schvuaykheryn Georgium tulit.
 10 GEORGIVS, Pantaleonis filius, ex Vualpurgi à Fronberg Marquardum quintum procreauit, qui commendator ordinis Teutonicorum, sororem habuit Elisabetam Stephano à Schvuartzenberg nuptam.
 11 OSVALDVS coniugem habuit, ingenuam à Rosenberg.
 12 ERCHINGERVS, dedit mutuo Ludouico duci Bauariæ, fideiubente Burcardo marco de Biberbach, mille & ducentos aureos, anno currente à Christo nato 1440.
 13 BENCZO, Osualdi filius, ex Elisabeta filia marescalci à Biberbach, circa annum Domini 1430, procreauit Henricum, Ioannem, Erkhengerum, Rudolphum, Veronicam de Arslingen, & filiam vnam Burcardo ab Aichelberg nuptam.
 14 IOANNES, ex baronissa à Schellenbergh progenuit Hieronymum, Melchiorem, & Elisabetam abbatissam in Orelsteten.

- 15 MELCHIOR, in coniugio habuit ingenuam à Rotenstain.
 16 BURCARDVS secundus hoc nomine in profapia, Ioannis superioris frater, Burcardum tertium procreavit, ex ciue Argentoratensi nomine Dreiczehneryn.
 17 RVDOLPHVS, frater Ioannis & Burcardi, progenuit Erkhingerum, Ioannem, & Dieczonem atque Egilulphum.
 18 EGILVLPVS, Vdalricum reliquit.
 19 VDALRICVS, ex Agnete Lufferyn, Vdalricum & Ioannem reliquit.
 20 IOANNES, Georgium procreavit, qui ex Vrsula à Werdenstain Annam Wileryn tulit, & filiam Agnetem.

INGENVI DE LANDAV.

- 1 CHVNRA DV S, ex ingenua à Randekh in Hegouia genuit Eberhardum & Lucium, circa annum Domini 1425.
 2 EBERHARDVS, obiit circa annum 1435.
 3 LVCIVS frater Eberhardi, ex Pesserina Vlmensi tulit Eberhardum secundum, Iacobum, Ioannem Henricum, Barbaram coniugem Georgii à Rechperg, Veronicam Vdalrico à Rietham copulatam, & tertiam monialem in Creuczall.
 4 IACOBVS, ex ingenua à Rietham Ioannem Iacobum progenuit.
 5 IOANNES, frater Iacobi, ex filia marescalci de Hohenreichen, circa annum Salutis humanæ 1480 genuit Lucium, Georgium & Omeliam.
 6 HENRICVS, frater germanus Ioannis & Iacobi, ex ingenua de Altmushouen procreavit Philippum, Henricum, & Eberhardum canicum Moguntinum.

INGENVI ANEYDECHK, QVI DISTRA-
 Eta familia in Tyrolensem prouinciam, & inde in Austriam transgressi sunt. In
 quorum insignibus albis triarubra cernuntur
 conchylia.

- 1 OTTO, incertum est ex qua coniuge, quatuor filios procreavit, Erhardum, Georgium, Ioannem, & Thomam canonicum. Quorum Georgius Ioannem tulit, cuius tres fuere filii, Leopoldus, Gabriel, Christophorus, & filia Christina.
 2 ERHARDVS, ex coniuge Floytyn duos filios procreavit, Achatium & Sigismundum, & filiam cuidam Spaurer Tyrolensi desponsatam.
 3 SIGISMUNDVS, Erhardi filius, ex quadam Vrsula Opferyn tulit Victorem, & filiam Vrsulam Ioanni Dionysio à Kundfekh Sueuiæ regulo nuptam. Quorum Victor ex coniuge à Riethaym Sueuiæ ingenua progenuit quatuor filias, videlicet Maxentiam Alberto Stams in Tyrol, Æmiliam Marquardo ab Embs Sueuo, Veronicam Ludouico de Nippenburg, & Kunigundim Georgio à Rott, Sueuiæ regulis nuptas.
 4 ACHATIVS, frater germanus Sigismundi, ex baronissa à Lamberg Carna progenuit Vitum, qui puer obiit: item Leopoldum, Wolfgangum, & Margaretam: quorum Wolfgangus reliquit vnicam filiam Annam, Ludouico Longo Augustano, Matthæi notastra memoria cardinalis Salisburgenfi cognato, coniunctam.
 5 IOANNES, Erhardi superioris frater germanus, & Othonis primi filius, ex coniuge Bauara quadam Bosenbacherin quatuor filios genuit, Georgium episcopum Tridentinum, & domus Austriæ cancellarium, Bernhardum, Fridericum, & qui successionem generis tenuit Martinum. quorum Fridericus vnicam reliquit filiam, Veronicam, cuida Boczschaller ex Augusta nuptam. Reliquit & Lupoldum ac Ioannem filios, quorum Ioannes Gabrielem & Christophorum tulit. Porro Ioannis filia, Dorothea domino à Thun Tyrolensi, Anna dapifero à Dahenstain Austriaco, Christina cuidam nobili Austriæ Egoburgio, Margaretha domino Wenczeslao à Cadavu & Loboficz nupsere. obiit Margaretha 1496.
 6 MARTINVS, Ioannis filius, ex Maria Kuenyn Tyrolensi tulit Wilhelmum, Sigismundum, Eustachium, & filias quasdam: quarum Maxentia cuidam pincernæ in Sueuia nupsert, & Veronica Christophoro à Welsperg Tyrolensi baroni, Ferdinandi Romanorum regis coniugis dilectissimæ Annæ præfectum aulae. quæ secundis nuptiis fuit coniuncta Christophoro à Thun. Habuit & tertiam filiam, Dorotheam à Liechtenstain.
 7 EYSTACHIVS, Martini superioris filius, Wilhelmi & Sigismundi frater germanus, translatis in Tyrolim laribus ex Catharina à Firmian Itala Athesina progenuit duos filios: Carolum, qui adhuc in Tyrolia uiuit: Victorem, qui filiam habuerat alicuius Hieremias

- remiæ Tyrolensis. & filias, Annam, Helenam, Vrsulam, & Veronicam Leonhardo Puchler, Ferdinandi Romanorum regis consiliario & fisci regii adfessori nuptam: qui secundis nuptiis Georgii Giengeri, eiusdem regis arcanorum participis, filia duxit. Porro Eustachius obiit anno 1533.
 8 WILHELMVS, Eustachii frater germanus, quatuor in matrimonio habuit claras fœminas. primam Vuengerin Bauaram, secundam Omeliam de Rattal Syriensem, filiorum octo matrem: tertiam Vrsulam Reitterin, & quartam Ceciliam ab Aursperg quinque filiorum matrem.

Liberi Wilhelmi

Ex Omelia à Rottal,		Ex Cecilia ab Aursperg.	
1	MARTINVS archidiaconus Tridentinus, viuit adhuc.	ADAMVS, viuit adhuc.	ANDREAS.
2	OTTO Ferdinandi Rom. Hungariæ & Bohemiæ regis camerarius, doctorum Mecænas vnicus, qui ex antiqua profapia Bohemiæ baronum à Leone coniugem habet.	SABINA, obiit ante pubertatem.	CORVLA, obiit ante pubertatem.
3	VDALRICVS, ex Elisabeta à Karlobicz, & altera Veronica à Reichnavu tulit liberos.	MAXENTIA.	
4	DVO Seruatii, & Franciscus, iuuenes diem suum obierunt.		
5	REGINA, Eustachii Stodolich de Vualdreich coniunx.		
6	BRIGITTA Ioannis Kirchpergers Austriæ nobilissimi equitis coniunx.		

INGENVI NOBILES SVEVIAE DE ROTA, siue Rotaru, vulgo die von Rodl qui in vicina Betahusensis cœnobii pene Vlmam usque late extensam habent ditonem, à riuo præterfluente cognominati, & à comitibus Gallie (ut quidam existimant) à Banalot, qui & de la Rota descendentes, habent insignia per medium diuisa: quorum pars media Austria noua insignia referunt. Horum conditoria in Betahusensi cœnobio videntur.

- 1 CHVNRA DV S, Wolffhardus & Geroldus, florere circa annum Domini 1240.
 20 Quorum Chunradus ex Erentrude à Minster coniuge Wolthardum, Egelolphum & Ioannem protulit: qui florere circa annum Salutis nostræ 1290.
 2 EGELOLPHVS, procreavit Chunradum secundum, & Agnetem Eberhardo à Laiber cognomento Diuiti coniunctam, circa annum 1329.
 3 CHVNRA DV S, hoc nomine secundus in stirpe, ex Adelhaide vxore, anno labente à nato Christo 1299, Ioannem reliquit.
 4 IOANNES, ex Adelhaide de Vuasserborn Ioannē secundum, Cunradum, Henricum genuit, & Ottonem. Cuius soror Adelhaides Vdalrico ab Hilfburg nupsit, anno 1380.
 5 HENRICVS, filius Henrici, circa annum Redemptionis 1335 Hermannum de Rota progenuit.
 6 IOANNES, Henrici frater germanus, Ioannis primi filius, ex Adelhaide de Riethaym Ioannem tertium tulit, anno labente 1325.
 7 CHVNRA DV S, Ioannis primi filius, & secundi frater germanus, circa annum Domini 1323, progenuit Egelolphum secundum, Burcardum, Ioannem quartum, Henricum & Adelhaidem à Fronberg, qui vixere circa annum 1380.
 8 IOANNES tertius, Ioannis secundi filius, ex quadam nobili fœmina Vuchyn, anno labente 1386, procreavit Vdalricum & Margaretā, ingenuo ab Emershouen nuptam. Vdalricus Elisaberam à Stayn reliquit.
 9 CHVNRA DV S, hoc nomine quartus in stemmate, Henrici filius, & Chunradi tertii nepos, ex coniuge à Vuendingen circa annū Salutis nostræ 1396, Ioannem quartum procreavit, & Adelhaidem ingenuo à Freyburg nuptam.
 10 IOANNES hoc nomine quartus, ex Magdalena filia alicuius marescalci à Biberbach procreavit Stephanum, Vdalricum, Adelhaidē à Stayn, ingenuo equiti collocatam, & Agnetem Vdalrici Burggrauii à Burtebach coniugem.
 11 STEPHANVS, ex Agnete à Vuestersteten Chunradum reliquit, qui ex filia Berchtoldi à Stayn genuit, qui modo nobiles equites à Rota supersunt.

*GENEALOGIA SPETONVM ATVR-
nek, quorum adhuc hodie familia superest.*

- 1 RVDOLPHVS à Turnekh, floruit anno à nato Christo 1230.
- 2 HERMANNVS, anno floruit 1240. habuit in matrimonio Margaretham filiam Hermanni ab Hurnhaym.
- 3 RVDOLPHVS & Vdalricus, anno claruere 1248.
- 4 HENRICVS, duxit coniugem Adelhaidem, vltimi comitis à Fayningen filiam, circa annum 1270.
- 5 CHVNRADVS, floruit anno 1309.
- 6 *
- 7 VDALRICVS, cum fratribus ac fratruelibus floruit nostra tempestate.
- 8 THEODERICVS nostra memoria vixit, ducissæ Vuirtenbergæ aulæ præfectus, cuius filii alii belli studiis clari sunt, alii canonicos agunt. Floruit nostra memoria & Vdalricus.

*GENEALOGIA INGENVORVM AVIL-
lenbach, qui in armis albis atram gallinam gerebant: vel secundum aliquos, ca-
put aureum tauri in caelestino clypeo.*

- 1 ALBERTVS, floruit circa annum Domini 1280
- 2 VVILHELMVS, Nicolans & Albertus, vixerunt anno à nato Christo 1380.
- 3 NICOLAVS, ex coniuge à Klingensteyn genuit Nicolaum secundum.
- 4 NICOLAVS secundus, ex coniuge Ioannis marescalci à Pappenhaym & Rechperg filia, tulit Diepoldum, & Nicolaum tertium: quorum vnus in matrimonio habuerat Freybergerinam, alter ingenuam ab Embs. Diepoldus Ioachimum reliquerat.

*GENEALOGIA NOBILIVM EQVITVM
ab Hochsteten, qui ministeriales ac vasalli episcoporum Au-
gustensium & comitum à Kiburg
fuerunt.*

- 1 VVERNERVS, vltra mare profectus, occubuit anno 1150.
- 2 VVERNERVS secundus, & Sigefridus præpositus Augustanus, circa annum millesimum & ducentiesimum, quorum Vuernerus Berchtoldum reliquit. Floruit Vuernerus anno nati Christi 1216.
- 3 BERCHTOLDVS, ex Adelhaide ab Althaym coniuge, genuit circa annum Salutis nostræ 1238, Berchtoldum secundum, Vuernherum tertium, Marcquardum, & Sigefridum canonicum Augustanum. Qui omnes florere anno à nato Christo 1270.
- 4 VVERNERVS tertius hoc nomine in genere, genuit Henricum, Berchtoldum tertium, & Vuernherum quartum, qui vixere circa annum Salutis 1280.
- 5 HENRICVS, vixit currente anno 1306.

*GENEALOGIA NOBILIVM EQVI-
tum à Bobingen.*

- 1 ANONYMVS à Bobingen, episcopatus Augustani ministerialis, floruit circa annum 1011.
- 2 OTTO, Rasso & Gebo, florere circa annum humanæ Redemptionis 1150.
- 3 GERVNGVS, anno claruit 1160.
- 4 OTTO secundus hoc nomine in stirpe, Ottonis superioris filius, ad famam venerat circa annum 1190. & Berchtoldum filium reliquit.
- 5 CHVNRADVS, Gebonis filius, vixit circa annum 1180. & Henricum filium genuit.
- 6 BERCHTOLDVS, Ottonis secundi filius, claruit circa annum humanæ Redemptionis 1230.
- 7 HENRICVS cum Imperatore Romam profectus, occubuit ibidem anno 1200.

GENE-

*GENEALOGIA INGENVORVM ABVCH,
qui ab eodem capite descenderunt, quo dapiferi à Schvuabsperg: hoc est, à comitibus de
Hutlingen & Marbach, quorum vixerat Henricus sub Carolo Crasso, & in
scriniis Elvuangensis cænobii commemorantur, cui
proximi colebant.*

- 1 ADALBERTVS, floruit hoc cognomine sub annum Domini 1260
- 2 ALBERTVS secundus, Vdalricus & Otto: quorum Otto abbatem Elbangersem egit, circa annum 1266, postulatus postea ad abbatiam Vuciffenburgersem. Albertus vero prædiâ possederat in Zusamtall.
- 3 VDALRICVS, cognatus Chunradi dapiferi à Schvuabsperg, claruit circa annum 1270.
- 4 SIGEFRIDVS, Chunradus & Eckardus, quorû postremi duo abbates Elvuangenses egerunt circa annos 1280.
- 5 RVDIGERVS, Sviggerus, & Berchtoldus, florere circa annos Domini 1340. Quorum Sviggerus abbatem Elvuangersem egit, Berchtoldus consecratur in præfulem Spirensen anno 1360.

*GENEALOGIA INGENVORVM AWOL-
uart, prope Gamundam Suenia, ubi Castel Leonrod à luna appellatum, Monhaym
& Lauterburg possident. Tres lunas in armis vsurpant, & secundum aliquos
à comitibus de Luna in Gallia descendunt. Nam hoc cognomine
comes à Vuolouard in scriniis Aichstetensis
episcopatus introducitur.*

- 1 OTTO & Eberhardus, claruerunt anno 1150.
- 2 GEORGIVS, vixerat anno 1260.
- 3 EBERHARDVS & Otto, anno 1340.
- 4 OTTO, circa annum Salutis nostræ 1360.
- 5 CHVNRADVS, anno floruit 1370.
- 6 GEORGIVS, ex coniuge ab alto Rechperg Georgium secundum, Chunradum & Codericum tulit, anno à nato Christo 1400.
- 7 GEORGIVS secundus, ex Anna Schekyngin Georgium tertium reliquit, anno lapsò 1416.
- 8 CHVNRADVS, Georgii primi filius, ex coniuge quadam ab Hurnhaym Ioannem progenuit, cui in coniugio fuerat Horkhyn.
- 9 CODERICVS, frater germanus Cunradi & Georgii primi, ex Magdalena à Westernach Craffonem genuit.
- 10 GEORGIVS tertius, secundi natus, ex Anna de Gundelfingen Georgium quartum tulit.
- 11 CRAFFO, ex coniuge à Tegenfeld Vuolfgangum procreavit.
- 12 GEORGIVS quartus hoc nomine, ex coniuge Schlachryn Vuilhelmum genuit.
- 13 VOLFGANGVS, ex Kunigunde Adelmanyn nihil tulit.
- 14 WILHELMVS, Georgii quarti filius, ex Anna à Stayn genuit Vdalricum, Georgium, & Reynhardum.
- 15 REYNHARDVS, ex duabus vxoribus Freiburgerin & Spetyn Vuilhelmum secundum produxit.
- 16 VDALRICVS, Reynhardi frater, & Vuilhelmi primi filius, ex libera de Adelfingen Henricum procreavit.
- 17 HENRICVS, ex Apollonia Schillingyn liberos reliquit.
- 18 SEBASTIANVS, & Ioannes Henricus, nostra memoria claruerunt.

*GENEALOGIA INGENVORVM
à Sunthaym & Hell.*

- 1 SIGEFRIDVS, claruit circa annum Domini 1270.
- 2 CHVNRADVS, anno 1290. Quo tempore & Henricus à Sunthaym floruerat.
- 3 WILHELMVS & Rudolphus ab Hell, circa annu Domini vixerunt 1300. Quorum Vuilhelmus in matrimonio habuerat ingenuam ab Althaym.
- 4 BERINGERVS & Vuilhelmus claruerunt circa annum 1350. Et Vuilhelmus

ex coniuge sua ab Althaym Chunradum progenuit, & filiam Burcardo à Freyberg nuptram.

5 CVNRADVS circa annum Salutis 1386. ex Adelhaide vxore procreauit Diepoldum, & duas filias: quarum vna nupfit Sigefrido marescalco à Biberbach, altera vero Sigefrido marescalco à Fayningen.

6 DIEPOLDVS, ex ingenua à Staynhaym Vuilhelmum tertium tulit, & duas natas: quarum vna nupfit Burcardo à Freiberg, altera Diepoldo Gufs, circa illa tempora, annum videlicet 140, floruit etiam Ioannes à Sunthaym.

7 WILHELMVS tertius, in familia Hellorù, ex ingenua à Randekh, Vuilhelmum quartum reliquit. Quorum floruit & Chunradns à Sundhaym, circa annum Domini 1440.

8 WILHELMVS, hoc nomine in stirpe quartus, ex nobili scemina Stuberyn Sigefridum procreauit, qui anno adhuc vixit 1500.

9 LADISLAVS à Sunthaym, diligens annalium ac profapiarum conquisitor, canonicum Viennensem superioribus annis egerat. Nouimus & ipsi Iureconsultum hoc nomine, aduocatum Reipublicæ Augustanæ. an vero ab illa hac nobili profapia descendit, dubito.

GENEALOGIA NOBILIVM EQVITVM Giengerorum, ex Vlma.

I IACOBVS Gienger, prætor Vlmensis ciuitatis Imperialis, ex duabus vxoribus, quarum vna de eodem nomine, sed diuerso genere fuerat, octo liberos procreauit, & duo huius nobilis profapiæ stemmata suscitauit, quæ distincte à nobis explicabitur. Floruit autem Iacobus circa annum 1324

20

Ex

EX

Petronella Giengerina

Secunda coniuge Wurkheryn

Martino: Ioannes, habuerat 4. Iacobus, ex coniuge Knop- coniuget: primam Burgerinam Memmingensem, secundum Haczinam, tertiam Soldinam, & quartam Magdalenam Ottyn Memmingensem, ex qua præcipue filios procreauerat: quorum nouem in pueritia obierunt, sex priorum vxorù, & tres postremæ. Cuius fuerat nati, qui ad maturam ætatem peruenerunt, septem filii, & quatuor filia. Is Vlma annuas sportulas fundauit, quæ adhuc nominatur der Gienger pfriend.

Veronia, duob. nupfit, Ioani Haczen, & Mat. theõNeid hart coniuget: filium Vlfulam vnica. mensi. Zacharias, monachus ordinis S. Brigittæ. Hieremias, ex duab. vxoribus, Anna Langemantyn Angustana, & Aynkarnyn Nordlingen, filium tulit Ioannem, Catharinam Iuliam Augustanæ copulari: & filia Catharinam, fratri Ianuschyn coniunctam.

Gabriel, duas coniuges habuit, Brisingerinam, & alteram Stamlerinam: tres filios, & vnica filiam. Balthasar, obiit Mediolani in bello, anno 1515. cù ex duabus vxoribus, Starkhyn Bibracensi, & Susanna Schmidyn Brigantina, vnica filia Sophiam reliquisset; quæ apud Dullingam Suecia obierat.

Hieronymus, duas vxores habuit: Kymerleryn, & alteram Kauppiny. vnde 4. filios, & duas natas procreauit.

Hieronymus: vxor Barbara Harleryn, vidua Nicolai Zieglers, vicecellarii Maximiliani Cæs. Constantiensis.

Ambrosius: vxor Lebzelteryn.

Christophorus: coniux Lieberyn Memmingensis.

Catharina, duos maritos habuerat, Sebastianum Gesler præfectum Gaislingensem: & inde Sigismundum Stammier, I.V. doctorem.

Margaretha, duobus coniuncta maritis fuerat: Nicolao Gerholdo de Knitfelden, & inde Martino Neikhman.

Laurentius, cuius pariter Lauchingenfis, duas habuit vxores: Annam Kaltharyn, & Barbaram Striglyn.

Soror Laurentii, Casparis & Baltasari, Ioanni Speidlyn nupta fuerat.

Filiae, Anna Theoderici Herloinger vxor. Clara, Petri Verber con. Elisabeths, Vdalrici Rothenburgers coniuget: vnde processerunt, septem filii, & quatuor filia. Is Vlma annuas sportulas fundauit, quæ adhuc nominatur der Gienger pfriend.

Filii, Ioannes ex vxore theõNeid Kelleryn Memmingensi tulit filium vnica. mensi. Zacharias, monachus ordinis S. Brigittæ. Hieremias, ex duab. vxoribus, Anna Langemantyn Angustana, & Aynkarnyn Nordlingen, filium tulit Ioannem, Catharinam Iuliam Augustanæ copulari: & filia Catharinam, fratri Ianuschyn coniunctam.

Filii Ioannis ex Ottyna. Cum successione. Sine successione. Ioannes secundus, Sebaldus, Sebastianus.

1. Vrsula, coniux Matthæi Kauppin, mater sex filiorum & 3. filiarum.

2. Margaretha, coniux Luca Ehinners, quæ postea nupfit secūdis nuptiis Bernharo Pesserer cõsuli Vlmensi, mater octo filiorum, & quinque natarum.

3. Magdalena.

4. Anonyma, vxor Antonii Crammers Memmingensis.

1. Iacobus secundus hoc nomine, ex Veronica Kraptyn cõsulis Vlmensis filia procreauit sex filios, & totidem filias: videlicet Magnum, Iacobum tertium, Ioannem tertium, Leonhardum, Philippum, & Petrum: Veronicam Magdalenam, Barbaram, Christinam, Vrsulam, & Annam. Quorum matrimonio claruere, Petrus Rosina Segsin Eßlingensis, Barbara Eberhardi Besslers, & Anna Felisis Ramingeri Bibracensis.

2. Cosmas, ex Magdalena Krameryn Memmingensi septem filios & tres natas tulit: Sebaldum, Christophorù, Andream, Cosmum secundum, Damianum secundum, Ioannem Cosmam, & Sebastianum secundum. Quorum Christophorus Dorotheam Henrici Gunsburgers pfecti Geislingensis F. in coniugio habuerat. Andreas duas Norimbergenses, Annam Koboltin, & Annam Daczlyn. Damianus præterea Beczyn Yberlingensem: & Sebastianus Besslerinam, viduam Ioannis Ehingers cõsulis Vlmensis, vxores acceperant. Filiarum Magdalena Ambrosio Schrik Bibracensi, Anna Blasio Haunold Campidonensi, & Margaretha Vdalrico Rottengatter Nurnbergensi, nuptæ fuerat.

3. Eitelius, Cosmæ, Iacobi & Damiani frater ex Ioanne primo, ex Catharina Rottengatterin Norimbergensi genuit nouem filios, & sex filias: Sebaldum secundum, Ludouicum, Eytelhans, Valentinum, Sebastianum tertium, Ioannem quartum, Hieronymum, Fridericum, & Iacobum. Quorum Valentinus Ottiliam Vuolfhartin Memmingensem, Eitelhans Babaram Schurniglyn Haylprunnensem, & Fridericus Saram Stoklyn Augustanam, coniuges habuere. Ex filiabus quoque Eitellii Magdalena, Catharina, Margaretha, Veronica, Vrsula, & altera Catharina, sola Magdalena nupfisse reperitur Alexandro Martino à Wurth (nicz, equiti nobili Austriaco).

4. Eitelius, Cosmæ, Iacobi & Damiani frater ex Ioanne primo, ex Catharina Rottengatterin Norimbergensi genuit nouem filios, & sex filias: Sebaldum secundum, Ludouicum, Eytelhans, Valentinum, Sebastianum tertium, Ioannem quartum, Hieronymum, Fridericum, & Iacobum. Quorum Valentinus Ottiliam Vuolfhartin Memmingensem, Eitelhans Babaram Schurniglyn Haylprunnensem, & Fridericus Saram Stoklyn Augustanam, coniuges habuere. Ex filiabus quoque Eitellii Magdalena, Catharina, Margaretha, Veronica, Vrsula, & altera Catharina, sola Magdalena nupfisse reperitur Alexandro Martino à Wurth (nicz, equiti nobili Austriaco).

5. Catharina, tribus ordine copulata maritis: primo Wolfgango Edlaspberger, handgrauio Austriae: secundo Ioanni Wecherer à Drafsendorf, consiliario & halabarchæ Ferdinandi regis: & tertio Georgio Seeman, telonii Ipsensis præfecto in Austria.

6. Leonhardus, Ferdinandi archiducis Austriae iunioris quæstor & archimagirus, Catharinam Hofferyn coniugem habet.

7. Antonius, Ferdinandi regis apud Viennam architecturæ subadiuu, coniugem habet Ceciliam Hofmanyn Styram, viduam Wolfgangi Troy, præfecti quondam senatus Viennensis.

8. Cosmas, Ferdinandi regis consiliarius, & telonii Altenburgenfis præfectus, extincta Vrsula Ernstyn Græczeni, Haydenrechynam Tyrolensem duxit vxorem.

9. Wilhelmus, consiliarius fisci superiorum Austriae prouinciarum, vxorem habet Rebecam Stoklyn Augustanam.

10. Ioannes Georgius, præfectus Ferdinandi regis in castro Perchakh, vxorem habet Annam Hofmanyn à Munichshouen.

11. Barptolomæus, Maximiliani Bohemæ regis & Austriae archiducis falconum Magister.

1. Georgius, I. C. D. ex cancellario Constantiensis. Ferdinandi regis Rom. ducis Austriae, scriniorum magister, cubicularius & ab Arcanis cõsiliis, atque præfectus Laureacensis, ex Magdalena Illungyn Augustana Achillem filium tulit, & tres natas: Magdalenam Ioannis Lebyn à Graynburga, Vrsulam Helferici à Mekauu & Kreucz Austriaco, atque Constantiam Leonhardi Puchler Tyrolensis, Ferdinandi regis consiliarii, coniuges. Iustina quarta filiarum adhuc innupta est.

2. Damianus, presbyter ordinatus obiit.

3. Eitelioannes, præfectus Ferdinandi regis in Pettersperg Tyrolis, coniugem habet Catharinam à Gebersdorf Tyrolensem.

4. Iacobus, consiliarius, & vicedominus Austriae superioris, mortua Elisabetha ab Heydeckh, Barbaram Kolnbekyn Styriensem duxit vxorem.

5. Sebastianus, in obsidione Budensi tormento militari tactus à Turcis, occubuit anno 1541.

6. Leonhardus, Ferdinandi archiducis Austriae iunioris quæstor & archimagirus, Catharinam Hofferyn coniugem habet.

7. Antonius, Ferdinandi regis apud Viennam architecturæ subadiuu, coniugem habet Ceciliam Hofmanyn Styram, viduam Wolfgangi Troy, præfecti quondam senatus Viennensis.

8. Cosmas, Ferdinandi regis consiliarius, & telonii Altenburgenfis præfectus, extincta Vrsula Ernstyn Græczeni, Haydenrechynam Tyrolensem duxit vxorem.

9. Wilhelmus, consiliarius fisci superiorum Austriae prouinciarum, vxorem habet Rebecam Stoklyn Augustanam.

10. Ioannes Georgius, præfectus Ferdinandi regis in castro Perchakh, vxorem habet Annam Hofmanyn à Munichshouen.

11. Barptolomæus, Maximiliani Bohemæ regis & Austriae archiducis falconum Magister.

CATALOGVS ALIQVOT PROSAPIARVM

nobilium, quarum Genealogia haberi non potuerunt.

BARONES à Stoffeln in Hegouia: cuius familiae Nodbertus egit abbatem S. Galli, sub Henrico quarto: & Chuno item abbatem eiusdem loci, anno Domini 1312. huius quoque nobilis stirpis Catharina abbatissam Buchouiensem egerat, circa annum 1329.

Barones à Vuolhusen: Silingerus abbas Eynsidlensis, 1070. Petrus ibidem abbas, 1380.

Barones à Regensperg, prope Tigurum multa castra habuerunt, partim expugnata ab Habsburgensibus, partim ab Heluetiis. Quo nomine floruit Lutoldus, imperante Henrico quarto.

Barones ab Hevuen: cuius stirpis Ecbertus abbatem S. Galli egerat. & alius * abbatem in Eynsidlen. * item in Reichnavu, Burcardus episcopus Constantiae 1390. Henricus quoque hoc nomine praeful Curienfis, anno 1499.

LIBERI ab Eschempach, prope Veldkirchen: cuius familiae Eberhardus Albertum Caesarem primum interfecerat, ad ruinas Vindonissae, vna cum domino à Vuard & Palma, circa annum 1312. Hermannus quoque Curiensem episcopum egerat anno 1330.

Barones à Schuaden, Glareanae vallis: Anshelmus abbas Eynsidlensis, anno 1234. 20 Ioannes ibidem abbas, 1298. & ante hunc eiusdem familiae Petrus, 1280.

Liberi ab Haglen: quo nomine Marcquardus episcopus Aichstetensis fuerat, anno 1323.

Liberi à Guttingen: Rudolphus ex abbate S. Galli episcopus Curienfis, anno Domini 1226. Henricus eiusdem stirpis abbas Eynsidlensis, circa annum 1276.

Liberi à Degenfeld: quo nomine Lutoldus floruit sub Henrico quarto, & Vdalricus ex abbate S. Galli praeful Curienfis fuerat 1182.

Liberi barones de Arbona, prope lacum Bodmanicum: cuius generis Hermannus episcopus Constantiensis fuerat, circa annum Salutis 1140.

Liberi à Rauenspurgo: quo nomine in fundatione Oxenhusensis caenobii Lutoldus 30 citatur sub Chunrado tertio, circa annum 1140. Huius quoque generis Ioannes cum Guta coniuge caenobium Praedicatorum in lacu Brigantino prope Constantiam fundauerat. Ferunt & dominum à Rauenspurgo fundatorem alterum esse Elhingenfis caenobii prope Ulmam. floruit denique hoc cognomine antistes Aichstetensis, anno 1238.

Liberi à Steckborn: quo nomine Hildeboldus vendidit castrum Butenhausen, Eberhardo episcopo Constantiensi, anno 1250.

Liberi à Griessperg.

Liberi à Tannek: quo nomine Henricus episcopus Constant. fuerat anno 1243.

Liberi, à Soldenbuten, in Nigra sylua, fundatores caenobii sancti Blasii in Nigra 40 sylua.

Liberi à Vualdekh & Eister. cuius stirpis Vualdo & Burcardus locupletarunt caenobium S. Blasii in Nigra sylua.

Liberi à Grunenberg, Herciniae syluae: Nicolaus abbas Eynsidlensis anno 1373.

Liberi à Degernavu, fundarunt caenobium S. Georgii in Nigra sylua.

Liberi à Signavu: Vdalricus canonicus Argentoratensis, anno 1330.

Liberi à Sigburg, locupletatores monasterii Hirschovu. Quo nomine Ursula abbatissam Lindouiensem egit, circa annum 1460.

Liberi à Reczuns in tractu Curienfi, cuius familiae Vdalricus bellum gesserat cum Hermanno Curienfi episcopo, circa annum Salutis nostrae 1390.

Liberi ab Aspermont: quo nomine Eberhardus interfectus est in acie ad Balczers, 50 cum abbatibus S. Galli dux fuisset contra Rudolphum Habsburgensem Caesarem, anno 1250. Reperiuntur huius stirpis pariter, Vdalricus de anno 1152. Podmus 1160. Vdalricus alter 1180.

LIBERI à Fravuenfeld & Kenczingen: Nicolaus episcopus Constantiensis anno 1336.

Liberi de Castlvuard in Rhætia Curienfi: quo nomine Diethelmus abbatem egit Constantiensem apud Petri domum, anno 1306.

Liberi ab Vfenberg, fundatores Griningen, & S. Vdalrici Brisgaviae: quo nomine Ger-

Gerhardus, liberavit Egonem comitem Friburgensem, obsessum à Friburgensibus, Basiliensibus & Brisacensibus, anno Domini 1366.

Liberi ab Altpuren: Vuernherus abbas Eynsidlensis 1140.

Liberi à Iustingen: quo nomine Anshelmus floruit in finibus Vuirtenbergiae, anno 1250. & eodem tempore Berchta abbatissam egit Riedlingensis caenobii ad Naccarum.

Liberi ab Entringen: Berengarius episcopus Spirensis fuerat, anno 1214.

Liberi à Scharpfenek: Cunradus episcopus Metensis, anno 1200.

10 Nobiles equites ab Adelsreyt: quo nomine Guntherus caenobium opulentissimum haud procul ab Yberlinga, Salmersvuil, auxilio Eberhardi episcopi Salsburgensis fundauerat, circa annum 1330.

Nobiles equites à Sussenried: quo nomine Berengarius & Chunradus caenobium Praemonstratensium Sueviae Sussenriedam fundarunt, Friderico primo imperante.

Nobiles equites Vuolfartsvendy: cuius stirpis Cunradus, Albertus, & Hetovuinus, locupletatores fuerant Oxenhusensis monasterii. Henricus celebratur in diplomatibus, Vrsinensibus, anno 1230.

Nobiles equites à Vuildenvuerkh: fundatores Rod caenobii prope Memmingam. Ehino & Ramigenus, cum matre Henna.

20 Nobiles equites à Mardorf: quo nomine Adelhaides abbatissam egerat in Buchouia, anno 1140.

Nobiles equites à Buebenberg, qui adhuc supersunt: Mechtildis abbatissa legitur in Buchouia, circa annum 1247.

Nobiles equites à Landenberg. supersunt adhuc & nostra memoria: hoc cognomine egit praefulem Constantiensem.

Nobiles equites à Langenstayn, quorum erat insula Menavu in lacu Podmanico: quam Arnoldus suae familiae postremus, circa annum 1282, ordini Teutonico legauerat.

Nobiles equites à Vuerdenstayn, supersunt adhuc in Algovia.

30 Nobiles equites à Grunenstayn, supersunt nostra memoria. Huius profapiae obiit in obsidione Budae N. belil studii longe clarissimus, qui quinque signa auspicio Ferdinandi regis eo ex Rhætia ductauerat: cuius frater Wolfgangus hodie abbatem agit Campidunensis caenobii, pro Ferdinando rege superiorum prouinciarum Austriae locum tenens, ut vocant: hoc est, profectus praetorio.

Nobiles equites à Freidingen Hegouiae: quo nomine Hermannus Constantiensem praefulem egerat, Friderico primo imperante. Ante nostram memoriam, eius familiae quidam praefectus Sueviae fuerat, quem Landuogtum appellant.

Nobiles equites de Vuaynadi, sub quorum obsequio erant Effendorf, Molbertzhusen, & alia. Quo nomine Vdalricus abbatem egit Eynsidlensem, anno Domini 1268.

40 Nobiles equites de Vuesternach, supra Nordlingen, in Risa Sueviae.

Nobiles equites à Rosenberg, in eadem Risa: quo nominae nostra memoria Thomas exitiale, ac latrocinio magis simile, bellum gessit aduersus ciuitates Imperiales.

Nobiles equites à Kuffaberg: Henricus, sub Henrico quarto floruit, ut ex diplomatibus apparet.

Nobiles equites à Krechynge, Cunradus imperante Henrico quarto vixit.

Nobiles equites à Staynekhe, Berchtoldus & Hildeboldus celebrantur in literis de anno Domini 1000.

Nobiles equites à Rokhyngen, Roginboto Henrico quinto imperante vixit.

50 Nobiles equites ab Oxenhusen, Hatto imperante Henrico quarto floruit.

Nobiles equites à Birdof, Henricus eodem floruit tempore.

Nobiles equites à Tillindorf, Haymo, Erenfredus, Vdalricus, & Berchtoldus, de anno Domini testes introducuntur 1090.

Nobiles equites ab Hiltenburgh: Euso citatur hoc cognomine in literis datis imperante quinto Henrico.

Nobiles equites ab Endingen: Henricus, Henrico quarto imperante celebratur.

Nobiles equites à Lothringen, Marcquardus & Adalbero ad famam venerunt eodem imperante.

- Nobiles equites ab Eskyngen, Adalbertus literis subscripsit eodem tempore.
Nobiles equites à Peringen: Luitfridus & Guntherus celebrantur, Henrico quinto regnante.
- Nobiles equites à Sulingen: Lutoldus eadem tempestate ad famam venerat.
Nobiles equites à Schvuerczingen, Gereholdus circa annum Domini literis subscripsit 1126.
- Nobiles equites de Vuaynadingen: Henricus eodem seculo.
Nobiles equites ab Vrsinen: Chunradus Henrico quarto imperante floruit: Gerholdus & Chunradus in Vrsinenfi monasterio, anno Dominicæ incarnationis 1200.
Nobiles equites à Spilberch: Dietbertus eadem tempestate.
- Nobiles equites à Billenhufen, Menegoldus sub Henrico quinto in Sueuia Rhætica prædia possidebat.
- Nobiles equites de Alshufen, Vuolfradus eodem tempore ad famam venerat.
Nobiles equites de Hegenbach, Otto & Reympoto citantur in literis datis sub Henrico quinto.
- Nobiles equites à Montovu: Philippus, eodem imperante.
Nobiles equites de Chunringen villa, Chuno de Chunringen, in literis cœnobii sancti Blasii, in testem refertur. Vnde nimirum barones à Kunringen in Austria processerunt.
- Nobiles equites de Curta villa, Adalbero & Eberhardus, imperante Henrico quarto, literis subscripserunt.
- Nobiles equites Schnelyn: quorum erat castrum Schneeberg prope Friburgum Brisgauicæ. Quorum alii vocantur Schnelyn à Lyndekh, alii Schnelyn à Vuayer, tertii deniq; Schnelyn à Kunczenovu. quorum insignia per medium diuisa æqualiter, viridem ac luteum colores ostendebant.
- Nobiles equites à Schenavu, quorum in finibus Nigræ sylvæ versus Rœtel castrum prædia visuntur. Nostra tempestate Othmarus hoc nomine, quatuor Austriæ ciuitatib. inter Basileam & Schaffhusium præest, videlicet Vualdshutæ, Lauffenbergæ, Sekhingio, & Rheynefeldio. Porro Vdalrici de Schynavu filia Margaretam, Vdalricus de Klyngenberga coniugem habuit, de anno 1260.
- NOBILES & INGENVI à Schvuarczenburg, Sueui: Chunradus sub Henrico quinto, Volmarus floruit anno 1200, Henricus & Chunradus in cœnobio Vrsinenfi prope Kaufbüren oppidum Imperiale 1230.
- Nobiles equites à Matzofues: Henricus & Chunradus hoc nomine florere sub Henrico duce Sueuiæ, Henrici sexti Imperatoris filio. Hermannus eodem fere tempore.
- Ingenui equites de Aislingen: Henricus, Hermannus, Vuikhmannus, Albero Iugelmus, anno florere 1250.
- Ingenui equites ab Hochsteten: Vuernherus floruit circa annum 1240, Berchtoldus 1257, Henricus 1290.
- Nobiles equites de Engervuiler: Cunradus floruit circa annum & post 1200, in diplomatibus Vrsinenfis cœnobii.
- Nobiles equites de Eggintall: Rudolphus eodem tempore vixit in Algouia.
- Ingenui equites à Talhouen: Henricus eadem tempestate floruit, citatur in Vrsinenfis cœnobii literis.
- Ingenui ab Almanshouen: Henricus citatur de anno Dominicæ incarnationis 1250.
- Nobiles equites de Grunsparg: Vdalricus eadem tempestate, in literis Vrsinenfis.
- Nobiles viri à Croneburg: Rudolphus citatur eadem tempestate.
- Ingenui equites de Navu, qui hodie locus Vlmensis pariet, Langenavu appellatur: quo nomine Rudolphus citatur à Sigefrido episcopo Augustano, in confirmatione Vrsinenfis cœnobii, de anno 1235.
- Nobiles equites à Lutrach: Diepoldus celebratur eadem pene tempestate.
- Ingenui ab Hohenberg: Burcardus hoc nomine in priuilegiis Vrsinenfis cœnobii, eodem tempore.
- Nobiles equites ab Hundelang: Gerhardus in Vrsinenfi cœnobio refertur, de anno Domini 1200.
- Nobiles equites de Berge: Berchtoldus & Chunradus à præposito Berahufenfi citantur in diplomate de anno 1294.

- Ingenui de Heginbach: Cunradus & Henricus hoc nomine commemorantur in cœnobio Betahufenfi, 1294.
- Ingenui ab Vtlingen: Cunradus eodem tempore, & eodem loco refertur.
- Nobiles de Sibennaich ad Vindam fluuium: quo nomine Henricus floruit 1080, restitit filio Menegoldo, & Irmengarde filia: quorum Menegoldus vxorem habuerat filiam Henrici aduocati, anno 1240.
- Ingenui de Schvvinenbach: Engelbertus auxilio fuit Ludouico quarto, circa annum Domini 1312.
- Nobiles de Agenvvang: Henricus citatur in literis de anno incarnationis Domini millesimo CCCXII.
- Ingenui de Halder, citantur in literis eadem tempestate: Antonius de Halden ex Vrsula Vdaltrici marescalci à Biberbach filia tulit Albertum, Potentianam, Vrsulam. Ab his volunt aliqui deriuare nobiles Sueuiæ de Steten, qui Augustæ habitant, & habent insignia fere similia nobilibus à Liechtensteyn in Tyroli, hoc est, triangulum cœlestinum in albo clypeo.
- Ingenui de Reichkartshouen: Menegoldus & Wordvvinus, ab Henrico & Wilhelmo marescalcis de Pappenhaym citantur, de anno 1324.
- Ingenui de Schilbberg: Vdaltricus citatur ab Hildebrando marescalco à Pappenhaym, de anno 1290.
- NOBILES viri de Buhæ, Pappenhaymensium vasalli, qui in Cæsariensi cœnobio multa fundarunt. Chunradus vixit anno Dominicæ incarnationis 1280.
- INGENVI de Flochberg, quod hodie castrum comites Ottingenses possident: Marquardus citatur testis ab Hildebrando marescalco à Pappenhaym, circa annum Salutis M. CC. LXXIX.
- NOBILES de Fluglingen, Chunradus floruit & citatur anno Domini in literis millesimo CCLX.
- NOBILES viri à Plankenburg, Fridericus citatur in literis de anno Domini millesimo CCCVIII. erant vero pincernæ episcopatus Augustani. ite Vdaltricus Giso in Plankenburg, anno 1241.
- INGENVI à Pfershaym: Hartmannus floruit circa annum Salutis nostræ 1250, cuius filiam quidam camerarius à Wellenburg coniugem habebat. Huius quoque filii Hermannus & Chunradus circa annum Salutis 1280 habuere vsu piscandi in Aichershouen.
- INGENVI à Westersteten, quorum Henricus Catharinam, Wilhelmi iunioris marescalci ab Rechberg & Oberdorf filiam, in matrimonio habuerat, circa annum millesimum trecentefimum.
- NOBILES de Hurlimbach, Dietmarus citatur de anno incarnationis Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo quarto.
- INGENVI de Westersteten: Ioannes Eitellius cum Dorothea coniuge, Wolfgangus, Weisshans, & Rudolphus canonicus, florere circa annu Salutis humanæ 1420. quorum Ioannis filiam, vxorem duxit Burcardus marescalcus de Biberbach.
- NOBILES à Treuchtlingen: Ioannes habuit in matrimonio filiam Hildebrandi marescalci à Biberbach, sororem Burcardi marescalci, de anno incarnationis Domini 1420. habebant in rubro clypeo album anserem. Et erant burggrauiorum Nurnbergensium vicarii in conferendis feudis, iis præcipue quæ marescalcis de Biberbach conferebantur. Vnde legitur, quod Werigo de Treuchtlingen, Ioanni & Burcardo iunioribus contulerit Biberbach, in Wassertruhendingen, de anno Dominicæ incarnationis 1417.

FINIS LIBRI OCTAVI.

Tt

**LIBER DE MIGRATIONIBUS
GENTIUM NONVS, DE MARCOMANORVM
gentibus, ac Quadorum: horumque tribubus, siue minoribus gentibus, Buriis, Ari-
is, Sidunis, Eburonibus, Mugillonibus, & Gotbinis: illorumque populorum omni-
um & singulorum migrationibus, sedibus, ac reliquiis: Wolfgango Lazio
Viennensi medico, & Romanorum regis D. Ferdinandi
Historico, authore.**

LIBRI NONI ICONES.

QVADVS.

MARCOMANVS.

EXPLI-

**EXPLICATIO ICONUM PRÆ-
sentium, atque confirmatio.**

MARCOMANORVM, Quadorumque corporis habitum ac struem, vt his nos
Iconibus expressimus, describit Cor. Tacitus libro de moribus Germano-
rum. Cæterum Arii (Marcomanorum hæc tribus erat) supra vires, quibus e-
numeratos paulo ante populos antecedunt, truces, insitæ feritati arte ac tem-
pore lenocinantur. nigra scuta, tincta corpora, atras ad prælia noctes legunt,
ipsaque formidine atque umbra feralis exercitus terrorem inferunt, nullo hostium susti-
nente nouum ac infernum veluti aspectum. Cæsar libro 1. Gallicæ historiæ, in narratione
historiæ Ariouisti, qui Sueuos ac Marcomanos vltra Rhenum in Gallias traduxerat: Dum
paucos dies ad Vefontionem rei frumentariæ com meatuq; causa moratur, ex percuncta-
tione nostrorum, vocibusque Gallorum ac mercatorum, qui ingenti magnitudine corpo-
rum Germanos, incredibili virtute atque exercitatione in armis esse prædicabant: sæpe-
numero sese cum his congressos, ne vultum quidem atque aciem oculorum dicebant fer-
re potuisse: tantus subito timor omnem exercitum occupauit. Huc pertinent, quæ scribit
de Germanis Herodianus libro sexto historiæ Augustæ: Alexander autem Mauros quam
plures ac vim ingentem sagittariorum, quos secum ex Oriente adduxerat, partim ex agro
Osrhocenorum, partim è Parthia transfugas, pecuniaue illectos aduersus Germanos in-
struebat. quippe huiuscemodi milites maxime Germanos infestant, cum & Mauri lon-
gius iacula intorqueant, sintque faciles ad cursus recursusque, vtpote leues & expediti, &
sagittarii nuda Germanorum capita, prægrandiaque illa corpora facile eminus veluti
signum aliquod contingant. Explicat huiusmodi ferocis corporis struem in Marco-
manis, Marcellinus libro decimo sexto: Et properantes cito quam considerato cursu Ger-
mani, telaque dextris explicantes, inuolauere nostrorum equitum turmas, frendentes im-
mania: eorumque vltra solitum sæuientium comæ fluentes horrebant, & elucebat qui-
dam feruor ex oculis. Ad huiusmodi sparfos atque implexos capillos in hac natione, cum
victoriam Tiberii relatam de Marcomanis recenset, alludit Ouidius Naso libro primo Fa-
storum, hoc carmine:

30 *Causa recens melior: sparfos Germania crines
Colligit auspiciis dux venerande tuis.
Inde triumphat a libasti munera gentis,
Templaque fecisti, quam colis ipse, Dea.*

DE VESTITV Marcomanorum incondito ex stuppa, sagis vilibus, vel tergoribus eti-
am ferarum, scribit hæc Cornelius Tacitus in libello de moribus Germanorum: Tegumẽ
omnibus sagum, fibula, aut, si desit, spina confertum. cætera intecti, totos dies iuxta focum
atque ignem agunt. locupletissimi veste distinguuntur, non fluitante, sicut Sarmatæ ac
Parthi, sed stricta, & singulos artus exprimente. Gerunt & ferarum pelles, proximi ripæ
negligenter, vltiores exquisitius, vt quibus nullus per commercia cultus. Eligunt feras,
40 & detracta velamina spargunt maculis, pellibusque beluarum, quas exterior oceanus at-
que ignotum mare gignit. Nec alius fœminis quam viris habitus, nisi quod fœminæ sæpi-
us lineis amictibus velantur, eosque purpura variant: partemque vestitus superioris in ma-
nicas non extendunt, nudæ brachia ac lacertos. Sed & proxima pars pectoris patet. Huc
alluisse videtur idem author libro historiæ Augustæ 18, de Germanis locutus: Nec mi-
nus sæuum spectaculum erant ipsi tergis ferarum & ingentibus telis horrentes, cum tur-
bam populi per inscitiam parum vitarent. Porro dissimile est quod de vestitu Germano-
rum scribit Herodianus libro quarto historiæ Augustæ: Sæpe etiam Romano cultu depo-
sito, vestem Germanicam induebat, atque in eorum sagulis argento variegatis, etiam fla-
uam capiti cæsariem imponens, ad modum Germanicæ tonsuræ. Quibus læti barbari,
50 mirifice eum diligere. Cæterum is locus de Sueuis ac Gallis est accipiendus. nam auro
argentoque interiores Germani, ac præcipue Marcomani, non utebantur, vt nec venas eo-
rum habebant metallorum. vnde scribit Cornelius in libro de moribus Germanorum:
Argentum & aurum propitii an irati Dii negauerint, dubito. nec tamen affirmauerim, nul-
lam Germaniæ venam argentum aurumue gignere. Quis enim scrutatus est? possessione
& vsu haud perinde afficiuntur. Est videre apud illos vasa, legatis & principibus eorum
muneri data, non in alia vtilitate quam quæ humi figuntur. quanquam proximi, ob vsum
commerciorum, aurum & argentum in precio habent, formasque quasdam nostræ pecu-
niæ agnoscunt atque eligunt. Interiores simplicius & antiquius, permutatione mercium
vtuntur. Pecuniam probant veterem, & diu notam, serratos, bigatosque. Argentum

quoque magis quam aurum sequuntur, nulla affectione animi, sed quia numerus argenteorum facilius vsui est, promiscua ac vilia mercantibus. Scitum est, & ad locum hunc pertinere videtur, quod scribit de tegumento procerum Germaniæ quondam Ammianus libro decimo sexto, cum victoriam Iuliani Cæsaris relatam de Germanis describit: Et Chondomarius quidem, nefarius belli totitus incentor, cuius vertici flammeus titulus aptabatur, anteibat cornu sinistrum audax. hæc ille. Quod si diuinare, aut etiam coniectare licet, forte titulus ille flammeus fuit non multum distimilis à piretis illis antiquis Geamanorum rubris, quo adhuc quidam Heluetiæ incolæ vtuntur, vulgo ain altes rotes Teutsches oder Schwaizerisch piret.

DE ARMATURA veterum Germanorum, ac Marcomanorum præcipue, extat locus apud Cornelium Tacitum libro secundo Historiæ Augustæ, cum de bello aduersus Cheruscis suscepto tractat: Non campos modo militi Romano ad prælium bonos, sed si ratio adsit, sylvas & saltus. Nec enim immensa barbarorum scuta, enormes hastas, inter truncos arborum, & enata humo virgulta, perinde haberi atque pila & gladios, & hærentia corpori tegmina: densarent ictus, ora mucronibus quæterent: non lorica Germano, non galeam, ne scuta quidem ferro neruoue firmata, sed viminum textus vel tenuis, aut fucatas colore tabulas. primam vtunque aciem hastatam, cæteros præuista aut breuia tela. Iam corpus vt visu toruum, & ad breuem impetum validum: sic nulla vulnerum patientia, siue pudore flagitii, siue cura ducum abire, fugere pauidos aduersis, inter secunda non diuini non humani iuris memores: si tædio viarum ac maris finem cupiant, hac acie parari, propiorum iam Albim quam Rhenum sisterent. Hæc Cornelius in genere, de Armatura veterum Marcomanorum, tum Germanorum. Quæ libet particularius, ac ordine, de singulis generibus armorum demonstrare.

DE PRÆLONGIS verutis & dolabris, hastisque, extat locus apud Cornelium Tacitum libro primo Historiæ Augustæ: Contra Cheruscis (inquit) sueta apud paludes prælia, procera membra, haste ingentes ad vulnera facienda quam procul. Nox demum inclinantis tum legiones aduersæ pugna exemit. Germani ob prospera indefessi, ne tum quidem sumpta quiete, quantum aquarum circumfurgentibus iugis oritur, vertere in subiecta. Et rursus libro secundo: Nec minor Germanis animus: sed genere pugna & armorum superabantur, cum ingens multitudo arctis locis prælongas hastas non protenderet, non colligeret, neque adfultibus & velocitate corporum vteretur coacta stabile ad prælium. Idem in libello De moribus Germanorum: Rari gladiis aut maioribus lanceis vtuntur. hastas (vel ipsorum vocabulo) frameas gerunt, angusto & breui ferro, sed ita acti & ad vsu habili, vt eodem telo, prout ratio poscit, vel comminus vel eminus pugnent. Et eques quidem scuto frameaque contentus est: pedites & missilia spargunt, pluraque singuli, atque in immensum vibrant, nudi, aut sagulo leues. Idem libro XXI: Neque nostro milite paludem ingrediente, & Germanis, vt eluderent, laceissentibus, absumptis quæ iaciuntur, & ardescente pugna, procursum ab hoste infestius, immensis corporibus & prælongis hastis. Huc pertinet quod scribit Marcellinus libro XVI: Verum Alemanni bellum acriter ineuntes, altius anhelabant, veluti quodam furoris affectu poposita omnia deleturi. Spicula tamen verutaque missilia non cessabant, ferratæque arundines fundebantur. Quamquam etiam comminus mucro feriebat contra mucronem, & lorica gladiis fundebantur. Porro longiores adhuc Germanis haste manent, & frameæ maioribus nostris magis in vsu fuerant, ain alspies / ain grosser pfrjem.

DE THORACIBVS & scutis supra humeros nudos, extat locus apud Cor. Tacitum libro primo Historiæ Augustæ, in adhortatione Germanici ad milites, cum prope Visurgim amnem cum Germanis prælium esset initurus: Non lorica (inquit) Germano, non galeam, ne scuta quidem ferro neruoue firmata, sed viminum textus, & fucatas colore tabulas. Idem libro decimo octauo: Cohortes Germanorum cantu truci, & more patrio, nudis corporibus supra humeros scuta quatiæntium legionarius pluteis & cratibus tectus subruit muros. Huc videtur pertinere quod scribit in libro De moribus Germanorum: Scutum reliquisse, præcipuum flagitium. nec aut sacris adesse, aut concilium adire ignominioso fas, multique superstites bellorum infamiam laqueo finierunt. Ibidem de insignibus quæ partim in scutis, partim vexillis gestarunt, scribit hunc in modum: Insigne superstitionis, formas aprorum gestant, id pro armis, omniumque tutela, securum deæ cultorem etiam inter hostes præstat. Rarus ferri, frequens fustium vsus: frumenta cæterosque fructus patientius, quam pro solita Germanorum inertia, laborant. Huc spectat, quod idem Cornelius scribit libro vigesimo, de Gallorum signis militaribus, cum de Cerealis & Ciuilis bello tractat: Ciuilis medium agmen cum robore Batauorum obtinens, vtramque Rheni ripam, quo trucu-

truculentior visu foret, Germanorum cateruis complet, assultante per campos equite: simul paues in aduersum amnem agebantur. Hinc veteranarum cohortium signa, inde depromptæ syluis iugisque ferarum imagines, vt cuique genti inire prælium mos est. Non possum hic præterire & alium eiusdem autoris locum, qui in libello de moribus Germanorum in hæc legitur verba: Reges ex nobilitate, duces ex virtute sumunt. Nec regibus infinita & libera potestas: & ducis exemplo potius quam imperio, si prompti, si conspicui, si ante aciem agant, admiratione præfunt. Cæterum neque animaduerrere, neque vincere, neque verberare quidem, nisi sacerdotibus permissum: non quasi in prædam, nec ducis iussu, sed velut Deo imperante, quem adesse bellantibus credunt, effigiesque & signa quædam detracta lucis in prælium ferunt. Quodque præcipuum fortitudinis incitamentum est, nõ casus, nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit, sed familiaris & propinquitates, & in proximo pignora. Vnde fœminarum vlulatus audiri, vnde mugitus infantium: hi cuique sanctissimi testes, his maximi laudatores. Et hæcenus de scutis, & eorum pictura. Quæ etiam in Germania consuetudo tenet. Hinc tot clypei siue scuta, quibus familiaris pro insignibus & ornamento vtuntur, apros, vt fcos, leones, pantheras, aquilas, griffones, canes, aut aliarum ferarum imagines passim & gerunt nobiles apud nos, & in publico suspendunt. Fuit & aliud genus teli Germanis quondam familiare, Cateia nomine, cuius meminit Virgilius septimo Æneidos, hoc carmine:

Teutonico ritu soliti torquere cateias.

Cæterum equestrem armaturam affabre describit Marcellinus lib. 16. Vnus vero pedes, qui sequi non potuit, captus agilitate nostrorum, indicauit, per triduum & trinoctium flumen transiisse Germanos. Quos cum iam prope densantes semet in cuneos nostrorum conspexere ductores, steterunt vestigiis fixis, antepilanis hastatisque & ordinum primis velut insolubili muro fundatis, & pari cautela hostes steterunt cunctati. Cumque ita vt antedictus docuerat profuga, equitatum omnem à dextro latere sibi vidisset oppositum, quicquid apud eos per equestres copias præpollebat, in læuo cornu locauere confertum: iisdemque sparsim pedites miscuere discursatores, & leues, profecto ratione tuta poscente. Norant enim, licet prudentem ex equo bellatorem, cum clibanario nostro congressum, frena retinentem & scutum, hasta vna manu vibrata, tegminibus ferreis abscondito bellatori nocere non posse: peditem vero inter ipsos discriminum vertices, cum nihil cauere solet præter id quod occurrit, humi occulte reptantem latere forati iumentum incautum rectorem præcipitem agere, leui negotio trucidandum. Hoc quoque disposito, dextrum sui latus struxere clandestinis insidiis, & obscuris. ductabant autem populos omnes pugnaces & sauos Chondomarius & Serapio, potestate excelliores ante alios reges. hæc ille. Quæ descriptio non multum ab hodierno Germanorum equitatu abluat, cataphracto illo, & grauioris armaturæ, vt vocant.

DE INSTITVTIS, ac bellum gerendi disciplina, Cor. Tacitus in libro De moribus Germanorum hæc adnotauit: Definitur & numerus. Centeni ex singulis pagis sunt, idque ipsum inter suos vocantur. Et quod primo numero fuit, iam nomen & honor est. Et iterum: Si ciuitas in qua orti sunt, longa pace & ocio torpeat, plerique nobilium adolescentum petunt ultra eas nationes, quæ tum bellum aliquod gerunt. Quia & ingrata genti quies, & facilius inter ancipitia clarescant, magnumque comitatum non nisi vi bello que tueantur. Exigunt enim principis sui liberalitate, illum bellatorem equum, illam cruentam victri- cemque frameam. Et subdit: Sed arma sumere non ante cuiquam moris est, quam ciuitas suffecturum probauerit. Tum enim in ipso concilio, vel principum aliquis, vel pater vel propinquus scuto frameaque iuuenem ornat. Hæc apud illos toga, hic primus iuuentæ honos. Huc pertinet ritus conspirationis ille Marcomanorum, cuius Lucianus meminit. Nam bellum inituri, tergum bouis conscendebant, sacramentoque inuicem dato & accepto in Romanorum solebant perniciem coniurare. Hinc arbitror prouerbum fluxisse, adhuc nobis secus Danubium colentibus familiare, in formula iuramenti vulgaris, quo dum aliquid indubitata fide pollicemur, dicere solemus, *Samer poss' haut* / nome clatura à tergo sumpta. Sed placet & castrametationis ritum, quo Germani, & ex his præcipue Marcomani vtentur, adferre, de qua Cornelius noster in libro De moribus Germanorum: Castra circumdabant rhedis. & Cæsar lib. 1. Comment. Tum demum necessario Germani suas copias è castris eduxerunt, generatimque constituerunt, paribusque interuallis Harudes, Marcomani, Triboces, Vangiones, Nemetes, Sebusii, Sueui, omnemque aciem suam rhedis & carris circumdederunt, ne qua spes in fuga relinqueretur. Eo mulieres imposuerunt, quæ in prælium proficiscentes milites passis manibus flentes implorabant, ne se in seruitutem Romanam darent. hæc ille, de veteri more locandi castra apud Germanos, qui maioribus

Castrametatio Marcomanorum.

nostris familiarior, quā nobis iam erat: vulgo nuncupabant *Wagenputz*/Latinis quōdam testudinis vocabulo comprehensa. Huc pertinere videtur, quæ ibidem Cæsar eodem libro primo Gallicæ historiæ, de aciei constructione Germanorum veterum animaduertit, cum Cæsaris cum Ariouisto Sueuorum Marcomanorumque rege conflictum describit: At Germani celeriter ex consuetudine sua phalange facta, impetus gladiatorum exceperunt. Reperti sunt quam plures nostri milites, qui in phalange insilirent, & scuta manibus reuelerent, & desuper vulnerarent. Et iterum: Genus hoc erat pugnae, quo se Germani exercuerant. Equitum millia erant sex, totidem numero pedites velocissimi ac fortissimi, quos ex omni copia, singuli singulos suæ salutis causa delegerant. Cum his in prælio versabantur, ad eos se equites recipiebant. Hi si quid erat durius, concurrebant, si qui grauiore vulnere accepto, equo deciderant, circumsistebant. Si quo erat longius prodeundum, aut celerius recipiendum, tanta erat horum exercitatione celeritas, ut iubis equorum subleuati, cursum adæquarent. Huc pertinet quod scribit in libro De moribus Germanorum Tacitus: Equi non forma, non velocitate conspicui, sed nec varietate, gyros in morē nostrum docentur. In rectum aut imo flexu dextros agunt, ita coniuncto orbe, ut nemo posterior sit in vniuersum æstimanti, plus penes peditem roboris: eoque mixti præliantur, apta & congruente ad equestrem pugna velocitate peditum, quos ex omni iuuentute delectos ante aciem locant. Et iterum ibidem: Acies per cuneos componitur, cedere loco, dum modo rursus instes, consilii quam fortitudinis arbitrantur. Corpora suorum etiam in dubiis præliis referunt. Scutum reliquisse, præcipuum flagitium. Et hæc de ratione pugnae veterum Germanorum: quæ quantum à nostra tempestate absit, nemo non videt. Placet, & quod de tempore pugnae incundæ, in eodem Cæsaris loco legitur, recensere: Cum ex captiuis (inquit) quæreret Cæsar, quam obrem Ariouistus prælio non decertaret, hanc reperiebat causam, quod apud Germanos ea consuetudo esset, ut matres familias eorum fortibus & vaticinationibus declararent, utrum prælium committi ex usu esset, nec ne. Eas ita dicere, non esse fas Germanos superare, si ante nouam lunam prælio contendissent. Huc retorquendum est, & quod de adhortatione Germanorum cum ad prælium mutuo se accingunt, scriptum reliquit libro Historiæ Augustæ vigesimo sexto. Hac sermonis placiditate molliti, omnes qui acriter venerant pugnaturi, signorum apicibus aquilisque submissis, desciuerunt libentes ad eum, & pro terrifico fremitu, quem barbari dicunt barritum, nuncupatum Imperatorem stipatum quidam consentientes in vnum reduxerunt ad castra. Manet is mos nostris adhuc militibus. cum enim prælium auspicantur, mutua adhortatione fremituque sonoro dicere solent, *Wolher wolher sieben lantfnecht*. Non possum transire & alteram consuetudinem, quam Tacitus in libro De Germanorum moribus commemorat: Nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit, sed familiaris & propinquitates, & in proximo pignora. Vnde sceminarum ululatus audiri, inde vagitus infantium. Hi cuique sanctissimi testes, hi maximi laudatores, ad matres, ad coniuges vulnera ferunt. nec illæ numerare aut exigere plagas pauent, cibosque & hortamina pugnantibus gestant. memoriæ proditur, quasdam acies inclinatas iam & labantes, à sceminis restitutas, constantia precum, & obiectu pectorum, & monstrata comminus captiuitate, quam longe impatientius feminarum suarum nomine timent. adeo ut efficacius obligentur animi ciuitatum, quibus inter obsides puellæ quoque nobiles imperantur. Inesse quinetiam sanctum aliquod & prouidum putant: nec aut consilia eorum aspernantur, aut responsa negligunt. Vidimus sub diuo Vespasiano Velledam, diu apud plerosque numinis loco habitam. Sed & olim Aurimam, & quam plures alias venerati sunt.

DE GENERE vitæ, bello exacto, adnotauit insuper Cornelius: Materia munificentie per bella & raptus: nec arare terram, aut expectare annum, tam facile persuaferis, quam vocare hostes, & vulnera mereri. Pigrum quinimo & iners videtur, sudore acquirere, quod possis sanguine parare. Quoties bella non ineunt, non multum venatibus, plus per ocium transigitur: dediti somno ciboque fortissimus quisque ac bellicosissimus, nihil agens, delegata domus & penatium & agrorum cura sceminis senibusque, & infirmissimo cuique ex familia. Huc spectat, quod idem refert: Aleam, quod mirere, sobrii inter seria exercent: tanta lucrandi perdendique temeritate, ut cum omnia defecerint, extremo ac nouissimo iactu de libertate & de corpore contendant. hæc ille. quæ ambæ adhuc consuetudines manent, non sine reprehensione exterarum gentium. Nam & per hyemem, quæ ætate bello raptuque conquisuerunt, passim somno ac crapula aleaque absument, gliribus atque infectis animalculis non absimiles.

DE CONVIVIIS, & quam Germani superioribus etiam seculis vino dediti fuerint, scribit Appianus Alexan. libro Historiæ ciuilibus secundo: Milites igitur diuturna fame macerati,

cerati, liberius cibo vinoque indulgebant, ut plurimi ex ipsis ebrietate laborarent. Inter hos Germani potissimum ridiculi fuisse referuntur, cum à vino vexarentur, adeo ut adueniente celerius Pompeio, facile eos deleri potuisse constet. Meminit illius pestiferæ consuetudinis, quæ hodie in Germania facile primas obtinet, & Cornelius noster in libello De moribus Germanorum: Victus inter hospites comis. statim è somno, quem plerumque in diem extrahunt, lauantur, sæpius calida, ut apud quos plurimum hyems occupat. Laui cibum capiunt: separatæ singulis sedes, & sua cuique mensa. Tum ad negotia, nec minus sæpe ad conuiuia procedunt armati. diem noctemque continuare potando, nulli probrum. Crebræ, ut inter vinolentos, rixæ: raro conuiciis, sæpe cæde & vulneribus transigunt. Sed & de reconciliatis inuicem inimicitiis, & iungendis affinitatibus, & adsciscendis principibus, de pace denique ac bello plerumque in conuiuio consultant, tanquam nullo magis tempore aut ad simplices cogitationes pateat animus, aut ad magnas incalescat: gens non astuta, nec callida, aperit ad hoc secreta pectoris licentia ioci. Ergo detecta & nuda omnium mens, postera die retractatur, & salua vtriusque temporis ratio est. deliberant, dum fingere nesciunt: constituunt, dum errare non possunt. Potui humor ex ordeo aut frumento in quandam similitudinem vini corruptus, proximi ripæ & vinum mercantur. Cibi simplices, agrestia poma, recens fera, aut lac concretum, sine apparatu, sine blandimentis, expellunt famem. aduersus sitim non eadem temperantia. Si induleris ebrietati, suggerendo quantum concupiscunt, haud minus facile vitis quam armis vincuntur. Non possum hic silentio transire, quod de conuiuio Hortarii regis Germanorum, Marcellinus libro xv i. scriptum reliquit: ut appareat, quam adhuc maioribus nostris, primis illis Germanis, in illo pernicioso more adsimiles simus, in quo præcipue à cæteris nationibus culpamur. Dum hæc celerantur (inquit) Hortarius rex nobis ante fœderatus, non nouaturus quædam, sed amicus finitimis quoque suis, reges omnes & regales & regulos ad conuiuium corrogatos, retinuit epulis, ad usque vigiliam tertiam more gentili extentis. Quos descendentes inde castro nostri ex improviso adorti, nec interficere, nec corripere villo modo potuerunt.

DE CONCILIIS, ac conuentibus, quando de rebus tractabant communibus, scribit Cor. Tacitus, quod transire hic non possum: De minoribus rebus principes consultant, de maioribus omnes: ita tamen, ut ea quoque quorum penes plebem arbitrium est, apud principes pertractentur. Coeunt, nisi quid fortuitum & subitum inciderit, certis diebus, cum aut inchoatur luna, aut impletur. Nam agendis rebus hoc auspicatissimum initiū credunt. Nec dierum numerum, ut nos, sed noctium computant. Sic constituunt, sic condicunt, nox ducere diem videtur. illud ex libertate vitium, quod non simul, nec iussi conueniunt: sed alter & tertius dies cunctatione coeuntium consumitur. ut turbæ placuit, confidunt armati. Silentium per sacerdotes, quibus tum & coercendi ius est, imperatur. mox rex vel princeps, prout ætas cuique, prout nobilitas, prout decus bellorum, prout facundia est, audiuntur, autoritate suadendi magis quam iubendi potestate. Si displicuit sententia, fremitu aspernantur. Sin placuit, frameas concutiunt. Honoratissimum adensus genus est, armis laudare. Licet apud concilium accusare quoque, & discrimen capitis intendere. Distinctio pœnarum ex delicto. Proditores & transfugas arboribus suspendunt, ignauios & imbelles & corpore infames, cæno & palude, iniecta insuper crate, immergunt. diuersitas supplicii illuc respicit, tanquam scelera ostendi oporteat, dum puniuntur: flagitia abscondi. Sed & leuioribus delictis pro modo pœnarum, equorum pecorumque numero conuicti mulctantur. pars mulctæ regi vel ciuitati, pars ipsis qui vindicantur, vel propinquis eorum exoluitur. Eliguntur in eisdem consiliis & principes, qui iura per pagos vicosque reddant, centeni singulis ex plebe comites, consilium simul & autoritas ad sunt. Nihil autem neque publicæ neque priuatæ rei nisi armati agunt. Hactenus Cor. qui mehercule mores vti nam adhuc genti perseuerarent. Videmus in publicis comitiis Imperii, quam interdum cunctentur, qui conuenire debent: videmus quam suadendo magis quam iubendo, qui cæteris præsumunt, inducere ad conclusa cogantur. Manet porro ex vetustate & consentiendi ritus, sed in militia magis quam foro. Manserunt & comites, qui districtus certos gubernabant, quos gentilitia lingua grauios, Marchgrauios, Landgrauios, & Landuogtos appellabant, centenarii legibus Salicis dicti.

Nostro seculo officium in dignitatem transit: & quod olim nutu principis mutabatur, factum est postea hæreditarium. Hinc tot Landgrauii in Germania, tot Marchgrauii, tot Pfalzgrauii, & tot denique Landuogri, qui solo adhuc mutantur. Illud vero, quam sacerdotibus antiqui illi Germani reuerentiam exhibuere, in totum periit. Sed transco ad alia.

DE PRINCIPVM ordinae, conditione atque cultu, gradibus denique dignitatum

quarumlibet, operæ precium videtur ut nonnulla ex Cornelio nostro in hunc locum referamus, ut quam nos à vestigiis maiorum recesserimus, & quæ adhuc genti nostræ manserint ex vetustate, eluceat: Reges ex nobilitate, duces ex virtute sumuntur. Nec regibus infinita & libera potestas, & duces exemplo potius quam imperio, si prompti, si conspicui, si ante aciem agant, admiratione præfunt. Cæterum neq; animaduertere, neq; vincere, neque verberare quidem, nisi sacerdotibus permissum, non quasi in pœnam, nec ducis iussu, sed velut Deo imperante, quem adesse bellantibus credunt. Et subdit: Mox Reip. insignis nobilitas, aut magna patrum merita, principis dignationem etiam adolescentulis assignat: cæteris robustioribus ac iam pridem probatis aggregantur. Nec rubor inter comites aspicitur: gradus quinetiam & ipse comitatus habet, iudicio eius quem sectantur. magna; & comitum æmulatio, quibus primus apud principem suum locus: & principum, cui plurimi & acerrimi comites, hæc dignitas, hæc vires, magno semper electorum iuuenum globo circumdari, in pace decus, in bello præsidium. Nec solum in sua gente cuique: sed apud finitimas quoq; ciuitates id nomen, ea gloria est, si numero ac virtute comitatus emineat. Expetuntur etiam legationibus & muneribus ornantur, & ipsa plerumq; fama bella profligant. Cum ventum in aciem, turpe principi virtute vinci, turpe comitatu virtutem principis non adæquare. Iam vero infame in omnem vitam, ac probrosum, superstitem principi suo ex acie recessisse. Illum defendere, tueri: sua quoque fortia facta gloriæ eius assignare præcipuum sacramentum est. principes pro victoria pugnant, comites pro principe. Non possum hic præterire & alterum locum Taciti, de redditibus principum: Mos est (inquit) ciuitatibus, vltro ac viritim conferre. Principibus vel armentorum vel frugum, quod pro honore acceptum, etiam necessitatibus subuenit. Gaudent præcipue finitimarum gentium donis, quæ non modo à singulis, sed publice mittuntur, electi equi, magna arma, phaleræ, torquesque. Hæc ille: quæ cuncta ex vetustate nostra adhuc in gente cernuntur. Nam & ducem comites sui sectantur: & quo quisq; maiori comitatu circumdatur, eo & dignitate & loco celebriori extollitur. Manent & dona equorum, phaleræque, & fortia facta principum canuntur.

Illud autem abiit, quod virtutem principis pauci non modo non æquant, sed ne æmulantur quidem, ac deserunt interdum in acie pugnantem. Scitum est, quod scribit Ammianus Marcellinus libro 18. de regibus Germanorum inter Romanas aquilas admissis: Post quos statim rex (inquit) Vadomarius venit, cuius erat domicilium contra Rauracos, scriptisq; Constantii principis, quibus commendatus est, arctius allegatis, leniter susceptus est. olim ab Augusto in clientelam rei Romanæ susceptus. Et Macrianus quidem cum fratre inter aquilas admissus, & signa, stupebat armorum viriumq; varium decus: visa tunc primitus, proq; suis orabat. Vadomarius vero nostris coalitus, utpote vicinus limiti, mirabatur quidem apparatus ambitiosi procinctus, sed vidisse se talia sæpe adolescentia meminerat prima.

DE ÆDIFICIIS Germanorum, extignis lignorum, qualia adhuc per Germaniam frequentia cernuntur, extat locus Taciti, loco sæpe allegato, quem non grauabor subnectere: Nullas (inquit) Germanorum populis vrbes habitari, satis notum est: ne pati quidem inter se iunctas sedes. Colunt discreti ac diuersi, ut fons, ut campus, ut nemus placuit. Vicos locant non in nostrum morem, connexis & coherentibus ædificiis. Suam quisq; domum spacio circumdat, siue aduersus casus ignis remedium, siue incitiam ædificandi. Ne cementorum quidem apud illos, aut regularum vsus. Materia ad omnia vtuntur informi, & citra speciem, aut delectationem. Quædam loca diligentius illinunt terra, ita pura & splendente, ut picturam ac liniamenta colorum imiteretur. Solent & subterraneos specus aperire, eosque multo insuper fimo onerant, suffugium hyemi, & receptaculum frugibus, quia rigorem frigorum huiusmodi locis molliunt. Et si quando hostis aduenit, aperta populatur: abdita autem & defossa aut ignorantur, aut eo ipso falluntur, quod quærenda sunt. Describit Germanorum ædificia & Herodianus libro 7. Rara apud Germanos structura è lapide atq; lateribus coctilibus, densisq; potius syluis, quorum confixis coagmentatisq; lignis quædam quasi tabernacula ædificant. Hæc ille. quæ sane magna adhuc ex parte in Germania cernere est: nisi quod tot seculorum ordine, maior à Romanis cum mundicies, tum splendor magnificentiaq; paulatim accessit.

DE INSIGNIBVS MARCOMANORVM, legitur apud Cor. Tacitum in libro De moribus Germanorum: Insigne superstitionis, formas aprorum gestant: id pro armis, omniumq; tutela, securum deæ cultorem, etiam inter hostes præstat. Rarus ferri, frequens fustium vsus: frumenta cæterosq; fructus patientius, quam pro solita Germanorum inertia, laborant. Hæc ille. Quæ mehercle consuetudo in hanc vsq; diem non solum in Marcomano-

manorum reliquiis, sed in tota pene manet Germania. Nam quotus quisq; est, qui in gentilitiis insignibus non aut aprum, aut leonem pictum gerit? Sed & locorum inde appellationes detorserunt, quales sunt in Marcomanorum campis apud nos in Austria frequentes, Ebersdorf/Ebersfurt/Eberaw/Ebersperg/Bernaw/Berndorf/Bernstain/& similes, quas longum esset recensere.

DE LINGVA veterum Marcomanorum, lege quæ de Sueuis, eorumque lingua, libro præcedente adnotauimus: cum & hi Sueuici generis, originisque fuerint. Verisimile est autem, in dialectis inter Sueuos & Marcomanos hoc pene fuisse discriminis, quod hodie cernitur inter Sueuos & Austriacos. Quippe a litera durius Austriaci, remissius molliusq; Sueui pronunciant. & quando ei diphthongo Sueui vtuntur, Austriaci au loco illius vsurpant diphthongum, item vbi Sueuus L litera vtitur, Austriacus L adhibet. Ad hæc, diphthongum ei Sueuorum, Austriaci interdum simplici e exprimunt, deniq; pro o litera Sueuus a subinde vtitur. Sunt tamen multa peculiaria vocabula Sueuis, quæ longe aliter Austriaci: Marcomanorum Boiorumq; propago, exprimunt. Gelten/pepel/ay/tenne/züber/Amman/Vogt/Schulthays/medlen/fhucffer/trauben/schenthl/faust/hembt/gurren/scheitren/pfisen/waistr/hastlich/antlis/saugen/ammen/lüsel/lügen/guckhen/pas/geschwaig/zornig. quæ Austriaci paulo aliter pronunciant: schaff/hamer/hasthen/muoshaus/ampcr/ambman/pflesger/richter/haubtmä/dierne/pyndter/suosh/hand/pfayt/merhen oder gumel/mosh/teicht/scheitlich/angeficht/detten/amel/wenig/gaumen/maumb/schwägerin/greynig oder haderich. Quæ Romani dicere solent sua in lingua, Cadum, securim, vestibulum, amphoram, villicum, præfectum, iudicem, virginem, doliatorem, pedem, manum, camisiam, equam, palustre, piscinam, odiosum, faciem, lactare, nutricem, parum, ecce, amitam, sororiam, iracundum, &c. Habent & Austriaci Marcomanorum Boiorumque posteritas in suo idiomate peculiaria quædam vocabula, cæteris Germaniæ populis incognita: ut goschen pro ore, hauer pro vinitore, penzen pro stomachari: panthart/huornthhyndt/pro spurio: gerhab/pro tutore, aliis Germanis vorntinder: bescheiffen pro decipere, feyen pro molestare. gött pro susceptore compatre, tischler pro scriniario, posshayd pro malicia: scherg pro lictore, bittl Sueuis: haben pro suspendere, cæteris Germanis henkhen: aigen pro districtu pagi, ayren pro messe: pauffhen pro tympano, aliis Germaniæ populis drumel: achterin pro mensura vini: mütt pro modio tritici, alias malster: schneydel pro bono vini gustu, quod alii räp dicunt: gaymle pro egregio: & similia, quæ longum esset enumerare.

Porro nec illud ignorandum est, Sueuos, ac præcipue interiores, clausa finali vti Gsyn/ pro eo quod est Latinis Fuit, quod Boiarii & exteriores Sueui gewesen dicunt. Sic quoq; pro significato vocis Romanæ, ait, Sueui proloquuntur singulare illis vocabulum Gsiehen/Austriaci ac cæteri Marcomanorum Boiorumq; soboles Gesagt/Gesayt/ dicunt. In vetustioribus quoq; Austriacæ linguæ literis reperimus, scholl pro sol/ geraigsen pro regieren/ daige pro der/dieser.

Illud deniq; interest inter dialectos Sueuorum hodiernorum, & Austriacorum, cæterorumq; à Marcomanis Boiisq; descendentes populis, quod pro u vocali Sueuis familiari, Austriaci au diphthongum vsurpant. exempli gratia, mul/ buch/maul/hauch. & pro e finali Austriacis Bauarisque in terminatione dictionum frequenti, Sueui syllabam ang pronunciant: veluti ger/gang. Iidem diphthongum au in a vocalem contrahunt: Nuspurg/ Aspurg. Apud maiores nostros maius erat inter hos populos discrimen, antequam Sueui Austriacis se commiscuissent, qui hodie frequentissimi Austriacis cohabitant, & mixtum prouinciæ idioma efficiunt.

Tum namq; pro el & er, in vocibus Austriaci pronuntiabant al, ar. Iidem r literam subinde in dictionibus aut obliterabant, aut pro illa d substituebant: ausfaren/ ausfaden: præsepe, quod paren Sueui dicunt, Austriaci padn vocabant: filum, quod farn cæteri efferunt Germaniæ populi, sadn Austriaci dicebant. Talia innumera erant, & sunt adhuc, in lingua Austriaca, quæ non item reperias in aliis: siue illa à sola Marcomanica, ut quidam putant, siue à confusione Marcomanica, Boiaria, Francicaq; ut ego autumo, defluerint. Essent multa alia in medium adducenda, quæ discrimen nostra memoria Sueuici Austriacique, siue Boiariici idiomatum ostendunt: quemadmodum sunt, schaffen/horchen/waydslich/biderman/gien/gwen/eber/pflaumē/gaden/angster/fuerling/des jenig/&c. Quas res nos Austriaci Marcomanorum, ut diximus, Francorum Boiorumq; soboles, non aliter in Teutonico sermone proferimus: arbaiten/hören/flur/dapferman/geben/gwesen/wildschweyn/zweipen/boden/glas/dussel/viertel/&c.

Illud insuper prioribus adiiciendū, cuius mihi Lector candidus obiter est commune faciendum, Sueuos in consonantibus u frequenter delere, & p l r contra subiicere, & vocalas

vt plurimū per syncopen decurtare. vt exempli gratia, *Aspurg* pro *Augsburg* / *Droy* pro *Auror* / *Brich* pro *Ulrich* / *fitch* pro *firsch*. cum contraria ducti Austriaci ratione, vocalibus plures adiciere consonantes adsueverint: *Ulreich* / *Fridreich* / pro *Ulrich* / *Friderich*: *haus* pro *hus* / *maul* pro *mul* / *deup* pro *dieb* / id est *fure*, &c. Atque vt tandem finiam, illud in dialectis Austriacorum maiorum nostrorum fuit admodum familiare, vt in vocibus Teutonicis r literam subinde delerent. Sic enim, quæ vocabula reliqui Germaniæ populi pronunciant, *varen* / id est *proficisci*, *herberg* / *harnasch* / *thorn*: veteres Austriæ incolæ proferre soliti erant, *vaden* / *hebrig* / *hadnasch* / *theuden* / &c. Sunt deniq; multa peculiaria vocabula, quorum supra quædam enumerauimus, cæteris Germaniæ populis incognita. qualia sunt, *Tespel* pro *nebulone* siue *ignauo*, *hurnhund* / *hurnesfhind* pro *malo*, *launig* pro *tristi*. Hic nō possum silentio transire, quod Austriaci nos magis quam reliqui Germaniæ populi, vim Latini sermonis exprimimus. Suntq; hac in re peculiaria, atq; adeo propria vocabula; quæ alterius terræ Germanus sane non intelligeret. *Syndtsich* enim vocant, quod alii *waidtsich* / & Latini valde, ab vi hostili, vt arbitror. Sic malos nos *vunndtsich* / quasi innominatos, non dignos nomine: itemq; alia non dissimili voce, magis barbare, *vnaumer*. Similiter & tertio vocabulo, *Niemanuser* / quod videlicet nemini sit utilis, appellamus. Est & quarta vox, qua Austriaci maliciam hominis exprimunt, Romanum non inepte sermonem sequentes, *Verherter franshat*: tanquam diceret, populator, liberrimæ vitæ homo. Huc pertinet & quintū vocabulum, ad natales obscuras, educationemq; male institutam adludens, *Selbs wagsus fhund* / quod cæteris homonymum est: & à latrone, vt arbitror, *Lothar* / Austriacum vocabulum eiusdem significati. Solent præterea non inepte per Iouis fulmen iurare, etsi satis barbare id exprimant, *Sumer Gotts gluet* / *Das dich gotts gluet schend*. Tale est, cum dicunt illi, *Wills ost thon* / pro illo quod cæteri Germani dicere solent, *Wils halt thon* / *Wils ader thon*: quo loco nostri Aut Latinam vocem barbare detorquent in *ost*. His possunt iungi, *Hotten* pro *incedere*: *Yberhoyen* / pro eo quod est præoccupare: *Gamen* pro *videre*, ex Græco. Quæ non ob aliam causam hocce libro adducere voluimus, quam vt pateret, quo idiomate maiores nostri Marcomani Boiariiq; sint vsi. Nam nostra tempestate, ob magna commercia quæ sunt in Austria, ac præcipue Viennæ, omnis generis mercatorum, & quod nos Austriaci ex Sueuis vt plurimum Francisq; parentibus nascimur, idioma loquendi, ac dialectos Sueuicas paulatim adsciscere incipimus: saltem qui vrbes colimus celebriores. 30

Ruri tamen, oppidis ac castellis, vetus lingua illa de qua loquimur, pronunciandiq; antiquæ illæ rationes adhuc manent, à cæteris Germaniæ populis, vt præfati sumus, longe diuersissimæ.

DE MARCOMANORUM QUADORUM-
 QVE EXORDIIS AC SEDIBVS, ILLORVM-
 que reliquis, Liber Nonus incipit: WOLFGANGO LAZIO Viennensi Medico, & S. Rom. Regis FERDINANDI Historico autore.

MARCOMANI & Quadi, Germaniæ veteris illius limitaneæ gentes erant, Pannoniis & Iazygibus Sarmatis vicini, Teutones & moribus & lingua: atq; ea de causa à situ agrorum, gentilitio sermone Marcomani, hoc est limitanei viri nuncupati, quando Manni, hoc est, virtutis ac virilitatis tam frequens semper genti nostræ commemoratio fuit. Erāt vero Marcomani Sueui, & à Sueuis descendentes, agrestiores tamen moribus & lingua: à Quadis, Ariis, Buriis, Eburonibus, Harudibus, Sidonibus, Butonibus, Ligiis, Elisuis, & Manymis, sedibus magis & agrorum cultura, quā lingua moribusq; discrepantes. Vnde scribit Cornelius noster: In Hermunduris Albis oritur flumen inclytum, & notum olim, nunc tantum auditur. Iuxta Hermunduros Narisci, ac deinde Marcomani & Quadi agunt. Præcipua Marcomanorum gloria, viresq; atque ipsa etiam sedes, pulsus olim Boiis virtute parta, nec Narisci Quadiue degenerant: eaq; Germaniæ veluti frons est, quatenus Danubio pergitur. Marcomanis Quadisq; vsq; ad nostram memoriam reges manserunt ex gente ipsorum, nobile Marobodui & Tudri genus. Iam & externos patiuntur. Sed vis ac potentia regibus ex auctoritate Romana: raro armis nostris, sæpius pecunia iuuantur. Nec minus valent retro Marsingi, Gothini, Osi, Buri, terga Marcomanorū Quadorumq; claudunt. E quibus Marsingi & Buri sermone cultuq; Sueuos

uos referunt: Gothinos Gallica, Oso Pannonica lingua coarguit, non esse Germanos, & quod tributa patiuntur: partem tributorum Sarmata, partem Quadi, vt alienigenis imponunt: Gothini, quo magis pudeat, & ferrum effodiunt. Omnesq; hi populi pauca campestrium, cæterum saltus & vertices montium iugumq; infederunt. Dirimit enim, scinditq; Sueuiam, continuum montium iugum, vltra quod plurimæ gentes agunt: è quibus latissime patet Ligiorum nomen, in plures ciuitates diffusum. Valentissimas nominare sufficet, Arios, Helueconas, Manymos, Elisios, Naharualos. Et subdit: Cæterum Arii super vires quibus enumeratos paulo ante populos antecedunt, truces, insitæ feritati arte & tempore lenocinantur: nigra scuta, tineta corpora, atras ad proelia noctes legunt, ipsaque formidine atq; vmbra feralis exercitus terrorem inferunt, nullo hostium sustinente nouum ac velut infernum aspectum. hætenus Cornelius. Quam si descriptionem loci ad nostram referre ætatem velimus, inueniemus omnium illorum populorum, siue tribuum potius, à ripa Danubii, qua is Austriam secat, versus marcham Brandeburgensem, vestigia, vel saltem memorias nominum extare. Primum omnium namq; Marcofeldini campi, & Marca flumen Austriæ vltioris, Marcomannos nobis repræsentat: deinde Manhartzberg, Austriæ vltioris eiusdem saltuosus tractus, Manymorum sedes ostendit. Quadi in finibus Morauicæ ac Hungariæ tenebant, vbi adhuc *Quantad* & *Quahou*, ad antiquæ gentis nomenclaturā adludunt. His proximi Eligi fuere, hodie Silesii: Ligii, modo Lignitii, & Lusatii: Butones, vnde *Bauczen* oppidulum forsan denominationem accepit. Ab Ariis deniq; Sidonibus, & Eburonibus, tot loca non solum in Austria vltiori, verum etiam per vniuersum agrum illum, qui quondam Marcomanorum fuerat, modo in Morauiam, Bohemiam, Austriamq; vltiorem diuisus, appellationes retinent, quæ veterum adhuc populorum memoriam exhibent, *Arndorf* / *Arnswald* / *Hardekh* / *Ebersdorf* / *Ebersperg* / *Sidendorf* / *Neusidel* / &c.

Non possum hic præterire, quod de Harudibus & Ariis Cæsar libro I. Gallicæ historiæ scribit: Hæc eodem tempore Cæsari mandata referebantur, & legati ab Heduis & Treuiris veniebant. Hedui questum, quod Harudes, qui nuper in Galliam transportati essent, fines eorum popularentur: sese ne obsidibus quidem datis pacem Ariouisti redimere potuissent. Et iterum, eum Cæsaris pugnam cum Ariouisto rege describit: Tunc demum necessario Germani suas copias è castris eduxerunt, generatimq; constiterunt: paribusq; interval-
 30 lis Harudes, Marcomani, Triboces, Vangiones, Nemetes, Sebusii, Sueuiq; omnemq; aciem suam rhedis & carris circumdederunt. Quæ omnia declarant, Arios & Harudes Marcomanorum tribus fuisse, Sueuorum regi Ariouisto, vt cæteras finitimas, subiectas, quas in GALLIAM traduxerat. Itaque vt sedes ordine distinguam MARCOMANORVM, Prima sedes inuenio primas fuisse in Austria vltiore, ac Bohemia. id quod non solum Tacitus demonstrat, dum ait, Præcipua Marcomanorum gloria viresque, atque ipsa etiam sedes, pulsus olim Boiis, virtute parta: verum etiam Ptolemæus aperte delineat in tabula GERMANIÆ,
 40 *ὑπὸ τῆν Γαβρετῶν ἡλιω Μαρκομανοι, ὑπὸ οὐς Σουδνοι, καὶ μεχρὶ τῆ Δανουβίου ποταμοῦ οἱ Ἀδελφαι κάμποι. ὑπὸ τῆν Ἐρκυ-
 νιον δρυμῶν Κουαδοι. ὑπὸ οὐς τῆ σιδρωρυχέια, καὶ ἡ Λούνα ἡλη, ὑπὸ τῶ μέγα ἔθνος οἱ Βοιμοι, μεχρὶ τῆ Δανουβίου. καὶ συνεχεῖς αὐ-
 τοῖς ἀπὸ τὸν ποταμὸν οἱ Τερεκα τεταί, καὶ οἱ ποταμοὶ κάμποις Ρακάται. πόλεις δὲ πῆνται κατὰ τῆν Γερμανίαν ὅν μὲν τῆ ἀρκυκὴ κλίματι.* Id est, latine versum: Sub Gabreta vero sylua Marcomani, sub quibus Sudeni, & vsq; ad Danubium fluuium Adrabæ campi. Sub sylua autem Hercynia Quadi, sub quibus ferri minera, & Lunæ sylua: sub qua gens magna Boiemi, vsq; ad Danubium. Quibus contigui sunt iuxta fluuium Tiracatriæ, & penes campos Racatæ. Porro Gabretam syluam istam esse credibile est, qui hodie Silesiam à Morauia diuidit, vulgo *im gesenfh* / vbi *Brod Brofs-
 50 nicz* non inepte ad vetus alludere vocabulum videntur. Nec aliter primæuis Marcomanorum sedes delineat Velleius Paterculus, in historia Marobodui regis Marcomanorum, quem XII. legionibus, traiecto Danubio ex Pannoniis & Carnunto Pannoniæ colonia Tiberius Cæsar petierat. Nihil iam erat in Germania (inquit) quod vinci posset, præter gentem Marcomanorum, quæ Maroboduo duce excita sedibus suis, atq; in inferiora refugiens, incinctos Hercyniæ syluæ cāpos incolebat. Nulla festinatio huius viri mentionē transgredi debet.

Maroboduus genere nobilis, corpore præualens, animo ferox, natione magis quā ratione barbatus, non tumultuarium, neq; fortuitum, neq; mobilem, & ex voluntate parentū constantē inter suos occupauit principatū: sed certū imperiū, vimq; regiā complexus animo, statuit, auocata procul à Romanis gente sua, eo progredi, vbi cū propter potentiora arma refugisset, sua faceret potentissima. Occupatis igitur, quos diximus, locis, finitimos aut bello domuit, aut conditionibus iuris sui fecit. Corpus suum custodia, tum imperium perpetuis exercitiis pene ad Romanæ disciplinæ formam redactū, breui in eminens & nostro

Prima sedes
 Marcomanorum.

quoque imperio metuendum perduxit fastigium. Gerebatque se ita aduersus Romanos, ut neque bello nos lacefferet: superesse sibi vim & voluntatem resistendi, si lacefferetur. Legati quos mittebat ad Cæsares, interdum ut supplicem commendabant, interdum ut pro pari loquebantur. Gentibus hominibusque à nobis desciscens, erat apud eum profugium: totumque ex male dissimulato agebat æmulum: exercitumque, quem sexaginta millium peditum, quatuor equitum fecerat, ad fiduis aduersus finitimos bellis exercendo, maiori quam quod habebat operi præparabat. Eratque etiam eo timendus, quod cum Germaniam ad læuam, & in fronte Pannoniam ad dextram, à tergo sedium suarum haberet Noricos, tanquam in omnes venturus, ab omnibus timebatur: nec securam incrementi sui patiebatur esse Italiam, quippe cum à summis alpium iugis, quæ finem Italiæ terminant, initium eius finium haud multo plus c. c. millibus passuum abesset. Hunc virum, & hanc regionem, proximo anno diuersis è partibus Tiberius Cæsar adgredi statuit: Sentio Saturnino mandatū, ut per Catos excisis continentibus Hercyniæ syluis, legiones Boiohemum (id regioni, quam incolabat Maroboduus, nomen est) duceret, ipse è Carnunto, qui locus Norici regno proximus ab hac parte erat, exercitum qui in Illyrico merebat, ducere in Marcomanos orsus est. præparauerat iam Cæsar hyberna ad Danubium. hæc ille. Quibus (per deos immortales) claudis nihil dici poterat, ad delineandam Austriam vltiorem, quæ non solum Boiohemo veteri adiacet, verum etiam à tergo Noricum habet, & Pannoniæ superioris tractum, qui à Vienna Rabam vsque excurrit, ducentorum denique millium passuum interuallo à confinibus Italiæ abesse deprehenditur. Huc pertinet & locus Arriani Nicomedensis, in historia Alexandri Magni, cum eius regis aduersus Gothos, Daciam tum incolentes, expeditionem describit: Secundum hanc pugnam (inquit) triduo Alexander ad Danubium fluuium profectus est, omnium quidem longe maximum eorum qui in Europa sunt: longissimo enim tractu per terras excurrit, gentes bellicosas præterlabitur, & eas magna ex parte Germanas, ex quibus ipsius amnis fontes oriuntur. Earum gentium postremi sunt Quadi ac Marcomani, inde Iazyges, Sarmatarum gens. Meminit Marcomanorum his finibus & Tacitus libro secundo historiæ Augustæ, vbi refertur nominatim, quemadmodum Maroboduus rex ex Marcomanis bellum gesserit aduersus Cheruscos, & Longobardos secus Rhenum amnem colentes populos. Strabo libro septimo Geographiæ autor est, Maroboduum primum omnium Marcomanos, pulsus in Vindeliciam Boiis, in Boiohemum, hoc est cultam Hercynii nemoris regionem traduxisse: In hoc tractu (inquit) sita est Hercynia sylua, & Sueuorum natio, ex quibus nonnulli intra, aliqui extra sylvam habitant. sunt & Coldulorum plerique, in quibus est & Boiohemum Marobodui regia: quem in locum ille cum alios plures traduceret incolas, suos conterraneos quoque Marcomanos adigit. Huc pertinere videtur, quod scribit Cor. Tacitus libro quarto historiæ Augustæ, L. Domitium, imperante Tiberio, exercitum Romano flumē Albim transisse, longius penetrata Germania quā quæquam priorum, & ob eam felicitatem insignia triumphi meruisse. Gratulatur Traiano suo Plinius in Panegyrico, quod litem Romanum vsque ad Danubium Marcomanosque extenderit.

Id quod insuper Marcomanorum primas secus Danubium sedes declarat, quæ sit Noricum ac Pannoniam superiorem præterfluit. Agunt gratias (ait) qui impetrauerunt, non audent queri quibus negatum est: an audeant, qui sciant te assedisse ferocissimis populis, eo ipso tempore quod amicissimum illis, difficilimum nobis, cum Danubius ripas gelu coniungit, duratusque glacie ingentia tergo bella transportat. Et ut haud procul Pannonia Marcomanos tenuisse appareat: Allata (inquit) erat ex Pannonia laurea, id agentibus diis, ut inuicti Imperatoris exortum victoriæ insigne decoraret. Præterea gessere bellum contra Marcomanos, hoc ipso de quo loquimur tractu habitantes, M. Antoninus Aurelius Cæsar, & eius filius Commodus. ita enim in Marei historia Iulius Capitolinus scribit: Gentes omnes ab Illyrici limite vsque Galliam conspirauerant, ut Marcomani, Narisci, Hermunduri, Quadi, Sueui, Sarmatæ, Latringes & Barii. Hique alii cum Cistobocis, Victobalis, Sicobois, Roxolani, Bastarnæ, Halani, Peucini. Imminebat & Parthicum bellum, & Britannicum. Magno igitur labore, etiam suo, gentes asperrimas vicit, militibus sæpe inuitantibus, ducentibus etiam exercitum legatis & præfectis prætorio: accepitque in deditioem Marcomanos, plurimis in Italiam ductis.

Ex quibus liquet, tamen si in Italiam bonam partem Marcomanorum Marcus Cæsar traduxisset, ad Istrum tamen non paucos remansisse, quorum etiam agros in formam prouinciæ Romanæ redigere statuerat Marcus, ut Marcomania inter reliquas populi Romani prouincia haberetur, uti Capitolinus idem contestatur, ita scribens: Voluit Marcomaniam prouinciã, voluit etiam Sarmatiam facere: & fecisset, nisi Auidius Cassius sub eodem

dem in oriente, qui Imperatorem se appellauit, &c. Et ne quis dubitet, Marcomanos suas adhuc sedes ad Istrum retinuisse mortuo Marco, videntur illa Herodiani verba confirmare, quæ libro extant eius historiæ quarto, cum de Bassiano Antonino Septimii Imperatoris filio, quem Caracallam cognominant, loquitur: Igitur Italia decedens (inquit) ad ripas Danubii peruenit, ac partes imperii Romani Septentrioni subiectas, vbi aut corpus exercebat aurigando, cædendisque cominus omne genus beluis, aut ius dicebat (rarius id tamen) statimque sententiam ferens, & respondens pauculis duntaxat auditis. Cæterum Germanos sibi illic omnes adiunxit, atque in amicitiam conciliauit: sic, ut ex his socios bellorum, & custodes corporum, validissimum quemque & pulcherrimum sibi adsciuerit. Sæpe etiam Romano cultu deposito, vestem Germanicam induebat, atque in eorum sagulis argento variegatis conspiciebatur: etiam flauam capiti cæsariem imponens, ad modum Germanicæ torsuræ. Quibus læti barbari, mirifice eum diligere: gaudere etiam Romanus miles, quæ scilicet ipse amplissimis largitionibus prosequeretur. Qui locus non nisi de Marcomanis & Sueuis potest intelligi, ut qui soli inter Germanicas nationes flauam tonsi cæsariem alere solebant.

Et ne de sedibus dubium sit (ut propono) quod in Boiohemo Pannoniæ vicini coluerint, scribit nominatim Herodianus libro primo historiæ Augustæ: *ἐπιπέμψας ὁ νεφέμας, καὶ δεινέμας οἱ ἐδοῦμαζε τὸ ὄχθος τῆ Ἰτροῦ ἢ πρεθιοιαν, περὶ αὐτῶν ἀνέχεν τὰς ἑβὲς βαρβαρῶν ὀπιθρομας, ἐπιτηγίλει τὴν ἔξοδον. οἱ μὲν οὖν ἐδοῦσαν τὰ ἐγκυχέλισμένα, οἱ καὶ ἕ πολλὰ χροῖα πλείους ἑβὲς βαρβαρῶν ὀπιθρομας ἐχειρόσαντο τὸν δὲ ὀπιθρομῆς καὶ ἐφῶδου τὸ χροῖαδες περὶ τὸ βίον περὶ ζονται, ἢ μετὰ τὸν μὲν ἀντὶ εἰρήλης ἀντικαταλλάσσονται. ἀπὸ Κομομοδος εἰδῶς, καὶ τὸ ἀμείμων ὠνόμενος, ἀφειδῶς τε ἔχων χροῖατα, πάντα ἐδίδου τὰ ἀιτῶμένα.* id est, si Latine reddas: Marcus Commodus Cæsar, datis Romam literis, & constitutis militibus, qui tuendæ Istri ripe præessent, ac Barbarorum incursionem cohercerent, continuo profectioem indixit. Illi igitur mandata sua mutuo obeuntes, haud longo tempore multos barbaros subegerunt, quosdam vero magnis præmiis deuicerunt. Quod facile cotingit, cum barbarorum natura sit amare pecuniam, pericula despiciere, populationibus victum parare, aut proposita mercede pacem venalem habere. Hoc videns Commodus, ut pecunia maxime abundans, & cogitans ut securitatem redimeret, nihil petentibus denegauit.

Hæc Herodianus. Id quod de ALEXANDRO Imperatore similiter refert libro sexto. *Ἀλέξανδρος μὲν ἐν τούτοις τῶν πλὴν ἐδοῦξεν αὐτὸν πρεσβείαν πέμψαι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀεὶ εἰρήλης δελεάζουσαι, πάντα τε ὑπαγορεύειτο παρῆξεν, ὅσων δέονται, καὶ χροῖα ἀφειδῶς ἔχων. τούτω γὰρ μάλιστα Γερμανοὶ πείθονται, φιλόαργυροὶ τε ὄντες, καὶ ἢ εἰρήλης ἀεὶ πρὸς Ῥωμαίους χροῖα κατὰ πλεονεξίας. Id Latine sonat: Alexander hoc tumultu decreuit, ad Germanos legatos mittere, qui de pace consulere, pollicentes omnia principem Romanum quæ opus fuerint præstaturum, magnaque copia pecunias daturum. Sunt enim Germani pecuniæ auidi, & nunquam pacem cum Romanis non cauponantur. Quem locum non de aliis Germanis, quam qui secus Danubium in confinibus Pannoniarum tenebant, hoc est MARCOMANIS, esse accipiendum, declarat quod eodem libro idem autor scribit: *ὀπιθρομῆς τῶν αὐτῶν ἑβὲς ἐμπειπτεμένων τὴν Ἰτροῦ εἰρήλης ἡγεμονίαν, ὅπῃ ἀπὸ Γερμανοὶ Ῥώων καὶ Ἰτρον διαβαρῶντες ἢ Ῥωμαίων πορροδὸν ἀρχῶν, καὶ τὰ ὀπιθρομῆς ὄχθους ερεπὶ πειδῶ ὀπιθρομῆς.* Id est, Latinis verbis expressum: A procuratoribus Illyricis literæ venerunt. Quippe significabant, Romanos Rhenum Danubiumque hostiliter transgressos, oppugnareque iam exercitus ripis insidentes.*

De Illyrico porro, in Commentariis Romanæ Reipublicæ docuimus illud ab Istro, qua Marcomanos Pannonias Noricumque præterfluit, ad alpes vsque Italiæ exporrectum fuisse. Atque hæc de Alexandro Seuero Cæsare, Marcomanos Romanæ Reipublicæ conciliante: aduersus quos & Maximinus Imperator, qui Alexandro successit, atrox bellum dubia sæpe fortuna gessit, ut Herodianus septimo præcipue libro posteris scriptum reliquit: commemorans nominatim, quemadmodum traiecto Danubio, & altero quodam flumine, in Germaniam ex Illyrico bellum transtulerit. Quæ mehercule descriptio siue topographia non de alio Germaniæ agro intelligi potest, quam de Marcomanorum limitaneis sedibus Illyrico, hoc est Pannoniis, obtensis. Quam historiam enarrans Iulius Capitolinus quoque: Post hæc transit in Germaniam (inquit) cum omni exercitu, & Mauris & Osrohenis & Parthis, & omnibus quos secum Alexander ducebat ad bellum. Et ob hoc maxime orientalia secum trahebat auxilia, quod nulli magis contra Germanos quam expediti sagittarii valent.

Mirandum autem apparatus belli Alexander habuit, cui Maximinus multa dicitur addidisse. Ingressus igitur Germaniam, per ccc. vel cccc. millia barbarici soli vicis incendit, greges abegit, prædas sustulit, barbarorum plurimos interemit, militem diuitem reduxit, caput innumeros: & nisi Germani per amnes & paludes & sylvas aufugissent,

omnem Germaniam in Romanam ditionem redegisset, ipse præterea manu sua multa faciebat: cum etiam paludem ingressus, circumuentus esset à Germanis, nisi eum equo inherentem sui liberassent. Habuit enim hoc barbaricæ temeritatis, ut putaret, Imperatorē manu etiam sua semper uti debere. denique quasi nauale quoddam prælium in palude fecit, plurimosq; illic interemit.

Victa igitur Germania literas Romam ad Senatum & ad populum misit, se dictante cōscriptas, quarum sententia hæc fuit: Non possumus tantum, Patres conscripti, loqui, quantum perfecimus. cccc. millia Germanorum vicos incendimus, greges abduximus, captiuos abstraximus, armatos occidimus, in palude pugnauius. peruenissemus ad sylvas, nisi altitudo paludum nos transire non permisisset, hæc ille. quæ non de alio Germaniæ tractu possunt intelligi, quam qui hodie in Bohemiam Morauiamq; est sectus, vbi frequentissime paludes ac piscinæ & hodie habentur: cum in paulo superioribus agris, qua Danubius defluens, Germaniam à Rhætiis separat, per Bauariam, Palatinatum ac Wirtembergiam, nullæ paludes lacusq; cernantur. Quin & de illa Germania gloriatur Maximinus apud Capitolinum, in historia Gordianorum, in oratione quadam ad milites, quæ Illyrico obiecta fuerat, hoc est Pannoniis: Hæc vbi comperit Maximinus (inquit) statim cohortatus est milites hoc genere concionis: Sacri commilitones, immo etiam mei consecranei, & quorum mecum plerique militatis, dum nos in Germania Romanam defendimus maiestatem, dum nos Illyricum à Barbaris vindicamus, Africam fidem Punicam præstiterunt, &c.

Atque hæc habuimus, quæ de primis sedibus Marcomanorum ex fide historica dicemus: quæ fuere, ut ad nostra tempora accomodemus, in Bohemia & Austria vltiori, vbi adhuc vel nominis memoria quædam mansit in amne Marca, qui Austriam vltiorē ab Hungaria seiungit: & campestribus illis, qui vulgo *Marcofeld* nuncupantur. Arbitror vero reliquias eius populi partim in Pannonias Galliasque (quibus Romani agros sub tributo concesserant, ut mox ostendetur) partim vero ad interiora magis à Zechis & Slauinis pulsas recessisse, vbi ad nostram memoriam Noua & Antiqua Marca nomina manent prouinciarum, Brandeburgensibus principibus subditarum: quarum incolæ vulgo, à Marcomanis nimirum, die *Mercker* appellantur. Recipio me ad secundam Marcomanorum in agro Treuirensi habitationem, vbi adhuc ingens & late propagatum nemus *Eberswald* ab Eburonibus Marcomanorum tribu, *Eberburg* & *Berncastell*: & ab altera tribu Harudibus, videlicet *der Hayrich* / *Harnberg* comitatus, iustus terræ tractus, denominationes retine-

Secunda sedes Marcomanorum in agro Treuirensi.

runt. Porro hæc gentis transmigratio duobus contigit temporibus. primo, Iulio primo Cæsare imperante, autore Ariouisto, Sueuorum Marcomanorumque rege, secundo, Tiberio imperante, qui multa milia Germanorum, Suetonio teste, in Galliam transportauit. De prima scribit Cæsar ipse libro Gallicæ historiæ primo: Hæc eodem tempore Cæsari mandata referebantur, & legati ab Heduis & Treuiris veniebant. Hedui questi, quod Harudes, qui nuper in Galliam transportati essent, fines eorum popularentur. Et iterum, cum Cæsaris pugnam cum Ariouisto commemorat: Tum demum necessario Germani suas copias à castris eduxerunt, generatimque constiterunt, paribusque interuallis Harudes, Marcomani, Triboces, Vangiones, Nemetes, Sebustii, Sueui, &c. & rursus: Paulatim autem Germanos consuescere Rhenum transire, & in Galliam magnam eorum multitudinem venire, populo Romano periculosum videbat: neque sibi homines feros ac barbaros obtemperaturos existimabat. Quin cum omnem Galliam occupassent, ut ante Cymbri Teutonique fecissent, in Prouinciam exirent, atque in de in Italiam contenderent. Præterea secundæ transmigrationis populi istius mentionem facit Tranquillus in historia Tiberii, cap. De militia eius: Exin Rhætico Vindelicoque bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum gessit. Rhætico atque Vindelico gentes Alpinas, Pannonio Brennos & Dalmatas subegit: Germanico quadraginta millia Germanorum traiecit in Galliam, iuxtaq; ripam Rheni sedibus designatis collocavit. Atque de secundis sedibus Marcomanorum tantum.

Tertia sedes Marcomanorum in Dacia ripensi.

Sequitur tertia eiusdem populi habitatio in Dacia ripensi, vbi modo Hungariæ & Transyluanie confinia sunt. Cuius meminisse videtur Tacitus libro historiæ Augustæ secundo, cum Catualdæ Marcomanorum regis, qui Maroboduus successerat, profligationem describit: Idem Catualdæ casus, neque aliud per fugium. Pulsus haud multo post Hermundurorum opibus, & Iubillio Daice, receptusque Forumiulium Narbonensis Gallie coloniam mittitur. Barbari vtrumque comitati, ne quietas prouincias mixti turbarent, Danubium ultra, intra flumina Marum & Cusum locantur, dato rege Vannio gentis Quadorum.

Por-

Porro ne quis locum istum de alia prouincia quam Dacia, hoc est Transyluania, accipere possit, declarare locus iste Strabonis libro septimo poterit, qui sic habet: Inde quæ Bero-bistæ ductu in tantam conscenderat amplitudinem, demum ob domesticas seditiones, & ex Romanis bellis depressa est, tamen adhuc millia hominum quadraginta emittere apte valet. Per ipsos autem Marisius fluius Danubium interfluit, per quem Romani milites vasa illis necessaria bellis deuehere solebant. Ergo quem Marum Tacitus, Strabo Marisium vocat, quem nostra ætate Marisium dicimus, notum Transyluanie fluentum. Alludit ad huiusmodi Marcomanorum in Dacia sedes, Vannianumque regnum, & Plinius libro tertio Historiæ naturalis, cap. 12. hisce verbis: Superiora autem inter Danubium & Hercynium saltum vsq; ad Pannonica hyberna Carnuntii, Germanorumq; ibi confinium, campos & plana Iazyges, Sarmatæ montes & saltus. Pulsi ab his Daci, ad Parthiscum amnem. Amerois, siue Duria est, à Sueuis regnoq; Vanniano dirimens eos. Huc pertinent, quæ de Quadis scribit Marcellinus libro Historiæ 17. His in barbarico gestis, Bregetionem castra commota sunt, ut etiam ibi belli Quadorum reliquias, circa illos habitantium tractus, lachrymæ vel sanguis extingueret. Quorum regalis Vitrodorus, Viduarii filius regis, & Agilmundus, subreguli, & alii optimates & iudices variis populis præsidentes, viso exercitu, in gremio regni, solique genitalis, sub gressibus iacere militum. Et iterum eodem libro clarius Quadorum sedes delineans, qui Marcomanis proximi tenebant, vbi hodie est tractus Cepusienfis ac Cassouienfis: Gerebantur hæc in ea parte Sarmatiæ (inquit) quæ secundam prospectat Pannoniam, pariq; fortitudine contra Valerianum opes barbaricas ferendo rapiendoque occurrentia, militaris turbo vastabat. Et subdit: Aderant autem illico Sarmatis periculorum Quadi participes, qui noxarum sæpe socii fuerant indiscreti. Sed ne eos quidem prompta iuuit audacia, in discrimina ruentes aperta.

Cæsis enim quampluribus, pars quæ potuit superesse, per notos colles euasit: quo euentu vires & animos incitante, iunctis densius cuneis, ad Quadorum regna properabat exercitus. Et sequitur eodem in textu: Hortante hoc exemplo clementiæ, adularunt regales cum suis omnibus, Araburius & Vsafer, inter optimates excellentes agminum gentilium duces: quorum alter Transiugitanorum Quadorum parti, alter quibusdam Sarmatis præerat. Depingit porro easdem Quadorum sedes idem libro 30. in tractu terræ inter Tibiscum Marcumq; excurrente, vbi postea Morauia, Slauini atq; Hungari confederunt, hodie in Comitatus distincti regno Hungariæ subiectos, Nitriensem, Tranchinensem, Turocensem, Aruensem, Cepusiensem, Liptouiensem, Sariensem, Abovariensem, Cassouiensem, Soliensem, Barsiensem, Nouigradiensem, Hontensem, Tornensem, Gevvinariensem, & Zolnocensem. Agens itaq; apud Carnuntum Imperator (inquit) per continuos tres menses æstiuos arma parabat, & alimenta: si qua fors secundasset, peruasurus opportune Quados, tumultus atrocis autores. Et subdit: Ad vastandos cremandosq; barbaricos pagos, comite adiuncto Sebastiano, Valentinianus Acincum prope castra commouit: nauigiisq; ad repetinum casum coniunctis, & contabulato celeri studio ponte, per partem aliam transit in Quados. Hæc ille. Porro in Commentariis Reipublicæ Romanæ, ruinas Carnunti atque Acinci indicauimus lectori: quorum alterum haud procul Buda, alterum in finibus Austriæ & Hungariæ fuerat. ut dubium nullum sit, Quados tenuisse in ea parte Hungariæ, quæ Morauiam, Poloniam, Austriamq; contingit, in medio scilicet duarum Marcomanorum gentium: hoc est, quarum vna in Morauia, altera in Dacia ripensi ad ostia Marisii & Carisii amnium agros colebat, ab vno eodemq; omnes rege gubernati. Porro supersunt illius habitationis in tractu terræ delineato pauca quædam vestigia, seu nuda nomina saltem. Inter Daciæ sane municipia Ptolemæus Marcodurū recenset, vbi hodie est *Marcos Zech* / *Sicilorum* comitatus in Transyluania. Equidem & Cassouiam atq; Casmar, nota Hungariæ loca, his in finibus à Quadis denominata, crediderim ab Auaribus & Hungaris, qui successere, deprauata, tanquā diceres *Quatsou* / hoc est, Quadorū dumeta: & *Quatsmarkh* / hoc est, Quadorum forum, siue emporium. Cæterum Marcomanos ex Dacia pulsos à Sarmatis & Gothis autumo, Quados à Gepidis: pulsosq; in Germaniam rediisse verisimile est, ad Sueuū fluium: ut haud vana coniectura forsan fuerit, Silesiorum magnam partem, & qui vicini colunt, in primis Quadorum agris Cepusienfes, atq; Liptouienfes, Hariensēsque atque Cassouienfes, qui idem per omnia cum Silesis idioma linguæ, retinent vel Quadorum, vel saltem Gepidarum esse posteritatem, ab Hunnis postea Auaribus & Hungaris subiugatam.

Sed recipio me ad quartas Marcomanorum sedes, quæ in Pannonia superiori fuere, vbi hodie est Austria citerior, ac Styriæ ducatus portio: in quem tractum quater hunc populum commigrasse reperio. primo, à Claudio eo transpositos, Tacitus libro x i i. memo-

Quarta sedes Marcomanorum in Pannonia & Valeria.

rat. Sub Marco deinde Cæsare, vt Iulius Capitolinus scriptum reliquit, Pannoniam superiore & Valeriam Marcomani vi atq; armis occupauere. Tertio Galienum imperatorem Marcomanorum regi, socero suo, Pannoniam superiorem atq; Valeriam dono concessisse, Sextus Aurelius refert. deniq; & Valentinianum Imperatorem rem habuisse cum Marcomanis in Pannonia atq; Valeria, multis locis Marcellinus testatur. Ab hoc expulsis, arbitror, vel in Noricum vel Rhætias cōmigrarunt.

Manferunt tamen vmbra quædam veteris habitationis. Nam partem Styriæ inferioris, etiam nunc in der Markh appellat: & tot sunt castra pagiq; iisdem finibus, quorum appellationes ad vocem Marcomanorum, eorundemq; tribuum Burios, Eburones, Sidones, Ligios, Atios, Quadosq; accedere videntur: Ebersdorf / Eberau / Elerfurt / Markherdorf / Hermansdorf / Hartperg / Neusidl / Arnstain / Arberg / & huius generis infinita alia. Sed placet, quod proponimus, autorum fide dignorum testimoniis fulcire. Quorum scribit Corn. Tacitus libro historiæ Augustæ xii. in hæc verba: Per idem tempus Vanius Sueuis à Druso Cæsare impositus, pellitur regno, prima Imperii ætate clarus, acceptusq; popularib. mox diuturnitatem in superbiam mutans, & odio accolarum, simul domesticis discordiis circumuentus. Auctores fuere, Iubillus Hermundurorum rex, & Vando ac Sido, sorore Vannii geniti. Nec Claudius, quanquam sæpe oratus, arma certantibus barbaris interposuit, tutum Vannio per fugium promittens si pelleretur. scripsitq; P. Attilio Histro, qui Pannoniæ præsidebat, legionem, ipsaque è prouincia lecta auxilia pro ripa componeret, subsidio victis, & terrori aduersus victores, ne fortuna elati nostram quoq; partem turbarent. Nam vis innumera, Ligii, aliæq; gentes aduentabant, fama ditis regni: quod Vannius triginta per annos prædationibus & vectigalibus auxerat. ipsi manus propria, pedites, eques è Sarmatis Iazygibus erat: impar multitudini hostium, eoq; castellis se defendere, bellumq; ducere statuerat. Sed Iazyges obsidionis impatientes, & proximos per campos vagi, necessitudinem pugnae attulere: quia, Ligius Hermundurisque illic ingruerant. Igitur digressus castellis Vannius, funditur proelio: quanquam rebus aduersis laudatus, quod & pugnam manu cepisset, & corpore aduerso vulnera excepit. Cæterum ad classem in Danubio operientem profugit. Secuti mox clientes, & acceptis agris in Pannonia locati sunt. Regnum Vando ac Sido inter se partiti sunt. hæc Tacitus. Ad hanc manum Marcomanorum cum innumera quotidie gentiliū copia accederent, traiecto Istro, pulsus postremo legionibus, vniuersam Pannoniam sui iuris fecerunt: ex qua cum Italiæ etiam immiuerent, Marco Aurelio Cæsare imperante, factum est vt necessitate compulsi Romani, contendere bello cum barbaris cogentur, accepta etiam clade viginti millium hominum, vt Lucianus in Alexandro dialogo est autor.

Hinc est quod refert Iulius Capitolinus in vita Marci Cæsaris: Dum Parthicum bellum geritur, natum est Marcomanicum: quod diu eorum qui aderant arte suspensum est, vt finito iam orientali bello, Marcomanicum agi posset. Et cum famis tempore populo insinuasset de bello, fratre post quinquennium reuerso, in Senatu egit, ambos necessarios dicens bello Germanico imperatores. Tantis autem timor belli Marcomanici fuit, vt vndiq; sacerdotes Antoninus acciuerit, peregrinos ritus compleuerit, Romam omni genere lustrauerit, retardatusq; à bellica profectioe sit. celebravit & Romano ritu lectisternia per septem dies. Tanta autem pestilentia fuit, vt vehiculis cadauera sint exportata. Et subdit: Profecti sunt tamen paludati ambo Imperatores, Parthis & Marcomanis cuncta turbantibus. Aliis item gentibus, quæ pulsæ à superioribus Barbaris fugerant, nisi reciperentur, bellum inferentibus. Nec parum profuit ista profectio, cum Aquileiam vsq; venissent. Nam plerique reges & cum populis suis se retraxerunt, & tumultus autores interemerunt. Quadi autem amisso rege suo, non prius se confirmaturos eum qui erat creatus, dicebant, quam id nostris placuisset imperatoribus. Et iterum: Posthæc ingenti moderatione ac benignitate tractauit, contra Germanos res foeliciter gessit. Speciale ipse bellum Marcomanicum, sed quantum nulla vnquam memoria fuit, tum virtute, tum etiam facultate transiit: & eo quidem tempore, quo pestilentia grauis, multa millia & populorum & militum interemerat.

Pannonias ergo Marcomanis, Sarmatis, Vandalis, simul etiam Quadis extinctis, seruitio liberauit: & Romæ cum Commodo, quem iam Cæsarem fecerat, filio, vt diximus, suo triumphauit. Et iterum: Marcomanos in ipso trāsitu Danubii deleuit, & prædā prouincialib. reddidit. Gætes omnes ab Illyrici limite vsq; in Galliā cōspirauerāt, vt Marcomani, Narisci, Hermunduri, Quadi, Sueui, Sarmatæ, Latinges & Burii. Hi aliiq; cum Victobalis, Sosibes, Sicobates, Roxolani, Bastarnæ, Halani, Peucini, Costoboci. Imminebat & Parthicū bellū, & Bri-

Britannicum. magno igitur labore etiam suo, gentes asperrimas victis militibus sæpe inuitantibus, ducentibus etiam exercitum legatis & præfectis prætorio: accepitq; in ditione Marcomanos, plurimis in Italiam traductis. Hæc Capitolinus: ex quibus colligimus, Marco Cæsare imperante, Marcomanos, cum numero & viribus in Pannonia succreuerunt, bello victos, exonerataq; gentis multitudine alio collocatos fuisse.

Quanto vero sudore sanguineq; hoc consecutus Marcus Cæsar sit, Capitolinus in eius vita porro ostendit: Cum autem ad hoc bellum omne ærarium exhausisset suum, neque in animum induceret, vt extra ordinem prouincialibus aliquid imperaret, in foro diui Traiani auctorem ornamentorum Imperialium fecit, vendiditq; aurea pocula, & crystallina & myrrhina, vasa etiam regia, & vestem vxoriam, sericam, auratam, gemmasq;. Et subdit: Armavit etiam gladiatores, quos Obsequentes appellauit: latrones etiam Dalmatiæ atque Dardaniæ milites fecit. Armavit & Diocynitas. emit & Germanorum auxilia contra Germanos. omni denique diligentia parauit legiones ad Germanicum & Marcomanicū bellum. Et ne prouincialibus esset molestus, auctorem rerum multarum, vt diximus, fecit in foro Traiani, in qua propter vestes & pocula, & vasa aurea, etiam signa cum tabulis magnorum artificū vendidit. Huius porro & belli & historiæ Suidas meminisse videtur, ita scribens: *παρὰ τὸν ἰδιώτην βίον πολὺ πλεῖθος χρημάτων κεκτημένος, ἐπειδὴ παρήλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἑαυτοῦ εἰς τὴν πρῶτην καὶ τῆς φίλων ἐπιανάλωσε δωρεάς, τῶν δημοσίων ἡσαυρῶν πλείους παντοδαπῶν ἀπέλιπε χρημάτων.* Id est, si latine reddatur: Præter propriam vitæ substantiam, multum pecuniarum corrasit. postquam vero in ducem Romanum euasit, propriam facultatem in dandis amicis & stipendiariis distribuit: publicos thesauros reliquit intactos. Alii eum publico foro res suas venales habuisse dicunt, in bello contra Marcomanos gesto. Meminit præterea huius belli, & quibus ducibus illud administrarit, Lucianus in Alexandro dialogo scribens: *ἔχων γὰρ ἑμὰρ ἐν ἐπιβασιν ὅτι τὰ βασίλεια καὶ τὴν αἰλιὰ, καὶ τὸν Ῥωμαίων εὐδοκίμησόντα παρὰ τὸν δεξιότατον ἡγεμόνα τὸ ἐν Γερμανίᾳ πολέμου ἀκμαζόντος, ὅτε θεῶς Μάρκος ἦδη, πῶς Μαρκωμαῖος καὶ Κινάδοις σωεπέλετο.* Id est, si latine reddas: Dum iam liberum aditum in regiam possideret, inq; palatia, præsertim Rutilliano rem adiuuante atq; appropinquante, cum bellum quod in Germania gerebatur, maxime flagraret, Diuus Marcus Antoninus cum Marcomanis & Quadis manus conferebat. Porro meminit & Marcelli cuiusdam Suidas, & Pertinacis Herodianus, eius nempe qui ad imperium occiso commodo Cæsare peruenit: & horum quoq; opera in Marcomanis debellandis, & ex Pannonia profligandis, Marcum Cæsarem vsus fuisse referentes. id quod Orosius, orthodoxæ pictatis præceptis imbutus, libro septimo, capite nono, Christianis militibus, quos in procinctu castrorum Romani in solo Barbarico tum habuerant, acceptum refert. Exercitum vero Romanum (ait) cunctasq; legiones per propinqua late hyberna dispositas, ita consumptas ferunt, vt Marcomanicum bellum quod continue exortum est, non nisi nouo delectu militum, quem triennio iugiter apud Carnuntum Marcus Antoninus habuit, gestam fuisse referatur. Hoc quidem bellum prouidentia Dei administratum fuisse cum plurimis argumentis, tū præcipue epistola grauissimi & modestissimi Imperatoris apertissime declaratum est. Nā cum infurrexissent gentes immanitate barbare, multitudine innumerabiles, hoc est, Marcomani, Quadi, Vandali, Sarmatæ, Sueui, atq; omnis pene Germania, & in Quadorum vsq; fines progressus exercitus, circumuentusq; ab hostibus propter aquarum penuriam, potius sitis quam hostium periculum sustineret, ad inuocationem nominis Christi, quam subito magna fidei constantia, quidam milites, effusi in preces palam fecerant, tanta vis pluuia effusa est, vt Romanos quidem largissime, ac sine iniuria refecerit: barbaros autem crebris fulminum ictibus perterritos, præsertim cum plurimi eorum occiderentur, in fugam coegerit. Quorum terga Romani vsq; ad internecionem cedentes, gloriosissimam victoriā, & omnibus pene antiquorum titulis præferendam, rudi paruq; militum numero, sed potentissimo Christi auxilio reportarunt. Extare etiam apud plerosque dicuntur literæ imperatoris Antonini, vbi inuocatione nominis Christi per milites Christianos & sitim illā expulsam, & collatam fuisse victoriam testatur. hæc Orosius.

Quam historiam aliter, vt homo gentilis, & Christianorum acerrimus hostis, referens Lucianus, in dialogo quem Alexandrum inscripsit, oraculo Apollinis, quod in his turbis consuluerat, admonitum MARCVM Imperatorem, leonēs cateruis Germanorum, vt pote animalia insueta, immisisse, atque ita vicisse tradit. Sed libet Luciani verba subiicere: *ἡξίου δὲ ὁ χρησμός δυο λέοντας ἐμβληθῆναι τῶνας εἰς τὴν Ἰστρον, μετὰ πολλῶν ἀρμαμάτων καὶ θυσιῶν μεγάλων ἀφροδῶν. ἀμεινον γὰρ αὐτὸν εἶπεν τὸν χρησμόν.*

ἐς δὲ τὰς Ἰστρον διηπέτος ποταμοῦ ἐμβληθῆναι λέοντας δύο, καὶ τῶνας ἐμβλέψας.

ἤμετεσ ἀρετρεφείας καὶ ὅσα τρέφει Ἰνδικὸς ἀνήρ,
ἀνδρα, καὶ βοτάνιας εὐώδεις. αὐτὰ καὶ ἔσται
νίκη, καὶ μέγα κῆδος ἀμ' εἰρήνην ἔσται τεύχῃ.

Γενόμενον δὲ τοῦτον, ὡς παρ' ὅσους, τοὺς μὲν λείοντας, ἐκνηξάμενους ἐς τὴν πολέμιαν, οἱ Βάρβαροι ἔχουσι κατεργασάντο, ὡς
πῖνας κῆνας ἢ λίκους ξενικούς, δὲσμοσίαν που σχεδὸν ἀβρόαν ἀπολλομένην, εἴτα ἠκολούθησε τὰ πρὸς Ἀκαλίαν γενόμενα, καὶ ἡ ἀβρο-
μικρὸν καὶ πόλεως ἐκείνης ἀλωσις.

Porro oraculum Apollinis Latinis versibus redditum sic habet:

*Gurgitibus fluvii surgentis ab imbribus Istris,
Immisisse duos Cybeles edico ministros,
Monte feras alitas: tum quantum alit Indicus aer
Florum atq; herbarum benevolentium, moxq; futura est
Et victoria, pax & amabilis, & decus omne.*

Et hætenus quidem de quarta Marcomanorum Quadorumq; in Pannonia superiori & Valeria habitatione. Quos, ut ostendimus, Marcus Aurelius Cæsar inde expulit, vsus in hoc opera Marcelli, Rutiliani, Pertinacis & Seueri Septimii: qui duo postremo ad apicem Imperialis dignitatis peruenere. Reperio vero & antea Iulio & Octauio imperantibus, Marcomanos Quadosq; agros aliquot Pannoniæ coluisse, quibus eos Octavius & Tiberius Cæsares exuere: quos, ut ostendimus, sub Hadriano recepere. Et cum iterum ex his essent finibus per Marcum Antoninum profligati, sub Commodō, & rursus Bassiano imperante, receperunt, iterum ab Alexandro Cæsare inde eieci. Vnde scribit Sextus Rufus: 20
Sub Iulio & Octauiano Cæsare (inquit) per Alpes Iulias iter factum: Alpinis omnibus vicis, Noricorum prouinciæ accesserunt. Batone Pannoniorum rege subactō, in ditionē Pannoniæ venerunt. Amantinis inter Sauum & Drauum prostratis, regio Sauiensis & secundarum loca Pannoniarum obtenta sunt. Marcomani & Quadi de locis Valeriæ inter Danubium & Drauū pulsi sunt, & limes inter Romanos & Barbaros ab Augusto per Vindeliciam, Noricum, Pannoniam & Mœsiam constitutus est.

Porro rediisse in Pannoniam, Hadriano imperante, credibile est. Refert namq; Aelius Spartianus, Hadrianum Germanos in amicitiam recepisse, illisq; regem dedisse. Itaq; cum à Marco Cæsare expulsi postea fuissent, quod aucta multitudine infesta signa in prouinciis Rom. populi proximas intulissent: Commodus tamen filius Marci ex ignauia, cum bellicis exercitiis intermissis, totum se libidinibus dedisset, promisso insuper tributo annuo, ut pacem mercaretur, Marcomanos rursus in Pannoniarum portione secus Danubium recepit. vnde est, quod Herodianus libro primo historiæ Augustæ scriptum reliquit: Marcus Commodus Cæsar, datis Romam literis, ac constitutis militibus, qui tuendæ Istri ripæ præessent, ac barbarorum incursionationes cohercerent, continuo profectioem edixit. Illi igitur mandata sua mutuo obeuntes, haud longo tempore multos barbaros subegerunt, quosdam vero magnis præmiis deuinxerunt. Quod facile contigit: quum barbarorum natura sit amare pecuniam, pericula despiciere, populationibus victum parare, aut proposita mercede pacem venalem habere. Hoc videns Commodus, ut pecunia maxime abundans, & cogitans ut securitatem redimeret, nihil petentibus denegauit. 30

Ex quibus liquet, petentibus Marcomanis auitas in Pannoniis sedes denegare non potuisse. Quibus finibus cum Seuerus Septimius cohercuisset, eos tamen iterum Bassianus filius eius, quem Caracallam cognominant, in amicitiam suscepit, confirmata pristina habitatione. Huc pertinet nimirum, quod Herodianus scribit libro historiæ Augustæ quarto, in historia Bassiani: Igitur Italia decedens, ad ripas Danubii peruenit, ac partes Imperii Romani Septentrioni subiectas, vbi aut corpus exercebat aurigando, cedendisq; cominus omne genus beluis, aut ius dicebat (rarius id tamen) statimq; sententiam ferens & respondens, pauculis duntaxat auditis. Cæterum Germanos sibi illic omnes adiunxit, atq; in amicitiam conciliauit, sic ut ex his socios bellorum, & corporis custodes, validissimum quemq; & pulcherrimum sibi ascuerit. Sæpe etiam Romano cultu deposito, vestem Germanicam induit, & in eorum sagulis argento variegatis, conspiciebatur, etiam flauam capiti cæsariem imponens, ad modum Germanicæ tonsuræ. Quibus læti Barbari, mirifice eum diligere: gaudere etiam Romanus miles, quem scilicet ipse amplissimis largitionibus prosequeretur. hæc Herodianus. Quæ luculenter declarant, Marcomanos, utpote Danubii accolas in limitibus, (vnde & gentilitio sermone denominati fuerant) in societate, & populi Romani amicitia tum habitos fuisse. 40

Quos mox, cum insolentius spiritus extulissent, ac non contenti suis finibus, Romanas proximas prouincias inuasissent, Alex. Cæsar, Bassiani ex Mamea filius cohercuit, & ad Istrū, vltraq; illud fluentum cedere coegit. Sic n. Herodianus lib. 6. scribit: Statim nuncii literaq; ab Il-

ab Illyricis procuratoribus adfuerunt, qui cum vehementer perturbarent, curamque animo maiorem iniicerent (quippe significabant, Germanos Rhenum Danubiumque transgressos, Romanos in fines hostiliter intrasse, oppugnareque iam exercitus ripis insidentes, per vrbes & vicos magnis copiis excurrere) quapropter haud leuiter Illyricas nationes, cōterminas vicinasque Italiæ periclitari. opus esse igitur ipsius præsentia, totoque quantum secum exercitum haberet. Hæc & formidinem Alexandro, & Illyricis militibus incertitiam attulerunt. Quippe duplici calamitate vsos se intelligebant: quod & ipsi male excepti in acie aduersus Persas fuerant, & suos domi cæsos à Germanis audiebant. Quare indignabantur, atque Alexandro succensebant, tanquam res in oriente prius vel metu, vel negligentia prodidisset: nunc autem rebus ad septentrionem vocantibus, metu cunctaretur. 10
Erant autem Alexander iam, atque amici eius, etiam de ipsa Italia solliciti. neque enim par periculum à Persis atque à Germanis impendebat. Nam qui sub orientem habitant, magno terrarum marisque interuallo discreti, Italiæ vix nomen audiunt. At Illyricæ gentes, angustæ videlicet, neque multum agri Romanis subiecti possidentes, solæ discrimen faciunt inter Italiam atque Germaniam. Edicit itaque profectioem ingratis atq; ægreferens, vt gente tamen necessitate. Relictis autem copiis, quantas fore satis tuendis Romanis ripis arbitratur, castrisque & castellis diligentius communitis, ac præsidio firmitatis, ipse aduersus Germanos cum reliqua omni multitudine approperebat. hætenus Herodianus. Quæ luce clarius ostendunt, ab Alexandro Cæsare Marcomanos è finibus Pannoniæ tum pul- 20
sos fuisse. In quos rursus tamen, vix vigesimo elapso anno Galieni Cæsaris beneficio redire. Id quod Sextus Aurelius Victor, in historiæ Epitome his verbis ostendit: Galienus quidem in locum Cornelii filii sui, Salonianum alterum filium subrogauit, amori diuerso pellicum deditus. Saloninæ coniugis, & concubinæ, quam per pactioem concessa parte superioris Pannoniæ, à patre Marcomanorum rege, matrimonii specie susceperat, Pipam nomine. Ita igitur firmatis sedibus in Pannoniarum agro, primum omnium Aureliano se Cæsari opposuere, ut Flavius Vopiscus in eius testatur vita: Item Aurelianus contra Sarmatas & Sueuos iisdem temporibus vehementissime pugnavit, ac florentissimam victoriam retulit. Accepta est sane clades sub Aureliano à Marcomanis, per errorem. Nam dum is à fronte non curat occurrere, subito hostes erupere. dumque illos à dorso persequi parat, omnia circa Mediolanum grauiter vastata sunt. postea tamen ipsi quoque Marcomani su- 30
perati sunt. Ex quo loco colligimus, Aureliano imperante res Marcomanorum vires in Pannoniis eo vsque inauctas fuisse, ut signa infesta Italiæ inferre ausi fuerint. id quod Valentiniano primo rerum potito rursus ausi fuere. Quippe cum & multitudine paulatim succreuisent, & Romano contempto obsequio, in fines Romanos infestis signis transissent, à Valentiniano tum temporis Imperatore non solum coherciti, sed in seruitutem longe maiorem redacti sunt, multis millibus vltra Danubium transpositis. Scribit enim Marcellinus libro xvi de Constantio Cæsare locutus, nominatim: Cupiens igitur Augustissima omnium sede morari diutius Imperator, ut ocio puriore fruereetur, & voluptate, adliduis nunciis terrebatur, & certis, incusantibus Sueuos Rhætiæ, Quadosque Valeriam, & Sar- 40
maras latrocinandi peritissimum genus superiorem Mœsiam, ac secundam populari Pannoniam. Et iterum libro decimo septimo: Augusto inter hæc quiescenti per hyemem apud Sirmium nuncii graues ac crebri, permixtos Sarmatas & Quados, vicinitate & similitudine armorum armaturæque concordēs, Pannonias, Mœsiarumque alteram, cuneis incursare dispersis. Et subiiciens, tanquam digito Pannoniam superiorem monstraret: Gerebantur hæc in ea parte Sarmatiæ (inquit) quæ secundam prospectat Pannoniam, parique fortitudine Valeriam. Et rursus libro 29, Valentiniani historiam retexens: Dum hoc puluere per Mauritaniam (inquit) dux ante dictus anhelat, & Aphricam, Quadorum natio mota est, insultu repentino, parum nunc formidanda: sed in immensum, quantum ante hac, bellatrix & potens, ut indicant properata. Quoniam raptim obsessa ab eisdem Mar- 50
comanis Aquileia diu, Opitergiumque excisum, & cruenta quamplura per celeres acta procinctus, vix resistente præruptis Alpibus Iulii primicerio, quem antea docuimus, Maricco, &c. Et subdit: Et cum ad Valeriæ spacia longe remota secessissent, captorumque didicissent indicis, illinc properato pergebant gradu frendentes, hacque ex causa iugulo eius intēti, quod per ipsum circumuentum regem existimabant infontem. Hæc vero eiusmodi sunt, quæ illustri testimonio & Marcomanorum habitationem per vniuersam Pannoniam vsq; in Forumiulium demonstrant: & causas insuper declarant, quamobrè Valentinianus hanc bello nationem fuerit adortus, atque è Pannonia pro parte eiecerit. Meminit & Iordanes eius belli, libro de successionibus temporum: Germani (inquit) & Alani Gallias deprædantes, Rauennā vsq; venerunt. Græciam Gothi vastantes, Quadi & Sarmata-

tæ Pannonias inuaserunt. Sed libet plura ex Marcellino loca referre, quæ demonstrant, non solum Marcomanos in Pannonia Valentiniano primo, & eius filio Gartiano imperantibus, tenuisse: verum etiam proprium per Valeriam (hæc superioris Pannoniæ secus Drauum amnem pars erat) regnum excitasse: Sed Maximus (inquit Marcellinus) in omne auidus nefas, & genuinos mitigare nequens status, quibus præfecturæ accefferat tumor, increpabat Equitium, per Illyricum eo tempore magistrum armorum, ut peruicacem & desiderem, necdum opere quod maturari dispositum erat, consummato: addebatque, ut insolens in commune, quod si paruo suo Marcellino deferretur potestas per Valeriam, ducis munimentum absque vlla causatione conuulgeret. Vtrumque mox est impetratum. Qui promotus, profectusque cum venisset ad loca, intempestiue turgens, ut filius nullis affatibus delinitus, his quos nunquam tentare cupiditatis figmenta regionum suarum faciebant extortes, plus paulo ante inchoatum adgreditur, admissa copia rogandi suspensum. dumque Gabinium regem, ne quid nouaretur, modeste poscentem, ut adensurus humanitate simulata, cum aliis ad conuiuium controgauit. Quem digredientem, post epulas hospita-les, hospitii sanctitate nefarie violata, trucidari securum effecit. Cuius rei tam atrocis disseminatus rumor illico per diuersa, & Quados, & gentes circumlitatas efferauit: regisque flentes interitum, in vnum coactæ, misere vastatorias manus. Quæ Danubium transgressæ, cum nihil expectaretur hostile, occupatam circa messem, agrestem adortæ sunt plebem. His adde locum eiusdem autoris libro tricesimo: Agens itaque apud Carnuntum Imperator (inquit) per continuos tres menses æstiuos arma parabat, & alimenta, si qua fors secundasset, peruasurus opportune Quados, tumultus atrocis autores. Et subdit: Progressus ergo coacto gradu, in quantum res tulit, iugularaque ætate promiscua, quam etiam tum palantem subitus occupauit excursus, tectis combustis, rediit cum incolumibus cunctis, quos duxerat secum. Idem apud Acnicum moratus autumnino præcipiti, per tractus conglaciari frigoribus aduetos, commoda quærebat hyberna: nullaque sedes idonea poterat reperiri, præter Sabariam, quamuis eo inualidam tempore, adsiuisque malis afflictam. Vnde hoc, etiam si magni intererat, paulisper sequestrato, impigre motus, peragrata fluminis ripa, castrisque præsidio competenti munitis, atque castellis, Bregetionem peruenit. hæc ille. Quæ in nullam aliam prouinciam, quam superiorem Pannoniam, & præcipue Austriæ agrum quadrant. Erant enim Carnuntum & Bregetio Austriæ superioris oppida, quorum primi ruinæ in Austria inferiori, alterius vero super Comaron, notissimum regni totius munimentum, supersunt, ut postremo Commentariorum Reipublicæ Romanæ est definitum. Atqui à Carnunto hic Marcellinus refert, Merobaudem ab occasu, & ex alia parte ipsum Cæsarem, ab Acnico, cuius prope Budam vestigia supersunt, ad Quados mouisse. Quod per memorabilem illam Danubii insulam contigerit oportet, quam hodie Schutt/ ab affluentia nimirum rerum omnium, vocant. Ex quibus iam omnibus luce clarius liquet, Marcomanos Quadosque non solum in Austria inferiori in finibus Viennæ, verum etiam in Styria, hoc est Valeria veteri, tenuisse: vbi Gabinio rege quodam, imperate Valentiniano, moderabantur, cum in vicinia Romani Marcellinum ducem, utpote Valeriæ, vel tum habuerint: de quo quidem Valeriæ ducatu libro Commentariorum Reipublicæ Romanæ secundo prolixè à nobis est actum. Hic iam quæstio se offert, an post illa adhuc tempora hi populi sedes illas tenuerint. Equidem & Theodosii Honoriique ætate autores classici Germanorum in illis videntur finibus meminisse. Scribit enim autor Supplementi, Græcus, ut opinor, quod Eutropio accessit: Ita ergo Theodosius, nemine sentiente vacuas alpes intrauit, atque Aquileiam improuisus adueniens, magnum hostem ac trucem, Maximum, & ab immanissimis quoque Germanorum gentibus tributa & stipendia solo terrore nominis exigentem, sine controuersia clausit. Huc videtur alluisse Claudianus in primo Panegyrico Styliconis:

*Regia Romanis disquirat crimina carcer,
 Marcomanus Suenusq; docent: quorum alter Hetruscum
 Pertulit exilium, cum se promittet alter
 Exulis ultorem, iacuit mucrone suorum:
 Res auidi conscire nouas, odioque furentes
 Pacis, & ingenio, scelerumque cupidine fratres.*

Cæterum, ut tandem colophonem imponamus huic quartæ Marcomanorum in Pannoniis habitationi, non displicet mihi BEATI RHENANI, doctissimi viri, coniectura, in Commentariis rerum Germanicarum asserentis, Austriacos Styriosque Marcomanorum esse posteritatem. Quot ut facilius credam, inducunt me appellationes prouinciarum illarum,

rum, ut illæ ante annos quadringentos nominatæ fuere. Marcham namque orientalem maiores nostri vocabant, quam modo Austriam dicimus: & marcham Carnorum, Styriorumque, cuius portio adhuc hodie Hungariæ vicina, in ducatu iam Styriæ, vetus nomen retinuit. In der Markh/die Markhweyn/ vbi sunt ciuitates Rakhersburgum, Firstinfelda, Harpergum, vbi generosa admodum vina proueniunt, vulgo dicta die Markhweyn. Imo vernaculo sermone torum Styriæ ducatum Styremarcham nominare solemus. Ibidem & Marchburgum oppidum est, quod tamen in Commentariis Reip. Rom. à Marcianis castris deduximus. Sunt denique in hisce finibus per Styriam inferiorem, Austriamque, pleraque castra ac vici alludentes ad vocem Marcomanorum Quadorumque, Markhdorf/ Markhestayn/ Marchpach/ Quanaach/ Quacberg/ Quanahtall. Quin & marchawendorum in his finibus est, qua ex Valeria in Istriam profectio est. Istic à Buriis, tribu videlicet Marcomanorum, multa loca nomenclaturam retinuerunt: Berna, Brundel/ Burnpamerwald/ ingens nemus, quod Carniolam ab Histria separat, vbi Burni municipii rudera esse quærenda, in Commentariis Romanæ Reipublicæ docuimus, cuius meminisse Procopius in Gothica historia his verbis: Asinarius itaque, vbi in Sueuiam venit, Barbarorum contraxit exercitum. Vligifilaus vero solus in Liburniam Gothos ductabat. Qui vbi cum Romanis, apud Sardonem (id loco nomen) acie confluxisset, victi bello, ad Burnum urbem se receperunt. Et iterum: Vacarus interim Burnus genere paulo ante è vita excefferat, vir sane grauis & bellicosus. Huius Theodibaldus filius, cum Burnis suis seque quacibus Imperatori Romano statim accessit. Sed hæc hæc hactenus. Venio ad quintam Marcomanorum Quadorumque habitationem, quæ fuit in Silesia, Brandenburgensique marcha: vbi à veteribus incolis duplex adhuc Marcha, Noua & Antiqua, distinguuntur, & cuius agri incolæ in hunc vsque diem appellantur, die Markher. Ad hoc alludit nimirum Supplementum Eutropii, à Græco quodam, ut arbitror, scriptum, cum de Athilæ Hunnorum regis, illo famigeratissimo ad Rhenum & in Galliam procinctu agit: Erant siquidem eius subiecti dominio, rex ille Gepidarum famosissimus Andaricus: Walamyretiam Gothorum regnator ipse, cui tunc seruebat Nobilior, fortissimæ nihilominus gentes, Marcomani, Sueui, Quadi, præterea Heruli, Turcilingi siue Rugi cum propriis regulis, aliæque præter hos barbaræ nationes, in finibus Aquilonis commanentes. Horum omnium Athila superbus imperio, quanquam robore facile se posse adipisci putaret quod cuperet, tamen consilii astutia magis quam armorum fortitudine hostes aggredi satagebat. Quem locum fere repræsentare videtur liber Annal. antiquorum à nobis repertus, vbi eadem historia legitur in vulgari idiomate nostro in hæc verba: Da der Rhünig Est Blandern/ vnd Frankhreich gänzlich zerstört/ da kham er hin gen Eöln an den Rheyh/ vnd döttet Brsulam des Rhünigs dochter von Britannia/ mit ayndlis tausent mayden. Darnach zoch er gen Thüringen in das land/ vnd rüffet ainen hoff pey der stat Isanach genant/ vnd sendet da ain grosse menge vnd heer gen den Markhen. Ex quibus liquet, magnam Marcomanorum Buriorumque partem abductam ab Athila, sedes accepisse secus Rhenum fluium, vbi hodie est Ebersvald à Buriis denominatus, & Ardenna sylua, cum Arnberg castro, & comitatu duplici, amneque Ar, quod Aisiam irrigat ab Ariis insignita: quos Procopius Græcus autor Arborichos vocasse videtur, deprauato Germanico vocabulo. Sed libet locum inferere: In Gallia alia pleraque flumina sunt, sed Rhodanus in primis, & Rhenus, hinc defluunt, diuersa tamen & contraria ab inuicem via labuntur. Rhodanus siquidem in mare Tyrrenum exit, & in Oceanum Rhenus immittit. paludes præterea hisce in locis non pauca, vbi primitus Germani, gens barbara, habitabant: nec magni tunc primum momenti viri, qui Franci nunc vocantur. His finitimi Arborichi accolæ erant: qui cum cætera Gallia, atque item Hispania, iam pridem Romanis parebant. Post hos in orientem solem Tungri barbari sunt, qui Cæsaris AVGVSTI permissu sedes has tenuere: Et ab his Burgundiones, procul ad Notum ventum vergentes inhabitant. Sueui deinceps, & Alemanni, gens valida, liberi omnes & iam diu hæc incolunt loca. Temporis vero processu Visigothi, vi in Romanum Imperium facta, Hispanias omnes & Gallias, vltra Rhodanum flumen suæ ditioni subactas, vectigalesque redditas tenuere. Erant autem Arborichi Romanorum tunc milites, quos sibi Germani cum obediens facere & subditos vellent, ut qui finitimi essent, & pristinos vitæ mores penitus immutassent, eorum agros assidue populari, & hos copiis vniuersis inuadere: Arborichi vero, cum & virtutem præ se, & erga Romanos beneuolentiam ferrent, viros fortes eo se in bello præstiterunt. Cumque his vim inferre Germani non possent, societatem saltem ut secum inirent, & mutua inter se facerent connubia, precabantur. Quas non inuiti conditiones Arborichi mox accepere. Erant namque vtrique Christianæ fidei affectores.

Quinta Marcomanorum habitatio in marcha Brandenburgensi, secus Ogidoram flumen.

Sexta Marcomanorum habitatio in tractu Treuirensi.

Haftenus Procopius de Arborichis: hoc est, si veterem & gentilitiam linguam Teutonicam sequaris, die *Harudenrichen/ siue Arjreichen/* hoc est opulenti Harudes, siue Arij, quos posteriora secula Armoricos nominabant, qui deinceps pulsi à Francis Belgicæ littoralem oram occupauerant. Vbi Armorica prouincia constituta fuit, quam circa annum Domini noningentesimum à nato Christo, alia manus Marcomanorum, eorum qui Mertii vocabantur, adueniens, eo quod è Marcomanorum octaua habitatione longis huc itineribus aduenisset, ab usq; Cimbrica Chersoneso, infessam Nordmanniam denominauerat. Quae de re postea seorsim tractaturi sumus. Sane & in Treuirensi tractu, vt diximus, & in Brandeburgensi principatu, reliquæ ac testimonia gentis auitæ non contemnenda cernuntur. Superest adhuc in Belgis eorum finium principatus, *Marck* nomine, *das Fürstentumb von der marck* vulgo: In Germania vero inter Salam & Oderam marcha Lausnitæ, marcha Misniæ, Marsenburg & Brandeburgum, à Marcomanis Buriisque antiquis colonis denominationem retinuerunt. Vitikhindus in historia Henrici & Ottonis, hoc nomine primorum Augustorum, Marsenburiorum legionis in commemoratis finibus meminisse videtur. Adhæc in Belgicæ littorali ora, vbi cum Armoricos, hoc est diuites Arios (Marcomanorum hæc tribus erat) tum Nordmannos, eiusdem populi propagines, Marcomanorum videlicet, coluisse diximus, & Nordmanniæ vox Armoriciæque superest, & Eburonica, iustus terræ tractus, à Buriis vel Eburonibus Marcomanorum tribu vocatus. Armoricos posteritatem non semel, nec sine pernicie, Alsatia ac Heluetia sensere, imperante & Alberto, & post hunc Friderico tertio: vulgo Germani veteri voce corrupta appellabant *die Armen Jâffen*. Sed recipio me ad octauam habitationem, & penultimam, in ora Germanici maris, quæ ex Dania vsque in Flandriam excurrit: vbi Mertii, qui à sedibus vnde venerant, Norduegia videlicet, & Nordmanni appellabantur, multo tempore cum Imperatoribus, Carolo Caluo, Carolo Craffo, Arnulpho, Ludouico, Henrico primo, & Ottoni, tum vero præcipue Angliæ regibus negotium non leue facesserunt. Vnde legitur in Annal. vetustis, à nobis repertis, Pendam Martiorum regem, Osualdum Angliæ regem, quem inter Sanctos numerat, in acie victum occidisse. de quo mox Osuvi, Osvaldi filius, ultionem exigens, Pendam eundem Martiorum regem & vicit & interemit. Verba Annalium subscribam: Anno Domini **DCLIII**, Penda rex ab Osuvi rege victus est, & gens Martiorum Christiana efficitur. Anno **DCLVII**, Willihere filius Pendam rex Mertiorum effectus, regnavit annos **XVII**. Anno **DCCXXVII**, Echtenred rex Mertiorum, Romam venit ad Constantinum papam, & cum illo Offa filius Sigiheri regis, ibique monachi facti, in seruitio Dei vitam finierunt. hætenus Annales. Porro hic ille est Offa, qui in Germania haud procul ab Argentorato Schutrense cœnobium extruxit, atque ditauit: Offenburgumque vicinum oppidum à se conditum denominauit. Cæterum ab illa tempestate deleta magna ex parte Mertiorum gente altera manus Marcomanorum ex Dania (quæ adhuc hodie à veteribus incolis Dennenmarcha vocatur, & Ditmarsen, hoc est Teutonici Mertii) erupit, ac classibus in Germanico oceano inuecta, pene seculum piraticam exercuit: ac postremo Armoricam, congenitium quondam prouinciam, Rollone rege ductore occupauit, Imperii habenas Henrico primo tenente. Hanc Marcomanorum posteritatem, quia Belgicarum incolæ Franci, suo more Nordmannos à sedibus Septentrionalibus, vnde venerant, nominassent, factum est, vt antiqua voce Belgica littoralis, hoc est Armorica paulatim abolita, ea deinceps prouincia à nouis incolis Nordmannia vocaretur. Ac ne dubium vllum sit, Nordmannos eosdem illos Marcomanorum extitisse posteritatem, in antiquissimis Annalibus, Francorum historiam ac Caroli magni genealogiam continentibus, membrana longe omnium antiquissima scriptis, hæc nominatim verba excerptimus. Literas quippe, quibus sunt vsi Marcomani, quos nos Nordmannos vocamus, infra scriptas addidi: à quibus originem, qui Theodiscam loquuntur linguam, trahunt, cum quibus carmina sua, incantationesque ac diuinationes significare procurant, qui adhuc pagano ritui inuoluuntur. Et depingens illas literas, sic subdit:

Septima Marcomanorum habitatio Belgica littoralis.

Octaua habitatio Marcomanorum in Germania littoralis & Dania.

Marcomanorum habitatio in Dania.

a	b	c	d	e
Λ Use	B Byrith/	P Chen/	⊗ Thorn/	Α Ech/
f	g	h	i	k
Υ Fech/	⊗ Gibu/	⊗ Hagale/	I His/	⊗ Chilch/
l	m	n	o	p
Ρ Lagu/	⊗ Man/	⊗ Not/	⊗ Schill/	⊗ Perc.

Cæteræ literæ, in eodem antiquo codice desiderantur, & ob nimiam vetustatem legi nō possunt. Haftenus de Marcomanis, ex Germania in Daniã, & inde in Belgicæ maritimam oram

oram transmigrantibus. Vnde rursus non contenti hisce nouis quæsitis sedibus, classe, cui erant præ aliis populis assueti, nauigarūt ex Oceano in mediterraneum, Roberto quodam duce, Tancredi filio: vbi stipendio conducti, & animati ab Othone tertio eius tempestatis Imperatore, aduersus Sarracenos, qui illo seculo orbem Christianum miris affligebant modis, Apuliam & Siciliam, quas prouincias Sarracenis præripuerant, inhabitadas, autoritate etiam cum pontificis Rom. tum Imperatoris, acceperunt, à regibus ordine gentilitiis gubernati, Roberto primo, Roberto secundo, Rogerio, Wilhelmo & Tancredo. De quorum genealogiis, aliorumque, vt pote Daniæ & Nordmanniæ regum, Brandeburgensiumque veterum principum exordiis, quod superest tractaturi, ita librum hunc claudemus.

10

CATALOGVS MARCOMANORVM REGVM,
ad Albim in Boiohemio, Morauia, Austriaque regnantium, ab initio constituta Romane monarchiæ.

1 MAROBODVVS, ex Sueuorum rege primus, vt est autor Strabo libro septimo Geographiæ Marcomanos in Boiohemum traduxit, bello petitus à Tiberio Cæsare, vt scribit Tacitus Paterculus ad cuius nomen adhuc loca quædam in Bohemia alludunt, Budovviza, Budua, &c.

2 CATVALDA, ex rege Gotinorum, pulso Maroboduo (qui Rauennæ in exilio diu vixerat) Marcomanorum rex efficitur. Meminit Cor. Tac. lib. Hist. Augustæ 2.

20

3 IVBILIO, vulgo forte *der Geypl*/ ex rege Hermudurorum, qui agros in Voilandia & prope Noribergam colebant, pulso Catualda (qui exilio apud Forumiulium Narbonensis prouinciæ confenerat) Marcomanorum rex efficitur.

4 VANNIVS, autoritate Tiberii Cæsaris Marcomanorum rex constituitur. Et quadraginta per annos Marcomanis Sueuisque eodem præfuit auspicio, donec à Vandone & Sidone propriis auunculis regno pulsus, & acie victus, in Pannonia Rom. beneficio acceptis agris confenuisset. Meminit Cor. Tac. lib. 12. & Pli. lib. 3. cap. 12.

30

5 SIDO & Italus, vulgo gentilitio idiomate *der Seyß/ der Eitl* (vt nos adhuc vocamus, Sueui præcipue, *Eitelhans/ Eitlfris*) vsque ad Vespasiani imperium Marcomanis Sueuisque autoritate societateque Rom. populus præfuerunt. Meminit Cor. Tacitus libro XIX.

6 VARABERTVS, Marci Cæsaris cognomento Antonini imperio Marcomanos gubernauit: vt Hunibaldus in Annalibus scriptum reliquit. Quo tempore Marcomani à Romanis bello victi, tamen prius victores fuere, vt supra ex Luciano & Capitolino Orofioque ostensum fuit.

7 BRANDO, circa annum Domini 150, Brandenburgum ciuitatem dicitur ædificasse, quam Brennaburiorum urbem Vitikindus appellat.

8 GVNTHERICVS, & Ardericus, Diocletiano imperante, Marcomanis Sueuisque præfuerunt, vt Iornandes scriptum reliquit.

40

9 SALONINVS, cuius filiam Pipam Galienum Cæsarem sibi matrimonio iunxisse, Aurelius Sextus refert.

10 HARTOMVNDVS & Cariouistus, Tacito & Aureliano Cæsaribus auxilio fuere, aduersus Gothos in Illyrico pugnantibus, vt Fla. Vopiscus scribit. Ab eo tempore Marcomani relicti agris, pars cum Sueuis in Rhætiis, pars in Valeriam, Sauriamque Pannoniam concessere: quorum reges libro superiori explanati sunt. Qui vero in Sauria & Valeria tenuerunt, Valentiniano primo imperante Gabinium regem habuere, cuius Marcellinus mentionem facit: & Iustiniano Imperii habenas moderante, Chunimundus Marcomanis ibidem habitantibus præfuit, à Theodemyro rege Gothorum, Theoderici Bernensis patre victus. cui succedere Achiulphus, vulgo *der Nischwolf*: & Remismundus, gentilitia prononciatione nominatus *der Raumsinan*/ id est gloriosus vir. Quorum meminere Iornandes & Procopius.

50

CATALOGVS REGVM DANEMARCHORVM, qui à Mertii & Dani cognominabantur.

1 HVMELVVS, vel Humillus, multis seculis ante natum Christum Marcomanis in Dania, hoc est, Cimbrica Chersoneso habitantibus iura dedit. Vnde Amalagens, siue familia Gothorum famigeratissima processit.

2 DAN, filius Humeli, Cimbricæ Chersoneso nomenclaturam primus imposuit: cui

quia limitem regni pater commisisset, Danemarcha quoque regnum, & gens ipsa Marcomanorum primum omnium nomen accepit.

- 3 LOTHERIVS, filius Dani.
- 4 SKIOLVS.
- 5 GRAM, interficitur à Norduegis, eorumque regis Suibdagero.
- 6 HADDINGVS, filius Gram, vltus patrem, obsedit Dunam Norduegiæ ciuitatem. Quam desperans posse armis expugnare, hirundines solitas in domo quadam nidificare cepit, & illis fungos incensos alligauit. Quæ inuolantes ad tectum solitum, ignem vrbi intulerunt: quo dum miserrime combureretur, Haddingus superaris mœnibus, armatos introduxit.
- 7 FROTO, reliquit Haldanum.
- 8 HALDANVS, duos genuit filios, Rhoem & Helgonem.
- 9 RHOE ædificauit Roschild ciuitatem, interfecit ab Hodbrodo rege Suedorum.
- 10 HELGO, frater Roe, vltus fratrem, Hodbrodum interfecit, & Suediam subiugauit.
- 11 ROLFO, accepit tributum ab Atislo Suedorum rege. Interficitur in nuptiis, & Danemarchæ regnum ad Suedos transit.
- 12 BIARDO, Danemarchorum Suedorumque rex simul.
- 13 HOTBERVS, filius Atisli Suedorum regis, vtrique regno præfedit.
- 14 RORICVS, à quo Suedia defecit.
- 15 WICLETVS.
- 16 BERMVNDVS.
- 17 VFFO, subiecit Saxoniam.
- 18 DAN secundus hoc nomine, Huclerum filium progeniuit.
- 19 HVCLETVS.
- 20 FROTO secundus, Hucleri filius.
- 21 DAN tertius hoc nomine.
- 22 FRIDLEVVS subiecit Nordvvegiam, & eam in ducatus angustias redegit. Subiecit etiam Duffinam urbem.
- 23 FROTO tertius, sub Christi saluatoris nostri natiuitatem, qui defecerant, subiecit iterum Nordvvegos.
- 24 HIARVS, Frotonis filius.
- 25 FRIDLEVVS secundus.
- 26 FROTO, quartus hoc nomine.
- 27 IVGELLVS, Frotonis filius.
- 28 OLAVVS.
- 29 HEROOLDVS, Olavui filius.
- 30 FROTO quintus, Heroldi natus.
- 31 HALDANVS secundus, Haraldum secundum reliquit.
- 32 HARALDVS secundus, interficitur ab Erico rege Suedorum.
- 33 ALDANVS, frater Harald, Daniam è manibus Suedorum recuperauit: captoque insuper Erico, Suediæ quoque regnum subiecit.
- 34 VNGVINVS, tametsi Gothorum rex fuerit, testamento tamen ab Aldana rex Daniæ nuncupatur.
- 35 SIGARVS.
- 36 SIVVALDVS.
- 37 HALDANVS quartus hoc nomine, sororius Sivvaldi fuerat.
- 38 HARALDVS tertius hoc nomine, inter reges Daniæ septem annorum bellum gefit, aduersus Suedos.
- 39 OLO, ex filio Hatheri regis Norduegiæ, & sorore Harald tertii, fit rex Danemarchorum, Haraldo sine liberis extincto.
- 40 EMIVNDVS, filius Olonis.
- 41 SIVVARDVS secundus, cuius sororem Gotharius rex Suediæ coniugem duxerat: quo tempore Saxones Daniam, Suedi Schonlandiam depopulati sunt.
- 42 BVCHLVVS, frater Sivvardi.
- 43 IARMERICVS, filius Sivvardi, interfecit Gotharum Suediæ regem: recepit Iudlandiam à Saxonibus occupatam, & Schonlandiam à Suedis infessam.
- 44 BRODARVS, filius Iarmerici.
- 45 SIVVALDVS.
- 46 SNYO, filius Sivvaldi, vxorem duxit filiam regis Gothorum. Sub hoc exonerata multi-

multitudine gentis, Longobardi egressi sunt, & ad Danubium peruenerunt, contraque Herulos feliciter pugnarunt, Iustiniano imperante.

- 47 BIOR.
- 48 HARALDVS hoc nomine quartus.
- 49 GORMO.
- 50 GOTRICVS, floruit tempore Pipini regis, qui Caroli magni pater fuerat. Subiugauit Frisiam & Saxones.
- 51 OLAVVS secundus.
- 52 HEMINGO, Olavi secundi filius.
- 10 53 SIVVARDVS, ex Suediæ rege postulatus in regnum Danemarchorum, eo quod Gothici superioris gener esset.
- 54 REGNERVS, filius Sivvardi, homo libidinosus, procreauit multos filios. Quorum Boiorneum regem creauit in Nordvvegia, Ericum in Suedia.
- 55 SIVVARDVS quartus hoc nomine, Regneri filius, rex Danemarchorum constituitur à patre. à sacris vndis purgatur sub Ludouico Pio.
- 56 ERICVS secundus, & Haraldus quintus, filii Sivvardi, qui primus Christum cepit agnoscere: Frisæ præses à Ludouico Pio constituitur.
- 57 ERICVS tertius, nepos Regneri, familiæ suæ, antiquioris illius inquam, vltimus, defecit à fide Christiana: ad quam tamen iterum persuasus rediit per Anscarium Hamburgensem præfulem.
- 20 58 CANVTVS, filius Eri, rursus à fide defecit: & mansit in cultura dæmonum vsq; ad mortem.
- 59 FROTO, quintus hoc nomine, ad cognitionem Christi iterum reducitur.
- 60 GORMO secundus, Frotonis filius.
- 61 HARALDVS sextus, piissimus, & longe Christianissimus rex erat.
- 62 GORMO tertius hoc nomine in Danemarchomans, tempore Henrici primi, defertor saluberrimæ doctrinæ Christi, bello petitur ab Imperatore Romano, partim oblatrocinia, partim vero quod fidem exuisset. Quo tempore in parte Daniæ armis comparata, Marchiam Schlesiensem Henricus primus constituit, dato comite siue duce limitaneo, qui Romani Imperii fines tueretur: quem tamen per insidias illico Dani trucidauerunt.
- 63 HARALDVS septimus, filius Gormonis, vna cū filio Suenone se Othoni primo subiecit, & fidem Christi iterum amplexatus est. Quorum Suenonem Imperator Romanus ex sacris vndis suscepit, & composito nomine Suenothonem vocauit.
- 64 SVENOTHO, Harald septimi filius, defecit rursus à vera Christi doctrina, propter quod cum Germanos vltiores timeret, fossam duxit, ac vallum à Slesuico vsq; ad mare, quibus murum posterius & propugnacula Vualdemarus rex adiecit. Bellageffit cum Vuendis, & Erico Suedorum rege: à quorum primis ter captus, magno se ære redemit: ab altero vero omnino regno exutus, exul in Scotiam fugit. Vnde tamen rursus Erico victore mortuo, in paternum regnum rediit: ac factorum pœnitentia ductus, opera Adelhardi Hamburgensis episcopi, Christi rursus se iugo submisit. Et ab eo tempore, ne iterum ex occasione aliqua Dani defecere à fide possent, Adelhardus episcopus in Danemarchia aliquos ordinauit, Popponem in Arns, Haricum in Schlesiico, Resdagum in Rippa, & Gerbrandum in Roschkhild.
- 65 CANVTVS, cognomento Magnus hoc nomine secundus, quinque imperio suo regna subiecit: Nordvvegiam, Suediam, Nordmanniam, & Angliam. Ex Gemilde Henrici quarti filia progeniuit filios, Haraldum regem Angliæ, Suenonem regem Nordvvegiæ, & Canutum regem Daniæ.
- 66 CANVTVS, tertius hoc nomine Daniæ rex, mortuo Suenone fratre Nordvvegiæ quoq; regnum possedit. contra quem magnus quidam electus, paciscitur, vt qui alterum superuixisset, vtriq; regno præflet.
- 67 MAGNVS, rex Nordvvegiæ, factò (vt diximus) conuentu & pacificatione, rex Danemarchorum efficitur.
- 68 SVENO hoc nomine inter reges Daniæ tertius, filius sororis Canuti, Magno sine liberis mortuo, succedit in regnum Danemarchorum, à Nordvvegis interfecit.
- 69 HARALDVS octauus, Suenonis filius.
- 70 CANVTVS quartus, Harald octaui frater germanus, Suenonis tertii filius instituerat bello ad fidem Christi perducere populos orientales coterminos, Estones, Curates & Sambones. sed nihil effecit. interficitur postremo à Iudlandinis.

71 OLAVV tertius hoc nomine, filius seu frater Canuti, inter initia regni vitā cum morte commutauit.

72 ERICVS quartus, frater Olauitertii, in peregrinatione Hierosolymitana obiit.

73 NICOLAVS filius Suenonis superioris natu minimus, ex filia regis Suediæ Magnū procreauit, Suediæ regem.

74 ERICVS quintus, contra Nicolaum electus, partem regni occupauit. interficitur in bello intestino.

75 ERICVS sextus, ex profapia magni Erici fuerat.

76 SVENO quartus, Erici quinti filius, contra quem electus Canutus quintus Nicolai regis nepos, occupauit Iudlandiam. Itaq; cum intestinum bellum diu hoc regnum haberet, ad postremum victoriam reportauit Sueno, pulso Canuto. Qui profectus ad Fridericum primum Cæsarem ex cognomento Barbarossam, Suenonem criminabatur. Qui vocatus ad Curiam Mersenburgensem, iudicio principum regnum retinuit: ita tamen, q̄ Romano illud imperio subiectum esset, & Canuto vt duci Seelandia cederet, regno subdito. Cæterum Canutus dum noua bella ciuilia molitur, à rustico, cuius vxorem amauerat, interficitur. Huius tempestate pontifex Romanus legatum misit in Norduegiam, ac nouam archiepiscopalem cathedram erexit in Trudhaym.

77 WALDEMARVS cognomento Magnus, ob excellentiam rerum gestarum, ab Henrico sexto regni sui quam vocant Inuestituram apud Mediomatrices accepit, circa annum Domini 1161. Armis ad fidem Christi coegit Vuendos Herulos & Rugos, demolitis eorū ciuitatibus ac munimentis, Sueryn, Rostokh, Makhelburg, Raczenburg, Vuollogast, Offne, Demnia, & in Rugia insula Archon & Careut: quæ magna ex parte in hodiernum vsque diem desolata iacent. Quæ loca cuncta multo tempore sub Danorum obsequio fuerant, donec iugo excusso reliquæ Rugorum & Vuendorum suos iterum habere principes cœpissent, qui modo Machelburgi duces, Pomeranorumque principes appellantur. Præterea idem Vualdemarus magnus promotis armis, in terram penitiorē delatus, Iulinum & Stetinum, magna emporia veterum, expugnauit. Et nisi morte præuentus fuisset, Wendos omnes, eorumque finium populos in ditionem suam redegisset: licet Boguslaus & Cazimyrus, auxilio Henrici Leonis Saxonum ducis, fortiter diuq; nequicquam resistissent. Videtur autem hos omnes labores suscepisse, partim vt Christo lucrifaceret gentiles, partim vt maris atrocitiam tolleret, quæ à barbaris nunquam non commitebantur.

78 CANVTVS hoc nomine quintus, filius Vualdemari magni, anno Domini 1171, viuo etiam dum parente, corona regni redimitus, cum mortuo patre obsequium Imperio recusaret, Friderici ea tempestate hoc nomine secundi Cæsaris instinctu Schonlandini à Dania defecerunt, & Pomerani Rugiam Danis ademerunt. Huius ætate, circa annum incarnationis Domini 1200, Lubecum exordium sumpsit.

79 WALDEMARVS secundus, Canuti quinti frater germanus, mortuo Canuto in regnum Danemarchæ successit, ab archiepiscopo Lundunensi coronatus. subiecit suo imperio proximas Imperii ciuitates, Lubecum, Hamburgum, & Holsteyn: pro quibus cum Danis diu bello contendebat Otto quartus Imperator. Hunc porro Henricus comes à Schvieryn, in publicis comitiis captum, in castrum suum Danneberg abduxerat: nec antè dimiserat, quam 45000. marchas argenti numerasset. Amisit denique is Lubecum urbem, cum tota prouincia Noralbingorum, anno currente à nato Christo millesimo ducentesimo quadragesimo secundo. Et ex eo tempore Lubecum Imperialis vrbs esse cœpit.

80 ERICVS, septimus hoc nomine in regno Danemarchæ, filius Vualdemari secundi, parenti in regno successit, fratri Abel ducatu Schlesuicensi permissio. à quo per insidias captus, & capite plexus, in que mare demissus, periit, circa annum incarnationis Domini 1250. Is Lubecum ad ditionem suam cogere armis nitēbatur, sed frustra. nam Lubecenses castrum Seklar, præcipuum eius belli munimentum destruxerant.

81 ABEL, Erici septimi frater germanus, in bello aduersus Frisios periit.

82 CHRISTOPHORVS, frater Erici, & Abel minimus natu. Is Vualdemarus nepotem suum ex fratre Abel, ducem Slesuicensem creauerat: qui habebat in matrimonio sororem Gerhardi & Ioannis comitum ab Holstain, cum quibus Christophorus rex bellum gesserat, quod mortuo ex fratre nepote Vualdemaro, filium relictum Ericum priuare ducatu Slesuicensi conarentur. In quo bello victus & captus, obiit anno 1268.

83 ERICVS octauus, filius Christophori regis, bellum gessit victor cum Vualdemaro duce Slesuicense: occiditur à propriis ministris, anno 1286.

84 ERICVS nonus, octauus filius, habuit in coniugio filiam Birgerii regis Suediæ. quæ etiam auxiliis profectus est contra fratres Ericum & Vualdemarum, qui cum in captiuitatem adseruerant. adiecit regno Laland, & factus est Labecensium aduocatus. obiit anno Domini 1321.

85 CHRISTOPHORVS secundus, frater Erici, & vterinus frater Ioannis comitis ab Holsteyn: Rugiam, extincto semine illius principum, Daniæ coniunxit. Idem Rostockh feudo contulit ducibus à Mekhlburg. obiit anno 1333.

86 WALDEMARVS tertius, Christophori secundi filius, Othoni fratri contulit Iudlandiam. Bello decertauit cum Gerardo comite ab Holsteyn: à quo captus, magno vix ære liberatur. Gessit & alia duo infeliciter bella: vnum aduersus Vualdemarum Slesuicensem ducem: in quo denuo captus, multa cogitur Slesuicensibus priuilegia confirmare. alterum quoq; aduersus maritimas Germaniæ ciuitates pari infelicitate gessit, amisso Copenhagenagio metropoli, & Schonlândia insula: qua cedens, redditus annuos xvi spacio annorum victoribus permittere coactus est. Obiit anno Salutis nostræ 1375.

87 OLAVS tertius, nepos Vualdemari ex filia locata Aquino Norduegiæ regi opera matris, adhuc in pueritia constitutus in regem Daniæ assumitur: licet Albertus dux Meklaburgensis interea pro Henrico filio insisteret, & armis etiam atque vi in regnum illum intrudere conaretur. Sed retinuit tamen mater filio regnum in potestate, vñ auxilio comitum ab Holsteyn: quibus pro remuneratione ducatum Slesuicensem concessit. Gessit bellum mulier pro filio, tutrix aduersus Albertum Suediæ regem: quem postremo etiam cum filio cæpit. itaq; domina effecta trium amplissimorum regnorum, Daniæ, Suediæ & Norvuegiæ, cum Olaus filius, cui regna procurauerat, immatura esset morte sublatus, ne destitueret successione nobilem profapiam, Ericum Pomeranorum ducem adoptauit, anno Salutis 1411.

88 ERICVS, decimus hoc nomine Denemarchorum rex, ex duce Pomeranorū per adoptionem admissus, & Olao à matre susceptus, in administratione trium amplissimorū regnorum, Daniæ videlicet, Norduegiæ & Suediæ, bellum primum gessit cum comitibus ab Holsteyn, propter Slesuicensem ducatum, in quo Iudlandia à comitibus occupatur, qui auxilio principum Brunsvicensium, & Luneburgensium, ciuitatumq; maritarum, & naues & multa cleinodia regi abstulerunt, etsi ducatum Slesuicensem rex comitibus præripuisset. In hoc bello arbitri ac iudices auctoritatem suam interposuerunt, Sigismundus Cæsar, & episcopus Lubecensis: quorum iudicio Iudlandia regi adiudicatur. Itaque tanquam curis omnibus perfunctus in terram Sanctam proficiscitur: vbi à Thureis exploratus capitur, & magno vix ære patroniq; diligentia redimitur. Quo ex periculo exemptus, cum domum reuersus Holsteynenses contumaces inuenisset, nouū bellum exardescit. In quo comites auxilio Hamburgensium Glambekh castrum regium expugnant. Et dum alterum obsident Flensburg nomine, Henricus comitum alter interficitur: alter bello superstes, Adolphus nomine, fœdere inito cum maritimis ciuitatibus Hamburgensibus, Lubecensibus, Luneburgensibus, Rostocensibus & Sundenibus, bellum renouat: cōsertoq; prælio cum rege Erico, anno Redemptionis nostræ 1428 vincitur, etsi Flensburgum occupasset. His gestis, pax constituitur comite & ciuitatibus sumptum belli exoluentibus. Contra eundem Ericum porro seditionem in Suedia quidam Engelbertus mouit tantum, vt nisi Engelbertus idem fuisset occisus, Suedia à Dania defecisset. Itaque pertæsus tot laborum Ericus, postremo regnum resignat Christophoro duci Bauriæ, ex sorore nepoti.

89 CHRISTOPHORVS hoc nomine in regno Daniæ tertius, ex duce Bauriæ in regem Daniæ à superiore Erico postulatus, vt susciperet regnum à Friderico tertio Imperatore, & auunculis ducibus Bauriæ, vix persuadetur. Ingressus itaq; regnum auxilio maritarum ciuitatum, anno Domini 1445, apud Copenhagen cum Dorothea marchionissa Brandeburgensi nuptias celebravit. quibus perfectis, traiiciens in Suediam, naufragium passus, magnā fecit iacturam, amissis multis millibus aureorum. Obiit postea sine hærede anno currente à nato Christo 1448.

90 CHRISTIANVS, comes ab Oldenburg & Delmenhorst, opera auunculi Adolphi ducis Slesuicensis, in regem Daniæ & Norvuegiæ eligitur, Suedis proprium sibi dōminum adsciscens, Carolum videlicet quendam, filium Canuti equitis: à quo non multo post desciscens, Daniæ se coniungunt. Christianus igitur, vt nihil non sibi suffragaretur, viduam Christophori regis relictam Dorotheam Brandeburgensem vxorem duxit. Ex qua tulit Fridericum & Ioannem filios. Idem mortuo postremo duce Slesuicensi, Adolpho nomine, ducatum regno coniunxit: & comitatum Holsteyn certa summa pecuniæ

vendidit comitibus à Schuenberg. Ducatum vero Slesuicensem contulit Gerardo fratri germano. Porro Christianus rex multa bella, varia fortuna, cum Suedis, qui defecerant, gessit. Cumq; fratrem suspectum haberet, eundem ducatu pepulit: quem, adiunctis dominiis Stormar & Dietmarfar, autoritateq; Friderici tertii Imperatoris, Ioanni filio contulit, eundemque in regem coronari fecit: data illi in matrimonium filia Saxoniae electoris, anno labente à nato Christo 1478. Cōstituerat subiugare & Homburgenses & Lubecenses, atq; archiepræsulis Bremensis ditionem occupare: sed cum nihil posset, obiit anno Domini 1481.

91 IOANNES filius Christiani, ex duce Slesuicensi rex à patre declaratus, cum Fridericus frater Norduegiam gubernandam accepisset. Huic Ibarus quispiã tradidit Gotlandiam, cuius auxilio regnum Suediae subiecerat, multis seditionibus implicium regnum. Quod fratri Daniae regi relinquens, belli perpetui simul fomitem dedit. In quo capta regina Stokholmi, vix tandem opera Raymundi legati Romani liberatur. Quam iniuriam vlturus maritus, cum quinquaginta millibus Suediam adgreditur: sed re infecta cedere cogitur, & paulo post rebus humanis eximitur.

92 CHRISTIERNVS filius Ioannis patri succedit, patruo Friderico in ducatu Slesuicensi ac comitatu Holstajn manente. Is ducta in vxorem Elisabeta, Caroli quinti & Ferdinandi Caesarem sorore, Philippi nempe Austriae archiducis filia, cum suis grauior paulo videretur, seditione primorum regno pellitur, nostra memoria. Et cum ab exilio armata manu recipere regnum conaretur, capitur à Danis, & obiit in captiuitate anno Domini 1533.

93 CHRISTIANVS, Friderici ducis Slesuicensis filius pulso Christierno à Danemarchianis in regem postulat, vt sanguine proximus. Qui Suediae regno Gostauo cui-dam concessio, libere foeliciter & in pace in hanc vsque diem Danis atque Norduegis praest.

CATALOGVS REGVM NORDMANNORVM
& Merciorum, vnde postea Sicilia & Apulia reges.

1 SVVIBDIGERVS Nordmannus, in regno Norduegiae adhuc praefuerat, multis seculis ante egressum gentis eiusdem. vincitur acie ab Hattingo Danorum rege. Porro sunt in Norduegia cathedrae episcopales posterius, vbi eius incolae Christum agnoscere ceperunt, constitutae: Trundhaym, Samaria, Bergen, Salczburg, Kunigsperg, Stoffanger. Salczburgi & Congellae celebrae emporia sunt. Caetera regni munimenta sunt, Rochus, Vuardhus, & Rarn.

2 GEVVARVS.

3 HOTHERVS.

4 COLLERVS.

5 GOTTARVS.

6 KOLLERVS secundus.

7 HELGO.

8 PENDAM, rex Merciorum primus egressus infulam, cum exonerata suorum manu, S. Osvualdum Angliae regem victum occidit: cui vicem reddens filius Osvualdi, Osvuii nomine, Pendam vicit, & ad Christi fidem coegit, anno 653.

9 WILHERE, rex Merciorum, floruit anno 658. regnavit annis 17. Cuius filius Echtenved, cum Offa filio Sigiheri regis Romam profectus, à Constantino papa de tonsura monasticen profiteri ceperunt, anno currente 727.

10 HASMVNDVS, sub quo tertio Nordmanni Germaniae Galliaeque cogniti sunt, cum infulam, vt multitudinem exonerarent, Longobardorum exemplo fuissent egressi, oramque Oceani Germanici depopularentur, latrociniis tamen magis quam iusta acie.

11 GOTTO, anno floruit 800.

12 GOTOFRIDVS primus sub Ludovico Pio, oram maritimam Armoricae Britanniaeque obiectam, infestam reddidit, & vsque ad Andegauensem urbem excurrit.

13 HATTINGVS, imperante Ludouico secundo, Caroli magni filio, vsque in Galliam Angliamque & Belgicam latrociniatus est, & in Oceano & in littore Belgico, Frisioque: in Saxoniamque excurrans, & postremo ad Ligerim amnem vsque in Galliam penetrans, multa Christianorum millia trucidavit, regnante in Germania Ludouico secundo, & anno à nato Christo 880. Quem ex Galliae finibus pepulere Carolus Caluus Francorum, & Sa-

& Salomon Britonum, reges. Accepit tamen Frisiam possidendam Caroli Calui autoritate. meminit Regino Prumiensis.

14 GOTOFRIDVS, imperantibus Carolo Crasso, & post eum Arnolpho, cum ingentibus copiis terra marique erumpens, vniuersam Belgicam depopulatus: Treuirensis ciuitatem, Metensem ciuitatem, Tungros, Cameracum: Attrebatensium coloniam, & Ambianum destruxit. victus ad postremum ab Arnolpho Imperatore, sacrisque vndis perlutus, Christum, cognoscere cepit, cum Neustriae agros à Carolo tertio quondam concessos Imperator Arnulphus Nordmannis confirmasset. Quo loco Nordmanniae postea regnum & inde ducatus cepit, vbi apud Romanos quondam Armorica, & (vt dictum est) apud Francos Neustria fuerat.

15 TANCREDVS cognomento Magnus, Rollonem filium reliquit.

16 ROLLO, à fide Christi iterum defecit, ac depradari iterum fines proximos ex Neustria cepit. Quem Ludouicus postremus Arnolphi filius, & Henricus primus auceps cognomento, aliquot bellis compefecerunt, & ad Christi religionem reduxerunt: in sacris vndis, pro Rollone barbaro nomine, Roberti vocabulo indito. Is progenuit Wilhelmum ducem Nordmanniae, Bernhardum comitem, & filiam quae nupsit Vuilhelmo comiti Aurelianensi.

17 WILHELMVS, religiosus admodum princeps, in noua Nordmannia in Neustria excitata floruit, anno Domini 943. Othone primo imperante, & quo tempore in Norduegia natali solo post Aquinum Haraldus regnabat. Is vero ex Blanca Franciae regina multos filios procreauit, Drogonem, Richardum, Gotofridum, Manfredum Rogerium, Gisolphum, Gunfredum, Vuilhelmum cognomento Ferebach, & Robertum Visgardi.

18 GVNFRVDVS, circa annum Domini 974, egressus cum classibus Galliae oram, vt scilicet exoneraret multitudinem, in Hispaniam appulit: vbi cum sedes quaereret, à Raymiro tertio rege Legionis, & Sanctio Gundissaluo Castellae comite repulsus, redire in patriam cogitur. Porro quinam in Armorica secuti sunt, nondum deprehendi. Sanè post annum millesimum in tria stemmata ac tres distinctas lateque dissitas prouincias ges Nordmannorum discinditur, vnde videlicet Angliae reges, Siciliae reges, & Nordmanniae duces, Flandriaeque comites prodierunt.

NORDMANNIAE
Principum stemma.

ANGLIAE RE-
gum stemma.

SICILIAE ET
Apulia regum stemma.

1 ROBERTVS, cognomento Visgardi, genuit Richardum, Vuilhelmum, & filiam Stephano regi Hungariae nuptam.

2 WILHELMVS, circa annum Domini 1070 coniugem accepit Mathildem, Balduini ex cognomento Mitis Flandriae comitis filiam, qui postea rex quoque Angliae fuerat, & reliquerat 3 filios, Vuilhelmum Henricum ac Robertum.

3 WILHELMVS secundus, superiorum filius, Richardum filium genuit.

4 RICHARDVS dux Nordmanniae 3 filios tulit, Richardum secundum ducem Nordmanniae, Rogerium comitem Siciliae, & Rubertum Apuliae comitem.

5 WILHEMVS tertius hoc nomine, Nordman-

VVILHELMVS, filius Roberti Nordmanniae principis, ex Angliae regis vltimi nata deficienti stirpi veterum Angliae regum succedit, circa annum Salutis 1080.

VVILHELMVS, secundus, superioris filius, patri in regno succedit.

HENRICVS, frater Vuilhelmi secundi, & primi filius, ex Mathilde Scotiae regis filia Henricum secundum progenuit. Porro in Anglia subiecerat sibi Italorum reliquias, in Norduallos, Soutuallos, & Westuallos diuisas: qui omnes populi in prouincia tenent, quae Vuallia nuncupatur: id est, Italia.

HENRICVS secundus Hiberniam comparauit, & Occiduas insulas subiecit sibi,

TANCREDVS, rex vltimus Nordmanniae, duodecim filios procreauerat: quorum Robertum, cum caeteros in comitatus distribuisset, cum parte populi ad nouas quaerendas sedes emisit. Erat autem ex filiis vnus, qui mansit dux Nordmanniae, Richardus nomine.

ROBERTVS Tancredi regis postremi Nordmannorum filius, quem diximus à patre emissum esse ad nouas quaerendas terras, classe instructa cum multis millibus suorum constituerat in Asiam nauigare, Christianis qui ibidem à Soladino premebantur, Gotofrido Bulonienfi rege Hierosolymitano defuncto, opem laturus. Ibi in itinere rogatus à Pontifice, & Italiae pro-

niæ dux filius Roberti superioris, & nepos Wilhelmi primifuerat. Expellitur ex ducatu Nordmanniæ ab Henrico Angliæ rege, patruo suo, post obitum Caroli Flandriæ comitis, creatus Flandriæ comes à Franciæ rege: sed dum prouinciam exactionibus grauat, pellitur è comitatu, successore Theoderico Alfatia landgrauio, de stirpe comitum ab Egeshaym. Cui cum se Wilhelmus cum exercitu opposuisset, interficitur ad oppidum Alst, sagitta: anno Salutis 1128. Porro Nordmanni ab anno Domini 920, vsque ad annum prædictum 1128, rerum in Armorica, hoc est littorali Belgica vsque Britanniam potiti fuere, duorum seculorum spacio: post quæ tempora præda facta Francis Angliisque, in hanc vsque diem ab vtriusque possidetur. Possidet namque adhuc Anglus in ea prouincia Cales, Bononiam, S. Thomam, Nouũ portũ, & alia pleraq;

EDVARDVS, tertius in hac stirpe, Philippum regem Franciæ in mari vicit, 30. millibus Gallorum cæsis. postremo regem quoque ipsum prope Cales cæpit, & ipsum & posteros Angliæ tributarios fecit: qua de re adhuc contenditur inter duo regna ista. atque ab eo tempore, quod fuit 1308, & Gallia siue Franciæ insignia, Angliæ reges suis coniunxerunt.

HENRICVS, quartus hoc nomine in Anglia, stirpis Nordmannorũ ex comite Herefordiæ rex creatur, & Henricum quintum reliquit.

HENRICVS quintus, filiam Caroli regis Franciæ duxit vxorem: apud quem Parisiis quoque diem suum obierat, anno 1424. cum confecto Nordmanico bello, Rothomagum Armoricæ veteris urbem ditioni suæ subiecisset.

HENRICVS sextus, quinti filius, amisit non solũ Nordmanniam, sed regno quoque Angliæ pellitur, moriturque in exilio apud auum maternũ in Gallia. cuius frater Eduardus quartus pro eo regnare cæpit.

EDVARDVS quartus, Henrici sexti frater germanus, tertio fratri Richardo moriens regnum reliquit.

RICARDVS secundus hoc nomine in hac prosapia, vt tutor, filios Eduardi fratruales occidit.

HENRICVS septimus, filius sexti, expulsi quondam, cæteris omnib. superstes, paternũ regnum recepit, Richardo tyranno quodam interfecto. Gessit bellum victor cum rege Gallia, partim propter vetus tributum, partim etiam

bi & Nordmanniæ partẽ, & Vascones habuit vectigales. interfecit ad postremum S. Thomam Cantuariensem. genuit Richardum.

RICHARDVS, anno Domini 1181, cum Philippo rege Franciæ ad terram sanctã profectus, quod ibi Lupo Austriæ duci iniuriam intulisset, in reditu capitur, ac magna vi pecuniæ mulctatur, ac mœnib. Viennam nouis circumdare cogitur. reliquit Ioannem filium.

IOANNES, graui bello pressus à Ludouico Gallia rege, ne expelleretur, Romano pontifici & eius successorib. quotannis 70. marcas auri promisit, perpetuũ tributum. genuit Henricum tertium.

HENRICVS III. floruit anno 1208, & Eduardũ tulit.

EDVARDVS, expulit ex insula Iudæos, & Scotos vicit, 60 millibus interfectis, anno 1272.

EDVARDVS secundus, prioris filius, Eduardum tertium genuit.

ceribus, Sarracenos ex Sicilia & Apulia eiecit, qui ab Ottonibus vsque eas terras seruitio presserant. Itaque & Pontificis autoritate, Italiæque principum voluntate primus suæ familiæ Sicilia princeps declaratur, relictis trib. post se filiis, Richardo, Roberto, & Rogerio.

ROGERIVS, à patre Sicilia comes cõstitutus, Rogerium postea Sicilia regem genuit.

ROGERIVS secundus, primus Sicilia rex coronatus, ex filia Ruperti comitis Flandriæ Vuilhelmum regem progenuit, cognomento Magnum, Tancredum tyrannum: & vnicam filiam, locatam Chunrado filio Henrici quarti Imperatoris: qui aduersus patrem, antefratrem Henricũ quintum, sublatus fuerat à Papa.

TANCREDVVS, hoc nomine tertius in stirpe, genuit Chunradũ, & Vuilhelmum illegitimum.

WILHELMVS cognomento Magnus, Rogerii regis filius, & Tancredi tyranni frater germanus, vnicam modo filiam reliquit Constantiam nomine, quã Romanus pontifex Henrico sexto Cæsari, Friderici primi ex cognomento Barbarossæ filio, nuptui tradiderat, matrem Friderici secundi regis Sicilia, & post Imperatoris. Vnde iure ac nomine deuoluto regnis Sicilia atque Apulia ad Principes Sueuię, non solum Henricus sextus, eiusque frater Philippus, atque Fridericus II. filius, Sicilia se reges atq; Apulię scriptabant, verum etiam qui secuti sunt, sui generis postremi Chũradus & Chunradinus, reges Sicilia atq; Apulia extiterunt. Quib. extinctis, ad Gallos, & à Gallis ad Arragones, ab his vero ad Austriæ archiduces ius regnorum Sicilia atque Apulia deuolutum est.

ob matris hæreditatem, quæ Caroli Franciæ regis nata fuerat. In eo bello totam pene Galliam, Aurelianis exceptis, Anglorum imperio subiecit, circa annum Salutis nostræ 1428: interfecto Ludouico duce Aurelianensi, & Carolo nepote eius capto. Et nisi Romanus pontifex partes suas interposuisset, actum foret de Franciæ regum prosapia.

HENRICVS octauus vsque ad nostra secula vixit, & Eduardum quintum progenuit, superiori anno veneno sublatus. De cuius vita ac facinoribus nemo est qui nesciat: ideo scribere superfedeo.

Porro, vt quamobrem Marcomanorum posteritas Nordmannorum cognominata fuerit, Lector intelligat, arbitrator factum id fuisse, vt quod discrimen Gothis ex diuersitate sedium in oriente & occasu accesserit, Marcomanis siue Danemarchinis populis illis à Septentrionis plaga, scriptores Annalium addiderint. Sic namq; nõ dissimili ratione Luitprandus Ticinensis Russos, hoc est Roxalanos, Nordmannos videtur appellasse, libr. 5. cap. 6. in hæc verba scribens: Gens quædam est sub Aquilonis parte constituta: quã à qualitate corporis Græci vocant Russos, nos vero à positione loci vocamus Nordmannos. Lingua quippe Teutonum nord Aquilo, man autem mas seu vir dicitur. Vnde & Nordmannos, Aquilonares homines dicere possumus.

GENEALOGIA MARCHIONVM MERCIORVM siue Brennaburiorum, qui posterius Brandeburgenses cognominati fuere. Quorum sunt initia à comitibus de Soluedel & Balenstad, à quibus posterius processere comites ab Anhalt & Lavuenburg.

1. HENRICVS, interfuit ludis Martialibus ab Hærico primo apud Magdenburgum celebratis, anno Domini 938: Post quem, vnius seculi huius nobilis prosapia principes desiderantur.

2. OTTO, ex Elica ducissa Luneburgi Albertum reliquit, & Elkam comitissam de Vuesterburg. fuit autem Elica ex sorore Colomanni regis Hungariæ nata.

3. ALBERTVS, comes à Balenstad & Anhalt, marchio Brandeburgensis siue Merciorum, Chunrado tertio imperante floruit, circa annum Domini 1140, qui ex Sophia comitissa à Rheynekh genuit Sigefridum archiepiscopum Moguntinum, Ottonem marchionem Brandeburgensem successorem, Albertum marchionem, Bernhardum comitem ab Anhalt, à Friderico primo inauguratum in electorem Saxonie: Hermannum comitem de Balenstad, & Elkam comitissam ab Osterburg. Quorum reliquere Hermannus, circa annum Salutis humanæ * Sigefridum comitem. Albertus Hedvigen genuit, Ottoni Misniæ marchioni collocatam. Porro familiam retinere Otto & Bernhardus, & in duo stemmata diuiserunt, marchionum videlicet Brandeburgensium, & comitum ab Anhalt & Leuenburg.

Prosapia ex primis Brandeburgiis

MARCHIONVM COMITVM AB ANHALD ET ASCANIA, unde duces Saxonie Electores, principes de Leuenburg, & comites de Bernburg processere.

4. OTTO, secundus huius nobilis prosapia, ex comitissa de Henneberg Albertum secundum reliquit.

5. ALBERTVS hoc nomine secundus, floruit circa annum Domini 1175, & genuit Ottonem tertium.

6. OTTO tertius hoc nomine in stirpe, ex Mechtild comitissa Olfatiæ Ioannem marchionem Brandeburgensem procreauit.

7. IOANNES, duas cõsecutus vxores, Reginã Daniæ, & Mechtildem Alberti du-

BERNHARDVS, filius Alberti comitis de Balenstad, & Soluedel, siue Saltzuedel, marchionis Brandeburgensis frater germanus. Qui patri scilicet in electionis prærogatiua successerat, à Friderico primo Imperatore, cum is Vuelphones & in Bauaria & in Saxonia exauctorasset, ex comite ab Anhalt & Lavuenburg, suæ familiæ primus dux & elector Saxonie creatur. Ex Iuditha sorore Vualdemari magni Daniæ regis, Albertum ducem & electorem Saxonie procreauit, & Henricum comitem ab Anhalt, dominũ à Bernburg, Ascania & Vuolp.

DUCES SAXONIAE COMITES AB ANHALD BERNBURG, ASCANIA & VUOLP.

ALBERTVS, primus in hoc HENRICVS, comes ab Xx 4

ducis Saxonie natā. ex quibus multos liberos suscepit, Ericū archiepiscopū Magdenburgensem, Hermannū præfulem Munsterburgensem, Ottonem cognomento Longum marchionem Brandeburgensem, Chunradum marchionem Brandeburgensem, Albertum tertium, Ioannem secundum, & Helenā Theoderici Misnie marchionis coniugem. Is Ioannes emporium apud Francofurt Oderę primus constituit, anno 1253.

8 OTTO quartus, ex cognomento Longus, Ioannis primi filius, ex Petriſſa Bohemie regis filia procreavit Albertum marchionem Brandeburgensem, Hermannum, & Ottonem: quorum Albertus ex Sophia marchionissa Misnie nihil genuit, neq; Otto ex comitissa Hennebergensi aliquid tulerat. Hermannus filium reliquit, cui Albertus Austrie dux, Rudolphi Cæsaris filius, natam locauerat, & filiam, nuptui traditam comiti cuidā ab Henneberg.

9 CHUNRADVS, Ottoni fratri in electura Brandeburgensi successit, & ipse primus Ioanis filius erat. Is ex Sophia regina Danię procreavit Chunradum tertium, Ioannem tertium, Vualdemarum, Goldemarum, & Agnetē Ottonis dicis Brunsvuicensis coniugem.

10 WALDEMARVS, siue Goldemarus, Rudolphum comitem Habsburgensem in Cæsarem elegit, anno Salutis 1274. reliquit duas filias, Helenam ducissam Brunsvuicensem, & Catharinam Luneburgensem.

II CHUNRADVS, frater Goldemari, filius Chunradi ex Gertrude postremi burggrauii Norinbergensis filia, genuit alteram Gertrudē, Friderico comiti à Zolren, quem burggrauium inuestiuerat Rudolphus rex

hoc stemmate, patris & in ducatu & electionis prerogatiua successor, ex Mechtildē Ottonis Brunsvuicensis ducis filia procreavit Albertum secundum, Ottonem, Rudolphum, Elisabetā Danię reginam, Mechtildem Holsatie comitis uxorem, & Elisabetam virginem.

ALBERTVS secundus, ex filia Rudolphi Cæsaris Habsburgensis illius filia Rudolphum filium tulit. cuius frater Otho, dux quoque Saxonie fuerat.

RVDOLPHVS primus, non secundi, Alberti filius, frater Ottonis & Alberti secundi, ex Anna Ludouici Rheni palatini filia, nepte Rudolphi Cæsaris, Ioannē procreavit.

IOANNES Rudolphi filius, Ioannem secundum tulit, & 4. filias: quarum Helena duci Slesuicensi, Sophia Ioāni duci de Munsterburg in Silesia, Agnes comiti à Kacznstayn, & Anna comiti Ciliensi in Styria nuptæ fuere. Quarum omnium mater fuerat Helena ducissa Slesuicensis in Dania. Porro Ioannes cum primo non foret elector, Ottoni fratri sine mascula prole extincto substituitur.

IOANNES secundus, primus filius, ex Gerbirge Erici regis Norduegię filia, Ioannem & Albertum his nominibus tertius procreavit.

ALBERTVS tertius, ex filia Alberti Austriaci, & altera Sophia Hassię landgrauia, Rudolphum secundū genuit. Erat autem elector Saxonie.

IOANNES hoc nomine tertius, frater Alberti tertii, ex Mozza ducis Meklaburgensis filia procreavit Ericū, & Helenam coniugem comitis à Scauenburg in Saxonia. Non erat elector: sed dux Saxonie, & dominus à Lavuenburg, quem admodum & filius & nepos.

Anhalt & Ascania, Bernhardi ducis Saxonie filius, & Alberti electoris frater germanus, ex Helena Brunsvuicensi procreavit Ottonem, Sigefridum, & Albertum præfulē Halberstadtensem.

OTTO, genuit Henricū archiepiscopū Magdenburgensem, Albertum comitē 10 ex cognomento Contractū, & Sigismundum. qui alterum reliquit Sigismundum, Georgium, & filiam locatam Burcardo comiti de Quertfurt.

SIGEFRIDVS Ottonis frater, tulit Rudolphū Halberstaten. præfulē, & Bernhardum comitem. 20

ALBERTVS, ex cognomento Contractus, siue Claudus, Ottonis filius, ex comitissa à Quertfurt genuit Adolphum præpositum Magdenburgensem, Volmarum & Albertum, qui habuerat in coniugio filiam domini de Iglen in Saxonia.

GEORGIVS, Sigismūdi 30 filius ex tribus coniugibus, ducissa Aurelianensi Galla, marchionissa Misnie, & comitissa de Honstayn, Volmarum & Georgiū hoc nomine secundos procreavit.

VOLMARVS, ex comitissa à Schvuarzenburg Thuringa, Wolfgägū reliquit.

WOLFGANGVS, tulit 40 Bernhardum dominum de Bernburg, Magnum comitem de Zerbst, Philippum comitem de Casvikh & Rosleben, Ludouicum monachum Franciscanū, Barbaram domini à Blovu in Bohemia coniugē, & Margaretham.

GEORGIVS secundus, 50 ex comitissa de Reppyn Brandeburgensi duodecim filios tulit, Georgium & Sigismundum gemellos, Rudolphum, Ernestum & Ioannem. Filiarum Anna nupsit comiti ab Oldenburg, Agnes abbatissa in Gundershaym, & Scholastica

ob germanum, secundis nuptiis collocatam, cum Habsburgensis obiisset: ex qua genuit Albertum successorē in Burggrauatu, & Hedvigem comitissam de Supplenburg. itaque deficiente stirpe marchionum Brandeburgensium, Ludouicus

quartus Imperator Ludouicum filium Bavarie ducem substituit, qui Margaretam Tyrolensem, cognomento Multaschin coniugem habuerat. Ab eius cognatis Carolus quartus marcham emit, Bavarie videlicet, ducibus: & ab eius filio Sigismūdo Imperatore burggrauii Norinbergenses marchā prædictā mercati sunt. Cuius generis sunt, qui hodie adhuc cum in marcha, tum burggrauatu rerū potiuntur: quorum quidem Genealogiam in octavo libro dedimus supra.

OTTO elector, ex Agnete Wilhelmi ducis Luneburgensis nata Albertum suscepit electorem.

ALBERTVS sextus elector, ex filia Waldemari ultimi Brandeburgensis nihil tulit.

RVDOLPHVS quartus Ottonis frater, & Alberti sexti in electura successor, ex Anna marchionis Misnensis filia genuit Wilhelmum, & Wenceslaum, & Sophiam Alberti Brunsvuicensis de Embekhe coniugem.

WENCESLAVS, elector Saxonie, dominus de castro Leonis, ex Cecilia, domini de Carraria & Padua filia, quinque filios & duas filias genuit: videlicet Wenceslaum secundum, Rudolphum quintum, Albertum sextum, & Ericum tertium.

RVDOLPHVS sextus, ex Barbara Lignicensi tulit Wenceslaum tertium, Sigismundum, Rudolphum septimum, & Barbaram Brandeburgensi marchioni collocatam: cuius fratres, Wenceslaus præful Magdenburgensis fuerat, Albertus vero ex Offeca Aurelianensi nihil tulerat.

ERICVS tertius, frater germanus Rudolphi sexti, Wenceslai secūdi, & Alberti sexti, elector imperii post fratres, & dux in Lavuenburg, ex Catharina Magni iunioris Brunsvuicensis ducis nata, Ericum quintum procreavit. Iste Ericus à Sigismundo Imperatore circa annum Domini 1406, ducatu Saxonie & electionis prerogatiua priuatur: quam Cæsar landgrauis Thuringie contulit.

ERICVS quintus, non amplius elector, sed comes simpliciter ab Anhalt & Lavuenburg, ex Elisabeta baronissa à Vuinsperg Suenagenuit Bernhardum.

BERNHARDVS comes ab Anhalt & Lavuenburg, ex Adelhaide Pomerana suscepit Ioannem quartum, & Sophiam Gebhardi comitis Iuliacensis coniugem.

IOANNES hoc nomine in stemmate quartus, ex Dorothea filia Friderici senioris marchionis Brandeburgensis genuit filios septem, & sex filias: videlicet Ericum sextum, Bernhardum tertium, Ioannem quintum, Rudolphum septimum, Henricum primū, Fridericum primum, & Magnum. Filiarum, Anna nupsit Ioanni comiti in Reppyn, in marcha Brandeburgensi. Ceteræ virgines manserunt, partim monasticeu professæ: Catharina, Elisabeta, Sophia, Adelhaides, & Margaretha, puellæ obierunt.

DUCES ELE-
ctores.

RVDOLPHVS elector, Alberti quarti filius, ex Sophia landgrauii Hassię filia Ottonem, Rudolphū quartum, & Agnetem filiā tulit.

OTTO elector, ex Agnete

Wilhelmi ducis Luneburgensis nata Albertum suscepit electorem.

ALBERTVS sextus elector, ex filia Waldemari ultimi

Brandeburgensis nihil tulit.

WENCESLAVS, elector Saxonie, dominus de castro Leonis, ex Cecilia, domini de Carraria & Padua filia, quinque filios & duas filias genuit: videlicet Wenceslaum secundum, Rudolphum quintum, Albertum sextum, & Ericum tertium.

RVDOLPHVS sextus, ex Barbara Lignicensi tulit Wenceslaum tertium, Sigismundum, Rudolphum septimum, & Barbaram Brandeburgensi marchioni collocatam: cuius fratres, Wenceslaus præful Magdenburgensis fuerat, Albertus vero ex Offeca Aurelianensi nihil tulerat.

ERICVS tertius, frater germanus Rudolphi sexti, Wenceslai secūdi, & Alberti sexti, elector imperii post fratres, & dux in Lavuenburg, ex Catharina Magni iunioris Brunsvuicensis ducis nata, Ericum quintum procreavit. Iste Ericus à Sigismundo Imperatore circa annum Domini 1406, ducatu Saxonie & electionis prerogatiua priuatur: quam Cæsar landgrauis Thuringie contulit.

ERICVS quintus, non amplius elector, sed comes simpliciter ab Anhalt & Lavuenburg, ex Elisabeta baronissa à Vuinsperg Suenagenuit Bernhardum.

BERNHARDVS comes ab Anhalt & Lavuenburg, ex Adelhaide Pomerana suscepit Ioannem quartum, & Sophiam Gebhardi comitis Iuliacensis coniugem.

IOANNES hoc nomine in stemmate quartus, ex Dorothea filia Friderici senioris marchionis Brandeburgensis genuit filios septem, & sex filias: videlicet Ericum sextum, Bernhardum tertium, Ioannem quintum, Rudolphum septimum, Henricum primū, Fridericum primum, & Magnum. Filiarum, Anna nupsit Ioanni comiti in Reppyn, in marcha Brandeburgensi. Ceteræ virgines manserunt, partim monasticeu professæ: Catharina, Elisabeta, Sophia, Adelhaides, & Margaretha, puellæ obierunt.

ca abbatissa in Gernrad.

ERNESTVS, ex Margaretha ducissa à Münsterburg Ioannem tulit.

GEORGIVS tertius, ex gemellis vnus, ex Agnete Stetinēsi filia Friderici Pinguis Bradeburg. tulit Wolfgangum. Porro frater Georgii Rudolphus, qui Maximiliani I. Cæsaris contra venetos dux militaris fuerat, ad Veronam obiit veneno.

WOLFGANGVS, viuit cum filiis & fratribus.

ALBERTVS quartus, Erici secundi filius, Saxonie dux elector, procreavit Albertum quintum, Rudolphū tertium, electores: & Ioannem comitem à Lavuenberg. Et hic iterum stemma scinditur.

PRINCIPES
à Lavuenburg.

IOANNES comes, Ericum tulit.

ERICVS, Ioannem, & Ericum secundum genuit.

ERICVS III. Albertū, Bernhardum, Ericū & Magnū episcopū procreauerat.

IOANNES filius comitis Bernardi, Ericum quartū, Bernhardum secundum & magnum secundū suscepit.

BERNHARDVS secundus Ioannis filius, genuit Franciscum, Dorotheā Danię reginam, Catharinam Suedię reginam, Clarā ducissam Luneburgensem: & Elisabetam comitissam ab Oldenburg.

*GENEALOGIA DVCM DE ENGERN, ET
marchionum de Wuthyn, vnde landgrauii Thuringia, duces Saxonia, & marchio-
nes Misnia processere. Credendum est autem, Engerynos processisse
Ab Angruariis, qui Merciorum posteritas erant.*

- 1 SIGEHARDVS princeps de Engern, contra Dagobertum regem Franciæ electus rex Saxonum, anno 636, Theodericum ducem filium reliquit.
- 2 THEODERICVS dux de Engern, aduersus Carolum Martellū eligitur rex Saxonum. Qui ex Dobergera filia regis Abodrytarum, vbi nunc est principatus Meklaburgensis, progeniuit Edilhardum regem Saxonum, & Vuernekynum ducem de Engern.
- 3 EDILHARDVS rex Saxonum, ex Heyla regina Frisiorum genuit Albronem, factis vndis perlutum mox post Vuiptum, & primum Saxonix palatinum: & Hermanum ducem de Engern, interfectum in acie à Carolo Magno apud Bucholcz, anno 787.
- 4 VVERNEKYNVS dux de Engern & Yburg, ex Gundehilde Rugorum principis nata tulit duos filios, Brunonem ducem Saxonix, & Vitikindum ducem ab Engern.
- 5 BRVNO dux Saxonix primus à Carolo Magno cōstitutus ex Susanna comitissa Montisfortis & de Rotenfan, Lutolphum genuit, à Ludouico Pio Saxonibus ducem datum, circa annum 820. sepultum in Gundershaym, quod fundauit: & qui ex Oda Ostrofranca reliquerat Tanquardum, Ekebertum, Brunonem submersum in Oceano, conditorem Brunuicensis ciuitatis, Ludgardim Ludouici Pii Imperatoris coniugem, Haymodem & Gebirgem moniales & abbatissas in Gandershaym.
- 6 VITIKYNDVS, Brunonis frater germanus, in bello Saxonum aduersus Carolum Magnum à gentilibus rex constituitur, circa annum Domini 758, & ab eo vincitur, atque ad sanam Christi doctrinam conuertitur. Habuit duas coniuges: primam, Geuam Daniæ reginam: & alteram, Suaternam Bohemam. obiit anno 818, sepultus in Badeborna, relictis post se tribus filiis: Vitikyndo secundo, Vuigberto & Vualberto. Cuius filiorum alter Lutoldus Brunonem & Ottonem reliquit, Henrici Cæsaris hoc nomine primi ex cognomento Aucupis ex Luitgardi Arnolphi Cæsaris filia patrem: vnde Ottones tres Imperatores processere, & tres in Bauaria Henrici duces. Habuerat vero Henricus Aucups duas sorores, & quatuor filias: Babam Adalberti Babenbergensis comitis vxorem, vnde marchionū Austriæ prosapia defluxit: Adelhaidē abbatissam in Quitelmburg, Mechtildem abbatissam in Quitelmburg: Hedvigem, Hugonis comitis Parisiensis coniugem, qui postea factus erat rex Franciæ: Gerbirgin, Giselarici Lotharingorum & Belgicæ ducis vxorem, quæ postea nupserat Ludouico regi Franciæ: Rixam duci Boariæ Arnoldo matrimonio coniunctam, vnde Scyrenses palatini, modo Rheni palatini, electores, & Bauariæ principes defluxere.
- 7 VVIGBERTVS, Vuitikyndi primi filius, baptisatus cum patre à Carolo magno victo, fundator Vualtershusensis cœnobii, ex Smicilla Frisia Vualbertum secundum genuit, & Haselam Brunonis Germaniæ principis vxorem, Kunigundim Ludouici tertiam coniugem, & Adelhaidem abbatissam in Quitelmburg.
- 8 VVALBERTVS secundus Vitikyndi nepos, & frater Lutolphi, qui auus fuerat Henrici Aucupis, dux de Engern & Ryngelburg, ex cōiuge Kerehilde comitissa de Morsburg genuit Immodum ducem de Engern, Brunonem archiepiscopum Colonien. fundatorem S. Pantaleonis, Tanquardum Saxonix ducem interfectum in templo à famulis Othonis primi, & vnā filiā Mechtildem Henrico Aucupi hoc nomine Imperatori primo nuptā. Porro Immodus dux ab Engern, ex Heynna comitissa à Scheyrn Bauara Gerhaldum produxit, ab Othone tertio primum Sabaudix comitem creatum: vnde hodierni adhuc Sabaudix duces rite descendere dignoscuntur.
- 9 VVITIKYNDVS secundus, primi filius, Vuigberti ac Vualdberti frater germanus, burggrauus à Ludouico primo constitutus in Zoybekh, in tractu inter Salam & Albim, primus ædificauit Vuithyn, quod hodie Vuitenberga nuncupatur, aduersus Soraborum Sclauorum incursiones: vnde rite marchiones de Vuithyn descendunt. Is vero ex Nilada comitissa de Rochlicz genuit duos filios, Fridericum burggrauum de Zerbekh interfectum, & Titgreymonem marchionem de Vuithyn, & burggrauum de Budczecz. Qui ex Bosteua comitissa de Pleysben coniuge procreauit Dietmarum.

- 10 WILHELMVS marchio Thuringiorum fuerat, de quo scribit Lambertus in belli Hungarici descriptione, gesti ab Henrico quarto, auxilio Andreæ regis aduersus Belam: Rex (inquit) Vuilhelmum marchionem Thuringorum, & Epponem Citicensis episcopum, cū duce Bohemorū & exercitu Boiarico illuc misit. Sed marchio & episcopus priores Hungariam ingressi, non expectato duce Bohemorū, cū Belo signa contulerunt, atque infinitam multitudinem Hungarorum peremerunt. Et iterū: An. 1062, Vuilhelmus marchio reuersus in Thuringiā, dū redire in Hungariā, & sponsam suam cū magna opum suarum ostentatione adducere parat, inter eundem, secunda mansione morbo correptus obiit. Sponsam eius Vdalricus marchio Carentinorum cognatus eius accepit, marchiam
- 10 Otho frater eius obtinuit. Sed is beneficia Moguntini episcopatus aliter obtinere non potuit, nisi promitteret decimas se de suis in Thuringia possessionibus daturum, & cæteros Thuringos vt idem facerent coacturum. Quæ res multorum malorum seminatium fuit, detestantibus omnibus Thuringis factum eius, & asserentibus mori se malle, quam patrum suorum legitima amittere.
- 11 OTHO frater Vuilhelmi, marchio Thuringiæ post fratrem creatus ab Henrico quarto, cuius meminit quoq; Lambertus chronographus: Anno Domini (inquit) 1067, Otto marchio Thuringorum obiit, gaudentibus admodum Thuringis, eo quod ipse primus ex principibus Thuringorum, vt prædictum est, decimas ex suis in Thuringia possessionibus dare consensisset: & per hoc calamitatem maximam genti suæ inuexisse videretur, marchiam eius Egbertus patruelis regis suscepit, de quo Egberto proximo capite dicemus.
- 12 DIETMARVS marchio de Vuithyn, ex Vuilda de Nordringen suscepit Theodericum.
- 13 THEODERICVS marchio de Vuithyn burggrauus de Zorbek, ex Iuditha comitissa à Vuasserburg progeniuit Fridericum primum burggrauum Misniæ, Dedonem marchionem à Vuithyn, Eberhardum comitem de llenburg, Hildam burggrauii Misnensis coniugem, Hildam comitis ab llenburg vxorem, & Odam Adalberto Schenkio cuidam de Somersperg nuptam. Eberhardi porro comitis de Isenburg meminisse videtur Lambertus Schaffnaburgensis in suis Annalibus, de Henrici quarti gestis: Luneburg quod
- 30 que oppidum (inquit) maximum Othonis ducis Saxonici, situm in confinio Saxonum & Luticiorum, occupauerat, militesq; lectissimos cum Eberhardo, filio Eberhardi comitis de llenburch, imposuerat.
- 14 DEDI, marchio de Vuithyn, burggrauus de Seuslicz & Landsperg, comes ab llenburg & Bren, ex Dietburgi Brandeburgensi marchionissa procreauit multos filios: videlicet Fridericum antistitem monasteriensis, Theodericum marchionem de Vuithyn, burggrauum de Landsperg, cui vxor fuerat Ekhardi Thuringiæ landgrauii filia: Chunradum (quem susceperat ex Otilia comitissa de Kaczenellenbogen) Geronem marchionē Saxonix (quem ex Berchta comitissa de Groycz genuerat) Dedonem secundum, marchionem à Landsperg: Thiemonem, marchionem Misniæ primum, & comitem de Vuithyn.
- 40 & Hyldam duci Bohemiæ desponsatam. Porro huius Dedi mentionem facit Lambertus Schaffnaburgensis, cum coniurationem principum Saxonix describit, contra Henricum quartum. Erant in ea coniuratione principes (inquit) Vezel Magdeburgensis archiepiscopus, Bucco Halberstadiensis episcopus, Hezul Hildeshaimensis episcopus, Vuernher Mersburgensis episcopus, Eilbertus Mindensis episcopus, Immet Badēbornensis episcopus, Fridericus Mimigardefurdensis episcopus, Benno Misnensis episcopus, Otho dux quondam Boariæ, Vtto marchio, Dedi marchio, & omni marchione animosior atq; implacator vxor eius Adela: Ekbertus marchio Thuringorum, puer adhuc infra multos annos.
- 15 GERO, burggrauus Saxonix de Landsperg, comes de Seuslicz, Dedi primi, vel
- 50 secundum alios Theoderici filius, ex comitissa à Groycz vidua tres filios, & duas filias tulit: videlicet Guntherum episcopum Cizensis, Theodericum comitem de Comburg, Vuilhelmum comitem de Lauternburg, Ottonem & Hermannum Misniæ marchiones. Filiarum Vuilla abbatissam egit in Gerbsteten, & Terburgis ibidem monialis fuit. Porro huius Geronis mentionē facit Rhegino Prumiensis chronographus: Eodē anno (inquit) Gero marchionum nostri temporis optimus & præcipuus obiit. Meminit eiusdem & Lambertus Schaffnaburgensis, in historia Henrici quarti: Erant duo (inquit) cuiusdam Geronis filii, satis quidem edito loco nati, sed propter inopiam rei familiaris inter principes Saxonix nullius nominis vel momenti. Hi tempore deditionis vltra Albim fluuium refugerant, ibique rei euentum præstolabantur. Et iterum: Postmodum vero fretus his

quos deditioe absoluerat, quod eorum auxilio in Saxones, qui se leferant, irā suam donec vlcisci posset, consilium mutauit, & statuto die nuncios pro se in Salued duci Othoni misit, qui ei dicerent, vt contractis quantascunque posset copiis, sibi in marcha Misfensi occurrerent, se per Bohemiam ducto exercitu aduenturum: & filiis Geronis comitis, qui imperitam multitudinem male auspiciato ad arma concitassent, si Deus vota prosperaret, redditurum quod mererentur, hæc ille. Qui rursus de filiis huius Geronis, Vuilhelmo, Ottone & Hermanno scribens: Anno Domini 1060, inquit, Andreas rex Hungariæ, videns Belem quendam propinquum suum regnum affectare, & Hungaros à se paulatim ad eum deficere, vxorem suam & filium Salomonem, cui Imperator filiam suam paruulo paruulam desponderat, cum multis opibus ad regem Henricum transmisit, petens, vt sibi misso exercitu subueniret, & suos, donec rebus tranquillitas daretur, seruaret. Rex Vuilhelmum marchionem Turingorum, & Epponem Zicensem episcopum, cum duce Bohemorum & exercitu Boiario illic misit: sed marchio & episcopus, priores Hungariam ingressi, non expectato duce Bohemorum, cum Bela signa contulerunt. atque infinitam multitudinem Hungarorum peremerunt. Et iterum, scribens de anno Dominicæ incarnationis 1062: Vuilhelmus marchio reuersus in Thuringiam, dum redire in Hungariam, & sponsam suam, cum magna opum suarum ostentatione, adducere parat, inter eundem secunda mansione morbo correptus, obiit. Sponsam eius Vdalricus marchio Carinthanorum, cognatus eius, accepit: marchiam Otto frater eius obtinuit

16 CHVNRAVS, Geronis ex Dedi frater, ex Otilia comitissa de Kaczenellenbogen suscepit filiam Berchtradam, coniugem Berengarii Thuringiæ landgrauii, domini de Zangershufen.

17 DEDI secundus, & iunior, senioris ex Adala filius, marchio de Landsperg burggrauus de Zorbek & Lufacz, comes de Ilenburg, Bren, & Kaniberg: ex duabus coniugibus, Oda comitissa de Orlamund, & altera Adelhaide ducissa Brabantia, tulit Dedonem tertium, Chunradum tertium, ab Hungaris interfectum: & Henricum. Filiarum Agnes palatino Saxoniam nupsit, Adelhaides marchioni Austria. Porro meminit huius Dedonis non semel Lambertus Schafnaburgensis, in historia Henrici quarti: Filius (inquit) Vtonis marchionis, & filius Adelæ derelictæ Dedi marchionis, ambo teneræ ætatis, & longe adhuc infra pubertatis annos pueruli, cum in munitione cuiusdam Eberhardi ministri regis custodirentur, magnum quoddam & posterorum memoria dignum nobilissimæ indolis documentum ediderunt. Et iterum: Cumque sub idem ferme tempus Dedi marchio longa ægritudine absumptus decessisset, marchiam eius Bohemiam duci in præmium exactæ militiæ dedit. Tametsi vxor marchionis Adala, filium suum, cui hæreditaria successione marchia debebatur, ei paulo ante pro se obsidem misisset. Et ipse marchio post recuperatam pacem in Gerstungen, intemeratam semper erga regem, remq; publicam, fidem seruasset. Et iterum, de auxiliis regi Hungariæ missis differens: Regina Hungarorum, mater Salomonis regis, duci Boiariorum Othoni dono dederat, cum eo suggerente atque annitente rex filium eius in regnum paternum restituisset. cumque eum dux Ortho filio Dedi, marchionis Dedi iuniori in argumentum pignusque indiuiduæ dilectionis ad tempus prestitisset, illico (vt prædictum est) perempto regi, & per regem Lupuldo huic casu obuenerat. loquitur autem de gladio Athilæ, quondam Hunnorum regis, illius flagelli Dei.

18 THIEMO, frater Germanus Geronis, Chunradi & Dedi iunioris, senioris scilicet filius, primus Misniæ marchio, & comes de Vuithyn, ab Henrico quinto inauguratus, ex Ida marchionissa Masouia filios genuit, Chunradum secundum, Eckhardum, & Dedonem tertium. Mechtildis filia nupsit Geroni marchioni.

19 DEDITERTIUS, ex Bercha filia Vuigberti comitis de Groicz, filiam vnicam suscepit. Mechtildem nomine, Rolandi comitis de Babenberg vxorem.

20 CHVNRAVS tertius, filius Thyemonis, primus inuestitus marchio Misniæ, ex Luitgarde Alberti Sueuiæ ducis filia progenuit quinque filios, & totidē filias: & ad postremum pertæsus vitæ illius, monasticen professus est in Lauternberg, propria fundatione. Filiorum primus HENRICVS nomine, ex Sophia Bauara procreauit duos filios, & vnam filiam: videlicet Vdalricum, Henrici postremi comitis de Vuithyn patrem: Chunradum, & Sophiam burggrauii Magdenburgensis coniugem. secundus vero THEODERICVS, fundator Doberlingensis coenobii, ac conditor castrorum Landsperg ac Schilda, post Dorbergam Polonam, ex Kunigunde comitissa de Pleiffen tulit duos filios, & vnam filiam: videlicet Theodericum Mersburgensem præfulem, Chunradum quintum interfectum in ludis Martialib. an. 1175, & Gertrudim abbatissam in Gerbsteten. Tertius erat FRIDERICVS, qui

qui ex Hedvige filia Diepoldi principis Bohemiam nihil tulerat. Quartus erat DEDI, hoc nomine quartus, comes à Rochlicz & Groycz, ataus S. Elisabethæ: qui ex Mechtilde de Humelspurg procreauerat vnicam filiam Agnetem, ducis Merania coniugem: & filios quatuor, videlicet Philippum præpositum Xantonensem: Theodericum præpositum Magdenburgensem, postea palatinum Saxoniam, qui ex Mechtilde Thuringa Agnetem vnicam filiam tulerat: Henricum comitem de Rochlicz: & Chunradum, qui ex Elisabetha Polona Mechtildē suscepit, Alberti Brandenburgensis vxorem, & Agnetem Henrico palatino Rheni nuptam, & Chunradum postremum comitem de Rochlicz. Porro de quinto filio Othone, qui stemma propagauit, seorsim suo mox loco dicturus sum. Itaque & filiarum GERTRVDIS desponsata palatino Rheni, Babenbergæ S. Theodorum fundauit: ADELA, primo Sueuiæ regis Dania, & deinde Alberti marchionis Brandenburgensis coniunx: SOPHIA, Gebhardo Bauaro, filio Lotharii Cæsaris nupsit: ODA abbatissam egit in Zerbstet: AGNES abbatissam in Quintelmburg.

21 OTTO, vnus filiorum Cunradi tertii, qui genus propagauit, marchio Misniæ & Lusatia, ex Hedvige Alberti Brandenburgensis filia procreauit Albertum, Theodericum, Adela Ottochari Bohemiam regis coniugem, Sophiam Vdalrico Bohemiam principi desponsatam, & inde burggrauio Norinbergensi nuptam. Porro Otho mineras argenti prope Friburgum inuenit, & monasterium Altzel fundauit, anno 1180. Cuius filiorum alter Albertus, ex Sophia Bohemiam regis nata vnicam filiam progenuerat, Christinam, comiti de Lobdeburgh nuptam.

22 THEODERICVS, Othonis filius, hoc nomine tertius, ex comite de Weissenfels marchio Misniæ creatus, ex Iuditha Hermannii landgrauii Thuringiæ filia procreauit Henricum, Chunradum, Ottonem secundum, & Hedvigem.

23 HENRICVS, filius Theoderici, primus suæ familiæ Thuringiæ landgrauus inuestitus, cum comitum Aurelianensium, de quibus supra dictum est, familia defecisset, cum Misniæ interim quoque marchio foret, tres coniuges in matrimonio habuit: Agnetem Bohemiam, Constantiam Austriacam, & postremam nobilem de Malticz. Ex quibus tulit filios quatuor, & duas filias, quæ monasticen in Weissenfels professæ sunt: videlicet, Albertum secundum: Theodericum quartum, Pinguem cognomēto, dominum de Landsperg: & duos Fridericos: quorum Theodericus Helenam Brandenburgensem in matrimonio habuerat. Fridericus vnus Theodo cognomēto, duxerat Hildegardim Bauaram: alter vero Fridericus dominus de Dresden, ex Iuditha de Schwarczēburg genuit filium Apetonem, landgrauium in Denneberg.

24 ALBERTVS, tres in matrimonio claras fœminas habuit: primam, Margarethā Friderici Cæsaris secundi filiam: secundā, Kunigundim comitissam de Eisenburg: & tertiam, Adelhaidem comitissam de Cassel. ex quibus suscepit filios quinque, & vnam filiam Agnetem, ducissam Brunsvicensis: filios autem, Fridericum hoc nomine in stirpe sextum, qui familiam propagauit: Fridericum septimum, comitem de Altenburg: Henricum & Dietmannum. Quorum hic ex Gueta de Henneberg nihil tulit, interfectus Lipsiæ à seruo: ille vero ex Hedvige Silesia pariter nullam prolem reliquit.

25 FRIDERICVS, hoc nomine in stirpe sextus, ex duabus coniugibus, Agnete Charentana & Elisabetha comitissa de Arnschlag, genuit Fridericum octauum.

26 FRIDERICVS octauus, ex Mechtilde Ludouici quarti Cæsaris, Bauariæ ducis, nata progenuit Fridericum nonum: Ludouicum episcopum Halberstadiensem, qui postea ad archiepiscopatus Magdenburgensem & Moguntinum vocatus fuerat: Wilhelmum, Balthasarem, Beatricem abbatissam in Scheuslicz. Elisabetham burggrauii Norinbergensis coniugem, Annam Rudolpho Saxoniam duci collocatam, & Agnetem Brunsvicensis. Quorum Wilhelmus Ludmillam Morauam nactus fuerat vxorem: Balthasar vero duabus iunctus fuerat, Margarethæ Nurmbergensi, & Agneti viduæ Brunsvicensis.

27 FRIDERICVS nonus hoc nomine, cognomēto Strenuus, ex Catharina comitissa ab Henneberg genuit Fridericum decimum, Georgium, & Wilhelmum secundum, fundatorem Altenburgensem, Wilhelmum secundum, Annam Brandenburgensem.

28 FRIDERICVS decimus, primus elector Saxoniam à Sigismundo Imperatore creatus, ex Catharina Brunsvicensi procreauit Fridericum vndecimum, Henricum tertium, Sigismundum antistitem Herbipolensem, Wilhelmum qui habuerat in coniugio Catharinam de Brandestayn, Annam Brandenburgensem, Catharinam Munsterburgensem, & alteram Catharinam landgrauio Hassiæ nuptam.

29 FRIDERICVS vndecimus, elector secundus sui generis, ex Margarethā Austriaca, Friderici Cæsaris tertii sorore, genuit Arnestum electorem: Albertum ducem, qui famili-

am propagavit: Albertum Moguntinum archiepiscopum, Arnestum Magdeburgensem episcopum, Wolfgangum Fridericum & Alexandrum, qui in iuuentute obierant: Annam Alberti Brandenburgensis coniugem, Æmiliam Ludouico duci Bauariæ nuptam, Hedvigem abbatissam in Quintelmburg, & Martham abbatissam in Scheuslicz.

30 ARNESTVS elector Saxoniz, ex Elifabeta Bauara tulit Fridericum electorem, fundatorem academiz Witenbergenfis: & Ioannem, qui post Fridericum fuit elector: qui ex duabus vxoribus, Sophia Meklaburgensi, & Margaretha de Anhalt, progenuit Ioannem Fridericum, quem electionis iure Carolus Cæsar quintus priuauit, & Ioannem Ernestum. Porro filii Ioannis Friderici adhuc in humanis sunt, ex Sibylla Iuliacensi nati, Ioannes Fridericus, Ernestus, & Wilhelmus.

31 ALBERTVS hoc nomine tertius, Arnesti electoris frater germanus, vndecimi Friderici filius, ex Maria Philippi Pomeraniæ ducis filia, tulit Fridericum duodecimum commendatorem Teutonici ordinis: Georgium & Henricum. Filiarum Catharina coniuncta fuit Sigismundo duci Austriæ in Tyroli, quæ postea Brunsvicensi duci nupsit.

32 GEORGIVS, Alberti ducis Saxoniz, non electoris, filius, eius qui Maximilianum Cæsarem ex captiuitate Flandrica liberauerat, dominus tractus Lipsensis, & qui olim iuuenis Frisiz erat à Maximiliano Cæsare præfectus, ex Barbara Poloniæ regis filia suscepit Ioannem, cui Hessa coniunx fuerat: Fridericum decimum tertium, qui Mansfeldinam sibi coniunxerat: Christinam, Philippo Hassiæ landgrauio collocatam: Magdalenam Brandenburgensem: & quæ in iuuentute obierant, Annam & Margaretam.

33 HENRICVS, & ipse Alberti ducis, non electoris, filius, Georgii ducis de Lipsia frater germanus, primo Prusiz magister, deinde in diuisione cum fratribus Dresdam ac Friburgum nactus, ex Catharina Meklaburgensi suscepit Mauritium & Augustum, utrosque nostra ætate electores Saxoniz. Quippe Mauritium Carolus V Cæsar Ioanni Friderico substituerat, anno 1546. & Mauritio, ab Alberto Brandenburgensi in acie occiso, anno 1552, Augustus frater successit, qui ex Christiani Daniæ regis filia genuit * *

LIMITIS SORABICI PRÆFECTI

*antiquissimi, unde primi Misnia marchiones
processerunt.*

1 DACHVLPHVS, primus marchio limitis Sorabici aduersus Slauos, à Ludouico Pio Imperatore constitutus, missus cum Ernesto Norici limitis præfecto à Vogburg, contra Bohemos contumaces.

2 CISTIBERVS, à Ludouico 2 Boiariz & Germaniz rege præficitur limiti isti.

3 WERNHERVS, in simulatus conspirasse cum Ratislo Morauo, mouetur officio ac loco.

4 RATVLPHVS vicit Sorabos, Ludouico secundo in Germania regnante.

5 POPPO, à Ludouico tertio Boiariz & Germaniz rege constituitur, clarus victoria Wyndorum, post cladem Cymbricam exultantium. Habuit fratrem Henrichum, limitis Armorici in Gallia præsidem, clarum trophæis Nordmannicis, Carolo Crasso imperante.

6 WILHELMVS, Henricho tertio imperante, præfuit limiti. Habebat fratrem Ottonem, Boiariz ducem, ab Henrico quarto exauctoratum & pulsum.

GENEALOGIA COMITVM DE

Dunkelare, Palatinorum Saxoniz.

1 BRVNO, filius Henrici Boiariz ducis, qui Henrici Aucupis Cæsaris filius fuerat, & primi Ottonis frater germanus: qui ex Hildesmidâ Croata genuit Brunonem secundum.

2 BRVNO secundus hoc nomine, ex Gisela Wandalorum principe, viduata ab Ernesto seniore Sueviz duce, quæ postea tertiis nuptiis Cunrado secundo cognomēto Saliquo Imperatori nupsit, Lutolphum & Ottonem procreauit, & filiam Bonifacio Italiæ marchioni nuptam.

3 LVTOIPHVS marchio & palatinus Saxoniz, ex Hiltrude Flandra, sepulta in Ingelhaym, genuit Brunonem tertium marchionem Saxoniz, qui in prælio interficitur anno 1001. Hermannum palatinum Saxoniz, Ottonem ducem cognominatum de Weser, & Egibertum Misniæ ac Turingiæ marchionem.

4 OTTO, deficiente Henrici sancti, quem Claudum cognominant, in Boiaria stirpe, cum aliquandiu Henrici tertii coniunx ducatum administrasset, eadem ob vinculum cognationis primæuorum principum, & ob præclara pleraque gesta successit in ducatum Bauariæ, auctoritate Henrici quarti: à quo tamen mox profligatus, ne in Saxoniz quidē locum habere

tutum

tutum potuit, quod integro pene libro Lambertus Schaffnaburgensis scriptum reliquit. Sed nos è locis innumeris pauca loca inferemus: Anno Domini (ait) 1060, Imperatrix ducatum Boiariz (loquitur de Agnete Pictauiensi, tertii Henrici coniuge, & quarti matre) quem post mortem Chunradi filii sui vsque ad id tempus per seipsam administrauerat, Othoni dedit, videns eum virum industrium, & iuuantis regni negociis satis opportunum. Et iterum, de anno scribens 1020: Clarus eo tempore in palatio, & magnæ in republica auctoritatis erat Otto dux Boiariorum: sed sicut semper gloriam sequi solet inuidia, inuidentes ei plerique homines nequam, qui maliciæ suæ potentiam eius, atque immoderatam gloriam obstare querebantur, sollicitè ad opprimendum eum opportunitatem querebant. Itaque quendam Egonem nomine, hominem ingenuum, sed omni flagitiorum genere infamatum, in necessi exitiumque eius subordinauerunt. Is crimen aduersus eum detulit, quod se ad occidendum regem precibus & pollicitationibus multis sæpenumero sollicitasset. atque in argumentum fidei, gladium ostentabat, quem sibi ab eo, in hos tam sceleratos nefariosque usus datum adferebat. Et plura, vnde proscriptio eiusdem Othonis elucescit: qui cum gratiam meruisset, denuo tamen, nullis causis homo innocens exauctoratur. Vnde scribit idem Lambertus: Rex ascensionem Domini Goslariæ, Pentecosten Magdeburgi celebrauit. Ibi quoque Otho dux Boiariorum, post integrum annum deditiois suæ gratiam regis recepit, data vel regi, vel his qui regi pro eo suggesserant, non modica portione prædiorum suorum. Et rursus: Cumque nihil supplicando, nihil pecuniam atque infinita prædia offerendo, nihil sua vterque erga ipsum regem, atque erga Rempublicam multa sæpe merita commemorando proficerent, ad vltimum Otho dux quondam Boiariz seipsum regi obtulit, quando vellet, in vinculis habendum, & omnia tanquam priori conuentione nihil actum esset, pro arbitratu suo distribuenda, dum modò propinquum suum, qui solo suarum partium studio in eam calamitatem deuenerat, deditioe absolueret. Et rursus postea de eodem, alio loco: Inter hæc verba, cum Saxones iam armata manu atrium palatii replessent, & ad vim faciendam paratos, inconditis motibus perstreperè cerneret, tandè ancipiti periculo per motus, cōsensit, vt duci Othoni ducatum Boiariz repositenti, intra anni spacium iuxta principum iurisdictionem satisfaceret: castella vero sua omnia sine dilatione destrueret: sed ea cōditione, vt Saxones & Thuringi sua quoque castella, quæ tēpore regni eius extructa fuissent, pari modo diruerent. Denique cum alteram captiuitatem eiusdē ducis describeret, post victoriam in Saxoniz de Saxonibus relata: Igitur introducitur (ait) per ordinem Saxoniz & Thuringiæ primo principes, Wezil archiepiscopus Magdeburgensis, Bucco episcopus Halberstadiensis, Otho dux quondam Boiariz, Magnus dux Saxoniz, Herimannus comes patruus eius, Fridericus palatinus comes, Diethericus comes de Cadalēburg, Adelbertus comes de Thuringia: Rudiger, Sizzo, Berenger, Bern, comites: deinde ingenui omnes, qui vel generis vel opum claritate aliquantulum eminebant in populo: & sicut conuenerat, absque vlla exceptione regis se dederunt. Rex eos principibus singulis singulos, donec de eis communi consilio deliberaretur, seruandos commisit.

5 BRVNO hoc nomine tertius, filius Lutolphi, & Ottonis frater maior natus, interfectus in prælio, vt diximus, in Saxoniz, anno 1001, progenuit Heczilonem electum antistitem Hildeshaymensē, anno 1063.

6 EGBERTVS, secundum alios Lutolphi, secundum alios Brunonis tertii filius, marchio Thuringiæ, & palatinus Saxoniz, ex Gerbirge marchionissa de Landsperg, vel secundum alios Ottonis ducis à Schvveynfurt, progenuit Ekhardum per insidias in molendino interfectum, & sepultum in Brunsviga, cuius sæpe meminit Lambertus Schaffnaburgensis in suis annalibus: Mathildam principi Italiæ de Luca nuptam, & Gertrudim ducis Masouiz vxorem, & postea secundis nuptiis Theoderico burgrauio Magdeburgensi traditam. Cuius Ecberti Lambertus chronographus in descriptione belli ab Henrico quarto aduersus Saxonas gesti mentionem facit: Erant in ea coniuratione, inquit, Wezel Magdeburgensis archiepiscopus, Bucco Halberstadiensis, Heczil Hildenesheimensis, Wernher Mersburgensis, Eilbertus Myndensis, Immet Podernbrunnensis, Friderich Mimegardesfordensis, Benno Misnensis, episcopi: Otho dux quondam Boiariz, Vto marchio, Dedi marchio, & omni marchione animosior atque implacatior vxor eius Adela: Egbertus marchio Turingorum, puer adhuc infra militares annos. Et iterum: Et quoniam digrediens, duci Bohemorum marchiam Misnensem tam spectatæ in arduis rebus fidei premium dederat, Echebertus marchionis, cuius eadē marchia erat, filius, patruelis regis, puer longe adhuc infra militares annos, vbi primum desciscitibus aquis, fluuius factus est transmeabilis, adiunctis sibi Saxonibus, Misnensem perrexit, omniaque castella, quibus dux Bohemicus præsidium imposuerat, ad mota militari manu recepit.

GENEALOGIA COMITVM DE SELTAV ET Luneburg, unde & Palatini & Marchiones, duces denique Saxonie processere, alterius & antiquioris originis quam sunt hodierni Luneburgenses, qui ex Welphonibus Sueuis descendunt, de quibus proximo libro dictum est.

- 1 **BILLICO**, miles de Stubekefchornæ, progenuit Hermannum & Wighmannum.
- 2 **HERMANNVS**, ab Othone primo iudex primum Magdeburgi: dein ob præclara facta, mortuo Gerone burggrauio, burggravius eiusdem quoque ciuitatis constituitur: & postremo apud Luneburg comes & princeps inauguratus, donatur insignibus leone cereuleo in aureo clypeo. Qui ex Hildegarde nobili de Westerburch, tres filios procreauit: 10 Wikmannum secundum, Lotharium, & Bennonem.
- 3 **BENNO**, filius Hermanni, quem & Bernonem Annales vocant, ex Geula Stetinenfis ducis nata, Bernhardum filium suscepit.
- 4 **BERNHARDVS**, ex Berchtrada filia regis Norduegiæ, tres filios genuit: Ortolphum, Ottonem, & *
- 5 **ORTOLPHVS**, duas habuit coniuges, Gisela Magni Norduegiæ ducis filiam, & Gertrudim filiam Chunradi secundi, cognomento Saliqui: Fridericum & Hermannum Saxonie palatinos reliquit, quorū subinde Lambertus Schaffnaburgensis in historia Henrici quarti meminit. Hæc autem sunt castella, quæ ipse, postquam pater eius decesserat, extruxit: quæ tamen ad præsens memoriæ occurrunt, Hartesburg, Wigantenstain, Moseburg, Sassensteyn, Spatenberg, Heymenburg, Afenberg, Vokenrod Friderici palatini comitis fuerat. Idque ei rex quadam legum violentia eripuerat, præsidiumque suum imposuerat. Luynburg quoque oppidum Ottonis ducis Saxonici, &c. Et iterum, cum Saxonia principum deditionem Henrico quarto exhibitam enarrat: Igitur introducuntur per ordinem Saxonie atque Thuringie primo principes, Weczil archiepiscopus Magdeburgensis, Bucco episcopus Halberstadiensis, Otho dux quondam Boariæ, Magnus dux Saxonie, Hermannus comes palatinus, patruus eius, Fridericus palatinus comes, Theodericus comes de Cadalenburg.
- 6 **OTTO**, frater Ortolphi & Bernhadi filius, ab Henrico tertio dux Saxonie totius inauguratur, qui aduersus Henricum postea quartum cum cæteris Saxonie proceribus conspirauerat. cuius meminit Lambertus Schaffnaburgensis, cum quæ Henricus quartus in Saxonia per vim occupasset, recenset: Luynburgh quoque oppidum maximum Ottonis ducis Saxonici, situm in confinio Saxonum & Luticiorum, occupauerat, militescque lectissimos cum Eberhardo, filio Eberhardi comitis de Eilenburch, imposuerat, non aliam ob rationem, nisi quod omnia quæ prædicti ducis fuerant, in potestatem regiam iure deditionis per Magnum filium eius venisse argumentabatur. Et iterum: Huius conlurationis authores ac signiferi quidam erant, Bucco Halberstadiensis episcopus, Otho dux quondam Boariæ, atque Hermannus frater Othonis Saxonici ducis, qui superiori anno decesserat.
- 7 **MAGNVS**, Othonis superioris filius, ex Sophia filia Geisæ regis Hungariæ, Colomani regis sorore, Wulfildim & Elecham filias progenuit. Quarum hæc nupta fuerat Othoni comiti de Salczvedel & Balenstad: altera vero Henrico Welphoni primo suæ gentis Boiorum duci, ex cognomento Nigro, nupsit, mater Henrici Superbi: qui ratione patris Boariæ ducatum, ratione matris Saxonie consecutus fuit. Atque ista fuit occasio atque causa, quamobrem Welphones in Saxoniam translati, deficientibus antiquis familiabus, rerum isthic potiri cœperint, in Brunsvicenses & Luneburgenses duces diuisi. Quibus prærogatiuam tamen electionis, quam similiter habuerant, Fridericus Cæsar primus ademit, & Bernhardo comiti ab Anhalt contulerat. Porro antequam adhuc Henricus Superbus in Saxoniam venisset, erat in ea prouincia dux constitutus ab Henrico quinto Imperatore Lotharius comes de Supplenburg, qui postea ad culmen quoque Imperii peruenerat: cuius filiam Gertrudim Henricus Superbus Welpho in matrimonio habuerat. Quare duplici nomine, & ob socerum, & ob matrem, Saxonie prouinciam obtinuisse elucescit. Cæterum meminit Magni ducis, qui ab Henrico quarto, yna cum aliis Saxonie principibus captus fuerat, Lambertus chronographus in historia Henrici quarti: Cæteri duo, præter publicam gentis suæ causam, etiam priuato odio, iam pridem à rege descuerant, propter Magnum, Ottonis ducis Saxonici filium, quem rex in deditionem acceptum, iam per biennium in custodia tenebat. Porro obiit Magnus suæ familiaris postremus, anno incarnationis millesimo centesimo sexto.

GENEALOGIA COMITVM DE NORT-heim, unde Marchiones de Staden, & comites à Beichlingen descendunt.

- 1 **LVDOVICVS**, ex cognomento Pinguis, ex Mechtilde, Ekeberti iunioris Misnie marchionis sorore, Ottonem reliquit.
- 2 **HENRICVS**, cognomento quoque Pinguis appellatus, Ludouici frater germanus fuerat.
- 3 **OTTO**, Ludouici filius, comes de Wester & Staden, floruit circa annum 1035. genuit multos liberos vtriusq; sexus, videlicet Henricum comitem de Northeym, Ottonem comitem & marchionem de Staden, Sigefridum comitem de Beichlingen: qui genuerat Sigefridum, Albertum, Vdam Thiemoni domino à Wittou, Adelhaidem Saxonie palatino, tertiam comiti ab Arnspurg, quartam Welphoni quarto Sueuo, quintam Hermannō de Calueli nuptam. Vnde Henricus & Otto comites de Rauensburgh processerunt: quorum alter Elchingense prope Vlmam monasterium fundauit.
- 4 **OTTO** secundus marchio de Staden, Ottonis comitis de Nordhaym filius, cui alii uxorem Lotharii ac Chunradi palatini attribuunt.
- 5 **HENRICVS**, primi Ottonis filius, & secundi frater germanus, ex Gertrude marchionissa Saxonie duas modo filias procreauit: quarum Rizzam Lotharius comes à Quertfurt, electus postmodum in Imperatorem hoc nomine tertius coniugem duxit, & ex ea Gertrudim tulit, primo Henrico Welphoni Bauariæ duci ex cognomento Leoni, & post eum Henrico primo duci Austriæ cognomento *Jochsamergot* ex euentu prouerbii sic appellato, nuptam. Progenuit & alteram Gertrudim nomine, Cunrado postremo Rheni palatino, Friderici primi Cæsaris fratri germano, collocatam. Vnde Henricus palatinus Rheni & Saxonie dux processit: cuius filia vnica Ottoni duci Bauariæ nupsit, & ea ratione palatinatum Rheni Bauariæ coniunxit, vnam ex duabus familiam constituendo, vt in hanc vsque diem manet.

GENEALOGIA COMITVM DE Quertfurt, Supplenburg, & Arnspurg.

- 1 **BRUNO**, cum fratre Gebhardo, floruit anno * Quorū Bruno ex Sophia comitissa de Mansfeld Burcardum tulit, & Hedvvigem, Ludouico Landgrauio Thuringie nuptam.
- 2 **BURCARDVS**, Gebhardum secundum tulit.
- 3 **GEHARDVS**, ex Hedvvice filia Friderici burggrauii Norinbergensis, quæ secundis nuptiis postea coniuncta fuit Theoderico comiti Westlandiæ, procreauit Lotharium, postea in Cæsarem electum, hoc nomine tertium: Chunradum ducem Saxonie, & filias aliquot: quarum Vda nomine Gebhardo Boariæ comiti nupsit, Rizza comiti Cleuensi, Gertrudis Florentio Hollandiæ comiti: quæ secundis nuptiis coniuncta fuit Ruperto Flandriæ comiti, mater Philippi & Ruperti Flandriæ comitum.
- 4 **CHUNRADVS** Gebhardi filius, ex Lucia ducissa Sueuiæ nullam prolem tulit.
- 5 **LOTHARIVS**, frater Churadi, & Gebhardi comitis filius, electus postea in regem Romanorum, contra Cunradum hoc nomine tertium Sueuiæ ducem. Is ex Ricza vel Rihenza comitissa à Nordhaym vnicam modo filiam procreauit, Gertrudim nomine, duobus ordine maritis collocatam: primo Henrico Welphoni ex cognomento Superbo, Boariæ duci: & inde Henrico Austriæ primo duci. Porro is Lotharius nōdum imperator, ab Henrico v, deficiente antiqua Luneburgensium stirpe, dux Saxonie constitutus fuerat. Quare cum & eius stemma in femine virili defecisset, filia tamen ius inuestituræ retinuit.
- 6 **GOTFRIDVS** & Fridericus, comites ab Arnspurg, quorum alter in matrimonio habuerat comitis à Kopfenberg natam.
- 7 **HENRICVS** & Fridericus, Gotofridi filii fuere.
- 8 **SIGEFRIDVS** comes à Quertfurt, eligitur in antistitem Halberstadiensem, anno millesimo cclxxiii.

GENEALOGIA COMITVM OLSACIAE, ET DE Stormar: unde processere duces Slesuicenses in Dania, comites ab Oldenburg, & comites à Scauenburg, & qui hodie sunt Daniae reges.

- 1 **ADOLPHVS**, à Cunrado secundo Imperatore ex cognomento Saliquo, comes inauguratus, genuit Hartungum, & Adolphum à Wandalis occisum. Hartungus quoque in expeditione Bohemica periit.

2 ADOLPHVS secundus procreauit Adolphum tertium. Is est, qui Lubecensis ciuitatis primus conditor perhibetur.

3 ADOLPHVS tertius, pulsus Olfatia, apud regem Daniæ Waldamarū militauit: cuius sororem quoque coniugem duxit. Ex qua tulit Adolphum quartum, Cunradum comitem de Scauenberg, vnde profapia comitum à Scouenberg in Saxonia & Westphalia descendit: & Brunonem, ex præposito Magdeburgensi episcopum Olomucensem, eum qui Ottocari Bohemiæ regis nomine præfectum Austriæ egerat: quo tempore Rudolphus Habsburgensis Cæsar, Bohemos ex Austria profligauit, circa annum videlicet millesimum CCLXXX.

4 ADOLPHVS quattus, reliquit Gerhardum comitem Olfatiæ & de Stormar, Ioannem comitem ab Oldenburg (vnde comites Oldenburgenses defluerunt) Lutherū puerum, & filiam Abel regi Danorum desponsatam. Is viduus factus, in senectute monasticen professus fuit.

5 IOANNES, ex filia Alberti ducis Saxoniz genuit Albertum præpositum, Ioannem comitem ab Oldenburg, & Adolphum comitem à Zegenburg, qui filiam Mestiu ducis Pomeranorum coniugem habuit.

6 IOANNES secundus, cognomēto Largus, ex filia Erici regis Danorum Adolphum sextum procreauit.

7 GERHARDVS, frater Ioannis primi, & Adolphi quarti filius, comes Olfatiæ & in Stormar, ex filia Ioannis principis Abodritarum siue Meklaburgensis, Gerhardum secundum & Henricum suscepit.

8 GERHARDVS secundus hoc nomine in profapia, comes Olfatiæ, & de Scauēburg, genuit Ioannem tertium, primum Olfatiæ ducem, Adolphum comitem de Scauenburg, Ottonem, Henricum & Gerhardum, comites de Oldenburg & Stozmar.

9 ADOLPHVS septimus, filius Gerhardi secundi, comes à Scauēburg, progenuit Ericum episcopum Hildeshaymensē, Ioannem & Gerhardum comites.

10 GERHARDVS tertius, Adolphi septimi filius, reliquit Gerhardū episcopum Mindensē, Bernhardum præpositum, Adolphum octauum comitem à Scauenburg, Ottonē, & Simonem in ludis Martialibus interfectum.

11 IOANNES, primus Olfatiæ dux, progenuit Gerhardum & Adolphum.

12 HENRICVS, Gerhardi secundi filius, reliquit Ioannem quintum, Gerhardū quintum ex cognomento Magnum, & filiam Erico duci Slesuicēsi nuptam.

13 GERHARDVS quintus hoc nomine in stemmate, ex filia Ioannis ducis Saxoniz procreauit Henricum tertium cognomento Ferreum, Nicolaum, & Elisabetam Aquini Suetiæ regis vxorem. Quorum Nicolaus matrem Alberti ducis Saxoniz in matrimonio habuerat.

14 HENRICVS cognomento Ferreus, ex filia Henrici ducis Meklaburgensis tulit Albertum comitem, & Henricum episcopum Onaburgensem.

15 GERHARDVS Adolphi VII filius, primus suæ stirpis dux Slesuicēsis in Dania à rege Daniæ inuestitus, circa annū Salutis humanæ 1380: ex sorore Bernhardi ducis Brunsvicensis Gerhardū, Adolphum, & Theodericū reliquit. Quorum Gerhardus patri in ducatu Slesuicēsi successit, Adolphus vero in matrimonio habuerat sororē comitis ab Honsteyn. Genuerat Gerhardus dux & filiā, Walthafari principi Wandalarū nuptam: & eo mortuo, Theoderico comiti ab Oldenburg: matrē Christiani primi huius profapiæ Daniæ regis, Mauriti comitis ab Oldenburg, & Gerhardi comitis à Delmenhorst. Quorū rex ex marchionissa Brandenburgensi Ioannem regem reliquit, & Fridericū Slesuicēsem ducem. Quorum regis, Christiernus, Daniæ rex nostra memoria exul: ducis vero, qui modo regem in Dania potitur Christianus rex, filii extitere.

16 GERHARDVS secundus, Slesuicēsis dux, suæ familiæ, ex Anna marchionis à Baden filia, quæ postea secundis nuptiis baroni ab Hevven collocata fuerat, nullam prolem tulit.

GENEALOGIA COMITVM AB
Hennenberg, siue Huneberg.

1 OTTO, anno Salutis 1080, ex Beatrice comitissa quadam genuit Berchtoldum & Folmarum, qui in literis citatur de anno 1120.

2 BERCHTOLDVS, fundator monasterii Goczou, ex Mechtilde filia Hermāni marchionis Badensis procreauit Berchtoldum comitem, Gebhardum præfulem Herbipolensem, Gotobaldum fundatorem monasterii Weseravv, & Luitgardam Palatino Rheni nuptam. florere circa annum 1120.

3 BERCH-

3 BERCHTOLDVS secundus, reliquit Poponem, Theodericum, Hugonē, & Eberhardum episcopum Herbipolensem, anno electum 1160.

4 POPO, Hermannum filium suscepit, & duas filias: quarum vna marchioni Misniæ nupsit, altera marchioni à Brandenburg. Theodericus porro & Hugo in diplomatib. testes citantur de anno 1140.

5 HERMANNVS, Poponem secundum tulit.

6 POPO secundus, ex duabus coniugibus, Gueta Landgrauia Thuringiæ, & Hildegarde filia Ludouici Barbatī, Thuringiæ comitis, tulit Ottonē præfulem Spirensē, Berchtoldum episcopum Herbipolensem, Poponem tertium, & Dietburgim Alberto comiti de Solwedel desponsatam.

7 BERCHTOLDVS tertius in genere, ex Adelhaide Langrauiā Hassiæ, & altera Anna comitissa ab Hohenloe, circa annum Domini 1267. progenuit Henricum, & Ithā marchionis alicuius coniugem.

8 HENRICVS, ex Iuditha marchionis Brandeburgensis filia, tulit Berchtoldū quartum, Omeliam Sigismundi comitis ab Anhalt, & Elisabetam Ernesti comitis ab Anhalt, coniuges.

9 BERCHTOLDVS hoc nomine quartus, ex palatina Saxoniz genuit Berchtoldum quintum, & Burggrauii Norinbergensis vxorem.

10 BERCHTOLDVS quintus, ex comitissa à Schwarzenburg Henricum tertium reliquit.

11 HENRICVS hoc nomine tertius, ex Mechtilde marchionissa à Baden Wilhelmum genuit, & filiam nuptam comiti à Wirtenbergh.

12 WILHELMVS, ex Catharina comitissa de Honigou, tulit Wilhelmum, & filiā nuptam comiti à Cleue, de anno 1380.

13 WILHELMVS secundus, ex Anna filia ducis Brunsvicensis Wilhelmum tertium genuit.

14 WILHELMVS tertius, ex Margaretha ducissa à Brunsvig, tulit Wilhelmum quartum, Ottonem & Hermannum.

15 WILHELMVS quartus, ex marchionissa à Brandenburg procreauit Philippū episcopum Babenbergensem, electum anno Domini 1148. Berchtoldum Moguntinum episcopum, autorem cameræ Imperialis apud Spiram, qui Maximiliani Cæsaris cancellarius quoq; fuerat circa annum Dominicæ incarnationis 1480. Ab horum episcoporum fratre defluunt, qui hodie sunt Hennebergenses comites.

GENEALOGIA COMITVM DE
Kaczenellenbogen.

1 EBERHARDVS, comes à Kaczenellenbogen: cuius soror nupsit Adolpho comiti à Nassou, 1270.

2 IOANNES, ex comitissa de Seehm genuit Theodericum, & Adelhaidē comitissam à Nassou.

3 RICHERVS, frater Ioannis, circa annum Domini floruit 1240.

4 THEODERICVS IOANNIS filius, ex comitissa à Waldstain tulit Ioannem, Fridericum, & filiam Adelhaidem Adolpho seniori à Nassou desponsatam, matrem ADOLPHI Romanorum regis. Quorum Ioannes legitur habuisse in matrimonio comitissam à Kiburg.

5 FRIDERICVS genuit ex comitissa de Leyningen Gerhardum episcopum Spirensē, & Waldramum, qui ex comitissa à Westerburg Emichonem tulit.

6 EMICHO, Waldrami filius, ex comitissa à Sponhaim Fridericū secundū suscepit. Qui rursus ex comitissa à Waldekh Wolfgangū reliquit, & filiam locatā Wolfgango seniori comiti de Kaczenellenbogen: qui interfuisse legitur ludis Martialibus apud Ingelhaym celebratis anno 1337.

7 IOANNES secundus, frater Friderici primi, ex comitissa à Kiburgh tulit Theodericum secundum, & filiam nuptam comiti ab Hohenloe.

8 THEODERICVS secundus, ex comitissa à Lympurg Fridericum tertium reliquit, & filiam comitissam à Budingem, anno labente à nato Christo 1380.

9 FRIDERICVS, hoc nomine in familia tertius, ex comitissa à Nassou Wolfgangum progenuit.

10 WOLFGANGVS, ex filia comitis Friderici de alto Kaczenellenbogen, cuius mater fuerat comitissa à Waldekh, Philippum suscepit.

11 PHILIPPVS duas habuit coniuges, Annam comitissam à Wirtenbergh, & alteram comitissam à Nassou. Et ex his Philippum secundū progenuit, anno currente à nato Christo 1400.

12 PHILIPPVS secundus hoc nomine, ex filia Henrici comitis à Nassau, cuius mater fuerat comitissa Wirtenbergensis, produxit filiam Otiliam, nuptam Christophoro marchioni à Baden. Huius Philippi soror Landgrauio Hassiæ nupta fuerat. Hinc est, quod duæ istæ profapiæ Landgrauiorum Hassiæ & comitum à Nassou, pro comitatu Kaczenellenbogen, nostra memoria diu multumq; & iure & armis contenderunt.

CATALOGVS ALIQVOT NOBILIVM ET AN-
tiquorum Comitatum, per Turingiam, Saxoniam, & Westphalam, ubi quondam Marcoma-
ni, eorumq; propagines Mercii, Nordmanni, Dannemarkii, & Turcilingi
rerum potiti fuerunt.

COMITES ab Eilenburg: Eberhardus cum duobus filiis, sub Henrico quarto acie in-
terfectis, enumeratur à Lamberto Schaffnaburgensi chronographo.

Comites à Woldenburg: Henricus & Ottho, episcopi Hildeshaymensis, sibi mutuo
succedentes de anno 1300.

Comites ab Aluenvven: Vdo episcopus Hildenesaymensis, sub Chunrado tertio
1140. postremus Hermannus locupletavit cœnobium Mulbrun, in finibus Wirtenber-
giæ.

Comites de Rabenspurg: Otho fundator Elchingensis prope Vlmam cœnobii, sub
Henrico quarto: & Chunradus præsul Wirziburgensis, author ordinis Teutonicorum,
& trium Cæsarum cancellarius, de anno Dominicæ incarnationis 1255.

Comites de Hirczenhausen: HENRICVS celebratur in literis de anno Domini 1136.

Comites de Werle: Saxo episcopus Padebornensis, citatur in literis de anno Salutis
1080.

Comites de Loppenhufen: Engelhardus citatur testis in literis de anno humanæ Salu-
tis 1140.

Comites de Samersenburg: Bernhardus episcopus Hildenesaymensis, & Erkenbal-
dus archiepiscopus Moguntinus, de anno Dominicæ incarnationis reperiuntur 1020.

Comites de Honstain: Ernestus episcopus Halberstadiensis, anno sedit 1394. Wilhel-
mus episcopus Argentoratensis, anno 1506. & Ernestus comes anno 1510. Superest adhuc
huius nominis ac familiæ vnus, qui anno incarnationis Domini 1552. Franconofurdum in
fide Caroli quinti & Ferdinandi Cæsarum retinuit.

Comites de Mansfeld: Guntherus floruit circa annum Domini 1500. Superest adhuc
familia, hodie Alberto quodam celebris, qui tamen nescio quibus artibus memoriam que-
rit.

Comites de Arnstain: Chunradus celebratur de anno Domini 1120. Berengerius po-
sterius floruit.

Comites de Stollburg, adhuc supersunt: quo nomine Henricus & Otto celebrantur
de anno 1500.

Comites de Schvvarczenburg: quo nomine Guntherus in Cæsarem electus erat, ad-
uersus Carolum quartum Bohemiæ regem, circa annū humanæ Salutis 1350. Gerhardus
huius stirpis egit episcopum Herbipolensem, circa annum Salutis nostræ 1400. Florent ad-
huc in Thuringia hi comites: Sigismundus & Ioannes, 1510.

Comites de Lobbenburgh, quo nomine Otto episcopum Herbipolensem egit, circa
annum 1207. Henricus ibidem episcopus erat 1250.

Comites de Waldeck: Philippus vixit adhuc anno currente 1510.

Comites de Glizberg: Hermanni meminit Lambertus Schaffnaburgensis, Henrico
quarto imperante.

Comites de Isenberg: Hesso celebratur circa annum 1140. Dietherus Moguntinus
episcopus, fundator gymnasii Moguntini, & castri ibidem, anno 1459.

Comites de Solms: huius nobilis antiquissimæ profapiæ inuenimus vnicum Otthonē,
circa annum 1510. Perseuerat adhuc.

Comites de Rhyneck: Henricus in literis recensetur anno Salutis nostræ 1140. Philip-
pus, 1510.

Comites de Aichstenga: Vdalricus & Henrichus celebrantur hoc
nomine 1136.

EFFI-

EFFIGIES POSTERITATIS OMNIVM CON-
ditionum ex Franciis, Boiis, Sueuis, & Marcomanis conflata.

Posteritatis illius

PRINCEPS.

NOBILIS ET INGENVVS.

ICONVM NONI LIBRI APPENDIX.

CÆTERVM in ditione Austriae vtriusq; secus Istrum & Rhenum, reliquiis Boiorum,
Marcomanorumq; præcipue, Francos postremo accessisse, à quarum gentium confusione
posteritas tandem illa emerferit, qualem habitu & lingua superiora secula apud nos exhi-
buerunt, & quorum hic paucas aliquot Icones dedimus, ne addubitet candidus lector,
ostendam, Francos mare, simulatque Gotti in Italiam abiissent, Norici fines tractusque
terræ in Italiam ex Dalmatis, Iapodibus, Istria, Foroiulio & Rætia inclinantes, occupasse:
quibus locis Boios atque Marcomanos tenuisse, proximis libris ostenderamus. Quorum
reliquiis commixtos ita Francos, propulsatis Herulis, Longobardis ac Auaribus Slavini-
que extitisse, haud ambigua res est. Sed libet testimonia ex probatis autoribus audire, de
illa Francorum modo dictis locis vel habitatione, vel accessione, quorum PRIMVM esto
Procopii libro tertio Gothicæ historiæ: Theudibertus interea (ait) Francorum dux mori-
tur, & deinde Liguriæ loca nonnulla, & Cottias alpes, Venetorumque pleraque, nullo sibi
iure stipendiaria fecit. Sed Franci bellantium inter se studia, cum propriam ad res geren-
das opportunitatem fecissent, debellatorum ex bonis creuere, & eorundem ex opibus au-
cti sunt. Nam GOTTIS castella nonnulla in Venetos imperiti, & maritima quædam RO-
MANIS loca, cætera suæ ditionis fecere. Secundum testimonium legitur libro eodem,
paulo post: Postquam autem Narfes (inquit) Venetorum ad loca quam proxime
venit,

venit, Francorum ad duces, qui ea è regione præfidiis præerant, nuncios misit, qui ab se peterent, vt eorum permiffu, ea sibi tranfire liceret. Tum illi, nullo se pacto id permiffuros respondent, non alia vlla apertius prodita causa: siue quia Francis ea res minus condecorer, siue quia Gottorum potius rebus studerent. Vt cumq; tamen ad excusationem demum id causæ prætendebât, nec iuste quidē, nec verifimiliter, quod Longobardos scilicet infensifimos Francis secum Narfes ductaret, & eum idcirco transitu prohiberent. Narseti itaq; vt in re dubia animo fluctuanti, rogantiq; Italos, qui forte tunc aderant, quidnā esset in præfenti agendum, aperte illi denunciant, nisi Franci permiserint, vt ea omnes transeant, neque Rauennā se inde posse contendere, nec Veronam quoquā pacto diuertere. Tertiu est apud eundem Procopium, lib. 3. eodem: Quā rem Franci cum accepissent, præfidia quæcunq; in Venetos Gothi & loca haberent, præoccupare, conuentaq; omnia inter hos facta de Verona vrbe tradenda, promptius impedire: eaq; terra Romanos, vt sibi debita, enixe arcere: dignū deniq; ducere, per se hanc esse recuperandā. Quartum testimoniū sumitur ex Paulo Diacono, lib. 5. rerū Longobardicarū, capite 39. vbi agrū Venetiis proximū peculiari Fræcicæ gentis vocabulo, quo orientales terras subiectas illorū imperio significabant, Austriā nominat. Et clarius scribens lib. 4. cap. 16. Rothacis autem rex (inquit) Romanorū, ciuitates ab Luna vrbe Tusciæ vniuersas, quæ in littore maris sitæ sunt, vsq; ad Francorum fines, cepit. Opitergium quoq; & ciuitates inter Taruisium & forum Iulii positas, pari modo expugnauit. Et lib. 5. cap. 1. Deinde Taurinensem vrbem ocysime petentes, ac claustra Italiæ transgressi, ad Francorum regionem perueniunt.

LIBRI NONI FINIS.

I C O.

7 CONES LIBRI DECIMI.

GOTHVS MILES.

HASTA VNCATA GOTHICA.

GOTHVS PRINCEPS.

7 CONVM LIBRI DECIMI

Explicatio.

GOTTORVM corporis struem, & vniuersam adeo constitutionem, describit affabre Sidonius Apollinaris in epistola ad Agricolum his verbis: Postulauisti, vt quia Theoderici regis Gottorum commendat populis fama ciuilitatem, literis tibi formæ suæ quantitas significaretur. Pareo libens, in quantum epistolæ pagina finit. Et subdit: Si forma queratur, corpore exacto, longissimis breuior, procerior eminentiorq; mediocribus: capitis apex rotundus in patulum, à planicie frontis in verticem cæsaries refuga crispatur. ceruix non sedet neruis, geminos orbes hispidibus superciliorum coronat arcus. Si vero cilia flectantur, ad malas medias palpebrarum margo prope peruenit. Aurium ligulæ, sicut mos gentis est, crinium superiacentium flagellis operiuntur. Nasus venustissime incuruus, labia subtilia, nec dilatis oris angulis ampliata, pilis intra narium antra fruticantibus, quotidiana succisio. barba cõcauis hirta temporibus, quam in subdita vultus parte surgentem, stirpitus tonsor adsiduus genas ad vsque forficibus euellit. Menti, gutturis, colli, non obesi, sed succulenti, lectea cutis: quæ propius inspecta, iuuenili rubore suffunditur. Nam hunc illi crebro colorem non ira, sed verecundia facit. Teretes humeri, validi lacerti, dura brachia, patulæ manus, recedente aluo pectus accedens, aream dorsi humilior intra excrementa costarum spina discriminat. Tuberosum est vtrumq; musculis prominentibus latus. In succinctis regnat vigor ilibus. corneum femur, internodia poplitum bene mascula. Maximus in minime rugosis genibus honor, crura furis fulta turgentibus, & qui magna sustentat membra pes modicus.

Idem Sidonius in epistola ad Domitium, Sigismerum regium iuuenem hisce verbis depingit: Cum tamen hoc magis ibi decorum conspiciebatur, quod præcursoribus suis, siue pedissequis, pedes & ipse medius incessit, flammeus croco, rutilus auro, lacteus serico, tum cultu tanto coma rubore cuti concolor. Adludit ad huiusmodi structuræ Gottorum siue constructionis corporeæ periphrasem & Procopius Græcus autor, libro Gothicæ historiæ tertio, ab initio: Suspensis (inquit) Bellifarius adhuc & dubiis rebus rebus, cū Vitige, Gottorumq; optimatibus, & Theodobaldi liberis, pecuniaq; omni, & regia preciosaq; cætera suppellectili, secum deuectis, Byzantium venit, Ildigere, Valeriano, Martino & Erodiano præfectis sequentibus. Vittigem vero cum vxore Iustinianus gratâter suscepit: Barbarorum item agmen præ eximia corporum specie ac magnitudine mirabatur. Et rursus tertio belli Vandalici libro: Gothicæ gentes multæ quidem & aliæ prius fuere, quam nunc: omnium autem maximæ & potissimæ, Gotti & Vandali, & Visogotti & Gepedes, iam dudum & Sarmatæ & Melanchlani appellati sunt. Sunt & qui Geticas gentes has vocent. Qui omnes nominibus quidem inter se differunt, cætero cõueniunt. Nã & albi sunt omnes corpore, flaua coma, proceri quoq; & aspectu probi, legibus quoq; eisdem vtuntur. Huc pertinet, quod diuus Heronymus ad Suniam & Fretellam, Getas rutilos & flauos dixit. & Suetonius in Caligula: Rutilare (inquit) comam, & subnectere, & sermonem Germanicum addiscere. Porro vel ex eo apparet, Gottos Germanicæ originis extitisse, ac Septentrionis populos, quibus ratione plagæ Firmicus & Galenus medicus flauum capillitium tribuunt, Quod ostendens quoque Satyricus, tertia Satyra sic cecinit:

*Cerula quis stupuit Germani lumina, flauam
Cæsariem, & madido torquentem cornua cirrho.*

VESTITVM Gottorum, quem præmissis iconibus vtunque expressimus, adfabre depingit Procopius libro secundo historiæ Gothicæ: His dictis, Romani conspectis circa pabula hostibus, quam celerrime in eos, imperum faciunt, ex hisq; prima incurSIONE nonnullos obruncant. ex quibus & inter cæteros vnum Maurusius conspicatus, aurea veste indutum, comprehensum à crinibus, spoliandi cadaueris gratia per terram trahebat. Et hæc quidem procerum ordini periphraesis conuenit. aliter nanque populares vestiebantur, pellibus præcipue, vt hodie etiamnum septentrionales non solum Germani, sed populi etiam cæteri cernuntur. Scitum est quod legitur apud Sidonium Apollinarem, in epistola ad Domitium libr. quarto, vbi vtriusque ordinis vestitus delineatur: Cum tamen hoc magis ibi decorum conspiciebatur, quod præcursoribus suis, siue pedissequis, pedes & ipse medius incessit (loquitur de Sigismere; regio iuvene Gottico) flammeus croco, rutilus auro, lacteus serico, tum cultu tanto, coma rubore cuti concolor. Regulorum quoque comitantum sociorumq; forma & in pace terribilis: quoniam pedes primi perone setosotalos adusq; vinciebantur: genua, crura, suraq; sine tegmine: præter hæc vestis alta, stricta,

verficolor, vix appropinquas poplitibus exertis. manicæ, sola brachiorum principia velantes: viridantia saga, limbis marginata puniceis: penduli ex humero balthæi, vel gladii balthæis supercurrentibus, strinxerat clausa bullatis latera rhenonibus. Eo quo comebantur ornatu, muniebantur: lanceis vinctis, securibusq; missilibus dextræ refertæ, clypeis læuam partem adumbrantibus: quorum lux in orbibus niuea, fulua in vmbonibus, ita censum prodebat, vt studium. Cuncta prorsus huiusmodi, vt in actione thalamorum non apparet minor Martis pompa quam Veneris. Porro præter cætera vestimenta, quæ huic nationi consueta quondam fuerant, & pelles, pellitæq; vestes quæ familiarissimæ fuere, vt Septentrionalibus etiamnum Germaniæ populis in vsu esse cernimus. Testatur hoc veteres Poetæ, quorum Claudianus secundo in Ruffinum ita canit:

*Ipse inter medios, ne qua de parte relinquat
Barbariem, reuocat fuluas in pectore pelles,
Frenaq; & immanes pharetras, arcusq; sonoros
Assimulat, mentemq; palam testatur amictus:
Nec pudet Ausonios currus, ac iura regentem,
Sumere deformes ritus, vestemq; Getarum,
Insignemq; habitum Latii mutare, togæq;
Mærent captivæ pellito iudice leges.*

Sic Sidonius Apoll. in Panegyrico Auito dicto:

*Pellitus vanum præconem suscipit hospes. Etrursus:
Captiuum imperium Geticas rumor tulit aures,
Luce noua veterum cæcus de more Getarum
Contrahitur, stat prisca annis viridissq; senectus
Consiliis, squalent vestes, ac sordida macro
Linteæ pinguescunt tergo, nec tangere possunt
Alatæ suram pelles, ac poplite nudo
Peronem pauper nodus suspendit equinum.*

Et rursus Claudianus de bel. Gethico, de rege Alarico locutus:

*Occultat tamen ore metum, primosq; suorum
Consultare iubet, bellis, annisq; verendos.
Crinigeri sedere patres, pellita Getarum
Curia, quos plagis decorat numerosa cicatrix,
Et tremulos regit hasta gradus, & nititur altis
Pro baculo contis non exarmata senectus.
Hic aliquis grauior natu, cui plurima dictis,
Consiliisq; fides, defixus lumina terra,
Concutiensq; comam, capuloque accliuis eburno, &c.*

Ex quibus patet, & eburneos gladiatorum capulos habuisse, vt maiores quoq; nostri Germani vetustiores consueuerant: & comam capitis aluisse, longasque hastas, imo pro hastis contos gestasse, de quibus seorsim à nobis dicitur. Cæterum meminit quoque huiusmodi pelliti Gottorum vestitus idem Sidonius in epistola ad Agricolam: Circumsistit sellam comes armiger (inquit) pellitorum turba satellitum, ne absit, admittitur: ne obstrepat, eliminatur: sicq; quæ pro foribus immurmurat, exclusa velis, inclusa cancellis. hæc ille. Deniq; fuit & certa ratio vestitus sextus muliebris in hac gente, quem Procopius libro tertio Gothicæ historiæ describit: Inter Vraiam (ait) Ildibaldumq; inimicitia hoc pacto intercessere. Erat Vraætunc vxor, quæ vt opulenta, muliebrem mundum præ cæteris Gottorum foeminis consecuta, ita & egregia corporis forma primatum facile obtinebat. Hæc vero inter alias barbaras, magno cum ornamentorum & vestium apparatu, cum in balneum semel, curandi corporis gratia, descendisset, Ildibaldi in eo vxorem, lineis obductam vestibus conspicata, non ceu Gothorum regi matrimonio iunctam, vt decuit, venerata est: sed contemptim de ea potius loqui, & deniq; aspernari.

Ad huiuscemodi vestitum muliebrem alludit Claudianus secundo in Eutropium, hoc carmine:

*Tandem Targibulum (Getica dux improbus aula
Hic erat) aggreditur: viso tum forte redibat
Eutropio: vacuus donis, ferit asq; dolore*

Crede

*Creuerat, & teneris etiam quæ crimina suadent
Ingenis, Scythicum pectus flammabat egestas.
Huic sese vultu simulatæ coniugis offert,
Mentitog, ferox incedit barbara gressu,
Carbasseos induta sinus, post terga reductas
Vberibus propior mordebat fibula vestes:
Inq; orbem tereti mitra redeunte capillum,
Strinxerat, & virides flauescere iusserat angues.
Aduolat, & niueis reducem complectitur vlnis.*

10 GOTHORVM ARMATVRAM nemo melius describit, quam Sidonius Apollinaris in epistola ad Agricolam, quem locum paulo ante recensuimus. Ad quod pertinet etiam, quod scribit Procopius libro tertio Gothicæ historiæ, vbi Vittigis cum Belizario pugnam refert: Gothorum namq; duo millia (inquit) equitum, qui ad se haud dum venissent, quæ appropinquare iam accepisset, in eorum aduentum protrahere prælium nitebatur. Et alias haudquaquam se indignum putabat, hostibus se ostentare, qualis quantusque esset. Nam ad cætera ornamenta, armis indutus processerat, auro abunde celatis. Ex equiq; vt ornatissimi phaleris, ita pilo & lancea noscitabatur, purpureaque & regia veste, & equo ipso præcipue, quo ille miræ magnitudinis vehebatur. In medio autem campo, vt bellicæ artis peritus ac ludibundus processerat, equum diuersim calcaribus concitando, in orbem frenis
20 agiliter agere, obequitandoque telum in auras sursum versus apte diuerberare, & ipsum id rursus ad terram delatum impigre excipere momentoq; temporis exceptum vibrare, & eodem alternis per manus translato, gloriæ id artis plurimum ducere, supinandoq; se desuper equum, inclinandoq; vtrumq; ad terram, & vicissim in latera: vt qui a pueris fuisse desultandi ac tripudiandi artem edoctus. hæc ille. Sed placet, quod de armatura Gothorum in genere proposuimus, speciatim explicare. Sane Gothos THORACES FERREOS & loricæ gestasse, idem Procopius libro Gothicæ historiæ r. testatur, ita scribens: Apud Salariam autem portam (loquitur de Roma à Gothis obsessa) vit quidam & proceræ staturæ Gothus, belloq; strenuus, thoracem indutus, & capite cassidem gestans, nec inter cæteros Gothos obscurus, non aliorum in ordine manens, sed arbori propinquæ infidens crebrius
30 sagittando, propugnacula infestabat. Hic vir tormento ad turris læuam locato, sed improviso per loricam traiectus, arbori veruto adfigitur, in stipitem altius descendente, hominēque ibidem impactum in sublime suspendit. Hæc ille. quæ etiam confirmantur à codice peruetusto Annalium, qui bellum Theoderici Bernensis cum Hunnis describit huiusmodi rhythmis:

*Er was gar ain chyonar man/
Ir aller harnasch er do inam/
Das gab von golt liechten scheyn/
Er warf es für die gesellen seyn.*

40 Similiter galeas & cassides in vsu Gothicæ armaturæ extitisse, idem Procopius libro tertio Gothicæ historiæ ostendit: Romanis dehinc (ait) huic obuiam prodeuntibus, & copiis vtrinque instructis, vir Gothus Vlaris nomine, vt corporis magnitudine præstans, ita & visu terribilis admodum, & factis acer, belloq; bonus, ex alteris castris, equo in medium capum immisso, armatus galeatusq; prodiit, & ad singulare Romanos certamen identidem prouocauit. Huc pertinet, quod in supra nominato peruestuto codice Theoderici historiæ scribitur:

*Die wol den preys erbormen in des sturms not/
Die westen nicht der mâre das in so nahend der tod.
Da sach man vill der Gotten vndern helben gau/
Sy trugen schwerd dy scharpsen dy vill chyuone man.*

50 GOTHOS præterea clypeis longis, latisque, depictis & translucensibus fuisse vsos, securibus denique vt Francos missilibus, docet Procopius libro Gothici belli tertio: Prædictum autem Gothis (inquit) per Totilâ fuerat, ne quoquâ pacto sagittis, vel alio telorum genere, præterquâ pilo, in prælio vterentur, siue sagittis feriendus hostis esset, siue telo reiiciendus, siue necandus ense, siue aliud quicquam exequendum. Ad hæc accedebat, quod Romanorum equites ipsi in aciem constituti, vt erat necesse, in vnum coibant, & ita, vt alibi à tergo hostem circumuenirent: alibi vero in se venientium excipiendo & resistendo clypeis, propularent impressionem. Meminit & Sidonius clypeorum Gothicorum, in episto-

Clypei Gothorum.

la ad Domitium : Eo quo comebantur ornatu, muniebantur lanceis vncatis securibusq; missilibus, &c. Delineat eodem loco & figuram, coloremque talium clypeorum Sidonius, cum scribit: Dextræ insertæ clypeis, læuam partem adumbrantibus, quorum lux in orbibus niuea, fulua in vmbonibus. Ad explicationem figuræ Gothicorum clypeorum pertinet, quod legitur in peruetusto Annalium codice de Theoderici Bernensis gestis, scripto in membrana:

Sy trügen swerd die scharpfen die vill chuonan man /
Darzû vor jren handen dy liechten schild gar prant. Et iterum:
Jrn schylde die waren newe vnd prant /
Bad vill schone jre helben das heuerait.

Hasta Gothorum.

Conti Gothici.

Inuenio in super trium generum hastis Gothos vsos in bello fuisse, videlicet pilis, contis, & vncatis hastis. Id quod elicitur ex his verbis Procopii libro secundo: Vir Gottus (ait) alius quidam pilo immisso traiectum, deniq; cum caduere ipso coniunxit. Et iterum libro tertio: Prædictum autem Gothus per Totilam fuerat, ne quoquam pacto sagittis, vel alio telorum genere, præter pilo, in prælio vterentur. De contis legitur in historia Theoderici, à nobis nuper reperta: Theodericus tandem resumptis viribus, irruiat supra Auares, victosq; Pannoniam in fugam dirigit. Quos cum sequeretur, fines Pannoniæ non est ausus ingredi: ibiq; cum castra posuisset, cum quatuor pueris in equis sedentibus, extra castra quintus egressus est, vt præuideret, ne forte Auares denuo aduersus eum insurgerent. Quum non procul à castris esset Auar nomine Xerxes, vtilissimus cunctorû, singularis ad præuidendû, Theoderici exercitui obuiat. Qui cum à longe repertus fuisset, missi sunt à Theoderico tres viri bellatores, vt eum aut viuum caperent, aut interficerent. Quos Auar fugam iniens, singulatim interfecit. Denuo Theodericus alios tres viros ad ipsum capiendum direxit: qui ab ipso quoque Auare interfecti sunt. Postea Theodericus singulare certamen cum Auare iniit, quem conto in brachiis feriens, diutissime inuicem cum equis gyrantibus, à Theoderico Auar superatus est: quem vinctum Theodericus secum duxit ad castra. Hactenus de contis Gothicis, ex fragmento historiæ à nobis repertæ. Ad quas adludens Claudianus poeta, in belli Gothici descriptione sic canit:

Armigeri sedere patres, pellita Getarum
Curia, quos plagis decorat numerosa cicatrix,
Et tremulos regit hasta gradus, & nititur aliis
Pro baculo contis non exarmata senectus.

Hasta Gencata Gothorum.

Supereft tertium adhuc hastarum Gothicarum genus, VNCATÆ HASTÆ videlicet, quarum meminit Sidonius Apollinaris in epistola ad Domitium, cum de Sigemere regio iuueno loqueretur: Penduli ex humero baltei (inquit) vel gladii balteis supercurrentibus, strinxerant clausa bullatis latera regionibus. Eo quo comebantur ornatu, muniebantur, lanceis vncatis, securibusque missilibus: dextræ insertæ clypeis, læuam partem adumbrantibus: quarum lux in orbibus niuea, fulua in vmbonibus. Huc pertinet, quod scribit Procopius libro secundo Gothicæ historiæ: Sed Argis (inquit) ex facie cum auellere medici sagittam vellent, aliquandiu periculi magnitudine territi, vulnere admouere manus nõ audent: non quidem oculi gratia, quem nullo pacto integrum feruari posse in posterum suspicabantur: sed ne in venas ac nervos interrumpendo, qualia in ea parte corporis sunt pleraq; virum ex Bellizarii familia fortissimum perderent. Medicus deinde Theoctestus nomine, in Argis ceruicem innixus, sciscitabatur ab homine, num nimium suo ex tactu indoluisset? Quo respondente, dolore se proculdubio affici: Saluus ergo futurus es, inquit, nec oculi vllam patieris iacturam. Hæc medicus fidens sedulo affirmabat: quia coniectura perceperat, haud procul à cute spiculum penetrasse.

Hasta itaque, quæ forte extabat, præcisa, colligatoque vinculis affecti hominis corpore, & ea parte qua plurimum is indoluerat, interscissa, auellit statim ac paruo molimine spiculum, tribus prominentibus hamis: cumque eo, hastæ quod reliquum, erat, eduxit. Hæc ille, quæ haud equidem ad aliud genus hastæ, quam vncatum, referri possunt.

Arcum Gothorum.

AD HÆC Gothos, & præcipue aliquo loco natos, ARCVS ex humeris suspensos, sine quidem pharetra principes, cæteros cum pharetra gestare solitos fuisse, commemorat Sidonius Apollinaris, in epistola ad Agricolam, de Theoderico Gothorum rege locutus: Inter hæc (inquit) intromissis gentium legationibus, audit plurima, pauca responderet. Si quid tractabitur, differt: si quid expediat, accelerat. Hora secunda surgit è folio, aut thesauris inspiciendis vacaturus, aut stabulis. Si venatione nunciata procedit, arcum lateri

inne-

innectere, citra grauitatem regiam iudicat. Quem tamen, si cominus auem feramq; mōstres vanti, manus post tergum reflexæ puer inferit, neruo loroue fluitantibus. Quem, sicut puerile computat gestare thecatum, ita muliebri accipere iam tensum. Igitur acceptum, modo insinuatis eregione capitibus intendit, modo ad talum pendulum nodi parte cōuersa, languentem chordæ laqueum vagantis digito superlabente profequitur: & mox spicula capit, implet, expellit, quidue cupias percutit, prior admonet. Eligis quod feriat, quod elegeris ferit. Quod si ab alterutro errandum est, rarius fallitur fugientis ictus, quam destinatis obtutus. Celebrat & Gothos arcu Procopius libro 3. Gothici belli: Totilas vero nauium proris, patientiore per litus spacio suos obiecit, qui tela partim gestarent, partim arcus intenderent. Quare Romani animaduersa, animo mox cōsternati accedere propius non audent: sed aliquandiu nauibus è continenti procul in mare subtractis, quieti mansere. Adludit ad huiusmodi arcus Gothicos (quos reperio ab humeris, vnde suspendebantur, gentilitia lingua Halsperg nuncupatos) & Claudianus poeta, in Panegyrico ad Stiliconem hoc versu:

—Tot barbaras solus

Millia, iam pridem miseram vastantia Thracem,
Finibus exigua vallis conclusa tenebas:
Nec te terrisonus stridor venientis Alani,
Nec vaga Hunnorum feritas, non falce Gelonus,
Non arcu pepulere Getæ, non Sarmata conto.

Describit porro huiusmodi arcus & poeta ille Gothicus, cuius supra adduximus rhythmos, & illos gentilitia lingua Halsperg appellat: quanquam vicio librarii fortasse pro Halspogen, Halsperg legatur.

Da die zwen chuone man
Zû dem streyt gesprungen
Jr halsperg erkhlungen. Et iterum:
Blodleyus Kefhen die waren allgar /
Mit tausend halsperg huoben sy sich dar. Et rursus:
Sam den du haist vorhend vill edl Kuediger /
So bedarf sich in dem sturm kayner halspog mer.

Et hactenus quidem de arcibus. nunc quales hi gladios habuerint, vt pote longos, acutissimosq; (quorum reliquias crediderim, qui hodie etiamnum manent, vulgo Schtache schwert / vel saltem eos quibus hodie Heluetii vtuntur) edisseram. Sidonius Apollinaris in epistola ad Domitium, de Sigemere regio iuueno scribens: Penduli ex humero baltei, vel gladii balteis supercurrentibus, strinxerant bullatis latera regionibus. Mentionem facit talium gladiatorum & poetaster ille Gothicus in historia rhythmis contexta, de Theoderico Bernense:

Seureit der vill chuone in Gunthers land /
Man sach an helden nie so herlich gewant.
Die ort jrer schwerter hiengen gar auff die sporn /
Sy fürten scharfe gwer dy ritter auffer chorn.
Seurend der für jr ayne zwayer spanne prant /
Der cesamen den vil fraysleichen snant. Et rursus alio loco:
Da sprangen zû anander die ere gerade man /
Jr jetweder schirm für starkhe wunden dran /
Jre swerd so schapfe warn / es chunt in nicht gewegen /
Da süg Darnoten Kuediger den degen.

EQUITATVM Gottorum, eiusq; populi in equis industriam ac velocitatem, bellandique ex equis peritiam, Procopius multis exaggerat libro primo Historiæ Gothicæ: Sed in eo differre exercitus ipsos quam maxime, quia Romani omnes fere, vt Hunni his socii, ex equis arcus insinuare, sagittasq; in hostes immittere quam optime norint, Gottorum vero nemini vnquam id studii aut curæ fuisset: sed equites ipsos satis constare, telis duntaxat & gladiis vti consueuisse. Istorum præterea pedites ipsos, & sagittarios ab armatis protectos, in bello consistere. Equites vero, nisi cominus præliantur, quum nihil habeant quo se ab hostibus tueantur, quibus è longinquo sagittandi sit vsus, facile ictos perire. Huc spectat, quod Sidonius Apollinaris in epistola ad Domitium refert, cum Sigismerum Gottum delineat, regium iuuenem: Tu, cui frequenter arma & armatos inspicere iucundum est, quam voluptatem putamus concipies, si Sigismerum regium iuuenem, ritu atque cultu gentilitio

Equitatus
Gottorum
splendidum.

ornatū, utpote sponsum, seu petitorē prętoriiu loceri expetere vidisses: illum quidem equus phaleris comptus, immo equi radiantibus gemmis onusti antecedeabant, vel etiā subsequēbantur. Adludit ad huiusmodi ornatum equitatus Gothici, & codex vetustus, de Theoderici Bernensis historia, quem subinde citauimus:

Auf dem selbigen morgen ze Burniz auf dem sant/
Ritten die vil chunen/als jr gewant.
Was von rottem golde/jr gerait wol gethan/
Jr ros die giengen eben des chunen Seyurids man.
Jr schilte die warn new vnd prant/
Vnd vill schone jr helm das hoferant.
Seyurid der vill chune in Gunthers lant/
Man sach an helden nie so herrliche gewant/
Die goldfarben zawme fürstens an der hand/
Seydene fürpuge/sust chomens in das lant/
Das volkh sew allenthalben choppei on pogen/
Da lieffen in enthegen die Gunthers man.

Carrago
Gottorum.

CARRAGINEVOS Gottos quondam, ut ante patrum memoriam Austriaci, ac Bohemi præcipue, in vsu habebat castrametandi, vulgo wagenpurg/ testatur Flavius Vopiscus in vita Aureliani, cum epistolam Valeriani Cæsaris ad Aurelium scriptam, in qua illum ad bellum Gotticum adhortatur, recenset: Tuum est (inquit) pro virtutibus tuis, atque solertia, illic hyemalia & æstiuia disponere, vbi tibi nihil deerit. quærere præterea, vbi carrago sit hostium: & vero scire, quanti qualesq; sint, ut non vinum aut annona consumatur. Similiter Trebellius Pollio in vita Claudii Cæsaris, scribens de Gottis ab Claudio profligatis ex Illyrico: Claudio igitur scriptores adulantur, quia duo millia nauium barbararum, & trecenta viginti millia armatorum deleuit, oppressit, attriuit: qui carraginem tantā, quantum numerus armatorum sibimet aptare potuit, & parare, nunc incendia fecit, nunc cum omnibus familiis Romano seruitio deputauit: ut docet eiusdem epistola, quam ad Iunium Brochum scripsit, Illyricum tuentem. Claudius Brocho: Deleuimus CCCXX. millia Gottorum, & quæ sequuntur in epistola. Meminit idem Trebellius carraginis Gotticæ in vita patris Galieni imperatoris: Galienus interea vix excitatus publicis malis, Gottis vagantibus per Illyricum occurrit, & fortuito plurimos interemit. Quo comperto, Scythæ facta carragine, per montem Geslacem fugere sunt conati. Alludit ad talem carraginem Gotticam Claudianus poeta, secundo in Ruffinum.

Vix alpes transgressus erat, nec iam amplius erras
Barbarus, aduentumq; tremens se cogit in unam
Planiciem, tutosq; includit pascua gyro.
Tum duplici fossa, non exuperabile vallum
Asperat alternis sudibus, murisq; locatum
In speciem, cæsis obtendit plaustra iumentis.

Gottorum
regis inue-
ditio.

Cæterum nec illud silentio transeundum: Gottorum regis currum à ceruis subiugalibus trahi solitum: quemadmodum Francorum principes bobus inuectos, libro huius operis tertio ostendimus. Meminit vero Fla. Vopiscus in Aureliano, cum de Zenobia, quæ in oriente aduersus Galienum arripuerat fasces imperiales, agit: Currus (inquit) regii tres fuerunt. in his vnus Odenati, argento, auro, gemmis preciosis operosus atq; distinctus: alter, quem rex Persarum Aureliano dono dedit, ipse quoq; pari opere fabricatus: tertius, quem sibi Zenobia composuerat, sperans se urbem Romam cum eo visuram, quod illam non fefellit. nam cum eo urbem ingressa ex victa, & triumphata. Fuit alius currus quatuor ceruis iunctus, qui fuisse dicitur regis Gottorum: quo, ut multi memoriæ tradidere, Capitolium Aurelianus inuectus est.

Mores Getheri
Gottorum.

Deniq; Gottis hæc quæ dicturi sumus, communia erant cum cæteris Scythiæ Europæ populis: quorum pauca vestigia Germanis mansere. dicuntur autem adhuc durare horredum hi mores apud Tartaros, qui olim Tauri nuncupabantur, & apud Turcos quidam. Iuramus adhuc hodie Germani per animam, quod Scythi Getisq; iuramentum Lucianus tribuit in Dialogo cui τὸ ζῶον τίτλος est. Turcæ vero per acinacem ac gladium iurant. Sacrificia cruore hospitem Tartari perficiunt: quod Getis similiter Lucianus ascribit, in dialogo cui φινία nomen est. Quod vero sitim atque famem tolerare adhuc possit, Gottorum postestas, Hispani ac Itali contestantur: qua laude Getas Plutarchus in vita Philippi Macedonum

num regis profequitur. Sed liber loca de his autorum inferere. Apud Lucianum quidem Toxaris Scythæ sic loquitur: μάλλον ἢ πλεον ὁμομαί σοι τὸν ἡμέτερον ὄρκον, ἐπεὶ καὶ τὸτο ἐν ἀρχῇ διαμολογήσαι. per animam Gotti. *μῦθ. ἢ μὰ γὰρ τὸ αἶμα, καὶ τὸν ἀκινάκῳ, ἔδην πρὸς σὲ ψυδὸς ἐρῶ.* hoc est, si latine reddamus: Magis tibi nostrum iuramentum iurabo, dum & id in initio fuerim pollicitus: per ventum ac acinacem, nullum mendacium dicam. Equidem adhuc hodie Germani per animam vulgo communiter iuramus, quam eadem cum vento voce Græci exprimunt, bey meynner seel. Mos porro iurandi per acinacem, Turcis mansit. Sacrificii vero horrendi ritus apud Tartaros durat, de quo scribit Lucianus in dialogo cui titulus est φιλία οἴγε ἐπὶ σφαιναυαγία παρυσίωνται. οἱ πότε σκῆδαι συλλαβόντες, ἀπῆρον, ὡς τῆ Ἀρτέμιδι καταθύοντες, ὀπιθόμενοι πῶς δεσμοφύλαξι, καὶ ὁ φρενῶν ὀπιθεσθῆσαντες. ἢ τὸ βασιλεῖα κτείνουσι, καὶ πῶ ἰέρειαν ἀφελόντες. id est: Hospites dum naufragio essent eiecti, & ipsos Scythæ tunc comprehedentes abduxerant, ut Dianæ immolarentur, deligebant eos, carcerariis excubiis prementes: & regem eorum trucidauerunt, sacerdotale officium assumentes. Denique tolerantiam Ateas Gottorum rex Philippo Macedonum imperatori apud Plutarchum his verbis obiecit: σὺ μὲν ἄρχεις Μακεδόνων, ἀνθρώπων μεμαθηκότων πολεμῶν. ἐγὼ δὲ Σκυθῶν, οἱ καὶ λίμω ἐδίψει μάχεσθαι δύνανται. Quod latine sic conuersum sonat: Tu quidem Macedonibus imperas, rerum bellicarum peritis: ego vero Scythiis, qui famem ac sitim tolerare possunt. Adhæc omnia consuetudinem supplicandi Gotti cum cæteris Scythiæ populis communem vsurpabant, porrecto boum corio, vel reductis post tergum manibus: quod hodie prouolentes in genua præstamus. Hinc est illud Luciani, εἰς τῆσι τῶν ἀφελῶν τῶ χεῖρε, ὡσπερ οἱ οὐκ ἴδω ἀργύρων δεδεμένοι.

Sacrificia
tetra Geta-
rum.

Tolerantia
Gottorum.

Ritus sup-
plicantis
apud Got-
thos.

Linguam
Gottorum
Teutonicā
exitisse.

LINGVAM Gotticam Teutonicam fuisse, cum in natali solo Sconlandiæ, tum vero, cum inde in Daciam, atque rursus in Illyricum, Latiumque, Gallias atque Hispanias transmigrassent, vel nomina Principum declarant, etsi à Latinis Græcisque scriptoribus corrupta partim fuerint. Quippe in natali solo, Daciaque, reges Gottorum celebrantur, Regnerus, Hotterus, Ericus, Alricus, Sifvvaldus, Regnaldus, Sigbertus, Aluerus, Vngunius, Corillus, Geberichus, Cniua, Diurpaneus, Bermundus. Quæ ipsissimæ sunt Teutonicæ voces ab authoribus deprauatæ, quas Germanus rectius proferret, Rhenher/ Otter/ Erich/ Adelsrich/ Sigwald (à gloria per mundum diffusa) Reicheralt/ Sigbrecht/ Alber/ Vngunsi/ Carl/ Gebrich à liberalitate, Rhnab à pueritia, Durpaner/ vel potius Thierpaner/ ab imagine animalis in vexillo, Bierman/ &c. Eadem ratione corrupta sunt vocabula regum Gottorum mere Teutonice, dum rerum in Illyrico Latioque potirentur, ac pro Dietmanr/ Waldmanr/ Diedrich/ Waidmanr/ Fridrich/ Eitwolf/ Eitreich/ Erdreich/ Altrich/ Tursman/ Diet/ Wigig/ der Ost/ Rom. scriptores, dialectorum Germanicæ linguæ ignari, imo difficilem gentis prononciationem adsequi nequeunt, dum in suum idioma voces detorquebant, substituere Theodomyrum, Walamyrum, Theodericum, Widimyrum, Fridigernum, Attaulphum, Attalaricum, Ardaricum, Alaricum, Torismundum, Theodatum, Vittigem, & Totilam. Idem arbitror accidisse iis Gottis qui Hispanias occupauerant: quorum nomina Germanica à Romanis hominibus, qui Gothi isthic coaluere, vitio proferebantur, atque ita deprauata in literas referebantur. Sic pro Woldman illi Valliam, pro Lieber Luibam, pro Düt Theutam, pro Helmrich Almaricum, pro Eitsheld Atanagildum, quem Romani genuinum herosa dicere solent: pro Leonhild rursus Leonegildum protulerunt: pro Richardo Reccaredum, pro Diettricho Rogericum, pro Eringero Eringium, pro Syngefund (quod Latini mentis compotem dicunt) illi corrupte Syndelimundum substituere: pro Siesmanno, hoc est dulci vel suavi viro, Sifvandum: pro Siesbotone, id est suauis aut grato nuncio, Sisebutum: pro Weytricho, hoc est late possidente terras, Vistericum: pro Reichmyro, hoc est, diuite domino, Richimerum scripsere. Ut illud primum argumentum illustre sit, veterem Gottorum linguam Teutonicam exitisse. Imo & ipsa populorum cognomina testari illud, quod dicimus, possunt. Gottos namque se, qui erant nobiliores antiquioresque in gente, à bonitate ac diuinitate: alios à tarditate, Gepandos, Gepe-das, quod nos dicere solemus Teutonico idiomate Geepas, id est accelera: à constructis castellis rursus alios Burgiones, Burgundos: plerisque denique ab incertis sedibus atque errore, Vandilos, die Wandler/ gentilitio sermone denominauere.

Adhuc leguntur apud Procopium in Gottica historia, pleraque Teutonice virorum, non solum propria nomina, sed adiectiua insuper atque appellatiua, à Græco homine deprauata: ut exempli gratia, libro Secundo, Ildibaldus, Theudebaldus, Vraya, Boche, Gilmmer, Cono, Cutilas, Albilon, Vlaris, Vndella, Vfigilais, Amalafunta, Mathafunta. Et libro tertio, Rodericus, Recimundus, Teremundus, Sifridus, Hunerius, Ragnares, Docas, & Vidrilas. Quas nos Germani voces, & virorum mulierumque nomina propria adhuc in vsu habemus, & gentilitia prolatione rectius eloquimur: Eitwald/ hoc est accelerans

in syluam: *Tietwald: der frey/ hoc est liber: der Doffh/ hoc est caper, quod cognomen ad-*
huc nobilibus non paucis mansit: der Gulimayr/ hoc est fatuus dominus: Chuono/ Rhuul/
Albet: Anler/ hoc est festinus: Andel/ hoc est auus: Vselgaue/ Amalschwynd/ Mahreschwynd/
à veteri Teutonico vocabulo Schwand/ vel Schwynd/ quod matronam significabat:
Katreich/ id est, consilio pollens, Reichman/ Turssman/ Seyfrid/ Hunrich/ Regener/
Doffh/ Austriller/ &c. Quinimo idem Procopius libro tertio Marchiani principis Veron-
ensis videtur meminisse, ex populo Gottorum, quem adhuc hodie vocamus Marthner/
Marthgraue. Eodem libro Scipuardum commemorat, Totilæ Gottorum regis armi-
gerum, & classis præfectum. Teutonica genuina hæc vox est, Classis præfecturam gen-
tilitio sermone demonstrans, Schipward/ id est, nauium custodem, si de verbo ad ver-
bum latine reddere velimus. Scitum est, quod idem Procopius scribit, Gottos exploraf-
se, cuius coloris equo Narfes insideret. Itaque in pugna clamasse quosdam, vt salam feri-
rent: hoc est, eum qui equo veheretur fuluo, quem Germani adhuc hodie colorem salam
& salbam dicimus. Sunt & alia non ignobilia, nec contemnenda, & loca autorum & te-
stimonia pleraque illustria. Atque vt in Procopio nostro paulisper adhuc immoremur, vi-
detur is Theodati Gottorum regis filium Theodesclum appellasse, non omnino absurde
Germanicum diminutium Latinis verbis reddens, quod nos diceremus nostra pronun-
ciatione, der Teutschle/ der Teutschl. Idem libro tertio aperte, Gontharum Vandalum in
Hispaniis à Germanis actum in crucem fane ex historiarum serie,
Vandalis in Africam abeuntibus, Gottos successisse apud Hispaniam. vt nihil dubii sit, de
Gottis ipsum Germanis locutum fuisse. Similiter Iordnandes Gotticus autor refert, The-
odericum regem de Erlicua concubina natum fuisse: quæ dubio procul Teutonica vox est,
Erlieb/ quod Latine diceremus, amans honestatem. siquidem & hodie Septentrionalis
plagæ incolæ lieue pro stiche vsurpare solent, in prolatione. His omnibus & hoc argumen-
tum adiicio, Theodericum multis postea seculis Teutones suum concelebrasse, & Bernen-
sem à loco habitationis vocasse, vulgo den Dietrich von Bern. de quo & cantilenas Germa-
nicas in laudem virtutis facinorumque ipsius excogitarunt maiores nostri: quod non fe-
cerunt aut Athilæ, aut aliis externis principibus, tamen si Theodericum belli gloria ac ho-
minum opinione longe superassent. Vt luce iam clarius liqueat, Gothos Germanos, eius-
demque populi, hoc est nostræ linguæ fuisse. Quod si aliquis obiecerit forte, Procopium
lib. I. Gotticæ historiæ, Gottos à Germanis separasse, cum scribit: Hac via Gotti Germani-
que Galliis sunt in partem potiti: Germani deinde ad pristinas vires accessione facta, The-
oderici nulla habita ratione. Et iterum: Vnde suorum importunitate victus Alaricus, etsi
haud dum præsentibus Gothis cogitur statim in aciem aduersus Gottos prodire. Sed Ger-
mani in ea congressione superiores iam facti, Visogottorum videlicet maxima parte cæsa,
Alaricum simul ducem obruncant. hæc ille. Hic arbitror, vt pote Græcum hominem, eos
duntaxat Germanos vocasse, qui tum temporis Germaniæ tellurem intra Rhenum Vistu-
lamque tenebant, hoc est Francos ac Turingos, quos subinde in sua historia Germanos
nuncupare videtur, Anastasio nempe & Iustiniano imperantibus. Quemadmodum & an-
te hæc ipsa tempora Breuiarium Theodosii Germaniam Gothiam appellat, Gothiamque
inter Rhenum, Tisciam, Oceanum & Danubium includit. Sed placet, quod proponimus,
prolixius demonstrare testimoniis euentioribus, quibus Gottos Teutonice olim fuisse
vsos lingua, haudquaquam dubitem, non solum quod in Italico Hispanicoque idiomi-
tibus, à Gothorum videlicet incolatu corrupto, & ex Romanis Germanicisque verbis con-
fuso, multa adhuc Teutonice originis vocabula deprehendes, si recte inquiras, cuius mox
syluam subiciemus: verum etiam, quod Gotlandini, hoc est Scandiæ insulæ incolæ, vnde
Gothos egressos, Iordnandes Gothus ipse testatur, sermone adhuc magna ex parte Ger-
manico, in loquendo vtuntur, paucis immutatis, quæ natiua Germanica esse autumo: pro
quibus, qui secus Rhenum Istrumque tenebant sub Romana vel seruitute vel stipendio
Germani, Latinas paulatim recipere voces, commercii necessitate didicerant. Id vnico
exemplo Dominicæ orationis docebo, quam Gotlandini his nominatim verbis pronun-
ciant: Sader war som er in hynlum/ Heilegat wårde dit namen. Tilkomen tit rikhe. Ske din
willige/ som i hynlum so po tordene. War taglich brodh gif os i tag/ verlach os waren
schulb/ som wi verlaten ware skuldiger. Och inledhos ikke i strestilse/ vtan loss os i fro on-
da/ Amen.

*Dominica
oratio Got-*

landinorū.
 Vbi omnia consentiunt nostræ linguæ Germanicæ vocabula, exceptis paucis: war pro
 noster, quod dicimus ex deprauato Latino vnser: Som pro sicut, quod nos proferimus mo-
 do als: verlaten pro dimittere, hodie vergib: Ikke pro nicht: Strestils/ quam nostra tem-
 pestate vocem in versuech mutauimus.

Hic rur-

Hic rursus de reliquiis Græcæ linguæ, Teutonicæ insertis, repetendum nobis esset,
 quod libro huius Operis secundo indicauimus lectori, non pauciora videlicet verba per
 Toxarim & Anacharsim philosophos ex Græcia in Scythiam fuisse allata, dum leges po-
 pularibus conderent, Gothicaque accessisse, quam paulo ante Celtæ ac Galatæ ducibus
 Bathanatio, Brenno, Acichorio, Bolgioque, è media Græcia ad Istrum vsque Rhenumque
 transportassent. qua de re eodem libro secundo huius Operis prolixius locuti fuimus. Por-
 ro de ista legum Græcarum, linguæque ex Græcia in Scythiam transportatione, Lucianus
 in dialogo cui Toxaris titulus est, abunde meminit. & Plutarchus in Apophthegmatibus.
 Adludit ad huiusmodi Gothicæ Græcæq; linguarum in Septentrione cõfusionem multis
 10 in locis Naso poeta, qui in tertio de Tristibus sic canit:

*Sic quoque sunt vrbes Graia, quis credere possit,
 Inter inhumana nomina barbaria.
 Hinc quoque Mileto missi venere coloni,
 Inque Getis Graias constituere domos.*

Et rursus libro quinto eiusdem poematis:

*Turba Tomitana qua sit regionis, & inter
 Quos habeam mores, discere cura tibi est.
 Mixta sit hæc quamuis inter Græcosque Getasque,
 A male pacatis plus trahit ora Getis.*

20 Et iterum alibi eodem poemate:

*Mæsta vocis habet quid barbaræ lingua Latina,
 Græcæque cum Getico mixta loquela sono est.*

Deniq; nec illud lectorem latere volo, Gothicam veterem linguã haud in omnibus cum
 vulgari Teutonico nostro cõuenisse: quin habuerit quædam peculiaria vocabula, à cæteris
 omnibus idiomatibus, nedũ Germanico, diuersa. libet è multis pauca inferere, quæ adhuc
 in Latio supersunt Romano sermoni mixta. credendum autẽ est, habuisse Gothos articu-
 los illos, quos adhuc Itali præponunt vocibus il, el & la: quemadmodum nos, der/ die/ des:
 & Saxones, chi, chei, &c. Tales Romanæ linguæ & apud Hispanos miscuerunt. Sic quan-
 do Itali dicunt Il capo, Hispani pronunciant la Cabeza: hic capo, Latinus dicit.

30 Galta, maxilla.	Graspo, vina.
Gli ochi, oculi,	Guardian, guardino, speculator.
Gemba, crus.	Tropo, auarus.
Figato, iecur: Igado Hispanis.	Alcalde, vicarius ab Alde.
Pota, vulua. hinc putana, meretrix.	Sacar, trahere: hinc, sacar el refugdo, trahe-
Hyus, filius. Hya, filia.	re anhelitum.
Cordero, agnus.	Rascar, scribere: hinc Germani g aspiratio-
Ternoro, vitulus.	nem addunt Grascen, & dura pronun-
Caruaro, aries.	atione ghraczen.
Camaron, cancer.	Scompare, scorapedo, effugere.
40 Paxaros, auis.	Lampegia, fulminare.
Guerra, bellum.	Indarno, ociosus.
Zappa, ligo.	Soffrur, patet: gallice,
Scarpe, calceus: hinc scorpeto.	souffryr.
Tesa, silex.	Cacz, & Hispanice la caccia, il cacciatore:
Cupa, & carassa, pharetra.	hinc caza, cazedor, venatio, venator.
Gufano, vrina.	
Taua, laccio, tablera Hispanis, pera Latinis.	

DE MORIBVS Gothorum, quod eiusmodi videlicet fuerint, quales cæterorum Ger-
 manorum, liquet ex epistola Sidonii Apoll. ad Agricolam, cuius verba non grauabor sub-
 50 scribere: Si in conuiuium venitur, quod quidem diebus profestis simile priuato est, non ibi
 impolitam congeriem liuentis argenti, mensis sedentibus suspiriosus minister imponit.
 Maximum tunc pondus in verbis est. Quippe cum illic aut nulla narrantur, aut seria, torcu-
 matum peripetasmatumq; modo conchyliata profertur supellex, modo biffina. Cibi arte,
 nõ precio placent: Fercula nidore, non pondere. Scyphorum & paterarũ oblationes facili-
 us est vt accuset sitis, quam recuset ebrietas. Quid multis? Videas ibi elegantiam Græcam,
 abundantiam Gallicanam, celeritatem Italicam, publicam pompam, priuatam diligẽtiam,
 regiam disciplinam. de luxu autẽ illo Sabbatario, narrationi meæ superfedendum est, qui
 nec latentes potest latere personas. ad cœpta redeatur. Dapibus expleto, somnus meridia-
 nus sepe nullus, semper exiguus. Quibus horis vero tabula cordi est, tesseras colligit rapide.

inspicit follicite, voluit argute, mittit instanter, ioculanter compellat, patienter expectat. In bonis iactibus tacet, in malis ridet: in neutris irascitur, in vtrisque philosophatur. Secundus fastidit vel timere, vel facere. Quorum opportunitates spernit oblatas, transit oppositas, siue motu euaditur, siue colludio euadit. Putes illum & in calculis arma tractare: sola est eura vincendi. Quum ludendum est, regiam sequestrat tantisper seueritate: hortatur ad ludum, libertatemque communem. Dicam quod sentio, timet timeri, denique delatur commotione superati. Et tunc demum sibi cessisse collegam credit, cum fidem fecerit victoriæ suæ bilis aliena. Quodque mirere, sæpe illa lætitia minimis occasionibus veniens, ingentium negotiorum merita fortunat. Tunc petitionibus diu ante per patronorum naufragia iactatis, absolutionis subitæ portus aperitur. Tunc ego etiam aliquid obsecraturus, foeliciter vincor. Quando mihi ad hoc tabula perit, vt causa feruetur. Circa nonam recrudescit moles illa regnandi: redeunt pulsantes, redeunt submonentes. Vbiq; litigiosus fremitus ambitus: qui tractus in vesperum, iam cœna regia interpellante rarefcit, & per aulicos deinceps pro patronorum varietate dispergitur, vsque ad tempus concubiæ noctis excubaturus. Sane intromittuntur, quanquam raro, inter cœnandum mimici sales, ita vt nullus conuiuia mordacis linguæ felle feriatur. Sic tamen, quod illic nec organa hydraulica sonant, nec sub phonaeco vocalium concentus mediatum acroama simul intonat. Nullus ibi lyristes, chorales, mesochorios, tympanistria, psaltria canit: rege solum illis fidibus delinito, quibus minus mulcet virtus animum, quam cantus auditum. Hactenus Sidonius. Quæ si cõferas cum nostræ tempestatis, vel saltem maiorum Germanis, parum admodum discriminis intercedere cernes. Ita conuiuantur, qui saltem aliquo loco sunt Germani, ita ad aleam tabulamque ludunt, ita fortia facta heroum quondam ad mensam canuntur, vt non inepte Io. Auentinus vel ex vetustis cantilenis Annales collegerit, colligique recte ac vere posse adseuerarit. Non possum hoc loco, nec de beo silentio præterire, rarâ ac incomparabilem Gothicæ gentis humanitatem, atque erga hostes etiam clementiam nequiquam barbaram. Vnde Procopius Græcus historicus, de Totila victore scribens libro tertio Gothicæ historiæ: Totilas igitur (inquit) Neapoli capta, eam in captiuos præ se tulit benignitatem, quæ vtrique nec barbaro nec hosti sat conuenit. Quippe qui Romanorum præ inedia affectorum in primis curam suscepit: nec secus & eorum, qui cum cibo diutius caruissent, imminuti viribus viderentur. Veritus itaque, ne ex repentino ac nimio cibo ad faciem defumpto, vt par erat, ingurgitati perirent, medendi hunc modum excogitauit. Custodibus in portu portisque dispositis imperauit, neminem ea abire permetterent. tum ipse omnibus moderatione prouida quadam, parcisq; quam pro singulorum appetentia præbere: hosque eotenus quotidie famefcitibus addere, quo ad ne auctos quidem, ingestosque sibi sentirent. Et rursus eodem libro, de eodem rege locutus: His Totilas rebus peractis, Romam cõtendit. quam statim, vbi est proxime ventum, obsedit. Agrorum vero cultoribus per omnem Italiam, mali nil quippiam intulit: sed terram vt intrepide colerent, nil secus ac antea imperauit. Idem mox, cum de Pelagio infestissimo Totilæ viro loquitur: His cum mandatis (ait) vbi ad Totilam Pelagius venit, & ab eo est perbenigne susceptus, prior Totilas ita exorsus est: Constat sane, apud Barbaros omnes id lege cautum esse, oratores vt hi plurimum colant & venerentur. Mihi vero, qui virtutis sibi aliquid compararunt, qualis tu es, honorem deferre simul & reuerentiam, iam pridem studium fuit. Idem de captiuitate vrbis Romæ scribens: Ineunti itaque (ait) id Totilæ templum, Pelagius ipse sese obuiam offert, Christi in manibus Euangelia gestas, supplexque omnibus factus, & genu procumbens: Parce (inquit) ô princeps, tuis. Tum ille arridens, & sane profusus, ita profatus est: Nunc mihi supplicaturus aduenisti, ô Pelagi? Ita quidem, respondit: quandoquidem tuum me seruum effecit Deus. Sed ab his iam abstine manus, qui tibi in seruitutem cessere. His itaque victus precibus Totilas, Gothicis militibus edicto mox imperat, Romanorum decætero vt neminem obtruncarent. Et mox, de Rusticiana Boethii coniuge & Symmachi filia scribens, quos Theodericus Gothorum rex supplicio affecerat: Sed Gothi in Rusticiana mortem iam conspirauerant, eius hanc noxam insimulantes, quod tradita Romani exercitus ducibus non parua pecunia, Theoderici statuas disturbasset, in Symmachi patris virique vindictam. Totilas tamē, nulla hanc affici iniuria permisit, sed eam ac cæteras feminas omnes, vt extra iniuriam essent, seruauit. Extat & raræ cuiusdam iustitiæ exemplum apud eundem Procopium libro tertio Gothicæ historiæ, cuius memoriâ non grauabor subiicere: Per id tempus Græcus quidam, Calaber genere, ad Totilam Neapolim venit, ex eius armigeris quendam accusaturus, quod eius filiam virginem per vim constuprasset. Totilas vero id ægre ferens, summo studio nitēbatur, vt qui delatum crimen patrasse se minus negaret, commissi pœnas facinoris lueret. Vnde comprehendi mox iussum, in carcerem trudit.

Clementia
Gothorum
exempla.

dit. Huius vicem barbarorum primores quidam solliciti (erat nimirum vir ille acerbelloque strenuus) inter se coeuntes, Totilam statim conueniunt, conueniuntque enixe precantur, missum illi crimen vt faceret. Tum ille, quæ dicebantur, benignius auditis, nec perturbatione vlla affectus, orationem apud suos huiusmodi habuit: Non equidem, ô viri commilitones, vel quia nimis sim inhumanitati obnoxius, vel quod propinquorum meorum calamitatem habere voluptati, hæc vt facerem apud vos verba constitui: sed vt ne quid Gothicis mali contingat. Non enim me præterit, magnas hominum turbas rerum nomina in cõtrarium vertere, vt qui humanitatem dicere improbitatem consueuerunt. Vnde & rectiora queque corrumpi ac perturbari contingit. Sinistrum quippe, ac plane improbum dixerim, qui leges velint ad verum acrius circumscribere, vt earum nominibus pro velamentis ad impietatem & nequitiam vsi, peccare intrepide queant, & prauitatem præ se tutius ferre. Sed vobis equidem consulo, ne mortalium cuiquam id permittatis, vt cum vestri ipsorum salute, viri cuiuspiam delicta commutet: nec quoquam pacto vos sceleris, qui nulli iniuriam intulistis, participes reddat. Delinquere namque, & in delinquentes inferenda supplicia interciperet, vt equidem reor, æque se habeant. Velim itaque ea vos mente, & sic de præsentibus hisce decernere, vt si vobis optio detur, è duobus alterum deligatis. aut enim vir iste pro illata iniuria luiturus est pœnas: aut Gothorum est, vt non salua respublica sit, necessarium, nec bello vt vsipiam victoria pariatur. Hæc Procopius.

GOTHICÆ VETERIS GERMANI-

CÆLINGVÆ VESTIGIA.

In Italica.

In Hispanica.

Richecza, diuitiæ: richtum Germanis. hinc, gran reco, diues: vulgo nobis rich.	Oio, oculus, aug Germanis.
Fresco frigidum, Alemanice hodie frisch.	Orenas, auris, oren.
Wardia, custodia, ain ward Teutonice.	Pierua, crus, ain peen Teutonice.
Stifeli, ocrea, hodie adhuc stifele.	Moza, ancilla, magt, mãs.
Robare, latro, Teutonice rauber.	Robar, latro, rauber.
Orechia, auricula, orche hodie Germanis.	Bandera, vexillum, ain baner.
La milza, splen, ain mils Germanis.	Dedogruesso, gros finger, daumb.
Trippe, costa, rippen.	Hyncado, claudus, hynkhat.
La mamola, nutrix, mamel, amel.	Huefos, caligæ, hosen.
Buffeto, buff.	Radillos, radl.
La piazza, spacium, ain plasz.	Ama, nutrix, amel.
Chiaffo, platea, ghassen.	La laut, lutina, testudo, ain laut.
Noy, nouum, noij.	La harpa, citharâ, harpsen.
Rocca, colus, rokhen.	Storns, frons, styrn.
Arosto, aslatum, rost, craticula.	Harinquo, halex, haring Germanis.
Clusium, fauces, clausen.	Placza, locus.
Blanchus, pallidus, blaych Germanis.	Börracho, heluo: brasser Germanis.
Il plane, plan.	Estuffa, stuben, vaporarium.
Fazzellato, sudariolum, faczelet.	Ruecca, colus, rokhen.
El bossò sylua, ain bosch.	Cuchar, cochlepf, echuchillo.
Gata, felis, chas.	Tynta, atramentum, dynten.
Trumba, tympanum, trumel.	Haka, securis, hakhen.
Trumbeta, buccina, trumetten.	Sulfo, immundus, vnfauber.
Metidor, culter, messer.	Ielmo, galea: helmo, Teutonicis.
El fiado, anhelitus, adem.	Esgrymidor, iracundus, grymmich.
Pancziera, lorica, panczer.	Iugler, gesticator, gaukher.
Ielmo, galea, helmo.	Ruoda, rota, currus, ain rad.
La korasse, thorax, ferreus, kurisser.	Iardia, hortus, garten.
Speron, calcaria, sparen.	Mesemer, edituus sacrorum, ain mes-
Il gadlio, gladii genus, degen Germanis.	ner.
La schiona, gladius obtusus, vulgo adhuc ain schyn.	Coiones, testiculi, hoyden.
Ruota, rota, rad.	Zombredo, biret.
Magro, macilentus, mager.	Et harmanno, fratell: heerman, miles
Giardino, hortus, garten. (manis.	Latinis.
La cotta, cuculla, kutten hodie adhuc Ger-	Segar, falx, segys: segedora, messor.
La bot-	Affe, sic, also.
	Corto, kurtz.

La botta, dolium, putten.

Tagliere, discus, dässer.

Becho, caper, bokh.

La schermitore, gladiator, schiermer.

Al destro, ðu dem stro, Teutonice.

Bubo à locca, ain lokher, qui alias aues allicit.

La cauallera, locusta, veyualter.

Curto, breuis, gkhurcz.

Andare, ambulare, wandaren, vna litera adiecta.

Albergare, hospitari, herbergen.

Bagnar, balneare, baden.

Astricchare, vicos sternere, strafzpflastren.

Spiri, tentare, spüren Teutonice.

Sparagnare, parcum esse, sparen Germanis.

Lassa fare, mittere, lassen faren.

Hauesti, habuisti, hauestu.

Chi sei, qui es, Brabantini hac adhuc loquendi formula vtuntur.

La grifa, vnguis, graifer, finger.

Ingiu, inferius, im gew.

Io ho perduto, ich habz verloren.

Giorni, dies. hinc iour, annus: tanquam diceret, magna dies. hinc Itali,

ogni giorno, Galli, tout le iour, id est, omni die.

Ah ah, miser, à vocabulo compassionis ach.

Tachon, pannus, nos hodie tñch dicimus.

Non ho fatto, habz nicht gethan.

Io ho fatto, ich habz gethan.

Tu hai fatto, du hast gethon.

Chi haueffe creduto, modus loquendi ex Germanico, wer solt das haben gelaubt.

Poissons de mer, piscis marinus, mervisch.

Frio, frigeo, freyrt mich, frisch.

Zebolla, cepa, zwibel.

Trauair, pigrescere, trag werden.

Allegro, leuis, leichtfertig.

Baxa te, bukh, inclina te, bukh dich.

Ha folgado todo el dia, toto die ambulauit, gefolget gantz dag.

Es mal hecho, malefactum.

Barrar, barer aufskheren.

Ahorcar, ex fenestra suspendere, ain arckher machen lassn.

Tu lo heziste, tu fecisti.

Tu lo sabes ben, bene scis, du habeis, gutz.

10

20

30

40

INCIPIT LIBER DECIMVS, DE GEN-
TIVM MIGRATIONIBVS, IN QVO GO-
thorum, Getarumue sedes ac Respublica docetur, authore WOLFGAN-
GO LAZIO Viennensi regio Hi-
storico.

DE Gothorum gente scripturus hoc libro, cuius linguæ hæc fuerit, & in quot populos minores diffusa, quibus ordine locis confederit, querendum nobis erit. Quippe Germanicæ originis illam extitisse, iam antea ostendimus. Vtrum autem Getæ, Gothi, Gothini, Dacique eadem gens fuerit, vt multi autumant: & multo magis, an à Gothis descenderint Tyragethæ, Tiffagethæ, Massagethæ & Chyragethæ, inquisitione non vulgari forsan opus nobis erit, in tanta autorū discrepantia. Primū omnium Spartianus in historia Antonini Caracallæ, Gothos Getasq; eandē gentem facit, ita scribens: Nā cum & Germanici & Parthici & Arabici & Alemanici nomen adscriberet (nam Alemanorū gētem deuicerat) Heluius Pertinax, filius Pertinacis, dicitur ioco dixisse: Adde, si placet, etiā Geticus Maximus: q; Getam occiderat fratrem, & Gothi Getę dicerētur, quos ille, dum ad orientē transit, tumultuariis præliis vicerat. hæc Spartianus, Latinus autor. Aduersus quem Procopius, Græcus autor, Getas à Gothis distinguit, libro primo Gothicæ historiæ hæc nominatim referens: Tunc & patricii quidam Sibyllæ dicta in medium proferebant, adseuerātes, ad Iulium vsque mentem ciuitatem in discrimine fore: & necessarium postea, vt Imperator tunc quispiam Romanorū existat, cum demū Roma nil Geticum extimescet. Geticam quippe Gothorum hi nationem esse adfirmant. Quo loco reprehendere clanculū Græcus homo Latinos, & arguere erroris videtur. Quā rem penitus rimatus Beatus Rhenanus, in præfatione Procopianæ editionis in hæc verba eleganter hæc discutit

discutit questionem: Cæterum Iordnandes (inquit) Alanus, vt mihi colligere videor, Gothos ex Scandia, sine Scandinauia, Germanici maris insula, quam ipse Scanziam vocat, hodie Septentrionalem Seelandiam fortasse dicimus, aut Suetiam, recte deducit: quod cum Getis eisdem facit, longe aberrat. Sic namq; Getarum nomen Gothis tributum est ab eruditioribus, quemadmodum non ita pridem Maximilianum Cæsarem quidam antiquitatis Romanæ studiosi Maximinianum nuncupauere, quidam Maximum Æmilianum, nimirum propter nominis allusionem, vt quibus cultus in Norico ripensi diues (nam Laureacensis episcopus fuit) ignotus existeret. Indicat hoc Spartianus in vita Antonini Caracallæ, cui dixerat aliquando per iocum Pertinax, titulos victoriarum adscribenti: Adde, si placet, etiam Geticus Maximus: quod Getam, inquit, occiderat fratrem, & Gothi Getę dicerentur. Idem Hieronymus noster innuit in Genesin, & libro primo Gothici belli Procopius, vbi de Romanis loquens: Geticum quippe (inquit) Gothorum hi nationem esse adfirmant. Item in initio belli Vandalici, de Gothis agens: Sunt (inquit) & qui Geticas nationes hos vocent. Vides Procopiū nihil adferere. In causa fuit, præter nominis allusionem, quod ex insula Scandia prodeuntes Gothi, cum V I. merugos littoralē populū pepulissent, & subiugassent Vandalos, quo loco Gothicā in Vandalis constituerant noui populi nouam regionem, quantum ad nomenclaturam attinet, pars illorum in Getas & Scythiam processit, quā Istro fluuio prætextitur, vt commodius Romanorum prouincias, Mœsiam vtrāq; & Thracias, atque adeo Græciam ipsam vexare possent. Siquidem præ Quadis & Marcomanis parum agere poterant, in Rugorum Vandalorumq; tractu consistentes: & in cæteros Germanos bellum gerere, sibi durum erant experti. prædandi vero gratia non minus quā ob melius solum occupandum, omnes demigrationes factæ sunt. Hincq; ego Ostrogothorum & Vuestgothorum appellationes primum naras suspicor, audacter hic à Paulo Diacono dissenfurus. Ideo vero Scytharum nomen Gothis accommodandum non est, quod in Scythia aut Getarum regione cōfederint: sicut nec pro Gallis Hispanisve habendi, quod in has prouincias postea cōcesserint Vefogothi: nec pro Gallis Franci, quos rectius Scythicos, Geticos, Gallicos, Hispaniensesque vocaueris. Sane ætate Cornelii Taciti, Vigeuones siue Insulares adhuc erant Gothi: itaque Gothinos apud eundem, nemo Gothos interpretetur, nemo Gothonos. Nam insulares populos nominatim non describit Tacitus, contentus in initio dixisse: Cætera Oceanus ambit, Latos sinus & insularum immensa spacia complectens, nuper cognitis quibusdam gentib. ac regibus, quos bellum aperuit. Ptolemæus Gothorum meminit, vt Insularium, inter eius Scythiæ populos, quam ipse tribus reliquis maiorem facit, meridionalem partem tradens inhabitare Gutas. nam Gutæ illi indubiè sunt Gothi: sicque cæteri Germani eos nominasse videntur. Adiuuant hic nos duæ quædam orbis descriptiones, quarum altera iunioris Theodosii iussu facta est, nisi fallit titulus: altera non multo posterior videtur. In Theodosiana sielegitur: Germania, omnisque Gothia finiuntur ab oriente flumine Huistia, ab occidente flumine Rheno, à septentrione Oceano, à meridie flumine Danubio. Audis hic Gothiæ nomen. Et sequitur: Illic Dacia & Alania finiuntur, ab oriente desertis Sarmatiæ, ab occidente flumine Huistia, à septentrione Oceano, à meridie flumine Istro. Hinc intelligis, Gothiam istam Daciæ fuisse conterminam, ad amnem Huistiam: ut non mirum sit, quod apud Procopium adserunt Longobardi in oratione quadam ad Iustinianum Cæsarem, Gothis Dacos olim fuisse vesticales. Hæc prolixè ex Rhenano nostro adducere voluimus super illo dubio, quod multis historiarum lectorib. caliginem obduxit. Patet autem ex eadem decisione Beati nostri, nec Dacos, nec Gothinos, eisdem cum Gothis extitisse. Id quod poetæ etiam non ignobiles animadueterunt. quorū canit Lucanus 3. Pharsalium:

Nunc furor incubuit, nec iunctus Sarmata velox

Pannonio, Dacusq; Getis admixtus haberi. Et Claudianus in Eutropium:

Est opus, Ostrogothis colitur, mixtisq; Gotinis

Phryx ager: hos parua poterant impellere causa.

Idem in sextum Honorij consulatum, de Gothinis hos versus protulit:

Prospera Romuleis sperantur tempora rebus,

In nomen ventura tuum, præmissa futuris

Dant exempla fidem: quoties te cursibus aui

Præfecit, toties accessit laurea patri.

Ausi Danubium quondam tranare Gothuni,

In lintres fregere nemus, &c.

Sic paritet & Cor. Tacitus in libr. De moribus Germanorū, Gothinos Gallicæ originis facit, cum ita scribit, de Marcomanis & Quadis

Locus beati Rhenani de discrimine Gothorum, Gothinorū & Getarū.

tractans: Nec minus valent retro (ait) Marfingi, Gothini, Ofii, Burii, terga Marcomanorū
 Quadorumq; claudunt. E quibus Marfingi & Burii sermone cultuq; Sueuos referunt:
 Gothinos Gallica, Ofos Pannonica lingua coarguit non esse Germanos, & quod tributa
 patiuntur, partem tributorum Sarmatæ, partem Quadi, vt alienigenis imponunt. Gothini
 vero, quo magis pudeant, & ferrum effodiunt. hæc Tacitus de Gothinis, Gallica, non Geri
 manica gente, vnde Gothos paulo ante deriuauimus. Nolo hic de Tyragetis, Massagetis,
 reliquisq; Getarum, hoc est Scytharum generibus rem anxius prosequi: quæ res Proco-
 pio quoq; Græco homini, à Scythia haud ita procul colenti, imposuit, vt Alanos Sarmataf-
 que inter Gothicos populos recenseat. Vt enim Gothi Getæ dicti sunt, ita non omnes Ge-
 tæ Gothi fuere, veluti Hunni, qui Massagetæ, Alani, Bastarnæ, & Tyragetæ, quas nemo sa- 10
 næ mentis homo Teutonibus adnumerauerit. Hinc recte mea quidem sententia, scribit
 Procop. ab initio 2. lib. Gothicæ hist. Postquam vero ad vnum omnes fere vulnerati, vt tam
 denso in agmine per Massagetas Hunnos emissa, nulla incassum cadente sagitta, sensero
 Gothi dimidiam suorum partem se amisisse. Sed de nomine Gothorum, & discrimine eo-
 rum populorum qui cum Gothis quondam confundebantur, hæcenus. Venio iam ad e-
 iusce gentis migrationes ac sedes, quarū primæ in insulis Balthici maris fuere, in Scanzia
 videlicet, vt Iordnandes scribit, quam Plin. li. 4. c. 13. Scandinauiam appellare videtur. Quā
 puto Teutonicā vocem, deprauatam esse à Latinis hominibus pro Schonlandia, hoc est
 pulchra terra. Equidem extant in hanc vsq; diem istæ insulæ supra Prussiam & Liouonam,
 regno Suediæ tributariæ: quarum vna Gotlandia, à Gothis nimirum, altera Schonlandia, 20
 tertia Finlandia à simili pulchritudinis ratione, denominatæ sunt. De quibus quod hic par-
 tior sim, ac primas illas Gothorum sedes non anxie expoliam, facit q; & superiorib. seculis
 Iordnandes Gothus, & nostra tempestate Magnus Olaus similiter Gothus, ex his finibus
 puta oriundus multis eam gentis habitationem voluminibus sunt profecuti: quib. & cer-
 tior fides, vt indigenis, merito haberi debet. Quando autem, & quæ manus gentis ex his
 finib. egressa sit, scribit Iordnandes, Filimarum & Gebericum ductores gentis extitisse,
 eidemq; ad Vistulam in Germaniæ agro principes eosdem præfuisse: quod quidem Sylla
 imperante Romanis accidisse, coniectat. Cui eo libentius fidem adhibeo, quod Iuliū Cæ-
 sareū dictatorem Gothis bellum intulisse, Appianus Alex. lib. 2. Ciuilis historiæ scriptum
 reliquit: vt dubium nullum sit, eos tum in Germaniæ tellure tenuisse, quando hanc nunq; 30
 egressum, immo vix ingressum dictatorem, haud ambigua res est. Præterea Strabo memo-
 rat, Bærobistam Dacorū ducem circa Octauiani tempora, ad Istrum, cum sua gente depu-
 laturū exisse: Boiosq; & Tauriscos, populos secus Danubium accolentes in Pannoniis &
 Germanorū confinio, vt Plin. quoq; meminit, Cretosciro subiectos regi, adflixisse. Ad hūc
 Bærobistā, Iordnandes Gothicæ gentis legislatorem facit, & gentilicia lingua Bæristum
 vocat, siue à veritate q̄ profitebatur, siue q; populi propugnator existimaretur, deriuat. *deriuat*
 Recte nimirū igitur Plin. li. 4. c. 14. Genera (inquit) Germanorū quinque sunt: Vindelici, quorū
 pars Burgūdiones, Varini, Carini, Guttones. Et Cor. Tacitus in lib. de morib. Germanorū:
 Translygios (scribit) Gothones regnant, paulo iam adductius q̄ cæteræ Germanorū gētes,
 nondū tamē supra libertatem. Huc pertinet, quod idem li. 4. Augustæ historiæ refert, Len- 40
 tulum de Getis triumphasse, triumphalibusq; ornamentis ob deuictos Getas donatū fuisse.
 q̄ victoriā secus Istrum, ad cuius vix tum ripas Romani venerant, contigisse, Chronologiæ
 ratio docebit. Confirmat has Gothorū sedes Iordnandes, cū tradit, Gothos Vandalorū ter-
 ras occupasse. Et alibi, Gothos haud procul à Vistula Francos vicisse, castrisq; ac regione
 exuisse: hoc est, vt ex historiis reperi, pulsos inde ad Istrum abiuisse, Dacisq; se ac Getis cō-
 miscuisse. Quo loci tertiæ eius populi sedes surrexere, de quib. mox à nobis dicetur. Sane
 manent adhuc vestigia quædam Gothorum gentis, iis ipsis in agris Germaniæ. Nam
 & Gotha ciuitas in Silesia, & altera apud Misinos: & in Bohemiæ agro Gutten-
 berg ac Guttensteyn, haud ignota castra etiamnum, inde appellata, vt arbitror, super-
 sunt. Sequuntur iam tertiæ Gothorum sedes in Dacia, quā hodie Transyluaniam Hun- 50
 garicæ ac Valachiam nominant. Quas paulo ante Alexandri magni ætatem occupasse in-
 inuenio: reliquisse vero sub Valentiniano & Valēte circa annū Salutis reparatæ 376, Chro-
 nologiæ nos ratio docet. In hoc loco se Gothi propriis armis, cū ab Macedonū, tū Roma-
 norū quoq; iugo, fortissime dimicando vsq; defenderunt. Hinc scribit Arrianus Nicome-
 densis in historia Alexand. magni, qui in Gothos vltra Danubiū colentes mouerat, vbi no-
 stro seculo Vualachia ac Transyluania prouinciæ sitæ sunt: Secundū hęc pugnā triduo (in-
 quit) Alexander ad Danubiū fluuiū profectus est, omniū quidem longe maximū eorū qui
 in Europa sunt. longissimo tractu per terras excurrit, gentes bellicosas præterlabitur, ac eas
 maxima ex parte Germanas, ex quibus ipsius amnis fontes oriuntur. Earū gentium postre-

Prima Go-
thorū sedes
in insulis
Balthicis-
ne Brussici
maris.

Secunda Go-
thorū sedes
in Germa-
nia secus Vi-
stulā amnē.

Tertia sedes
Gothorum
in Transyl-
uania, hoc
est Dacia.

mi sunt Quadi & Marcomanni, deinde Iaziges Sarmatarum gens: post hos Getæ, deinde
 Sarmatarum pars, postremo Scythæ vsque ad exitum fluminis pertinent. vnde per quinque
 ostia in Euxinum Pontum effluit. Hic Alexander naues longas quæ à Byzantio per Euxi-
 num pontum aduenerant, aduerso flumine subiectas reperit, in quas sagittariorum ma-
 nu ac armato milite imposito, ad insulam, in quam Tribali & Thraces confugerant, con-
 tendit. Conanti pedem inferre summa vi Barbari obstitunt. Quocunq; naues appellebant,
 præsto aderant, locumq; tuebantur, quod erat illis facilius. quoniam & naues pauca erant,
 & insulæ maxima pars prærupta & præceps: & fluminis cursus, vtpote in angusto conclu-
 sus, concitator. Quapropter Alexander abductis inde nauibus flumē traiecit, Getasq; qui
 10 trans flumen incolebant petit: quos in aduersa ripa prohibendi animo, si transire conaren-
 tur, armatos videbat. Et subdit Arrianus, cum ciuitatem quandam Getarum, ad Danubii
 vltiorem ripam sitam, expugnasse Alexandrum descripsisset: Huc loci legati (inquit) &
 à cæteris Danubii accolis, & à Sirmio Tribalorum rege, item à Germanis venerunt: &
 quæ sequuntur. Meminit Getarum eadem in prouincia vltra Istrum Teutonicæ quidem
 originis populi, & Strabo lib. 7. Geographiæ (vt appareat, locum Arriani non de Getis Sar-
 matis, sed de Getis Germanis, hoc est Gothis, esse accipiendum) Supra iacens regio v-
 niuersa (ait) inter Borysthenem & Istrum prima est Getarum solitudo, post Tyragetæ,
 post quos Sarmatæ cognomento Iaziges, & Basilei dicuntur, & Vrgi. Ex quibus pars ma-
 xima Nomadibus, id est, pastoribus constat, pauci agrorum colendorum studio tenentur.
 20 Hos vtramque Istri ripam incolere, sæpe traditur. Intra terram sunt Bastarnæ, Tyragetis
 vicini, & Germanis, & ipsi ferme ex Germanis originem ducentes. Idem scribens de A-
 lexandri magni aduersus Getas procinctu, cuius Arrianum meminisse ostendimus, libro
 septimo Geographiæ: Alexander sane Philippi filius (inquit) in ea expeditione quam ad-
 uersus Thracas vltra Hæmum suscepit, cum Tribalorum gentem incurfasset, vidit eos vsq;
 ad Istrum pertinentes, in quo & Peucen insulam, vltiora vero tenentes Getas, eosque
 profectus, insulam quidem ingredi nequiuisset, nauigiorum penuria. Nam cum in eam i-
 pse Tribalorum rex Sirmius confugisset, aduersus eius impetum obstitit. Cæterum trans-
 gressus in Getas, eorum urbem in potestatem redegit. Porro ad situm huius Getarum pro-
 uinciæ, quæ & Dacia dicebatur, &c. Quo hisce verbis & Stephanus Byzantius in libro
 30 de Urbibus allusisse videtur: Δακία, χώρα πηλοῦ Βορυσθένους. οἱ Δάκοι, ἔς καλοῦμεν Δάκοις. Γέτας δὲ τὸς παρὰ τὴν
 πηλοῦ κλημένους, καὶ τὴν ἑα. Δάκος δὲ τὸς παρὰ τὴν ἑα καὶ τὸς Γερμανίαν, καὶ τὸς τῶν Ἰστροῦ πηλοῦ. καὶ παρὰ Ἀπυλοῦς δὲ τὸς
 οἰκιστῶν ὀνόματα, Δάκοι ἔστιν. Id est, si latine reddas: Dacia regio est Borystheni flumini vicina.
 Sunt autem Daci illi, quos nos vocamus Dauos. Getas vero, iuxta Pontum habitantes,
 & ad orientem: Dacos autem, ad Germaniæ littora & Istri fontes vergentes, nomina-
 mus. Apud Athenienses enim seruorum nomina sunt Dauis & Getæ. Huc pertinet & car-
 men Dionysii Geographi:

πολλὰ μάλ' ἐξείης Μαυώπιδος ἐς σόμα λίμνης
 Γερμανοί, Σαρμάται τε, Γέται θ' ἄμα, Βασάρναι τε.
 Δακῶν δὲ ἄσπετος ἄμα, καὶ ἀλλήεντες Ἀλανοί. id est latine versum:
 40 Deinde equidem multi Maotidis ostia seruant,
 Germaniq;, Getæ, Bastarni Sarmatæ. & ingens
 Dacorum sinus, quoque fortia pectora Alani.

Ex quibus locis colligimus, vel contra Beati Rhenani sententiam supra adductam, Ge-
 tas quoque Germanos extitisse: vt non simpliciter Getæ cum Sarmatis Scythisq; confun-
 dendi sint. Siquidem & Fla. Vopiscus Aurelianum Cæsarem inter Gothos, Amazonas
 cœpisse, inq; triumphum duxisse mulieres virili habitu pugnant, scribit. Quas Gothicæ
 originis fuisse, Iordnandes Gothus testatur: cæteri vero historiæ auctores Getis attri-
 buere videntur. Verba Vopisci subiiciam: Ductæ sunt & decem mulieres, virili habitu
 pugnant, quas inter Gothos cæperat, cum multæ essent interemptæ, quas de Amazonū
 50 gente titulus præfererat. Etsi autem constet, Hermanarchum regem Gothis in Dacia
 postremum imperasse, à Balanbero Hunnorum rege pressum, vt Iordnandes quoque ani-
 maduertit, pulsos propterea Gothos, ducibus Fridigerno, Alaricho & Safrago, Istrum tra-
 iecisse, receptos à Valentiniano primo hoc nomine Imperatore in Thraciis, vt Marcellinus
 libr. xxxi. scriptū reliquit: tamen credendum est, reliquias aliquot eius gentis post ea et-
 iam tempora, vltra Istrum mansisse, saltem in Dacia ripensi, & vbi Iaziges videtur Prolo-
 mæus depingere, & hodie adhuc Germanicæ linguæ colunt populi, Sclauinis, Sarmatis ac
 Hungaris mixti, Cussouientes, Eperientes, Bartsenses, Cepusientes & Pergsteteri, diuisi in
 Cremnicenses, Schemnicenses, & Solientes vulgo nominati. Siquidem Breuiarium Theo-
 dosii iunioris imperatoris, in descriptione orbis sic nominatim Gothiam delineat: Hinc

ab oriente Alania est (cum de Tanai flumine prius locutus fuisset) in medio Dacia, vbi & Gothia, deinde Germania. Et addit: Dacia & Alania finiuntur ab oriente desertis Sarmatiz, ab occidente flumine Hiuscia à septentrione Oceano, à meridie flumine Istro. Hinc intelligis, vel tum in Dacia Gothiam fuisse, vel saltem Daciæ proximam, vsque ad Tibiscū notissimum Hungariæ fluuium, quem itinerarium Hiusciam vocare videtur, corrupto veteri Teutonico vocabulo Teissa, quo adhuc hodie istud fluentum nuncupamus Germani. His igitur finibus cum Gothi siue Getæ Germani multis seculis coluissent, iam inde ab initio Pannoniarum fecunditati proximæ prouinciæ inhiabant. eapropter traiecto subinde Istro, cum de populatum paulo latius ab Istri ripis exissent, ad manus cum Boiis primū, deinde cum ipsis quoq; Romanis venerunt. Boios quidem, & subditos Cretoscyro regi populos, Augusto imperante omnino deleuisse Getas continuis excursionibus, Strabo libris quarto & septimo Geographiæ tradit: atque adeo Bærebistæ cuiusdam ductu ab eo tempore in tantum succreuisse & numero & militari exercitio, vt quadraginta millia hominum educere in aciem potuerint, Romanosq; fines vltro lacefferint. Contra quos, historiæ docent, Curium proconsulem primo, deinde Lucullum quoque ea tempestate consulem, & postea Ælium Catonem, cū exercitu misisse. Quin & Lucius consul, ac Lentulus, pugnasse cum Getis reperiuntur. Quorum Lucius in prouinciæ formam, Iordnande authore, Illyriam omnem redegit. De Lentulo vero adnotauit Cor. Tacitus libro historiæ Augustæ quarto ista: Obiere eo anno viri nobiles, Cn. Lentulus & L. Domitius. Lentulus supra consulatum & triumphalia de Getis, gloriæ fuerat bene tolerata paupertas. Refert præterea Appianus libr. secundo Ciuilibus belli, Caium Iulium Cæsarem dictatorem ad belli necessitatem coactum à Getis fuisse, cum scribit videlicet: Ille igitur siue desperans, siue frustra labori innixus, & experimentum tandem euitans, aut calumniam, aut ciuilibus quibusdam hostibus vltro cedens, siue veletudini curam adhibens, epilepsiæ scilicet & caduco morbo, qui plerunque inter ocium illi acciderat, ingentem in Parthos Getasque expeditionem meditatus est. Getis quidem, vt insolentioribus, & pugnæ cupidis, & propinquis sibi nationibus bellum parans. Qui mehercule locus non de Gethis Scythis, qui procul à Romano limite erant, intelligendus est: sed de Getis Germanis, hoc est Gothis, fecus Istrum in Dacia colentibus. Excepit bellum Gothicum, vel vt tum ea gens appellabatur, Dacicum, Augustus: quem ob magnitudinem eius, & horrea in Pannoniis, munitissimas duas vrbes, Sirmium & Segestam constituisse, Strabo memorat. & Tranquillus in vita Augusti, cap. De matrimonio Iuliz filiz, vt ferocissimam gentem in officio contineret, filiam propriam Getarum regi in matrimonium locasse, auctor est, ita nominatim scribens: Mar. Antonius primum eam Antonio filio suo, deinde Coriseni Getarum regi: quo tempore sibi quoque inuicem filiam regis in matrimonium petiisset. Sed illud non diu vinculum mansisse, Strabo lib. 7 his verbis ostendit, Octauium Imperatorem in bello aduersus Dacos ex necessitate suscepto propugnacula & horrea apud Sirmium & Segestam Pannoniæ vrbes constituisse referens: Cæterum Segestica vrbs est Pannoniorum (inquit) vbi fluuii plures confluunt, omnes sane navigationibus idonei: arx in gerēdo aduersus Dacos bello, natura perutilis. Quā historiam clarius recensens Appianus in lib. quem Illyricū inscripsit, cum de Octauio Augusto tractat, in Pannoniis belligerante: Non accedentibus (inquit) ignem omnib. immisit, & per continuos octo dies maximis affecit cladibus, quib. in Segestanorum & Pæonum regionem, vsque ad Sauum fluuium est progressus. Huius in ripa ciuitas latissimo fluuio & ingenti fossa munita confidet. Qua ex causa potissimum Cæsar illam inuasit, veluti belli horreum, in Dacos Bastarnasq; qui vltra Istrum incolunt, abiturus. Hactenus Appianus. Vnde perspicuum est, Augustū, aliis grauioribus bellis occupatum, ad belli necessitatem à Getis siue Gothis in Dacia tum habitantibus, vbi modo sunt Vualachia & Transyluania, adactum fuisse. Quam gentem, vt pote Teutonicam, cum vix tandem compescuisset, obiectu perpetuo legionum Tertiz, sextæ Victoris, octauæ Augustæ, & decimæ tertiz Geminæ, postquam hæ ad bellum ciuile à Vespasiano abductæ fuissent, gens effera in Romanos iterum fines erupit, Diurpane quodam ductore, quo tempore gubernacula Reipublicæ Domitianus Vespasiani filius tenebat. à quo missi cum magnis exercitibus contra Getas Oppius Sabinus, & Cornelius Fuscus, ad internecionem cæsi fuere. Hinc Tranquillus in vita Domitiani: Expeditiones (ait) partim sponte suscepit, partim necessario. Sponte in Cattos: necessariam vnā in Sarmatas, legione cum legato simul cæsa. In Dacos duas, primam Oppio Sabino consulari oppresso, secundam Cornelio Fusco præfecto cohortium prætorianarum, cui belli summam commiserat. Porro Cornelium quoque illum deletum à Gothis extitisse, per Pannonias & Mœsias discursantibus, Satyricus hocce carmine testatur.

Gothorum
cum Roma-
nis primum
bellum.

*Et qui vulturibus seruat sua viscera Dacis,
Fuscus marmorea meditat us prælia villa,
Et Martialis in epitaphio Fusci ad hanc alluisse cladem videtur:*

*Hic situs est Fuscus, licet hoc fortuna fateri:
Non timet hostiles iam lapis iste minas.*

Et iterum libro nono, Domitiano adulatus:
*Cornua Sarmatici ter perfida contulit Istri,
Sudantem Getica ter niue lauit equum.*

Eodem adulationis vitio laborans Statius poeta, primo Thebaidos sic capit:

*Bisq; iugo Rhenum, bis adactum legibus Istrum,
Et coniurato deiectos vertice Dacos.*

Itaque victores de Romanis Gothi, Traiano postea Imp. necessitatem imposuere, vt cū pulsus Sarmatis ac Getis magnam Daciæ partem subiugasset, ponte faxeo his finibus Istrum iungere compelleretur, quo suis aduersus feras gentes subministrare auxilia posset. Quibus in curis Hadrianus pariter consistens, contraria motus ratione, ne bellatoribus populis ingressum in Romanas prouincias præberet, pontem eundem non sine sumptu iterum demolitus est, vt Dion Cassius scriptum reliquit. Sed vana fuere vtriusque consilia. nondum enim seculo euoluto, superato Danubio, totam Pannoniam Mœsiasq; infestas Gothi reddidere: quo tempore Gallienus, Claudius & Aurelianus, ad clauum Romanæ Reip. sedebant. Hinc Trebellius Pollio in historia Gallieni, Gothos sub eo in Dalmatiā vsque excurrens refert, acceptamq; cladem fuisse non vulgarem, dum è Dalmatia per Gestacem montem reuerterentur. Idem quoque Claudium Cæsarem trecenta & viginti millia Gothorum ad Istrum deleuisse, & duo millia nauium submersisse scribit. Quo tempore Canabaudem Gothis constat, in Dacia commanentibus, & quam prouinciam Aureliano imperante profligatis Romanis legionibus receperant, imperitasse. Quem consecuti sunt Thurus & Varus, & hoc Ermanarichus, postremus qui Gothis in Dacia imperabat, quod vel nomen principis gentem Teutonicam ostendit. Sequitur quarta Gothorum in Thraciis habitatio, sub Valentiniano Cæsare hos nomine primo incepta. Inuenio vero eius populi è Dacia in Thracias emigrationis tres causas siue occasiones extitisse. primam, quod suæ gentis non contemnendam manum Romano tributō obnoxiam, in Thracia colentē, secuti sint, & ex ea de prouinciæ Romanæ fecunditate intellexerant. Nam & Maximinum Imperatorem, ex posteritate Gothorum, qui angustias in Thracia tenebant, natū, historiæ docent. Et Capitolinus in vita Maximini: Sub Macrino (inquit) quod eum qui Imperatoris sui filium occiderat, vehementer odisset, à militia desit. & in Thracia, in vico vbi genitus fuerat, possessiones comparauit, ac semper cum Gothis commercia exercuit. Amatus est autem vnice à Getis, quasi eorum ciuis. Ita & Aurelianus Vopiscus refert, Hunilam, Gothicam mulierem nobilem, Bonoso præfecto, qui posterior Imperium inuasit, matrimonio collocasse. Similiter de Probo hæc scribit: Tetendit deinde iter per Thracias, atque inde omnes Geticos populos, fama rerum territos, & antiqui nominis potentia pressos, aut in deditioem, aut in amicitiam recepit. Fuit & altera occasio huius, de qua loquimur, transmigrationis: denudatio videlicet limitis Daciæ, quod legiones essent à Iuliano & Valentiniano Imperatoribus alio abductæ, ad arcendos videlicet conatus Alemannorum & Sueuorum in Rhætiā, vt hoc carmine in belli Getici historia Claudianus videtur poeta animaduertisse:

*Non nisi perfidia nacti penetrabile tempus,
Irrupere Getæ, nostras dum Rhætia vires
Occupat, atq; alio defudant Marte cohortes.*

His postea tertia accessit vrgens causa, Hunnis à palude Mæotide incumbentibus: cum quibus tamen bello multo tempore Gothi decertarent, & eam à Dacia gentem remouere niterentur: fecit tamen Ermanarichi regis immaturus obitus, qui multo senio confectus, pollensque consilio ex ætate, vsque restiterat, vt in studia partium Gothi diuiderentur, & alius alium Ermanaricho successorem nominaret. Inter quas disceptationes (autore Iordnande) Balamber Hunnorum rex totis viribus desuper enixus, Gothos defatigatos demum, agris Daciæ exiit, atque ad Istrum fugauit. Isthinc cum liberis ac vxoribus, totaq; supellectile, Gothi non multo post tempore, Dacia relicta, venerunt: missisq; oratoribus ad Valentinianum & Valentem Romanos imperatores, in Thracia agros sub tributo possidendos petierunt. Quibus impetratis, Danubium flumen, qua is Mœsiam prouinciam præterfluit, fracto in lintres ac naues nemore, vt eleganter inquit Claudianus, cum omnibus charitatibus suis (vt Ammiani vocabulo vtat) transnatare, sub regibus Fridiger-

Quarta Gothorum habitatio in Thraciis.

no, Alathæo & Safrago. Qui & agminis ductores, cum è Daciis Gothi mouerent, & vt Romano principe in Thracia reciperentur, autores fuerunt. Ad quam transmigrationem alluisse videtur Stephanus Byzantius, de vrbib. ita scribens: Γόθοι ἔθνος, παλαιὰ ἔκειτο ἐν τῆς Μακεδονίας, ὑπερὸν δὲ εἰς τὴν ἐπὶ Θράκην μετακίνησαν. id est, Gothi quidem, gens olim iuxta Mæotidem sedes fixerant, inde in Thraciam interiorem traiciebant. Commemorat huiusmodi Gothorū è Dacia in Thraciam emigrationem & Claudianus poeta in bello Getico, hoc carmine:

*Ex quo iam patrios gens hæc oblita triones,
Atq; Istrum transuicta semel, vestigia fixit
Thraciis funesta solo: seu fata vocabant,
Seu grauis ira deum seriem meditata ruinis,
Ex illo quoscunq; vagos impexit Erinnyis,
Grandinis aut morbi ritu per devia rerum
Præcipites, per claustra ruunt, nec contigit ullis
Amnibus aut scopulis proprias defendere terras.
Nil Rhodope, nil vastus Athos, nil profuit Hamus.
Othrisis, facili contemnunt Strymona saltu.* Idem in quartum consulatum

Honorii, non alio quam ad hunc traiectum alludens, canit:

*Prospera Rumuleis sperantur tempora rebus,
In nomen ventura tuum: præmissa futuris
Dant exempla fidem. quoties te cursibus aus.
Præfecit, toties accessit laurea patri.
Ausu Danubium quondam transare Gothum,
In lintres fregere nemus, &c. quæ sequuntur.*

Cæterum super ista Gothorum ex Dacia in Thraciam transfuentione, longe aliter quam Ammianus, Eutropius lib. 12. rerum Rom. historiam narrare videtur, nõ vrgentibus Hunnis, vt Ammianus libro 31. sed ciuili Gothicæ gentis bello, intestinisque studiis principum causam tribuens, cum scribit: Circa hæc tempora Gothi, trans Istrum constituti, ciuile bellum inter se duabus partibus commouerunt. Vnius præerat Fridigerus, alterius Athalaricus. Fridigerus autem, cum suis omnibus Arrianus erat, Athalaricus vero cum suis paganus. Cumque præualuisset Athalaricus, Fridigerus auxilium à Valente postulat, per Vlsiam episcopum suum Arrianum, qui moratus sub Constantio fuerat, cum Eudoxio & Acacio Arrianis. qui etiam literas Gothicas primus adinuenit, & scripturas diuinas in eam linguam conuertit. Statim Valens præcepit Thraciæ militibus, vt Fridigerno auxilia commodarent. Hoc solatio victus Athalaricus, etiam in fugam est conuersus. Non post multum vero tempus, denuo Gothi inter se comparatis, Vlsias non solum Fridigerni Gothos, sed etiam Athalarici edocebat. Tunc Athalaricus religionem propriam violari dolens, multos ex suis Arrianos factos supplicii tradidit, quos hæcenus Arriani martyres appellant. Quam ob rem Fridigerus cum suis occidentalem partem petiit, Athalaricus vero cum suo exercitu ibidem remansit. Hi vero qui cum Fridigerno occidentales petierant regiones, ab occidente lingua patria Vesogothi, hoc est occidentales Gothi sunt appellati. Hi vero, qui cum Athalarico in propriis sedibus remanserant, Ostrogothi, id est, orientales Gothi sunt dicti. hæc ille. Qui postea concludens, & illam addit causam, cuius diximus Ammianum meminisse, videlicet Hunnorum migrationem, ita scribens: Ea tempestate gens Hunnorum diu in propriis & inaccessis clausa montibus repentina rabie exarsit in Gothos, eosq; conturbatos ab antiquis sedibus expulit. Et subdit, Hunnorum sæuitiam ac immanitatem exaggerans: Hi vero sub hominum figura viuunt, belluina sæuitia. Quod genus expeditissimū, multarumq; nationum grassatorū, vt viderunt Gothi transito Danubio fugientes, à Valente, sine vlla fœderis pactione suscepti sunt, tribuente eis terras Thraciarum ad habitandum, arbitrato præparatum solatium ab eis habere contra Barbaros. Hac pro re milites de cætero negligebat: & eos qui dudum contra hostes laborauerant, Imperator despiciebat. Etiam collatores suos præcepit prouinciarum per vicos & ciuitates per vnumquemque militem octoginta solidos exigere. Hoc ergo fuit initium, vt illo in tempore Romana Respublica calamitatibus subderetur. Barbari enim cum Thracias obtinuissent, licenter Romanorum vastabant prouincias, depopulantes vicinas ciuitates. Hæc Eutropius, de initiis ac causis Gothorum transfretationis in Thracias atque Illyricū. Cui non abs re fore existimo, si tertiam Iordnandis opinionem super eadem re subiecero: qui etsi ciuilibus studiis Gothicorum principum id adscribat, similiter vt Damascenus Supplementi Eutropiani autor, alios tamen principes nominat, & iam tum aliquos Gothos Hunnis subditos extitisse ostendit, ita scribens nominatim in Gothica historia:

*Origo dicitur
minu Ostro-
gothorū &
Vesogotho-
rum.*

Et quia, dum vtræque gentes tam Ostrogothæ quam etiam Vesogothæ in vno essent, vt volui, maiorum sequens dicta reuolui, diuifosq; Vesogothos ab Ostrogothis ad liquidum sum profecutus, necesse nobis est iterū ad antiquas eorū Scythicas sedes redire, & Ostrogothorum genealogiam, actusque pari tenore exponere. Quos constat morte Ermanarici regis sui, decessione à Vesogothis diuifos, Hunnorum subditos ditioni, in eadem patria remoratos esse: Vuinithario tamen Amalo principatus sui insignia retinente. Qui aui Ataulphi virtutem imitatus, quamuis Ermanarici fœlicitate inferior, tamen hæc moleste ferens Hunnorum imperio subiaccere, paululum se subtrahebat ab illis. suamque dum nititur ostentare virtutem, in Autarum fines mouit procinctum: eosque dum aggreditur, prima congressione superatur. Deinde fortiter egit, regemq; eorum Box nomine cum filiis suis & LXX. primatib. in exemplo terroris cruci adfixit, vt dediticiis metum cadauera pendentium geminarent. Sed cum tali libertate vix anni spacio imperasset, non est passus Balamber rex Hunnorum: sed adscito ad se Sigismundo Hunimundi filio, qui iuramenti sui & fidei memor, cum ampla parte Gothorum, Hunnorum imperio subiacebat: renouatoq; cum eo fœdere, super Vuynitharium duxit exercitum. diuq; certantibus, primo & secundo certamine Vuynitharius vincit. Nec valet aliquis commemorare, quantam stragem Vuynitharius de Hunnorum exercitu fecerit. Tertio vero prælio subreptionis auxilio, ad fluuium nomine Erac, dum vterque ad se venissent, Balamber sagitta missa caput Vuynitharii faucians interemit, neptemque eius Vualadamarcam sibi in coniugio copulans, iam omnem in pace Gothorum populum subactum possedit. ita tamen, vt genti Gothorum semper vnus proprius regulus, quamuis Hunnorum consilio, imperaret. Et mox defuncto Vuynithario, rexit eos Hunnimundus, filius quondam regis potentissimi Ermanarici, acer in bello, totiusq; corporis pulchritudine pollens. Qui post hæc contra Sueuorum gentem fœliciter dimicauit. Eoque defuncto, successit Toristmund, filius eius, flore iuuentutis ornatus, qui secundo principatus sui anno contra Gepedas mouit exercitum, magnaq; de illis potius victoria, casu equi dicitur interemptus. Quo defuncto, sic eum luxere Ostrogothæ, vt quadraginta per annos in eius loco rex alius non succederet, quatenus & illius memoriam semper haberent in ore: & tempus accederet, quo Vuanlamyr ambitum repararet virilem, qui erat ex confobrino eius genitus Vuanalario. Quia filius eius, vt superius diximus, Berismund, iam contempta Ostrogothorum gente propter Hunnorum dominium, ad partes Hesperias Vesogothorum fuisset gentem secutus, de quo & ortus est Vedericus. Vederico quoque filius natus est Eutharicus, qui iunctus Amalafuentæ filia Theoderici, item Amalorum stirpem iam diuisam coniunxit, & genuit Athalaricū & Mathesuentam. Hæc omnia eo prolixius adducere volui, ex fide digna historia, vt appareat, quibus initiis causisque Gothi in Illyrici tractum primum omnium immigrarint: deinde vt quando in Ostrogothos Vesogothosque diuisa hæc gens fuerit, antequam adhuc Gallias cæterasque occidentales regiones possedissent, aduersus eos lector candidus historiarum intelligat, qui Vesogothos ex Gallia primum, Hispaniisque deriuare volunt. Porro de successu Gothicæ gentis in Thraciis, scribit Ammianus libr. trigessimoprimo quemadmodū ob adgrauatam annonam per Maximum & Lupicinum Thraciæ præfectos, ad arma coacti, Romanorum exercitum deleuerint, Valentemque Imperatorem fugientem in vili casa concremarint. Addit Ioannes Damascenus in Supplemento Eutropii, & nominatim in Theodosii senioris historia, qui à Gratiano Valentiniani filio ob sororem Gallam adoptatus fuerat, in hanc sententiam, libro duodecimo Romanarum rerum: Restinxit tamen paulo post ferocis iram gentis Theodosius Cæsar, quem in Imperii societatem Gratianus adsciuerat, fœdere cum Gothi percusso. Et subdit: Igitur Theodosius in vrbem Constantinopolim triumphans intrauit. Et ne parum ipsam Romani exercitus assidue bellando deterreret, fœdus cum Athalarico rege Gothorum percussit. Athalaricus Constantinopolim venit, ad Imperatorem Theodosium. Quem ille mira animi iucunditate suscepit, & adfectione. Denique cum vrbem Athalaricus intrasset, & tam ædificia ciuitatis, quam quæ quasi ad diem festum confluerat, populi frequentiam cerneret. ac per singula inhæreret mente, cumq; deinceps Imperatoris regiam ingressus, obsequia officiaq; diuersa cōspiceret: Sine dubio (inquit) deus terrenus est Imperator, contra quem quicumque manum leuare ausus fuerit, ipse sui sanguinis reus erit. Nec mora tamen, superueniente inualitudine, rebus excessit humanis. Cuius exequias ipse Imperator præcedens, dignæ eum tradidit sepulturæ. At vniuersæ Gothorum gentes, rege defuncto, aspicientes virtutem benignitatemque Theodosii Romano sese Imperio dederunt. Qui rursus, Gothos eidem Imperatori Theodosio memorat ex Thracia auxilium subministrasse, aduersus Arbogastum tyrannum: Hoc ita modo

dimicatione consumpta (ait) tyrannus concurrrens ad pedes Imperatoris, exorabat, promereri salutem. Qui circa pedes eius, à militibus capite secatus est, x v calendæ Octobris, consulatus Archadii anno tertio, & Honorii secundo. Arbogastes autem tantorum causa malorum, post duos congressionis dies, fuga elapsus, cum cognouisset, quia viuere non posset, proprio se gladio peremit. Præmiserat deniq; prius Theodosius decem millia Gothorum auxiliatorum, quæ ab Arbogaste comite funditus deleta sunt. Quos vtique Theodosio perdidisse, magis lucrum quam detrimentum fuit. hæc tenus Eutropius. Non possum hic silentio transire locum Ammiani Marcellini, qui est libro xxvii, de Athanarico rege Gothorum, cum quo Valens adhuc, antequam in Thracias Gothi recepti fuissent, pacem pepigerat. Credendum est autem, istum Athanaricum Athalarici regis patrem fuisse, quem Constantinopoli à Theodosio Cæsare elatum, Eutropius ostendit. Verba subiiciam: Quibus Imperator rudis quidem, verum spectator adhuc æquissimus rerum, antequam adulationum perniciosus illecebris captus, Rempub. funeribus perpetuo deflendis affligeret, in commune consultans, pacem dare oportere decreuit: emisitq; vicissim Victorem & Arintheum, qui tunc equestrem militiam agerent. Qui cum propositis conditionibus assentiri Gothos docuissent literis veris, præstituitur componendæ paci conueniens locus. Et quoniam assererat Athanaricus sub tremenda execratione iurisiurandi se esse obstrictum, mandatq; prohibitum patris, ne solum aliquando calcaret Romanorum: & adigi non poterat, indecorumq; erat, & vile, ad eum Imperatorem transire: recte noscentibus placuit, nauibus remigio directis in medium flumen, quæ vehebant cum armigeris principem, gentisq; iudicem, inde cum suis fœderari, vt statutum est, pacem. Hocq; composito, & acceptis obsidibus, Valens Constantinopolim rediit, vbi postea Athanaricus proximorum factione, genitalibus terris expulsus, fatali sorte decessit, & ambitiosis exequiis ritu sepultus est nostro. hæc Ammianus de Gothis, Daciam & Thraciam colentibus. Ex quibus prouinciis, iam inde Pannoniis Mœsiisq; inhiare, atq; cum eas regiones infestas suis populationibus redderent, Romanis primum omnium armis innotescere cœperunt. Itaque antequam has quintas ordine sedes, sui iuris penitus fecissent, aliquot seculis belligerabant. Quippe & Spartianus refert, Antoninū Caracallam Seueri Septimii imperatoris filium, Getas ad Istrum vicisse. vnde & iocatus dicitur Pertinacis filius, cum Getam fratrem occidisset: Adde si placet, etiam Geticus Maximus. Similiter & Trebellius Pollio in Gallieno, de eius Imperatoris aduersus Gothos suscepto bello, in media Pannonia hoc scriptum reliquit: inter hæc Scythæ per Euxinum nauigantes, Istrum ingressi, multagrua in solo Romano fecerunt. Quibus compertis, Gallienus Cleodamum & Athenæum Byzantium instaurandis urbibus muniendisq; præfecit: pugnatumq; est circa Pontum, & à Byzantiis ducibus victi sunt barbari. Veneriano item duce nauali bello superati sunt Gothi, tum ipse Venerianus militari periit morte, atque inde Cyzicū & Asiam, deinceps Achaiam omnem vastauerunt, & ab Atheniensibus duce Dexippo, scriptore horum temporum, victi sunt. Vnde pulsi per Epirum, Acarnaniam & Bœotiam peruagati sunt. Gallienus interea vix excitatus publicis malis, Gothis vagantibus per Illyricum occurrit, & fortuito plurimos interemit. Quo comperto, Scythæ facta carragine, per montem Gesfacem fugere sunt conati. Idem in Claudii Cæsaris historia, de Gothis per Pannonias Mœsiasque vagantibus refert: Claudio igitur scriptores adulamur, qui duo millia nauium barbararum & ccc millia armatorum deleuit, oppressit, attriuit: qui carraginem tantam, quantum numerus hic armatorum sibimet aptare potuit & parere, nunc incendia fecit, nunc cum omnibus familiis Romano seruitio deputauit, vt docet eiusdem epistola, quam ad Iun. Brochum scripsit, Illyricum tuentem. Claudius Brocho: Deleuimus cccxx. millia Gothorum, duo millia nauium merisimus. Tecta sunt flumina scuthis, spathis & lanceolis omnia littora operiuntur, Campi ossibus iacent tecti, nullum iter purum est, ingens carrago deserta est. tantum mulierum cæpimus, vt binas & ternas mulieres victor sibi miles possit adiungere. Et vtinam Gallienum non esset passa Respub. vtinam sexcentos tyrannos non pertulisset saluis militibus, quos prælia sustulerunt: saluis legonibus quas Gallienus male victor occidit: quantum esset additum Reipub? Siquidem nunc verba naufragii publici colligit nostra diligentia ad Romanæ Reip. decus. Pugnatum est enim apud Mœsios, & multa prælia fuerunt apud Marcianopolim: multi naufragio perierunt, pleriq; capti reges, captæ diuersarum gentium nobiles scæminæ, impletæ barbaris seruis, senibusque cultoribus Romanæ prouinciæ. Factus miles barbarus, & colonus ex Gotho: nec vlla fuit regio, quæ Gothum seruum triumphali quodam seruitio non haberet. Hæc tenus Pollio. cui accedit Flavius Vopiscus in vita Aureliani Cæsaris, istam paulo clarius in Pannonias vltra Istrum transmigrationem demonstrans: Multa (ait) in itinere ac magna bellorum genera

Quinta sedes Gothorum in Pannoniis & Mœsia.

fecit. nam in Thraciis & Illyrico occurrens barbaros vicit. Gothorum quinetiam ducem Cannabam, siue Cannabaudem, cum quinque millibus hominum trans Danubium interemit. atque inde per Byzantium in Bithyniam transitum fecit, eamq; nullo certamine obtinuit. Porro mature adhuc pedem in Illyrico posuisse Gothos, cuius Pannonia potior pars erat, vel illud declarat, quod Gallieno imperante, Thessalonicam obsidere, Macedonia metropolim, ausi fuerint, referente historiam Trebellio Pollione in hæc verba: Sæuiente fortuna, cum hinc terræ motus, hinc soli hiatus, ex diuersis partibus pestilentia orbem Romanum vastaret, capto Valeriano, Gallis parte maxima obsessis, cum bellum Odenatus inferret, cum Aurelius perurgeret Illyricum, cum Æmilianus Ægyptum occupasset, Gothi & Clodius, de quo dictum est superius, occupatis Thraciis Macedonia vastarunt, Thessalonicam obsederunt, neque vsquam quies mediocriter salutem ostentare visa est. Quæ omnia contemptu, vt sæpius diximus, Gallieni fiebant, hominis luxuriosissimi: & si esset securus, ad omne dedecus paratissimi. Pugnatum est in Achaia, Macriano duce, contra eosdem Gothos: vnde victi per Achæos, recesserunt. Scythæ autem, hoc est, pars Gothorum, Asiam vastabant. Quæ omnia propterea prolixius adducere volui, vt quot seculis, quantoq; sudore pro ista quinta in Illyrico habitatione laborauerint, candidus historiæ lector intelligat. Quam qua occasione demum obtinuerint confirmatam, & possessione & iure victoriæ, nemo melius quam is qui Eutropio annales adiecit, quem quidem Græcū fuisse apparet, perscripsit. Locum fidei ergo subiiciam: Eodem tempore erant Gothi & aliæ gentes multæ ac maximè trans Danubiū, in Hyperboreis locis habitantes, ex quibus rationabiliore quatuor sunt Gothi scilicet, Hypogothi, Gepides & Vuandali, nomen tantum & nihil aliud mutantes, vnaque lingua vtentes: omnes autem fidei erant Arrianæ malignitatis. Isti sub Archadio & Honorio Danubium transeuntes, locati sunt in terra Romanorū. Et Gepides quidem, ex quibus postmodum diuisi sunt Longobardi & Auares, villas quæ sunt circa Singidonem & Sirmium, habitauerunt. Hypogothi vero post Alaricum, Romam depopulantes, in Gallias abierunt, & quæ ibidem sunt obtinuerunt. Gothi autem Pannoniam habuerunt primum, deinde decimo octauo anno Theodosii iunioris Thraciæ villas habitauerunt: & p annos quinquaginta & octo in Thrace morantes, occidentis quoq; obtinuerunt imperium. Porro Vandali Alanis sibi sociatis, & Germanis, qui nunc Franci dicuntur adscitis, transeuntes Rhenum fluuium, Mogodisclo duce habitauerunt in Hispania. Præterea alludit ad hanc Gothicæ gentis in Illyrico siue Pannoniis habitationem Claudianus poeta in histor. Gotica, isto carmine perquam eleganter:

*Quid restat, nisi Roma, mihi? gens robore nostra
Tunc quoq; pollebat, nullis cum fideret armis.
At nunc Illyrici postquam mihi tradita iura,
Meq; suum fecere ducem, tot tela, tot enses,
Tot galeas, multo Thracum sudore parauit,
Ing; meos vsus vectigal vertere ferri,
Oppida legitimo iussu Romana coegi.*

Ita igitur Pannoniarum possessione potiti, Theodosii filii Archadio & Honorio ad imperium sublimatis, eam vsque ad Athilæ aduentum dominatores totius Illyrici secure retinere Gothi. Postmodum vero victi ab Hunnis, Pannoniam tamē superiorem & Noricum sub tributo ab Athila impetrarunt. cuius filiis profligatis, cum se in libertatem iterū vendicassent Gothi, totius iterum Illyrici possessores effecti, vt securi late patentem illum terrarum tractum colerent, fœdus cum Romanis Imperatoribus percusserunt: in itaque amicitia, cum fida Romanis auxilia aduersus Sarmatas & Herulos subministrarent, Italiam, atque inde Galliam concedentibus Augustis obtinuerunt. vbi iterum secta gens, Ostrogothos suos Romanis Latinisque in Latio hominibus, autore Theoderico illo Bernensi: Visigothos vero Romanis Galliam incolentibus, ductore Alarico ita inferuit, vt paulatim in vnum vtriusque populum coiuerint Romani & Gothi, quanquam penes Gothos imperii maiestas maneret. Et Galliam quidem sponte reliquerunt, vel alii volunt) pulsi à Francis, tutiorem in Hispaniis habitationem quæsiuere. Ex Italia vero, Iustiniani Cæsaris auspicio, opera vero Bellisarii & Narsetis Eunuchi profligati, marce annorum xv. fuere: relictis tamen post se in Latio linguæ suæ Germanicæ haud contemnendis vestigiis, quæ Romano idiomatici immixta, vulgare illum sermonem constituerunt, quo adhuc hodie Itali vtuntur: quos iā nec Romanus, qui veterē linguam Latinā seruat, nec Germanus, à quibus Gothi descenderunt, intelligere possunt: et si sui idiomatis vterq; infinita verba audiat, si Italum loquentem, paulo diligentius considerare velit: quorum exiguum

catalogum, in explicatione Iconum huius libri adnotauimus. Sed operæpretium fortasse fecero, si quod hic proponimus de Gothiæ gētis in Illyrico siue Pannoniis habitatione, vsque ad Leonem, imo ad Iustinianum vsque hoc nomine primum, autorum classicorum testimoniis confirmauero. Quorum Procopius, in historia Gothica ita nominatim scriptum reliquit: Interea Alarico morbo extincto, Visigothorum exercitus duce Athaulfo Galliam petiit: & Constantinus, quem Britannia tyrannum diximus, bello superatus, vna cum liberis interiiit. Nec eam propterea Romani liberauerunt, succedentibus continuo tyrannis. Gothi autem Istrum transeuntes, primum quidem à maleficio non temperabant, donec permittente Imperatore, Thracia loca incoluerunt. Nec tamen diu, quam ulterius transeuntes rerum in occidenti sunt potiti. Idem libro primo, Gothos testatur circa Sirmium in Pannoniis, & Leone & Iustiniano postea Imperatoribus, coluisse, Romanisq; in vsu bellorum fida auxilia tulisse. Gothi igitur, cum eo iam conuenissent, Imperatorem sibi ac Italis Vittigem deligunt, virum sane non ex clara familia ortum, sed qui in his certaminibus quæ circa Sirmium aduersus Gepedas Theodericus rex habuisset, probe se ac viriliter gesserat. Huc pertinet, quod de Gothis Romanis in Pannonia tributariis Iordnandes scriptum reliquit, cum de Athilæ Hunnorum regis interitu loquitur: Gothi vero cernentes (ait) Gepedas Hunnorum sibi sedes defendere, Hunnorumque populum suas antiquas occupare sedes, maluerunt à Romano regno terras petere, quam cū discrimine suo inuadere alienas, accipientes Pannoniam, quæ in longa porrecta planicie, habet ab oriente Mœsiam superiorem, à meridie Dalmatiam, ab occasu Noricum, à Septentrione Danubium, ornata patria ciuitatibus plurimis, quarum prima Sirmis, extrema Vindomana. Et iterum: Erant siquidem & alii Gothi, qui dicuntur minores, populus immensus, cum suo Pontifice, ipsoq; primatu Vulfilo, qui eis dicitur & literas instituisse: hodieq; sunt in Mœsia, regionem incolentes Eucopolitanam. Ad pedes enim montis gens multa sedet, pauper & imbellis, in nihilo abundans nisi armento diuersi generis pecorum, & pascua syluaque lignorum, parum habens tritici: cæterarum specierum est terra fecunda. Vineas vero, nec si sint alibi, certiorum cognoscent, ex vicinis locis sibi vinum negociantes: nam lacte aluntur. Plerique ergo (vt ad gentem de qua agitur reuertamur) Ostrogothorum, qui in Pannonia sub rege Vualamyri morabantur, quamuis diuisa loca, consilia tamen habuere vnita. Nam Vualamyri inter Scaruingam & Aquam nigram fluuios, Theodemyri iuxta lacum Pelfodis, Vuidimyri inter vtrosque manebat. Contigit ergo, vt Athilæ filii, contra Gothos, quasi desertores dominationis suæ veluti fugacia mancipia requirentes venirent: ignarisque aliis fratribus, supra Vualamyri solum irruerent. Quos tamen ille, quamuis cum paucis, excepit: diuq; fugatos ita prostrauit, vt vix pars aliqua hostium remanserit. Quæ in fugam versa, eas partes Scythiæ petiit, quas Danubii amnis fluente prætermeant, quæ lingua sua Hunnuar appellat. Eoq; tempore cū ad fratrem Theodemyrem gaudii nuncium direxisset, eo mox die nuncius veniens, feliciter in domo Theodemyri reperit gaudium. Ipso siquidem die Theodericus, eius filius, quamuis de Erlieua concubina, bonæ tamen spei puerulus, natus erat. Post tempus ergo non multum rex Vualamyri, eiusque germani Theodemyri & Vuidimyri, consueta dum tardarent dona à principe Marciano, quæ ad instar strenæ gentis acceperunt, vt pacis fœdera custodirent, missa legatione ad Imperatorem, vident Theodericum Triarii filium, & hunc genere Gothico, alia tamen stirpe, non Amala, procreatum, omnino florentem, cum suis Romanorumq; amicitia iunctum, & annua solennia consequentem, & se tamen despici: illico furore commoti, arma arripiunt, & Illyricum pene totum discurrentes, in prædam deuaftant. Quæ verba satis demonstrant, Pannonias, imo Illyricum pene vniuersum, & sub tributo Gothos, & remotos ab amicitia Romana, iure proprio possedisse. Quæ admodum hoc carmine etiam insinuare Sidonius videtur in Panegyricis:

Perstrinxisse libet, quos Illyris ora triumphos

Viderit, excisam quæ se Valameris ab armis,

Forte ducis nostri vitio deserta, gemebat.

At de Valamyro Gothorum in Pannoniis rege postea dicemus. Cæterum illud silentio transeundum non est, Gothos pro Illyridis agro, & cum Sarmatis & cum Sueuis, qui in Norici tum finibus versus Dalmatiam colebant, ad belli necessitatem vocatos, non solum illam vicissè gentem, & qui huic suppetias tulerant à Danubio Scyros: verum etiam rerū potitos per omnes Illyrici prouincias, & vsq; Adriaticum mare cœpisse, vt vel ex istis Iordnandes verbis colligi potest: Quorum exitum (locutus autem erat de Scyrorum clade) Sueuorum reges Hunnimundus & Alaricus veriti, in Gothos arma mouerunt, freti auxilio Sarmatarum, qui cum Beuga ac Babai, regibus suis, auxiliariis eorum deuenissent, ipsas-

que

que Scyrorum reliquias quasi ad vltionem suam acrius pugnaturas, accersentes cum Edica & Vulphone eorum primatibus, habuerunt simul tam Gepedas, quam ex gente Rugorum non parua solatia: cæterisq; hinc inde collectis, ingentem multitudinem aggregantes, ad amnem Bolliam in Pannoniis castrametati sunt. Gothi tum Vualamyro defuncto, ad fratrem eius Theodemyri confugerunt. Qui quamuis dudum cum fratribus regnans, tamè auctioris potestatis insignia sumens, Vuidimyri fratre iuniore accito, & cum ipso curas belli partitus, coactus ad arma profiliit: confertoq; prælio, superior pars inuenitur Gothorum, adeo vt campus inimicorum corruentium cruore madefactus, in rubrum pelagus appareret: armaq; & cadauera, in modum collium accumulata, campum plusquam decem millibus oppleuerint. Quod Gothi cernentes, ineffabili exultatione lætantur, eo quod regis sui Vualamyris sanguinem, & suam iniuriam cum maxima inimicorum strage vlciscerentur. De innumeranda vero variaque multitudine hostium, qui valuerunt euadere, effugati, vix ad sua inglorii peruenerunt. Post certum vero tempus, instanti hyemali frigore, amneq; Danubii solite congelato (nam istiusmodi fluuius ita rigescit, vt in silicis modum vehat exercitum pedestrem, plaustraque & triaculas, vel quicquid vehiculi fuerit, nec cimbarum indigeat lintre) sic ergo eum congelatum Theodemyri Gothorum rex cernens, pedestrem ducit exercitum: emensoq; Danubio, Sueuis improuisus à tergo apparuit. Nam regio illa Sueuorum ab oriente Boioarios habet, ab occidente Francos, à meridie Burgundiones, à septentrione Turingos. Quibus Sueuis tunc iuncti Alemanni erant, ipsique Alpes erectas omnino regentes. Vnde nonnulla fluente Danubio influunt, nimio cum sono vergentia. Hic ergo taliter munito loco, Theodemyri rex hyemistempore Gothorum ductauit exercitum: & tam Sueuorum gentem quam etiam Alemanorum, vtrasque ad inuicem fœderatas deuicit, vastauit, ac pene subegit. Inde quoque victor ad proprias sedes, id est, Pannonias reuertens, Theodericum filium suum, quem Constantinopolim obsidem dederat, à Leone Imperatore remissum, cum magnis muneribus gratanter excepit. Qui Theodericus iam adolescentiæ annos contingens, expleta pueritia, octauum decimum peragens annum, ascitis satellitibus patris, & populo, amatores sibi clientisque confociauit, pene sex millia viros: cum quibus infcio patre, emenso Danubio, super Babai Sarmatarum regem discurret. hæc ex Iordnande eo prolixius adducere voluimus, quod non solum Gothorum in Pannoniis habitationem, extincto Athila, confirmant: verum etiam (quod præfati eramus) amicitiam eius gentis cum Romanis, ac fida auxilia vtrinque lata demonstrant: immo sedes adusque Adriam Dalmatiamque, quæ antea Sueuorum erant, insinuare videntur. Ad quod alludens Procopius lib. I. Gothiæ historiæ, eas etiam sub Iustiniano sedes Gothi ad mare fuisse commemorat hisce verbis: Carii deinde, Muricique, his vero ad dextram Daci, Pannoniique incolunt. Quibus ad aliorum locorum possessionem Singidones, Sirmiique accedunt, & vsque ad Istrum fluuium eorum propagatur imperium. His nationibus Gothi, qui iuxta Ionicum sinum erant, in huius belli principio imperitabant. Et iterum: Gothique, qui Gepedas circa Sirmium oppugnarent, Gratiana vrbe Illyriorum in finibus sita, perinde hostili sunt vsi. Hæc ille. Cæterum oritur hic digna excussione quæstio, vtrum, Gothi, qui in Pannoniam habitatum venerant, ab his Gothis processerint qui sub Valente, agros in Thracia acceperant: quando Athalaricum regem Gothorum multo ante Athilæ Hunnorumque aduentum in Italiam, atque inde in Galliam abiuisse constet. Immo Theodericus rex Gothorum sortitus in Gallia agros legitur, vna cum Thurismundo filio, Aetio & Romanis aduersus Athilam operam in campis Catalaunicis nauasse. Quare placet nobis, quod Iordnandes refert, Wyntharium regem Gothorum, qui post Ermanarichum reliquias Gothorum in Dacia regebat, in prælio sagitta occidisse: susceptisq; in fidem Gothi, Hunimundum Ermanarichi filium præfecisse: illoque rebus humanis exempto, Thurismundum successisse: & post Thurismundum, Valamyrum seniore. Cuius filii Valamyri, Widmyri, & Theodemyri post Athilæ obitum Pannonias inter se erant partiti, vt idem Iordnandes refert. Credendum est igitur, Vualamyrum seniore, vel ante eum Thurismundum, posteritatem Gothorum ex Dacia in Pannonias traduxisse, eorum videlicet qui post priorē emigrationem eius gentis in Thracias, quam diximus sub Valente factam, domi remanserant: atque ab iis Ostrogothos processisse, veluti ab aliis qui in Thraciam venerant sub Valente Visigothos. Quorum Honorio imperante hi in Gallias, atque inde in Hispanias transmigrare, Athalarico & Ataulpho ductoribus: illi vero sub Zenone posterius, Theoderico Bernensi ductore Italiam occupare, cum Pannonias antea sub Honorio insedissent. Quibus tamen prouinciis non ita multo post ita confecti fuere, vt pauca vel nullæ quodammodo ad posteritatem reliquæ peruenerint. Namque Visigothos in Galliis Franci confecerunt, &

Gothi in Ionio sinu, & vsq; ad Adriam colebant ex Panoniam.

Quæstio de Gothorum in Pannonia habitatione, Strum de Ostrogothi, vel Visigothi præcesserint.

Gothi totius Illyrici facti possessores, vsq; ad Adriam.

quod reliquum cladi super fuerat, in Hispania profligauere: Ostrogothos vero Iustinianus, Bellisarii atque Narsetis opera, x. plus minusve annorum spacio, ex Italia radicitus euulsere. qua de re tres libros Procopius, & aliquot Agathius memoriae reliquere. Itaque concludendum foret, primum Ostrogothorum in Pannonias ingressum incertum esse. Quippe Hunimundus Ermanarichi filius (quem Hunni Gothi Sueisque pariter ducem dederant, qui tum in Norico mediterraneo Pannoniae ac Dalmatiae vicini accolebant) bellum victor gesserat: & Thorismundus huius natus, in praelio aduersus Gepedas interfectus, familiam suam destituerat. Vt iam tum ante Athilam Gothos in Pannonia tenuisse, utpote Sueuis vicinos & Gepidibus (cum quibus videlicet limitum gratia ad belli perueniant necessitatem) verisimile sit. Nam extincto Athila, hanc in Pannoniis, immo per vniuersum Illyricum rerum fuisse gentem potitam, paulo ante ostendimus. Immo quod plus est, Gothi post Athilae interitum vtrunque Noricum possidebant. Vnde Claudianus poeta, cum prius Rhætiam descripsisset hocce carmine in Gothici belli historia,

— *Sublimis in Arcton*

*Prominet Hercinia confinis Rhætia sylua,
Quae se Danubij iactat Rheniq; parentem,
Vtraq; Romuleo pratendens flumina regno:
Primo fonte breues, alto mox gurgite regnant, &c.*

Tandem, locutus de Stilicone

contra Gothos pugnante, addit:

*Peruigil hanc requiem terris, hac ocia rebus
Inesperata dabant, illa tibi Roma salutem
Alpinae peperere caesa, iam foedera gentes
Exuerant, Latijq; audita clade feroces,
Vindelicos saltus & Norica rura tenebant.*

Meminit Gothorum in Norico pariter Sidonius Apollinaris, in Panegyrico ad Anthemium Augustum, carmine illo:

*Grex niger albentes tegeter cum mole iugales,
Authoremq; suum celaret pompa triumphi,
Noricus Ostrogothum qui continet, ille timetur:
Gallia quae Rheni Martem ligat, illa paucori est.*

Idem Gothos ferrum exercuisse re-

fert in eadem Panegyri: quod plane argumento est, Gothos in mediterraneo pariter Norico habitasse, vbi ferrum videlicet nostro saeculo duntaxat apud Stryios & Carenthanos conflatur:

— *Tunc vnica Phæbi*

*Insuetum clemens extinxit flamma calorem.
Hic aliquis tum fortè Getes, dum falce recocta,
Ictibus informat, saxoq; cacuminat enses,
Iam promptus caluisse tubis, iam iamq; frequenti
Cade sepulturus terram, non hoste sepulto
Claruit, ut primum nomen venientis Auiti
Exclamat: Perijt bellum, date rursus aratra.*

Adludit ad huiusmodi Gothorum in Norico ripensi praecipue habitationem, codex Annalium vetustus, qui Athilae historiam, ac Theoderici Bernensis continet, vbi Rudigeri à Pachlarn Gothorum principis subinde fit mentio, qui locus in tractu Norici ripensis hodie Austriae subest. Est autem exitus eius historiae, Athilam cum Burgundis, qui tum ad Rhenum colebant, vt etiã Ammianus lib. 28, testatur, bellum constituisse gerere, ad q. Rudigerum à Pachlarn vogtum iusserat venire. Quod ipse inuitus suscipere coactus est, aduersus Guntherum focerum, & Gifelherum generum, Burgundiae videlicet principes, aliosq; nationis illius regulos, Volkerum, Hugonem, & Dankhvardum, cuius causa Grymhildis fuerat, Athilae coniunx Gotha, mulier atrox. Sed placet ex historia illa rhythmos quosdam paucos inferere:

*Es hetten die elenden wider morgen gut gethan
Wyns der gothude cham zchoffe getan.
Da sach er paidenthalben die groß leichen ser/
Das wannte mugleichen der getrew Rudiger.
So wo mir sprach de Keth das ich jr den lob gewan/
Das disem grossen iamer chan nymet vnderstan/
Wie gern ich es fride woldest/der chunich thut es nicht/
Wan er der sein laide yemer vnd mer gesicht.*

*Da sand on Dietrichen der gut Rudiger/
Alz syz noch chunden/wonden on den chunich her.
Da enpot im der von Bern/wer mochtet nit vnderstan/
Es wil der chunich Etzel niemant schaden lon/
Die sach vm hewnen reffen Rudiger stan.*

Atq; de ista quarta Gothorum in Pannoniis & Moesia habitatione haecenus. Sequitur Quintae in Illyrico & Graecia sedes, quae Theoderico (quem vulgus chronographorum Bernensem cognominat) debentur, Theomyri filium, quae Gothi in superiori Pannonia praefuisse, mortuo Athila, praefati eramus. Hunc siquidem obsidem pater dederat Leoni Constantino Imperatori. apud quem cum & Graeca lingua & consuetudine imbutus, paulatim gratiam meruisset, donatus totius Illyrici possessione, magnam insuper Graeciae partem Gothorum seruituti subiecit, vt his verbis Iordnandes Gothicarum rerum scriptor memoriae prodidit, locutus de Theoderici Bernensis illius patre, qui ex Pannonia superiore late dominationem per Illyricum in Graeciam vsq; Romanorum Augustorum beneficio propagauerat: Theodemyr autem frater senior (inquit) cum suis transiit Saum amnem, Sarmatis militibusq; interminans bellum, si aliquis obstaret ei. Quod illi verentes, quiescunt, immo nec praualent ad tantam multitudinem. Videns Theodemyr vndique sibi prospera prouenire, Naissum primam urbem inuadit Illyrici, filioq; suo Theoderico consociatus adstat, & in villam comitem per castrum Herculis transmittit Vlpianam. Qui venientes, tam eam, quam & opes, mox in deditionem accipiunt: nonnullaq; loca Illyrici inaccessibilia, sibi tunc primam peruia faciunt. Nam Eracleam & Larissam ciuitates Thessaliae primam praeda capta, iure bellico potiuntur. Theodemyr vero rex animaduertens tam foelicitatem filii quam etiam suam, nec hactamen contentus, egrediens Naissam urbem, paucis ad custodiam derelictis, ipse Thessalonicam petit, in qua Clarianus patricius à principe directus, cum exercitu morabatur. Qui dum videret vallo muniri Thessalonicam, nec se eorum conatibus posse resistere, missa legatione ad Theodemyr regem, muneribusque oblatis, ab obsidione eum urbis retorquet: initoq; foedere, Romanus ductor cum Gothi, loca eis iam sponte quae incolerent tradidit: id est, Ceropellas, Europam, Medianam, Petinam, Bereum, & alia quae Sium vocantur: vbi Gothi cum rege suo armis depositis, composita pace quiescunt. Nec diu post haec & rex Theodemyr in ciuitate Cerras fatali aegritudine occupatus, vocatis Gothi, Theodericum filium regni sui designat haeredem, & ipse mox rebus humanis excessit. Theodericum vero genti suae regem audiens ordinatum, Imperator Zeno gratum suscepit, eique euocatoria destinata, ad se in urbem venire praecipit, dignoq; suscipiens honore, inter proceres sui palatii collocavit. Et post aliquod tempus ad ampliandum honorem eius in arma sibi eum filium adoptauit, de suisq; stipendiis triumphum in vrbe donauit: factusque est consul ordinarius, quod summum bonum primumq; in mundo decus edicitur. Nec tantum hoc, sed etiam equestrem statuam ad famam tanti viri ante regiam palatii collocavit. Haec Iordnandes. Ad quae pertinet, quod Procopius scribit lib. 1. Goth. historiae, de Gothi in Ionio sinu, imperante Iustiniano tenentibus. qui videlicet Graeciam cum Illyrico coniungit: His vero ad dextram Daci Pannoniisq; incolunt, quibus ad aliorum locorum possessionem Singidones Sirmiiq; accedunt, & vsq; ad Istrum fluuium eorum propagatur imperium. His nationibus Gothi, qui iuxta Ionicum sinum erant, in huius belli principio imperitabant. Porro alludit ad huiusmodi Gothorum in Illyricum Moesiasque transmigrationem, Claudianus poeta in 4. Panegyrico Honorii:

*Iam deserta suas in nos transfunderet arctos,
Danubii tota vomerent cum pradiaripa,
Quum Geticis ingens premeretur Mysia plaustris,
Flauaque Bistonios reperirent agmina campos,
Omnibus adflictis, & vel labentibus ictu,
Vel prope casuris, vnus tot funera contra
Restitit, extinxitque faces, agrosque colonis
Reddidit, & lethi rapuit de faucibus vrbes.
Nulla relicta foret Romani nominis umbra,
Nè pater ille tuus iam iam ruitura subisset
Pondera, turbatamque ratem, certa que lenasset
Naufragium commune manu, &c.*

Ex quo carmine liquet, à Theodosio Gothos ex Illyrico profligatos. Cuius contrarium Iordnandes, & Damascenus in Supplemento Eutropii referunt, à Theodosio seniore Ho-

Sexta Gothorum in Italiam transmigratione.

norii patre Gothos in Illyrico ac Pannoniis sub tributo admissos esse. Sed transeo ad sextam Gothorum, in Latio videlicet, habitationem: quam quatuor diuersis temporibus, quatuor diuersi Gothorum principes arripuerunt. Fecisse autem primum ex Illyrico in Italiam transmigrationem ex Gothica gente Radaguifus quispiam reperitur, vt Eutropii supplementum, Ioanne Damasceno autore, hisce verbis testatur, cum de Theodosii primi, eiusque filii Archadii imperio tractat: Inter hæc omnium antiquorum, præsentiumque hostium longe immanissimus Radaguifus rex Gothorum, totam repentino impetu inuadit Italiam. nam fuisse in eius populo plusquam ducenta millia Gothorum ferunt. Hic super tantam tamque incredibilem multitudinem, indomitamque virtutem, barbarus erat, & Scythæ, qui omnem Romani generis sanguinem Diis suis propinare deuouerat. Inuadit illico Romam pauor infinitus, fit omnium paganorum in vrbe concursus. acclamatur à cunctis, se ideo hæc perpeti, quod neglecta fuerint magnorum sacra deorum: magnis querelis vbique agitur, ac continuo de repetendis sacris agitur. Feruent tota vrbe blasphemiz, vulgo nomen Christi tanquam lues aliqua ingrauat. Conducuntur à Romanis aduersum Radaguifum Gothorum regem, duo pagani duces, Sarus & Vldin, Hunni. sed non finit Deus, rem suæ potentiz infidelium virtutem videri. Contritus namque diuinitus Radaguifus, in Aspero Vesulani montis iugo, vrgente vndique timore concluditur: agminaque, quibus angusta dudum videbatur Italia, latendi spe in vnum ac paruum verticem truduntur. Vbi cum fame ac siti conficerentur, rex Radaguifus solus spem fugæ sumens, captus à Romanis, in vincula conicitur, ac paulisper retentus vita priuatur. Tanta vero multitudo captiuorum Gothorum fuisse fertur, vt vilissimarum pecudum modo singulis aureis passi in greges hominum venderentur. hæc ille. Itaque cum prima ista transmigratione genti Gothorum non successisset, tentauit alteram eadem tempestate Alaricus, alter rex Visogothorum, Honorio imperante, vt idem Ioannes Damascenus (autor videlicet Supplementi, quod Eutropii Annalibus accessit) memoriz tradidit, ita scribens: Ea tempestate Alaricus rex Gothorum, qui ditioni Romanæ & Theodosio Imperatori subiectus, atque contra Eugenium tyrannum solatia præbens, propterea Romanis dignitatibus fuerat honoratus, sceleratam suam non ferens, imperare quidem non elegit, sed discendens ab vrbe Constantinopolitana, venit ad partes occidentis. Cumque venisset in Illyricum, omnia subuertebat. & transiens Thessaliam, habita congressione circa fluuium Pinum, apud Nicopolim Epiri, penetra millia virorum eius Thessali peremerunt. post hæc autem Italiam ingressus, cum ab Honorio sedes quo cum exercitu suo consistere posset, ex peteret, Honorius deliberato consilio, Gallias eidem concessit. Qui dum ad Gallias pergens, ad recuperationem iumentorum, apud Polentiam refedisset, Stilico patricius, in perniciem Reipublicæ Gothos pertentans, dum eos insidiis adgredi cuperet, belli summam Sauli pagano duci commisit. Qui ipso sacratissimo die Paschæ Gothi supplicantes, nihilque talesperantibus, super eos irruit, magnamque eorum partem prostrauit. Nam primum perturbati Gothi, ac propter religionem cedentes, demum arma corripunt, more solito se cohortantur, virtute potiori prosternunt exercitum. Hinc in rabiem furoris excitati, cæptum iter deserentes, Romam contendunt petere, cuncta per quæ ierant igne ferroque vastantes. Nec mora, venientes urbem capiunt, atque deuastant, plurima miraculorum eius incendunt: multosque senatorii ordinis diuersis subdidere suppliciis. dato tamen prius præcepto, vt si qui in sancta loca, præcipueque in Sanctorum Apostolorum basilicam Petri & Pauli confugissent, hos in primis inuiolatos securosque sese sinerent: deinde in quantum possent, prædæ inhiantes, à sanguine temperarent. Romanum tamen imperium deridentes, Imperatorem fecerunt quendam nomine Athalum: quem vna die tanquã Imperatorem fecerunt procedere, altera vero serui schemate ministrare. Captaq; est Roma IX cal. Sept. anno MCLXIV conditionis suæ. Die tertia instante, Gothi sponte discedunt ab vrbe. Fertur itaque, quia, cum Alaricus pergeret Romam, vir quidam venerabilis, conuersatione monachus, eum monuisset, vt mala talia facere nõ auderet, neque necibus gauderet, aut sanguine. at ille, Non ego (inquit) volens Romam proficiscor, sed quidam quotidie molestus est, torquens & dicens: Perge & destrue ciuitatem. Deinde per Campaniam, Lucaniam, Brutiamque simili strage Gothi bacchantes, Rhegiũ perueniunt, in Siciliam transfretare cupientes. Quo cum transmeare ascensis nauibus vellent, perpeffi naufragium, plures suorum ibi amisere. Inter hæc Alaricus, dum deliberaret quid ageret, apud Cosen-tiam subita morte defunctus est. Gothi Basentium amnem de alueo suo captiuorum labore deriuantes, Alaricum in medio alueo cum multis opibus sepeliunt, amnemque meatui proprio reddentes; ne quis locum scire posset, captiuos omnes qui interfuerant interficiunt. Regem deinde Athaulphum Alarici affinem Gothi constituentes, Romam redeunt: si quid

Secunda Gothorum ingressus in Italiam.

si quid residuum fuit, more locustarum eradunt, auferentes exinde Gallam Placidiam, Theodosii Principis filiam, sororem Honorii, quam sibi Athaulphus apud forum Cornelii coniugio sociavit. quæ multo post Reipublicæ commoda fuit. Nam ad hoc animum mariti acerrimum, ingenio ac subtilibus blandimentis inflexit, vt vltro à Romanis pacem expeteret. Qui ad Gallias proficiscens, deinde apud Barcinonem fraude suorum occisus est. Et hic exitus fuit secundæ illius Gothorum in Latium demigrationis. Quam excepit tertius Widimyrus regis ingressus, mox post Athilæ Hunnorum regis interitum, cuius meminit Iordnandes Gothicarum rerum scriptor in hæc verba: Minuentibus deinde hinc inde vicinarum gentium spoliis, cœpit & Gothi victus vestitusque deesse: & hominibus, quibus dudum bella alimoniam præstitissent, pax cœpit esse contraria: omnesque cum clamore magno ad regem Theodemyr, accedentes, Gothi orant, quacun- que parte vellet, ductaret exercitum. Qui accito Germano, missaque sorte, hortatus est, vt ille in partem Italiae, vbi tunc Glicerius regnabat Imperator, concederet: ipse vero ceu fortior, ad fortius regnum accederet, Orientale quidem, quod & factum est. Et mox: Widimyr Italiae terras intrauit, extremumque fati munus reddens, excessit rebus humanis, successorem regni relinquens Widimyr filium suum. Quem Glicerius Imperator, muneribus datis, de Italia transtulit, quæ à diuersis circumcirca gentibus premebatur: adferens, vicinos sibi Vesogothos eorum parentes regnare. Quid multa? Widimyr acceptis muneribus, simulque mandatis à Glicerio Imperatore, in Gallias tendit, seseq; cum parentibus iungens Vesogothis, vnum corpus efficitur. Et sic Gallias Hispaniasque tenentes suo iure defendunt, vt nullus sibi alius præualeret. Patet igitur, quam obrem & hæc tertia Gothorum in Latium migratio, ad irritum ceciderit: vt postremum, qui deinde tentauerat, Theodericus ex cognomento Bernensis, Theodemyri Gothorum in Pannonia regis filius, finem tanto labori imposuerit, suæq; gentis habitationem in Italia confirmauerit. Quam & vsque ad Iustinianum Imperatorem, à Leonis primi temporibus securi, multa pace, Augustorumque amicitia retinuerant, annorum spacio plus minus quinquaginta. Ad quam adludens Iordnandes, eorum temporum scriptor, in Gothica historia sic scriptum reliquit, cum de Theodemyri Gothorum regis in Pannoniis morte, eiusque filii Theoderici, quem Bernensem cognominant, subleuatione in regnum, & eius honoribus à Leone Imperatore, Romanisq; exhibitis, tractat: Inter hæc ergo Theodericus Zenonis imperio fœdere sociatus, dum ipse in vrbe bonis omnibus frueretur, gentemque suam in Illyrico, vt diximus, residentem, non omnino idoneam aut refertam audiret, elegit potius solito more gentis suæ, labore quærere victum, quam vt ipse ociose frueretur Romani regni bonis, & gentem suam mediocriter victitare. secumque deliberans, ad principem ait: Quamuis nihil deest nobis imperio vestro famulantibus, tamen si dignum ducit pietas vestra, desiderium mei cordis libenter exaudiat. Cumque ei, vt solebat, familiariter facultas fuisset loquendi concessa: Hesperia (inquit) plaga, quæ dudum decessorum prædecessorumque nostrorum regimine gubernata est, & vrbs illa caput orbis, & domina, quare nunc sub regis Thurcilingorum & Rugorum tyrannide fluctuat: Dirige me cum gente mea, si præcipis, vt hic expensarum pondere careas, & ibi, si adiutus à Domino vicero, fama vestræ pietatis irradiet. Expedit namque, vt ego, qui sum seruus vester, & filius, si vicero, vobis donantibus regnum illud possideam: haud ille, quem non notis, tyranni iugo senatum vestrum, partemq; Reipublicæ captiuitatis seruitio premat. Ego enim si vicero, vestro dono, vestroque munere possidebo. Si victus fuero, vestra pietas nihil amittit, imo (vt diximus) lucratur expensas. Quo audito, quamuis ægre ferret discessum eius Imperator, nolens tamen eum contristare, annuit quæ poscebat, magnisque dotatum muneribus dimisit à se, Senatam populumque ei commédans Romanum. Igitur egressus vrbe regia Theodericus, & ad suos reuertens, omnem gentem Gothorum quæ ei præbuerat assensum assumens, Hesperiam tendit, rectoque itinere per Sirmium ascendit vicina Pannoniæ: indeque fines Venetiarum ingressus, ad pontem Sontium nuncupatum castrametatus est. Quumque ibi ad reficienda corpora hominum iumentorumque, aliquanto tempore refedisset, Odouacer armatum cõtra eum direxit exercitum. Quem ille, ad campos Veronenses occurrens, magna strage deleuit: castrisque solutis, fines Italiae cum potiore audacia intrat: traiectoque Pado omne, ad Rauennam urbem castra componit, tertio fere miliario ab vrbe, loco qui vocatur Pineta. Quod cernens Odouacer, intus se in vrbe communit: indeque subreptiue noctu cum suis frequenter egrediens, Gothorum exercitum inquietat. Et hoc non semel, nec iterum, sed frequenter, & pene toto molitur triennio. Sed frustra laborat: quia cuncta Italia dominum iam elegerat, Theodericum, & illius ad votum res illa publica obsecundabat. Tantum ille solus cum paucis satellitibus, & Romanis qui aderant, & fame & bello quotidie intra Rauennam laborabat. Quo dum nihil pro-

Tertius Gothorum in Italiam ingressus.

Quarta Gothorum in Italiam migratio.

ficeret, missa legatione veniam supplicat. Cui & primum concedens Theodericus, postmodum hac luce priuauit: tertioque, vt diximus, anno ingressus in Italiam, Zenonisque Imperatoris consulto priuatim habito, suæque gentis vestitum reponens, insigne regii amictus, quasi iam Gothorum Romanorumque regnator, adsumit. Missaque legatione ad Lodoin regem Francorum, filiam eius Andefledam sibi in matrimoniū petit. Quam ille grate libenterque concessit, suos filios Ildebertum & Celdebertum & Thuidebertum credens hac societate cum gente Gothorum inito fœdere sociari. hætenus Iordnandes. Porro de Republica Gothorum in Latio, eiusque gentis bellis, Procopius græce tres prolixos libros conscripsit: in quibus præcipue tractat, quemadmodum postremi eius gentis reges Vittigis, Illouadus, Alaricus, Totilas & Teias, annorum spacio plus minus 17, aduersus Romanos, eorumque duces Bellisarius & Narsëtem, Italiam armis dubia subinde fortuna adseruerint: donec penitus & bello diurno & tot cladibus confecti, amissis tot principibus gentilitiis, victori populo imperium reddere coacti fuerint, qui cladibus supererant. cum quo in vnum populum mixti, paulatim illud idioma excitarunt, quo hodie Itali vtuntur semibarbaro, hoc est, ex Romano Teutonicoque composito, vt ab initio libri ostendimus. Sequitur septima Gothicæ gentis habitatio, in Galliis posita: primo per Alaricum, qui Stiliconem sub Honorio vicerat: secundo per Widimyrum iuniorem, vt paulo ante indicauimus: postremo Valliæ regis auspicio, qui Alarico successerat, accedente Romanorum Augustorum calculo, confirmata in Aquitania, vt hisce verbis Ioannes Damascenus, qui Eutropii annalibus supplementum adiecit, testatum monumentis post se reliquit, cum Gallam Placidiam Honorii sororem, quam Alaricus victor vxorem rapuerat, redditam fratri à Vallia suecessore docuisset: Hoc in tempore (inquit) fœdus firmissimum cum rege Gothorum Vallia pepigit, tribuens ei ad habitandum Aquitaniam prouinciam, eiusdemque prouinciæ etiam quasdam ciuitates vicinas. Et iterū in Additione libro decimo quinto: Gothi quoque non contenti prouincia, quam superius habitandam à Romanis penes Galliam acceperant, Aruernos & Narbonam cum suis finibus captos inuadunt, ruina videlicet Romani status, & frequenti mutatione principum animati. Nam Valentinianus Imperator ab amicis Aetii, quos sibi delegerat satellites, interficitur. Et Maximus quidam, cuius dolo id perpetratum fuerat, Imperator creatur. Qui cum viduam eius Eudoxiam Augustam inuitam suis nuptiis adegisset, illa Genfericum (vt dicitur) Africæ regem, vt martiri vindex adueniret inuitauit. Hæc ille. Huius generis Gothorum, in Galliis videlicet regnantium, fuere Theodericus, quem Hunni in prælio Catalaunico occiderant, victorem tamen: & Torismundus, eius filius, qui Athilam cum Hunnis Gallia prorsus expulit, vt his verbis Iordnandes testatur in Gothica historia: Igitur ab Dacia & Pannonia prouinciis, in quibus tunc Hunni, cum diuersis subditis nationibus insidebant, egrediens Athila, in Alanos mouit procinctum. sed Torismund rex Visigothorum, fraudem Athilæ non impari subtilitate persentiens, ad Alanos tota subtilitate prius aduenit, ibique superuenientis iam Athilæ motibus præparatus occurrit: confertoque prælio, pene simili eum tenore, vt prius in campis Catalaunicis, à spe remouit victoriæ: fugatumque à partibus suis sine triumpho remittens, in sedes proprias fugere compulit. Sic Athila famosus, & multarum victoriarum dominus, dum quærit famam perditoris abiicere, & quod prius à Visigothis pertulerat, abolere, geminatam sustinuit, ingloriusque recessit. Torismund vero repulsis ab Alanis Hunnorum cateruis, sine aliqua suorum læsione Tolosam migravit, suorumque quieta pace composita, tertio anno regni sui ægrotans, dum sanguinem tollit de vena, ab Ascalruo cliente inimicos nunciante, armis subtractis peremptus est. vna tamē manu, quam liberam habebat, scabellum tenens, sanguinis sui exitit vltor, aliquantos insidiantes sibi extinguēs. Post cuius decessum Theodericus, germanus eius, Visigothorum in regno succedens, mox Riciarium regem Sueuorum, cognatum suum, reperit inimicum. Et subdit, tractans de contentione Gothorum Sueuorumque pro Hispanis: Exinde ergo exiens Riciarius rex Sueuorum, nititur totam Hispaniā occupare. cui Theodericus cognatus suus, vt erat moderatus, legatos mittens, pacifice dixit, vt non solum recederet à finibus alienis, verum etiam nec tentare præsumeret, odium sibi tali ambitione acquirens. Ille vero animo prætumido ait: Si hic murmuras, & me venire causaris, Tolosam, vbi tu sedes, veniam: ibi, si vales, resiste. His auditis, ægre tulit Theodericus: compactusque cū cæteris gentibus, arma mouit in Sueuos, Burgundionum quoque Gundiaccum & Hilpericum reges auxiliares habens, sibi que deuotos. Ventum est ad certamen iuxta flumen Urbium, quod inter Asturicam Hiberiamque prætermeat. confertoque prælio, Theodericus cum Visigothis, qui ex iusta parte pugnabant, victor efficitur, Sueuorum gentes pene cunctas vsque ad interuersionem prosternens. Hæc eo prolixius adducere volui, vt quamobrem Gothi lares ex Galliis in

Septima
Gothorum
in Gallia
habitatio.

liis in Hispanias mutarint, appareat. Quamuis enim Gothi principes in Gallia constituti, Sueuis post Riciarium dederint gubernatores Achiulphum, & post hunc Remismudum: tamen contigit horum perfidia, vt ob crebras defectiones Gothi transpositis præfidiis, summam paulatim in Hispanis ad se trahere occiperent: retentis tamen aliquantisper pristinis in Gallia agris, ad quorum culturam adieciisse Euricum Iordnandes refert, Galliæ maiorem portionem. Erat is Theoderici regis, de quo supra mentionem fecimus, germanus frater, Thurismundi regis filius. vnde scribit Iordnandes: His peractis, paceque cunctis munitis, tertio decimo regni sui anno Theodericus occubuit. cui frater Euricus percipida festinatione succedens, sua suspicione pulsatus est. Nam dum hæc circa Visigothorum gentem, & alia nonnulla geruntur, Valentinianus Imperator dolo Maximi occisus est, & ipse Maximus tyrannico more regnum inuasit. Et subdit: Euricus ergo Visigothorum rex, crebram mutationem Romanorum principum cernens, Gallias suo iure nifus est occupare. Quod comperiens Anthemius Imperator, protinus solatia Britonum postulauit. Quorum rex Riothimus cum x i millibus veniens, in Biturigas ciuitatem Oceano è nauibus egressus, susceptus est. Ad quos rex Visigothorum Euricus in numerum ductans exercitum aduenit, diuque pugnans, Riothimum Britonum regem, antequam Romani in eius societate coniungerentur, superauit. Qui ampla parte exercitus amissa, cum quibus potuit fugiens, ad Burgundionum gentem vicinam, Romanis in eo tempore fœderatam, aduenit. Euricus vero rex Visigothorum, Aruernam Galliæ ciuitatem occupauit. Hæc ex Iordnande, de confirmatis Gothorum in Galliis sedibus, de quibus eius temporis scriptores, ac præcipue Sidonius Apollinaris, qui tum in Galliis episcopum egerat ex comite, sæpe mentionem faciunt. Nam in epistola ad Græcum episcopum sic nominatim scribit: Aruerni hi sunt, (inquit) qui viribus propriis hostium publicorum arma remorati sunt. Cui sæpe populo Gothus non fuit clauso intra mœnia formidini, cum vicissim ipse fieret oppugnatoribus positus intra castra terrori. Idem ad Agretium Senonensem præfulem, locutus de vrbibus Aquitanicæ primæ: solum oppidum Aurupinū scribit, Romanis partibus bella fecisse, cum Gothi expugnassent, sibi que subdidissent Burdegalam, Petrogorios, Rutenos, Lemouices, Gabalitanos, Helufanos, Vasates, Conueras & Ausenses. Idem ad Tonantium Ferreolum, præfectum prætorio Galliarum sub Valentiniano tertio: Cui suspicor (ait) prætermisit regem Gothiæ ferocissimum, inflexum affatu tuo melleo, graui, arguto, inuitato, & ab Arlatensium portis, quem Etius non potuisset prælio, te prandio remouisse. Idem Sidonius ad Auitum epistola: Vel Gothis (inquit) credito, qui sæpenumero etiam Septimaniam suam fastidiunt vel renuunt, modo inuidiosi huius anguli desolata proprietate potiantur. Sed fas est, præside Deo, nobis inter eos & Rempublicam mediis, animo quietiora concipere. Quia etsi illi veterum finium limitibus effractis, omni vel virtute vel mole possessionis turbidæ metas in Rhodanum Ligerimque proterminant: vestra tamen autoritas pro dignitate sententiæ sic partem vtramque moderabitur, vt & nostra discat, quid debeat negare, cum petitur: & poscere aduersa desinat, cum negatur. Rursus ad Mamercum Claudianum Viennensem episcopum: Rumor est (inquit) Gothos in Romanum solum castra mouisse. Huic semper irruptioni nos miseri Aruerni ianua sumus. Namque odiis inimicorum hic peculiaria fomenta, quia necdum terminos suos ab Oceano in Rhodanum Ligeris alueo limitauerunt, solam sub ope Christi moram de nostro tantum obice patiuntur. Circumiectarum vero spacia tractumque regionum iampridem regni minacis importuna deuorauit impressio. Idem de statura & moribus Theoderici Bernensis, Gothorum regis, in epistola ad Agricolum: Hæc gens (inquit) è Gallia tandem in Hispaniam concessit. Crebram denique huiusce transmigrationis Gothorum, deque sedibus confirmatis in Gallia mentionem facit idem author in Panegyricis & poematibus suis, vt in Panegyrico carmine ad Auitum:

—Iamque ad populos & rura feroci
Tenta Getæ protendit iter, qua pulsus ab æstu
Oceanus refluxum spargit per culta Garumnam.
In flumen corrente mari transcendit amarus
Blanda fluente latex, fluuiique impacta per alueum
Salsa peregrinum sibi nauigat vnda profundum.

Quibus verbis affabre Gothia illa in Galliis posita describitur. Idem alio loco, in eodem Panegyrico canit:

—In Rhodanum proprios producere fines
Theoderitæ fixum: nec erat pugnare necesse,
Sed migrare Getis.—

Idem alludens ad Visogothos:

*Hic iam disposito laxantes frena duello
Vesorum proceres.*

Ad quos etiam alludens in Panegyrico Maiorani:

Bello notus Rugus, Burgundio visus alites.

Idem Theodericum Visogothorum regem in Galliis commendat encomio Narbo-
nensis oppidi, quod à Gothis diu fuerat obseſſum, oppugnatumque:

*Hic te Marsius ille rector, atque
Magno patre prior, decus Getbarum,
Romana columen salusque gentis
Theodericus amat, sibi que fidem
Aduersus probat ante per tumultus.*

In eodem Panegyrico sub persona Theoderici regis Visogothorum in Galliis, ad Aui-
tum Cæsarem loquentis, quod ab eo esset literis imbutus:

*— Mibi Romula dudum
Per te iura placent, paruumque ediscere iussit
Ad tua verba pater, docili quo prisca Maronis
Carminibus leniret Scythicos mihi pagina mores.*

Sed de illa septima Gothicae gentis in Gallias migratione satis. Sequitur octava in His-
paniis habitatio, quam vltimam fuisse inuenio, & vnde Gothia siue Gothlândia in Hispania
citeriori esse cœpit, quã Romani scriptores deprauata Catalaniã vocitant. Quo tractu po-
sterioribus seculis quum Gothis paulatim isthic Romani, Sueui, Vandaliq; iuncti fuissent,
regna sunt exorta Sobrarbiae, Arragoniæ, Navarrae, Toleranũ, Legionense & Castellæ. Ad
hanc Gothorum ex Gallia in Hispanias migrationem, alludere videretur Sidonius Apollina-
ris in Panegyrico Anthemii Augusti, vbi per Vesos Vesogothi intelliguntur:

*Insper & Gethicas pramissus continet iras
Messianus: adhuc mandasti, & ponimus arma.
Quid restat, quid posse velis? quod non sumus hostes,
Prauareor prisco quam si mihi notus in actus es.
Auxiliaris ero, vel sic pugnare licebit.
Hæc secum rigido Vesus dum corde volutat,
Ventum in conspectum fuerat, rex atque magister
Propter constiterant: hic vultu erectus, at ille
Latitia erubuit, veniamque rubore poposcit.
Post hinc germano regis, hinc rege retento,
Palladium implicitis manibus subiere Tolosam.*

Venio nunc ad postremam Gothorum ex Galliis in Hispanias migrationem, quæ fa-
cta est anno Salutis 411. imperii Honorii xxi, autore Alarico, qui Stiliconem in fini-
bus Galliae Italicaeque castris exuerat, urbemque depopulatus fuerat. Qui cum in Galliis re-
rum potitus esset, imperium Gothorum paulatim vsque in Hispaniam propagauit, succes-
sorem relinquens in vtroque regno, Galliarũ inquam & Hispaniæ Tarraconensis, Athaul-
phum. Quem rursus secutus est Sigericus, & illum Vallia rex, cuius & Claudianus poeta
mentionem facit: & eius in Hispanias ingressum hoc carmine, Sidonius Apollinaris in Pa-
negyrico Anthemii commemorat:

*In regnum duo regna vocant, nam patre Sueuus,
A genitrice Gethes, simul & reminiscitur illud
Quod Tarthesiacis auus huius Vallia terris
Vandalicas turmas, & iuncti Martis Alanos
Stravit, & occiduam texere cadauera Calpen.*

Recte igitur Iordnandes in historia Theoderici Bernensis, Gothorum in Italia regis, 50
quam constat sub Leone primo Augusto floruisse, ad huiusmodi Gothicum in Hispania
regnum, quod tum iam claruerat, alludens, hæc scripta reliquit: De Alarico ergo natus est
Amalaricus, quem auus Theodericus in annis puerilibus vtroque parente orbatum, dum
fouet atq; tuetur, comperit Eutharicum Witerichi filium, Beremundi & Toreſmundi ne-
potem, Amalorum de stirpe descendente, in Hispania degere iuuenili ætate, prudentia
& virtute, corporisque integritate pollentem. ad se eum facit venire, eiq; Amalafuentam fi-
liam suam in matrimonio iungit. Et iterum subdens, locutus de eodem Theoderico Ber-
nensi: Non minus trophæũ de Francis per Hibbam suum comitẽ in Galliis acquisiuit, plus
xxx millibus Francorum in prælio occisis. Nam & Thiodem suum armigerum post mor-
tem

tem Alarici generi tutorem in Hispaniæ regno Amalarici nepotis constituit: qui Amala-
ricus in ipsa adolescentia Francorum fraudibus irretitus, regnum cum vita amisit. post quẽ
Thiodestutor eiusdem regnum ipsum inuadens, Francorum insidiosam caluminam de
de Hispaniis pepulit, & vsq; dum viueret Visogothos continuit. post quem Thiodigi (glo-
sa regnum adeptus, non diu regnans defecit, occisus à suis. Cui succedens Naetonus agil,
continuat regnum. contra quẽ Athanagildus insurgens, Romani regni concitat vires. Que
omnia de Gothorum regibus in Hispania intelligenda sunt. Ita & Sidonius libro septimo
Epistolarum, ad Basilium epistola, Galliam litem Gothicum videtur dixisse, facta allu-
sione ad regnum Gothorum in Hispania, contigua Galliae prouincia: Agite (inquit) qua-
tenus hæc sit amicitia, concordia principalis, vt Episcopali ordinatione præmissa, populus
Gallarum, quos limes Gothiæ fortis includeret, teneamus ex fide, etsi non tenemus ex fœ-
dere. Hæc ille. Atq; vt tandem finiam, Gothiæ regnum in Hispaniis extitisse ab anno Incar-
nationis DC. abunde contestantur Concilia Hispaniensia apud Toletum & alibi celebrata,
in quibus non solum Teutonica nomina principum leguntur, quos constat reges Gotho-
rum apud Toletum fuisse, verum etiam Gothiæ vocabulum expressis verbis legitur. Hinc
Sisebutum Toletanum regem, Richardi filium: Herungildum, Leonegildi filiũ: & Rec-
caredum, à beato Leandro Hispalensi episcopo, vt pote Gothorum reges, ab Arriana perfidi-
a repurgatos legimus. Quorum successores ad retinendam catholicam fidem tot cõuen-
tus episcoporum Synodotq; tranſegerunt: veluti Hispalense primum, & Toletanum terti-
um, Riccaredus, rex Gothorum, vitio à Latinis scriptoribus appellatus pro Richardo. Ha-
buit & Toletanam quartam Synodum, Syſenandus rex Gothorum: quintam Chyntilla-
nus: Braccarensem primam Ariomyrus rex Gothorum, quem Gothi lingua gentilitia heer-
mayr/hoc est dominum belli cognominare solebant. Celebrauit in Hispaniis & septimum
Toletanum concilium, Chundisfundus: octauum & nonum, decimumq; Reccesunthus
rex Gothorum: præterea vndecimum Toletanum, & tertium Braccarense, Bambanus
rex. Et ne quis hos Gothorum reges extitisse in Hispaniis addubitet, in modo citatis Con-
ciliis hæc nominatim verba adscripta leguntur (vt videlicet in tertio Toletano sub Recca-
redo rege celebrato) Similiter & reliqui presbyteri & diaconi ex hæresi Arriana conuer-
si subscripserunt: Signum Guffini viri illustris proceris: Fansa vir illustris, anathematizans
subscripti: Afrila vir illustris, anathematizans subscripti: Abila vir illustris, anathematizans
subscripti: Flavius vir illustris subscripti. Similiter & omnes seniores Gothorum subscri-
pserunt. Et iterum in actis eiusdem concilii: Tum episcopi omnes vna cum clericis suis,
primoresq; gentis Gothicæ, pari consensione dixerunt: Licet hoc, quod paternitas atq; fra-
ternitas vestra à nobis cupit audire vel fieri, iam olim conuersionis nostræ tempore egeri-
mus, quando secuti gloriosissimum dominum nostrum Riccaredum regem ad Ecclesiam
transiimus, & perfidiam Arrianam cum omnibus superstitionibus suis anathematizauimus
pariter & abiicimus. Sic pariter in actis concilii Toletani quarti, sub Sisenando Gothorum
in Hispaniis rege habito, rursus Gothorum regis mentio fit hisce verbis: Post quædam de-
creta & instituta Ecclesiastici ordinis, quæ ad quorundam pertinent disciplinam, postrema
nobis cunctis sacerdotibus pro robore nostrorum regum, & stabilitate gentis Gothorum,
Pontificale vltimum sub Deo iudice ferre decretum.

Et iterum: Hoc etiam tertio acclamans, dicentes, Quicumq; amodo ex nobis, vel cõ-
tatis Hispaniæ populis, qualibet meditatione vel studio sacramentum fidei suæ, quod pro
patriæ salute, gentisq; Gothorum statu, vel incolumitate Regiæ potestatis pollicitus est, in-
oleuerit. Et iterum: Post hæc pax & salus & diuturnitas piissimo amatori Christi, Domino
nostro Sisenando regi, cuius deuotio nos ad hoc decretum salutiferum conuocauit. Cor-
roboret ergo Christi gratia regnum illius, gentesq; Gothorum in fide catholica, animis &
meritis. Ita similiter legitur in Toletano quinto, sub Contillano rege celebrato, constitu-
tione Synodi tertia: Huius rei causa, nostra omnium cum inuocatione diuina profertur
sententia, vt si quis talia meditatus fuerit, quem nec electio omnium præficit, nec Gothicæ
gentis nobilitas ad hunc apicem trahit, sit consortio catholicorum priuatus. Deniq; in To-
letano septimo, rursus Gothicæ gentis mentio occurrit: Ideoque placuit tunc concordi
sententia definire, vt quisquis in ordine clericatus, à maximo gradu vsque ad minimum
constitutus, in alienæ gentis regionem se quacunque occasione transfuderint, vt exinde
superbiendo, vel reditum suum, vel quodlibet aliud videatur expetere: siue etiam, quia
gentis Gothorum vel patriæ vel regno specialiter sub hac occasione possit nocere, vel
fieri disposuerit, vel aliquatenus fecerit. Sed vt quicumque talibus conscius reperitur,
eisq; vel consilium vel opem administrare cognoscitur, qualiter aut ad gentem alienam fu-
gam appeterent, aut in malis quæ cœperunt perdurarent, seu quacunque læsionem genti

Gothorum vel patriæ aut principi post fugam inferrent, atq; in eadem prauitate perseuerarent: quisquis hoc fecisse dignoscitur, iste ita indubitanter omni honoris sui gradu priuetur. Sequitur in statutis concilii Totelani octaui, in textu epistolæ Reccesunthi regis: Ita nos omnē populū iurasse recolimus, vt cuiuscunq; honoris vel ordinis persona, quæ in necem regiam excidiumq; Gothorum gentis ac patriæ detecta fuisset. Atq; in eodem Concilio introducuntur nomina plane Teutonice episcoporum, Ansericus, Wunibaldus, Windericus, Filanyrus, Osdalgas, Verdula. Eodem idiomate & Comitum cognomina commemorantur, Odoacer, Ofilo, comites cubiculariorum: ADVLPHVS, APHRILA, VENDEDARIVS, comites Scanziarum: RVCHILLA, comes patrimoniorum: GVNIFRIDVS, comes sacrorum. Nec aliud in synodo nona Toletana recensetur, quæ sub Reccasuntho rege habita est: Si contingat (inquiunt decreta) quemcunq; de liberis Ecclesiæ, eorumq; profapia, contra primæuas modernasq; patrum regulas, aut Gothus aut Romanus ingenuus copulari. Hactenus ex Conciliis, ex quibus colligimus, duobus tantū locis Gothorum reliquias ad posteritatem peruenisse, in Hispaniis atque Gotlandia insula, quæ & Scanzia, hoc est Schonlandia gentilitio sermone appellabatur. vnde Conciliis supradictis & Scanzix comites subscriperunt: vt appareat, vel tum primæuas genti fedes subiectas fuisse, etsi alio sub cardine constitutæ. Præterea de Gothia illa Hispaniæ intelligendus est iste peruetustorum Annalium locus, in antiquissimo codice membrana attrita scriptorum, cum de Carolo Martello scribit: Anno Domini (inquit) 734. Carolus contra Sarracenos in Gothia pugnavit. Ibidem: Sarraceni per mare angustum omnem Hispaniam occupauerunt. Et cum post decem annos Aquitaniam occupare voluissent, Carolus Martellus cum eis pugnavit, & interfecit plus quam trecenta millia.

Hæc ex Annalibus, de postrema Gothorum in Hispaniis habitatione, vbi Gothiæ primum regnum (vt ex Conciliis supra adductis patuit) postea accedente hominum colliuie, Romanis, Hispanis, Vandalis, Sueuis ac Alanis Gotlandiæ fuscitatum est, quam vocem Latini ac Hispani more suæ pronunciationis Cataluniam protulerunt. Et quia foedere percusso, vt pacis munia seruarent, Tarraconensem Romani huic populo integram concesserant, quasi data arra, Arragoniam passim nuncupauere. ex qua Gothi Martes superiores cæteris Hispaniæ incolis facti, Barcinonensem tractum, & inde citeriorem vltioremque Hispanias, Vandalis in Aphricam abeuntibus Sueuisq; in Gallecia subactis, suo imperio subiecere. Vbi successu temporum à Romanorum vestigiis municipiorum Castulo ac Legionem, regna Castiliæ ac Legionis fuscitauerunt: de qua re postea in Catalogo principum copiosius ex fide historiarum orationem continuaturus sum. Porro Castuli urbis in Hispania, vnde Castilia nomen adepta est, mentionem facit Titus Liuius Decadis 3. lib. 2. Idem & Galleciæ, vnde Portugalliæ appellatio emerfit posterioribus seculis, nomenclaturam commemorare videtur. Et iam librum istum de septem Gothorum sedibus conclusurus eram, cum venit mihi in mentem & loci Claudiani libro secundo in Eutropium, ex quo liquet, Gothos & Phrygiam Archadio & Honorio imperantibus tenuisse: quæ essent octauæ sedes, cæteris septem adiiciendæ. Habet autem carmen Claudianum ita, cum Eutropio mouenti vndiq; hostes Romanam in perniciem illudit:

*Non tibi Riphæis hostis quarendus ab oris,
Non per Caucasæas accito turbine valles
Est opus, Ostrogot his colitur, mixtisq; Gothunis
Phryx ager, hos parue poterunt impellere causæ
In scelus: ad mores facilis natura reuertit.*

CATALOGVS GOTHICAE GENTIS REGVM,
ad paludem Maotida, primis videlicet sedibus, quo loco Troiani belli tempore tenuerunt: quemadmodum & Herodotus Cymmerios à Gothis ad paludem Maotida victos refert.

- 1 TELEPHVS, quem Cassandram in bello Troiano interemisse, Dion scribit, & Getam fuisse refert.
- 2 BERICVS, forte Berger/hoc est montanus, nostra pronunciatione.
- 3 FILIMAR, hoc est, si gentilicium gentis pronunciationem sequamur, der Wisigmar/hoc est, dominus bonæ voluntatis: vel Wildmar/hoc est, syluestrium possessor.
- 4 FROGRADVS, nostralingua Freyrad/hoc est, læti ac liberi consilii.
- 5 ARINGIS, forte Eringer/ quod apud maiores nostros frequenti in vsu erat vocabulum.

- 6 EVRYPIVS, forte Teutonice der Herpel/der Chrippel/sub quo Anacharis philosophus Gothus, literas Græcas legesq; in Gothiam intulit, post Toxarim secundus. Vnde est illud Luciani in dialogo περὶ ζηνος: ὁ πρῶτον ἀφικετο ἀναχαρὶς ἐκ σκυθίας ἀθηναῖος, παιδείας ὀρθοῦν τῆς ἐλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ πῶς αὐτὸν σοφὸς μὲν καὶ φιλόκαλος ἀνὴρ, ὁ δὲ πηδευμάτων φιλομαθῆς ἦν αἰεὶ ὢν, &c.
- 7 TAMYRIS, gentilitia nostra lingua der Danumayr/hoc est, Pineti dominus.
- 8 ANTRIREGVS, forte Handrich/vel Henrich.
- 9 SYTHALCVS, sub quo Dicens philosophus Gothicus claruit, cuius meminit subinde & Deuxippus historicus, & Iordnandes. forte, vt ego existimo, vitio à Latinis pronunciatum pro Schalco, quod olim erat muneris vocabulum. Hinc Marescalcus, Vdiscalcus, Gothoscalcus: quæ voces crebro occurrunt in antiquis Germanicis diplomatibus.

GOTHORVM REGES AC POSTERITAS IN GOTLANDIA, maris Baltici insula, quo ex Asia nauigijs peruenere. Incidentes quippe iis finibus in insulas aliquas, à bonitate & fecunditate Gotlandiam, alteram à pulchritudine Schonlandiam, & tertiam Fynlandiam, hoc est electam terram: quartam deniq; à viriditate Grunlandiam, & quintam ab angustia Smalandiam, vernacula Teutonice lingua cognominauerant. Quæ voces scriptoribus Latinis Græcisque corruptæ sunt in Gotlandiam, Scandinauiam, vel Scanziam, Femos & Suiones. Porro supersunt & hodie antiquis nominibus insula supra dicta. Et Gotlandiam quidem nostra tempestate diuidunt in Westgotiam & Ostgotiam. Quarum primæ metropolis est Ludocia, germanice Neitlof! & alterius Calmaria. Habet præterea Gothia illa urbes insignes, & magna ex parte Episcopales, emporijsq; celebres: Lundenium, Lyncopingam, Scaram, Wasteynam, Sindercoppingam, Nicoppingam, Colmaram, Malmosam, & Holmosam. Quibus accedunt propugnacula prouinciæ Wardburgum, Nordmagia & Wiborgum in finibus Fynlandiæ, atq; Sibos & Abo in finibus Moscouitarum ac Ruthenorum. Et quia Suedia Gothorum quondam regno quog; attinebat, eius etiam diuisionem subiungam. Diuiditur autem nostra tempestate Suedia in Angermaniam, Midelpathiam, Oplandiam, vbi sunt minera: & Coppertalliam, vbi piscium capture sunt, & mercatorum emporia, Felsingen, Fieringen, Gestriczen & Kolmol sylua, diuidens Gothiam à Suedia & Nordvvegia.

- 1 REGNERVS, forte nostra lingua Germanica Reynhart/vel Reynherr.
- 2 HODBRODVVS, interfecit regem Danicæ.
- 3 ATISLVS, à Danicæ rege subactus, tributarius illius factus est.
- 4 HOTHERVS, frater Atisli vulgo forte der Otherer/Gothos & Suedos à seruitute Danorum liberavit, & Danos Gothos subiecit.
- 5 ALRICVS, hoc est ALARICVS, vt Latini Gothorum regem appellauerunt, qui Gothos sub Honorio in Italiam primus traduxerat. Floruit autem sub CHRISTIANIUITATEM.
- 6 ERICVS, quod nomen & hodie apud Germanos manet: Romani Erocum vitio dixere, quo nomine Germanorum regem Constantino Magno auxilio fuisse, ad retinendum imperium, historiæ tradunt.
- 7 HALDANVS.
- 8 VNGVINVS.
- 9 SIBALDVS, Danis, Gothis ac Suedis simul præfuit, à sylua gentilitio nomine appellatus.
- 10 REGNALDVS, forte quem Annales Reginholdum, vel Reynholdum dixere.
- 11 ALVERVS, in nostra lingua, natiua prolatione der Ulber/hoc est Alpinus.
- 12 INGVO, hoc est, si recte pronuncies, der Inuoner.
- 13 INGELLVS.
- 14 RINGO, ab annulo forte cognominatus.
- 15 GOTTARVS, hoc est, si interpretare, Gothorum dominus, der Gothenherr. Vincitur à Iaremyro Danorum rege, sub annum Salutis 380. Et ab eo tempore GOTHIA ac Suedia Gothorum populo exonerata, illorum tamen regibus in Latio ac Illyrico paruit.
- 16 SIGEBERTVS, sub quo circa annum Domini 400. alia manus Gothorum ex Gotlandia egressa, ductoribus Remo, Swiczero, & Vadislo, adiunctis Frisionum 1200. in ipso traiectu Rheni prohibiti à Francis & Romanis, secuti ripam fluminis, in Heluetiis tandem confederunt: vbi postea Swicz pagus, cum late patente territorio, ad posteritatem peruenit, haud procul à reliquiis Tauriscarum, cum proximis ALLEMANS, Heluetiis ac Tigrinis coalescentes, in eum tandem populum excreuere, qui hodie Svviczeri nuncupantur.

HIC MULTI REGES desiderantur, ob continuas gentis migrationes, eo quod ad populares suos Visogothos in Gallia colentes, & Ostrogothos in Illyrico ac Italia, multæ ac amplæ quotidie manus, ex his Septentrionalibus insulis egrederentur.

17 FRO, tempore Ludouici Cæsaris, quem Pium cognominant, Caroli magni filium, claruit, post quem rursus multi reges desiderantur.

18 OLAVVS primus Christianus rex suæ in Arcto gentis, post baptismum Iacobus nominatus, circa annum Domini millesimum.

19 MAGNVS.

20 SVERCO.

21 CAROLVS, tempore Valdomati magni Daniæ regis, cuius sororem in coniugio 10 habebat, Henrico quarto imperante.

22 ERICVS secundus, Gothis ac Danis præfuit circa annum Domini 1249.

23 BIRGERIVS, forte gentilitia lingua ain Burger / id est ciuis.

24 WALDAMARVS, fertur profectus Hierosolymam, ad sepulchrum Domini videndum.

25 BIRGERIVS secundus, & Ericus tertius, filii Magni regis.

26 MAGNVS, hoc nomine quartus, Erici filius, coniunxit Gothiæ ac Suediæ Nordwegiam, circa annum Salutis nostræ 1316.

27 MAGNVS, hoc nomine quintus, habuit sororem Euphemiam, Alberto Mechlaburgensi principi nuptam, ratione cuius Mechlaburgensis rex Gothiæ ac Suediæ designatus est, cum Aquino Gothorum posteritates obsequium detrectassent.

28 AQUINVS secundus, ducta in uxorem Waldemari Daniæ regis filia, contra voluntatem patris & provincialium, qui cupiebant comitis illi Olfatiæ filiam coniunctam. Ideo & regno pulsus, Mechlaburgensem inuitus in regno successorem vidit. Et in hoc defecit Gothorum in Suedia ac Gothlandia nobilitas. Nam qui secuti sunt reges, ex Mechlaburgensibus, Pomeranis, Danis & Oldenburgensibus, Saxoniarum comitibus primordia ducebant. Albertus, Ericus, Carolus, Christianus, Steno, & Gostauus, qui nostro seculo Gothus natus, Gothorum posteritati iterum in Septentrione præesse dignoscitur: ex custodia Danorum regis liberatus, utramque fortunam expertus est. cuius vitam malo te in Gentilitiis historiis legere. procreauit vero Ioannem & Ericum filios, ad optima quæq; expectatos 30 infra tempestate.

GOTHORVM REGES AD VISTVLAM AM-
nem, cum in Daciam transirent ex insulis Germanici maris, paulo ante
Christi natiuitatem.

1 CAPTVS, & Augus, primi egressi ex Scanzia.

2 OSTROGOTHVS.

3 WIL.

4 ATHAL, forte quem nos Germani nuncupamus *Eitl* / quam vocem nominibus propriis præponere subinde solemus, *Eitlfris* / *Eitlwoif* / *Eitldietrich* / *Eitlhaus* / &c. 40

5 ATHAVLPHVS, nostra lingua si recte pronuciare velimus, *Eitlwoif*: cuius nati gentem Gothorum diuiserunt. nam Waldulphus, qui in itinere Daciam versus manebat, Gothorum nomen vetus retinuit. Ancyla vero & Hermericus, qui Rhenum petebant, à constructis castellis Burgiones & Burgundiones, atq; ab incertis sedibus erroribusq; patria lingua Wandalos nominabant. Vnde Plinius libro 3. Burgiones & Wandalos inter Gothos recenset.

6 WALDVLPVS, primus Istri ripam attigit.

7 WALERAFIMVS, vel rectius secundum Iordnandem, Wintharius, ab hyeme cognominatus, Slauinorum populum Antes subiecit, rege eorum Box occiso. Is cum aliquoties scilicet pugnasset aduersus Balamberum Hunnorum regem, & Sigismundum Gothorum regem, in Dacia Hunnis subiectum, tandem victus & occisus est à Balambero Hunnorum rege.

8 HVNIMVNDVS, Ermanarici Gothorum regis in Dacia filius, Wynthario successit: vicit Sueuos, quos credendum est ab Albi flumine pepulisse.

9 TORISMVNDVS, HVNIMVNDI filius, Gepidarum victoria claret. Casu equi interiit.

10 WALAMYRVS, ex consobrino Torismundi natus, patre Wandalario: ex coniuge Wialuda tres filios reliquit, qui sub signis Attilæ militabant, ab eodem donati agris in Pannonia, & à locis ubi imperitabant appellati: Walaymyr videlicet, qui nemorosam partem

tem Pannoniæ versus Bosniam possidebat: Widymyr, qui campestris, ubi sunt hodie Simigenis & Sirmienis agri: & Theodemyr, cuius etymon si recte introspicias, Teutonorum dominum siue principem ostendit, quod is scilicet Pannoniam superiorem, ac Norieum esset sortitus, à Germanis cultas terras, vel Germanis Francis proximas. Qui postea ex Erlicua concubina Theodericum Bernensem illum procreauit, qui Ostrogothorum imperium ex Pannonia ac Illyrico in Italiam transtulit.

GOTHORVM REGES IN DACIA ET THRACI-
is, unde Visogothi processerunt, qui postea rerum in Illyrico, & exinde in Latio, Gallis Hispaniæq; potiti fuere, ante Attilæ aduentum in eam Europa partem, ex sinibus paludis Maotidis secundum quosdam egressi: licet, si veritatem historia sequamur, Iordnande indicante, ex Scanzia, hoc est Gothlandia, Baltici maris insula, processisse, adfirmare debeamus.

1 CORILLVS, hoc est, ut ego existimo, Carolus, ante Christi natiuitatem, vel circa, primus, Daciam Gothis incolentibus, ad clauum sedit.

2 BERBISTA, id est Bervvister, si latine reddamus, vrsorum inquisitor, commemoratur à Strabone, primus Daciæ limites egredi usq; ad Danubii ripam ausus: eoque traiecto, populatum in Pannonias exisse. Contra cuius latrocinia Augustus Cæsar bellum diuturnum ac difficile gessit, Sirmio ac Segesta, munitioribus Pannoniæ locis, propugnaculis in hoc & horreis constitutis. Nam quadraginta millia Berbistam eduxisse in aciem, Strabo scribit.

3 GESTIBLINDVS, Tiberio imperante, Gothos in Dacia, ubi modo est Transyluania Hungariæ, gubernauit.

4 DIRPANEVS, patria lingua *Dürppamer* / hoc est de arida arbore cognominatus, Domitiani legiones deleuit, ac duos consulares Cornelium Fuscum ac Oppium Sabinum occidit: cuius epitaphia extant in Iuuenali, & Epigrammatario poeta.

5 DECEBALVS, forte gentilitia lingua à malis factis *Thisnbl* appellatus, vincitur à Traiano. Qui cum thesaurum in amne Sargeria apud Daciam occultasset, seipsum occidit, & Daciam Romanis prouinciam reliquit.

6 CAROLVS, in Dacia interiore, ubi est hodie Walachia & Mulrauia, Gothis præfuit, Hadriano & Pio Antonino administrantibus.

7 VNGVYNVS, sub Marco Cæsare in Dacia interiore præfuit.

8 ARGANVS, hoc est, *Arger* à malitia nominatus.

9 GVNTHERICVS.

10 OSTROGOTHA.

11 SMARDVS, sub Gordiano Gothorum res extulit, traiecto Danubio, ac Mœsia depopulata. Decium etiam vicit, atq; occidit: siue, ut submergeretur in palude Mœsia, causa fuit.

12 ONYBA, vel Cniua, patria lingua ain *Rhynab* / id est puerulus, sub Gallo Volusiano Gothis in Dacia præfuit, circa annum nostræ redemptionis ducentessimum quinquagesimum sextum.

13 RESPA.

14 CANNABA VDES, forte, si interpretere, *Rhynigpauer* / Claudio imperante administravit in Dacia, circa annum nostræ redemptionis 273.

15 VADVCO, commemoratur à Iordnande, cum altero Gothorum rege Varo.

16 ARIARICVS, vel secundum alios Aoricus, vulgo *Erdreich* / id est, multarum terrarum dominus.

17 GEBERICVS, à liberalitate appellatus.

18 INDIGOIA, sub Valentiniano, ut Gothorum rex, in Dacia rerum potitus est: patria lingua, *Junergewer* / hoc est, mediterraneorum agrorum possessor: quem Ingeuonem Tacitus dixit, vitio pronuciationis nostræ.

19 ERMANARICVS, vulgo gentilitia lingua *Hermanreich* / cuius meminit Marcellinus libro 31. & Damascenus in Supplemento Eutropii, scribentes quod à Balambero Hunnorum rege pressus, Hunnorum se potestati subiecerit: progenuit Hunimundum filium, quem Hunni Gothis ad Vistulam in Germania colentibus præfecerunt. de quo antea dictum est.

20 HVNIMVNDVS, cognatus Ermanarichi, à Balambero Hunnorum rege Gothis Daciæ partem tenentibus præponitur, post Ermanarichum.

21 SIGISMVNDVS, Hunimundi filius, Balambero Hunnorum regi, aduersus

Wyntharium Gothorum in Germania regem pugnanti, auxilio fuit, ut IORDNANDES testatur.

22 ALARICVS & Fridigernus, foedere percusso cum Romanis, à Valente Imper. in Thracia recepti sunt: qui rursus bello petiti à Romanis, Valentem in vili casa concremarunt, deletis Romanis copiis. meminere Marcellinus & Damascenus.

23 THEOMARVS, Mœsiam comparauit.

24 RADAGAISVS, patria lingua *Ratgast* / vel *Rodgiser* / à THEODOSIO Cæsare partem Pannoniæ, Mœsiæ proximam, impetrauit sub tributo, circa annum Domini 490.

25 ATVARICVS, gentilitia lingua *odrich* / dictus, hoc est, incultæ terræ diues, in Pannoniis late dominabatur.

26 ALARICVS hoc nomine secundus, totum Illyricum suæ dominationi subiecit, & vsq; ad Italiæ limites rerum potiri cepit.

OSTROGOTHORVM REGES IN ITALIA,

ubi præpotens regnum constituere.

1 ALARICVS, cum totius Illyrici possessor videlicet, magnam insuper Macedoniæ partem comparasset, filii Theodosii Archadio & Honorio conuiuentibus, vel assentire coactis, tandem infesta etiam in Italia signa transtulit. Vbi cum agros ab Honorio Cæsare postulasset, à Stilicone Honorii magistro militiæ, per insidias in ipsis solennibus Pascalis adortus, ac cæsus, Gothorum iram adeo in Romanam perniciem exasperauit, ut urbem Romanam, ac magnam Latii partem, prædam Gothis obiecerit. Quibus fortunis omnibus exutis, per Pedem montis & Insubres in Galliam, suam gentem traduxit.

2 THEODERICVS cognomento Bernensis, à regia apud Veronam constituta, filius Theodemyri Ostrogothorum regis, in Pannonia ac Norico, autoritate & assensu Leonis Imperatoris, cuius adoptatus filius erat, obsidis primo loco apud Constantinopolim moratus, eiectis Herulis, eorumq; rege Odoacro occiso, Italiam cum vrbe Roma Gothorum imperio subiecit: regnoq; in Latio Gothorum nouo constituto, ex Theodesuenta, Clodouei Francorum regis (quem S. Remigius sacris vndis lustrauerat) filia, genuit Carolum filium, qui puer obiit: & Amalafuentam, quæ Theodato nobili Gotho nupserat.

3 THEODATVS, forte composito nomine ex Latino Germanicoq; sic appellatus: quem tamen Iordnandes Eutharicum vocat, hoc est, si Romana voce vim velis vocabuli Teutonici exprimere, incultarum terrarum diues: ob filiam Theoderici Bernensis Amalafuentam, quam in matrimonio habebat, à Gothis Italiam incolentibus in regem ex Galliis postulatur: vbi patri Federico in gubernatione tractus cuiusdam Galliæ successerat. cuius auus Berismundus, Torismundi Gothorum ad Vistulam in Germania tenentiū regis natus, relictis agris auitis ob Hunnorum tyrannidem, gentem suam in occiduas partes Europæ secutus fuerat, ut Iordnandes scriptum reliquit.

4 ALARICVS, alter gener Theoderici Bernensis, ob Theutosuendâ coniugem, extincto sine hærede maturo Eutharico, siue Theodato, in regem eligitur à Gothis, rerum in Latio potitis.

5 ALARICVS secundus, filius superioris Alarici, ex Theutosuenda nata Theoderici Bernensis.

6 ATHALARICVS, patria lingua *Estreich* / id est omnino diues, Alarici primi ex Amalafuentâ Theoderici Bernensis nata filius, Alarico secundo sine hærede mortuo, in regem Italiæ à Gothis isthic habitantibus petitur. Qui filiam ex quadam Amalafreda reliquit, Vittigis Gothorum optimatis cuiusdam in Italia vxorem.

7 VITIGIS, patria lingua *der Wittig* / id est sapiens, prudens, propter coniugem Athalarici regis filiam, à Gothis in Italia in regem sublimatur. Contra quæ Iustinianus Cæsare bellum mouit, Bellifario & Narsete ducibus, in quo varia fortuna annis plus minusue XIV. gentem suam aduersus Romanos in Italia retinuit, atq; seruauit.

8 ILLOVADVS, Vittigi victo atq; occiso substituitur à Gothis, in Italia colentibus: occiditur à Narsete in proelio. Si diuinare licet, forte *Eisendpott* / id est, accelerans nunciis: nuncupatus est.

9 ALARICVS hoc nomine tertius, quinq; duntaxat menses Gothos in Italia rexit, Illouado occiso.

10 TOTYLAS, patria lingua Odilo, vel *der Ottil* / pauco admodum tempore Gothis præfuit, in Italia ad ruinam iam penitus vergentibus.

11 TETRAS, vltimus rex Gothorum in Italia, quem Narses vna cum gente subdita omni-

no confecit, paucis reliquis in Italia manentibus: quæ Romanis mixtæ, illud idioma suscitarent, quo hodie Itali vtuntur, in quo pleraq; adhuc Teutonica vocabula reperias.

VISOGOTHORVM REGES IN GALLIA

Lugdunensi & Aquitania.

1 ALARICVS, pulsus ex Italia à Stilicone, vel vt alii volunt, sua sponte, capta & deuastata vrbe, Galliæ partes illas quas memorauimus occupauit, inq; his ab Augustis Archadio & Honorio confirmatus est. Erat autem is, qui & primus ex Illyrico Italiam ingressus fuerat.

2 AYSTVLPHVS, vulgo gentilitia lingua *Aessenderwolf* / hoc est, vorans lupus dictus, Alarici superioris filius. Is propagauit Gothorum posteritatem ex Lugdunensi Gallia in Aquitaniam, Tolosa occupata.

3 THEODERICVS, occiditur ab Attila in campis Catelaunicis, quum Aetio magistro militum Romanorum Marciano imperante suppetias tulisset, aduersus Hunnos.

4 TVRISMVNDVS, Theoderici filius, patris necem vltus, Hunnos vltra Rhenum profligauit.

5 DIETMARVS, Vallia cum patre Gothorum in Hispanias abeunte, Sequanam Galliam, ac Narbonensis partem occupauit. à quo volunt Burgundiones descendisse, Gothicum non minus populum quam Gepedas atq; Vandylos, vt vel ex Plinii libro tertio liquet.

6 Quippe cum exonerata Gallia, rarus Gothorum populus remansisset, constructis castellis se patrio sermone Burgiones, hoc est ciues & oppidorum incolas nominauere, qui postea Burgundiones à Romanis vicinis cognominati sunt.

7 GVNDOCARVS, sub Theodosio iuniore præfuit GOTHORVM reliquis in Gallia.

VISOGOTHORVM REGES IN HISPANIIS,

unde postea mixtis Romanis, Suenis, Alanis, Maurisq; & Saracenis, Arragonia, Castilia, Legionis, Asturia, & Galliciæ reges defluerunt, ac Barcinonenses comites: qui primis temporib. Gothici, & postea Gotlandici, corruptoq; Teutonico vocabulo Catalania & Arragonia reges cognominati erant. Quorum potentia, victis & expulsis Mauris ac Sarracenis, creuit: &

acceserunt alia minoræ regna, Toleti, Valentia, Granata, Sobrabia, Maiorica & Minorica.

1 ALARICVS, idem quem supra totius Illyrici dominum, Italiam ingressum, spoliataque vrbe se in Gallias contulisse, præfati sumus. Id contigit anno Salutis relatæ 411. Obiit anno principatus sui XXIII. cum quem instituerat ingressum in Hispanias, nondum ad extremam manum perduxisset.

2 ATHAULPHVS, patrio Gothorum sermone *Esthwolff* / eligitur à Gothis iam iam migrationem instituentibus, in locum Alarici. Qui Galliam Placidiam, quam Alaricus in Italia cæperat, Archadii & Honorii sororem, sibi in matrimonium iūxerat: consociatusq; Romanis Augustis, eorumq; assensu habito, circa annum humanæ Redemptionis 433. superatis Pyrenæis montibus, expulsis Vandalis & Alanis, citeriorem Hispaniam occupauit. Obiit anno gubernationis sexto, cuius sepulchri vestigia adhuc cernuntur in vico Paradisi citerioris Hispaniæ:

Bellipotens, valida natus de gente Gothorum

Hic cum sex natis rex Athaulphe iaces.

Ausus es Hispanias primus descendere in oras,

Quem comitabantur millia multa virum

Gens tua sed natos & te inuidiosa peremit

Quem post amplexa est Barcina magna gemens.

3 SIGERICVS, vulgo patrio sermone *Sigreich* / hoc est, victoriosus, affinis Athaulphi superioris, sufficitur à Gothis extincto Athaulpho, citeriorem iam Hispaniam inhabitantibus, & Gotlandiam suo idiomate vocantibus, quam Romani accolæ Cataloniâ vitio pronunciationis dixerant. Porro Sigericus incepit regnare circa annum 440. interimitur à suis septimo principatus anno, relictis quinq; filiis: Geserico, Werico, Guntamendisio, Framundo & Ilderico. Voces Teutonici sunt corruptæ: *Ganreich* / id est, totus diues: *Wanreich* / tanquam diceret, gladius: *Wanman* / vel *Runman*: *Kaisman* / à protectionibus *Huldreich* / à fauore.

4 VALLIA, quem forte Gothi Germanica gentilitia ab electione den *Erwelt* appellauerunt, quod non ex successione & affinitate, sed ex electione suæ genti præesse cœperit.

Is incœpit regnare in Hispaniis circa annum Domini 447. & pacem cum Romanis firmavit, Gallamq; Placidiam Ataulphi relictam coniugem, Cæsari Honorio fratri reddidit. Ad cuius preces postea aduersus Alanos, qui Beticam occupauerant, victor pugnavit, Attaco rege illorum occiso. Idem Sueuos & Vandilos in vltioris Hispaniæ angustias profligauit. Constituerat relicta Hispania traicere in Africam: sed classis in hoc instructa, æstu maris ante perierat.

5 THEODERICVS, gentilitio sermone *Dietrich* / hoc est diues Germanus nuncupatus, Romanis auxilio profectus cum gente sua, circa annum Salutis nostræ 402. pugnavit in campis Catalanicis aduersus Attilam & Hunnos, in eoque prælio occubuit, tribus reliquis filiis: Turismundo, Theoderico, & Henricho. Commemoratus & inter Gallicos Gothorum reges supra est, eo quod eodem auspicio alterum quoq; Gothorum in Gallia regnū administrarit.

6 TVRISMVNDVS, recta Germanorum lingua *der Truffman* nominatus, hoc est audax heros, cum & ipse interfuisset prælio Catalaunico, vlturus patris necem, Attilā profligauit ultra Rhenum. Quem ne transfret, ab Aetio Rom. militiæ magistro prohibitus est. Sepeliuit patrem apud Tolosam Galliarum ciuitatem, interfectus septimo anno regni à fratribus, circa annum Salutis humanæ 476.

7 THEODERICVS, fratris sui interfector, victo Retiario Sueuorum rege, Galleciam Gothorum imperio subiecit. Interficitur à fratre iuniore Henricho, anno principatus sexto, qui fuit à nato Christo 482.

8 HENRICVS, à galli robore patrio sermone nominatus, Theoderici fratris sui interfector, de quo proxime diximus, filius tertius Theoderici senioris ab Hunnis interfecti, regnum Gothiæ in Hispania citeriori sibi vendicauit, anno Salutis humanæ CCCCLXXXIII. cum in Galliis quoq; Romanis ademisset Arelatum & Massiliam. Primus genti suæ leges tulit, & obiit anno principatus decimo octauo: quo tempore sanctus Sabinus apud Barcinonam floruerat.

9 ALARICVS, hoc nomine secundus, in Gallico Hispanicoq; Gothorū regnis Henrici superioris filius, circa annum incarnationis Domini quingentesimum Gothorum regna modo dicta consecutus est, accepta in vxorem Theoderici Bernensis Gothorū in Italia regis filia, Amalafuenta nomine. Gessit bellum pro finibus Galliarum, cum Clodouæo Francorum rege. in quo occubuit, amissa Narbona, & magna Galliarum parte, quæ vindicaturus Theodericus focer, Vasconiam recepit, nepotique suo Almerico restituit. Regnavit omnino annis 13.

10 ALMERICVS, id est, *Almanreich* / filius Alarici, ex nata Theoderici Bernensis, consecutus est regnum Gothorum in Hispaniis circa annum Salutis humanæ DCXV. nam Galliarum agros Franci occupauerant victores: quibus Vasconiam auus maternus Bernensis ille abstulit, nepotique suo restituit. Cæterum pace constituta inter Francos & Gothos, Almericus Totillam Clodouæi Francorum regis filiam, duxit vxorem. quæ dissentiens à marito Arriano, fratrem Childebertum sollicitauit in arma. Qui victo Almerico, & Barcinona occupata, sororem abstulit. Is Almericus ex ruinis antiquæ ciuitatis Abderæ, Almericam ciuitatem apud Hispanos condidit. quo tempore sancti apud Hispanos viri florere, Isidorus & Iustinianus.

11 THEVTO, siue Theodo, aut etiam *Dicho* / siue ab opibus, siue tutorib. nuncupatus, consilio Amalafuentæ Almarici matris, cuius erat consobrinus, ad regni culmen peruenit, anno Salutis 523. Græce & Latine doctus princeps: cum scemineis illecebris lasciuiret, & mare in Italiam traiceret, interficitur à suis, anno regni 12.

12 TEVDÉSILLVS, diminutiue à Theutone dictus, cuius erat cognatus, & militiæ magister, substituitur in regno Gothorum apud Hispanos, circa annum Dominicæ incarnationis DCXXXV. occiditur apud Hispalim, quæ nunc Sibilis dicitur, ob libidinem in mulieres, quarum plerasq; non consentientes interemerat.

13 AGILA, patrio sermone à grandine vocatus *der Hagel* / regnum Gothorum in citeriore Hispania suscepit, anno Redemptionis nostræ DCXXXVII. Amisit Cordubam à Romanis præoccupatam, à quibus prælio victus & fusus, ad Emeritham Beticæ ciuitatem se recepit, vbi à propria gente metu Romanorum occiditur, anno regni VII.

14 ATHANAGILDVS, patrio sermone ob gratiam ac venustatē appellatus *Gitgold* / hoc est, totus aureus: successit interempto Agilæ, circa annum incarnationis Domini DCXLIII. Cuius natam Brucaldim Sigebertus rex Francorum coniugē accepit. Obiit apud Toletum, anno regni sui decimo quinto.

15 LIMBA, forte quod resolutus foret, gentilitio idiomate nuncupatus *der Lame* / crea-

creatur rex Gothorum apud Narbonam, anno incarnationis Domini DLVIII. Obiit gubernationis tertio. Sunt qui non Limbam, sed Luybam appellent, ab amore nimirum.

16 LEONEGILDVS, vulgo *der Leonhold* / hoc est, leonum amator dictus, Limbæ vel Luybæ frater germanus: subiecit Gothiæ Cantabriam, Nageriam, & Saberiam, Sueuorūque reliquias ex Hispania profligauit magna ex parte, Andeca rege ipsorum superato: cuius filium Hermingildum securi apud Hispalim percussit, anno 572. Obiit apud Toletum, Arrianus, tempore sancti Leandri, qui erat filius Seueriani ducis nouæ Carthaginis, frater germanus Theodosiæ coniugis Leonegildi regis.

17 RECCAREDVVS, corrupta Germanica voce *Richard* / cœpit regnare in Hispaniis anno incarnationis Domini 576. filiamq; Childeberti regis Francorum duxit vxorem, & à sancto Leandro Hispalensi episcopo cum tota gente subdita, ab Arriana perfidia conuersus, catholicæ est ecclesiæ redditus. Is indicta synodo apud Toletum, LXXII. episcoporum, Arrianam perfidiam hæresimq; ex Hispania penitus extirpauit, sub Eladio Toletano archiepiscopo. Obiit Toleti, anno regni sui decimo quinto.

18 LVYBA, hoc est amabilis, nostra lingua, Richardi regis filius, patri successit anno Dominicæ incarnationis 591. interficitur anno ætatis suæ decimo octauo, à Veſterico illustri inter Gothos viro, anno regni primo, quo tempore sancti Dei viri floruerūt: inter quos sanctus Fulgentius apud Carthaginem, sancti Leandri frater germanus: cuius soror beata Florentina, quadraginta monasteriis præfuit.

19 VICTERICVS, Luybæ interfector, patrio sermone dictus *der Weitrreich* / oder *Diechreich* / hoc est, late dominans, vel pecudum diues, interimitur & ipse anno regiminis primo.

20 GVNDEMARVS, à fauore denominatus, suscepit Gothorum in Hispania regnum, anno Salutis 593. Vicit Romanos & Vascones. Tulit leges ecclesiasticas. Obiit Toletano secundo.

21 SISEBVTVS, gentilitio idiomate appellatus à dulcedine, *der Siesbuc* / vel *Siespot* / id est, gratus nuncius, eligitur in regem anno incarnationis Domini 595. Catholicus erat, & celebrauit aduersus Arrianorum reliquias concilium Toletanum secundū, construxitq; apud Toletum sanctæ Leocadiæ basilicam. Subiecit Vascones, & Romanos ex Hispaniis omnino profligauit. Expulit & Iudæos, & alios ad fidem Christi conuertit. Sub eo claruerunt in Hispania sancti Dei viri, sanctus Eladius, & Isidorus. Sub cuius pariter gubernatione Ioannes monachus ex cognomento Zonaras, Gerundensis præsul Constantinopolim profectus est, vt Græcas literas disceret: quibus perceptis, in patriam rediit, inclususq; Barcinonensi cœnobio, multa scripsit: ex quibus præcipuum habetur de vitis Græcorum Imperatorum opus.

22 RECCAREDVVS secundus, si recte pronúcies, Richardus, Sisebuti regis filius, suscepit regnum anno Redemptionis humanæ DCXXII. & quatuor annis tenuit.

23 SVYNTILIA, forte à furore, siue vertigine, *der Schwynndl* / vel à iocando *der Geschwanfhyler* appellatus in patrio idiomate, Reccaredi secundi natus, ex duce in regem creatus, totam Hispaniam Gothorum nomini vendicauit, pulsus Romanorum Sueuorumque reliquiis. Progeniuit tres filios, Suyntillam, Sisenandum, & qui fuit illi in regno successor Rachimyrum. Sub quo floruit apud Hispanos S. vir, Seuerus præsul Barcinonensis, author ecclesiasticarum legum in regno Gothorum. Interficitur ab Arrianis Gothis in Catalonia, anno incarnationis Domini 638.

24 RACHIMYRVVS, patria nimirum lingua *der Reichmayr* / hoc est, diues dominus siue princeps, patri Suyntillæ successit in regno Gothiæ apud Hispanos.

25 SISVNANDVS, forte gentilitio sermone *der Siesman* / hoc est, dulcis vel suavis homo, vel *Sitzimland* / id est, possessor terrarum, frater Rachimyri regis, eo extincto Gotlandiam apud Hispanos gubernauit, circa annum Salutis 626. Celebrauit apud Toletum sexaginta octo episcoporum synodum, & administravit quatuor annis.

26 SVYNTILLA secundus, germanus Rachimyri & Sisenandi, fratri mortuo Sisenando à Gothis rex substituitur, circa annum Redemptionis humanæ 640. & quintam synodū Toletanam celebrauit tempore Eugenii Toletani episcopi, & ætate Ebraulii Cæsaraugustani præfulis clarissimi.

27 TALGA, forte si interpretere corruptum vocabulum Teutonicum, *der Duldig* / hoc est patiens, regia stirpe ortus, extincto Suyntillæ à Gothis rex sufficitur, circa annum incarnationis Domini 644. confirmavit Toletanas omnes synodos, & biennio obiit.

28 SINDASVNDVS, forte patrio sermone à rationis integritate *Synsgesund* vocatus, regnum occupauit Gothorum apud Toletum, absq; suorum suffragiis, anno currēte à nato

Christo 646. & septimam synodum Toletanam habuit. Qui Andeuarseo illustri Græco, & Constantinopoli in Hispanias nauiganti, collocavit in coniugem cognatam suam: vnde Eringius & THEODEFRIDVS prognati sunt, qui posthac rerum in Hispaniis potiebantur.

29 RISISVNDVS dubio procul qui in expeditionibus commoda semper vteretur sapientia, der Naifgefund dictus, superioris filius, circa annum Domini 656. regnare apud Gothos in Hispania occæpit: celebravit tres synodos apud Toletum, sub Ildiphonso archiepiscopo Toletano, Isidori discipulo. Obiit in villa Bamba apud Polentiam, anno regni sui 18. Hoc vocabulum mere Germanicum, ab amore seu fauore fœderis deriuatū, Hildibunts / posterior in Alfons vocem detorsum est, à gente Gothorum cum Hispanis, Romanis, Maurisq; ac Saracenis confusa.

30 BAMBBA, vulgo der Bumer / à sonitu dictus, anno Domini 674. Mauros cum classe 270. nauium, irrupturos in Hispaniam, fugauit. celebravit vndecimam synodum Toletanam, sub Querico archiepiscopo Toletano. Obiit anno regni xviii. veneno sublatus, vt creditur, ab Eringio. Vicit prælio Remafundum regem Arragoniæ: & quinque viros nobiles apud Barcinonam captiuauit, Redum, Pompedum, Gotifridum, Vlfadiacum & Naufredum. Teutonice vocabula sunt, der Redner / id est orator: Dunds pod / qui caduceator Latinis fuit: Gotfrid / Hilsfraytig / hoc est expectans auxilium, &c.

31 ERINGVS, vulgo der Eringer / quod nomen apud maiores nostros familiare fuerat, filius Andronarsæi Græci, ex cognata Syndafundi regis, regnum Gothorum apud Toletum per insidias occupauit, circa annum Salutis 686. Bamba rege legitimo in monasterio concluso, & postea veneno necato: & Theodefrido filio Rissfundi, qui iam adoleuerat, procul fugato. Celebravit xiii. & xiv. synodos Toletanas, & regnauit septem annis. Qui filiam suam Sifiloniam Egito Bambæ regis consobrino collocauit.

32 EGITA, forte gentilitio idiomate der Ego / quod nomen maioribus nostris quã familiarissimum fuerat, gener Eringii, Bambæ regis consobrino, socero in regno Toletano successit circa annum incarnationis Domini 683. Celebravit decimam quintam synodum Toletanam, lxi. episcoporum, sub Iuliano episcopo Toletano.

33 VITISA, forte à sapientia cognominatus der Wisig / Gothorum regnum in Hispaniis administrare cœpit circa annum 698. Theodefridum fratrem Eringii excæcatū, Cordubam in exilium relegauit, & Fauillam ducem Cantabriæ, virum inter Gothos illustrem, occidit. Cuius filius Pelagius postea regno Gothorum in Hispaniis potitus est, quas ex Maurorum possessione pro parte vendicauerat. Porro Vitisam Rodericus, id est, Theodericus patria lingua, regno pulsum, apud RACILONAM excæcauit, atque in exilium misit.

34 COSTA, forte quod esset hospitalis, gentiliter appellatus Gast / filius THEODEFRIDI, & frater Roderici, suscepit Hispaniæ regni apud Toletum gubernacula, anno currente 707.

35 RODERICVS, deprauata voce pro Dietricho vocitatus, Costæ frater germanus, nepos Sindafundi, ex cognata Græco Androuarseo collocata, ab anno incarnationis Domini 710. regnare cœpit, cum insigni Gothici regni pernicie. occasione præbens, vt Mauri ex Aphrica in Hispaniam traicerent, eamq; suæ tyrannidi subiugarent. Quippe Iuliani illustris comitis filiam viciauerat. Quam iniuriam vlturus pater, in Aphricam ad Muzam regem profectus est, eumq; in Hispaniam sollicitauit. Qui instructa ingenti classe, in Hispaniam transfretauit, circa annum incarnationis Domini 714. & vsque ad annum 717. interfectis plus quam dcc. hominum millibus, per totam Hispaniam grassatus est, sola Catabria ac Austria Pelagii virtute nefandam seruitutē euadentibus. Quo tempore duo in Hispaniis Maurorum regna suscitata sunt: vnum apud Cordubam, quod vocabatur Abevvali: & alterum in Betica, regnum Granatæ. Adeoq; Mauri iunctis Saracenis creuere in Hispaniis, vt oram Italiæ quoque atque Galliæ infestarent. Quos sensim debilitatos profligauere Pipinus & Carolus Magnus, Francorum in Galliis reges, & Ottones Saxones Imperatores. Præterea magnam Maurorum multitudinem Raymyrus Gotticus rex Hispanus, ex Hispania profligauit, circa annum Salutis humanæ 1100. Item reges Galliciæ ac Nordmanniæ duces, circa annum Domini 1147. Ferdinandus insuper rex Hispaniæ, ab anno Salutis nostræ 1216. Alphonsum anno 1232. & Ferdinandus denique auus maternus Cesarum nostrorum Austriadum Caroli ac Ferdinandi, circa annum incarnationis diuinæ 1492.

Postea tempora, cum ita in seruitutem Saracenorum Hispania concidisset, comites aliquot GOTTICÆ gentis ac originis, ex Cantabria & Austria arma extulere, & à Mau-

Mauris sensim seculorum aliquot ordine agros Hispaniæ amissos pene cunctos recuperauerunt, regna constituentes, quæ à propugnaculis, vnde Barbaros expugnarunt, cognominare: vt videlicet à Legionem ciuitate, Legionis reges: à Tarracona, T litera prima omiffa, Arragoniæ regnum: à Barcinona, Barchelonæ principes: à Castello, Castellii primo comites, postea reges. Secuta sunt Nauarræ, Galliæ, atq; Portugalliæ, deniq; Toletani, Valentiæ, Cordubæ ac Granatæ regna, Maurorum gente penitus profligata. Quorum principes deficientes sensim in profapiis, in vnam postremo Castellæ ac Legionis stirpem terminauerunt. cum & hi deficerent, Arragoniæ soli reges mansere, qui cæteris regnis imperarunt.

36 PELAGIVS, filius Fauillæ ducis Cantabriæ, à Witiza rege occisi, patruus Rogerici, cui frater Theobertus fuerat, à Witiza eodem rege excæcatus. Ideo tyrannidem fugiens, latuit & ipse in Cantabria, paterno dominio, donec tota pene Hispania in seruitutem concedente Sarracenorum, euocatus à popularibus, qui ægre Cantabriam & Austriam retinebant, sublimaretur in ducem reliquiarum Gothici nominis. Cum his ex Cantabria mouit aduersus hostem: cui, diuino numine fultus, statim inter initia Legionem urbem eripuit, ibique sedem sui principatus proxime Barbaris posuit, & nouum castellum tanquam propugnaculum aduersus barbaros ædificauit. Vbi comites postea Castellæ dicti: qui labentibus seculis, transgressi in domum regum Legionis & Arragoniæ, Castellæ quoque reges nominati fuerunt. Ita successu prospero in profligandis barbaris vsus, Legionis primus rex creatus à reliquiis Gothorum, Ildifonsum quendam, siue vt corrupta voce postea dictus est, Alphonsum, cuius ope & fide aduersus Saracenos fœlici & integra vsus erat, Cantabriæ ducem creauit, collocata illi in matrimonium Ermisenda filia. Credendum est autem, & ipsum Alphonsum, siue vt magis proprie loquamur, Ildifonsum, Gothorum originis ac posteritatis extitisse, à fauore & amore fœderis ita dictum Hildibuntzum: quam vocem colluues hominum isthic tenentium, in Ildifonsum, & postea Alphonsum retorserunt. Quod si nostra non fallit coniectura (quod tamen non omnino adfirmamus) & Pelagii nomē Germanicum autumarem, quod Saracenos videlicet cum perpetuo vrgeret ac adfligeret, vulgo gentiliter diceretur der Plager. Qui quidem Pelagius, si inde modo nomen sortitus est, viginti annis regnauit in Legionem, & regnum suum virtute comparatum, filio Fauillæ reliquit.

37 FAVILLA, seu Fasilla, Pelagii filius, ab aui nomine sic dictus, Teutonice origine, ab ingnauia, der Faul / id est piger: interficitur ab vrso in venatione, cum ob ignauiam præclari nihil gessisset, circa annum Dominicæ incarnationis 737.

38 ILDIFONSVS, vel corrupte Alfonso, à fauore amoreue fœderis, vt supra diximus, origine Germanica nominatus, gener Pelagii, ex duce Cantabriæ rex Legionis post fororium creatus, reliquias Arrianæ sectæ ex Hispaniis penitus extirpauit, Saracenosq; prælio vicit, hisq; Lusitaniam abstulit. Quumq; regnasset in Legionem xix. annis, obiit, relictis tribus filiis, & duabus natabus: Froylla, Vimeranno, Aurelio, Egimunda & Maurigato. Corrupta Germanica nomina sunt, excepto Aurelio: der Fruoyter / hoc est mature festinans, vel potius der Frölich / id est lætus: der Weynmayr / hoc est vinearum dominus: die eigen maid / vnd die Maurkatusch.

39 FROYLLA, à lætitia forsan cognominatus, vulgo der Frölich / filius Alfonso, interfecit victor in prælio Maurorum quinquaginta milia, & Nauarræ regnum pene totum sibi subiecit. Occidit & Vimerannum fratrem, occisus & ipse ab Aurelio germano: relictis duobus filiis, qui in principatum neutiquam successerunt, Ildifonso & Varamundo, cum inceperet regnare circa annum Domini 758.

40 AVRELIVS, interfecto fratris, regnum Gottorum in Hispaniis præter ætatem inuasis. Itaque ob tale facinus diluendum, simul vt fauorem sibi apud populares conciliaret, fratris occisi à se filium Veramundum, si recte sequere nostram pronunciationē, den Werdeman / hoc est dignum omni honore virum, adoptauit anno 770. Priuatur tamen regno à Silo genero Alfonso, qui Egimundam filiam Alfonso primi in matrimonio habebat. Porro illud ignorandum non est, veteres illos Germanos virum non solum Man / verum etiam Mond vocasse. Hinc lunam adhuc in vulgari sermone Man / scribendo in literis Mond / appellamus. Hinc tot nomina processere apud Hispanos, Veramundus, Chunimundus, Trasmundus, Turismundus, &c. Hoc propterea admonere volumus, ne quis Latina esse autemet, quæ origine & vera prolatione Teutonice sunt.

41 SILLO, gener Alfonso primi, à taciturnitate fortassis denominatus, vulgo der Styll / profligauit ex regno Veramundum fororium; & fœdus percussit cum Saracenis, octoque annis regnauit.

42 MVREGATVS, Alfonso primi bastardus, circa annū Domini 783. Silone mortuo,

Legionis sibi regnum vendicauit, Saracenorum auxilio, quibus se subiecerat, annuo tributo aliquot virginum pacem pactus.

43 VERAMUNDVS, filius Froyllæ, vel secundum alios nepos Alfonsi, quem diximus patrio idiomate Werdemannum appellatum, & à Silone pulsum fuisse, Legionis regnum consecutus est iterum post Murgatum. Sed regnandi curarum pertæsus, cum esset diaconus ordinatus, expleto biennio monasterium ingreditur, gubernatione regni consobrino suo Alfonso concessa.

44 ALFONSVS, siue Ildifonsus, aut etiam genuina pronuntiatione Hildibunczus, hoc nomine secundus, nepos primi, ex filio Froylla, vel filius secundum aliquos Froyllæ, suscepit regnum Legionis post resignationem Veramundi, circa annum Salutis 788. quod virtute sua ac armis à Maurorum seruitute maiore ex parte liberauerat. Bellum atrocissimum gessit aduersus Saracenos ac Mauros, in quo Carolum magnum regem Francorum, Imperatoremq; habuit auxiliatorem, hisque Vliisoponam ciuitatem maritimam in Portugallia eripuit: tantamq; prædam ex victis barbaris comparauit, vt duas inde episcopales ecclesias construxerit, Auricensem & Ouetensem: cumq; regnasset 31. annos, secutus consobrini exemplum, resignauit gubernationem Raymyro filio Veramundi, vnde ipse illud accepit. Huius seculi Carolus magnus Imperator ac Francorum rex, Turpinum archiepiscopum Remensem cum nouem episcopis misit ad dedicandam ecclesiam S. Iacobi Compostellæ. Cui interfuere Froyllinus episcopus Legionensis, & Attilanus Zamorensis, ambo in numerum diuorum relati.

45 RAIMYRVS, gentilitia lingua *der Reichmarr*/hoc est opulentus princeps, filius Veramundi, regnum per resignationem accepit ab Alfonso secundo consobrino suo. Quo tempore Nordmanni populatum exeuntes, oram Hispaniæ infestabant. Quos ipse Raimyrus insigni victoria profligauit, 70. nauibus submersis, & octuaginta millib. eius gentis trucidatis, circa annum Salutis nostræ 829. Vicit & sibi rebellantem palatinum comitem Neptianum, & eum monasterio conelulit. Quo tempore & Victor præful Ceresanus, cum c. c. monachis Benedictinis, à Mauris martyrio coronatur.

46 ORDONIVS, filius Raymyri ex Viraca, forte à pineto sylua patrio Gothorum idiomate *Harðanner* appellatus: accepit post patrem gubernacula regni Legionis, circa annum Salutis reparatæ 830. Duas insignes victorias retulit, vnam à Vasconibus, alteram à Mauris, quorum quadraginta millia trucidauerat, & Lupum Muzæ regis Saracenorum filium Toleti sedentem cepit, ac sibi subiecit. Abstulit Mauris & Salamancam & Cauriam ciuitates. Porro Ordonius ex vxore Mardanya sex filios suscepit, Alfonso, Veramundum, Henrichum, Froyllam, Nanum, & Ordonium. Huius tempore IAMFRIDVS, vel rectius secundum Germanicam pronuntiationem Landfridus, comes Barcinonæ, à militibus LVDOVICI regis Franciæ occiditur, filio cognomine capto, & in Flandriam abducto.

47 ALFONSVS, siue Ildifonsus, tertius hoc nomine, superioris Ordonii filius, paternum regnum consequitur, excæcatis fratribus, anno Salutis 846. Vicit Saracenos, & duas in Portugallia ciuitates insignes cepit. Restituit Columbricam, & Viscum: restaurauit & Cæsaraugustam, quam à Saracenis vna cum Zamora receperat. Is pariter templum S. Iacobi, apud Compostellam à fundamentis condidit. Impetrauit à Ioanne octauo papa Catholici titulum, & Ouetensi ecclesiæ ius metropolitanum. Reliquit quatuor filios, Garciam primum, Ordonium tertium, Froyllam tertium, & Gandisalum archidiaconum. Huius tempore erant reges Saracenorum in Hispania, apud Tolerum & Cordubam, Mahometus & Abdarumanus: sub quibus pro fide Christi passus est Pelagius, 18. annorum iuuenis. Eadem tempestate floruit pariter Didacus comes Castellæ primus, à conditis burgis propugnaculisq; & sibi & posteris terræq; nomenclaturam tradens, ab anno videlicet nostræ Redemptionis 874. Sub hoc deniq; rege floruit Iamfridus tertius comes Barcinonæ, liberatus ex carcere Flandrico: ductaq; vxore Flandrica, Rossilonis atq; Bissuldensem comitatus consequitur à Francorum regibus.

48 GARCIA primus, filius Alfonsi tertii, Aulam regem Saracenorum in bello captiuaui, præclara à barbaris relata victoria: cuius spoliis Ouetensem ecclesiam conditorium regum Legionis mirum in modum extulit.

49 ORDONIVS, tertius hac appellatione, frater germanus superioris Garciae, bellum gessit cum Abdera rege Saracenorum. Cum quo infeliciter pugnavit, adeo vt Legionensis atq; Austuricensis episcopi in acie capti fuerint. Quam cladē rex comitibus suis adscribēs, iniuste comprehendit quatuor comites suæ gentis insigniores, apud Carronem oppidum, quos inaudita causa necari iussit: Nunium Ferdinandum, Donum Alimidum, Aluum

Dica-

Didacum Doni filium, & Ferdinandū ex cognomēto Sul. Quæ tyrannis effecit, vt Castellenses defecerint ab obsequio Legionensis regni, ac proprios sibi iudices elegerint, summa gubernationis ad Nunium Refarauū collata: à quo Ferdinandus Consalvus, & ordine alii comites Castellæ processerunt. vt in Catalogo illorū videre est. Originem repetit ab his comitibus & Didacus Rodericus, cognomento Cydus. Porro Ordonius rex nulla re præclara gesta, præterquam quod Legionensem ecclesiam ditauit, reliquit filios qui sibi non successerunt, Alfonso & Raymyrum, cum cœpisset regnare anno 889.

50 FROYLLA secundus hoc nomine, frater Ordonii tertii & Garciae, ob tyrannidem lepræ contagio infectus, regnare desit: relictis liberis quatuor, Alfonso, Raymiro, Ordonio, & Froylla. Obiit anno Domini 899.

51 ALFONSVS quartus hoc nomine, Froyllæ secundi natus, ingressus monasterium, fratri Raymiro reliquit regnum Legionis. Sed ductus pœnitentia, Raymiro præripere gubernacula dum parat, excæcatur. Obiit priuatus, relicto filio Ordonio ex cognomento Malo, qui post regnavit.

52 RAYMYRVS secundus, hoc est, iuxta genuinam Germanorum pronuntiationem *Reychmarr*/hoc est, diues princeps, filius Froyllæ secundi, & frater Alfonsi monachi, quarti ista appellatione accepit regni gubernacula à modo dicto monacho Alfonso: quem postea regnum repetentem excæcauit, circa annum DCCCCIV. Is adscito in societatem belli Ferdinando Condifaluo Castellæ comite, vasallo suo, Arabas ad Osuanam ciuitatem vicinam, & rursus apud Symancas grauissimo prælio attriuit, 80. millibus trucidatis. In quo prælio Abenagrū Cæsaraugustæ regem Saracenum viuum cæpit, cum regnasset annos nouendecim.

53 ORDONIVS hoc nomine quartus, filius Raymiri secundi natus maximus, subiit gubernacula regni Legionensis anno DCCCCXVI. ducta coniuge Vrraca, filia Ferdinandi Condifalui Castellæ comitis. Quæ iterum dimissa (eo quod socer fratri Sanctio sociatus, cum Garcia rege Nauarræ, priuare eum regno tentasset) aliam superinduxit. Sed victus à Sanctio fratre, postremum abiit regnatum in Galliciam: vnde reges Galliciæ, qui secuti sunt, originem trahunt. Is vero cum regnasset 25 annos in Gallicia, Viramundum filium eius regni successorem reliquit.

54 ORDONIVS quintus, ex cognomēto Malus, Alfonsi monachi hoc nomine quarti natus, regnum Legionis, Ordonio quarto in Galliciam fugato, occupauit. Sed à Sanctio Ordonii quarti filio apud Cordubam victus, regno exiit, cum annos 20 secundum aliquos regnasset.

55 SANCTIVS, hoc nomine in Legionensi regno primus, Ordonii quarti Galliciæ regis filius, quem diximus Ordonio v regnum præripuisse, cum nimia corporis obœsitate laboraret, persuasus credidit se fidei Abdemari Saracenorū apud Cordubam regis, vt à medicis ibi curaretur, qui tum isthic in ea scientia celebres fuerant. à quibus iussu insidiisque regis barbari intoxicatus, interiit, anno Salutis nostræ 928, cum Castellæ comitem subiectione liberasset, regni que Legionensis feudo.

56 RAIMYRVS tertius, Sanctii primi filius, puer sex annorum gubernacula regni Legionensis iniit apud Legionem, Arragoniam & Toletum: Veramundo tertio filio Ordonii, & nepote Alfonsi monachi, iam apud Galletiam regnante: quem violata fide, Almanzor rex Saracenorum (ad quem Razes medicus scripsit) exercitum ducens, vicit, atque in Asturiā fugauit, prærepto Zamora. Quo tempore & Legionensis Compostellensisque vrbes à Mauris depopulantur. Aduersus quos Raymirus rex fortius insurgens, auxilio Veramundi Galletiæ regis, & Raymiri Garciaeque Castellæ comitum, Saracenos ex suo regno expulit, vrbesq; recepit. Idē auxilio Ferdinandi Condifalui Castellani comitis Nordmannos à littoribus Hispaniæ remouit. Obiit circa annum 999, cum regnasset annis 25. successore designato Veramundo Gallitiæ rege.

57 VERAMUNDVS, gentilitio Germanorum sermone non deprauato *Werdeman*/Ordonii quarti filius, contra Raymirum, quod is regnum negligenter administraret, & Saracenis non recte resisteret, rex creatur apud Compostellam: qui Legionense quoq; haud ita multo post regnum consecutus est, ab anno Salutis relatæ 999. Habuit bellum cum Almanzore Arabum rege: in quo victus, vrbiū suarum, Legionis ac Compostellæ direptionem vidit. Post quam cladē cum Mauris fatis concessisset, Veramundus, adiuncto sibi Gartia Arragonum rege, pugnam cum Mauris redintegrauit, & eos vicit. Regnavit autem annis septem, relicto vnico filio Alfonso, filiaque Tirefia. tribuitur illi restitutio templi sancti Iacobi apud Compostellam.

58 ALFONSVS quintus hoc nomine, Veramundi superioris filius, qui regnū Legionis

Galliciæ coniunxerat. Is ab anno Salutis 1006 fœdus percussit cum rege Maurorum apud Tolerum residente, Abdala nomine, cui & sororem Tyresiam in matrimonium promiserat: etsi Christiana ac pia virgo, antequam infideli nubere vellet, monasticen sit professa. Interficitur vero Alfonso quintus in prælio à Mauris, ante Visum Portugalliæ urbem, relictis duobus liberis ex Vrraca Garcia Ennii regis Arragonum filia: Veramundo videlicet successore, & Sanctia filia, quæ duobus maritis nupsit, primo Gartia Castellæ comiti, & inde Ferdinando Arragonum regi, Sanctii filio.

59 VERAMUNDVS hoc nomine tertius, Alfonsi superioris filius, anno Salutis 1015 gubernacula vtriusq; regni Legionis & Galliciæ suscepit: & sollicitatus in bellum cum Ferdinando Sanctiæ sororis suæ viro, apud Carrionem oppidum decertavit, victusq; interficitur ad huc iuuenis, anno regni sui decimo, postremus familiæ Pelagii regum Legionis: relicto successore sororis suæ viro, non satis amico, Ferdinando Castellæ comite.

60 FERDINANDVS, ex comite Castellæ factus rex Legionis & Galliciæ, ob uxorem Sanctiam, quæ erat soror Veramundi superioris, circa annum Domini 1025. Gessit bellum cum Garcia rege Navarra, Sanctii filio, qui Castellæ ditionem conabatur occupare: in quo & Navarra occidit, & ex eo Navarra etiam regnum suæ stirpi adiecit. denique ex potestate Saracenorum, Coumbriam in Gallecia, & Valentiam eripuit, cum maiore Portugalliæ parte, vsus in hoc industria & opera Roderici Cydi illustris viri, vnde Mendozarum profapia deriuatur à quibusdam. Idque factum perhibetur circa annum 1030. Obiit vero Ferdinandus anno regni sui quadragesimo septimo, sepultus apud Legionem in templo sancti Isidori, relictis quatuor filiis, & duabus filiabus: quorum Ferdinandus cardinalis fuerat, Sanctius in Castellæ regnum, Alfonso in Legionem & Asturiam, Garcias in Galleciam & Portugalliam successit. Filiabus vero Vrracæ & Eliuræ Zamoram & Thaurum pro dote legauit.

61 SANCTIVS, hoc nomine secundus, Ferdinandi superioris filius, ex patris voluntate & testamento Castellæ regnum vsurpauit. Sed eo non contentus, Legionis quoq; regnum Alfonso fratri præripuit, qui pulsus in exilium, apud regem Maurorum Toleti latebat, vsq; ad fratris interitum. Idem, fratre Garcia occiso, Galleciam & Portugalliam sibi vëdicauit. ob quam tyrannidem, sexto principatus sui anno à Vellido dolfio per insidias necatur, cum ex Blanca Garcia Navarra regis filia nullam prolem tulisset.

62 ALFONSVS, hoc nomine sextus, Sanctii superioris frater, pulsus regno, cum diu apud Mauros in exilio vixisset, tandem extincto fratre, regnum non solum Legionis, quod testamento patris habebat, verum etiam Castellæ & Galliciæ consequitur. Gessit bellum cum Mauris ac Sarracenis, & ab his ingentem cladem accepit. In qua Infans Hispaniæ, cum septem comitibus, apud oppidum Alcazara de Consuegra desiderati sunt. Habuit sex uxores, ex quibus filias quinque progeniit. Ex Isabella videlicet, Ludouici regis Franciæ filia, Sanctiam, Roderico Nouæ ciuitatis apud Hispanos nuptam: ex Saida, filia regis Sibilæ, Maura, quæ in Christianismo Maria dicta fuit, Sanctium progeniit, à Sarracenis interfectum: ex Constantia Vrracam, Raymundo Berengero Barcinonensi comiti nuptam, quæ secundis nuptiis Alfonso Arragoniæ regi coniuncta fuit. Idem ex pellice tulit Tyresiam, Henrico comiti Lotharingiæ cum regno Portugalliæ traditam, quod eius ductu ac virtute à Sarracenis illud esset regnum liberatum. Habuisse & ex altera pellice traditur, Xymena nomine, Alfonso filium, qui in expeditione Asiatica profectus cum Gotofrido Bolonienfi, occubuerat. Porro Alfonso rex, de quo loquimur, obiit anno principatus sui 47, & regnum reliquit, cum liberos non haberet, Alfonso septimo nepoti suo ex Vrraca filia, Barcinonæ comiti nupta.

63 ALFONSVS septimus, etsi familiæ Castiliensis non esset, tamen procreatus ex nata Alfonsi sexti, vt nepos auo materno successit in regnis Castiliæ & Legionis. Multas ciuitates Mauris abstulit, quarum præcipuæ fuerant Cæsaraugusta, Doracum, Tudela, Borgia, Turcasso, & Bilblis. Condidit quoque plerasq; de nouo, ex ruinis veteris Numantiæ, destructæ à Scipione, Soriam, Almazonium, Belferratum, & Burgum Pompilonis. Obiit in obsidione Fragæ oppidi, anno 1126, sine liberis, relinquens regna Legionis & Castellæ Alfonso octauo, Raymundi Berengarii Barcinonæ comitis filio, qui ex altera filia Vrraca Alfonsi sexti procreatus fuerat.

64 ALFONSVS octauus in Legionis regno, filius Raymundi Berengarii comitis Tolosani & Barcinonensis, ex Vrraca Alfonsi sexti nata, iure cognationis, & ob matrem successit consobrino suo, sine liberis mortuo. Is statim inter initia regni Mauris abstulit Cordubam, Almericum & Baionam recuperauit. Habuit uxorem Berengnellam, Raymundi comitis Barcinonensis filiam. ex qua procreauit Sanctium, cui regnum Castellæ destinauerat: Ferdinan-

dinandum, cui regnum Legionis legauerat: Beatricem, Ludouico vii Franciæ regi nupta. Obiit principatus sui anno, vt Hispaniæ annales habent, quinquagesimo, postquam ab expeditione Hierosolymitana rediisset. Sub hoc rege florere insignes duo in Hispania medici Arabes, Auicenna apud Hispalim, & Auerrois apud Cordubam.

65 SANCTIVS cognomēto Desideratus, hoc nomine tertius, in regno Legionensi, Alfonsi octauo Castellæ regis filius, patre adhuc viuentē duxit uxorem Blancam, Garcia Navarra regis filiam, ex qua Alfonso nonum genuit. Mortuo deinde patri circa annum Domini 1176, suscepit gubernandum & Legionis regnum. Et quia illo fere tempore Templariorum ordo per totum orbem subuertebatur, ipse in suo regno Templariis substituit ordinem militiæ nouum Calatrauæ nuncupatum. regnauit vno tantum anno, interfectus ab Arabibus, qui auxilio venerant Mauris ac Saracenis, Hispanias infestantibus.

66 ALFONSVS nonus ista appellatione, superioris Sanctii filius, successit patri anno Redemptionis humanæ 1177. gessitque grauissimum bellum aduersus Arabes, qui auxilio venientes Mauris ac Saracenis, Hispaniam citeriorem inuaserant. Ad cuius belli necessitatem adactus, ordinem sancti Iacobi de Spata instituit. Abstulit eo bello Saracenis Wëdam ciuitatem, & Miremomolinum ipsorum regem auxilio Petri Arragonum regis vicit, ducentis millibus Arabum & Saracenorum interfectis, circa annum Domini 1212. Procreauit ex Leonora uxore Henrici Angliæ regis filia septem liberos: Sanctium, puerilibus annis mortuum: Ferdinandum, qui item iuuenis obierat: Henricum, qui patri successit: Blancam, quæ nupsit Ludouico septimo Gallie regi, mater sancti Ludouici: Berengariam, Alfonso Legionis regi: Vrracam, Portugalliæ regi: & Leonoram Iacobo Arragonum regi nuptas. Ipse Alfonso nonus obiit tricesimo octauo regiminis sui anno, nostræ vero Redemptionis 1215. Qua tempestate sanctus Dominicus in Hispania ordinem Prædicatorum instituerat, à Papa Honorio tertio confirmatum, anno 1218.

67 HENRICVS, filius Alfonsi noni, patri in Castellæ modo regno successit, & biennio tantum gubernauit, casu à latere ex tecto labente interfectus apud Polentiam urbem. Cuius soror Berengaria nupsit Alfonso regi Legionis, hoc nomine decimo. Quam viduam Ioannes rex Hierosolymitanus, cum ad visendum S. Iacobum in Hispaniam transfretaret, sibi coniunxit.

68 ALFONSVS decimus rex Legionis, Henrici Castellæ regis germanus, progeniit in sui regni administratione Ferdinandum filium.

69 FERDINANDVS hac appellatione secundus, rex Legionis & Castellæ simul, duobus regnis auitis rursus coniunctis, circa annum Salutis 1217, rerum potiri in Hispaniis cepit (nam Henricus frater nullam prolem reliquerat) Is Saracenos ex omni tractu Hispaniarum expulit, Vandalia Hispali & Corduba recuperatis, Granatæ regem in Betica stipendiarium fecit. & ex Beatrice Brabantia ducis nata sex liberos suscepit: Alfonso, Fridericum, Emanuelem, Philippum, qui Christianam Daniæ regis filiam sibi coniunxerat. Sanctium & Henricum. Duxit & alteram prima mortua coniugem, Ioannam comitis Pontis filiam, ex qua Ludouicum & Leonoram tulit. Obiit apud Hispalim, anno Domini 1262, cum regnasset annis 46. Qua tempestate claruere in Hispania Antonius de Padua ordinis Minorum, & Bernhardus presbyter Compostellanus, I. Canonici doctor: item Hugo cardinalis S. Sabinæ, ex ordine Prædicatorum.

70 ALFONSVS huius nominis decimus, patri successit in regno, anno Domini 1262. ducta uxore Violanta, Iacobi Arragonum regis filia: ex qua filiam primo Berengariam tulit, mox septem alios liberos procreauit, Ferdinandum cognomento de la Corda (cui Blanca diui Ludouici regis Franciæ nata nupsit, mater Alfonsi & Ferdinandi de la Corda, vnde nobilis profapia de la Corda defluxit) Sanctium successorem, Ioannem (cui Margaretam marchionis Montisferrati filiam collocauerat) Iacobum, Petrum, Leonoram & Mariam. Progenuerat & ex pellice Beatricem, quam Alfonso Portugalliæ regi collocauerat, cum Algarbi comitatu. Porro Alfonso hic decimus leges Hispanorum condidit Partidas genti cognominatas. Eligitur in Imperatorem ante Rudolphum Habsburgensem, sed renunciauit iuri suo xv post electionem anno. Idem Imperatorem Constantinopolitanum à Sultano Egypti captum, magno ære collato redemit. Moritur 25 principatus sui anno, sepultus Murcia, quam à Saracenis liberauerat. quorum item irruptionem factam anno millesimo cclxxiii, fortissime compescuit, & Hispanias à præsentis perniciæ iugo vindicauit. Fertur fuisse Astronomiæ studiosissimus, vt vel tabulæ Alfonsiæ, quæ adhuc leguntur, contestari possunt. Quo regnante, claruit apud Hispanos Petrus Portugallensis medicus insignis, electus in episcopum Tusculanum, & inde in Papam, nomine Ioannem vigesimum primum.

71 SANCTIVS, hoc nomine quartus, patri, utpote Alfonso decimo, successit in Castellæ ac Legionis regnis, anno Domini 1287. Cōtra Mauros feliciter pugnans, Tarifam, olim Carteiam vocatam, urbem abstulit: regem Fessæ Maurum ex Africa contra Hispaniam cum ingenti classe soluentem, nauali prælio superauit. Ex Maria filia Alfonsi infantis Hispaniarum, liberos procreauit: Ferdinandum, Petrum, Philippum & Henricum: & obiit octauo gubernationis anno.

72 FERDINANDVS huius nominis tertius (cuius etymon forte, si modo est Teutonici vocabulum, à Werdmando, hoc est egregio, deriuari poterit) patri successit in regnis Legionensi ac Castiliæ, anno 1295, adhuc in pueritia & sub matris tutela cōstitutus. Aduersus quem, tanquam puerum, mouentem Alfonsum de la Corda, per suos duces compescuit. Is porro ex Constantia Portugalliæ regis nata, Alfonsum genuit vndecimum, qui in regno Castellæ patri successit: & Leonoram, Arragoniæ regi Alfonso collocatam. Obiit ipse tertio decimo anno gubernationis, admodum iuuenis, qua tempestate Dionysius nepos Alfonsi decimi in Portugallia regnabat, ac milites IESV CHRISTI sub ordine Cisterciensi instituerat, apud oppidum Lusitaniæ Tomarium.

73 ALFONSVS vndecimus, in patris Ferdinandi tertii locū successit, anno Salutis nostræ 1308. ductaq; Dionysii Portugalliæ regis filia Maria, genuit Petrum regem successorē, & ex pellice Leonora de Cuzman Henricum & Fridericum. quorū Henricus Trastamaræ comes, Fridericus vero diui Iacobi magister generalis, facti fuere. Tulit ex variis pellicibus & alios filios, Sanctium, Petrum, Telium, & Didacum. quorum postremos, Petrus successor Alfonsi necari iussit. Gessit bellum prospere cum Arabibus, Almoareo & Hynzephio Maurorum regibus victis, & Alcala oppido recuperato. Interfecit Calatrauz ordinis magistrum, alio de nouo ordine substituto, de la Banda. Obiit in obsidione castri Gibraltar, cum regnasset annos quadraginta duo. Huius quoque sub regimine nouus ordo militum aduersus Mauros institutus, sub nomine Christi, ab Innocentio secundo Pontifice maximo. Quorum magister generalis in Marno Syluensis diocesis oppido sedem habet, apud Lusitanos. Cui ordini residuæ possessiones Templariorum attributæ fuere, quæ illi in Portugallia habebant. Claruerunt præterea hac tempestate, Alfonsus ordinis Heremitarum Hispalensis episcopus, & Aluarus ordinis Minorum.

74 PETRVS, filius Alfonsi, successit patri in regnis Legionensi & Castellæ, circa annū Domini 1350. Et ex Blanca, ducis Borbonii filia, Galla, nullam prolem tulit. itaq; ea præter causam dimissa, fratrem quoq; Fridericum, ordinis S. Iacobi magistrum, obtruncavit, nullis culpæ causis. Idem Rubeum Granatæ regem, exulē ac hospitem, ob thesauros iugulauit. Quo circa tyrannidem crudelis hominis cæteri fratres fugientes, Telius, Sanctius & Henricus, ad regem Arragonum se cōtulerunt. Cuius auxiliis fulti, Petro bellū inferunt. Quem postremo comprehensum, Henricus frater iugulauit. Huius ætate terræmotus magni in Hispania fuere: ac claruit Sabinus cardinalis, qui nomine Innocentii papæ Carolum quartum coronauit, & Bononiæ collegium pro natione Hispanorum fundauit.

75 HENRICVS frater & interfector Petri superioris, regno Arragoniæ cætera adiecit, circa annum millesimum CCLXIX. qui ex Ioanna, Infantis Ioannis Emanuelis de la Corda cognominati filia, Ioannem regem genuit successorem, & Leonoram regis Nauarræ coniugem. regnauit octo annis, sepultus ad S. Dominicum de la Calzada, Caligarritensis diocesis.

76 IOANNES, supradicti Henrici natus, patri successit circa annū 1377. ex Leonora Petri Arragonum regis filia tulit filios, Henricum successorē in regnis Legionensi ac Castellæ, & Ferdinandum apud Arragones regem creatum. Qua mortua, alteram duxit, Beatricem Ferdinandi Portugalliæ regis filiam vnica. Qui defuncto socero, vxoris ius super Portugallia prosequens, à Ioanne notho Portugallense repellitur.

77 HENRICVS, filius Ioannis ex Catharina ducis Landcastrēsis Angli filia, genuit Ioannem successorem, Catharinam, & Mariam: quam Alfonso Ferdinandi filio, nepoti suo, coniunxit. Is viuente patre, Asturiæ principatum administrauerat. successit patri in regno, circa annum 1389. Obiit Toleti, anno ætatis 28, regiminis 16.

78 IOANNES hoc nomine secundus, patri Henrico puer in cunabulis successit, sub tutoribus Maria, Catharina Angla, & Ferdinando patruo diu consistens, donec xiv annos cum attigisset, accepta in vxorem Maria Ferdinandi patru filia, regni in se gubernacula transtulit. ex qua Henricum quartum genuit. Habuit & secundam vxorem, Isabellam, Ioannis Infantis Hispaniarum natam, qui filius Ioannis Portugalliæ regis fuerat. Ex qua tulit Alfonsum, qui adolescens obiit: & Isabellam. Anno obiit suæ gubernationis 50, a nato Christo 1446.

79 HENRICVS, huius appellationis quartus, Castellæ ac Legionis rex, anno regnare cœpit restitutæ Salutis 1454. Et ex Blanca, Ioannis regis Arragonū filia, nullam prolem tulit. Itaq; ea dimissa, secundam vxorem duxit, Ioannam Eduardi Portugalliæ regis filiam, ex qua Isabellam filiam tulit, quam alii suppositam à matre autumant.

80 FERDINANDVS, huius nominis quartus, Ioannis regis Arragonum filius, ob vxorem quæ soror fuerat Henrici superioris, regna Castellæ ac Legionense consecutus est.

81 IOANNES quintus, Ioannis Arragonum regis filius vnicus, prætextu vxoris Isabellæ, regna Legionense ac Castellæ possidere cœpit, ab anno Salutis 1477. Is partem Beticæ, quam Granatam vocant, Mauris eripuit, occupatam ab Barbaris circa annum 780. Condidit Sanctam Fidem ciuitatem: Fortunatas insulas Oceani meridionalis inuenit, suæque ditioni adiecit, anno 1490. Inuenit & opera Christophori Columbini insulam Conceptionis sanctæ Mariæ, appellatam Hispagniolam, & alias in mari Indico dispersas insulas. Progeniuit ex Isabella coniuge Ioannem filium, cui Margareta Maximiliani Cæsaris nata desponsatur. Qui tamen sine prole obiit ante patrem. Suscepit ex eadem & filias 4. Isabellam, quæ nupsit Alfonso Ioannis Portugalliæ regis filio: quo vita functo, Emanueli Portugalliæ regi coniungitur: Mariam, quæ post mortem Isabellæ sororis suæ, eidem Emanueli nupsit: Catharinam, Arturo regis Angliæ filio copulatam, & exinde Henrico octauo traditam, Angliæ pariter regi, quam sine causa nostra memoria repudiauit: & Ioannam, Philippo archiduci Austriæ, Maximiliani Cæsaris filio collocatam, matrem CAROLI quinti Imperatoris, ac FERDINANDI regis: qui dum hæc scribimus, rerum per Hispanias, Italiam, Angliam, Belgicas, Burgundiam, Bohemiam, Hungariam, ac Austriæ prouincias potiuntur. Idem ex pellice progeniuit Alfonsum, Cæsaraugustæ & Montis regalis archiepiscopum. Idem anno gubernationis suæ duxit aliam vxorem, germanam ducis à Nabona. Sed viuus adhuc regna genero Philippo Austriaco commisit, ac Neapolim abiit: vbi & obiit, anno 1516. cum gener antea mortuus fuisset, suosq; nepotes auus vidisset.

REGES ARRAGONIAE, SIVE TARRACONENSIS in Catalonia, hoc est Gotlandia prouincia, ab ipsa primitus gente denominata.

30 1 RENOSYNDVS, id est, Rheyngefund patrio sermone, quam vocē si Latine reddere velis, puram ac sinceram sanitatē ostendit. Is à Bamba rege altero Gothorum, apud Toletū bello superatur anno 676. Quippe ob tyrānidem Bambæ, qui apud Barcinonē Gothorum aliquot comites necasset, detrectans obsequium, veterem Gothorum prouinciam quam Gothlandiā, Romani corrupte Catalaniam dixerunt, occupauerat, suæq; ditioni vendicauerat: vbi Romanis quondam Tarraconensis Hispania distincta fuerat: vnde & Tlittera prima deleta Remifundi posterius Arragoniam illum terræ tractum appellauere.

2 OTGERVS, cognomēto Gallantes, patrio forte sermone Outokharus, ab agrorum depopulatione nuncupatus, regnum Cataloniae siue Arragoniæ armis à Bambæ regis Tolotani tyrannide secundo vendicauit, auxilio Comitum quorundam Gothicæ gentis, Hungonis, Napiferi, Galarandi, Montecadæ, Guiliermi, Raymundi, Cerualli, Cerueræ, & Petri Alemanni. Quos corrupte Hispani pronuntiabant, pro Haugdayfer/ Geirand/ Muetiger/ Wilhelm/ Raymund/ Kerler/ Erler.

3 NAPIFER, vnus ex nobilibus comitibus, qui Otgero regi auxilio fuere, ad retinendum Arragoniæ regnum, electus à popularibus in regem, post Otgerum regnum modo dictum, aduersus Sarracenos pariter Pipini Galliarum siue Francorum regis auxilio, fortiter tutatus est in Ceritania.

4 GARCIAS, ex cognomēto Xymenes, ex rege Sobrarbæ, in Pyrenæis montibus sitæ prouinciæ, Arragoniæ rex eligitur: Nauarræ regnum à Sarracenis recepit, barbaris ex Pyrenæis montibus procul fugatis. Obiit anno Domini 758, cum regnasset 30 annos, sepultus in ecclesia sancti Ioannis de Petra, vulgo de la Penyn, à se fundata. vsurpabat is in insignibus suis arborem viridem, & supra eam crucem rubram in croceo campo. Huic quoq; regi Pipinus rex Francorum aduersus Sarracenos auxilio fuit.

5 GARCIAS secundus, superioris Garciae filius, liberauit à Mauris Pompilonam ciuitatem, & alias plerasque Christo vendicauit. cum annos 30 regnasset, sepelitur in supra dicto conditorio de la Penyn, S. Ioannis ecclesia, anno 789. Et in hoc defecit primum stemma regum Arragoniæ.

6 ASVAR, assumptis quibusdam Christianis militibus, Arragonem flumen traiecit, tractumque magnum Sarracenis, oppidaq; multa abstulit. Arragoniæ se tamen nō regem, sed comitem vocare maluit, relicto filio Galindo.

7 **GARCIA**s, tertius eius nomenclaturæ, filius Veramundi Castellæ principis, assumitur in regem ab Arragonibus: & ex monasterio, vbi monasticen professus erat, extrahitur. Cuius frater Raymirus, Legionis ac Castellæ rex erat.

8 **FORTVNIVS**, Garciae tertii filius, ex cognomento Inegius, vxorem duxit Galindi Arragoniæ comitis filiam, & regnavit annis 27.

9 **SANCTIVS**, hoc nomine in regno Arragoniæ primus, Fortunii superioris natus, parum prospero prælio usus, & ipse oppetiit, & regni sui maximam partem amisit: adeo vt Nauarræ atq; Arragoniæ regna pene seculi spacio in Barbarorum seruitute fuerint, vsque ad Ottonum imperia, qui ex Italia ora Hispanos iuuerunt.

10 **ENEVS**, ex cognomento Arista, comes Bigorrensis, ex posteritate Gothorum, in montibus Pyrenæis coleritium, adiutus ex Italia ab Ottonibus Imperatoribus, excusso iugo barbarico, Mauros in Tarraconēsi Hispania adgressus, eos fortiter inde profligavit, novamque faciem regnorum Arragoniæ ac Nauarræ constituit. regem se (quod equidem inuenire licuit) primus Arragoniæ appellavit, annum Salutis circa 912. & septem annos gubernavit.

11 **GARCIA**s Enecus, superioris Eneci filius, ex Vrraca filia Ferdinandi Condifalvi, Castellæ comitis, ab Ordonio tertio rege Legionis viduata, natum procreavit, & illum Sanctium Abarcam nominavit. Inccepit regnare ab anno DCCCCXIX, & decem annos regnum obtinuit.

12 **SANCTIVS** Abarca cognomento, ex vtero matris cæso natus Cæsar, vicit Mauros, Nayta ciuitate recuperata. Et ex Toda coniuge reliquit sex liberos, Garciam, Sanctium successorem, Vrracam coniugem Alfonsi Leoginensis regis, Sanctiam Raymiri Castellæ regis coniugem, Mariam Ordonio Legionensi regi collocatam, & Blancam Nugiæ Cantabriæ comiti traditam. Inccepit regnare ab anno Domini 929, & septem annos rexit Arragones.

13 **GARCIA**s Sanctius, cognomento Tremulus, à manuum tremore dictus, cum regnasset annos 28, obiit, sepultus in templo S. Ioannis Baptistæ de Penya.

14 **SANCTIVS** Maior cognomēto, vxorem habebat Eliuram, Sanctii Gundifalvi Castellæ postremi comitis filiam. & ratione matrimonii illius Castellæ rex factus, à Ferdinando priuigno Legionense quoque regnum gubernandum accepit. denique quia Cordubam & Toletum Sarracenis eripuerat, totam pene Hispaniam ditioni suæ subiecerat. Obiit anno 1018, regiminis 54 (sunt qui eum regnare inceperisse scribant circa annum 964) in ecclesia S. Ioannis de la Penya sepultus, relictis tribus filiis: quorum, Ferdinando Castellæ regnum, Garciae Nauarræ, & Raymiro Arragoniæ, testamento distinxerat, vnde reges Arragoniæ processerunt.

15 **RAYMIRVS**, huius nominis primus, Sanctii maioris filius, fratribus in Castellæ ac Nauarræ regnis dimissis, ipse patris testamēto in auito Arragoniæ regno mansit, anno 1016. Cui Vasconiā armis adiecit. Sobrabiam quoq; Sanctio eius rege sine prole mortuo, comparavit. Occiditur à fratre Ferdinando per insidias, anno principatus sui 46, cōditus in maiorum sarcophagis apud S. Ioannem de la Penya. relictis ex Ermifenda coniuge duobus filiis, & totidem filiabus, Sanctio videlicet successore, Condifaluo episcopo lacense, Tyresia comitis Prouinciæ vxore, & Sanctia comitis Tolosani coniuge.

16 **SANCTIVS**, hoc nomine quartus, cognomento Minor, Raymiri superioris filius, bellum aduersus Sarracenos gessit: quibus multa oppida in Hispaniis ademit, & alia quædam à fundamentis construxit: Stellam, Lauam, Ayerben. Adiecit Arragoniæ, Nauarræ regnum, Garcia patruo suo in acie victo & occiso. Interficitur postremo sagitta in obsidione Oscensis ciuitatis, anno regni 35. cum ex Foelicia coniuge procreasset Petrum, Alfonsum, & Raymirum monachum sancti Pontii in Gallia. Incæperat autem regnare anno millesimo L XIII.

17 **PETRVS** huius nominis in Arragonia primus, Sanctii quarti filius, testamento patris rex creatus Arragoniæ, cum viuente adhuc parente Montisonæ & Ribagoricæ princeps extitisset, & patri succederet in Arragonia 1098, & ex Agnete vxore tulisset Petrum & Isabellam, qui ante patrem rebus humanis eximuntur: ipse Oscam ciuitatem Mauris abstulit, Zabano rege illius profligato. Cuius rei gratia Vrbanus 11 papa decimas, primitias, omniumque beneficiorum collectiones per sua regna concessit. Obiit anno Christi 1108, & annos gubernavit 10.

16 **RAYMIRVS** II, ex monacho rex factus, Pōtificis dispēsatione habita, fratri Petro sine prole mortuo, in regnis Arragoniæ & Nauarræ successit. Qui ex filia comitis Petri, filiam vnā procreauerat, Petronellam nomine, quam Raymundo comiti Barcinonēsi col-

locavit, eumque hæredem regnorum suorum instituit. Obiit anno Salutis 1147, sepultus in cœnobio Oscensi à se fundato. & in hoc, primorum de Arragonia stemma defecit.

19 **RAYMVNDVS** comes Barcinonæ à Raimyro adoptatus, cuius gener fuerat, regnum Arragoniæ administrandum accepit. Qui continuo bello Mauris abstulit Verdā, Fragam, Dertofam & Almeriam. & xxx ecclesias in sua ditione à fundamento construxit. Floruit circa annum 1148.

20 **ALFONSVS**, hoc nomine primus in Arragonia, Raymundi superioris domus Barcinonensis filius, patri in regno Arragoniæ subrogatur. Et ex Sanctia, Alfonsi Castellæ regis nata, procreavit Petrum successorem, Alfonsum comitem Prouinciæ, Ferdinandū abbatem Montis Arragonum, Constantiam Hungariæ regis coniugem, siue vt alii volunt, Friderici primi Imp. cognomento Barbarossæ, Leonoram comiti Tolosano traditam, & Sanctiam filii eiusdem Tolosani vxorem. Condidit Alfonsus monasterium Populeti in Catalonia. Construxit & Tueolium ciuitatem: & Russilonem, quam Perpinianum vocant, restauravit. Obiit anno 1196, sepultus in Populeti sua fundatione.

21 **PETRVS** secundus regni Arragoniæ ista nomenclatura rex, Alfonsi primi filius, familiæ Barcinonēsis, an. ætatis suæ 20. gubernacula regni iniit, Barcinonēsi pariter comitatu subiecto. Qui ex Maria Guliermi comitis Montis pessulani nata, Constantinopolitani imperatoris nepte, Iacobum progeniuit, successorem regni: & Constantiam, nuptam Gulielmo Raymundo comiti de Montecada, quam tamen multi ex pellice natam existimant. iuuit regem Castellæ Alfonsum nonum aduersus Myramolinum Saracenorum regem: & inde triumphans Romam profectus, ab Innocentio papa tertio corona azymi panis coronatur. Occiditur in bello contra Simonem Montisfortis, & comitem Tolosanum gesto, anno Christi 1213, regni sui decimo septimo.

22 **IACOBVS** Petri secundi natus, duas in matrimonio habuit claras scēminas, Leonoram Alfonsi noni Castellæ regis filiam, ex qua progeniuit Alfonsum filiū, qui puer obiit. & illa repudiata ob gradum consanguinitatis, duxit filiam regis Hungariæ Holesiam, ex qua progeniuit Petrum successorem, Iacobum regem Maioricæ & Minoricæ, comitem Rossilonis & Montisfessulani: & Sanctium archiepiscopum Toletanum, qui in prælio cōtra Mauros occubuerat. Tulit & quinque filias, Isabellam Philippi regis Franciæ, Violantam Alfonsi decimi Castellæ regis, Constantiam Emanuelis fratris Castellæ regis coniuges: Mariam & Leonoram virgines. Suscepit & ex Tyresia pellice Bidauræ filia Petrum comitem de Castro, & Iacobum comitem de Xerico in Valentia regno. Habuisse fertur & ex aliis pellicibus plures liberos, Petrum, Ferdinandum, dominum de Ixar, cui Nauarræ regis filiam coniugem impetrauerat: & Ferdinandum Sanctium, à quo domini de Castro processerunt. Is rex Iacobus instituit ordinem sanctæ Mariæ de Mercede, apud Barcinonam, sub regula sancti Dominici. Obiit in Algiera Valentia ciuitate, cuius quoque regni gubernator ac dominus fuerat, anno ætatis suæ 88. Christi vero 1276, in monasterio Populeti sepultus.

23 **PETRVS**, tertius eius appellationis in regno Arragoniæ, & Barcinonensi comitatu: ex vxore Constantia Manfredi Siciliæ regis, nothi filii Friderici secundi, nata vtriusque sexus liberos tulit: Alfonsum, successorem: Iacobum, Siciliæ regem: Fridericum, regem Siciliæ: & Petrum, qui priuatus vixerat: Isabellam, Dionysii Portugalliæ regis coniugem: Violantam, Roberto Neapolitano regi collocatam. Obiit apud Barcinonem, anno 1286.

24 **ALFONSVS**, cognomento Largus, hoc nomine in Arragonia secundus, patri in regnis Arragoniæ & Valentia, ac comitatu Barcinonensi successit. Is Iacobum patrum, quod aduersus Petrum patrem suum Gallis adhærebat, Maioricarum regno priuauit, & eā suæ ditioni insulam adiecit. abstulit & Mauris Minoricam, & apud Barcinonem obiit anno ætatis suæ 27, sine liberis, quia vxorem nunquam duxerat: Arragoniæ regno fratri suo Iacobo Siciliæ regi relicto, anno lapsō à Saluatoris natiuitate 1292.

25 **IACOBVS** Alfonsi superioris frater ex rege Siciliæ, vbi patris Petri Regis testamento rex erat constitutus, fratri sine prole mortuo in Arragoniæ ac Valentia regno Barcinonensiq; comitatu subrogatur, fratri Friderico Sicilia commissa. Habuit vxorē Mariam, Alfonsi decimi Castellæ regis natam: cum qua nondum deflorata, iussu Romani pontificis diuortium fecit, & exinde Blancam, Caroli Neapolitani regis filiam duxit. Ex qua liberos procreavit, Iacobum (cui Alfonsi decimi Castellæ regis filiam collocavit, qui tamen ea intacta magister ordinis S. Ioannis est designatus) Alfonsum tertium, qui ob Tyresiam neptem comitis Vrgelli, comitatum eum Arragoniæ adiecit: Petrum comitem Empuriarum, Raymundum Berengarium comitem Pratensem ac Ribogarcarum, atque Ioan-

nem Toletanum archiepiscopum, ac Alexandrinum patriarcham. Filia, Constantia E-manuel regi Castellæ Maria Petro Castellæ Infanti nupsere: Blanca abbatissam Xixen-tem egit, Violanta principis Tarentini coniunx fuit, & Isabella ducis Austriæ. Progeniit & ex pellice Iacobum, qui Ioannem filiam Lupi comitis sibi coniunxerat, ac Lunæ comi-tati comparauerat. Dicitur Iacobus & tertiam duxisse vxorem, Elisendam Petri comi-tis de Montecada filiam: quæ mortuo rege marito, apud Barcinonem cœnobium Sancti-monialium instituit, vbi & condita iacet. Fertur præterea classe in Siciliam Iacobus iste profectus esse, & bellum aduersus Fridericum fratrem gessisse, ac postea obiisse apud Bar-cinonam, anno ætatis suæ 66, à nato Christo 1327, rege ac successore, Alfonso filio institu-to, cum Iacobum alterum filium in Sardiniam misisset.

26 ALFONSVS huius nominis tertius in regno Arragoniæ, filius Iacobi superioris, rebus præclare in Sardinia gestis, eaq; patri Iacobo in insula subiecta, coronatur post mortem patris in Arragoniæ regem apud Cæsaraugustam, anno Salutis 1327. Et ex Thyresia comi-tilia Agerensi tulit liberos Petrum successorem, Iacobum comitem Vrgelli, Fridericum, Alfonso, & Tyresiam. Quorum postremi in iuuentute obierunt, circa annum Salutis 1328, sepulti Cæsaraugustæ in cœnobio Franciscanorum. qui ex Leonora Alfonso decimi Castellæ regis filia genuit Ferdinandum Dertoso marchionem, & Constantiam, quæ nu-psit Iacobo ultimo Maioricarum regi. Obiit vero ipse Alfonso senior apud Barcinonem, anno incarnationis Diuinæ 1336, sepultus Ilerdæ in templo Minorum. Quo tempore Io-annes rex Cæsaraugustanæ ecclesiæ archiepiscopali subleuasset dignitate, quinque il-li aliis cathedralibus subiectis.

27 PETRVS, hoc nomine quartus cognomento Cremonesius, patri Alfonso in re-gno Arragoniæ sufficitur, annos natus 18. Qui Ferdinandum fratrem ex altera matre ge-nitum, quod regno inhiaret, insidiis nouercæ, quæ Petro tutrix data fuerat, occidit. Sub-latis è medio & his, qui Ferdinandi eiusque matris factioni contrarii fuerant, ex satrapis. Habuit in matrimonio quatuor nobiles scæminas: Mariam, Nauarræ regis filiam, ex qua Ioannam tulit, Emporiarum comitis vxorem, & Petrum qui infans obiit: secundam du-xit Leonoram, Portugalliæ regis coniugem, quæ sine prole mox post nuptias obiit: terti-am deinde duxit regis Siciliæ cognati filiam, ex qua Ioannem & Marium filios suscepit: quorum alter in regnis fuit successor, alter vero dux Montis Albe fuit. Genuit & filiam 30 Leonoram, quæ nupsit Ioanni, Henrici Castellæ regis filio. Duxit postremo, mortua Leo-nora, iam senex, Sibiliam Forcianam viduam, humili loco natam, ex qua progeniit Isa-bellam filiam, Iacobo comiti Vrgelli & vicecomiti Agerensi traditam. Iuuit is Henricum aduersus fratrem Petrum Castellæ regem. Gessit præterea bellum cum Genuensibus, qui Sardiniam abstulerant regno Arragoniæ, insulamque recuperauit. Priuauit idem sor-oris suæ maritum Iacobum regno maioricarum, ac comitatibus Rossilonis ac Ceretanæ, quod obsequium denegaret. Obiit Barcinonæ, cum annos 11. regnasset, sepultus in cœnobio Populeto.

28 IOANNES, in regno Arragoniæ primus, patri Petro quarto successit in regno Ar-ragonæ, ac Barcinonæ comitatu. Qui ex Matthæa Arminiensis comitis filia, Ioannam 40 progeniit, Matthæo Foxæ comiti nuptam. Qua defuncta, alteram duxit, Violantam ducis Eburæ filiam, quæ peperit Iacobum Delphinum Gerundæ comitem, qui puer Cæsaraugustæ obiit: & Violantam, cognominem matri filiam, quæ tradita est Ludouico Neapoli-tano regi, & Andegauensium duci. Sub hoc rege, ciuile sæuiit non solum in Arragonia, verum etiam in Barcinonensi ditione & Maiorica insula bellum: quod cum extinxisset, obiit in venatione, anno nostræ Redemptionis 1396, sepultus in Populeto. Eius tempore Petrus de Luna Arragonius in Pontificem eligitur, & Benedictus XI, vocatur, Constan-tiensis concilio depositus.

29 MARTINVS, Ioannis frater germanus, successit anno 1398. Cuius vxor Maria Lunæ comitis filia, comitatum Lunæ Arragoniæ coniunxit, & Martinum secundum pe-perit. Qui ducta Friderici Siciliæ regis filia, Siciliam iterum retulit ad Arragoniam. Fertur & secundum duxisse vxorem, Margaretam, Pratarum comitis filiam, quæ sine prole obiit. Moritur & ipse anno Dominicæ incarnationis 1410, anno fere post mortem Martini filii, regis Siciliæ, in manasterio Vallis domicillæ prope Barcinonam sepultus. Sub quo floruit Vincentius Catalanus, ordinis Prædicatorum theologus, quem Calixtus tertius papa ca-nonizauit.

30 FERDINANDVS, primus hoc nomine rex Arragoniæ, Ioannis Portugalliæ re-gis filius, prætextu matris quæ erat filia Petri regis Arragonum, regnum Arragoniæ ac co-mitatu Barcinonæ consecutus est, circa annum Salutis humanæ 1412, & Martino mor-tuo

tuo sine prole, ex electione magnatum successit. Duxit vxorem Leonoriam, filiam comi-tis Alburque in vltiori Hispania. Ex qua quinque procreauit liberos: Alfonso, suc-cessorem in regno Arragoniæ, qui & Neapolitanum regnum sua deinde virtute adeptus est: Ioannem secundum, qui respectu vxoris suæ Blancæ, Nauarræ regnum obtinuit: Henricum equitem, ordinis sancti Iacobi generalem magistrum: Sanctium, præfectum ordinis Alcantare & Calatrabæ: & Petrum, qui Neapolitano bello obiit. Filiarum, Ma-ria nupsit Ioanni Castellæ regi, & Leonora Eduardo Portugalliæ regi. Obiit ipse Ferdi-nandus ætatis suæ anno 43, incarnationis Diuinæ 1416. Fertur ab Annalibus Hispaniæ, Sigismundum Imperatorem Hispanias ingressum honorifice excepisse. Quod in cæte-ris historiis non traditur.

31 ALFONSVS, huius nominis quartus in Arragoniæ regno, Ferdinandi superioris filius, Neapolitanum regnum auitæ maiorum ditioni adiecit, armis & longa Neapolita-næ vrbis obsidione, Renatoque rege illegitimo profligato. Qui ex Maria, Hentici Cas-tellæ regis nata, cum nullam prolem tulisset, ex concubina tamen filium procreauit Ferdi-nandum, Neapolitanum regem, & Calabriae ducem. contra quem Carolus rex Galliæ in-finctu Ludouici Sfortiæ Italiam primus ingressus, perniciosum illud bellum incepit, quod adhuc hodie durat. Porro idem Alfonso reliquit duas filias: Mariam, coniugem marchio-nis Ferrariæ: & Leonoram, ducis Suesani vxorem. Ipse porro Alfonso obiit in Castro no-uo Neapoli, anno 1458, ætatis suæ 65. Hac tempestate Alfonso Borgia Valentinus episco-pus, & patria Catalanus post Martinum quintum, Pontificatum maximum consecutus est, in eo Calixtus tertius nominatus.

32 IOANNES secundus hoc nomine, Ferdinandi regis Arragonum filius secundo-genitus, fratri successit, sine prole legitima extincto. Is Blancam, Caroli Nauarræ regis filiã duxit vxorem, ex qua filium Carolum habuit, qui ante patrem obiit: & Blancam filiã, quæ nupsit Henrico Castellæ regi, Ioannis secundi filio: & Leonoram, Gastoni comitis Foxani vxorem, quæ mortuo patre Nauarræ regnum consecuta, Arragoniæ iterum adiecit, quod sæpe antea ab alienatum fuerat. Idem Ioannes defuncta Blanca prima vxore, duxit alterã Ioannam, Friderici Almirantis Castellæ filiam: ex qua progeniit Ferdinandum, qui pa-tri successit in regno Arragoniæ & Nauarræ. Progeniit & filiam Ioannã, nuptam Ferdi-nando regi Neapolitano, ac Siciliæ. Ex pellice autem Castellana suscepit Ioannem archie-piscopum Cæsaraugustensem, & Alfonso ducem Villæ formosæ. Suscepit & ex aliis pellicibus, Ferdinandum, Alfonso, ac Leonoram, qui in pueritia obiit Barcinonæ, an-no Domini 1478. relictis hæredibus: Ferdinando quidem in regnis Arragoniæ, Castiliæ, Siciliæ & Neapoli: atque Isabella sorore, Henrico Castiliensis vidua. Habuit & Phœbum nepotem, ex Castorino comite Foxino, quem Nauarræ regem instituit.

G A T A L O G V S R E G V M S O B R A R B B A E E T
Nauarræ, ex posteritate Gothorum in Hispaniis.

40 I GARCIAS, Sanctii maioris regis Arragonum filius, ex diuisione cum fratribus, quos multos habuerat, Nauarræ regnum apud Vascones gubernandum suscepit, circa an-num Domini 1016.

2 SANCTIVS, Garciae filius, patri successit: administravit annos quinque.

3 RAYMIRVS patri successit, circa annum incarnationis Domini 1033. guberna-uit annos octo.

2 GARCIAS secundus, Raymiri natus, successit circa annum 1041. Vincitur & oc-ciditur à Ferdinando Castellæ rege. Cuius filiam Blancam Sanctius Desideratus rex Cas-tellæ, Ferdinandi filius, habuerat in matrimonio. Administravit regnum annos 58.

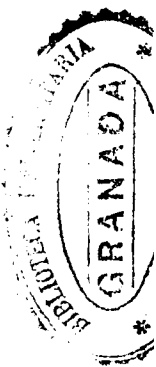
5 SANCTIVS secundus, Garciae secundi filius, ex cognomento Sapiens, guberna-50 cula regni subiit anno Salutis 1100. obiit, cum præfuisset annos 63.

6 SANCTIVS terrins cognomēto Fortius, cum sine liberis obiisset, regnum Blan-cæ vxori reliquit, quæ Theobaldo comiti secundo illud attulit. Incepit regnare ab anno Salutis 1163. regnavit annos 42.

7 THEOBALDVS comes Campaniæ & Salinum, ducta Blanca Sanctii tertii vi-dua, Nauarræ regnum consecutus est, post interregnum 23. annorum, circa annum huma-næ Redemptionis 1228. Sedit ad clauum eius regni annos 32.

8 THEOBALDVS secundus, natus superioris Theobaldi, ex Blanca Nauarrensi præfuit regno annis vndecim.

9 HENRICVS cognomento Crassus, primi Theobaldi filius, & secundi germa-

nus, fratri sine mascula prole mortuo successit. Reliquit vnicam filiam Ioannam, Philippo Pulchro regi Franciæ collocatam. vnde & regnum Nauarræ à Galliæ regibus postea occupatur, circa annum 1300.

10 PHILIPPVS, cognomento Pulcher, Galliarum rex, post decem annorum interregnum, ob Ioannam coniugem, vnicam filiam Henrici præcedentis, Nauarræ regnum consecutus est, anno à Christo nato 1284. Administrauit annos triginta tres.

11 LVDOVICVS, ex cognomento Huttinus, filius natu maior Philippi regis Franciæ, primo Nauarræ rex à patre constituitur, anno 1307. & post obitum patris in regem Franciæ creatur. Rexit in Nauarra annos nouem.

12 PHILIPPVS cognomento Lógus, Pictauiæ comes, filius Philippi Pulchri Galliarum regis, fratri Ludouico ad regnum Franciæ vocato, in Nauarræ regno successit, circa annum 1316. gubernauit illud annos quinque.

13 CAROLVS frater Ludouici, ac Philippi Longi & Pulchri filius, fratri Philippo Longo sine prole decedente, in vtroque regno Franciæ ac Nauarræ succedit, anno Salutis 1321. & annos septem ad clauum vtriusque sedit.

14 PHILIPPVS hoc nomine tertius, ex Aureliæ comite in Nauarræ regnum sublimatur, ob Ioannam coniugem, filiam Ludouici Hutini, Carolo sine prole decedente circa annum Salutis nostræ 1329. gubernauitque vtrumque regnum Franciæ & Nauarræ, annos 13.

15 CAROLVS, secundus hoc nomine Nauarræ rex, Philippi Aurelianensis filius, cognominatus Ambustus, patri in vtroque regno succedit, an. 1343, & 44. annos illa tenuit.

16 CAROLVS tertius, secundi filius, Franciæ & Nauarræ rex efficitur post patrem, anno 1387. & duodecim annos gubernauit. Cuius filiam Blancam, Martinus rex Siciliæ duxit vxorem: quæ viduata Martino, nupsit Ioanni, Ferdinandi primi Arragoniæ regis filio.

17 MARTINVS Siciliæ rex, focero Carolo quarto in regno Nauarræ successit, circa annum nostræ redemptionis 1399. & cum octo illud annos tenuisset, diem suum obiit.

18 IOANNES, Ferdinandi primi Arragonum regis filius, secundus Blancæ maritus, post interregnum 27 annorum, Nauarræ regnum consecutus est, anno currente 1424. & 44. annos administrauit.

19 GASTONVS Fuxi comes in Hispania, ex Leonora filia gener Ioannis, Nauarræ gubernationem consequitur anno 1478. Sed non vltra quindecim illud dies tenuit.

20 PHOEBVS, Gastoni filius, ex Leonora Ioannis regis filia, patri succedit anno à nato Salvatore 1480, & 25. annos in Nauarra rerum potitus est, relicta vnica nata Catharina, quæ nupsit Ioanni Albretio Druidum comiti, quam tamen alii Phœbi sororem fuisse autumant.

21 IOANNES Albretius, nobilis in Gallia comes, ob Phœbi regis siue filiam, siue sororem, regnum Nauarræ consecutus, eo rursus priuatur à Iulio secundo Pontifice maximo: qui illud Castellæ regno adiecit, Ferdinando secundo Arragonum & Siciliæ rege, Ioannis primo filio, illud accipiente, cum Albretius quadriennio post in exilio viueret.

CATALOGVS COMITVM BARCINONENSIVM, à Gotorum posteritate descendendum, qui erant pariter marchiones Ausonenses, comites Gerunda, atque Vergellenses, & in finibus Galliæ possidebant Rossilanensem ac Bisuldensem comitatus. Vnde postremo reges Arragoniæ orti sunt, circa annum nostræ Redemptionis 1148.

1 BERNHARDVS, à Carolo Magno ad maritimam oram constitutus, in finibus Galliæ atque Hispaniæ. Vicit Abderamanum Sarracenorum regem, Naydam & Aquitaniæ præfectum, proditorem, qui à Francis defecerat.

2 LANDFRIDVS, à Ludouico Pio Fræcorum rege, & Imperatore Bernharde, sufficitur in comitatu Barcinonensi, quem hodie Barsalonam vocant, notissimum maris mediterranei portum, circa annum Domini 825.

3 LANDFRIDVS, hoc nomine secundus, à Ludouico rege Franciæ ob suspitionem affectati domini ac regni interficitur, anno principatus sui sexto, filio Fládriæ comiti tradito.

4 IAMFRIDVS, corrupte pro Landfridus, hoc nomine tertius, secundi filius, ex custodia Flandriæ comitis liberatus, cui eum Ludouicus rex Franciæ mancipauerat, Barcinonem recepit: Salomone quodam, qui occupauerat, interfecto, qui & patris occisor extiterat. Is ex coniuge Gundelfinda, Flandriæ comitis filia, quatuor liberos procreauit: Myronem comitem Barcinonensem, qui in Fræcia Rossilonis ac Bisuldensem comitatus adiecc-

rati

rat: Iamfridum tertium, veneno interfectum: Sunyerum, comitem Vergellensem: & Rudolphum, episcopum Vergellensem, qui exul à patria condidit cellam ad lacum Acronicum: cui postea oppidum accessit, hodie ditionis Austriacæ, haud procul ab Iberlynga.

5 MYRONI junior, filius Iamfridi, principatum Barcinonensem tenuit annis 17, vsque ad annum 929, relictis filiis Iamfrido tertio successore, Oliuano comite Bisuldense ac Rossilonis, & Myrone comite ac episcopo Gerundæ. His pueris adhuc, moriturus, Myron fratrem tutorem instituerat, Sunyerum Vergellensem comitem.

6 IAMFRIDVS, hoc nomine tertius, Myronis filius, 19 annis Barcinonensem comitatum gubernauit. cum sine liberis decederet, principatum reliquit Borello Sunyeri comitis Vergellensis patris sui filio, anno Salutis 964.

7 BORELLVS, Sunyeri comitis Vergellensis natus, adoptatus & heres institutus à Iamfrido tertio. habuit fratrem Ermangandum episcopum Vergellensem, ab Hispanis in numerum sanctorum relatum. Huius Borello, circa annum Salutis 985, Saraceni Barcinonem præripuerant. Quam eodem tamen anno recuperauit Borellus, & Sarracenos procul à suis finibus eiecit. Progeniuit Borellum secundum, successorem, & Ermingandum comitem Vergellensem. Obiitque anno Domini 993, cum annis 28 gubernasset.

8 RAYMVNDVS Borellus patri successit, profectusque in auxilium aduersus Mauros, Alfonso Legionis regi & Cataloniæ comitibus apud Cordubam cum barbaris congressus, splendidam victoriam reportauit: fratre tamen Ermingando Vergellensi comite in prælio amisso, anno gubernationis suæ 24, à redemptione vera humana 1017.

9 BERENGARIVS Raymundi Borelli natus, ex Ermisenda coniuge, duxit Guilam nobilem sceminam, ex qua 3. liberos suscepit, Raymundum Berengarium comitem Barcinonensem successorem, Guliermum Berengarium comitem Minoreffæ, & Sanctium priorem cœnobii Benedictini Bagenfis, qui post mortem fratris comes Mynoreffæ factus est. obiit vero Berengarius senior anno 1035, cum gubernasset annos 18, & multa à Mauris prærepta ditioni suæ haud æquis oculis vidisset.

10 RAYMVNDVS Berengarius, superioris Berengarii filius, anno Salutis 1035, suscepit gubernacula Barcinonensis comitatus. Is victis Mauris, & amissa recepit, & duodecim illorum reges vectigales sibi fecit. Habuit duas coniuges. Ex Helisa genuit Raymundum Berengarium successorem, & Petrum Raymundum: ex altera vero Alinode, Raymundum filium tulit. quorum Petrus infidiis noueræ perierat. Obiit autem Raymundus Berengarius senior, cum annos administraffet 42, sepultus apud Barcinonem in templo S. Eulaliæ, à se constructo.

11 RAYMVNDVS Berengarius iunior, senioris filius, ex cognomento dictus à flaua & densa cæsarie, Caput stuppæ. Habuit vxorem filiam Roberti Apuliæ, Guiscardæ & Messaniæ ducis, ex qua Raymundum Berengarium tertium reliquit. Occisus à Berengario veterino fratre, anno 1082. Cuius mortem populus vlcisci cupiens, Berengarium iuniorem à finibus Barcinonensis ditionis profligauit. Qui postmodum in peregrinatione, quam pro pœnitentia in terram sanctam susceperat, obiit. Huius præterea cognatus Hermon-gaudus, vulgo Gerbus, Vergelli comes, deuictis & pulsus Mauris, Belagurium ciuitatem recepit.

12 RAYMVNDVS Berengarius hoc nomine tertius, petempto patri à fratre uterino, in comitatu Barcinonensi à proceribus illius subrogatur. Cuius mater orbata marito, duo monasteria condiderat: alterum Benedictinorum S. Danielis apud Gerundam, alterum ordinis Bernhardini in valle Mariæ comitatus Caprariæ. Porro iste Raymundus Maioricam Mauris eripuit, & ad fidem Christi conuertit, circa annum 1113. Idem Barcinonam obsessam, dum ipse Baleares subiugat, à Mauris liberauit: & tres Maurorum reges, Ilerdæ, Dertosa, & Valentia, sibi tributarios fecit. Idem ex Dulcia filia Guliermi comitis prouinciæ tres liberos procreauit, Raymundum Berengarium quartum successorem, Berengarium comitem prouinciæ, & Berengariam filiam nuptam Alfonso sexto Castellæ regi. Ipse senior obiit anno principatus quinquagesimo, Christianæ Salutis 1151. Cuius cognatus Odo episcopus Vergellensis, sanctitate claruit, relatus eapropter in catalogum diuorum.

13 RAYMVNDVS, filius Raymundi Berengarii tertii, ex coniuge Petronella, Raymiri secundi regis Arragonum, qui monachus fuerat, filia procreauit Alfonso regem Arragonum, Sanctium comitem Rossilonis ac Cæretaniæ, ac Dulciam Sanctio Portugaliæ regi collocatam, alteramque natam Hermengaudam, Vergellensi comiti locatam. Is est Raymundus, qui propter vxorem postremi regis Arragonum, Arragoniæ regnum in suam profapiam transtulerat, primus suæ stirpis rex Arragonum. Obiit apud Gerundiam in bur-

go S. Danielis, anno regni Arragoniæ suscepti trigesimo sexto, & Redemptionis humanæ 1162. Sepelitur in Riueftall cœnobio. Sub hoc claruit Oldegerius Tarraconenfis archiepiscopus, qui & Barcinonenfis præful fuerat, inter sanctos relatus.

COMITES TOLOSANI VETERES,
ex Gothorum posteritate.

- 1 RAIMVNDVS & Wilhelmus: quorum ille comes sancti Egidii, hic vero dux Aquitaniæ fuerat. Habuit in matrimonio Wilhelmi ducis Aquitaniæ sororem, & prætextu matrimonii illius comitatum Aquitaniæ consecutus est.
- 2 EVFROSIVS, Raymundi superioris filius, cuius soror nupsit Richardo comiti Angliæ.
- 3 WILHELMVS, Wilhelmi superioris natus, reliquit duas filias: Petronellam comitissam Nordmanniæ, & Aleonoram Angliæ reginam.

LIBRI DECIMI FINIS.

ICONES LIBRI VNDECIMI, DE
WANDALORVM, GEPEDVM AC BVRGVNDIO-
num migrationibus, linguis ac moribus.

WANDALVS.

GEPEDA.

EXPLICATIO ICONVM LIBRI VNDECIMI,
super vestitu, moribus ac lingua Wandalorum, Gepedum, & Burgundionum.

QVæ de strue corporum ac moribus Gothorum superiore libro diximus, hæc omnia conueniunt cum Vandalis ac Gepedibus, tum vero præcipue Burgundionibus: utpote quos omnes populos Germanicæ cum originis, tum linguæ fuisse constat. Quare ea cuncta hic repetas, lector candide, libebit.

DE GEPEDVM ac Burgundionum vestitu ac moribus, seorsim Sidonius Apollinarius ita canit:

*Vis dicam tibi, quid poema frangat:
Ex hoc barbaricis abacta plectris,
Spernit semipedem sylum Thalia,
Ex quo septipedes videt patronos,
Fælices oculos tuos & aures,
Fælicemq; libet vocare nasum,
Cui non allia sordidaq; cepæ
Ructant, mane nouo decem apparatus.
Quem non ut vetulum patris parentem,
Nutricisq; virum die nec orto,
Tot tantiq; petunt simul Gigantes,
Quot vix Alcinoi culina ferret.
Quid me, etsi valeam parare carmen,
Fescenninicola iubes Diones,
Inter crinigeras situm cateruas,
Et Germanica verba sustinentem.
Laudantem tetrico subinde vultu,
Quod Burgundio cantat esculentus
Insundens acido comam butyro.*

GEPEDVM, Vandalorum, Burgundionumq; utpote Gothicorum populorum idioma Teutonicum fuisse, ex multis, vel regum ipsorum principumque nomina declarant. Apud Gepedas quippe Hilderichus, Geberichus, Ardarichus, Thrasymundus, Chunimundus regnarunt: quæ Teutonice nomina propria, & hodie manent. Sic Vandalis leguntur præfuisse Visumarus, Carocus, Godegisclus, Goldemar, Gêserichus & Henrichus. Quæ nemo non Germanus nomina intelligit, & nostro seculo usurpata passim, etsi Latini scriptores corruperint, parte, cum in nostra lingua efferantur rectius, der Wisnarr, id est campestrium dominus: Erich/ Gotschallh/ Goltmarr/ Gankreich/ totus opulentus, &c. Tales fuerunt apud Burgiones, siue Burgundiones, voces regum principumque mere Teutonicæ, Athanaricus, Gundiochus, Childpericus, Gundomarus, Sigismundus, &c. Porro ad Teutonicam horum populorum cum originem tum linguam, facit locus Berosi libro v. Antiquitatum: qui tradit, Tuiskonem imperasse à Tanai fluuio vsque ad Rhenum, & maximos multosque Sarmatiæ populos fundasse. vnde legimus in Annalibus, veteribusque historiis, non solum Cimbro, vnde Franci descenderunt, verum etiam Gothos, Vandalos, Gepedasque ex Sarmatia siue Scythia processisse. Huc facit quod scribit Plinius libro 4. cap. 14. Germanorum (inquit) genera quinque: Vindelici, quorum pars Burgundiones, Varini, Carini, Guttones. vbi pro Vindelici, Beatus Rhenanus censet legendum Vandali. Sic Procopius tertio Gothicæ historiæ lib. Honorio igitur occidenti præidente, inquit, Barbari illius inuasere regionem. Qui vero fuerint, & quomodo, dicam. Gothicae gentes multæ quidem & aliæ priores fuere quam nunc: omnium autem maximæ & potentissimæ, Gothi & Vandali, & Visigothi, & Gepedes, iam dudum & Sarmatæ & Melanchlæni appellati. Sunt & qui Geticas gentes has vocent: qui omnes nominibus quidem inter se differunt, cætero conueniunt. Nam & albi sunt omnes corpore, flui coma, proceri quoq; & aspectu probo, legibus item eisdem vtuntur. similiter & Arrianiæ omnes opinionis, voce vnica Gothica appellata vtentes: & ut mihi sane videtur, ex vna omnes gente procreati, nomina postea ab eorum ducibus varia sortiti. Non dissentit à Procopio Iordnandes Gothus, vel secundum alios Alanus, in Gothica historia ita nominatim scribens: Abhinc ergo, ut dicebamus, post longam obsidionem accepto præmio ditatus Geta, recessit ad patriam: quem Gepidarum cernens natio, subito vbique vin-

centem pradisq; ditatum, inuidia ductus, arma in parentes mouit. Quomodo vero Gethe Gepidæq; sint parentes, si quæris, paucis absolua. Meminisse debes, me initio de Scanzie insulæ gremio Gothos dixisse egresfos, cum Berich suo rege, tribus tatum nauibus vectos, ad citerioris Oceani ripam. Quarum trium vna nauis, vt adfolet, tardius vecta, nomen genti fertur dedisse. Nam lingua eorum pigra Gepanta dicitur. Hinc factum est, ut paulatim & corruptè nomen eis ex conuicio nasceretur. Gepidæ namque sine dubio ex Gothorum profapia ducunt originem. Sed quia, ut dixi, Gepanta pigrum aliquid tardumque signat, pro gratuito conuicio Gepidarum nomen exortum est. Quod nec ipsum credo falsissimum. Sunt enim tardioris ingenii, grauiore corporum velocitate. Hi ergo Gepidæ tacti inuidia, dudum spreta prouincia, commanebant in insula, Visclæ amnis, &c. Hæc de Gepedarum siue Gepedum origine, Iordnandes Gothus: quæ possumus ad congentiles populos similiter accommodare. Nam quemadmodum à tarditate, origine Germanica nominati sunt Gepedæ: sic ab erroribus continuis, mutatisq; subinde sedibus, Vandali, siue Vandili: & à constructis multis castellis Burgiones, seu Burgundiones, nomenclaturas sortiti fuere. Manent hæc omnes in nostra adhuc lingua uoces. cum enim aliquem tardum, ut festinet, adhortamur, dicere solemus, *gee patd*. vnde fortasse Gepanta vox defluxit, quam corruptam esse autumo, N litera pro L posita, *Gee patd*. Eadem ratione *Wandren* / *Burger* / *Burgen* / loquimur, ab errando videlicet, & ciuitatib. cõstruatis, vbi oppidani colunt. Sed placet syluâ aliquot vocû subiicere Vandalicarum, quarû origo partim à Græcis, partim à Germanis petitur, Euenit enim, pcedente tẽpore, vt Slauini Vandalis Gothis inserti ac mixti compositum tale idioma suscitarint, quæ ali hodie vtuntur Vuendi, qui in medio Germanorum Slauinorumq; colunt, ad oram maris Germanici Balthæi apud Pomeranos, Meclaburgenses, Brandeburgenses, & Hungaros, in comitatibus scilicet Poloniæ regno vicinis, Cæpufio, Liptouienfi, Aruenfi, Sarienfi, Turocensi, Turnensi, Nitrienfi, Nouifolii, ac Posaniensi: vbi adhuc oppida superfunt Vandalorum, Gepedarumque reliquiis culta, Cassouia, Eperium, Bartfa, Leucium, Cassmarkhium, Nouum folium, Antiquum folium, Chremnitium, Shemnitium, auri argentique fodinis famigeratissima loca, Pibritium, Thranchynium, Bela, & alia pleraque in Slauinica lingua defumpta vocabula.

VANDALICA, TEVTONICA nimirum:

GRAECA, QVOD EX ASIA & finibus Græcorum venerint:

Ruziæ, rosen Germanice Stal, sedes in vtraq;. Vuikh, id est perpetuum, ab *Ewiffh* Germanico litera e addita. Pechar, id est poculum, in vtraq;. Muzhaus, atrium, in vtraq;. Buzaun, buccina, in vtraq;. Bufspaum, id est buxus, *burbaum*, in Teu-Cachel, cacabus, in vtraq;. Birrit, pileus, in vtraq;. Kulich, id est calix, kelich Germanice. (ce. Herald, id est caduceator, herold, germanice. Kamora, cubiculum, *famer*. (nice. Heytman, dux belli, *hauptmann* Germanice. Klakh, *falsch*, literis transpositis, calx latine. Truchla, cista, germanice *trushen*. Barchion, *barchat* / panni Genus. Karnicz, *fharnier* Germanice, literarum receptaculum, & sacculus. Kartii, *fartten*. Karn, in vtraq; lingua, id est currus. Formam, vtraq;, in lingua, Latinis auriga. Kastan, *festen*, fructus est castaneæ. Kastina, *fasten* / castellum Latine. Czysti, Germanis *zichtig* / *faisch* / castus Latinis.

Foyt, id est, aduocatus, *ἄπὸ βουήτου*, id est auxiliator. Baba Auus, *πάππος*. Ptach, auis, *πτερός* Græcis. Kobyla, equus, *καβαλλήρ*. Gernecz, aula, *κέρμας*. Krug, id est circus, *κρυκός*. Lyfy, id est caluus, *λυτός*. Mezcz, id est cancelli, *μετέεκα*. Golub, id est columba, *κόλομβος*. Klicz, *κλεις*. Kepp, id est vulua, *κῆπος*. Zumbii, id est dentes, *ζυμποί*. Thiura, id est fenestra, *θυεῖς*. Potokh, id est fluuius, *ποταμός*. Mladii, id est iuuenis, *ἀμαλός*. Volkh, id est lupus, *ὄλβος*. Kunia, transmarinus, quæ teutonice *Mardren* dicunt, Græcis *κόνη*. Teta, matertera, *τήτη* Græcis. Kurvua, *ἡῦρ* / meretrix, *κορίς*. Kavukha, *fhann*, audax, *καυαξ*. Diezvuy, dies, *τάγ*. Kupati, natura, *κύβηταρ*. Stucza, *ἀσάγη*. Namze, *ανάγκη*, necessitas.

Meno

Klestar, *fhloster* / cœnobium, claustrum. Klauzura, *fhlausen* / fauces montium. Koczka, *faat* / catus, felis latine. Khupecz, *fhaußman* / caupo Latinis. Vuaskh, *wax*, cera. Czynoberiz, *zynober* / cinnabaris. Czetron, *zitron*. Czynziæ, *zyns* / census Latinis. Klynoti, *fhlaynat*. Czvuibulæ, *zivil* / cæpæ Latinis. Tarczyæ, *tarsthen* / cetra Latinis. Kuchars, *fhoch* / coquus. Colaczen, *colashen*. Lautena, *lauten* / testudo. Kirhovu, *fhirchoff* / cœmitereum Latinis. Grabizæ, *graf* / comes Latinis. Rost, vtraque in lingua, cratis Latine. Safran, crocus, vtraq; in lingua. Czynpryßis, cipres. Sfarlet, *scharlath* / scharlerum. Sfamlat, *schamlot* / vndulatum sericum. Kofbikh, *fhoyff* / cyathus. Sceda, *schaden* / damnum Latinis. Lesft, *lyst* / dolus Latinis. Plamen, *flammen* / ignis Latine. Almuzna, *almusen* / eleemosyna. Dvuazvuo, *zwo* / duo Latinis. Pflaster, vtraque lingua à Latino emplastro. Pusft, *wußt* / heremus Latinis. Czech, compotio, vtraque in lingua. Spyzia, *speis* / cibus Latinis. Falesley, *falsch* / à Latino. Slatzovuam, *schagung* / æstimatio. Braty, *bringen* / Germanice. Plavuui, *plaw*. Stodola, *stadel* / horreum. Rabota, *robot*, labor angariatus. Milikho, *milch* / lac. Okhruzii, *fhres* / interanea. Sfenkho, *ain schenkhauß* / xenodochium. Lumpa, *lumpen* / pinguedo intestinalis. Lagvuyze, *lagest* / cantarus. Larvua, *larfen*. Sfvuager, *schwager* / leuir. Loter, in vtraque lingua, latro, nebulo. Gladkhy, *glat* / leuigatum. Lehkhy, *leucht* / leuc. Levu, in vtraq; lingua, leo. Strich, in vtraq; lingua, sextarius. Libo, *lieb* / amor. Bukhvuize, *buech* / liber. Dikha, *degen* / gladius. Krey, *fhraus* / crispum. Prym, *pramb* / fimbria. Vuedro, *wetter* / tempestas. Sfelma, *schelm* / lues. Cziep, *zapf* / sifo. Símukovuaty, *schmußhen*, adornare. Mez, *messer*, culter.

Meno, *ὄνομα*, pro nomine. Bukhricz, pellicanus, *βυκάτης* Græce. Rymo, *ἡερινόν*, mane, morgen. Strach, *παερχή*, pauor Latinis. Pelich, *πελεξ*, pellicium, *πέλληξ*. Pero, penna, *πέρων*. Dynia, pepones, *ἀδύνες*. Plyge, pulmo, lung, *πλεύμων*. Pachole, puer, *παιός*, Græce. Czerzy, *τεσσερα*, quatuor. Piet, *πέντε*, quinq;. Korzen, *κόρυς*, radix. Ratelest, *ράδαμνος*, ramus. Razlog, *λόγος*, ratio, compositis Græco & Latino. Kolo, rota, *κύκλος* Græce. Lopata, *σπαθίλη*, *schaußl*, germanice. Stae, *σκλίνη*, zelt, tentorium. Luislich, *λοίσιπος*, feuum. Ssip, *σκήπιος*, spiculum Latinis. Stiep, *στύπος*, stirps, stamen. Dun, *θήκος*, *doben* germanice, supra. Tma, *σκότωμα*, tenebræ per abbreviationem. Teply, *τέπλος*, tepidus. hinc omnes thermæ Vandalis dicuntur *Teplicz*. Botii, *βάτια*, tibiale, *stiffel* germanice. Inkausft, *ἐγκαύσον*, tinten. Grom, *κέρωνος*, tonitru. Profakh, *προσάτης*, mendicus. Spatny, *σπαίνιον*, parum, *wynzig*. Berme, *φέρμη*, tributum. Brod, *πρός*, literis transpositis, vadum latinis: hinc *Behimschbrod*. Tuti, *τύπην*, tundere. *χάτειν*, chtiti, velle. Vvule, *βυλή*, voluntas Latinis. Iaro, *ἕαρ*, ver Latinis. Hora, *ὄρος*, mons. hinc Czernohora. Vuafate, *μάσται*, vincire. Tele, *τέλος*, vitulus. Ziena, *ζωνή*, vxor. Kaliti, *καλενδέν*. Pochati, *πηγνύειν*, figere. Thira, *θύρα*, foramen. Hra, *χαρά*, gaudium. Chvualy, *κλέος*, gloria. Kly, *γλοῖα*. Lykorazicze, *λυκούριζα*, liquiritia radix. Kila, *κόλη*, hernia. Zima, *χέιμα*. Sledovuaty, *ζηλεύειν*, imitari. Pitati, *πυδέσται*, rogare. Skergiti, *σικέρειν*, seminare. Kopati, *σκάπτειν*, scalpere. Glabati, *γλύφειν*, sculpere. Chizipati, *ρίπτειν*, stertere. Dvuiti, *δαιΐειν*. Tykati, *τίγειν*, tingere.

Ri.

Kri.

Rizia, ryz/oriza.
 Silhan, schilher/luscus.
 Ziemle, semel/panis.
 Skopp, schaf.
 Muscat, in vtraq; lingua.
 Palacz, palast.
 Gyntulla, pynt/gynt.
 Mistr, maister.
 Mule, mül/molendinum.
 Sporzin, sparen/parcus.
 Sillinkh, schilling/solidus.
 Seftra, schwefter/soror.
 Malvuafy, maluafier.
 Dil, tayl, pars, portio.
 Spendlich, Spintel.
 Spehicz, speher/speculator.
 Perla, in vtraq; lingua, margarita.
 Heleparti, in vtraq; lingua, securis bellica.
 Pavu, pfaw/pauo.
 Hauskhnecht, in vtraq; lingua, feruus.
 Med, mulfum, in vtraq; lingua.
 Marstali, in vtraq; lingua, stabulum equorū.
 Stati, steen/stare.
 Polstacz, polster, puluinar.
 Mōgu, mag/possum.
 Melauu, in vtraq; lingua, pepo.
 Stül pro mensa, in vtraq; lingua.
 Nispila, in vtraq; lingua.
 Strich, in vtraque lingua, linea.
 Tupi, taub.
 Faczelt, fazelet/sudarium.
 Svuyne, sweyn, porcus.
 Reda, rad, consilium.
 Rossani, Reussen/Roxolani populi.
 Prut, rüt/addita litera, virga.
 Muy, main/meum Latinis.
 Tifytz, tausend/mille.
 Missiti, mensch/homo.
 Meito, mesen/mensura.
 Munich, in vtraq; lingua, monachus.
 Moren, mordren/interficere.
 Dieliti, taylen/diuidere.
 Vuoliti, welen/eligere.
 Lakati, lofhen.
 Zvuaty, schwāzen/garrere.
 Tanczovuati, tanczen/chorum ducere.
 Ruzia, rosen.
 Rym, in vtraque lingua rhythmus.
 Zhukhr, zuffher/zaccarum.
 Vuacziekh, watsaff/pera equestris.
 Myncze, in vtraque lingua, moneta.
 Pizimo, pism/muscus.
 Myfs, maus.
 Mucha, mufhen/musca.
 Czelmkh, zolner.
 Taskha, tafschen.
 Tanecz, tancz.
 Zikhan, ziganer.
 Cziuba, schauben.

Truch-

Kriti, κριτήν, tegere.
 Mlatiti, μάλαιον, triturare, treschen.
 Strossati, στρόσσιν, tornare.
 Mayti, μάστιγιν, lauare.
 Marfiti, μάριον, pedere.
 Klatiti, κλαδίον, quatero.
 Dropati, δροπίον, radere.
 Nititi, νίτιον, accendere.
 Pithi, πίθιν, bibere.
 Lagiti, λαγίτιον, latrare.
 Lkori, λυγαρίον, lingere.
 Zalogi, ζήλος, insidiar.
 Kost, κόσ, os.
 Lopata, λαπά, pala.
 Pieffi, πέδιον, pedes.
 Hlemayzd, λείμαξ.
 Mandel, μανδύον, manipulus.
 Tobole, τούλος, marsupium.
 Masdra, μεσασάριον, intestinum.
 Boy, βού, pugna.
 Blazen, βλάξ, morio.
 Salmura, σαλμυρον.
 Limakh, λιανος, miluus.
 Koblanckh, κομμελέκις, pileus.
 Piczni, πίνον, pinguis.
 Hruska, ήρας, pyrum.
 Pliny, πλίνος, plenus.
 Olobo, ολόβος.
 Lepsi, λήσιον, potior.
 Birzick, βέρησις, præco, pitl.
 Pieft, πίζ.
 Hromada, ήρμάδος.
 Gez, ήζία, agger.
 Oliffo, ολίφα.
 Lelekh, έλεος.
 Chachtati, χαχάξιν, cachinnare.
 Hlafati, ηλάξιν, calare.
 StrzeuicZ, στέρπος, calceus.
 Kloniti, κλίτιον.
 Dar, δάρον, donum.
 Klap, λαπός, famulus.
 Hudecz, ηθαροίδος, citharædus.
 Ziekati, ήσυχάξιν, cessare.
 Zibliziti, ζεζωλάξιν, appellere.
 Plavuiti, πλίν, nauigare.
 Pieftovuati, βασάξιν, baiulare.
 Praczovuati, παράξιν, patrare.
 Plefati, πλαπαξίν, plaudere.
 Pochvuy, ήποχί, abstinencia.
 Tlaiziti, θλάξιν, premere.
 Gymatzi, ήγμάξιν, prendere.
A LATINO QVAE VANDA-
li Slauini mutuati sunt.
 Plachta, plaga, linteum.
 Plannia, planum.
 Pleskaty, plectere.
 Libra, in vtraque lingua.
 Fortna, porta.
 Porat, portus maris.

Poz

Truchlyn, draurig/tristis.
 Saumar, vtraque in lingua, qui equis merces portat.
 Lofts, sur.
 Ziegnaty, segnen.
 Drab, drabant/satelles.
 Sfyndel, schyndel.
 Sfis, schüff.
 10 Wag, wagen.
 Grob, grab/tumulus.
 Kytte, fhirt/tunica.
 Smitti, schmußen/ridere.
 Vunukh, neff/nepos.
 Gnyfti, nest/nidus.
 Nicz, nicht.
 Saniter, salitez, vna litera pro altera posita, salnitrum.
 Snich, schnee/, nix.
 Nonvua, monialis, nimm Germanice.
 20 Novuy, non/nouus.
 Nagy, naffent/nudus.
 Penicze, pfennig.
 Hallicz, haller/obolus.
 Puncziocha, pundschuoch.
 Vuoda, watter/vnda.
 Vualiti, walen/voluere.
 Negly, negel/clauis.
 Sslicz, in vtraq; lingua, sciffura.
 Sskola, schül/ schola.
 30 Sskump, stump/stemma.
 Czil, in vtraq; lingua, scopus.
 Grobo, gürb/scrobs Latinis.
 Tzvuelsen, in vtraq; lingua, pruna.
 Zidle, sidel/sedile Latinis.
 Sedl, satel/ephippium.
 Sedin, suden/sudum caelum.
 Siti, seen/seminare.
 Tuna, tun/vas halecum.
 Snura, schnür/funiculus.
 40 Hokh, haffh/vncus.
 Pitlikh, peitel/marsupium.
 Vuikhers, wiffhen/vicia.
 Vuos, wespem/muscæ genus.
 Vuitter, wetter/ventus.
 Tribuch, buch/ venter.
 Dol, dall/vallis.
 Vuelikhe, gwalstig.
 Bieda, wee/væ Latinis.
 Petruziel, peterfil.
 Papaußekh, papagei/auis gentis.
 50 Sfenkhycz, schenffh/pincerna.
 Peprs, pfeffer.
 Pekharz, pefh/pistor.
 Peltrani, perchtram, herba.
 Plech, lamina, in vtraq;
 Placz, forum, platea, in vtraque lingua.
 Kuchinie, fuchin/coquina.
 Lyd, leyd/populi.
 Poz dye, post.
 Præbenda, pfründ/in vtraq; lingua.
 Profiti, procare, aischhen.
 Miziati, mingere.
 Schokh, sexaginta.
 Ampele, ampulla.
 Kukhla, bardocucullus.
 Gidlo, edulium.
 Kad, cadus.
 Kada, cauda,
 Bero, fero.
 Vualkha, bellum.
 Chora, chorea.
 Bodum, fodio.
 Gummi, in vtraq; lingua.
 Kabat, cippus.
 Klakha, cloaca.
 Korecz, corus.
 Orloy, horologium.
 Pokritetz, hypocrita.
 Sskornia, cothurnus.
 Lod, lembus.
 Mitra, in vtraq; lingua.
 Knoter, compater.
 Konftl, consul.
 Kukhl, cuculla.
 Czymbel, cimbalum.
 Dakhtil, dactylus.
 Damassekh, damascenum.
 Drakh, draco.
 Duzyna, duodena.
 Platiti, placare.
 Malicz, malleus.
 Mus, mas, vir.
 Mater, in vtroq; idiomate.
 Minium, color, in vtroq;
 Mitra, insula, in vtroq;
 Pafli, pascere.
 Metuti, mittere.
 Poczvuati, paufare.
 Pergamyn, pergamenum.
 NocZ, nox.
 Novuicz, nouitius.
 Opukh, obliquus.
 Misl, mons.
 Rozum, ratio.
 Rumrich, rumor.
 Sobora, Sabbatum.
 Svuanly, sanctus.
 Czedule, schedula.
 Sekhyra, securis.
 Sediete, sedere.
 Tabule, tabula.
 Teneta, tendicula.
 Tenkhy, tenuis.
 Galia, galea.
 Truba, tuba, buccinae genus.
 Turini, turris.
 Vuidieti, videre.

Fu-

Vudo-

Fura, fur/uestigatio.
 Trankh, haustus, in vtraq; lingua.
 Brunatim, brun/ceruleus, coloris genus.
 Fald, plica vestis, in vtraque.
 Pletati, flechten.
 Treykha, crepida, literis transpositis r & c.
 Dum, domus. Facziaun, fascia. Luh, lucus.
 Meze, meta. Olivua, olea. Pokoy, pax.
 Navukyr, nauclerus. Navuavu, naulum.
 Pogiti, potare. Pisati, pingere. Prudky, properus, velox. Przipiti, propinare, pro potare.
 Pranostikhi, prognostica. Nafs, noster. &c.

Vudovuecz, viduus.

Vuyno, vinum.

Vuiola, viola.

Vncza, vncia.

Ruta, in vtraq; lingua, herba.

Dari, dare. Desna, dextra.

Mierczicz, mediator.

Marmarcz, marmarius nauta.

Nevuiesta, nupta.

INCIPIT LIBER VNDECIMVS, DE
 MIGRATIONIBVS AC SEDIBVS GEPEDVM VANDALORVM,
 & Burgundionum, qui à Gothis populi defluerunt: autore Wolfgango Lazio
 Viennensi, Regio Historico.

VOD præfati fuimus, hi de quibus hocce libro agimus populi Teutones, omnes fuerunt Gothicæ originis: etsi nobilitate inferiores, ab his ceu pulsi, alibi procul vagarentur. vnde & Vandali ab errorib. quidam, alii à constructis castellis patrio sermone Burgiones & Burgundiones, qui scilicet errorum pertæsi, oppida condidere, & agros colebant. Tertia denique ceu tribus quædam, quod tardius Scanziam esset, insulam egressa, Gepandes, Gepedes, & Gepidæ à nonnullis nuncupari cœpta est. Qui populi quoniam late per orbem terræ sedes mutarunt, vnde primum processerint, dignam rem quæstione putavi. Iordnandes, è Scãczia insula, quæ hodie in Suediam ac Gothlandiam diuiditur, egressos cum Gothis primum adferit. Procopius, à palude Mæotide deducit, qui libro tertio belli Vandalici, de Vandalorū initiis scribens: Vandili vero (inquit) circa paludē Mæotidem confidentes, vbi fame pressi sunt, in Germanos irruunt, qui nunc Franci dicuntur, simulq; Rhenū fluuium traiecerunt, in societatem Alanos, Gothicum & ipsum genus, adsciscentes. De Gepidis præterea alio loco Iordnandes, sibi quasi contrarius, ex Scythia egressos testatur, in hæc verba: Hęc inquam patria, id est Scythia, longe tendens, lateq; aperiens, habet ab oriente. Se res, in ipso sui principio ad littus Caspii maris commanentes: ab occidente Germanos, & fluuium Vistulam. In qua Scythia prima ab occidente gens sedet Gepedarum, quæ magnis opinatisque ambita fluminibus. nam Tisianus per Aquilonem eius, Chorumque discurret: ab Aphrico vero magnus ipse Danubius, ab euro fluuiio Taufis secatur, qui rapidus & verticosus, in Istri fluenta furens deuoluitur. Introrsus illi Dacia est, ad coronę speciem arduis alpibus emunita. Has igitur primas Gepedum ac Vandalorum sedes pono. A quibus nec illud abludere videtur, quod ex autoritate Deuxippi Græci historici Iordnandes refert, de Vandalorum cum Gothis bello: Tunc enim (inquit) sub Ariarici & Aorici regum suorum florebat imperio, post quorum decessum, successor regni extitit Geberich, virtutis & nobilitatis eximię. Nam is Hilderich patre natus, auo Ouida, proauo Gniuida, gloriam generis sui factis illustribus exequauit, primitias regni sui mox in Vandalica gente extendens, contra Vuifumar eorum regem, qui Asdingorum stirpe, quæ inter eos eminet, genusque indicat bellicosissimum, Deuxippo historico referente, qui eos ab Oceano ad nostrum litem vix in anni spacio peruenisse testatur, præ nimia terrarum immensitate. Non dissimile scribit de Slauinis Procopius, quam gentem Vandilis accessisse crediderim: vt Vandali passim cum Slauinis, autoribus confundantur: & Vandilos, etiã docti sint qui lingua Slauonica vfos esse contendunt. Ex Scythia igitur egressi hi populi longis itineribus partitque inter se prouincias, Vandali ad oram maris Balthici inter ostia Vistulę ac Albis amnium confedere, vbi modo Pomerania ac Meclaburgensis, Prussiaque ditioes extenduntur. Vnde legentes postmodum Vistulę ripam, ad interiora Germanię magis transmigrare: vbi videlicet mixti Germanis,

Prima sedes
 Vandalorū
 & Gepedum
 in Scythia.

Secunda se-
 des harū na-
 tionum in
 Polonia, Po-
 merania,
 Prussia &
 Transilua-
 nia.

manis, talem linguam didicere, cuius voces quasdam in explicatione Iconum præmisi-
 mus. Burgiones vero, siue Burgundiones, vt pote quieti aptior natio, & quæ in Burgis
 oppidisque habitare consueffet, his proximum in mediterraneis agrum, inter Vistulam ac
 Boristhenem fluuios infederunt, quo tractu nostra tempestate Poloniæ regnum visitur.
 His à meridie versus Istrum contigui Gepedæ, primo Daciam mediterraneam, hodie
 Transyluaniam ac Transalpinam, deinde Ripensem etiam vsque ad Marcomanos tene-
 re. Quapropter Ptolemæus in Geographia sua Venedos ad oram Balthici maris in fini-
 bus Germaniæ ac Scythiæ: Burgiones in mediterraneis inter Vistulam & Boristhenem:
 Chetuaros, hoc est, vt ego opinor, Gepedas, inter Iazyges & Marcomanos in finibus Pan-
 noniæ ad Istrum proxime depingere videtur. Huc pertinet, quod de Gepidibus ac Bur-
 gundionibus Iordnandes scriptum reliquit: Gepedæ namque sine dubio ex Gotho-
 rum prosapia ducunt originem. Sed quia, vt dixi, Gepanta pigrum aliquod tardumque
 signat, pro gratuito conuicio Gepedarum nomen exortum est. Quod nec ipsum credo
 falsissimum. Sunt enim tardioris ingenii, grauiore corporum velocitate. Hi ergo Ge-
 pedæ tacti inuidia, dudum sprete prouincia illa, commanebant in insula Vistulæ amnis
 vadis circumacta, quam pro patrio sermone dicebant Gepedas. Nunc eam, vt fertur, in-
 sulam gens Viuidaria incolit, ipsis ad meliores terras meantibus. Qui Viuidarii ex diuer-
 sis nationibus, ac si in vnum consilium collecti sint, & gentem fecisse noscuntur. Ergo, vt
 dicebamus, Gepedarum rex Fastida, qui etiam gentes excitans, patrios fines per arma di-
 latauit, Burgundiones pene ad internecionem deleuit, aliasque nonnullas gentes perdo-
 muit. Gothos quoque male prouocans, consanguinitatis fœdus prius importuna conte-
 statione violauit: superbaque admodum elatione iactatus, crescenti populo dum terras
 cœpit addere, incolas patrios reddidit rariores. hæc ille, de Burgundionibus profligatis
 à Gepidibus, cum antea Vistulæ ripas vtrimque tenuissent. De quibus Burgundionum
 sedibus, in Sarmatiæ finibus videlicet, accipiendum est hoc Sidonii carmen in Panegyri
 ad Maioranum:

Cardine Sithonio sub Parrhase parturit vrsa.
 Hoc totum tua signa pauet: Basterna, Sueuus,
 Panmonius, Neurus, Chunus, Getha, Dacus, Alanus,
 Bellonothus, Rugus, Burgundio, Vesus, Alites,
 Bassalta, Ostrogotus, Procustes Sarmata, Moschus,
 Post aquilas venere tuas, vbi militat omnis
 Caucasus, & Scythica potor Tanaiticus vnda.

Et hæc quidem de Burgundis, adhuc in Septentrione habitantibus pulsas inde à Ge-
 pidibus, qui & Vistulæ fontes, & ab his in Iazyges ac Daciam vsque tenuerunt, & rerum
 ibi multis temporibus potiti, vsque ad Iustiniani primi ætatem, sub quo à Longobardis ac
 Auaribus victi, deleti, ac pene extincti sunt, vt Iordnandæ verbis vtar, vt vix reliquæ eius
 aliquæ ex tanto populo superessent. Superesse autem in Chepusiensis ditioe Hungariæ,
 Poloniæ ac Vistulæ amnis fontibus contigua, mox dicturi sumus. Reuertor ad Vandilos,
 quos diximus ab ostio Vistulæ vsque ad interiora Germaniæ coluisse. Quibus ex finibus
 tametsi sub Theodosio primo in Pannonias transgressi fuerint, atque in Hispanias, ac in A-
 phricam denique vsque peruenerint, Valentiniano postremo imperante: tamen non con-
 temnenda manus in patrio solo remansit, ob paucitatem à proximis Saxonibus, Rugis, He-
 rulis, Brandeburgiis, Slauinis, vnde Meclaburgenses, à Pomeranis ac Cassubiis debellati,
 inque angustias redacti, victoribus populis subduntur. Quorum principes, Cassubiæ vi-
 delicet & Pomeraniæ duces, & nostro seculo Brandeburgenses, se Vandalorum principes
 nuncupare cœperunt.

Cæterum antequam in ordinem redacti ab his quos diximus fuerunt (id quod multis
 seculis, grauissimisque bellis contigit) primum omnium enim Saxones Hamburgum ad-
 uersus hanc gentem, vt terræ siue prouinciæ suæ, propugnaculum firmissimum constru-
 xere. Carolus quoque Magnus ille, diuturnum cum Vandilis bellum gessit, eosque ab ex-
 cursionibus solitis absterre non potuit, antequam Ansgarii episcopi & Merconis Alten-
 burgensis opera, Christi doctrina imbuerentur. Rebellarunt tamen sub Othonibus, ab
 Hungaris (vt aliqui scribunt) exciti, fidemque Christianam abnegarunt. Ad quam cum
 Othonis tertii armis, tum præfulum Altenburgensium prædicatione, tandem rediere. Al-
 tenburgum autem sita erat sedes Episcopalis, vbi modo est Stargarda: qua expugnata, ca-
 thedra Lubecum transfertur. Postrema fuit Vandalicæ gentis sæuitia, Henrico quarto
 imperante, circa annum Domini millesimum sexagesimum sextum. quo tempore Haym-

burgo expugnato, excursionem in Daniam vsque fecerunt. Cuius rex Waldemarus, ex cognomento Magnus, certior factus, classe in Vandilos instructa, eos ad oram maris Balthici colentes, in Meclaburgensi videlicet, Pomeraniaque, prouinciis vicit, Christoque reddidit, paucis admodum reliquis ex tam copiosa tum gente restantibus, quas Pomerani sibi Cassubiæque principes, Slauini & Brandeburgenses Germani subiecerunt. Compre-
hendebatque Vandalia illa, ab eo tempore Ducatus titulo ornata, ciuitates quæ adhuc his finibus extant, Lewenburg, Stolpam, Botow, Waldow, Polnow, Rugen vvolam, Reue-
castrum, & duos in signes lacus eius vicinæ Gardersee ac Lebersee. Hodie sane Vandalorum se principes Brandenburgii Pomeranique principes scribunt. Ac de secundis sedibus,
finibus videlicet Sarmatiæ ac Germaniæ ad Vistulam, siue Weixlam amnem, tantum ex
fide historica. Quibus ex locis posterioribus transmigrantes, Burgundiones quidem Tibe-
rio primo imperante, Germaniæ mediterranea petiuerunt, in fidem à Tiberio accepti: vt
Florus scribit. Vnde ad Rhenum vsque, inclinante Imperio, peruenerunt (vbi videlicet
terminalium lapidum Burgundionum Marcellinus meminisse videtur) Vandali vero, in
Australium profecti, ad Danubium se contulere. cuius tramitem secuti, ortum contra Daci-
am inhabitauere. Vnde egressi, Theodosio primo imperante, ab eodem in Pannoniis re-
cepti sunt. Gepedes denique, abeuntibus Vandalis ex Dacia Imperium suum à fontibus
Vistulæ vsque ad fines Daciæ propagarunt, subiecti aliquandiu Hunnis, Athila re-
gnante in Illyrico: eo extincto, Ardarici regis virtute ac auspicio rursus in libertatem resti-
tuti, vniuersam Istri ripam vltiorem vsque ad Sarmatiæ montes, ac Hercinii nemoris
propagines, suo iuri vendicarunt. donec regnante Iustiniano Cæsare, à vicinis gentibus,
Auaribus videlicet ab ortu, & Longobardis ab occidente pressi, peneque deleti, vix exiguum
terræ tractum, Vistulæ amnis fontibus vicinum, retinere, quam & hodie Gepusiam
vocat, prouinciam à Germanici idiomatis populo possessam: quem Gepedarum poste-
ritatem esse haud ambigo. et si Hungari, quibus post Auares seruerunt, corrupte sua illos
lingua Chepusiam vocarint, quam Austriaci ad Danubium colentes hodie solita Germa-
norum syncope, decurtato vocabulo Cipsium dicunt, terram distinctam in aliquos comi-
tatus siue districtus, regi Hungariæ subiectos, Aruensem, Liptouiensem, Sariensemque.
Quibus iungo ego Tornesem, Cassouiam ciuitatem, & nostra tempestate à Germanis cul-
tam: & ciuitates montanas, in quibus metalla eruuntur, quarum potiora sunt Nouum &
antiquum solium, Chremnicium, Semnicium, Pribicia, vbi quondam Carnuntii cole-
bant, quorum meminit Plinius libro tertio, capite duodecimo, in finibus Germaniæ ac
Pannoniæ hybernorum, quos videtur Iordnandes Chranes appellasse, à quibus nimirum
Chremnicium, Gran fluuius & castrum, oppidumque, denominationes sortita sunt.

Porro vt ad institutum sermonem reuertar, In his omnibus modo enumeratis locis
veteris Gepusiar, nostra tempestate Teutonici colunt, linguam Silesiorum sonantes, quos
Gepedarum progeniem autumo: quibus tamen passim in vallibus Vandili & Slauini in-
serti ac mixti sunt, & quos vndique Hungari Auarum posteritas ambit, & imperium in eos
exercent ac retinent. vt verum esse videam, quod Iordnandes ac Procopius de Gepidibus
ab Auaribus subiectis referunt, vt postea docebimus. Sed redeo ad sermonem institutum.
Vandalos in Dacia ante Gepidas coluisse, testatur Iordnandes in historia Gothorum, cum
de Gebericho Cothorum rege tractat. Nam is, Hilderich patre natus (inquit) auo Oui-
da, proauo Cniuida, gloriam generis sui factis illustribus exæquauit, primitias regni sui
mox in Vandalica gente extendere cupiens, contra Wisumar eorum regem, ex Aldingo-
rum stirpe, quæ inter eos eminet, genusque indicat bellicosissimum, Deuxippo historico
referente, qui eos ab Oceano ad nostrum limitem vix in anni spacio peruenisse testatur, præ-
nimia terrarum immensitate. Quo tempore erant in eo loco manentes, vbi nunc Gepe-
dæ sedent, iuxta flumina Marisia, Muliare, Gilfil, & Chrisia, qui omnes suprascriptos exce-
dit. Erant namque illis tunc ab oriente Gothi, ab occidente Marcomani, à Septentrione
Hermunduli, à meridie Hister, qui & Danubius dicitur.

Hic ergo Vandalis commorantibus, bellum indictum est à Geberich rege Gothorum,
ad littus prædicti amnis Marisiæ, vbi tunc diu certatum est ex æquali. Sed mox ipse rex
Vandalorum Wisumar, magna cum parte gentis suæ prosternitur. Geberich vero, ductor
Gothorum eximius, superatis deprædatisque Vandalis, ad propria loca, vnde exierat, reme-
auit. Tunc per paucos Vandali, qui euassent, collecta imbellium suorum manu infortunatâ
patriam relinquentes, Pannoniam sibi à Constantino principe promissam petiere, ibique per
quadraginta annos plus minusve sedibus locatis, Imperatorum decreta vt incolæ famularunt.
Hæc Iordnandes. Ex quibus verbis colligimus, & Vandalos sub Cōstantino magno Daci-
am deseruisse, vbi isti amnes supersunt, Marisia, Chrisia, Muliare ac Gilfil: hodie à Transyl-
uania

uania incolis Saxonibus Merisch/ Keres/ Milenbach/ die Gela/ &c. vocantur. Successisse il-
lis in finibus Gothos victores, cum & hi in Thraciam sub Valente transmigrassent, Gepe-
das substitutos in habitatione: quam gentem Daciæ, hoc est Transyluaniam Transalpi-
namque Iustiniano primo imperante incoluisse, ac late vsque ad Marcomanos imperium te-
nuisse, non solum Iordnandes, Gothicus quippe scriptor, verum etiam Græcus autor Pro-
copius testatur. Iordnandes quidem & super adducto loco, & alibi, ita scribēs, cum de Da-
cia loquitur: Corillus rex Gothorum (inquit) in regnum conscendit, & per quadraginta
annos in Dacia suis gentibus imperauit. Daciæ dico antiquam, quam nunc Gepedarum
populi possidere noscuntur. Quæ patria in conspectu Mœsiæ sita trans Danubium, corona
mōtium cingitur, duos tantum habens accessus: vnum per Bonthos, alterum per Thabas.
Hanc Gothiam, quam Daciæ appellauere maiores, quæ nunc (vt dixi) Gepida dicitur, &c.
Et iterum, locutus de statu orbis terrarum, Romanæque Reipublicæ, post interitum Athilæ
Hunorum regis: Cessere itaque Hunni (ait) quibus cedere putabatur vniuersitas: adeo dif-
fidium perniciofa res est, vt diuisi corruerint, qui adunati viribus territabāt. Hæc causa Ar-
darici regis Gepedarum felix adfuit, diuersis nationibus, qui Hunnorum regimini inuiti
famulabantur: eorumque diu mœstissimos animos, ad hilaritatem libertatis votitiam ere-
xit. Venientesque multi per legatos suos, ad solum Romanorum, & à principe tum Marti-
ano gratissime suscepti, distributas sedes quas incolerent acceperunt. Nam Gepedæ Hunno-
rum sibi sedes viribus venditantes, totius Daciæ finibus veluti victores potiti, nihil aliud à
Romano imperio nisi pacem & annua solennia, vt strenuissimi viri, amica pactione postu-
lauere. Quod & libens tunc annuit Imperator, & vsque nunc consuetum donum est. Hæc
ille de Ardarico Gepedarum rege, totius Daciæ dominatore, mortuo Athila effecto, hoc
est, vltioris Hungariæ, vt huius ætatis vocabulo vtar, vbi quondam triplex Dacia, Alpe-
stris, Mediterranea, Ripensis, ac Iazygum Metanastarum agri excurrebant, vsque ad Marco-
manos. Cuius filiam Chrymhildem, Athilæ desponsatam, ipsumque adeo Hunnum in eius
nuptiis suffocatum fuisse, gentilicii Hungarorum annales referunt: & propter quam Athi-
la extincto, Gothos Gepedasque cum Hunnis Athilæque filiis cruentum bellum gessisse,
vulgares cum cantilenæ nostræ gentis, tum vero rhythmi isti demonstrant, in antiquo co-
dice Athilæ historiam continente, à me reperti:

30 Da sprach brüder Dankhward/ so hat vnz des tñr/
Vnd das der heuven Kefhen chom ennem nicht dafür/
Ich will reden mit den Kefhen/ als vnz twynge die not/
Vnser gesunde/ layder von im vnuerdient den dott/
Scholl ich sein chayner/ sprach der chüne man/
So pfleg ich der striggen nach den eeren mein/
Der Chrymhilden Kefhen chunt laider nicht gesehn/
Mich nymbt des nicht wunder/ sprach hagen
Daz nu hymnen Kawnen die Heuven degen/
Si vandes loch empar doran der stat/
40 Vnd die hoffemat gesait den Burgunden hat/
Ich han vernumen lang von Chrymhilden sagen/
Daz sy ir herzen laid wolt nicht verdragen/
Nu trüch mir die mynne/ vnd gelten Chünigsweyn/
Der iungvad der Heuven müß da aller erste sein/
Da schlug Ortlieben das chynt Hagen der helt güet/
Da im gegen der hand am swere sloss das plüt.
Vnd das der chünigin das haubt sprang in di schos/
Da hüß sich vnder daigen ain mord grym vnd has.
50 Darnach schlug er den Mainzogen ain swynden slag/
Das im das haubt nider vor dem tisch lag.
Es waz ain iamerlicher lon/ den er dem Mainzogen gab/
Er sach vor Eßeln tische ainem spilman/ &c.

Et quæ sequuntur de illo cruento prælio filiorum Athilæ cum Gepedarum ac Gotho-
rum principibus, propter Chrymhildem Ardarici Gepedarum regis filiam, Athilæ spon-
sam, excitato in ipsis nuptiis: in quibus & suffocatus ex ira interiit Athila. Porro meminit
Gepedarum in finibus Daciæ, atque eorum habitationem à Singiduno ripensis Daciæ
ciuitate, vbi est modo Segedinum, vsque ad Sirmium Pannoniæ Sauriæ urbem, extendit
Procopius, de rebus gestis Iustiniani Cæsaris aduersus Gothos Italiam tenentes, scribens

libro Vandalicæ historiæ tertio: Deinde Gepedes (inquit) loca circa Singidunum & Sirmium tenuerunt: intra vero & extra Istrum, meo etiam tempore nunc habitant. Et rursus libro tertio Gothicæ historiæ: Franci interea pleraque sibi, & nullo iure in Venetos occupant loca, cum nec Romani tueri ea iam possent: nec Gothi tantum virium esset, ut his utrisque bellum inferrent. Gepedes insuper Sirmium urbem, & Dalmatiæ alias ciuitates, maiorem in partem præoccupantes tenebant, quas Imperator proxime à Gothiis receperat: & Romanos, quosibi deprehendunt, captiuos abducunt, progrediendoque semper Romanum populantur imperium. eaque de causa nulla his de cætero Iustinianus stipendia persoluebat, quæ antehac à Romanis accipere consueuerant. Et iterum paulo post: Gothi quondam Dacorum terras vestigales habebant, Gepedes omnes circa Istrum, vtrin-
que fluium sic habitabant, ut veriti Gothorum tunc vires, suos excedere terminos ne attendere quidem potuerint. Nunc vero Romanorum confœderati, quorum & se studiosissimos dicunt, sub amicitia societasque nomine in singulos annos, ut à præteritis quondam imperatoribus, ita & abste nunc multa & egregia referunt dona. Idem in eadem oratione legatorum Longobardi regis coram Iustiniano, ut eum aduersus Gepedas concitarent: Nam, vbi Gepedes ex vniuersa Dalmatia (ait) eiectos Gothos videre: Romanos vero cum hostibus pacem & vbiq; terrarum habere, vestras inuadere terras ausi sunt, omnium scelestissimi. Quis enim verbis rei explicare absurditatem nunc queat? Nam Romanum aspernati Imperium sunt. Nonne fœderum fœderatorumque leges hi soluere? nonne in eos inquam contumeliosi fuere, in quos minus oportuit? Nonne denique Regiæ maiestati vim intulisse videntur, cuius vel seruitus perlibenter & merito subeunda his esset? Si quod forte belligerandi nobis in hos studium foret, Gepedes Imperator Sirmium habent, Romanos in seruitutem abducunt, & vniuersam Dalmatiam sui iuris fecisse iactant. Hæc Procopius. qui rursus alio loco Charasini cuiusdam meminit, Gepedarum reguli, eorum qui Sirmiensem agrum possidebant. Et clarius postea, non solum Gepedarum sedes tanquam digito demonstrans, eos proxime Longobardis ad Istrum collocare videtur, quos constat Iustiniano imperante (cuius historiam videlicet Procopius perscripsit) in Pannonia superiori vtramque Danubii ripam coluisse: ut consentaneum sit, Gepedas tum supra Posonium Hungariæ habitasse: verum etiam à Longobardis, Auaribus atque Romanis vno tempore petitos bello refert, victosque, atque ad internecionem pene deletos, Auari-
bus quod supererat gentis in prædam cessisse. ut appareat, quamobrem posterioribus seculis, & nostro adeo æuo, maiorem Gepusiæ siue Gepidiæ partem in Dacia ripensi & Iazygibus, maiorem Hungari Auarum posteritas partem occupent, imperiumque in Gepedarum reliquias obtineant. Imo mixti illis, subinde in vallibus cohabitent, vbi modo Hungariæ regi subiecti cernuntur, comitatus Posonienis, Nitriensis, Tranchiniensis, Aruen-
sis, Liptouienis, Chepusiensis, Turocensis, Sarien-
sis, Tornensis, Abivvariensis, Soliensis, & Barsensis. Germanicum tamen sonant omnes qui in oppidis colunt, à finibus Austriæ & Pannoniæ superioris ordiendo, Bresburgo (quod Hungari Pozonium vocant) Sancto Georgio, Pefinga, Bibersburgo, Tierna, Schadmanndorfo, Wardpergo, Schynta, Gogocz (à Germanis incolis Freystat appellato) Trantschinio, Rosembergo, Neuheisl, Cepusio (quod veteris nominis vel vmbra quamdam retinet) Leutzio, Donnermarkh, Casmarkh, Epories, Bartfa, Czeben, Simulinza, Gilnycza, Cascouia. Et infra descendendo ad ripam Danubii per metalliferas valles atque anfractus montium, vtrumq; Solium, Chemnitzium, Schemnitzium, Kreytza, Burglos, Kunigsperga, Vybania ab Hungaris nominata, Barsemburgo, Fraumarkh, Erzberg (quod Athilæ regis nomen retinuit) Payrsdorfo, Kerpeno, Pilfeno, Bierzenchi ab Hungaris dicto, & propè Budam ad ripam Danubii Freystat oppido, atque Blindenburgo arce in edito monte, quæ Hungari vicini nominant Maros & Vizegradum. Quæ cuncta loca Teutonici idiomatis incolæ continent, dialectis in loquendo, quales hodie Silesii habent, videntes: hodie tamen Hungaris passim, Thurcisque confusos. Quos à veteribus Gepidibus, de quibus loquimur, defluxisse, non est quod ambigam. Sed placet locum Procopii, de quo præfati sumus, recensere, qui habet libro tertio Gothicæ historiæ in hæc verba: Sed longo post tempore Gepedes ipsi, Longobardique, ut proxime habitantes, hostes inuicem facti, & armis decernere controuersias cupidi, ad pugnam tempus constituunt. Sed Longobardi haudquaquam Gepidibus pares, se fore solos rati (nam numero erant hostibus longe inferiores) cum Romanis sibi inuendum esse fœdus constituunt. vnde ad Imperatores, oratores demittunt. Ipsum haud secus & Gepedes faciunt. Chorifanus tunc temporis Gepidibus præerat, Longobardis Albuynus. Et cum vtriusque gentis oratorum coram Iustiniano Cæsare orationes recensisset Procopius, subdit tandem: His auditis Iustinianus consilio habito, Gepedas quidem

re in-

re infecta dimisit: cum Longobardis vero belli societate inita, iureiurandoque confirmata, equitum vltra decem millia ad eos mox mittit. Romanis ducibus cōmonestis, Gepedarum ut gente celerrime debellata, maximo in Italiam studio cum equitatu omni contenderent. Iustinianus deinde, Longobardis ex fœdere id postulantibus, exercitum aduersus Gepedes mittit. Ex eo tamen, præter Amalafidum præfectum, eiusque milites, ad Longobardos nemo peruenit. Nam cæteri Imperatoris iussu, circa Vlpianam in Illyriis urbem, stationem habebant, ob seditionem ea de causa inter incolas ortam, qua Christiani solent de fide solertius disceptando altercari. Longobardis itaque cum Amalafredo Romanorum, duce vna in Gepedas proficiscentibus, ut bellum mox initeris, & illis in occursum euntibus, prælio strenue gesto, Gepedes superantur. Quorum pars maxima fertur in ea pugna occubuisse. Hæc Procopius, de Gepedarum clade. quod Latine similiter Paulus Diaconus libro Longobardicarum rerum primo, cap. 27, in hanc sententiam perscripsit: Mortuus itaque est Odvyn (inquit) ac deinde regnum iam decimus Albuyn ad regendam patriam cunctorum votis accessit. Clotharius rex Francorum Clotsuindam ei suam filiam in matrimonium sociavit: de qua vnam tantum filiam Alsvyndam nomine genuit. Qui vindicare veteres Gepedanorum iniurias cupiens, irrupto cum Gepedis fœdere, bellum potius quam pacem elegit. Albuyn vero cum Auaribus, qui primum Hunni, postea de regis proprii nomine Auares appellati sunt, fœdus perpetuum inuit. Dehinc ad præparatum cum Gepedis bellum profectus est. Qui cum aduersus eum ediuerso properarent, Auares, ut cum Albuyn statuerant, eorum patriam inuaserunt: tristis ad Chunimundum nuncius veniens, inuasisse Auares eius terminos edicit. Qui prostratus animo, & vtrisque in angustiis positus, fortiter tamen suos primum cum Longobardis confingere iubet: quos si superare valerent, demum Hunnorum exercitum è patria pellerent. Committitur ergo prælium, pugnatum est totis viribus. Longobardi victores effecti sunt, tanta in Gepedas ira defœuientes, ut eos ad internecionem vsque delerent, atque ex eorum copiosa multitudine vix nuncius superesset. In eo prælio Albuyn Chunimundum occidit, caputque eius sublatum, ad bibendum ex eo poculum fecit: quod genus poculi apud eos Scala dicitur, lingua vero Latina patera vocitatur. Cuius filiam nomine Rosmundam, cum magna simul multitudine diuersi sexus & ætatis, duxit captiuam. Quam, quia Clotsuinda obierat, in suam, ut post patuit, perniciem duxit vxorem. Tunc Longobardi tantam adepti sunt prædam, ut iam ad amplissimas peruenirent diuitias. Gepedanorum vero ita genus est diminutum, ut ex illo iam tempore, vltra non habuerint regem: sed vniuersi qui superesse bello poterant, aut Longobardis subdit, aut vsque hodie Hunnis eorum patriam possidentibus duro imperio subiecti sunt. Hactenus Diaconus: quæ liquido ostendunt nobilissimæ gentis interitum, ut de aliis sedibus Gepidarum nobis deinceps opus haud sit inquirere. Quippe qui cladi superfuerant, supra Iazyges in montium anfractibus occultati, Auarum ac Hunnorum seruitio subiiciuntur: & hodie adhuc Hungaris, posteritati Auarum atque Hunnorum, subesse his, de quibus loquuti supra sumus locis ac finibus, dignoscuntur. Itaque dimissa penitus Gepedarum natione, ad Vandalos me recipio, quos ante docuimus, Constantino Magno imperante, in Pannoniis Istro traiecto sedes quæsiuisse. Id quod hisce verbis Iordnandes Gotthicarum rerum autor perscripsit: Sed mox ipse rex Vandalorum Wisumar, magna cum parte gentis suæ prosternitur: Geberich vero, ductor Gededarum eximius, superatis deprædatisque Vandalis, ad propria loca, vnde exierat, remeavit. Tunc perpauci Vandali, qui euassissent, collecta imbellium suorum manu, infortunatam patriam relinquentes, Pannoniam sibi à Constantino principe promissam petiere: ibique per quadraginta annos plus minusque sedibus locatis, Imperatorum decretis ut incolæ famularunt. Vnde etiam post longum à Stilicone magistro militum, & exconsule ac patricio inuitati, Gallias occupauere. Vbi finitimos deprædantes, non adeo fixas sedes habuere. Ad huiusmodi Vandalorum, utpote Gothicæ nationis, migrationem in Pannonias, alludit etiam Eutropius libro vndecimo rerum Romanarum. Nam etiam Gothos & Vandalos, fortissimas gentes & copiosissimas, post bellum ciuile (loquitur de Constantino magno) in illo barbaricissimo solo, hoc est, in Sarmatarum regione, varie profligauit: pace his ad postremum data, ingentem apud barbaras gentes memoriæ gratiam reliquit. His adde, quæ scribit Ioan. Damascenus autor Supplementi Eutropiani, de Stilicone magistro militum Honorii Cæsaris loquutus: Interea Stilico patricius, Vandalorum perfidæ & dolosæ gentis genere natus, Eucherium (ut dictum est) filium iam à puero Christianorum persecutionem meditantem, ut in Imperium substitueret, ante biennium Romanæ irruptionis gentes copiis viribusque intolerabiles, hoc est, Alanorum, Sueuorum, Vandalorum, Burgundionum, multasque cum his alias gentes, vltro in arma susci-

tauit: & mox Rhenū fluuium transeunt, Francoſq; fugare Gallia volunt: directoq; impetu Pyrenæū vsq; perueniūt, vt sub hac neceſſitate à genero in filiū extorquere poſſet imperiū. Et ſic liquet quintæ Vandalorū ſedes, in Galliis. In qua prouincia cum nō ita diu manerēt, pulſi à Gothiſ, habitatiū in Hispanias venerūt, vbi ante patrum memoriā iuſtus terrę tractus Vandaluſiæ nomē habebat, & hodie Hispaniſ non incognitū nomen. qua de re Damascenus auſor Supplementi Eutropiani, libro decimo quarto ſic ſcriptum reliquit: Porro Vandalī Alanis ſibi ſociatiſ, & Germaniſ qui nunc Franci dicuntur aſcitiſ, tranſeuntē Rhenū fluuium Modogiſclo duce, habitauerunt in Hispania, quę eſt prima Europę prouinciarum ab occidentali oceano. Porro ad huiuſmodi ſextam Vandalorum in Hispaniſ habitatiōnem alludit Sidoniuſ Apollinariſ in Panegyrico ad Anthemium Auguſtum:

*Axe meo natum, conſeſtim fregit in illo
Imperii fortuna rotas: hinc Vandaluſ hoſtiſ
Urget, & in noſtrum numeroſa claſſe quotanniſ
Militat excidium, conuerſoque ordine fati.
Torrida Tuſiſeos inſert mihi Byrſa furoreſ.*

Et iterum in Panegyrico focero ſuo Romę dicto:

*Interea incautum furtiuſ Vandaluſ armiſ
Te cupit, inſido tibi quam Burgundio ductu
Extorquet, trepidat maſtandi principis iras.
Heu facinuſ, in bella iterum, quartoſque laboreſ
Perſida Eliſſeæ crudeſcunt claſſica Byrſe,
Nutriciſ quod ſata malum conſcenderat arceſ,
Euandri Maſſila phalanx, monteſque Quirini.*

Et rurſus ad Anthemium Auguſtum clariuſ:

*Præterea inuictuſ Ricimer, quem publica ſata
Reſpiciunt, proprio ſoluſ vix Marte repellit
Piratam per rura vagum: qui prælia vitans,
Victorem fugitiuſ agit. quiſ ſufferat hoſtem,
Qui pacem pugnamque negat? nam ſædera nulla
Cum Ricimere iacit: quem cur minus oderit, audi.
Incertum crepat ille patrem, cum ſerua ſit illi
Certa parens: vt nunc regiſ ſit filiſ, effert
Matriſ adulterium. tum liuet, quod Ricimerem
In regnum duo regna vocant. nam patre Suenuſ,
A genitrice Gethes. ſimul & reminiſcitur illud,
Quod Tarſiſaciſ auuſ huiuſ Vallia terris
Vandalicāſ turmaſ & iuncti Matriſ Alanuſ
Strauit, & occiduam texere cadauera Calpen.
Quid veteres narrare fugat, quid damna priorum,
Argant honiſiſ recolit diſpendia campi.
Inde furit, qui ſe docuit ſatiſ eſſe nepotem
Illiuſ eſſe viri, quo viſo Vandale ſemper
Terga dabat, &c.*

Et alibi, piraticam Vandalorum in mari depingens, canit:

*— Campanam ſtantibuſ auſtriſ
Ingrediens terram, ſecurum milite Mauro
Agricolam adgreditur: pinguiſ per tranſtra ſedebat
Vandaluſ opperiens prædam, quam iuſſerat illuc
Captiuo cupiente trahi. — Et ſubdit:
Vt primum verſiſ dat tergum Vandaluſ armiſ,
Succedit cades, pugna diſcrimine nullo
Sternuntur paſſim campis, & fortia quæque
Ferit iners: trepidante fuga mare pallidus intrat,
Et naueſ pertranſit eques, turpique natatu
De pelago ad cymbam redit, &c. —*

Ex quibuſ Sidonii lociſ liquet, iam tum cum Hispanias ingreſſi fuiſſent, Vandaluſ Aſphricę inhaſſe, piraticamque in mari Atlantico mediterraneoque exercuiſſe. Quando autem & cuiuſ auſpicio Vandalī in Aſphricam primum tranſfretarint, ſeptimamque inibi habitatiōnem fixerint, nemo meliſ ſcribit quam Damascenuſ, auſor ſupplementi Eutropiani,

ant, apud quem libro decimo quarto rerum Romanarum hæc verba leguntur, quæ non pigebit ſubiicere: Interea Valentinianuſ, non ſolum Britanniam & Galliam & Hispaniam ſaluare nequiuit (loquitur de tertio eiſ nominis Valentiniano) ſed & occidentalem Libyam, quæ videlicet regio vocatur Aphrorum, amiſit hoc modo. Duo prætores erant, quos diximus, Aetiſ & Bonifaciſ: quos Theodoſiuſ, poſtulante Valentiniano, Romã direxerat. Quumq; Bonifaciſ principatū occidentaliſ Libyę percepiſſet, & apud Aphricã potentia gloriaq; augetetur, inuidia inflammatus Aetiſ, accuſationem facit aduerſuſ Bonifaciū, tanquam rebellionem meditãtem, & obtinere Libyam fatagentem. Et hæc quidem Placidia fatebatur, quæ fuit mater Valentiniani. Cæterum Bonifacio ſcribit, ſi accerſituſ fueriſ, accedere noli. Incuſatuſ enim eſ, & te doſe vocant Imperatores. Hæc ſuſcipiens Bonifaciſ, & veluti proprio ſeruo Aetio credens, accerſituſ accedere diſtulit. Tum imperatores Aetiuſ quafi deuotum recipiunt, & aduerſuſ Bonifaciū Mauortiuſ & Gabio mittuntur. Qui tum Bonifaciū obſidere parat, ab eo interempti ſunt. Rurſus contra Bonifaciū Suuldūſ comes dirigitur. Bonifaciſ igitur ſentiens ſe non poſſe tuto Aphricam tenere, cernenſq; ſibi periculum inſtare, in pernitiã totiuſ Reipublicę efferueſcens, trãſfretanſ à Libya in Hispaniam, ad Vandaluſ Alanuſque venit. Quumque Modogiſclum inueniſſet mortuū, & filioſ eiſ Gunthariū & Genſericū imperiuſ moderanteſ, hortatuſ eſt, vt Heſperiam Libyamque in treſ parteſ diuiderent. Qui polliciti ſunt vnicuique parti ſe vna cum ipſo principaturoſ: in communi tamen, in quemlibet hoſtem ituroſ. In talibuſ ergo profeſſionibuſ Vandalī, Alanique fretum tranſmeanteſ, Libyam habitauerunt: & cunctam pene Aphricam ferro, flamma, rapiniſ crudeliſſime deuſtanteſ, inſuper catholicam fidem Arriana impietate ſubuertunt. Sub hoc turbine beatiſſimuſ Auguſtinuſ, de quo præmiſſum eſt, Hipponenſiſ epiſcopuſ, ne ciuitatiſ ſuę ruinam cerneret, tertio eiſdẽ obſidioniſ meſe, ſeptuaginta & ſex vitæ anniſ expletis, in quibuſ quadraginta in clericalitu ſeu epiſcopatu tranſegerat, ad Chriſtum perrexit. Eodem tempore quidam ſenatuſ Romanuſ, amici Bonifaciſ, falſam accuſationem Aetii intimauerunt Placidia: oſtẽdenteſ quoque & Aetii ad Bonifaciū pridem directam epiſtolam, quam ad eoſ idem miſerat Bonifaciſ. At ſtupefacta Placidia, Aetiuſ quidem in nullo læſit, Bonifacio vero cum iuramentis verbum miſit exhortatoriū. Porro Gunthario mortuo, Genſericuſ Alanorum, Vandalorumque factuſ eſt Imperator. Bonifaciſ vero verbo ſuſcepto, contra Vandaluſ armatur exercitu magno, ſibi veniente tam à Roma quam à Conſtantinopoli, cuiuſ Aſpar erat magiſter. Inito autem contra Genſericū prælio, ſuperatuſ eſt Romanorum exercituſ. Sicq; Bonifaciſ cum Aſpare Romam veniẽſ, ſuſpicionem diſſoluit rei veritate monſtrata, & accepta ab Imperatore magiſtri militum dignitate. Qui cum reſiſtenteſ ſibi Aetiuſ prælio ſuperafſet, pauciſ diebuſ interiectiſ morbo extinctuſ eſt. Porro Aphrica taliter à Vandaluſ ſubacta eſt. Tunc & Marcianuſ, qui poſtmodum imperauit, cum milieſ effer, & Aſpari deſeruiret, viuſ à Genſerico deprehenditur. Et ſubdit: Poſt eam igitur, quæ præmiſſa eſt, Aphricę cladem, data per Tigretiuſ ad habitandum Vandaluſ Aphricę portione, pax cum eiſdem neceſſaria magiſ quam vtiliſ facta eſt. Et ſubiiciẽſ poſtea perſequutiōnem catholicorum in Aphrica, à Vandalorum regibuſ Arrianiſ factam: Hac tempeſtate (inquit) Genſericuſ apud Aphricam intra habitatiōniſ ſuę limiteſ, cupiẽſ catholicam fidem Arriana impietate ſubvertere, quofdam noſtrorum epiſcoporum eatenuſ perſequutuſ eſt, vt eoſ priuatoſ iure Eccleſiarum, etiam ciuitatibuſ pelleret, cum ipſorum conſtantia minimiſ ſuperbiſſimiſ regiſ terroribuſ cederet. Porro huiuſmodi VANDALORVM in Aphricam ex Hispaniſ tranſfretatiōniſ, & quemadmodum catholicos inibi gens Arriana perſidia infecta, perſequuta fuerit, meminit Victor Vitentiſ epiſcopuſ, in eiſ perſequutiōniſ deſcriptione: Sexageſimuſ nunc, vt clarum eſt, agit annuſ, ex quo populuſ ille crudeliſ ac ſæuſ Vandalicę gentiſ, Aphricę miſerabiliſ attigit fineſ, tranſuadentiſ faciliſ tranſituſ per anguſtiāſ mariſ, qua inter Hispaniam Aphricamq; æquor hoc magnum ac ſpacioſum biſſeniſ millibuſ anguſto ſe limite coarctauit. Tranſiẽſ igitur quantitaſ vniuerſa calliditate Genſerici duciſ, vt famã terribilem ſuę faceret gentiſ, illico ſtatuit omnẽ multitudinem numerari vſque ad illum diem, quam huic luci vteruſ profuderat ventriſ. qui reperti ſunt ſeneſ, iueneſ, paruuli, ſerui, vel domini, octoginta millia numerati. Quæ opinio diuulgata, vſque in hodiernum à neſcientibuſ armatorum tantuſ numeruſ æſtimatur, cum ſit nunc exiguſ & infirmuſ. Inuenienteſ igitur pacatam quietamque prouinciã, ſpecioſitateſ totiuſ terrę florentiſ quaque verſum impietatiſ agminiſ impendebant, deuſtando depopulabantur, incendiis atque homicidiis totam exterminanteſ.

Sed nec arbuſtiſ fructiferiſ omnino parcebant, ne forte quos antra montium, aut prærupta terrarum, vel ſecluſa quęque occultauerant, poſt eorum tranſituſ illiſ pabuliſ

nutrarentur. Et sic eadem, atq; iterum tali crudelitate furentib. ab eorum contagione nullus remansit locus immunis: præsertim in Ecclesiis, basilicisq; & cœmeteriis, & monasteriis sceleratius sæuebant. & cum maioribus incendiis domus orationis magis quam vrbes, cū- & atq; oppida concremarent, vbi forte venerabilis aulæ claufas repererunt portas, certatim ictibus dextralium aditum referabant: vt recte tunc diceretur, Quasi in sylua lignorum, securibus conscidere ianuas in idipsum, & in securi & ascia deiecerunt ea: incenderunt igne sanctuarium tuum, & in terra polluerunt tabernaculum nominis tui. Quanti tunc ab eis præclari pontifices & nobiles sacerdotes, diuersis pœnarum generibus extincti sunt, vt traderent, si quid argenti vel auri proprium vel ecclesiasticum haberent? Et dum hæc quæ erant, vrgentibus pœnis proderentur, iterum crudelibus tormentis oblatores vrgebant, 10 autumantes quandam partem, non totum esse oblatum: & quanto plus dabant, tanto amplius quempiam habere credebant. Aliis palorum vectibus ora referantes, foetidum cœnū ob confessionem pecuniæ faucibus ingerebant. Nonnullos in frontibus & tibiis, neruis remugientibus torquendo cruciabant. Plerisque aquam marinam, aliis acetum, amurcam, liquamenq; & alia multa atque crudelia, tanquam vtribus imbutis ori impositis, sine misericordia porrigebant. Non inferior sexus, non consideratio nobilitatis, non reuerentia sacerdotalis crudeles animos mitigabat. Quinimmo ibi exaggerabatur ira furoris, vbi honorem conspexerant. Et cum pluribus Vandalicæ gentis tyrannidem ac crudelia gesta in populum Romanum, qui tunc Aphricam tenebat, recensuisset, basilicarum destructionem, Papiniani episcopi ac Mansueti in his turbis martyrii coronas ostendisset, subdit postea idē 20 Victor: Quid multa? Post has trucis impietates insanix, ipsam urbem maximam Carthaginem Gensericus tenuit, & intrauit, & antiquam illam ingenuam ac nobilem libertatem in seruitutem redegit. Nam & Senatorum vrbes non paruam multitudinem captiuauit. deinde proponit decretum, vt vnusquisque auri, argenti, gemmarum, vestimentorumq; preciosiorum quodcunque haberet, offerret: & ita in breui auitas atque paternas opes tali industria abstulit rapax.

Disponens quoq; singulas quasque prouincias, sibi Bizazenam, Abaritanam atq; Getuliam, & partem Numidiæ reseruauit: exercitui vero Zeugitanam, vel proconsularem, funiculo hæreditatis diuisit: Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet iam exterminatas, prouincias defendente. Post cuius mortem, totius Aphricæ ambitum obtinuit, nec nō 30 & insulas maximas Sardiniam, Siciliam, Corsicam, Ebusum, Maioricam, Minoricam, vel alias multas superbia sibi consueta defendit. Quarum vnā quidem, id est, Siciliam, Odoacro Italix regi, postmodum tributario iure concessit. Ex qua ei Odoacer singulis quibusque temporibus, vt domino, tributa dependit: aliquam sibi tamen reseruantibus partem. Præterea præcipere nequaquam cunctatus est Vandilis, vt episcopos atq; laicos nobiles de suis Ecclesiis ac sedibus nudos penitus aufugarent. Quod si optione proposita exire tardarent, serui perpetui remanerent. Quod etiam in plurimis factum est. Multos enim episcopos & laicos, claros atque honoratos viros, seruos esse nouimus Vandalorum. Hæc prolixius ex Victore adduximus in hoc, vt appareat, non solum Aphricam à Vandalis subactam esse, Valentiniano tertio imperante: verum etiam vt, quamobrem ex tanta Vandalicæ gen- 40 tis multitudine nulla omnino posteritas manserit, pio ac catholicæ religionis lectori ostendatur. Cuius rei causa, vt ex animo dicam, alia præterea nulla fuit, quam hæresis, quæ multa regna maxima subuertit. Superfunt adhuc Burgundionum, Francorum, Sueuorū, Gotorumq; in Hispaniis reliquæ. Sed hæ nationes partim ab hæresibus sinceræ manserunt: partim maculatæ quidem, tamen mature ad matrem Ecclesiam redierunt. Sed hæc alias. Nunc Vandalorum in Aphrica excidium, quando, & quib. autoribus factum sit, ex lectione historiarum ostendam. Qua de re nemo melius scripsit quam Ioannes Damascenus, in supplementis Eutropianis libro decimo sexto, in hæc verba: Septimo deinde imperii Iustini- niani anno facta sunt Vandalica bella.

Episcopus autem quidam orientalis partis, terruit Iustinianum imperatorem, ex Deo 50 sibi visionem factam, iubentem sibi ad Imperatorem accedere, & postulare Christianos qui erant in Libya, liberare à tyrannis. Quibus Imperator auditis, retinere mentem ultra non potuit, sed tam exercitum quam naues circumdedit armis, & victualia præparauit: Bellisariumque in procinctu esse præcepit, in Libyam prætorem mittendum, quem & prætorem Imperator principaliter in omnibus statuit. Erat autem cum eo & Procopius, harum rerum conscriptor. Traiicientes autem à regia vrbe, abierunt in Abydum. Bellisarius autem curabat, quatenus vniuersus stolus simul nauigaret, & in proelium idem ipsum diuerteret. Quumque ad Siciliam peruenisset, misit Procopium conscriptorem Syracusam, si forte inueniret quosdam, qui se in Libyam ducerent.

Ipse

Ipse vero stolo accepto, ad Caucanam properauit villam, ducentis à Syracusa stadiis diffe- rentem. Procopius vero Syracusas ingressus, escas emit, consecutus inopinatè virum qui sibi fuerat à puero amicus, quiq; habebat experimentum Libyæ locorum, & maris itineris. tres tantum dies transierant, ex quo Carthagine venerat: & adseuerabat omnem securitatē illos habere, & non metuere quenquam eorum quod aduersus se mouerent exercitus, ita vt quatuor mansionibus malis Gilimer moraretur. Hunc ergo adsumptum Procopius, ad Caucanam perueniens, Bellisario præsentauit. & exiit in quoddam prædium, aggeremque ac vallum profundum facientes castrametati sunt. Vbi & cum locus inaquosus esset, vallo effosso terra protulit aquam, ad omnem vtilitatem animantibus & exercitibus. Sequenti 70 vero die populus ad prædam prorupit. Prætor autem his accersitis, hæc ad eos loquutus est. Violentiam quidem inferre, alienisque pasci, iniusticia est, omni tempore, maximeque nobis in periculis constitutis. Ego enim in hoc visus, vos in hanc terram transuexi, vt iusticia & opere bono Deum placemus, atque Aphros ad nosmetipsos attrahere procuremus. Hæc autem vestra intemperantia ad contrariū nobis proueniet, & ager, vt Aphri Vandalis auxili- entur. Sed acquiescentes verbo meo, ementes escas adportate: & neque iniusti esse videamini, neque amicitiam Aphrorum in inimicitiam conuertatis. Sed Deum potius stu- dere placare, cessate insilire in aliena, & lucrum excutere periculis plenum. Mittens autem Bellisarius electum exercitum, urbem sine labore comprehendit. Nocte enim ad eam ac- cedentes, & vna cum introeuntibus plaustris rusticorum ingredientes, hanc obtinuerunt. 20 & cum dies factus fuisset, tam sacerdotem, quam huius ciuitatis primos captantes, ad præ- torem destinarunt. Bellisarius itaque Carthagine capta, commanebat, milites ducens, &c. Et post orationis illius enumerationem, subdit: Prius enim Gensericus Bonifacium inse- cutus est, nunc vero Bellisarius Gilimerem: præterea tot pecunias multitudo reperit, quot in nullo loco vnquam esse contigerat. Deniq; Romanorum principatum depopulantes, pecunias multas in Libyam transtulerunt. Et cum ipsa ciuitas & regio optima & fecunda esset, pecuniarum redditus eis effecti sunt multi. Nonaginta quippe & quinq; annis Van- dili Libyam tenuerunt. At cum multas diuitias collegissent, in illa die in manus Romano- rum omnes diuitiæ redierant. In tribus enim mensibus cum pugnasset Bellisarius, id est, à 30 calendis Septembribus vsq; ad calendas Decembres, totam Libyam subdidit. Misit autem Ioannem Armenium cum ducentis electis, persequi Gilimerem, donec eum viuum aut mortuum comprehenderent. Et cum postea Gilimeri regis Vandalorum fugam in Mau- rufios recensuisset, subdit: Taliter Gilimerus aufugiens, illa die ad Maurufios properauit. Quem Bellisarius persecutus, in paruo monte, in nouissimis Numidiæ conclusit, hunc ob- sidens per hyemem, deficientibus ei omnibus necessariis. Panis enim apud Maurufios nō fit, neq; vinū, neque oleū, sed far & hordeum immaturū, vt irrationabilia animalia, come- dunt. Hos incidens Gilimerus, scribit ad Pharan, quem Bellisarius ad custodiendum eum dereliquerat, vt mitteret sibi citharam, & panem vnum, & spongiam. Pharas autem hæsi- tabat, quidnam esset hoc? donec qui detulerat epistolam, dixit: Quia panem desiderat vi- dere Gilimer, non videns panem ex quo ascendit in montē: spongiam autem, propter ocu- 40 los non lotos, ac per hoc læsos, quatenus hos sinceris spongia reddat. Porro citharam, vt calamitatem lamentetur & defleat. His auditis, Pharas condolens, & fortunam humanam deplorans, secundum eius scripta faciebat: & multa ei misit, quæcunque Gilimer egebat. Præterea cum hyems transisset, metuens Gilimer obsidionem Romanorum, & cognato- rum misertus, & filiorum, qui vermes in obsidione & mira comederant, dissolutus est mē- te. & scripsit ad Pharan, quod fidei verbo recepto, ipse, & qui secum essent, ad Bellisarium properarent. Quo, hoc certum iureiurando reddente, adsumptis omnibus Carthaginem venit.

Bellisarius autem hunc grauiter accepit. At vero Gilimer ridendo ad Bellisarium in- troiuit. Quem alii quidem superfluitate passionis excessisse quæ sunt naturæ, delirumque 50 suspicabantur effectum. Amici vero huius, & sagacem hominem hunc esse cogitabant: & cum fuerit rex & regii generis, & virtutem pecuniasque magnas habuerit, quomodo in fu- gam versus est, & multa mala pertulit, & nunc vt captiuus ductus est, nihilq; præter multū risum, dignaq; hominum arbitratu circa eum esse perhibebantur. Bellisarius autem eum cum principibus omnibus Vandalorum, non in dehonoratione custodiebat, vt ad Impera- torem Iustinianum Byzantium duceret.

CYRILLO vero statim BELISARIUS, cum capite Zatyronis, fratris Gilimeris, in Sardum insulam misso, hanc primum Romanis subegit. In Cæsaream vero quæ est in Mauritania, IOANNEM alium destinauit: quæ triginta dierum itinere à Carthagine di- stans, penes Gadira & solis occasum iacet: aliumque Ioannem, ex protectoribus vnum,

in fretum quod est in Gadiris, & in castellum quod Septum vocant, direxit. Porro in insulas quæ iuxta Oceanum sunt, Maioricam scilicet & Minoricam, Apollinarium virum bonum destinavit. Misit autem & in Siciliam quosdam Aphrorum, & castrum Vandalorum comprehendere iussit. Gothi quoque qui hoc custodiebant, matri Athalarici hæc nota fecerunt. Quæ scripsit ad Belisarium, ne idem castrum tyrannice obsideret, quousque Imperator Iustinianus sciret, & quod sibi visum esset efficeret. In his ergo Vandalicum bellum finem accepit. Hæc Damascenus, de Vandalicæ gentis inclinatione in Aphrica, qua de re Procopius Græce scriptos tres libros posteritati commendavit. De cuius populi migrationibus & nos finem facientes, ad Burgundiones nostram convertemus orationem: quem populum ex Scythia ad Vistulam, indeque in Germaniæ interiora transisse, supra præfati sumus. Quas migrationes excipit nunc tertia habitatio eius gentis ad ripam Rheni, eo tractu ubi Capellatium celebrat Ammianus, & ubi nostra ætate est Palatinus inferior, & Badensis marchionatus. Cuius quidem meminit præter cæteros Am. Marcellinus libr. historiarum Augustæ decimo octavo in hæc verba: Postquam sepimenta fragilium penatium inflammata, & obruncatam hominum multitudinem, visosque cadentes multos, aliosque supplicantes, cum ventum fuisset ad regionem cui Capellatii vel Palas nomen est, ubi terminales lapides Alemanorum & Burgundionum confinia distinguebant, castra sunt posita. Et iterum libro vigesimo octavo: Valentinianus versando sententias multiformes, anxia sollicitudine stringebatur, reputans multa, & circumspiciens, quibus commentis Alemanorum & Marciani regis frangeret fastus, sine fine vel modo rem Romanam inquietis motibus confundentes. Immanis enim natio abinde ab incunabulis primis varietate casuum imminuta, ita sæpius adolescit, ut fuisse longis seculis æstimetur intacta. Seditque consilia alia post alia Imperatori probanti, Burgundios in eorum excitari perniciem, bellicosos, & turbæ immensæ viribus affluentes, ideoque metuendos finitimis uniuersis. scribebatque frequenter ad eorum reges per taciturnos quosdam, & fidos, ut eisdem tempore præstituto superuenirent: pollicitus ipse quoque, transito cum agminibus Romanis Rheno, occurrere pauidis, pondus armorum vitantibus insperatum. Gratanter ratione gemina principis acceptæ sunt literæ: prima, quod iam inde à temporibus prisca sobolem se esse Romanam Burgundi sciunt: deinde, quod salinarum finiumque causa Alemanis sæpe iurgabant, cateruas misere lectissimas: quæ, antequam miles congregaretur in unum, adusque ripas Rheni progressæ, Imperatore ad extruenda munimenta distracto, terrori nostris fuere vel maximo. Igitur paulisper morati, cum neque Valentinianus, ut sponderat, die prædicto venisset, nec promissorum aliquid aduerterent factum, ad comitatum misere legatos, poscentes adminicula sibi dari, redituris ad sua, ne nuda hostibus exponerent terga. Quod ubi negari per ambages sentirent, & moras nequi, exinde discesserunt indignati. Hocque comperto reges, ut ludibrio habiti, sæuientes, captiuos omnibus interfectis, genitales repetunt terras. Apud hos generali nomine Rex appellatur Hendinos, & ritu veteri potestate deposita remouetur, si sub eo fortuna titubauerit belli, vel segetum copiam negauerit terra: quemadmodum solent Ægyptii casus huiusmodi adsignare rectoribus. Nam sacerdos apud Burgundos omnium maximus, vocatur Sinistus: & est perpetuus, obnoxius discriminibus nullis, ut reges. hætenus Marcellinus, de Burgundionum sedibus ad Rhenum, & ea propter bello his cum Alemanis exorto propter fines. Porro Teutonice arbitror esse vocabula, à Marcellino commemorata, deprauata ab homine Græco forte. Hendinus fuit, quem & hodie præsidem Handgrauium dicimus.

Sinistus vero, à mente, quam Sinam vocamus Germani, deriuari poterit. Meminit vero illius Burgundionum habitationis & in finibus Galliæ atque Germaniæ, etiam Mamertinus panegyrista, tradens Burgundiones penitus à Gothis excisos, Alemanorum agros inuitis illis non citra sanguinem occupasse. Huc pertinet quod scribit Eutropius libr. 12. rerum Romanarum: Igitur Valentinianus Saxones, gentem in Oceani littoribus & paludibus inuisitã, virtute atque agilitate terribilem, periculosa Romanis finibus eruptione magna mole meditantem, in ipsis Francorum finibus oppressit. Burgundionum quoque nouorum hostium cepit nomen nouum, qui plusquam LXXX. milia, ut fertur, armatorum ripæ Rheni fluminis infederunt. Hos quondam subacta Germania interiore à Druso & Tiberiis, adoptiuis filiis Cæsaris, per castra dispositos in magnam coaluisse gentem: atque ita etiam nomen ex opere præsumpsisse: quia crebra per litem habitacula constituta, Burgos vulgo vocant: earumque esse præualidam & perniciosam manum, Galliæ hodieque testes sunt. Ex quibus patet, Valentiniani adhuc primi temporibus Burgundiones ad Rheni ripas proxime Alemanis confedisse: unde ratibus Rhenum transiecti, depopulatum subinde in Gallias Belgicasque proximas exiere. Ad quod adludens Sidonius, in Carmine ad Auitum sic canit:

—Bel-

—Belgam, Burgundio quem trux

Presserat, absoluis vincitum. — Eriterum:

Gepeda trux sequitur, Scotum Burgundio cogit. Et in carmine ad Maioranum:

Bellonothus, Rugus, Burgundio, Vesus, Alites.

Atque hæc quidem de Burgundionibus antiqui scriptores tradiderunt. At longe aliam nominis rationem reddit Luitprandus Ticinensis, Ottonum seculi scriptor, qui libro tertio cap. 12. hæc nominatim de Burgundionibus scripta reliquit, cum Alberici orationem in Hugonem Italiæ tyrannum inducit: Romanorum aliquando serui scilicet, Burgundiones Romanis imperent? Si meam, priuigni scilicet sui faciem cecidit, cum præsertim nouus habitatur hospes: quid vobis iam inueteratum facturum creditis? An Burgundionum voracitatem atque superbiam ignoratis? Ipsam enim nominis saltem etymologiam dispicite: Burgundiones ideo dictos, quoniam cum Romani orbe deuicto ex gente hac captiuos ducerent multos, constituerunt eis, ut extra urbem domos sustollerent: à quibus & paulo post à Romanis ob superbiam expulsi sunt. Et quoniam ipsi domorum congregationem, quæ muro non clauditur, Burgum vocant, Burgundiones, quod est burgo expulsi, à Romanis appellati sunt. Ego autem *αὐτῶν ὀνόματι*, id est per sapientiam, Burgundiones eos, quasi Gurguliones appello: vel quod ob superbiam toto gutture loquatur: vel quod verius est, quod edacitati, quæ per gulam exercetur, nimis indulgeant. Sed recipio me ad postremas Burgundorum sedes, in Gallia Sequana locatas, cum Rhenum paulo ante Attilam transissent, in illa omnium Septentrionalium populorum in Romanos conspiratione, cuius meminit Ioan. Damascenus in Supplemento Eutropiano libr. 14. rerum Romanarum, cum de Aetio ac Martiano, qui postea Attila rerum potente apud Romanos imperauit, locutus fuisset: His etiam temporibus Gundicarum Burgundionum regem intra Gallias habitantem, Aetius patricius bello obtulit, pacemque ei supplicanti concessit. Refertur & victoria Francorum de Burgundis in Galliam relata, apud Agathium, his verbis: Non diu post Luitharius & Hildebertus cæsum fratrem vlturi, cum magnis copiis in Burgundiam proficiscuntur, Gundomarum cum vxore capiunt, toto Burgundiæ regno potiti. Huc pertinet quod scribit Sidonius Apollinaris in epistola ad Syagrium, in qua admiratur Romanum hominem tam cito Teutonicum sermonem hausisse: At stupet tibi epulas interpretanti, cui ita Germanorum senectus, & negotiis mutuis arbitrum te disceptatoremque desumit. Nouus Burgundionum Solon, in legibus disserendis: nouus Amphion citharis, sed trichordibus temperandis. Idem in epistola ad Vincentium libro primo. Hæc ad regem Gothorum charta videbatur emitti, pacem cum Græco imperatore dissuadens, Britannos super Ligerim sitos impugnari oportere demonstrans, cum Burgundionibus iure gentium Gallias diuidi debere confirmans, & in hunc ferme modum plurima insana, quæ iram regi feroci, placido verecundiam inferrent. Idem libro tertio, in epistola ad Felicem: Oppidum siquidem nostram quasi quendam sui limitis oppositi obicem, circumfusarum nobis gentium arma terrificant: sic æmulorum sibi in medio positi populorum lachrimabilis præda, suspecti Burgundionibus proximi Gothi: nec impugnantium ira, nec propugnantium caremus iniuria. Huc pertinet, quod idem Sidonius scribit in epistola ad Lampridium, carmine:

Hic glaucis Herulus genis vagatur,

Imos Oceani colens recessus,

Algo prope concolor profundo.

Hic Burgundio septipes frequenter

Flexo poplite supplicat quietem, &c.

Non possum silentio præterire, & quod Beatus Rhenanus scribit de ista Burgundionum transmigratione in Gallias, libro rerum Germanicarum primo: Sub Theodosio Archadii filio, inquit, quem iuniorem vocant, Burgundiones primi in Sequanos & Heduos & Germania transgressi sunt. Nam hos propemodum extruserunt Alemanni, qui suos agros, in quibus illi violenter confederant, Capellatio hodie Palatini comitis ditio est circa Heidelbergam, assidue repetebant, quemadmodum scribit Mamertinus. Cæterum Nuythones, quorum Tacitus meminit, arbitror prius in Germaniam, deinde in Maximam Sequanorum vna cum Burgundionibus transcendisse, à quibus tractus Auenticensis appellatur, hodie Nuythlandia. Sed & eadem regiuncula Burgundiæ nomen habet: ut appareat, Nuythones partem fuisse Burgundionum, illis namque se coniunxerant. Porro Burgundiones occupatis nouis sedibus insolescentes, & vicinas ciuitates quotidianis excursionibus vexantes, Aetius adgressus est: & profligatis eorum copiis, regeque Gunditario capto, pacem cum illis firmavit.

Tertia Burgundionum habitatio ad ripam Rheni.

Quarta sedes Burgundionum in Gallia Sequana.

Quamobrem auxilio venire Aetio, cum Gothis aduersus Hunnos in Catalaunicis cāpis pugnato. Multo maximum vero fuit olim huius gentis in Gallia imperium. Nam & partem Vallis Pæninæ, Sedunosque, & quam Sabaudiam vocant, præterea Lugdunum & Viennam, & alias ciuitates Burgundia complectebatur. Hæc ille, de Burgundiæ regno in Gallia Sequana ac Lugdunensi constituto: quod à Francis posterius adfectum, & suis principibus priuatum, Francorum regibus paruit. A quibus postremo rescissum, suos iterum reges gentilitios habere cœpit: quorum postremus Rudolphus, Cunrado secundo imperatori Germano diadema ac sceptrum, cum mera potestate eius regni, cum liberis careret, submisit. Quocirca etsi Francorum reges maiorem regni partem per vim occupassent, tamen Burgundia superior, primo Ducatus prærogatiua insignita, & postea in comitatus angustiam redacta, ad obsequium Germanici Imperatoris pertinebat: qui se & reges Arelatenses, hoc est Burgundiæ, in titulo scribebant, cancellariumq; Treuerensem archiflaminem, per eius regni ditionem aiebant, quo adhuc titulo Treuerenses vtuntur. Videtur pertinere ad dignitatem Burgundiæ illius Gallicæ, quod tot non solum Apostolos habuerit doctrinæ Christianæ, verum etiam quod tot inde sancti viri ex regum etiam ordine processerint. Legimus namque in Burgundia rem Christianam adseruisse S. Valerium Castallonensem, S. Lupicinum, S. Germanum præfulem Altifiodorensem, S. Claudium episcopum Bizuntinum, S. Donatum eiusdem ecclesiæ antistitem, S. Eutropium in templo Aureacensis conditum, S. Domitianum episcopum Gebennensem, S. Theodolum Sedunensem, B. Rusticum Octodurensem, diuum patricium Tarantasiensem, S. Cadolum Nemensem, S. Maximum Geneuensem, beatum Sidonium Apollinarem, Aruernorum episcopos: & Sonnyandum, qui Chilpericum quartum Francorum regem ad fidem Christi conuerterat. Vt nihil dicam de his diuis, qui ex ipsa gente Burgundionum processerant (nam superius enumerati, Romani erant) videlicet diuus Sigismundus, cum filiis Siglaudo & Gundobauda, martyres: S. Guntramus, author episcopatum Gebennensis & Maurinensis: S. Gordianus, filius regis Burgundiæ: S. Desiderius, eiusdem regni filius: beatus Anthadius, archiepiscopus Bizuntinus: S. Symphorianus, familiæ comitum Hedinensium: beatus Leodegarius, eiusdem domus & nationis. quibus addo & beatum Bernhardum, abbatem Clareualensem, authorem ordinis Cisterciensis, &c. Sed recipio me ad Catalogum regum, eorum populorum, de quorum migrationibus hocce libro egimus.

CATALOGVS REGVM GEPEDARVM.

- 1 FASTIDA, primus Gepedas in Daciam, vbi nunc est Transyluania Hungariæ, traxit.
- 2 CNIVIDA.
- 3 OVIDA.
- 4 HILDERICHVS.
- 5 GEBERICHVS, qui vicit Wisumarum Vandalorum regem, & Vandalos ex Dacia profligauit.
- 6 ARDARICVS, sub Attila floruit, cuius imperio suberat: Daciam ripensem & Iazygum agros vsq; ad Marcomanos possidens, vbi hodie sunt Hungariæ regni comitatus, Polonia & Morauia proximi, Sarienensis, Tornensis, Abibariensis, Cepusienensis, Liptouienensis, Turocensis, Arnenensis, Tranchiniensis, Nitrienensis, Solienensis, Barsensis, Nouigradiensis, Hontensis, Zolnocensis, Torantaliensis, Borfodiensis, Semliniensis, Vgocienensis, Hungensis, Zabolienensis, Chonadiensis, Orodienensis, & Bodioghiensis, &c. Huius filiam Chrimhildem Attila duxerat uxorem: in cuius nuptiis in campis Carnicis, suffocatus ex potu vini vberiore Attila, interiit. Is Ardarichus, mortuo Attila ab Hunnorum seruitute primus se exemit, filii Attilæ auxilio Gothorum in Pannoniis colentium profligatis ex Illyrico. Floruit & gubernauit Gepedas in tractu Iazygum, & Dacia ripensi, circa annum Salutis 455.
- 7 TRAPESTYLA, Anastasio imperante genti suæ imperauit, & cum Felethæo Herulorum in superiori Pannonia rege pugnavit, circa annum Salutis nostræ 541.
- 8 CHORISMVS, cuius subinde Procopius meminit lib. 3. Vandalici belli, præcipue cuius legatos ad Iustinianum Imperatorem missos pro fœdere ineundo celebrat, & quem victum esse ab Albuino Longobardorum rege in superiori Pannonia tradit.
- 9 THVRISMVNDVS, gentilitia lingua *Turssman* id est, audax heros.
- 10 CHVNIMVNDVS, rupto fœdere cum Longobardis pugnavit, Iustiniano imperante, vt Iordnandes scripsum reliquit.

11 TVRISMVNDVS, hoc nomine secundus, Chunimundi filius, interficitur in proelio ab Albuino rege Longobardorum: ex cuius testa, siue craneo scalam, hoc est pateram fecisse Longobardum victorem, Diaconus tradit libro primo Longobardicæ historiæ, capite 23.

12 VSDRILAS, non amplius rex, sed princeps reliquiarum Gepidici generis, quantum eorum cladi à Longobardis & Auaribus acceptæ superfuerat. Narseti contra Gothos in Italia pugnanti auxilio venit, vt Procopius scribit.

13 ASPADVS, & is Narsetem contra Gothos iuuat, & Totilam postremum regem ipsorum in Italia occidit, vt idem Procopius memoriæ commendauit.

CATALOGVS REGVM VANDALORVM.

- 1 WISVMARVS sub Constantino magno floruit, quem à Gebericho rege Gepedarum victum, & Daciis expulsam, Iordnandes tradit. Præfuit genti suæ circa annum Domini 329.
- 2 CAROCVS, Theodosio imperante depopulata Germania, & Maguntiaci expugnato, primus gentem suam in Pannonias traduxit.
- 3 GODOGESITVS, à diuinis moribus gentilitio sermone cognominatus, Honorio imperante gentem suam ex Pannoniis in Italiam, atq; inde Galliam, postremoq; Hispanias duxit. Floruit circa annum Salutis 419.
- 4 MODOGISCLVS, forte patria lingua, quod esset bene affecto animo, socius optimi cuiusq; Muotgesell appellatus, Vandalos in Hispania iam rerum potitos gubernauit. De quo, eiusq; liberis, Ioan. Damascenus libro decimoquarto rerum Romanarum in supplementis Eutropianis hæc scripta reliquit, locutus de Bonifacio, qui Vandalos ex Hispaniis in Africam, in perniciem Romanam illexerat: Bonifacius igitur sentiens, se non posse tuto Africam tenere, cernensq; sibi periculum instare in perniciem totius Reipublicæ efferefcens, transfretans à Libya in Hispaniam, ad Vandalos Alanosq; venit: cumque Modogisclum inuenisset mortuum, & filios eius Guntharium & Genfericum, imperium moderantes, hortatus est vt Hesperiam Libyamq; in tres partes diuiderent.
- 5 GENSERICVS, Modogiscli siue Muotgeselli filius (si recte pronuncies, ab opibus Gantzrichus nominatus) primus rerum in Africa potitus, relicta Hispania, Arrianamque ibi perfidiam professus in gentem in catholicos Africæ regionis persecutionem edidit, quam descripsit Victor episcopus in libro primo persecutionis Vandalicæ. Progeniuit vero Genfericus filios, Theodericum, Gentonem, & Hunrichum.
- 6 GENTO, filius Genferici (forte gentilitio Germanorum sermone Kunzo, quo nomine etiam princeps Sueuorum celebratur) genuit Godegislum, hoc est Guotgesellum, bonum socium, qui à patruo Hunricho pulsus regno, in exilio obiit sine liberis.
- 7 HVNRICHVS, exercuit secundam persecutionem, vt Arrianus, in catholicos Africanæ ecclesiæ: cuius meminit Victor in libro postremo, tradens ab eo in exilium missos, in Marufios, catholicæ fidei confessores 4966. inter quos erant magna ex parte corona martyrii ornati, Eugenius, Habetdeus, Cyprianus Vnzibriensis, Felix Abderitanus, episcopi: Liberatus abbas, Salutaris archidiaconus: Bonifacius, Murita, diaconi: Seruus, Rusticus, subdiaconi: Rogatus, Septimus & Maximus, monachi: Emelius medicus, Frumentius negociator: Victorianus Adrumenius, Bonifacius Sibidensis, & Maioricus, ciues: Leontia, filia S. Germani episcopi: Datiua, soror eiusdem: Victoria & Dionysia, matronæ.
- 8 GVNDABVNDVS, Vandalis in Africa præfuit circa annum Redemptionis humanæ 463. forte gentilitia origine à fauore fœderis appellatus, vt Hildibuntzus, siue Hildifonfus ab amore dictus erat, Gothorum posteritas in Hispaniis.
- 9 TRASIMVNDVS, ad clauum sedit Vandalico in Africa populo, anno currenente 484.
- 10 HILDERICHVS, Trasymundo patri successit. de quo Ioan. Damascenus, author supplementi Eutropiani libro decimoquinto rerum Romanarum hæc scribit: Eo tempore apud Africam defuncto Trasymundo Arrianæ perfidie, Childericus eius filius ex Eudoxia captiua Valentiniani principis filia ortus, Vandalorum regnum adeptus est: qui non patrem hæreticum, sed matris catholicæ monita sequens, cultor rectæ fidei enituit. Hunc pater Thrasymundus ad mortem veniens, quia tenebat eum catholicæ parti fauere, sacramenti nodis adstringere curauit, ne vnquam in suo regno catholicis faueret, atque consuleret. Qui mox vt genitor suus vita caruit, priusquam etiam regni iura assumeret, vniuersos quos Thrasymundus in exilium coegerat, regredi fecit, eisque Ecclesias reformare præ-

cepit, septuaginta iam & quatuor annis euolutis: ex quo à Genferico suo primitus apud Aphricam ecclesie fuere destructæ. hæc ille. Floruit autem Hilderichus, Vandalos in Aphrica regens, circa annum Salutis humanæ 620.

II GILIMERVVS, Hilderichi filius, aduersus quem Iustinianus Imperator Bellisarium cum exercitu misit. Qui capta Carthagine, & copiis Vandalorū pulsus, Gilimerem in mortem quendam Maurusie compulit. Vbi obsessum, in potestatem tandem redegit. de quo scribit Ioannes Damascenus in supplementis Eutropianis, quod cum ad Bellisarium duceretur, riserit. Et cum Imperatori Iustiniano apud Constantinopolim præsentaretur, exclamasse coram Imperatore omnibus audientibus qui ad talem triumphū conuenerant, VANITAS VANITATVM ET OMNIA VANITAS. Hunc custodia propterea liberatum, cum fortunam ita æquo animo tulisset, aliquot prædiis in Galatia Iustinianus Imperator donauit.

12 WINITHARIVS, à Vandalorum apud Aphricam reliquiis in regem sublimatus, à Iustiniano defecit. de quo Damascenus in supplementis Eutropianis hæc scripta reliquit: Bellisarius vero dignis euectus honoribus, iterato ad Aphricam aduersus Wynitharium mittitur. Qui Vandalos rursus sollicitans, apud eos regnavit. Qui, vt Aphricam attigit, Wyntharit sub dolo pacis illico peremit, residuos Vandalorum Reipublicæ iugo subtrauit.

BVRGVNDIONVM REGES, DVM AD-
huc ad Vistulam Annem in finibus Germania & Sar-
matia manerent.

1 ANCYLA & Hermericus, Athaulphi regis Gothorum filii, eius qui Gothos ex Germania in Daciam duxerat, cum parte gentis suæ in Germania mansere, & à multis conditis castellis oppidisq; (quæ lingua patria Burgos tanquam Germani vocabant) Burgiones, & Burgundiones à finitimis nationibus ac populis appellabantur. Quos in fidem accepisse Tiberium Cæsarem, Eutropius author est.

- 2 HVNIMVNDVS.
- 3 TVRISMVNDVS.
- 4 WALDRICHVS & Sigismundus.
- 5 BERMVNDVS.
- 6 WALAMYRVS.
- 7 WYNDERICHVS, &c.

BVRGVNDIONVM REGES, DVM IN
capellatio ad ripas Rheni rerum potiebantur.

1 ATHANARICVS & Ganferus, Burgundionum reges, dum adhuc ad Rheni ripas confidebant. Quorum Athanaricus in matrimonio habuit filiam Clotharii, neptem Marcomyri regis Francorum, Blyfindam nomine: quo tempore adhuc Franci in Phrisie tractu & Geldria colebant. & ex ea reliquit duos filios, Gundiochum & Gundisolum.

2 GAUDESOLVS, vulgo gentilitia lingua der Gaudegesell / hoc est, si Latine reddas, aureus socius, licet falso u litera in n versa Gandisolus legatur: primus dicitur Rhenum amnem transgressus, & agros in Heduis & Sequanis à Romanis desertos accepisse, conuersus ad fidem & veram Christi inuocationem opera Domitiani episcopi Gebennensis, Rustici Octodurensis, patricii Tarantasiensis, & Theodoli Sedunensis. Is S. Victoris reliquiis templum condidit.

3 GVNDIOCHVS, vel peculiari Germanorū pronunciatione Gauacherus, der Gaudegessher / id est, bonus ager, filius alter Athanarici, & Gaudesoli superioris frater germanus, secutus fratrem in regno & fide Christi, progenuit tres filios, Godogeselum, Godomarū, Gundobaudum, & seniore illis Chilpericum, siue vt sequamur gentilitiam Germanicæ linguæ pronunciationem, den Guoten gesell / den Guoten mayr / id est, bonum dominum, & Gaudebodem / id est, aureum nuncium. licet falso legatur pro u, n litera Gundobaudus.

BVRGVNDIONVM REGES IN GAL-
lia Sequana & Heduis.

1 CHILPERICHVS, si Latine reddas, auxilii diues, inter fratres senior, ætatis prærogatiua usurpauit regni gubernationē, & in Galliis primus pacatis rebus administravit. Qui fili-

filiam suam Crotehildem, Clodoueo regi Francorum ex cognomento Magno, qui primus cœperat suæ gentis Christum agnoscere, collocauit: quæ & marito persuaserat, vt Christo vendicaretur, intercedente doctrina beati Remigii Remensis episcopi. Porro Childericus (sub quo S. LVPI CINVVS & Ouiandus in magna erant autoritate) insidiis fratris Gundobaudi, vna cum filia THRONA, & fratribus illius Godegifelō ac Godemaro, interimitur.

2 GVNDOBAVDES, siue, vt rectius proferamus, Gaudebodus, id est, aureus nuncius, interfectis fratribus, regno per vim potitur. Quod vt retineret, aduersus Clodouæum regem Francorum, qui Crotehildem Hilperici regis natā in matrimonio habuerat, Theoderici regis Gothorum in Italia natam Amalafuentam duxit vxorem, & ex ea Sigismundū & Godemarum filios procreauit. Bello vincitur à Clodouæo magno rege Francorū. Itaq; in magnis curis mortuus, regnum reliquit fratri superstiti, & alteri cuidam ex fratre nepoti Flodomæo, primo fundatori S. Romani Cluniacensis, ad quem Gregorius papa scripserat, Theodosio imperante, & eius foundationem confirmauerat.

3 GVNDOMARVS, vel rectius Gudemarus, tanquam aureus atque electus princeps esset, tutorio nomine regnum Burgundionum in Galliis administravit, vsque ad annos pubertatis Sigismundi & Gaudemari secundi, cū ipse esset Augustodunensis princeps.

4 GVNDOMARVS secundus hac appellatione, id est, aureus dominus vel princeps, bello petitus à Clodouæo, Clodouæi Magni regis Francorum primi Christiani nato, vincitur & interimitur.

5 SIGISMVNDVS, frater germanus Gundomari, in prælio à Francis occisi, Gundobaudi regis filius, Christianissimus princeps, consilio & opera sancti Maximini Geneuensis & Theodoli Sedunensis episcoporum, synodum celebravit aduersus Arrianam perfidiam: & pro fulcienda catholica religione ecclesias multas construxit, fundauit & ditauit, per ditionem regni sui. Quarum præcipua erant, cœnobium Agaunense pro trecentis monachis, vbi & sancti Mauricii reliquias deposuit: & alterum, diuo Mauricio consecratum cœnobium in Schumbliaco. Duas habuit vxores, ex quarum prima Sigericum tulit, postea noueræ dolo sublatum: ex altera vero nomine Ostrogotha suscepit Siglandum & Gundobaudum secundum, qui vna cum patre martyrio coronati fuere, à Clodomyro rege Francorum, Clodouæi Magni filio, interfecti. Id quod factum tradunt consiliis Crotehildis matris, quæ Chilperici primi Burgundiæ regis in Gallia filia fuerat, Clodouæo magno nupta: quæ vltura patrem, à Gundebaudō SIGISMVNDI patre occisum, id præstruxerat. & hi erant postremi Burgundionum reges. nam qui sequuntur, ex Francis ordinabantur.

BVRGVNDIONVM IN GALLIA REGES
ex Francis constituti.

1 CLODOMYRVS, Francorū rex in Gallia, Clodouæi magni, primi suæ gentis Christiani, filius, ex Crotehilde Burgunda, Chilperici regis nata, genitus: Gundeugā in super Burgundam, sancti Sigismundi regis filiam, in coniugio habebat. Itaq; cum interfecisset veros Burgundiæ reges atq; hæredes, Godomarum videlicet fratrem Sigismundi, aperto dein quoq; prælio Sigismundum socerum adgressus est. Quo victo & sublato, sororios quoque suos, Gundobaudum secundum & Siglandum occidi fecit. Quo facto, prætextu affinitatis, Burgundiæ sibi regnum subiecit, sede apud Aurelianum constituta. Qui ex Burgunda coniuge suscepit 3. liberos, Gunthariū, Theobaldum, & Clodowaldum. quorum primi duo, interempti sunt à patruo & vitrico, tertius monachus effectus seculo renunciauit.

2 CLOTARIVS, frater Clodomyri, & ipse Clodouæi ex cognomento Magni Francorum regis filius erat, qui fratris vxorem viduam ob spem regni Burgundiæ coniugē accepit, priuignis (vt diximus) sublatis, Theobaldo & Clodowaldo. Reperitur & secundam habuisse vxorem, filiam Berchtarii regis Thuringorum, Hermenfridi regis Thuringorum neptem, quæ post obitum mariti seculo renunciauerat, & cœnobio se incluserat, Chilperico filio hoc nomine secundo relicto.

3 GVNTRAMVS, in nostra lingua, si interpretere, aureus vel bonus somniator, vel ab euentu, vel à diuinatione recta dictus, filius Clotharii superioris ex Gundeuga Burgunda Sigismundi Sancti regis filia, additus Catholicæ religioni, à nouo constituit duas episcopales cathedras, Gebennensem & Mautianensem. Relatus cum ob merita in religionem, tum ob vitæ innocentiam, in numerum sanctorum. Is cum non haberet liberos, Childebantum, ex fratre Sigeberto Aufrasiæ rege nepotem, adoptauit, & regni successorem reliquit.

4 CHILDEBERTVS, Sigeberti regis Austrasiæ filius, & Brundehildis illius de quo tot mala Annales scribunt, adoptatus à Guntramo rege Burgundiæ, regnum post obitum patris consecutus est: & matris Brundehildis, quæ erat filia Athanagildi Gothorum in Hispania regis, consiliis diu feliciter administravit.

5 THEODERICVS, Childeberti filius, Mambergam Theoderici regis Gothorum in Hispaniis filiam, cum repudiasset, pellices aluit multas: admonitus propterea à sanctis Dei viris Colubino & Gallo, cum incepto haud desisteret, sanctos in exilium egit. qui postea in Rhætia & doctrina & miraculis claruere. Suscepit ex variis pellicibus sanctum Mercium archiepiscopum Moguntinum, Gordianum inter sanctos numeratum, & Stephanum: qui multas sui nominis ecclesias fundauit, Zenonis Byzantii, & Meldis vulgo 10 Meauns. Ditauit præterea Chabilonensem & Matisconensem ecclesias.

6 SIGEBERTVS, Theoderici superioris illegitimus filius, in matrimonio habuit Fridburgam Gunzonis Sueuiæ ducis filiam. Sed capite adfcitur ante nuptias à Lothario secundo rege Franciæ, cognato suo, sponsa eius cœnobio Metensi inclusa.

7 LOTHARIVS secundus hoc nomine, ex rege Franciæ, violentus Burgundiæ possessor atque inuasor: Sigeberto vero rege sublato, cum ex pluribus pellicibus plures liberos tulisset, vnum tamē ex Birgentrude progenuit Dagobertum Galliæ, Austrasiæ & Burgundiæ regem, post patris obitum.

8 DAGOBERTVS Lotharii superioris filius, ex pellice successor regni Burgundiæ relictus, secutus vitam patris, & ipse inter pellices vixit. & cum multos spurios procreasset, 20 tandem ex Manthilde regina Clodouæum hæredem reliquit

9 CLODOVÆVS filius Dagoberti, ex Bathilda Saxona, sancta muliere, progenuit Childericum Burgundiæ regem, Theodericum Austrasiæ regem, & Lotharium tertium Francorum regem. Quorum mater post obitum mariti cœnobium ingressa, circa an. 688. monasticen professa est.

10 CHILDERICVS, filius Clodouæi secundo genitus, frater Lotharii tertii Francorum regis in Gallia, ex Vlclidia coniuge cum nullam prolem reliquisset Burgundiæ & Austrasiæ regna Theoderico fratri reliquit, auctor cœnobii Luxouienfis.

11 THEODERICVS, filius Clodouæi, frater Childerici, ex Clothilde genuit Theobertum archiepisc. Bisuntinum, & ductu S. Anthadii multa cœnobia fundauit. 30

12 THEOBERTVS, Theoderici superioris filius.

13 THEODERICVS hoc nomine secundus, vltimus Mærouingorum in Burgundia, cum ex Brundehilde vxore nihil procreasset, multa pro fulcienda sacrosancta religionē apud Gebennam fundauit.

14 PIPINVS, Caroli Martelli maioris domus Franciæ filius, ex Burgundiæ Austrasiæq; præfecto rex factus, & Francorum postremo dominator, Childerico rege ob ignauiam in cœnobio S. Emeranni apud Ratisponam incluso, vt Rhegino Prumien. & Otto Frising, chronographi tradunt, cum Carolomanno fratre sortitus prouincias Francorum imperio tributarias, sibi Burgundiam, Neustriam ac Franciam retinuit, Austrasia, Thuringia ac Germania fratri commissa. 40

15 CAROLOTVS, Caroli Magni filius, à patre rex Burgundiæ creatus, Geuelino comite de Glana, qui præfecti nomine regno antea præfuerat, deposito, eo quod Francorum exercitum Sarracenis oram Galliæ Hispaniæque infestantibus prodidisset. in quo prælio Ruelandus Caroli Magni ex sorore nepos, & Turpinus archiepiscopus Remensis, per proditionem occisi fuere.

16 IOANNES rex Burgundiæ (dubium cuius filius extiterit) qui apud Lugdunum fundauit ecclesiam collegiatam, pro XII comitibus, quorum decanus dux esset.

17 HVGVS, comes Arelatenfis, & Cenomanensis, Franciæ à Carolo Caluo præfectus, qui eius filiã Elifam in matrimonio habebat, rex Burgundiæ & Arelatenfis cõstituitur. Habuit & alteram filiam, quam duxerat Gerhardus comes Rossylonis de Burgundionum posteritate, filius Trogonis consulis, & nepos Gundobaudi regis Burgundiæ. 50

REGES BVRGVNDIÆ EX POSTERITATE veterum Burgundionum.

I GEBHARDVS comes Rossylonis, nepos Gundobaudi regis quondam Burgundiæ, ex Trogone, focero Hugoni, cuius filiam habebat in coniugio, in regno Burgundiæ sufficitur (carebat enim filiis Hugo) quem propterea bello petitem diu afflixit Carolus Caluus, qui alteram Hugonis filiam habebat. Tamen ætatis prærogatiua nixus Gerhardus, Carolo se fortiter opposuit: & ex munitissimis castris, videlicet Grymonte supra P O L Y M A C V M sito,

sito, Ruffylonensi & Gallerdon, quod potuit, se suosq; Burgundos aduersus vim & potentiam Francorum tuebatur. Pulsus ad postremum regno, septem annis carbonariam exercuit. Consecutus tamen prouincialium fide atq; auxilio rursus regni gubernacula, strenue illud aduersus omnium minas defendebat: adeo vt ex eius audacia prouerbium Gallicum sit ortum, quod etiamnum durat, Autour de Dal & Dalyron, Wanderkurt & Maubaton, fuit perdu Gerart de Ruffylon. Progenuit porro Gerhardus ex coniuge, Hugonis regis filia, Berchta nomine, filium vnum Theodericum, & Euam filiam, quæ ante annos è viuis excessere. Et ne rem Christianam negligeret, optimus princeps vndecim monasteria fundauit, in quorum Ruffylonensi corpus beatæ Magdalenzæ deposuit: idem in castro suo Pultriaco collegium Canonicorū instituit: id quod & apud Sueffonas & in Antifiodoro perfecerat. Sepelitur cum vxore sua in Estetenfī cœnobio, ad Potiers, supra ripam Sequanzæ amnis, ab ipso constructo.

2 FALCO, Gerhardi ex filia nepos, à Carolo Caluo comitatus angustiis conclusus, regno cedere coactus est.

3 RVDOLPHVS, Chunradi comitis cuiusdam Burgundi filius, Hugonis abbatis nepos, à Carolo Caluo dux, non rex Burgundiæ creatur, circa annum Domini 860. Cuius frater Boso rex Italiæ fuerat, ab eodem Carolo Caluo constitutus, cuius filius Ludouicus patrem in regno Italiæ secutus est. Ipse vero Rudolphus Arnolpho posterius imperante, eximit se ab obsequio Francorum, & regem se, non amplius ducem Burgundiæ nominabat, 20 occupata tota regione inter Iuram montem & prouinciam. Cõtra quem, licet Arnolphus Czuentenbaldum filium, Lotharingiæ ducem, cum exercitu misisset, retinuit tamen virtute sua Burgundiæ & possessionem & regnum. Progenuit ex Adelhaide coniuge RVDOLPHVM secundum. Legitur & Boso, frater Rudolphi, Burgundiæ regis titulum vsurpasse.

4 RVDOLPHVS hoc nomine secundus, superioris filius, redactus iterum in angustiis à Francis, extincto patre, regiam amisit dignitatem. Qui ex Hedwige filia Chunradi comitis à Strætlingen, & Ermentrudis, sorore Hunifridi, Luitfridi & Hugonis comitū Habsburgensium renouatorum cœnobii diui Trutberti, progenuit Rudolphum tertium Burgundiæ regem, & Agnetem collocatam Berchtoldo comiti Zaringensi.

5 RVDOLPHVS tertius hoc nomine in Burgundia, recuperata regia dignitate, quo tempore Henricus primus ex cognomine Auceps rerum in Germania potiebatur, patri in gubernaculis Burgundiæ successit, circa annum Salutis humanæ 912. Qui ex Adelhaide genuit beatum Rudolphum regem Burgundiæ, & duas filias: quarum Dietburgis nupsit Hugbaldo Tillingensi comiti, mater S. Vdaltici, altera vero Burcardo Sueuiæ duci. Habuit is Rudolphum, & fratrem eius Chunradum regem Burgundiæ, qui legitur fundasse in Agauno circa annum Domini 932. Duxit & secundam coniugem Himelgardim, fundatricem Sabiniensis cœnobii in prioratu Tolluricensi. in cuius archiuis leguntur hæc verba: Ego Himelgardis domini RVDOLPHI mei coniunx humilis, pro remedio animæ senioris mei Rudolphi, & pro remedio animæ meæ, construxi cœnobium, &c.

6 RVDOLPHVS hoc nomine quartus, tertii filius, ob vitæ continentiam relatus in numerum sanctorum, inceptit regnare in Burgundia circa annum Salutis nostræ 934. & duxit vxorem Berchtam, comitissam de Friburgo Brisgoiæ, profapiæ Zaringensis: cum qua sepultus cernitur in Paterniaco, vulgo Petterling apud Sabaudos, quod ipse cœnobium cum aliis multis construxerat, quorum præcipua nominare sufficet, Berus, Eynsidlen, &c.

Ipsa BERCHTA porro sancti Romani monasterium in Cluniaco ditauit, & tulit ex marito Chunradum secundum, qui post Rudolphum quintum regnauit: & sanctam Adelhaidem, quæ post Lotharium Italiæ regem, Otthoni primo Cæsari nupsit, mater facta ex primo matrimonio Mechtildis, vxoris Richardi, qui Rudolphum quintum genuerat, Burgundiæ regem: & Hennæ, coniugis Lotharii quinti Italiæ regis: & Willæ, quæ Berengario Italiæ regi nupsit, ab Otthone primo Cæsare cum marito capta. Ex altero autem matrimonio, Otthonem secundum Imperatorem reliquit.

7 RVDOLPHVS, huius nominis quintus in Burgundia rex, non quarti filius, sed Richardi ducis ex nepte sancti Rudolphi Mechtilden nomine. Is, cum ob ætatem Chunradus, sancti Rudolphi filius, præesse non posset, ad Clauum Burgundiæ sedit, à Carolo Simplici Francorum rege de sacris vndis leuatus. Habuit fratres, Hugonem & Bosonem, qui sub Otthone primo pro fascibus Imperii, quos ambiebant, multas turbas excitarunt. quorum Bosonis filius, Ludouicus erat. Dicitur habuisse in matrimonio Berchtam, filiam Burcardi primi Sueuiæ ducis: cum qua apud Senonas sepultus cernitur, sine prole, anno Incarna-

tionis diuinæ 927. Ceterum, quia Bosonis facta est mentio, non ab re videtur, hoc loco subiicere; quæ scribit Ioannes Auentinus libro quarto historię Boiaricæ: Imperii titulos (loquitur autem de Ioanne octauo) in Ludouicum Balbum, filium Imperatoris Caroli, transferre conatur. Vbi hoc non procedit, cum Bosone, quem Gallię Narbonensi atq; Prouinciæ Carolus Caluus præfecerat, Romam redit: Bosoni Italiam subdere, Carolomanno auferre summa ope, frustra tamen, studuit. Nam Italiæ populi Germanica fide Carolomanno virtutis ergo fauebant: qui se tamen duntaxat regem, non imperatorem aut Augustū Cæsarem nuncupabat. Et rursus: Atq; Boso, vbi ei renunciatum est de morte Balbi, nouum imperium adolescentulorum veluti vulgo conceptorum aspernatus, partim minis, partim pollicitationibus Episcopos atq; Burgundiam sine certo regis & regni hærede sibi attrahit, 10 Lugduniquæ ab Aureliano vrbs archimysta & cæteris episcopis rex Burgundionum appellatur, sacroq; oleo inungitur. hæc ille. Ex quibus apparet, quo titulo Burgundiæ regnū occuparit Boso: contra quem non solum Carolomannus & Ludouicus Balbi filii, sed ex Sueuia Boiariaque Carolus Crassus, & Ludouicus tertius, secundi Ludouici filii, atrox bellum gessere, in quo Matisconem ac Viennam expugnarunt: vxoremque Irmengardim secundi Ludouici filiam cum liberis, Richardumq; fratrem, & Bernhardum præfectum, in potestatem redegerunt.

Erat autem Boso iste frater germanus Richildæ, Caroli Calui coniugis, qui Gallias regebat: qui ex Irmengarde Ludouicum filium genuerat: qui extincto Ludouico rege, Arnulphi filio, Carolingorum vltimo, Italiæ regnum, Imperiiq; dignitatem inuaserat, auxilio duorum Albertorum, quorum alter Tuscis, alter Eporediæ iura dabat: pulso ex Italia Berengario, qui à Boiariis reductus, Veronensium prodicione, Ludouicum illum comprehensum excæcauit.

8 CHVNRA DV S, sancti Rudolphi filius, habuit binas coniuges. Ex quarum Berchtulit Chunradum tertium, successorem in regno Burgundiæ: Rudolphum ex cognomento Ignauum, Basanum regem Arelatensem, & Burcardum episcopum Narniensem. Ex altera autem Amadula Chunradum & Henricum procreauit, vt ex literis foundationis Geneuensis & Laufannensis ecclesiarum apparet. Sepultus in Paterniaco, vulgo Peterling, anno Domini 993.

9 CHVNRA DV S hoc nomine tertius Burgundiæ rex, Chunradi secundi filius natus maior, ætatis prærogatiua regni gubernacula vsurpauit, cæteris fratrib. in comitatus missis. 30 Habuit Mechtildem vxorem, cum qua apud Paterniacum sepelitur, anno 1026. Is foundationem patris Laufannensis ecclesiæ ad summam manum perduxit. Incæperat & Taranasæ foundationem, anno 1023. Tribuitur huic ab annalibus & altera vxor Hermengundis, & filius Gundifolus.

10 RVDOLPHVS sextus hoc nomine, Burgundiæ rex, Chunradi secundi filius, & tertii frater germanus, quem Annales Ignauum cognominant, ex duce rex designatus, defuncto fratre habuit in coniugio Adeldrudim, cum qua apud Paterniacū sepelitur anno 1032. relictis post se filiis Hugone Laufannensi episcopo, & Adelhaide Odonis Campaniæ principis vxore, ac tertia Agnete, Berchtoldo Zaringiæ duci, qui S. Petri cœnobium in Nigra 40 sylua posuit, nupta. Locupletauit ecclesiam Laufannensem, & à fundamentis auspicatus est Lautanensem, vbi cum vxore in fenestra sculptus cernitur. Is est Rudolphus, qui se Chunrado secundo Imperatori subiecit: & cum sine liberis obiret, regni diadema, cum lancea Domini, cæteraq; insignia Burgundiæ, Henrico tertio Imperatori transmisit. Ab eo tempore Imperatores Germani se reges Arelatenses scribere exorfi sunt, cancellario eius regni constituto Treuirensi archiepiscopo.

11 GVNDSOLVS, Chunradi tertii natus, forte genuina gentis Teutonicæ pronunciatione *Gandegestell* id est, aureus gratus socius: gubernauit eodem tempore, eiusdemq; auspiciis cum Rudolpho superiore, ante quem tamen rebus humanis exemptus fuerat. Qui cum coniuge Theudesynde in diplomate quodam Geneuensi citatur, de anno 1013. & ex 50 eo creditur sedem suæ administrationis habuisse Gebennæ, quo tempore Sabaudia comites adhuc angusto tractu conclusi, Burgundiæ regibus parebant.

12 IOANNES, dubium an Rudolphi Ignau vel Gundifoli filius extiterit, postremus Burgundiæ rex fuit, qui legitur fundasse ecclesiam collegiatam in Lugduno, & ecclesiam Viennensem in honore S. Mauritii, anno 1136. Referuntur ad hunc & initia S. Dionysii, vulgo Brasonis. Post huius mortem Burgundiæ regnum à tribus occupatur, qui illud inter se partiti, nominis dignitatem amiserunt: videlicet, Odo nepos Rudolphi, qui se Burgundiæ comitem: Gvvido Grossus, qui se ducem Burgundiæ: & Humbertus filius Bermoldi Saxonis, Sabaudia comites ab Otthone tertio constituti in Allobrogibus, qui maiore regni Bur-

Burgundiæ parte occupata, veteri tamen titulo contentus erat. Porro surrexerunt labentibus seculis, & alii comitatus intra limites nobilissimi regni: videlicet Aureacensis, Viennensis, Matisconensis, Chabilonensis, Salinarum, Nouicaftri, Vallimontis, Campaniæ: & versus Alemaniam fines, Montis Belgardi, Salmensis, Pfyretarum, Neuburgensis, Burgdorfenensis, Montburensis, Gryers, de Glana, & alii quam plures, de quibus ordine tractabimus.

BVRGVNDIÆ DVCE S ET PRINCIPES, iam in angustias redacti, ex diuersis profapiis.

10

EX POSTERITATE BVRGVNDIÆ.

1 RICHARDVS, adhuc sub Rudolpho quarto ducem se Burgundiæ scripserat, cum Sueuiæ ducatus possessionem tantum haberet. Causa erat Mechtildis vxor, S. Adelhaidis reginæ Burgundiæ, & Lotharii regis Italiæ filia. vnde duos genuerat filios, Rudolphum quintum regem Burgundiæ, & Hugonem ducem Burgundiæ: atque Willam, Berengarii regis Italiæ coniugem. Legitur habuisse & aliam vxorem Adelhaidem, viduam Rudolphi quarti. vnde leguntur in Cluniacensi cœnobio, ipsius fundatione, hæc nominatim verba: Ego Adelhaides Dei dono comitissa, do per præsentem in dominium & prouidentiam monachorum, & per omnia transfundo Odonis venerabilis Abbatis & fratrum eius, sub eius regimine degentium, ea duntaxat ratione, vt ipsi monachi, prout poterunt, student reformari. Hanc igitur fundationem pro Dei amore in primis facio: deinde pro anima mei domini Rudolphi regis, ac pro Willa regina: dehinc pro me, & domino Rudolpho rege nepote meo, pro aliis quoque filiis meis Hugone, Bosone, & Ludouico nepote meo. Et subiicitur sub finem: Adelhaides comitissa reginæ matris signum licturæ filia Rudolphi regis, signum Hugonis comitis, signum Rudolphi filii Ludouici Imperatoris regnante Rudolpho gloriosissimo rege indictione secunda. Actum in villa Bonalacu, anno Salutis humanæ 1009.

2 HVG O filius Richardi, ducis Burgundiæ ac Sueuiæ, frater Rudolphi quinti Burgundiæ regis, & Bosonis Italiæ regis, tanquam dux Burgundiæ literis subscripsit in Bonalacu, de anno 1009.

3 ODO, Rudolphi nepos, ex cognomento Ignau, ex sorore Gerbirga natus, Hermanni Sueuiæ ducis coniuge, Hugoni in Burgundiæ ducatu successit: sed bello petitus à Cunrado secundo Imperatore, cui Burgundiam Rudolphus sextus legauerat, ab eodem comitatus angustis concluditur. Et hæc est vera origo comitatus Burgundiæ, adhuc hodie imperio subiecti: nos hodie discriminis causa Burgundiam altam vocamus.

4 GVIDO, Grossus cognomento, ducatum Burgundiæ à Chunrado secundo Cæsare consequitur.

5 BERNHARDVS (dubium an Guidonis, vel Odonis filius extiterit) citatur in literis ab Henrico tertio datis.

6 CHVNRA DV S, Berchtoldus, & Albero, Burgundiæ comites, in literis subscripsero 40 datis à Chunrado tertio Imperatore, de anno Domini 1140.

EX COMITIBVS VIENNENSIBVS
& Matisconensibus.

1 GVLIERMVS, vel rectius Wilhelmus, sub Henrico quarto ducatum Burgundiæ possedit, cuius meminit Lambertus Schaffnaburgensis in historia Henrici quarti, cum eius iter, pulsi ex Germania in Italiam, describeret: Satis magnifice (ait) pro sua tum calamitate susceptus & habitus ab auunculo matris suæ Wilhelmo comite, cuius in illis locis amplissimæ & florentissimæ opes erant. Ea porro causa erat, vt relicto recto itinere in Burgundiam diuerteret, quod certo compererat duces Rudolphum Welf & Berchtoldum, vias omnemque aditus qui ad Italiam mittunt, quas vulgato nomine Clusas vocant, appositis custodiis anticipasse.

2 CHVNRA DV S, Gulielmi ducis filius, à Lothario Cæsare Saxone obtinuit vniuersam illam Burgundiæ terram, quæ Iouis & Iura montibus comprehenditur, vt est autor Otho Frising. lib. I. de vita Friderici primi cap. 9. de Zaringense principe locutus: At Berchtoldus (inquit) vacuum ex hinc nomen ducis gerens, id quasi hæreditarium posteris reliquit. Omnes enim vsque ad præsentem diem duces dicti sunt, nullum ducatum habentes, soloque nomine sine re participantes. Nisi quis ducatum esse dicat, comitatum inter Iuram & montem Iouis, quem post mortem Wilhelmi comitis filius suus Chunradus ab Imperatore Lothario suscepit.

3 REGINHOLDVS, vel Reynholdus, cum fratribus Ottone comite, & Stephano archiepiscopo Bisuntino: quorum Reginholdus in matrimonio habebat filiam Simonis ducis Lotharingæ, ex qua natam Beatricem Fridericus primus Cæsar cognomento Barbarossa sibi copulauerat coniugem.

4 GERHARDVS & Gualterus, filii Reginhaldi, patri in dominio Burgundiæ successerunt.

5 THEOBALDVS & Stephanus, comites Campaniæ & Burgundiæ, cum Friderico I Cæsare in Asiam transfretarunt: interfueruntque, cum suffocato Imperatore, Accon siue Ptolemæis ductu Leopoldi Austriæ ducis expugnaretur. Obierunt in Asia, ex peste.

EX GERMANIS.

10

1 OTTO, filius Friderici primi Imperatoris, ex Beatrice Burgunda, Reginhaldi ducis superius nominati filia, cum Burgundia destitueretur hæredibus, subrogatur, ut proximus hæres. Qui primus fertur immutasse prouinciæ insignia, & pro alba aquila in rubro clypeo, aureum leonem in cœlestino clypeo vsurpasse. Habuit in matrimonio Margaretam filiam Theobaldi comitis Blesensis in Francia, viduam Hugonis de Arsiacò. Ex qua progeniuit duas modo filias: Beatricem, Ottonis senioris Meraniæ ducis coniugem: & Ioannam, Gerharδο comiti Viennensi locatam. Sunt qui & plures illi filias tribuunt, Elisam, ac Elisabetam. Sepelitur in templo sancti Ioannis apud Bizuntium, anno Salutis humanæ M C X C I.

2 OTTO, filius Ottonis senioris, ducis Meraniæ, & comitis Andacensis in Boiaria, ex Beatrice filia Ottonis superioris, Friderici primi Cæsaris nepte, genitus, partem Burgundiæ quam Altam vocant, ratione matris consecutus, se palatinum Burgundiæ solum scripsit, cum alteram partem Galliæ attiguam Otto comes Viennensis, natus ex altera filia, occupasset. Habuit in matrimonio Blancam Theobaldi comitis Campaniæ filiam, sterilem. Interficiuntur in prælio, & Burgundiam reliquit comitibus Salinarum.

EX COMITIBVS CHABILONENSIBVS & Salinarum.

1 IOANNES, comes Chabilonensis & Salinarum (dubium quo iure) duobus Ottonibus Meraiuensi & Viennensi sine prole sublatis, Burgundiam consecutus, dignoscitur subscripsisse foundationi abbatæ de alpibus, supra Gebennam, de anno 1260. Habuit in matrimonio Alidam, comitissam Artesiæ & Campaniæ.

2 HUGO, Ioannis superioris filius, Alisam filiam Ottonis Meraniensis, Friderici primi Imperatoris proneptem, prætextu cuius coniugii Salinarum comites Burgundiæ ducatum obtinuerunt: cuius tutorem aliquandiu supradietus Ioannes egerat. Reliquit filios ex Alisa Meraniensi, Ottonem Burgundiæ comitem, & Reginholdum, Stephanum, Ioannem, Henricum, Hugonem, & Guidonem comites Salinarum & Chabilonenses, Nauarræ & Artesiæ.

3 OTTO, hoc nomine tertius, vulgo palatinus comes Burgundiæ appellatus, dux Nauarræ, & comes Artesiæ, ex Mechtilde comitissa Artesiæ suscepit Rudbertum filium, successorem: & tres natas, Alisam, Margaretam Ludouici Flandriæ comitis coniugem, & Ioannam Blancam desponsatam Philippo Longo de stirpe Valesiorum, fratri Caroli regis Franciæ. vnde nati sunt, Ioannes rex Franciæ, Margaretha comitissa Flandriæ, Blanca vxor Delphini Viennensis, & Alisa nupta Ioanni filio Rudberti. Quemadmodum ex Margareta seniore Ludouicus secundus Flandriæ comes processit, cuius vxor fuerat filia Ioannis tertii Brabantæ ducis: vnde videlicet prognata est tertia Margareta, quæ Philippo Audaci nupsit, Franciæ regis filio, & Burgundiæ dominium vi magis quam iure ad Valesios & Galliæ regum stirpem transtulit, circa annum Salutis 1360. Porro Otto vixerat adhuc anno 1296.

4 RVDBERTVS, Ottonis supranominati palatini Burgundiæ filius, constitutus in tutela matris Mathildis, quæ obiit anno Salutis 1304. Is ex comitissa Vallimontis duos filios reliquit, Ioannem & Vdonem: & duas pariter filias, quarum Ioanna Philippo regi Franciæ nupsit, Margareta vero Ludouico comiti Campaniæ & Nauarræ: qui & ipse postea rex Franciæ fuit, & filiam suam Ioannam Philippo Nauarræ regi collocauerat.

5 VDO, cum fratre Ioanne, gubernacula Burgundiæ post patrē accepit. Qui ex coniuge Ioanna, Philippi Longi Franciæ regis filia, nata videlicet ex Ioanna Meraiuensis stirpis, Ottonis palatini comitis Burgundiæ hoc nomine tertii, Philippum filium reliquit.

6 PHILIPPVS, Vdonis superioris filius, ex Ioanna ducissa Boloniæ, Philippum secundum

dum tulit, & Ioannam Amadeo Sabaudiæ comiti locatam. Occubuit in Guasconia ad Dagmalon in exercitu regis Franciæ, anno 1346.

7 PHILIPPVS hoc nomine secundus, superioris Philippi filius, sub matris Boloniensis ducissæ cura constitutus, parentē occiso, tandem ex ephebis egressus, ducatus gubernacula suscepit: quæ paucis annis tenuit, cū iuuenis admodum obiisset, circa annum 1368: relicta coniuge Margareta Flandriæ comitissa sterili, adeo ut ducatum mater ad secundum maritum Ioannem Galliæ regem tulerit. Nupsit & vidua Margareta Philippo Audaci, filio Ioannis Galliarum regis.

EX VALESIIIS ET FRANCORVM regibus in Gallia.

10

1 PHILIPPVS, Audax ex cognomento, Ioannis regis Franciæ filius, triplici nomine in ducatum Burgundiæ successit: primo propter auum, qui Ioannam Blancam Ottonis palatini comitis Burgundiæ natam consecutus coniugem erat: secundo propter parentem, qui Philippi primi ducis Burgundiæ viduam, Boloniæ ducissam, in matrimonio habebat, Burgundiæ hæredem, cum filius sine prole obiisset: tertio, ratione vxoris Margarete, quam Philippus secundus dux Burgundiæ viduam reliquerat, quæ quidem ex patre Flandra, & ex matre Brabantina fuerat.

2 IOANNES, cognominatus Sine timore, filius Philippi audacis, capitur à Thureis in clade Varnensi, quam Sigismundus Imperator acceperat.

3 PHILIPPVS, ex cognomento Bene amatus, Ioannis ducis filius, gessit bellum atrox cum rege Galliæ, & eum maiore regni parte priuauit.

4 CAROLVS, Philippi filius, & ex Maria filia Maximiliani Imperatoris focer, quam eo euentu Fridericus tertius Imperator filio impetrauerat: Carolo Nassouienfi comiti in episcopum Coloniensem electo, aduersus subditos rebelles auxilio profectus, Nouesium imperialem urbem obsederat, quod eius oppidi ciues Colonienfibus socios iunxissent. Huic, cum Imperii ordinibus, subsidio Fridericus Imperator venerat. Euenit autem res necessaria, ut ante congressum duorum exercituum, quidam boni viri Burgundum Cæsari in has condiciones conciliafent, ut filiam videlicet Mariam, quæ vnica duci fuerat, Maximiliano Cæsaris filio vxorem iungeret. Itaque sopito illo bello, Burgundum excepit Lotharingicum, in quo ducem Lotharingæ dominatu exuerat. Tertium illi fuerat Alfatium, aduersus Sigismundum Austriæ ducē, cui nitebatur Sundgouiam, Alfatiam & comitatum Pfyretarum adimere. Quartum & fatale gessit aduersus Heluetios, qui partim auxiliantes Sigismundo, partim Lotharingum restitutori, se Burgundo opposuerant. In quo bello ad Nanseum Lotharingæ in acie victus, ab Heluetiis interimitur, multis nobilibus Burgundis partim captis, partim occisis. Gessit & aduersus regem Franciæ bellum, ante Nassouienfe, in quo magnam Galliæ partem Burgundionum ditioni adiecerat. Et hic postremus fuit Burgundiæ princeps, qui in natali solo habitabat. Nam qui secuti sunt, de Austriæ domo, Maximilianus, Philippus, & nostra ætate Carolus & Ferdinandus Cæsares, Burgundiam aliunde administrant: etsi per vim maiorem illius partem Galliarum rex occuparit. Essent igitur iam duces Burgundiæ ex Austriæ principibus enumerandi, quorum historiam in Decadibus rerum Austriacarum ex professo & prolixè tracto, ad eamque tē candide lector remitto.

CATALOGVS COMITVM ET DVCEVM Sabaudiæ, qui meridiōalem Burgundiæ veteris partem tenebant, hodie magna ex parte à Gallia regibus & Bernatibus occupatam.

1 BERMOLDVS, Saxoniz comes, Ottonis tertii Imperatoris cognatus: à quo in finibus Burgundiæ & Italiæ comitatum nactus, originem præbuit marchionibus Montisferati, Saluciarumque & Sabaudiæ comitibus, concedentibus illud Rudolpho & Basano Burgundiæ regibus.

2 HVMBERTVS comes Sabaudiæ & Oriennæ, Henrico Sancto imperante celebratur, anno lapsō à Christo nato millesimo.

3 BALBERTVS, quem aliquot annales caput gentis statuunt, & eius ex Saxonia primordia repetunt.

4 BEROLDVS, genuit Geroldum.

5 GEROLDVS, ex Henna palatinissa Scyrensi, Henricum, Thomam & Hugonem comites Sabaudiæ procreauit.

6 HUGO, ex regina Castiliæ Amadeum genuit.

- 7 AMADEVVS, ex ducissa Burgundiæ Hugonem & Amadeum produxit.
- 8 HUGO hoc nomine secundus, comes Sabaudia, & de Meron, ex comitissa Flandriæ tulit Amadeum secundum, & Ludouicum.
- 9 LVDOVICVS, ex Berchta comitissa Barri progenit Ludouicum secundum, Amadeum tertium, Philippum, Guetam ducissam Vratilauensem, & Berchtam Barri ducissam.
- 10 PHILIPPVS, ex Gertrude Lotharinga Ioannem & Ludouicum filios, & duas filias reliquit.
- 11 LVDOVICVS, hoc nomine secundus, ex Agnete comitissa Zolrensi genuit Amadeum quartum, Ludouicum quartum, Ioannem & Philippam Brunorii Scaligeri principis de Verona coniugem. 10
- 12 IOANNES, ex comitissa montis Belgardi, Ludouicum & Amadeum procreauit, hoc nomine quintos.
- 13 AMADEVVS quintus, duas nactus est coniuges: videlicet ducissam Barri, & comitissam Flandriæ. ex quibus reliquit Iacobum, Ioannem, Philippum, Ludouicum, & Amadeum sextum, cum vnica filia.
- 14 AMADEVVS sextus, ex ducissa Borboniæ suscepit Ludouicum sextum, & floruit circa annum Salutis relatæ 1300.
- 15 LVDOVICVS sextus istius nominis in Sabaudia, ex Catharina ducissa Brabantia Amadeum septimum progenit.
- 16 AMADEVVS septimus ex Bohemiæ regina, Amadeum octauum & tres filias reliquit, Blancam ducis Galeacii coniugem, Ioannem Bohemiæ reginam, & tertiam duci Barrensi locatam.
- 17 AMADEVVS octauus, ex Violanta marchionis Montisferrati filia Amadeum nonum & duas filias reliquit, Ioannam Iacobi Montisferrati marchionis, & Constantiam fratris illius coniuges.
- 18 AMADEVVS nonus in ista familia, ex ducissa Burgundiæ Ludouicum & Huldricum tulit, qui sponte gubernacula relinquens, monasticen profiteri cœpit, postulatus in concilio Constantienfi in Pontificem maximum: in cuius apice constitutus, Felicis nomen adeptus est.
- 19 HVLDERICVS, ex Margareta Rheni palatinissa nihil tulit. 30
- 20 LVDOVICVS septimus, Amadei noni filius, & Hulderichi frater germanus, ex regina Cypri progenit Philippum successorem, Ludouicum Cypri regem, & Ioannem comitem Gebennarum, Ioannem Ludouicum episcopum Gebennensem, & Amadeum. Filiarum Bona Galeatio Mediolanensi, Margareta Ioanni Montisferrati marchioni, & tertia Ludouico Francia regi nuptæ fuere.
- 21 PHILIPPVS, ex duabus vxoribus, principe Britannia, & ducissa Borboniæ, reliquit Philibertum, Carolum, & vnum episcopum.
- 22 AMADEVVS, decimus isto nomine, Philippi filius, genuit Philibertum secundum, Carolum & Ioannem Iacobum: quorum Carolus ex marchionissa Montisferrati reliquit Iacobum ducem Sabaudia, & Philippam marchionissam. 40
- 23 PHILIBERTVS Amadei decimi frater germanus, ex Margaretha filia Maximiliani Cæsaris procreauit Philibertum secundum.
- 24 PHILIBERTVS secundus, ex filia Ferdinandi Castilia regis, sorore coniugis Philippi Austriaci, reliquit qui adhuc in humanis, ditone sua à regibus Gallia ac Bernatibus priuatus, in angustiis degit.

PROSAPIA COMITVM SALINARVM,
ac Chabilonensium, in tractu veteris Burgundiæ.

- IOANNES, sub Ottone primo legasse reperitur cœnobio sancti Romani Cluniacensi, salis annum prouentum, pro anniuersario suo, sub Chunrado primo rege Burgundiæ. 50
- IOANNES secundus, primi filius, cum Mechtilde vxore, abbatia de Alpibus supra Gebennam quotannis x solidos legauit: cuius filius in Burgundiæ ducatum translatus, fundauit cœnobium Minorum in Salinis, anno Salutis 1233. Reliquit duos filios, Bonerum comitem Salinarum, & Hugonem ducem Burgundiæ: quorum primus cernitur sepultus Salinis, in choro.

HUGO comes Salinarum, & Burgundiæ simul princeps, duas habuit in cōiugio nobiles foeminas, Mechtildam, & Alsam filiam Ottonis comitis Viennensis, hæredem Burgundiæ, prætextu cuius matrimonii Burgundiæ ducatum suæ stirpis primus est consecutus. Is reliquit multos liberos: quorum qui Ottonem in Salinarum comitatu secuti sunt, nepotes & pronepotes

nepotes Rudbertus, Vdo, & duo ordine Philippi, fuerunt principes Burgundiæ, de quorū stemmate supra est dictum, reliqui filii fuere comites Salinarum & Chabilonenses, Reginaldus, Ioannes, Hugo, Guido, Henricus, & Stephanus archiepiscopus Byfuntinus.

PROSAPIA COMITVM DE VALLIMONTE,
siue Vadimonte, vnde hodierni Lotharingia principes
defluerunt.

- 1 HENRICVS, comes à Vallimonte, siue Vadimonte: propter Margaretham Burgundam, filiam Ioannis senioris, qui erat filius Ottonis Palatini Burgundiæ, hoc nomine tertii, junioris Ioannis sororem, deficiente prosapia veteri, & ducatu Burgundiæ ad Valios deuoluto, circa annum Domini MCCXXX de Burgundiæ ditone impetrauit Montagum, Fontanem, Fudramontem, Ruffardum, Schiffen, Iurlam & Amazam. Tulit vero ex Burgunda duas filias: Margaretam Theobaldo domino à Nouo castro nuptam, Burgundiæ marescalco: & Alsam, eiusdem Theobaldi filio desponsatam. Ex quo matrimonio tertius Theobaldus processit, dominus de Nouo castro, qui Agnetem vltimi comitis Montis Belgardi filiam habuit vxorem.
- 2 REYNHARDVS, ex Margareta filia Henrici Superioris, duobus maritis viduata, videlicet Theobaldo à nouo Castro, & Sabaudia principe. Is suæ stirpis primus dux Sabaudia creatur.
- 3 IOANNES, Reynhardi filius, dux Lotharingia, sui generis secundus: cuius frater Ferretus, mansit comes in Vallimonte.
- 4 REYNHARDVS secundus hoc nomine, dux Lotharingia.
- 5 IOANNES 2, dux Lotharingia, nostro seculo floruit, & reliquit filios ac nepotes.

PROSAPIA COMITVM DE
nouo castro.

- 1 THEOBALDVS, habuit in matrimonio Margaretam filiam Henrici comitis de Vallimonte, ex Burgunda natam, & Ioanne seniore, cuius auus Otto hoc nomine tertius palatinus Burgundiæ fuerat, circa annum Salutis 1318.
- 2 THEOBALDVS secundus, ex Alisa sorore Margareta supradictæ, comitissa Burgundiæ, tertium Theobaldum reliquit.
- 3 THEOBALDVS tertius, secundi filius, ex Alisa, habuit in matrimonio postremi comitis Montisbelgardi natam.

PROSAPIA COMITVM MONTIS BELGARDI,
vulgo Wympegard, qui hodie comitatus Wirtembergia principibus paret. Quorum
eadem pene erant insignia cum comitibus Pfyretarum, &
Salmensibus.

- 1 THEODERICVS, cœnobium sanctæ Waldburgis in foresto supra Strasburgum 40 fundauit, anno Salutis 1074.
- 2 FRIDERICVS & Theodericus, floruerunt circa annum nostræ redemptionis millesimum centesimum vigesimum.
- 3 THEOBALDVS, profectus cum duce Burgundiæ Ioanne & Sigismundo Cæsare aduersus Thurcas, in prælio Varnensi interficitur, relictis duabus duntaxat filiabus: quarum vna nupsit Theobaldo domino de Nouo castro, Burgundiæ marescalco: alteram vero comes Wirtembergensis coniugem nactus est, & comitatum deinceps in iura sua redegit. vnde & hodie Wirtembergii titulum vsurpant.

COMITES DE NEVVBERGA, SVB QVORVM
ditone erat tractus Ebrodunensis, & Auentici, ac Lausanensis: erantque illis obnoxia
Stauia, Landern, Marton, Yuerdon, Wislisburg, &
Neuburga.

- 1 VDALRICVS, floruit circa annum humanæ reparationis 1250. reliquit duos filios, eodem Henrici nomine: quorum erat alter præsul Basiliensis, Rudolphi Cæsaris hostis. Filiarum vna nupsit comiti à Dokhenburg, secunda domino à Regensperg prope Tigurum, tertia domino à Granfen desponsatur, quarta comiti à Rotelen Alemano coniungitur: cuius matrimonii prætextu Neuburgensis comitatus deuolutus est ad Rotelenses comites, & inde ad marchiones Hochbergenses. Quem tamen comitatum principes Austria, vna cum Friburgo, emerant à postremo comite Friburgensi.

2. HENRICVS, legitur Rudolpho Habsburgensi, antequam esset Cæsar designatus, in multis bellis auxilium tulisse, præsertim Basiliensi & Strasburgensi. Reliquit tres natos: quorum Humbertus fuerat antistes Basiliensis, qui Elikurt dominium, alienatum ab episcopatu, in suam transtulit familiam.

3. DIEBOLDVS, vel Theobaldus, bellum gessit cum Ioanne à Flekhnstayn, episcopo Basiliensi, propter dominium Elikurt. floruit anno Domini 1424.

4. HENRICVS secundus, postremus comes Neuburgensis, reliquit vnicam filiam: quam duxit Egon comes à Friburgo: & prætextu illius, mortuo socero, comitatum in suam profapiam transtulit.

COMITES A GLANA, SV-
pra Vallesios.

1. GEVELINVS, præfectus Burgundiæ à Carolo Magno constitutus: quem exau-
toratum finibus suis expulit, cum Francorum exercitum Saracenis prodidisset. In qua
clade interierant, præter alios Franciæ proceres, Ruelandus nepos Caroli Magni ex foro-
re, & Turpinus archiepiscopus Remensis. Cæterum Geuelinum posterius exploratum &
deprehensum in arca, milites Caroli magni interfecerunt. Sepelitur apud Paterniacum,
quod tum illius fuerat.

2. PETRVS, cum Wilhelmo fratre, post aliquot secula de Geuelino descendentes,
floruerant in Valesianorum valle, circa annum Salutis millesimum sexagesimum. Quo-
rum Wilhelmus interficitur apud Paterniacum, per insidias, vna cum Salinarum comite.
Qui omnes sepulti in prioratu Cluniacensi cernuntur, ad lacum Nyrnizensem anno Do-
mini MCXX.

3. WILHELMVS, floruit anno Domini MCXL. Petri cuiusdam filius, sepultus in cœ-
nobio Altaripa, supra Glanam fluuium, sua fundatione, haud procul à Nouo castro, cuius
monasterii primum præpositum filius egerat.

COMITES DE GRTERS, QVORVM ERAT
ditio prope Friburgum Vychlandia, ad lacum Losannensem. Cum quibus Berna-
tes diu bellum gesserunt, & comitibus ademerunt Gummene,
anno 1341. Lobekh & Menenburg, an-
no 1350.

COMITES à Montburen, prope Solodurum habebant ditionem. Quorum erat
Buren, & alia loca. Illo nomine celebratur Waltherus, anno incarnationis Domini mille-
mo CCXX.

LIBRI VNDECIMI FINIS.

LIBRI

LIBRI DVODECIMI, DE MIGRA-
TIONIBVS GENTIVM, &c. ICONES.

LONGOBARDVS.

HERVLVS.

EXPLICATIO ICONVM: DE STRVE,
habituque & moribus populorum, de quibus in hoc li-
bro agitur.

40

HERVLORVM struem corporum ac habitum, et si reliquæ illius populi ante paucos annos à rege Angliæ in Thule insula, supra Hyberniam repertæ, satis demonstrent, cuius Iconem in postrema pictura dedimus: tamen, vt quæ in authoribus ad hanc rem pertinentia leguntur testimonia, nihil inexplicatum relinquam, libet carmen super hac re Sidonii Apollinaris audire:

*Hic glaucis Herulus genis vagatur,
Imos Oceani colens recessus,
Algo prope concolor profundo.*

2 DE VESTITV Herulorum, & corporis habitu, scribit Paulus Diaconus lib. 1. cap. 20. circa finem: Erant siquidem tum Heruli bellorum vsibus exercitati, multorumque iam strage notissimi, qui siue vt illatum ab hoste vulnus contemnât, nudi pugnabant, operientes solummodo corporis verenda. Alludit ad populum illum, ac vestitum eius Herodianus libr. 3. Hist. Augustæ: & licet Herulorum nomen reticuerit, tamen loci natalis supra Britanniam obiter meminit, ita loquens: Si quidem Britannia pleraque loca frequentibus Oceani alluionibus paludescunt, per eas igitur paludes Barbari ipsi vadunt. Neque enim vestis vsus cognorunt: sed ventrem atque ceruicem ferro incingunt, ornamentum id esse ac diuitiarum argumentum existimantes, perinde vt aurum cæteri barbari. Quin ipsi

ipsi notant corpora pictura varia, & omnifariam formis animalium. Quo circa induuntur, quidē videlicet picturâ corporis ne operiant. Sunt autem bellicosiss. gens, atq; auidissima cædis, tantum scuto angusto lanceaq; contenti, præterea gladio nudis corporibus dependente. Loricæ ac galeæ penitus ignorant vsus, impedimentum id esse transgrediendis paludibus arbitantes, quorum vaporibus æstusq; cælum ibi semper caliginosum est. hæc ille. Sane eiusmodi vestitu adhuc Irlandi vtuntur, supra Angliam, vt etiam clarissimus vir BEATVS RHENANVS in historiârû sylua obseruauit, ita scribens: Heruli (inquit) campetribus olim nudati pugnare solebant: quem morem hodie aiunt Hybernia incolas obseruare. Porro de origine Herulorum, ex Irlandia & vicinis insulis deriuata, mox ab initio præsentis libri à nobis dicitur. Explicat denique quod proponimus, populiq; illius in natando industriam ostendit hocce Sidonii carmen:

Cursu Herulus, Hunnus iaculis, Francusq; natatu.

3 VESTITVM Longobardorum, qualis fuerit, declarat Paulus Diaconus lib. 4. rerû Longobardicarum, ca. 23. Ibi etiam præfata regina sibi palatium condidit, in quo aliquid & de Longobardorum gestis depingi fecit. In qua pictura manifeste ostenditur, quomodo Longobardi eo tempore comam capitis tondebant, vel qualis illis vestitus, qualis habitus erat. Siquidem ceruicem vsque ad occipitiû radentes, nudabant, capillos à facie vsq; ad os demissos habentes. quos in vtramq; partem, in frontis discrimine diuidebant. Vestimenta vero eis erât laxa, & maxime lineæ, qualia Anglosaxones habere solent, ornata instituta latioribus, vario calore contextis. Calcei vero erant vsque ad summum pollicem pene aperti, & alternatim laqueis corrigiarû retenti. Postea vero cœperunt hosis vtî, supra quas equitantes Tubingos byrreos mittebant. Sed hoc de Romanorum consuetudine traxerunt. Idem lib. 1. cap. 24. Tunc regis alter qui aderat filius, sermone stimulatus, Longobardos iniuriis laceffere cœpit, afferens eos, quia suris inferius candidis utebantur fascioliis equabus, quibus cruretenus pedes albi sunt, similes esse: Fœtidæ sunt equæ, quas simulatis. Ex his verbis satis arbitror Iconem Longobardi probari, quem in frontispicio hic posuimus.

4 HERVLORVM mores, atque adeo Rempublicam vniuersam, nemo melius depingit, quam Procopius Græcus autor, lib. 2. Hist. Goth. Heruli præterea ad duo millia subsecuti. Sed vndenam gentium Heruli hi fuerint, & quemadmodum cum Romanis inierint fœdus, nunc explicabo. Constat sane supra Istrum flumen quondam hos habitasse, & ea fuisse credulitate ac superstitione detentos, vt multos esse deos putarent: eos deniq; per homines sacrificiis ac litationibus placari, religiosum esse ac pium arbitantes: legibus autem multis ac variis, vt cæteri homines, non eundem fuisse in modum vsos. siquidem nec senescentibus suis, nec morbo adfectis, vita frui apud hos fas erat in posterum. Sed vbi primum ex his quisquam, siue consenuisset, siue infirma corporis valetudine caperetur, protinus cogebatur à propinquis efflagitare, se vt quantocyus ex humanis delerent. Tunc illi lignorum in altitudinem strue ingenti congesta, de superq; vt in summo fastigio impositum hominem morti iam destinatum, Erulorum quempiam mittunt, vt pugione conficiat, sed sanguinis illi propinquitate penitus alienum: non enim fas erat, propinquus aliquis & necessarius vt hunc interficeret. Vbi vero qui hominem illum occidit, ad eos descendit, mortuo illo, cognatione iuncti, ab infimo ad summum culmen, pyra incensa, vbi flamma demum resedit, collecta è rogo iam ossa sub terram ocys condunt. Herulo itaq; viro defuncto necesse erat, vt vel vxor ipsa, quæ virtutis existimationem aliquam fuisset, ad id tempus adepta, vel sibi gloriam relinquere in posterû veller, laqueo apud viri sepulchrû non longe post vitâ finiret. Ei vero quæ se non ita gessisset, relinquebatur de cætero ignominia nota, odiq; in viri propinquos conuincebatur. hæc Procopius. Qui mox subiiciens: Deinde, vt primum suscepit Imperium (loquitur de Iustiniano) optimis locis rebusq; aliis cum hos abunde donasset, vel arma consociasse cum Erulorum gente, sat liquet, & Christi vt fidem susciperēt persuasisset: vnde feris & pristinis moribus in mansuetudinem commutatis, Christianorum legibus sese quam maxime addixerunt: & cum Romanis hoc tempore ex inita societate, aduersus hostem in aciem prodeunt. Sed alioquin suo ingenio infidi, impiosque item & detestabiles coitus, & cum aliis multis, cum viris tamen & beluis impudentius habent, ac omnium perditis. sunt, & vt mali male perdendi. Huc itē referendum est quod scribit Procopius lib. 3. rerum Gothicarum, de moribus & instituto Longobardorum in bello ac castris, ita inquit: Conuersus deinde ad ea quæ proxima erant administranda, Longobardorum in primis nefanda facinora, se in expeditionem sequentium vindicare simul & expiare curauit. Illi namque ad cæteram vitæ factorumq; impietate & scelus, vel ædificia ipsa in quæ forte diuerterant, iniussi cremabant, stuprumq;

foeminis & vim inferebant, sacras in ædes refugientibus. vnde magna pecunia hos primum donatos, ad proprios redire penates permisit, &c.

5 LINGVAM Herulorum Teutonicam extitisse, docent nomina regum quos habuerunt. In Germania quidem Alaricus, quem Geberichum Gothorum regem superasse in prælio Iordnandes scribit: Rudolphus, quem præter Herulos Ethelrugis, Vnixis, Aganzis, Granniis, & Arochyranis imperasse, haud procul à Scanzia insula, idem Iordnandes refert, & quem prælio victum à Thatone Longobardorum rege Paulus Diaconus libro 1. cap. 20. in fine ostendit. Habuerunt & in Pannonia Noriciq; finibus ad Istrum reges, quorum nomina si penitus inspicias, mere Teutonice sunt: Fethia, Feletheus, Hunirichus, Fridirichus, Aordus, Dathes, Sifualdus. Quorum subinde Eugippius in historia S. Seuerini, 10 qui hanc gentem conuerterat, mentionem facit. Hunrichum quoque Procopius commemorat, ab Herulis interfectum, libro Gothicæ historiæ secundo. Idem Aordum & Dathē scribit, ex Thule insula Septentrionalissima Germanici maris, hoc est ipsissima Hybernia vocatos, ad capeffenda gubernacula Erulandiæ, iam secus Istrum in Pannoniæ & Norici finibus constitutæ. Fuit & Suarta quidam rex designatus à Iustiniano Cæsare, eorum Herulorum qui in Illyrico tenebant. Notum est, & in Italia Herulis imperasse Ottocharū, quem Odouacrum Latini scriptores vitio appellant. Gratis Herulorum regis à Iustiniano ad fidem persuasi, & è sacris vndis leuati, Otto Frisingensis meminisse videtur libr. Chron. 5. cap. 4. arbitror autem Germanicam vocem esse, à proceritate corporis, *der geras*. Talia ple- 20 raq; deprauata inuenire est apud Procopium nomina ducum huius gentis, qui Bellisdario atque Narseti auxilia ducebant aduersus Gothos, Gruntherus, Phaniteus, Philunus, & Verus quispiam: quæ Germani nos rectius proferimus, Gunther, *Phaniter*, Villman. Illud porro ignorandum non est, cum Heruli, vt ostensum est, à Romanis conducti sub signis subinde militarent, inclinante Republica (id quod libri pariter Notitiarum Romanarumq; præfecturarum ostendunt) Latina quædam vocabula, quibus ex commercio asuescebant, suo idiomati inseruisse. Quemadmodum lingua posteritatis Herulorum argumento est, quæ nostra ætate natale solum tenet in Meclaburgensi ditone, nomine Vuerulorum. Placet Dominicam orationem eius gentis recensere, in qua aliæ sunt voces Latinæ corruptæ, aliæ originis Teutonice:

TABES MVVS KAS TV ES ECKSCHAN DEBBESSIS SCHVVETITZ TOVVS 30
VVAARTCZ ENAK MVMS TOVVS VVALSTIBE TOVVS PRAATS BVSKA
ECKSCHAN DEBBES TA VVVR SAN SVMMES MVSSE DENISCHE MAYSE
DVTH MVMS SCHODEN PAMMATE MVMS MVSSE GRAKE KA MESS
PAMMAT MVSSE PATRA DVEKEN, NE VVEDDEM VMS LOVNA BADE-
CKLE, PETT PASSARZA MVMS NV VVVSSE LOVNE, Amen.

In qua primum vocabulum patris gentilitium est. quæ sequuntur, Latina sunt quatuor deprauata: Meus, qui, tu es. Corruerant forte dum in Latio colebant, aut Romanis in castris militarent, *Mus ka tu es*. Sextū & Septimū rursus gentilitia sunt, & barbara, *Eckschā* pro in, & *Debessis* pro cælos. veluti & octauum *Schwertis* / quod significat Sanctificetur. *Tovs* nonum, rursus Latinum est corruptum, pro tuum. Decimum & vndecimum genti- 40 litia sunt, *Vuaarcz* pro nomine, & *Enak* pro adueniat. Duodecimum Germanicum corruptum est, *Moms* pro vns, vna litera adiecta. *Vualstibe* pro regno, & *praacz* pro voluntate, gentilitia forte Teutonice originalis. nam qua hodie voce Voluntatem appellamus, & regnum, *wissen/wellen/reich* Latina sunt, & à Romanis nostræ linguæ inserta. Rursus decimaquinta vox, *Tovs* Romanū est deprauatū. Quæ sequuntur, barbara sunt: *Bus*, *Ektcham*, *Debbes*, id est, sicuti in cælo: *wursan* fumes, id est, ita in terra. Quorum *Debbes* latinum deprauatum esse autumo, à Deo, cum barbari cælum non possent nisi à Deo nominare. Arbitror & postrema Teutonice esse. nam & hodie *Sumpf* terram palustrem dicimus: & quando aliquid ex voluntate futurum proferre volumus, dicere solemus, vt Romani solent, *Fiat*, & Hebræi *Amen*, nos *wurde/es werd* pronunciamus. Ex se- 50 quentibus si coniecturæ est aliquid tribuendum, & *Denische* Teutonicum, & *Schedin* Romanum existimo, ex hodie corrupta voce. *Pammate* deprauatum item latinū est, pro *Donate*, dimitte. *Grakhe* Teutonicū est, nā & maiores nostri vltionem debitam *Racham* dixere: ita *Paraducken* in illo idiomate debitores signat: & *Louna*, quod est nimirum corruptum Germanicum, malum demonstrat. Hinc hodie adhuc dicimus, *ain bösen laumen* / id est, malam famā. & Austriaci nos ac Styri tristem, à malis vexatum, *launig* appellamus.

6 LINGVAM Longobardorum præterea Teutonicam fuisse, præter cætera & gentis nomen ipsum ostendit, siue à promissis bardis Longobardos, siue à terrarum cultura *Landwarter* detiuare velimus. Quemadmodum simili deriuatione à locis ac se- 60 dib.

dibus cognomina adepti sunt alii populi, Longobardis in Germania, vicini, *Isteuones*, *Angri*, *Varii*, *Cherufci*, *Aduari* à Romanis ex sinistra imitatione appellati: quos videlicet Teutones gentilitio sermone rectius vocarunt *Jndristenwoner* / *Engrer* / vel, *angerwarter* / id est, collium cultores: *Odwarter* / id est, desertorum incolas. Id præterea quod dicimus de lingua Longobardorum Teutonice, possumus ex aliis multis vocibus, quarum subinde Paulus Diaconus in historia Longobardica meminit confirmare, veluti sunt *Lama* pro stagno limoso, *ain lamige pffisen* / cap. 10. li. 1. *felden*, pro campis, cap. 13. *schala*, pro patera, libr. 2. c. 28. *schilpor* pro armigero, id est, *ain schiltspub* / libr. 4. cap. 23. pro stratore: *Marbachum* (quem postea *Marfcalcum* Germani dixere) libr. 3. c. 24. Ita *Vuectari landherum* fuisse in 10 *Foroiuilio*, id est baronem, libr. 6. c. 24, idem Diaconus autor est. Idem *Scultahum* rectorē dictum fuisse, & iudicem, Longobardis, testatur: qua adhuc Sueui voce pro iudice vtuntur. Idem *prauchmarum*, vicarium appellat Longobardica lingua, nimirum ab vsu & vtendo sic dictū. Reperiuntur in eodē autore & *Arga* atque *Munichis*, vocabula Longobardica, c. 8. li. 6. pro malo & monacho vsurpata. *Elegans* vero etymon est, & quod *Andreas Alciatus* in libris *Parergon* ostendit: *Desiderium* postremum huius gentis regem à *Carolo* magno postea victum, *Viterbium* oppidum condidisse, ex tribus oppidis mœnibus coniunctis, *Longula*, *Vetulina*, & *Volturena*: illiq; ex amplitudine ædificiorum nomen indidisse *Vuiterbium*, id est, *weyter bau* / quod latius patens ædificiū Latini appellant. Sunt huius deniq; farinæ innumera in legibus Longobardicis, à *Rothari* rege latis. Placet è mul- 20 tis aliquot leges recensere, quæ Longobardicas voces mere Teutonice continent. Si inimicos regis intra prouinciam inuististi, vel introduxisti, aut spiam regis intra prouinciam celasti, aut annonam dedisti, intelligit autem explorationem per Spiam, quam vocem nos addita aspiratione proferimus, *ain spech*. Item alia lex habet: Si homines liberi inter se de morte alterius consiliati fuerint, sine regis consilio, & ex ipso tractatu mortuus fuerit, componat vnusquisque, vt supra, solidos xx. Et si ipso consilio mortuus fuerit, tunc ille qui homicida est, componat ipsum mortuum, sicut appreciatus fuerat, *Vuidrigeldo*. vbi *Vuidrigeldum* vocabulum est Germanicum, & talionem pecuniariam significat. Fit & *Drygeldi* mentio eisdem in legibus quæ vox Germanis pecuniam in tres partes diuisam significat: Et si probare non potuerit, & cognoscit quod dolose accusasset, qui accusauit: & probare 30 non potuerit, tradatur in manus eius cū rebus suis, & ipse faciat de eo quod voluerit, *Drygelt* suum componat, & medietatem regi, & medietatem cui crimen iniectum est. Legitur & *Garathungi* vocola pro vltione, vulgo *ain rach*: Si quis homicidium (inquiunt leges) in absconso perpetraverit, in baronē libero, vel seruo, vel ancilla, & vnus fuerit, aut tantum quod ipsum homicidium fecerint, dccc componat. Si vero plures fuerint, si ingenuus qui occiditur, qualiter in hac *Garathungi* ipsum homicidium componat. Similia sunt, in *Sculcam* tradere, & *Ascalim* facere, pro iis quæ nos asperius proferimus, *schuldig geben* / *schalkhait thon*: Si quis in exercitu ambulare contempserit, aut in sculcam se tradat regi aut duci suo, solidis xx. componat. Si quis contra inimicum pugnando collegam suum dimiserit, aut *ascalim* fecerit, id est, eum deceperit. Non dissimili ratione sacrilegum, qui mortuos spoliari, appellant leges *Bluderap*: hoc est, si Latine reddas, coruum sanguinis. Eadem, 40 familiam *Gafindum*, *faydam* inimicitiam, & ferita vices nominant: quæ nos hodie vocabula, qui à Sueuis ac *Marcomanis* descendimus, paulo asperius & truncata passim pronunciamus, *ain Gafind* / *ain Sech* / *ain Sart*: Sed si iudex suum attēderit ad *Gafindū*, aut ad parētes, aut ad amicos vel damnum, & legem non fecerit, honorem perdat. Et iterum: *Plagæ* quæ inter homines liberos euenerint, pro hoc tenore, sicut supra adnexum est, componantur, cessante *fayda*. Et rursus: Si quis hominem liberū subito surgenti rex percusserit, aut liuorem aut vulnus fecerit, pro vna ferita componat sol. 3. Huc pertinent verbaliter quædam prolata, nostris vocibus eodem significatu omnino similia, *Tungare* pro *Dyngu* / *Battidire* pro accusare, vnde præconem *Wittl* Sueui vocant in hunc vsque diem. Vnde lex de 50 filio naturali, qui de ancilla alterius natus fuerit: Si pater comparauerit eum, & liberum tungauerit, libertas illi permaneat. Et alia lex: Si quis homini libero insidiatus fuerit, cum virtute sua, aut cum alterum solatio, videns eum imparatum, & simpliciter ambulante, aut stantem, & subito super eum adueniens, aut turpiter eum tenuerit, aut battidierit sine iussione regis, medietatem precii, et si eum occidisset, componat. Hic vero est mihi admonendus lector, quædam vocabula Longobardos habuisse, quæ eisdem in legibus continentur, quæ siue Teutonice originaliter sint, siue non, hodie sane nō intelliguntur, nec apud Germanos vsupantur: vt *Alda* pro liberta, *massarius* pro seruo, *folfor* pro filio legitimo, & *threus* pro spurio filio, *ferquido* pro simili, *macini* pro redemptoribus ædificiorum, *abiatica* pro comœatu discedendi, & *astum* pro deliberato, *dedita* opera. Sed placet leges super h

referre, ex eodem Rotharico codice: Si quis alium alienam aut seruum ministralem pla-
gauerit in caput, vt os non rumperetur, pro vna plaga det sol. &c. Hinc Mundoaldi & Ca-
stoaldi, qui è tutela egressi sunt, & præfecti prouinciarum Longobardis nuncupabantur, de
quib. leges eadem Rotharicæ loquuntur: Si nuptæ legaliter vir suus fiat hæres, vt quidam
dicant Mundoaldus, qui est, vel futurus est. Hinc metaphora sumpta, Aldi & Aldæ pupil-
lares nominantur. Ex quo more nostri temporis deriuatum existimo, quo coniugem pas-
sim optimus quisque suam Aldam cognominat. De Castoaldo lex equidem gentis habet:
Si quis liberi sepulturam ab emunitate Episcopatus vel Abbatie prophanam hominis mor-
tui liberi, vel liberti ruperit, & corpus exspoliauerit, aut foras iactauerit, DCCC. sol. con-
ponat parentibus defuncti. Et si parentes proxime non fuerint, tunc Castaldus regis cum
Scultahis requirat culpam ipsius. Sequitur in eisdem legibus: Si quis de reliquerit filium
legitimum vnum, quod est Folsori, & filios naturales vnum aut plures. Et iterum: Is qui
de filio liberti naturali generatus fuerit, q̄ filius est Threus, hæres maneat, nisi & Turgatū
fuerit. Eadem leges vocem ferquido vsurpant, pro simili, in hæc verba: Si quis focū foras
super nouem pedes foculari portauerit, & damnam ex ipso foco sibi aut alteri etiam fa-
ctum fuerit, ipse qui portauit damnum componat fer quido, id est simili. Talis extat &
de Macinis lex, hoc est redemptoribus: Si magister cum macinis & collegis suis cuius-
cunque domum ad restaurandum aut fabricandum susceperit, & contigerit aliquem pro
tempore dominum aut materiam, aut lapidem lapsum mori, aut quodlibet damnum fieri,
non requiritur à domino cuius domus fuerit, nisi magister cum Marcinis confortibus suis
ipsum homicidium aut damnum componat. Huc pertinet de Biaticis & lex ista, in arbor-
is consanguinitatis explicatione: Si vero filiam solam, & Aliadicum solum ex parte fi-
lii æqualiter succedant, sed vt alii filii tantum succedat, & vt alii solus Abiaticus, vel sola
Abiatica succedat. Et iterum alia lex, de voce Asto: Si qui casum alienum Asto animo
incenderit, id est voluntarie. Rursus alia lex, de Massariis: Si quis seruum alienum rustica-
num, qui sub Massario est, occiderit, componat solidos sexdecim, &c.

LIBER DVODECIMVS ET VLTIMVS,

DE MIGRATIONIBVS, INITIIS, SEDIBVS, ATQVE VNI-
uersa adco Republica Herulorum, Scyrorum, ac Longobardorum, & qui inde populi emerere, Mecla-
burgenses, Pomerani, Styri, ac Mediolanenses, cum tractu Insuorum vicino: au-
thore Wolfgango Lazio Vienn. Romanorum Re-
gis historico.

NGENS est de his populis autorum controuersia, & aliunde eos Græ-
ci atque Latini scriptores deducunt. Scyros sane atque Rugos Go-
thicæ originis facere videtur Procopius, Græcus author, qui ab initio
libr. primi nominatim in hæc scribit verba: Zenone itaque Byzantii
imperante, Augustus occidentis tenebat imperium: quem & Augu-
stulum idcirco vocitabant Romani, quia puer admodum regnum
susceperat. Quod utique illi Orestes pater, vir quidem sapientissimus,
gubernabat. Romani vero ante hac paulo Scyros, Alanosq; & Gothicas alias huiusmodi
nationes in societatem adsciuerant. Vnde ab Alarico Antalaq; Gothorum tunc ducibus in-
gentia sunt mala perpeffi, Barbarorum præsertim florentibus in Italia rebus. Et lib. 3. eiusdē
historiæ: Iamque hyems exacta tunc erat, & belli huius quod Procopius scripsit, annus
sextus euaserat. Erat tum forte in Gothorum exercitu Alaricus quidam, Rogus genere,
quem statim Rogi (nam & hi Gothica erant ex natione) cum ob Ildibaldi interea eadem
turbulentiora omnia essent, regem pronunciarunt, non tamen cæteris nolentibus Gothis.
Subscribit Procopio, quantum ad Gothos pertinet, Iordnandes: Erant siquidem & alii
Gothi (inquit) qui dicuntur minores, populus immensus cum suo pontifice, ipso prima-
te Wulfila, qui eis dicitur & literas instituisse, hodieque sunt in Mœsia, regionem incolen-
tes Eucopolitanam. ad pedes enim montis gens multa fedet, pauper & imbellis, nihil ab-
undans nisi armento diuersi generis pecudum, & pascua syluasque lignorum, parum ha-
bens tritici: cæterarum specierum est terra fecunda. Vineas vero, nec si sint alibi certi
eorum cognoscent, ex vicinis locis sibi vinum negociantes. Qui paulo post, vt pateat eum
de

de Scyris locutum fuisse: Ipsasque Scyrorum reliquias quasi ad vltionem suam acrius pu-
gnaturas, accersens, cum Edica & Wulfilo eorum primatibus, habuerunt simul secum
tam Gepedas, quam ex gente Rugorum non parua solatia. hæc ille. quæ iam liquido osten-
dunt, eos omnes de quibus præfati sumus, Gothicos minores populos, extitisse Teutoni-
cæ plane originis & idiomatis: Scyros quidem & in Mœsia & Norico secus Istrum tenuisse,
vbi à Gothis pene deleti, comitatu peruetusto, qui postea in marchiam late extensus
fuit, Styriæ marchæ nomine nomenclaturam reliquerunt. Describit vero hanc cladem
Scyrorum, à Sueuis illatam, Iordnandes in historia Gothica, cum Hunnimundi Sueuorum
regis aduersus Theodemyrum Gothorum regem rebellionem commemorat. Et dum
multum amator esset misericordie (loquitur de Theomyro rege Gothorum, qui Chuni-
mundum regem Sueuorum acie vicerat) facta vltione veniam condonauit, reconcilia-
tusque cum Sueuis, eundem quem cæperat adoptans filium, remisit cum suis in Sueuiam.
Sed ille immemor paternæ gratiæ, post aliquod tempus conceptum dolum parturiens, Scy-
rorum gentem incitauit, qui tunc supra Danubium confidebant, & cum Gothis pacifice
morabantur: quatenus scissi ab eorum fœdere, secum iuncti, in arma prosilirent, gentem-
que Gothorum inuaderent. Tunc Gothis nihil mali sperantibus, præsertim de vtrisque
amicis vicinis confisis, bellum insurgit ex improviso, coactique necessitate ad arma con-
fugiunt: solitoque certamine arrepto, se suamque iniuriam vliscuntur. In eo siquidem
prælio rex eorum Vualamy, dum equo insidens, ad cohortandos suos ante aciem cur-
reret, perturbatus equus corruit, sessoremque suum deiecit. Qui mox inimicorum lan-
ceis confossus, interemptus est. Gothi vero tam regis sui mortem, quam suam iniuriam
à rebellib. exigentes, ita sunt præliati, vt pene de gente Scyrorum, nisi qui nomen ipsum fer-
rent, & hi cum dedecore non remansissent, sic omnes extinxerunt. Quorum exitium Sue-
uorum reges, Hunimundus, & Alaricus, veriti, in Gothos arma mouerunt, freti auxilio
Sarmatarum, qui cum Beuga & Babbai regibus suis auxiliariis eorum deuenissent, ipsasq;
Scyrorum reliquias quasi ad vltionem suam acrius pugnaturas accersentes, cum Edica &
Vulfo eorum primatibus, habuerunt simul secum tam Gepedas, quam ex gente Rugorum
non parua solatia. Et de Scyrorum gente hactenus, quam forte rectius à Styris, id est Thauris,
Germanica origine deduxeris. neque multum ambigo illos extitisse, quos Tauriscos Ro-
mani, à Tauro nuncupauere, & secus Istrum incolere Strabo, in Claudio monte Plinius
prodidere. Porro diximus antea, Styrorum reliquias & secus Istrum in Norico ripensi, &
in Claudii montis tergo, iuxta descriptionem Plinii superesse. Hic quippe Styremarcha,
nunc ducatus honore insignita: illic vero Styriæ comitatus, in prouincia quam vocant su-
per Anisum, denominatæ supersunt. Sed transeo ad Rugos, quorum discrimina siue tribus
fuerant Vlmerugi, accolæ Oceani Germanici, vbi hodie adhuc Rugilandia insula est, ere-
gione Meclaburgensis ducatus: Etelrugi in Germania. Quadis proximi habitabant. super-
est adhuc posteritas, vel nomen saltem illius populi, vnde titulum Brandeburgenses prin-
cipes in iis finibus vsurpant, Rugorum se principes videlicet scribentes. Erant & Rugi Tur-
cilingi, qui duce Ottocaro, quem Latini scriptores corrupte Odouacrum nominant, in
Italiam transmigrarunt, à Theoderico Bernense Gothorum rege pene confecti. Qui illi
cladi superfuerat, Gothis immixti, Gothorum regibus parebant. Quare Procopius scribit,
Ildibaldo occiso, quem Gothis regem post Vuitigem crearant, Araricum Rugum ad re-
gni fuisse Gothici fastigium sublimatum. Atque hæc de Rugis. De Herulis vero, vt de
famigeratissima natione, omnis noster deinceps sermo futurus est. De cuius origine
gentis, multi diuersa prodidere. Iordnandes nunc quidem ex palude Mæotide Herulos de-
ducit, nunc ex Scanzia, hoc est Schonlandia, quæ adhuc insula superest hoc nomine in
Dania ac Suediæ regnorum finibus, deriuare videtur. In libello enim de temporum &
regnum successionibus, ita scriptum reliquit: Nam prædicta gens, Ablauio historico
referente, iuxta Mæotidas paludes habitans, in locis stagnantibus, quas Græci Eli vocant,
Eruli nominati sunt, gens, quanto velox, eo amplius superbissima. Nulla siquidem erat tū
gens, quæ non leuem armaturam in acie sua ex ipsis elegerit. Sed quamuis velocitas eorum
ab aliis sæpe bellantibus non euacuaretur, Gothorum tamen stabilitati subiacent. hæc il-
le, in libello de temporum & regnum successionibus. qui in Gothica historia paulo
aliter de Herulorum origine differens, in hanc sententiam scribit: Sunt ex his Ostro-
gothæ, Raumaricæ, Raugnatii, Fimii mitissimi, Scanzia cultoribus omnibus mitiores:
nec non & pares eorum, Vniouiloth, Suetidi, Cogeni, in hac gente reliquis corpore
eminentiores: quamuis & Dani ex ipsorum stirpe progressi, Herulos propriis sedi-
bus expulerunt. Qui inter omnes Scanzia nationes, nomen sibi ob nimiam procerita-
tem adfectant præcipuum. Sunt quoque & illorum positura Granii, Aganzia, Vnixæ,

Vnde Scyri
diti.
Scyrorum
sedes.

De Rugorum
gentis sedib.
& reliquiis.

De Herulo-
rum origine
& primis se-
dibus.

Etelrugi, Achrochyrini: quibus non ante omnes, sed ante multos annos, Rodolph rex fu-
it. qui contempto proprio regno, ad Theoderici Gothorum regis gremium conuolauit, &
vt desiderabat, inuenit. Cæterum meminit eiusdem Rudolphi regis Herulorū, & quem-
admodum à Thatone rege Longobardorum in acie sit victus in Rugilandia, & Paulus Dia-
conus libro 1. Longobardicæ historiæ, capitibus 19. & 20: vbi autem illa tum Rugilandia
fuerit, incertum est. Verisimile enim est, Herulos ea tempestate oceanis oram reliquisse,
vbi in hanc vsque diem insula Rugia eregione Meclaburgensis ducatus extat, & Vueruli
populi visuntur, quibus mixtum est idioma ex Teutonico originali, & corrupto Latino:
quos non dubito Herulorum esse posteritatem, qui ex Italia profligati fuerant à Theode-
rico Bernensi Ostrogothorum rege: vel qui Romana castra secuti, Romana barbaræ lin-
gæ verba miscuerunt. Atque hæc eiusmodi sunt, quæ Pauli Diaconi opinionem de He-
rulorum natali solo corroborent. Atqui Paulo aliter Procopius sentit, Græcus author, qui
Herulos ex Thule insula supra Britanniam sita deducit, sic nominatim in Gothica historia
scribens: Heruli fuerunt intemperantia & leuitate nullis vsquam hominum leuiores. Iam-
que eos facti pigebat, nec sine principe esse, nec sine duce ad bellum vitam ducere eos pos-
se apertius afirmabant. itaque cum multum ac sæpe ea de re consultaissent, præstare id om-
nibus visum, è Thule insula aliquem sibi regio ex genere confestim excirent, qui his imperaret.
Sed quemadmodum ea res habuerit, paucis explicabo. Postquam Eruli per
Longobardos in acie victi, ac penitus debellati, patrios mores pristinis exciti sedibus reli-
querunt, alii (vt supra diximus) in Illyricis loca incolere: quidam vero cum Histrum flu-
men haudquaquam traicere statuisent, in vltimos terræ fines se collocarunt. Sed qui
regii sanguinis sunt duces secuti, Slauiorum gentem prætereundo, cum in loca deserta iam
euassissent, ad Harmos populos se contulere: post hos ad Dacas pertranscentes, ad Ocea-
num mare cum peruenissent, nauibus ad insulam Thulen delati, in ea denique constite-
re. Et subdit: Nunc vero Herulorum è gente, qui apud Rom. sibi, vt diximus, paruerant,
sui regis cæde patrata, à primoribus quibusdam ad Thulen insulam mittunt: qui diligen-
ter peruestigando, ad se domum deducerent, si quem forte regio ex sanguine oriundum
ea in insula reperirent. Tum illi, vbi eo est peruentum, plerosque comperiunt regii ge-
neris homines ibi adesse. E quibus vno duntaxat, qui sibi perplacuisse, delecto, ac secum
deducto, reuertebantur. Sed qui forte deducebatur, morbo correptus emoritur. vnde
rursus Eruli insulam repetunt, & alterum quempiam Datin nomine secum abducunt. Hunc
Aordus germanus frater, & ex Erulis qui Thulis erant iuuenes ducenti sequuntur. Lon-
gas igitur in itinere faciendo moras trahentibus Erulos qui ad Thulen insulam nuncios
miserant, cogitatio subiit, nullo suo ex cōmodo id se facturos, si Iustiniano inuito ex Thu-
le principem sibi exciuerint. vnde confestim Byzantium mittunt, Imperatorem preca-
tum, ducem quem mallet sibi vt traderet: tum ille Herulum his quempiam, Byzantii diu
versatum mox mittit, *Swartsh* nomine. Hæc de Herulorum primordiis, ex Procopio:
qui non solum populi eius migrationes ostendit, vt ab Anastasii Imperatoris tempestate,
vsque ad Iustiniani imperium, & sub illo adeo Cæsare erant, verum etiam diuersas opini-
ones, suam Iordnandisque conciliare videtur: vt vtroque loco coluisse & in Rugia insula,
Balthici maris, finibus videlicet Pomeraniæ & Meclaburgensis ducatus, & in Thule ocea-
ni occidentalis insula haud procul ab Hybernia, eisdem pene temporibus constet. In
Thule tamen gentis primordia fuisse, vnde egressi in Germania habitare cœperunt, pro-
gressique ad Istri ripam vsque Claudio imperante, Norici fines vsque in Pannoniam te-
nuere. Quos relinquentes Ottocarō duce, inclinante imperio post Athilæ interitum
cum Romanæ iam præsidiales prouinciæ Barbaris vndique excitis in prædam cederent,
Italiae magnam partem Augustulo Cæsare victo occisoque occuparunt. vnde rursus pro-
fligati à Gothis, Iustiniano imperante, Fethia ductore priores ad Istrum sedes in finibus
Norici ac Pannoniæ repetierunt. Cum & his exuerentur à Thatone Longobardorum
rege, Rudolpho rege populi in acie victo, vt scribit Procopius, per Dacas delati ad oram
maris Balthici, vnde videlicet gentem Iordnandes deriuare videtur, & vbi adhuc Rugiam
insulam & Werulos populos superesse gentis posteritatem præfati eramus, in septentrio-
ne habitare cœperunt. Sed ex his qui nobiliores erant, Longobardis iam in Italiam trans-
migrantibus Norici fines repetierunt, accito ex Thule rege Date: contra quem Iustinianus
Suarkum quendam è Byzantio, miserat, populi futurum principem. Cæterum cum nec
is præfecturam adipisceretur, verisimile est Feletheum illum, Iustiniani Imperatoris ar-
bitror consensu, ad regium culmen peruenisse, cuius Eugippius in historia episcoporum
Laureacensium & Iuuauensium mentionem facit: quem cum vniuersa subdita gente,
beatus Seuerinus Rauennatensium præsul Christiano dogmate ac pietate imbuerat: &
quem

quem Hunrichus secutus est, ac post hunc Friderichus, qui cum Christianam pietatem re-
iecisset, ac Romanis obsequium detrectasset, bello petitus à Iustiniano ac concessis olim in
Pannonia superiori Noricoq; ripensi agris priuatus, vix tandem angustam admodum ha-
bitationem in Valeria meruere, qui cladi superferant. Quibus finibus legitur, Herulis
sub ducis dignitate quidam Sifualdus imperitasse, anno corrente à nato Christo 569. Ex
quibus iam colligitur, triplices nationis illius ad nostram ætatem reliquias peruenisse: Ir-
landos videlicet supra Hyberniam, q; vel nomen ipsum ostendit, ab Erulorum terra dedu-
ctum: Vuerulos & Rugos in tractu Meclaburgensi, *W*litera Teutonica ex duriori gentis
aspiratione adiecta (quorum se, atque Rugorum principis, in hodiernum diem Pome-
niæ & Brandenburgii principes scribunt) & si recte coniicio, Ciliensis agri Carniolanice
ducatus incolas, Austriæ principibus obnoxios, vbi nostra memoria loca quædam ad ve-
terem gentis appellationem alludunt, *Rogis / Rogendorf / Hermansdorf / Ernburg / Ern-
hausen / &c.* Postergato itaq; omni iam dubio, concludo, primas Herulorum sedes in Thu-
le fuisse, prope Irlandiam, Angliæ regibus vestigalem. Eius incolæ nuper adeo per nauig-
ationes ab Henrico Angliæ rege reperti, veterem Herulorum habitum, vt à Romanis Græ-
cisq; scriptoribus describitur, mire representant, vt ex Iconibus ab initio libri præmissis fa-
cile Lector cernet. Ad has sedes alludens Sidon. Apoll. sic cecinit in poemate suo:

*Hic glaucis Herulus genis vagatur,
Algo prope concolor profundo.*

Has sedes manum quandam populi reliquisse, atque in continentem peruenisse, Belgisq;
atq; Germanis proximam habitasse, verisimile est. Nam & Cor. Tacit. qui sub Domitiano
vel Nerua scripsit, in lib. De moribus Ger. Herulos refert & Treuiros circa affectationem
originis, vltro ambitiosos esse, tanquam per hanc gloriam sanguinis ab inertia Gallorum
separentur. Hic in exemplaribus Cornelianis falso pro Herulis, Nerulis legitur. quod Le-
ctorem admonendum putavi: quia similitudo quædam esse solet duarum literarum h & n.
Cæterum cum aliquando in penitiori Germania tenuissent, sub Claudio Cæsare ad Istrum
se contulere. Cuius rei videtur obiter meminisse Trebellius Pollio, in Claudii Cæsaris
vita, eius qui Galieno & tyrannis successerat: Superius diximus (inquit) illi Gothi qui eua-
ferant eo tempore, quo illos Marcianus est persecutus, quosq; Claudius emitti non siverat, ne
quid fieret quod effectum est, omnes gentes suorum ad Romanas incitauerunt prædas. De-
nique Scytharum diuersi populi, Peucini, Trutingi, Austrogothi, Virtungi, Sigipedes,
Celtæ & Heruli, prædæ cupiditate in Romanum solum & Rempublicam venerunt, atq;
illic pleraq; vastarunt, dum aliis occupatus est Claudius. Quæ satis ostendunt, Herulos
iam tum Romanos limites infestasse. Quare & Nazarius panegyrista, in panegyrico se-
xto, cum de Rheni ac Istri limitibus sub Constantino infestatis scribit, in hæc verba pro-
rumpit: Neque solum Burgundiones & Alemanni, sed etiam Chauiones Erulique, viri-
bus primi barbarorum, locis vltimi, præcipiti impetu in has prouincias irruissent. Et
subdit: Ita cuncti Chauiones, Erulique cuncti, tamen internecone cæsi interfecitque
sunt, vt extinctis his, relictis domi coniugibus ac matribus, non profugeret quis prælio,
qui victoriæ tuæ gloriam nunciaret. Ab eo tempore Heruli Romanæ amicitiae addicti
non solum libere habitationem quandam ad Istri ripam retinuerunt: verum etiam Roma-
nam transcripti ad militiam, Imperatorum in castris sub signis meruere: quemadmodum
libri Præfecturarum Noticiarumque orientis ac occidentis demonstrant, in quibus He-
rulorum subinde & cohortes & vexillationes commemorantur. Extat & Herulorum
apud Am. Marcellinum mentio, in historia Valentiniani Augusti: Carietto tunc (in-
quit) per vtramque Germaniam comes occursum, cum milite egreditur ad bellum in-
eundum promptissimo: adscito in societatem laboris Seueriano, itidem comite inuali-
do & longæuo, qui apud Calidona Diuitensibus præsidebat, & Tungricis. Et subdit: Ipse
denique Carietta, dum cedentes obiectu corporis, & vocis iurgatorio sono audentius
retinet, pudendumque diluere dedecus fiducia diu stanti conatur, oppetiit telo lethali
confixus: post cuius interitum Herulorum Batauorumque vexillum direptum, quod in-
sultando tripudiantes barbari, crebro sublatum altius ostendebant. Ex quibus apparet,
Romanos iam tum Herulorū auxiliariis manibus vsos fuisse, cum in Belgis, tum alibi,
vt ex libro Noticiarum orientis occidentisque apparet, qui Rempublicam, vt sub Arch-
dio & Honorio extiterat, comprehendit. Porro in ea societate cum Romanis iam tum
intra, manserunt vsque ad Iustiniani i. tempora. cui etsi operam in bello nauassent aliquan-
diu, tamen à Romanis offensi, ad Gothos defecere tandem, vt his verbis Procopius
thos.

*Tertia sedes
Herulorum
ad Istrum.*

*Heruli Ro-
manorum
socii facti.*

*Heruli à Ro-
manis des-
cendit ad Go-
thos.*

ostendit, libro Gothicæ historiæ secundo: Narfes itaque paucis secum militibus ductis, Byzantium rediit: Eruli vero, ex Italia excedente Narfete, sub quo antea militabant, vel Bellizario pollicente, ab Imperatore pleraque bona fore, si apud se restitissent, manendum haudquaquam duxere: sed coeuntes in vnum, omnes ad iter parati, in Liguriam eunt. & in Vraia exercitum cum incidissent, captiuos omnes, & cæteram animantium prædã, quam secum abduxerant, hostibus tradunt. ab hisque ingenti accepta pecunia, iure iurando se obstrinxere, vnaque de cætero Gothos oppugnatum venturos, & cum his conferturos in bello manus. Hunc illi in modum ab his pacifice discedentes, ad Venetiæ loca venire: vbi Betalione conuento, eorum cœpit hos pœnitere, quæ in Imperatorem & Bellisarium deliquissent. delictique gratia deprecandi Visandro ex præfectis altero ibidem cum suis dimisso, cæteri omnes Byzantium deuehuntur, Aliuth ducibus, Philimutque, qui mortuo Fanitæo Herulorum obtinuit præfecturam. hæc ille. Nec vero difficile Herulis tum fuerat, Gothis se coniungere, cum multo ante hæc gens, dum in Germania adhuc coleret, & cum ad Istrum venisset, Gothis subiecta fuerit: quorum etiam auspicio cum hi Illyricum ac Pannonias obtinuissent, agros in Norico ripensi, & obiecta illi Danubii ripa, colendos accepere. Quod Iordnandes Gothicarum rerum autor referens, in hæc verba scribit: Nam Gothorum rege Geberich rebus excedente humanis, post tempus aliquod, Ermanarichus nobilissimus Amalorum in regno successit: qui multas & bellicosissimas cæteras gentes perdomuit, suisque parere legibus fecit. Et cum has gentes Iordnandes enumerasset, subdit: Et cum tantarum seruitio clarus haberetur, non passus est, nisi ut gentem Herulorum, quibus præerat Alaricus, magna ex parte trucidatam, suæ subdidit ditioni. hæc Iordnandes. Cæterum credendum est, ab eo tempore resumptis viribus, Herulos se paulatim in libertatem vindicasse, præcipue cum domini horum Gothi, relicta Istri ripa, ad penitiora Illyrici loca, atque inde in Latium se contulissent. Itaque Gothorum in auctoritatem potestatemque, Heruli succedentes, reliquos facile Germaniæ populos in verba adegere: & ex his potissimum Longobardos, qui inter Cheruscos Francosque & Bructeros habitabant, vbi est hodie Palatinus inferior: quæ multo tempore Herulis vectigalis in Germania natio mansit, donec bello à dominis petiti, ad defensionem sibi salutarẽ quidem cogèrentur. Quam hisce verbis historiæ Procopius Græcus autor li. 2. Gothicæ historiæ perscripsit, cuius versio sic habet: His Heruli, p̄ vetusto more legibus utebantur. Tēporis deinde processu, ut viribus ita etiam hominum multitudine, cæteris & finitimis barbaris facti superiores, cum, uti par erat, has inuasissent, singulosque peruincerent, villata, eorum loca populabantur: atque adeo, ut Longobardos, qui celebre illud ac plane sanctissimum CHRISTI nomen profiterentur, & gentes alias infinitas suæ subegerint ditioni, vectigalesque fecerint. Res sane eius regionis barbaris insueta, sed alioquin præ avaritia & insolentia ad id sunt demum euecti. Anastasii vero hi tempore, quo primum Romanum is suscepit Imperium, cum de cætero quos demum inuaderet nullos haberent, positis armis conquieuerunt. Eo in ocio cum annum iam tertium peregissent, idque ægerrime ferrent, de eorum duce Rudolpho contemptim loqui, & inter se maledictis incessere. Cumque adhuc frequentius ventitarent, mollem effœminatamque dicere, & fœdis nuncupationibus aliis irridere, indecenterque criminari. Rudolphus igitur suorum iniuriis tandem permotus, aduersus Longobardos ductauit exercitum, nulla re profus hos causatus: non enim conuenta dissoluerant. Ad hunc itaque Longobardi sciscitatum miserunt, cur Heruli hoc tempore in se armati venissent. Quod si quid forte de vectigali sit his minus deponsum, confestim fore ut maius persoluant. Sin vero id causarentur, quod mediocre sibi sit tributum impositum, id ipsimet pro arbitrio augerent, nec aucti fore ut vnquam se pigeat. Cũ his mandatis oratores dimissi, minaciter per Rudolphum repulsi, ad suos abire, qua venerant, extemplo iubentur. Iterato tamen ad hunc Longobardi alios item atque alios delegare, & eadẽ semp ab eo deposcere. Quibus haud secus ac prius reiectis, postremo ab his oratores venire, quæ Herulis Rudolphoque apertius inhiberet, ne sine causa bellũ Longobardis inferrent. Quod si hostiliter in se rursus irruperint: etsi nolentes, ituros se tamen obuiam insultantibus pollicentur: Deũ inter cætera obtestando (cuius ut nutus, ita vel breuior umbra humanas omnes superat vires) illati belli præcognita causa, vtrisque pugnae finẽ dispensaturum. His comminationibus Longobardorum legati, Herulis timorem incutere se posse rebantur, & eorum in se impetum coercere. Illi vero nec his quidem repressi, conferere cum Longobardis omnino manus decernunt. Vnde cum vtrique in aciem constitissent, cœli pars ea quæ Longobardorum imminere capitibus forte contigerat, obscuro quodam ac densissimo nimbo contegebatur. Quæ vero Herulis superne institerat, nitidior erat ac lucida. Qua ex re contemplari quis poterat, suo cum

Quarta sedes Herulorum contra Noricum ripense, ad Istrum.

Origo belli ab Herulis Longobardis illati.

infortunio ituros in pugnam Herulos. Non enim acerbius vllum barbaris poterat hoc esse portento, in prælio constitutis, tametsi minus huic animum intenderent. Quin potius, cum nihil curæ attribuissent, in hostes securi vadebant, hominum multitudinẽ belli finem metiti. postquam verò manus pugnando conseruere, ex Herulis quidem pars maxima cadit, & cum his simul Rudolphus occumbit. cæteri omnes effusẽ fugam capeffunt. Ex hisque, instantibus hostibus, & postrema carpentibus, pars maior interiit, ac pauci admodum incolumes euasere. Hæc Procopius, Græcus scriptor: quæ paulo aliter Paulus Diaconus ex Latio repetit, aliam huius belli causam referens, libro rerum Longobardicarum primo, ca. 20. Egressi quoque Longobardi (inquit) de Rugiland, habitauerunt in campis patentibus qui sermone barbarico Feld nominantur. Quo in loco cum per trium annorum spacia morarentur, bellum exortum est inter Thatonẽ atque Rudolphum Herulorum regem. Quos, cum primitus fœdera necerent, causa inter eos discordiæ ista fuit. Germanus Rudolphi regis frater ad Thatonem, ferendæ pacis gratia, venerat. Qui cum expleta legatione patriam repeteret, contigit ut ante regis filiaẽ domum, quæ Rametruda dicebatur, transitum haberet. Illa multitudinem virorum nobilemque comitatum aspiciens interrogat, quis iste esse posset, qui tam sublime obsequium haberet: dictumque illi est, Rudolphi regis germanũ, legatione perfuncta, patriam regredi. Mittit puella, qui eum inuitaret, ut vini poculum dignaretur accipere. Ille corde simplici, ut inuitatus fuerat, venit. Et quia erat statura pusillus, cum fastu superbiæ puella despexit, verbaque aduersus eum irrisoria protulit. At ille verecundia pariterque indignatione perfusus, talia rursus verba respondit, quæ ampliorẽ puellæ confusionem adferrent. Tum illa furore fœmineo accensa, dolorem cordis cohibere non valens, scelus quod mente conceperat, explere contendit, simul ad patientiam vultum exhilarat, eumque verbis iucundioribus demulcens, ad sedendum inuitat, talique eum in loco sedere constituit, quo parietis fenestram ad scapulas haberet. Quã fenestram quasi ob hospitis honorem, re autem vera, ne eum aliqua pulsaret suspicio, velamine texerat precioso, præcipiens atrocissima bellua propriis pueris, ut cum ipsa quasi ad pincernam loquens, Misce dixisset, illi à tergo eum lanceis perfoderent. Factumque est: & ut mox crudelis fœmina signum dedit, iniqua mandata perficiuntur. Ipseque vulneribus transfixus, in terram corruens expirauit. Ea cum Rudolpho regi nunciata fuissent, tam crudele Germani funus ingemuit: dolorisque impatiens, ad vlciscendam fratris mortem exarsit: fœdusque quod cum Thatone pepigerat rumpens, eidem bellũ indixit. Conueniunt vtrorumque in campis patentibus acies, &c. Hactenus Diaconus. qui addit insuper sub finem capitũ, ad eas angustias redactos Herulos eo prælio fuisse, ut deleta maiori parte exercitus, ipso quoque rege Rudolpho occiso, supra se reges amplius non habuerint. Atque iam ex illo tempore (inquit) ita omnis Herulorum virtus concidit, ut vltius supra se regem omnino non habuerint. Iam hinc Longobardi ditiores effecti, aucto de diuersis gentibus quas superarant exercitu, vltro cæperunt bella expetere, & virtutis gloriam circumquaque protelare. Igitur (ut iam tandem ad institutum sermonem reuertar) ea causa fuit, quam obrem in angustias redacti Heruli, pars Ottocaro duce in Italiam habitatum abierint: pars vero Romanis sese subiicientes, ab his agros in Norici ripensis Pannoniæque finibus secus vtramque Istri ripam acceperint. Qui in Italiam abierunt, Ottocaro, siue ut eum Latini scriptores vitio appellant, Odouacro, quintam eius populi in Latio habitationem constituerunt: cuius meminit Paulus Diaconus libro Longobardicæ historiæ primo, cap. 12. Igitur Odoacer gentibus suæ ditionis congregatis, utpote Turcelingis, seu Turingis, Erulis, Rugorumque parte, quam iam dudum possidebat, nec non & Italiæ populis, venit in Rugilandiam: pugnansque cum Rugis, & vltima eos clade conficiens, Feletheum eorum regem extinxit. Vi itaque Italiam repetens, copiosam secum captiuorum multitudinem auexit. Adludit ad huiusmodi Herulorum sedes in Latio quæ sitas Ottocharo rege Rugorum autore, & Eugippius in historia sancti Seuerini: Inter quos (inquit) & Odochar, qui postea regnavit in Italia, vilissimo tunc habitu iuuenis, statura procerus, aduenerat: qui dum senis humillimæ tectum cellulæ suo vertice contingere inclinasset, à viro Dei gloriosum sessorem cognouit. Cui etiam valedicenti: Vade (inquit) ad Italiam, vade, vilissimis pellibus coopertus, sed multis cito plurima largiturus. Et iterum, de tempore regni Herulorum in Italia loquens: Iisdem temporibus Odochar sancto Seuerino familiares literas dirigens, si qua speranda deduceret, dabat suppliciter optionem: memor illius prælagii, quod eum quondam expresserat regnaturum. Tantis itaque sanctis eius alloquiis inuitatus, Ambrosium quendam exulantem rogauit, &c. Quondam etiam memoratum regem cum multi nobiles coram sancto viro, humana (ut fieri solet) adulatione laudarent, interrogat, quem regem tantis præconiis prætulissent? Respondentibus

Quinta sedes Herulorum in Italia.

dentibus, Odochar: inquit, Integer inter tredecim & quatuordecim annos. videlicet integri eius regni significans statum. Commemorat huiusmodi Herulorum gentis in Italiam transmigrationem, Otto quoque Frisingensis libro Chron. quarto, cap. 30. Odoacer natione Rugus, ex ultimis Pannoniæ finibus cum Scyris, Turcelingis, Herulis, ad inuasionem eius procinctum mouet. Cui dum Orestes patricius in terminis Liguriæ occurreret, visa manu eius, territus aufugit, ac in Ticinum se contulit. Quem Odoacer insequens, capta vrbe, occidit: ac inde per totam Italiam diffuso milite, regium nomen vsurpat. Hic à terra sua egressus, dum per inferiores Noricas partes, vel superiorem Pannoniam transiret, virum Dei Seuerinum Rauennatensem episcopum, qui verbum Dei prædicans, iuxta radices Comagenis cellulam construxerat, adiit, eumque de euentu rei cõsuluit. Qui propheticum ut erat plenus spiritu, omnia quæ postmodum exitus declarauit, veraciter ei prædixit. Augustulus patrem occisum, captamque ab hostibus cernens patriam, mente consternatus sponte purpuram vndecimo regni sui mense cum regno pariter deposuit. Odoacer ergo nullo sibi resistente, victor urbem ingreditur, vt hostis, subiectamque sibi vt rex disponit. Postremo cum tota Italia seruitio suo mancipata, per 14. annos, vt domini grauis seruitute premittur, &c. Idem lib. 5. cap. 1. de Herulorum regni in Italia internecione locutus, hæc quoque scripta reliquit: Igitur dum Theodericus viribus Gothorum fultus in Italiam tenderet, ac iuxta Soncium fluuium in Aquileiensem finibus castrametatus fuisset, Odoacer ei cum magno exercitu occurrens, in fugam eum vertit. Inde cum circa Veronam confedisset, rursum inuito certamine, Odoacer ad urbem iter flectit. Sed dum portis clausis ei introitus negatur, cunctis in circuitu igne ferroque vastatis, ad Rauennam digreditur, quem Theodericus subsequens, per triennium obsidione cinxit: tandemque interposita fide, ad deditio-nem susceptum infideliter occidit. Sed placet, quod de hac historia Pomponius Lætus refert, adiciere, in vita Leonis primi Cæsaris: Neos ab Oreste pulsus, Salonis (nomen villæ in agro Romano est) cæsus est. Orestem Odoacer Rugorum rex superauit, & Placentiam misit, iussitque interfici: & Orestæ filium Augustulum iam Romæ imperantem, exilio damnauit. Hæc de quinta Herulorum & Rugorum in Latio habitatione. quæ sequitur sexta, in finibus Pannoniæ superioris & Norici ripensis, vbi Cecii montis iugum in Danubium prominet, ex ea Herulorum manu constituta, quæ remanserat in sedibus auitis post victoriam Longobardorum, Romana societate ac annuo tributo Augustis dependo ab hostibus defensa. Cuius meminit Procopius lib. 2. historiæ Gothicæ, cum Narsetis copias aduersus Gothos eductas recenset: Eruli præterea ad duo millia subsecuti. Sed vndenam gentium Eruli hi fuerint, & quemadmodum cum Romanis inierint foedus, nunc explicabo. Constat sane, supra Istrum fluuium quondam hos habitasse. Et iterum lib. 3. Herulos Narseti eunuchus, Iustiniani Cæsaris militiæ magistro auxilium tulisse refert: Imperator deinde Narsetem (inquit) & hunc eunuchum, ad Erulorum principes legat, vt his suaderet, in Italiam traducerent copias, & cum suis vna militarent. Vnde ex Erulis quam multi Narsetem secuti, in Thraciæ loca hybernatum venere, vt postea vere proximo ineunte ad Bellisarium inde transmitterentur. Et rursus lib. 3. Gothicæ historiæ, de Narsete locutus: sed præter cæteros omnes Eruli, ac barbari alii, hunc beneuolentia prosequerentur, hi que præcipue qui aliquo affectu ante hæc beneficio erant. postquam autem Narsetes Venetorum ad loca quam proxime venit, Francorum ad duces qui ea regione præsidis præerant, nuncios misit. Et alibi eodem libro, Gothorum tum equites fuga citatiore intra Ariminum se receperunt: & alii statim & recentibus secum eductis per aliam portam, aduersus Romanos deferebantur, vt ex improviso hos inuassuri, & Narsetem simul obruncaturi, qui ex vtraque fluminis parte transitum suis copiis quæsitum abierat. Sed Heruli fortuna quadam, qui Gothi in se venientibus obuiam processissent, Vsdrilam præfectum primo congressu occidunt. Cui statim per Romanum quempiam cognito, præcisum caput, quod ad Narsetem deferrent, cum sustulissent, in castra perueniunt. Vnde omnes ob nauatam per Herulos Romanosque egregie operam, & animi promptitudinem identidem adfirmare. Præterea idem author, Herulos ad Istrum, Slauinos Illyricum ingressos, in acie vicisse refert libro tertio Gothicæ historiæ: Magnæ nuper Slauinorum hominum manus, Istrum flumen traicentes, & eius regionis loca depopulati, Romanorum vim maximam ceperant. Cum his Eruli inopinantes cum manus conseruissent, & simul præter spem vicissent, magno eorum numero interfecto captiuos omnes per eosdem abactos abire ad propria permisere. Ita Herulos Gepidibus proximos, ac auxiliares, commemorat Procopius lib. 3. rerum Gothicarum. Porro Gepedas superiori libro, haud procul Danubio, supra Pofonium, in agris Nitriensi, Barsensi, Nouifolii, Nouigradi, Turocensi, Liptouiensi, Cepusensi, Sariensi, Cassouiensi que collocauimus: vt constet, Herulos tum ab Austriæ solo Gepidibus vicinos

Sexta Herulorum habitatio in finibus Norici ripensis, & Pannonia superioris, vbi modo sita est Austria.

cinis coluisse. Verba Procopii sic habet: Hos inde ad Longobardos euntes, mille & quingenti duntaxat Heruli è fociis sequebantur. Nam cæteri omnes Romanis paulo ante desertis, cum Gepidibus ipsis conuenerat. Sed Romanorum pars militum quædam dum ad Longobardos contendit, in Herulos quosdam Aordo duce, ex insperato incidunt. Inde pugna summa contentione & strenue facta, Romani victores euadunt, Aordumque ducem & Herulorum non paucos interficiunt. Huc pertinet, quod idem autor paulo clarius commemorat, cum cladem eius populi à Longobardis acceptam descripsisset. Quo factum est (inquit) vt nec in patriis laribus hi permanere de cætero possent: sed illis penitus destituti, quam celerime in anteriora semper loca procedere, & circa Istrum flumen terras omnes, vt profugi cum liberis & vxoribus circumire. Verum vbi tandem ad locum venere, quem Rugorum quodam gens incoluerat, in Italiam demum se contulerunt, ibique sedibus obfirmatis mansere. Vnde cum peste, vt in vastæ solitudinis loco, opprimerentur, non longe post ad Gepedas peruenere. quos illi tum primùm, vt supplices factos, secum cohabitare, & sibi finitimos esse permisere. Postea vero cum temere hi in Herulos desuissent: quippe qui eorum vxoribus violatis, & indigna in hos facinora exercendo, ac bona diripiendo, nil reliquum ad iniuriam fecerant. Quæ omnia ferre Eruli vltra non poterant, flumine Istro transmissis, cum Romanis eam tum regionem incolentibus, cohabitandum sibi perpetuo cõsuerunt, Anastasio imperante. Qui, hos perbenigne admissos, eodem loco sedes habere permisit. Huic tamen non longo post tempore infestiores iam redditi, indignis eius regionis habitatores Romanos iniuriis adfecerunt. Quibus Imperator permotus, exercitum aduersus hos misit: eoque prælio cum superiores Romani fuissent, ex Erulis quam plurimos interfecere: ad internecionemque omnes occidere potuissent, nisi à præfecto, ex his qui forte superfuere precario sibi vitam depoposcissent: seque ni posterum precarentur, vt Imperatoris confederatos, vel seruitute haberet obnoxios. Quæ utique prout gesta fuissent, Anastasium, vbi primum resciauit, ingenti læticia adfecerunt. Sed destitutos ab eo Herulorum nonnullos fuisse, fat constat. Quandoquidẽ cum Romanis per id tempus non firmis foederibus iungebantur, nec boni quicquam his attulerunt. Iustinianum deinde, cum primum suscepit imperium, optimis locis rebusque aliis cum hos donasset, vel arma confociaffe cum Herulorum gente, fat constat: & Christi vt fidem susciperent, persuasisse. Vnde feris & pristinis moribus in mansuetudinem commutatis, Christianorum legibus sese quam maxime ad-dixerunt, & cum Romanis hoc tempore ex inita societate aduersus hostes in aciem prodeunt. Ex quo Procopii loco non solum liquet, Iustiniano Imperatore, & paulo ante, Herulorum gentem in Austria tenuisse: verum etiam, quod reliquias extiterint hi, qui tum secus Istrum modo dictis finibus coluerunt, eorum Herulorum qui à Gothis ex Italia profligati fuerant. Quamuis non neget Procopius posteritatem quoque fuisse, qui post victoriam Longobardorum remanserant, Romana sub seruitute atque defensione. Porro meminit huius habitationis Herulorum populi, & Paulus Diaconus libro rerum Longobardicarum primo, cap. 19. His temporibus (inquit) inter Odoacrum, qui in Italia per aliquot iam annos regnabat, & Feletheum, qui & Fethia dictus est, Rugorum regem, magnam inimicitiarum fomes exarserat: qui Feletheus illis diebus vltiorem Danubii ripam incolebat, quam à Norici finibus idem Danubius separat. In his Noricorum finibus beati tunc erat Seuerini cœnobium, qui omni abstinentiæ sanctitate præditus, multis iam erat virtutibus clarus. Qui cum eisdem in locis ad vitæ vsque metas habitasset, nunc tamen eius corpusculum Neapoli retinetur. Hic hunc, de quo diximus, Feletheum, eiusque coniugem, cui nomen Gisa fuit, vt ab iniquitate quiescerent, verbis cœlestibus monuit. quibus pia verba spernentibus, hoc quod eis postmodum contigit, longe ante futurum esse dixerat. Porro prolixius has Herulorum sedes in finibus Pannoniæ ac Norici delineat Eugippius, in vita beati Seuerini: Feletheus (inquit) Rugorum rex, qui & Fethia, audiens cunctorum reliquias oppidorum, quæ barbarorum euaserant gladios, Laureacum se per Dei famulum contulisse, ad sumptum veniebat exercitu, cogitans repente detentos abducere, & in oppidis sibi tributariis atque vicinis (ex quibus vnum acceperat Fabianis, quæ à Rugis tantummodo dirimebatur Danubio) collocare. Et iterum: Hæc ergo inter cætera iniquitatis suæ contagia, etiam rebaptizare quosdam est conata catholicos. Sed ob sancti reuerentiam Seuerini, non consentiente viro, à sacrilega quantocys intentione defecit. Romanos tamen duris conditionibus aggrauabat, quosdam etiam Danubio iubeat abduci. Et rursus alio loco: Igitur Romani, quos in suam sanctus Seuerinus fidem susceperat, de Laureaco discedentes, pacificis dispositionibus beneuola cum Rugis societate vixerunt. Et alibi, tanquam digito istas sedes Rugorum & Herulorum insinuans, scribit: Rugorum siquidem rex Flactiterus, vel Feletheus, in ipsis regni sui cœpit intrare primordiis, habens Gothos ex inferiori Pan-

nonia vehementer infestos. Hæc luce clarius verba Auftriam inferiorem depingunt, vbi Herulos cum Rugis habitasse Anastasio & Iustiano imperantibus, supra diximus. Cæterum illa vsque in Noricum ripense, imo ad OEnum flumen vsq; habitatio erat extenta. Vnde leguntur in eadem Eugippii historia hæc præterea verba: Ad habitatores præterea oppidi quod Iouia vocatur, LXX & amplius à Batauis millibus disparata, solita vir Dei reuelatione commonitus, Moderatum nomine cantorem Ecclesiæ destinavit: præcipiens, vt habitationem loci illius, omnes sine cunctatione relinquerent. Et addit: Sanctum quoque Maximum spiritualis vitæ presbyterum instantius imperat amouere, vt saltem ipse contemptoribus derelictis, properaret cœlesti misericordia liberari. De quo sibi Dei famulus magnam dicebat inesse mœsticiam, ne forte salutiferam differendo mandatum, imminenti subiaceret exitio. Prædictus itaque pergens, imperata suppleuit: & reliquis incredulitate nutantibus nuncius viro Dei presbytero retinente se, atque hospitalitatem præbere cupienti, nullatenus acquieuit. Quanoctē Heruli insperato protinus irruentes, oppidumque vastantes, plurimos duxere captiuos, presbyterum memoratum patibulo suspendentes. Hęc Eugippii historia, vbi Iouia mentio fit, Norici municipii, vbi sanctus Maximus præfulem agebat: cuius adhuc martyrium Salisburgi ostenditur, quod & Iouiacum, & Iouiam, & Iuuaiam Romanis nominatum fuisse, postremo Romanæ Reipub. commentariorum libro ostendimus. Vt concludendum sit, in vtraque Austria Herulorum tum fuisse habitationem: in inferiori quidem Herulorum cum Rugis, in superiori vero Herulorum cum Scyris, à quibus in hanc vsque diem per tractum Norici, & ducatus pernobilis, & comitatus in regione quam vocant supra Anisum, appellata superiunt. De fluxere inde & monumenta quædam ad posteros, quæ veteres sedes contestentur, etsi nostra tempestate nomina corrupta pronuncientur. Sic in diplomate quodam, à Ludouico secundo Imperatore dato, de bonis quibusdam in Norico ad Istrum sitis, Ecclesiis donatis circa annum Domini 832, hæc verba leguntur, quæ non pigebit subscribere: Ludouicus diuina prouidentia rex Boiariæ. Si nos ex munificentia, ex possessionibus nobis à Deo concessis, locis sanctorum aliquid tribuimus, credimus indubie illud nobis ad præmium æternæ retributionis conducere. Idcirco notum sit omnibus Christi & Ecclesiæ nostræ fidelibus, quod nos pro augmento mercedis nostræ sanctæ Ratisponensi ecclesiæ, quæ in honorem principis apostolorum Petri & beatissimi martyris Christi sancti Hemeronis, qui inibi corporaliter requiescit, constructa est, cui in præsentia venerandus vir Bararicus episcopus operatione diuina præfidet, concessimus aliquot prædia nostræ proprietatis, cum aliis circumstitis, videlicet tractum, vbi quædam munitio Herlingoburgi dicta, sita in terra Auarorum, & cum suis terminis, vt sequitur, distinguitur: primo, vbi fluuius Erlapha in Danubium fluit, &c. hæc diploma. Quæ conueniunt Pechlarensi oppido ac tractui, qui adhuc sub eius ditione Episcopatus manet. Sed transeo ad septimas sedes eius populi, quæ partim in Valeria, vbi modo sunt fines Slauoniæ & Ciliensis comitatus, partim in agro Sirmienfi fuerant, vt fortassis coniectura sit, hodiernos Carniolanos ac Wyndorum marchæ incolas, qui Germanicum sonant, ab eius populi reliquiis processisse. Quibus sub Mauricio mox Slauini accessere, qui Teutonico sermone gentilitium idioma adiecerunt. Qui enim hodie eos quos diximus tractus incolunt, vtroque sermone vtuntur, & loca colunt pleraque ab Herulorum Rugorumque nomenclatura appellata, Rohis/ Rogendorf/ Herberg/ Hermandorf/ Hernhausen/ Herbach/ &c. Porro meminit Herulorum habitationis in Sirmienfi Pannonia & Dalmatiæ finibus, Procopius libro historiæ Gothicæ tertio: Eruli præterea alia Dalmatiæ loca imperatoris permisso, & circa Sigidunum urbem habebant, vbi vel ad id temporis habitant. Deinde Illyrios hi, & supra Thraciam omnia incurstantes, iam pridem depopulantur & vastant. Ad ludere videtur ad eiusmodi habitationem & Euodius panegyrista, quem ipsi à tineis & situ vindicauimus, qui in historia Antonii eremitæ Pannonici, sancti Seuerini discipuli, sic nominatim scribit: Ne conscientia nebulis lucem conuersationis illius, aut amplissimis pauperum laudibus aut infantia orante deuenuit, benedicatur indiuisa trinitate Deus noster, qui seruum suum Antonium tanta virtutum dote sublimem, circa Danubii fluminis ripas in Valeria, Secudino patre, lucis huius ianuam iussit intrare. Et subdit: Qui ne sancti instituta propositi per parentum blandimenta frangeret, annorum ferme octo genitoris tutela nudatus est: mox tamen ad illustrissimum virum Seuerinum, ignara fuci ætas euolauit. Qui dum eum mulceret oculis, futura in puero bona quasi transacta relegebat. Fuit enim, cuius meritis nihil esset absconditum. Ille hunc sibi futurum participem, pia vbique voce prædicabat, cuius tyrocinia spes annunciata solidaret. Sed postquam beatus vir humanis rebus exemptus est, Constantii antistitis ea tempestate florentissimi vinctus obsequiis, gloriosis opetibus, vitæ rudimenta dedicauit, qui eum inter eccle-

Septima sedes Herulorum in Valeria & Dalmatiæ finibus.

Constantinus ille fuit Laureacensis archiepiscopus in Norico.

ecclesiasticos exceptores cœlestem militiam iussit ordiri. Erat enim venerandus sacerdos, Antonii nostri patruus. sed nunquam ille magisterii rigorem consanguinitatis lege molliuit: nec fecit securum de necessitudine discipulum non timere, cui gratiam doctoris nisi censura non præstitit. Tantus fuit circa sectatorem, diligentia modo, quatum iudicia contulerunt. meritum suum, in facie monitoris agnouit. Sed iam peccatorum consummatio, Pannoniis minabatur excidium. Iam succisa radice substantia, regionis illius status in prauum deflexerat. per incursum enim variarum gentium, quotidiana gladiatorum seges messem nobilitatis absciderat, & fecundas humani germinis terras ira depopulante desolabat. Iam Franci, Eruli, & Saxones, multiplices crudelitatum species beluarum more peragebant: quæ nationum diuersitas superstitiosis mancipata culturis, deos suos humana credebant cæde mulceri. Hæc Euodius. Arbitror autem duabus ex occasionibus Herulos ad Dalmatiæ fines, Valeriamque peruenisse. primo enim victos ab Anastasio Cæsare, quod Romanos cohabitantes in Pannonia iniuria affecissent, transpositisque ab Istro, qui cladi superfuerant, Procopius refert. Nam scribens de Gepedum in Herulorum gentem tyrannide ac graui imperio, subdit: Quæ omnia ferre Eruli ultra non poterant, flumine Istro transmissis, cum Romanis eam regionem tunc incolentibus cohabitandam sibi perpetuo censuerunt, Anastasio imperante. Qui hos perbenigne admissos, eodem sedes habere permisit. Huic tamen non longe post Eruli infestiores iam redditi, indignis eius regionis habitatores Romanos iniuriis adfecerunt. Quibus Imperator permotus, exercitum aduersus hos misit: eoque prælio cum superiores Romani fuissent, ex Erulis quæ plurimos interfecerunt. ad internecionemque omnes occidere potuissent, ni à præfecto ex his qui forte superfuere, precario sibi vitam depoposcissent, seque in posterum precarentur, vt Imperatori confœderatos, vel seruituti haberet obnoxios. quæ utique prout gesta fuissent, Anastasium, vbi primum rescivit, ingenti adfecere læticia. Sed destitutos ab Erulorum nonnullos fuisse, sat constat, quandoquidem cum Romanis per id tempus haud firmis fœderibus iungebantur. Alteram causam commemorat idem autor, libro Gothicæ historiæ secundo: quod desciscientes à Romanis sub Iustiano, relictoque Narsete in Italia exercitu, in quo pro Romanis aduersus Gothos merebant, loca Venetiæ vicina, hoc est Dalmatiæ fines infederint. Sed placet locum Procopii referre: Narses itaque paucis secum militibus ductis, Byzantium rediit. Eruli vero, ex Italia excedente Narsete, sub quo ante militarunt, vel Bellizatio pollicente ab Imperatore pleraque his bona, si apud se restitissent, manendum haudquaquam duxerunt. Sed coeuntes in vnum, omnes ad iter parati, in Liguriam eunt. & in Vraia exercitum cum incidissent, captiuos omnes & cæterarum animantium prædam, quam secum abduxerant, hostibus tradunt. Ab hisque ingenti accepta pecunia, iureiurando se obstrinxere, nunquam de cætero Gothos oppugnatum venturos, vel cū his conferturos in bello manus. Hunc illi in modum ab his pacifice discedentes, ad Venetiæ loca venere. Porro commemorat idem autor Faniteum principem, qui Herulis eo in tractu colentibus præerat, cui Philimuth successerit, & huic à Iustiano Svartus quispiam dux confirmatus, suffectus fuerit. Vnde (scribit Procopius) confestim Byzantium mittunt Imperatorem precatum, ducem quem vellet sibi vt traderet. Tum ille Herulum his quempiam, Byzantii diu versatum, mox mittit, Svartum nomine. Quem Eruli tum primum benigne susceptum, volentes quidem vt regem salutant & venerantur, iubentique consueta obsequuntur & parent. Commemorat denique Otho Frisingensis lib. 5. Chron. capite 4. Gratem regem Erulorum Constantinopolim ad Iustinianum venisse, atque in Epiphania Domini sacris vndis perlutum, cum subdita vniuersa gente fuisse: à quo forte si aliquid coniecturæ vanæ tribuendum est, tot loca per Valeriam, Dalmatiæq; fines Gracæ denominata manserunt. vt, Gracziū Styriæ metropolis, Wyndischgrac, Belligrac, Cornigrac, Nowigrac. Etsi verius adfirmandum fuerit, Slauinam hanc vocem esse, qua illi Bargas & oppida appellant, atque ab illa gente, cum Germanis coaluissent, vel ante Germanos ea loca tenuissent, ciuitatum nomenclaturis addita fuerit, veluti nos Germani burgos, & Hungari vuar adiecerunt. Ac iam finiturus eram Herulorum migrationes, cum mihi in metem venit loci apud Paulum Diaconum lib. 2. Longobardicæ historiæ, cap. 3. ex quo liquet, Herulorum posteritatem ad Brentam quoque amnem postremas sedes habuisse, qui erant reliquæ illorum, quos Gothi ex Latio profligauerant, Theoderico Bernensi authore. locus sic habet: Habuit nihilominus Narses certamē aduersus Syndualdum Brentorum regem, qui adhuc de Herulorum stirpe remanserat, quos secum in Italiam veniens adduxerat. Huic Narses sibi fideliter primū adhærenti, multa beneficia contulit: sed nouissime superbe rebellantem, & regnare cupientem, bello superatū & captum, celsa in trabe suspendit. Essent igitur hæc octauæ eius populi sedes, vbi hodie sunt confinia Austriæ ac Venetorum, in Alpi-

Causa habitationis Herulorum in finibus Dalmatiæ, & Valeria.

LIBER DVODECIMVS.

Orana Herulorum sedes in Alpibus Rheticis.

Longobardorum origo, & etymon.

Vnde Longobardi nominati sunt.

bus Rhetis in orientem flexis. Ad huiusmodi sedes Herulorum videtur quoque alludere Procopius libro tertio Gothicæ historiæ: Nam Barazes interim, & qui secum Armenii nauigabant, in littus descēdunt, & ea forte è regione, è qua Gothi Herulos inuaserant, &c. Cæterum relicta Herulorum gente, cuius posteritatem in Irlandia superesse, supra Hyberniam Anglicanam insulam, vel habitus ostendit: ad Longobardos nostra iam vertetur oratio, tributarios in primis, Herulisque subiectos populos, mox hoste victore, & profligatore ab Istri ripa. Cuius populi initia diuersimode ab authoribus repetuntur. Ptolemæus libro Geographiæ secundo, capite vndecimo, tabula Europæ quarta, Sueuici generis facit, & à Rheno deriuare videtur, ita scribens: Tenent autem Germaniam, quæ à Rheno incipit, à parte septentrionali, Busfactori parui appellati, ac Sicambri: sub quibus Sueui, Longobardi. Ad Rhenum præterea collocat Longobardos, interque Sueuicos populos enumerat, Cor. Tacitus libro secundo historiæ Augustæ: Igitur non modo Cheruscus (inquit) sociique eorum, verus Arminii miles sumpserunt bellum, sed è regno etiam Maroboduui Sueuæ gentes, Sennones & Longobardi defecerunt ad eum. Quibus additis præpellebat, ni Inguiomerus cum manu clientum ad Maroboduuum profugisset. Et subiiciens, (vt proximos Cheruscis sedisse, vbi hodie Chreuchgouia Palatinatui proxima iacet ad Rhenum, Lector intelligat) His vocibus instinctos exercitus, propriæ quoque causæ stimulabant, cū à Cheruscis Longobardisque pro antiquo decore, aut recente libertate, & contra augendæ dominationi certaretur. Idem in libello de Moribus Germanorum, Longobardos expressis verbis inter Sueuos recenset: Adiicit auctoritatem (ait) fortuna Senonum, centum pagis habitantur: magnoque corpore efficitur, vt se Sueuorum caput credant. Contra Longobardis paucitas, nobilitas: quod plurimis ac valentissimis nationibus cincti, non per obsequium, sed præliis ac periclitando tuti sint. hæc Tacitus, de Longobardorum in Germania ad Rhenum habitatione, & quod ex Sueuis procefferint. Atqui Paulus Diaconus in historia eius populi, Longobardos Gothicæ atque Vandalicæ originis facit, eodemque ex fonte, puta Scandinauia insula, deriuat. Quippe capite secundo libri primi: Pari etiam modo (inquit) Winnilorum, hoc est Longobardorum gens, quæ postea in Italia feliciter regnauit, à Germanorum populis originem ducens: & Scandinauia, Balthei seu Baltici maris insula, nouarum sedium quærēdarum gratia ob multitudinem profecta est: licet & aliæ causæ egressionis eorum asseuerentur. Cuius insulæ etiam Plinius secundus in libris quos de Natura rerum composuit, mentionem facit. Hæc igitur insula, sicut retulerunt nobis qui eam lustrauerunt, non tam in mari est posita, quam marinis fluctibus circumfusa. Intra hæc ergo constituti populi, cum in tantam multitudinem pullulassent, vt iam simul habitare nõ valerent, in tres, vt fertur, partes, omnem cateruam diuidentes, quæ nam ex illis patriam esset relicta, vt nouas sedes exquirerent, sorte disquirunt. Igitur ea pars cui fors dederit genitale solum excedere, exteraque arua sectari, constitutis supra se duobus ducibus, Ibore videlicet & Agione qui & Germani erant, & iuuenili ætate floridi, cæterisque præstantiores, ad exquirendas quas possint incolere terras sedesque statuere, valedicētes suis simul & patriæ, iter arripiunt. His ducibus erat mater nomine Gambarā, mulier vt inter barbaras, & ingenio acris, & consiliis prouida, de cuius viribus & prudentia non minimum confidebant, &c. Subscribit huic sententiæ & Saxo Grammaticus, ex Dania progressos Longobardos referens, hac occasione. Sub Suyone rege Daniæ magnam caritiam ortam, quod tenuius triticum prouenisset: & in cereuisiæ potum absumeretur, si quod prouenisset. idcirco legibus regem cauisset, vt frumentum non absumeretur in potum, sed aquam biberent, ad tempus duntaxat. Quod cū durum nimis genti videretur, cōclusum esse postremo, vt feminas senes, omnesque infantes, puerosque necarent. Hic mulierem nobilem, cum edictum per filios cōperisset, regi per eosdem renunciaffe, vt à tam crudeli consulto temperaret: verū alia ratione ageret, vt forte videl. missa, quam tribum ea contigisset, insula illa exire cogere, alibi quærētum terras. Cui consilio cum rex paruisset, Schonlandinos & Gotlandinos egredi coactos. Qui ad Danubiū primo cum venissent, sub Albuino rege aliquandiu coluisse. Sed de primordiis huius gentis hæcenus. Venio ad etymon, quod longe aliter deducit Diaconus eius populi historicus, quam res ipsa habet, ac ceu pene cōclusum ab omnibus est scriptoribus qui à longis barbibus id nomen genti deriuant: vel, vt aliis placet, à bardis genere sacerdotum gentilitio: siue, vt Saxo scriptum reliquit, quod cum essent longi viri, ac proinde inepti, hanc appellationem ab Italis per contemptum adepti fuerint. Quibus accedit nostra coniectura. Nam cum secus Rhenū amnem hi coluerint, vt Tacitus refert, ex eo genere populorum fuerint necessum est, quos Plinius Isteuonas nuncupare videtur: hoc est, qui mediterranea colebant, vulgo in nostra lingua *Die vsseristen woner* / vel secundum aliam dialectum, *Die sandwarter* / id est terrarum cultores appellabant. Quam vocem, vt pote gentilitiam,

tilitiam, credo corruptam à Romanis, paulatim ob consonantiam vocabulorum in Longobardos fuisse detortam. Quod vt facilius siue credam, siue admittam, facit, quod imperate adhuc Carolo Magno, Deliderius Longobardorum rex, cum tria oppida vicina mœnibus coniunxisset, videlicet Longulam, Vetuloniam & Volturenam, ab euentu coniunctionis patrio sermone Wyteraru denominarit. Quam vocem, nimirum gentilitiam, non minus quam Landouarterorum corruptentes Itali, in Viterbium deflexerunt. Sed iudicium huiusce rei penes Lectorem æquum relinquo. Non possum tamen hic mihi temperare, quin absurdam nimis de huius vocabuli initio opinionem Diaconi hic inseram, qui capite octauo libri primi rerum Longobardicarum, in hæc verba scribit: Recitat hoc loco (inquit) antiquitas ridiculam fabulam, quod accedentes Wandali ad Goddanum, victoriam de Wynnili postulauerint: illeque responderit, se illis victoriam daturum, quos priores oriente sole respexerit. Tunc accedentem Gambaram ad Fream vxorem Goddani, victoriam Wynnili postulasse: Freamque consilium dedisse, vt Wynnolorum (hi Longobardi erant) vxores solutos crines in faciem ad barbæ similitudinem demitterent, maneque primo cum viris adessent, seseque pariter videndas Goddano è regione, quam ille per fenestrā in orientem versus aspiceret solitus erat, collocarent. Cumque id ita factum fuisset, easque Goddan oriente sole intentius aspiceret, dixit: Qui sunt isti Longobardi? Tum Fream subiunxisse, precantem, vt quibus nomen tribuerit, victoriam condonaret: sicque Goddanum Winnili victoriam concessisse. Hæc risu digna sunt, & pro nihilo habenda. Victoria enim non est hominum potestati arbitrioque attributa, sed è cælo potius ministratur. Certum tamen est, Longobardos ab intactæ ferro barbæ longitudine, cum prius Wynnili dicti fuerint, postmodum ita appellatos. Nam iuxta illorum linguam *lang lögum*, & *bard* / barbam significat. Vodan sane, quem adiecta litera Guodan dixerunt, ipse est qui à Romanis Mercurius dicitur, & ab vniuersis Germaniæ gentibus vt Deus adoratur. Ex quibus verbis constat, primas Longobardorum sedes in Scandinauia insula fuisse, quæ modo Schonlandia vocatur, ac Suediæ regno paret. Vnde traiecto mari, cum in Germaniæ tellurem appulissent, in Scoringia tenuerunt. Diacono authore: atque inde in Mauringia, quas prouincias forte recte quispiam in finibus Prussiæ ac Liuonię collocarit. Sed placet ea de re Diaconi verba audire, qui ca. 7. lib. 1. Longobardicæ historiæ hæc scripta reliquit: Igitur egressi de Scandinauia, siue Scandauia insula Wynnili, sub Ibore & Agione ducibus in regionem quæ vocatur Scoringa adducti, per aliquot illic annos confedere. Illo quoque tempore Ambri & Asii Wandalarum duces vicinas prouincias bello premebant. Hi multis elati victoriis, nuncios ad Wynnilos mittunt, vt aut tributa Wandalis persoluerent, aut se ad belli discrimina præpararent. Tunc Ibore & Agio, annuente Gambarā matre, decernunt, melius esse armis tueri libertatem, quam tributum eam pensione scdare. Mandant igitur per legatos Vandalis, pugnatos se potius quam seruituros. Erant siquidem tunc Wynnolorum vniuersi iuuenili ætate florentes, sed numero perexigui. Quippe qui vnus iam nimis amplitudinis insulæ tertia solummodo particula erant. Idem cap. 9. de tertia habitatione Longobardorum in Mauringia, hæc nominatim adnotauit: Igitur Wynnili, qui & Longobardi, commisso cum Vandalis prælio acriter, vt pote pro libertatis gloria, certantes, victoriam obtinent. Qui magnam postmodum famem, comæatusque penuriam in eadem Scoringa prouincia perpeffi, valde animo consternati sunt. De qua egredientes, dum in Mauringiam transire disponerent, Assipiti eorum iter impediunt, denegantes eis omni modo per suos terminos transitum. Porro Longobardi cum magnas copias hostium cernerent, neque cum eis ob paucitatem exercitus congregari audent, dumque quærerent quid agere deberent, tandem necessitas consilium reperit. Simulantes enim se in castris suis habere cynocephalos, id est, canino capite homines, diuulgant apud hostes, hos pertinaciter bella gerere, humanum sanguinem bibere: & si hostem adsequi non possent, proprium potare cruorem. atque vt huic assertioni fidem facerent, ampliant tentoria, plurimumque in castris suis ignem accendunt. Quibus auditis, hostes creduli effecti, bellum quod minitabantur attentare non audent. Habebant tamen apud se hostes virum fortissimum, de cuius fidebant viribus, posse se proculdubio obtinere quod vellēt. Hunc itaque solum pro omnibus pugnaturum obiiciunt: mandantque Longobardis, vt vnum quem vellent suorum mitterent, qui cum eo ad singulare certamen exiret, ea videlicet conditione, vt si suus bellator victoriam caperet, Longobardi itinere per quod venerant abirent: sin vero superaretur ab altero, tum se Longobardis transitum per fines proprios non negaturos. Cumque Longobardi, quem potissimum de suis aduersus virum illum bellicosissimum mitterent, ambigerent, quidam ex seruili conditione sponte se obtulit, promittens se prouocanti hosti cōgressurum, ea pactione, vt si de hoste victoriam reportaret, à se suaque progenie seruitutis nexum auferret. Quid plura? gratan-

Hinc adhuc Deum Goddam vocamus.

Prima sedes Longobardorum in Schonlandia.

Secunda sedes Longobardorum in Lsuonia & Prussia.

Tertia sedes Longobardorum in Mauringia.

ter, quæ postularat, sese facturos pollicentur. Aggressus autem hostem, pugnauit & vicit Longobardis transitum, sibiq; & suis quæ optauerat iura libertatis adeptus. Igitur Longobardi tandem in Mauringiam venientes, vt bellatorum possent ampliari numerum, plures à seruili iugo ereptos, ad libertatis statum perducunt: vtq; rata eorum libertas haberi posset, faciunt more solito per sagittam, immurmurantes nihilominus ob rei firmitatem quædam patria verba. Egressi itaq; Longobardi Mauringiam, applicuere se in Rugilandiam, vbi aliquantum temporis commorati dicuntur. Post hæc Antaibos, & Bontaibos, pari modo & Burgundaibos, dicuntur per annos aliquot possedisse. quæ nos possumus arbitrari, esse vocabula pagorū, seu quorumcunq; locorum. Mortuis interea Ibore & Agione ducibus, qui Longobardos à Scandinauia (vt dixi) abduxerant, & vsq; ad hæc tempora rexerāt: Longobardi vltro sub ducibus esse nolentes, regem sibi ad cæterarum gentium ritum statuerunt. Regnavit itaq; super eos primus Agilmundus, Azilionis filius, ducens profapiam & originē Gunginorum, quæ apud eos cæteris generosior habebatur. Hic, sicut à maiorib; traditur, tribus & triginta annis Longobardorum tenuit regnum. Sequitur nunc quinta Longobardici populi habitatio, proxime Bulgaros, quo ex Bugilandia concesserant, forte vbi nostra tempestate est Polonia sita. Cuius mentionem facit idem Diaconus capite 11. lib. 1. Igitur Longobardi, transmissi, de quo diximus flumine, cum ad vltiores terras peruenissent, illic per tempus aliquod commorabantur. Interea cum nihil aduersi suspicarentur, & essent sub longa quiete minime solliciti, securitas (quæ semper detrimentorum mater est) eis non modicam perniciem peperit. nocte enim quadam cum negligentia resoluti cuncti quiescerent, subito super eos irruentes Bulgari, plures ex eis fauciant, multos prosternunt, tandem, tamque atrociter per eorum castragrasantes, vt ipsum Agilmundum regem interficerent, eiusque vnicam filiam sorte captiuitatis auferrent. Resumptis tamen viribus post hæc incommoda, Longobardi Lamissonem, de quo superius diximus, sibi regem constituerunt. Qui vt erat iuuenili ætate feruidus, & ad bellica certamina fatis promptus, conseruatoris sui Agilmundi necem vlcisci cupiens, in Bulgaros arma conuertit, &c. Ex hoc loco potiti victoria, quæ situm fecundiores terras in Germaniam transmigrarunt, & haud procul à Rheno, vbi est modo Palatinus inferior, confederunt, proxime Cheruscis. Hinc Tacitus libro historiarum Augustæ secundo: His vocibus instinctos exercitus propriæ quoque causæ stimulabant, cum à Cheruscis Longobardisque pro antiquo decore, aut recente libertate, & contra augendæ dominationi certaretur. Meminit eo loco Longobardorum & Velleius Paterculus, in historia Tiberii Cæsaris: Perlustrata armis tota Germania est, vix gentes pene nominibus incognitæ, receptæ Cauchorum nationes: omnis eorum iuuentus infinita numero, immensa corporibus situ locorum tutissima, traditis armis, vna cum ducibus suis septa, fulgenti armatoque militum nostrorum agmine, ante Imperatoris procubuit tribunal. Fracti Longobardi, gens etiam Germana feritate ferocior. Deniq; quod nunquam antea spe conceptum, nedum opere tentatum erat, ad quadragesimum miliarium à Rheno, vsque ad flumen Albim, qui Sennonum Hermundurorumque fines præterfluit, Romanus cum signis perductus est exercitus. Porro manet adhuc oppidulum haud procul Heydelberga, Lambartē nomine, quod veterem populi memoriam contestatur. Igitur ad Rhenum cum à Tiberii primi ætate multorū seculorum lapsu tenuissent, postremo mediterranea petentes, Istrum versus, campestria sub Herulorum regis tributo ea acceperunt, quæ in Moravia hodie late extenta cernuntur. Quarum sedium septimarum ordine Paulus Diaconus meminisse videtur, capite 12. lib. 1. cum post Agilmundum reges eius populi recensuisset, Lamissonem, Leth, Gildeochum & Gedeochum: Inter hæc moritur Gedeochus (inquit) cui successit Claffo filius eius. Defuncto quoque Claffone, Tado eiusdem filius septimus ascendit ad regnum. Egressi quoque Longobardi de Rugilandia, habitauerunt in campis patentibus, qui sermone barbarico Felden appellantur. Quo in loco cum per trium annorum spacia moraretur, bellum exortum est inter Tadonaē atq; Rudolphum Herulorum regem. Qui cum prius fœdera necerent, causam discordiæ hanc habuerunt, &c. Hanc supra adduxeramus, cum Herulorū quartam habitationem describeremus, necē videlicet Germani, fratris Rudolphi regis in legatione, qua apud Longobardos fungebatur, à Rametrude Tadonaē filia contra ius gentium interfecti. Dissentit hac in parte à Diacono Procopius, aliam causam belli referens: Herulos videlicet ipsos Rudolphum regē in ocio viuentem ad arma vltro coegisse. quod etsi inuitus, tamen Rudolphus bellū suscepit. & cum duplicatum tributum Herulis Longobardi obtulissent, à se tamen Martem auocare nequiere. Itaq; cum in prælio quod subsecutū erat ex illa occasione diuini numinis benignitas Longobardis vt Christianis adfuisset, Heruli non solum castris, sed agris quoq; in finibus Pannoniæ Noriciq; secus Istrū amnem exuti, Longobardis reliquerunt. Cæterum antequam illos agros,

de quibus loquimur, septimæ habitationis Longobardi reliquissent, bella cum finitimis populis propter fines gessere: vt pote cum Sueuis, qui ad Albim in Bohemia habitabant: & cum Gepedibus, quos ab ortu solis vicinos habebant, ex illa parte Hungariæ, vbi modo sunt comitatus Aruenlis, Liptouienlis, Tranchiniensis, Nitrienlis, Turocensis, Cepusienlis & Sarienlis. Qua de re scribens Paulus Diaconus cap. 14. At vero Tado (inquit) post hunc bellum triumphum, non diu lætatus est. Irruit namq; super eum Wacho, Zachilonis fratris eius filius, vt eum hac luce priuaret. Confluxit quoq; aduersus Wachonē Hildechis, filius Tadonaē. Sed superante Wachone deuictus, ad Gepedas confugit, ibiq; profugus ad vitæ suæ finem vsq; permanfit. Quam ob causam Gepedæ cum Longobardis ex tunc inimicitias contraxere. Eodem quoq; tempore Wacho super Sueuos irruit, eosq; dominio suo subiugauit. Atq; de septima Longobardicæ gentis habitatione tantum. Quam sequitur octaua in Pannonia Superiori, quam quidem prouinciam post insignem illam victoriam relata de Herulis, rege ipsorum Rudolpho occiso, non magis occuparunt, quam à Iustiniano imperatore impetrarunt. Qui, vt refert Procopius in Commentariis rerum Gothicarum, aduersus Herulos obsequium atq; solitum tributum detrectantes, Longobardorum gentem ex intima Germania, & Herulis infestissimam exciuit. Quorum auxilio cum Herulos vicisset, Herulos quidem qui cladi super fuerant, Christianismo initiatos, partim in Valeriam Dalmatiamq; partim alio secus Istrum transposuit, Longobardis vero Pannoniam sub tributo concessit. Ea; de causa (scribit Procopius) nulla his de cætero Iustinianus stipendia persoluebat, quæ antehac à Romanis accipere consueuerant. Longobardos interim Imperator Norico vrbe, & in Pannonia nonnullis præsiidiis, & aliis plerisque locis cum ingenti pecunia donat. Qua ex re Longobardi exciti, omnes à propriis sedibus abeuntes, supra Istrū fluum, non procul à Gepedum natione confidunt. Sed ipsi insuper Dalmatiam omnem, & simul Illyrios ad vsq; Epidamnum depopulati, & in seruitutem quos ceperant, abegerunt. Meminit huius transmigrationis Longobardorum in Pannonias, etiam Paulus Diaconus cap. 15. lib. 1. rerum Longobardicarum: Waltharith autem (inquit) cum per septem annos regnum tenuisset, ab hac luce subtractus est. Post quem nonus Andoinus regnum adeptus est, qui non multo tempore post Longobardos in Pannoniam traduxit. Porro in Pannoniis Longobardi cum tenerent, ob fines in grauissimum bellum cum Gepedibus exarserunt. Quod describens eodem capite Diaconus: Gepedæ vero (inquit) ac Longobardi concepta iam dudum rixa, tandem in apertum exarserunt bellum, quod ab utriusq; partibus profacultatibus apparabatur. Commissio autem prælio, dum ambæ acies fortiter dimicarent, & neutra alteri cederet, contigit vt in ipso certamine Andoini filius Albuinus, & Torismundus Turisindi filius, inter se obuui fierent. Quem Albuinus spata percutiens, de equo præcipitatum extinxit. Cernentes Gepidæ regis filium, per quem magna suæ partis bella constituerant, interiisse, mox dissolutis animis fugam ineunt. Quos Longobardi insequentibus acriter sternunt, cæsisq; quam plurimis, ad extrahenda occisorum spolia reuertuntur. Cumque peracta victoria ad sedes proprias remeassent, regi suo Andoino suggererunt, vt ei Albuinus conuiuia faceret, cuius virtute in prælio virtutem capissent, vt sicut in patris periculo, ita & in conuiuio communis esset. Quibus Andoinus respondit, se hoc facere minime posse, ne ritum gentis infringeret. Scitis enim (inquit) non esse apud nos consuetudinem, vt regis filius cum patre prandeat, nisi prius à rege gentis exteræ arma susceperit. Et cum postea Diaconus cap. 16. Albuini legationem apud Turisindum regem Gepedarum descripsisset, qua interfecti Turisindi filii arma abstulerat, tandem cap. 18. prælium ac cladem Gepedarum acceptam à Longobardis enarrat. Quam historiam Lector æquus superiori libro leget, cum de Gepedarum migrationibus tracto. Cæterum paulo aliter scribit de bello isto in Pannoniis à Longobardis aduersus Gepedas gesto, Procopius: Ildiges interea (inquit) Longobardus vir quidam, eius rei ob gratiam se ad Slauinos, & inde ad Gepedas contulit, quam explicaturus mox sum, ea tempestate, qua Longobardis Baces imperitabat. Huic nepos erat Risidulphus nomine, quem lex ad eam præfecturam, si Baces decederet, euocabat. Sed Baces ipse, dum filio prospicit, & ad hunc vt principatus veniret, enixe curas, criminis Risidulphum insinulauit, noxæ nil prorsus habentis, eoq; hominem exilii iactura affecit. Qui statim è patria profugus factus, cum paucis quibusdam ad Barnas profugit, liberis duobus amissis. Sed Baces tradita non parua Barnis illis pecunia, facile suadet, Risidulphum vt necarent.

Ex Risidulphi vero liberis alter morbo interiit: & hic quidē Ildiges se in Slauinos fuga recepit. Non longe post Baces cum in ægitudine incidisset, ex humanis abscellit. Non multo post ad Baldarā, Bacis tū filiū, Longobardorū imperiū venit. Quumq; is puer admodum esset, Albuinus tutor mox constitutus, regnum administrabat: ex eoq; sibi quam maximis viri-

Quarta habitatio Longobardorum in Rugilandia.

Gunginorū profapia nobilissima. Quinta habitatio Longobardorū in Polonia.

Sexta Longobardorū habitatio in Germania, haud procul Rheno flumine.

Septima Longobardorum habitatio in Moravia.

Octaua habitatio Longobardorū in Pannoniis.

bus comparatis, imperium non longo post tempore & ipse obtinuit, puero ex morbo protinus decedente. Cum itaq; Gepedas inter & Longobardos bellum iam pararetur, Ildiges statim Longobardis, qui se sequebantur, & Slauinorum plurimis secum eductis, ad Gepedas venit, satis sperantes suæ gentis hunc principem fore. Cum itaq; Gepedes per fœderum causam iungendorum ad Longobardos venissent, Albuinus ab his statim ut amicis deposcit, Ildigem sibi in potestatem ut traderent. Tum Gepedes, dum hominē prodere nil profusus decernunt, inde abire quo vellet Ildigem libere permiserunt. Tum ille statim, & nulla interposita mora, cum Gepidibus quibusdam, comitibus suis & voluntariis, ad Slauinos iterato se confert. Inde q; ad Gothos & Totilam venit, exercitum non minoris numeri ductans quam millium sexcentorum. In Venetosq; demum profectus, cum Romanos Lazaro quodam duce obuios habuisset, cum his acie statim confligit. Vnde Ildiges Romanis in fugam actis, & quam pluribus interfectis, non tamen suas cum Gothicis copias iunxit: sed flumine Istro traiecto, rursus in Slauinos recessit. Hactenus Procopius, de belli origine ac occasione, quod Longobardos cum Gepidibus in Pannonia gessisse, & Diaconus memorat, duce Albuino: tametsi nullam Romani auxilii, sed ab Auaribus duntaxat lati, meminisset: quos in profligandis Gepidibus, Longobardis opem tulisse is refert, nec quo modo, aut quo successione iure regnum ad Albuinum peruenerit, ostendit: nisi quod orationem inserit oratorum Gepedarum apud Iustinianum Imperatorem aduersus Longobardos opem implorantium, in qua hæc verba leguntur, quæ ad illustrandam gentem Longobardicam non minimum faciunt. qua propter & subiicere partem eius orationis placuit: Proinde prædones isti (sic Gepedæ Longobardos appellant) Sirmium oppidum, ac cætera Dalmatiæ loca, belli vobis causam fore prætendunt. Tametsi Imperatori ibi ciuitatum tantum & locorum superfit, ut vel hominum nationes nonnullas perquiras, quibus Imperii partem aliquam ad incolendum concedas: quemadmodum Francos Herulorumq; gentem, vel istos insuper Longobardos tot tantisq; vel ciuitatibus vel locis donasti, ut ea vix quispiam queat enumerare. Nos vero ex tua amicitia fiduciam nacti, omnia, ut tibi collibuit, egimus. Nam qui aliis sua prodiderit, potiore longe est forte, quam qui ea dono acceperit. Putat namq; donum se accepisse, qui id prior contulerit, si modo pro munere in alios forte collato non adsequatur iniuriam. Atqui amicitia tecum conciliata, quispiam id confidentia fecerit, quod & Gepedæ fecisse erga Romanos sunt visi. Quorum ipsi in nos beneficia recordati quam maxime id ex fœdere ipso deposcimus, nobiscum ut in Longobardos bellum geratis. Sin vero minus id placet, at saltem neutris nostrum fauendo, ut seorsim abitis. Sin rebus hoc pacto nostris consulueritis, quæ æquiora sunt, facturi vos estis, & pro Romani imperii dignitate. Hæc Gepedes. His auditis, Iustinianus consilio habito, Gepedas quidem re infecta dimisit: cum Longobardis vero belli societate inita, iureiurandoq; confirmata, equitum ultra decem millia ad eos mox misit, Romanis ducibus cōmonefactis, Gepedarum ut gente celerrime debellata, maximo in Italiam studio cum equitatu omni contenderent. Hos inde ad Longobardos euntes, mille ac quingenti duntaxat Heruli è sociis sequebantur: nam cæteri omnes Romanis paulo ante desertis, cum Gepidibus ipsis conuenerant. Sed Romanorum pars militum quædam dum ad Longobardos contendit, in Herulos quosdam Aordo duce ex insperato incidunt. Inde pugna summa contentione & strenue facta, Romani victores euadunt, Aordumq; ducem & Herulorum non paucos interficiunt. Gepedes interea cognito exercitus Romani aduentu, & hunc quidē appropinquare, omnes extemplo cum Longobardis discordias soluunt. ac fœderibus inuicem factis, in vnum, vel Romanis inuitis, mox coeunt. Quod utiq; vbi Romanorum cognouit exercitus, ut dubius animi conflictari, hæreretq; quid nam in re præsentis esset & periculosa facturus. non enim vel progredi poterat, vel retro iam cedere: præfectis verentibus, ne Gepedes Heruliq; incurfantes Illyriorum loca depopularentur.

Et hæc tamen de Longobardorum Republica in Pannoniis, Procopius. Quem, ut Græcum hominem, Bacem appellasse, & Baldarum autumo: quos Diaconus in Longobardica historia, gentilitiam pronunciationem secutus, Wachonem & Walthari appellat. Sequitur nunc adeo nona Longobardorum, & postrema habitatio, in Liguria, ea Italiæ portione quæ Gallia coniungitur, Pado flumine irrigua, & ciuitatibus culta cernitur, Mediolano, Ticino, Taurino, Astensi oppido, Crema, Cremona, Placentia, Parma, Bergamo, Brixia, Mantua, Verona, & aliis huiusmodi. Quo tractu regnum Longobardorum exortum est, cui subiecti erant ducatus Comensis versus Rhætiam, Tridentinus, Foroiulienensis & Beneuentanus in Apulia. De qua transmigratione scribens Paulus Diaconus libro secundo historiæ Longobardicæ, capite sexto: Albuinus itaque ad Italiam, inquit, cum Longobardis profecturus, ab antiquis amicis suis Saxonibus auxilium petiit, quatenus spacio-

Non habitatio Longobardorum in Italia.

ciosam regionem possessurus cum plurimis intraret. Ad quem plusquam viginti millia virorum cum vxoribus simul & paruulis, ut cum eo ad Italiam pergerent, iuxta eius voluntatem venerunt. Hoc audientes Clotharius & Sigisbertus Francorum reges, Sueuos aliasq; gentes in locis, de quibus iidem Saxones exierant, posuere. Tunc Albuinus sedes proprias, hoc est Pannoniam, amicis suis Hunnis contribuit: eo quidem pacto, ut si quo tempore Longobardis necesse foret reuerti, sua rursus arua reciperent. Igitur Longobardi relicta Pannonia, cum vxoribus & natis, omniq; supellestile, Italiam properant possidere. Habituauerunt autem in Pannonia annis quadraginta duobus. De qua egressi sunt mense Aprili, per indictionē primam, altero die post sanctum Pascha: cuius festiuitas eo anno iuxta calculi rationem ipsis Calendis Aprilis fuit, cum iam à Domini incarnatione anni quingenti sexaginta octo essent euoluti. Quomodo autem per Forum Iulium Italiam ingressi sint Longobardi, ibiq; Liguriam occuparint, nequicquam obsistente Longino exarcho Rauennatensi, perscribit idem Diaconus capitibus 7. 9. 10. 12. & tredecimo: vbi causam reddens ingressus, à Narsete eunucho excitos refert, quod is à Sophia Iustini Imperatoris illusus redire ad gynæceum iussus esset ex castris. Scribit enim cap. 5. libr. 2. Tunc Iustinus Augustus in tantum aduersus Narsetem commotus est, ut statim in Italiam Longinum præfectū mitteret, qui Narsetis locum obtineret. Narsetes vero his cognitis, valde timuit: & vsque adeo à Sophia Augusta perterritus est, ut ultra regredi Constantinopolim non auderet. Cui inter cætera, quia eunuchus erat, illa hoc fertur mandasse, ut eum puellis in gynæceo lanarū pensata faceret diuidere. Ad quæ Narsetes respondisse fertur, talem se eidem telam orfurum, qualem ipsa dum viueret, deponere ac detexere non posset. Itaq; odio metuq; exagitatus, Neapolim Campaniæ ciuitatem secedit. Vnde legatos mox ad Longobardorum gentem dirigit, mandans, ut pauperrima Pannoniæ rura desererent, & ad possidendam Italiam cunctis refertam diuitiis venirent: simulq; multimoda pomorum genera aliarumq; rerum species, quarum Italia ferax est, ad eos mittit, ut eos ad veniendum citius posset illicere. Idem, quare tam cito, tamq; leui negotio Italiam obtinuerint, causam reddens, cap. 12. Ticinensis autem ciuitas, inquit, per ea tempora ultra quatuor annos obsidionem perferens, se fortiter continuit, Longobardorum exercitu non procul ab occidentali parte residente. Interim Albuinus ciectis militibus inuasit omnia vsq; ad Tusciam, præter Romam & Rauennam, & quædam castella quæ erant in maris littore constituta. Nec erat tunc virtus Romanis, ut resistere possent: quia & pestilentia quæ sub Narsete facta est, plurimos in Liguria & Venetia extinxerat: & post annum quem diximus miræ vbertatis fuisse, fames nimia irruens, vniuersam Italiam deuastauit. Certum est autem, Albuinum tunc multos secum ex diuersis gentibus, quas vel alii reges vel ipse cœperat, ad Italiam eduxisse. Vnde in hodiernū vsq; diem populos in his quos inhabitant vicos Gepedas, Bulgaros, Sarmatas, Pannonios, Sueuos, Noricos, & aliis huiusmodi nominib. appellamus. Porro Procopius aliam occasionem huiusce in Italiam transmigrationis Longobardorum referens, scribit, Audusem cum aliquot millibus Longobardorum Iustinianum Imperatorem in Italiam aduersus Gothos misisse. Vbi videlicet primum Italiæ fertilitatem conspicati, ac amœnitatem eius, inhiare possessioni vel ex illo tempore cœperunt. Porro, constat rerum esse potitam in Latio hanc gentem duorum seculorum spacio sub regib. sibi ordine succedentib. Albuino, Clephone, Alacho, Vallario, Authario, Agilulpho, Adoaldo, Arioaldo, Rothario, Rodoaldo, Ariberto, Grymoaldo, Rumoaldo, Garipaldeo, Bertharito, Chunberto, Luitberto, Ariperto, Luitprædo, Aystulpho & Desiderio. Quem ecclesiæ grauem, ac Francis hostem, Carolus cognomento Magnus Francorum rex debellatum extinxit: Longobardorumq; gentem Francorum ditioni subiectam per principatus comitatusq; more Francico constitutos, exinde gubernauit. Quorum ad nostram memoriam venire, ducatus Mediolanensis primo comitatus, Ferrariæ ac Mantuæ marchionatus, hodie ducatus honore insignitæ prouinciæ. Cæteri ante patrum memoriam, & nuper adeo desiere, marchionatus Montis ferrati, marchionatus Saluciarum, marchionatus Veronensis, marchionatus Astensis, & Angleriæ comitatus: de quibus ordine deinceps dicturi sumus.

CATALOGVS REGVM HERVLORVM, QVI ET Weruli, in Germania haud procul Baltico mari colentium, vbi postea Werulia, quæ modo Mackelburgia & Rugia insula fuerunt, quæ adhuc manet.

I ANTYRIVS, fertur reliquias exercitus Alexandri magni per Venetum siue Balthicum mare, nauigio ex Scythia in eum terræ tractum deduxisse, insulasq; ibi sitas, & proximam oram Germaniæ ad ostia Vistulæ, Ogidoræ ac Albis amniū occupasse, Venetosq; siue Vandilos eius regionis incolas bello subiecisse, constructa insigni ciuitate, quæ Græca voce,

cuius apud Alexandrum magnum rudimenta cœperat, Megalopolim, hoc est magnam ciuitatem appellauit, à Germanis suis gentilitia pronuntiatione Mechelburgum nominatã. Idem, quia ob memoriam Bucephali equi illius decantatissimi, quo Alexandrum vsus fuisse in bello, taurino capite, historiarum memorant, taurini capitis in signe in velo naui tulisset, nec non in prora aurei gryphonis signum statuisse, factum esse Annales referunt, vt omnes ab eo principes descendentes, qui Wyndis ac Herulis Rugisq; isthic imperarent, à Meclaburgo illo, siue Megalopoli denominarentur, insigniaq; taurini capitis, atque gryphonis aurei vsurparent. Quibus adhuc hodie Meclaburgenses, Pomeraniæ Brandeburgi; duces, & titulo & armis vt dignoscuntur.

2 **WISVMARVS**, condita à suo nomine ciuitate, quæ hodie adhuc ad eam maris orã 10 superest, frequenti ac nobili emporio insignis, pellitur à Gebericho Gothorum rege, à Cōstantino magno, cui fidam operam in bello præstabat, intra Pannonias receptus. Meminit illius Iordnandes.

3 **MISISLAVS**, Wisumari filius fuisse fertur, & auitas ad illud mare sedes recepisse.

4 **ALARICVS** commemoratur à Iordnande victus à Gebericho Gothorum rege, in modo dictis ad mare Baltheum agris.

5 **RADAGASTVS**, Archadio imperante, pugnauit pro agris cum Alarico Gothorum rege: quem tamen postea reconciliatus in expugnatione Romæ fidis auxiliis iuuerat. Interficietur haud procul Florentia à Stilicone Vandilo, quæ natio exinde vt diuum venerari cœpit, illiq; templa dedicauit. 20

6 **CORSICO**, vel Confico, Radagasti filius fertur fuisse.

7 **GVNDERICVS**, dubium cuius filius extiterit.

8 **RVDOLPHVS**, haud procul Istro ditionem tenebat, forte vbi est hodie Morauia, cui Longobardi parebant. Vincitur prælio à Tatone Longobardorũ tributarii populi rege, cuius meminit Procopius libro secundo Gothicæ historiarum, Paulus Diaconus libro primo, Longobardicæ historiarum, cap. 13.

CATALOGVS REGVM HERVLORVM IN
finibus Pannoniæ & Norici colentium, vbi nostro seculo Austria sita est, & tractus Viennensis. 30

1 **FLACTITETVS** commemoratur à Paulo Diacono libro primo, cap. 9. Longobardicæ historiarum.

2 **FELETHEVS**, qui & Fethia, eodem loco à Diacono recensetur: quem diuus Seuerinus Rauennas Iustiniano primo imperante ad Christi fidem conuerterat. Cuius historiam Eugippius & Euodius panegyrista, à nobis reperti authores, describere. Habuit in matrimonio Gifam, pessimam sceminam. Ex huius filia Salinga Wacho rex Longobardorum, Waltharitu progenit, qui Wachone mortuo, supra Longobardos iam octauus regnabat.

3 **FRIDERICHVS**, Felethei filius, à fide Christiana defecit: Eugippio authore.

4 **HVNIRICHVS**, Friderichi frater germanus, Germano in regno Herulorum in finibus Pannoniæ ac Norici cōstituto successit, eodem Eugippio autore. Cuius mentio quoque extat apud Procopium libro 2. Gothicæ historiarum: Iustinianum deinde, cum primum suscepit imperium, optimis locis, rebuq; aliis cum hos abunde donasset (loquitur de Herulis) vel arma consociasse cum Herulorum gente sat liquet, & Christi vt fidem susciperent persuasisse. Et subdit: Ex his vero per pauci quidam in Romanorum perstitere societate, ac ea de causa ab his ceteri defecere. Heruli siquidem, eorum rege Anyrico temere interfecto, cum suorum morum vt feritatem, ita & animi præ se furorem tulissent, pro patrato iam scelere nihil aliud causæ afferebant, nisi quod sub nullius se velle in posterum dicerent imperio esse: tametsi antehac nemo fere qui in hos imperium habuisset, à priuato quouis differret, vt cui omnes sine discrimine & ad sidere & conuesci vna, impudenterq; & vt cuique placitum conuiciari iurgariq; soleant: adeo vt nullis vsquam hominum Heruli fuerint intemperantia & leuitate inferiores. Iamq; eos facti pigebat, nec sine principe esse, nec sine duce ad bellum vitã se ducere posse, apertius adfirmabant. Itaq; cum multum ac sæpe ea de re cōsultassent, præstare id omnib. visum, ex Thule vt insula aliquem sibi regio ex genere confestim excirent, qui his imperaret. Sed quemadmodum ea res se habuerit, paucis explicabo. Postquam Eruli per Longobardos in acie victi, ac penitus debellati, patrios mores pristinis exciti sedib. reliquerunt: alii, vt supra iam diximus, in Illyricis loca incolere. Quidam vero cum Istrũ flumen haudquaquã traicere statuissent, in vltimos terræ fines se collocarunt. Sed qui regii sanguinis sunt duces secuti, Slauinorum gentẽ prætereundo, cum in loca deserta iam euassent, ad Harmos populos se contulere. Post hos ad Dacas prætereuntes, ad Occa-

Oceanum mare cum peruenissent, nauibus ad insulam Thulen delati, in ea deniq; constiteret. Ex quo loco constat, Herulos cum à Romanorum societate defecissent, transpositos: Liqueat & Hunrico occiso, alios ex Thule insula vsq; principes populi accersitos: de quibus deinceps dicturi sumus.

CATALOGVS REGVM HERVLORVM IN
Valeria, & Dalmatiæ finibus colentium.

1 **DATHES**, ex Thule insula vsq; supra Hyberniam sita accersitus, cum iam ab Istro transposita gens à Iustiniano, crescere cœpisset. Cuius meminit Procopius libr. 2. Gothicæ 10 historiarum, in hæc verba: Nunc vero Erulorum è gente, qui apud Romanos sibi, vt diximus, paruerant, sui regis cede patrata, è primoribus quosdam ad Thulen insulam mittunt, qui diligenter peruestigando ad se demum deducerent, si quem forte regio ex sanguine oriundum ea in insula reperirent. Tum illi, vbi eo est peruentum, plerosque comperiunt regii sanguinis homines ibi adesse. E quibus vno duntaxat, qui sibi per placuisset, delecto, ac secum deducto, reuertebantur. Sed qui forte deducebatur, morbo correptus moritur. Vnde rursum Eruli insulam repetunt, & alterum quempiam Dathin nomine secum abducunt. Hunc Aordus germanus frater, & ex Herulis quidam qui Thulis erant, iuuenes ducenti sequebantur, &c.

2 **AORDVS** frater germanus Dathis, fratri extincto, in Herulorum principatu apud 20 Liburnos & in Valeria successit. Is interficitur in prælio à Longobardis, vt libr. 3. Gothicæ historiarum Procopius scribit, cum de Longobardorum Gepedarumq; intestino bello tractat. His auditis Iustinianus consilio habito, Gepedas quidem re infecta dimisit: cum Longobardis vero belli societate inita, iureiurandoq; confirmata, equitum ultra decem millia ad eos mox mittit, Romanis ducibus commonefactis, Gepedarum vt gente celerrime debellata, maximo in Italiam studio, cum equitatu omni contenderent. Hos inde ad Longobardos euntes, mille & quingenti duntaxat Eruli è focis sequebantur. Nam ceteri omnes Romanis paulo ante desertis, cum Gepidibus ipsis conueniant. Sed Romanorum pars militum quædam, dum ad Longobardos contendit, in Erulos quosdam Ilerdo duce incidunt. Inde pugna summa contentione & strenue facta, Romani victores euadunt, Aordumque 30 ducem & Erulorum non paucos interficiunt.

3 **SWARTVS** forte à nigredine gentilitia lingua appellatus est der Schwartz, Aordo interfecto, Herulis in Valeria colentibus à Iustiniano Cæsare è Constantinopoli princeps confirmatur. Cuius meminisse videtur Procopius libr. 2. Gothicarum rerum, in hæc verba: Vnde confestim Byzantium mittunt, Imperatorem precatum, ducem quem mallet sibi vt traderet. Tum ille Herulum his quempiam Byzantii diu versatum, his mittit, Svartã nomine. Quem Eruli tum primum benigne susceptum, volentes quidem & regem salutant, & venerantur: iubentiq; consuetã, obsequuntur & parent.

REGES HERVLORVM
in Valeria.

40 1 **GRATES**, Cōstantinopolim profectus, ad Iustinianum Imperatorem, sacris vndis prolutus **CHRISTVM** cognoscere cœpit, vt scribit Otho Frisingensis libr. Chro. 5. cap. 4.

2 **WIDOMARVS** à quo S. Maximus Iuuuaniensis præsul in Norico cum in montis scopulos confugisset, cum 40 **CHRISTIANIS** martyrii palmã 50 accepit.

3 **SINDVVALDVS**, in bello Gothico à Narsete gesto claruit, de quo Paulus Diaconus libr. 2. cap. 3. Habuit nihilominus Narses (inquit) certamẽ aduersus Syndvvaldum Brætorum regem, qui adhuc de Herulorum stirpe remanserat, quos secum in Italiam veniens adduxerat. Huic **NARSES** sibi primum fideliter adhærenti, multa bene-

REGES HERVLORVM IN
Dalmatiæ finibus.

1 **PHANITEVS**, cuius meminit libr. 2. Gothicæ historiarum Procopius: Hunc illi in modum (loquitur de Herulis) ab his pacifice discedentes, ad Venetiæ loca venere, vbi Batalione cōuento, eorum cœpit hos penitere, quæ in Imperatorem & Bellisarium deliquissent. delictique gratia deprecandi, **VISANDRO** ex præfectis altero, ibidem cum suis dimisso, ceteri omnes Bizantium deuehuntur, Aliuth ducib. Philimuthq; qui mortuo Fanitæo Erulorum obtinuit præfecturam.

2 **ALIVTH** & Philimuth, forte gentilitia pronuntiatione der Alieyt vnd Billimuth / hoc est, si Latine reddas, omnis populus cōgregatus, & magni animi homo, Fanitæo in principatu Erulorum in finib. Dalmatiarũ successerunt, vt ex loco Procopii animaduertere est.

3 **GRYNTEVS**, manum Erulorum in Italiam adduxit, Narseti aduersus **GOTHOS**, vt his ver-

neficia contulit : sed nouissimo superbe rebellantem, & regnare cupientem, bello superatum & captum, celsa in trabe suspendit. Floruit autem circa annū Dñmini quingentesimum.

verbis Procopius libro secundo ostendit historiarum : In Albanum vero, quod stadiis totidem abest, & in Appia quondam via situm, Gryntheum quempiam cum Herulis præmiserat, quos Gothi inde vi depulere.

CATALOGVS REGVM RVGORVM.

- 1 SVBA alter maritus Gisæ, quæ Felethei Herulorū regis in finibus Pannoniæ & Norici coniunx fuerat.
- 2 SVBA & Hunulphus, fratres germani ex priore Suba progeniti, commemorantur 10 ab Eugippio, in historia Herulorum.
- 3 OTHOCARVS, siue, ut eum Latini Græciq; scriptores appellant, Odouacrus, vel Odoacer, Rugos, adscitis Herulis ac Turingis (quos Turcilingos authores nominant) in Italiam traduxit. Interfectus & victus 14. regni sui in Italia anno, à Theoderico Gothorum rege, quem Bernensem cognominant, Zenone imperante. Cuius meminere Paulus Diaconus lib. I. cap. 19. Agathius, Eugippius, & Otho Frisingensis lib. 4. Chron. cap. 30. & lib. 5. cap. 1. Is est, qui Orestem patricium occurrentem in Liguria, victum acie occidit, & filium illius Augustulum Cæsarem exilio condemnauit.
- 4 ILDIBALDVS, mansit præfectus Rugorum posteritatis in Italia, quæ cladi superfuerat à Gothis illatæ. Floruit adhuc in alpibus Veronenfib. Iustiniano primo imperante. De 20 quo hæc verba leguntur apud Procopium lib. Gothicæ historiæ 2. Ildibaldus præterea, vir sane industrius, Veronæ vrbis tunc forte custodiam nactus, oratores cæteros subsecutus, ad Bellisarium misit, qui eius apud se liberos detinebat : haud tamen Rauennam se contulit, nec Bellisarii se virtute obstrinxit.
- 5 ARARICVS, commemoratur de posteritate Rugorum ab eodem Procopio lib. 3. Gothicæ historiæ : Erat tum forte in Gothorum exercitu Araricus quidam, Rogus genere, quem statim Rogi (nam & hi Gothica erant ex natione) cum ob Ildibaldi interea cædem turbulentiora omnia essent, regem pronunciarunt.
- 6 WIDOMARVS, vel Viridomarus, Rugorum posteritatem ex Italia abduxit : assumptiq; Herulis, Scyris ac Slauinis, Noricum depopulatus est, Romanorum adhuc pro- 30 uinciam. Is est, qui beatum Maximum Iuuaiensem episcopum, vbi est hodie Salisburga, cum quadraginta Christianis confugientem in scopulos proximos, ad martyrii palmam coegit. Antrum adhuc in rupe Salisburgensi monstratur, vnde is diuus à barbaris præcipitatus dicitur.

CATALOGVS PRINCIPVM SCYRORVM.

- 1 WINVLPH, forte patrio Germanorum sermone *der Wynnvolff* / sub Attila floruit, forte cum Hunnorum rege Balambro. primus ex Scythia in Germaniam gentem suam traduxit.
- 2 WVLPHO, & Edica, à Theodemyro rege Gothorū in Pannonijs, Theoderici Bernensis patre, victi, cum Chunimundo regi Sueuorum aduersus Gothos auxilium tulissent. Præerant autem Scyris, haud procul ab Istro colentibus, de quibus scribens Iordnandes in Gothicæ historia : Gothi vero (inquit) tam regis sui mortem, quam suam iniuriam à rebellionibus exigentes, ita sunt præliati, ut pene de gente Scyrorum, nisi qui nomen ipsum ferrent, & hic cum dedecore non remansissent, sic omnes extinxerunt. Quorum exitum Sueuorum reges Hunimundus & Alaricus veriti, in Gothos arma mouerunt, freti auxilio Sarmatarum : qui cum Beuga & Babai regibus suis auxiliariis eorum deuenissent, ipsasque Scyrorum reliquias quasi ad ultionem suam acrius pugnaturas accercentes, cum Edica & Wulpho eorum primatibus. hæc ille. Porro nomina ista nostra in lingua adhuc manent, à lupo & angulo, *wolff/efh/egen/* &c. 50

CATALOGVS REGVM LONGOBARDORVM in Germania & Pannonia.

- 1 IBOR & Agon, vel si gentilitiam linguam Teutonum sequare, *der Ber vnd Egon* / primi Longobardorum duces extitere, sub quibus primum omnium Scanziam insulam ingressos Diaconus scribit lib. Longobardicæ historiæ I. cap. 7. Qui in Germaniam cum appulissent, à Vandalis eius tum oræ incolis bello adorti, eos difficili admodum bello consiliis ac astu Gambaræ matris ad postremum vicerunt : potiti regionibus duabus amplis, quas Diaconus recenset, Scoringia ac Rugilandia.

- 2 AGIMVNDVS, Agonis filius, vnde Gungingorum gens ac profapia defluxit, Longobardorum post Adelingos nobilissima, vincitur prælio à Bulgariis, fines tunc Germaniæ colentib. ut Diaconus scriptum reliquit lib. I. Longobardicæ historiæ, cap. 10.
- 3 LAMISSO, patrio sermone, ut scribit Diaconus, à Itagno *der Laymisch* nuncupatus, eo euentu, quod ex meretrice cum aliis VI. fratribus procreatus, & in paludem expositus, cum forte fortuna per hanc eandem paludem Agilmundus rex equitaret, ut inter fratres vegetior, hastæ regiæ quam manibus prehenderat, adhærebat. Ideo extractus ex palude, educatus in regia, & postremo adoptatus, successorq; in regno Longobardorum factus, vlturus patrem, Bulgarios vicit, ut Diaconus cap. 11. lib. I. Longobardicæ historiæ scriptum 10 reliquit.
- 4 LETH, Longobardis in Germania colētib; præfuit annos quadraginta, ut scribit Diaconus cap. 12. lib. I. historiæ Longobardicæ.
- 5 GILDEOCHVS, Leth filius, post patrem Longobardis in Germania imperauit.
- 6 GEDEOCHVS, superioris filius, Anastasio imperante Longobardis in Germania præfuit. quo tempore Feletheus Herulos in finib. Norici & Pannoniæ gubernauit, ut scribit Diaconus lib. I. Longobardicæ historiæ, cap. 12.
- 7 CLAFFO, Gedeochi filius, patrem secutus est, ut cap. 13. lib. I. Diaconus tradit.
- 8 TADO, siue Tato, Longobardos ex Rugilandia primus ad campos patentes eduxit, ut opinor, Morauia. Is Rudolphum regem Herulorum, cui Longobardi fuerant tributarii, 20 acie vicit, & gentem suam in libertatem adseruit : ut Diaconus cap. 13. Longobardicæ historiæ, lib. I. memoriæ tradidit.
- 9 WACHO, vel ut eum Procopius appellat, Baces, Tadonis regis ex Zachilone fratre nepos, ex tutore Risdulphi, veri Longobardi regni hæredis, occupator, rex Longobardorum in Germania, Sueuos proxime accolentes vicit. Incepit & perniciosam illam cum Gepidibus inimicitiam : ut scribit Diaconus lib. I. cap. 14. Tres habuit coniuges : primam, Ranczigundam, Toringorum regis natam : secundam, Hæstrigofam, Gepedarum regis filiam, matrem Wisegardæ & Walderadæ, qui Franciæ regibus Theoberto & Sigbaldo nuptæ fuere : tertiam quoq; duxit Herulorum regis filiam, Salingam, Waltariti regis in regno 30 successoris genitricem.
- 10 WALTHARITH, siue ut eum vocat Procopius, Baldarus, Wachonis regis filius, patri in regnum Longobardorum successit, aduersus Ildigem genuinum regni illius hæredem, apud Slauinos exulantem, & à Wachone tutore suo pulsum. Septem duntaxat annos gubernauit, ut est author Diaconus lib. I. Longobardicæ historiæ, cap. 15.
- II ANDOYNVS, vel ut eum vocat Procopius, Andihuses, aut etiam secundum quosdā Annales, Odwynus, primus à Iustiniano imperatore conductus aduersus Gothos in Italia regnantes, gentem suam Longobardorum in Pannoniam, cum eius fecunditatem vidisset, traduxit : siue, ut scribit Procopius, Norico & aliquot in Pannonia præfidiis ab Imperatore, cui auxilium tulerat, donatus, bellum acerrimum pro finibus gessit, cum Turisyndo Gepedarum rege, qui tunc vltiorem Danubii, Pannoniis obiectam, oram tenebant. In 40 quo prælio Albuinus Andoyni filius, Turismodum, Turisyndi filium occiderat, ut Diaconus scribit lib. I. cap. 15.

CATALOGVS REGVM LONGOBARDORVM in Italia.

- 1 ALBINVS, siue ut patriam prononciationem sequamur, Allvein, filius Andoyni regis, cum Longobardis post parentem in Pannonia 40. annis præfuisset, clarus victoria de Gepidibus relata, Chunimundo rege illorum occiso, à Narsete, cui aduersus Gothos Italiā colentes auxilium tulerat, accersitus, Italiæ eam partem occupauit, quæ Liguria nominatur, cum Foro iulio & vicinis regionib. anno Salutis nostræ 568. Duas habuit cōiuges : primam Clodsvyndam, Clotherii regis Francorum filiam : & inde Rosmundam, Chuni- 50 mundi regis Gepedarum à se occisi filiam captiuam. à qua auxiliatoribus Helmige armigero, & Peredeo quodam interficitur Papiæ in Italia. de quo lege capita Diaconilibri primi Longobardicæ historiæ, 16. 18. & libri secundi 6. 7. 9. ac 10.
- 2 CLEVS, Albuino infidiis coniugis interfecto, à Longobardis in fastigium regale sublimatur. Quo mortuo, interregnum fuit, in quo duces administrarunt Zabarus, Alboinus, Wallerus, Alachis, Comus, & Gisulphus apud Forum iulium. Qui Gallias miseris subinde modis diripuerunt, ut capite 17. refert Diaconus, lib. I.
- 3 AVTHARIVS, post interregnum cum duces rem male administrarent, & in perniciē Longobardorū regni Francos exasperassent, electus Longobardorū rex, temporib. S. 60

Gregorii papæ, Mauricio apud Constantinopolim, Childeberto apud Francos regnantib. Habuit in coniugio Theodelindam Garibaldi Boiariorum principis filiam, quo tempore Boiarii à Francis victi & subiecti fuerant. lege Diaconum lib. 3. cap. 8. & 14.

4 AGILVLPHVS, ex Taurinatium duce à Theodelinda vidua primum maritus, deinde rex salutatus, Longobardos in Italia pacifice gubernauit, vt Diaconus cap. vlt. lib. 3. & primo quarti tradit. Ad quem S. Gregorius papa, eiuſq; coniugem Theodelindam episto- las scripsit, pro religione, vt capitib. 4. & 5. libr. 4. Diaconus tradit. Ista tempeſtate sub Lon- gobardorum imperio in Italia claruerunt, Vlfarus Taruifanus, Gandulphus Bergomenſis, Ariulphus Spoletinus, Archi. Beneuentanus, Gundoaldus Tridentinorum, & Giſulphus Foroiulienſis, duces. Romani quoq; Auguſti Liberius, Mauricius, & Phocas habebat apud 10 Rauennam exarchas Romanum, Callinicum, & Smaragdum.

5 ADALVALDVVS, Agilulphi ſuperioris filius, viuente etiam dum patre rex Longo- bardorum creatus, firmavit pacem cum Phoca imperatore, & Theodoberto rege Franco- rum, iam ante à patre Agilulpho auſpicatam. Regnauit cum matre Theodelinda decem annos: & ob ignauiam matre mortua, de regio ſalugio à Longobardis deturbatur. Sub cuius gubernatione Forumiulium ab Auaribus depopulatur.

6 ARIODALDVVS, à Longobardis deiecto Adoualdo ſubſtituitur, & duodecim annos regno potitur. Cuius ſub adminiſtratione beatus Columbanus Scotus, cum in Gallia fini- bus Lexouium monaſterium conſtituiſſet, in Rhetia alpibus quoq; Bobium, & in Boiaria quoq; finibus Friſingenſis epiſcopatus exordia poſuit.

7 ROTHARVS, adminiſtrauit regnum Longobardorum 16. annis. Condidit leges Longobardis, quæ adhuc extant, & à latore cognominantur. Geſſit proſpera bella, cū Ro- manis, ad Scultenam Æmilie fluium victor: alterum cum Sarracenis, oram maritimam Apuliae infeſtantibus. Sub cuius regimine claruerunt Graſulphus dux Foroiulii, Giſulphi ſuperioris ducis frater germanus: Rodoaldus dux Beneuentanus, Giſulphi filius: & Gri- moaldus frater Rodoaldi, Samnitium dux.

8 RODOALDVVS filius Rotharis, patri in regnum ſucceſſit. Duxit vxorem Gundiber- gam, Agidulphi regis filiam, ex Therdelinda, Adalualdi regis germana. Gubernauit 5. an- nos, interfectus ab eo cuius vxore ſtuprauerat. Cuius vxor S. Iohannis baſilicam apud Ti- cinum conſtruxit.

9 ARIBERTVS filius Gundoaldi, qui frater erat Theodelindæ reginæ, filius Gari- baldi Boiorum regis: Rhodoaldo occiſo ſufficitur, & nouem annos gubernauit, duobus relictis filiis, GVNDEBERTO & Partharito. Quo tempore duces Longobardorum pare- bant Imperio, Ago apud Forumiulii, Theodelappus apud Spoletum, GVNDEBERTVS apud Taurinum, Grymoaldus apud Beneuentum & Traſimandus Capuanus comes.

10 GRIMOALDVVS ex Beneuentanorum duce, aſtu & perfidia Garibaldi Taurinati- um ducis in regem Longobardorum electus, filiis Ariberti, Gundeberto occiſo, & altero Partharito qui Mediolani regiam tenebat, fuga ſalutem tuente. Cuius vxor Rhodelinda, & filius Chumbertus in exilium miſſi ſunt, cum Rambertus Gundeberti filius occulte à qui- buſdam educaretur, cuius hiſtoria extat apud Diaconum lib. 4. cap. vlt.

Porro Partharitus cum ſe fidei credidiſſet Grymoaldi, luſus fuga vix vitam ſeruauit, vt Diaconus ſcribit cap. i. lib. 5. Contra hunc, vt Longobardos ex Italia pelleret, è Græcia tra- iecit exercitum Conſtantine Imperator: & Neapolim Beneuentumque obſedit, vbi Ru- mualdus filius Grymoaldi regis præſidium agitabat. Sed pater filium obſidione liberauit, Græcoſq; ex Italia proſtigauit, vt Diaconus cap. 5. libr. 5. ſcriptum reliquit. Habuit Grymal- dus rex Ariberti regis filiam, ſororem Gundeberti & Parthariti, & gubernauit 9. annos. Cuius adminiſtratione duces florebant: Traſimundus apud Spoletum regis gener, Lupus apud Foroiulium. quo in acie ab Auaribus occiſo, Varnefridus filius ſucceſſit. Quo & ipſo occiſo, Weſtarus gubernauit, qui Slauos vicit. Claruit deniq; apud Beneuentum Romu- aldus regis Grymoaldi filius, qui Lupi ducis Foroiuliani filiam Theoderitam habuerat in 50 coniugio.

11 PARTHARITVS, Ariberti regis filius, patria exul, pulſus à Grymoaldo, primo apud Auares, exinde apud Francorum reges, & poſtremo in Anglia delituit. Vnde poſt mortem Grymoaldi exitus à Longobardis, patrium regnum recuperauit. Rodelinda coniuge & Chumberto filio è Beneuento, vbi aſſeruabantur exules, reuocatis. Quorum extruxere rex in Ticino S. Agathæ cœnobiū Veſtaliū, & coniux extra muros baſilicam genitricis Dei ad Perticas dictam.

Is anno 8. Chunibertum filium in ſocietatem regni adſciuit, & cum eo decem adhuc annos regnauit.

12 CHVNIBERTVS, filius Parthariti, à patre in ſocietatem regni adſciuit, poſt annos decem quibus cum patre regnauerat, regno Longobardorum ſolus potitus, ducta in con- iugem Hermelinda Angliæ regis filia. quem Alahis ex comite Tridentino Brixianus dux, rebellionem motum, regno priuauit, auxilio Aldonis & Grauſonis Brixianorum ciuim. Sed cum Alahis tyrannidem exerceret, Chunibertus ex inſula Comacina, vbi in exilio la- tebat, accitus, pulſoq; Alahis reſtituitur in regnum. Etſi Alahis ex Foroiulianis & Iſtriis ex- ercitus inſtruxiſſet, tamen vincitur ad poſtremum ad Aduam amnem in campis Corona- tæ. Sub illius adminiſtratione floruerunt Longobardorum duces, poſt Rumualdum, Gry- moaldus apud Beneuentum: & poſt hunc, Giſulphus (quorum Wynilindam Chuniberti 10 regis ſororem ille in matrimonio habuerat, hic vero Wynbergam) apud Foroiulium vero Rhodoaldus, quem ducatu pellere Anſfridus nec quicquam aggreſſus, captus à Chuniber- to rege, oculis priuatur.

13 RAGVNBERTVS, ex duce Taurinatium, aduerſus Luitbertum Chuniberti regis filium, in tutela Aſprandi conſtitutum, Longobardorum rex designatur, cum Aſprandum tutorem filii regalis, & Rotharitem Bergamenſium ducem acie viciffet prope Nauariam. Sed cum vno duntaxat anno regnaſſet, ab hac luce ſubtrahitur.

14 ARIBERTVS hoc nomine ſecundus, Gotoberti quondam regis exulis filius, mor- tuo Rhagunberto, regnum Longobardorum inuaſit, Aſprando cum pupillo Luitberto de- nuo victis. Contra hunc rebellionem motus eſt ex ambitione regni, Rotharitus Berga- 20 menſium dux: ſed vincitur, & capitur, expugnato Bergamo ab Ariberto, qui Comacinam inſulam, præterea vbi Aſprandus latuerat, recepit, hoſte ad regem Boiariae Theodebertum fugiente. Sub huius gubernatione claruerunt apud Foroiulium ordine duces poſt Aldo- nem, Ferdulphus, qui infeliciter cum Slauis pugnauit, Corbolus, & poſt Corbolum Pemi- no: qui tres filios ex Radberga tulerat, Rachim, Rathaitum, & Aiftulphū. Floruerunt præ- terea eadem tempeſtate Vriſi Cenenſis, dux Giſulphus apud Beneuentum, & apud Spo- letum poſt Traſimundum Faroaldus, & poſt illum Volchila frater eius.

15 LVITBRANDVS Ariberti filius, patri in regno ſucceſſit, qui bella geſſit aduerſus Romanos, quibus aliquot Æmilie caſtra expugnaerat: & variante fortuna, sæpenumero inter Peruſium & Bononiam pugnaerat. Secundum geſſit communibus auſpiciis vna cū 30 Carolo Martello Francorum rege, aduerſus Sarracenos, oram Italiae maritimam infeſtan- tes. Tertium contra Traſimundum ducem Spoletinum rebellantem, quem victum poſtre- mo clericum fieri coegit: & quartum contra Beneuentanos, à duce ſuo deſciſcentes. Obiit poſt annos regni ſui 31. in Eccleſia ſancti Adriani iuxta parentem ſepultus, cum multas ec- cleſias conſtruxiſſet, cœnobiaq; fundaſſet, S. Petri extra mœnia Ticinenſia, Cœlum aure- um, & in Bardonis alpe Berchetum, & in Halonna S. Anaſtaſii martyris. Sub hoc rege, eiuſq; imperio, claruerunt Longobardorum duces: apud Forumiulium, Rachis & Aiftulphus Bemmonis filii: apud Veronam, Hildebrandus nepos regis, & poſtea regni conſors: apud 40 Vincentiam, Pendeus: apud Brixiam, Geridoaldus. Beneuenti ordine rerum potiti ſunt, Rumualdus, qui Gumbergam neptem regis ex ſore coniugem habebat: Gregorius, & Godoſcalcus. Apud Spoletum deniq; poſt Traſimundum à rege hoſtem declaratum, & bello petitum, gubernarunt Hilderichus, & Giſulphus regis nepos, Gregorii ducis Bene- uentani filius.

16 AIſTVLPHVS, nepos Luitprandi, Longobardorum regnum conſecutus eſt circa annum fere 750. qui mox inter initia principatus cum Romanam ſedem infeſtaret, à Ste- phano papa vocatus in auxilium Pipinus Francorum rex, Aiftulphū Ticini obſidione cin- xit: nec ante illa liberauit, quam 40. obſidibus datis, iureiurando ſe in ſuper adſtringeret, Romanæ ſe cathedræ cuncta redditurum.

17 DESIDERIVS ſecutus patris conſilia, ſed aduerſa magis fortuna, dum Romanæ ſe- di iniurius eſt, Carolus cognomento Magnus Francorum rex ab Adriano papa auxilio ac- 50 ceſſitus, cum Longobardorum exercitu conſlixit, occiſoq; rege & maiore exercitus illius parte deleta, Longobardorum Francorum ditioni regnum ſubiecit: abrogata deniq; regia poteſtate, tractum illius regni per Comites deinceps & marchgrauios adminiſtrare cœpit. Cuius ex filia Lympurgi gener Taſſilo Boiariae dux, vltionem de Francis exacturus, cum

Auares ac Hungaros Germania induxiſſet à Carolo magno proſcriptus, Laurea- cenſi cœnobio haud procul Rheno includitur, vna cum Theodo- ne filio. Lege Othonem Friſing. libro quinto,

Chron. cap. 26.

CATALOGVS PRINCIPVM ET DVCV M HERVLORVM, Rugorumq; ad oram & insulas proximas Balthei maris, ubi in hodiernum vsq; diem Rugilandia insula, & Werlia prouincia, ubi modo est Meklaburgensis principatus. Quotactu suere ciuitates emporiis Septentrionalibus quondam celebratissima, Wynavva, Iulinum, Werlia, ab Werulis siue Herulis nominata. Hodie adhuc in fama sunt Stetinum & Stargarda, hoc est Altenburgum, si Vandalicam linguam interpretere.

1 ARITHBERTVS, Carolo magno imperante, Herulorum Rugorumq; reliquiis ad oram maris Balthei praefuit. cuius coniugis, Hildegardis nomine, sororem Sueno Suediae 10 ac Gothiae rex in matrimonio habuit.

2 BILLINGVS, Arithberti filius, debellauit proximos populos, & ditionem suam a Vitula ad Weseram vsq; & a Dania vsq; Holsatiam extendit. Inuenitur habitasse in Meklaburgo, veteri maiorum suorum regia ac metropoli: & habuisse suo sub imperio claras maritimis emporiis vrbes littorales maris Baltei Iulinum, Wynetham, Rethram, Sturgardam, Wolgastam, Gyftinum, Kyffinum, Domynum & Melchouram.

3 MIZILAVS & Mitteuus, vel Mistivvoynus, fratres, Bilingi filii, Rugis, Herulis, Wyndisq; eodem auspicio principabantur, acerrimi Christianorum hostes. Quorum Mistevus in matrimonio habuit Margaretham, Henrici hoc nomine primi Caesaris, quem Aucupem cognominant, filiam. Ex qua tres filios tulit, Vdonem, Amadrachum & Geneum. 20 Is in senectute conuersus ad fidem Christi, opera vxoris, penitentiam egisse dicitur in Bardevvikh.

4 GOTOSCALCVS, circa annum Domini 1040. burgum erexit in pago piscatorum, ubi est nostra tempestate Lubecum, amplissima eius orae maritimae ciuitas, quondam Bute appellata, siue Wagria, secundum territorium adiacens. Conuertitur ad doctrinam Christi salubrem per sanctum Marconem, Aldenburgensem episcopum. Quem episcopatum posteriori desolatum, Henricus Leo Saxoniae dux Lubecum transtulit, anno currente a nato Christo 1140. Aldenburgo in dies magis magisque decrecente ubi est modo STARGARDA.

5 VDO, Misteuonis primi Christiani illorum finium natus, bello adflictus a Theodrico Brandeburgense, & Bernhardo alio quodam Saxoniae marchione, a fide Christiana defecit. Quem sanctus Ortolphus nequicquam duodecim annorum bello reuocare conabatur, in illis ad eum plerisque sanctis viris. Quorum interfecere Herulum Bremensem, Hamburgensem, & Mechelburgensem, episcopos. Ad hunc praeterea, referunt Annales, Hericum quartum, ex S. Albonii Moguntino coenobio monachum quendam apostolum ablegasse.

6 APRIBICNEVS, patris in persecutione Christianorum secutus exemplum perhibetur.

7 GOTOSCALCVS, Vdonis filius, reuocatus in viam, non solum cum subdita gente Christum saluatorem agnoscere cepit, verumetiam suis salubrem eam quotidie doctrinam 40 concionatus est, interfectus ea propter a suis, anno Domini 1060. relictis duobus filiis, Herico & Bute Lubecensis ciuitatis ampliioribus. qui a Critone Rugorum rege principatu pelluntur, Bute quoque ab infidelibus in Holsatia interfecto.

8 HENRICVS Gotoscalci filius, & frater germanus Butes, pulsus auita ditione a Critone Rugo, hostem postremo infidiis propriae vxoris Slauinae interfecit. Qua deinde Herulus vxore ducta, ex ea progeniuit Canutum, Sandopolochum, & Svinum. Qui omnes interfecti, nobile stemma Herulorum posteritatis terminauerunt. Nam Canutus a Sandopolcho fratre interimitur: is vero a nobili quodam Dano, circa annum Salutis millesimum & centesimum. Sub hoc Henrico Rugi & Weruli a fide Christiana, ipso principe maxime 50 reluctante, defecerunt.

9 CANVTVS, filius Erici Danorum regis, profapia Werulorum principum antiquiore deficiente, a Lothario imperatore confirmatur in regno Werulorum, & Meklaburgensi regia, veris ac legitimis haeredibus ab Vdone descendentes, in custodiam assertis apud Slesuicum, Nicoloto & Pribislao, circa annum Salutis 1130.

10 PRIBISLAVS liberatus ex captiuitate, patrium regnum recepit, incolis a fide Christi denuo desciscens. Quos reuocare in viam Henricus Leo Saxoniae dux armis, & Otto Babenbergensis praeful, praedicatione Euangelii nequicquam conabantur, Othone episcopo insuper occiso.

11 PRIBISLAVS & Vuratislaus, filii Nicoleti cuiusdam, Herulorum principatum ad oram

oram maris Balthei obtinuerunt, victi diuturno bello, Christoque mancipati ab Henrico Leone Saxoniae duce, anno Salutis 1170. Quorum Vuratislaus in crucem mox egit, cum Christum cognoscere nollet: Pribislauum vero secum ad sepulchrum Domini in Aphricam duxit. Vnde reuersus anno 1179. Luneburgi in certamine equestri, casu equi occubuit. Sepultus in Dobera coenobio Maiorum fundatione, cum ista inscriptione: PRIBISLAVS Dei gratia Herulorum, Wagriorum, Circipenorum, Polamborum, Obodritarum, Kiffinorum, Vandalorumq; rex, &c.

CATALOGVS DVCV M ET PRINCIPVM RVGIAE a Rugorum posteritate descendens, & in insulis maris Balthei regione Meclaburgensis ducatus, hoc est Heruliae siue Weruliae colentium. Quarum una hodieq; Rugia nomen habet, septem miliariorum spacio patens: tam uberem prouentum habet tritici, ac haeleum piscationem, ut inde in Daniam triticum, ac proximam Germaniam haeleces auhantur in copia. Ciuitates famigeratae in Rugia adhuc sunt, Gingisto, Butruizo, Bergen, Hiddersee, & Witorv. Tarchon vero omnium maxima ac frequentissima esse desit. Hic adorabatur idolum Zuentebitus gentilitio vocabulo dictum, quod credebatur messis praesse. Stabat supra columnam, habens in una manu arcum, in altera cornu refertum vino. Quod si circa messem plenum inueniebatur, sacerdos populo fecunditatem praedicebat: sin vinum decreuisset, caritatem annonae. Consueuerat autem sacerdos post praesagium tale, vinum ex cornu super pedes idoli fundere, & nouo vino cornu adimplere. Destructum est a Waldamaro magno Daniae rege, circa annum Domini 1168.

1 WITZLAVS, floruit in Rugia insula, de Rugorum nimirum posteritate, circa annum Domini 938. relictis duobus filiis, Theslawo & Iaromyro. Quorum Iaromyrus in regem Danorum eligitur, & doctrinam Christi admittit. ad quem referuntur exordia episcopatum, Sundensis, Eldenamensis, & Kaschildensis.

2 CHRINNVS, Rugiae insulae princeps, celebratur sub Chunrado secundo, Henrici tertii patre, progeniuit duos filios, Lubemarum & Critonem: a quorum primo Lubecum, nomen accepit.

3 CRITO, Gotoscalcum Herulorum principem acie vicit, eiusque filios Henricum & 30 Butem captiuos abduxit, Henrico quarto imperante.

4 SWANTEPOLCVS, Iaromeri regis Daniae filius, quem diximus ex Rugorum principe ad eius regni fastigium peruenisse, patri in Rugiae insulae principatu successit, anno labente a nato Christo 1217.

5 WITZLAVS, frater Suantepolci, extincto sine haeredibus germano, in Rugia insula successit: & reliquit tres natos, Witzlaum tertium, Iaromarum secundum, & Borislaum.

6 BORESLAVS, patri successit in principatu Rugiae insulae, circa annum 1250. obiit sine haeredibus.

7 BARNYMVS, tertius filiorum Iaromari primi, fratribus nepotibusque ex germanis 40 sine prole extinctis, in Rugia insula successit. obiit relictis post se duobus filiis, Ioanne & Diebizlao, fundatore coenobii Camp, circa annum 1141.

8 IAROMARVS secundus hoc nomine, filius Witzlai superioris, cum priuatus multo tempore vixisset, extinctis omnibus suae profapiae, Rugorum principatum consequitur, circa annum Domini 1300. relictis duobus filiis, Iaromaro tertio, & Wiczlao tertio, qui in Liuoniam vsq; Christi dogma propagauit.

9 WICZLAVS tertius hoc nomine, quem diximus fidem Christianam in Liuoniam vsq; propagasse, patri in insula Rugia successit: & tres filios tulit, Iaromarum quartum, Wiczlaum quartum a Sundensibus interfectum, Samborum, & Heman filiam, Boguslai quartum ducis Stetinensis coniugem.

10 IAROMARVS quartus, fratribus sine successione extinctis, solus gubernaculum 50 adiit. Qui cum & ipse sine prole virili decessisset, WARTISLAVS Stetinensis & Pomeranorum dux, natus ex Anna sorore Witzlai & Iaromari hoc nomine quattorum, successit cognationis ratione, adeo quod in hanc vsque diem Pomeraniae duces Rugiae titulum vsurpent.

CATALOGVS DVCV M MECLABVRGENSIVM, qui ex Rugorum Herulorumque posteritate orti sunt.

1 HENRICVS cognomento Beruyn, Pribizlai postremi ducis Herulorum in Werulia

filius, quem supra diximus ab Henrico Leone Saxonie duce fuisse subiugatum, primus à vestigiis antiqui castris Megalopolis, Meclaburgensem se ducem appellauit: fratre Nicolodorebus humanis exempto, solus rerum potitur, & obiit anno Salutis 1278. sepultus in ecclesia cathedrali S. Cecilie in Gustow, sua fundatione. Reliquit quatuor filios, Ioannem, Beruynum, NICOLODVM, & Pribizlaum. Qui inter se patrimonium ita diuiserunt. primo Meclaburgum vna cum proximo agro cessit Ioanni, Rostochium Beruyno, Werulorum & Wyndorum prouincie NICOLODO, & Pribizlao Sternbergia arque Parchun.

2 IOANNES superioris filius, cum operam literis 20. annis dedisset apud Lutetiam Parisiorum, familiaritatem contraxerat eo loci cum regibus Massilie & Cypri, quibus & suas 10 forores in matrimonio collocauerat, cum ipse comitis ab Hennenberg filiam duxisset. Ex qua procreauit sex filios, Nicolodum canonicum, Popponem comendatorem, Albertum, Ioannem & Henricum. Quorum solus Henricus, qui Hierosolymam viderat, superstes stemma suum tenuit, duobus progenitis, Ioanne, & Henrico Leonis cognomentum habente, qui postea ad clauum soli genitalis sedit.

3 NICOLODVS, ex cognomento vulgo appellatus *das fhynd von Rostoff*/ Beruyni, Henrici primi fratris ex Baldemaro nepos, duas ambiuerat in coniuges, filiam comitis à Reppin, & alteram Brandeburgensem. Sed cum neutram duxisset, à marchionibus Brandeburgensibus bello petitus, multa amisit in principatu, Rostochio quoque in potestatem Danorum concedente: quod tamen HENRICVS leo postea recepit. Huius frater HEN- 20 RICVS profectus cum LVDOVICO rege Galliarum, ad Hierosolymitanum regnum recuperandum, à Cilicibus capitur, & post multos annos magna vi pecunie ab vxore Anastasia Pomerana vix redimitur, cum ALKAYRI sub duobus Sultanis multa esset per-
fessus.

4 HENRICVS Nicolodo fratri successit, cum ex Sultanorum Aegypti custodia liberatus fuisset, post annum 25. & nauigiis à Cypri ac Massilie regibus cognatis adiutus, domum prospere rediisset, anno salutis humanæ 1298. Sepelitur in Doberovv, maiorum conditorio.

5 HENRICVS cognomento Leo, à fortitudine & constantia leonina in bellis sic appellatus. Quippe eodem pene tempore, aduersus Danorum regem, archiepiscopum Mag- 30 deburgensem, Othonem ducem Brunsvicensis, Visilauum Rugorum principem, & Adolphum quendam Saxonie comitem intrepidus & victor bella gessisse reperitur. Wisumara & Rostochium à Danis occupata, armis recuperavit: & ditissimus sui temporis principum, nouum comitatum Schwareyn erexit, quem Cunczelino duci suo militari donauit ac contulit. Is porro Henricus ex coniuge sua Brandeburgensi tres filios tulit: Henricum, qui sine prole obiit: Albertum ducem à Stargard, & Ioannem.

6 ALBERTVS, Henrici Leonis natus, gessit bella cum Bugislao & Vuratislao Pomeranice ducibus: decertauit & cum magno Brunsvicensi duce in quibus omnibus bellis, victor domum rediit. Postremo missus legatus à rege Norduegie & Suedie ad Ludouicum tertium Imperatorem, Bauarice ducem, in itinere apud Erphesfordam à quodam comite 40 exploratus & captus. Liberatus tamen Brandeburgensis marchionis auxilio, legatione sua perfungitur. Qua expleta, domum reuersus prouinciam suam à Pomeranis infestari reperit.

Quorum principes in acie victos, in captiuitatem adseruit, anno Salutis 1371.

7 IOANNES Alberti frater, à Carolo quarto primus dux à Stargard creatur. Cuius filius eodem nomine, tertium Ioannem progenuerat: quem Iodocus marchio Morauie, postulatus in Imperatorem, marchie Brandeburgensi praeferat. Capitur vna cum filio suo à comite à Rappin Tangermundi, & septimanis nouem in custodia detinetur. Habuit fratrem Rudolphum episcopum Scarensem, & in Svveryn. Tertius huius frater Vdalricus, Henricum filium produxit: & is iterum alium Vdalricum, illius lineae vltimum, veneno sublatum 50 in reditu à Hierosolymis, anno 1471.

8 ALBERTVS hoc nomine secundus, electus in regem Schwvedie à prouincialibus contra Haquinium regis magni filium, possessionem tamen regni consequi nequiuit. Quippe extincto Haquinio eius vxor Margaretha, Baldemari regis Danie filia, cum filium haberet Olaum, quem regno destinaret, nauigantem in Suediam, Albertum exploratum vna cum filio Erico comprehendit, anno Domini 1388. Ex qua captiuitate multo vix ære redemptus est, conferentibus pecuniam mulieribus. quamobrem huic sexui feuda quoque concessa sunt in Meclaburgensi ditone. Obiit & sepelitur apud Witenbergam Gothorum, anno 1394. Reliquit filios tres, Ericum Suedie regem, Ioannem & Magnum duces.

Habuit & ex fratre nepotem Balthasarem, praesulem Hildeshaimensem, qui relicto episcopatu vxorem duxerat anno 1507.

9 IOANNES rex Suedie, titulotenus ducatum maiorum suorum administravit, & obiit anno Salutis nostrae 1422, relictis duobus filiis, Ioanne & Henrico, quorum solus Henricus tenuit successionem, cum obiisset anno 1491. quatuor procreatis liberis, Alberto tertio, Ioanne sexto, Balthasaro episcopo Hildeshaimensi: & Magno, qui Meclaburgensem ducatum administravit.

10 MAGNVS, Ioannis superioris filius, profectus Hierosolymam cum Vdalrico cognato suo, inde Sixtum papam Romae inuisit. à quo ad Fridericum Caesarem Austriacum se contulit: apud quem, eiusque filium Maximilianum, in maximo precio fuit. Is Rostocenses rebellantes compefcuit. & moritur anno Domini 1503, sepultus in templo S. Iacobi apud Rostocenses. Progeniuit, qui hodie rerum ea in prouincia potiuntur.

11 HENRICVS & Albertus, fratres superioris, quorum vterque Brandeburgensem coniugem habet: & Henricus nostro seculo inter omnes Imperii principes senior censetur. Albertus corporis statura maximus, qui Christiernum regem Danie ante paucos annos reducere in regnum conabatur, progeniuit quatuor natas, & filium vnicum, Magnum nomine, qui ante biennium in obsidione Francofurti, dum Gallicam factionem fouet, tormento militari tactus oppetiit, anno 1552.

20 SEQVNTVR DVCES A LONGOBARDIS in Italia descendentes, & constituti, vt à Paulo Diacono recensentur.

FOROVLIIENSES.

1 GISVLPHVS, forte patrio sermone *Gaiswolff*/ ab auunculo suo Albuino primo Longobardorum rege in Italia constitutus, vt Diaconus scribit lib. 2. cap. 7. rerum Longobardicarum.

2 GISVLPHVS secundus, prioris filius, sub Agilulpho rege, cum infeliciter contra Auares pugnasset, prodicione propriae coniugis Romhildae ducatum amisit, relictis filiis Tatonne, Cacone, Rhodoaldo, Aldone & Grymoaldo, quorum posteriores apud Beneuetum 30 duces constituti sunt. Lege Diaconum lib. 4. cap. 8. & 11.

3 GRASVLPHVS, forte gentilitia lingua *Groswolff*/ Gisulphi frater erat: de quo Diaconus lib. 4. cap. 14.

4 AGO, forte quem Germani Egon vocarunt, sub Ariberto Longobardorum rege claruit: cuius meminit Diaconus lib. 5. cap. 7.

5 LVPVS, à Latinis, vel Latina lingua sic appellatus, quem ipsi suo idiomate Longobardi Wulffonem, Gisulphum, vel Grafulphum dixerant. Sub quo Auares Forumiulium depopulati sunt, vt scribit Diaconus lib. 5. cap. 7.

6 WECTARVS, ex Vicentino comite constituitur.

7 RHODOALDVS, commemoratur à Diacono lib. 6. cap. 1.

40 8 ANFRIDVS, Rhodoaldum pepulerat.

9 ALDO, recensetur à Diacono lib. 6. cap. 8.

10 FERDVLPHVS infeliciter cum Slavis Forumiulium depopulantibus pugnavit. Diaconus lib. 6. cap. 8.

11 CORBOLVS, citatur ab eodem autore lib. 6. cap. 9.

12 PEMMO, rebellauit Luitprando regi Longobardorum, Carolo Martello Franci imperante. ex Ratberga honestissima foemina progeniuit Rathym, Aistulphum & Ratharitim: vt Diaconus scribit lib. 6. 9. & 15.

13 AISTVLPHVS, patri substituitur: vt idem Diaconus cap. 15. lib. 6.

50 14 RVOTGAVDVS, à Carolo magno Longobardorum victore confirmatur in ducatu Foroiliensi, vt scribit Eginhartus in eius vita, anno 773, regi domum reuertenti nunciatur, Thuodgandum Longobardum, quem ipse Foroiliensibus ducem dederat, in Italia res nouas moliri, & iam quamplures ad eum ciuitates defecisse. ad quos motus comprimentos cum sibi festinandum iudicaret, strenuissimum quemque suorum secum ducens, raptim ad Italiam proficiscitur: Ruodgandumque, qui regnum affectabat, interfecto, ciuitatibus quoque quae ad eum defecerat, sine dilatione receptis, & in eis Francorum comitibus constitutis, eadem qua venerat celeritate reuersus est. His ducibus cum iam Franci rerum potiri in Longobardia cepissent, Carolo magno autore successere alii duces Franci: Ericus, Henricus, & tres ordine Berengarii, cum Lamberto & Guidone. de quibus libro huius Operis dictum est sexto.

FOROIVLII PRINCIPVM ALIA GENEALOGIA à Caroli magni etate usque ad Othonem primum, ex fide Chronographorum.

- 1 ERICVS, siue potius Henricus, à Carolo magno Foroiulio præficitur.
- 2 CADELOCHVS, à Ludouico Pio imperatore aduersus Lyndeuitum Carnorum & Slauorum ducem, publicum Imperii hostem, missus, victoriam retulit.
- 3 BERO, Istriae præfectus, à Ludouico Pio proscribitur, quod cum Lyndeuito publico hoste sentiret.
- 4 EBERHARDVS, filius naturalis Caroli Crassi Imperatoris, qui ante fasces Sueuiam gubernabat, Carolomanni regis Boiariae frater, & secundi Ludouici filius.
- 5 BERENGARIVS, Eberhardi filius erat. Quo duce pugnauit Arnulphus Cæsar contra Guidonem Tuscanum: cumq; victoriam reportasset, elatus fortuna, obsequiũ Arnulpho detrectare, & se regem Italiae appellare cœpit. Sed cũ se bello peti videret, ductus penitentia, apud Tridentum se Arnulpho Imperatori subiecit, ab eoque Italiae beneficio suscepit, iussus Guidonem contumacem debellare: sed conferta manu, vincitur. Cui in auxilium cum copiis Germanicis Cæsar Suatebogum filium misit. Quo & ipso victo, Arnulphus totis Germaniæ viribus Vidonem adortus, Bergomum expugnauit, Ambrosio duce Guidonis in crucem acto. Berengarius porro Arnulpho mortuo, & Veronsensem suæ potestati marchiam subiecit, Waldfrido eius præfecto defuncto, & Ludouico Bosonis, qui eam occupauerat, comprehenso atque excæcato. Ad postremum inita aduersus se conspiratione Rudolphi Burgundi & Lamberti archiepiscopi Mediolanensis, à Flamberto quodam necatur Veronæ, anno regni Italici 35.
- 6 BERENGARIVS secundus, superioris ex Gisela filia nepos, ex marchione Eporediæ Foroiuliensem ducatum, marchamque Veronensem consecutus, ab Othone primo in super Italiae regnum beneficio accepit. In qua cum tyrannidis exercitiæ à Ioanne duodecimo accusaretur apud Imperatorẽ, bello petitus, obsessus, & captus cum Willa coniuge, Alberto ac Guidone filiis Babenbergæ in exilio obiit, Alberto filiorum altero elapso, qui Italiae regnũ inuasit. Habuit aut Berengarius iste fratrem Ansgerionem, Spoletinum & Camerinorũ principem, quẽ Hugo rex occidit. Itaq; cum & illum Hugo tollere cogitaret, eliminatis cõfiliis per Lotharium Hugonis filium adhuc puerũ, vitans insidias, in Sueuiã ad Hermannum ducem profugit. Sub isto Berengario, Toxis Hungarorum rex Italiã depopulatus est: qui acceptis decem modis nummorum, ex Italia excessit, atque in Pannoniam rediit.
- 7 HENRICVS dux Boiariae, à fratre Othone primo, Berengario capto erat suffectus in marcha Veronensi, atq; Foroiuliano ducatu. Hinc scribit Io. Auentinus lib. 5. Cæterum Otho conuentum celebrem Imperii mense Augusto, Augustam Rhætiae indicit. Conuenere frequentes Saxonum, Francorum, Sueuorum, Boiariorum, & Italiae pleriq; proceres. Præsto fuit & Berengarius cum filio Alberto, seq; in clientelam Othoni dicauit. Italiae ab eo recepit, præter Veronensem Foroiulianamq; regiones. Hi limites Boiorum duci Henricho addicti, Boiariæq; regno coniuncti sunt.

TRIDENTINI DVCES.

- 1 COMVS, sub Albuyno primo rege Longobardorum in Italia floruit, Longobardorum ex gente: cuius meminit Diaconus lib. 3. cap. 18.
- 2 EOYNVS, Clephone & Autarito regnantibus in Longobardis, Tridentinum ducatum gubernauit: de quo Diaconus lib. 4. cap. 1.
- 3 GVNDALDVS, sub Agilulpho rege dux Tridentinus, Diacono celebratur lib. 4. cap. 4. & 8.
- 4 ALACHIS, contra Parthoritũ regem, regnum Longobardorũ armis etiã ambiuisse, scribitur à Diacono lib. 5. ca. 14. 16. 17. & 18. Vincitur & interficitur à Parthorito. Qui secuti sunt, eius vallis ac agri principes, post Caroli magni tempora de Francorum gente fuerũt, non amplius se Tridentinos, sed ab oppido quodam eius viciniæ, Meranię se duces scripsere. Vnde Goriciæ, Tirolisq; comites, & Andacenses in Bauaria processerunt.
- 5 MANASSE, Hugonis Italiae regis cognatus, ex episcopo Arelatensi in Gallia factus ab Hugone marchio Tridentinus, vt Luitprandus lib. 4. cap. 3. refert.

BRIXIANI DVCES, ET BERGOMENSES.

- 1 WALLARIVS, ab Albuyno primo rege Longobardorum in Italia constitutus, cuius Paulus Diaconus mentionem facit lib. 3. cap. 18.

- 2 GANDVLPHVS, sub Agilulpho rege floruit. commemoratur à Diacono lib. 4. ca. 1. rebellauit hero suo Agilulpho regi.
- 3 RHOTHARITVS, rebellauit Ragumberto Longobardorum regi, hero suo, autore Diacono lib. 6. cap. 6.
- 4 PEREDEVS, sub Luitprando antepenultimo rege floruit: vt Diaconus scribit. Post ea tempora Bergomum Mediolani principibus cessit, à quibus Veneti compararunt, qui hodie adhuc tenent.

BENEVENTANI ET SAMNITIVM

- duces ex Longobardis, qui & Capuani nominabantur.*
- 1 ZOTO, forte gentilitia lingua à simplicitate nominatus, der Zott/ ab Anthario rege Longobardorum Beneuentanus dux constituitur, vt Diaconus habet lib. 3. cap. 16.
  - 2 ARICHI, forte à malitia denominatus, der Arger/ sub Agilulpho rege claruit, & genuit Aionem, vt testatur Diaconus lib. 4. cap. 16.
  - 3 RHODOALDVS, Gisulphi secundi Foroiuliani ducis filius, ab Auaribus pulsus, & exul patria, constituitur Beneuentanus dux, vt est apud Diaconum lib. 4. cap. 16.
  - 4 GRIMOALDVS, Rhodoaldi frater germanus, eligitur in regem Longobardorum post Aribertum, vt scribit Diaconus lib. 4. cap. 16.
  - 5 RVMVALDVS, Grymoaldi regis filius, regnante patre ducatum Beneuentanum gessit, eumque aduersus Constantinum Cæsarem Apuliam & Brutiam oppugnantem, armis acriter defendit, vt lib. 6. Diaconus cap. 1. scriptum reliquit.
  - 6 GRIMOALDVS, Rumualdi filius, nepos Grymoaldi regis: Diaconus lib. 6. cap. 1.
  - 7 GISVLPHVS Romanis in Apulia, siue magna Græcia armis ademit Auximum, Hirpinum & Orsuram, vt scribit Diaconus lib. 6. cap. 1. & 9.
  - 8 RVMVALDVS secundus, neptem Luitprandi regis Longobardorum ex forore, Gumpergam nomine, habuit in matrimonio, vt Diaconus lib. 6. cap. 10.
  - 9 GISVLPHVS, Rumualdi filius, citatur à Diacono lib. 6. cap. 16.
  - 10 GREGORIVS, filius Gisulphi, vt Diaconus sub finem Operis commemorat.
  - 11 GOTOSCALCVS, ab eodem citatur. Post hunc nouos ducatus Nordmanni rerum potiti in ea parte Italiae constituerunt, Capuanum, Salernitanum, Bari, &c. hodie Neapolitano regno subiacent.
  - 12 ARAGISVS sub Desiderio rege claruit, à Carolo magno subiugatus, Eginharto referente, in eius vita.
  - 13 GRIMOALDVS, à Carolo magno constituitur dux Beneuentanus, vt Eginhartus scribit, in eius vita. Erat Aragisi filius obses apud Carolum cum Rumoldo fratre.
  - 14 ADALBERTVS à Luitprando commemoratur, lib. 1. cap. 8.
  - 15 LANDVLPHVS citatur à Luitprando lib. 2. cap. 14.

SPOLETINI DVCES, EX LONGOBARDIS & ALIIS.

- 1 FAROALDVS, primus dux ex Longobardis constituitur, vt scribit Diaconus libro 4. cap. 5.
- 2 ARIVLPHVS, ducem Spoletinum egit, Agilulpho regnante, vt Diaconus refert lib. 4. cap. 5.
- 3 THEOLAPIVS, filius Ariulphi, patri successit in ducatu Spoletino: referente Diacono lib. 4. cap. 5. sub finem.
- 4 GRIMOALDVS.
- 5 THEOLAPIVS secundus, sub Aliperto ducem Spoletinum egit, Constantinopolim imperante Heracleone.
- 6 TRASIMVNDVS, sub Grimoaldo rege Longobardorum ducatum Spoleti administrauit: autor Diaconus lib. 4. cap. 18.
- 7 ZATO, commemoratur à Diacono lib. 5. cap. 7.
- 8 FAROALDVS, Trasimundi filius, recensetur à Diacono lib. 6. cap. 10.
- 9 VOLCHILA, sub Ariperto rege ducatum gubernauit, diminutiue à populo patrio idioma te nominatus.
- 10 TRASIMVNDVS secundus, forte à gentilitia voce Raifman, hoc est expeditionarius miles.

- 11 HILDERICHVS, quem hodie Vlricum dicimus, Trasimundo proscripto, & armis expulso, substituitur ab Ariperto rege, vt Diaconus dicto loco scribit.
- 12 GISVLPHVS nepos Ariberti regis, ex Gregorio Beneuetano duce filio, Spoleti ducatum paulo ante tempora Pipini rexit, autore Diacono.
- 13 HILDIBRANDVS à Carolo magno confirmatus, vt scribit Eginhartus in vita eius Imperatorum. Interea Constantinus Imperator (inquit) propter negatam sibi regis filiam iratus, Theodorum patricium Siciliæ præfectum, cum aliis ducibus suis fines Beneuentanorum vastare iussit. Qui cum imperata exequerentur, Grimoldus: qui eodē anno post mortem patris dux Beneuentanus à rege datus est, & Hildebrandus dux Spoletinorum, cum copiis quas congregare potuerunt, in Calabria eis occurrunt, habentes secum legatum regis Wynigifum, qui postea in ducatu Spoletino Hildebrando successit.
- 14 WINIGISVS, à Carolo magno Hildebrando substituitur.
- 15 HUGBALDVS, cōmemoratur à Luitprando, imperante Carolo Caluo, lib. 1. cap. 7.
- 16 BONIFACIUS ibidem citatur, Hugbaldi filius, Arnolpho imperante. Qui ducta Waldrada sorore Rudolphi Burgundiæ regis, sororii causam in regni Italici procuratione contra Berengarium iuuabat, vt Luitprandus lib. 2. cap. 18.
- 17 ALBERTVS, cum filio Alberico, Henrico imperante commemoratur à Luitprando lib. 2. cap. 13.
- 18 THEOBALDVS, Hugonis Italiæ regis cognatus, celebratur Spoletinorum & Camerinorum marchio, à Luitprando lib. 4. cap. 4.
- 19 ANSCARIUS, filius Hugonis regis Italiæ, ex Ermegarda filia Adalberti Tuscani marchionis, sorore Landberti Bosonis & Guidonis, à patre Theobaldo sufficitur, & à fratre Berengario Italiæ rege post patrem confirmatur, vt Luitprandus scribit lib. 5. cap. 2. Interfici-
tur in acie, victus à Sarlio Burgundo, quem aduersus eum Hugo rex Italiæ marchionē Spoleti & Camerini creauerat, vt Luitprandus lib. 5. cap. 2. & 3. tradit.
- 20 SARLIUS, Burgundus, Anscario substitutus ab Hugone rege Italiæ, postquam eum acie interfecisset. Lege Luitprandum lib. 5. cap. 3.
- 21 BONIFACIUS, de familia Bohemiæ constitutus marchio Spoleti, Anconæ & Romandiolæ, ab Henrico tertio, vnicam filiam reliquit, Mathildam: quæ cum circa annum Domini 1080 obiret, partem ditionis suæ, sedi Apostolicæ legauit.
- 22 WELPHO penultimus hoc nomine, nobilissimus Sueuiæ comes, à Friderico primo Imperatore quem Barbarossam cognominant, dux Spoleti & Tusciæ designatur.
- 23 WELPHO hoc nomine vltimus, superioris filius, sine prole obiit, & nobilem principatum terminauit: loco cuius in Italia alii ducatus Anconæ atq; Florentinus constituuntur à Romanis Augustis.

COMITES ET DVCES MEDIOLANI.

- 1 ALBINVS, post obitum Albuini primi Longobardorum regis in Italia, comes de Mediolano commemoratur à Paulo Diacono lib. 2. cap. 18.
- 2 MEGINFRIDVS, comes Mediolanensis citatur, Arnolpho imperante, à Luitprando Ticinense in suis Annalibus lib. 1. cap. 10.
- 3 HUGO, Meginfridi filius, occiso Landberto rege Italiæ, Adalberti Tuscani marchionis filio, Guidonis & Hugonis fratre, regnum Italiæ sibi vendicauit: pro quo diu cum Rudolpho Burgundiæ rege, qui & ipse ad regnum Italiæ vocatus fuerat à quibusdam proceribus bellum gessit. quem ad postremum victor Italia expulit. Lege Luitprandum lib. primo cap. 12. item lib. 3. cap. 3 & 13. Progenit duos filios, Lotharium ex Alda Germana, & Hubertum Tuscanum marchionem ex Wandelmoda.
- 4 LOTHARIUS, Hugonis regis & comitis Mediolanensis natus, ducta coniuge Adelhaide, Rudolphi Burgundiæ regis nata, ex Berchta, quam pater secundis nuptiis sibi copulauerat, ex principe Mediolanensi in regem Italiæ confirmatus post patrem, non sine negotio eius dignitatem aduersus Berengarium Eporediæ comitem, qui & ipse inuaserat regnum illud, tuebatur.
- 5 HVBERTVS, Lothario regi, cum is ad regnum Italiæ fuisset vocatus, in principatu Mediolani successit.
- 6 ADELBERTVS, Berengarii regis Italiæ filius, progenit Attonem.
- 7 ATTO, generalis Italiæ gubernator, imperante Othone primo, genuit Facium.
- 8 FACIUS, sub Othone claruit huius nominis secundo, & Hildebrandum reliquit, & Angliæ se primus comitem scripsit.
- 9 HILTEBRANDVS & Otto, fratres, tempore Chunradi secundi Cæsaris Mediolano

- lano præfuerunt. Quorum Otho ex canonico pagi Decii in archiepiscopum Mediolani electus fuerat: Hildebrandus vero Mediolanum aduersus Chunradum Imperatorem tutatus est, & Othum tulit.
- 10 OTHVS Alexandrum summum Pontificem aduersus Chunradum Cæsarem defendisse fertur. Interfuit expeditioni in terram sanctam susceptæ: vbi ad singulare certamen vocatus à quodam Samariæ principe Sarraceno, Volux nomine, eum prostrauit, & insignia eius consecutus est: hoc est, infantem à serpente ad costas vsque deuoratum, & capite tenus prominentem ex rictu: cum antea septem ferta Mediolani principes gestare consueuissent. Sepelitur Mediolani ad beatam Virginem, cum quinquaginta quinque
10 annos gubernasset.
- 11 ANDREAS, Othi filius, ex Lucretia Franca natus: qui ducta Adelai Sabaudiæ principis filia, Gualuagnum progenit. Cum gubernasset annos 44, Henrico quarto imperante, sepelitur Mediolani ad beatum Ambrosium.
- 12 GVALVAGNVS, forte Wolfgangus nostra pronunciatione: sub Friderico primo principatus est in Mediolano, qui in bello Mediolanensi captus ab eodem Cæsare victore, cum ex custodia euasisset, Mediolanenses ad rebellionem concitauit. Administrauit annos 27, & obiit anno Salutis 1182.
- 13 VBERTINVS, cognomento de Morio, vicecomes Imperii apud Mediolanum constitutus, procreauit Theobaldum, Petrum, & Othonem archiepiscopum Mediolanensem.
- 14 PETRVS, filios reliquit Rodericum & Casparem: quos secuti sunt in illa linea, Albertus, Caspar, & Petrus secundus.
- 15 THEOBALDVS, Mediolani vicecomes, Imperii que vicarius, ex Anastasia quadam Pyronanna tulit Matthæum, Ioannem & Vbertum. Fuit capite pexus a factione Turrianorum.
- 16 VBERTVS, hoc nomine secundus, cuius sarcophagus extrat Mediolani in æde diui Eustorii: progenit Vicellinum. Et is rursus tres natos reliquit: Ioannem, Antonium, & Franciscum.
- 17 MATTHÆVS, Theobaldi filius, vincente factione Turrianorum diu extra patrium
30 solum latuit cum Ioanne fratre: deinde reuocatus ab exilio, opibus & autoritate Othonis archiepiscopi Mediolanensis patri, maiorem dignitatem in principatu Mediolani consequitur. Qui ex Bonocosa Spartini, patricia Mediolanensi, circa annum Domini 1312, progenit Marcum (qui ex Friderici ducis Bauariæ nata nullam prolem reliquerat) Ioannem archiepiscopum, Leuchinum, Stephanum, Zacharinum, & Catharinam Wilhelmo Veronensi principi nuptam. Floruit Henrico septimo imperante.
- 18 LEVCHINVS, Matthei filiorum vnus, patri in principatu Mediolani successit, cum Stephano fratre. Quo extincto, Galeacium eius filium admisit in partem imperii. Qui ex Isabella, Flisci Genuensis patricii filia, nullam prolem reliquit.
- 19 STEPHANVS, Leuchini frater germanus, Matthei quoque filius, æqualibus cum fratre auspiciis gubernationi Mediolanensi præfuit. Et ex Valentia Barnabonis præfecti Genuensis filia Galeacium primum procreauit, & Stephanum secundum.
- 20 ACTIUS GALEACIUS, hoc nomine primus, vel a Gallo rum cantu qui fuerat in eius natiuitate insolitus, id cognominis sortitus, velut alii rectius putant, quod dū in castris Ludouici quarti Imperatoris mereret, in obsidione Pistorii, & galeam forte lecto surgens capiti adaptaret, serpentem hinc illæsa facie intrepidus excussisset: vnde & serpentem insignibus additum multi volunt. Is vero ex Beatrice marchionissa Estense genuit Actium, Marcum, & Catharinam Ludouico Sabaudiæ principi locatam.
- 21 ACTIUS, Actii Galeaci filius, à Leuchino patruo pulsus, apud Ludouicū quartum Cæsarem diu in Bauaria exulauit: à quo pecuniæ magna vi numerata, & Marco fratre ob
50 sidis loco relicto, restitutus in principatum, eum cum Leuchino patruo diuisit, adiuuante Ioanne archiepiscopo Mediolanensi, Leuchini fratre. Habuit in coniugio Isabellam, Ioannis Flisci Genuensis patricii filiam. Ex qua geminos procreauit, qui in pueritia obierunt: Gubernauit octo annos, vna cum Leuchino patruo. Obiit anno 1349.
- 22 STEPHANVS, hoc nomine secundus, Galeaci frater germanus, priuata forte contentus, & Angliæ comitatus redditu, ex Valentina Barnabonis de Spinula patricii Genuensis nata procreauit Matthæum, Mastinum, Rudolphum, Galeacium, Barnabonem, & Catharinam Mantuano marchioni locatam.
- 23 BARNABO Stephani filius, admissus in dominationis partē à Leuchino pro patruo, qui multos superuixerat, adnitente Ioanne archiepiscopo Leuchini fratre, & Leuchinū &

Ioannem archiepiscopum vita superavit, & cum fratris filio Ioanne Galeacio partitus ditionem Mediolanensem, sibi retinuit Placentiam, Parmam, Brixiam, Cremonam, Cremam, Bergomum, Laudam, Comum, & ipsam principatus sedem ac regiam Mediolanensem civitatem. Gessit diu cum Rom. Pontifice bellum, à quo & vincitur postremo. Is ex Beatrice Mestini Veronensis principis filia, tulit vtriusque sexus liberos multos: Rudolphum Bergomi dominum, Ludouicum Cremonæ principem, Carolum Parmæ, Mastinum Laudæ Pompeiæ possessorem: Valentiam Petro regi Cyprilocatam, Viuidam Lupoldo Austriæ duci, Thadeam Stephano, Elisabetam Ernesto, & Magdalenam Friderico Bauariæ ducibus, Antoniam comiti Wirtenbergenfi, Angleriam Friderico Siciliae principi, Violantam marchioni Montisferrati, Agnetem Francisco Mantuano, & Luciam Ludouico Andegauenfi, & inde duobus aliis maritis, marchioni Misnensi atque Eduardo Cancia in Anglia comiti, nuptas. Tribuuntur huic & bastardæ filia, Bernharda, Ricciarda, Elisabeta & Margareta.

24 GALEACIVS, hoc nomine secundus, frater Barnabonis, & filius Stephani, ducatu pulsus à Leuchino pro patruo, qui rerum in ditione Mediolanensi potiebatur. eo mortuo, cum à fratre, tum à Ioanne archiepiscopo pro patruo in partem principatus admittitur. In cuius administratione maiorum ditioni armis adiecit Bononiam, Florentiam, Genuam & Sauonam. Et ex Blanca Sabaudie principis filia genuit Ioannem Galeacium, & Violantam marchionis de Monteferrato coniugem. Quæ secundis nuptiis coniuncta fuit Angliæ regis filio, cui pro dote attulit centena millia florenorum.

25 IOANNES GALEACIVS, Galeacii secundi natus, partitus cum Barnabonne patruo Mediolanensem administrationem, sibi retinuit Papiam, Dordonam, Alexandriam, Bobium, & Vercellas. Et cum Augustis egregiam operam nauasset, ditionemque auitam ampliorem reddidisset, adiectione Bononiæ, Lucæ, Perusii, aliorumque oppidorum ac castrorum, à Venceslao Rom. rege, Caroli quarti Imp. filio, primus Mediolani dux salutatur. qui ex Catharina Barnabonis filia consobrina sua, genuit Ioannem Mariam, Philippum Mariam, Annam ducissam Bauariæ, & Valentinam Ludouici Regis Franciæ vxorem, matrem Caroli Andegauenfis, qui Mediolanum aduersus Sfortiadas impetebat. Fertur duxisse & secundam coniugem Isabellam, regis Franciæ filiam, seu (vt alii volunt) Caroli quarti Imperatoris natam. De quo & hoc addunt Annales, quod socerum & auunculum suum Barnabonem è medio sustulerit. Obiit anno 1404. Sunt qui & huic tertiam tribuunt vxorem, Violantam, Leonelli ducis Clarentiæ in Anglia filiam: cui pro dote attulit quingenta millia ducatorum.

26 IOANNES MARIA, Ioannis Galeacii filius, ducta in vxorem Antonia de Malatestis, Ariminensi principe, nullam prolem reliquit. Qui cum tyrannice gubernaret, matre propria capta, & multis proceribus trucidatis, in templo (vt fecerunt) à propriis cubiculariis confoditur.

27 PHILIPPVS MARIA, frater superioris Ioannis Mariæ, extincto germano diu solus Mediolanum in potestate habuit: & inter initia gubernationis fortunam satis habuit aridentem, Genua ac plerisque locis aliis per Italiam ditioni suæ adiectis: ex quibus tamen postea Bononiam, Forumiulii, & Forumcornelii Pontifici restituit, cum à Sigismundo Cæsare & aliis hostibus premeretur. Habuit duas legitimas coniuges: Beatricem Scaligeram, principem Veronensem, Facini filiam: & Mariam, Amadei ducis Sabaudie natam, quam tamen virginem dimisisse traditur. Ex quibus progenuit filias legitimas: Hippolytam Alphonso Calabriae duci, Ferdinandi Siciliae regis filio, copulatam: Elisabetam, Wilhelmo marchioni Montisferrati: & tertiam SIGISMUNDO de Malatestis, Ariminensi principi desponsatas. Procreauit & ex Aymona concubina antiquissimi generis, quartam filiam, pulchritudine cæteris præstantem, Blancam, quam Francisco Sfortiæ, magistri militiæ sui filio iunxit, cum dote Cremonæ & Pontis tremuli ciuitatum. Dicitur & quintam habuisse filiam naturalem, Catharinam nomine, quam Fregoso Genuensi nuptum dederat. Gubernauit annis 32. & in senectute cæcus factus, iam morti proximus, generum suum Alphonsum Siciliae regem hæredem ducatus Mediolani nuncupauit. Cuius tamen testamentum Mediolanenses rescindentes, duodecim viris patriciis electis, Rempublicam aliquantisper administrarunt. Sed cum bello à Venetis permeretur, coacti Franciscum Sfortiam, qui mortui ducis bastardam in matrimonio habebat, belli ducem elegerunt. Is patre natus Sfortia, cui ab audacia & euentu fortitudinis nomē hoc inditum erat, auo Attendulo gregario milite, fratreque Michaleto Attendulo, regum Neapolitanorum militari duce, cum Venetos vicisset prælio, ingratus ac perfidus, arma victricia in patriam conuertit, Mediolanumque à XII viris gubernatum obsedit, & fame ad deditioem coegit, principatum-

patumque eius occupauit. Mansit nihilominus vicecomitum Mediolani profapia, sed priuate degens, vt adhuc hodie superest. Rudolphus quippe Barnabonis filius, Bergomi dominus, Suardum progenuerat. Quo defuncto, successit Mastinus patruus: & eo mortuo, Mastini filius Hasto. Carolus quoque Barnabonis natus, Parmæ dominus, procreauit Picinum bastardum. Supererant & Mastini bastardi, qui Laudam Pompeiam regebat, Ambrosius, Nestor, Lancilotus, & Sacromorus. Qui filios reliquit, Franciscum, Petrum Franciscum, & Leonhardum abbatem S. Celsi.

28 FRANCISCVS Sfortia, filius Attendulæ Sfortiæ ducis militaris apud reges Neapolitanos, & Philippum Mariam, qui illi Blancham naturalem filiam cum titulo Papiensis comitatus dederat, opibus Cosmæ Medices adiutus, Mediolanensem ducatum ex duodecim virorum manibus extortum, in suam primus gentem transtulit. Erant autem fratres Franciscus, qui iuuabat consilia, Alexander Pisauri dominus, cuius filia ex Mala testina genita, Friderico Feretino primo Urbini duci nupserat: Chunradus Sfortia, Leo Sfortia, Neapolitanorum regum contra Brochium duces: Ioannes Sfortia, Bosius Sfortia, Francisci fratris militares duces, in bello contra Iacobum Picinum, in quo & occubuerat Bosius: Gabriel Sfortia sextus fratrum, ex monacho archiepiscopus Mediolani. Feruntur huius & fratres vterini, Chunradus & Rheynhaldus Foliani, sororius Troylus Rosianensis, & nepos ex sorore Robertus comes de S. Seuerino. Porro Franciscus Sfortia sui generis primus dux Mediolani, ex Blanca Philippi Mariæ naturali filia, progenuit multos liberos vtriusque sexus: videlicet Galeacium Mariam successorem, Philippum Sfortiam, Ludouicum Sfortiam, Octavianum Sfortiam, Ascanium cardinalem, Hippolytam, Mariam Alfonso duci Calabriae, Elisabetam Vuilhelmo Montisferrati marchioni, Polyxenam Sigismundo Malatestæ Ariminensi duci, & quartam Ioanni domino Toletinatum, nuptas. Dicitur progenuisse & spurios, Tistramum Sfortiam, & Drusianam, Ioanni Fregoso Genuensi patricio traditam: & eo mortuo, Iacobo Picinino Neapolitanorum regum duci militari desponsatam. Gessit bella Franciscus annis 46. Obiit anno 1464. Vixit annos 66, cum ducatum Mediolani administrasset annos 21.

29 GALEACIVS MARIA, Francisci Sfortiæ filius natu maior, cū Ludouico octauo Galliae regi viuo parente inseruisset, eo extincto ducatum Mediolani consequitur. Sed dum libidinose ac tyrannice administrat, in die S. Stephani à Ioanne Andrea Lampognano interficitur, anno 1476. cum ex Bona Ludouici secundi Sabaudie principis filia procreasset Galeacium Mariam, in pueritia mortuum: Hermetem, & Ioannem Mariam, pro quo Ludouicus patruus diu ducatum tutorio nomine administrauerat, Bona matre expulsa, reliquit & Blancam filiam, Maximiliano Austriaco Cæsari nuptam, sepultam in Stanis Tyrolis.

30 LVDVICVS, primi Francisci ex familia Sfortiadum filius, superioris Galeacii Mariæ frater germanus, primo tutorio nomine ducatum Mediolani pro nepote ex fratre Ioanne Maria administravit: deinde immemor pietatis ac tutelæ sibi commissæ, secus Gallicam factionem ducatum occupauit. In quo etsi à Maximiliano Cæsare confirmatus esset, contra pactum inuasus à Galliae rege, ab eodem captiuus in Galliam abductus est. Licet liberatus postmodum, Gallicam factionem eo vsque in Italia fouerit, vt etiam Thurcam in auxilium aduersus nepotem Ioannem Mariam legitimum hæredem, & eius focerum auxiliatoremque Alphonsum Neapolis regem vocarit: quemadmodum Iouius in historiis suis meminit prolixè. Erat autem & Bari dux creatus, à Gallo abductus in Galliam, cum ex Beatrice Herculis Ferrariensis filia progenuisset duos filios, Franciscum & Maximilianum. Fertur & habuisse filium naturalem Leonem Sfortiam. extat epitaphium Francisci & Maximiliani Sfortiadum Mediolani in hos versus:

Heleanora mihi genitrix, Aragonia proles.

Ferraria iunctus pater est dux, Hercules alter.

Dux maior coniunx Ludouicus, gloria gentis

Sfortiadum: en claudet tot dicta Beatrix.*

31 IOANNES Galeacius, hoc nomine secundus, Galeacii tertii filius, cuius diximus fuisse Ludouicum auunculum tutorem, ducta in vxorem Isabella Alphonfi Neapolitani regis filia, possessionem ob tutoris perfidiam cōsequi nequiuit. Postremo Galliae regi proditus, in captiuitatem Gallorum cessit: etsi focer Alphonfus genero fide & auxilio non defset. progenuit duos liberos: Franciscum, captiuum in Franciam abductum, vbi Abbatem egit: & Bonam, Sigismundo regi Poloniae locatam.

32 MAXIMILIANVS, Ludouici superioris filius, intercedentibus Pontifice maximo, Heluetiis, & episcopo Vuallensi, in ducatum restituitur: & à Maximiliano Cæsare in ducem

Mediolani inuestitur, circa annum 1512. Qui cū recepisset ducatum, profligatis Gallis, & Ludouico eorum rege publice, & secundū processum iuris (vt vocant) exauctorato, secuta sunt grauissima, & non solum Italiae, sed vniuersae Europae perniciosissima bella. Anno quippe Salutis nostrae 1513, armata manu Gallus Mediolanensem ducatum inuasit: vnde tamen auxilio Heluetiorum profligatur. Itaque anno 1515 de nouo infestis signis adfuit Gallus: quem rursus Heluetii, in auxilium sollicitati, repulere. Sed dum abusi victoria, in quietē intempestiuā soluuntur, obruti à nouo Gallorū exercitu, ex insidiis ad XII. millium numerum occisi sunt. Quae causa fuit, vt eodem anno à foederatis, Papa, Maximiliano Caesare, & Mediolanensi principe, ad Gallum defecerint, à quo in annum stipendium decies centena millia aureorum acceperunt. Interea Caesar & Leo papa, duce Mediolani expulso à Gallis, nouum foedus ineuntes, anno 1521, propugnaculis Mediolani ex incendio, & à puluere tormentario subortum fuerat, consumptis, occasione oblata ducem restituendi, subito comparatis copiis Mediolanum versus progrediuntur. Quibus praesidium Gallicū quod Mediolani fuerat, cum obuiam egressum esset, alio itinere ad urbem accelerantes foederatorum copiae, structis Mediolani insidiis, urbem praecipue occupant, solo castro in Gallorū potestate manente. Eodē itaque anno, cum non reliqua solum ducatus castra oppidaque expugnassent Caesariani atque Sfortiani, verum etiā Cremona se dedente, Genuā Ferdinandus Daualus confederatorum dux militiae comparasset, factum est, vt Gallus cū Heluetiis suis subsidio profectus, circa Bichorchum castrametaretur. Quos Caesariani adorti, illustri victoria potiuntur, tribus Heluetiorum millibus interfectis, & 17. capitaneis captis. Vnde factum est, vt & castrū Mediolanense, quod solum in Gallorum mansisse potestate dixeramus, fame & obsidione diuturna pressum, deditionē faceret. Quorū certior factus rex Galliae, anno insequenti, qui fuit à nato Christo 1522, scriptis quas potuit maximis copiis, cū xxx. peditum millibus & quatuor equitum per Pedem montis Italiam ingressus est: ac Cremonam primū, deinde Mediolanum, & ad postremū munitissimum castrū ad lacum Verbanum obsidere coepit. Sed cum nihil proficeret, & confederatis Papae Caesari ac Sfortiae accessisse insuper Venetos, Urbini ac Florentiae duces audiisset, re infecta eodē anno exercitum reduxit. Caeterum anno rursus 1524, Franciscus rex Galliae libidine opulenti ducatus stimulatus, nouum exercitum conscripsit: in quo erant Italicorum peditum decem millia, Heluetiorum sex millia, Lancigerorum totidem, & quatuor mille cataphracti, quorum maior pars tormentis ex equis iaculabantur. Huius exercitus dux ipse fuit: ductoque illo in Italiae fines, Mediolanum spe celerius occupauit, Venetiam & Pontificem mox in suas partes reflexis. Itaque cum trium mensium spacio Papiam obsedisset, in qua Sfortia erat, ne animi obsessorum ad deditionem compellerentur, Caesariani per Italiam duces, Georgius Fronspergius cum Germanis suis, & Ferdinandus Daualus Hispano veteri milite hinc inde congregato, acceleratis itineribus obsessis auxilio maturant. Habebat Gallus praesidium, atque excubias in viuatio moenibus urbi iuncto agitabat. Euenit igitur, vt clā noctu in die Matthiae apostoli, Fronspergius parte muri eius horti deiecta, suum exercitū introduxerit, palatiumque quod ibi erat à praesidio possessum, re subita occupavit. quo in auxilium ex urbe rex ipse profectus, in ipso praesidio quod inde exortum fuerat, capitur, vna cū nobilissimo quoque multis millibus Gallorum Heluetiorumque interfectis. Ita Mediolanum receptū eo anno fuit, & Galli ex Italia fugati. In qua victoria Antonii à Leua virtus claruit, qui cum Hispanico exercitu, Fronspergio & Daualo ex urbe auxiliabatur. Feruntur capti cum rege xx. magnates, & octo millia Gallorum interfecti, cum vix septingenti ex Caesarianis fuissent desiderati. Porro biennio elapso an. Salutis 1526, rex à custodia Hispanica liberatur, datis filiis suis obsidibus & Burgundiae Flandriaeque inuestitura ad domum Austriae deuolutis: facto denique iuramento, ne aliquid in Italia attentaret. In cuius rei confirmationem Caesaris sororem Leonoram, Franciscus rex duxit uxorem. Interea cum Sfortia occupare sibi Mediolanum conaretur, obsessus apud Ticinum, Papae insidiis uti coepit. contra quem, Borboniae dux cum exercitu mittitur. Qui in itinere Florentiam, post receptam Alexandriam & Genuam, fame pressus, cum nihil minus cogitaret, Romam expugnauit, Pontificemque coepit. Quas ob res conspirantes Italiae principes, Gallum rursus in Italiam alliciunt. Qui immemor eius quam in custodia sustinuerat sortis, cum per insidias Genuam, Alexandriam & Papiam occupasset, Neapolitano quoque regno insidias struxit. Contra quē cū Germanico exercitu Henricus Brunsvuigii dux missus, ob pestē ingrauescentem reducere exercitum vtrique coacti sunt. Genua tamen, Alexandria, atque Papia in Caesaris potestatem rediere: destinata die ad pacificationem, quam Ludouica mater Galliae regis Francisci & Margareta amita Caesaris apud Bruxellas constituere. In qua xx. centenis millibus numeratis, Gallus filios suos ex custodia Hispanica, in qua vt obsides pro patre fuerat,

fuerant, liberauit. Et haec nostra memoria, magna ex parte inter Franciscum Galliae regem & Carolum Caesarem, super ducatu Mediolanensi in Latio gesta sunt. Et si anno 1542, cladem aliquam Caesar ad Carinam, prodicione ducum aliquid acceperit insuper.

MARCHIONES MONTISFERRATI, QUI
quondam Taurinatum duces cognominati fuerant, &
Eporegiae.

- 1 AGILVLPHVVS, ex duce Taurinatiū, post Authari, quartum Longobardorum in Italia regem, imperante Mauricio, rex Longobardorum eligitur: vt Diaconus scribit lib. 3. cap. 14.
- 2 VLFARISCITATUR dux Taurinatum, ab eodem Diacono lib. 4. cap. 1.
- 3 GVNDEBERTVS, sub Ariberto Longobardorum rege claruit.
- 4 GARIBALDVS, sub Ariberto quoque Taurinatum ducatum administravit, auctore Diacono lib. 4. c. 18.
- 5 ANSCARIVS primus marchio Eporegiae, in Taurinatis ac Pedemontis, commemoratur à Luitprando lib. 1. cap. 9. Arnulpho imperante.
- 6 ADELBERTVS marchio Eporegiae in Taurinatis, in matrimonio habuit Gisellam Berengarii secundi regis Italiae filiam, vt Luitprandus testatur lib. 2. c. 10.
- 7 BERENGARIVS Adalberti superioris filius, primo pulsus ab Othone Italiae rege, apud ducem Sueviae Hermannum latuerat. deinde restitutus in marchiam, Othonis regis Italiae natam Vuillam coniugem accepit. Is, mortuo Hugone socero, non solum regnum Italiae occupauit, verum etiam aduersus Othonem primum imperio aspirabat. Sed captus ab Othone postremo, vna cum Vuilla, vxore apud Babenbergam in custodia moritur.
- 8 ANSCARIVS secundus, fratre Berengario ad regnum Italiae vocato, marchiam obtinuit. Erat autem ex alia vxore Adalberto natus, Ermengarda videlicet, Hugonis regis sorore, filia Adalberti Tuscani marchionis. Cuius fratres germani quoque feruntur fuisse Boso, Guido, & Landbertus. Commemoratur à Luitprando lib. 4. c. 4.
- 9 ALRAMVS, primus se Montisferrati marchionem scripsit: cui Otho secundus Imperator Folescam filiam ex Theophania Graeca natam, vxorem collocauit.
- 10 WILHELMVS ex Helena Richardi Angliae regis filia, vel fratris eius Glocestriae ducis, Balduinum genuit.
- 11 BALDVINVS, vel secundum alios Bonifacius, ex Maria filia Philippi regis Francia, Vuilhelmum secundum reliquit.
- 12 WILHELMVS hoc nomine secundus, ex Itha Chunradi secundi Caesaris filia, procreauit Vuilhelmum, Bonifacium, & Iordanam Constantinopolitanam reginam.
- 13 WILHELMVS tertius, secundi filius, ex cognomento Longospat, ex Sibylla filia Almerici Hierosolymitani regis, tulit Balduinum, regem Hierosolymitanum.
- 14 BONIFACIVS, tertii Vuilhelmi frater germanus, & secundi filius, habuit duas coniuges, Mariam Hungaram, & Constantiam Sabaudam: progeniuit vero Vuilhelmum quartum.
- 15 WILHELMVS quartus hoc nomine, in isto stemmate, Bonifacium secundum reliquit.
- 16 BONIFACIVS secundus, ex Constantia Sabauda Bonifacium tertium genuit.
- 17 BONIFACIVS tertius ista appellatione, ex Beatrice Hispana progeniuit Rumboldum, cui Guta Austriaca iuncta fuit: Ioannem, & tres filias. Quarum prima Andronico Constantinopolitano Imperatori, secunda Alfonso regi Castellae, & tertia Vrino Romano nuptae fuere.
- 18 IOANNES Bonifacij tertij filius, cum ex Margareta Sabauda nullam prolem tulisset, ex sorore nepotem Andronici Caesaris Constantinopolitani filium Paleologum nuncupauit haeredem.
- 19 THEODORVS Paleologus, ex Andronico Constantinopolitano Imperatore, & filia Bonifacii tertij marchionis Montisferrati natus, Ioannem secundum reliquit, & Violantam, duci Sabaudiae collocatam.
- 20 IOANNES secundus hoc nomine, ex regina Maioricarum Wilhelmū & Theodorum secundum genuit.
- 21 THEODORVS secundus duas habuit coniuges, ducissam Barri, & alteram prin-

cipem Saluciarum. pro genuit autem Ioannem Iacobum, & Sophiam Constantinopolitano Imperatori nuptam.

22 IOANNESIACOBVS ex sorore Amadei Sabaudi multos liberos procreauit: Wilhelmum quintum, Bonifacium quartum, Ioannem, & duas filias: quarum vna regi Cypri, altera Saluciarum marchioni nupsit.

23 Wilhelmus quintus, Ioannis Iacobi filiorum vnus, ex Elisabeta Mediolanensi Blancam Mariam reliquit, duci Sabaudia collocatam.

24 IOANNES quartus hoc nomine, ex Margareta Ludouici Sabaudia principis filia, Theodorum cardinalem genuit.

25 BONIFACIUS quintus hoc nomine, in stirpe Montisferrati marchionum Ioannis Iacobi filius, Wilhelmi quinti & Ioannis quarti frater germanus, ex Graeca coniuge Wilhelmum sextum produxit.

26 WILHELMVS sextus, ex Maria Caroli Suffensis comitis Hispani filia, nepte regis Nauarra vnicam filiam reliquit, nuptam Ludouico marchioni Saluciarum.

MARCHIONES ESTENSES, PRIMO TV-
scani nominati, unde Ferrariae duces descendunt. Sunt autem Estensis
castrorum prope Patauium.

1 ADALBERTVS Tuscanus marchio, Arnolpho imperante, ex Berchta quadam genuit Guidonem, Landbertum, Ottonem (qui omnes reges Italiae fuerant) Bosonem marchionem, & Ermengardam, Adalberto Eporegiae Marchioni nuptam, matrem Berengarii vltimi, & Anscarium marchionis Thaurinatium.

2 LANDEBERTVS, Adalberti filius, ab Hugone rege Italiae fratre excacatur: vt Luitprandus scribit libro 3. cap. 13.

3 BOSO, frater Landeberti, & ipse a fratre Hugone Italiae rege ob sinistram de regno suspicionem luminibus priuatur, vt Luitprandus scriptum reliquit. Is quatuor modo filias reliquit: Vuillam, Bertham, Gifelam & Richildim. Meminit Luitprandus libro 4. capit. 5.

4 ACTIUS, primus se Astensem marchionem vocauit, magna parte Tuscanae provinciae Romanae sedi accedente: floruit Chunrado secundo imperante. obtinuit & Veronensem marchiam, aduersus Ezelinum tyrannum.

5 AZO, imperante Henrico tertio & quarto claruit, & ex Coniza, Vuelphonis comitis Altorfensis in Sueuia filia, Reynoldum & Vuelphonem tertium procreauit, ab Henrico quarto ducem Bauariae & Saxoniae creatum. vnde hodierni Brunsvigii duces rite primordia repetunt.

6 REYNHOLDVS, Azonis filius, ex Coniza comitissa Altorfensi, Vuelphonis tertii ducis Bauariae frater germanus, ex Itha Auftriaca marchionissa Obizonem reliquit. Obiit anno 1248.

7 OBICZO Oldrandinum tulit, item Actium & Ezelinum, qui celebrantur in literis 1225. Is Mutinam & Regium Lepidi maiorum ditioni adiecit.

8 OLDRANDINVS, primus Ferrariae dominus, Azonem secundum procreauit. Is partitus prouincias cum Actio fratre, Ferrariensem illi ditionem reliquit, marcha Veronensi sibi reseruata.

9 ACTIUS secundus hoc nomine, pulsus ditione a Friderico secundo, restituitur a Romano pontifice Gregorio nono. interficitur a Frisco filio, Venetis (vt quidam putant) iuuantibus, quos Palagurra legatus vtroque genere armorum impetierat. Habuit in matrimonio Caroli secundi Neapolitani regis filiam Beatricem, post Frisci matrem. & genuit Actium tertium, & Aldobrandinum secundum.

10 SALINGVERRA, Actio secundo pulso, a Friderico hoc nomine Imperatore secundo, marchio Astenensis constituitur. Quem tamen Actius, vel Azo secundus consiliis & auxiliis Gregorii quinti iterum expulit, operam in obsidendo illo in Ferraria praebentibus Mantuanis, Veronensibus, & comite S. Bonifacii Richardo, circa annum Salutis 1223.

11 AZO, vel ACTIUS hoc nomine tertius, secundi filius, ex filia Andreae regis Hungariae Leonem marchionem Ferrariae genuit. Is vero Obizonis secundum alios filius, dicitur adoptasse ex fratre nepotes Oldrandinum & Nicolaum, Veronenses principes.

12 LEO marchio Ferrariae, ex Lucia, Alberti Scaligeri Veronensis principis filia, Azonem tertium & Oldrandinum tulit: quem tamen alii ex adoptione fratrem fuisse autumant.

13 AZO hoc nomine tertius, ex Beatrice sorore Ruperti regis Siciliae Friscum marchionem tulit.

14 OLDRANDINVS hoc nomine secundus, Azonis tertii filius, vel potius secundi, ex Margareta filia Caroli Martelli Hungariae & Siciliae regis, procreauit Reynholdum secundum, Nicolaum, & Beatricem Andreae Hungariae regis coniugem, Stephani matrem. Qui ex Thumasea Maurocena Veneta Andreae tulit hoc nomine tertium, Hungariae regem posthumum, ac opera Alberti primi Austriae ducis & Romanorum regis regno restitutum. nam Beatrix iram priuigni Belae fugiens, grauida Venetiis in exilio lauerat.

10 15 NICOLAUS hoc nomine primus, Olandrini secundi filius, vel secundum alios Olandrini primi frater, qui ex Beatrice Neapolitana Obizonem secundum procreauit.

16 OBICZO hoc nomine secundus Nicolai, primi filius, a Rom. sede Argentam & Mutinam sub tributo decem millium aureorum obtinuit: & Mastino Scaligero Veronensi principi Parmam ademit. Idem Leuchino vicecomiti Regium Lepidi Gonczagis ablatum reddidit. Et ex filia Alberti Saxoniae ducis Nicolaum secundum & Albertum procreauit.

17 ALBERTVS Nicolai secundi filius, cum fratre Nicolao Ferrariensem administrauit Rempubicam. Qui ex Cziola Francisci Carrariae principis Patauini filia, procreauit Nicolaum tertium, Haydeuigam Chunrado Friderici ducis a Dekh Germani filio, & Alexandriam Magno Brunsvigii duci, locatas. Obiit anno Domini 1394.

18 NICOLAUS hoc nomine tertius, Alberti filius, cum imperio Ferrariensi adiecit, fet Fauentiam & Bagnaualem, vicissetque Barnabonem Mediolanensem principem in agro Brixiano, ex Richarda marchionissa Saluciarum procreauit Nicolaum quartum, Beatricem Tristramque Sfortiae, Beatricem alteram Ludouico Mediolani duci, & Elisabetam Francisko marchioni Mantuano locatas.

19 NICOLAUS quartus hoc nomine, tertii filius, vel secundum alios Alberti spurius, dicitur habuisse tres legitimas vxores, & vnam concubinam: quarum prima fuit ducissa Ariminensis ex stirpe Malatestarum, secunda Cziola Francisci iunioris Carrariae marchionis filia: tertia Gyrarda, Saluciarum marchionissa. ex quibus Herculem & Sigismundum procreauit. Reliquit & ex Stella concubina filios quam plurimos, videlicet Hugonem, ob incestum cum nouerca commissum a patre capite plexum, Ferrariae ad S. Franciscum sepultum: Leonellum Borsium: Albertum, qui ex ducissa Ariminensi cum non ferret prolem, bastardos tamen genuit, Herculem & Margaretam, Thadeum Venetorum capitaneum, patrem Berchtoldi interempti in expugnatione Peloponensi, siue Moreae, Gurram; Reginaldum & Miladusium protonotarios Apostolicos. Qui tamen omnes duxere vxores, & procreuere liberos. Gurra, Nicolaum & Marcum episcopum Adriensem: Reginhaldus, ex Lucretia filia marchionis Montisferrati liberos vtriusque sexus reliquit, quorum nomina sunt incognita. Miladusius quoque, & idem protonotarius, Scipionem filium tulit, qui ex Genuensi patricia procreauit Ioannem, Hippolytum cardinalem. Fertur huius fuisse filia & Blancha Maria, Galeotti comitis de Mirandula vxor, qui pater fuit Ioannis comitis, doctissimi viri. Porro referunt de hoc Nicolao, quod Veneti, Florentini atque Bononenses, eum in principatu Ferrariae aduersus Actium quendam defenderint, cum Parmam insuper & Regium Lepidi a quodam Othone tyranno recuperasset. Idem aedificauit ad Padi ripam in Stellata vico arcem munitissimam, & Bellaguardum aedificiis ornauit. Sub hoc denique principe Eugenius pontifex apud Ferrariam concilium celebrauit.

20 BORSIVS, naturalis filius Nicolai tertii, a Friderico tertio Caesare & Paulo secundo creatus & confirmatus in ducem Mutinensem & Ferrariae, annis circiter xx i. tutorio nomine principatum Ferrariensem administravit, pro Hercule & Sigismundo fratribus, legitimis filiis Nicolai, cum hi minores essent. Quos etiam a Leonello fratre, & ipso spurio, pulsos, ab exilio reuocauit. obiit anno Domini 1448. Dicitur procreauisse Sigismundum filium.

21 LEONELLVS, genuinus frater Borsii, & ipse Nicolai quarti nothus filius, ex Stella concubina editus, 9. annis Ferrariam administravit, legitimis filiis Sigismundo atque Hercule minorenibus. Is Ferrariam primus moenibus ornauit, & extra portam coenobium pro Dominicanis S. Mariae angelorum fundauit, vbi & sepelitur anno Salutis 1448. Qui dicitur ex marchionissa Mantuana procreasse Nicolaum quintum, ab Hercule patruo & legitimo haerede decollatum, cum semel per insidias occupare Ferrariam conatus fuisset.

22 SIGISMUNDVS, legitimus filius Nicolai quarti, ex Gyrarda Saluciensi diu passus tyrannidem fratrum adulterinorum Borsii & Leonelli, tandem cum Hercule fratre auita maiorum ditionem non magis armis quam iure obtinuit. Qui absente aliquando fratre Hercule, cum Nicolaus quintus Leonelli spurii filius, occupare per insidias & Mantuani marchionis auxilio Ferrariam conatus fuisset, subito armata colonorum turba restitit, & hostem cepit in palude, captumq; germani coniugi tradidit.

23 HERCVLES Sigismundi frater germanus, legitimus Nicolai quarti filius, ex Gyrarda marchionissa Saluciarum, secundus dux Ferrariæ, ut quidam volunt, liberatus è custodia Leonelli & Borsii fratrum adulterinorum, gubernare tandem cepit, & ex Leonora filia Ferdinandi regis Siciliae, sorore Beatricis, quæ Matthiæ Hungariæ regis coniunx fuerat, & Alfonsi Calabriae ducis, progenuit Alfonso, Sigismundum, Ferdinandum, Hippolytum cardinalem: & duas filias, Beatricem Ludouico Sfortiæ Mediolanensi principi, & Isabellam Ioanni Francisco Mantuano principi, locatas. Is Hercules gessit grauissimum aduersus Venetos bellum, auxilio Sixti pontificis maximi, & Alfonsi ducis Calabriae.

24 ALFONSVS, secutus patrem Hercule in ditione Ferrariensi: qui ex ducissa Mediolani, sorore Blanchæ coniugis Maximiliani Imperatoris, nullam prolem reliquit. Dicitur duxisse & secundam coniugem, Lucretiam ex Arragonensi familia.

25 FERDINANDVS Alfonsi frater germanus, Herculis alter filiorum, fratri successit in gubernatione, & Herculem secundum progenuit.

26 HERCVLES hoc nomine secundus in illo genere nobilissimo, antiquissimoque, genuit, qui hodie rerum potitur.

MARCHIONES ET DVCEs MANTUANI, ex duabus prosapiis.

1 SIGEFRI DV S, ex agro Lucensi, vbi à Syrdo fluuio vsque ad Frassenorium potentissime dominabatur, Longobardiam sui generis primus ingressus, Mutinam & Regium castrum comparauit. vnde se comitem denominans, filios tres progenuit: Sigefridum secundum, Azonem & Gerardum. qui rursus genuit Adelhardum comitem, & Reginum episcopum.

2 SIGEFRI DV S, hoc nomine secundus, cum fratribus Parmense dominium fortis, reliquit filios Barratonem & Gibertum. A quibus nobilissimæ Italiae familiae Barratorum & Gibertorum processerunt.

3 AZO primi Sigefridi filius, & secundi frater germanus, comitatum Regium sortitus in sua portione, construxit ibidem duo celebra cœnobîa, Briselli, & alterum S. Apollonii. Qui ex Hildegarde comitissa, Othonis primi ex fratre nepte progenuit Gotofridum episcopum Brixinensem, Rudolphum & Theobaldum.

4 THEOBALDVS, Azonis filius, ex Guilâ comitissa Rhenensi genuit Theobaldum præsulem Aretinum, Chunradum & Bonifacium.

5 CHVNRA DV S, pro dominio cū fratre seniore Bonifacio bello contendens, vulneratur, & ex vulnere moritur, nulla relicta prole.

6 BONIFACI VS, Theobaldi filius, & Chunradi frater germanus, ab Henrico sancto & Chunrado imperatoribus, atq; Benedicto Papa, in marchia & Parmensi comitatu confirmatur. Qui ex Beatrice sorore Henrici tertii genuit Fridericum, Mechtildam Rutylorum principi nuptam, & Beatricem. Quarum Mechtildis Rutylorum comitatum opulentum, viduata à marito, maiorum ditioni auitæ adiecit. Porro Beatricis coniugis Bonifacii mentionem facit Otto Frisingensis lib. 6. Chron. cap. 33. Imperator rursus Italiam ingressus (loquitur de tertio Henrico) Beatricem Mechtildæ matrem consanguineam suam marito suo Bonifacio marchione defuncto secum reduxit. Huius Mathildæ quoque meminit Lambertus Schaffnaburgensis, cum Henrici quarti in Italiam ingressum acceleratum, ut Papæ reconciliaretur, describeret: Inuitis (inquit) Romanis principibus, & propter incertum rei euentum iter illud dissuadentibus, Roma egressus est, & quantum poterat profectioem accelerans, statuto die præsto esse satagebat, ducatum ei præbente Mathilda, derelicta ducis Lotharingorum Gozelonis, filia Bonifacii marchionis & Beatricis comitissæ. Hæc viuente adhuc viro suo, quandam viduitatis speciem, longissimis ab eo spaciis exclusa prætendebat, cum nec ipsa maritum in Lotharingiam extra natale solum sequi vellet: & ille ducatus, quem in Lotharingia administrabat, negotiis implicitus, vix post tertium vel quartum annum semel marchiam Italicam inuiseret. Post cuius mortem Romani pontificis lateri pene comes indiuidua adhærebat, eumque miro colebat affectu. Cumque magna pars Italiae eius parere imperio, & omnibus quæ prima mortales ducunt supra

supra cæteros terræ illius principes abundaret, vbiunque opera eius Papa indignisset, ocyus aderat, & tanquam patri vel domino sedulum exhibebat officium, vnde nec euadere potuit incesti amoris suspicionem, passim iactantibus regis fautoribus & præcipue clericis, quibus illicita & contra scita Canonum contracta coniugia prohibebat, quod die ac nocte impudenter Papa in eius volutaretur amplexibus: & illa furtiuis Papæ amoribus præoccupata, post amissum coniugem vltra secundas contrahere nuptias detrectaret. Et rursus alio loco: Episcopus quoque Citicensis, & episcopus Vercellensis, & Azomarchio, & alii conuentionis eius principes, allatis sanctorum reliquiis sub iureiurando confirmauerunt, facturum eum esse quæ pollicebatur. Et subdit: Ad hoc tamen omnibus indifferenter eius permissio colloquio, ut ad poenitentiam prouocaretur, & à cursu mali operis, quo præceps rapi videbatur, retraherent. Interea rex Henricus Mathildam comitissam ad colloquium euocauit, eamque precibus ac promissionibus oneratam, ad Papam transmissit, & cum ea socrum suam, filiumq; eius, Azonem etiam marchionem, &c.

7 SORDELLVS, comes Mantuanus, celebratur in literis de anno Salutis 1220.

8 ALOISIMVS, comes Mantuanus, commemoratur in literis de anno Salutis 1328.

9 LVDOVICVS de Gonzago, antiquis comitibus Mantuanis substitutus, duxit vxorem marchionis Brandeburgii filiam, Sigismundi Cæsaris cognatam, circa annum nostræ redemptionis 1420. à quo primus Mantuæ marchio creatur.

10 PHILIPPVS, Ludouici Gonzagæ filius, progenuit Guidonem filium.

11 GVIDO, reliquit post se filios, Franciscum & Galeacium.

12 GALEACI VS de Gonzago, Guidonis filius, progenuit Ludouicum, & is Hugletum occisum *

13 FRANCISCVS, frater germanus Galeacii, ex filia Cæsari de Malatesta, genuit Ioannem.

14 IOANNES procreauit vtriusque sexus liberos, Ludouicum secundum, Alexandrum, Carolum, Luciam, Margaretam Leonelli Estensis coniugem, & Ceciliam monialem.

15 LVDOVICVS, ex Barbara Brandeburgensi marchionissa tulit filios, Fridericum, Rudolphum, Ioannem, Franciscum cardinalem, & Ludouicum episcopum Mantuanum, Barbaram deniq; filiam Eberhardo comiti Wirtenbergenfi locatam.

16 FRIDERICVS, ex Margareta Bauariæ ducissa procreauit vtriusque sexus liberos, Ioannem, Sigismundum, Franciscum, Magdalenam domino à Pisauero, Paulam domino de Malatestis nuptas: & duas quæ virgines mansere, Claram, atque Ceciliam.

17 IOANNES Franciscus Friderici filius, ex Isabella Montisferrati marchionissa, postrema sui generis, reliquit qui hodie rerum apud Mantuam potiuntur: quorum patrem Carolus Quintus Cæsar nostra memoria ducali tyara adornauit. Cuius filius quoque Ferdinandi Romanorum regis Austriæ archiducis filiam in coniugio habuerat, quæ modo Sigismundo Augusto Poloniae regi coniuuit.

40 DVCEVM TVSCANIAE, HETRVRIAE, ATQUE Spoleti, itemque Marchionum Mantuanorum, alia Genealogia, ex Auentino.

1 BONIFACI VS, ex filiis Alberto atque Lamberto, primi ad famam venerunt sub Carolomanno Boiariæ rege, cuius partes pro regno Italiae fouebant aduersus Ludouicum Balbum, Caroli Calui filium, & Ioannem octauum Papam, qui Balbo studebat.

2 LAMBERTVS, genuit Guidonem.

3 GVIDO, à Germanis Vido, der Waiden appellatus, Lamberti filius, primus cum regno Italiae inhiaret, Sarracenos auxilio suis consiliis in Italiam introduxit: contra quem, utpote pro Italiae principatu, diu bellum gesserunt, Berengarius Foroiuliensis & Arnulphus imperator. à quo postremo victus, cedens Italia ac cæteris, Bergomum, Mediolanum ac Eporediam feudo accepit. tunc primum Sabaudia ac Veronensis ditiones exortæ sunt. Siquidem Arnulphus imperator occidentalia Gallia proxima Ottoni Saxoni genero suo, orientalia cum Verona metropoli Vualdfrido in fidem commisit: atque ab Othone quidē comites ac principes Sabaudia defluerunt. Porro Guido ex Angeltruda, quæ veneno porrecto corpus Lotharii pediculari morbo subiecerat, Lambertum secundum reliquit.

4 LAMBERTVS secundus hoc nomine, Guidonis filius, consilio Constantini atq; Stephani, ciuium Romanorum præpotentum, Italiae regnum occupauit. contra quem cum magnis copiis Arnulphus Italiam denuo ingressus, superato Apenino monte, Floren-

tiam peruenit: & licet sæuissima peste ingruente, deficiente etiam Berengario, tamen in deditorem Romam redegit, & Meginfridum præfectum ac vicarium sui, vt imperatoris, per Italiam constituit. Quo interfecto, mortuo Arnulpho, Ratholdum in super, filium Meginfridi, in Germaniam fugauit. Ticinoque atque Mediolano subiugatis, Italiam denuo sibi regnum subiecit. Interficitur postremo ab Hugone Meginfridi filio, qui patris necem vltus est.

5 ALBERTVS frater Lamberti, non contentus Eporediam marchia, Bononiam Ra-uennamque mortuo Arnulpho occupauit: cuius focrus Theodora Ioannem nonum Papam fecerat. Hinc occasio fabulæ de Ioanne nono muliere, quæ peperit in publica sup-
10 plicatione.

6 OTTO, constituitur ab Othone primo. Erat autem comes nobilis ex Germania.

7 DIETBOLDVS, Othonis filius, successit.

8 BONIFACIUS hoc nomine secundus, Dietboldi filius, ex Beatrice Mathildam tulit, ditissimam illam Italiam principem, cum qua Gregorius septimus in simulabatur. In-
10 terficitur Bonifacius sagitta à duobus militibus, relicta coniuge & filia, quæ principatus il-
los amplissimos in profapias Germanorum transtulere. Porro Bonifacius aluit Wern-
herum Iuriconsultum, qui primus sui seculi iura reuocauit.

9 GOTHOFRIDVS dux Lotharingæ, priuatus ducatu ab Henricho tertio, ducta
Beatrice vidua Bonifacii, principatus Tuscanum, Hetruriam, Spoletinumque consecutus,
propterea custodiæ mancipatur ab Henricho tertio. Quo mortuo, ab eius filio quarto Hé-
10 rico, non solum in vxoris ducatus confirmatur, sed totius in super Italiam vicarius nomi-
ne Imperii constituitur. Qui & Alexandrum pontificem rite electum, aduersus Honorium
defendit, & Richardum Nordmanniam principem tumultuantem compescuit. Huius fra-
ter Fridericus, abbas Cassinensis, eligitur in summum Pontificem, & Stephanus nonus co-
gnominatur.

10 WELPHO, hoc nomine quintus, Welphonis quarti, primi eius stirpis Boiarum ducis, filius, frater Henrichi Superbi Boiarum ducis, ducta Mathilda iuniore Bonifacii nepte,
Gothofrido focero in ducatus Hetruriam, Spoletinum & Tuscanum, ex autoritate Henrichi
sexti successit. De quo Ioannes Auentinus lib. 6. Annalium Boiorum hæc scripta reliquit,
in explicatione historiam Friderici primi: Welpho Henrichi patruus, Imperatoris auuncu-
10 lus, suæ ditionis prouinciam perlustrat: apud diuum Genesium conuentus agit, legatis re-
sponsa edit: ius dicit, leges parendi præscribit, mandata dat: septem præfecturas cum signis,
vt mos est, proceribus suis, in fidem atque tutelam commendat. oppida, castella, ciuitates,
oratores mittunt: quibus Lycatorum præfectus ius, atque sua iura reddit: prædia stipen-
diaria, principalem seruitutem, quæ ciues atque nobilitas interceperant, repetit & vendi-
cat. Conuentu peracto, pridie Paschæ, saluum se Pisam confert. Verinas ferias
maximo apparatu ibi perpetrat. Inde Lucam petit, de rebus communibus cogno-
scit. Nemo omnium est, qui ius dicenti non obtemperaret. Quocunque ille pergit,
• strenue suo imperio perfungitur: præsidia castellis imponit. Eius aduentus, nullo non
honoris genere adhibito, ubiq; excipitur. Inde Spoletum arma mouet. Vbiq; composi-
40 tis rebus, eam Italiam partem sibi ab Imperatore auunculo in tutelam traditam, Vuelphoni
filio committit: & per Tridentinam vallem ad Lycatios suos, in superiorem Bauariam re-
dit. hæc ille. Ex quibus liquet, hunc Vuelphonem ducem Bauariam, Henrichi Superbi fra-
trem, & Henrichi Leonis patruum, à Friderico ex sorore nepote, Imperatore hoc nomine
primo, fuisse in principatibus illis Boiarum confirmatum. Ipsum autem redeuntem in Ger-
maniam, filio suo sexto Vuelphoni illos reliquisse gubernandos: quem, cum ante patrem
obiisset, & nullum hæredem speraret, ære etiam ingenti contracto, vendidisse omnes illos
ducatus Friderico primo Imperatori, ex sorore nepoti suo.

MARCHIONES ET PRINCIPES
Veronenses.

1 GISELBERTVS, ab Albuino primo Longobardorum rege in Latio, princeps a-
pud Veronam constitutus est, vt Paulus Diaconus scribit libro Longobardicæ Historiam se-
cundo, capite 14.

2 ZANGRVLPHVS, sub Agilulpho Longobardorum rege claruit, autore eodem
Diacono, libro quarto, capite 4.

3 HILTEBRANDVS, sub Longobardorum rege Luitprando, cuius nepos erat,
Veronam præfuisse legitur, Carolo Martello apud Francos regnante.

4 PEREDEVS, sub eodem Longobardorum rege floruit, citatur à Paulo Diacono.

5 AMBROSIVS, Arnulpho imperante ad clauum Veronæ sedit. Cuius mentionem
facit Luitprandus lib. 1. c. 7.

6 MILO commemoratur à Luitprando, Henrico primo imperante, & in Italia Hu-
gone regnante, vt scribit Luitprandus libro tertio, capite vndecimo, decimoquarto: & li-
bro 5. cap. 12.

10 Qui hos secuti sint, incertum est. Credendum autem est, fuisse Germanos. Henrici
sanæ quarti tēpestare, Hermannus & Vuezilo marchiones Paduani ac Veronenses clarue-
runt. Qui ob seditiones relicta Italia, in Germaniam profecti sunt. Vnde processerunt
10 marchiones ab Hochberg, & marchiones Badenses, qui adhuc supersunt: de quibus libro
huius operis octauo dictum est. Porro his siue sua sponte Latium relinquentibus, siue pul-
sis à factione Italica, successerunt marchiones Estenses, quorum castrum haud procul à
Patauio fuerat, ab Ezelino tyranno destructum. hodie, haud medio in itinere inter Patau-
um & Venetias, supersunt vestigia veteri nomine. Inueniuntur autem in stirpe Estensium
marchiones Veronenses, qui sequuntur.

7 ECZELINVS.

8 ACTIVS, sub Chunrado tertio.

9 ALDOBRANDINVS, filius Actii Estensis, & frater Actii tertii Ferrariæ principis.
claruit anno 1225.

20 10 REYNALDVS, Aldobrandini filius, cum Nicolao fratre successit. adiecit Argen-
tam Rauennatis præfulis urbem. primus Scaligeros Germanos, Canes nominatos, induxit:
quorum opera vltus est contra Manfredum Siciliæ regem, qui castrum S. Felicis occupa-
rat. eo victo, & castro recepto, aduersos habuit Beltrandum pontificis magistrum militiam,
Galeotum Ariminensem, Franciscum Ordelaphum, Manfredum Fauentinum, Rechar-
dum, & Hastasium Polentanum: omnes in re militari expertissimos viros. Quos omnes
opera Magni Canis de la Scala non solum vicit acie, sed in captiuitatem in super adferuit.
Quos tamen pro Nicolao fratre dimisit.

30 11 ECZELINVS, diminutiue ab Azone germanica pronuntiatione appellatus, quem
Itali scriptores Tyrannum cognominant, Aldobrandini filiam, sororem Reynaldi & Ni-
colai principum Veronensium, in matrimonio habebat: à Friderico secundo Cæsare in
30 bello Italico marchæ Italice erat præfectus. Qui cum Astenses principes apud Veronam
nomini Germanico, suoque Cæsari iniurios atque aduersos pateretur, iussu heri sui Azo-
nem Estensem à Verona expulit, circa annum 1212. Sed cum filii Odobrandus, nepotesq;
Reynaldus ac Nicolaus, eum recepissent, data illi filia ac sorore in matrimonium, rebellan-
tes compescuit, anno Domini 1236. Quos postea suo Cæsari bello subiecit, anno Salutis
1238. Et cum factiones illorum præsentiret, munimentum illorum atque metropolita-
num castrum haud procul Patauio, Este nomine, expugnauit, præsidioque Teutonico fir-
mauit, circa annum Salutis 1248. Cumq; Richardus comes S. Bonifacii Veronam occu-
pare conaretur, acie eum fudit ac procul fugauit. Factum est autem, cum, vt sunt in studia
40 pronissimi Itali, factionibus laboraret, & res ad rebellionem spectaret, paulo acrius in ci-
ues, ac præcipue Patauinos animaduertent, Itali eum scriptores Tyrannum ex cogno-
mento vocent, ac horrenda quædam fabulentur. Postremo cum res Cæsaris pessum irent
in Italia, Patauini primo, deinde & Cremonenses atque Mediolanenses defecerunt, Bo-
scodiario Cremonensi ciue, Martino Turriano & Vberto Palauicino authoribus. Hanc
defectionem armis vindicaturus Eczelinus, aduersus Mediolanenses mouit, & non satis
iusta acie cum illis confligit. In quo prælio victus, & cum Padum flumen traicere vellet,
captus, exquisitis tormentis enecatus periit. In ea fortuna interficiuntur & filii eius tres,
ac quinque filiam, quos Albericus frater Eczelini ex Taruisio, cui Cæsareo nomine præfue-
rat in castrum Zenonis fuga subripuerat. Ita Eczelini imperium, simul cum Cæsareo, Ger-
50 manicoque, ad Veronam Patauiumq; tum desierat. Qui an de Scaligerorum genere, qui
postea successerunt in principatu Veronensi, extiterint, adfirmare non ausim.

12 MARTINVS Scaliger, ab insignibus nuncupatus, de nobili profapia Canum in
Bauaria, cuius maiores egregiam Estensibus principibus in his finibus operam nauarant,
à nescio quo Imperatore princeps apud Veronam confirmatur, relicto post se Alberio fi-
lio, & duabus filiabus, Omelia comitissa Mirandulæ, & altera comiti Pfyretarum apud Al-
fatas nupta.

13 ALBERTVS Mastini primi filius, progenuit Mastinum secundum, Bartholomæ-
um, & duas natas. quarum regina marchioni Estensi, Barbara Ioanni Paduano principi
nupsit.

14 BARTOLOMÆVS, ex Salome regina Siciliae procreavit Albertum secundum, & Albuynum. quorum Albertus prole caruit.

15 ALVINVS, ex quadam Sibylla genuit Mastinum tertium, Ioannem, & Luciam Estensensi marchioni collocatam.

16 IOANNES cognomento Magnus Canis, ab insignibus arbitror, in quibus supra galeam canem magnum coronatum ferunt.

17 MASTINVS, hoc cognomento tertius in hac familia, Ioannis frater, & Albuyni filius, ex quadam Anna procreavit Albertum secundum, & Mastinum quartum.

18 MASTINVS quartus, tertii filius, ex Elisabeta Bauarię principis filia reliquit Ioannem secundum, & Reginam Barnaboni duci Mediolanensi collocatam. 10

19 IOANNES, hoc nomine secundus in ista nobili prosapia, ex Violanta Sabaudie principis nata genuit Signorum, Pascandum, Ioannem tertium, Paulum, Albuynum secundum, & Fregnandum Viennę sepultum, apud Augustinianos, anno Domini 1443. Huius quoque siue frater siue filius exitit Nicodemus p̄sul Frisingensis, sepultus eodem in loco Viennę, anno 1420.

20 SIGNORVS, Ioannis secundi filius, reliquit Ioannem quartum, Bartolomeum, sepultum Viennę apud Augustinianos, anno Salutis millesimo quadringentesimo trigesimo primo, & Antonium.

21 ANTONIVS, ex Maria Sabaudie principe procreavit Vuilhelmum & Catharinā, sepultam Viennę apud Augustinianos, maiorum suorum conditorio. 20

22 GVLIELMVS, Antonii filius, ex comitissa à Morton produxit Brunorium, Nicolaum episcopum Frisingensem, Paulum & Antonium. Is à Venetis pulsus, primus exulauit apud Principes Austrię & Bauarię.

23 BRVNORIVS, Gulielmi superioris natus exul, ex Magdalena nobili à Fronberg Bauara genuit Ioannem & Beatricem, Gulielmi comitis ab Ottingen coniugem. Cuius tumulus visitur Viennę apud Augustinianos, cum titulo vicarii generalis apud Veronam & Vincentiam, de anno Salutis relatę 1434.

24 IOANNES hoc nomine quintus, & ipse patria exul in Bauaria, ex Helena Clouerin nobili Bauara progeniuit Ioannem sextum, & duas filias: quarum vna nupsit Vuolfango à Buchperg Boiarię regulo: altera cuidam Austrię baroni à Zelkhyng. 30

25 IOANNES sextus, & ipse in Bauaria exul, ex nobili Bauara à Leymingen protulit Ioannem & Bernhardum: quorum vnus Ingolstadiensis castri, alter Schardingensis, p̄fecti fuere. Bernhardus filios reliquit Ioannem Ludouicum, & alium quempiam: qui in miserabili clade ad Carmam, haud procul Alexandria, pro Carolo v. Imperatore aduersus Gallum, oppetiere, anno 1544. relictis filiis, qui adhuc supersunt in Bauaria.

MARCHIONES PADVANI DE CARRARIA, in quorum insignibus carrus visitur. hinc data nomini atque etiam fabula occasio, qua ferunt, Cesaris filiam à nobili quodam abductam, demum in Italiae sinibus in prostibulo meruisse. sustulisse tamen, siue ex abductore, siue marito, duos pueros, insigni specie: quos forte Imperator per Patauiam iter faciens, ubi postremo agricola se misera coniunxerat, conspicatus, cum de matre quereret, quoniam tam pulchritudine conspicuos pueros edidisset: nacta occasionem veniam impetranda matrona adstricta, pulla veste amicta, cum filiis ad Imperatorem introducit. Ibi verbis ultra citraque habitis, agnoscitur à patre filia: & cum humi illa provoluta, delicti veniam peteret, eum non modo indulgisse referunt, verum maritum agricolam ad principis insuper dignitatem fastigiumque sustulisse, donato Patauo, & agro vicino: & pro rei memoria, ne de origine dubitarent, carro in insignibus picto. Vnde & de Carraria principes & marchiones cognominati fuere.

1 MARSILIVS, primus eius stirpis nobilissimę celebratur, cui filios tribuunt Iacobum & Vbertinum. 50

2 VBERTINVS, Marsilium secundum progeniuit.

3 IACOBVS, Vbertini frater germanus, genuit Vuilhelmum interfectum, & Franciscum.

4 FRANCISCVS, reliquit Franciscum secundum filium, & Ceciliam Venceslao duci Saxonie nuptam.

5 FRANCISCVS hoc nomine secundus, primus bellum gerere pro finibus cum Venetis occcepit: adscitis ad belli societatem Ludouico rege Hungarie, & Lupoldo Austriae duce, hoc nomine in prosapia Habsburgensi secundo, circa annum Domini 1380. Cau-

Causam belli fuisse ferunt, nobilem virum Francisci consiliarium, cuius filiam stuprauerat. In cuius detestandi facinoris ultionē, pater, cū hero ad sacrilegia data opera ianuam cōfiliis aperuisset: factum esse, vt iniurię sibi illatę vindex Deus, victoriam Venetis, eorumque duci Antonio Venerio concesserit. Acceperat & fluxa fides Francisci, qui copias Austriacas, Hungaricas sibi auxilio missas, Venetis ultro prodiderit, percusso p̄ter spem fœdere cum hostibus. Is porro Franciscus dominationis in Patauino agro postremus, ex Adelhayde Ludouici comitis ab Ottingen filia germana sustulit filios, qui ad principatū non venerunt: Franciscum tertium, Nicolaum, Marsilium secundum, Vbertinum secundum, & Iacobum.

10 *DYCES FLORENTINI RECENTI AEVO.*

1 COSMVS Medices, vetustissimę apud Florentinos familię, opibus & industria principatum eius vrbis nactus est, circa annum incarnationis Domini 1400, cum esset insignis doctorum & Musarum patronus, ac alter veluti Meccenas sui æui. Reliquit vero Petrum.

2 PETRVS floruit circa annum Salutis 1460. Progeniuit autem Iulianum, interfectum in templo à ciuibus, & Laurentium ducem.

3 LAURENTIVS, multa cum Papa & Siciliae regibus pro finibus bella gessit, & reliquit quatuor filios: Ioannem cardinalem, electū in Pontificem maximum: & Leonem decimum appellatum: Iulianum, & Petrum. Obiit anno humanę Salutis 1492.

20 4 PETRVS hoc nomine secundus, Laurentii filius, pulsus ditione exulauit: sed restitutus, progeniuit Cosmum secundum, Alexandrum & Ioannem: qui electus in Pontificem maximum, Clementis septimi nomenclaturam sibi adsciuit.

5 COSMVS, hoc nomine secundus, Petri secundi filius, interficitur ob adulterium.

6 ALEXANDER, frater Petri, Caroli quinti Imperatoris filiam naturalem habuit vxorem: quę postea Octauiano Farnesio, Pauli tertii pontificis nepoti, nupsit.

COMITES DE SANCTO BONIFACIO.

1 ECZELINVS, Richardum reliquit.

2 RICHARDVS, cum Veronensem ditionem nomine Estensium marchionum tueretur, aduersus Fridericum secundum Imperatorem, capitur à Salinguerra, qui Ferrariam occupauerat. Progeniuit Richardum & Ezelinum secundum. 30

3 RICHARDVS & Ezelinus, ditione sui comitatus priuantur ab Ezelino Veronensi marchione, quem vulgus Italorum Tyrannum cognominat.

COMITES ANGLERIAE, VNDE VICECOMITES Mediolanenses, & postremo Mediolani principes orti fuere.

1 BERENGARIVS Adalbertum reliquit. Erat in regem Italiae subleuatus ab Othone primo, cum Vuilla coniuge captus.

40 2 ADALBERVS, Attonem procreavit.

3 ATTO, Italiae vicarius ab Othone tertio constituitur. Reliquit Facium filium.

4 FACIVS, Hiltprandum & Opiczonem procreavit, Chunrado secundo imperante, circa annum incarnationis Domini millesimum vigesimum tertium. A quo comarchi Mediolani creati fuere.

5 OTTO Hildiprandi filius, in archiepiscopum Mediolani electus, familiam suam à Turrianis pulsam Mediolano, opibus suis & autoritate reduxit.

6 OPICZO, Othonem secundum filium tulit.

7 OTHO, hoc nomine secundus, Andream filium progeniuit.

8 ANDREAS Gualuagnum filium progeniuit.

50 9 GVALVAGNVS, rursus Turrianorum opibus & factione Mediolano pellitur. In ea turba, belloque gesto inter Alexandrum papam & Fridericum primum Cæsarem, octodecim vicecomites securi percussi feruntur, Vimano vnico superstite.

10 VIMANVS patria exul, Friderico secundo imperante, procul à patria vixit Vberto filio relicto.

11 VBERTVS floruit in exilio, circa annum Domini 1250, & Othonem archiepiscopum Mediolanensem procreavit, Vbertum Vigintimiliensem p̄sulem, Iacobum & Casparum. Porro Othonis Archiepiscopi autoritate & opibus vicecomites non solum Mediolanum redierunt, verum etiam principatum eius vrbis, vicinique agri adepti

fuere: videlicet Ticini, Parmæ, Placentiæ, Cremonæ, Cremæ, Laudæ Pompeiæ, Vercellarum, Bobii, Bergomi, Brixia, & Nouariæ. Itaque Theobaldus primus Iacobi filius, ex vicecomite princeps Mediolani constitutus, familiam suam in eo principatu vsq; ad Sfortiadas transmisit. Qui etsi principatum vicecomitibus eripuerint, habent tamen in hanc vsque diem inter patricos Mediolanenses vicecomites principem locum, vt supra ostendimus.

GENEALOGIA TURRIANORVM A VALSASINE denominatorū, qui ad clauum aliquandiu Mediolani sederunt, illudque aduersus vicecomites & Scaligeros Veronenses diu tutati sunt. Postremo domo pulsi à Sfortiadibus ac vicecomitibus, exulatum in Forumiulum abiuerunt. Quorum primordia, paterna quidem ad Francos, materna vero ad Burgundos referuntur. Hinc aureum leonem in clypeo celestino, paterna memoria ergo, & rubram turrem in candido clypeo, ex matre, primi Turriani generis insignia, gerunt.

1 PHILIPPVS, sub Henrico quinto celebratur, circa annum incarnationis Domini 1140.

2 NEAPOLEANVS, pro principatu Mediolanensi primus concertauit cum Othone vicecomite, archiepiscopo Mediolanensi, imperante Chunrado tertio. Sed victus Ioannis pontificis autoritate, qui vicecomitibus fauebat, primus sui generis ex Mediolano exulatum abiuit.

3 HERIPRANDVS & Caluanus, imperante Friderico primo, Tatii Velsasinæ comitis filias in matrimonium impetrarunt, suoque generi robora & auctoritatem addere.

4 MARTINVS, principatum Mediolanensem consecutus, quem auus Neapolitanus habuerat, eum diu aduersus potentissimum ciuem Actiolanum Marcellinum tutatus est: donec factione inualecente coactus, Marcellinum e medio sustulit. Quam ob rem factione renouata per Gulielmum Sorefinatem, qui factionis caput fuerat, Mediolano pulsus, aliquandiu exulabat. Reuocatus demum ab exilio, opera Vberti Palauicini, qui amplissimæ auctoritatis fuerat inter patricos Mediolanenses, nouum hostem experitur, Eczellinum Veronensem præfectum, Germanum, & à Germano Cæsare Friderico primo marchæ Italicæ præfectum: cum quo ex necessitate prælio congressus, præter spem victorie uasit, Eczellino interfecto, & tota eius familia (in qua erant tres filii, quinque filia, Albericus frater, & alii) apud castrum Zenonis, haud procul à Taruisio trucidata. Is cum expeditioni in terram Sanctam à Friderico primo susceptæ interesset, à Sarracenis interficitur, circa annum Salutis humanæ 1147. ex Matthia coniuge duobus relictis filiis, Iacobo & Paganus: à quibus imperium Mediolanense vicecomites eripuerunt.

5 IACOBVS tumulatur in monasterio Claræ vallis, cum isto epitaphio: Hic iacet dominus Iacobus de la Turre, pater domini Martini & Philippi: & domina Matthia, mater eorum.

6 PAGANVS, frater Iacobi, à Friderico primo Cæsare pulso Gualuagno vicecomite, gubernator Mediolani constituitur, progeniuit Ioannem, & Paganum secundum.

7 MARTINVS & Philippus, Iacobi filii: quorum Philippus gubernator constituitur Mediolani ab Henrico sexto Cæsare.

8 IOANNES, & Paganus, pagani filii: quorum Ioannes ab Imperatore Friderico secundo constituitur gubernator Brixia, Bergomi & Nouariæ. Paganus vero reliquit tertium Paganum.

9 PAGANVS hoc nomine tertius, secundi filius, à Rudolpho Habsburgenfi Cæsare, totius Italiæ gubernator, Imperiique vicarius constituitur, circa annum Domini 1270. Idem fugauit marchionem Montisferrati auxilio regis Hispaniæ, negotium Mediolano facessentem, fratres quoque suos Paganum Vercellis, & Franciscum Brixia præfecit. Genuit autem filios, Paganum quartum, Hermannum, Napum, Cauernam, Salminum & Raymundum patriarcham Aquileiensem. Obiit circa annum Domini 1290.

10 NAPVS, filius Pagani tertii, à Rudolpho Cæsare gubernator Mediolani, & Romani Imperii vicarius confirmatur. reliquit Paganum quintum fratrem.

11 PAGANVS hoc nomine quintus, frater Napi, & Pagani tertii filius, genuit Paganum sextum, Castomum & Gubernam.

12 CAVERNA, filius Pagani tertii, frater Napi & Pagani quinti, reliquit filios Paganum septimum patriarcham Aquileiensem, Gotofridum, Ioannem & Zanfredinum: cuius filia Pelagia nupsit Maynhardo comiti Ortenburgenfi, cum dote 600. marcarum argenti, Fran-

Francisco de la Turre consobriuo literis permittente. Habuit autem in matrimonio Cauerna Brunasentem filiam Philippi de Longosco, comitis de Lomello, ex qua Franciscum secundum procreauit.

13 FRANCISCVS hoc nomine secundus, Cauernæ filius, Guidonem reliquit.

14 GUIDO, Francisci filius, electus gubernator à senatu Mediolani aduersus vicecomites, archiepiscopus Mediolanensem, Castonum sui generis, cum fratribus suis, Paganus, Odoardo & Muschio, in castro Angliæ diu captiuos tenuerat: excōmunicatus propterea à Papa, anno 1310. Tulit autem filios, Franciscum tertium, Simonem, Nardinum, Guidum, & Lamerottam.

15 LAMEROTTA Guidonis filius, vel secundum alios Francisci, reliquit Franciscum tertium.

16 FRANCISCVS tertius hoc nomine in stemmate, Lamerottæ filius, sepelitur in cœnobio Franciscanorum Mediolani, cum tali epitaphio: Hic iacet generosus vir dominus Franciscus de la Turre, quondam generosi domini Lamerotti filius, nati quondam ex magnifico domino Guidone de la Turre, olim domino Mediolani. Obiit anno 1375.

17 CHUNRADVS ex cognomento Muscha, filius Napi primi, qui a Rudolpho Cæsare gubernator fuerat Mediolani constitutus, ex Allegrancia de Randi Mediolanensi tulit Reynoldum, Floramentum, Paganum nonum, Napum quartum, Chunradum secundum, & Odoardum secundum. Obiit Chunradus senior anno 1305. Porro Chunrado frater erat Chastianus dux exercitus Alemanici in Italia, qui progeniuit Martinum, Claudium, & Aquilinum.

18 GOTOFREDVS filius Hermanni, nepos Pagani tertii, genuit Kilinum & Andriottum. quorum Kilinus duas filias reliquerat, Clarinam & Biatrixinam, Henrici comitis Goritiæ uxorem: cui pro dote attulit S. Mariam in Slauonico, assentiente & caute consobriuo suo domino Francisco Cauernæ filio, anno Salutis relatæ 1306.

19 FLORAMONTANVS, Chunradi primi filius, ex cognomento Musca, floruit circa annum Domini * & progeniuit Ioannem canonicum, Hermannum secundum canonicum Aquileiensem, Nicolaum, Ottalinum & Nicolinum.

20 GUIDO, expulit Mathæum vicecomitem, eumque principatu Mediolanensi priuauit, circa annum Salutis nostræ 1313.

21 ANDRICTVS, Gotofredi primi filius, genuit Henricum, Iacobum, Lambardum & Amphisionem.

22 LAMBARDVS Andriotti filius, progeniuit Lambardum secundum episcopum Vercellensem, Raymundum, & Phœbum primum.

23 NICOLINVS, Floramontani filius, procreauit Medesium, Moschinum, Ottalinum tertium & Nicolaum. quorum Moschinus Thomam dedit, Ottanus Carolum, qui ex Ioannina Saurognana Aloysium procreauit, & filiam Thadæo marchioni Estensi nuptam.

24 PHOEBVS, hoc nomine primus, vel Phœbusinus secundum quosdam, cognominatus de Castellato, quod feudo à principibus Goriciæ habebat, ex Catharina burggrauiâ Goriciæ, Ioannem, Furlandum, & Franciscanam filiam tulit, cum floreret anno 1316.

25 Nicolaus Ottalini secundi natus, genuit Anthonium, Nicolaum secundum, Ioannem, Franciscum quartum in ista stirpe, Ludouicum commendatorem Rhodiensem, Ottobonum, Raymundum secundum, & Thomam. Quorum Raymundus coniugem habuerat Catharinam, filiam Reynhaldi de Colalto sancti Saluatoris comitis.

26 RAYMUNDVS primus, Lamberti primi filius, Hermagoram & Phœbusinum secundum reliquit.

27 IOANNES Furlandus cognomento, Phœbusini primi filius, ab Alberto Goriciæ comite domum quandam in portu comparauit, anno Salutis 1343. & genuit Phœbum, siue Phœbusinum tertium.

28 PHOEBVS, siue Phœbusinus tertius, à Maynhardo Coriciæ comite confirmatus in dominio Castellati, anno 1363, ex Lucia domini de Forzatis Patuini procreauit Hermagoram secundum, & duas filias: Hilesiam coniugem Iacobi de Valuasano, & Thadeam domini Thomæ de Spilinbergo nuptam. Huic præterea Phœbo Henricus Goriciæ comes castrum Flambi feudo contulerat, vt ex principio diplomatis aduertitur, quod sic habet: Nos Henricus Goriciæ & Tirolis comes, Aquileiensis, Tridentinæ & Brixienfis ecclesiæ aduocatus, & totius Foroii capitanus generalis, præsentibus profitemur, quod viris

nobilibus dominis Phœbo & Raymundo fratribus de la Turre, prosequi volentibus operam ostendere perfectam, per nos & nostros hæredes dedimus, tradidimus & concessimus pro se & eorum hæredibus, tam masculis quam fœminis, ad rectum & legale feudum, castrum Flambi, cum burgo, &c.

29 NICOLAUS secundus, primi filius, ex domina Genoueuâ de Spilingbergo reliquit Franciscum quartum, Aloysium secundum, & Isidorum. Floruit circa annum Domini 1420.

30 FRANCISCUS quartus, Nicolai secundi natus, reliquit Nicolaum tertium, & duas filias. obiit anno incarnationis Domini 1487. Quorum Nicolaus Guidonem secundum procreauerat.

31 ALOISIVS Francisci frater germanus, genuit Raymundum tertium, Hieronymum, Ioannem, Aloysium quartum, & Michaelem episcopum Cenetensem.

32 HERMAGORAS, Phœbusini secundi natus, ex Helena Sauarognana tulit Phœbum tertium, Thomam, & Catharinam nuptam Georgio de Reymburgo: quorum Thomas habuit Claram de Fontana, circa annum Salutis 1431.

33 PHOEBVS hoc nomine tertius, Hermagoræ filius, ex Dorothea de Colaldo comitissa S. Saluatoris, tulit Matthiam, Ioannem, & Thomam tertium. Erat à Friderico tertio Imperatore præfectus constitutus in portu Naonis, & ciuitatis Pisini. Impetrauit ab Imperatore villam Camini, & sancti Iacobi decimam, anno Domini 1464.

34 IOANNES Phœbi tertii filius, à Maximiliano ad sanctum Vitum de flumine præfectus constitutus, ex Dorothea Luegerin Carniolana, vidua Nicolai Rauber, progenuit Georgium, Nicolaum, Phœbum quartum, Michaelem, & Veronicam duobus maritis iunctam: quorum vnus erat Christophorus Sebriacher. Vixit circa annum Domini 1590.

35 THOMASIVS, Hermagoræ superioris filius, Phœbi tertii frater germanus, ex Clara de Fontana genuit Iacobum, Ioannem, & Phœbum quartum. Floruit anno incarnationis Domini 1451.

36 IOANNES hoc nomine quintus in genere, Thomasi filius, ex domina Francischini Sfortiade Georgium tulit, à Maximiliano Foroiulii baronem creatum, qui ex comitissa de Frangepanibus tulit Annam, Ioanni Vngnad Styriæ præfecto iunctam.

37 PHOEBVS, hoc nomine in genere isto quartus ex domina Lucia de Arcolomanis genuit Ioannem, Georgium, Christophorum, Baltasarem & Magdalenam, Georgio à Lamberg Carniolæ baroni copulatam. Quorum Christophorus nostra memoria militiaq; obiit in Budensi obsidione, anno 1541, vir ad summa expectatus: Ioannes commendatorem egerat, eadem tempestate.

38 IOANNES hoc nomine sextus, Phœbi quarti filius: ex domina Paula de Sauarognana produxit Phœbum sextum, Franciscum, Ludouicum, & Giaram Ioanni Houer præfecto Tibiniensi nuptam.

39 FRANCISCUS, hoc nomine in nobilissimo antiquissimoque genere quintus, Ioannis sexti filius, virtutibus omnis generis & literarum ornamento decoratus, qui à Ferdinando Romanorum rege ac Austriæ archiduce primo curiæ suæ consilio coopertus, postremo prætorio Austriæ inferiorum prouinciarum senator datus, hæc mihi magna ex parte communicauit: quorum tamen pleraque in Annalibus fide dignis me legisse testor.

GENEALOGIA DOMINORVM DE VR-
sinis, qui nostra tempestate insignes fama sunt.

1 DROBENDINVS patricius Romanus, progenuit Gentilem, Ludouicum, Nicolaum. quorum Ludouicus in matrimonio habuerat Symonam de Gonczago.

2 NICOLAUS, ex Helena consobrina tulit Bartholinum, Gentilem, Franciscum, Ludouicum, Ioannem Franciscum, & Drobendinum præfulem Nicosiæ. Quorum Bartholinus vxorem habuerat Iacobi de Sabellis filiam, cognatam. Reliquit & filias, Dioneam Friderici Sfortiæ, & Iellam Angelo de Farnesio collocatam.

3 GENTILIS, filius Nicolai ex cognata filia regis Neapolitani, produxit Ioannem, Antonium, Porciam, & Ioannam Friderici de Gonczago Mantuani principis coniugem.

4 LVDVICVS, Gentilis frater germanus, ex Iulia filia Iacobi de Vrsinis tulit Bernhardum, Iohannem, Franciscum, Hieronymum, Furium Camillum, & Bartholomæum.

5 FVRIVS CAMILLVS Ioannem Baptistam reliquit: vnde processere, qui hodie viuunt & factionem Gibellinam veterem resuscitarunt, & retinent, aduersus Columnenses, qui Guelphos antiquos referunt. à quorum semine processisse dominos à Felfio, hoc est rupe, in Tyroli, & Rosenbergios, opulentissimos Bohemiæ regulos, à rosa, quam in insignibus & Columnenses à Rosenbergiis similiter gerunt.

LIBRI DVODECIMI ET VLTIMI DE MI-
grationibus gentium, Finis.

10

PERORATIO OPERIS HVIVS AVTORIS,
ad nobilitatem Germaniæ.

NON ambigo, Lector candide, cuiuscunq; ordinis fueris, multos futuros, qui si nihil aliud, saltem illud in præsentis Opere reprehensuri sunt, quod in Genealogiis Nobilitatis Germaniæ, in quibus tamen incredibilem pene laborem sumpsimus, alicubi hallucinatus fuerim, aut non satis à primis exordiis (quando iam nemo non Troiana sibi antiquitate atque origine placet) aut plerosque illarum alumnos intermiserim, aut denique ad calcem producere stemmata nequiverim. His breuiter responsum hic volo: Primo, vt cõsilia pia atq; honesta in gentem nostram non spernant, sed deinceps iuuare velint, tali perpulchre occasione oblata communicatis ex scriniis & archiuis cuiusq; profapiæ, iis quæ huic Operi adhuc desunt. Deinde, infiniti ac prope impossibilis fuisse negotii arbitretur, si adire singulas domos instituissem: à quibus fortasse nec admissus quidem, aut non satis adiutus, aut parum etiam fide dignis Annalibus instructus forem, in tanto præsertim literarum nostro seculo apud plerosque contemptu, & maiorum nostrorum fabulose atque commentis plusquam anilibus. Itaque profapias omnes & singulos oratas volo, vt quæ desunt, ad proximam editionem nobis candide & mature communicare dignentur. Bene viue, Lector candide,

Viennæ Austriæ, Cal. Iannarii, Anni à CHRISTO nato

M D L V.

LII

RERVM ET VERBORVM IN

HOC OPERE PRAECIPVE MEMORABILIVM IN-
dex. vbi propter defectum literarum maiuscularum minusculę
etiam in propriis adhibitę sunt ab initiis.

A cademia Louaniensis au- tor 83.48. quo tempo- re instituta <i>ibid.</i>	aborcar	552.10
aba Hungarorū rex 281.	aichenbergenses Boiariae ingenui.	357.7
45	aichelbergensium comitum geneal.	438.10
abbas tyrannus 76.38	aichymensium comitum geneal.	<i>ibid.</i> 46
abel aduersus Frisios in bello perit 518.52	aichuouloff	515.50
de Abensperg C. unde exorti.	aistia	513.40
aben Ruz 18.21	aila	98.11
abo 718	albergare	552.11
aboriginum ex Asia in Europam transmigratio. 14.58	albertus	233.41
aboriginibus in Europa quę gentes accesserint 16.24	albertus Babenbergensis C. vbi, quando, & à quo, capite adfectus sit	422.40
abspurg 410.28	albericus C. ab Alsato & Egeshaym	92.45
abymedorf 235.22	albertus Hol. ac Phris. princeps.	98.55
achillei 28.9	albertus Hugobaldi III. filius, quando pene o- mnem suam ditionem amisit	424.39
achilles Illyrii filius 28.7	albertus Mosell.	86.9
achiulphus 515.49	albinus	70.28.233.42
S. Adalagia 69.17	albis flumen vbi oriatur	592.51
adalbertus comes Babenbergensis 71.44. & 75.45	albuinus	649.48
adalgerio 233.57	alcalde	549.11
adalricus d. Arduenna 95.55	alcuynus	70.28
adela 80.6	aldanus Danorum rex, Suedis Daniam eripuit	516.42
adalbertus comes vbi, & à quo capite adfectus sit 76.1	aldenburgi conditur	104.52
adelbinus Salisburgensis præsul.	aldestro	552.5
adelhaida 70.3	alemannia duces à quo descenderint	75.7
adelhaidis 71.20. & 79.55	alemannia & Sueuia duces in Edelfasfia	391.30
adelhaidis comitissa Geldriae	alemanni unde oriundi	7, 11. 17, 16. 51. 3, 50
adelhaidis c. Veramundensis filia	alemanni in agro Galati à Francis subiecti	368
adelhardus Hamburgensis episcopus	42	
adelhardus d. Lotharingia, &c.	alemanni victi, & subiecti Francis	44.38
adelinda 70.13	alexander magnus quo tempore vixerit	643
adelricus d. Arduenna, &c.	alfonsi nominis origo, & etymon	581.20
adelrodus 70.13	alfonsi VII. res gesta	584.53
adeltrudis 70.7	algerspach cænobii in nigra sylua fundatio	13.
admontensis cænobii in Styria fundatio 322.1	40	
adolphus primus Cluie dux	algoniensis unde oriundi	7.14
adolphus c. à Rauenslayn	aliza R. Francie filia	94.6
agidius Romanus	allegro	552.4
amylia Richardi Angliae R. filia	allida	79.33
S. Agapiti sepultura vbi	almanzor rex Saracenorum.	583.42
Aganensis cænobii fundatio	almazonium.	<i>ibid.</i> 51
agilulphus	almericus R. Hierosol.	99.14
agnes 71.45	almericum	584.58
agnes Burgrauia Nurnbergensis	almus	233.37
agrianorum origo	alphonfus secundus Portugallie rex	81.28.107.
agrianorum vestigia in Pannoniis	tius ibidem 43. quartus ibidem 47. quintus	
ahelfingensium liberorum genealogia	<i>ibid.</i> 51. sextus	82.18
	alsatia, vel Elsatia unde dicta	392.36
	alsatia & Heluetia ab Armoricis damno affecta	514.19
	alsatie & Brisgouia Landgrauii unde descende- runt	75.1.404.47.
	Alsa-	

I N D E X.

alsatia & Brisgouia Landgrauatus quando di- stingui cepti sint	410.7	andreas Pegli baro à Reiffenstein & Arberg	447.
alsatia landgrauii unde processerint	92.41.	25	
alsatiam Flandris principes dedisse	7.36	andrea alciati mentio	3.58
alsatii unde oriundi	7.13	S. Andreae arx & munimentum prope Giengen oppidum quando erectum	456.4
alt. a specula cænobii fundatio	290.14	S. Andreae cænobii ad Drasamam fluium funda- tio	300.49
alt. a ripa cænobii supra Glanam fluium funda- tatio	624.18	S. Andreae ad Mænum cænobii fundator	75.59
altahensis cænobii fundatio	233.46, 242.55.	anglia à Danis subiecta	517.45
stauratio	255.29.	angliae reges cur Gallia insignia suis coniunxerint	522.6.
altaychiuum cænobium quando auspiciatum & cō- secratum	384.14	angliae regum somnia	521.39
de Altenach comites, &c.	104.46	angli, Belgae & Transylvani à Saxonibus orti	6.8
de Altenburg & Reutenberg comites	186.52	angermania	573.25
altendorfsen cænobium auctum	261.8	anglostadium	235.22, 238.46
altenmunster cænobium monachorum in Vuyn- garten, quod vestalium erat translātū	288.8	angisus, vel anchises	77.39
altenmunster cænobii fundatio	287.52.	anchisus Antuerpia marchio.	90.33
Etio	312.10	angisus secundus Brabantia dux.	85.20
althaymii Boiariae ingenui	343.50	anhaldenses principes titulo ab ascanio gaudere	15.49
altmannus episcopus Pataviensis	76.47	anhaldensium & ascanensium comitum prosa- pia	523.40
altensteten in Heluetiis quando S. Galli cænobio adiectum	444.17	anhaldinorum, &c. Comitum prosapiae <i>ibid.</i>	48
altorfense S. Martini cænobium translātū	416.	anhausen cænobii fundatio	409.13. siue anhu- sicænobii
22			333.35
altorfensium ac Rauenspurgensium c. principum & ducum geneal.	415.41	annasoburgum castrum	279.25
altzel monasterii fundatio.	529.18	ansbertus, vel amprechtus Belgarum dux	77
amadeus nonus in pontificem postulatus	622.1	33	
ama	551.33	anshelmus	70.24
amalaricus dux	66.41	anscarius, Hamburgensium præsul	517.19
amala gens unde processerit.	515.58	antonius Fuggerus	437.9
amandus, arbogastes & Pyrmimus, à Gallia epi- scopis ad Anglos missi	6.34	antonius de Padua	585.40
amantina Pannonia	119.3	antenor 63.29. unde	50.42.
amaritiorum clades	510.23	antelunus in Laureaco episcopus ordinatur	643.6
ambertus d. Arduenna & Vuestrasia	78.53	antigonus quo tempore Macedonibus imperarit	64.21
amerbois, siue Duria	36.34	antisthenis atheniensis dictum.	10.9
amiculum Francorum, Germanice eyn frankisch manteleiz	40.10	aphrica unde dicta	15.39
amman	440.23	apollonius	237.57
ammiani Marcellini locus de Aboriginibus in Europa	17.13	apostolorum XII. cænobii apud Schaffhusum fundatio	413.23
amolovynus	70.22	appencellenses & Rhynecenses quando ad Helue- tios peruenerint	342.58
amoris illiciti effectus crudelis.	304.58	aquileia à Marcomannis quando obfessa	511.
anacharsis Scythia, quid in Græcorum gymnici- ludis reprehenderit	10.16	49	
anacharsis Scythæ dictum	46	aquitania comites	97.15
anasus fluius	273.58	aquitaniā Holandis principes dedisse	7.36
ancona figura ex Agathio	40.53	ar amnis.	513.40
andarè	552.10	ara Vlysi consecrata, adiecto Laertis patris nomi- ne	17.5
andacenses c. in Bauaria unde oriundi	280.52	arabus	14.45
andanensium Marchionum genealogia	90.53	arbergensium comitum genealogia	447.12
andecensis cænobii fundatio,	302.44	arbergum castrum in sylua Viennensi, quando cō- structum	447.24
andecenses comites	<i>ibid.</i> 48	S. Arbogastes Sigebertum ab apro occisum, ad vitam reuocauit	68.19
andegauensium & Pictaviensium comitum ge- nealogia	99.4	archidamus Lacedæmoniorum rex quo tempore vixerit	64.8
andegauenses comites ex Gallia Francos, princi- patum in Apulia & Sicilia accepisse	7.34		

archiepiscopalis sedes in Trudhaim quando erecta 518.17.	rit 63.53
archon insula in Rugia quando desolata ibid. 22	artēburgensium Carinthianorum C. ortus. 292.33
arci, id est Bogencastri fundatio 309.33. munitio ibid. 43.	artenburgensium Boiaricorum C. ortus 292.34, 183.50.
arcis in colle Ardenburg conditor 184.19	ascanii memoria in Germania 15.52
de la Arcu comitum origo 420.26	ascarius & Ragaisus à Constantio victi bestis ob- iecti 65.49
ardenna sylua 513.39.	asciburgium oppidum & mons unde dictū 15.47
arduenna, Hasbania, Lotharingia, & duces unde processerint 95.47	asopertus Antuerpia marchio 90.30
arduenna & Vuestrasia duces 78.51	astenses, Gongzagas, Carrarienses à Germanis o- riginem duxisse 8.7
argenteratensis episcopatus institutor 68.19	astricchare 552.14
argenteratensis templi origo & initia 66.59	atalaa 14.44
argenteratenses praesules cur se Landgrauos Al- fatia, non minus atq; Austria principes scri- bant 93.16	athesini limitis Boiarici meridionalis Marchio- nes 286.22
aribo 233.37	athila bellum cur Gothis indixerit 50.27.
arii 514.2	athila quo tempore Romanos afflixerit 66,10.513.30
arii reichen qui dicti ibid. 2.	atho 233.42
S. Arionardus 237.59	atisko Suedorum rex, Rolsonis tributarius 516.18.
arragonia reges in Catalaunia. 587	attlanus Zamorensis 582.19
arragonia reges unde postremo exorti 590.57	andacherus C. Flandriae 91.31
arragonia regum primum stemma in quo defe- cerit 587.56	audenor & facinora 67.59
aristarchoru quorundam iniquitas taxata 3.13	auenspergenses comites unde denominati 410.27
armatura, & ratio generis armorum veterum Francorum 56.30	auendum castrum quando, & à quo conditum 410.26.
die Armeniakhen 514.21	auendi castrum in Vosago constructo 78.39
arminius quo tempore cum Romanis bellum gesse- rit 65.19	auentinus cantilenas Germanorum antiquas Annalium instar refert: & Theodoni Gomerumq; Iaphet filios, ipsum vero Iaphet Tuis- conis fratrem fuisse, ex Beroso colligit 16. 46.
arminii Germanorum principis obiectio 356.8	auerrois quo tempore floruerit 585.4
armorica prouincia quando constituta 514.42	de aufenstein Marscalci 190.31
armorici 514.3	augie diuitis caenobii fundatio. 444.1
arnberg castrum 513.39	augie Rheni caenobii prope Schafhusum funda- tio 425.41
arnestus elector Saxoniae 529.59	augusta Tiberii 236.47
arnestus 233.40	augustani unde oriundi 7.16
Arnoldstain caenobii prope Villacum fundatio 173.31	augustensis ciuitas destructa 260.56
arnoldus Boiariae dux Italiam relinquere coactus 91.18	S. Augustani caenobii Pappenhaymii fundatio 451.40
arnoldus Boiariorum dux, ex stirpe Francorum 251.38	augustus D. Sax. elector 530.23
arnoldus magnus, primus C. Flandriae 91.45	auicenna quo tempore floruerit. 585.4
arnoldus malus 289.1	auracensium comitum genealogia 428.31
arnoldus secundus. C. Flandriae 91.47	aureliae comitum geneal. 96.10
S. Arnolfus, Metensis episcopus 68.23	aureliani de Sarmatis & Suenis florentiss. victo- ria 511.26
arnolphus 71.29	aureliani clades à Marcomanis per errorem acce- pta ibid. 28
arnolphus Belgicae ac Brabantiae dux 77.43	aureliano Caesari primum fuisse negotium cum Francis 53.18
arnolphus Boiariae rex, in Imp. Rom. electus 250. 20	aurealianum Thuringis gubernatores dedisse 7. 36
arnolphus C. Holandiae 97.44	aurelius 581.46
arnolphus III. C. Flandriae 92.8	auricensis episcopalis ecclesia quando & unde co- structa 582.13
arnsperg castrum constructo 104.51	de Aursperg Camerarii 191.38
arnulphus Antuerpia marchio 90.31	ausonii poeta dictum 10.8
arnulphus Imp. eiusque victoria. 71.29	austrasia in Boiaria 45.4
arosto 551.38	austra-
arragonia 290.20	
arragonii Castiliensesq; unde oriundi 6.7	
artaxerxes Persarum rex quo tempore vixit	

austrasia Austriae regni, vocisq; initia 44.57	bancas caenobii fundatrix 284.46
austria, olim Marchia orientalis dicta 513.1	barbarogracorum populorum tribus ingressa It- lyricum 35.12
austria in Pannonia 45.6	barcinonensium comitum catalogus 588.17
Austria Venetiae vicina 44.59	barrar. 552.9. barsalona 592.52
austriae annalibus de Abrahamo & multis aliis, cur nulla fides tribuenda 13.15.14.4	basanburg castrum à quo conditum 64.10
austriae duces iam in Hispania atq; Italia impe- rare 7.47	basanburgum castrum unde dictum 50.58
austriae marchiones, ac diui Lupoldi prosapia un- de processere 280.55	basanus I. 64.8 secundus ibid. 15 Taborium Tigarenoru regem in Vuestphalia deuicit 51.1
austriae Marchionum prosapia unde defluerint 526.34	basilea quando obfessa 412.46
austria in Norico & Pannonia superiori, princi- pes è Babenberga primum, dein ex Suenis Habesburgo postulati 7.42	bastarnarum sedes 36.7
austriaci unde orti 7.18	bathanatus rex 31.11
austriacos Stryiosque Marcomanorum esse poste- ritatem 512.58	bathiensis comitatus 34.13
austriadum gens unde constitui cepta 4.29	bauaria quorundam ducum ortus 290.4
autary filij 28.10	bauaria superioris mareschalci de Gumpenberg 351.29
authariatarum sedes ad Istrum 35.55	bawzen oppidum unde dictum 503.19
autharius primus 64.54	baxate 552.5
autharius à Romanis Gallorum auxilio deuictus 64.55	baiblingensium c. genealogia 429.34
authores referunt à Cham 30. linguas, à Sem 27. & à Iaphet eiusq; sobole 15. ortas fuisse 16. 31	beobenstein arx 425.38
autorum loca de Gallorum in Graciam immigra- tione 31.1	berig caenobii prope Colmariam fundator 93.11
au caenobii Boiarici fundatio 331.52	beatam Florentinam 40. monasterijs praefuisse 579.18
aynardus comes à Rotenbarga 76.16	beatrice 82.24
aynsdellensis caenobii in Heluetia autor 537.63	beatrice Guidonis Fland. C. filia 98.30

B

Babenberga S. Theodori fundatio 529.10	beatrice Florentinam 40. monasterijs praefuisse 579.18
Babenbergensis episcopatus fundatio 255.47	beatrice 82.24
de Babocha Com. unde 8.13	beatrice Guidonis Fland. C. filia 98.30
bagnar 552.13	bebenhusii Cisterciensis caenobii prope Tubingam fundatio 409.32
badenses & Hochbergenses principes unde deflu- xerint 182.11	becho 552.8
badenses Marchiones unde orti 396.35	bederam caenobium prope Myndelhaymam ciui- tatem translatum 437.33
badensium Marchionum geneal. 404.47	begga 77.49
baiona 284.58	beilfaymensium Comites 317.15
bakhenae praepositurae auspicia 404.54 fundatio & in caenobii Benedictini conuersio 405.13	beilferratum 587.9
baleares insulas, Maioricam & Minoricam quis pri- mus inuenerit 81.58	belgica ora à Francis quando occupata 44.28
balduinus & Eustachius C. Poloniae 96.10	belgium apud Celtas rerum potitum 63.12
balduinus Ferreus C. Flandriae 91.35	belloperet apud Assyrios quando rerum potitus 14.27
balduinus Hannoniae C. 94.7	bellum decennale inter Rudolphum V. ab Habs- burg & episcop. Basiliens. 412.30
balduinus Leprosus R. Hierosolymitanus 99.23	bellum matrimonio compositum 95.39
balduinus III. rex Hieros. 99.12	belli ab Herulis Longobardis illati origo 634. 11
balduinus quartus C. Flandriae Barbatas 91.55	benedictbeurn caenobii prope Oenum fluiuii fun- datio 273.14.238.50.539.38
balduinus quintus C. Flandriae ibid. sextus Hannoniae ibid. octauus C. Flandriae ibid. 45	benedictinorum caenobii in Hanouu fundatio 392.37
bamba 580.12	benedictus XIII. Papa in concilio Constanti- ensi depositus 590.47
bambergensium Sueniae C. genealogia 419.30	D. Benedicti templum, ubi, & à quo constructum 281.4
bandera 551.28	berceti monasterii fundatio 651.35
à Bansdorf domini 215.30	berchta 70.10.617.58
	berchtoldus 233.43
	berchtoldus Austriaco limiti praeficitur 280. 32
	berchtoldus à lapide 480.7
	berchtoldus cur primus dux Dalmatiae, Me- rauae, &c. à Friderico primo Caesare creatus 286.49

I N D E X.

berchtoldus Moguntinus episcopus 535.30
berchtoldus III. C. Zaringia, eiusque gesta 396.
53. IV. ibid.
Zaringia eiusque gesta 397.44
V. C. eiusque gesta 398.12
bergensum comitum genealogia 437.20
bergensum marchionum & comitum de Al-
tenach genealogia 104.45
bergenfes marchiones 105.4
beris cœnobij prope Colmariam fundatio 447.
II
berna quando obsessa 413.5
berna Heluetiorum conditor 397.32
bernbergenium comitum origo 523.56
bernhardus ab Anhalt, primus dux & elector
Saxonia creatus 523.43
bernhardus presbyter, Compostellanus 585.
41
bernhardus rex 72.1
bernhardi C. Barcinonensis gesta 592.50
S. Bernhadi monasterij vestalium in Austria
fundatio 322.43
beronensis monasterij fundatio 392.59
beronwardus comes Rotenburgeris 76.1
beronstain castri in Ergonia extructio 392.58
Berofi locus, de Iano siue Noe 15.16 à Biberbach
ingenni 478.11
biberbachenses, & c. mareschalci 453.49
bibereky comites 431.3
bilblis 584.50
billikhaym cœnobij fundatio 326.57
blanchus 551.40
blankenburgerium pincernarum genealogia
478.11
de Blankenstein domini 212.40
blauburn altaris & cœnobij fundatio 509.35
blawvburæ cœnobij fundatio 404.45
blisnais 78.32
bohelhaym 410.33
de bogen C. ortus 289.55
bogenses & Vuindbergenfes comites 310.42.
308.30
bodii unde 8.12
bohemia regnum Sueuis ereptum 7
bohemiæ e Lutzelburgo vsque in belgis reges
excitasse 7.40
boiaria antiqua munia prouincialia, & c. 333.
17
boiaria d. ex boiariis, & c. 267.30
boiaria d. ex C. à Calbet, & c. 265.35
boiaria duces ex stirpe marchionum Austria
266.5
boiaria duces ex prosapia Noricorum 357.54
boiaria duces ex gente Saxonum 354.36
boiaria duces ex Sueuis 352.12
boiaria duces ex stirpe V. elphorum Suenia, & c.
259.32
boiaria ecclesia sub quo sit reformata 243.13
boiaria insigniorum natio 225.30

boiaria marchionum catalogus. 273.1
boiaria principes in Vindelicia & Norico 236.23
boiaria quorundam comitum genealogia 331. 9
boiaria reges ex gente Francorum 246.24
boiarica nomina propria locorum atque stirpium
223.22.
boiarii unde oriundi 28.31
boiarios qui ad fidem Christi perduxerint 6.40
boiariorum vocis origo 229.45
boiariorum duces ex stirpe Francorum 251.9
boiariorum marchiones 245.50.
boii veteris Icon 229.7
boii 16.18
boii in Austria super Anisum 227.18
Boii quando ex Hercinia pulsî 240.39
boiorum apostoli 230.17
boiorum in Austria vestigia 225.57
boiorum habitus, signa militaria, lingua 221.31
boiorum nationis diuersa sedes 225.25
boiorum origo ex Armenia primaeva 224.18
boiorum regum catalogus 240
boiorum secunda sedes in Hercinia, ubi est hodie
Bohemia 225.45
boiorum tertia sedes 227.13. quarta sedes 228.
4. quinta sedes in Pannonia 228.36
boiohemum prouincia in Hercinia 225.47
boiornuus Norduegia rex 516.49
boiorum vetera vocabula 223.32
bolo siue Baluis primus, Cimbros ex Hercinia in
Noricum traduxit 64.40
bolo rex quo tempore Scaurum captum interfecit
64.43
colonia comitum genealogia 95.49
bonifacius 231.24
S. Bonifacius Anglus 238.1
S. Bonifacii redditus in Boiariam 239.21
bononia multa per Europã à Boiis cõditã 225.42
bononia collegium pro Hispanis quando, & a quo
fundatum 587
borbistar Gothorum rex à Cassandro Sicambro-
rum rege deuictus 50.11
borgia 584.50
borracho 551.39
bofo Arelatensis comes 97.25
brabantia duces 83.20
brabantia ac Lotharingia duces 82.49
brandeburgensis familie conditor 434.52
brandeburgensis marcha unde emerfit 7.21
brandeburgensis primus marchio 296.17
brandeburgenses principes unde oriundi 8.20
brandeburgensium marchionum genealogia 523.40
brandenburgensium electorum ortus 294.46
brandenburgiorum principum ortus 295.40
brandeburgum ciuitas à quo constructa 515.36
brandomarcomanorum rex 515.18
bregutio oppidum 512.30
bremberg baronum genealogia 110.29
brennaburiorum urbs 515.36
brenpi 16.18
brigan-

I N D E X.

brigantini lacus accola, unde oriundi 7.13
S. brigitta 269.6
briones Cimbrorum reliquia 49.56
britones Cimbrorum reliquia 49.56
briscouienses unde oriundi 7.12
burgensis ciuitas 91.38
brundrut quando è manibus Burgundi ereptum
413.1
bruno Augustanus presul 256.5
brunonis episcopi Vuirtzburgeris interitus
281.56
brunswicensis ciuitatis conditor 526.25
bubo à Locca 552.6
buchorn castrum quando erectum 443.56
burchorni comites ibid.
buchouniensis cœnobij fundatio 384.33.
432.2
buda hungaria metropolis 66.4
budouuiza 515.16
budua ibid. 17.
buffeto 551.33
S. Burcardus Herbipolensium primus episcopus
239.10
burcardus Sueuis Mediolani necatus 91.14
burgelium castrum in cœnobij translatum 323.
59
burgonia marchionum genealogia 406.41
Burgonienses unde oriundi 7
burgum Pompilionis 584.40
burgundi victi & subiecti Francis 44.36
burgundia duces & principes, iam in angustias
reducti, ex diuersis prosapiis 619.7
Burgundia duces ex comitibus Viennensibus &
Matisconensibus 619.39 ex Germanis ibid.
burgundia duces ex Valesis & Francorum regi-
bus in Gallia 621.10
burgundia reges ex comitibus chabilonensibus, &
salinarum 620.20
burgundia reges ex posteritate veterum Burgun-
dionum 616.6
burgundiones 48.56. 513.40
burgundiones à quibus in fide Christi instructi
6.15
burgundiones iuxta Rhodanum habitasse 57.
40
burgundiones à Vandilis orti 5
burgundionum in Gallia reges 615.20
burgundionum tertia habitatio ad ripam Rheni
610.13
burgundionum in Gallia Sequana quarta sedes
611.20
burgundionum reges, dum ad Vistulam manerēt
614.20 dum ad ripas Rheni in Capellatio
regnarent in Gallia Sequana, & c. ibid. 55
burnpampervald 513.12
bntenses comites in Austria unde orti 279.18
buzadij unde orti 379.18
Buzadij unde 8.11

C

Caciensis cœnobij in Rhetia alta fundatio
442.6
Cadmi Illyrici & Vlysis in germania, Danubij,
Rhenumq. migrationes 28.38
Casaraugusta 584.48
Cæsarej cœnobij in finibus Norici fundatio 409
caesaries flaua Francorum 39.51
calatrana ordinis militiae noui substitutio 585.10
callatinenses & Pappenhaymenses mareschalci
449.43
calmaria 573.19
camaron 549.28
cambrimum Ascanij nepotē, ad Rhenum Guallis
• presuisse 62.55
cambergenfes Boiaria ingenūi 344.2
camefes aboriginum presectus 15.2
campidionense cœnobium secundario reparatum
388.17
compodunensis cœnobij fundatio 432.58
canas 14.46
canchorum gentes 15.25
canonissarum liberarum Monasterium in insula
Lyndouensi erectum 442.36
cantilena Francica 16.50
canutus Danorum rex à fide deficit 517.21
canutus II. Danorum rex, quinque regna suo
imperio adiecit 517.48
canutus IV. Danorum rex à Iudlandinis inter-
fectus ibid. 56
canutus V. Danorum rex à rustico, cuius uxorem
amauerat, interfectus 518.33
capella antiqua Ratisbona fundatio 256.8
à Chareng domini 197.40
carent insula in Rugia quando desolata 518.22
carini 15.24
carinthia ducum ortus 292.18
carinthia duces secundum Ioannem Auentinnm
170.17
carinthia duces ex stirpe Habspurgensium, & c.
165.12
carinthia duces ex Sueuis 163.10
carinthia marchio 45.12
carniola prouincia 156.36
carniola antiqua comites 157.11
carni icon 148.1
carni atq. Styri unde profluxerint 7.19
Carni olim in tractu Goricensis comitatus 150.
35
carnorum antiqua sedes 150.3
carnorum duces ex gente Bohemorum 169.42
carnorum duces ex stirpe carnorum comitum
268.50
carnorum duces ex ducum Merania stirpe 169
52
carnorum duces ex stirpe comitum Spanhaymen-
sium 268.20
carnorum duces ex Tauriscis 168.20

caronū marcha 513.2 principes ex gente Frācorū 159.12 principes ex primænis Gallia 158.1 principes regio titulo decorati 158.13 principes ex Slauorum natione 159.1
 carnuntij 36.30
 carnuntum oppidum 511.30 locus Noricimediterranei 150.40
 caroleta 82.6
 carolomannus 71.28 Brabātia dux 77.10 Carinthia d. 71.4 apoplexia obiit 72.23 primus Germaniæ rex 69.14 Ludouici II. filius 75.49
 carolomani cū Pipino fratre diuisio 243.16 matris sepultura ubi 72.29 VI. bella pro limite Boiario 248.49
 carolus Brabātia dux 71.36 Caluus 73.12 Catuus Holandiæ comitatum Theoderico d. Aquitania dono dedit 97.14 IV. Caluus 71.11 Crassus 72.55 III. Crassus 71.4 d. Aquitania 97.28 d. Burg. ab Heluetiis interfectus 95.32 d. Frācorū in Austrasia 78.27 II. d. Francorū in Austrasia ibid. IV. d. Francorum in Austrasia ibid. Lotha. 612.2 fr. Lotharij Lotharin. sup. 86.35 Martellus & Fortis 69.9 Magni filiorū alia genealogia 71.56 III. Magnus, eiusq. res gestæ 69.2 Maximiliani Imp. Jocer 84.20 d. Tungrēsis & Hasbania 93.53 IV. Imp. 102.20 V. Imp. Geldriam pecunia emit 104.20 V. Gallia rex 71.32 rex Burgundia 71.15 Simplex 71.20 strenuus d. Burgūdia & Brab. 95.32
 cassander I. Cimbro in Germaniā reduxit 64.50
 cassandrum Sicābrorum regē, Borbistar Gothorū regem in acie vicisse ad Danubium 50.13
 cassel cænobij fundatio 326.35
 cassellenses, & c. comites 328.7
 castellani cænobij fundatio 328.31. absolutio, & auctio ibid.
 castellanensium defectionis causa 583.2
 castra in Austria diuersarum nationum homines possidere 8
 catharina, soror Caroli V. Imp. 82.31
 catinni 48.55
 catonis dictum 4.10
 catualda Marcomanorum rex effectus 515.18 exul ubi fuerit ibid.
 catualdam, Marcomanorum regem in Dacia, cum aliquot milibus Germanorum à Tyberio locatum fuisse 15.20
 caruaro 544.38
 Gaza ibid. 44
 cacedor ibid. 44.
 cecilia, Sax. & Bruns. d. filia 96.20
 S. Cecilia in Gustorū ecclesie cathedralis fundatio 225.13
 cella apud Arbonā cænobij fundatio 383.43 ad lacum Acionicum fundatio, cui postea oppidum accessit 593.2

celta 16.17. ibid. 36.17.16
 celtarum & Gallorū veterū icones 124.1 gentis vita, habitus, & strues corporum 125.218 vestitus ibid. 42. armatura 126.33 principum catalogus 145.40
 chaba rex 69.47
 chabilonensis ecclesia unde locupletata 616.10
 de Cham comites 284.35
 chemesenus 14.43
 Chiaffo 551.35
 chilonis dictum 8. præceptum 5.5
 chilpericus Francorū rex cur designatus 30.40
 chisei 554.21
 S. Chonibertus Colonienfis episcopus 68.22
 chremsmonasteriensis cænobij fundatio 240.7
 creuchgonia 65.28
 christiernus Dania rex exul 534.47
 christophorus Enczianer 349.2 Fuggerus 437.10 Mylander Hessus 14.16.17.32
 chunilda 239.9
 chunimundus 515.47
 chunitrudis 239.10
 chunradus ab Adelberto interfectus 75.56 Lotharin. d. & c. Vormaciensis 79.50 d. Lotha. 80.32 Mosellanus 85.30 nepos Balduni leprosi Hieros. R. 99.26 dux Ostrofrancia 71.43 III. 76.14 IV. 76.25. ibid. V. Ostrofr. dux ibid. 41 præsul Vuirczib. 536.19 à Vuynsparg. 427.34 à Cilia & Segor comites 182.35
 Cimbrī 16.20. 48.46 mediterranei 16.35 & Cambri à quo primū appellati 62.56 in Graciam profecti 49.49 ex Gracia in Pannoniā & Pyrenæum ibid. 34. mediterranei 48.18 relicto Rheno in Noricum & Hercyniam sylvā profecti 49.4 unde oriundi 47.6 victi à Romanis in foro Iulio 49.12
 Cimbrorum comitum genealogia 463.36. etymon 48.45 in Gallias Rheno traiccto migratio 48.50 in Pannoniis sedes confirmata 50.20 in Pannoniā secunda transmigratio 47.41 quot fuerint in Pannoniis habitationes 43.47
 Cimbro diuersa loca Pannonia coluisse 5.25 fuisse Teutones 50.29
 Cimmerici 16.36 in ora & littore maris Germanici, mox post Troianum bellū coluere 45.30
 Cimmericorum distributio per Europam, & ex Asia nauigatio 46.50. primordia 45.21 in Pannoniam commigratio 43.43 regnū quo tempore duplex fuerit 63.22 in tractum Illyrici immigratio 43.20 tribus & propagines ibid. 250
 Cimmericos ex Asia in Europam venisse 50.9
 Cisterciensis ordo in Portugallia quando institutus 586.16
 M. Claudius Marcellus, ac C. Nautius, quo tempore Romæ Cess. fuerint 64.6
 Clemens 70.28
 Clemens

clementis Scoti liber de vita Caroli magni, à situ vindicatus 40.16
 clementia d. Burgund. filia 92.30
 cleuenses unde recta descenderint 105.17
 cleuensium comitum genealogia ibid. 28
 clotaricus 67.10
 clodesu vinda 67.14
 clodius 66.9
 clodomyrus 67.3
 R. Clodius primus 64.29
 R. Clodomyrus primus 64.18 secundus ibid. 32
 clodouaus à beato Remigio baptizatus 57.51.66. 40 eiusque res gestæ 66.40 tertius 68.18 brachium S. Dionysii simulachro abscondit ibidem 34
 clodouei magni de Alemanis victoria 44.40
 clotaricus 67.10 secundus 68.1
 clusium 551.39
 cochelsee cænobij fundatio 239.39
 cænobij in Roremunda auctor 104.1 sanctimonialium in castro Hochberg fundatio 391.42 Stechfeld fundator 93.6.
 cænobio S. Lamberti in Carinthia ab Othone II. quid concessum 60.24
 cænobia in Boiaria à S. Bonifacio consecrata 239.37 à comitibus Sueniæ fundata 376.9
 coiones 551.53
 collatinorum stemma alterum 432.56
 colmara 573.20
 à Colnic domini 199.39
 S. Colomannus Scotiæ princeps, ubi martyrio coronatus sit 420.40
 S. Columbanus à Sigeberto honorifice exceptus, 67.37
 columnensium posteritas Velsiani in Tyrolē 8.4
 comerite 62.59
 comerus filius Iaphet primus in Europam transfretauit 62.43 in Italia regnauit ibid.
 comitatus antiqui in Suenia Rhetica 375.33
 commodi Caesaris, itemq. Bassiani concessione Marcomanos Pannoniam recepisse 510.30
 congolitanus Boiorum rex 240.26
 consulē quis Veldkirchensibus cōcesserit 440.22
 contentio ducum Austria, & dominorum de Dunes Gallorum pro comitatu Rætl & Susenberg cum Badensibus, & c. 404.47 magna inter regem Gallia & Casarē super Flandria 92.34
 cōuentus Boiorum frequens Rasveldstadij 279.13
 copenhagium 519.12
 coppertallia 573.31
 corbinianus 231.41 vnus ex iis qui Boiarios ad fidem Christi perduxit 6.41
 corbinianus Fruxinensis primus antistes 238.13
 corbiniani fuga ibid. in episcopum Fruxinensem à quo electus ibid. 58
 S. corbiniani reliquia ex Mais Athesinis Fruxinum reductæ 240.10
 corduba 584.57
 cordero 549.36

corto 552.9
 costa 580.36.9
 couinarij 129.1
 Cn. Carbo, collatis aduersus Cimbro signis, re infecta discessit 49.16
 craynburgum 156.46
 craynburgensis marcha ibid. 47
 crembs monasteriensis cænobij fundatio 241.10
 S. Crucis Riedlingæ Neccari fundatio 428.52
 S. Crucis monasterii Ratisbonensis fundatio 266.32
 de Crupa comites 186.10
 Crupellaris Gallus 122.1
 cuchar 551.42
 culentallenses dapiferi 337.33
 Cunibertus c. Rotenburgensis 75.38
 cunradi tertij Rom. regis signum 296.39
 cunradinus & Fridericus ult. Austria dux, Babenberg. stirpis, Capuæ decollati 432.41
 cunradus ult. Sueniæ d. ubi & à quo capite plexus 422.15
 cupa 549.45
 M. Curtius Roma quo tempore se armatum deuouerit 64.8
 curto 552.9
 cymbrī unde oriundi 14.30
 cypri reges unde 98.5
 Cypri regni ius ad Venetos unde translatum 99.21
 de Czelschach comites 187.30

D.

Dachauenses comites 306.9
 Dachauensium c. ortus 289.54
 daci 36.34
 dagenstajn castrum unde constructum & renouatum 423.50
 dagobertus 67.1
 dagobertus primus 68.5
 dagobertus secundus in monasterium abstrusus 68.24
 dagobertus tertius 68.54
 dan 515.59
 danemarcha regnum unde nomen acceperit 516.1
 danemarchorum regum catalogus 515.52
 dania quando à Saxonibus deuastata 516.41
 daniam ex Saxonibus Oldenburgenses comites uocasse 7.41
 dannensium & Viinterstetensium dapiferorū & pincernarum genealogia 516.10
 danorum regum primus Christianus Suardus, à Ludouico Pio Frisia præses constitutus 517.14
 danubius fluius Illyrici 145.8
 daorta Illyrii filia 28.9

I N D E X.

dardanus Illyrii filius	28.7	modo combusta	516.6
dardani	ibid.10.	dunkelarensium comitum genealogia	530.43
darssii	ibid.10	de Durnholt & domini	211.54
daseia Illyrii filia	ibid.	durona ciuitas	30.5
daferecii	ibid.	E.	
de Daufers & Michelsperg comites	187.18	E Beraru castri ac oppidi constructor	477.
decenses duces unde orti	396.51	27	
dedogruesso	551.29	eberhardus	76.1
deiotharus, Germanis Diether	31.50	eberhardus Boiaria d.	252.55
demetrius Antigoni filius quo tempore apud Macedonia rexerit	64.8	eberhardus à Lapide	480.10.480.12
dennia quando desolata	518.22	eberhardus marchio, præsul Aichstetensis factus	76.49.
dennenmarcha	514.37	eberhardus Moseld.	86.9
derta Carinthia ducissa	71.42	eberhardus Ostrofrancia comes	76.34
didacus comes Castelle primus	582.47	eberhardus II. Rixosus	400.3
dieffen cœnobii fundatio	3 3.3	eberhardus II. c. de Zuvaypruch	106.48
Dieffenbouen pagus prope Schaffhusium quando mœnibus cinctus	455.54	eberhardus III. contentiosus	404.28
dietfart	235.18	eberhardus VI. Barbatas	401.15
dietherus Moguntinus episcopus	536.51	ebershaimmonasteriensis cœnobii fundatio	392.28
dietmannus Lipsie à seruo interfectus	629.39	ebershaimmunster cœnobii Benedictinorum fundatio	391.46
à dietrichstein & Vynkenstein domini	202.6	19	
R. Diocles	64.3	ebersperg castri extructio	279.26
diocles Belgarum dux	77.18	ebersperg castrum quando in cœnobium conuersum	324.46
diœceses episcopales Rhatia prima in Sueuia	375.18	ebersperg monasterii adificia demolita, & è fundamento splendidius longe extructa	325.19
digenis Cynici dictum	6.13	eberspergensis cœnobii fundatio	325.3
S. Dinonyssi vulgo Brasonis Ecclesie auspicia	618.54	ab Eberstain comitum genealogia	108.4
dionysius R. Port.	81.50	eberswald	513.49
dillingensium comitum genealogia	424.1	ebroyms à Francis interfectus	68.40
10	425.35	eburones	514.19
dissameten Galliam inuasisse	16.11	ecclesie collegiate in oppido Zurzach fundatio	442.22
ditmarsen	514.37	ecclesie confirmatio apud Boiarios	230.34
duicium è regione Colonia Agrippina, à Tuiscone conditum	15.13	ecclesiastici quidam in Boiaria cur loco moti	239.1
duicziburgum in Cleuensi ducatu à Tuiscone conditum	ibid.	echarodus	70.25
doberaru cœnobii Maiorum fundatio	653.5.	echarodus mit dem pundtschuch.	290.41
654.26		echrenred Mertiorū rex, monachus factus	514.37
doberlingensis cœnobii fundator	528.55	eckius Reichachius	472.40
doda	77.44	eduardus I. Anglorum rex, quando Iudeos & Scotos expulerit	522.27
dodoneum in Graciam sedes mutasse	62.54	eduardus quartus Anglie rex	90.3
dominia veterum Suevia Rhetica	375.55	ibid. sextus ibid.	
domini à Keled	8.11	eduardus V. Anglorum rex veneno sublatus	523.6
donauerda arx à quo constructa	424.25	eduardus septimus, octauus, nonus, Anglie rex	90.11
doningus, Modelhamus, Modestinus, à beato Rudberto apostoli Carnis missi fuerunt	6.43	effigies posteritatis omnium conditionū ex Francis, Boiis, Sueuis, & Marcomanis conflata	537.1
doracum	584.49	egbertus Treuerensis episcopus	97.44
dorienses	17.21	egeshaymensis comites unde oriundi	410.30
doriensium in Illyricum migratio	29.37	ab Egeshaym, Dagperg & Honauu comitum genealogia	92.40
dornbergenses, &c. comites	314.20	eginhartus	70.11
dorothea	78.37	egen-	
drasida	17.22		
drogo	69.57		
druchburgensium, &c. comitū genealogia	432.7		
duflina vrbs à Fridleuo subiecta	516.28		
duna Norduegia ciuitas ab hirundinibus quo-			

I N D E X.

egenhardus Caroli Magni notarius	38.14	ericus V. Danorum rex, in bello intestino interfectus	518.7
egita	580.25	ericus VII. Danorum rex, quo tempore à fratre Abele, capite plexus, inque mare demissus, perierit	518.46
ab Eglofssteyn ingenui	473.21	ericus VIII. Danorum rex, à propriis ministris quando interfectus	518.58
egmeshaym unde nomen acceperit	392.20	ericus IX. Danorum rex, Labecensium aduocatus factus	519.1
egon comes Friburgensis à quibus obsessus, & à quo liberatus	491.17	ericus decimus Danorum rex ex adoptione factus	519.26
einsdallensis cœnobii fundatio	387.1	ericus Suedorum rex	517.13
ekhardus per insidias in molendino interfectus	531.44	erici Danorum regis gesta	519.43
S. Eladius	579.31	eribertus	231.23
elbosso	551.42	erinprecht primus episcopus Frisingensis	232.27
elbingensis cœnobij prope Vlman fundatio	490.33	eringus	580.19
eldenamensis episcopatus autor	653.26	erikhenfridus Patauicnsis c.	231.10
electores septem, & Imp. Rom. constitutionē quis confirmarit	164.52	erocus	65.46
electorum ducum Sax. catalogus	525.20	erpachij pincerna	458.48
elfiado	551.47	esgrymidor	551.46
elisabeta Bauara	530.5	esmalhecho	552.8
elisabeta comitissa à Vualdelck.	83.34	estetenses marchiones	664.16
elisabetha R. Anglie filia	98.40	estoredus primus C. Flandria	91.24
S. Elisabetha Hungaria R. filia	97.12	estufa	551.40
elisabetha Philippi Gallie regis filia	92.2	ettenheym opp. extructio	410.25
elsenbaczen cœnobium Bauaria	315.10	ettenhaimmunster cœnobij fundatio	410.24
eluagensis cœnobij fundatio	339.34	ethermanno	551.55
emanuel R. Portugallie	82.22	etho comes Brigantinus	442.19
S. Emmerannus episcopus à quo interfectus	342.41	etho I. diuitis Augie abbas, &c.	410.21
emmerannus martyrio apud Ratisbonam coronatus	231.20	S. Eulalie templi constructor	593.32
S. Emmeranni martyris Ratisbon. cœnobij fundatio	242.36	eustachius C. Bolonicnsis & d. Arduenna	96.1
de Emmerberg dapiferi	194.1	exemplum prose in lingua Francica antiqua	61.44
ab Emmerbouen ingenui	471.1	explicationes appellationum gentiliciorum Germanie populorum	34.50
engeldorff	335.22		
engelramus I. c. Flandria	91.28		
engelramus II. c. Flandria	91.31		
engelricus Boiaria Marchio, ab Hungaris interfectus	278.5		
engelcalcus II. Austria M. in publico conuentu excacatus	277.44		
engelsalli domini	204.3		
de Eagern ducum ac marchionum de Vuitbyn genealogia	526.1		
ensii fluminis etymoz	377.17		
episcopales sedes in Boiaria IV. quando institute	232.6		
ab Eppenstein domini	211.40		
equites siue nobiles quidam in Carnis annotati	204.25		
equitum nobilium Boiaricorum genealogie mutilata	359.54		
Erasmus à Gera, nobilis eques	203.54		
Erasmus Roterodamus	65.36		
erbonis interitus	294.9		
erchinobaldus	70.27		
ab Erenuels domini	198.41		
ericus III. Danorum rex, à Christo deficiēs, à quo iterum conuersus sit	517.16		

F

Alco C. Andegauensis	99.10
falckenstein castrum captum	262.9
falkensteynensium liberorum genealogia	462.47
fastrada	70.5
fauilla seu fasilla unde	181.30
fazzellato	551.41
de Feistriez domini Myndorfer	218.16
felsingen	573.26
femi	ibid.
ferdinandus II. R. Portugallie	82.10
ferdinandi comitis Castelle, &c. res gesta	584.13
ferraria duces unde descenderint	664.16
ferrariam quis primus mœnibus ornarit	665.59
fieringen	573.26
figato	549.33
firnstinfelda opp.	513.4
flandria à latrociniis repurgata	92.34
flensburg castrum quando obsessum	519.37
floreus C. Hollandie	97.55
floreus II. d. Aquitania	98.5
floreus III. Aquitania c.	ibid. 12

I N D E X.

<i>florens IV. c. Aquitania</i>	<i>ibid.</i> 23	<i>friburgensis comitatus quando Austria principib. collatus</i>	<i>ibid.</i>
<i>florens V. Aquitania</i>	<i>ibid.</i> 29	<i>friburgenses comites unde recte descendat</i>	414.
<i>florens VI. Hollandia & Frisia dominus</i>	<i>ibid.</i> 32	13	
<i>foroulii principium alia genealogia</i>	656.1	<i>friburgensium defectio</i>	414.55
<i>forouliensis dux</i>	45.15	<i>friburgum quando venditum</i>	<i>ibid.</i>
<i>fraca Hebræorum, unde Franci</i>	43.38	<i>friburgi Vchtlandia conditor</i>	396.59
<i>francia noua in Gallis</i>	7	<i>fridenwiler monasterii fundatio</i>	413.52
<i>francicorum veterum vocabulorum, & eorundem vestigia quæ super sunt, sylua</i>	59.19	<i>fridericus elector Sax.</i>	529.58
<i>francicorum placitum</i>	<i>ibid.</i>	<i>fridericus Imp. primus, Barbarossa cognominatus</i>	76.55
<i>francigenas, Lotharingiam atque Nordmaniam Germanis eripuisse</i>	7.29	<i>fridericus primus d. Lotharingia creatus</i>	79.5.
<i>franciscus Galliarum rex à Carolo V. Cesare quo tempore captus, rursus liberatus</i>	481.20.	II. Lothar. 83. 12 III. <i>ibid.</i> IV. Loth. <i>ibid.</i>	
<i>franciscus Sfortia</i>	660.55	<i>fridericus Mosellanus dux</i>	85.44
<i>franciscus Stancharus Italus</i>	14.16.17.32	<i>fridericus II. Mosell. d.</i>	86.3
<i>francofordia Brandeburgensis</i>	65.59	<i>fridericus dux à Rotenburga</i>	76.50
<i>francofordia c. unde</i>	218.54	<i>fridericus II.</i>	<i>ibid.</i>
<i>francus, eiusque res gesta</i>	65.6	<i>fridericus V. Noriberg. burg.</i>	296.13
<i>francus Hectoris Troiani filius, à Celtiberis susceptus, & rex designatus</i>	63.14	<i>fridericus VII. Imp.</i>	430.21
<i>franci</i>	513.46	<i>fridolini Danorum regis gesta</i>	516.32
<i>franci Alanos à Meotide palude expulerunt</i>	52.10	<i>fridolinus Scotus à diuo Hilario ad Sequanos a post.</i>	6.32
<i>franci unde primum Cimmerici dicti</i>	47.1	<i>de Friesaco & Drugsen comites</i>	187.41
<i>franci Gallias inuaserunt</i>	54.7	<i>frio</i>	552.1
<i>franci sub Honorio vix è Gallis profligati</i>	55.51	<i>frisia quando à Danis subiugata</i>	517.17
<i>franci Merouingi unde dicti</i>	57.30	<i>frisia olim praefectus à Maximiliano Cas. Georg. dux Sax.</i>	530.17
<i>franci à Romanis confirmati in Gallis</i>	<i>ibid.</i> 13	<i>frisingensis ciuitas destructa</i>	260.57
<i>francij Salij</i>	61.28	<i>frixingensis episcopatus in Boiaria finibus auctor</i>	650.20
<i>franci unde descenderint</i>	14.30	<i>fronbergenses Boiaria ingenui</i>	345.17
<i>francorum audacia</i>	41.51	<i>fronhovenses liberi</i>	338.40
<i>francorum in Austria duces</i>	78.27	<i>fronspergensium ingenuorum genealogia</i>	468.20
<i>francorum Duces in Belgis & Austrasia administrantes</i>	77.13	<i>froto V. Danorum rex, ad Christum iterum reductus</i>	517.23
<i>francorum Carolingorum catalogus</i>	69.5	<i>froto, quo tempore Nordvegos subiecerit</i>	<i>ibid.</i>
<i>francorum laus à Græcis scripta</i>	53.51	<i>froyllinus episcopus Legionensis</i>	582.19
<i>francorum Merouingorum principum catalogus</i>	66.24	<i>fuggerorum in comitatu Kirchperga & Vveifsenhorni successio</i>	436.16
<i>francorum metio apud authores historiarum</i>	53.21	<i>S. Fulgentius quo tempore floruerit</i>	579.18
<i>de Francorum populo</i>	53.1	<i>furstenbergensium comitum origo</i>	414.5
<i>francorum regis imago & habitus</i>	38.15	<i>furstenthumb von der Marck</i>	514.10
<i>francorum regum catalogus</i>	65.1	<i>fussensis templi constructio</i>	383.55
<i>francorum reges Crinitos dictos esse</i>	38.20	<i>fynlandia</i>	573.13
<i>francorum securas</i>	41.44		
<i>francos post Athilam & Hunnorum aduentum, Belgicam occupasse</i>	56.30		
<i>francos à beato Remigio in sede Christi instructos fuisse</i>	6.18		
<i>francos & Cimbros Teutones fuisse</i>	48.57.		
54.27			
<i>francis Palestinam ereptam esse</i>	7.28		
<i>frangepanes Romanos Austria parere</i>	8.4		
<i>de Frangipanibus comites</i>	185.41		
<i>freda vox francorum</i>	60.45		
<i>fribergensium nobilium equitum Suevia genealogia</i>	308.29.		
<i>Item aliud eorundem stemma</i>	<i>ibid.</i>		
<i>fresco</i>	551.25		
<i>friburgi castrum quando destructum</i>	414.56		

G.

<i>Gabinus hospes à Marcellino hospitij sanctitate violata, nefarie trucidatus</i>	512.13
<i>gæs cænoby Vestalium nobilium in Styria fundatio</i>	306.47
<i>gafrad, vel Rasso c. Andecensis in Boiaria</i>	280.48
<i>galata</i>	16,17,17,18
<i>galata in Dacia</i>	134.21
<i>Galatarum in Asia ex Græcia transfretatio</i>	33.53
<i>galatarum vestigia in Pannonijs & Norico</i>	<i>ibid.</i>
<i>galathes, Itali filius ex Pleiade, quibus imperari</i>	62.58
<i>galeacius Maria</i>	661.18
<i>galiena</i>	69.56
<i>galie-</i>	

I N D E X.

<i>galieni Caesaris beneficio, Marcomanos ab Alexandro Cas. ex Pannonia pulsos rediisse</i>	511.20	<i>gentem primauiam in agro Pannoniarum Noricique sedes collocasse</i>	13.12
<i>gallia</i>	16.14	<i>gentium multarum ex Scythia origo</i>	224.53
<i>gallia exceptis Aurelianis, ab Anglis quo tempore subiecta fuerit</i>	523.1	<i>georgius dux Sax. Maximilianum Casarem ex captiuitate Flandrica liberauit</i>	530.16
<i>gallia interior miserabili clade affecta</i>	87.48	<i>georgius à Fronsperg</i>	468.26.662.35.
<i>gallia quando à Germanis & Alanis deprædata</i>	511.59	<i>georgius ingenuus à Fualdæfels capite mulctatus</i>	341.34
<i>gallie reges unde originem duxerint</i>	72.14	<i>georgius, Ioannis Iacobi Fuggeri frater</i>	437.5
<i>gallicus eques in Illyrico</i>	124.1	<i>S. Georgii collegii Canoniceorum Augustæ fundatio</i>	409.18
<i>gallogræcorum forma & habitus, ex Liuiio</i>	31.19	<i>S. Georgii cænoby in nigra sylua fundatores</i>	490.44
<i>gallogræcorum lingua, hoc est, mixta ex Teutonica & Græca</i>	31.40	<i>Froylla</i>	581.41
<i>galli</i>	16.39.17	<i>gepeda icō. 594.20 reliquia in Hūgaria</i>	604.30
<i>galli cur sæpe sedes mutarint</i>	135.59	<i>gepedarum regum catalogus</i>	612.31
<i>galli in Foro iulio</i>	137.10	<i>gerbirga</i>	2.17
<i>galli ex Græcia in Pannoniam reuersi</i>	31.6	<i>gerbirgis</i>	71.34
<i>galli in Hercynia Germaniæ sylua</i>	135.10	<i>gerburgis</i>	79.46
<i>galli è Pannoniis vsque ad Pyrenaum montem Rhatia sedes habuerunt</i>	135.32	<i>gerhardus L. Alsatia</i>	93.1
<i>galli quo tempore Anglis tributarij facti</i>	522.28	<i>gerhardus II. L. Asatia</i>	<i>ibid.</i> 4
<i>galli quibus vocabulis Germanicis utantur</i>	27.21	<i>gerlesheym unde nomen acceperit</i>	392.54
<i>gallorum in Alpibus distributio</i>	135.42	<i>gerliua Abbatissa in Rheinsperg</i>	97.47
<i>gallorum in Græciam prociectus</i>	30.56	<i>germania, siue Teutonia</i>	16.14
<i>gallorum habitationis in Alpibus Italiae vicinis confirmatio</i>	136.43	<i>germania vocabulum recens</i>	16.58
<i>gallorum linguam fuisse Teutonicam</i>	130.41	<i>germaniam, Iudæos Aschenas appellare</i>	62.50
<i>gallorum longinquæ per orbem terræ emigrationes</i>	16.43	<i>Germanicus Casar quos vicerit, & de quibus triumpharij</i>	65
<i>gallorum nationes ultra Rhenum</i>	<i>ibid.</i> 20.	<i>germanica lingua quid à Vandalis mutuata sit</i>	596.33
<i>gallorum nomenclatura à dominio & officio</i>	129.56	<i>germanica vocabula Gallogræcorum apud Liuium</i>	31.45
<i>gallorum veterum origo</i>	133.40	<i>germanicos populos ex Asia in Europam migrasse</i>	15.23
<i>gallos antiquos Teutonas fuisse</i>	31.12	<i>germani</i>	17.5
<i>gallos in Pannonia fuisse</i>	<i>ibid.</i>	<i>germani & Alemanni</i>	16.16
<i>galtia</i>	549.30	<i>germanica populi sub Iustiano primo</i>	54.13
<i>gambrinij</i>	16	<i>germanorum genera secundum Plinium quinque</i>	48.49
<i>garcias</i>	587.27	<i>germanos Alexandri Magni tempore Ionium sinum coluisse supra Dalmatiam</i>	33.23
<i>garibaldicum Sclanis in Carinthia atrox & perniciosum bellum</i>	242.9	<i>germanos Græcis literis usos fuisse</i>	48.48
<i>garstenses regulares in Benedictinos conuersi</i>	177.59	<i>germanos à Tuiscone descendisse</i>	15.7
<i>garstensis cænoby fundatio c. confirmatio</i>	315.20	<i>germanos, Tuiscos, vel Dodescos, & Dniczios appellari</i>	<i>ibidem</i>
<i>garsula comitissa de Ingelhaym</i>	70.7	<i>geroldus</i>	70.19
<i>gata</i>	551.43	<i>gerolt zeckij domini</i>	462.21
<i>gayler domini</i>	218.30	<i>gersuuynda</i>	70.7
<i>gaynsfeld monasterij Vestaliū fundatio</i>	325.25	<i>beata Gertrudis</i>	77.49
<i>gebënenfis episcopalis cathedra fundatio</i>	615.56	<i>gertrudis Gebehardi Sax. D. nepis</i>	262.1
<i>gebehardus episcopus Ratisbonensis</i>	76.36	<i>geryonem Celtiberis venas auri ostendisse</i>	63.7
<i>gebhardus & Chunradus Mosellani duces</i>	85.37	<i>geryon & Tauriscus tyranni ab Hercule superati</i>	17.27
<i>gebhardus C. Hollandia</i>	103.46	<i>gesata</i>	76.18
<i>geldren castrum constructor</i>	<i>ibid.</i>	<i>gesata Galli mercenarij</i>	123.1
<i>gembra</i>	549.32	<i>gestriczen</i>	573.26
<i>genebaldus Ostrofrancorum d.</i>	74.24	<i>getarum sacrificia tetra</i>	547.8
<i>genebaldus tertius</i>	75.11	<i>giardino</i>	551.58
<i>gengenbacensis cænoby prope Offenburgum fundatio</i>	395.36	<i>gibolph primus episcopus Ratisbonensis</i>	32.28

<i>gilimeri capti vox</i>	614.4	<i>armatura</i> 543.10. <i>Clypeus</i> 543.52 <i>hasta</i> 544.
<i>giorni</i>	552.21	<i>II conti</i> 544.15 <i>hasta uncatæ</i> <i>ibidem</i>
<i>gisalbertus Lothar. sup. d.</i>	861.14	33 <i>arcus</i> 544.54 <i>equitatus splendidus</i> 545.
<i>gisela</i>	255.53	49 <i>carrago</i> 546.18 <i>regis inuectio</i> 546.41
<i>gisela Lotharij filia</i>	87.54	<i>mores veteres</i> 546.52 <i>iuramentum</i> 547.1
<i>gisela comitissa Nordmannia</i>	71.33	<i>tolerantia</i> 547.13
<i>giselbertus d. Belg. & Loth.</i>	479.39	<i>gothorum è Dacia in Thraciam migrationis cau-</i>
<i>gisolaria</i>	235.24	<i>sa & occasiones</i> 558.25
<i>gisomelta</i>	<i>ibid.</i>	<i>gothorum, Gothinorum & Getharum discrimen</i>
<i>glambekh castrum regium expugnatum</i>	519.56	553.1
<i>gli ochi</i>	549.31	<i>gothorū primæ sedes in insulis Balthæi, siue Prus-</i>
<i>ganges</i>	14.44	<i>sici maris</i> 554.15
<i>goczovv monasterii fundator</i>	534.57	<i>gothorum linguam Teutonicam extitisse</i> 547.
<i>godam deum unde vocemus</i>	641.22	21
<i>gomeritas alio nomine Galatas à Iosepho dictos</i>	17.19	<i>gothorum secunda sedes in Germania secus Vi-</i>
<i>gomerus Gallus</i>	14.44	<i>stulam amnem</i> 554.24
<i>gomerus filius Iaphet cum suis inter Vistulam &</i>		<i>gothorum quinta sedes in Pannoniis & Mæsia</i>
<i>mare Athlanticum confedisse</i>	16.13	560.27
<i>gormo III. Danorum rex, à fide Christiana defe-</i>		<i>gothorum in Gallia septima habitatio</i> 568.16
<i>cit</i> 517.26 <i>à Danis quomodo interemptus sit</i>		<i>gothorum septimæ & ultima sedes in Hispaniis</i>
<i>ibid.</i> 30		570.37
<i>gors cænobiij Boiarici fundatio</i>	331.55	<i>gothorum in Illyrico & Græcia quinta sedes</i>
<i>goß cænobiij fundatio 179.14 de Marchburg</i>		565.6
<i>comites</i>	<i>ibid.</i> 23	<i>gothorum secundus ingressus in Italiam</i> 566.22
<i>gobertus I. Ostrofrancorum ducum Christianus,</i>		<i>gothorum tertius in Italiam ingressus</i> 567.6
<i>cuius opera factus sit</i>	75.29	<i>gothorum in Italiam quarta immigratio, ibidem</i>
<i>gobertus II.</i>	75.25	21
<i>goffecensis cænobiij virginum nobilium fundatio</i>	386.44	<i>gothorum in Italiam sexta transmigratio</i> 566.1
<i>goffembrod Suenia genealogia</i>	350.55	<i>gothorum mores quales olim fuerint</i> 549.48
<i>gofuicensis cænobiij fundatio</i>	388.48	<i>gothorum in Pannoniis & Mæsia quinta sedes</i>
<i>gotegiselus</i>	66.45	560.26
<i>gothelmus episcopus Paris. à quo interfectus</i> 91.6		<i>gothorum cum Romanis primum bellum</i> 556.9
<i>gothelo Lothar. super. d.</i>	86.47	<i>gothorum quarta habitatio in Thraciis</i> 557.27
<i>gothelo Mosell. d.</i>	85.56	<i>gothorum in Transylvania, id est Dacia, tertia</i>
<i>gothi ac Burgundiones quo tempore Gallias diri-</i>		<i>sedes</i> 554.48
<i>puerint</i>	66.10	<i>gothorum octava sedes in Phrygia</i> 572.38
<i>gothia noua in Gallis</i>	7	<i>gothorum reges in Dacia & Thraciis</i> 575.7
<i>gothicam veterem linguam non in omnibus cum</i>		<i>gothorū reges ac posteritas in Gotlandia</i> 573.11
<i>vulgari Teutonico conuenisse</i> 549.23		<i>gothorum reges ad Vistulam amnem</i> 574.32
<i>gothica veteris Germanica lingue vestigia</i> 551.		<i>gothorum in Suedia ac Gothlandia nobilitas, in</i>
19		<i>quonam defecerit</i> <i>ibid.</i>
<i>gothi totius Illyrici facti possessores vsq. ad A-</i>		<i>gothos, Getas dictos esse</i> 554.6
<i>driam</i> 562.47		<i>gothis Hungariam ereptam esse</i> 7
<i>gothi in Ionio sinu, & vsq. ad Adriam eolebant</i>		<i>gotofridus tertius d. Nordmannia</i> 88.34
<i>ex Pannoniis</i> 563.27		<i>gotlandia</i> 573.18 <i>eiusque diuisio</i>
<i>Gotthian de Ostrogotthis vel Visogotis processerint</i>		<i>gotlandini</i> 548.46
<i>ibid.</i> 45		<i>gotlandinorum Dominica oratio</i> 548.52
<i>gothi in Saxonum fines incursionem facientes, à</i>		<i>gotofridus</i> 75.3
<i>Nicanore deuicti</i> 64.22		<i>gotofridus c. Bolonia</i> 96.1
<i>gotharius Suedia rex</i> 516.51		<i>gotofridus d. Arduenna, &c.</i> 80.32
<i>gotharius Suedia rex à Iarmerico interfectus ibi.</i>		<i>gotofridus ultimus Andverpia marchio</i> 90.50
<i>gotthiam, id est Germaniam ad Tisciam Daciae stu-</i>		<i>gotofridus Brabantia & Lotharingia d.</i> 82.52
<i>men sese extendere</i> 15.27		<i>gotofridus à Bullion</i> 311.59
<i>gothica gentis regum ad paludem Maotida cata-</i>		<i>gotofridus d. de Arduen. & Loth.</i> 80.19
<i>logus</i> 572.47		<i>gotofridus Caroli Magni filius</i> 274.13
<i>gothorum clementia exempla</i> 550.20		<i>gotofridus Lothar. super. d.</i> 86.51
<i>corporis Gothorum strues</i> 541.3 <i>vestitus</i> 541.45		<i>gotofridus Nordmannorum rex à quo deuictus,</i>

<i>gotofridus II. Brab. & Loth. d.</i>	82.58	<i>gunginorum profapia nobilissima</i> 642.12
<i>gotofridus secundus d. Nord.</i>	87.46	<i>guntriedus d. Nordmannia</i> 88.49
<i>gotofridus postremus c. Steynesis capite plectitur</i>	316.17	<i>guntherus</i> 67.14
<i>gotomarus</i>	67.7	<i>gnutherus episcopus Coloniaensis</i> 72.23
<i>gotricus Danorum rex quando floruerit, & quæ</i>		<i>guntramus 67.19. eiusque somnium</i> <i>ibid.</i> 26
<i>eius gesta</i>	517.6	<i>gunzonis filiam S. Gallus à demonio liberavit</i>
<i>gotuicensis cænobiij fundatio</i>	165.6	<i>ibidem.</i>
<i>græca lingua eodem tempore in Illyrico, quo & in</i>		<i>gurcensis episcopatus in Carinthia fundatio</i> 427.
<i>Hellade exorta</i>	28.20	II
<i>græca vocabula in Germanica lingua quæ man-</i>		<i>gusano</i> 549.46
<i>ferint</i>	32.1	<i>gusnia</i> 67.15
<i>græcam linguam primis mundi temporibus, vsq.</i>		<i>gussenbergensium dominorum geneal.</i> 465.46
<i>in Pannonias ac Noricum fuisse propagatam</i>	27.25	<i>guta</i> 83.8
		<i>gutelstein cænobiij Cartusensium fundatio</i> 401.
<i>gracia à Gothis quando vastata</i>	511.59	32
<i>graci</i>	16.37	<i>gutheledij unde</i> 8
<i>graci mixti Germanis & Gallis Iaphet poster-</i>		<i>gutones</i> 48.56
<i>tati</i>	17.5	<i>de Guttenstein domini</i> 200.5
<i>græcorum in Pannoniis & Norico sedes</i>	27.1	<i>guttones</i> 15.24
<i>græcorum ob pestem migrationes</i>	29.48	<i>guelta, id est Celta</i> 18.59
<i>graispachii comites</i>	325.25	<i>gualli, id est Galli</i> <i>ibid.</i>
<i>graispacenses comites unde</i>	436.13	H.
<i>grammanus Odingæ occiditur</i>	171.32	H Absburgenses com. in Ergouia unde de-
<i>graspo</i>	549.30	<i>scenderint</i> 396.58. 411.7
<i>grates Herulorum rex in Valeria Christianus fa-</i>		<i>habsburgensium comitum origo</i> 75.3
<i>ctus</i>	647.41	<i>hachiza</i> 267.59
<i>gratianus à patre captus, & igni combustus</i>	67.15	<i>haddingus</i> 520.55
<i>gregorius septimus pontifex, Robertum secundū</i>		<i>haddinginorum strategema</i> 516.6
<i>in Sicilia regem creauit</i>	89.31	<i>hadriani Caesaris auxilio, Marcomanos Panno-</i>
<i>gregorii tertii pro Ecclesia apud Boiarios renouā-</i>		<i>miæ fines recepisse</i> 510.27
<i>da epistolium</i>	231.25	<i>heredes Flandria Hannoniaeque unde processerint</i>
<i>gregorii III. ad Boiorum episcopos epistolium ibid.</i>	38.13	94.29
<i>greut monasterii fundatio</i>	166.53	<i>hagani comites</i> 313.17
<i>greyffenbergenses Boiaria ingenui</i>	344.20	<i>haka</i> 551.43
<i>à greysneck domini</i>	212.46	<i>haldenbergenses Boiaria ingenui</i> 345.3
<i>grieningensis cænobiij fundatores</i>	490.59	<i>halenstaynensium baronum geneal.</i> 467.55
<i>gripho dux Alemanorum</i>	69.15	<i>halla publicum & max. incendium</i> 348.43
<i>grosfundus Metensis episcopus</i>	<i>ibid.</i> 16	<i>halsenses & Halspergenses comites</i> 313.3
<i>grunlandia</i>	573.15	<i>hamburgum à Danis quando subiectum</i> 518.40
<i>gruningensium comitum geneal.</i>	428.44	<i>de Hanavu domini</i> 212.25
<i>de Gryers comites</i>	624.27	<i>handuerpia Marchionum genealogia</i> 90.22
<i>gryllus</i>	70.26	<i>hannonia comitum genealogia</i> 94.1
<i>grymoaldus</i>	68.25	<i>hanstorf</i> 235.22
<i>grymoaldus Belgica dux</i>	78.4	<i>haraldus II. Danorum rex, ab Erico Suedorum</i>
<i>guardian</i>	549.31	<i>rege interfectus</i> 516.37
<i>guardino</i>	<i>ibid.</i>	<i>haraldus III. Danorum rex, VII. annos continuos</i>
<i>guelga, id est Belgæ</i>	18.59	<i>contra Suedos bella gessit</i> 516.46
<i>Guerra</i>	549.41	<i>haraldus VI. Danorum rex</i> 517.25
<i>guido Dampiero c. Flandria</i>	94.56	<i>haraldus VII. Danorum rex iterum fidem reci-</i>
<i>guido de Lisignano R. Cypri</i>	99.30	<i>pit</i> <i>ibid.</i> 32
<i>guilelmus c. Andeg.</i>	99.7	<i>hardenceses comites</i> 427.29
<i>gulielmus I. C. Aquitania</i>	98.18	<i>haringo</i> 515.36
<i>guinomadus d. Ostrofrancorum</i>	74.49	<i>haropergum opp.</i> 513.5
<i>gundelfingensium baronum geneal.</i>	462.1	<i>ab Harrach domini</i> 210.35
<i>gudemarus unde dictus, quæne eius gesta.</i>	579.23	<i>hartmundus</i> 515.42
<i>gunderhaymensis cænobiij fundatio</i>	526.23	<i>harudes</i> 514.2
<i>Gunduca</i>	67.8	<i>Hatudenrichen qui dicti</i> <i>ibid.</i>

INDEX.

tentio	536.6	420.37	83.6
Thassia prouincia à Thuringia quo tempore diuisa	97.8	henricus II. Brab. & Loth.d.	ibid.
hassorum origo	366.56	Henricus III. Brabant. & Loth. d.	ibid.
hastiludium Ingelhaymense	435.13	henricus Claudus Imp. eiusque gesta	355.36
hastings D. Nordmannie	87.40	henricus d. Francorum in Austrasia	78.58
hauesti	652.20	henricus Friderici secundi filius	77.3
haydeckij liberi	339.10	henricus Hannonia & Flandria c.	94.21
haydenhaym cœnobij fundatio	225.36	henricus secundus Hyberniam primus Anglis tributariam fecit	89.47
haylsprunn cœnobij fundatio	303.41	henricus tertius Iunior, Boiaria d.	264.6
S. Hameranni cœnobij fundatio	237.54	henricus secundus M. Istria	287.10
haymburgi oppidi Austria extructor	76.39	henricus L. & C. Louan.	83.23
ab Haymhouden ingenui	483.33	henricus C. Louan. Loth. super. d.	87.7
haymo castrum in cœnobii quis uerterit	180.39	henricus d. Loth. 80. 54 primus Portugallia rex	81.19
hebraei quando abbreviationibus uti soleat	18.48	creatur	86.13
hebraeos ante Troianum bellum in Pannonia uixisse	14.32	henricus d. Loth. infer.	82.40
hebraica interpretandi difficultas	18.6	henricus C. Louaniensium	86.6
locus Genesios, de Hebraeorum, siue potius Nohe sobolis transmigratione in Europam	14.37	henricus C. à Lympurg d. Loth. infer.	89.37
hebraicarum inscriptionum uetustas	14.10	henricus d. Nordmannia, Anglia rex creatus	90.43
hebraicarum uocum in lingua Teutonice reliquie & uestigia	18.55	henricus Popponis Anduerpia marchio	83.1
hebraici primi monumenti interpretatio	17.34	henricus Probus Brab. & Loth. d.	76.8
secundi ibid. 37. tertii ibid. 47. quarti ibid. 51		henricus comes Rotenburgerensis	255.5
hebraici primi monumenti rhapsodia 23 à secundi de Ephroym sacerdote, ibid. tertij de Salem. ibid. quarti de Petyrracupenin.	ibid.	henricus Rixofus Boiorum d.	78.5
hederici unde	8	henricus C. Salmensis	ibid. 58
heduigis	78.45	henricus tertius C. Salmensis	quartus, 79.3
heduigis comitissa à Supplemburg	96.46		quintus, ibid. 10
hegouiani unde oriundi	7		sextus, ibid. 23
helenus rex Cimeriorum	43.22		septimus, ibid. 52
helenus primus Cimeriorum princeps Troianis contra Gracos in auxilium uenit	63.18		octauus, ibid. 57
helenus secundus Orientalium Cimeriorum rex	63.27		nonus, 80.5
R. S. Helenus quartus cur regno exutus	64.6		decimus, ibid. 57
helenum Cimeriorum regem Troianis in auxilium uenisse	14.31		undecimus, ibid. 35
helfensteinium & Geislingensium comitum genealogia	426.52	henricus R. Portugallia	82.3
origo	425.24	henricus Sax. dux	482.40
heligastus summus sacerdos ac legislator Sicambrorum quo tempore uixerit	64.12	henricus Landt. Thur. & Hass.	84.3
helmericus	74.52	henricus cur primus sue familia Thuringia landgrauis inuestitus sit	529.24
heluetii unde	7	henricus Vualtheri filius, Vuelphonis vexillifer	423.41
henna Holandina	71.3	henricus Vuelfo Superbus Boiaria d.	261.32
hennenbergensium comitum genealogia	534.51	henrici tertij tres in Hugiariam expeditiones insignes	281.4
henricus secundus Anglorum rex, eiusque res gesta	521.57	henrici tres in Bauaria Imppp. unde demanarint	526.32
henricus tertius Anglia rex	89.59	heraclius Imp. Iud. eos ad Baptismū coegit	68.12
Henricus IV. Anglia rex ibid. V. VI. VII. VIII. ibidem.		ab Herberstein domini	207.12
henricus VI. Anglorum rex, è regno pulsus, & in exilio mortuus est	522.49	ab Herbersdorfe equites	217.24
henricus C. Aurelia	96.14	hercinie syluæ habita loca in Bohemia & Vuirtembergia	226.54
henricus I. dux Austria, cognomento Iochsamer-got	533.22	hercinie syluæ longitudo & descriptio	135.1
henricus primus Boiaria d. in Austria d. creatus		herciniani unde oriundi	7
		herconoaldus uel Arnoldus Belgica d.	77.40
		hercules Alemanus in Germania vi regnū adeptus	63.8
		hercules Alemanus, quando ad Rhenum transf-migrarit	14.29
		herculem, Amphytrionis filium, ad Geryonis & Tauri-	

INDEX.

Taurisci perniciem festinasse, quorum alter Hispanias, alter Gallias infestasse dicitur	17.	S. Hippolyti in Austria cœnobii, priuilegium	239, 36.301.1.
Heribertus	67.13	S. Hippolyti cœnobii in Norico ripensi fundatio	238.39.
hermannus Colonienfis præsul.	84.9	S. Hippolyti cœnobii in nemore Viennensi fundatio	195.32
Hermannus Contractus	423.31	hirschauu abbatie fundatio	429.8
hermannus d. Loth.	80.28	hirschauu cœnobii fundatores	490.46
hermannus Ostrofrancie comes	76.34	hirspergenses, & c. comites	326.56
hermannus land. Thurin. & Hass.	83.50.96, 55.	hirundines Dunam opp. miserime combussisse	517.
hermannus C. à Sulcz cum Basiliensibus quando bellum gesserit.	413.38	hispania	16.14
hermingardis	69.57	hispania noua in India ac insulis incognitis	7
heruiones	16.52	hispania à Saracenis deuicta.	581.11
herodoti locus de Celtarum agris	30.11	hispanos, omnes apostatas Maranos uocare	18.42.
herrandi filii	216.30	hochperg castri extructor	402.30
herrenkirchenses nobiles equites	349.10	hochbergenses unde oriundi	7.
heruli icon	625.1	hochbergensium marchionum Sueuia genealogia	402.1
heruli alterius supra Irlandiam icon	626.1	hochstetenses nobiles equites.	480.27
heruli ad fidem Christi quando coacti	518.20	hobrodus ab Helgone cur interfectus	516.12
heruli à Romanis deficiunt ad Gothos	633.57	hohenperg castrum, & Rotenburgum ad Neccarum uendita	403.33
heruli Romanorum socii facti.	633.40	ab Hohenberg domini	195.30
herulorum oratio Dominica	628.26	ab Hohenek ingenui	475.13
herulorum reges in Germania. 645, 52. insinibus Panonia.	646.40	hohenfelsii Boiariae ingenui	339.45
herulorum reges in Valeria, item in Dalmatie finibus	647.5	hohenhatstat arx	425.37
herulorum Rugorumque principum catalogus	652.1	hohenloenses comites	334.22
herulorum origo & prima sedes	631.43	hohenwart castrum in cœnobium commutatum	177.1
herulorum tertia sedes ad Istrum	532.27	hohenwardenses comites	306.27
herulorum quarta sedes contra Noricum ripense ad Istrum	634.16	hospitii uolatio	512.15
herulorum in Italia quinta sedes	633.42	holandia à quo, cur, & quando ita uocata	97.33
herulorum sexta habitatio in finibus Norici ripensis, & Pannonia superioris, ubi modo sita est Austria	636.31	holandia Flandriaeque magna pars quo tempore submersa fuerint	93.25
hetanus Gosberti secundi filius.	75.28	holandia principes unde	97.15
heribertus Brabantia dux.	77.14	holmosa	573.22
hibernia quando Anglis adiecta	521.58	holstain à Danis quando subiectum	518.40
hierosolymorum reges unde processerint	95.	ab Homburg ingenui	417.57
47		homeri locus de Cimeriis	45.48
hildebertus	67.81, 37	ab Horn comites	102.54
hildegardis	70.3	ab Hornek domini	212.1
hildegardis comitissa Hollandia	71.37	huesos	551.31
hildegardis R. Ludouici filia	97.43	hugbaldus	75.1
hildericus uita decedens, Clodoueo filio suo regnū dimisit	57.50	hugbertus abbas	70.49
hildericus Vuestfrancorum rex.	74.49	hugo c. Alfatia	93.11
S. Hildolphus	238.58	hugo Magnus Andegauenisum princeps, eiusque res gesta	91.11
hildricus, eiusque res gesta	66.34	hugo dux Aquitania	69.56
hildrichus tertius	68.42	hugo cardinalis,	58.39
hildrichus quartus cur in cœnobium conclusus sit	68.59	hugo Loth. super.	85.24
hilgolti signanus R. Cypri & Hierosolymæ	99.34	hugo II. comes Montfortius.	439.55
hilpericus siue Hilfricus	67.48	hugo comes Rotenburgerensis.	75.45
hilpericus secundus	68.18	hugo Scaplarius	72.16
hiltensaymensis castri extructio	316.52	hugobertus Anduerpia marchio	90.23
hiltrudis	70.5	hugobaldus Belgarum dux.	77.33
		hugobertus I. Boiaria dux, eiusque res gesta	238.40

INDEX.

<i>Hugobaldus II. c. Dillingensium.</i>	424.17	<i>um</i>	28.13
<i>Hugopretus, vel Hugobaldus, Belgarum dux.</i>	77.	<i>illyrii filii</i>	28.7
33.		<i>ilpiane</i>	551.40
<i>Hugoshouen cœnobii fundatio</i>	393.13	<i>imaginis Boii veteris confirmatio & explicatio</i>	220.54
<i>Hulderichus Fuggarus</i>	437	<i>imma</i>	70
<i>Hulderichus rex Francorum iussu Stephani Rom. Pontificis depositus, detonsus, atque in monasterium trusus</i>	38.16	<i>imperatores in Pannonia nati</i>	116.48
<i>ab Humelberg nobiles equites</i>	203.1	<i>imperatores ac reges ex Suevia comitibus procedentes</i>	376.27
<i>humelus, siue Humellus</i>	515.55	<i>imperatorum catalogus, qui studia literarum sœuerunt</i>	9
<i>hungarorum octo regnorum miserabile supplicium</i>	279.35	<i>indarno</i>	549.41
<i>hunnorucco regio</i>	236.12	<i>Ingeuon & Marsos Tuisconem subsecuti</i>	16
<i>hunto D. Nordmannia ad fidem conuersus</i>	88.	<i>inguones</i>	16.51
48		<i>ingiu</i>	552.20
<i>ab Hurnbaim nobilium & liberorum equitum genealogia</i>	478.1	<i>ingolstadiensis academia fundatio</i>	270.20.41
<i>hya</i>	549.35	<i>ingratiitudinis exemplum</i>	91.32
<i>hyus</i>	549.35	<i>ingunda</i>	67.13
I.		<i>interpretes 72 quo tempore sacram scripturam, Ptolemao rege curante, in linguam Græcam transtulerint</i>	64.13
<i>S. Iacobi Compostelle ecclesia quādo dedicata</i>	582.	<i>ioanna</i>	82.1
41		<i>ioanna Ferdinando Port. regi Sanctii filio nupta</i>	94.26
<i>S. Iacobi apud Compostellam templi fundator.</i>		<i>ioanna Gotofrido C. Bergensi nupta.</i>	91.49
<i>ibid.</i>		<i>ioannis Alberti Vuidmanstadii laus</i>	18.50
<i>S. Iacobi ordo de Spata quando & cur institutus</i>	585.15	<i>ioannes Albertus Vuidmansteter.</i>	14.14
<i>Iakii unde</i>	8	<i>Ioannes sine terra, Angliæ rex.</i>	89.56
<i>Ianus pater quomodo suos in varias orbis partes miserit</i>	14.42	<i>ioannes Anglorum rex cur se Romano Pontifici obligarit.</i>	522.16
<i>Ianium in Ioniam concessisse</i>	16.11	<i>ioannis Auentini mentio</i>	1
<i>Iapetus</i>	14.44	<i>ioannes R. Bohemæ</i>	102.16
<i>Iaphet transmigratio in Europam</i>	15.50	<i>ioannes C. ab Horn D. Brabantia factus</i>	102.56
<i>Iapodum antiqua sedes</i>	155.43	<i>ioannes II. Brabantia dux</i>	83.24
<i>Iardia</i>	551.50	<i>Ioannes II. D. Burg. & Brab. &c. dux.</i>	65.25
<i>Iarmericus Danorum rex, eiusque res gestæ</i>	516.	<i>Ioannes III, Brab. D.</i>	83.29
55		<i>ioannes V. primus elector Brandenburgensis</i>	296.
<i>Iaromarus</i>	653.42	53	
<i>Iauan in Gracia sedes quasiuise</i>	18.10	<i>ioannes Iacobus R. Cypri.</i>	99.41
<i>Iida</i>	93.39	<i>ioannes Iacobus Fuggerus heros inlytissimus</i>	8.
<i>Iehoua</i>	18.25	44	
<i>Ielmo</i>	551.45	<i>ioannes C. Hannonia</i>	94.44
<i>Ildesonsus III. eiusque gesta</i>	582.38	<i>ioannes Kleblat</i>	349.1
<i>Ildisonsus</i>	581.19	<i>ioannes Loth. D.</i>	83.54
<i>Ilgadlio</i>	551.52	<i>ioannes C. Luczelburg.</i>	102.21
<i>Ilmunster cœnobii fundatio.</i>	239.35	<i>ioannes Maria</i>	660.34
<i>illyria unde nomen ceperit</i>	28.6	<i>ioannes Murringerus</i>	345.51
<i>illyricum apud Linium duplex & triplex</i>	140.45.	<i>ioannes Nothus R. Portugallia</i>	82.3
<i>illyricum quantum fuerit</i>	140.5	<i>ioannes tertius rex Portug.</i>	82.20
<i>illyricum Quirinale</i>	141.21	<i>ioannes quartus R. Portug.</i>	ibid.
<i>illyrici amplitudo secundum quintam accessionem</i>	143.41	<i>ioannes primus C. Salmensis.</i>	80.21
<i>illyrici amplitudo secundum Romanos</i>	144.31	<i>ioannes secundus C. Salmensis.</i>	ibid. 29
<i>illyrici diuisio in duas partes</i>	144.18	<i>ioannes tertius C. Salmensis.</i>	ibid. 37
<i>illyrici quarta accessio</i>	141.27	<i>ioannes quartus C. Salmensis.</i>	ibid. 40
<i>illyrici sexta accessio</i>	140.5	<i>ioannes quintus C. Salmensis</i>	82.45
<i>illyrico quinta accessio facta</i>	142.31	<i>Ioannes sextus C. Salmensis</i>	ibid. 48.
<i>illyris secundum Græcos</i>	140.10	<i>ioannes septimus C. Salmensis.</i>	ibid. 53.
<i>illyrium non Polyphemi, sed Cadmi fuisse filii-</i>		<i>ioannes octauus C. Salmensis</i>	ibid. 56
		<i>ioannes primus episcopus Salczburgensis</i>	232.26
		<i>ioan-</i>	

INDEX.

<i>Ioannes Fridericus elector Sax. electionis iure à Carolo V. priuatus</i>	530.7	<i>Kaysshaymensis cœnobii supra Tonauerda fundatio</i>	325.54
<i>ioannes Syluester Pannonius</i>	14.8	<i>Kalenberg castrum</i>	349.47
<i>ioannes Vuerenberger ab Egenberg</i>	348.43.	<i>Kauffbeurn Imperiale oppidum</i>	299.56
<i>Iohatto</i>	552.31	<i>Kaluensium &c. comitum genealogia</i>	429.1
<i>Iohoperto</i>	ibid.	<i>Kemnaten castrum quando in potestatem ingenuorum à Benzenuu peruenerit</i>	459.3
<i>ioppensis comitatus Vuilhelmo Montisferrati march. concessus</i>	991.14	<i>Kesselberg castrum cur ita nominatum</i>	431.48
<i>iornandes historia Gothica scriptor</i>	50.12	<i>Kesselbergensium comitum primordia genealogia.</i>	384.27. 431.40
<i>irmengarda</i>	70.54	<i>Kiburgenſe castrum quando constructum</i>	395. 55
<i>irmengardis fundatrix Erensteyn</i>	ibid.	<i>Kiburgenſium comitum primordia genealogia.</i>	425.10
<i>isabella</i>	82.21	<i>Kietzhemensis cœnobii prope Hachstadium fundatio</i>	424.36
<i>isabella Almerici R. Hierosol. filia</i>	99.17	<i>S. Kilianus, primus Vuirczeburgensis antistes, Gosbertum ad Christi fidem adduxit</i>	75.20
<i>isabella comitissa Lutzelburgensis</i>	95.2	<i>Kilianum ac Burchardum Scotos conuertisse ad fidem Christi</i>	7
<i>isentrudis</i>	299.53	<i>à Kirchberg domini Maminger</i>	211.1
<i>S. Isidorus</i>	579.31	<i>Kirchbergensium comitum genealogia</i>	436.15
<i>isnahelis propago in Europa</i>	15.55	<i>Kleghaunensium landgrauorum &c. genealogia</i>	413.30
<i>isnensis cœnobii auspicia, & ad summam manum perductio.</i>	416.40	<i>Klyngenbergenſium dominorum genealogia</i>	463. 6.
<i>isnenses monachos cum abbate, veneno buffonis cibus incocto, extinctos fuisse</i>	433.5	<i>knorringensium nobilium genealogia</i>	461
<i>israelita quo tempore Eglozi Moabitaram regi seruerint</i>	14.27	<i>kolmol sylua</i>	573.27
<i>isteuones</i>	15.25	<i>in Kreynburgo arcis constructor.</i>	184.44
<i>istria marchio</i>	45.15	<i>Krayburgensēs Botarie palatini.</i>	291.26
<i>italus in Oenotriam siue Latium ab Ascanio dimissus</i>	62.51	<i>kunigſperg oppidi in Franconia conditor</i>	188.33.
<i>itha</i>	78.41.53	<i>constructio</i>	168.40
<i>itha Rotaldi Treuirensis episcopi soror</i>	77.31	<i>kunringensēs barones unde processerint</i>	492.18
<i>Iubillio Marcomannorum rex.</i>	515.1	<i>kuffambergenſium & Sulez comitum primordia</i>	413.30
<i>Iudæos dupliciter suum numerum à creatione supputare</i>	181.1	<i>kyburgensēs comites unde defluerint</i>	395.58
<i>iudæos numerare à creatione mundi</i>	ibid.	<i>kisten montis castrum & cœnobium qui condiderint</i>	180.59
<i>iuditha vel Ogina comitissa à Lutzelburg.</i>	91.55	<i>kytim in Macedonia concessisse</i>	16.12
<i>iuditha Caroli Calui filia</i>	91.36	L.	
<i>iudlandia à Canuto V. Danorum rege occupata</i>	518.11.	<i>L Aberii liberi barones</i>	339.20
<i>Iudlandia quorum iudicio R. Danorum adiudicata</i>	519.28	<i>Labotta</i>	552.1
<i>iudlandiam à Saxonibus occupatam, Iarmericus recepit</i>	516.35	<i>lacaualeta</i>	ibid.
<i>iugler</i>	551.47	<i>Lacaccia</i>	549.44
<i>iulbachii comites</i>	313.37	<i>Iagarus Agrianorum rex, Alexandro fidiſſimus, cui Cynam sororem desponsauerat.</i>	35.48
<i>iuliacenses comites & duces.</i>	104.46	<i>lagriſa</i>	552.23
<i>iuliacensium comitum & ducum genealogia</i>	104. 22.	<i>laharpa</i>	551.34
<i>iulinum emporium quando expugnatum</i>	518. 26	<i>lakoraſſe</i>	551.49
<i>iulium & Octavianum Caſares, per alpes Iulias iter fecisse</i>	510.21	<i>laland quando Dania regno adiectum sit</i>	519.3
<i>iunauiensis templi constructor.</i>	240.9	<i>lalaut</i>	551.34
		<i>lamamola</i>	ibid.
K.		<i>lambacensis arx in cœnobium translata</i>	324.3
<i>de Katzenelenbogen comitum genealogia</i>	535. 34	<i>Lamilza</i>	551.29
<i>de Katzenſtayn ingenui</i>	473.53	<i>à Lamberg domini</i>	209.26
<i>à Kaynach in Bibertall ingenui</i>	213.28	<i>S. Lambertus Leodiensis episcopus, cur occisus</i>	68.
<i>Kaschildensis episcopatus autor</i>	653.25	55.	

I N D E X.

<i>Lambertus Lotharingia inferioris dux</i>	85.25	<i>leonora</i>	82.51
<i>Lambertus comes Louanensium,</i>	82.39.49	<i>leonora Caesaris soror cur Francisco Gallia regi</i>	662.48
<i>S. Lambertici cænobii fundatio</i>	315.17	<i>desponsata sit</i>	662.48
<i>S. Lambertici cænobium restauratum</i>	167.6	<i>leonsbeynenses Boiariici comites</i>	313.53
<i>Lamnerius Germanis Landherr.</i>	31	<i>leontius</i>	77.20
<i>Lampegia</i>	549.40	<i>leuben oppidi in Styria constructio</i>	306.47
<i>de Landau ingenii</i>	484.10	<i>de Leubnau comites</i>	179.11
<i>landefridus</i>	233.41	<i>leuchtenburgenses landtgrauii unde oriundi</i>	284.
<i>landsparg castri conditor</i>	528.56	35	
<i>landgrauii Thuringia & Hassia unde defluerint, 100. s. inde.</i>		<i>leuchtenburgensium landgrauiorum genealogia</i>	287.37
<i>landtgrauii Thuringia & Hassia comites Louanenses 83.21. eorumque genealogia. ibid.</i>		<i>leymbergenses Boiaria ingenii</i>	344.27
<i>lankheym cænobii in Nariscis fundatio</i>	304.42	<i>à Liebenberg domini</i>	199.1
<i>lapiaza</i>	551.33	<i>de Liechtenstein & Maurauu marescalci & camerarii</i>	191.10
<i>à Lapide nobilium equitum genealogia</i>	479.52	<i>à Lierhaym ingenii</i>	476.1
<i>laschermitore</i>	552.4	<i>limes inter Romanos & barbaros, ab Augusto per Vindeliciam, Noricum, Pannoniam & Mœsiam constitutus</i>	510.25
<i>lasciona</i>	ibid.	<i>limitis Sorabici praefecti antiquissimi</i>	530.31
<i>lassafare</i>	552.19	<i>lyndouia continua inundationes quo tempore fuerint</i>	442.39
<i>lateranos Romam egressos in Tyroli nunc habitare.</i>	8	<i>linguae Franciae veteris in Gallis mutatio</i>	57.22
<i>de Lauand & Sponhaym comites</i>	188.8	<i>locotta</i>	551.59
<i>lauffenbergenses comites unde descenderint</i>	411.39	<i>M. Lollius à Clogio victus atque interfectus</i>	65.15
<i>laubingensis monasterii fundatio</i>	431.35	<i>longobardia noua in Hispania</i>	7
<i>laureacensis ecclesia à quo sit mire elata</i>	242.34	<i>longobardi icon</i>	625.1
<i>Laureshaymensis cænobii prope Vuormatiā fundatio</i>	244.30	<i>longobardi reges in Germania & Pannonia</i>	648.
<i>laurisensis cænobii fundatio</i>	240.1	55. in Italia	649.46
<i>lausanensis ecclesia fundatio, & ad summam manuum perductio</i>	618.33	<i>longobardi unde nominati sint</i>	640.51
<i>lausnitia marchia,</i>	514.11	<i>longobardorum contra Herulos victoria</i>	517.1
<i>lausanensis ecclesiae locupletator</i>	618.28	<i>longobardorum sedes ad Danubium vsque, quo tempore facta sit</i>	ibid.
<i>lautanensis Ecclesiae auspicia</i>	ibid.	<i>longobardorum prima sedes in Schonlandia</i>	641.
<i>lautenbach cænobii Alsatia fundatio</i>	449.3	25. secunda in Liouonia & Prussia. ibi. 28. tertia in Muringia ibid. 38. quarta in Rugilandia	642.6
<i>lautenbergensis cænobii fundatio</i>	628.52	<i>longobardorum quinta habitatio in Polonia</i>	ibid.
<i>launenburgensium Sax. ducum prosapia</i>	523.42	12.	
<i>laymingenses Boiaria ingenii</i>	343.23	<i>longobardorum sexta habitatio in Germania</i>	ibid.
<i>leander atque Isidorus quos ab Arriana perfidia repurgari</i>	61	26.	
<i>Lechbergenses Boiaria ingenii</i>	344.14	<i>longobardorum septima habitatio in Morauia</i>	ibid. 43.
<i>lechrayn cænobii fundatio</i>	287.47	<i>longobardorum octava habitatio in Pannoniis</i>	643.10
<i>Lechsgmynd oppidum & castrum quo tempore, & à quibus incensa & solo equata</i>	326.16	<i>longobardorum in Italia nona habitatio</i>	644.
<i>legionensis & Compostellensis vrbes quando à Mauris depopulatae ac funditus euerse</i>	583.40	52	
<i>leyning. comites, eorumque prosapia</i>	108.41	<i>lotharingia Brabantiam atque Burgundiam gubernatores dedisse</i>	8
<i>lendavii cænobii fundationis accasio</i>	443.50	<i>lotharingia duces</i>	82.50
<i>leo Imp. quo tempore vixerit</i>	68.50	<i>lotharingia inferioris duces</i>	85.18
<i>leo octauus pontifex Rom.</i>	93.10	<i>lotharingia superioris duces</i>	ibid.
<i>leononus papa unde oriundus</i>	89.5	<i>lotharingiam Palaestina ac Portugallia gubernatores dedisse</i>	8
<i>leonum trium insignia armis Anglia quis attulerit</i>	ibid.	<i>lotharicum regnum, sive Lotharingia vetus</i>	84.
<i>S. leocadiae basilicae apud Toletum constructio</i>	579.29	32	
29		<i>lotharici regni ac Lotharingia primus conditor</i>	101
<i>S. Leodegarius</i>	68.39		
<i>leodegarium Francum ad Alsatias & Austrasianos apostolum missum esse</i>	6		
<i>leonellus</i>	665.53		

I N D E X.

101	72.16	<i>ludovicus quarti Ratisbona miserabilis exitus</i>	248.12
<i>lotharici sive Belgicarum principatus alia vetustior distinctio</i>	84.30	<i>ludus martialis quo tempore apud Basileam celebratus 440.44. item alii apud Magdeburgum quando</i>	523.29
<i>lotharius d. Arduenna</i>	79.1	<i>S. Lucii cænobii reformatio</i>	431.7
<i>lotharius</i>	72.13	<i>de Luencz & Luegburggrauii</i>	201.1
<i>lotharius secundus</i>	72.28	<i>lugdunensis ecclesiae collegiatae fundatio</i>	618.54
<i>lotharii secundi filii Lotharing. super d.</i>	86.26	<i>lullius</i>	239.7
<i>lotharius tertius</i>	68.38	<i>lundonium</i>	573.20
<i>lotharius tertius rex Franciae</i>	71.35	<i>lupsensium & Stulingensium com. genealogia</i>	438.55
<i>lotharius & Carolus primi Louan. comites</i>	95.57	<i>S. Lupicinus</i>	615.4
57		<i>lupoldus M. Austria, eiusque gesta</i>	281.36
<i>lotharius Loth. super. d.</i>	85.59	<i>lupoldus M. Boiaria ab Hungaris cum aliis interfectus</i>	278.14
<i>louanium quo tempore expugnatum</i>	88.25	<i>lupoldus I. Austria marchio qua occasione factus</i>	419.55.420.31
<i>louaniensium comitum genealogia</i>	82.33	<i>Lutarius, Germanis Lothar</i>	31.49
<i>lubecum</i>	652.24	<i>luitemarus</i>	75.1
<i>lubecum quo tempore exordium sumpsit</i>	581.37	<i>lutheronium</i>	238.47
<i>lubecum quo tempore Danis ereptum</i>	ibid.	<i>lutoldus</i>	76.46
<i>lubecum quo tempore imperialis vrbs esse cepit</i>	ibid.	<i>S. Lutolphus Treuirensis praesul</i>	77.55
<i>Ludericus de Harlebekh c. Flandria</i>	91.26	<i>luyenburg oppidum</i>	532.23
<i>Ludgarda</i>	70.39	<i>luygardis</i>	76.39
<i>Ludocia</i>	573.18	<i>luytharius secundus Belgarum princeps</i>	70.48
<i>Ludonicus</i>	75.38	<i>à Lyerhaym ingenii</i>	482.56
<i>Ludonicus c. Aurelia, primus se Hassia Thuringiaeque landgr. appellauit</i>	96.19	<i>à Lympurg pincernarum & semper liberorum genealogia</i>	109.17
<i>Ludonicus Balbus ab Imperio deturbatus, ad summam egestatem peruenit</i>	72.58	<i>Lyncopinga</i>	573.20
<i>Ludonicus tertius Balbus</i>	71.13	<i>lyndosuma</i>	71.29
<i>Ludonicus III. Boiariae R.</i>	249.50	<i>lyndouia oppidi constructio</i>	442.38
<i>Ludonicus ult. Carolingorum</i>	250.54	<i>lyoba</i>	239.9
<i>Ludonicus postremus Caroli magni stirpis in Gallis</i>	74.3	<i>lysmachus quo tempore Thracis imperarit</i>	64.9
<i>Ludonicus Dagoberti filius</i>	ibid. 39	9	
<i>Ludonicus c. Flandria</i>	95.12	<i>lysmachi deniēti à Dromachete, dictum</i>	356.15
<i>Ludonicus II. Malmus, Flandria Burgundiam & Brabantiam adiecit</i>	ibid. 14		
<i>Ludonicus rex Franciae</i>	71.26		
<i>Ludonicus Francorum & Bauariae rex</i>	70.59		
<i>Ludonicus Germania rex</i>	70.33		
<i>Ludonicus rex ab Hungaris interfectus</i>	71.21		
<i>Ludonicus diues d. de Ingelstadio.</i>	270.18,		
<i>Ludonicus episcopus Monasteriensis</i>	83.31		
<i>Ludonicus Pius</i>	72.8.		
<i>Ludonicus I. eiusque res gesta</i>	70.30		
<i>Ludonicus secundus</i>	72.28		
<i>Ludonicus III. 71.19.72, 45. eiusque res gesta</i>	ibid.		
<i>Ludonicus IIII.</i>	75.16		
<i>Ludonicus landtg. Thurin. & Hass.</i>	83.47		
<i>Ludonicus II. Landtg. Thur. & Hassia 83.55.96.</i>			
19			
<i>Ludonicus III. landtg. Hass. & Thuring.</i>	45		
<i>Ludonicus IIII. Landtg. Hass. & Thur.</i>	49		
<i>Ludonicus V. Thur. Land.</i>	50		
<i>Ludouici VI. Landt. Hass. proles numerosa</i>	97.1		
<i>Ludonicus VII. Landt. Hass.</i>	ibid. 12		
<i>Ludouici Aurelianensis ducis interitus</i>	523.		
3			

M.

<i>M Achtildis</i>	68.14
<i>M Magnus ex rege Norduegia Danorum rex effectus</i>	517.48
<i>S. Magni cænobii fundatio</i>	212.54
<i>magog in Septentrionem concessisse</i>	16.11
<i>magro</i>	551.57
<i>magus & Bardus, in Gallia interiori cum filiis Sarrone, Hammere, Celte, & Druidibus rerū potiti</i>	63.5
<i>maiorica quando ad fidem Christi conuersa</i>	593.45
<i>makhelburg quando desolatum</i>	518.25
<i>malasdorf arx ad Lauarum amnem, in cænobium conuersa</i>	331.43
<i>mallo, id est, Malstad</i>	61.20
<i>malmosa</i>	573.22
<i>malstat, Mallum</i>	60.4
<i>mannus</i>	233.37

Mannus Nova civitatis episcopus depositus 239.
22.
manni filii tres 16.51
manni unde dicti 508.45
mantuanorum marchionū alia genealogia 567.
40
mantuani marchiones & duces. 666.24
maranatha vocis Hebraica origo & etymon 18.
26
marcellini loca de Francis 55.31
marcham orientalem, nunc Austriam inferio-
rem dici 280.54
marchburgum oppidum 513.7
marchfeldenses in Austria Dani unde emerse-
runt 7
marchiones Spoletini 8
marchpach 513.10
de marchte comites 105.3
marcomanni ab Alexandro Cesare cur ex Pan-
nonia eiectione 511.18
marcomanni icon 418.8
marcomanni cur à Commodo Imperatore in Pan-
noniam recepti. 510.32
marcomanni per Marcum Antoninum à finibus
Pannoniae profligati ibid.
marcomanni quoties Pannonias incoluerint ibid.
marcomanni Quadique ab Octavio & Tiberio
Cesaribus, ex Pannonia pulsi ibid.
marcomanni cum Quadis, ubi de locis Valeriae
pulsi ibid.
marcomanni quo tempore à Romanis devicti 515.
34
marcomanni Sarracenis Apuliam atque Sicilia-
m quorum ductu praeperuerint. 515.1
marcomanni cur à Valentiniano imp. in servitu-
tem redacti 511.35
marcomanni unde dicti 502.48
marcomannorum litera, quibus usi sunt. 514.46
marcomannorum prima sedes 503.34. secunda
sedes in agro Treuirensi 506.29. tertia se-
des in Dacia ripensi. ibid. quarta sedes in Pan-
noniis & Valeria 507.56
marcomannorum quinta habitatio in marcha
Brandeburgensi, secus Ogidoram flumen 513.
20
marcomannorum sexta habitatio in tractu Tre-
uirensi 513.37
marcomannorum septima habitatio in Belgica
littoralis 514.10
marcomannorum posteritas cur Nordmannorum
cognominata sit. 515.6
marcomannorum regum catalogus 515.11
marcomannorum vestigia in Dania 514.40
marcomannorum vestitus 495.34. armatura.
496.10.45
de marcomannorum institutis ac bellum gerendi
disciplina 497.37. de genere vite 498.7.
de conuiuiis. ibid. de conciliis ac conuentibus.
ibid. de principum ordine, conditione atque

cultu eorum, item de edificiis 500.20. de in-
signibus eorum ibid. 46. de lingua veteri
Marcomannorum 501.6
marcomannorum vires in Pannoniis quando in-
auctae. 511.24
marcomannos in Pannoniam sub Hadriano Im-
peratore rediisse 510.14
marcomedes 66.19
marcomyrus 63.31
marcomyrus Genebaldi filius 54.32
R. Marcomyrus secundus 64.26
marcomyrus secundus Ostrofrancorum dux 74.
40
marcomyrus tertius ibid.
marcus Aurelius Caesar, quorum opera Marcomā-
nos è finibus suis expulerit 510.14
marcus Boek à Leopoldstorff. 348.59.
maronem Vulcano moriturum suas vigilias com-
misisse, quas Augustus Caesar tamē dolore per-
citus, ab interitu vindicauit 1
mardachai, de genere Gigantum, ubi & quando
mortuus atque sepultus 14.35
margarita Burgoravia Norbergensis 83.50.
margaretha Boloniensis 92.24
margaretha comitissa de Hohyn. 83.37
margaretha comitissa ex herede Hannonia 94.
24
maria 79.53
maria Caroli ducis filia, Maximiliano imperato-
ri desponsata ibid.
S. Mariae angelorum pro Dominicanis cænobii
fundatio 665.56
maria Henrici comitis Campaniae filia 94.24
markh 514.11
markhdorf 513.9
marckenstain 513.10
markher 513.22
markvucin 514.5
maroboduus Rauennae exul. 515.15
maroboduus ex Sueuis primus Marcomannorum
rex ibid.
marozia 91.17
marzenburg 514.14
marzenburiorum legio. ibid.
marfus in Germania magna quo tempore floru-
erit 63.4
martellensis cænobii secus Danubium fundatio
409.24.
masmunster cænobii fundatio. 393.20
masilia à quibus condita 30.3
masilia urbs Ionum olim colonia. 53.44
mater pro filio impubere bellū gerens, trium am-
plius regnorum, scilicet Daniae, Sueviae & Nor-
uegiae effecta 519.16
mathilda 83.4
mathildis, vel Hilda, Lutolphi marchionis Saxo-
niae coniux. 91.56
mathildis 83.8
matrina 78.36
matthe-

Mattheus d. Lotharin. 83.28
mattheus Elfasser comes Flandriae 93.36
matisonensis ecclesia à quo locupletata 616.11
mattheus secundus Lotharing. dux. 83.36
mattiarum in Hassia 367.2
maurianaensis episcopalis cathedra fundatio 615.
56
mauritus dux Saxoniae quando à Carolo quinto
Cesare, Ioanni Friderico Electori substitutus
530.24
mauritus d. Sax. à quo in acie occisus ibid.
S. Mauritii apud Augustam & templi & colle-
gii fundatio 256.4
maurstetensium & c. comitū genealogia 435.35
S. Maximus Iuuaniensis praesul cum 55. Chri-
stianis sacerdotibus à Boiis trucidatus 230,
59.231, 1.241, 5
mayngutus secundus c. Rotenburgensis 75.
36
meclaburgensium ducum catalogus 353.55
mechtildis 79.47
mechtildis comitissa Geldriae 84.8
mechtildis comitissa Luczelburgensis 95.2
mechtildis ducissa Brabantiae 98.33
mechtildis ducissa Luneburgensis 92.10
mechtildis Hermannii Saxoniae ducis filia ibid.
mechtildis Scotiae regis filia 96.41
mechelburgum unde denominatum 616.2
mechelburgenses unde oriundi 7
meclaburgenses ab Herulis ac Rugis orti 6
S. Medardus quo tempore vixerit 67.17
medera & Cannaria insularum inventores 82.
5
mediolanum quando à Caesarianis receptum 662.
41
mediolanenses comites atque duces 658.36
mediolanensium insignia unde 658, 48. 659.
36
medlingensis cænobii fundatio. 464.50
medus Illyrii filius 28.8
mertiorum gens quo tempore ad Christianismum
conuersa sit 514.36
meginfridus 70.22
melan castrum quando destructum. 413.2
melicense castrum in cænobium versum 278.
54
melicenses monasterii fundatio 420.42
mellich mons cur antiquitus Mea dilecta vocatus
ibid.
melon 65.25
menegofus cænobii Bomenfis autor 103.23
menhardus comes Rotenburgensis 76.13
R. Meradacus primus 64.35
meradacus secundus à C. Mario & L. Catulo
quo tempore devictus 64.45
merania duces unde oriundi 280.51
meroueus 66.18
merouingorum gens 38.15
merouingi natiuitas admiranda 86.5
merui 514.22
merui Marcomanni 514.5
meruiorum marchionum genealogia 523.19
meruiorum regum catalogus 520.16
mesemer 551.58
messenhausenses comites 321.24
metidor 521.46
metropolis inferioris Bauariae 271.49
mexraynenses Boiariae ingenui 342.15
S. Michaelis cænobii Vlmensis benefactrix 427.
40.
S. Michaelis cænobii Vlmensis fundatio 430.
59
marcomyrus 65.26
S. Michaelis prope Vlmam constructio 423.46
mildepathia 573.25
millestadiensis abbatiæ fundatio 185.16
millestadiensis ecclesia quis primus abbatiam ad-
iecerit 161.11
mindelburgensium comitum genealogia 437.
30
minerarum argenti prope Friburgum inuentor
529.17
minorum cænobii in Salinis fundatio 622.
53
merania duces unde 173.17
misnia marcha 514.11
misnia marchiones unde primi processerint 530.
28
mistelfeldensis cænobii fundatio 334.14
misteuus uxoris opera ad fidem conuersus 652.
18
moguntiacum Romanorum colonia ab Authario
primo quando capta atque euerfa 64.54
moguntini gymnasii fundator, & castrum 536.
51
monachum in sacrosancta Eucharistia venenum
Henrico imperatori porrexisse 102.14
monachorum monasterii prope Vogburgum se-
cunda fundatio 328.28
moniales ex Vineis Altachum translatae 416.
20.
monasteriorum Briselli & S. Apollonii constru-
ctor 666.34
a Montburen comites 621.33
monthabur arx unde constructa 51.1
monthabur castrum conditor 64.16
montisferrati marchiones 663.5
montfortii comites 439.55
montfortiorum comitum origo 445.1
montis Belgardi comitum profapia 623.15
S. Montis Comitum genealog. 439.1
montis gratiae cænobii fundatio 269.42
montis S. Petri prope Rosenhaym cænobii funda-
tio 290.26
monyobykerekh oppidum & castrum 477.28
moravia quo tempore diuisa 249.24.34
mordachi quando mortuus atque sepultus 17
moringenses, & c. comites 329.47

I N D E X.

<i>Patonione marefcalci</i>	190.3	<i>petrus R. Portugallia.</i>	81.53
<i>Palestinis qui Maranitha dicti</i>	18.41	<i>Petrus Theodorici C. Flandria filius ex episcopo</i>	
<i>palatini Rheni unde oriundi</i>	8	<i>Cameracensi Laicus factus</i>	93.42
<i>palatinorum Scyrenſium alia genealogia</i>	271.52	<i>Petri Arragonum regis geſta</i>	588.57
<i>pancziera</i>	551.48	<i>S. Petri cænobii apud Schuenbach fundatio</i>	401.
<i>pangeus mons</i>	37		44
<i>pannonia nominis Erymon &c. origo</i>	114.25	<i>S. Petri cænobii extra mœnia Ticinensia extru-</i>	
<i>pannonia nominis & prouinciæ initia</i>	113.	<i>ctio</i>	651.34
33		<i>S. Petri in Nigra ſylua monaſterii fundatio</i>	395.
<i>pannonia prima diuiſio</i>	116.55.		45
26		<i>petri Portugallensis medici fortuna</i>	585.58
<i>pannonia terræ ſitus & qualitas.</i>	114.37	<i>S. Petri præpoſitura Auguſtana fundatio</i>	431.
<i>pannonius vel Paonus Antarii filius</i>	28.10		17
<i>pannoniorum veſtitus, lingua & mores</i>	112.3	<i>S. Petri cænobii prope Rogenhaym fundatio</i>	284.
<i>pannonum lingua diuerſa à Gallica</i>	116.21		43.
<i>pannonum reſpub. quandiu ſtetit</i>	116.43	<i>petronella Lotharii tertii Caſaris filia</i>	98.4
<i>S. Pantaleonis cænobii fundatio</i>	526.47	<i>petarach</i>	17.50
<i>paraſreda</i>	61.10	<i>peytingerorum ingenuorum genealogia</i>	351.28.
<i>partha Illyrii filia</i>	28.8	<i>pfaffenmuſter cænobii fundatio</i>	239.32
<i>partheni</i>	ibid.	<i>pfaffenburgensis C. in Styria unde</i>	169.21.
<i>paſtoris boni officium</i>	233.6	<i>à Pſerſen & Salmaſonen ingenui</i>	475.1
<i>patauiensis cathedra priuilegium quis dederit</i>	274.14	<i>pfullingensium de Alchamet comitum genealogia</i>	428.8
		<i>Pſyretarum, &c. comitum genealogia</i>	448.11
<i>patauiensis ecclesia à quo ſit mire elata</i>	242.	<i>pharamundus</i>	65,52.74,42
34		<i>philibertus dux</i>	82.24
<i>paterniaci, vulgo Peterling cænobii fundatio</i>	617.	<i>philippa</i>	80.41
43		<i>philippus Alexandri parens quo tempore clarue-</i>	
<i>S. Petri in Nigra ſylua cænobii fundatio</i>	618.	<i>rit</i>	63.59
40		<i>philippus d. Burgundia & Brabantia, &c.</i>	95.
<i>S. Pauli cænobii virginum Ratiſbona fundatio</i>	255.20		19
<i>S. Pauli in Lunata cænobii fundatio</i>	163.57	<i>philippus Maria</i>	660.26
<i>paumgartenpergensis cænobii in Austria fun-</i>		<i>philippus Mitis, d. Burg. & Brab. &c.</i>	95.29
<i>datio</i>	302.9	<i>philippus Theoderici C. Flandria filius poſtremus</i>	
<i>paxaros</i>	549.40	<i>C. Flandria</i>	93.45
<i>pelagius</i>	581.9	<i>philippi Amyntæ Macedonum regis conſilium</i>	
<i>pelagius quando & ſub quibus martyrio corona-</i>		<i>& dictum</i>	9
<i>tus</i>	582.46	<i>philolaureacensis archipreſul.</i>	231.10
<i>penzemanuenses Boiaria ingenui</i>	341.16	<i>phlurada</i>	27.18
<i>penda Mertiorum rex ab Oſui Anglia rege vi-</i>		<i>phocæorum migrationis apud Marcellinum men-</i>	
<i>ctus atque interfectus</i>	514.26	<i>tio</i>	29.55
<i>penda victus, & Chriſtianus factus quando</i>	520.	<i>phocenses cur in Celticas terras migrationem ſuf-</i>	
42		<i>ceperint</i>	29.43
<i>penynn, ſue Fannyn, Rabbi Ioseph filia quando</i>		<i>phocenses olim Maſſiliam incoluiſſe</i>	53.45
<i>obierit</i>	17.52	<i>phorchstem arx ab Alberto duce Austria</i>	
<i>pergen & Viler, Vinearij cænobio donata</i>	416.	<i>empta</i>	189.36
43		<i>phracæ Hebræorum</i>	15.37
<i>pericles & Pythodorus quo tempore Athenien-</i>		<i>phrygas Teutonicam linguam habuiſſe</i>	47.20
<i>ſium rerum ſummæ præſuerint</i>	63.37	<i>phryſia unde dicta</i>	65.16
<i>de Peckach & Pfanberg comites</i>	180.6	<i>phryſia principes unde</i>	97.15
<i>perrhæbus Illyrii filius</i>	28.8	<i>piburgensis cænobii fundatio</i>	316.21
<i>perrhæbi</i>	28.9	<i>piburgenses & Steynenses comites</i>	ibid.
<i>perſenburgh caſtri extructio</i>	279.27	<i>piccticon</i>	625.1
<i>perſeus Macedoniæ rex</i>	29.7	<i>pierua</i>	651.25
<i>perſeus Macedonum rex quando cum Romanis</i>		<i>pineus rex Illyricus tempore Punici ſecundi belli</i>	
<i>bellum geſſerit.</i>	64.27	<i>Romanis veſtigalis</i>	144.34
<i>petrus</i>	14.46	<i>pipinus</i>	71.50
<i>petrus Henrici frater R. Portug.</i>	82.6	<i>pipinus Andruerpia marchie</i>	90.35
<i>petrus R. Cypri & Hierof.</i>	99.33	<i>pininus dux</i>	68.26
			Pi.

I N D E X.

<i>Pipinus Francorum Carolingorum primus rex</i>	69.2	<i>Principes Veronenses in Bauaria ditionem ali-</i>	
<i>gibboſus</i>	70.9	<i>quam habere.</i>	8.2
<i>pipinus maior domus Francia à Stephano papa</i>		<i>principum & regum Cimmericorum & Cimbri-</i>	
<i>cur in Francorum regem electus</i>	78.16	<i>rum, qui & in Asia & Occidente, apud Celtas</i>	
<i>pipinus maior domus rex Francia designatus</i>	90.	<i>videlicet, Celtiberosque regnarunt, catalogus</i>	
	34		62.40
<i>pipinus primus Occidentalium Cimmericorum rex</i>		<i>priscus</i>	14.44
<i>apud Tuscos, Celtiberos & Celtas regnauit.</i>		<i>procopii locus de Ancona</i>	41.9
	63.25	<i>propriorum nominum compositio eadē Germanis</i>	
<i>pipinus quartus 69.18. eiusque res gestæ</i>	ibid.	<i>cum Grecis</i>	32.27
<i>pipinus rex Caroli magni pater</i>	517.6	<i>profapia comitum ab Honſtein unde</i>	96.22
<i>pipinus rex Italia</i>	70.1	<i>profapia nobiles apud Carnos unde oriunde</i>	8
<i>pipinus secundus Belgica & Brabantia dux</i>	77.	<i>profapia ex primis Brandeburgis</i>	523.39
	52	<i>profapiarum aliquot nobilitum, quarum genealo-</i>	
<i>pipinus Sigeberti nepos</i>	ibid.	<i>gia imperfecta, catalogus</i>	490.1
<i>pirminius</i>	233.46	<i>prouincia à Sueuis orta</i>	361.53
<i>B. Pirminius episcopus Meldensis</i>	410.22	<i>prun pagus quando extructus</i>	328.17
<i>pixenhaymensis carthusia in Algonia fundatio</i>		<i>ptolemais expugnata</i>	421.53
	477.32	<i>ptolomaus Philopator quo tempore Aegyptiis</i>	
<i>placza</i>	551.37	<i>imperarit.</i>	64.21
<i>plankhentall wallis unde dicta</i>	432.5	<i>punici belli tertii tempus</i>	ibid.
<i>plectrudis Traiectensis antistitis Vuillobrodi uxor</i>		<i>purchhausenses &c. comites</i>	319.30
	77.58	<i>putana</i>	549.34
<i>pletriach cænobii in Carnis fundatio</i>	183.9	<i>puxnhaymensis Carthusia fundator</i>	477.5
<i>pluhildis Lotharii reges Francorum filia</i>	77.	<i>pyrenæus mons Rhetia</i>	49.45
	36	<i>pyrkhenfeld in Ostrofrancia cænobii fundatio.</i>	
<i>pogſpergenses ingenui</i>	480.53		295.51
<i>Poiffons de mer</i>	552.35	<i>S. Pyrminius Meldensis episcopus</i>	444.1
<i>pollina Emanuelis Const. Caſ. filia</i>	99.16		
<i>pollingen cænobii fundatio</i>	239.39		
<i>pollingen monaſterium auctum</i>	240.8		
<i>pomerani quo tempore rugiam Danis ademerint</i>			
	518.36		
<i>pomerani unde egressi</i>	7		
<i>à Ponte comitum genealogia</i>	103.8		
<i>populeti monaſterii in Catalonia conditor</i>	589.		
	14		
<i>porſena rex quo tempore claruerit</i>	63.28		
<i>portugallia reges</i>	81.17		
<i>portugallenses à Sueuis orti.</i>	6		
<i>porzingenses unde</i>	8		
<i>potia</i>	549.34		
<i>de Praga mareſcalci</i>	190.34		
<i>predicatorum cænobii Aichſtadii fundatio</i>	327.		
	4		
<i>predicatorum cænobii in lacu Brigantino fun-</i>			
<i>datio</i>	490.32		
<i>predicatorum ordo in Hispania quando, & à quo</i>			
<i>inſtitutus & confirmatus</i>	585.24		
<i>à Preſing domini</i>	203.48		
<i>preſingenses Boiaria ingenui.</i>	341.45		
<i>R. Priamus Antenoris ex Cambra Britannicaſi-</i>			
<i>lius</i>	63.55		
<i>priamus Belgarum dux</i>	77.24		
<i>priamus Sicambrorum rex mortuus</i>	52.18		
<i>pribilais</i>	653.3		
<i>principatus vetustiores in Suenia Rhetica</i>	375.		
	34		

Q Vacberg 513.10
 Quadicon 494.8
 questio de Gothorum in Pannoniis habitatione, utrum de Ostrogothis, vel Visogothis processerint 563.45
 quanach 513.10
 quanachtall ibid.
 de Quertfurt Supplenburg, & Arnsberg Comitum genealogia 533.28
 T. Quintus Capitolinus, & Agrippa Furius quo tempore consulatum gesserint 50.54

R.

R Achiburgii Francorum 59.45
 Raczenburg quando desolatam 518.21
 raginerus C. Louaniensium 82.36
 raginerius ult. C. Hannonie 94.5
 rainmundi Berengarii III. res gestæ 593.36
 rainaldus D. Francorum in Auſtraſia 78.40
 rainaldus secundus D. Francorum in Auſtraſia ibid. 41
 rainaldus tertius D. Francorum in Auſtraſia 78.43
 rakhersburgum opp. 513.4
 à Raknicz domini 218.1
 rama 65.24
 ramsuag castrum in valle Drusiana quando expugnatum. 443.41

<i>Randekii Boiariae ingenui</i>	343.2	<i>reissenburgensium & Reystingensium genealogia</i>	464.3
<i>ranae caenobii fundatio</i>	178.15	<i>reissenstayani nobiles equites</i>	481.9
<i>ranspurgenses Sueviae marchiones</i>	407.26	<i>religionis Christianae in Boiaria sub S. Rudberto restitutio</i>	231.4
<i>ranyngenses & Rotenburgenfes comites</i>	312.45	<i>remismundus</i>	515.42
<i>à Rapoltenstain baronum genealogia</i>	109.43	<i>remoldus abbas I.S. Petri apud Augustam</i>	425.26
<i>rapoltenslayn castriconditior</i>	ibid.	<i>renosyndus unde</i>	587.30
<i>à Rappach domini</i>	213.4	<i>reynbaldus C. Salmensis</i>	79.16
<i>rapperswuilensium & Vualdenburgensium comitum genealogia</i>	445.1	<i>reynholdus I. Geldria dux</i>	104.8
<i>rascar</i>	549.36	<i>rex Francorum cernitus in sua maiestate</i>	38.15
<i>ratherius</i>	65.34	<i>regum Sicambrorum catalogus</i>	63.49
<i>ratherius Veronensis episcopus</i>	91.18	<i>regum Sicambrorum ad Rheni ostia habitantium catalogus</i>	50.54
<i>ratinbuchensis ecclesiae fundatio</i>	261.7	<i>reuerentia comes amor, metus, odium</i>	8
<i>ratisbona</i>	315.4	<i>rhetia prima à Suenis occupata.</i>	374.34
<i>ratislaus oculis priuatus, caenobio includitur</i>	249.5	<i>rhenus</i>	513.43
<i>ratispona Norici ducatus Metropolis</i>	485.10	<i>rhedam Gallis currum, rhedarium aurigam dicitur</i>	27.23
<i>ratisponenses burgrauii</i>	293.38	<i>rhenenses ab Ogyge, nimirum die Rheyngekhen couatos esse.</i>	15.15
<i>ratisponensium aduocatorum genealogia</i>	300.30	<i>rheni Danubii que accola, cur sero ouili Christi accesserint.</i>	6
<i>rathonis statua in Maurkirchen</i>	286.36	<i>rhoda arx, in caenobium Benedictinis consecratum</i>	323.42
<i>rathobodes Phrisiae princeps</i>	77.54	<i>rhodanus</i>	513.44
<i>ratholius comes</i>	70.5	<i>rhoë ab Hodbrodo Suedorum rege interfectus</i>	516.13
<i>rathulphus comes Rotenburgenfis</i>	65.43	<i>richancza</i>	431.22
<i>rauen(purgiani) unde oriundi</i>	7	<i>richardis Andlau Alsatie caenobium fundauit</i>	70.58
<i>raumsmar</i>	515.50	<i>richardus Cor leonis Angliae rex creatus</i>	89.53
<i>à Raunach nobiles equites</i>	230.13	<i>richardus secundus Angliae rex</i>	ibid.
<i>raymirus II. eiusque gesta</i>	583.15. III. gesta	<i>richardus primus d. Nordmanniae, Siciliae rex creatus</i>	89.24
	583.40.	<i>richardus d. Nordmanniae</i>	88.58
<i>raymundus p. Aquitania</i>	97.25	<i>richerca</i>	551.23
<i>raymundus Fuggarus</i>	436.38	<i>richilda</i>	73.1
<i>raymundi comitis Barcinona gesta</i>	589.4	<i>richildis</i>	70.12
<i>rayttennoch caenobii Boiariae fundatio</i>	288.23	<i>richildis de monte</i>	92.2
<i>reccaredus quo tempore in Hispaniis regnare ceperit, quae eius res gesta</i>	579.9	<i>richildis Regimerii ultimi C. filia</i>	ibid.
<i>rechbergensium liberorum genealogia</i>	460.1	<i>richuynus quando in praesulem Argentorat. co-secratus</i>	79.36
<i>rechbergenses mareschalci unde</i>	450.48	<i>ried oppiduli in Norico ripensi conditor</i>	290.36
<i>rechlingenses ingenui</i>	349.44	<i>de riedhaym ingenui</i>	481.36
<i>reginaldus c. Barenfis Loth. occupauit</i>	87.14	<i>rietenbergenses, &c. comites</i>	211.46
<i>reginfridus</i>	68.26	<i>riphaum in Sarmatiam sedes mukass.</i>	62.53
<i>reginfridus Andegauensis comes</i>	ibid.	<i>risiani unde oriundi</i>	7
<i>regingunda</i>	67.14	<i>rißel opp. & castrum à quo constructum</i>	91.59
<i>reginobertus</i>	233.43	<i>ritterburgenses & Anspurgenses comites</i>	307.10
<i>reginoburgum</i>	235.17	<i>ritus supplicandi apud Gothos.</i>	547.18
<i>reginoburgensis templi constructor</i>	240.9	<i>robar</i>	551.27
<i>regnerus Danorum rex</i>	517.14	<i>robare</i>	551.28
<i>reichenbacensis caenobii secunda fundatio</i>	308.51.328,27	<i>robada</i>	69.55
<i>reychenbach caenobii supra Regum fl. fundatio.</i>	284.53		
<i>reichenbachii & Straulenbergenses liberi</i>	339.30		
<i>à Reichnburg domini</i>	211.28		
<i>reiffenfelsii Boiariae ingenui</i>	347.36		
<i>reikersperg praepositura diuinitis fundatio</i>	331.47		
<i>Reisbach ingenui</i>	472.32		

Ro-

<i>Robertus Capetus Franciae rex</i>	91.53	<i>rudolphus D. Nordmanniae,</i>	87.44
<i>Robertus Frisius C. Flandriae</i>	92.12	<i>rudolphi Vuerdenbergen. comitis interitus</i>	443.28
<i>Robertus secundus C. Flandriae</i>	92.28	<i>S. Rudbertus Borbitomagensis episcopus in Boiaria Christianam ecclesiam suscitauit</i>	241.26
<i>Robertus D. Lotharingiae</i>	79.27	<i>rucca</i>	551.41
<i>Robertus D. Nordmanniae, Siciliae atque Apuliae creatur rex</i>	89.35	<i>rugorum gentis sedes, & reliquia</i>	631.35
<i>Robertus & Richardus D. Nordmanniae</i>	88.58	<i>rugorum origo</i>	630.49
<i>Rod caenobii prope Memmingen fundatores</i>	491.17	<i>rugorum reges</i>	648.6
<i>Rodericus</i>	580.26	<i>rulandus</i>	70.21
<i>Rodpiga Ayblingae in cruce agitur</i>	172.32	<i>rulandus Anduuerpie marchio de Ruina comites</i>	90.37
<i>Rogierus primus ab Innocentio papa Siciliae rex creatus</i>	89.35	<i>ruoda</i>	551.49
<i>Rogierus II. primus Siciliae rex coronatus</i>	522.16	<i>ruothilda Gothorum regi desponsata</i>	66.53
<i>Rotenburgenfis caenobii fundatio</i>	431.4	<i>rupertus Andanensium marchio</i>	90.59
<i>Rolfo ab Aristo Suedorum rege tributum accepit</i>	516.15	<i>rupertus II. C. palatinus Rheni, &c.</i>	269.33
<i>Rolfo in nuptiis interfectus</i>	ibid.	<i>rusi I. Roxolani cur Nordmanni dicti</i>	523.12
<i>Rollo barbarus ad Christi religionem reductus</i>	521.12	<i>ruslonis ciuitatis constructor</i>	589.13
<i>Rollo, qui & Rupertus, siue Robertus D. Nordmanniae</i>	88.24	<i>ruota</i>	551.96
<i>S. Romani Cluniacensis fundatio</i>	615.13	<i>rynekh castrum Lupoldo Austriae duci quado traditum</i>	443.31
<i>Romani à Cimbris in Norico victi</i>	49.12		
<i>Romani quando Pannoniam subiecerint</i>	116.14		
<i>romanorum clades, à Bois illata</i>	236.4		
<i>roracus D. Nordmanniae</i>	87.28		
<i>rorbachii Boiariae ingenui</i>	346.31		
<i>roremunde caenobii fundatio</i>	104.1		
<i>rorichus D. Nordmanniae</i>	87.42		
<i>rorynna</i>	78.55		
<i>roß</i>	471.38		
<i>roßtokh feudo quando ducibus à Mekhlburg colatum</i>	519.6. quando desolatum	518.23	
<i>rosula Berengarii regis filia</i>	91.53		
<i>rotenburgenfes comites</i>	75.27		
<i>à rotenstain ingenui</i>	473.47		
<i>roterodama ciuitas unde constructa</i>	65.35		
<i>rotenuilla</i>	402.41		
<i>rothaida</i>	70.5		
<i>rotharus</i>	650.21		
<i>rothildis</i>	70.12		
<i>rothomazū urbs veteris Armoricae quando Anglis subiecta</i>	522.46		
<i>rothruda</i>	70.13		
<i>rothrudis</i>	ibid.		
<i>rudbertus Vuormacienfis episcopus, & eius discipuli Gisalaricus, Vuilo ac Sodomus, Boiarios ad fidem Christi perduxerunt</i>	231.4		
<i>S. Rudbertus Francus</i>	70.23		
<i>rudolphus</i>	91.14		
<i>rudolphus Burgundus ex Italia pulsus</i>	91.14		
<i>rudolphus comes Habsburgensium quando, & à quo in Casarem electus</i>	524.17		
<i>rudolphus V. C. Habsburgensis in Ergouia, eius gesta</i>	412.20		
<i>rudolphus I. Loth. D.</i>	83.50		

N n n 4

I N D E X.

de Saruerda comites	107.15	scotense cœnobium Ratisbona restauratum	312.
de Saruerda comitum genealogia	ibid. 15	9.	
Saturnus Babilonicus	14.54	scotensis cœnobii Ratisbona fundatio	ibid.
Saturnus à Iano hospitio exceptus, & Latio & Aboriginibus præfectus	15.3	scotensis Viennensis cœnobii fundatio	313.48
Saturni ad Ianum fuga	ibid.	Schuarin comitatus noui erectus	654.34
Sauia tractus quæ hodie contineat	118.8	Scyrenses & Vuittelspachenses palatini	289
Sauuensis regio, & secundarum loca Pannoniarum quando subacta	510.22	56	
à Saruarauum marescalci	214.25	Scyrensiū palatinorum origo	526.38
Saxones	16	Scyrensiū & Vuittelspacensiū ortus	289.51
Saxones Bauariæ & Sabaudia quondam imperasse	8	Scyri unde dicti	631.27
Saxonia ducum electorum origo	523.55	Scyrorum origo	630.32
Saxonia noua in Britannia	7	Scyrorum principum catalogus	648.35
Saxones quando à Danis subiugati	516.36	Scyrorum sedes	631.29
Saxones quo tempore Daniā de populati	ibid.	Sebastianus C. Moringensis, eiusque gesta	330.
Saxones uicti à Francis	44.52	29	
Scandinauia	573.16	Secouensis cœnobii in Styria fundatio	252.
Scanzia	575.11	22.	
Scara	573.21	Seditio Ratisponensium ciuium ingens	294.
Scarpa	549.43	40	
Schallaburg castrum fundatio	273.29	Seflingensis cœnobii fundatio	408.21
Schefflarn cœnobium auctum	240.6	Segar	551.56
Schellenburgensium ingenuorum genealogia	448.	Segedora	ibid.
41		Segestes	65.27
Scherdinga castrum constructio.	324.11	Segestica urbs Pannoniorum	556.38
à Scheringenses Comites	317.1	Segilo	233.41
Scherpfenberg domini	196.1	Segys	451.56
Scheurense cœnobium desolatum, pristina dignitati restituitur	326.14	Seiboldsdorffii Boiaria ingenui.	342.35
duces à Schiltach & Vrsplingen, domini à Wyunspurg & Rapoltstein unde orti	8	Seicz Carthusianorum cœnobii totius Germaniæ primi fundatio	178.41
Schiltachenses duces unde oriundi	396.36	Seisenstein cœnobii fundatio	273.30
Schlehdorf cœnobii fundatio.	238.50	Seklar castrum à Lubecensibus quando destructum	518.50
Schmyhenses ingenui	482.34	à Seldenhouen domini	197.12
Schoneck ingenui	474.23	de Seltan & Luineburg comites	532.1
à Schonfeldi inferioris cœnobii fundatio	226.13	Semptenses & c. comites	324.42
Schonlandia insula 573.13. quando Danis erepta.	519. 13.	Seueldii liberi	339.35
quando à Suedis denastata	516.	Seuerinus Boetius	235.14
53		S. Seuerus præsul Barcinonensis	579.42
Schonlandiam à Suedis in seßam Iarmericus recepit	516.55	Seulingen castrum in cœnobium Vestalium conuersum	424.53
Schonlandini à Danis quando defecerint	518.	seytenslettenensis abbatia quando exorsa	282.
35		51	
à Schoppach ingenui	475.6	Siagrius	66.43
Schumbliacensis cœnobii fundatio	615.27	Siagrius in ciuitate Suesona regnauit	57.50
Schutrensis cœnobii prope Argentoratū fundator	514.35	Sibilia olim Hispalis dicta	578.49
Schutt, insula Danubii, cur ita uocata	512.35	Sibo	573.23
Schwabeckii & c. comites	431.11	Sibylla Almerici R. Hieros. filia	93.32
Schwaraspurgenses dapiferi unde ortum trahant	587.2	Sibylla Falconis C. de Angers filia	93.21
à Schwynenpach ingenui	474.53	Sibylla C. Niuernensis filia.	ibid.
Scampare	549.49	Sicamber	65.7
Scorapedo	ibid.	Sicambria ciuitas Pannoniæ inferioris	49. eiusque initia 143, 54, 52, 42
Scordisci Galli	138.33	Sicambri Cimbrorum tribus ac posteritas	50.41
Scordischorum sedes	138.45	Sicambri Græca origine nominati	34.31
Scordiscos fuisse etiam Germanos	138.19	Sicambri in Pannonia	52.4
		Sicambri qua occasione sub Valentimiano Augurino peruenierint in Pannonias	52.31
		Sicambri uehenditum unde sumpserint.	38.
		54	
		Sicamb-	

I N D E X.

Sicambri uicti ab Honorio Cesare	51.36	Sophia comitissa de Zigenhaym	83.30
Sicambrorum cohors in Romano exercitu	51.14	Sophia Otthonis Palatini filia	98.9
Sicambrorum due sedes	50.44	Soria	484.51
Sicambrorum in Germaniam migratio	44.2	Soyn cœnobii fundatio	323.59
Sicambrorum legionem Romanis militasse	51.24	Sparagnari	552.17
Sicambrorum nomen quando auditum & ortum	48.35	Speron	551.52
		Spiri	ibidem.
Sicambrorum origo	52.4	Spoletini duces	657.31
Sicambrorum in ostiis Rheni sedes prima	50.47	à Sponhaym comitum genealogia	107.46
Sicilia & Apulia regum stemma	521.32	Sponhaymensis comites unde defluerint	96.30
Sido Marcomannorum rex	515.28	à Stadion nobilium equitum genealogia	479.8
Sidonius	231.38	Staf cœnobii prope Oenum fluminis fundatio	273.15
Sidonii loca demutata, lingua Francorum in Gal- liis	58.3	Stafsee cœnobii fundatio	239.23
Figaricus C. Salmensis	79.20	Stabelberg cœnobii fundatio	333.43
Sigebertus d. Aquitania	97.34	de Starchant & Haymburg comites	180.39
Sigebertus R. Austrasiæ ab apro interfectus, à beato Arbogasto in vitam renocatus	409.50	Staynhaymensis Boiaria ingenui	340.31
Sigebertus Belgarum dux	77.24	in Stellata vicu arx ad Padiripam, unde & cur constructa	665.45
Sigebertus Brabantia dux	ibid. 27	Stemmatum quorundam à populis Gallicis catalogus	146
Sigebertus cuius insidiis interfectus	67.29	Stephanus C. ab Egeshaym, L. Alsatia	93.4
Sigebertus II. ab apro occisus, à S. Arbogasto ad vitam renocatus	68.21	Stephanus rex Angliæ	89.44
Sigebothi postremi C. Vuayrensis interitus	311.44	D. Stephani cœnobii Argentoratensis fundatio	392.40
Sigefridus burggrauis Frisiæ, dominus in Camerland	97.46	Stephani locus de Taulantiis	ibid.
Sigefridus d. Lothar.	80.1	S. Stephani protomartyris basilicæ in Bauaria fundatio	242.34
Sigefridus Ostrofranciæ comes	76.34	S. Stephani templum Viennense quando consecratum	382.47
Sigenprecht	67.29	à Sternberg comites	181.40
Sighardus C. à Sempt. & c. eiusque gesta	279.32	de Stetenberg domini Brueshend	212.36
Sighardi C. de Schala, & c. interitus	318.43	Stetineses unde oriundi	7
à Silberberg domini	149.6	Stetinum emporium quando expugnatum	518.
Silesii unde oriundi	7	27	
Sigismundus 65.27. Sigismundus à Clodomiro cur in puteum proiectus	66.38	Stifeli	591.27
Sigismundi Gundomari F. gesta	615.21	Stobis Paonia oppidum	28.51
Signum domini Ottonis quale	282.35	Stæflensium dominorum genealogia	466.46
Simon à Reiscach	472.45	Stokeraw pagus diui Colomanni martyrio nobilis	13.21
Simon C. Salmensis	80.31	Storus	551.36
Sindasundus	579.58	à Stouffen baronum genealogia	110.5
Sindercoppinga	573.21	Strabonis locus de Cimmeris	46.15
Sirmiensis Pannonia	118.26	item de Siambreis	50.9
Sisebutus, eiusque gesta	579.26	à Stubenberg pincerna	192.12
Sifunandus	579.47	Stulingsium & Bar. Landgrauorum genealogia	413.49
Siuuardus secundus Danorum rex 516. 52 tertius cur ex Suediæ rege, in Dania regnum potulatus 517. 80 quartus Danorum rex, sub Ludouico Pio, à sacris undis purgatus, & c.	517.14	de Styra & Berneck domini	194.31
Silesiucensibus priuilegia quando confirmata	519.	Styra comitum genealogia	177.18
		Styra marcha	513.2
		Styriam esse Valeriam ueterem	512.38
		Styrorum principatus quomodo ad Austrios deuolutus	178.42
		Styrorum ac Styra prouincia primordia	340.
		42	
		Styros esse Tauriscorum posteritatem	153.24
		Suedia diuisio	573.25
		Suangarouenses Boiaria ingenui	346.50
		Suedia ab Helgone cur subiugata	516.14

I N D E X.

<i>Julufabesben</i>	551.13	<i>Udalricum atque Cunradum Sueuos insana do-</i>	6
<i>Iulohezista</i>	<i>ibid.</i>	<i>Etrina confirmasse</i>	
<i>Iungri barbari</i>	315.48	<i>Udalricum episcopum Constantiensē beatū Chū-</i>	
<i>turcasso</i>	584.50	<i>radum de tumulo leuasse</i>	424.40
<i>turegum Suevia oppidum</i>	370.25	<i>veldkircha & Bregantia, Sigismundo Austria</i>	
<i>à Turhaim ingenui</i>	483.15	<i>duci vendita</i>	441.25
<i>turingi</i>	16.36	<i>de Veldentz & Sarpruck comitum genealogia</i>	
<i>turpinus archiepiscopus Remensis</i>	582.17		106.36
<i>turriani Mediolanenses in Carnis recepti</i>	8	<i>venetorum origo</i>	135.39
<i>tuscania, Hetruria atque Spoleti duces</i>	667.40	<i>veramundus</i>	583.41
<i>tuscani Marchiones</i>	664.16	<i>veringensium c. in Suecia Rhatia genealogia</i>	
<i>tutto noua ciuitatis supra Ratisbonam, &c.</i>	231.		423.14
10		<i>veroldus Metensis presul</i>	77.41
<i>tynta</i>	551.43	<i>veromyr Hollandiam occupauit</i>	65.23
<i>tyrageta</i>	36.23	<i>veronenses Marchiones & principes</i>	668.52
<i>tyresia mater cur à filio in custodia habita</i>	81.37	<i>veronica</i>	71.9
<i>tyrolenses unde oriundi</i>	7	<i>vestalium cœnobij Tigurini fundatio</i>	384.45
<i>tyrsenreyt oppidum</i>	292.56	<i>vestitus ratio veterum Francorum</i>	40.5
<i>tyrsenreutensis cœnobij autores</i>	194.1	<i>viapacensis cœnobij fundatio</i>	309.26
<i>tyssa cœnobij Rhodiensium equitum fundatio</i>	312.10	<i>victerbus</i>	238.1
		<i>victerburn ac Thossonem Augustæ episcopos or-</i>	
		<i>dinatos fuisse</i>	6
		<i>victr presul Cerasianus cum 200. monachis Be-</i>	
		<i>nedictinis à Mauris martyrio coronatur</i>	582.
			26
		<i>victoria siue Vitringæ cœnobij fundatio</i>	167.10
		<i>vienna quo tempore nouis mœnibus circumdata</i>	
			522.14
		<i>viennensis ecclesiæ in honorem S. Mauritiij fun-</i>	
		<i>datio</i>	618.54
		<i>vigeta</i>	70.3
		<i>villingensis ciuitatis conditor</i>	398.17
		<i>vindali</i>	15.23
		<i>vinearum cœnobium vulgo uveingarten, quan-</i>	
		<i>do Abbatia factum</i>	416.19
		<i>vinearum fundatio traducta</i>	416.20
		<i>vintera quando sepultus</i>	17.45
		<i>vinum ex melle fieri, apud Taulantios</i>	37
		<i>virgilius Inuauensis metropoli</i>	233.36
		<i>virginum monasterii Augustæ fundatio</i>	437.11
		<i>vifogothi</i>	413.51
		<i>vifogothorum reges in Gallia Lugdunensi & A-</i>	
		<i>quitania</i>	577.4
		<i>vifogottorum reges in Hispaniis</i>	<i>ibid.</i> 25
		<i>vifchbach cœnobij fundatio</i>	266.15
		<i>S. Virgilius Antistes Inuauensis, Domitianus</i>	
		<i>ducem Christo vendicauit</i>	6
		<i>viterbium oppidum unde constructum</i>	629.16
		<i>vitikyndus Brunonis Sax. ducis frater, aduersus</i>	
		<i>Carolū Magnū rex quando creatus</i>	526.26
		<i>vitifera</i>	580.29
		<i>viuilus</i>	239.17
		<i>vliisopona</i>	582.13
		<i>vlixibona à seruitute barbara liberatur</i>	81.30
		<i>vlmenses unde oriundi</i>	7
		<i>vlticus III. comes à Montfort</i>	440.39
		<i>vngnad de Soneck domini</i>	201.44
		<i>vnguinus Gothorum rex, quomodo in Danie re-</i>	
		<i>gem creatus</i>	516.52

V.

Valentini S. reliquia è Tridento, Patauiam
relata 240.10

S. Valentini sepultura 274.24

Valeria pars superioris Pannonia 117.3

de Vallimonte comitum prosapia 623.4

vandali 16.53

vandali icon 595.1

vandalorum & Gepedum primæ sedes in Scythia

600.40 secunda sedes in Polonia, &c. *ibid.*

52. tertia sedes in Germania & Dacia 602.

15

vandalorum quartæ sedes in Pannoniis 605.41

vandalorum quintæ sedes in Gallia 606.3

vandalorum septima habitatio in Africa *ibid.* 9

vandalorum regum catalogus 613.11

vandalica lingua quid à Græcis mutuata sit 596.

31 quid à Latinis 598.51

vandalicæ nationis & Gepidarum exilia admo-

modum vestigia cur supersint 608.42

vannius cuius autoritate Marcomanorum rex

constitutus, & à quibus postea regno pulsus

515.14

vannianum regnum Sucuorum, à Maro Da-

cia fluuio incipere 15.26

varabertus Marcomanorum rex 515.32

à Varau domini 212.18

varini 15.24

varnbacenses c. in Austria unde orti 279.18

vascones Anglis tributarii 522.2

veczenberg castrum quando expugnatum 412.

35

S. Vdalrici Brisgaudia cœnobij fundatores 490.

59

vadalrici III. c. Moringen fundationes 329.46

S. Vdalrici mater Dietburgis 617.34

I N D E X.

<i>Vnile</i>	231.38	<i>vuasserburgenses comites</i>	223.28
<i>vocabulorum in Ostrofrancorum lingua vetusta</i>		<i>vuasserburgum expugnatur</i>	323.48
<i>quæ defecerunt aut corrupta sunt, designatio</i>		<i>à Vuaulingenui</i>	481.12
42.19		<i>vuaynenses & Falkensteinenses comites</i>	311.27
<i>voces aliquot veteres Francicæ</i>	54.36	<i>vuaynensis seu Vinaria cœnobii fundatio <i>ibid.</i></i>	
<i>voces in Francigenarum hodierna lingua cum</i>		<i>vueda</i>	585.15
<i>Latina & Gallica confusa, quæ adhuc de vete-</i>		<i>vueihenpergensis cœnobii prope oppidum Vuer-</i>	
<i>ri idioma Germanico manant</i>	42.44	<i>tingen autores</i>	478.25
<i>vogburgenses marchiones</i>	284.1	<i>vueissenau cœnobii prope Norimbergam fun-</i>	
<i>voitlandia unde dicta, & quæ eius metropolis</i>		<i>datio</i>	326.58
<i>ibidem.</i>		<i>vueissenburgi monasterii fundatio</i>	68
<i>volradus</i>	70.26	<i>à Vuesseneck domini</i>	199.42
<i>vsinensis cœnobii fundatio</i>	479.30	<i>vueldenses ingenui</i>	340.14
<i>vracenses C. unde exorti</i>	414.28	<i>vuelpo I. Boiaria dux</i>	188.4
<i>urgi</i>	36.24	<i>vuelpo IV. Boiaria dux eiusque gesta</i>	259.35.
<i>urfi, cœnobij prope Kauffbeurn, fundatio</i>	399.		260.29
	46	<i>vuelpo VII. d. Spoletinus, &c.</i>	288.37
<i>S. urfi cœnobij supra Brigantiâ fundatio</i>	441.11	<i>vuelpones cur ex Boiaria Saxoniaque eliminati</i>	
<i>urfinensis cœnobio prope Kauffbeurn prædia que-</i>			262.34
<i>dam in Eggintall adiecta</i>	559.5	<i>vuelpones duces Carinthia</i>	164.29
<i>urspergense castrum in cœnobium conuersum</i>		<i>vuelpones quando & quibus auspiciis in Saxo-</i>	
	431.36	<i>nam peruenerint</i>	262.6
<i>ursult cum undecim milibus virginibus Colonia</i>		<i>vuelpones quondam Suevia ac Bauaria princi-</i>	
<i>Agrippina quando interfecta</i>	513.25	<i>pes iam in Saxonia gubernare</i>	7
<i>utilo Anduuerpia marchio</i>	40.24	<i>vueltenburg monasterii fundatio</i>	242.4
<i>utilo Hugoberti secundi Boiaria d. filius eiusque</i>		<i>vuenczeslaus d. Brabantia</i>	102.23
<i>gesta</i>	239.12	<i>vuendi ad fidem Christi quando coacti</i>	518.20
<i>utinum 265.38 eius vetus insigne</i>	<i>ibid.</i>	<i>vuendorum marcha</i>	513.11
<i>vdagenparkh</i>	129.3	<i>vuerdenbergensium comitum genealogia</i>	443.1
<i>vuagria</i>	652.25	<i>vuerdenfium Suevia comitum genealogia</i>	428.18
<i>vuvalburgis</i>	239.6	<i>vuerdenfium comitum origo</i>	425
<i>vuvalburgis cœnobii in Foresto super Strasburgo</i>		<i>vuerdenstain ingenui</i>	473.51
<i>fundatio</i>	623.40	<i>vuerdinsakh cœnobii fundatio</i>	302.59
<i>S. Vuvalburgis cœnobii, Aichstadiani agri fun-</i>		<i>vuerigeldum vox Francica</i>	60.54
<i>datio</i>	325.35	<i>de Vuertthaim comites</i>	109.1
<i>vualdemarus Magnus, cur & quando, ab Hen-</i>		<i>vuesenprunnen cœnobium auctum</i>	240.8
<i>rico VI. regni sui inuestiturâ acceperit</i>	518.18	<i>vuessenbrunnen cœnobii fundatio</i>	239.39
<i>vualdemarus II. Danorum rex ab Henrico comi-</i>		<i>vuestgothia</i>	573.18
<i>te à Sueryn captus</i>	518.39	<i>vuestrasia prædia quando edificari cæpta</i>	291.7
<i>vualderbach cœnobij fundatio</i>	398.50	<i>vuestrasia regni vocisque initia</i>	44.43
<i>vualdershufensis cœnobij fundatio</i>	526.41	<i>à Vueynburg ingenui Schvueynpecken</i>	217.50
<i>S. vualdgriffal abbas</i>	77.46	<i>vueyr cœnobii fundatio & locupletatio</i>	319.7
<i>vualdrada</i>	70.51	<i>à Vuaysbriach domini</i>	198.1
<i>vualdassen cœnobij in Nariscis fundatio</i>	285.44	<i>vuiburgum</i>	573.22
<i>vualdsaxen cœnobij fundatio</i>	299.55	<i>vuicco</i>	231.39
<i>vualdsassenfis cœnobij prope Egrâ fundatio</i>	285.	<i>vuichardus III. C. à ponte</i>	103.21
	56	<i>vuichter cœnobii in Nigra sylua fundatio</i>	462.
<i>vuallia, quæ & Italia muncupata</i>	521.55	33	
<i>vualdsassenfis cœnobii secunda fundatio</i>	228.16	<i>vuildenauenses Boiaria ingenui</i>	340.14
<i>vualseensium dominorum genealogia</i>	464.52	<i>vuildenbergenses Boiaria ingenui</i>	344.41
<i>S. Vualtisus dux</i>	77.46	<i>uuido, vel Guido Anduuerpia marchio</i>	90.40
<i>vuandali</i>	48.56	<i>vuigbertus, Vitikyndi primi filius, vna cum pa-</i>	
<i>vuandalis Africam ereptam esse</i>	7	<i>tre baptizatus</i>	516.40
<i>vuandelherus C. Alsatia & Hanouia</i>	79.19	<i>à Vuildonia Marefchalci</i>	189.47
<i>vuandelherus C. ab Alsato, & Hanau</i>	92.46	<i>vuilhelmus c. Aurelia</i>	96.16
<i>vuunifridus Anglus</i>	239.2	<i>vuilhelmus, Alberti filius maior natus, Boiaria d.</i>	
<i>vuuardburgum</i>	573.22		271.3
<i>vuarnpach regiam cœnobium Benedictinorum</i>		<i>vuilhelmus d. Aquitania</i>	97.36
<i>versa</i>	324.4	<i>vuilhelmus ex comite Aurelia primus d.</i>	96.16

I N D E X.

<i>Guilhelmus Dampiero c. Hannouia eiusque miserabilis obitus</i>	94.49	<i>uitelspacensium insignia</i>	329.1
<i>Guilhelmus Engelschalci patruelis Ratisbonæ capite mulctatus</i>	277.47	<i>uitelspacensium & Scyrensum comitatus ortus</i>	290.1
<i>Guilhelmus à Lapide</i>	480	<i>uitenbergensis Academiae fundator</i>	530.7
<i>Guilhelmus I. landt. Thurin. & Hassiæ</i>	84.12	<i>uuitychyndus Andanensium marchio</i>	377.6
<i>Guilhelmus d. Lotharingiæ</i>	2.53	<i>uuitlsbach castri fundatio</i>	267.53
<i>Guilhelmus c. Louaniensis.</i>	82.42	<i>uulfratrhufenses comites</i>	305.3
<i>Guilhelmus nepos Balduini leprosi Hicr. R.</i>	99.26	<i>B. V. Wolfgangus Ratisponensis episcopus</i>	428.13
<i>Guilhelmus Nordmannorum princeps</i>	521.34	<i>uuliphobertus</i>	233.39
<i>Guilhelmus Rufus d. Nordmanniæ, rex Angliæ factus</i>	89.27	<i>à uolt uuart iugenui</i>	487.12
<i>Guilhelmus c. Salmensis</i>	79.33	<i>uuerdenberg castrum quâdo constructum</i>	443.01
<i>Guilhelmus Siciliae atque Apuliæ rex creatus</i>	89.41	<i>uormaciensis episcopatus institutor</i>	68.11
<i>Guilhelmus I. d. Nordmanniæ</i>	88.46	<i>Vuurmberg dominium in Stubenbergiorum profapiam translatum</i>	193.1
<i>Guilhelmus II. d. Nordmanniæ, Angliæ rex creatus</i>	89.13	<i>uuympergensis cœnobii fundatio</i>	168.16
<i>Guilhelmus II. land. Thur. & Hass.</i>	84.17	<i>uuyndspersensis monasterij fundatio</i>	309.28
<i>Guilhelmus III. landt. Thur. & Hass. & II. d. Aureliæ</i>	96.16, 38	<i>uxores ecclesiasticis hominibus Gregorius tertius permisit</i>	231.25
<i>Guilhelmus III. c. Aquitania</i>	98.27	<i>uyepacensis cœnobij Boiarici fundatio</i>	331.23
<i>Guilhelmus III. d. Geldriæ, Bergensem ducatum Geldriæ adiecit</i>	104.35	X.	
<i>Guilhelmus quartus d. Nordmanniæ, rex Angliæ creatus</i>	89.33	<i>Xenodochij Augustani fundatores</i>	436.38
<i>Guilhelmus V. c. Aquitania, unde c. Holandiæ factus</i>	98.43	<i>Xenodochij publici apud Velakircham fundatio</i>	439.56
<i>Guilhelmus VI. princeps Holandiæ</i>	ibid.	Z.	
<i>Guilhelmi liberi</i>	485.10	<i>Zacharias, Gregorii tertii successor</i>	231.44
<i>Guilliburgis prima in Seuelingē abbatissa</i>	425.3	<i>Zachariæ pontificis epistola ad Boiarios episcopos</i>	232.5
<i>Guilliberus primus Mertiorum regum Christianis</i>	514.30	<i>item eiusdem alia, ad Boiariæ clericum</i>	ibid. 40
<i>Guillobrodus primus Traiectensis cathedræ antistes</i>	77.56	<i>Zappa</i>	549.42
<i>Guilringus c. à ponte</i>	103.25	<i>Zaringen castrum à quo constructum</i>	396.3
<i>Guiltrudis I. abbatissa in Hohenward, Vestalium cœnobio Boiariæ</i>	306.56	<i>Zaringiæ com. atq. duces unde defluerint</i>	411.5
<i>à uindischgracz domini</i>	215.3	<i>Zebolla</i>	552.2
<i>Guinspergensium liberorum & batonum genealogia</i>	467.14	<i>Zenonis Byzantii & Meldis vulgo Meaux, ecclesiarum fundatio</i>	616.10
<i>Guinterhurensis collegij autor</i>	425.58	<i>Zetyn castrum à quo redemptum</i>	232.42
<i>Guinthertur castrum quando constructum</i>	396.11	<i>Zilenhartenses Boiariæ ingenui</i>	343.35
<i>Guirtembergensium origo</i>	377.40	<i>Zolernensium comitum genealogia</i>	434.39
<i>Guirtembergensium comitum ac ducum genealogia</i>	399.33	<i>Zombredo</i>	551.54
<i>Guifericus</i>	233.38	<i>Zonaras quo tempore vixerit, & quæ eius scripta</i>	579.32
<i>Guiteberga olim Vuis hyn dicta cur, & à quo condita</i>	526.54	<i>de Zuaypruckh & Zamburg comitum genealogia</i>	106.36
		<i>Zuentenbaldus</i>	71.45
		<i>Zyrich Heluetiorum metropolis.</i>	370.36

F I N I S.

